ENGLISH

תורה אור

Torah Ohr

The Alter Rebbe, Rabbi Schneur Zalman of Liadi

◇

The Hebrew text with the English translation

Edition 2 · 5787 · 2026
139 maamarim

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA
likuteitorah.com/print/

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

Edition 2 · October 18, 2026 · 7 Cheshvan 5787

נדפס ז׳ מרחשון ה׳תשפ״ז

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

All 134 maamarim of this volume.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Copy, print and share it freely, crediting Kehot Publication Society and likuteitorah.com; it may not be sold. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

Each edition is kept unchanged at its own address; a corrected printing is a new edition. This one: likuteitorah.com/editions/en/torah-ohr/2/torah-ohr-en-ed2-text-a4.pdf

---

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

TORAH OHR

Contents

PARSHAS BEREISHIS

Maamar 1	השמים כסאי והארץ הדום רגלי אי זה בית וגו'	14
	"The heavens are My throne and the earth is My footstool"	
Maamar 2	כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה וגו'	25
	"For as the new heavens and the new earth"	
Maamar 3	ביאור על הנ"ל	46
	An Explanation of the Above	
Maamar 4	להבין הטעם שנשתנה יצירת גוף האדם משאר כל...	62
	To understand the reason why the formation of man's body differs...	
Maamar 5	ולהבין בתוס' ביאור ענין וייצר ה' אלקים את...	68
	To understand with further explanation the matter of "And Havayah Elokim formed..."	
Maamar 6	לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו	81
	It is not good that the man be alone; I will make him a helper opposite him	
Maamar 7	ויאמר ה' אלקים הן האדם היה כאחד ממנו...	90
	"And the L-rd G-d said: Behold, man has become like one of us"	
Maamar 8	להבין ענין הברכות כי הנה אנשי כנה"ג תקנו...	102
	"To understand the matter of the blessings"	
Maamar 9	יבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה	125
	"Yaval — he was the father of those who dwell in tents"	
Maamar 10	צאינה וראינה וגו'	130
	Go Forth and Gaze	
Maamar 11	בעטרה שעטרה לו אמו כי מצות התורה הן...	141
	"With the crown with which his mother crowned him"	

PARSHAS NOACH

Maamar 1	מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות...	147
	Many waters cannot extinguish the love	

Maamar 2 — אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה... — 157
If a man would give all the wealth of his house

Maamar 3 — ביאור על הנ"ל — 162
An Explanation of the Above

Maamar 4 — ויאמר ה' הן עם אחד ושפה א' לכלם... — 177
"And G-d said: Behold, they are one people, and one language for them all"

PARSHAS LECH LECHA

Maamar 1 — (ענין לך לך וילך למסעיו ממטה למעלה מלמעלה... — 192
The subject of "Go forth": "And he went on his journeys," from below upward and from above downward

Maamar 2 — . פי' מגן אברהם. דהנה נודע שאברהם הוא... — 204
"I am a shield to you": the meaning of "Shield of Avraham"

Maamar 3 — ולא יקרא עוד שמך אברם והיה שמך אברהם... — 207
Your name shall no longer be called Avram

Maamar 4 — והבדילה הפרוכת לכם — 214
"And the curtain shall separate for you"

Maamar 5 — שרי אשתך לא תקרא שמה שרי כי שרה שמה וגו' — 228
Sarai your wife: you shall not call her name Sarai

Maamar 6 — בעצם היום הזה נימול אברהם וגו' — 231
On that very day Avraham was circumcised

PARSHAS VAYEIRA

Maamar 1 — פתח אליהו אנת הוא חד ולא בחושבן אנת... — 236
(Pertaining to the verse "I will go down now") Eliyahu opened: "You are One, but not in number..."

Maamar 2 — ארדה נא וגו' — 253
"I will go down now [and see]"

PARSHAS CHAYEI SARAH

Maamar 1 — יגלה לן טעמיה כו' — 269
The Subject of the Field of Machpelah

Maamar 2 — להבין ענין משארז"ל יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט... — 275
To understand the teaching of our Sages, "Better is one hour..."

Maamar 3 — לשון אדמו"ר נ"ע בעצמו — 284
The very words of our master himself

Maamar 4 — ויצא יצחק לשוח בשדה כו' — 295
"And Isaac went out to converse in the field"

PARSHAS TOLDOS

Maamar 1 — אלה תולדות יצחק וגו' — 300
"These are the generations of Yitzchak"

Maamar 2 — מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה וגו'... — 307
Many waters cannot quench the love

Maamar 3 — ביאור על הנ"ל — 328
An Explanation of the Above

Maamar 4 — ויחפרו עבדי יצחק בנחל כו' — 347
"And Yitzchak's servants dug in the valley... a well that princes dug"

Maamar 5 — ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה' — 353
"See, the fragrance of my son is like the fragrance of a field"

PARSHAS VAYEITZEI

Maamar 1 — ושבתי בשלום אל בית אבי והיה הוי' לי... — 365
"And I Shall Return in Peace to My Father's House"

Maamar 2 — ביאור על הנ"ל — 380
An Explanation of the Above

Maamar 3 — וללבן שתי בנות וגו' — 397
And Lavan Had Two Daughters

Maamar 4 — אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך... — 406
"If you do not know for yourself, O fairest among women"

Maamar 5 — וישכם לבן בבקר וינשק לבניו ולבנותיו ויברך אתהם כו' — 415
"And Lavan rose early in the morning, and he kissed his sons and his daughters"

PARSHAS VAYISHLACH

Maamar 1 — וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו כו' — 424
And Yaakov Sent Messengers Before Him

Maamar 2 — וישובו המלאכים אל יעקב לאמר באנו אל אחיך... — 427
And the messengers returned to Yaakov, saying: We came...

Maamar 3 — ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם כו' — 431
"And Jacob said: 'G-d of my father Abraham...'"

Maamar 4 — ויקם בלילה הוא ויקח את שתי נשיו כו'... — 438
And He Rose Up That Night

Maamar 5 — ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו כו' — 445
"And he took from what came to his hand"

Maamar 6 — ויאבק איש עמו כו' — 457
"And a man wrestled with him"

PARSHAS VAYEISHEV

Maamar 1 — וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען — 467
"And Yaakov settled in the land of his father's sojournings, in the land of Canaan"

Maamar 2 — והנה אנחנו מאלמים אלמים כו' — 479
"And Behold, We Were Binding Sheaves"

Maamar 3 — שיר המעלות בשוב כו' היינו כחולמים — 499
A Song of Ascents: When [G-d] Returns... We Were Like Dreamers

Maamar 4 — בכ"ה בכסליו יומי דחנוכה כו' שכשנכנסו יונים להיכל וכו' — 505
On the Twenty-Fifth of Kislev

Maamar 5 — כה אמר ה' צבאות אם בדרכי תלך כו'... — 525
Thus says G-d of Hosts: If you will walk in My ways

PARSHAS MIKEITZ

Maamar 1 — ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חולם וגו' — 536
"And it came to pass at the end of two full years, and Pharaoh was dreaming"

Maamar 2 — ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עומד על היאור — 548
"And It Came to Pass at the End of Two Full Years" (second maamar)

Maamar 3 — ענין חנוכה — 562
The subject of Chanukah

Maamar 4 — ת"ר מצות נר חנוכה כו' — 570
The Rabbis taught: the mitzvah of the Chanukah lamp… Beis Shammai say…

Maamar 5 — כי עמך מקור חיים באורך נראה אור — 603
For with You is the source of life; in Your light we shall see light

Maamar 6 — ביאור על הנ"ל — 614
An Explanation of the Above

Maamar 7 — רני ושמחי בת ציון כו' — 628
"Sing and rejoice, O daughter of Zion"

Maamar 8 — קצת ביאור על זה — 642
A Brief Explanation of This

Maamar 9 — רני ושמחי בת ציון כי הנני בא — 644
"Sing and rejoice, O daughter of Zion, for behold, I come"

Maamar 10 — ביאור על הנ"ל — 657
An Explanation of the Above: "Sing and Rejoice, O Daughter of Zion"

Maamar 11 — מי כה' אלקינו המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ — 667
"Who is like G-d our G-d, Who raises high to sit, Who lowers to see…"

Maamar 12 — ביאור על הנ"ל — 680
An Explanation of the Above

Maamar 13 — כי אתה נרי ה' והוי"ה יגיה חשכי — 703
For You Are My Lamp, Havayah

Maamar 14 — ביאור על פסוק כי אתה נרי הנה בארוממך… — 717
An Explanation of the Verse "For You Are My Lamp"

Maamar 15 — נר חנוכה מצוה להניחה כו' משמאל, כדי שתהא… — 727
The Chanukah Lamp: A Mitzvah to Place It on the Left

Maamar 16 — ביאור על הנ"ל — 745
An Explanation of the Above

PARSHAS VAYIGASH

Maamar 1 — ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני וגו' — 760
"And Yehudah approached him"

Maamar 2 — וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים... — 772
"And Yosef gathered up all the silver"

Maamar 3 — ביאור על הנ"ל — 780
"An explanation of the above"

PARSHAS VAYECHI

Maamar 1 — יהודה אתה יודוך אחיך וגו' — 784
"Yehudah, you — your brothers shall acknowledge you"

Maamar 2 — ביאור על הנ"ל — 798
An explanation of the above

Maamar 3 — אסרי לגפן עירה ולשורקה בני אתונו — 803
"Binding his foal to the vine, and the son of his she-donkey to the choice vine"

Maamar 4 — חכלילי עינים מיין ולבן שנים מחלב — 820
Red of Eyes from Wine, and White of Teeth from Milk

Maamar 5 — ביאור על הנ"ל — 831
An Explanation of the Above

PARSHAS SHEMOS

Maamar 1 — ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב... — 843
"And these are the names of the children of Israel who came to Egypt with Yaakov"

Maamar 2 — קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים... — 876
"The voice of my Beloved! Behold, He comes, leaping"

Maamar 3 — ויאמר ה' אליו מי שם פה לאדם וגו' — 890
"And G-d said to him: Who has given a mouth to man?"

Maamar 4 — זה שמי לעולם וזה זכרי לדר דר — 904
"This is My Name forever, and this is My remembrance from generation to generation"

Maamar 5 — להבין מארז"ל ע"פ כי טובים דודיך מיין — 911
To understand the saying of our Sages on "For your love is better than wine": "The words of the Scribes are sweet upon me"

Maamar 6 — לבך יהגה אימה איה סופר איה שוקל וגו' — 919
"Your heart will meditate on dread: 'Where is the one who counts? Where is the one who weighs?'"

Maamar 7 — הבאים ישרש יעקב יציץ ופרח ישראל — 923
Those Who Came, Yaakov Will Take Root

Maamar 8 — ביאור על הנ"ל — 935
An Explanation of the Above

Maamar 9 — תוספת ביאור — 946
An Additional Explanation

PARSHAS VA'EIRA

Maamar 1 — וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל... — 952
"And I appeared to Avraham, to Yitzchak and to Yaakov as Kel Sha-dai"

Maamar 2 — וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני ה'... — 969
"And Elokim Spoke to Moshe and Said to Him..."

Maamar 3 — ויאמר ה' אל משה ואל אהרן לאמר כו'... — 982
"And G-d said to Moshe and to Aharon"

Maamar 4 — לכן אמר לבני ישראל אני ה' והוצאתי אתכם — 990
"Therefore say to the children of Israel: I am G-d"

Maamar 5 — ביאור על הנ"ל — 1005
An Explanation of the Above

PARSHAS BO

Maamar 1 — בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים — 1034
"On this very day all the hosts of Havayah went out"

Maamar 2 — למען תהי' תורת ה' בפיך כי ביד חזקה... — 1046
"So that the Torah of G-d may be in your mouth"

PARSHAS BESHALACH

Maamar 1 — ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים... — 1051
"And it came to pass, when Pharaoh sent the people away"

Maamar 2 — 1067 — וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה הוי"ה...
"And Israel saw the great hand"

Maamar 3 — 1074 — אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת...
"Then Moshe and the Children of Israel sang"

Maamar 4 — 1085 — אשירה לה' כי גאה גאה וגו'
"I will sing to G-d, for He is exalted, exalted"

Maamar 5 — 1100 — לסוסתי ברכבי פרעה דמיתיך רעיתי
"To My mare in Pharaoh's chariots have I likened you, My beloved"

Maamar 6 — 1113 — ביאור על הנ"ל
An Explanation of the Above

Maamar 7 — 1124 — ויאמר משה אכלהו היום כו'
"And Moshe said, 'Eat it today'"

Maamar 8 — 1134 — להבין ענין לחם משנה
"To understand the matter of lechem mishneh"

PARSHAS YISRO

Maamar 1 — 1152 — בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום...
"In the third month"

Maamar 2 — 1166 — משה ידבר והאלהים יעננו בקול
"Moshe speaks, and G-d answers him with a voice"

Maamar 3 — 1180 — ביאור על הנ"ל
"An explanation of the above"

Maamar 4 — 1186 — משה ידבר כו'
"Moshe would speak"

Maamar 5 — 1194 — מראיהם ומעשיהם כאשר יהיה האופן בתוך האופן
"Their appearance and their workings"

Maamar 6 — 1200 — זכור את יום השבת לקדשו
"Remember the Shabbos day to sanctify it"

Maamar 7 — 1218 — זכור את יום השבת לקדשו
"Remember the Shabbos day to sanctify it"

Maamar 8 — ביאור על הנ"ל — 1242
"An explanation of the above"

Maamar 9 — להבין ביאור ענין האבות הן הן המרכבה — 1254
"To understand the explanation of 'The Patriarchs are themselves the Chariot'"

Maamar 10 — וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ואת... — 1269
"And All the People Saw the Sounds and the Torches"

PARSHAS MISHPATIM

Maamar 1 — ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם כי תקנה עבד עברי וגו' — 1287
"And these are the ordinances that you shall set before them"

Maamar 2 — כי תקנה עבד עברי וגו' — 1303
"When you acquire a Hebrew servant"

Maamar 3 — שש שנים יעבד — 1306
"Six years he shall serve"

Maamar 4 — ביאור על הנ"ל — 1312
"An explanation of the above"

Maamar 5 — ויראו את אלקי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר כו' — 1321
"And they saw the G-d of Israel, and under His feet"

Maamar 6 — ביאור ע"פ ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר כו'... — 1347
"And under His feet, like the work of a brick of sapphire"

Maamar 7 — לא תהיה משכלה ועקרה בארצך את מספר ימיך אמלא — 1358
"None shall lose her young or be barren in your land"

PARSHAS TERUMAH

Maamar 1 — מי יתנך כאח לי וגו' — 1370
"Would that you were like a brother to me"

Maamar 2 — ביאור על הנ"ל — 1390
An Explanation of the Above

Maamar 3 — כי"ק אדמו"ר נ"ע — 1396
An Explanation of the Subject of the Cherubim

PARSHAS TETZAVEH

Maamar 1 — ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך כו' — 1399
"And you shall command the children of Israel"

Maamar 2 — ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך וגו' ואתה תדבר... — 1414
"You shall make holy garments for Aharon your brother"

Maamar 3 — ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חותם קדש להי' — 1430
"And you shall make a tzitz of pure gold"

Maamar 4 — ביאור על הנ"ל — 1444
An Explanation of the Above

PARSHAS ZACHOR

Maamar 1 — זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך וגו' — 1454
"Remember what Amalek did to you on the way"

Maamar 2 — ביאור אין השם שלם — 1471
An Explanation of "The Name Is Not Complete"

PARSHAS KI SISA

Maamar 1 — שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני — 1477
His Left Hand Is Under My Head, and His Right Hand Embraces Me

Maamar 2 — זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל... — 1492
This they shall give, everyone who passes over among the counted

PARSHAS VAYAKHEL

Maamar 1 — ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם וגו' — 1499
"And Moshe assembled the whole congregation of the children of Israel"

Maamar 2 — קחו מאתכם תרומה להוי' כל נדיב לבו יביאה... — 1534
"Take from among you an offering to Havayah; whoever is generous of heart"

MEGILLAS ESTHER

Maamar 1 — יביאו לבוש מלכות אשר לבש בו המלך וסוס... — 1554
"Let them bring royal apparel that the king has worn"

Maamar 2 — ביאור על הנ"ל — 1578
An Explanation of the Above

Maamar 3 — 1591 — תוספת ביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות
An Additional Explanation on "Let Them Bring Royal Apparel"

Maamar 4 — 1603 — ומרדכי יצא מלפני המלך כו'
"And Mordechai Went Out from Before the King"

Maamar 5 — 1609 — כי אברהם לא ידענו כו' אתה ה' אבינו כו'
"For Abraham Has Not Known Us ... You, G-d, Are Our Father"

Maamar 6 — 1623 — ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב ותקם אסתר...
"And the king extended to Esther the golden scepter"

Maamar 7 — 1637 — ותסף אסתר ותדבר לפני המלך ותפל לפני רגליו...
And Esther Again Spoke Before the King

Maamar 8 — 1644 — חייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין...
A person is obligated to become intoxicated on Purim

Maamar 9 — 1660 — ובבואה לפני המלך אמר עם הספר וגו'
"And when she came before the king, he said with the book"

Maamar 10 — 1669 — וקבל היהודים את אשר החלו לעשות
"And the Jews Accepted What They Had Begun to Do"

Maamar 11 — 1679 — ביאור על הנ"ל
An Explanation of the Above

Maamar 12 — 1698 — חייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין...
A Person Is Obligated to Become Intoxicated on Purim

Maamar 13 — 1737 — ובזה הנערה באה וגו'
"And with This the Maiden Came"

TORAH OHR • PARSHAS BEREISHIS • MAAMAR 1

השמים כסאי והארץ הדום רגלי אי זה בית וגו'

"The heavens are My throne and the earth is My footstool"

1 השמים כסאי והארץ הדום רגלי אי זה בית וגו'. להבין איך שייך עליו יתי לומר כסאי והדום רגלי.

"The heavens are My throne and the earth is My footstool; what house…," etc. [We need] to understand how it is fitting to say of Him, blessed be He, "My throne" and "My footstool."

שהרי אין לו דמות הגוף ואינו בגדר מקום וכמ"ש הנה מקום אתי שהוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו.

For He has no bodily form and is not within the bounds of place, as it is written, "Behold, there is a place with Me": for He is the place of the world, and the world is not His place.

אך להבין הענין כי הנה התורה היא מן השמי' כמ"ש כי מן השמים דברתי וגו'

But to understand the matter: the Torah is from heaven, as it is written, "For from heaven I spoke," etc.;

דהיינו שהיא בחי' שמים כי שמים אש ומים. וכך גבי התורה כתיב מימינו אש דת למו.

that is, it is of the level of "heaven," for shamayim (heaven) is fire and water. And so it is written concerning the Torah, "From His right hand, a fiery law for them."

2 והנה כתיב ושמרתם את חוקתי ועשיתם אתם כתיב שהאדם הוא העושה את התורה. וכך אנו מבקשים בברכת אהבת עולם אהבתנו כו' לשמור ולעשות ולקיים תחלה לעשותה

Now, it is written, "And you shall keep My statutes and do them (osam)"; it is written atem [— "you"]: that man is the one who makes the Torah. And so we ask in the blessing "With an everlasting love You have loved us," etc.: "to keep, to do and to fulfill" — first to do it,

ואח"כ לקיימה והיינו ע"י אב הרחמן רחם עלינו ותן בלבנו בינה שמבחינת רחמים עליונים נמשך בינה והתבוננות בלב להיות בה ועל ידה עשיית והתהוות התורה.

and afterwards to fulfill it. And this is through "Merciful Father, have mercy on us and put understanding in our hearts": for from the level of supernal mercy, understanding and contemplation are drawn into the heart, so that in it and through it there be the making and the coming into being of the Torah.

3 וכיצד תהי' [תהיה] התבוננות זו מבואר בק"ש [בקריאת שמע] שמע לשון הבנה והבנה זו היא בתיבת שמע עצמה

And how this contemplation is to be is explained in the reading of the Shema: Shema is an expression of understanding, and this understanding is in the word Shema itself;

כי שמע שם ע' [עיין] פי' כי ע"ן רבתי היא בחינת לך ה' הגדולה והגבורה וכו'

for Shema is shem ayin ("the name of the ayin"). That is: the enlarged ayin is the level of "Yours, O G-d, are the greatness and the might," etc.,

ז' מדות עליונות שהם בחינת לך דהיינו שהם בטלים אליו ונכללים במקורן שעדיין אינן בבחינת המשכה והתפשטות למטה להיות עולים בשם גדולה וגבורה וכו'

the seven supernal attributes, which are the level of "Yours": that is, they are nullified to Him and included in their source, not yet in a state of being drawn down and spreading forth below so as to go by the names of greatness, might, etc.

ואזי נקרא בשם ע' רבתי והמשכה שנמשך ומתפשט למטה הוא רק בחינת שם לבד שהוא הארה בעלמא

And then it is called by the name of the enlarged ayin; and the drawing down that is drawn and spreads forth below is only the level of a "name" alone, which is a mere glimmer,

וכמאמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד שאין זו אלא מבחינת שם ומדת מלכותו יתי' כי מלכותך מלכות כל עולמים כתיב.

as in the saying, "Blessed be the name of the glory of His kingdom forever and ever": this is only from the level of a "name" and of His attribute of Malchus (sovereignty), blessed be He, for it is written, "Your kingship is a kingship over all worlds."

4 וזהו ענין בינה להבין דבר מתוך דבר פי׳ תוך דבר נקרא בחינת ממלא כל עלמין שהיא בחינת שם דהיינו בחינת זיו והארה הנמשך תוך עלמין.

And this is the meaning of Binah (understanding): to understand one thing from within another. That is, "within" a thing is called the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), which is the level of a "name," that is, the level of a radiance and glimmer drawn within the worlds.

וצריך להבין מזה שאינו אלא זיו כנ״ל שהוא יתׄ׳ הוא הסובב כל עלמין ולית מחשבה כו׳ ולאו מכל מדות אלין כלל

And one must understand from this that it is only a radiance, as mentioned above; that He, blessed be He, is the One who encompasses all worlds (sovev kol almin), and "no thought [can grasp Him]," etc., and He is "not of any of these attributes at all."

וע״י זה נמשך להיות ואהבת את הוי״ה אלהיך ממש לדבקה בו יתׄ׳ באי״ס ב״ה ממש כמ״ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי וגו׳

And through this there comes to be "And you shall love Havayah your G-d" — truly: to cleave to Him, blessed be He, to the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, truly, as it is written, "Whom do I have in heaven? And besides You I desire nothing," etc.;

שיהי׳ [שיהיה] רק חפצו ורצונו שהוי״ה אור א״ס ב״ה עצמו יהיה אלהיך שורה בקרבך דהיינו שיהא גילוי אור א״ס ב״ה עצמו על נפשו

that his only desire and will be that Havayah, the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself, be "your G-d," dwelling within you; that is, that there be a revelation of the Infinite Light, blessed be He, itself upon his soul.

והיינו ע״י בכל לבבך שהוא כמ״ש אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסף כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח שע״י רוח האדם העולה למעלה שישים אליו

And this is through "with all your heart," which is as it is written, "If he sets his heart to Him, His spirit and His breath He will gather to him"; for "a spirit brings a spirit and draws forth a spirit": through the spirit of man that rises upward, when he "sets [his heart] to Him,"

דהיינו שלבבו יכסף לדבקה בו יתׄ׳ ולהמשיך בחי׳ גילוי אלהותו יתׄ׳ על נפשו ותוך נפשו.

that is, when his heart yearns to cleave to Him, blessed be He, and to draw a revelation of His G-dliness, blessed be He, upon his soul and into his soul,

אזי רוחו ונשמתו מבחינת סובב כל עלמין אליו יאסף להיות מתאסף השראתו אצלו בקרב איש ולב עמוק

then "His spirit and His breath," from the level of the light that encompasses all worlds, "He will gather to him," so that His indwelling is gathered to him, "within a man and a deep heart."

ומזה נמשך להיות והיו הדברים האלה אשר אנכי מי שאנכי מצוך כו׳ שע״י זה נמשך גילוי אלהותו והתהוות התורה בבחינת שמים אש ומים.

And from this there comes to be "And these words which I (Anochi) — who I am — command you," etc.; for through this there is drawn down a revelation of His G-dliness and the coming into being of the Torah at the level of "heaven," fire and water.

כי הנה התורה קדמה אלפים שנה לעולם פי׳ עולם נקרא בחינת אש ומים והתורה גבהה מעלתה מאד בבחינת אלפים שנה שהם למעלה מבחינת עולם וכדי שתמשך לבחינת עולם

For the Torah preceded the world by two thousand years. That is: "world" is the name for the level of fire and water, and the Torah is exceedingly lofty in its standing, at the level of "two thousand years," which are above the level of "world"; and in order that it be drawn down to the level of "world,"

דהיינו להיות מימינו אש כו׳ שהוא רמ״ח מצות עשה שמימין ושס״ה מצות לא תעשה משמאל כו׳

that is, that there be "From His right hand, fire," etc., which is the 248 positive commandments, which are from the right, and the 365 prohibitions, from the left, etc. —

הנה המשכה זו היא על ידי אתערותא דלתתא בואהבת בכל לבבך רוח אייתי רוח ואמשיך רוח

this drawing down is through the arousal from below in "And you shall love… with all your heart": "a spirit brings a spirit and draws forth a spirit."

וע״י זה ודברת בם ודברת לשון הנהגה והמשכה דהיינו להיות המשכת אור א״ס ב״ה בתורה.

And through this, "and you shall speak of them": vedibarta ("and you shall speak") is an expression of leading and drawing, that is, that there be a drawing down of the Infinite Light, blessed be He, into the Torah.

5 וזהו ענין וידבר ה׳ אל משה שהמשכת הוי״ה להיות התורה צריך להיות המשכה תחלה לבחינת משה שהוא מבחינת כי מן המים משיתיהו.

And this is the meaning of "And G-d spoke to Moshe": that the drawing down of Havayah so that there be Torah must first be a drawing down to the level of Moshe, who is of the level of "for I drew him out of the water."

וזהו השמים כסאי שהשמים היא התורה הרי היא כסא ע"ד משל שנעשה לשבת וישיבה זו היא השפלה לגבי עמידה שכשהאדם עומד הנה הוא בעל קומה וראשו ומוחו גבוהים מעל הארץ וע"י ישיבה נשפל קומתו.

And this is "The heavens are My throne": the heavens are the Torah, and it is a throne — by way of analogy — which is made for sitting. And this sitting is a lowering compared with standing: for when a person stands he has full stature, and his head and brain are high above the ground, and through sitting his stature is lowered.

כך התורה נעשה כסא לאור א"ס ב"ה לבחינת ראשו שהיא בחינת רצונו וחכמתו ובינתו דאנת חכים

So the Torah is made a throne for the Infinite Light, blessed be He, for the level of His "head," which is the level of His will, His wisdom and His understanding; for "You are wise,

ולא בחכמה ידיעא ומבין ולא בבינה ידיעא ובתורה יורדים ומשתלשלים חכמתו ובינתו בדברים גשמיים כתפילין וציצית וצדקה ותרומות ומעשרות וקרבנות כו':

but not with a knowable wisdom, and understanding, but not with a knowable understanding"; and in the Torah His wisdom and understanding descend and come down, step by step, into physical things, such as tefillin, tzitzis, charity, terumos and tithes, and sacrifices, etc.

6 והארץ הדום רגלי. הדום בלשון הפסוק הוא כמו שרפרף בלשון הגמרא שהוא ג"כ כסא קטן.

"And the earth is My footstool." Hadom (footstool) in the language of the verse is like shrafraf in the language of the Gemara, which is also a small seat.

והוא מה שמעמידין תחת רגלי היושב להגביה הרגל מעל הארץ וע"ז אמרו בגמ' [בגמרא] על פסוק כרסון רמיו אחד לכסא ואחד לשרפרף. כסא הוא הגדול שיושבין עליו ושרפרף הוא הקטן שמעמידין תחת הרגלים.

It is what is set beneath the feet of one who sits, to raise the foot above the ground. And about this they said in the Gemara, on the verse "thrones were set up": one for a throne and one for a footstool. The throne is the large one on which one sits, and the footstool is the small one set beneath the feet.

7 והענין כי הנה כנסת ישראל נקרא רגל כמ"ש בנים אתם לה' אלהיכם וברא כרעא דאבוה והנה כמו ע"ד משל שנמצא מעלה יתירה

And the explanation: the Community of Israel is called "foot," as it is written, "You are children to Havayah your G-d," and "a son is his father's leg." Now, by way of analogy, there is an added advantage

ברגל מה שאין בראש שהרגלים הם המהלכים והם נושאים את הראש ומוליכין אותו למחוז חפצו

in the foot that is not in the head: for the feet are what walk, and they carry the head and bring it to its desired destination.

ונמצא הראש צריך להרגל וגם גידי הראש וחיותו שהדם הוא הנפש הם ברגלים וכשמקיזין דם מהרגל מתרפא הראש ומתקיים

So the head needs the foot. And also the veins of the head and its life-force — for "the blood is the soul" — are in the feet; and when blood is let from the foot, the head is healed and sustained.

וכן כמה רפואות יש שעושין ברגלים ומתרפא הראש ובבחינה זו נקרא הרגל ראש והראש רגל שהוא למטה מהרגל במדרגה זו.

And likewise there are several remedies that are applied to the feet, and the head is healed. And in this respect the foot is called head and the head foot, for in this degree it is below the foot.

8 וכך הוא למעלה על ידי התכללות המשכות המדרגות נעוץ תחילתן בסופן וסופן בתחילתן אור ישר ואור חוזר אור ישר נקרא מלמעלה למטה

And so it is above: through the interinclusion of the drawings-down of the levels, "their beginning is wedged in their end and their end in their beginning" — direct light and returning light. Direct light is what goes from above to below,

כל מה שלמעלה הוא העליון ואור חוזר ממטה למעלה כל מה שלמטה הוא העליון וזהו נעוץ תחילתן בסופן שסופן הוא תחילתן שבחינת הרגל נקרא ראש.

[where] whatever is higher is superior; and returning light goes from below to above, [where] whatever is lower is superior. And this is "their beginning is wedged in their end": that their end is their beginning, for the level of the foot is called head.

וישראל נקראו ראשית וכתיב וירא ראשית לו ועי״י אתערותא דלתתא נעשה למעלה תיקון אורות עליונים וזהו שמצינו במשה שבחטא העגל נטלו ממנו אלף אורות (ובשבת חוזרין ונותנין אליו במתנה וזהו ישמח משה במתנת חלקו)

And Israel are called "first," and it is written, "And he saw the first for himself." And through the arousal from below there comes about above a rectification of supernal lights. And this is what we find with Moshe: at the sin of the Golden Calf a thousand lights were taken from him (and on Shabbos they are given back to him as a gift; and this is "Moshe rejoices in the gift of his portion");

ועל זה רמזו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] במ"ש ע"פ לך רד רד מגדולתך כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל והיינו לפי שהיו ישראל בבחינת הרגל שלו

and our Sages alluded to this in what they said on the verse "Go, descend": "Descend from your greatness; did I give you greatness except for the sake of Israel?" That is, because Israel were at the level of his "foot,"

וכמ"ש שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו והם היו לו בחינת מקיף ובחינת ראש אף שהם היו לו בבחינת רגל ודאי.

as it is written, "Six hundred thousand on foot are the people in whose midst I am"; and they were for him the level of the encompassing and the level of head, even though they were certainly for him at the level of foot.

וכך הוא בכל ישראל ע"י שמתקן מעשיו שהם בכח המעשה בעשי' [בעשיה] גשמיות בבחי' רגלים נעשה מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה.

And so it is with every Jew: through rectifying his deeds, which are in the power of action, in physical doing, at the level of the feet, his brain and heart become a thousand times as pure.

9 והנה להיות הדום לבחינת רגל שהוא בחינת כנסת ישראל דהיינו להגביה' [להגביהה] ולהעלותה ממטה למעלה הוא ע"י בחי' הארץ שהם מצות מעשיות וכללותן היא הצדקה

Now, for there to be a "footstool" for the level of the foot, which is the level of the Community of Israel — that is, to raise it and elevate it from below to above — is through the level of "earth," which is the practical mitzvos, and their general and collective expression is charity.

ועל זה נאמר צדקה תרומם גוי תרומם ממטה למעלה והגבהה והעלאה זו היא בבחינת גוי שהם אותיות ג' ו' י' דהיינו העלאת המדות שנחלקין דרך כלל לג' בחינות חסד דין רחמים

And of this it is said, "Charity exalts a nation (goy)": exalts from below to above. And this raising and elevation is at the level of goy, which is the letters gimmel, vav, yud: that is, the elevation of the attributes, which divide, in general, into three levels: kindness, judgment and mercy

(כי נה"י [נצח הוד יסוד] אינו אלא התפשטות חג"ת [חסד גבורה תפארת] וענפיהן) והתעלותן היא לבחינת יו"ד שהיא בחינת החכמה ע"י הוא"ו שהוא הממשיך ומחבר המחשבה כו'

(for Netzach, Hod and Yesod are only the extension of Chesed, Gevurah and Tiferes and their branches); and their elevation is to the level of the yud, which is the level of Chochmah, through the vav, which is what draws down and connects the thought, etc.

ככה ממש נעשה למטה בנפש האדם העלאת המדות בשכלו ובינתו כי כשהמדות נפרדות מהשכל הם נחשבות לדבר בפני עצמו.

Exactly so it takes place below, in the soul of man: the elevation of the attributes into his intellect and understanding. For when the attributes are separated from the intellect they are considered a thing unto itself.

10 ולכן יש לך אדם שמתעורר לבו בשעת התפלה וכיוצא בה שאז היא שעת גדלות המוחין

And therefore you find a person whose heart is aroused at the time of prayer and the like, for that is a time of expanded intellect (gadlus hamochin);

ואח״כ חולפת ועוברת האהבה ופונה לדרכו מהיפך להיפך באין מבין כי הם שני הפכים והיינו מפני שהמדות נפרדים מהשכל

and afterwards the love passes and goes away, and he turns to his own way, from one extreme to the other, without understanding that these are two opposites. And this is because the attributes are separated from the intellect;

משא״כ בהתכללותן כו׳ והרי אז הוא עילוי המדות ביתר שאת שנעשו בחינת מוחין וזהו בכל נפשך דהיינו בכל כחות הנפש אפילו בבחינת רגל שגם בחינת הרגל תרום ותגביה:

whereas when they are interincluded, etc., then there is an elevation of the attributes with surpassing excellence, for they have become the level of intellect (mochin). And this is “with all your soul,” that is, with all the powers of the soul, even the level of the foot — that even the level of the foot be exalted and raised.

11 והנה זהו דרך כלל שנק׳ שמים וארץ תורה ומצות ודרך פרט בתורה עצמה שמים זו תורה שבכתב שמים שם מים דאורייתא מחכמה נפקת וארץ נקרא תורה שבע״פ [שבעל פה]

Now, this is in general: that Torah and mitzvos are called heaven and earth. And in particular, within the Torah itself: “heaven” is the Written Torah — shamayim is sham mayim (“there is water”), for the Torah comes from Chochmah — and “earth” is the name for the Oral Torah,

כי ארץ מלשון רצון כמאמר רז״ל [רבותינו זכרונם לברכה] למה נקרא שמה ארץ שרצתה כו׳ וארץ אותיות א׳ רץ כו׳

for eretz (earth) is from the word ratzon (will), as the saying of our Sages: “Why is it called eretz? Because it wished (ratz’sah),” etc.; and eretz is the letters alef, ratz (“runs”), etc.

והענין כי תורה שבע"פ [שבעל פה] היא השגת תכלית הרצון לידע איך ומה כגון סוכה שהיא גבוה כו'

And the matter is: the Oral Torah is the grasp of the ultimate intent of the will — to know how and what, such as [the law of] a sukkah that is high, etc.,

שאין זה מבואר בתורה שבכתב ותושב"כ [ותורה שבכתב] היא רק בחי' אותיות להיות כדמותן בצלמן שהן שמותיו של הקב"ה

which is not explained in the Written Torah. And the Written Torah is only the level of letters, [to be read] in their likeness and in their image, which are the Names of the Holy One, blessed be He.

ולכן נקרא קורא בתורה כמו שקורא בשם והיינו מלמעלה למטה אבל תורה שבע"פ [שבעל פה] עיקרה ממטה למעלה ע"י השגת הרצון בנפש תכלל הנפש במקורה למעלה.

Therefore one is said to "read" (kore) in the Torah, as one calls (kore) a name; and this is from above to below. But the Oral Torah is essentially from below to above: through grasping the will in the soul, the soul becomes included in its source above.

ושלשה נקראו ארץ כנסת ישראל ותורה שבע"פ [שבעל פה] ומצות וכולן נרמזין במקרא אחד. ארץ ארץ ארץ שמעי דבר ה':

And three are called "earth": the Community of Israel, the Oral Torah and the mitzvos; and all of them are alluded to in one verse: "Land, land, land, hear the word of G-d."

12 אך אי זה בית כו' כי הכסא והשרפרף אין דרכן להעמידן בחוץ אלא בתוך הבית ובחי' בית היינו בכל מאדך שהוא בבחי' מקיף

But "what house," etc.: for a throne and a footstool are not usually set up outside, but inside the house. And the level of "house" is "with all your might," which is at the level of the encompassing,

כמו ע"ד משל בית שהוא מקיף את האדם בגגו ובקירותיו ובית זה הוא בית תפלה שע"י התפלה ח"י פעמים ברוך אתה כו'

just as, by way of analogy, a house surrounds a person with its roof and its walls. And this house is the house of prayer; for through prayer — eighteen times "Blessed are You," etc. —

היא המשכת מקיפין מבחי׳ סוכ״ע (והיא בחי׳ רוחו ונשמתו אליו יאסף כנ״ל) שהם נמשכין ע״י כריעות והשתחויות באבות ובהודאה תחלה וסוף שהם בחינת ביטול.

there is a drawing down of encompassing lights from the level of the light that encompasses all worlds (and this is the level of "His spirit and His breath He will gather to him," as mentioned above), which are drawn through the bowings and prostrations in [the blessing of] the Patriarchs and in [the blessing of] Thanksgiving, at the beginning and the end, which are the level of self-nullification (bittul).

והענין כי אי אפשר להיות גילוי אור א״ס ב״ה דלית מחשבה תפיסא ביה כלל ולאו מכל מדות וכו׳

And the matter is: it is impossible for there to be a revelation of the Infinite Light, blessed be He — which "no thought can grasp at all," and "not of any of the attributes," etc. —

בבחינת פנימיות הלב רק מעט מזעיר הארה בעלמא ואפילו גילוי במוח והשגה לית מחשבה כו׳ רק בבחי׳ מקיף וסובב לבד וע״ז נאמר ואל זה אביט שרומז על בחינת תפלה.

in the inner dimension of the heart, except for a very small amount, a mere glimmer; and even a revelation in the mind, and grasp — "no thought [can grasp]," etc. — [is possible] only as encompassing and surrounding. And of this it is said, "And to this one I will look," which alludes to the level of prayer.

13 ופי׳ הפסוק ואת כל אלה ידי עשתה בחינת עשיה היינו מעשה המצות. ויהיו כל אלה נאם ה׳ היא בחינת תורה שבע״פ [שבעל פה] שהיא נאם ודבר ה׳ בחינת דבור

And the explanation of the verse: "And all these My hand has made" is the level of action, that is, the performance of the mitzvos. "And all these came to be, says G-d" is the level of the Oral Torah, which is the saying and the word of G-d, the level of speech;

משא״כ אל זה אביט הוא בחינת תפלה אביט הוא בחינת הבטה היא הסתכלות בבחי׳ עיניך יונים שהיא בחי׳ המחשבה לבד והיא היא בחי׳ מקיף וסובב

whereas "And to this one I will look" is the level of prayer. "I will look" is the level of gazing, which is looking, at the level of "your eyes are doves," which is the level of thought alone; and this is precisely the level of the encompassing and surrounding,

כמו עד״מ מחשב׳ שמקפת מחשבתו את הדבר שחושב עליו וכן הראיה והסתכלות כו׳ משא״כ דבור ומעשה הם פנימיים כו׳

as, by way of analogy, with thought: one's thought encompasses the thing one is thinking about; and so too sight and looking, etc. Whereas speech and action are inner, etc.

והבטה זו היא אל עני ונכה רוח בחינת ביטול דלית ליה מגרמיה כלום אפילו תורה ומצות לפי שהמשכה זו אי אפשר להשיג ע"י התורה ומצות שהם פנימיי' רק

And this gaze is "to the poor and broken of spirit": the level of self-nullification, which has nothing of its own at all, not even Torah and mitzvos; because this drawing down cannot be attained through the Torah and mitzvos, which are inner, but only

ע"י בטול בתפלה וכריעות והשתחואות כמשל המלך שכורעים ומשתחוים לו מפני שאי אפשר להתקרב אליו מגודל מעלתו אזי ממילא נמשך אליו בחינה זו. וזהו ברוך אתה כלומר ברוך מעצמך ומאליך.

through self-nullification in prayer, and bowings and prostrations — like the analogy of a king, to whom one bows and prostrates because one cannot draw near to him, owing to his great exaltedness; then this level is drawn down to him of itself. And this is "Blessed are You," that is to say, blessed of Yourself and on Your own.

14 והנה בבחינה זו של המשכת המקיף כתיב לא הביט און ביעקב שבבחינת פנימיות כתיב בוחן לבות וכליות

Now, concerning this level, the drawing down of the encompassing light, it is written, "He has not looked upon iniquity in Jacob"; for concerning the inner level it is written, "He tests hearts and kidneys,"

דהיינו להבחין התשוקה המורגשת אם הוא מקרב איש ולב עמוק באמת לאמתו משא"כ בבחינת מקיף לא הביט און וגו' רק ה' אלהיו עמו שנמשך מאליו תמיד:

that is, to examine the felt yearning, whether it is truly from "within a man and a deep heart," in absolute truth; whereas at the level of the encompassing, "He has not looked upon iniquity," etc., but only "Havayah his G-d is with him," which is drawn of itself, always.

TORAH OHR • PARSHAS BEREISHIS • MAAMAR 2

כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה וגו'

"For as the new heavens and the new earth"

1 כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה וגו'. הנה כתיב בראשית ברא אלקי' את השמים ואת הארץ וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית.

"For as the new heavens and the new earth," etc. Now, it is written, "In the beginning (Bereshis) G-d created the heavens and the earth," and our Sages, of blessed memory, said: "Bereshis — for the sake of Israel, who are called 'beginning' (reishis)."

וגם אמרו בשביל התורה שנק' ראשית. וא"כ כיון ששמים וארץ נבראו בשביל תורה וישראל מוכרח לומר שיש בחי' שמים וארץ בתורה ובעבודת ישראל שבהן ועל ידן יתקיימו שמים וארץ הגשמיים.

They also said: for the sake of the Torah, which is called 'beginning.' If so, since heaven and earth were created for the sake of the Torah and Israel, we are compelled to say that there is a level of heaven and earth in the Torah and in the service of Israel, by which and through which the physical heaven and earth are sustained.

2 והענין הוא כי הנה אמרז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] למה נק' שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קונה. פי' שרצתה היינו ל' [לשון] רץ וגם ל' [לשון] רצון.

The explanation is this: our Sages, of blessed memory, said, "Why is it called by the name eretz (earth)? Because it ran (ratzsah) to do the will (ratzon) of its Maker." That is, ratzsah is a term of running (ratz) and also a term of will (ratzon).

וכמ"ש בכה ארוץ גדוד שהוא ג"כ ל' [לשון] רץ וגם יש בו ג"כ ענין רצון וכמשי"ת [וכמו שיתבאר].

As it is written, "For by You I run (arutz) through a troop," which is also a term of running and also contains the idea of will, as will be explained.

3 והענין דהנה כתיב והחיות רצוא ושוב בחי' רצוא זה הוא ענין תשוקה בלב לדבקה בו יתברך והוא ג"כ ל' [לשון] מרוצה

The explanation: it is written, "And the chayos ran and returned (ratzo vashov)." This level of ratzo is a longing in the heart to cleave to Him, blessed be He, and it is also a term of running (merutzah):

כמו הרץ ממקומו להלאה כך הוא ענין תשוקה זו של החיות להיות יוצאים ועולים ממקומם וליבטל וליכלל באי"ס ב"ה וכעין מ"ש שרפים עומדי' [עומדים / עומדין] ממעל לו ופי' ממעל לשכינת'.

just as one who runs from his place onward, so is this longing of the chayos — to go out and rise up from their place, to be nullified and absorbed into the Infinite One (Ein Sof), blessed be He. It is akin to what is written, "Seraphim stood above Him (mima'al lo)," which is explained [as] "above His Shechinah."

4 והיינו שתשוקתם להכלל שם כו'. וכן בחי' כללות נשי" [נשמות ישראל] במקורן ושרשן יש בהן בחי' רצוא ברצון ותשוקה לדבקה בו באי"ס ב"ה וכמ"ש ואל אישך תשוקתך.

That is, their longing is to be absorbed there, etc. Likewise, the souls of Israel as a whole, in their source and root, have a level of ratzo, with will and longing to cleave to Him, to the Infinite One, blessed be He, as it is written, "And your longing shall be for your husband."

והיינו מפני השגתה בהיותה בבחי' ארץ שהיא בחי' המדרגה התחתונה להיות עם ודבר נפרד כו'

This is because of her apprehension, being on the level of "earth," which is the lowest level — to be a "people" and a separate thing, etc.

וכן הוא ג"כ בנפש האדם למטה המשכלת ומתבוננת בה' אחד איך שהוא יתברך מחדש בטובו כו'

So too with the soul of man below, which reasons and contemplates the One G-d: how He, blessed be He, renews in His goodness, etc.,

ומהווה כל העולמות מאין ליש ממש אשר ע"כ הוא ג"כ בחי' ארץ בבחי' רצוא ורצון לדבקה בו ית' ולאהבה את ה' כי הוא חייך.

and brings all the worlds into being from nothing into actual something. Therefore it too is on the level of "earth," in a state of ratzo and will to cleave to Him, blessed be He, and "to love G-d, for He is your life."

5 והנה בחי' הרצוא הזה הוא בק"ש [בקריאת שמע] ובחי' השוב הוא בתפלת שמ"ע [שמונה עשרה] ובת"ת [ובתלמוד תורה] שהוא בחי' גילוי אלקות מלמעלה למטה כנודע.

Now, this level of ratzo is in the reading of the Shema, and the level of shov (return) is in the Shemoneh Esreh prayer and in Torah study, which is the level of the revelation of G-dliness from above to below, as is known.

ופסוד"ז [ופסוקי דזמרה] שקודם ק"ש [קריאת שמע] היינו לספר בשבחו של מקום כמ"ש רוממות אל בגרונם וע"י"ז נעשה כמו חרב פיפיות לעשות נקמה כו' דהיינו לקרוע המסכים המבדילים גילוי אלקות.

The Verses of Praise (Pesukei deZimra), which precede the Shema, are to recount the praise of the Omnipresent, as it is written, "The exaltations of G-d are in their throat," and through this it becomes like "a double-edged sword, to execute vengeance," etc. — that is, to tear apart the partitions that screen off the revelation of G-dliness.

וכ"ז [וכל זה] הכנה בלבד לשמ"ע [לשמונה עשרה] כי בשמ"ע [בשמונה עשרה] הוא המשכת גילוי אלקות באמרו ברוך אתה הוי"ה אלקינו שהוא בחי' גילוי סוכ"ע בממכ"ע [בממלא כל עלמין].

All this is only a preparation for the Shemoneh Esreh, for in the Shemoneh Esreh there is the drawing down of the revelation of G-dliness, when one says, "Blessed are You, Havayah, our G-d," which is the revelation of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) within the light that fills all worlds (memalei kol almin).

אך כדי שיבא לזה צריך הוא לסדר שבחו של מקום תחלה בפסוד"ז [בפסוקי דזמרה] כמו בברוך שאמר והיה העולם

But in order to come to this, one must first set out the praise of the Omnipresent in the Verses of Praise, as in "Blessed is He who spoke and the world came into being"

(כי עם היות שהנה"א [שהנפש האלקית] היא בחי' ארץ שהוא בחי' רצוא אך היינו מצד שורשה יש בה בחי' השתוקקות תמיד לדבקה בו יתי'

(For although the G-dly soul is on the level of "earth," which is the level of ratzo, this is only from the standpoint of its root, [where] it has a constant yearning to cleave to Him, blessed be He.

אבל בירידתה למטה להתלבש בגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] אשר הן מסתירי' על אורה כו' וממשיכים אותה אחריהם להמשך בקדרות אופל עניני עוה"ז ואז נסתר ונעלם בה התשוקה והרצוא לאלקות כנודע שלאום מלאום יאמץ וכשזה קם כו'.

But in its descent below, to be clothed in the body and the animal soul, which conceal its light, etc., and draw it after them to be drawn into the murky darkness of the affairs of this world, then the longing and the ratzo for G-dliness become concealed and hidden within it, as is known: "one nation shall prevail over the other nation," and when this one rises, etc.

ואי לזאת כדי שתוכל לבא לבחי' הרצוא בשעת ק"ש [קריאת שמע] צריכה הכנה רבה לזה והוא ענין פסוד"ז [פסוקי דזמרה] בסידור שבחו של מקום כו' והכל הכנה לבחי' השוב דשמ"ע [דשמונה עשרה] כי גם הרצוא הוא בשביל להיות שוב כנודע.

Therefore, in order that it be able to come to the level of ratzo at the time of the Shema, it needs great preparation for this, and that is [the purpose of] the Verses of Praise, in setting out the praise of the Omnipresent, etc. And all of it is a preparation for the level of shov of the Shemoneh Esreh, for the ratzo, too, is for the sake of there being shov, as is known,

כמו שהלוים היו טפלים לכהנים כו' וגם דרך פרט פסוד"ז [פסוקי דזמרה] הוא הכנה לשמ"ע [לשמונה עשרה] ג"כ שהוא המשכה וגילוי למטה שמתחלה צריך לקרוע המסכים המבדילים ע"י פסוד"ז [פסוקי דזמרה] בכדי שיוכל להיות הגילוי למטה)

just as the Levites were subordinate to the Kohanim, etc. And also, in particular, the Verses of Praise are a preparation for the Shemoneh Esreh, which is a drawing down and revelation below, for first one must tear apart the separating partitions through the Verses of Praise, so that the revelation below can take place.)

איך שבדבור א' בלבד נתהוו שמים וארץ וכל צבאם כו' וכמו שמסיים בברכה זו בישתבח מלך יחיד חי העולמים ובב"ש [ובברוך שאמר] אומרים ג"כ יחיד חי העולמים מלך.

[It recounts] how by a single utterance alone heaven and earth and all their host came into being, etc., and as one concludes this blessing in Yishtabach: "King, Unique One, Life of the worlds," and in "Blessed is He who spoke" one likewise says, "Unique One, Life of the worlds, King."

פי' שהוא ית' הוא יחיד ומיוחד כמו קודם בריאת העולם וחי העולמים הוא רק מבחי' מלך שבחי' מלוכה היא

This means that He, blessed be He, is single and unique just as before the creation of the world, and [being] "Life of the worlds" is only from the level of "King," for the level of kingship is

רק הארה בלבד ממנו יתב' [יתברך] שהארה זו נמשכת ממנו יתב' [יתברך] להיות חיות כל העולמות עליונים ותחתונים.

only a mere radiance from Him, blessed be He; this radiance is drawn forth from Him, blessed be He, to be the life-force of all the worlds, higher and lower.

6 ונודע שיש רבוי עולמות למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית. וזהו פי' בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] כי ועד אין לו הפסק.

It is known that there is a multitude of worlds, above without end and below without limit. This is the meaning of "Blessed be the Name of the glory of His kingdom forever and ever (le'olam va'ed)": for va'ed has no break.

והיינו שבחי' כבוד מלכותו נמשך להחיות עולמות ונבראים אין קץ וכמ"ש היש מספר לגדודיו כו' וכתיב אלף אלפין ישמשוניה ורבו רבבן קדמוהי יקומון וזהו מספר גדוד א' כו'.

That is, the glory of His kingdom is drawn forth to give life to worlds and creations without end, as it is written, "Is there any number to His troops?" etc., and it is written, "A thousand thousands serve Him, and myriads of myriads stand before Him" — and this is the number of one troop, etc.

7 ועם כל הרבוי הזה מ"מ כולם נמשכים רק מבחי' מלך שהוא בחי' שם לבד כמאמר למען שמו באהבה מלך כו'.

Yet with all this multitude, they are nonetheless all drawn only from the level of "King," which is merely the level of a "name," as the saying goes, "for the sake of His Name, with love. King," etc.

והוא בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ומזה נולדה בחי' התפעלות האהבה בלבבו באמרו ואהבת את ה' אלקיך פי' את ה' אלקיך היינו כמש"ל [כמה שכתוב לעיל] שמע ישראל ה' אלהינו כו'

This is the level of memalei kol almin. And from this is born the stirring of love in one's heart when he says, "And you shall love Havayah your G-d." The meaning of "Havayah your G-d" is as stated above, "Hear, O Israel, Havayah is our G-d," etc.

והוא מה שמעלה יתירה נודע' [נודעת] לנו מכל גדודי מעלה שקרבנו לשמו הגדול שהוא בחי' סוכ"ע ועצמיות אלקותו יתברך הוא בחי' יחיד שלמעלה מעלה מבחי' חי העולמים שהוא רק מבחי' מלך כו'

And this is the added superiority that is known to us over all the troops on high: that He has brought us near to His great Name, which is the level of sovev kol almin and the very essence of His G-dliness, blessed be He — the level of "Unique One," which is far, far above the level of "Life of the worlds," which is only from the level of "King," etc.

וזהו שנק' כנ"י [כנסת ישראל] אחת כמ"ש אחת היא יונתי כו' שהיא מקבלת מבחי' ה' אחד ממש.

And this is why the Community of Israel is called "one," as it is written, "One is she, My dove," etc., for she receives from the level of "Havayah is One" in the fullest sense.

8 והיינו ע"י שתהי' [שתהיה] בבחי' אחת היא לאמה להיות שע"י ההתבוננות תבא לבחי' אחת להיות לה

That is, by her being in the state of "She is one to her mother": that through contemplation she comes to a state of oneness, having

רק רצון א' לדבקה בו יתב' [יתברך] והוא בחי' רצוא הנ"ל לבחי' סוכ"ע לדבקה בעצמות אלקות וכמאמר מי לי בשמים כו'.

only one will — to cleave to Him, blessed be He. This is the above-mentioned level of ratzo toward the level of sovev kol almin, to cleave to the very essence of G-dliness, as in the saying, "Whom do I have in heaven," etc.

וזהו ענין ואהבת שבק"ש [שבקריאת שמע] ופי' וענין הרצוא היינו כמ"ש בכה ארוץ גדוד בכה דוקא בעצמותך וארוץ גדוד היינו בחי' אלף אלפין ישמשוניה ורבו רבבן קדמוהי יקומון

And this is the meaning of "And you shall love" in the Shema. The meaning and nature of the ratzo is as it is written, "For by You (bechah) I run through a troop": "bechah" specifically — in Your very essence; and "I run through a troop" refers to the level of "A thousand thousands serve Him, and myriads of myriads stand before Him"

(ועמ"ש במ"א ע"פ ורב כח לתבונתו אין מספר איך ששרש כל גדוד הוא בו"ק [בו' קצוות] דאצי' יעו"ש [יעויין שם]) שבכולם לא יחפוץ רק בהי' לבדו.

(and see what is explained elsewhere on the verse "Great in power, His understanding is beyond number," how the root of every troop is in the six extremities (vav ketzavos) of Atzilus; see there) — that among all of them he desires nothing but G-d alone.

ואדלג שור היינו גם בחי' כל המקיפים עליונים כי שור הוא חומה כמ"ש בנות צעדה עלי שור.

"I leap over a wall (shur)" refers also to the level of all the supernal encompassing lights (makifim), for shur means a wall, as it is written, "Daughters strode upon the wall (shur)."

ועד"מ החומה הוא מקיף לעיר גם הם אדלג כי התשוקה היא רק למהו"ע [למהותו ועצמותו] ית' ממש

By way of analogy, a wall encompasses a city; these too "I leap over," for the longing is only for His very essence and being, blessed be He

(שגם כל המקיפים כלא חשיב אצלו יתי' וכמ"ש במ"א בפי' אדון הנפלאות כו' ולכן נק' שור כמו שהחומה נעשית מאבני' [מאבנים] שהם רק בחי' דומם כך כתיב עשה פלא שבחי' פלא ומקיפי' [ומקיפים] עליונים הוא רק כמו בחי' עשייה אצלו יתי')

(for all the encompassing lights, too, are considered as nothing before Him, blessed be He, as is explained elsewhere on the meaning of "Master of wonders," etc. That is why they are called "wall": just as a wall is made of stones, which are merely inanimate, so it is written, "He does (oseh) wonders," for the level of "wonder" and the supernal encompassing lights are only like the level of "doing" (asiyah) before Him, blessed be He).

וז"ש [וזהו שכתוב] מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ כו' שמים הם בחי' מקיפים וארץ הם בחי' פנימיים שזהו בחי' שור ובחי' גדוד הנ"ל וארוץ ואדלג אותם בכח התשוקה שלי בכה ממש בעצמותך:

This is the meaning of "Whom do I have in heaven? And besides You I desire nothing on earth," etc.: "heaven" is the level of the encompassing lights and "earth" is the level of the inner lights — that is, the level of "wall" and the level of "troop" mentioned above — and I run past them and leap over them by the power of my longing, "bechah," truly in Your essence.

9 והנה מבחינת רצוא הנ"ל בק"ש [בקריאת שמע] נעשה שוב אח"כ בתפלה. ולכן גם בסוף הק"ש [הקריאת שמע] הוא מסיים אני ה' אלהיכם

Now, from the above-mentioned level of ratzo in the Shema, there afterward comes about shov in the prayer. Therefore at the end of the Shema, too, one concludes, "I am Havayah your G-d,"

פי' אלקיכם ממש להיות בחי' גילוי אלקות בכל או"א [אחד ואחד] מלמעלה למטה למהוי אחד באחד כו'.

meaning literally "your G-d": that there be a revelation of G-dliness in each and every one, from above to below, "to become one with the One," etc.

10 ואח"כ בשמ"ע [בשמונה עשרה] בח"י ברכאן נמשך זה הגילוי אור בבחי' שוב ממש בח"י ברכות באמרו בא"י [ברוך אתה ה'] מברוך לאתה בגילוי לנוכח כידוע.

Afterward, in the Shemoneh Esreh, in the eighteen blessings, this revelation of light is drawn down in a state of actual shov — in the eighteen blessings, when one says, "Blessed are You, Havayah": from "Blessed" to "You," in revelation, in direct address, as is known.

ואחר שמ"ע [שמונה עשרה] בלימוד התורה נמשך גילוי זה בתורה כמ"ש ותורה אור כו' כי רוח אייתי רוח כו'

After the Shemoneh Esreh, in the study of Torah, this revelation is drawn into the Torah, as it is written, "and the Torah is light," etc., for "spirit brings spirit," etc.

וע"י בחי' הרצוא הנ"ל נמשך בחי' רוח המשכה מלמעלה למטה וכמ"ש אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסף כו'

Through the above-mentioned level of ratzo, the level of "spirit" is drawn down — a drawing from above to below — as it is written, "If he sets his heart toward Him, His spirit and His soul He gathers to him," etc.

ואח"כ במעשה המצות נמשך בחי' שוב זה יותר וכידוע בשרש ענין המצות שהוא להמשיך האור בכלי דוקא וכמ"ש כי נר מצוה כו'.

Afterward, in the practical performance of the mitzvos, this level of shov is drawn down further, as is known concerning the root of the mitzvos: it is to draw the light into a vessel specifically, as it is written, "For a mitzvah is a lamp," etc.

11 ועל קיום המצות ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] בע"כ [בעל כרחך] אתה חי פי' לפי שאחר האהבה והתשוקה במס"נ [במסירות נפש] בבחי' רצוא הנ"ל אח"כ נעשה בחי' שוב להיות בע"כ [בעל כרחך] אתה חי בגוף כדי להיות גילוי אור האלקי מלמעלה למטה במעשה המצות.

Concerning the fulfillment of the mitzvos, our Sages, of blessed memory, said, "Against your will you live." That is: after the love and longing with self-sacrifice (mesirus nefesh), in the above-mentioned state of ratzo, there afterward comes about the state of shov — "against your will you live" in the body — so that there be a revelation of the G-dly light from above to below through the performance of the mitzvos.

וזהו פי' בכל לבבך במס"נ [במסירות נפש] תחילה בבחי' הרצוא ואח"כ ובכל נפשך היא בחי' שוב לקשר מחדו"מ [מחשבה דבור ומעשה] במחדו"מ [במחשבה דבור ומעשה] של התורה ומצות כו'.

This is the meaning of "with all your heart" — with self-sacrifice first, in the state of ratzo — and afterward, "and with all your soul," which is the level of shov: to bind thought, speech and action with the thought, speech and action of the Torah and mitzvos, etc.

12 והנה בחי' השוב נק' שמים כי הנה בבחי' השוב הזה בתומ"צ [בתורה ומצות] נמשך האור למעלה בבחי' מקיף כידוע שהמצות הן בחי' מקיפי' [מקיפים] וע"כ נעשו המצות לבושים לנשמה בג"ע [בגן עדן] כי הלבושים והמקיפי' [והמקיפים] ענין א' הם כו'.

Now, the level of shov is called "heaven," for in this level of shov, through Torah and mitzvos, the light is drawn above in the manner of an encompassing light, as is known that the mitzvos are encompassing lights (makifim). Therefore the mitzvos become garments for the soul in the Garden of Eden, for garments and encompassing lights are one thing, etc.

וז"ש [וזהו שכתוב] צרורה בצרור החיים כו' צרור זה היינו המצות כידוע והתורה אע"פ [אף על פי] שנק' מזון מ"מ היא ג"כ בחי' לבוש

This is the meaning of "bound up in the bond of life," etc.: this "bond" is the mitzvos, as is known. And the Torah, although it is called "food," is nevertheless also a garment,

כמ"ש עטה אור כשלמה (ועיין דבר זה במ"א ע"פ כי ביום הזה יכפר כו' בענין כך היא דרכה של תורה כו' אשריך וטוב לך. וע"פ וראיתם אותו וזכרתם כו' וע"פ את שבתותי תשמרו)

as it is written, "He wraps [Himself in] light as a garment" (and see this matter elsewhere, on the verse "For on this day He shall atone," etc., on the theme "This is the way of the Torah… happy are you, and it is good for you"; and on the verse "And you shall see it and remember," etc.; and on the verse "My Sabbaths you shall keep").

ע"כ נק' בחי' שוב זה ע"י תומ"צ [תורה ומצות] בשם שמים כי כמו שהשמים מקיפי' [מקיפים] לארץ כך בחי' השוב הזה הוא בחי' מקיף לבחי' הרצוא דארץ הנ"ל.

Therefore this level of shov, through Torah and mitzvos, is called by the name "heaven": for just as the heavens encompass the earth, so this level of shov encompasses the above-mentioned level of the ratzo of "earth."

ועוד זאת עד"מ מארץ ושמים הגשמיים הרי אנו רואים שהארץ אינה רק כגרגיר חרדל לגבי מרחב הכדור של השמים המקיפי' [המקיפים] עליה מכל צדדיה בהשואה אחת.

Moreover, by way of analogy from the physical earth and heavens, we see that the earth is only like a mustard seed compared with the expanse of the sphere of the heavens, which surround it on all sides equally.

כך ערך בחי' הרצוא הזה דארץ לגבי בחי' השוב דתומ"צ [דתורה ומצות] שנק' רצונו וחכמתו ית' הוא רק כערך גרגיר חרדל לגבי מרחב הגדול דשמי' [דשמים].

So the proportion of this level of ratzo of "earth" to the level of shov of Torah and mitzvos — which are called His will and His wisdom, blessed be He — is only as the proportion of a mustard seed to the great expanse of the heavens.

13 וזהו השמים כסאי והארץ הדום רגלי פי' הדום רגלי הוא ע"ד השרפרף לכסא שמגביה הרגלים כך הנשמות שנק' ברא כרעא דאבוה מתעלים ע"י בחי' ארץ הוא בחי' הרצוא.

This is [the meaning of] "The heavens are My throne and the earth is My footstool." The meaning: "My footstool" is like the footrest of a throne, which raises the feet; so the souls, which are called "the son is the leg of his father," are elevated through the level of "earth," which is the level of ratzo.

ודרך פרט כל זמן שיש עליי' [עלייה] לבחי' ארץ העליונה היא כנס"י [כנסת ישראל] כמו בשבת ויו"ט [ויום טוב] דכתיב אם תשיב משבת רגלך וכן הגי' י"ט נק' ג' רגלים.

And in particular, whenever there is an elevation for the level of the supernal "earth," which is the Community of Israel — as on Shabbos and festivals, as it is written, "If you turn away your foot (raglecha) because of the Shabbos," and likewise the three festivals are called the three regalim ("feet").

14 והשמים כסאי היינו בחי' שוב שהוא ירידה והמשכה ה"ז [הרי זה] כמו היושב על הכסא שמשפיל קומתו. וזהו ואתה קדוש יושב תהלות ישראל.

And "The heavens are My throne" is the level of shov, which is descent and drawing down; this is like one who sits on a throne, who lowers his stature. This is [the meaning of] "And You, Holy One, sit [enthroned] upon the praises of Israel."

פי' שהוא ית' קדוש ומובדל מכל העולמות רק ע"י תהלות ישראל נמשך להיות יושב ונשפל למטה וכמאמר שהקב"ה יושב ועוסק בתורה כו'.

The meaning: He, blessed be He, is holy and separate from all the worlds; only through the praises of Israel is He drawn to be "sitting," lowered below, as in the saying that the Holy One, blessed be He, sits and occupies Himself with Torah, etc.

15 וזהו שנק' התפלה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. פי' הסולם הוא העליי' [העלייה] בבחי' רצוא

This is why prayer is called "a ladder set upon the earth, and its top reaches to heaven." The meaning: the ladder is the ascent in the state of ratzo,

אך ראשו מגיע השמימה שבשמו"ע [שבשמונה עשרה] מתחיל השוב כנ"ל ועיקרו אח"כ ע"י תומ"צ [תורה ומצות]. וזשארז"ל [וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] לחד מ"ד [מאן דאמר] דארץ קדמה לשמים בבריא' [בבריאה / בבריאת].

but "its top reaches to heaven," for in the Shemoneh Esreh the shov begins, as mentioned above, and its main part comes afterward through Torah and mitzvos. This is what our Sages, of blessed memory, said, according to one opinion, that the earth preceded the heavens in creation.

כי הרי מבואר למעלה בענין ק"ש [קריאת שמע] ושי"ע [ושמונה עשרה] ותורה דבחי' הרצוא צ"ל קודם לבחי' השוב וכך היא המדה כי מאתעדל"ת [מאתערותא דלתתא] דוקא נעשה אתעדל"ע [אתערותא דלעילא]

For it has been explained above, concerning the Shema, the Shemoneh Esreh and Torah, that the level of ratzo must come before the level of shov. And this is the rule: specifically from an arousal from below is an arousal from above brought about,

וכמ"ש אם ישים אליו לבו ואז אח"כ רוחו ונשמתו אליו יאסף וע"כ ארץ שהוא ל' [לשון] רצוא קדמה לשמים שהוא בחי' שוב.

as it is written, "If he sets his heart toward Him," and only then, afterward, "His spirit and His soul He gathers to him." Therefore "earth" (eretz), which is a term of ratzo, preceded "heaven," which is the level of shov.

16 ובכ"ז [ובכל זה] יובן משארז"ל [מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית וגם בשביל התורה שנק' ראשית. ברא אלקים את השמים ואת הארץ הגשמיים.

With all this, one will understand what our Sages, of blessed memory, said: "Bereshis — for the sake of Israel, who are called 'beginning,' and also for the sake of the Torah, which is called 'beginning' — G-d created the heavens and the earth," the physical ones.

דהנה בתורה ובישראל יש בחי' שמים וארץ רוחניים. בתורה הוא בחי' שוב שהוא בחי' שמים כנ"ל. ובישראל בעבודתם במס"נ [במסירות נפש] הוא בחי' רצוא בחי' ארץ.

For in the Torah and in Israel there is a spiritual heaven and earth. In the Torah it is the level of shov, which is the level of "heaven," as explained above; and in Israel, in their service with self-sacrifice, it is the level of ratzo, the level of "earth."

ועי״כ על ידי תורה וישראל דוקא יתקיימו שמים וארץ הגשמיי׳ [הגשמיים] דהיינו ע״י בחי׳ שמים וארץ הרוחניי׳ שהוא בחי׳ רצוא ושוב שע״י תורה וישראל

Therefore it is specifically through the Torah and Israel that the physical heaven and earth are sustained — that is, through the spiritual heaven and earth, which are the ratzo and shov that come through the Torah and Israel

(וזהו ואשים דברי בפיך כו׳ לנטוע שמים וליסוד ארץ. וגם י״ל [יש לומר] שבתומ״צ [שבתורה ומצות] עצמן יש בחי׳ שמים וארץ כי המצות מעשיות הן בחי׳ ארץ כי הארץ הדום רגלי שרפרף.

(and this is [the meaning of] "And I have put My words in your mouth," etc., "to plant the heavens and to lay the foundations of the earth." One may also say that within the Torah and mitzvos themselves there is a level of heaven and earth: the practical mitzvos are the level of "earth," for "the earth is My footstool," a footrest.

וכך צדקה תרומם גוי. ותורה היא בחי׳ שמים והמשכה. ועי׳ [ועיין] על מאמר מזוזה מימין כו׳. וזהו ואשים דברי בפיך הוא בחי׳ תורה.

And so, "Charity exalts a nation." And the Torah is the level of "heaven" and drawing down. And see on the saying "The mezuzah on the right," etc. And this is [the meaning of] "And I have put My words in your mouth" — this is the level of Torah;

ובצל ידי כסיתיך הוא בחי׳ מצות שע״י לנטוע שמים וליסוד ארץ. וא״ש [ואתי שפיר] דבראשית היינו בשביל התורה שנק׳ ראשית שיש בה עצמה בחי׳ שמים וארץ תומ״צ [תורה ומצות].

"and in the shadow of My hand I have covered you" — this is the level of mitzvos; and through this, "to plant the heavens and to lay the foundations of the earth." It thus fits well that Bereshis means "for the sake of the Torah, which is called 'beginning,'" for it itself contains the level of heaven and earth: Torah and mitzvos.

לכן ע״י מתקיימים שמים וארץ וכן בשביל ישראל כו׳ שיש בהן בחי׳ רו״ש [רצוא ושוב]. ועיין מ״ש ע״פ הזוהר פרשה שופטים שמים וארץ אינון סהדין כו׳):

Therefore through it heaven and earth are sustained; and likewise "for the sake of Israel," etc., who have within them the level of ratzo and shov. And see what is explained on the Zohar, Parshas Shoftim, "Heaven and earth are witnesses," etc.).

17 והנה כ״ז [כל זה] הוא ענין שמים וארץ דעכשיו שצ״ל תחלה בחי׳ ארץ רצוא. ואח״כ מקבלת מבחי׳ שמים השוב כו׳.

Now, all this concerns the heaven and earth of the present, in which there must first be the level of "earth," ratzo, and afterward it receives from the level of "heaven," the shov, etc.

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] כתיב הנני עושה חדשה בארץ. ופי' ועניין התחדשות זו בבחי' ארץ. היינו משום דלע"ל [דלעתיד לבוא] לא יהיה שייך בחי' רצוא דארץ

But of the Time to Come it is written, "Behold, I am making a new thing in the earth." The meaning and substance of this newness in the level of "earth" is that in the Time to Come the ratzo of "earth" will not apply

ע"ד שהוא עכשיו שהוא ענין הרצוא והתשוקה לצאת מההפך אשר החושך יכסה ארץ כו' כנ"ל בענין פסוד"ז [פסוקי דזמרה] שהוא בחי' רוממות אל בגרונם

in the way it does now — which is the ratzo and longing to go out of the opposite, where "darkness covers the earth," etc., as explained above regarding the Verses of Praise, which are the level of "the exaltations of G-d in their throat,"

כדי שע"י נעשה חרב פיפיות לעשות נקמה בגוים הוא נה"ב [נפש הבהמית] והגוף כו' דהיינו שע"י הרצוא נעשה בטול רצון בחי' אתהפכא חשוכא לנהורא.

so that through this it becomes "a double-edged sword to execute vengeance upon the nations" — which are the animal soul and the body, etc. — that is, through the ratzo there comes about a nullification of will, the level of "transforming darkness into light."

שזה אינו שייך רק עכשיו שיש קליפות המסתירים עד שהחשך יכסה ארץ והוא בחי' לבושים המלבישים ומסתירים וכמ"ש אלביש שמים קדרות כו'.

This applies only now, when there are kelipos that conceal until "darkness covers the earth"; this is the level of garments that clothe and conceal, as it is written, "I clothe the heavens in blackness," etc.

18 ולכן הוזהרנו בק"ש [בקריאת שמע] השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם כו' והשתחויתם פי' שכל קליפה המסתר' נק' אלהים אחרים ועבודת כוכבים וההשתחואה

Therefore we were warned in the Shema, "Beware, lest your heart be seduced and you turn aside," etc., "and bow down." The meaning: every concealing kelipah is called "other gods" and idol worship, and the bowing down

היינו בחינת המשכה כמו ע"י השתחואה בקדושה בכריעה בברוך שממשיך גילוי אלקות. כך את זלעו"ז [זה לעומת זה] כו'.

is a drawing down — just as through bowing in holiness, in the bowing at "Blessed," one draws down a revelation of G-dliness. So too, "one opposite the other [G-d made]," etc.

19 וזהו מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] ישראל שבחוץ לארץ עובדי ע"ז בטהרה הם. דהיינו כשהוא ח"ו [חס ושלום] לגמרי חוץ לארץ העליונה שהוא בחי' הרצון לה' ית' בחי' ארץ שרצתה כו'

This is [the meaning of] what our Sages, of blessed memory, said: "Jews who live outside the Land are idol worshipers in purity." That is, when one is, G-d forbid, entirely "outside the land" — the supernal "land," which is the level of will for G-d, blessed be He, the level of "earth, which ran," etc. —

רק שנמשך לגמרי אחרי הבלי עוה"ז הגם שהם דברים המותרים מבחי' טוב שבנוגה ע"י גורם יניקה והמשכה לבחי' נוגה.

and is drawn entirely after the vanities of this world, even though they are permitted things, from the good within nogah, through this he causes nourishment and a drawing down to the level of nogah.

20 וזה נקרא השתחואה והמשכה לבחי' אלהים אחרים כו' דהיינו תוס' [תוספת] יניקה לחיצונים. וע"י ועצר את השמים ולא יהיה מטר שלא יהיה ההמשכה בקדושה מבחי' שוב דשמים עליונים כו'

This is called bowing down and drawing down to the level of "other gods," etc. — that is, additional nourishment for the external forces. And through this, "He will close up the heavens and there will be no rain": there will be no drawing down in holiness from the shov of the supernal heavens, etc.

ובהיות כן צריך כ"א [כל אחד / כל אחת] לעורר בחי' רצוא אם ישים אליו לבו לאהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למתיקו כו'

That being so, each person must arouse the level of ratzo — "If he sets his heart toward Him" — to transform darkness into light and bitterness into sweetness, etc.,

ולעבדו בכל לבבכם כו' שזהו בחי' ארץ וע"י ונתתי מטר ארצכם כו' הוא בחי' השוב.

and "to serve Him with all your heart," etc., which is the level of "earth"; and through this, "I will give the rain of your land," etc., which is the level of shov.

משא"כ לעתיד לבא דכתיב ואת רוח הטומאה אעביר כו' ולא יהיה כלל בחי' קליפה המסתרת גילוי אלקות וכן נאמר ולא יכנף עוד מוריך והיו עיניך רואות כו'.

This is not so in the Time to Come, of which it is written, "And I will remove the spirit of impurity," etc.: there will be no kelipah at all concealing the revelation of G-dliness. And it is also said, "Your Teacher will no longer be hidden, and your eyes shall see," etc.

א"כ א"צ [אין צריך / אינו צריך] כלל ענין בחי' הביטול של היש שזהו בחי' הרצוא דעכשיו לצאת מבחי' ההפך המנגד כו'. וזהו הנני עושה חדשה בארץ.

If so, there will be no need at all for the nullification of the "something" (yesh), which is the ratzo of the present — to go out from the opposing contrary, etc. And this is [the meaning of] "Behold, I am making a new thing in the earth."

פי' שלא יהיה כמו עכשיו בחי' רצוא ואתעדל"ת [ואתערותא דלתתא] שעי"ז יהיה ההמשכה שאז כיון שיהיה הגילוי למטה כמו למעלה א"כ אין שייך רצוא כו'

That is, there will not be, as now, ratzo and an arousal from below through which the drawing down comes; for then, since the revelation below will be as it is above, ratzo does not apply, etc.

(ובזה י"ל [יש לומר] מ"ש כי ההרים ימושו כו' כי הר היינו בחי' רצוא כנודע מענין לא כאברהם שקראו הר כו' ואז יתבטל בחי' זו כיון שגם למטה יהיה הגילוי ממש עין בעין יראו כו')

(With this one may explain what is written, "For the mountains shall depart," etc., for "mountain" is the level of ratzo, as is known from the matter of "not like Abraham, who called it a mountain," etc.; and then this level will be annulled, since below too there will be actual revelation — "eye to eye they shall see," etc.)

וע"כ אמר שיהיה אז בחי' השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה אני דוקא דהיינו מצד אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] בלבד ולא מצד אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] כלל כי א"צ [אין צריך / אינו צריך] אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] רק לברר ולהפך מחשוכא לנהורא כנ"ל

Therefore He said that there will then be "the new heavens and the new earth that I make" — "I" specifically, that is, from an arousal from above alone and not from an arousal from below at all; for an arousal from below is needed only to refine and to transform from darkness to light, as explained above.

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] שא"צ [שאין צריך / שאינו צריך] לזה יהי' [יהיה] בחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] לבד ע"כ אמר אשר אני עושה והיינו שקורא אותן בשם שמים חדשים וארץ חדשה.

But in the Time to Come, when this will not be needed, there will be an arousal from above alone. Therefore He said, "that I make," and that is why He calls them "new heavens" and "a new earth."

פי׳ שבאים בבחי׳ גילוי מלמעלה למטה מצד עצמות המאציל אשר לא היה עדיין בחי׳ כזו בבחי׳ גילוי בראשית ההשתלשלות.

The meaning: they come as a revelation from above to below, from the very Essence of the Emanator, a level such as has not yet been in a state of revelation at the beginning of the chain of descending worlds (hishtalshelus).

כמו דכתיב ביום עשות ה׳ אלקים ארץ ושמים ענין אלקים זה היינו בחי׳ הצמצום וההסתר.

As it is written, "On the day that Havayah Elokim made earth and heaven": this "Elokim" is the level of tzimtzum and concealment.

ששמים וארץ דעכשיו נמשכו על ידי שם אלקים כמ״ש בראשית ברא אלקים כו׳ וע״י ארץ שהוא בחי׳ רצוא נמתק הדין והצמצום דשם אלקים המעלים והמסתיר.

For the present heaven and earth were drawn forth through the Name Elokim, as it is written, "In the beginning Elokim created," etc.; and through "earth," which is the level of ratzo, the judgment and the tzimtzum of the Name Elokim, which obscures and conceals, are sweetened.

21 וזהו ביום עשות ה׳ אלקים שנכלל אלקים זה בהוי״ה וזהו פי׳ עשות ה׳ אלקים. היינו יחוד והתכללות שמות אלו יחד.

This is [the meaning of] "On the day that Havayah Elokim made": that this Elokim is absorbed into Havayah. This is the meaning of "Havayah Elokim made" — the union and merging of these Names together.

וכ״ז [וכל זה] הוא ע״י ארץ ושמים בחי׳ רו״ש [רצוא ושוב]. אך צ״ל ארץ קדמה דוקא בחי׳ רצוא תחלה.

All this comes through "earth" and "heaven," ratzo and shov; but "earth" must come first — the level of ratzo first.

אבל לעתיד שיהיו שמים חדשים וארץ חדשה הוא בחי׳ אשר אני עושה ולא ע״י צמצומים דשם אלקים ואז יהיו שמים קודם

But in the Time to Come, when there will be new heavens and a new earth, it is the level of "that I make," not through the contractions of the Name Elokim, and then the heavens will come first,

כי א״צ [אין צריך / אינו צריך] לבחי׳ קדימת הרצוא כו׳ וזהו ויצא כברק חצו שהוא בחי׳ גילוי מלמעלה למטה:

for there will be no need for the ratzo to come first, etc. And this is [the meaning of] "And His arrow shall go forth like lightning," which is the level of revelation from above to below.

22 אך הנה צריך להבין בענין השמים החדשים וארץ החדשה דאם הם באים רק בבחי׳ אתעדל״ע [אתערותא דלעילא] לבד שזהו

But we must understand, concerning the new heavens and the new earth: if they come only through an arousal from above alone, which is

פי׳ אשר אני עושה כו׳ א״כ איך יתכן בזה בחי׳ ארץ בחי׳ רצוא מלשון רץ כנ״ל

the meaning of "that I make," etc., then how can there be in this [a level of] "earth," the level of ratzo, from the term "running" (ratz), as explained above?

(והרי לעתיד לא שייך בחי׳ רצוא כלל אפי׳ [אפילו] מלמטה כמשנת״ל [כמו שנתבאר לעיל]. וכ״ש [וכל שכן] לכאורה דלא שייך בחי׳ זו בהגילוי שמלמעלה שהוא בחי׳ אשר אני עושה).

(For in the Time to Come ratzo will not apply at all, even from below, as explained above; and all the more so, it would seem, this level does not apply to the revelation from above, which is the level of "that I make.")

ולמה אמר והארץ החדשה אשר אני עושה לא היה לו להזכיר רק בחי׳ שמים לבד.

Why, then, did He say "and the new earth that I make"? He should have mentioned only the level of "heaven" alone.

אך הענין הוא דגם בבחי׳ אתעדל״ע [אתערותא דלעילא] בלבד יש ב׳ מדרגות הללו דרו״ש [דרצוא ושוב] רק שהשמים קדמו לארץ.

But the explanation is that even in an arousal from above alone there are these two levels of ratzo and shov, except that the heavens precede the earth.

23 ולהבין איך יתכן בחי׳ רצוא בעצמות המאציל מאחר שאין דבר מסתיר לפניו כלל.

To understand how there can be a level of ratzo in the very Essence of the Emanator, since nothing at all conceals before Him:

הנה יובן עד״מ שאנו רואים בחי׳ רו״ש [רצוא ושוב] בגוף האדם הגשמי ברוח החיים אשר בקרבו שדופק בלבו ונק׳ בזוהר דפיקו דלבא שהחיות שבלב הוא בא בנשימה דוקא רו״ש [רצוא ושוב] בהתפשטות והסתלקות

It will be understood by way of analogy. We see a level of ratzo and shov in the physical human body, in the breath of life within it, which beats in his heart and is called in the Zohar "the beating of the heart" (defiku deliba). For the life-force in the heart comes specifically by way of breathing — ratzo and shov, in expansion and withdrawal —

וכן חוזר חלילה שמתפשט וחוזר ומסתלק וחוזר ומתפשט כדפק שביד שהחיות נמשך ומתפשט וחוזר ומסתלק וחוזר ומתפשט.

and so it repeats over and over: it expands, then withdraws again, then expands again, like the pulse in the hand, where the life-force is drawn forth and expands, then withdraws again, then expands again.

וכן הוא ממש בדפיקו דלבא שהוא ענין התפשטות והסתלקות והתפשטות של רוח החיים שבלב והיינו ממש כמו בחי׳ רו״ש [רצוא ושוב].

And so it is exactly in the beating of the heart, which is the expansion, withdrawal and expansion of the breath of life in the heart; and this is exactly like the level of ratzo and shov.

ונמצא רו״ש [רצוא ושוב] כזה הוא הכל בגוף האדם עצמו עדיין ולא מזולתו אליו (ור״ל [ורוצה לומר] שרו״ש [שרצוא ושוב] זה הוא כענין המשכת חיות הנפש בהגוף שסדר המשכה זו הוא ע״י התפשטות והסתלקות כו׳ שזהו בחי׳ רו״ש [רצוא ושוב]) וגם

Thus such ratzo and shov is still entirely within the person's body itself, and not from something else toward it (that is to say, this ratzo and shov is like the drawing of the soul's life-force into the body, the order of this drawing being through expansion and withdrawal, etc., which is the level of ratzo and shov). And also,

הנה יובן עוד במשל זה שבדפיקו דלבא שאין הרצוא קודם לשוב אלא אדרבה השוב קודם לרצוא כנראה בחוש שבראשונה הוא ההתפשטות והמשכת החיות בלב שזהו כמו בחי׳ שוב המשכת האור בהכלי.

it will further be understood from this analogy that in the beating of the heart the ratzo does not precede the shov; on the contrary, the shov precedes the ratzo, as is plainly observed: first there is the expansion and drawing of the life-force into the heart, which is like the level of shov, the drawing of the light into the vessel.

ואמנם תכף ומיד חוזר ומסתלק והוא בחי׳ רצוא והסתלקות האור מהכלי וחוזר ומתיישב וכן חוזר חלילה.

But immediately it withdraws again, which is the level of ratzo and the withdrawal of the light from the vessel; and it settles again, and so on over and over.

וכדמיון הנשימה מהבל הפה שבתחלה יתפשט ההבל והרוח ומיד יחזור בחזרה וחוזר ומתפשט. וכדוגמא הזאת יובן למשכיל למעלה בבחי׳ רצוא ושוב שמלמעלה למטה

It is like breathing, the breath of the mouth: at first the breath and air go out, and immediately they come back, and go out again. And after this pattern the discerning will understand above, regarding ratzo and shov from above to below

(ולא בבחי׳ רו״ש [רצוא ושוב] שוהחיות רצוא ושוב של הנבראי׳ [הנבראים] כו׳. כ״א אדרבה ג״כ בהשפעה עליונה של א״ס ב״ה בכלים ועולמות.

(and not [only] regarding the ratzo and shov of "and the chayos ran and returned," of the creatures, etc.; but, on the contrary, also in the supernal flow of the Infinite One, blessed be He, into vessels and worlds.

וגם אפי׳ [אפילו] ממש בראשית מראשית ההמשכה מא״ס ב״ה להתלבש בשרש בחי׳ הכלים שהן שרש כל העולמות עליונים ותחתונים שייך ג״כ רצוא ושוב שהוא הסתלקות והתפשטות.

And also, even at the very beginning, from the very start of the drawing forth from the Infinite One, blessed be He, to be clothed in the root of the vessels, which are the root of all the worlds, higher and lower, ratzo and shov — which are withdrawal and expansion — also apply.

כי מיד שנמשך ומתפשט צ״ל הסתלקות שאל״כ [שאם לא כן] יתבטלו הכלים מהיות בחי׳ כלים כו׳ רק שההתפשטות הוא קודם. והוא כמו בחי׳ השוב ואח״כ הוא בחי׳ הסתלקות ורצוא וכן חוזר חלילה. ועמ״ש במ״א ע״פ ויקחו לי תרומה כו׳)

For as soon as it is drawn forth and expands, there must be withdrawal; otherwise the vessels would be nullified from being vessels, etc. Only, the expansion comes first. It is like the level of shov, and afterward comes the level of withdrawal and ratzo, and so on over and over. And see what is explained elsewhere on the verse "And let them take for Me an offering," etc.),

דשייך ג״כ בחי׳ רצוא. רק שהתפשטות האור קודם לבא ואח״כ מיד חוזר ומסתלק וחוזר ומתפשט.

that a level of ratzo applies as well; only, the expansion of the light comes first, and afterward it immediately withdraws again, and expands again.

וזהו ענין קול דודי דופק שהקול וההמשכה מלמעלה למטה הוא ג״כ כמו בחי׳ הדפק הנ״ל.

And this is the meaning of "The voice of my beloved knocks" (dofek): the voice and the drawing down from above to below is also like the pulse (dofek) mentioned above.

24 ונק' זה בע"ח [בעץ חיים] בשם מטי ולא מטי שהאור מטי ומתפשט וחוזר ומסתלק ולא מטי. שבחי' מטי הוא בחי' ההתפשטות קודם לבחי' לא מטי. והכל בבחי' אלקות עצמו.

In Etz Chaim this is called "reaching and not reaching" (mati velo mati): the light reaches and expands, and then withdraws again and does not reach. The level of "reaching," the expansion, precedes the level of "not reaching." And all of it is within G-dliness itself.

וזהו כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא. ענין דמיון שפע האלקות לאש. הוא מפני שהאש טבעו בבחי' הסתלקות אחר ההתפשטות כדמיון דפיקו דלבא.

And this is [the meaning of] "For Havayah your G-d is a consuming fire." The reason the divine flow is likened to fire is that the nature of fire is to withdraw after expanding, like the beating of the heart.

25 וזהו ענין השמים החדשים והארץ החדשה. שהוא בחי' ההמשכה העליונה אשר נמשך באתעדל"ע [באתערותא דלעילא] לבד בזה יש ג"כ בחי' שמים וארץ.

And this is the meaning of the new heavens and the new earth: in the supernal drawing forth, which is drawn by an arousal from above alone, there are also the levels of heaven and earth.

ההמשכה בחי' מטי נק' שמים ובחי' ההסתלקות האור מהכלי הנק' לא מטי זהו בחי' ארץ מל' רצוא.

The drawing forth, the level of "reaching," is called "heaven"; and the level of the withdrawal of the light from the vessel, which is called "not reaching," is the level of "earth," from the term ratzo.

26 ולכן כאן קדם שמים לארץ בהיות בחי' מטי קדם לבחי' לא מטי. משא"כ ברצוא ושוב דנבראים צ"ל תחלה ארץ בחי' רצוא ואח"כ שמים בחי' שוב. וכמ"ש והחיות רו"ש [רצוא ושוב] וכתיב ביום עשות כו' ארץ ושמים כנ"ל.

Therefore here "heaven" precedes "earth," since the level of "reaching" precedes the level of "not reaching." This is not so with the ratzo and shov of created beings, where there must first be "earth," the level of ratzo, and afterward "heaven," the level of shov — as it is written, "And the chayos ran and returned," and it is written, "On the day [Havayah Elokim] made," etc., "earth and heaven," as explained above.

27 וזהו ענין כאשר השמים החדשי' [החדשים] והארץ החדשה כו' עומדים לפני. לפני דייקא דהיינו בבחי' הפנימיו' ועצמיות מה שאין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מגעת לשם כלל. כן יעמוד זרעכם ושמכם.

And this is the meaning of "For as the new heavens and the new earth," etc., "stand before Me": "before Me" (lefanai) precisely — that is, in the level of the innermost dimension and essence, where an arousal from below does not reach at all. "So shall your seed and your name stand."

פי' זרעכם ושמכם הוא בחי' אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] וההמשכה הנמשך ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא]. כי הנה המצות נק' בשם זריעה כמ"ש זורע צדקות.

The meaning: "your seed and your name" is the level of the arousal from below and the drawing forth that is drawn through the arousal from below. For the mitzvos are called "sowing," as it is written, "He sows charity,"

ועי"ז מצמיח ישועות בגילוי אלקות מבחי' ש"ע [ש"ע (370)] נהורין כו'. ושמכם הוא בחי' קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] ויעש דוד שם.

and through this "He causes salvations to sprout," in the revelation of G-dliness from the level of the 370 lights, etc. And "your name" is the level of accepting the yoke of the kingdom of Heaven, as it is written, "And David made a name."

28 והנה כבר מבואר שבחי' שמים וארץ החדשים הוא גילוי מבחי' שאין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מגעת לשם כלל שגילוי זה יהי' [יהיה] לע"ל [לעתיד לבוא].

Now, it has already been explained that the level of the new heavens and earth is a revelation from a level that an arousal from below does not reach at all, and that this revelation will be in the Time to Come.

וא"כ סד"א [סלקא דעתך אמינא] שההמשכה שע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] בתומ"צ [בתורה ומצות] בבחי' ארץ ושמים שלנו רו"ש [רצוא ושוב] תהי' [תהיה] בטילה לגמרי מחמת גילוי העצום ההוא שמבחי' אשר אני עושה.

If so, one might have thought that the drawing forth through an arousal from below, in Torah and mitzvos — in the level of our "earth and heaven," ratzo and shov — will be entirely nullified because of that tremendous revelation from the level of "that I make."

לזה אמר כן יעמוד זרעכם ושמכם. שגם בחי' זו דאתעדל"ת [דאתערותא דלתתא] יתעלה להיות עומדים לפני בבחי' הפנימית ממש כמו בחי' שמים החדשים וארץ החדשה כו'.

To this He said, "So shall your seed and your name stand": this level of the arousal from below, too, will be elevated to "stand before Me," in the innermost level itself, just like the level of the new heavens and the new earth, etc.

וכמ"ש הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד דהיינו עבדי הוא בחי' אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] בחי' לעבדה ולשמרה כו'. הנה בחי' זו ממש תתעלה בעילוי אחר עילוי עד כי גבה מאד:

As it is written, "Behold, My servant shall prosper; he shall be exalted and lifted up and be very high." That is, "My servant" is the level of the arousal from below, the level of "to work it and to guard it," etc. This very level will be elevated from ascent to ascent, until "very high."

TORAH OHR • PARSHAS BEREISHIS • MAAMAR 3

ביאור על הנ"ל

An Explanation of the Above

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני כן יעמוד זרעכם ושמכם.

"For as the new heavens and the new earth that I am making stand before Me, so shall your seed and your name stand."

הנה נודע תכלית ירידת הנשמה לגוף בעוה"ז שטרם ירידתה היתה כלולה במאצילה ב"ה באהוי"ר [באהבה ויראה] כו'. כי הנפש יש לה שכל ומדות כו'.

Now, it is known [what] the purpose of the soul's descent into the body in this world [is]: before its descent it was included in its Emanator, blessed be He, with love and awe, etc. For the soul has intellect and emotive attributes, etc.

3 וירדה ונתלבשה בגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] המעלימי' ומסתירי' [ומסתירים] כו' ומלבישים אותה בלבושים צואים. הן המדות שמצד הקליפה כו'

And it descended and was clothed in a body and in the animal soul, which conceal and hide [it], etc., and clothe it in soiled garments — these are the emotive attributes that stem from the side of kelipah, etc.

שירידה זו צורך עליי' [עלייה] היא. כדי לברר בירורין ע"י המשכת התורה והמצות שבהן מלובש אור א"ס ב"ה.

[And it is known] that this descent is for the sake of an ascent: in order to effect refinements (birurim) through drawing down the Torah and the mitzvos, in which the Infinite Light, blessed be He, is clothed.

4 ובהן ועל ידן יהי' [יהיה] גילוי אור א"ס ב"ה ממש על נפשו כו' כמ"ש במ"א. ולהבין זה

And in them and through them there will be a revelation of the Infinite Light, blessed be He, itself upon his soul, etc., as is explained elsewhere. And to understand this:

שהרי התורה והמצות אשר לפנינו הן ג"כ בירידות והשתלשלות המדרגות מאור פניו יתי עד שנתלבשו בענינים [בעניני] גשמיים [גשמיי] וחומריים שלכן בקשו המלאכים אשר תנה הודך על השמים כו'. ובמה יהיה יתרון מעלתן ממעלת אהוי"ר [אהבה ויראה] של הנשמה.

for the Torah and the mitzvos that are before us are also [the product] of descents and the chaining-down of levels from the light of His countenance, may He be blessed, until they were clothed in physical and material matters — which is why the angels requested, "[You] Who set Your majesty upon the heavens," etc. So in what will their superiority over the level of the soul's love and awe consist?

וגם הרי אמרו כי אורייתא בלא דוי"ר [דחילו ורחימו] לא פרחת לעילא שאהוי"ר [שאהבה ויראה] הן הגדפין המעלות ומנשאות את התורה. והרי אדרבה נראה שמעלת אהוי"ר [אהבה ויראה] גדלה מאד ביתר שאת ממעלת התורה:

And moreover, [the Sages] said that Torah without fear and love does not fly upward, for love and awe are the wings that raise and lift up the Torah. On the contrary, then, it would appear that the level of love and awe is very much greater, and exceedingly so, than the level of the Torah.

5 אך הענין הוא דכתיב כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו כו'. הנקרא בשמי הוא עולם האצילות שהוא נקרא בשמי ממש.

But the matter is [as] it is written, "Everyone that is called by My Name, and for My glory I created him," etc. "That is called by My Name" is the World of Atzilus, which is called by My Name in actuality.

ששם שורה אור א"ס ב"ה ממש ומתייחדים עמו בתכלית היחוד דאיהו וחיוהי חד ואיהו וגרמוהי חד שהכל בטל ונכלל באור א"ס ב"ה ממש.

For there the Infinite Light, blessed be He, itself rests, and they are united with it in the utmost unity, for "He and His life-forces are one, and He and His vessels are one," for everything is nullified and included in the Infinite Light, blessed be He, itself.

ועל כולם נקרא שמו שכולם הם בבחי' א"ס. הגם שאין ערוך אליו יתי (וכנודע שאדם דאצילות נקרי' [נקרא / נקראת / נקראות] אדם דעשיה בחי' עשי' [עשיה] גשמי' [גשמיים / גשמיות / גשמית]) ואפילו עולם האצילות אינו אלא זיו והארה כו'.

And His Name is called upon all of them, for they are all on the level of the Infinite. [This is so] even though there is no comparison [between them and] Him, may He be blessed (and as is known, Adam of Atzilus is called Adam of Asiyah, the level of physical Asiyah), and even the World of Atzilus is only a radiance and an illumination, etc.;

רק שההארה היורדת ונמשכת שם היא מתאחדת בלי שום פירוד והתחלקות עד שכולם מלאים מן ההארה ההיא. ואין שם תפיסת שום דבר זולת ההארה ההיא.

only, the illumination that descends and is drawn there is united, without any separation or division, until they are all filled with that illumination. And there, nothing at all has any hold apart from that illumination.

כי אצילות מלשון הפרשה כמו ויאצל מן הרוח כו' דגבי משה דתרגומו ואפריש שבודאי לא נתן כל רוחו על הזקנים עד שהגיעו למעלתו ומדרגתו ממש

For "Atzilus" is from the term for setting apart, as in "And He set apart (vayatzel) from the spirit," etc., concerning Moshe, which the Targum renders "and He separated." For certainly he did not give all of his spirit to the elders until they reached his very stature and level;

אלא שהפריש מרוחו והוריד למטה שיתלבש במדת הזקנים כדי שיתעלו קצת ויוכלו שאת עמו כאחד והיו לאחדים. עם היות שאינם אחדות אחד במהותם ממש מ"מ יכולים הם להתאחד עמו.

rather, he set apart [some] of his spirit and brought it down below, to be clothed in the measure of the elders, so that they would be elevated somewhat and be able to bear [the burden] with him as one, "and they became one." Although they are not one unity in their actual essence, nevertheless they are able to be united with him.

6 והיינו שהם מיוחדים בזיו ואור הנמשך ממנו. כך עולם האצילות הוא שהאציל אור א"ס ב"ה והפריש זיו

That is, they are united in the radiance and light that is drawn from him. So too the World of Atzilus: [G-d] emanated the Infinite Light, blessed be He, and set apart a radiance

ואור בעולם ההוא שיהי' [שיהיה] יכולת בהם לקבל זיו ואור אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה הזה בבחינת יחוד שיתייחד הכל בבחינת אור א"ס דהיינו בבחי' אור וזיו הנמשך ממנו.

and light in that world, so that they would have the capacity to receive this radiance and light of the Infinite Light, blessed be He, in the manner of unity, so that everything is united on the level of the Infinite Light — that is, on the level of the light and radiance drawn from Him.

7 וענין היחוד הוא בב' בחינות איהו וחיוהי איהו וגרמוהי. חיוהי הם האורות דהיינו המקורות שמהן נתהוו חכמה וחסד כו'

And the unity is in two aspects: "He and His life-forces" [and] "He and His vessels." "His life-forces" are the lights, that is, the sources from which Chochmah and Chesed, etc., came into being;

והמקורות הם אורו' [אורות] וחיות. שבאורו' [שבאורות] לא שייך עדיין בחי' התחלקות פרטים להיות נק' בשם חכמה או חסד כו'.

and the sources are lights and life-force. For in the lights, the aspect of division into particulars — to be called by the name Chochmah or Chesed, etc. — does not yet apply.

8 וכמ"ש במ"א בענין האורות דאחליפו דוכתייהו אור החסד בכלי הגבור' [הגבורה] כו'. וגרמוהי הם הכלים המגבילים את האורות

And as is explained elsewhere concerning the lights that "exchanged their places" — the light of Chesed in the vessel of Gevurah, etc. And garmohi ("His vessels") are the vessels, which set bounds to the lights,

שע"י הכלים הם עולים בשם חכמה או חסד כו' ואעפ"כ [ואף על פי כן] שורה בהם אור א"ס בבחינת יחוד ונקרא חכמה דא"ס וחסד דא"ס כו'.

for through the vessels they come to bear the name Chochmah or Chesed, etc. Nevertheless, the Infinite Light rests in them in the manner of unity, and it is called the Chochmah of the Infinite and the Chesed of the Infinite, etc.

שעם היות שנקרא בשם חכמה מ"מ אינה נגבלת בשם גבול ומדה אלא כמאמר אנת הוא חכים ולא בחכמה ידיעא כו'.

For although it is called by the name Chochmah, nevertheless it is not bounded by a name of limit and measure; rather, [it is] as the saying goes, "You are wise, but not with a known wisdom," etc.

9 והוא המדע והוא הידוע כו' ולכן נק' עולם האצילות הנקרא בשמי ממש. אבל עולם הבריאה וממנו ולמטה נקרא לכבודי בראתיו כו'.

And "He is the Knowledge and He is the Known," etc. Therefore the World of Atzilus is called "that is called by My Name" in actuality. But the World of Beriah, and from it downward, is called "for My glory I created him," etc.

כבוד הוא התלבשות וכמאמר אליהו לבושין תקינת לון כו' כמו לבוש שאינו מתאחד עם עצמיות כו'

"Glory" is enclothement, as in the saying of Eliyahu, "You fashioned garments for them," etc. — like a garment, which is not united with the essence, etc.;

אלא אדרבה שהעצמיות מתכסה ומתעלם בהן לבלתי הגלות נגלות העצמי' [העצמיות] כמו שהוא ואין אור העצמות נראה אלא דרך לבוש זה ומ"מ לבושין תקינת לון כו'

rather, on the contrary, the essence is covered and concealed in them, so that the essence is not revealed as it is, and the light of the essence is not seen except through this garment. Nevertheless, "You fashioned (tikanta) garments for them," etc.,

שהוא תקון כדי שיתגלה אור העצמיות דרך לבוש דוקא שבלתי לבוש לא היה עולם הבריאה יכול לקבל כו'.

which is a rectification (tikkun), so that the light of the essence will be revealed specifically through a garment; for without a garment, the World of Beriah would not be able to receive, etc.

10 ולפי שבלבוש זה מתגלה אור העצמות לכך כתיב וצבא השמים לך משתחוים שבטלים כו'. ומחמת שאינו מתגלה

And because the light of the essence is revealed in this garment, therefore it is written, "And the host of heaven bow down to You" — for they are nullified, etc. And because it is not revealed

אלא בבחי' לבוש לכך הם בבחי' פירוד ומשם יפרד טורי דפרודא כו' שאינם מתאחדים כבאצילות:

except in the manner of a garment, they are therefore in a state of separateness, and "from there it is parted" — the mountains of separation, etc. — for they are not united as in Atzilus.

11 והנה נודע עבודת המלאכים שעומדים מששת ימי בראשית ברום עולם ומשמיעים ביראה כו' אריה שאג הוא מיכאל פני אריה אל הימין וכד איהו שאיג שאגין לגבי' ש"ע [ש"ע (370)] אלפין אריות כו' שהן מחנה מיכאל כו'.

Now, the service of the angels is known: they stand, from the six days of Creation, in the heights of the world and proclaim with awe, etc. "A lion has roared" — this is Michael, "the face of a lion on the right"; and when he roars, three hundred and seventy thousand lions roar toward him, etc., and these are the camp of Michael, etc.

12 וצריך להבין מהו עבודתם ואיך נחשבת עבודה להם מה שבטלים בהשגתם חיותם וקיומם מאין ליש מאחר שכך היא השגתם ולמה שואגים ומרעישים. איזה חידוש נתחדש להם בהשגתם זו ומה הם משתוקקים ונכספים.

We need to understand what their service is, and how it is considered service for them that they are nullified through their comprehending [how] their life and existence [come] from nothing into something, since that is [simply] their comprehension; and why do they roar and make a tumult? What new thing has been newly revealed to them in this comprehension of theirs, and what are they yearning and longing for?

אך הענין הוא כי הנה עולם האצילות הוא עולם התקון שנתקן כבר להיות האורות והכלים בבחי' איהו וגרמוהי חד כו' כנ"ל. משא"כ עולמו' [עולמות] בי"ע הם משבה"כ [משבירת הכלים] שבעולם התהו שנפלו בבי"ע.

But the matter is: the World of Atzilus is the World of Tikkun (Rectification), which has already been rectified, so that the lights and the vessels are in the state of "He and His vessels are one," etc., as mentioned above. This is not so with the worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah, which are from the breaking of the vessels of the World of Tohu, which fell into Beriah, Yetzirah and Asiyah.

13 ולכן צ"ל עבודה תמה להמשיך בהם בחי' תקון מעולם האצילות כדי שגם הם יתעלו ויתאחדו.

Therefore a complete service is needed to draw into them an aspect of rectification (tikkun) from the World of Atzilus, so that they too will be elevated and become united.

ולא די באור וחיות הנמשך דרך מסך והתלבשות כסדר ירידת והשתלשלו' [והשתלשלות] המדר' כמו שהוטבע בטבע יצירת העולם להיות מדרגה אחר מדרגה אבי"ע [אצילות בריאה יצירה עשיה] שעולם הבריאה הוא בבחי' פירוד טורי דפרודא כו'.

And it is not enough [to have] the light and life-force that is drawn through a screen and enclothement according to the order of the descent and chaining-down of the levels — as was implanted in the nature of the world's formation, to be level after level, Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah — such that the World of Beriah is in a state of separateness, "the mountains of separation," etc.

אלא צריך להמשיך אור חדש מלמעלה עד שיוכלל עולם הבריאה בבחינת עולם האצילות ממש. כי עולמות בי"ע הם אשר ברא ה' לעשות ולתקן מה שלא נתקן כך בסדר השתלשלות בשעת בריאת עולם

Rather, it is necessary to draw down a new light from above, until the World of Beriah is included in the level of the World of Atzilus itself. For the worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah are [those] "which G-d created to make" — to rectify what was not rectified in this way in the order of the chaining-down at the time of the world's creation.

וגם עולם העשי' [העשיה] שהוא התחתון מכולם מלך בעל חנן בן עכבור הנה אח"ז [אחר זה] וימלך תחתיו הדר כו' שהוא עולם התקון.

And also [of] the World of Asiyah, which is the lowest of them all, [it says,] "Baal Chanan son of Achbor reigned," and behold, after this, "and Hadar reigned in his stead," etc., which is the World of Tikkun.

וזהו דרך כלל כל העבודה בעולמות בי"ע להיות שהם מבחי' שבה"כ [שבירת הכלים] שנפלו מעולם התהו בבי"ע וצריכים תקון להתעלות ולהתכלל באצילות. והתקון הוא על ידי עבודה:

And this, in general, is all the service in the worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah: since they are from the breaking of the vessels, which fell from the World of Tohu into Beriah, Yetzirah and Asiyah, they need rectification in order to be elevated and included in Atzilus. And the rectification is through service.

14 והנה בעוה"ז הגשמי שהוא מגושם כמו עפר מן האדמה ואעפ"כ [ואף על פי כן] מפני שיש בו חיות רוחני מעפר העליון שבעולם התהו שלפני אצי' יש בו יכולת להתתקן.

Now, this physical world is as coarse as dust from the ground; nevertheless, because it has a spiritual life-force from the supernal dust of the World of Tohu, which precedes Atzilus, it has the capacity to be rectified.

והנה ענין התקון היינו בירור הרע מן הטוב להסיר הסיגי' והפסולת כדי שיוכל הטוב לעלות.

And the meaning of rectification is the refining of the evil from the good — removing the dross and the waste — so that the good can ascend.

15 והנה בבריאה רובו טוב כו' עד בעשי' [בעשיה] רובו רע ומעורב כו'. וצריך עבודה תמה גם לבחי' זו להפריד הרע ובירור זה נעשה

Now, in Beriah the majority is good, etc., until in Asiyah the majority is evil and intermixed, etc. And a complete service is needed for this level too, to separate out the evil. And this refinement is accomplished

ע"י סדר התפלה שעד"ז נתקן כל סדר התפלה והיינו ע"י בחי' רצוא אם ישים אליו לבו כו'.

through the order of prayer, for the whole order of prayer was instituted along these lines; that is, through the aspect of ratzo (running forth), [as in] "If He sets His heart upon him," etc.

16 ורצוא זה היינו מ"ש כי בכה ארוץ כו' אדלג שור. שור פי' חומה דהיינו בחי' מקיפים ואדלג שור ר"ל [רוצה לומר] שאדלג למעלה מבחי' כל המקיפים מחמת בחי' רצוא לדבקה בו באי"ס ב"ה ממש

And this ratzo is what is written, "For by You I run [through] a troop," etc., "I leap over a wall (shur)." Shur means a wall, that is, the level of the encompassing [lights] (makifim); and "I leap over a wall" means that I leap above the level of all the encompassing [lights], by virtue of the ratzo, to cleave to Him — to the Infinite One, blessed be He, Himself,

שהוא למע' [למעלה] מגדר עלמין ואינו לא בבחי' ממלא ולא בבחי' סובב כו' וכל עולם האצי' עולם הברודים נקרא אדם דעשיה בלבד ואדם דיצירה עולם הנקודים כו'.

Who is above the category of worlds, and is neither on the level of memalei nor on the level of sovev, etc. And the whole World of Atzilus, the World of Berudim, is called only Adam of Asiyah; and Adam of Yetzirah [is] the World of Nekudim, etc.

17 ומרצוא זה יתפרדו כל פועלי און כמ"ש רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם לעשות נקמה בגוים כו'.

And from this ratzo, "all the workers of iniquity shall be scattered," as it is written, "The exaltation of G-d is in their throats, and a two-edged sword in their hand, to execute vengeance upon the nations," etc.

ועד"ז הוא כל סדר תפלה שהיא בכללה רוממות אל כו' ולכן בה ועל ידה נעשה הבירור והפירוד הטוב מהרע וזו היא עבודת התפל' ברצוא שהיא בירור המ"ן [המיין נוקבין].

And the whole order of prayer is along these lines, for in its entirety it is "the exaltation of G-d," etc.; therefore in it and through it the refinement and the separation of the good from the evil is accomplished. And this is the service of prayer with ratzo, which is the refinement of the mayin nukvin (feminine waters).

אבל בירור המ"ד [המיין דוכרין] שהיא ההמשכ' [ההמשכה / ההמשכת] עליונה שמעולם האצי' להיות ביטול והתכללות כבאצי' ממש בחי' יחוד עליון אשר שם איהו וחיוהי חד איהו וגרמוהי חד ממש.

But the refinement of the mayin dechurin (masculine waters) — which is the supernal drawing-down from the World of Atzilus, so that there be self-nullification and inclusion as in Atzilus itself, the level of the supernal unity, where "He and His life-forces are one, He and His vessels are one," truly one —

זה נעשה ע"י תורה ומצות שהן הן המשכות מבחי' יחוד עליון דאורייתא וקוב"ה [וקודשא בריך הוא] כולא חד.

this is accomplished through Torah and mitzvos, which are indeed drawings-down from the level of the supernal unity, for "the Torah and the Holy One, blessed be He, are all one."

18 ורמ"ח פקודים הם רמ"ח אברין דמלכא אברין ממש שהן כלים לאור וחיות הנמשך ומלובש ומתפשט בהם מאא"ס [מאור אין סוף] ב"ה ממש

And the 248 commandments are the 248 "limbs of the King" — actual limbs, which are vessels for the light and life-force that is drawn, clothed and spread forth in them from the Infinite Light, blessed be He, itself;

אלא שירדו ונתלבשו בעניינים גשמיים בשביל גשמיות העוה"ז וחומריותו כדי להעלותם ושתכלל גם חיות גשמיו' [גשמיות] העוה"ז באור וחיות העליון ולכך הוצרך חיות העליון לירד ולהתגשם כ"כ [כל כך].

only, they descended and were clothed in physical matters for the sake of the physicality and materiality of this world, in order to elevate them, and so that the life-force of this world's physicality, too, will be included in the supernal light and life-force. And therefore the supernal life-force had to descend and become so physical.

19 ובזה יובן יתרון ומעלת עסק התורה וקיום המצות בעוה"ז יותר מדו"ר [מדחילו ורחימו] של הנשמה טרם ירידתה

And with this, the advantage and superiority of engaging in Torah and fulfilling the mitzvos in this world, over the love and awe of the soul before its descent, will be understood.

כי הנשמה עם היות שהדו"ר [שהדחילו ורחימו] שלה גבוהים ונעלים מאד ביתר שאת אפי' [אפילו] מן המלאכים שבעולם ההוא בכל עולם ועולם לפי מה שהוא כנודע שהמלאכים הם מחיצוניות העולמות והנשמות הן מבחי' פנימיות.

For the soul — although its love and awe are very lofty and exalted, exceedingly so, even beyond the angels in that world, in each and every world according to what it is, as is known that the angels are from the outer dimension of the worlds and the souls are from the level of the inner dimension —

עכ"ז [עם כל זה] מאחר שהנשמה היא בחי' נברא ומחודש יש מאין אינה מיוחדת במאצילה ב"ה כיחוד תורה ומצות דאורייתא וקוב"ה [וקודשא בריך הוא] כולא חד ממש ורמ"ח מצות הן רמ"ח אברין דמלכא ממש שהן הן חכמתו ורצונו ממש והוא המדע כו'.

nevertheless, since the soul is a created being, brought into existence anew, something from nothing, it is not united with its Emanator, blessed be He, like the unity of Torah and mitzvos, for "the Torah and the Holy One, blessed be He, are all one" in actuality, and the 248 mitzvos are the 248 limbs of the King in actuality, for they are His very wisdom and will, and "He is the Knowledge," etc.

20 ומ"מ אורייתא בלא דו"ר [דחילו ורחימו] לא פרחא לעילא כי מאחר שירדה ונתלבשה בעניינים גשמיים הרי היא מקושרת למטה והרי היא בבחי' ירידה מאור פניו ית'.

Nevertheless, Torah without fear and love does not fly upward. For since it descended and was clothed in physical matters, it is bound below, and it is in a state of descent from the light of His countenance, may He be blessed.

אבל ע"י דו"ר [דחילו ורחימו] הנה הוא ממשיך אור א"ס ב"ה המלובש בתורה בבחי' יחוד גמור להיות אורייתא וקוב"ה [וקודשא בריך הוא] כולא חד וכנודע מ"ש במ"א בענין עסק התורה לשמה דע"ז אמרו מעלה אני עליהם כאלו עשאוני.

But through fear and love one draws down the Infinite Light, blessed be He, that is clothed in the Torah, in a state of complete unity, so that "the Torah and the Holy One, blessed be He, are all one." And [this is] as is known from what is explained elsewhere concerning engaging in Torah for its own sake, of which [the Sages] said, "I account it to them as if they had made Me."

עשאוני ממש שע"י עסק התורה נמשך הוי"ו של שם הוי"ה ב"ה שהוא ת"ת [תפארת] וע"י המצות וכללותן היא מצות הצדקה נמשך ה"א של שם הוי"ה כנודע ודרך כלל

"Made Me" literally: for through engaging in Torah the vav of the Name Havayah, blessed be He, which is Tiferes, is drawn down; and through the mitzvos — and their general and collective expression is the mitzvah of charity — the hei of the Name Havayah is drawn down, as is known. And in general,

ע"י תורה ועבוד' וגמ"ח [וגמילות חסדים] נמשכו ג' קווין חח"ן [חכמה חסד נצח] בימין כו' והן ג' וי"ן מויסע ויבא ויט כו' שהוי"ן הם המשכות מהיודי"ן שבראש הוי"ן כו':

through Torah, service and acts of kindness, the three lines — Chochmah, Chesed and Netzach on the right, etc. — are drawn down; and these are the three vavs of "Vayisa," "Vayavo," "Vayet," etc., for the vavs are drawings-down from the yuds at the head of the vavs, etc.

21 והנה בבחי' זו ארץ קדמה לשמים. ארץ הוא בחי' רצוא שבתפלה דהיינו בירור המ"ן [המיין נוקבין] תחלה

Now, in this respect, the earth preceded the heavens. "Earth" is the aspect of ratzo in prayer, that is, the refinement of the mayin nukvin, first;

ואח"כ שמים היינו השפעת המ"ד [המיין דוכרין] ע"י תו"מ [תורה ומצות] כי השמים הם בחי' משפיעים כמ"ש המכסה שמים בעבים המכין לארץ מטר כו'

and afterwards "heavens," that is, the bestowal of the mayin dechurin through Torah and mitzvos. For the heavens are the aspect of those that bestow, as it is written, "Who covers the heavens with clouds, Who prepares rain for the earth," etc.,

למטר השמים כו' להיות המ"ד [המיין דוכרין] מברר את המ"ן [המיין נוקבין] להעלות עד שיוכלל גם בחי' העשיה בבחי' אצי' דאיהו וחיוהי חד כו'.

[and] "of the rain of heaven," etc. — so that the mayin dechurin refine the mayin nukvin to raise [them], until even the level of Asiyah will be included in the level of Atzilus, where "He and His life-forces are one," etc.

22 וצ"ל קדימת בירור המ"ן [המיין נוקבין] תחלה כדי שאח"כ יבא בירור המ"ד [המיין דוכרין] לברר את המ"ן [המיין נוקבין] משא"כ בלי העלאת מ"ן [מיין נוקבין] אין כח במ"ד [במיין דוכרין] לברר כו'.

And the refinement of the mayin nukvin must come first, so that afterwards the refinement of the mayin dechurin will come to refine the mayin nukvin; whereas without the raising of mayin nukvin, the mayin dechurin have no power to refine, etc.

וזו היא עבודתינו כל ימי משך הגלות שהרע גובר וצ"ל בירור הרע ולהפרידו מן הטוב.

And this is our service all the days of the duration of the exile, when evil prevails, and there must be a refinement of the evil and a separating of it from the good.

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] בביאת משיח בי"ב [במהרה בימינו] כשישלם ויוגמר כל הבירור ויקויים בלע המות לנצח ואת רוח הטומאה אעביר כו' שאז יהי' [יהיה] הכל בבחי' עולם התקון כבאצי' ממש שיהי' [שיהיה] יחוד והתכללות למטה כמו למעלה.

But in the Time to Come, with the coming of Mashiach, speedily in our days, when all the refinement will be completed and finished, and "He will swallow up death forever" and "I will remove the spirit of impurity," etc., will be fulfilled — for then everything will be in the state of the World of Tikkun, as in Atzilus itself, so that there will be unity and inclusion below as above —

הנה התכלית הוא שיאיר ויתנוצץ גילוי אור עולם העקודים שלמעלה מעולם האצי' כמ"ש הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד.

behold, the ultimate purpose is that the revelation of the light of the World of Akudim, which is above the World of Atzilus, will shine and sparkle forth, as it is written, "Behold, My servant shall be wise; he shall be exalted and lifted up and be very high."

23 וזהו פנימי' [פנימיות / פנימית] עתיק שיתגלה ואז יהי' [יהיה] התנוצצות נשמות חדשות שאין בהם בחי' בירור.

And this is the inner dimension of Atik, which will be revealed; and then there will be the sparkling forth of new souls in which there is no aspect of refinement.

דהנה כל הנשמות אשר מעולם הן שנכללו באדה"ר [באדם הראשון] שצריכים בירור ותקון והן הן שירדו מחיצוני' [מחיצוניות] עתיק שנשתלשלו כסדר המדרגות ומה שהוא מסודר כבר בסדר ההשתלשלות אין זה חידוש

For all the souls there have ever been are those that were included in Adam, the first man, which need refinement and rectification; and they are the ones that descended from the outer dimension of Atik, chained down according to the order of the levels. And what is already arranged in the order of the chaining-down is not a new thing;

אבל חידוש נשמות הוא מלמעלה מן ההשתלשלות מה שלא ירד ונשתלשל עדיין והוא מפנימי' [מפנימיות / מפנימית] עתיק שלא בא לידי גילוי בסדר השתל' [השתלשלות]

but newness of souls is from above the chaining-down — what has not yet descended and been chained down — and this is from the inner dimension of Atik, which has not come to revelation in the order of the chaining-down.

כי סדר ההשתלשלות הוא שמחיצוניות שבעליון נעשה פנימי' [פנימיות / פנימית] למטה. אבל פנימי' [פנימיות / פנימית] עליון אינו יורד ומשתלשל כלל.

For the order of the chaining-down is that from the outer dimension of the higher [level] the inner dimension of the lower [level] is made; but the inner dimension of the higher [level] does not descend and chain down at all.

24 ולע"ל [ולעתיד לבוא] יהי' [יהיה] גילוי אור חדש הזה שלמעלה מסדר ההשתלשלות. והוא עולם העקודים שלפני האצי'. כי באצי' שהוא עולם התיקון נתקן ונסדר

And in the Time to Come there will be a revelation of this new light, which is above the order of the chaining-down; and this is the World of Akudim, which precedes Atzilus. For in Atzilus, which is the World of Tikkun, [everything] was rectified and arranged

כמו שראוי להיות השתלשלות בהתחלקות המדרגות חכמה וחסד כו' כמאמר אנת הוא חכים אלא ולא בחכמה ידיעא שנמשך אור א"ס בחכמה.

as is fitting for the chaining-down to be, with the division into levels, Chochmah and Chesed, etc., as the saying goes, "You are wise," only "not with a known wisdom" — [meaning] that the Infinite Light is drawn into Chochmah.

25 וזהו אנת הוא אור א"ס ב"ה שנתלבש בבחי' חכים כו'. וכן בכל הבחי' אנת הוא מבין כו' צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד כו'.

And this is [the meaning of] "You are": the Infinite Light, blessed be He, which was clothed in the level of "wise," etc. And so with all the levels: "You are understanding," etc.; "G-d is righteous in all His ways, and kind," etc.

והן מקורות לחכמה וחסד דבריאה שהן חכמה ידיעא וחסד ידיעא כו' אבל עולם העקודים הוא התכללות כל הכחות וכל הבחי' ועקוד בכלי אי כו'

And these are sources for the Chochmah and Chesed of Beriah, which are a known wisdom and a known kindness, etc. But the World of Akudim is the inclusion of all the powers and all the levels, bound together (akud) in one vessel, etc.,

בלי התחלקות שם חכמה וחסד כלל וגילוי זה נקרא שמים חדשים וארץ חדשה אשר אני עושה.

without any division of the names Chochmah and Chesed at all. And this revelation is called "the new heavens and the new earth that I am making."

אני דייקא הוא המאציל עליון ברוך הוא. שלהיות כח ההתחדשות זה הוא מא"ס ב"ה עצמו כנודע ואעפ"כ [ואף על פי כן] נקרא בשם שמים וארץ.

"I" specifically — this is the supernal Emanator, blessed be He. For this power of renewal is from the Infinite One, blessed be He, Himself, as is known. And nevertheless it is called by the name "heavens and earth,"

כי מאחר שהוא בבחי' איזה גילוי להיות אפי' [אפילו] מקור דמקור לסדר השתלשלות מוכרח להיות שם איזה בחי' שהיא דוגמת ההשתלשלות.

for since it is in a state of some revelation, so as to be even a source of the source for the order of the chaining-down, there must necessarily be some aspect there that resembles the chaining-down.

26 ומאחר שבהשתלשלות נעשה שמים וארץ מוכרח להיות גם שם בחינות הללו אלא דשם נק' שמים וארץ שמים תחלה דהיינו מטי ולא מטי.

And since in the chaining-down heavens and earth came into being, these aspects must necessarily be there as well. Only, there it is called "heavens and earth" — heavens first — that is, "it reaches and does not reach."

מטי שרוצה להשפיע ולא מטי שאין הכלי יכול לסבול (משא"כ ממטה למעלה רצוא תחלה מים תחתונים בוכין כו') ולכן נקרא שמים וארץ הללו עומדים לפני פי' עומדים שעומדים תמיד.

"It reaches," for it wishes to bestow; "and does not reach," for the vessel cannot bear [it] (whereas from below to above, ratzo comes first: "the lower waters weep," etc.). And therefore these heavens and earth are called "standing before Me": "standing" means that they stand always.

שהרי גם היום יש בחי' זו דעולם העקודים אלא שהיא בהעלם. ולע"ל [ולעתיד לבוא] יתגלה. והם לפני. פי' בבחי' פנימיות דהיינו פנימית עתיק כנ"ל:

For even today this level of the World of Akudim exists, only it is in concealment; and in the Time to Come it will be revealed. And "they are before Me (lefanai)" means in the manner of the inner dimension (pnimiyus), that is, the inner dimension of Atik, as mentioned above.

27 ובישר הנביא זה לומר שכן יעמוד זרעכם ושמכם. זרעכם הוא בחי' זריעת המ"ד [המיין דוכרין] ע"י התורה שהתורה שנתלבשה בעניינים גשמיים היא כמו זריעת הגרעין בעפר שעם היות שגוף הגרעין נרקב מ"מ הכח שבו מצמיח

And the prophet announced this, saying that so too "your seed and your name shall stand." "Your seed" is the aspect of the sowing of the mayin dechurin through the Torah. For the Torah, which was clothed in physical matters, is like the sowing of a seed in the soil: although the body of the seed rots, nevertheless the power within it makes [the plant] grow;

ולכן אינו צומח אלא דוגמת הגרעין ומזרע דגן אינו צומח אתרוג כו' וכמ"ש למינהו כו'.

and therefore nothing grows except what is like the seed — from a seed of grain an esrog does not grow, etc. — and as it is written, "after its kind," etc.

כך התורה אע"פ [אף על פי] שנתלבשה בעניינים גשמיים (ויש מאן דאמר מצות בטילות לע"ל [לעתיד לבוא]) מכל מקום אור התורה הוא המצמיח ופועל ישועות בקרב הארץ לברא את המ"ן [המיין נוקבין] ולהעלותו למעלה מעלה.

So too the Torah: although it was clothed in physical matters (and there is an opinion that the mitzvos will be annulled in the Time to Come), nevertheless the light of the Torah is what makes [things] grow and "works salvations in the midst of the earth," to refine the mayin nukvin and raise them ever higher.

ושמכם הוא בחי' קבלת עול מ"ש שמקבלים במצותיו ית' ונק' בחי' שם שנקרא שמו יתברך על ישראל בקבלת מלכותו עליהם וזהו ומלכותו ברצון קבלו עליהם

And "your name" is the aspect of accepting the yoke of the Kingdom of Heaven, which they accept in His mitzvos, may He be blessed. And it is called the aspect of "name" because His Name, may He be blessed, is called upon Israel through their accepting His sovereignty upon themselves; and this is [the meaning of] "and His sovereignty they willingly accepted upon themselves."

משא"כ על העכו"ם [העובדי כוכבים ומזלות] הוא מושל ולא מלך כי אין נקרא מלך אלא ברצון וזהו ענין כתר מלכות שעיקר המלכו' [המלכות] הוא הכתר שמכתירין אותו וכתר היינו בחי' רצון

Whereas over the nations He is a ruler and not a king, for one is called a king only [when accepted] willingly. And this is the meaning of "the crown of sovereignty": the essence of sovereignty is the crown with which he is crowned, and Keser is the aspect of will;

וזהו נעוץ תחלתן בסופן שהמשכ' [שהמשכת / שהמשכה] המל' הוא מן הכתר שהוא הרצון כו'. ולכך נק' בבחי' שמכם.

and this is [the meaning of] "their beginning is wedged in their end": the drawing-down of Malchus is from Keser, which is the will, etc. And therefore it is called the aspect of "your name."

28 והנה זרעכם ושמכם שהן הן המשכות תורה ומצות שבעוה"ז הן המשכת המ"ד [המיין דוכרין] מעולם האצי' שהוא עולם התקון כדי לברר המ"ן [המיין נוקבין] שעולה מהעשי' [מהעשיה] שיוכלל באצי' כנ"ל.

Now, "your seed" and "your name," which are the drawings-down of Torah and mitzvos in this world, are the drawing-down of the mayin dechurin from the World of Atzilus, which is the World of Tikkun, in order to refine the mayin nukvin that rise from Asiyah, so that it will be included in Atzilus, as mentioned above.

וא"כ לע"ל [לעתיד לבוא] כשיושלם ויוגמר הבירור ויהי' [ויהיה] הכל עולם התקון ויתנוצץ ויתגלה גילוי אור חדש העליון מבחי' שמים חדשים וארץ חדשה סד"א [סלקא דעתך אמינא] שלא יהי' [יהיה] עליי' [עלייה] עוד להתורה ומצות.

If so, in the Time to Come, when the refinement is completed and finished and everything is the World of Tikkun, and the revelation of the new supernal light, from the level of "new heavens and new earth," sparkles forth and is revealed, it might have entered your mind that there will no longer be an ascent for the Torah and mitzvos,

רק ישארו בעולם האצי'. ולכן מבשר הנביא שבאמת לא כן הוא רק גם זרעכם ושמכם יעמוד שם.

[but that] they will only remain in the World of Atzilus. Therefore the prophet announces that in truth it is not so; rather, "your seed and your name," too, "shall stand" there.

כי גם אחר שיושלמו כל הבירורים ויוכללו באצי' עוד זאת תהיה מעלה יתירה בעילוי אחר עילוי שיתעלו גם בעולם העקודים:

For even after all the refinements are completed and included in Atzilus, there will yet be this additional superiority, ascent after ascent: that they will be elevated into the World of Akudim as well.

TORAH OHR • PARSHAS BEREISHIS • MAAMAR 4

להבין הטעם שנשתנה יצירת גוף האדם משאר כל...

To understand the reason why the formation of man's body differs...

1 להבין הטעם שנשתנה יצירת גוף האדם משאר כל הנבראים כמו הצומח והחי שכולם נברא גופם ע"י מאמר ה'

To understand the reason why the formation of man's body differs from all the other creatures, such as the vegetative and the animal, whose bodies were all created through G-d's utterance,

כמ"ש ביום ג' תדשא הארץ דשא עשב מזריע כו' עץ עושה פרי כו' ויהי כן וכן ביום חמישי ישרצו המים שרץ נפש חיה כו'.

as it is written of the third day, "Let the earth sprout vegetation, herbs yielding seed..., fruit trees yielding fruit..., and it was so"; and likewise on the fifth day, "Let the waters swarm with swarms of living creatures...."

2 וכן בכולם הרי שהארץ הוציאה את העשבים ואת האילנות כאו"א [כל אחד ואחד] כמו שהוא אח"כ עם הנפש הצומחת שבו

And so with all of them: the earth brought forth the grasses and the trees, each one just as it is afterward, with the vegetative soul within it.

וכן גם הבע"ח [הבעלי חיים] הוציאה הארץ ג"כ כמו שהן חיים את הדוב ואת הארי כו' וגם המים שרצו כן שרץ נפש חיה הם הם הדגים ג"כ

And likewise the earth also brought forth the animals just as they are, alive — the bear and the lion, etc.; and the waters too swarmed in this way with "swarms of living creatures," which are the fish, likewise

כמו שהן דהיינו הגוף עם הנפש החיונית שבתוכו יחד ע"י מאמר ה' שאמר תוצא הארץ כו'

as they are, that is, the body together with the vital soul within it, through the utterance of G-d, who said, "Let the earth bring forth...,"

ישרצו המים כו' והוא צוה ונבראו כמו שהן עתה וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] בקומתן נבראו. משא"כ בבריאת האדם שנעשה גופו תחלה בפ"ע [בפני עצמו] עפר בלי שום נפש חיונית בתוכו.

"Let the waters swarm...." He commanded and they were created as they are now, as our Sages, of blessed memory, said: "They were created in their full stature." This is not so in the creation of man, whose body was first made by itself, of dust, without any vital soul within it.

3 וכמ"ש וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] שעה ראשונה צבר עפרו כו' ומתחלה היה גולם

As it is written, "And Havayah Elokim formed the man of dust from the ground"; and as our Sages, of blessed memory, said: "In the first hour his dust was gathered..."; and at first he was an unformed mass (golem),

כמ"ש גלמי ראו עיניך עד שאח"כ ויפח באפיו נשמת חיים הרי שלא יצא גופו מן הארץ על דרך שהוא עתה בהיות בו נפש החיונית והמדברת אלא שלקח עפר ועשה ממנו גוף.

as it is written, "Your eyes saw my unformed mass," until afterward "He blew into his nostrils the breath of life." Thus his body did not come forth from the earth in the way it is now, with the vital and speaking soul within it; rather, He took dust and made a body of it.

4 ואח"כ נפח נשמה באפו כו'. וזהו בחי' שפלות לגבי האדם שהרי הגוף שלו נמוך במדרגה יותר מגופות הבע"ח [הבעלי חיים] שנתהווה בבחינת דומם עד שאח"כ ויפח באפיו כו'.

And afterward He blew a soul into his nostrils, etc. And this is a mark of lowliness with respect to man, for his body is lower in level than the bodies of the animals, since it came into being on the level of the inanimate, until afterward "He blew into his nostrils...."

עם היותו מובחר בנבראים וז"ש [וזהו שכתוב] אחור וקדם כו'. אך להבין זה על מה ולמה נהייתה כן.

[This,] although he is the choicest of the creatures. And this is what is written, "Behind and before...." But we must understand this: why and for what reason did it come to be so?

הענין הוא כי הנה ד' בחי' דצח"ם [דומם צומח חי מדבר] הם כנגד ד' אותיות דשם הוי"ה. הדומם הוא כמו עפר ואבנים ומתכות שאין לו גידול והצומח הם אילנות ועשבים כו'

The explanation is that the four levels — inanimate, vegetative, animal and speaking — correspond to the four letters of the Name Havayah. The inanimate is such as dust, stones and metals, which have no growth; the vegetative are trees and grasses, etc.;

ובע"ח [ובעץ חיים] יש להם כ"ז [כל זה] ונוסף ע"ז נפש החי' [החיה] הרוחני' [הרוחנית]. ובמדבר נוסף עוד על כולם נפש השכלית נפש המדברת כו'.

animals have all this, and in addition to it the spiritual animal soul. And in the speaking [being] there is added, beyond all of them, the intellectual soul, the speaking soul, etc.

5 והנה דרך כלל הבע"ח [הבעלי חיים] הם כלולים מב' דברים הגוף שבו הוא בחי' צומח שהרי נולד קטן ונעשה גדול והנפש שבו היא נפש החי' [החיה] למינה.

Now, in general, animals are made up of two things: the body within them, which is on the level of the vegetative, for it is born small and becomes large; and the soul within them, which is the animal soul of its species.

ומה ששניהם יצאו ביחד מן הארץ. דהיינו הגוף עם נפש החי' [החיה] שבו ע"י מאמר ה' כו'

And as for the fact that both came forth together from the earth — that is, the body with the animal soul within it — through G-d's utterance, etc.:

היינו משום שבחי' צומח וחי עם היותם ב' מדריגות זו למעלה מזו אבל הם סמוכי' [סמוכים / סמוכין] זה לזה.

this is because the levels of the vegetative and the animal, although they are two levels, one above the other, are nevertheless adjacent to each other.

6 ולכן יכולים להתחבר יחד דהיינו שיהיה התהוותם בבת אחת כיון שבחי' צומח הוא סמוך לבחי' חי ואין ביניהם הפסק עוד מדרגה אחרת

Therefore they can be joined together, that is, they can come into being at once, since the level of the vegetative is adjacent to the level of the animal, with no further level interrupting between them.

לכן נתהוו הבע"ח [הבעלי חיים] גופם ונפשם החיונית בבת אחת כנ"ל. משא"כ המדבר רחוק בדילוג הערך מהצומח ולכן לא הי' [היה] יכול לצאת עם הגוף כאחד:

Therefore the animals came into being, their bodies and their vital souls, at once, as said above. But the speaking [being] is distant from the vegetative by a leap in rank, and therefore it could not come forth together with the body as one.

7 ואמנם מה שגופו היה דומם דוקא הוא כי היות ידוע דהאדם הוא תכלית הבריאה והיינו להיות הוא מעלה הנצוצות שנפלו בדצ"ח [בדומם צומח חי]

However, the fact that his body was specifically inanimate is because it is known that man is the purpose of creation, namely, that he is to elevate the sparks that fell into the inanimate, vegetative and animal [realms]

ע"י שנטפלים לצרכיו לחם לאכול ובגד ללבוש והוא יש בו דעת לעבוד את ה' כו'.

by their being made subordinate to his needs — bread to eat and clothing to wear — while he has the understanding (daas) to serve G-d, etc.

8 ועד"מ כשצריכים להגביה איזה דבר מן הארץ ע"י כלי ההגבהה הנקרא ליווע"ר צריכים לאחוז בחלקים התחתונים שבו דוקא

By way of analogy: when one needs to lift something from the ground by means of the lifting device called a "levar" [jack], one must take hold of specifically its lowest parts,

כמו בהגבהת כותלי בית שצריכים להתחיל להגביה הקורה התחתון דוקא ואז ממילא יוגבהו גם העליונים הימנו.

as in raising the walls of a house, where one must begin by raising specifically the lowest beam, and then the ones above it are automatically raised as well.

משא"כ אם היה מתחיל מאמצע הכותל לא היה מגביה התחתונים. כמו"כ [כמו כן] נשמת האדם נתלבשה בגוף שמבחי' דומם היותר תחתון מכולם ויעלה אותו וממילא יתעל' גם הצומח שהוא למעלה מדומם כו'

But if one were to begin from the middle of the wall, he would not raise the lower ones. So too, the soul of man was vested in a body of the inanimate level, the lowest of them all, and it will raise it, and automatically the vegetative, which is above the inanimate, is also elevated, etc.

וע"ש [ועל שם] זה נק' מדבר מלשון ידבר עמים כלומר שהוא המנהיג את כולם בהיותו מעלה אותם ע"י עבודתו כו'.

And on account of this he is called "medaber" (speaking), from the expression "He leads (yadber) peoples," that is, he is the leader of them all, since he elevates them through his service, etc.

9 והנה נשמת האדם דוקא יען היותו בחי' מדבר הגבוה שבכולם יתלבש בדומם דוקא ולא בצומח

Now the soul of man specifically, because it is the level of the speaking, the highest of them all, is vested specifically in the inanimate, and not in the vegetative.

כי צומח רחוק מבחי' מדבר רק לבחינת החי הוא סמוך כנ"ל שהם בחי' ו' ובחי' ה' עלאה דשם הוי"ה הסמוכה לוי"ו

For the vegetative is distant from the level of the speaking; it is adjacent only to the level of the animal, as said above, for they are the level of the Vav and the level of the upper Hei of the Name Havayah, which is adjacent to the Vav.

אבל בחינת מדבר הוא יו"ד וקש"י [וקוצו של יו"ד] שלמעלה מעלה מן הוי"ו אלא בבחינת ה' תתאה שהוא מקור בחינת דומם הוא מתלבש כי נעוץ תחלתן בסופן דוקא.

But the level of the speaking is the Yud and the tip of the Yud, which are far, far above the Vav; rather, it is vested in the level of the lower Hei, which is the source of the level of the inanimate, for "their beginning is wedged in their end" specifically.

10 והענין דכתיב בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה ושמים וארץ הם רוחניות וגשמיות שהם דרך כלל דומם וצומח

And the explanation: it is written, "With Chochmah He founded the earth; He established the heavens with Tevunah (understanding)." Heaven and earth are spirituality and physicality, which are, in general, the inanimate and the vegetative.

כי הדומם הוא הגשם היותר אחרון והצומח יש בו איזה רוחניו' [רוחניות] ולמעלה היינו זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] שהמדות נק' צומח שיש בהן קטנות וגדלות אבל האותיות הם בחי' דומם שאין בהם גידול כו'.

For the inanimate is the very last [degree of] physicality, while the vegetative has some spirituality in it. And above, this is Z'eir Anpin and Nukva: the emotive attributes are called "vegetative," for they have smallness and greatness, but the letters are the level of the inanimate, which has no growth, etc.

11 והנה שמים עם היותם נעלים במדרגה הוא כוננם בתבונה שלמטה מהחכמה ובחכמה יסד ארץ שלמטה במדרגה משמים. ולכאורה נהפוך הוא.

Now the heavens, although they are exalted in level, He established with Tevunah, which is below Chochmah; and with Chochmah He founded the earth, which is lower in level than the heavens. Seemingly, it should be the reverse!

אבל הענין מטעם הנ"ל כי היא הנותנת שבחי' המדות מקבלים מהבינה שמהתבוננות מתפעל והוא בחי' חי וצומח משא"כ החכמה היא למעלה מערך זה

But the matter is for the reason stated above; this is exactly what dictates it: the level of the emotive attributes receives from Binah, for from contemplation one is stirred, and this is the level of the animal and the vegetative; whereas Chochmah is above this category.

אבל בה יסד ארץ משום דנתחב"ס [דנעוץ תחלתן בסופן] כו' ולכן הי' [היה] גוף האדם מתחלה דומם דוקא ולא כשאר בע"ח [בעל חיים] שנתהווה גופם בבחי' צומח מתחלתם ולא הי' [היה] דומם

Yet with it He founded the earth, because "their end is wedged in their beginning," etc. And therefore the body of man was at first specifically inanimate, and not like the other animals, whose bodies came into being on the level of the vegetative from their very beginning and were not inanimate.

משא"כ אדה"ר [אדם הראשון] דכתיב בי' [ביה] גלמי ראו עיניך בחי' גולם ודומם ואח"כ ויפח כו' לפי שנשמתו מבחי' ח"ע [חכמה עילאה] ובחכמה יסד ארץ.

Not so Adam, the first man, of whom it is written, "Your eyes saw my unformed mass" — the level of an unformed mass and of the inanimate — and afterward "He blew...," because his soul is from the level of supernal Chochmah, and "with Chochmah He founded the earth."

12 ובזה יובן מ"ש בבריאת האדם וייצר ה' אלקים בב' שמות כי להיות התחברות נפשו וגופו מדבר ודומם הרחוקים זמ"ז [זה מזה] בערך יותר מריחוק הגוף מהנפש שבשאר כל הבע"ח [הבעלי חיים] כנ"ל שצומח וחי סמוכים יחד

With this we will understand what is written of the creation of man, "And Havayah Elokim formed," with two Names: since it is the joining of his soul and his body — speaking and inanimate — which are farther apart from each other in rank than the body is from the soul in all the other animals, for, as said above, the vegetative and the animal are adjacent to each other;

משא"כ הדומם עם המדבר שרחוקים זמ"ז [זה מזה] מהקצה אל הקצה ולכן כדי שיתחברו יחד הוא ע"י ב' שמות:

whereas the inanimate and the speaking are distant from each other, from one extreme to the other. Therefore, in order that they be joined together, it is through two Names.

TORAH OHR • PARSHAS BEREISHIS • MAAMAR 5

ולהבין בתוס' ביאור ענין וייצר ה' אלקים את...

To understand with further explanation the matter of "And Havayah Elokim formed..."

1 ולהבין בתוס' [בתוספת] ביאור ענין וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה ואח"כ ויפח באפיו נ"ח שהגוף שלו בתחלתו הי' [היה] בלא נפש עדיין והי' [והיה] דומם מעפר גשמי

To understand with further explanation the matter of "And Havayah Elokim formed the man of dust from the ground," and afterward "He blew into his nostrils the breath of life" — that his body at first was still without a soul, and was inanimate, of physical dust,

ואח"כ נתלבשה בו נפש חיה המדברת כו' משא"כ בשאר כל הנבראי' [הנבראים] דצומח וחי שגופם ונפשם יצאו כא' [כאחד] מן הארץ כו'.

and afterward the living, speaking soul was vested in it, etc.; whereas in all the other creatures, vegetative and animal, their bodies and souls came forth together from the earth, etc.

הענין יובן בהקדם דכמו שיש בגשמיות ד' בחי' דצח"מ [דומם צומח חי מדבר]. ככה גם ברוחניו' [ברוחניות] נמצאים ד' בחי' אלו.

The matter will be understood by first stating that just as in physicality there are four levels — inanimate, vegetative, animal and speaking — so too in spirituality these four levels are found.

2 ועד"מ בנפש האותיות הן בחי' דומם שאין בהם גידול כו' והמדות הן בחי' צומח שהרי התפעלות קטנה בתחלתה מתלהבת אח"כ עד שתהי' [שתהיה] שלהבת עזה כו'

By way of analogy, in the soul: the letters are the level of the inanimate, which have no growth, etc.; and the emotive attributes are the level of the vegetative, for an emotional arousal that is small at first later blazes up until it becomes a mighty flame, etc.

וצמיחותם הוא מן השכל כמו שהצומח גשמי הי' [היה] בתחלה צפון וטמון בארץ ואח"כ יוצא וצומח לחוץ כן המדות הם כלולים ונעלמים תחלה בשכל המולידם ואח"כ יוצאים בגילוי.

And their growth is from the intellect: just as the physical plant was at first hidden and buried in the ground, and afterward comes out and sprouts outward, so the emotive attributes are at first contained and concealed in the intellect that gives birth to them, and afterward they come out into revelation.

3 ובנמשל למעלה המל' נק' דומם וז"א דאצי' שהוא המדות נק' צומח והיינו שצומח מן אימא עלאה שהוא בחי' השכל העליון שנק' בשם חי

And in the analogue above: Malchus is called "inanimate," and Z'eir Anpin of Atzilus, which is the emotive attributes, is called "vegetative," meaning that it grows from the supernal Imma, which is the level of the supernal intellect, called by the name "living,"

כמ"ש בחוה כי היא היתי' [היתה] אם כל חי וגם החכ' [החכמה] נק' חיה כדכתיב והחכמה תחי' כו'.

as it is written of Chavah, "for she was the mother of all life"; and Chochmah too is called "life," as it is written, "And wisdom gives life...," etc.

4 ונמצא שהצומח עם החי הם סמוכים זל"ז [זה לזה] בלי דילוג והפסק מדריגה אחרת אמצעית ביניהן והם מתאחדים ומתדבקים זב"ז [זה בזה] מצד עצמותן ומהותן

It turns out that the vegetative and the animal are adjacent to each other, without a leap or the interruption of another, intermediate level between them, and they unite and cleave to each other by virtue of their very essence and nature.

שהרי מתחלה הי' [היה] הצומח כלול בחי ממש שהוא ענין העלם המדות בבחי' עבור בהשכל כולד הצפון בבטן האם דירך אמו הוא ממש

For at first the vegetative was contained within the animal itself — this is the concealment of the emotive attributes in a state of gestation within the intellect, like a fetus hidden in the mother's womb, which is literally "its mother's thigh";

וגם אח"כ ביציאתן לחוץ עדיין צריכין לאמן הם בימי יניקה שהשכל מחי' ומגדל את המדות והוא קיומן ממש.

and even afterward, when they come out, they still need their mother in the days of nursing: the intellect enlivens and grows the emotive attributes, and it is their very sustenance.

5 ולכן גם בגשמיו' [בגשמיות] במאמר תוצא הארץ נפש חיה יצא גוף הבהמות ונפשותן שהם בחי' צומח וחי כאחד מן הארץ על היותן סמוכים ומתאחדי' זע"ז [זה עם זה / זה על זה] גם בשרשן כנ"ל.

Therefore in physicality too, by the utterance "Let the earth bring forth living creatures," the bodies of the animals and their souls, which are the levels of the vegetative and the animal, came forth together from the earth, since they are adjacent and united with each other in their root as well, as said above.

משא"כ הדומם רחוק מן החי ביותר שהרי בחי' צומח מפסיק ביניהן. ועד"מ האותיות אין להם שייכות כלל להשכל שאינן כמו המדות שהם בערך וסוג קרוב עם השכל.

But the inanimate is very far from the animal, for the level of the vegetative interrupts between them. By way of analogy: the letters have no connection at all to the intellect, for they are not like the emotive attributes, which are of a kind and category close to the intellect.

וראוי הוא שיהי' [שיהיה] התהוות ההתפעלות מן השכל כמ"ש לפי שכלו יהולל איש. וע"כ הם סמוכים זל"ז [זה לזה] כנ"ל.

And it is fitting that the emotional arousal come into being from the intellect, as it is written, "A man is praised according to his intellect." Therefore they are adjacent to each other, as said above.

אבל האותיות הן הנה ממהות וסוג אחר כי הם גשמיים ממש ואין להם שייכות כלל למהות השכל (ועמש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] בד"ה בכ"ה בכסליו גבי נרות וקטורת)

But the letters are of another essence and category, for they are actually physical and have no connection at all to the essence of the intellect (and see what is written above in the discourse beginning "On the twenty-fifth of Kislev," regarding the lamps and the incense).

ולכן גוף האדם שהי' [שהיה] דומם וגולם נתהווה כמו שהוא בלא נפש החיונית כי לא יכלה נפש החיה כלל להתחבר עמו.

Therefore man's body, which was inanimate and an unformed mass, came into being as it is, without the vital soul, for the animal soul could not join with it at all.

אמנם אח"כ נתלבשה בו נפש האדם עם היותה בחי' מדבר שהוא למעלה בערך גם מן החי.

However, afterward the soul of man was vested in it, though it is the level of the speaking, which is above in rank even the animal.

אבל הענין כי היא הנותנת שבבחי' שלמטה מטה ביותר א"א שירד וישפיל א"ע [את עצמו] שם רק מי שהוא גבוה בערך ביותר

But the matter is that this is exactly what dictates it: into the very lowest level, none can descend and lower himself there except one who is highest in rank.

ולכן בגוף שמבחי' דומם היותר נמוך במדרגה נתלבשה נפש המדברת הגבוה מכולן משא"כ בצומח שלא נתלבשה בו רק נפש החיה.

Therefore into the body of the inanimate level, the lowest in rank, the speaking soul, the highest of them all, was vested; whereas into the vegetative only the animal soul was vested.

רק שאותה הנפש יצאה כאחד עם הגוף אבל בדומם אינו כן שלא יצאה הנפש המדברת עמו כא' [כאחד] רק שאח"כ נתלבשה בו כו':

Only, that soul came forth together with the body; but with the inanimate it is not so, for the speaking soul did not come forth together with it; rather, afterward it was vested in it, etc.

6 וביאור כל זה הנה יובן ע"פ ענין ההפרש שבין מלאכים לנשמות. כי הנה המלאכים נק' בשם חיות ובהמות כמ"ש פני ארי' [אריה] אל הימין ופני שור מהשמאל כו'.

The explanation of all this will be understood through the difference between angels and souls. For the angels are called by the names of beasts and animals, as it is written, "The face of a lion on the right, and the face of an ox on the left...," etc.

והם מורכבים ג"כ מגוף ונפש ונק' חומר וצורה כמו בנ"א [בני אדם]. רק שההפרש ביניהם לבנ"א [לבני אדם] הוא שגופם רוחני יותר.

And they too are composed of a body and a soul, called matter and form, as with human beings; only, the difference between them and human beings is that their body is more spiritual.

7 וכמ"ש הרמב"ן [הרבי משה בן נחמן] ע"פ עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט שמרוחניות שני היסודות אלו אש ורוח נעשה גופות המלאכים יש מהן שגויתם מבחי' רוח והוא כמו מחנה מיכאל ויש שמבחי' אש וכמו מחנה גבריאל כו'.

As the Ramban writes on the verse "He makes His angels winds, His ministers a flaming fire": the bodies of the angels are made from the spirituality of these two elements, fire and air; some have bodies of the level of air, such as the camp of Michael, and some of the level of fire, such as the camp of Gavriel, etc.

משא"כ גופות בנ"א [בני אדם] הם מגשמיות ד' יסודות ארמ"ע [אש רוח מים עפר]. אמנם הסבה לזה למה נתנו להם גופות רוחניות מלישראל.

Whereas the bodies of human beings are of the physicality of the four elements: fire, air, water and earth. But the reason for this — why they were given bodies more spiritual than Israel —

כי הנה תכלית הירידה בהשתלשלות העולמות הוא רק כמ"ש ולכבודי בראתיו כו' דהיינו להיות ביטול היש

is that the purpose of the descent in the chain of the worlds is only as it is written, "And for My glory I created him...," namely, that there be the nullification of the "something."

וזהו עיקר ענין עולם התקון יחוד והתכללות אורות וכלים שהן דרך כלל בחי' אין ויש

And this is the essential point of the World of Tikkun (rectification): the union and inclusion of lights and vessels, which are, in general, the levels of "nothing" and "something."

כי האורות הן בחי' הארו' והמשכות א"ס ב"ה והן בבחי' ביטול והכלים הם בחי' יש חו"ב [חכמה ובינה] חו"ג [חסד וגבורה].

For the lights are the level of the illuminations and emanations of the Infinite One, blessed be He, and they are in a state of self-nullification; and the vessels are the level of "something": Chochmah and Binah, Chesed and Gevurah.

8 והנה בעולם התהו לא יכלו הכלים להכיל את האורות דהיינו שלא הי' [היה] היש נכלל ובטל אל

Now in the World of Tohu (chaos) the vessels could not contain the lights; that is, the "something" was not included and nullified into

האין ועיקר ענין התקון הוא להיות התכללות האורות עם הכלים וכן להיות התכללות חו"ג [חסד וגבורה] שמאלא וימינא כו' שהוא בחי' ביטול היש לאין.

the "nothing." And the essential point of Tikkun is that there be the inclusion of the lights with the vessels, and likewise the inclusion of Chesed and Gevurah, left and right, etc., which is the nullification of the "something" to the "nothing."

9 וגם המלאכים יש להם עבודה זו לבטל היש והגוף שלהם ע"י נשמתם שהיא מבחי' אין ונלקחה מחיצוניות הכלים.

The angels too have this service: to nullify the "something," their body, through their soul, which is of the level of "nothing" and was taken from the outer dimension of the vessels.

וכן גם ישראל צריכין לבטל היש שהוא הגוף הגשמי שלהם ע"י נפשם האלקית שהיא בעצמה א"צ [אין צריך / אינו צריך] תקון לפי שהיא בבחי' אין כו' ונלקח' מפנימי' [מפנימיות / מפנימית] הכלי' [הכלים] הגבה למעלי' [למעלה / למעלת] ממקור מחצב נפשות המלאכים.

And so too Israel must nullify the "something," which is their physical body, through their G-dly soul, which in itself needs no rectification, since it is in a state of "nothing," etc., and was taken from the inner dimension of the vessels, higher than the quarry from which the souls of the angels were hewn.

10 ולכך יכולה להפוך ולכבש גם גוף גשמי משא"כ המלאכי' [המלאכים] אילו היה להם גוף גשמי לא היו יכולים להפכו כלל ולהיות בביטול היש אלא היו נופלים ממדרגתם לגמרי.

Therefore it can transform and subdue even a physical body; whereas the angels, had they a physical body, could not transform it at all and bring it to the nullification of the "something"; rather, they would fall from their level entirely.

רק נשמות האדם דוקא מצד מעלת נשמתם עלו במחשב' [במחשבה / במחשבת] כו' יכולים להפוך גם גוף גשמי.

Only the souls of man specifically, by virtue of the loftiness of their soul — they "arose in [G-d's] thought," etc. — can transform even a physical body.

11 וכמשל מדורת אש גדולה שמאירה למרחוק יותר מקטנה כו'. ונמצא מובן עכ"פ [על כל פנים] שגוף ונפש של המלאכים הן קרובים בערך זל"ז [זה לזה] ונתהוו כאחד ממש ממקורם היא בחי' מל' דאצי'

It is like the analogy of a large bonfire, which shines farther than a small one, etc. It is understood, in any case, that the body and soul of the angels are close in rank to each other and came into being truly as one from their source, which is the level of Malchus of Atzilus,

שהיא אם כל חי דבי"ע שע"ז נאמר תוצא הארץ נפש חיה פי' ארץ העליונה שהיא המל' תוצא נפש כל חיה הם המלאכים שנק' חיות ויצאו ביחד גופם עם נשמתם

which is "the mother of all life" of [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah. Of this it is said, "Let the earth bring forth living creatures": meaning, the supernal earth, which is Malchus, shall bring forth the soul of every living being — these are the angels, who are called "beasts" — and their bodies came forth together with their souls,

כי הגוף שהוא בחי' צומח הוא אצל וסמוך לבחי' החי כנ"ל שהצומח הי' [היה] כלול בחי בבחי' עבור כו':

for the body, which is the level of the vegetative, is beside and adjacent to the level of the animal, as said above, that the vegetative was contained in the animal in a state of gestation, etc.

12 וכמו"כ [וכמו כן] יובן גם למעלה יותר בחיון עלאין שהם האבות שהן הן המרכבה והיינו בבחי' אציי' והיו כלולים מתחלה ג"כ בבטן אימא עלאה בחי' עבור ואח"כ יצאו לגילוי.

And so too it will be understood even higher, regarding the supernal beasts, which are the Patriarchs — "they are the Chariot" — that is, on the level of Atzilus: they too were at first contained in the womb of the supernal Imma, in a state of gestation, and afterward came out into revelation.

ואז הם בבחי' יניקה כו' והיינו ענין צומח וחי הסמוכים זה לזה שנמשכים זמ"ז [זה מזה] בדרך השתלשלות עו"ע [עילה ועלול] כו'.

And then they are in the state of nursing, etc. And this is the matter of the vegetative and the animal, which are adjacent to each other, being drawn from one another by way of a chain of cause and effect, etc.

משא"כ בחי' הדומם שהיא בחי' המל' היא מובדלת בערך מהם ואינה נמשכת בבחי' השתלשלות עו"ע [עילה ועלול] כדרך המשכת המדות מהשכל.

But the level of the inanimate, which is the level of Malchus, is separated in rank from them and is not drawn by way of a chain of cause and effect, in the way the emotive attributes are drawn from the intellect.

כי מן החכמה ולמטה הוא בחי' השתלשלות עו"ע [עילה ועלול] חכ' [חכמה] ואח"כ בינה ואח"כ דעת עד שאח"כ נמשכים המדות כו'

For from Chochmah downward it is a chain of cause and effect: Chochmah, and afterward Binah, and afterward Daas, until afterward the emotive attributes are drawn, etc.,

עד בחי' המל' ולא עד בכלל כי התהוות המל' שהיא בחי' אותיות דבר ה' אינן מסוג וערך הבחינה שלמעלה ממנה עד שיתכן לומר שתהא

down to the level of Malchus, but not including it. For as to the coming into being of Malchus, which is the level of the letters of the word of G-d — they are not of the kind and rank of the level above it, that it could be said that it is

נמשכת בדרך עו"ע [עילה ועלול] וכמשל האותיות הגשמיים שאינן מערך המדות והשכל כו' אלא שהתהוותן הוא מלמעלה יותר והיינו מעצמיות הנפש שקבועים בה כ"ב אותיות אלו.

drawn by way of cause and effect. It is like the analogy of the physical letters, which are not of the rank of the emotive attributes and the intellect, etc.; rather, their coming into being is from higher up, namely, from the very essence of the soul, in which these twenty-two letters are fixed.

כי הגם דאחה"ע מהגרון כו' היינו שהם באים ומתלבשים במוצאות אלו אבל שרשם בנפש כידוע ומבואר באגה"ק [באגרת הקודש] ע"פ ויעש דוד שם.

For although the letters Alef, Ches, Hei, Ayin are from the throat, etc., this means that they come and are vested in these points of articulation; but their root is in the soul, as is known and explained in Iggeres HaKodesh on the verse "And David made a name," see there.

13 ולכן אותיות שוים יכולים להורות על ב' שכליים הפכים רק בשינוי הצרופים בהקדמת ואיחור אות זה מזה

Therefore the same letters can express two opposite concepts, merely through a change in their combinations, by placing one letter before or after another,

אע"פ [אף על פי] שהן הן אותן האותיות ממש ויהיה שינוי גדול בההשכלה מהפוך להפוך כמו מאש למים שזהו חסד וזהו גבורה כו'.

although they are the very same letters, and there will be a great change in the concept, from one extreme to its opposite, as from fire to water — this is Chesed and this is Gevurah, etc.

14 והטעם מפני שבאמת גוף ועצם האותיות אין להם שייכות למהות השכל כלל עד שיתכן לומר שאותיות אלו שייכים לשכל זה דוקא ולשכל שכנגדו יצטרכו אותיות אחרים כדרך

The reason is that in truth the body and substance of the letters have no connection at all to the essence of the intellect, such that one could say that these letters belong specifically to this concept, and that for the opposite concept other letters would be needed, as is the case

שהוא במדות שיש שכל נוטה כלפי חסד ואינו נוטה כלפי גבורה ויש שכל נוטה כלפי גבורה כו' לפי שהן נמשכים בבחי' השתלשלות עו"ע [עילה ועלול] כו'.

with the emotive attributes, where there is a concept that inclines toward Chesed and does not incline toward Gevurah, and there is a concept that inclines toward Gevurah, etc., because they are drawn by way of a chain of cause and effect, etc.

15 וכמו"כ [וכמו כן] למעלה התהוות האותיות אינו בהשתלשלות עו"ע [עילה ועלול]. וכמו שהמדות נמשכים מבינה כי אינם מערך זה כו'.

So too above, the coming into being of the letters is not by way of a chain of cause and effect, [as] the emotive attributes are drawn from Binah, for they are not of this rank, etc.

אבל מ"מ לזאת הנה יש בהם מעלה יתירה שהתהוות' הוא ממקו' יותר עליון שמשם דוקא הוא שיכול להיות השפלה זו להיות התהוות מדת המל'.

But nevertheless, for this very reason, they have an added superiority: their coming into being is from a higher place, for only from there can there be this lowering — the coming into being of the attribute of Malchus.

16 והוא מ"ש בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה שבחי' ארץ נמשכת מהחכמה דוקא שהיא למעלה משכל המושג הנק' תבונה שבו כונן שמים שהם המדות.

And this is what is written, "With Chochmah He founded the earth; He established the heavens with Tevunah": the level of "earth" is drawn specifically from Chochmah, which is above the comprehended intellect called Tevunah, with which He established the heavens, which are the emotive attributes.

אע"פ [אף על פי] דגם המדות נמשכים מחכ' [מחכמה] היינו ששם הוא מקורם אבל עיקר התהוותם להיות בהתחלקות כמו שהן עתה הוא מן התבונה.

Although the emotive attributes too are drawn from Chochmah, this means that their source is there; but the main part of their coming into being, to be differentiated as they are now, is from Tevunah.

כי החכמה נק' יו"ד שהיא למעלה מהתחלקות עדיין כנקודה שהיא בלתי מתחלקת כידוע והשפעת המדות משם הוא ג"כ בבחי' כללות והוא כדמיון חלק הבן שמהאב נמשך טפה א' לבד רק שהיא כוללת כל גופו

For Chochmah is called Yud, which is still above differentiation, like a point, which is indivisible, as is known; and the flow of the emotive attributes from there is also in an all-inclusive form. It is like the analogy of the son's share: from the father only a single drop is drawn, yet it includes his whole body;

אבל עיקר בנינו בגידול אבריו להיות בציור פרצוף אדם בהתחלקות האברים הוא מהאם ע"י עבור בבטן האם.

but the main part of his building, in the growth of his limbs into the form of a human figure with differentiated limbs, is from the mother, through gestation in the mother's womb.

17 וכך הוא יתי' כונן שמים שיהיו המדות מתכוננים היטב כפי שצ"ל בבחי' פרצוף הוא בתבונה דוקא

And so He, blessed be He, "established the heavens" — that the emotive attributes be well established as they should be, in the form of a complete configuration (partzuf) — specifically "with Tevunah."

והיינו ענין עבור המדות בבינה ואח"כ יש ימי יניקה ומוחין כו' והוא ענין צומח וחי שהם סמוכים זל"ז [זה לזה] כנ"ל.

And this is the matter of the gestation of the emotive attributes in Binah, and afterward there are the days of nursing and [of] intellect, etc., which is the matter of the vegetative and the animal, which are adjacent to each other, as said above.

משא"כ המל' הנה בחכמה דוקא יסודה ממש וכמ"ש בזוהר אבא יסד ברתא דהיינו שכמו שהחכמה נמשכת מאין ליש שלא בדרך השתלשלות.

But Malchus is founded specifically with Chochmah itself, as it is said in the Zohar, "Abba founded the daughter"; that is, just as Chochmah is drawn from nothing to something, not by way of a chain of descent,

כך גם המל' שהיא בחינת אותיות יש בזה בחי' זו במה שנמשכת ג"כ מבחי' אין שהרי עפ"י [על פי] השתלשלות לא היה ראוי להיות התהוות האותיות מהשכל או מהמדות כו'

so too Malchus, which is the level of the letters, has this quality, in that it too is drawn from the level of "nothing"; for according to the chain of descent it would not be fitting for the letters to come into being from the intellect or from the emotive attributes, etc.

(ומש"ל [ומה שכתוב לעיל] דגם חכמה נקרא חי' כמ"ש והחכמה תחיה היינו כי בחכמה יש ב' מדרגות בחי' אבא עלאה והוא יו"ד של שם הוי"ה ח"ע [חכמה עילאה] אבל בחינה ב' הוא נק' ישראל סבא ומרומז באות ה' כמ"ש במשנת חסידים מסכת או"א [אבא ואימא].

(And as for what was said above, that Chochmah too is called "living," as it is written, "And wisdom gives life": this is because in Chochmah there are two levels: the level of supernal Abba, which is the Yud of the Name Havayah, supernal Chochmah; but the second level is called Yisrael Saba, and is alluded to in the letter Hei, as written in Mishnas Chassidim, Tractate Abba and Imma.

והנה בחי' ה' הוא בחי' מקור לבחי' חי כמש"ל [כמה שכתוב לעיל] שארבעה אותיות שם הוי"ה הן מקור בחי' דצח"מ [דומם צומח חי מדבר] לכך בחי' זו הב' דחכמה נקרא ג"כ חי וזהו והחכמה תחיה אבל בחי' ראשונה נקרא מדבר)

Now the level of Hei is the source of the level of the animal, as explained above that the four letters of the Name Havayah are the source of the levels of inanimate, vegetative, animal and speaking; therefore this second level of Chochmah is also called "living," and this is "And wisdom gives life"; but the first level is called "speaking.")

ולכן אדה"ר [אדם הראשון] היה גופו דומם ממש. כי יש ב' מיני אדם. א' הוא בחי' שם מ"ה [שם מ"ה] שנק' אדם

Therefore Adam, the first man, had a body that was truly inanimate. For there are two kinds of "Adam": one is the level of the Name Mah, which is called "Adam,"

כמ"ש כתפארת אדם לשבת בית שבחי' ת"ת [תפארת] שהוא כללות ז"א הנק' שם מ"ה [שם מ"ה] נקרא אדם.

as it is written, "Like the beauty of a man, to dwell in the house": the level of Tiferes, which is the general and collective expression of Z'eir Anpin, called the Name Mah, is called "Adam."

18 ואמנם בחי' אדה"ר [אדם הראשון] היינו בחי' ח"ע [חכמה עילאה] שהיא ראשית האצי' ממש והוא בחי' שם ע"ב [שם ע"ב]. ולכן הוא דוקא שהיה גופו דומם.

However, the level of Adam, the first man, is the level of supernal Chochmah, which is the very beginning of Atzilus, and it is the level of the Name Av. Therefore it was specifically he whose body was inanimate.

כי בחכמה דוקא יסד ארץ שמהחכמה הוא שיכול להיות התהוות הדומם ואדרבה בדומם דוקא מתלבשת החכמה משא"כ בצומח שהרי כונן שמים הוא בתבונה בלבד.

For specifically "with Chochmah He founded the earth": it is from Chochmah that the inanimate can come into being; on the contrary, Chochmah is vested specifically in the inanimate — not so in the vegetative, for "He established the heavens" only "with Tevunah."

משא"כ נפש החי לא יכלה להתלבש בגוף שמבחי' דומם שהרי מהבינה לא יכול להיות רק בחי' השתלשלות בלבד עו"ע [עילה ועלול]

Whereas the animal soul could not be vested in a body of the inanimate level, since from Binah there can be only a chain of cause and effect,

והוא בחי' צומח ולא התהוות בחי' המל' הנקרא דומם שזה אינו אלא מח"ע [מחכמה עילאה] דוקא כו'.

which is the level of the vegetative, and not the coming into being of the level of Malchus, called "inanimate," which is only from supernal Chochmah specifically, etc.

וז"ש [וזהו שכתוב] בבריאת האדם דוקא וייצר ה' אלקים בב' שמות. שבהן ועל ידן הוא התחברות החכ' [החכמה] עם המל' כו':

And this is why it is written specifically in the creation of man, "And Havayah Elokim formed," with two Names: for in them and through them is the joining of Chochmah with Malchus, etc.

19 ונמצא מובן מכ"ז [מכל זה] עכ"פ [על כל פנים] בטוב טעם ודעת מה שנפש החיה יש לה גוף שמבחינת צומח דוקא ונפש המדברת היותר עליונה יש לה גוף מבחינת דומם.

It turns out that from all this we understand, at any rate, with good reason and understanding, why the animal soul has a body specifically of the vegetative level, while the speaking soul, which is higher, has a body of the inanimate level.

כי אדרבה היא הנותנת כי נשמה גבוה היא שיכולה להתלבש בגוף נמוך דוקא כו'.

For, on the contrary, this is exactly what dictates it: it is a high soul that can be vested specifically in a low body, etc.

וזהו בין למעלה ובין למטה כלומר בין בעולמות עליונים שיש שם דצח"מ [דומם צומח חי מדבר] והם בחי' מלאכים הנק' בשם חיות ועופות כנ"ל

And this is so both above and below; that is, both in the higher worlds, where there are inanimate, vegetative, animal and speaking — these being the angels, who are called by the names of beasts and birds, as mentioned above,

כמ"ש פני אריה ופני שור ופני נשר כו' ויש שם בחינת מדבר. ונשמת אדה"ר [אדם הראשון] כולל כל נש"י [נשמות ישראל] כו'. וכולם נולדים מהארץ שהיא מל' דאצילות.

as it is written, "The face of a lion and the face of an ox and the face of an eagle...," etc. — and there is the level of the speaking there. And the soul of Adam, the first man, includes all the souls of Israel, etc. And they are all born from the "earth," which is Malchus of Atzilus.

20 והנה במאמר תוצא הארץ נפש חיה ועוף יעופף שהוא ענין התהוות נפש החיה אזי הגוף שלה יצא כאחד עם הנפש דהיינו שהיה הגוף בחינת צומח ויצא ביחד עם הנפש.

Now, by the utterance "Let the earth bring forth living creatures... and let birds fly...," which is the coming into being of the animal soul, its body came forth together with the soul; that is, the body was of the vegetative level and came forth together with the soul.

והיינו מפני שגם הנפש נלקחה מחיצוניות הכלים דמל' לכן גופו ג"כ רוחני והוא בחי' צומח כו'.

This is because the soul too was taken from the outer dimension of the vessels of Malchus; therefore its body too is spiritual, and it is the level of the vegetative, etc.

אבל נפש המדברת של האדם לא נתהוית ביחד עם הגוף רק שאח"כ מתלבשת בגוף דומם דוקא היותר נמוך.

But the speaking soul of man did not come into being together with the body; rather, afterward it is vested specifically in an inanimate body, the lowest.

כי להיותה בעצמה עליונה ביותר ע"כ יכלה לסבול גם גוף גשמי כו' (וכמ"ש ג"כ במ"א שזהו ענין ההפרש בין זיווג נשיקין שממנו התהוות המלאכים שהוא רוחני ביותר.

For since it is in itself exceedingly high, it could therefore bear even a physical body, etc. (As is also written elsewhere, that this is the difference between the "union of kisses," from which the angels came into being, which is exceedingly spiritual —

ומ"מ הוא רק השפעה חיצוני' ולכן לא יכולים להתלבש בגוף גשמי. אבל זיווג גופני שממנו נשמות עם היותו השפעה גשמית אבל שרשו בפנימי' [בפנימיות / בפנימית] דייקא וע"כ מתלבשים בגופות כו')

nevertheless, it is only an external influence, and therefore they cannot be vested in a physical body; but the physical union, from which the souls [come], although it is a physical influence, has its root specifically in the inner dimension, and therefore they are vested in bodies, etc.)

ובין למטה דהיינו בהתהוות דצח"מ [דומם צומח חי מדבר] גשמיים מהארץ הלזו שנפש החיה יצאה מהארץ ממש דהיינו שחומר וצורה של החי

And [so it is] below, that is, in the coming into being of the physical inanimate, vegetative, animal and speaking from this earth: the animal soul came forth from the earth itself, that is, the matter and form of the animal —

שהוא ענין נפשו החיונית וגופו יצאו שניהם מן הארץ כמו שיצא הצומח בחומר וצורה שלו ויצאו שניהם כא' [כאחד] להיות סמוכים וקרובים בערך כנ"ל.

which is its vital soul and its body — both came forth from the earth, just as the vegetative came forth in its matter and form; and both came forth together, being adjacent and close in rank, as said above.

אבל במדבר אינו כן כנ"ל שהגוף נתהווה מן הארץ בבחי' דומם ואח"כ נתלבשה בו נפש מלמעלה והיא הנפש המדברת שלא יכלה לשכון בבחי' צומח רק בדומם גשמי כו'.

But with the speaking it is not so, as said above: the body came into being from the earth on the level of the inanimate, and afterward a soul from above was vested in it — this is the speaking soul, which could not dwell in the vegetative level, but only in the physical inanimate, etc.

והיינו כי גם למעלה מעלה בבחי' אצי' הוא כמו"כ [כמו כן] שהחי מתלבש בצומח והם סמוכים כאחד והוא מ"ש כונן שמים בתבונה וארץ יסודתה בהררי קדש ח"ע [חכמה עילאה] כו':

And this is because even far above, on the level of Atzilus, it is likewise so: the animal is vested in the vegetative, and they are adjacent as one. And this is what is written, "He established the heavens with Tevunah," and the earth — "its foundation is in the holy mountains," [that is,] supernal Chochmah, etc.

TORAH OHR • PARSHAS BEREISHIS • MAAMAR 6

לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו

It is not good that the man be alone; I will make him a helper opposite him

1 לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו. כתיב כי שמש ומגן הוי"ה אלקים.

"It is not good that the man be alone; I will make him a helper opposite him." It is written, "For a sun and a shield is Havayah Elokim."

פי' הוי"ה הוא גילוי והמשכת ההארה להיות מקור להתהוות העולמות כי הוי"ה מלשון התהוות כנודע.

Meaning: Havayah is the revelation and drawing forth of the illumination to be the source for the coming into being of the worlds, for Havayah is from the expression "bringing into being," as is known.

אך אם היה הארה זו מתגלית ונמשכת להיות חיות לנבראים כמו שהיא בעצמותה לא היו הנבראים כלל על אופן שהם עתה כי לא היה יכול להיות מציאות יש ונפרד

But if this illumination were revealed and drawn forth to be life-force for the creatures as it is in its essence, the creatures would not exist at all in the manner they are now, for there could not be an existence that is "something" and separate

כמו שהוא עתה מאחר שאור וחיות המהוה היה מאיר עליו בגילוי אלא היו בבחי' ביטול המציאות מכל וכל כמו שהוא קמי' [קמיה] יתי' דכולא כלא חשיבי.

as it is now, since the light and life-force that brings it into being would shine upon it openly; rather, they would be in a state of utter nullification of existence, as it is before Him, blessed be He, before whom "all is considered as nothing."

2 ולזאת עשה השי"ת [השם יתברך] מגן ונרתק לשם הוי"ה והוא בחי' שם אלקים שמעלים ומסתיר תוקף ההארה

Therefore G-d, blessed be He, made a shield and a sheath for the Name Havayah, and this is the level of the Name Elokim, which conceals and hides the intensity of the illumination,

והיינו ע"י גבורות וצמצומים ואז יכול להיות התהוות היש ונפרד וזהו פי' שם אלקים לשון שררה כי אין מלך בלא עם.

namely, through severities and contractions; and then the coming into being of the "something" and the separate can take place. And this is the meaning of the Name Elokim, an expression of rulership, for "there is no king without a people."

ובחי' זו הוא הנק' ג"כ בשם שכינה כי שכינה הוא מלשון ושכנתי בתוכם שע"י מדה זו הוא מתלבש בנבראים

And this level is also called by the name Shechinah, for Shechinah is from the expression "And I will dwell in their midst," for through this attribute He is vested in the creatures;

משא"כ אם היה ההארה מתגלית כמו שהיא בעצמותה לא היו הנבראים יכולים להכיל אותה כלל וכנ"ל.

whereas if the illumination were revealed as it is in its essence, the creatures could not contain it at all, as said above.

3 והנה נז' בדרז"ל [נזכר] [בדברי רבותינו זכרונם לברכה] ענין גלות השכינה כמו שאמרו גלו לאדום שכינה עמהם גלו לבבל כו'.

Now, the matter of the exile of the Shechinah is mentioned in the words of our Sages, of blessed memory, as they said: "They were exiled to Edom — the Shechinah was with them; they were exiled to Babylon…," etc.

וענין גלות זה הוא כך בהיות כי תכלית ירידת והמשכת אור אלקותו ית' שנמשך להתלבש בנבראים ולהחיותן ע"י צמצום דשם אלקים כנ"ל עד שיהיו מתהוים באופן שהם בחי' יש ונפרד.

And the matter of this exile is as follows: the purpose of the descent and drawing forth of the light of His G-dliness, blessed be He, which is drawn down to be vested in the creatures and give them life through the contraction of the Name Elokim, as said above, until they come into being in such a way that they are "something" and separate —

הוא בשביל שאח"כ יתבטל היש לאין ע"ד מ"ש וצבא השמים לך משתחוים שכל המלאכים צבא מעלה מיכאל וגבריאל כו' עם שהם בחי' יש ודבר אבל הם בטלים אל האין.

is so that afterward the "something" be nullified to the "nothing," in the manner of what is written, "And the host of heaven bow down to You": all the angels, the host above, Michael and Gavriel, etc., although they are "something" and an entity, are nullified to the "nothing."

4 וזהו נח"ר [נחת רוח] לפניו יתי שיהיה יש ושיתבטל ובזאת דוקא הוא חפץ. ובשביל זה היה ירידת הארת אלקותו ע"י העלמים והסתרים עד שיהיה התהוות היש כנ"ל וכדכתיב כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו וגו'.

And this is the gratification before Him, blessed be He: that there be a "something" and that it be nullified; and in this specifically He desires. And for this reason there was the descent of the illumination of His G-dliness through concealments and hidings, until the "something" comes into being, as said above; and as it is written, "Everyone that is called by My Name, and for My glory I created him…."

אבל בחי' גלות השכינה הוא כשנמשך הארת אלקותו יתי הנק' בשם שכינה ומתלבשת בע' [בשבעים] שרים להחיותן והם יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] לי יאורי כו'

But the exile of the Shechinah is when the illumination of His G-dliness, blessed be He, which is called by the name Shechinah, is drawn down and vested in the seventy princes to give them life, and they are "something" and an entity in their own right — "My river is mine…," etc. —

רק דקרו ליה אלקא דאלקיא. אשר זהו בחי' גלות ממש מאחר שלא נעשה בחי' ביטול אח"כ מירידה זו.

only they call Him "the G-d of gods." This is actual exile, since no nullification came about afterward from this descent.

וזהו הפך הכוונה כנ"ל והוא סוד גלות השכינה שהארת אלקות מקור חי העולמים נשפלת ונגלית עד תחתית המדרגות שהם מדור הקליפות והיכלות החיצונים וכנודע:

And this is the opposite of the intention, as said above; and it is the mystery of the exile of the Shechinah: that the illumination of G-dliness, the source of the life of the worlds, is lowered and revealed down to the lowest of levels, which are the abode of the kelipos and the outer chambers, as is known.

5 והנה השכינה נקראת בכתוב בשם מראה. כמ"ש במראה אליו אתודע. והענין שהוא עד"מ כמו המראה הגשמית שפעולתה להראות לאדם מה שמלאחוריו

Now the Shechinah is called in Scripture by the name "mirror," as it is written, "In a vision (mar'ah) I make Myself known to him." The matter is, by way of analogy, like a physical mirror, whose function is to show a person what is behind him.

והיינו ע"י שהזכוכית מצופה בצפוי כסף שהוא מכסה ומסתיר על הזכוכית ומונע את הראות בלתי תוכל להתפשט עוד להלאה.

This is because the glass is coated with a silver coating, which covers and conceals the glass and blocks the sight, so that it cannot extend any farther.

ומחמת העכוב והמניעה נעשה אור חוזר עד שתפול הראות גם לאחוריו (והוא מכח הזכוכית והצפוי) מה שלא היה יכול לראות אם לא היה צפוי זה.

And because of the obstruction and blocking, reflected light is produced, until the sight falls even behind him (and this is by the power of the glass and the coating) — what he could not have seen were it not for this coating.

אך מ"מ היינו דוקא כשהיא מצופה ומכוסה בכסוי דק וקלוש כמו הכסף אבל כשהיא מכוסה בכיסוי עב וחשוך לא יראה בה כלום.

However, this is specifically when it is coated and covered with a thin, fine covering such as silver; but when it is covered with a thick and dark covering, nothing will be seen in it.

6 וכך יובן הנמשל. והוא כי הנה שם הוי"ה הוא בבחי' המשכה מלמעלה למטה כנ"ל ובחי' מל' ית'

And so is the analogue to be understood. The Name Havayah is the level of drawing down from above to below, as said above; and the level of His Malchus, blessed be He,

שהוא הנק' בשם אלקים היינו בחי' צמצום והסתר שבה מסתתר' [מסתתרת] ומתעלמת ההארה בלתי תתפשט ותתגלה עוד כנ"ל.

which is called by the Name Elokim, is the level of contraction and concealment, in which the illumination is hidden and concealed, so that it does not extend and become revealed any further, as said above.

ומחמת צמצום והעלם זה נעשה אור חוזר שהוא חוזר ועולה למעלה מעלה יותר מכפי ערך כח מקור ההארה המתפשטת דשם הוי"ה

And because of this contraction and concealment, reflected light is produced, which returns and ascends far higher than the measure of the power of the source of the extending illumination of the Name Havayah;

וכמ"ש אשת חיל עט"ב [עטרת בעלה] וכתיב והיה אור הלבנה כאור החמה כו'. והיינו כמשל המראה שע"י הכיסוי המסתיר ומונע התפשטות ההארה נעשה או"ח [אור חוזר] עד למרחק ודי"ל [ודי למבין].

as it is written, "A woman of valor is the crown of her husband," and it is written, "And the light of the moon shall be like the light of the sun…," etc. This is like the analogy of the mirror: through the covering that conceals and blocks the extension of the illumination, reflected light is produced, reaching far; and this suffices for the discerning.

וז"ש [וזהו שכתוב] עולת שבת בשבתו. וכן מ"ש רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] (כתובות סא) ע"פ בעולת בעל בעלייתו של בעל עולה עמו כו'.

And this is what is written, "The burnt-offering of Shabbos on its Shabbos." And likewise what our Sages, of blessed memory, said (Kesubos 61) on "a husband's wife": "she rises with the rising of her husband," etc.

ועמ"ש ע"פ הראיני את מראיך כו' שזהו ג"כ ענין ירידת הנשמה בגוף המסתיר שהוא צורך עליה לחזור ממטה למעלה להתכלל באור ה' כו'.

And see what is written on the verse "Show me your appearance…," that this too is the matter of the descent of the soul into the body that conceals, which is for the sake of an ascent, to return from below to above and be included in the light of G-d, etc.

7 והוא ג"כ מ"ש ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם שהוא בחי' לבוש המכסה ומעלים וע"י לבוש והעלם זה נעשה אח"כ הכאת האור חוזר כנ"ל.

And this is also what is written, "And Havayah Elokim made for Adam and his wife garments of skin, and clothed them": this is the level of a garment that covers and conceals, and through this garment and concealment there is afterward produced the striking of the reflected light, as said above.

וזהו לא טוב היות האדם לבדו. פי' וענין היות האדם לבדו היינו להיות הכל המשכה בבחי' גילוי מלמעלה שז"ס [שזה סוד] אדם העליון שם מ"ה [שם מ"ה] על הכסא דמות כמראה אדם כו'

And this is "It is not good that the man be alone." Meaning: the matter of "the man being alone" is that everything would be a drawing forth in a revealed manner from above — which is the mystery of the supernal Adam, the Name Mah, "upon the throne, a likeness as the appearance of a man…," etc. —

שיהיה בבחי׳ גילוי מאליו ומעצמו למטה שאז היה הכל בבחי׳ ביטול כמו שהוא למעלה בבחי׳ יחו״ע [יחודא עילאה] דכולא כלא חשיבי כאין ואפס וזהו היות האדם לבדו ר״ל [רוצה לומר] שהי׳ [שהיה] הכל בביטול אליו ית׳.

that it would be revealed below of itself and by itself; for then everything would be in a state of nullification, as it is above, on the level of the higher unity, where "all is considered as nothing," as naught and nil. And this is "the man being alone": that is, that all would be in nullification to Him, blessed be He.

אעשה לו עזר כנגדו שיהיה עזר וסיוע מבחי׳ כנגדו דוקא דהיינו מבחי׳ הצמצום וההסתר המנגד להתפשטות ההארה כנ״ל שמחמת זה מתהווה הגוף ונפש הבהמית

"I will make him a helper opposite him": that there be help and assistance specifically from the level of "opposite him," that is, from the level of the contraction and concealment that opposes the extension of the illumination, as said above, because of which the body and the animal soul come into being,

שהם בחי׳ יש ונפרדים כנ״ל ומזה דוקא יהיה העזר כי מהעלם זה נעשה אח״כ או״ח [אור חוזר] למעלה מעלה.

which are "something" and separate, as said above; and specifically from this will come the help, for from this concealment there is afterward produced reflected light, far above.

8 וכמ״ש צחוק עשה לי אלקים שעיקר הצחוק והתענוג לע״ל [לעתיד לבוא] ישמח ה׳ במעשיו נמשך משם אלקים

And as it is written, "Elokim has made laughter for me": the essence of the laughter and delight in the Time to Come — "G-d will rejoice in His works" — is drawn from the Name Elokim,

כמ״ש במ״א שעי״ז יהיה אח״כ הגילוי מבחי׳ שלמעלה משם הוי״ה כמ״ש עד יעבור עמך הוי״ה והוא בחי׳ אשר לא ישב אדם שם כמ״ש ע״פ בעטרה שעטרה לו אמו כו׳.

as explained elsewhere, that through this there will afterward be the revelation from the level that is above the Name Havayah, as it is written, "Until Your people pass over, Havayah"; and this is the level "where no man has dwelt," as explained on the verse "With the crown with which his mother crowned him," etc.

9 והנה אחר חטא אדה"ר [אדם הראשון] כתיב כתנות עור בע"ין. כי מקודם החטא היה כסוי וההעלם דק ביותר דהכתיב ויניחהו בג"ע [בגן עדן] כו'

Now after the sin of Adam, the first man, it is written "garments of skin," with an Ayin. For before the sin the covering and concealment was exceedingly fine, as it is written, "And He placed him in the Garden of Eden…,"

אבל אחר החטא הוא בחי' הכנגדו ביותר שהוא בחי' קליפת נוגה וזהו ענין כתנות עור.

but after the sin it is the level of "opposite him" to the greatest degree, which is the level of kelipas nogah; and this is the matter of the "garments of skin."

כי הנה עיקר ענין יניקת החיצונים הוא ע"י העור כי יניקתם הוא מבחי' השערות כמ"ש כרחל לפני גוזזיה נאלמה (עמ"ש פ' פנחס ע"פ צו את קרבני כו')

For the main nurture of the external forces is through the skin, since their nurture is from the level of the hairs, as it is written, "Like a ewe that is dumb before her shearers" (and see what is written in Parshas Pinchas on the verse "Command… My offering…"),

ועיקר צמיחת השערות הוא ע"י העור שיש בו גומות שמהם השערות צומחות כו' כמ"ש גבי פרה אדומה היו בה שתי שערות בתוך גומא א' פסולה כו'

and the main growth of the hairs is through the skin, which has follicles from which the hairs grow, etc., as it is said regarding the red heifer: "If it had two hairs in one follicle, it is invalid," etc.;

ובפרק העור והרוטב נקב שאין הדיו עובר עליו כו' ולכן העבודה הוא עד"מ עבוד עורות.

and in the chapter "Ha'or Veharotev": "a hole over which the ink does not pass," etc. Therefore the service is, by way of analogy, the tanning of hides.

10 וזה נק' עובד אלקים שמתקן הסתר בחי' העור הנ"ל הנמשך משם אלקים להיות אתהפכא חשוכא לנהורא כו'.

And this is called "one who serves Elokim": one who rectifies the concealment of the level of the skin mentioned above, which is drawn from the Name Elokim, so that there be "the transformation of darkness into light," etc.

ולכן נאמר ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור שני שמות כו'. וגם הפי' דשני שמות קאי לאדם ולאשתו לאדם עשה שם הוי"ה ולאשתו שם אלקים.

Therefore it is said, "And Havayah Elokim made for Adam and his wife garments of skin" — two Names, etc. And the interpretation is also that the two Names refer to "Adam and his wife": for Adam, the Name Havayah made [them], and for his wife, the Name Elokim.

11 וחנוך היה תופר מנעלים פי' לאחר שנתקן בחי' עור הנ"ל ע"י כתנות עור דאדם וחוה תפר מהם חנוך מנעלים כמ"ש ענין זה ע"פ מה יפו פעמיך בנעלים כו' ע"ש.

"And Chanoch was a stitcher of shoes": meaning, after the level of skin mentioned above was rectified through the garments of skin of Adam and Chavah, Chanoch stitched shoes from them, as this matter is explained on the verse "How beautiful are your steps in sandals...," etc.; see there.

ומ"מ גם אילו לא חטא אדה"ר [אדם הראשון] ולא היה קליפת נוגה מ"מ היה שייך עזר מבחי' כנגדו רק שהיה בחי' הכנגדו בדקות יותר.

Nevertheless, even had Adam, the first man, not sinned, and had there been no kelipas nogah, a help from the level of "opposite him" would still have been relevant; only, the level of "opposite him" would have been more refined.

12 והוא שהיתה העבודה להעלות מתחת הפרס' [הפרסא] כי יש בחי' פרסא בכל העולמות שמה שתחת הפרסא אינו ממהות שלמעלה מן הפרסא

That is, the service would have been to elevate from beneath the partition; for there is a level of partition in all the worlds, such that what is beneath the partition is not of the essence of what is above the partition;

כמו באדם יש בחי' פרסא שהוא חצר הכבד המפסיק ומבדיל והרי כל בחי' האדם המוח והלב וכל החושים הן למעלה מן הפרסא.

as in man there is a partition, which is the diaphragm, which interrupts and separates; and indeed all the [chief] aspects of man — the brain and the heart and all the senses — are above the partition.

13 ומה שלמטה מן הפרסא אינו ע"ד מהות הכחות המעולים שלמעלה מהפרסא. ועד"ז יובן למעלה בענין בחינת פרסא שיש בעולמות דקדושה עצמן בין אצי' לבריאה כו'.

And what is below the partition is not of the nature of the essence of the superior faculties that are above the partition. And in this way it will be understood above, regarding the level of partition that exists within the worlds of holiness themselves, between Atzilus and Beriah, etc.

לכן היה שייך להעלות מתחת הפרסא אף גם בבחי' היותו קודם החטא וזה היה ענין העזר כנגדו בכוונת הבריאה. אבל אחר החטא הוא עזר כנגדו ענין בירור קליפת נוגה.

Therefore it was relevant to elevate from beneath the partition even in the state before the sin, and this was the matter of the "helper opposite him" in the intention of creation. But after the sin, the "helper opposite him" is the matter of the refinement of kelipas nogah.

14 וזהו ענין ויגרש את האדם כו' ומ"מ גם בחי' זו נמשל לצפוי דק וקלוש שיוכל להיות ממנו אור חוזר.

And this is the matter of "And He drove out the man…," etc. Nevertheless, this level too is likened to a thin and fine coating, from which reflected light can come.

כי ק"נ [קליפת נוגה] היא כלולה מטו"ר [מטוב ורע] והוא חיות כל דברים המותרים כו' שנק' היתר שאינו אסור וקשור בידי החיצו' [החיצונים] ויוכל להעלות הטוב בבחי' אור חוזר כו'.

For kelipas nogah is composed of good and evil, and it is the life-force of all permitted things, etc., which are called "heter" (released), for it is not forbidden and bound in the hands of the external forces, and one can elevate the good as reflected light, etc.

15 ובכ"ז [ובכל זה] יובן מה שאומרים בברכת חתנים בברכת שמח תשמח משמח חתן וכלה ובברכה אחרונה שהיא אשר ברא אומרים משמח חתן עם הכלה

And with all this will be understood what is said in the wedding blessings: in the blessing "Grant abundant joy" [we say] "who gladdens groom and bride," and in the last blessing, which is "Who created," we say "who gladdens the groom with the bride."

פי' כי הכלה היא בחי' מל'. תחלה היא מקבלת האור מהחתן שנמשך מעלמא דדכורא בעלמא דנוקבא. וזהו חתן וכלה.

Meaning: the bride is the level of Malchus. First she receives the light from the groom, drawn from the world of the masculine into the world of the feminine; and this is "groom and bride."

אמנם אח"כ הוא משמח חתן עם הכלה שע"י הכלה הוא משמח את החתן שהרי נעשה לו עזר ממש ותוספת אור מבחי' כנגדו כנ"ל. וזהו שנעשית עטרה לבעלה:

However, afterward it is "who gladdens the groom with the bride": through the bride He gladdens the groom, for she becomes for him an actual help and an addition of light from the level of "opposite him," as said above. And this is how she becomes "the crown of her husband."

TORAH OHR • PARSHAS BEREISHIS • MAAMAR 7

ויאמר ה' אלקים הן האדם היה כאחד ממנו...

"And the L-rd G-d said: Behold, man has become like one of us"

1 ויאמר ה' אלקים הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן ישלח ידו כו'. י"ל [יש לומר] אי' מהו שע"י עה"ד [עץ הדעת] נפקחו עיניהם להיות כאלקים יודעי טו"ר [טוב ורע].

"And the L-rd G-d said: Behold, man has become like one of us, knowing good and evil; and now, lest he put forth his hand, etc." There is room to ask: first, what is it that through the Tree of Knowledge their eyes were opened, to be like G-d, knowing good and evil?

וגם מ"ש ה' אלקים ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם ומה איכפת לו בזה הרי מה שצוה אותו שלא לאכול הוא ג"כ כדי שלא ימות.

And also [we must understand] what the L-rd G-d said, "And now, lest he put forth his hand and take also from the Tree of Life, and eat, and live forever" — why should this concern Him? After all, what He commanded him not to eat was also so that he would not die.

2 ועוד והוא העיקר מאין ידע הנחש מזה אשר ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם שלפי האמת כן הוא.

Further, and this is the main [question]: from where did the serpent know of this — "that on the day you eat from it your eyes will be opened" — which in truth is so?

ואם אדם ששמע הצווי מהקב"ה לא הכיר בזה רק כפשוטו שאמר לו ה' אלהים כי ביום אכלך ממנו מות תמות והנחש לא נזכר כלל ששמע הצווי הזה

For Adam, who heard the command from the Holy One, blessed be He, did not recognize this, but [understood it] only according to its plain sense — that the L-rd G-d told him, "For on the day you eat from it you shall surely die"; and the serpent is not mentioned at all as having heard this command.

וגם אם שמע כשנצטווה אדם מאין היה בו בינה יתירה להבין דבר מתוך דבר יותר מהאדם עצמו. אם לא שנאמר שגבוה הוא מהאדם וכ"ז [וכל זה] פלאי.

And even if it heard [it] when Adam was commanded, from where did it have extra understanding, to infer one thing from another, more than Adam himself? Unless we say that it is higher than man — and all this is astonishing.

הנה תחלה יתבאר מ"ש האדם היה כאחד ממנו לדעת טו"ר [טוב ורע] שהוא מאמר ה' להמלאכים ומשמע שלמעלה יודעים את הטוב ואת הרע גם שניהם.

Now, first let us explain what is said, "Man has become like one of us, knowing good and evil," which is G-d's statement to the angels; and it implies that above they know good and evil, both of them.

אבל מ"מ אינן מעורבים זה בזה כי גלוי וידוע שזה טוב וזה רע ומובדל הרע מן הטוב אע"פ [אף על פי] שידוע שם הטו"ר [הטוב ורע].

Nevertheless, they are not mixed with one another, for it is revealed and known that this is good and this is evil, and the evil is separated from the good, even though good and evil are known there.

משא"כ בחי' עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] היינו בחי' תערובת הטוב עם רע שהרע יונק מהטוב והטוב מהרע והיו לאחדים.

This is not so with the level of the Tree of Knowledge of Good and Evil, which is the level of a mixture of the good with evil, where the evil draws nourishment from the good and the good from the evil, and they become one.

3 וצ"ל דהרי פי' עץ הדעת טוב ורע היינו לשון ידיעה וא"כ למה נעשה תערובת טו"ר [טוב ורע] מחמת הדעת בטו"ר [בטוב ורע] הלא למעלה ג"כ ידוע הטו"ר [הטוב ורע].

Now this needs [explanation]: for the meaning of "the Tree of Knowledge of good and evil" is a term of knowing; if so, why did a mixture of good and evil come about because of the knowledge of good and evil? Above, too, good and evil are known!

אך ההפרש בזה הוא ענין ההפרש בין מקיף לפנימי כי בחי' ידיעת הטו"ר [הטוב ורע] שלמעלה היא בבחי' מקיף בלבד

But the difference here is the matter of the difference between the encompassing (makif) and the inner (pnimi): for the knowledge of good and evil above is only in the manner of the encompassing.

ולכן יכול להיות הבדלה בין טוב לרע שידע את הרע ולא יחליפנו ולא ימירנו בטוב ח"ו [חס ושלום].

And therefore there can be a separation between good and evil, so that He knows the evil and yet will not exchange it nor substitute it for good, heaven forbid.

כענין שממית בידים תתפש והיא בהיכלי מלך שאע"פ [שאף על פי] שהיא בהיכלי מלך אבל יודע הוא ומכירה ששממית היא.

As in the matter of "The spider you can catch with the hands, yet it is in the king's palaces": even though it is in the king's palaces, he knows it and recognizes that it is a spider.

4 ויש הבדלה בין טוב לרע כמאמר המבדיל בין קודש לחול. והיינו מצד שיודע טו"ר [טוב ורע] בבחינת מקיף עליהם ולכן אינם מתערבים יחד.

And there is a separation between good and evil, as the saying [goes], "Who separates between holy and profane." That is, because He knows good and evil in the manner of encompassing them, they therefore do not mix together.

וכענין בחינת לבונה זכה שבי"א סממני הקטורת שהעשרה סממנים הם י' נצוצי קדושה המובלעים בקליפות והי"א היא לבונה היא בחינת מקיף עליהם ואינה מתלבשת בפנימיותם.

It is like the level of the pure frankincense among the eleven spices of the incense: the ten spices are ten sparks of holiness that are swallowed up in the kelipos, and the eleventh, the frankincense, is the level that encompasses them and does not become enclothed in their inner being.

(ולבונה היא ג"כ חיות להם אבל לפי שהחיות הזה שהיא מחיה אותם הוא רק ע"י שהיא בבחי' מקיף בלבד עליהם ע"כ אינה מתערבת עמם כלל וכולה טוב).

(And the frankincense is also a life-force for them; but since this life-force by which it gives them life is only through its being solely encompassing over them, therefore it does not mix with them at all, and it is entirely good.)

והנה המקיף הוא גם דוחה את החיצונים כנראה בציור האילן שבפרד"ס [שבפרדס רמונים] במקיפים ופנימיים שמעמד ומצב הקליפות אחוריהם אל המקיף כו'. משא"כ בחי' עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] הוא בחי' פנימי ואז הטוב מעורב עם הרע ממש.

Now, the encompassing [light] also repels the external forces, as is seen in the diagram of the Tree in the Pardes, in the encompassing and inner [lights], where the position and stance of the kelipos is with their backs toward the encompassing, etc. This is not so with the level of the Tree of Knowledge of Good and Evil, which is the level of the inner, and then the good is actually mixed with the evil.

5 וז"ש [וזהו שכתוב] הן האדם היה כאחד ממנו. פי' שהוא היה ג"כ כאחד ממנו פי' כמו שבבחי' אחדות דהיינו למעלה ידוע הטו"ר [הטוב ורע] כן היה גם הוא ע"י שטעם מעה"ד [מעץ הדעת] המעורב טו"ר [טוב ורע].

This is [the meaning of] what is said, "Behold, man has become like one of us." That is, he too became like one of us — meaning: just as in the level of oneness, that is, above, good and evil are known, so too was he, through having tasted from the Tree of Knowledge, which is mixed of good and evil.

אבל לו הדבר מזיק כי הרי האדם הוא מבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] ומיד שידע הוא מן הרע ע"י שטעם מעה"ד [מעץ הדעת] הרי יתערב עמו ויהי' [ויהיה] הוא ממש מעורב ברע.

But for him the matter is harmful, for man is of the level of the inner, and as soon as he knows of evil, through having tasted from the Tree of Knowledge, he will become mixed with it, and he will actually be mixed with evil.

לא כמו שהוא למעלה שאעפ"י [שאף על פי] שיודעים גם את הרע מ"מ מובדל הוא ומרוחק מן הטוב ואין לו התקרבות כו' לפי שהוא בבחי' מקיף.

Not as it is above, where, even though they also know the evil, nevertheless it is separated and distant from the good and has no closeness [to it], etc., because it is in the manner of the encompassing.

אבל האדם שהוא מבחי' פנימי כשידע גם הוא מן הרע אזי יתערב הוא גם הוא ממש עם הרע

But man, who is of the level of the inner — when he too knows of the evil, then he too will actually become mixed with the evil.

כי בבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] א"א להיות כ"כ [כל כך] מובדל הרע כנ"ל ואז הוא קשה מאד להפריד את הרע אלא מלחמה עצומה היא ולאם מלאם יאמץ פעמים זה גובר ופעמים שכנגדו גובר.

For in the level of the inner it is impossible for the evil to be so separated, as explained above; and then it is very hard to separate out the evil, but rather it is a tremendous war, "and one nation shall be mightier than the other nation": at times this one prevails, and at times its opponent prevails.

כאשר מצאנו ראינו בנשמות ישראל מראש הדורות עד עתה שהיו כמה עתים משונים פעמים בדור א' היו נשמות שבמעלה עליונה ונצחו את הרע.

As we have found and seen in the souls of Israel from the first generations until now, that there have been many differing periods: at times, in one generation, there were souls of an exalted level who vanquished the evil,

6 ובדור אחר היו רשעים גדולים שגבר הרע מאד. והיינו כי כולם נמשכים מאדה"ר [מאדם הראשון] והיה בו ג"כ שינויים אלו פעמים גבר הוא ופעמים גבר הרע עליו.

and in another generation there were great wicked men, in whom the evil prevailed greatly. This is because they all derive from Adam, the first man, and these changes were in him as well: at times he prevailed, and at times the evil prevailed over him.

וכ"ז [וכל זה] היה לפי שהוא בבחי' פנימיות ומיד שידע מן הרע נתערב עמו ממש וא"כ הוא מלחמה גדולה וקשה להפרידו מאד אלא עת כך ועת כך כנ"ל.

All this was because he is of the level of the inner dimension, and as soon as he knew of evil he became actually mixed with it; and if so, it is a great war and very hard to separate it, but rather [there is] a time [for] this and a time [for] that, as explained above.

7 וכן גם עפ"י [על פי] פשוט שמקודם היו ערומים והיו עסוקים בתשמיש להוליד בנים ולא יתבוששו כמו שהיו אוכלים ושותים

So too according to the plain [sense]: beforehand they were naked, and they engaged in marital relations to beget children and "they were not ashamed," just as they would eat and drink,

כי מצות ה' היא ולא היו יודעים כלל שיש תאוה בזה אבל אחר שאכל עה"ד [עץ הדעת] וידעו שיש תאוה בזה אזי קשה לפרוש כו'.

for it was G-d's commandment, and they did not know at all that there is desire in this; but after he ate from the Tree of Knowledge and they knew that there is desire in this, then it is hard to withdraw, etc.

8 ולכן לא רצה הקדוש ברוך הוא שיטעם האדם מעה"ד [מעץ הדעת] כי לו הדבר מזיק כנ"ל והיה רוצה שלא ידע ממציאת הרע כלל ויהיה כולו קדוש ולא רצה להכניסו במלחמה עצומה הזאת.

Therefore the Holy One, blessed be He, did not want man to taste from the Tree of Knowledge, for to him the matter is harmful, as explained above. He wanted him not to know of the existence of evil at all and to be entirely holy, and He did not want to bring him into this tremendous war.

אבל אחר שכבר טעם מעה"ד [מעץ הדעת] ונתערב ברע אז אמר פן ישלח ידו ולקח גם מעה"ח [מעץ החיים] ואכל וחי לעלם.

But after he had already tasted from the Tree of Knowledge and become mixed with evil, then He said, "Lest he put forth his hand and take also from the Tree of Life, and eat, and live forever."

פי' שחשש עוד מעתה שכבר נתערב ברע ולקח גם מעה"ח [מעץ החיים] ששרשו מבחי' שלמעלה מהשבירה שמשם הוא שהיה התחלת המיתה והתהוות עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] משא"כ מה שלמעלה מהשבירה הוא עה"ח [עץ החיים] ואם יאכל גם ממנו וחי לעולם.

That is, He was further concerned, now that he had already become mixed with evil, [that he would] take also from the Tree of Life, whose root is from the level that is above the shattering — for it is from there that the beginning of death and the coming into being of the Tree of Knowledge of good and evil came about, whereas what is above the shattering is the Tree of Life — and if he eats from it too, he will live forever.

פי' כי הרי באמת בבחי' זו נאמר אם צדקת מה תתן לו (איוב לה) ורבו פשעיך מה תעשה לו וא"כ אף שמעורב ברע הרי גם אם רבו פשעיך כו'

That is: for in truth, of this level it is said, "If you are righteous, what do you give Him" (Job 35), "[and if] your transgressions are many, what do you do to Him?" If so, even though he is mixed with evil, still, even "if your transgressions are many," etc.,

ויכול להיות וחי לעולם ואז גם הרע שבו יהיה לו קיום לעולם מאחר שהוא בבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] והרע מעורב כו'

he could "live forever"; and then the evil within him too would have existence forever, since he is of the level of the inner and the evil is mixed [in him], etc.,

וא"א לו להפרידו מעליו. א"כ כשיהיה הוא חי לעולם אזי גם הרע שבו יהיה לו קיום לעולם.

and it is impossible for him to separate it from himself. If so, when he lives forever, the evil within him too will have existence forever.

9 וזהו היפך הכוונה שהרי צ"ל בלע המות לנצח שיהיה ובערת הרע כמאמר והרשעה כולה בעשן תכלה שזה יהיה לימות המשיח.

And this is the opposite of the intention, for there must be [the fulfillment of] "He will swallow up death forever," that there be "you shall eradicate the evil," as the saying [goes], "and all wickedness will vanish like smoke" — which will be in the days of Mashiach.

כי בכל משך הגלות הוא עת הבירורים והפרדת הרע והיינו ע"י בחי' חכמה דבחכמה אתבררו להפריד הרע מהטוב

For the entire duration of the exile is the time of the refinements and of separating the evil; and this is through the level of Chochmah, for "through Chochmah they are refined," to separate the evil from the good.

ולכן נק' החכמה דין. שלא כמו שדימו המקובלים הראשונים שהחכ' [שהחכמה] כולה חסד שהרי היא מקור חסד.

Therefore Chochmah is called judgment — not as the early Kabbalists imagined, that Chochmah is entirely kindness, since it is the source of Chesed.

והחייט המציא שיש בה ג"כ דין ושבחו האר"י [האלקי רבי יצחק] ז"ל [זכרונו לברכה / זכרונם לברכה] שכך מבואר בזוהר באדרא כחמרא דשקיט ושכיך על דורדיי' כו'.

The Chayat innovated that there is judgment in it as well, and the Arizal, of blessed memory, praised him, for so it is explained in the Zohar, in the Idra: "like wine that is still and settled on its lees," etc.

כי מאחר שיש בירורים להפריד הרע וזהו ע"י גבורות וע"ז נאמר (תהלים צד) אשרי הגבר אשר תיסרנו יה שגם היסורים שהם לתועלת העברת הרע הוא מבחי' י"ה וכידוע שהיסורים הם לתועלת הפרדת הרע.

For since there are refinements to separate the evil, and this is through gevuros, and of this it is said (Psalms 94), "Fortunate is the man whom You, Yah, chasten" — that the sufferings too, which serve to remove the evil, are from the level of Yah; and as is known, sufferings serve to separate the evil.

כי הקליפות נמשלים לעלוקה שכשמוצצת דם אזי מיד מתה וז"ש [וזהו שכתוב] (משלי ל) לעלוקה שתי בנות.

For the kelipos are likened to a leech, which, when it sucks blood, immediately dies; and this is [the meaning of] what is said (Proverbs 30), "The leech has two daughters."

וזהו ג"כ ענין שעיר המשתלח. וכן וישלח יעקב וגו' מנחה לעשו אחיו עזים מאתים כו' שבזה שנותן לו חלקו הוא מפרידו.

And this is also the matter of the goat that is sent away. So too, "And Jacob sent," etc., "a gift to Esau his brother: two hundred she-goats," etc. — for by giving him his portion he separates him.

וכך צ"ל לאחר שכבר טעם האדם מעה"ד [מעץ הדעת] ונתערב ברע אזי צריך לבירורי' [לבירורים] עד שיפרידו ע"י שיקחו כל נצוצי קדושה שבו כו'.

So too, after man has already tasted from the Tree of Knowledge and become mixed with evil, there must be refinements until it is separated, by taking all the sparks of holiness in it, etc.

וכ"ז [וכל זה] הוא ע"י החכ' [החכמה] שבחכ' [שבחכמה] אתברירו. לפי שיש בה גם בחי' גבורות להיות תיסרנו יה וכמ"ש (דברים ח) כאשר ייסר איש את בנו כו'.

And all this is through Chochmah, for "through Chochmah they are refined," since there is in it also the level of gevuros, so that there be "You, Yah, chasten," and as it is written (Deuteronomy 8), "As a man chastens his son," etc.

משא"כ בחינת כתר שלמעלה מחכמה הוא רחמים פשוטים וכחשיכה כאורה ולכן פן ישלח ידו ולקח גם מעה"ח [מעץ החיים] ואז וחי לעולם מאחר דאם צדקת מה תתן לו כו'

This is not so with the level of Keser, which is above Chochmah: it is simple mercy, and "darkness is like light." Therefore [He said], "lest he put forth his hand and take also from the Tree of Life," and then "live forever," since "if you are righteous, what do you give Him," etc.

ולפי שהוא מבחי' פנימית וא"כ הרע קשור ואדוק בו ויהי' [ויהיה] גם לו קיום ולא זו היא הכוונה כנ"ל.

And since he is of the inner level, the evil is therefore bound and attached to him, and it too would have existence — and this is not the intention, as explained above.

10 וכמ"ש בזוהר גבי רבי אחא מכפר טרשא שכיפר בקטורת על מקום שהיה הנגף שם ואמרו לו שלא הועיל כי עדיין בחיובא אשתכח.

As it is stated in the Zohar concerning Rabbi Acha of Kefar Tarsha, who atoned with incense for a place where there was a plague, and they told him that it did not help, for "they are still found guilty."

בשלמא אם היו עושין תשובה כו'. ולכן מיד וישלחהו מג"ע [מגן עדן] לעבד את האדמה אשר לקח משם.

"It would be well if they had done teshuvah," etc. Therefore, immediately, "He sent him out of the Garden of Eden, to work the ground from which he was taken."

דהיינו עבודת הבירורים ע"י זריעה חרישה וקצירה ואח"כ באכלו ממנו ואו' [ואומר] אחד ואהבת הוא מברר ומעלי' [ומעלה] כו'.

That is, the work of refinements through sowing, plowing and reaping; and afterwards, when he eats from it and says "One" and "You shall love," he refines and elevates [it], etc.

11 ואז צריך לילך ממש על האדמה אשר לקח משם ושמה יאכל ושמה יברר הבירורים.

And then he must actually go upon the ground from which he was taken, and there he will eat, and there he will carry out the refinements.

אך צ"ל איך היה מתחלה כוונתו יתי כשלא ידע האדם מטו"ר [מטוב ורע] כלל מאחר שיש מציאת הרע בעולם א"כ איך יתבררו הבירורים שזה צ"ל ע"י האדם.

But we must understand: what was His original intention, may He be blessed, when man did not know of good and evil at all? Since there is the existence of evil in the world, how, then, would the refinements be refined, which must be done by man?

אך הענין כי אז היה באופן אחר ממש שלא בדרך מלחמה אלא ע"ד מ"ש ויניחהו בגי"ע [בגן עדן] לעבדה זה רמ"ח מ"ע [מצות עשה] להמשיך אור א"ס בגי"ע [בגן עדן] וע"י רבוי התגלות האור

But the matter is that then it was in an entirely different manner, not by way of war, but in the manner of what is written, "And He placed him in the Garden of Eden to work it" — these are the 248 positive commandments — to draw the Infinite Light into the Garden of Eden; and through the abundant revelation of the light,

ממילא יתעלו נצוצי קדו' [קדושה] שנפלו ונתערבו ברע ויהיו נכללים בתוך האורות עליונים שימשיך האדם כנר בפני האבוקה שאם האבוקה קטנה אזי נר הסמוך לה יוכלל בה

the sparks of holiness that fell and became mixed with evil would rise of themselves and be absorbed within the supernal lights that man would draw down, like a candle before a torch: if the torch is small, a candle close to it is absorbed in it,

ואם ירחיקוהו מעט לא יתכלל בה מפני שהאבוקה קטנה. אבל אם תהיה האבוקה גדולה אזי אע"פ [אף על פי] שיהיה הנר רחוק יהיה מתכלל בה.

but if it is moved a little away, it is not absorbed in it, because the torch is small. But if the torch is large, then even if the candle is far away, it is absorbed in it.

12 וע"ד שהיה בזמן שבהמ"ק [שבית המקדש] היה קיים שהרי ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] לא גלו ישראל אלא כדי שיתוספו עליהם גרים דהיינו להעלות נצוצות ומה היה נעשה אם לא חטאו ולא היו גולים.

It is like what was at the time when the Holy Temple stood. For our Sages, of blessed memory, said, "Israel was exiled only so that converts would be added to them," that is, to elevate sparks. What, then, would have happened had they not sinned and not been exiled?

אלא ע"כ צ"ל שאז היו נכללים הנצוצות ממילא כנר בפני האבוקה כמו נעמה העמונית וכן כל העמים באו לשמוע חכמת שלמה וכמ"ש במלכת שבא כו'.

Necessarily we must say that then the sparks were absorbed of themselves, like a candle before a torch — like Naamah the Ammonite; and so too all the nations came to hear the wisdom of Solomon, and as is written of the Queen of Sheba, etc.

והיינו לפי שאז היה אבוקה גדולה עד"מ ע"כ ממילא מתכללים בה הנצוצות ואם היה נמשך בהמ"ק [בית המקדש] כן יותר היו כולם מתבררים עד"ז

That is, because then there was a great torch, so to speak, the sparks were therefore absorbed in it of themselves; and had the Holy Temple continued so longer, they would all have been refined in this way,

וכמ"ש לע"ל [לעתיד לבוא] (צפניה ג') אז אהפוך אל עמים שפה ברורה כו'. והלכו גוים לאורך כו'.

as is written of the Time to Come (Zephaniah 3), "For then I will turn to the peoples a clear language," etc., and "Nations shall walk by your light," etc.

וכך היה ענין האדם כשלא היה חוטא שהיה כולו קדוש כי גם גופו נלקח ממקום המזבח וממנו נעשו רמ"ח אבריו בלול בשמן כו'

And so was the matter of man when he had not sinned: he was entirely holy, for his body too was taken from the place of the altar, and from it his 248 limbs were made, "mixed with oil," etc.

והיה עומד בג"ע [בגן עדן] ושם היה מוסיף אורות וממילא היו הקליפות כלים ע"י שהיו הנצוצי קדושה כלים מהם אבל הדבר היה שלא ע"י מלחמה כו'.

He stood in the Garden of Eden, and there he would add lights, and of themselves the kelipos would cease to be, through the sparks of holiness ceasing from them; but the matter was not through war, etc.

משא"כ אחר שחטא אזי צ"ל הבירורים ע"י עבודה ומלחמה שעת צלותא שעת קרבא כנ"ל וצריך לירד אל מקום הקליפות ושם יבררם וזהו את האדמה אשר לקח משם.

This is not so after he sinned: then the refinements must be through labor and war — "the time of prayer is the time of battle" — as explained above; and he must go down to the place of the kelipos and refine them there. And this is "the ground from which he was taken."

13 ובזה יובן גם מה שהנחש ידע מזה. כי הנה אדה"ר [אדם הראשון] עצמו שהיה כולו קדוש למעלה מעה"ד [מעץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] לא ידע ממציאת הרע כלל כנ"ל.

With this we will also understand how the serpent knew of this. For Adam, the first man, himself, who was entirely holy, above the Tree of Knowledge of good and evil, did not know of the existence of evil at all, as explained above.

אבל הנחש שהוא עצמו נלקח מבחי' עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] וידע מזה וידע שמה שצוה לאדם שלא יאכל ממנו היה בכדי שלא יהיה לו ידיעה ברע כלל שלא יצטרך לכנוס עמו במלחמה כלל.

But the serpent, which was itself taken from the level of the Tree of Knowledge of good and evil, knew of this; and it knew that [G-d's] commanding Adam not to eat from it was so that he would have no knowledge of evil at all, so that he would not need to enter into war with it at all.

וחרה לו מאד על שכ"כ [שכל כך] נשמרים ממנו אף שלא לידע ממנו שלא יכשל בו והשיא עצות בנפשו שמוטב לו שיכנס האדם בזה ויהיה מלחמה ואז פעמים שיגבור גם הוא

And it was very vexed that they guard themselves so much from it — even not to know of it, so as not to stumble in it; and it took counsel in its soul that it would be better for it that man enter into this and there be a war, for then at times it too would prevail,

וכמ"ש (קהלת ח) עת אשר שלט האדם באדם כו' משלא ידע האדם מזה כלל ואז יהיה הטוב המעורב בו נכלל באדה"ר [באדם הראשון] כנר בפני האבוקה והוא ימות ויפסד לגמרי ובא בערמומית לחוה

as is written (Ecclesiastes 8), "A time when man rules over man," etc. — rather than that man not know of this at all, for then the good mixed in it would be absorbed into Adam like a candle before a torch, and it would die and perish entirely. So it came with cunning to Eve,

וכמ"ש (בפר"א [בפרקי דרבי אליעזר] פי"ג) בא ס"מ [סמאל] ורכב על הנחש כו'. ואמר כי ידע אלקים כי ביום אכלכם ממנו וגו' והייתם כאלקים ידעי טו"ר [טוב ורע].

as is stated (in Pirkei deRabbi Eliezer, ch. 13), "Samael came and rode upon the serpent," etc. And it said, "For G-d knows that on the day you eat from it," etc., "and you will be like G-d, knowing good and evil."

וכן הוא עפ"י [על פי] האמת ולא אמר שקר כנ"ל רק שבערמה דבר זה כי הוא אמר והייתם כאלקים למעליותא. אבל באמת זהו חסרון.

And so it is according to the truth, and it did not speak a lie, as explained above; only it said this with cunning, for it said "and you will be like G-d" as an advantage, but in truth this is a deficiency.

אף שיהי' [שיהיה] יודע טו"ר [טוב ורע] כאלקים הנה למעלה אין זה פוגם כלל אף שיודע טו"ר [טוב ורע] מ"מ הרע נבדל לפי שלמעלה הוא בחי' מקיף משא"כ אם האדם שהוא מבחי' פנימי יהי' [יהיה] יודע מטו"ר [מטוב ורע] לו יהי' [יהיה] הדבר מזיק כנ"ל:

Even though he would know good and evil like G-d — above, this is no blemish at all: even though good and evil are known, nevertheless the evil is separate, since above is the level of the encompassing; but if man, who is of the level of the inner, would know of good and evil, for him the matter would be harmful, as explained above.

14 בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] מהאר"י [מהאלקי רבי יצחק] ז"ל [זכרונו לברכה / זכרונם לברכה] נת' [נתבאר] הענין שאדה"ר [שאדם הראשון] היה הולך בהיכלות כי בחי' אדם היה למעלה גם מרשב"י [מרבי שמעון בר יוחאי] כי היה בערך אחר ממש שהרי היה יציר כפיו של הקב"ה.

In Likkutei Torah of the Arizal, of blessed memory, the matter is explained that Adam, the first man, would walk through the chambers, for the level of Adam was higher even than Rabbi Shimon bar Yochai, since he was of an entirely different order, for he was the handiwork of the Holy One, blessed be He.

ובהיכלות הטומאה לא רצה להביט כלל והשיאו הנחש שעכ"פ יביט מה יש בהם ועי"ז נכשל ונפל בתאוה אליהן.

Into the chambers of impurity he did not want to look at all; and the serpent enticed him that he should at least look at what is in them, and through this he stumbled and fell into desire for them.

וכן שמעתי מהק' [מהקדוש] ר' [רבי] אברהם בן ההי"מ [הרב המגיד] ז"ל [זכרונו לברכה / זכרונם לברכה] ע"פ ויט יהודה עד איש עדולמי ושמו חירה שמחמת מעשה דיוסף אזי ויט.

So too I heard from the holy Rabbi Avraham, son of the Maggid, of blessed memory, on [the verse] "And Judah turned aside to an Adullamite man whose name was Chirah": that because of the episode of Joseph, therefore "he turned aside."

פי' ויט היינו שנטה למטה בהיכלות הקליפות עד איש עדולמי כדי להעלות נצוצות משם וזהו ענין הכוונה דנפילת אפים כו':

The explanation: "he turned aside" means that he inclined downward into the chambers of the kelipos, "to an Adullamite man," in order to elevate sparks from there; and this is the matter of the intention of the falling on the face, etc.

TORAH OHR • PARSHAS BEREISHIS • MAAMAR 8

להבין ענין הברכות כי הנה אנשי כנה"ג תקנו...

"To understand the matter of the blessings"

1 להבין ענין הברכות כי הנה אנשי כנה"ג [כנסת הגדולה] תקנו הברכות בזמן בית שני אבל בזמן בית ראשון לא היו מברכים.

To understand the matter of the blessings: the Men of the Great Assembly instituted the blessings in the time of the Second Temple, but in the time of the First Temple they did not recite blessings.

והענין כי הנה כל ישראל מאמינים בני מאמינים כו' מה שנלאו חכמי הפילוסופים והמחקרים להבין בשכלם

The matter is this: all Israel are believers, sons of believers, etc. — [believing in] what the philosophers and investigators wearied themselves to understand with their intellect.

כי האמונה היא למעלה מן ההשגה והשכל ואפי' [ואפילו] מההשגה שבשרש נפש האלקית שבישראל דמזליה חזי כו' שהרי לית מחשבה תפיסא ביה והוא רם ונשא למעלה ממזלייהו.

For faith is above comprehension and intellect, even above the comprehension that is in the root of the G-dly soul in Israel, of which [it is said] "its mazal sees," etc.; for no thought can grasp Him, and He is exalted and lofty above their mazal.

2 והנה בזמן בית ראשון היו נשמות ישראל במעלה העליונה והי' [והיה] אוא"ס [אור אין סוף] שורה ומתגלה בנפשם להיות אצלם גילוי אמונה זו כאילו רואה כו'.

Now, in the time of the First Temple the souls of Israel were of the highest level, and the Infinite Light rested and was revealed in their souls, so that this faith was revealed to them as if one sees, etc.

אך בזמן בית שני לא היו הנשמות במעלה עליונה כ"כ [כל כך] תקנו אנשי כה"ג [כהאי גוונא] הברכות להמשיך גילוי אמונה זו להיות ברוך ונמשך הוי' אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בגילוי למטה.

But in the time of the Second Temple, when the souls were not of so high a level, the Men of the Great Assembly instituted the blessings, to draw down the revelation of this faith: that Havayah, the Infinite Light, blessed be He, be "blessed" and drawn down in revelation below.

3 וסדר השתלשלות המשכת הגילוי הוא מתחלה להיות הוי"ה אלקינו הוא גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בנשמות ישראל להיות אלקינו ממש בבחי' ביטול לפי שהם מפנימיות העולמות.

The order of the progression of the drawing down of the revelation is: first, "Havayah our G-d" — the revelation of the Infinite Light, blessed be He, in the souls of Israel, that He be actually "our G-d," in a state of self-nullification, because they are from the inner dimension of the worlds.

משא"כ המלאכים הם מחיצוניות העולמות שעליהם נאמר ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. ארבעה נהרות הם ארבע מחנות השכינה מחנה מיכאל כו'. וזש"א [וזהו שאמרו] רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] (ברכות ד:) מיכאל באחת.

This is not so with the angels, who are from the outer dimension of the worlds, of whom it is said, "And from there it divided and became four heads" — four rivers, which are the four camps of the Shechinah: the camp of Michael, etc. And this is what our Sages, of blessed memory, said (Berachos 4b), "Michael in one."

ולא אמרו איזה שיעור על נשמות ישראל לפי שענין טיסה שטסים את העולם לא שייך גבי נשמות כלל שהעולם ומלואו אינן תופסין מקום כלל נגדם.

They did not state any measure for the souls of Israel, because the matter of flying, in which they fly across the world, does not apply to souls at all, for the world and all it contains takes up no space at all in relation to them.

משא"כ לגבי המלאכים תופס העולם איזה מקום אלא שמיכאל די לו בטיסה אחת וגבריאל בשתים כו' ואליהו בארבע עם גופו שהיה תחלה גשמי ונהפך כו'.

Whereas in relation to the angels, the world does take up some space; only, Michael needs just one flight, Gabriel two, etc., and Elijah four — with his body, which at first was physical and was transformed, etc.

ואח"כ מלך העולם שעל העולם הוא גילוי מלכותו יתי' בלבד שאין מלך בלא עם כו'.

And afterwards, "King of the world," which is over the world, is only the revelation of His sovereignty, may He be blessed, for "there is no king without a people," etc.

4 והנה ע"י הברכה ממשיך ברכה והמשכה להיות גילוי אור א"ס בנפש כלל ישראל שתתחזק אמונת ה' בלבם בבחי' גילוי כאלו רואה כו'.

Now, through the blessing one draws down blessing and drawing-down, that there be a revelation of the Infinite Light in the soul of the community of Israel, so that faith in G-d be strengthened in their heart in a revealed manner, as if one sees, etc.

אך המוקדם לברכה והמשכת השראת גילוי זה הוא המברך שהוא הוא העושה המצוה לפי שהמצות הם כלים להשראת אא"ס [אור אין סוף] ממש כו' ובהם ועל ידם ממשיך אא"ס [אור אין סוף] למטה.

But what precedes the blessing and the drawing down of the indwelling of this revelation is the one who blesses — he is the one who does the mitzvah — because the mitzvos are vessels for the indwelling of the Infinite Light itself, etc., and in them and through them one draws the Infinite Light below.

וזהו אשר קדשנו במצותיו. אשר מלשון דהא שהוא נתינת טעם לדבר כלומר לפי שקדשנו במצותיו.

And this is "Who has sanctified us with His commandments." "Asher" has the sense of "for," which gives the reason for something; that is to say, because He has sanctified us with His commandments.

וצונו מלשון צוותא והתקשרות באוא"ס [באור אין סוף] ב"ה שרש המצות למעלה לכך יש לנו כח להמשיך גילוי אור א"ס ב"ה בברכה זו:

"And has commanded us" (vetzivanu) is from the term tzavta, joining, and connection with the Infinite Light, blessed be He, the root of the mitzvos above; therefore we have the power to draw down the revelation of the Infinite Light, blessed be He, with this blessing.

5 והנה אמרו בירושלמי (פ"ק [פרק קמא] דברכות הלכה ח') מטבע קצר פותח בברוך ואינו חותם בברוך ומטבע ארוך פותח בברוך וחותם בברוך.

Now, it is said in the Jerusalem Talmud (Berachos, ch. 1, halachah 8): A short formula opens with "Baruch" and does not seal with "Baruch"; a long formula opens with "Baruch" and seals with "Baruch."

ולהבין זה גם להבין מהו לשון חותם והל"ל [והוה ליה למימר] ומסיים. הענין כי הנה נודע שיש ב' בחינו' [בחינות] בחי' עלמא דאתכסי' ובחי' עלמא דאתגליא.

To understand this — and also to understand what the term "seal" means; it should have said "end" — the matter is that, as is known, there are two levels: the level of the hidden world and the level of the revealed world.

והנה על עלמא דאתגליא נאמר (בראשית ב) ומשם יפרד והי' [והיה] לארבעה ראשים ארבעה נהרות כנגד ארבע מחנות השכינה שהיא מתלבשת בבי"ע כו'

Of the revealed world it is said (Genesis 2), "And from there it divided and became four heads" — four rivers, corresponding to the four camps of the Shechinah, which enclothes itself in Beriah, Yetzirah and Asiyah, etc.

ובהשתלשלות וירידות המדרגות מדריגה אחר מדריגה בהתלבשותה בע' [בשבעים] שרים כו' נעשה עלמא דפרודא כו' ושם יש אחיזה ויניקה לקליפות וסט"א [וסטרא אחרא] לינק מהקדושה כביכול.

And in the progression and descent of the levels, level after level, as it enclothes itself in the seventy princes, etc., there comes to be the world of separation, etc.; and there the kelipos and the sitra achra have a hold and nurture, to draw from holiness, as it were.

אך אין יניקתם אלא מותרי השפע ופסולת כו' ולא מעיקר הקדושה ח"ו [חס ושלום] וענין התהוות מותרי השפע ופסולת בעל' דאתגלי' היינו

But their nurture is only from the surplus of the flow and the waste, etc., and not from the essence of holiness, heaven forbid. And the matter of how the surplus of the flow and the waste come into being in the revealed world is this:

כי הגם שגם עלמא דאתגלי' מצד עצמה באמת אינה דבר נפרד ח"ו [חס ושלום] וכמ"ש (דברים ד) כי הוי"ה הוא האלקים כו'

Even though the revealed world, too, of itself, is in truth not a separate thing, heaven forbid — as it is written (Deuteronomy 4), "For Havayah is Elokim," etc. —

אלא שהוא בחי' גילוי מה שהי' [שהיה] בהעלם בעל' דאתכסיא וכמשל הולד שמצטייר בבטן הנקבה בהתחלקות עצמות וגידין כו' שהם מטפת הזכר לובן שממנו עצמות כו'.

it is rather the revelation of what was hidden in the hidden world; like the analogy of the fetus, which is formed in the womb of the female with a differentiation into bones and sinews, etc., which come from the drop of the male, the white, from which [come] the bones, etc.

אלא שבטפת הזכר לא הי' [היה] התחלקות עצמות וגידין בפועל ממש רק שהי' [שהיה] בכח הטפה ההיא בהעלם וע"י שהייתה בבטן הנקבה ט' חדשים מצטייר בציור הולד ויוצא מהעלם אל הגילוי.

Only, in the drop of the male there was no actual differentiation of bones and sinews; they were only in the potential of that drop, in concealment; and through its being in the womb of the female nine months, it takes on the form of the fetus and emerges from concealment to revelation.

6 והנה כמו במשל הולד כאשר נתגדל ונגמר ציור כל האברים אזי דוחה ממנו מותרות שערות וצפרנים שזהו סימן גידול הולד שהוא בשלימות כשגמרו שערו וצפרניו כו'

Now, as in the analogy of the fetus: when it has grown and the formation of all the limbs is complete, it then pushes out from itself surpluses, hair and nails; this is the sign of the fetus's growth, that it is complete when its hair and nails are completed, etc.

ובצאתו מרחם אמו דוחה פסולת יותר ע"י פתיחת נקביו כו' מה שלא הי' [היה] פסולת זה בטפה כי אין הולד נוצר אלא מברור שבה.

And when it leaves its mother's womb it expels more waste through the opening of its orifices, etc. —waste that was not in the drop, for the fetus is formed only from the refined part of it.

כך עד"מ בהגלות נגלות סדר ההשתלשלות בעלמא דאתגליא מהעלם אל הגלוי ברבוי התחלקות המדרגות להיות ציור פרטי העולמות במזגם ותכונתם

So too, by way of analogy, when the order of the chain of descent is revealed in the revealed world, from concealment to revelation, in a great division of levels, so that there be the form of the particulars of the worlds in their blend and character,

אזי נעשה בחי' מותרי שפע ופסולת שדוחה לחוץ והוא מעבר השפע להיות יניקה ואחיזה לס"א [לסטרא אחרא].

then there come to be surpluses of the flow and waste, which it pushes outward; and this is the overflow of the flow, [giving] nurture and a hold to the sitra achra.

משא"כ בבחי' עלמא דאתכסיא שהוא בהתכללות כו' ושם חביון עזו ואין שטן ופ"ר [ופגע רע] ח"ו [חס ושלום] כו'.

This is not so with the hidden world, which is in a state of inclusion, etc.; and "there is the hiding of His strength," and there is "no adversary and no evil occurrence," heaven forbid, etc.

7 והנה מטבע קצר רומז לעלמא דאתכסיא שהוא בחי' טפה לבד בהתכללות בבחי' העלם ובכח ולכן הוא מטבע קצר שכולל הכל בלשון קצר וא"צ [ואין צריך / ואינו צריך]

Now, the short formula alludes to the hidden world, which is the level of the drop alone, in inclusion, in concealment and potential; therefore it is a short formula, which includes everything in brief language, and it needs

אלא לפתוח בברוך להיות ברכה והמשכה מאור א"ס ב"ה עצמו שהברכה הוא להיות השראה וגילוי מעצמות אור א"ס ב"ה שאינו בגדר עלמין כלל כנ"ל.

only to open with "Baruch," so that there be blessing and drawing-down from the Infinite Light itself, blessed be He; for the blessing is to be an indwelling and revelation from the essence of the Infinite Light, blessed be He, which is not within the category of worlds at all, as explained above.

8 ומאחר שתמשך שם ברכה והמשכה זו היא בל תמוט עולם ועד כי אין שם יניקה לס"א [לסטרא אחרא] ח"ו [חס ושלום].

And since this blessing and drawing-down will be drawn there, "it shall never be moved," for there is no nurture there for the sitra achra, heaven forbid.

אבל מטבע ארוך רומז לעלמא דאתגליא שהיא בחי' גילוי ההתהוות לפרטי פרטים בהתחלקות רבות ועצומות וכך הוא מטבע ארוך באריכות הדברי' [הדברים] בפרטי פרטיות הדברים רבים שנאמרו ונשנו בה.

But the long formula alludes to the revealed world, which is the level of the revelation of creation into its minutest particulars, in many and vast divisions; and so is the long formula, with length of words, in the many detailed particulars of the things that are said and repeated in it.

9 והנה בעלמא דאתגליי' אחר שמשם יפרד בבחי' התחלקות הפרטים יש יניקה לס"א [לסטרא אחרא] ח"ו [חס ושלום] וצריך להפרידם שלא יינקו מעיקר הקדושה ח"ו [חס ושלום] רק דרך מעבר השפע ממותרות ופסולת כו' לכן צ"ל ג"כ חותם בברוך.

Now, in the revealed world, after "from there it divided" into the level of the division of particulars, there is nurture for the sitra achra, heaven forbid; and they must be separated, so that they do not draw from the essence of holiness, heaven forbid, but only by way of the overflow of the flow, from the surpluses and waste, etc. Therefore it must also seal with "Baruch."

10 וענין החותם הוא כמו לשון חותם שעל האגרת מבחוץ כדי שלא יקרא באגרת הזאת איש זר אשר אין רצונו שידע הכתוב שם.

The matter of the seal is like the term "seal" [used for the one] on the outside of a letter, so that no stranger reads this letter, one whom [the writer] does not want to know what is written there.

כך הוא החותם הזה מן הברכה וההמשכה אשר ימשיך עוד אחר המטבע הארוך שהמשכה זו שהיא גלוי ההעלם תהי' [תהיה] רק בבחי' הקדושה לבדה ואין לזרים אתה חלק ונחלה

So too is this seal of the blessing and drawing-down that one draws further after the long formula: that this drawing-down, which is the revelation of the hidden, be only in the realm of holiness alone, and that strangers have no portion or inheritance in it.

וזהו ההפרש שבין פתיחת הברכה לחתימתה כי פתיחת הברכה הוא המשכת הגילוי לבד להיות ברוך ונמשך ה' אלקי ישראל מעולם עד עולם.

And this is the difference between the opening of the blessing and its seal: the opening of the blessing is the drawing down of the revelation alone, that "blessed" and drawn down be "the L-rd, the G-d of Israel, from world to world."

אבל החתימה היא שתהי' [שתהיה] המשכה זו בקדושה דוקא. הבוחר בעמו ישראל באהבה. (מלאכי א) ואהב את יעקב ואת עשו שנאתי. (תהלים מז) יבחר לנו את נחלתנו את גאון יעקב אשר אהב כו'.

But the seal is that this drawing-down be specifically in holiness: "Who chooses His people Israel with love"; (Malachi 1) "And I loved Jacob, and Esau I hated"; (Psalms 47) "He chooses our inheritance for us, the pride of Jacob whom He loved," etc.

ולכן נק' בלשון חותם כמו שחותמין על האגרת שלא יקרא אחר וכמו חותם ממגע זר שהוא שמירה כו'.

Therefore it is called by the term "seal," as one seals a letter so that another will not read it, and like a seal against the touch of a stranger, which is a safeguard, etc.

ולכן חותמין בברוך שהיא המשכה מבחי' המקיף שהיא שמירה מלמעלה כמ"ש (שם קכא) ה' שמרך ה' צלך כו'

And therefore one seals with "Baruch," which is a drawing down from the level of the encompassing, which is a protection from above, as it is written (ibid. 121), "The L-rd is your guardian, the L-rd is your shade," etc.

ולכן החותם של כללות ישראל הוא בנעילת יו"כ [יום כפור] שאז זוכים למעלה העליונה (ויקרא טז) לפני הוי"ה תטהרו למעלה מבחי' הוי"ה כו' וכמ"ש במ"א:

Therefore the seal of the community of Israel as a whole is at Ne'ilah of Yom Kippur, for then they merit the highest level: (Leviticus 16) "Before Havayah you shall be purified" — above the level of Havayah, etc., as explained elsewhere.

11 ועתה נבא לביאור ענין ב' ברכות ראשונות של נשואין שהם יוצר האדם ואשר יצר את האדם בצלמו.

Now we will come to the explanation of the matter of the first two blessings of marriage, which are "Who forms man" and "Who formed man in His image."

הראשונה פותחת בברוך ואינה חותמת והשניה פותחת בברוך וחותמת בברוך. והענין כי הנה בגמרא (כתובות ח' א' ע"ש)

The first opens with "Baruch" and does not seal, and the second opens with "Baruch" and seals with "Baruch." The matter is that in the Gemara (Kesubos 8a; see there)

אמרו שב' יצירות הללו כנגד שתי יצירות שהי' [שהיה] באדה"ר [באדם הראשון] תחלה נברא האדם לבדו בדו פרצופין ואח"כ נסר הקב"ה את חוה כו'.

they said that these two formations correspond to the two formations that there were with Adam, the first man: first, man was created alone, with two faces, and afterwards the Holy One, blessed be He, sawed off Eve, etc.

וביאור הדבר הנה אדם וחוה רומזים לתושב"כ [לתורה שבכתב] ותושבע"פ [ותורה שבעל פה] תושב"כ [תורה שבכתב] בחי' אדם בחי' טפת הזכר לובן שממנו עצמות כו'

The explanation of the matter: Adam and Eve allude to the Written Torah and the Oral Torah. The Written Torah is the level of Adam, the level of the drop of the male, the white, from which [come] the bones, etc.

כי תושב"כ [תורה שבכתב] היא בחי' חכמה עלאה שאינה אלא בחי' טפה ונקודה שהחכמה היא בחי' ברק המבריק במוחו שעדיין לא באה לידי אורך ורוחב ההשגה

For the Written Torah is the level of supernal Chochmah, which is only the level of a drop and a point; for Chochmah is the level of lightning that flashes in one's mind, which has not yet come to the length and breadth of comprehension,

להבין ולהשיג כל דרכי החכמה בכלל ובפרט רק שהוא כברק בעלמא שמתנוצץ ומאיר במוחו כח ההשכלה ואינו מתגלה

to understand and grasp all the paths of the wisdom in general and in particular; rather, it is like mere lightning that sparkles and illuminates the power of intellect in his mind, and it is not revealed

אלא בחי' נקודה אלא שאח"כ מתפשטת הנקודה באורך ורוחב ובאה לידי השגה ואזי נקראת בשם בינה כו'

except as a point; but afterwards the point expands in length and breadth and comes to comprehension, and then it is called by the name Binah, etc.

וכך היא בחי' תושב"כ [תורה שבכתב] שאין בה גילוי ההשגה שהרי ר"ע [רבי עקיבא] הי' [היה] דורש על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות.

And so is the level of the Written Torah, in which there is no revelation of comprehension; for Rabbi Akiva would expound on each and every thorn mounds upon mounds of laws.

שההלכות הללו אינן מבוארות ונגלות בגילוי ההשגה בקוץ ההוא רק שכל קוץ וקוץ כלול מכמה תלי

These laws are not explained and revealed in manifest comprehension in that thorn; rather, each and every thorn includes many mounds

תלים של ההלכות הכלולים ונעלמים בקוץ ההוא מבחי' העלם והרי אין בקוץ זה אלא רמז בעלמא ובחי' נקודה והקוצין הן בחי' תגין.

upon mounds of laws, which are included and hidden in that thorn in a state of concealment; and in this thorn there is only a mere hint and the level of a point. And the thorns are the level of the crowns (tagin).

12 וכן עד"ז בכל בחי' טנת"א [טעמים נקודות תגין אותיות] הכל רמוזים לכמה ענינים וכמה סודות מופלאים. וכל זה הוא בתושב"כ [בתורה שבכתב] בבחי' העלם ובכח

And so too, in this manner, in all the aspects of the cantillation marks, vowels, crowns and letters: all allude to many matters and many wondrous secrets. And all this is in the Written Torah in a state of concealment and potential,

ולא בפועל וגילוי וכמשל טפת הזכר הכלולה מכל הבחי' שבולד לובן שממנו עצמות וגידין וכו' שבטפה ההיא אין התחלקות העצמות וגידים כו' נגלים בפו"מ [בפועל ממש] רק שהם בהעלם ובכח.

and not in actuality and revelation — like the analogy of the drop of the male, which includes all the aspects that are in the fetus, the white, from which [come] the bones, sinews, etc.; in that drop the differentiation of the bones and sinews, etc., is not revealed in actual fact; they are only in concealment and potential.

ויציאתם מהעלם אל הגילוי הוא ע"י שהייה ט"ח [ט' חדשים] בבטן הנקבה ששם מצטייר הולד והיא מוציאתו לידי גילוי בהתחלקות האברים פרטיים נגלים.

And their emergence from concealment to revelation is through remaining nine months in the womb of the female, where the fetus takes form; and she brings it out to revelation, in the differentiation of particular, revealed limbs.

וכך הוא עד"מ יציאת ההעלם מתושב"כ שהיא בחי' ח"ע [מתורה שבכתב] [חכמה עילאה] לידי גילוי הוא ע"י תושבע"פ [תורה שבעל פה] (ור"ע [ורבי עקיבא] הי' [היה] דורש כו' כי ר"ע [רבי עקיבא] הי' [היה] מקור תושבע"פ [תורה שבעל פה] כמו שאמרו סתם ספרי כו' וכולהו אליבא דר"ע [דרבי עקיבא]) שהיא בחי' חכמה תתאה.

And so, by way of analogy, the emergence of the concealed of the Written Torah, which is the level of supernal Chochmah, into revelation is through the Oral Torah (and Rabbi Akiva would expound, etc., for Rabbi Akiva was the source of the Oral Torah, as they said, "an anonymous Sifrei," etc., "and all of them follow Rabbi Akiva"), which is the level of lower Chochmah.

שממאמר א' שבתושב"כ [שבתורה שבכתב] כמו ענין שמירת שבת שנאמרה בתו' בכלל נעשה מסכת שלימה שהוא גילוי פרטי הלכות שבת מה הן האבות מלאכות וכיצד מתחייב בהן וכל ענייניהם בכל פרטיהן ודקדוקיהן.

For from one statement in the Written Torah, such as the matter of keeping Shabbos, which was stated in the Torah in general terms, a complete tractate is made, which is the revelation of the particulars of the laws of Shabbos: what the primary categories of labor are, and how one becomes liable for them, and all their matters in all their particulars and fine points.

ולכן נק' תושבע"פ [תורה שבעל פה] בשם חוה כי חו"ה בגימטריא המילוי של הוי"ה (שהוא עולה י"ט) כי המילוי הוא גילוי ההעלם כמ"ש במ"א וגם חוה לשון גילוי כי תרגום ויגד וחוי.

Therefore the Oral Torah is called by the name Chavah, for Chavah is numerically equal to the filling of Havayah (which amounts to 19), for the filling is the revelation of the concealed, as explained elsewhere. Also, Chavah is a term of revelation, for the Targum of "and he told" is "vachavi."

והגדה לשון המשכה שנמשך מהעלם אל הגילוי וז"ש [וזהו שכתוב] ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי ולכאורה א"כ למה קרא שמה חוה הי' [היה] לו לקרא שמה חיה

And telling is a term of drawing down, drawing from concealment to revelation. And this is [the meaning of] what is written, "And the man called his wife's name Chavah, because she was the mother of all living." Seemingly, then, why did he call her Chavah? He should have called her Chayah!

אלא לפי שחוה לי' [לשון] גילוי וזהו כי היא היתה אם כל חי פי' ולכך הוציאתם מהעלם אל הגילוי כמו אם הבנים שהולד מצטייר בקרבה והיא מוציאתו מההעלם:

Rather, because Chavah is a term of revelation; and this is "because she was the mother of all living," meaning: and therefore she brought them out from concealment to revelation, like the mother of children, in whom the fetus takes form and she brings it out from concealment.

13 וזהו יום ליום יביע אמר ולילה ללילה יחוה דעת פי' יום ליום בחי' תושב"כ [תורה שבכתב] יביע אמר אמ"ר [אש מים רוח] ר"ת [ראשי תיבות] אש מים רוח ובבחי' תושב"כ [תורה שבכתב] יביע כמעיין הנובע ממקורו

And this is [the meaning of] "Day to day pours forth speech, and night to night expresses knowledge." Explanation: "Day to day" is the level of the Written Torah; "pours forth omer" — omer is an acronym of fire (esh), water (mayim), air (ruach); and in the level of the Written Torah it "pours forth" like a spring that flows from its source,

שהוא עדיין דבוק במקורו ומתאחד עמו לפי שתושב"כ [שתורה שבכתב] היא בחי' ח"ע [חכמה עילאה] ושם שורה ומתגלה אוא"ס [אור אין סוף] הוי"ה בחכ' [בחכמה]

which is still attached to its source and one with it; because the Written Torah is the level of supernal Chochmah, and there the Infinite Light, Havayah, rests and is revealed in Chochmah.

ולכן שם יביע כמעיין הנובע שנובע מן המקור ואינו הולך ומתפשט באורך ורוחב רק נביעו דחכמתא בלבד שהיא בחי' נקודה וברק המבריק והאמ"ר [והאש מים רוח]

Therefore there [it says] "pours forth," like a flowing spring, which flows from the source and does not go and spread out in length and breadth, but is only the flowing of Chochmah, which is the level of a point and a flashing lightning; and the omer,

שהוא ר"ת [ראשי תיבות] אש מים רוח כלולים ומתעלים בו בהעלם ובכח ולא בגלוי ובפו"מ [ובפועל ממש] שאין שם התחלקות בחי' אש רוח מים ממש

which is the acronym of fire, water, air, is included and elevated in it in concealment and potential, and not in revelation and in actual fact; for there is no differentiation there of the levels of fire, air and water as such,

כמו שהם אחר שנפרטו ובאו לידי גילוי רק הם בבחי' נביעו בלבד כהתכללות המעיין הנובע ממקורו ומתאחד ונכלל במקורו הוא א"ס ב"ה הוי"ה בחכ' [בחכמה].

as they are after they have been particularized and come to revelation; they are only in the level of the flowing alone, like the inclusion of the spring that flows from its source and is united and included in its source, which is the Infinite One, blessed be He, Havayah in Chochmah.

ולילה ללילה בחי' תושבע"פ [תורה שבעל פה] יחוה דעת בבחי' גילוי לבאר ולפרט פרטי התחלקות ההתהוות כמו שהם בסדר ההשתלשלות במדרגות רבות ועצומות (וזהו שמשרע"ה [שמשה רבינו עליו השלום] למד ביום מקרא ובלילה משנה כשהי' [כשהיה] בהר כו'):

"And night to night" is the level of the Oral Torah, "expresses knowledge" in revelation, to explain and detail the particulars of the division of creation as they are in the order of the chain of descent, in many and vast levels. (And this is why Moses our teacher, peace be upon him, learned Scripture by day and Mishnah by night when he was on the mountain, etc.)

14 והנה ברכה ראשונה כנגד אדה"ר [אדם הראשון] שהיא בחי' ח"ע [חכמה עילאה] תושב"כ [תורה שבכתב] דהיינו כדי להמשיך אור א"ס בחכמה כו' ופי' יוצר

Now, the first blessing corresponds to Adam, the first man, who is the level of supernal Chochmah, the Written Torah — that is, to draw down the Infinite Light into Chochmah, etc. And the meaning of "Yotzer" (Who forms)

כמו צר צורה עד"מ שהוא מצייר תמונת החומר. ותמונה זו היא ג"כ גילוי בערך החומר שהי' [שהיה] חומר פשוט כמו גוף גולמת המתכת.

is like "forming a form," by way of analogy, one who fashions the shape of the material. And this shape too is a revelation in relation to the material, which was simple material, like the body of a raw lump of metal.

15 ומראהו ומעשהו או הצורה שמציירין עליו הוא גילוי החומר שנעשה על תמונה זו דוקא והרי ציור זה אינו דבר נפרד ואין הציור נראה דבר בפ"ע [בפני עצמו]

Its appearance and its workmanship, or the form that is fashioned upon it, is the revelation of the material, which was made into this particular shape; and this form is not a separate thing, nor is the form seen as a thing in itself;

אלא שע"י הציור מתראה תבנית הכלי באופן יותר נאות מכמות שהי' [שהיה] גולמו. וגולמת הכלי עצמו הוא שנצטייר ונתגלה.

rather, through the form the structure of the vessel appears in a more fitting way than it was in its raw state; and it is the raw material of the vessel itself that was formed and revealed.

כך הנה בנמשל האדם שהוא תושב"כ [תורה שבכתב] הוא ג"כ בבחי' גילוי אל החומר הראשון שהוא כח ההיולי שלא נתפס בו שום גילוי שעליו נאמר (תהלים יח)

So too in the analogue: "Adam," which is the Written Torah, is also in the level of revelation relative to the primordial matter, which is the hylic potential, in which no revelation at all is grasped, of which it is said (Psalms 18),

ישת חשך סתרו וחומר ההיולי הוא נק' בשם אדם דבריאה וראשית הגילוי הוא בחכמה תושב"כ [תורה שבכתב] ונק' אדם דיצי' [דיצירה].

"He made darkness His hiding place." The hylic matter is called by the name "Adam of Beriah," and the beginning of revelation is in Chochmah, the Written Torah, and it is called "Adam of Yetzirah."

וברכה שניה נגד חוה בחי' תושבע"פ [תורה שבעל פה]. ולכן נתוסף בה תיבת את. אשר יצר את האדם.

And the second blessing corresponds to Eve, the level of the Oral Torah. Therefore the word "es" is added in it: "Who formed es ha'adam."

את פי' בחי' אותיות מא' ועד תי"ו שהאותיות הן מבחי' עלמא דאתגליא כי האותיות הן גילוי השכל.

"Es" means the level of the letters, from alef to tav, for the letters are of the level of the revealed world, since the letters are the revelation of the intellect.

16 והיינו גילוי חכמה תתאה שהיא בחי' גילוי לחכמה עלאה תושב"כ [תורה שבכתב] כנ"ל והוא גילוי אחר גילוי שהח"ע [שהחכמה עילאה] הוא גילוי חומר הראשון ההיולי כנ"ל.

That is, the revelation of lower Chochmah, which is the level of revelation of supernal Chochmah, the Written Torah, as explained above; and it is a revelation after a revelation, for supernal Chochmah is the revelation of the primordial hylic matter, as explained above.

וזהו בצלמו בצלם דמות תבניתו. כי צלם לשון ציור וגלוי וכפל בצלמו בצלם. פי' גילוי אחר גילוי.

And this is "in His image, in the image of the likeness of His form." For "image" is a term of form and revelation, and the doubling, "in His image, in the image," means revelation after revelation.

גילוי הראשון להיות אור א"ס בחכמ' [בחכמה] עלאה בבחי' יביע ואח"כ גילוי חכמה תתאה והיא היא דמות תבניתו דהיינו בחי' עלמא דאתגלי' ממש.

The first revelation is that the Infinite Light be in supernal Chochmah in the manner of "pours forth"; and afterwards [comes] the revelation of lower Chochmah, and it is "the likeness of His form," that is, the level of the actual revealed world.

17 והתקין לו ממנו בנין עדי עד שבחי' עלמא דאתגלי' אע"פ [אף על פי] שרגלי' [שרגליה] יורדות כו' מ"מ איננה דבר נפרד ח"ו [חס ושלום]

"And prepared for him from himself an everlasting edifice": the revealed world, even though "her feet go down," etc., nevertheless is not a separate thing, heaven forbid,

אלא והתקין לו ממנו בעצמו כי גילוי חכמה תתאה הוא גילוי הארת אור א"ס ב"ה עצמה שבחכ' [שבחכמה] עלאה

but rather "and prepared for him from himself" — from himself; for the revelation of lower Chochmah is the revelation of the radiance of the Infinite Light itself, blessed be He, that is in supernal Chochmah.

אלא לפי שבה נפרטו ונתחלקו בבחי' רבוי המדרגות בדרך פרט מה שהיו כלולים בח"ע [בחכמה עילאה] בהעלם בדרך כלל

Only, since in it there were particularized and divided, in a multitude of levels, in particular form, what had been included in supernal Chochmah in concealment, in general form,

הנה האור שבה הוא מצומצם ומלובש בכמה מיני צמצומים והתלבשות שונות כדי להאיר ולהתגלות בכל מדרגה ומדרגה לפי מה שהיא להיות המדרגות ההם נראים ונגלים ולא יתבטלו במציאות.

the light in it is contracted and enclothed in many kinds of contractions and various enclothings, in order to shine and be revealed in each and every level according to what it is, so that those levels be seen and revealed and not be nullified out of existence.

18 וכ"כ [וכן כתב] נתצמצם האור ונתמעט עד שירד מדרגה אחר מדרגה בסתר המדרגות שהלבוש מסתיר ומכסה על האור ההוא ונעשה מקור לעלמא דפרודא להיות משם יפרד כו'.

And the light was contracted and diminished so much, until it descended level after level into the hiddenness of the levels, where the garment hides and covers that light, and it became a source for the world of separation, that "from there it divides," etc.

אבל עיקר צמצום האור הוא כדי שיהיה בנין העולמות שלא יתבטלו במציאות וזהו בנין עדי עד

But the main purpose of the contraction of the light is that there be the edifice of the worlds, that they not be nullified out of existence; and this is "an everlasting edifice,"

דהיינו להיות לעדי עד ימלוך להיות מדת מלכותו עדי עד למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית.

that is, that "He shall reign forever and ever": that the attribute of His sovereignty be forever, above without end and below without limit.

19 והיא התגלות מלכותו בבחי' א"ס ממש רק שכדי שיהי' [שיהיה] גילוי א"ס ב"ה בבחי' מלכותו הוצרך להיות בחי' בנין.

And this is the revelation of His sovereignty in the level of the actual Infinite; only, in order that there be a revelation of the Infinite One, blessed be He, in the level of His sovereignty, there had to be the level of an edifice,

דהיינו להיות הסתר האור וצמצומו והתלבשותו בכמה מיני לבושין עד שיאיר ויתגלה אור זה בבחי' זו דוקא.

that is, the concealment of the light, its contraction and its enclothing in many kinds of garments, until this light shines and is revealed in this level specifically.

כי אור א"ס מצד עצמו כשמו כן הוא אין לו סוף כו' ולאו מכל מדות כלל

For the Infinite Light in itself is as its name: it has no end, etc., and is not of any of the attributes at all,

כמ"ש במ"א ואפי' [ואפילו] אור א"ס שבח"ע [שבחכמה עילאה] הוא בבחי' צמצום ולבוש שח"ע [שחכמה עילאה] נק' בשם לבוש לאור א"ס כו'.

as explained elsewhere; and even the Infinite Light that is in supernal Chochmah is in a state of contraction and garment, for supernal Chochmah is called a garment for the Infinite Light, etc.

20 וכל מה שירד האור ונתגלה גילוי אחר גילוי ירידה היא זו. ומיעוט האור והתלבשותו וירידה זו היא כדי שיאיר אור א"ס ב"ה גם במדרגות התחתונות.

And to whatever extent the light descended and was revealed, revelation after revelation, this is a descent. And this diminution of the light and its enclothing, and this descent, are so that the Infinite Light, blessed be He, shine also in the lower levels.

כי נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים וא"כ תכלית המכוון מבחי' מלכותו להחיות עולמות נפרדים אינה להיות נפרד ח"ו [חס ושלום] רק אדרבה להיות בנין עדי עד כי והתקין לו ממנו כו' כנ"ל:

For the Holy One, blessed be He, desired to have a dwelling place among the lower realms; and if so, the ultimate intent of His sovereignty in giving life to separate worlds is not that they be separate, heaven forbid, but on the contrary, that there be "an everlasting edifice," for "and prepared for him from himself," etc., as explained above.

21 אך הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] זכה נעשה לו סם חיים כו' דבזכותא תליא מילתא ואחר כוונת הלב של העוסק בתורה נאמרו הדברים

However, our Sages, of blessed memory, said, "If he merits, it becomes for him an elixir of life," etc. — for the matter depends on merit, and the words were said with regard to the intention of the heart of the one who occupies himself with Torah.

כי לפי שעוסק בתושבע"פ [בתורה שבעל פה] שהיא חכמה תתאה שירדה לעלמא דפרודא ונתלבשה בדברי' [בדברים] גשמיי' [גשמיים] שהם מהע' [מהשבעים] שרים שנתלבשה בהם ברבוי השתלשלות המדרגות ליתן בהם כח וממשלה על הדברים הגשמיים ההם והדבר הגשמי שעוסק בו

For since he occupies himself with the Oral Torah, which is lower Chochmah, which descended into the world of separation and enclothed itself in physical things, which are from the seventy princes, in which it enclothed itself through the great chain of descent of the levels, to give them power and dominion over those physical things — and the physical thing with which he occupies himself,

שהוא תחת ממשלת השרים הוא המסתיר ומכסה על קדושת אור א"ס הנמשך מחכמה עלאה ומתלבש בחכמה תתאה לכך יכול להמשיך את האדם ולהורידו ולהפילו למטה בל יראה גאות ה' והוד מעטה לבושו

which is under the dominion of the princes, is what hides and covers the holiness of the Infinite Light that is drawn from supernal Chochmah and enclothed in lower Chochmah — therefore it can draw a person and bring him down and make him fall below, so that "he not see the majesty of G-d" and the splendor of the mantle of His garment,

שהוא התלבשות אור א"ס ב"ה הנמשך ומתלבש בחכמה תתאה בפסק הלכה הערוכה בדברים הגשמיים ההם. כי דבר ה' זו הלכה והיא חכמתו ורצונו כו'.

which is the enclothing of the Infinite Light, blessed be He, that is drawn down and enclothed in lower Chochmah, in the ruling of the law as it is set forth concerning those physical things. For "the word of G-d" — this is halachah, and it is His wisdom and His will, etc.

22 ולכך לא זכה ונמשך אחר עלמא דפרודא וגורם להפריד עלמא דאתגלי' היא חכמה תתאה ממקורה ושרשה היא ח"ע [חכמה עילאה] ונותן יד וממשלה להיות שליטה ואחיזה לקליפות וס"א [וסטרא אחרא] שיהי' [שיהיה] יניקתם ואחיזת' מעיקר הקדושה כו'

Therefore, [if] he did not merit and is drawn after the world of separation, he causes the separation of the revealed world, which is lower Chochmah, from its source and root, which is supernal Chochmah; and he gives a hand and dominion for there to be rule and a hold for the kelipos and the sitra achra, so that their nurture and hold be from the essence of holiness, etc.,

ולא מן השמרים ופסולת אשר ניתן להם כדי חיותם מלמעלה מחכמה תתאה היא מלכותו ית' בהתלבשות' בהשרי' [בהשרים] כו'

and not from the dregs and waste that were given to them for their life-force from above, from lower Chochmah, which is His sovereignty, may He be blessed, in its enclothing in the princes, etc.,

דרך ירידת והשתלשלות המדרגות מדרגה אחר מדרגה עד שירדה בסתר המדרגות שנמשך להם חיות מעט מן השמרים והפסולת דרך יניקת שערות וצפרנים מותרי השפע כו'.

by way of the descent and chain of the levels, level after level, until it descended into the hiddenness of the levels, so that a little life-force is drawn to them from the dregs and waste, by way of the nurture of hair and nails, the surplus of the flow, etc.

כי מאחר שנמשך אחר גשמית הדברים שהן מהשרים כו' ומחשיב אותם ליש ועיקר הרי מעורר כך למעלה כביכול

For since he is drawn after the physicality of things, which are from the princes, etc., and regards them as something existing and primary, he thereby arouses the same above, as it were.

ולכך נעשה לו סם המות ממש שלוקח חיותו מהקליפות הנקרא מות ומשם נופל לו מחשבות רעות מהיכלות הקליפות וס"א [וסטרא אחרא] להחזיק א"ע [את עצמו] ליש ודבר במה שלומד כו'

And therefore it becomes for him an actual "elixir of death," for he takes his life-force from the kelipos, which are called death; and from there evil thoughts fall upon him from the chambers of the kelipos and sitra achra, to regard himself as something existing and significant through what he learns, etc.

[ועי' [ועיין] ביומא ד' ע"ב ב' ע"פ וזאת התורה אשר שם משה זכה כו' ובזוהר ר"פ חקת בענין וזאת ועי' [ועיין] בפ' בהר דף ק"י ע"ב בענין ועשה טוב כו'

[And see Yoma 72b, on "And this is the Torah that Moses placed": "If he merits," etc.; and in the Zohar at the beginning of Parshas Chukas, on the matter of "And this"; and see Parshas Behar, folio 110b, on the matter of "And do good," etc.;

ע"ש] וזהו האומר אין לי אלא תורה כו' שאומר אין לי לעצמי מפני שהוא בבחי' לא זכה ורוצה להיות לעצמו יש ודבר נפרד.

see there.] And this is "one who says, 'I have nothing but Torah,'" etc.: that he says "I have" for himself, because he is in the state of "did not merit" and wants to be, for himself, something existing and a separate thing.

23 ולכן אפי' [אפילו] תורה אין לו שהתורה היא נשפעת ונמשכת במקום קדושה דוקא כי אין אור א"ס שורה

Therefore "even Torah he does not have," for the Torah is bestowed and drawn down specifically in a place of holiness, for the Infinite Light rests

אלא במי שבטל כו' והיינו סטרא דקדושה ולכן כל השפעת הקדושה היא ממנה ולזולתה דהיינו שאינו רוצה לעצמו

only on one who is nullified, etc.; and this is the side of holiness. Therefore all the bestowal of holiness is from itself and to another, that is, one does not want [it] for oneself.

משא"כ סטרא דקליפה הרי כל טיבו דעבדין לגרמייהו וכו' ולכן א' על דואג ואחיתופל דלא מסקי שמעתתא אליבא דהלכתא

This is not so with the side of kelipah, for "all the good that they do, they do for themselves," etc. Therefore it is said of Doeg and Achitophel that they did not bring their learning to accord with the halachah,

אבל בדהע"ה [בדוד המלך עליו השלום] כתי' [כתיב] וה' עמו שהלכה כמותו בכ"מ [בכל מקום] והיינו לפי שהמשכת התורה היא דוקא במקום קדושה ואחר כוונת הלב של העוסק בתורה.

but of David, king of Israel, peace be upon him, it is written, "And G-d was with him" — that the halachah follows him in every place. And this is because the drawing down of the Torah is specifically in a place of holiness, and according to the intention of the heart of the one who occupies himself with Torah.

כי כפי מה שהוא באתעדל"ת [באתערותא דלתתא]. כך מעורר למעלה שיערה עליו רוח ממרום באתעדל"ע [באתערותא דלעילא] אם זכה ומדבק א"ע [את עצמו] באור א"ס הנמשך בתורה

For according to how he is in the arousal from below, so he arouses above, that "a spirit from on high be poured upon him" in an arousal from above — if he merits and cleaves to the Infinite Light that is drawn down in the Torah,

וכמ"ש וכל בניך למודי ה'. דהיינו שיהא לימוד הלכה זו מפני שהיא דבר ה' כו'.

as it is written, "And all your children shall be taught of G-d"; that is, that his learning of this halachah be because it is the word of G-d, etc.

אך הכח הזה להיות המשכת אור א"ס שבתורה בקדושה דוקא הוא הוא מבחי' החותם שלמעלה

But this power, that the drawing down of the Infinite Light that is in the Torah be specifically in holiness, is from the level of the seal above,

וכמ"ש חתום תורה בלימודי שפי' בלימודי להיות למודי ה' דוקא וחותם זה הוא המפריד הקליפות שלא יינקו מעיקר הקדושה ח"ו כנ"ל. [חס ושלום]

as it is written, "Seal the Torah among My disciples" — the meaning of "among My disciples" being that they be "taught of G-d" specifically; and this seal is what separates the kelipos, so that they not draw from the essence of holiness, heaven forbid, as explained above.

ולכן אנו חותמין בברוך שלא יהיה יניקה ואחיזה לקליפות ע"י לא זכה כי גם חותם זה באתעדל"ת תליא מילתא. [באתערותא דלתתא]

Therefore we seal with "Baruch," so that there be no nurture or hold for the kelipos through "did not merit"; for this seal too depends on the arousal from below.

24 והנה מבקשי ה' יבינו כל שכמו שהוא לענין תורה כך כיוצא בזה הוא לענין עבודת הלב באהוי"ר כו'. [באהבה ויראה]

Now, those who seek G-d will understand that just as it is with regard to Torah, so, similarly, it is with regard to the service of the heart, in love and awe, etc.

כי הנה ב' בחינות יש בלב דהיינו פנימיות הלב וחיצוניותו. בחי' פנימית הלב היא התלהטות והתלהבות האהבה לה' בשמחה וטוב לבב מרוב כל

For there are two levels in the heart: the inner dimension of the heart and its outer dimension. The level of the inner dimension of the heart is the blazing and flaming of love for G-d, with joy and gladness of heart, more than anything,

שהיא שמחת הנפש האלקית המשכלת ומתבוננת באור א"ס ב"ה מקור חוצבה ושרשה שהיתה כלולה במאצילה ב"ה טרם ירידתה לעוה"ז.

which is the joy of the G-dly soul, which intellectually grasps and contemplates the Infinite Light, blessed be He, the source from which it was hewn and its root, in which it was included in its Emanator, blessed be He, before its descent into this world.

25 וגם עתה כן הוא כל חפצה וכל ישעה להתענג על ה' הוא אור א"ס ב"ה ממש אהבה בתענוגים בגילוי אוא"ס ב"ה בחכמה שבנפש כח מ"ה כו'. [אור אין סוף] [מה]

And now, too, it is so: all its desire and all its delight is to delight in G-d, that is, the actual Infinite Light, blessed be He — love in delights, in the revelation of the Infinite Light, blessed be He, in the Chochmah that is in the soul, the koach mah, etc.

ואיזהו חכם הרואה את הנולד מאין כו' שאין העולם מעלים ומסתיר על אור א"ס ב"ה שאינו בגדר עלמין כלל וכולא קמי' [קמיה] כלא וכאין ממש.

"Who is wise? One who sees what is born" — from nothing, etc.; for the world does not conceal and hide the Infinite Light, blessed be He, which is not within the category of worlds at all, and all before Him is as nothing and truly as naught.

26 ואי לזאת תהי' [תהיה] דביקות הנפש בשרשה באלקי' חיים בהתכללות ויחוד עצום כמו שהיתה כלולה ומיוחדת טרם ירידתה וע"ז נאמר יום ליום יביע כמעיין הנובע ממקורו שמתאחד עמו

And therefore there will be a cleaving of the soul to its root in the living G-d, in a tremendous inclusion and unity, as it was included and united before its descent; and of this it is said, "Day to day pours forth," like a spring that flows from its source and is united with it.

ומזה תהי' [תהיה] שמחת הנפש בה' עושה הוא אור א"ס ב"ה השורה ומתגלה בחכמה ותהי' [ותהיה] השמחה גדולה לאלהים

And from this will come the soul's rejoicing in G-d its Maker, that is, the Infinite Light, blessed be He, which rests and is revealed in Chochmah; and the joy will be great, for G-d,

בהתלהבות והתלהטות הנפש מחמת קרבת ה' הטוב לה ובשמחתה לא יתערב זר ח"ו [חס ושלום] כי אין בנמצא שמחה זו כמוה וכדוגמתה בזה לעו"ז [לעומת זה] כלל.

with the flaming and blazing of the soul because of the nearness of G-d, which is good for it; "and in its joy no stranger shares," heaven forbid, for there exists no joy like it or resembling it [on the other side,] "one corresponding to the other," at all.

שהיא מבחי' יחידה שבנפש שאינה מלובשת כלל בלבושי הגוף והנפש הבהמית רק שתתמלא הנפש אורה ושמחה להי' לבדו.

For it is from the level of yechidah in the soul, which is not enclothed at all in the garments of the body and the animal soul; rather, the soul is filled with light and joy for G-d alone.

27 וזוהי מדת יום ואור כמ"ש יום ליום יביע. אבל חיצוניות הלב היא מדת לילה וחשך שיש בו העלם והסתר מלבושי הגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] שמנוגה שמלבישים את הנפש.

And this is the quality of day and light, as it is written, "Day to day pours forth." But the outer dimension of the heart is the quality of night and darkness, in which there is concealment and hiding from the garments of the body and the animal soul, which is from nogah, which clothe the soul.

וכמו שהמדות שבנפש אלקית אהוי"ר [אהבה ויראה] כו' כך הם בזה לעו"ז [לעומת זה] כי אהבה זו היא מבחי' יחודא תתאה שנראה העולם ליש כו'

And just as [there are] the emotive attributes in the G-dly soul, love and awe, etc., so they are [also], "one corresponding to the other"; for this love is from the level of the lower unity, in which the world appears as something existing, etc.,

מחמת התלבשות אור א"ס בהשתלשלות וירידת המדרגות עד שנעשה עוה"ז הגשמי כו' ולכן צריך מלחמה ולאם מלאם יאמץ ואלמלא הקב"ה כו'

because of the enclothing of the Infinite Light in the chain of descent and the descent of the levels, until this physical world came to be, etc. Therefore war is needed, "and one nation shall be mightier than the other nation," and "were it not that the Holy One, blessed be He," etc.,

שיש בכח נפשו לעורר את האהבה עד שתחפץ להתפשט מלבושי' [מלבושיה / מלבושים] לפי שבאמת אינה דבר נפרד כו' רק היחוד הוא מבחי' יחו"ת [יחודא תתאה] כו'

for it is in the power of his soul to arouse the love until it desires to divest itself of its garments, because in truth it is not a separate thing, etc.; only, the unity is of the level of the lower unity, etc.

(ועמ"ש ע"פ שיר השירים בענין ב' בחי' כלה משם יובן מ"ש כאן ועיין עוד מ"ש ע"פ צאנה וראנה בענין שאו ידיכם כו') וע"ז התפלל דהע"ה [דוד המלך עליו השלום] יחד לבבי.

(And see what is explained on "Shir HaShirim," on the matter of the two levels of "kallah"; from there what is said here will be understood. And see further what is explained on "Tze'enah u're'enah," on the matter of "Lift up your hands," etc.) And for this David, king of Israel, peace be upon him, prayed, "Unite my heart."

כי אע"פ [אף על פי] שהם שני לבבות מדת יום ומדת לילה אינן נפרדים בעצמותן ח"ו [חס ושלום] רק מדת הלילה היא בחי' גילוי לעצמיות המדה

For even though they are two hearts, the quality of day and the quality of night, they are not separate in their essence, heaven forbid; only, the quality of night is the level of revelation of the essence of the attribute,

שהיא מדת יום כדי שתבא בבחי' גילוי בפו"מ [בפועל ממש] מהעלם ומצפוני בינת הלב לידי גילוי הלב בפו"מ [בפועל ממש] שיהא הלב כלי ומשכן להשראת אהבה זו.

which is the quality of day, so that it come into revelation in actual fact, from the concealment and hidden recesses of the understanding of the heart into the revelation of the heart in actual fact, so that the heart be a vessel and dwelling place for the indwelling of this love.

28 וכן אהבה עליונה הבאה מלמעלה מן השתלשלות בחי' אהבה בתענוגים מבחי' יחודא עילאה תהיה בגילוי הנפש באהבת הלב המלובשת בגוף ונפש הבהמית

So too, the supernal love that comes from above the chain of descent, the level of love in delights, from the level of the higher unity, is to be revealed in the soul in the love of the heart that is enclothed in the body and the animal soul,

שהיא האהבה מיחודא תתאה ואין גילוי המדה דבר נפרד מעצמיות המדה רק והתקין לו ממנו כו'.

which is the love from the lower unity; and the revelation of the attribute is not a thing separate from the essence of the attribute, but rather "and prepared for him from himself," etc.

אלא שא"א שתבא בחי' אהבה עליונה לידי גלוי רק ע"י מדת לילה וחשך שהוא צמצום

Only, it is impossible for the level of supernal love to come to revelation except through the quality of night and darkness, which is the contraction

האור והתלבשותו בירידתו מדרגה אחר מדרגה עד שקנה שם לעצמו מדת לילה ויחו"ת [ויחודא תתאה] ונראה כאלו הוא דבר נפרד לכן התפלל יחד לבבי כו'.

of the light and its enclothing in its descent, level after level, until it acquired for itself the name "the quality of night" and "the lower unity," and it appears as if it were a separate thing. Therefore he prayed, "Unite my heart," etc.

29 והנה בגילוי המדות מאחר שנרא' כאלו הוא נפרד ויש שם התלבשות הגוף ונפש הבהמית שמנוגה המעלימים ומסתירים כו'

Now, in the revelation of the attributes, since it appears as if it is separate, and there is there the enclothing of the body and the animal soul, which is from nogah, which conceal and hide, etc.,

לכך יש אחיזה לקליפות וסט"א [וסטרא אחרא] להתאחז ולינק מעיקר הקדושה ח"ו [חס ושלום] ולזאת צ"ל המשכת החותם דהיינו להיות המשכה וברכה עליונה להפריד הקליפות ושלא תהיינה גילוי המדות כי אם ליחודו ג"כ וכמ"ש יחד לבבי.

therefore the kelipos and the sitra achra have a hold, to take hold and draw from the essence of holiness, heaven forbid. And for this there must be the drawing down of the seal, that is, that there be a supernal drawing-down and blessing to separate the kelipos, and that the revelation of the attributes be only for His unity as well, as it is written, "Unite my heart."

30 וחות"ם אותיות תחו"ם כלומר עד פה תבא ולא תוסיף שלא תהיה תוספת חיות יותר משיעור המוגבל כו'

And chosam (seal) has the letters of techum (boundary); that is to say, "Thus far you shall come, and no further" — that there be no addition of life-force beyond the limited measure, etc.,

דהיינו שלא יוסיף האדם תת כחו וכל יגיעתו לנפשו הבהמית רק כמ"ש יגיע כפיך כו' וכמ"ש במ"א.

that is, that a person not add to giving his strength and all his toil to his animal soul, but only as it is written, "The toil of your hands," etc., and as explained elsewhere.

ובזה מעורר למעלה באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] שלא יומשך להם אלא מותרי שפע שערות וצפרנים כו' וכמאן דשדי בתר כתפוי כו' שאינו נותן מרצונו הטוב דרך אהבה וחיבה רק

And by this he arouses above, through the arousal from below, that there be drawn to them only the surplus of the flow, hair and nails, etc., and "like one who throws [it] over his shoulder," etc., who does not give of his good will, by way of love and affection, but only

כמ"ש ואת עשו שנאתי וכ"ז [וכל זה] באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] תליא מלתא. והכח לאתעדל"ת [לאתערותא דלתתא] זו שיהא תלוי בזה אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] הוא מבחי' חותם הנ"ל:

as it is written, "And Esau I hated." And all this depends on the arousal from below. And the power for this arousal from below — that the arousal from above should depend on it — is from the level of the seal explained above.

TORAH OHR • PARSHAS BEREISHIS • MAAMAR 9

יבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה

"Yaval — he was the father of those who dwell in tents"

◇

1 יבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה. ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל תופש כנור ועוגב. הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] כל בעלי השיר יוצאין בשיר כו'.

"Yaval — he was the father of those who dwell in tents and [keep] cattle. And his brother's name was Yuval; he was the father of all who handle the harp and the pipe." Now, our Sages, of blessed memory, said: "All that possess song (shir) go out with song," etc.

פי' שכל בחי' העלאה ממהות למהות כמו מג"ע [מגן עדן] התחתון לג"ע [לגן עדן] העליון וכדומה הוא ע"י השיר

The meaning: every elevation from one state of being to another — such as from the lower Garden of Eden to the higher Garden of Eden, and the like — is through song,

שהוא בחי' בטול היש וכנודע שלא יוכל להתהוות מיש ליש אא"כ [אלא אם כן] נעשה היש תחילה בחי' אין אז יוכל להתהוות ממנו יש אחר בתוס' [בתוספת] ברכה.

which is the level of the nullification of the "something" (bittul hayesh). As is known, a "something" cannot come into being from a "something" unless the "something" first becomes a state of "nothing"; then another "something" can come into being from it, with added blessing.

כמשל הגרעין הנזרע בארץ שצריך להיות נרקב בארץ ואח"כ יכול לצמוח מזה הרבה גרעיני' [גרעינים].

It is like the seed sown in the ground, which must rot in the ground, and afterward many seeds can grow from it.

2 וכמו"כ [וכמו כן] למעלה בנשמות ומלאכים כדי שיהיה לו עלייה בתוספת השגה צריך מקודם להיות בבחי' בטול היש והשגה ראשונה שהיה לו

So too above, in souls and angels: in order for one to have an ascent with added comprehension, he must first be in a state of nullification of his "something" and of the first comprehension he had,

ואח"כ יוכל לעלות השגה יותר גדולה וזהו בחי' עמוד שבין ג"ע [גן עדן] התחתון לג"ע [לגן עדן] העליון הוא בחי' בטול כנ"ל

and afterward he can rise to a greater comprehension. And this is the level of the pillar between the lower Garden of Eden and the higher Garden of Eden: it is the level of nullification, as mentioned above.

וזהו כל בעלי השיר יוצאין בהשגתם ונמשכים לעלות למעלה ע"י השיר ולכן בשעת הקרבת הקרבן היה צריך להיות ג"כ שיר

And this is [the meaning of] "All that possess song go out": in their comprehension, and are drawn to rise upward through song. Therefore at the time the sacrifice was offered there also had to be song,

כי ענין הקרבנות הוא העלאה ממטה למעלה אשה ריח ניחוח וצריך לזה ג"כ בחי' שיר בחי' בטול כנ"ל שיוכל להתעלות:

for the matter of the sacrifices is an elevation from below to above, "a fire-offering, a pleasing fragrance"; and for this, too, there must be the level of song, the level of nullification, as mentioned above, so that it can be elevated.

3 והנה יש שיר פשוט ושיר כפול וכנודע שבהעמוד יש ג' גוונים חיור וסומק שהוא בחי' חו"ג [חסד וגבורה] וירוק בחי' התכללות כו'. כי הנה בבחי' בטול יש הרבה מדרגות.

Now, there is a single song and a double song. As is known, in the pillar there are three colors: white and red, which are Chesed and Gevurah, and green, the level of integration, etc. For within the level of nullification there are many levels.

יש בחי' בטול פשוט נקודה אחת בחי' יו"ד ויש בחי' בטול שנכלל בזה גם מדות בחי' אהבה או יראה וכו' וכן בחיצוניות המדות שהן חו"ג [חסד וגבורה] יש התכללות ג"כ חסד שבגבורה

There is a level of simple nullification, a single point, the level of Yud; and there is a level of nullification in which emotive attributes are also included — the level of love or awe, etc. And so too in the outer dimension of the emotive attributes, which are Chesed and Gevurah, there is also integration: Chesed within Gevurah,

כמו המכה את בנו שהוא בחי' גבורה ונכלל בזה בחי' חסד ואהבה שמחמת אהבה רצונו להדריכו בדרך הישר ולכן מכה דייקא בנו ולא אחר כי את אשר יאהב יוכיח.

like one who strikes his son, which is the level of Gevurah, and within it is included the level of Chesed and love: out of love he wishes to guide him in the straight path, and therefore he strikes specifically his son and not another, "for whom He loves He rebukes."

וכשהבטול הוא בטול פשוט נקרא שיר פשוט וכשיש בזה עוד מדה אחת אהבה או יראה

When the nullification is simple nullification, it is called a single song; and when there is in it one more attribute, love or awe

(עמ"ש בפי' הזהר פ' קרח ע"פ קרואי מועד) נקרא שיר כפול וכשיש התכללות המדות (אהוי"ר [אהבה ויראה] גם שניהם בהבטול) נק' שיר משולש ועד"ז יש ג"כ שיר מרובע

(see what is explained on the Zohar, Parshas Korach, on the verse "called to the assembly"), it is called a double song; and when there is an integration of the attributes (love and awe, both of them together in the nullification), it is called a triple song; and in the same way there is also a quadruple song

(עמ"ש בענין תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר שהן התכללות ד' בחי' יחד אהוי"ר [אהבה ויראה] ורחמנות ובחי' שש הוא האהבה מוסתרת כו')

(see what is explained on the matter of the blue wool, purple wool, scarlet wool and twisted linen (shesh), which are the integration of four levels together: love, awe and compassion, and the level of shesh is the hidden love, etc.),

כי כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם שהוא התכללות מצפון לדרום ע"י הרוח המנשב מצפון לדרום

for "As the four winds of the heavens I have spread you out," which is the integration from north to south through the wind that blows from north to south,

וכן ממזרח למערב כו' (ולפעמים יש התכללות כל הד' בחי' מזרח מערב צפון ודרום ע"י הרוח המנשב כך כו')

and likewise from east to west, etc. (and sometimes there is an integration of all four levels — east, west, north and south — through the wind blowing thus, etc.).

וזהו ג"כ ענין הליכת השמש ממזרח למערב הוא ג"כ ענין בטול והוא בחי' נפש שבשמש

This is also the matter of the sun's movement from east to west: it too is a matter of nullification, and it is the level of the soul within the sun,

שהוא בחי' השגתהומחמת זה גוף השמש הולך תמיד בגשמיות בבחי' בטול (כמבואר בענין שמש בגבעון דום כו' בדרוש דחרבות צורים).

which is its comprehension; and because of this the body of the sun moves constantly, physically, in a state of nullification (as explained regarding "Sun, stand still in Givon," etc., in the discourse on "Knives of flint").

ויש בזה ב' דעות בהליכתה אם הוא מצד אהבה ותשוקה או מצד בטול הפשוט. ובאמת יש לפעמים בטול פשוט ולפעמים יש בזה ג"כ בחי' אהבה כנ"ל

There are two views about its movement: whether it is out of love and longing or out of simple nullification. In truth, sometimes there is simple nullification and sometimes there is also the level of love in it, as mentioned above

(וז"ש [וזהו שכתוב] וזרח השמש כו' הולך אל דרום וסובב אל צפון כו' וכדפי' ע"ז בזהר ר"פ ויצא שהוא להיות בחי' התכללות ד' בחי' מזרח ומערב צו"ד [צפון ודרום] כו' וזרח ובא הן מזרח ומערב):

(and this is [the meaning of] "And the sun rises," etc., "goes toward the south and circles toward the north," etc., as the Zohar explains on this at the beginning of Parshas Vayetzei, that it is so that there be the integration of the four levels — east and west, north and south, etc.; and "rises" and "sets" are east and west).

4 וזהו ענין יובל אבי כל תופש כנור כו' פי' יובל לשון הולכה שמוביל וממשיך למעלה ע"י כנור ועוגב בחי' שיר כנ"ל שע"י השיר הוא העלייה יוצאין בשיר כו'.

And this is the meaning of "Yuval, the father of all who handle the harp," etc. The meaning: Yuval is a term of conveying, for he conveys and draws upward through the harp and the pipe, the level of song mentioned above; for through song there is the ascent — "they go out with song," etc.

5 ויבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה כי כתיב לשמש שם אהל בהם פי' כדי שיהיה להשמש בחי' זו שיהיה לה בחי' בטול ותשוקה הוא ע"י אהל בהם.

"And Yaval was the father of those who dwell in tents and [keep] cattle": for it is written, "For the sun He set a tent in them." The meaning: in order that the sun have this quality — that it have nullification and longing — this is through "a tent in them."

אהל הוא בבחי' מקיף מלמעלה נמשך הארה זו שתהיה תמיד בבחי' בטול וזהו בחי' יבל לשון ויבל לחמורים שהוא ענין בלבול ותערובות

A tent is in the manner of an encompassing [light]: from above this radiance is drawn so that it be constantly in a state of nullification. And this is the level of Yaval, from the term "and he gave fodder (vayavel) to the donkeys," which is a matter of mixing and blending.

פי' שהיא הארה מבחי' מקיף ששם הוא בלי התחלקות ויוכל להתערב הכל שיומשך הארה גם למטה שיוכל להיות אח"כ בחי' יובל אבי כל תופש כנור שהוא בחי' בטול כנ"ל

The meaning: it is a radiance from the level of the encompassing [light], where there is no division and everything can be blended, so that the radiance be drawn also below, so that afterward there can be the level of "Yuval, the father of all who handle the harp," which is the level of nullification, as mentioned above.

וזהו אבי יושב אהל ומקנה שבחי' אהל הוא בחי' מקיף כנ"ל ולכן יוכל להיות גם למקנה להמשיך למטה

And this is [the meaning of] "the father of those who dwell in tents and [keep] cattle": the level of "tent" is the level of the encompassing [light], as mentioned above, and therefore it can also be for cattle — to draw down below

(כי המקיף אין בו מעלה ומטה כמ"ש ומתחת זרועות עולם) כמו יעקב שהיה רועה צאן מקל לבנה לח כו'

(for the encompassing [light] has no above and below, as it is written, "and beneath are the everlasting arms"). Like Jacob, who was a shepherd of sheep — "a rod of fresh poplar," etc.

(התכללות חג"ת [חסד גבורה תפארת] ע' [עיין] זהר ויצא) שאדם אחר רועה צאן הוא רועה בגשמיות משא"כ יעקב שהיה יושב אהלים המשיך מבחי' מקיפים להיות רועה צאן

(the integration of Chesed, Gevurah and Tiferes; see the Zohar, Vayetzei). For another man who is a shepherd of sheep is a shepherd in a physical way; but Jacob, who was one who "dwelt in tents," drew down from the level of the encompassing lights to be a shepherd of sheep.

וזהו יושב אהל ומקנה כנ"ל (ועמ"ש מענין יובל בפ' שלח ע"פ מקושש ועיין עוד מענין מקנה בפ' ויצא ע"פ ושש שנים בצאנך כו' וע"פ ואלה המשפטים כו'):

And this is [the meaning of] "dwell in tents and [keep] cattle," as mentioned above. (And see what is explained about Yuval in Parshas Shelach, on the verse "gathering [wood]," and see further about "cattle" in Parshas Vayetzei, on the verse "and six years for your flock," etc., and on the verse "And these are the ordinances," etc.)

TORAH OHR • PARSHAS BEREISHIS • MAAMAR 10

צאינה וראינה וגו'

Go Forth and Gaze

◇

1 (שה"ש [שיר השירים] ג) צאינה וראינה וגו'. ביום חתונתו זה מתן תורה וביום שמחת לבו זה בנין בהמ"ק [בית המקדש].

(Song of Songs 3) "Go forth and gaze," etc. "On the day of his wedding" — this is the giving of the Torah; "and on the day of the joy of his heart" — this is the building of the Holy Temple.

להבין למה נמשל מ"ת [מתן תורה] ליום חתונתו ובנין בהמ"ק [בית המקדש] לשמחת לבו. והענין דתפלה הוא במקום קרבנות

[We need] to understand why the giving of the Torah is likened to "the day of his wedding," and the building of the Holy Temple to "the joy of his heart." And the matter is that prayer is in place of the offerings.

והנה תפלה נק' עבודה שבלב כמ"ש בגמ' [בגמרא] ע"פ ולעבדו בכל לבבכם איזהו עבודה שבלב זו תפלה ולכן בהמ"ק [בית המקדש] שהוא מקום הקרבת הקרבנות נק' שמחת לבו שהרי הקרבנות הם כענין התפלה שנקרא עבודה שבלב

Now, prayer is called "the service of the heart," as is stated in the Gemara on the verse "and to serve Him with all your heart": "What is the service of the heart? This is prayer." Therefore the Holy Temple, which is the place where the offerings were brought, is called "the joy of his heart," for the offerings are like prayer, which is called the service of the heart.

ולכן גם עכשיו התפלה בכוונה ובפרט בצבור בבהכ"נ [בבית הכנסת] הנקרא מקדש מעט היא בחי' שמחת לבו כביכול.

And therefore even now, prayer with intention, and especially [prayer] with the congregation in the synagogue, which is called a "minor Sanctuary," is the aspect of "the joy of His heart," as it were.

2 והענין דהנה כתיב לבבתני אחותי כלה שכנס"י [שכנסת ישראל] נק' לב דהנה עד"מ הלב באדם ששופע החיות לכל האברים

And the matter is: it is written, "You have captured My heart, My sister, [My] bride" — for the Community of Israel is called "heart." For by way of analogy, the heart in a person pours forth life-force to all the limbs,

דכל הדמים הולכים מן הלב ויוצאים לכל האברים דרך הגידים והעורקים עד סיום כל הגוף כמו גם בציפורני הרגל מגיע חיות הדם שהוא הנפש כידוע.

for all the blood goes from the heart and goes out to all the limbs through the sinews and the arteries, to the extremity of the whole body, so that even in the toenails the life-force of the blood, which is the soul, arrives, as is known.

3 והנה כל הדמים שיצאו מהלב לכל האברים הם חוזרים ושבים ללכת אל הלב והיינו שיש בלב ב' חללים שבחלל אחד בו מתקבצים הדמים העולים מהאברים אל הלב ויוצאים דרך חלל הב'.

Now, all the blood that went out from the heart to all the limbs returns and goes back to the heart. That is, there are two chambers in the heart: in one chamber the blood rising from the limbs to the heart is gathered, and it goes out through the second chamber.

וגם הדם שנתהווה מהמאכלים והמשקים עולה אל הלב ואח"כ יוצא מהלב לכל האברים. וה"ז [והרי זה] כדמיון כל הנחלים הולכים אל הים

And also the blood that is formed from food and drink rises to the heart and afterwards goes out from the heart to all the limbs. And this is like "all the rivers go to the sea,"

ואח"כ חוזר חלילה ויוצאים המים מהים אל הנהרות ע"י גידי הארץ כו' ולכן הים איננו מלא כו'.

and afterwards it goes round again, and the water goes out from the sea to the rivers through the veins of the earth, etc.; and therefore "the sea is not full," etc.

4 והנה כמו"כ [כמו כן] בעבודה שבלב זו תפלה שאז זמן העלאה והתקשרות האהבה של הניצוץ האלקי בהקב"ה ואתערותא זאת בלב הוא דוקא כמ"ש ואהבת כו'

Now, similarly in the service of the heart, which is prayer — for then is the time of the ascent and binding of the love of the Divine spark to the Holy One, blessed be He, and this arousal is specifically in the heart, as it is written, "And you shall love," etc.,

בכל לבבך וה"ז [והרי זה] כמו קבוץ הדמים מהאברים אל הלב וזהו שמע ישראל שמע לי' [לשון] אסיפה וקבוץ לבחי' ע' רבתי הוא כללות השבע מדות.

"with all your heart" — this is like the gathering of the blood from the limbs to the heart. And this is [the meaning of] "Hear (Shema), O Israel": shema is an expression of assembling and gathering, to the level of the large ayin, which is the general and collective expression of the seven emotive attributes.

5 ואהבה זו נמשכת ונולדה ע"י התבוננות בפסוד"ז [בפסוקי דזמרה] ובשמע ישראל. ופי' שמע ישראל ה' אלקינו הוא בחי' יחוד חו"ב [חכמה ובינה] שנקרא בזוהר פ' חיי שרה מחשבה ויובלא.

And this love is drawn forth and born through contemplation in the Verses of Praise (Pesukei deZimra) and in "Hear, O Israel." And the meaning of "Hear, O Israel, G-d is our G-d" is the level of the union of Chochmah and Binah, which in the Zohar, Parshas Chayei Sarah, is called "Thought" and "Jubilee."

והענין ע"ד מ"ש בזהר דבמחשבה א' ברא כל העולמות והוא כענין צופה ומביט עד סוף כל הדורות בסקירה אחת כי מה שנמשך ונתהווה בחי' זמן עבר הוה ועתיד זהו מקורו ושרשו ממדות עליונות

And the matter is along the lines of what is said in the Zohar, that with one thought He created all the worlds; and this is like [the idea that] He sees and looks to the end of all the generations with a single glance. For what is drawn forth and comes into being as the dimension of time — past, present and future — has its source and root in the supernal emotive attributes,

וכמ"ש אלף שנים בעיניך כיום אתמול וששת ימ"ב [ימי בראשית] שרשן מששה מדות הנ"ל ועל ידי שנמשכו המדות בדבור ומתחלקים לחלקים נעשה מכל מדה אלף שנים ומתחלקים עוד לר"ח וימים ושעות וכו'.

as it is written, "For a thousand years in Your eyes are like yesterday"; and the six days of Creation are rooted in the six attributes mentioned above. And through the attributes being drawn forth into speech and divided into parts, each attribute became a thousand years, and they are further divided into new months and days and hours, etc.

אבל בבחי' המחשבה עלאה שלמעלה מהדבור ואפי' [ואפילו] מהמדות דהיינו קודם שנולדו ונמשכו בחי' מדות שם נכלל הכל בסקירה א'.

But on the level of the supernal Thought, which is above speech and even above the attributes — that is, before the attributes were born and drawn forth — there everything is included in a single glance.

6 וזהו פי׳ הוי״ה אלקינו שהוא בחי׳ מחשבה כנ״ל. וישראל עלה במחשבה לכן נאמר הוי״ה אלקינו. וכמו שהוא בבחי׳ זמן כך הוא בבחי׳ עולם ונפש כי עולם שנה נפש הם.

And this is the meaning of "Havayah is our G-d": it is the level of Thought, as mentioned above. And Israel arose in Thought; therefore it says "Havayah is our G-d." And just as it is in the dimension of time, so it is in the dimension of space and soul, for they are "world, year, soul."

7 וכיון שהוא למעלה מבחי׳ שנה כך בחי׳ מחשבה הנ״ל הוא למעלה מבחי׳ עולם והוא בחי׳ סוכ״ע. ואי לזאת יומשך ואהבת שיהי׳ [שיהיה] הוי״ה אלקיך שיהי׳ [שיהיה] גלוי בחי׳ סוכ״ע.

And since it is above the dimension of "year," so too the level of Thought mentioned above is above the dimension of "world," and it is the level of sovev kol almin. And accordingly, "And you shall love" will be drawn forth, so that Havayah will be "your G-d" — so that there will be a revelation of the level of sovev kol almin.

וענין פסוד״ז [פסוקי דזמרה] שלפני ק״ש [קריאת שמע] היינו בהיות שעד ק״ש [קריאת שמע] הוא בחי׳ העלאה לבא לבחי׳ בכל לבבך עד״מ העלאה וקבוץ הדמים מהאברים ללב ע״כ תקנו לומר מזמורים

And the matter of the Verses of Praise that precede the reading of the Shema: since up to the reading of the Shema is the aspect of ascent, to come to the level of "with all your heart" — by way of analogy, the ascent and gathering of the blood from the limbs to the heart — therefore they instituted the recitation of

מיוחדים שמזמור זה הוא העלאה מבחי׳ אברים אלו ומזמור שני העלאה מאברים אחרים וכמ״ש בכהאריז״ל [בכתבי האריז״ל] שמזמורים דהללוי׳ [דהללויה] הן ע״ס [עשר ספירות] דיצירה. שבמזמור זה הוא מלכות דיצירה.

specific psalms, so that this psalm is an ascent from the level of these limbs, and a second psalm an ascent from other limbs, as is written in the writings of the Arizal of blessed memory, that the Halleluyah psalms are the ten Sefiros of Yetzirah: this psalm is Malchus of Yetzirah,

8 ובמזמור שני נגד יסוד דיצירה כו׳ ע״ש. וכ״ז [וכל זה] הוא בחי׳ רצוא והעלאה ואח״כ שמו״ע [שמונה עשרה] בא״י [בארץ ישראל] הוא בחי׳ שוב והמשכה.

and the second psalm corresponds to Yesod of Yetzirah, etc.; see there. And all this is the aspect of ratzo (running forth) and ascent; and afterwards the Shemoneh Esreh, in Atzilus, is the aspect of shov (return) and drawing-down.

וכן עסק התורה ומצות מעשיות והוא כמו שהדמים נמשכים מן הלב לכל הרמ"ח אברים ושס"ה גידים כך המצות נק' רמ"ח אברים דמלכא.

And so too the engagement in Torah and practical mitzvos: just as the blood is drawn from the heart to all the 248 limbs and 365 sinews, so the mitzvos are called the 248 limbs of the King.

ומצוה בלא כוונה כגוף בלא נשמה והכוונה הוא התפלה (כמ"ש במ"א ע"פ לא הביט און ביעקב) לכן זהו כמשל התפשטות והמשכת הדם מהלב לכל הרמ"ח אברים.

And a mitzvah without intention is like a body without a soul, and the intention is prayer (as is explained elsewhere on the verse "He has not beheld iniquity in Jacob"); therefore this is like the analogy of the spreading and drawing of the blood from the heart to all the 248 limbs.

וכך יובן ג"כ למעלה כי גם בחי' המל' הנה בלילה יורדת לבי"ע וה"ז [והרי זה] כמו ירידת הדם מהלב עד צפורני הרגלים וירידתה זו לברר רפ"ח ניצוצים

And so it can be understood also above: for the level of Malchus as well descends at night to Beriah, Yetzirah and Asiyah, and this is like the descent of the blood from the heart to the toe-nails; and this descent of hers is to refine the 288 sparks;

ואח"כ מחצות לילה מתחלת לעלות והוא כמו שהדמים עולים אל הלב ועי"ז נמשך מהמוח ללב והוא ענין יחוד או"א [אבא ואימא] וזו"נ [וזעיר אנפין ונוקבא] בק"ש [בקריאת שמע] ותפלה כו'.

and afterwards, from midnight on, she begins to ascend, and this is like the blood rising to the heart; and through this [light] is drawn from the brain to the heart, which is the union of Abba and Imma and of Z'eir Anpin and Nukva in the reading of the Shema and in prayer, etc.

וזהו שכנס"י [שכנסת ישראל] נק' לבי לבבתני אחותי כלה (ועמ"ש ע"פ ולבי ער כו' דופק כו' וה' פקד כו') ועיין באגה"ק [באגרת הקודש] בסופו סי' ל"א ד"ה נודע בשערים מ"ש בתקונים:

And this is why the Community of Israel is called "My heart": "You have captured My heart, My sister, [My] bride" (and see what is explained on the verse "and my heart is awake," etc., "knocks," etc., and "and G-d remembered," etc.). And see Iggeres HaKodesh, at its end, section 31, beginning "It is known in the gates," what is written in the Tikkunim.

9 והנה אנו רואים באדם שאם סיבוב והילוך רוח החיים מהלב אל האברים ומהאברים אל הלב הוא כהלכתו אזי האדם בריא בתכלי' [בתכלית].

Now, we see in a person that if the circulation and flow of the spirit of life from the heart to the limbs and from the limbs to the heart is as it should be, then the person is perfectly healthy.

אך אם יש איזה קלקול באיזהו מקומן כמו איזה אוטם ומכה באיזה אבר המונע ומעכב או ממעט סיבוב והילוך הדם

But if there is some damage in any of their places, such as some blockage or wound in some limb which prevents and holds back, or diminishes, the circulation and flow of the blood,

אזי נפסק או מתמעט הקשר הלז המקשר כל האברים אל הלב ואזי נופל האדם למשכב וחולי ה״י [השם ישמרנו] וצריך רפואה.

then this bond that connects all the limbs to the heart is cut off or diminished, and then the person falls to his bed with illness, may G-d protect us, and needs healing.

10 וכך הנמשל בעבודה כי עסק האדם כל היום הוא כמשל המשכת החיות מהלב אל האברים

And so it is in the analogue, in [divine] service: for a person's occupation all day long is like the analogy of the drawing of the life-force from the heart to the limbs,

דהיינו מהתפלה אל רמ״ח מ״ע [מצות עשה] רמ״ח אברים וגם לכל מעשה האדם ע״ד וכל מעשיך יהיו לש״ש [לשם שמים].

that is, from prayer to the 248 positive commandments, [the] 248 limbs, and also to all of a person's deeds, in the manner of "and let all your deeds be for the sake of Heaven."

11 ולכן אם העסק בהיתר עד״ז יוכל למחר לחזור ולעלות מהאיברים אל הלב להיות ואהבת בכל לבבך

Therefore, if the occupation with permitted things is in this manner, he will be able on the morrow to return and ascend from the limbs to the heart, so that there be "And you shall love… with all your heart."

אבל אם נכשל באיזה עון ה״ז [הרי זה] כמו מכה באיזה אבר המונע ומעכב ההעלאה ונפסק הקשר

But if he stumbled in some sin, this is like a wound in some limb, which prevents and holds back the ascent, and the bond is cut off.

וזהו חולי הנפש וע״ז אמר מכף רגל ועד ראש אין בו מתום פצע וחבורה כו׳ ואין תקנה כ״א ע״י תשובה שנקראת רפואה

And this is illness of the soul, and of this it is said, "From the sole of the foot to the head there is no soundness in it: wounds and bruises," etc. And there is no remedy except through teshuvah, which is called healing,

כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] גדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם והיא בחי' בכל מאדך שמבחי' זו נמשך רפואה אם ח"ו [חס ושלום] יש קלקול בבחי' אהבה דבכל לבבך.

as our Sages of blessed memory said, "Great is teshuvah, for it brings healing to the world." And it is the level of "with all your might," for from this level healing is drawn if, G-d forbid, there is damage in the level of the love of "with all your heart."

כי תשובה קדמה לעולם פי' שממשיך אור מבחי' שלמעלה מכל החיות דהשתלשלות העולמות והיינו ע"י מאדך בחילא יתיר.

For teshuvah preceded the world; this means that it draws down light from a level that is above all the life-force of the chaining-down of the worlds — and this is through "your might," with greater strength.

12 ולכן ביכולת המשכה זו לתקן הפגם והקלקול שבסיבוב והילוך רוח החיות מהלב אל האברים שהוא בחי' האור וחיות המחי' [המחיה] עולם שנה נפש בחי' מלי מכ"ע [ממלא כל עלמין] שנק' לבי כנ"ל וכיון

Therefore this drawing-down is able to repair the blemish and the damage in the circulation and flow of the spirit of life from the heart to the limbs — which is the level of the light and life-force that gives life to "world, year, soul," the level of Malchus, memalei kol almin, which is called "My heart," as mentioned above. And since

שע"י תשובה נמשך בחי' ממעמקי' [ממעמקים] מגלה עמוקות מה שהוא נמשך אור חדש ומחודש ע"כ חוזר ומחדש החיות כו' (ותקון המכה הוא ע"י הוידוי דברים אשמנו בגדנו כו'):

through teshuvah the level of "from the depths" is drawn down — "He reveals deep things" — that is, a new and renewed light is drawn down, it therefore renews the life-force again, etc. (And the repair of the wound is through the verbal confession, "We have trespassed, we have betrayed," etc.)

13 והנה התורה נק' ג"כ רפואה לנפש כמ"ש ולכל בשרו מרפא והיינו ג"כ משום דהתורה קדמה לעולם שבה ועל ידה נמשך ג"כ אור חדש מלמעלה מהשתלשלות

Now, the Torah too is called healing for the soul, as it is written, "and healing to all his flesh." And this too is because the Torah preceded the world, so that in it and through it, too, a new light is drawn from above the chaining-down.

וזהו ביום חתונתו זו מ"ת [מתן תורה] פי' כי התפלה נק' עבודה שבלב והוא ענין שמחת לבו ובלב הוא יסוד האש שהוא העלאה מלמטה למעלה

And this is [the meaning of] "On the day of his wedding — this is the giving of the Torah." The explanation: prayer is called the service of the heart, and it is the matter of "the joy of his heart"; and in the heart is the element of fire, which is ascent from below to above;

אך יסוד המים הוא במוח ובו שורה כח התענוג שבנפש כי מים מגדלים כל מיני תענוג והתענוג הוא למעלה מהשמחה.

but the element of water is in the brain, and in it rests the soul's power of delight, for water makes all kinds of delights grow; and delight is above joy.

14 והנה עד"מ הטפה נמשכת מיסוד המים שבמוח ובה מתלבש מעצם השכל והתענוג שבנפש ולכן ע"י נעשה הולדה חדשה להוליד בדומה לו והיינו דוקא ע"י התלבשותה בטיפה גשמית

Now, by way of analogy, the drop is drawn from the element of water in the brain, and in it is clothed [something] of the very essence of the soul's intellect and delight; and therefore through it a new birth takes place, to beget one similar to himself — and this specifically through its being clothed in a physical drop,

משא"כ בדבור כו' כמו"כ [כמו כן] ע"י התלבשות התורה בעשיי' [בעשייה] גשמיות היום לעשותם יומשך ע"ז אור חדש ממש מאור א"ס ב"ה מלמעלה מההשתלשלות.

which is not so with speech, etc. So too, through the Torah's being clothed in physical deeds — "today to do them" — a truly new light will be drawn through this from the Infinite Light, blessed be He, from above the chaining-down.

15 וז"ש [וזהו שכתוב] אין כל חדש תחת השמש משא"כ עמלא דאורייתא דהוא לעילא מן שמשא ממשיך אור חדש כי ס"ר אותיות התורה הן אותיות המחשבה.

And this is what is said, "There is nothing new under the sun"; whereas the toil of the Torah, which is above the sun, draws down a new light. For the 600,000 letters of the Torah are the letters of Thought.

והרי במחשבה א׳ צופה ומביט כו׳ והתורה היא מבחי׳ מאד עמקו מחשבותיך עמקו דוקא בחי׳ עומק המחשבה וכמו גבי תשובה כתיב ממעמקים והיינו דוקא ע״י התלבשות התורה בגשמיות וכמשל הנ״ל.

And behold, with a single Thought He sees and looks, etc. And the Torah is from the level of "Your thoughts are very deep" — "deep" specifically, the level of the depth of Thought; and so concerning teshuvah it is written, "From the depths." And this is specifically through the Torah's being clothed in physicality, as in the analogy mentioned above.

16 ופי׳ וענין אור חדש הוא כי הנה ידוע דשרש כל ההשתלשלות דאבי״ע [דאצילות בריאה יצירה עשיה] הוא נמשך מבחי׳ הקו״ח [הקו וחוט] והוא נמשך ע״י צמצום ומק״פ [ומקום פנוי] מתחלה ונמשך אח״כ רק קו

And the explanation and meaning of "new light" is this: it is known that the root of the whole chaining-down of Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah is drawn from the level of the kav and the chut (the line and the thread); and it is drawn through the tzimtzum and the vacated space at first, and afterwards only a line was drawn.

ולכן כל מה שנמשך מבחי׳ הארת הקו לא נק׳ אור חדש ממש כו׳ אך אור הנמשך מעצמות אא״ס [אור אין סוף] שלמעלה מהחלל והקו נק׳ אור חדש וכמארז״ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] על ד״ת [דברי תורה] בכ״י [בכל יום] יהיו בעיניך כחדשים כו׳

Therefore whatever is drawn from the level of the illumination of the kav is not called a truly new light, etc.; but the light drawn from the essence of the Infinite Light, which is above the vacated space and the kav, is called a new light. And as our Sages of blessed memory said concerning the words of Torah, "Every day let them be in your eyes as new," etc.

ולכן נק׳ חתן חות דרגא מדלג על ההרים בחי׳ דילוג מלמעלה מהשתלשלות כו׳ ולכן בקרבנות הנשיאים הוכפל בתורה בכ״א ולא אמר וכן הקריב נשיא פלוני

And therefore he is called chasan (bridegroom) — chus darga ("descend a level") — "leaping upon the mountains," the aspect of leaping from above the chaining-down, etc. And therefore, with the offerings of the princes, the Torah repeated [the account] for each one, and did not say, "And so did prince so-and-so offer,"

אלא משום דאעפ״י [דאף על פי] שצירופי האותיות שבכל קרבן של כל הנשיאים שוין הן ממש מ״מ האור המלובש בהן הוא בכ״א בחי׳ אור חדש ממש וכמו שלשים ומאה משקלה שהם ה׳ שמות הוי״ה

but rather [it is] because, although the combinations of letters in each offering of all the princes are exactly the same, nevertheless the light clothed in them is in each one the aspect of a truly new light. And as with "its weight was one hundred and thirty," which are five Names of Havayah:

הנה בכל קרבן של נשיא נמשך בחי' ה' שמות דהוי"ה חדשים מעצמות המאציל מה שלא נמשך כן בשל נשיא שלפניו כו' ע"ד ממעמקים קראתיך הוי"ה:

in each prince's offering the aspect of five new Names of Havayah was drawn from the essence of the Emanator, which was not drawn thus in that of the prince before him, etc. — along the lines of "From the depths I have called You, Havayah."

17 וזהו צאנה וראנה פי' צאנה ממקום שרשם למעלה בג"ע [בגן עדן] להתלבש בעוה"ז הגשמי כי דוקא היום לעשותם בעוה"ז אז יומשך ע"י התורה אור חדש ומחודש כו' משא"כ למעלה ברוחניות כנ"ל:

And this is [the meaning of] "Go forth and gaze": "Go forth" from the place of their root above in Gan Eden, to be clothed in this physical world. For specifically [through] "today to do them," in this world, a new and renewed light will then be drawn through the Torah, etc., which is not so above, in spirituality, as mentioned above.

18 במלך שלמה במלך שהשלום שלו פי' ע"י שנמשך אור חדש מלמעלה מהשתלשלות נעשה בחי' שלום והתחברות ב' הפכים משפיע ומקבל אש ומים. ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] העוסק בתורה משים שלום בפמשמ"ע [בפמליא של מעלה] ובפמשמ"ט [ובפמליא של מטה].

"Upon King Solomon (Shlomo)" — upon the King to Whom peace (shalom) belongs. The explanation: through a new light being drawn from above the chaining-down, there comes about the aspect of peace and the joining of two opposites — giver and receiver, fire and water. And therefore our Sages of blessed memory said, "Whoever engages in Torah makes peace in the heavenly household and in the earthly household."

כי הנה מלכות דאצי' נעשה עתיק לבריאה ומחבר אצי' עם בריאה אף שאצי' ובריאה הם ב' הפכים והכח הזה בבחינת מל' דאצי' הוא להיות

For Malchus of Atzilus becomes Atik of Beriah and joins Atzilus with Beriah, even though Atzilus and Beriah are two opposites. And this power exists in the level of Malchus of Atzilus

כי נעוץ סופן בתחלתן ושרשה מבחי' כתר שהוא בחי' תחתונה שבמאציל ע"כ ביכולתה לחבר אצי' עם בי"ע.

because "their end is wedged in their beginning," and its root is from the level of Keser, which is the lowest level of the Emanator; therefore it is able to join Atzilus with Beriah, Yetzirah and Asiyah.

וכידוע בענין המשל ופחד עמו ע"כ עושה שלום במרומיו כו'. וזהו מלך שהשלום שלו היינו בחי' מלכות דא"ס שכל השלומות נמשכים משם:

And as is known concerning "Dominion and fear are with Him; He makes peace in His heights," etc. And this is "the King to Whom peace belongs," namely, the level of the Malchus of the Infinite, from which all [forms of] peace are drawn.

TORAH OHR • PARSHAS BEREISHIS • MAAMAR 11

בעטרה שעטרה לו אמו כי מצות התורה הן...

"With the crown with which his mother crowned him"

1 בעטרה שעטרה לו אמו כי מצות התורה הן תרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן שהם תר"ך עמודי אור בחי' כתר ועטרה והוא מה שלמעלה מהשתלשלות.

"With the crown with which his mother crowned him": for the commandments of the Torah are the 613 Biblical commandments and the seven Rabbinic commandments, which are the 620 pillars of light, the level of Keser (the Crown) and a crown; and this is what is above the chain of descending worlds (hishtalshelus).

והנה עד"מ העטרה היא עשויה מאבנים טובות מאירים ומבהיקים מאד והרי גוף האבנים הם רק בחי' דומם אלא שמזככים אותם.

Now, by way of analogy: the crown is made of precious stones that shine and sparkle greatly; yet the substance of the stones themselves is only of the level of the inanimate, except that they are refined.

2 ולפי שהוא דבר פלא שהדומם כאבן יאיר כ"כ [כל כך] ע"כ הם יקרים מאד ולכך ניתן לתכשיט על הראש אעפ"י [אף על פי] שהראש מעלתו נכבדת להיות שבו שוכן אור החכמה כו'

And because it is a wondrous thing that something inanimate, like a stone, should shine so much, therefore they are very precious; and so it is placed as an ornament on the head, even though the head is of honored standing, since in it dwells the light of Chochmah (wisdom), etc.

וכך המצות נעשים בענינים גשמיים מבחי' ק"נ [קליפת נוגה] אלא ע"י הבירור נעשה זה דבר הפלא שהיש גשמי יהיה בטל לכן נעשה מזה עטרה ובחי' המשכת הכתר והוא לעילא מן שמשא כו':

So too, the commandments are performed with physical things, from the level of kelipas nogah; but through the refinement (birur) this wondrous thing comes about: that the physical "something" becomes nullified. Therefore a crown is made from this, and the level of the drawing down of Keser, which is "above the sun," etc.

3 ביום חתונתו זו מ"ת [מתן תורה] כבר מבואר למעלה הטעם שנק' ביום חתונתו שהיא המשכת ח"ע [חכמה עילאה] מוחא כו'

"On the day of his wedding" — this is the Giving of the Torah. It has already been explained above why it is called "the day of his wedding": that it is the drawing down of supernal Chochmah, the "brain," etc.

ובזה מתלבש כח התענוג שהוא פנימי' [פנימיות / פנימית] הרצון כנ"ל. ושמחת לבו זה בנין בהמ"ק [בית המקדש] פי' פתיחת הלב נק' שמחת לבו

And in this is enclothed the power of delight, which is the inner dimension of the will, as mentioned above. "And [on the day of] the gladness of his heart" — this is the building of the Holy Temple. That is, the opening of the heart is called "the gladness of his heart,"

משא"כ בגלות נק' חולת אהבה שאין הסיבוב והילוך רוח החיים מהלב אל האברים כדבעי וע"כ אומרת סמכוני כו' ע"י התורה שנק' רפואה כנ"ל.

whereas in exile [she] is called "sick with love," for the circulation and flow of the spirit of life from the heart to the limbs is not as it should be; and therefore she says, "Sustain me," etc. — through the Torah, which is called healing, as mentioned above.

4 והנה התענוג והשמחה לכאורה ענין א' הם אבל באמת ב' ענינים המה כי עד"מ עשיר שיש לו מטמון

Now, delight and joy seem to be one matter, but in truth they are two matters. For, by way of analogy, a rich man who has a treasure

כסף וזהב באוצרו הוא שמח וטוב לב אעפ"י [אף על פי] שאינו רואה אותו וגם אעפ"י [אף על פי] שהממון רחוק ממנו כמה מאות פרסאות.

of silver and gold in his storehouse is joyful and glad of heart even though he does not see it, and even though the money is several hundred parsaos away from him.

אך להיותו יודע שישנם בשלימות בודאי אעפ"י [אף על פי] שמכוסה ונעלם הוא מעיניו עתה ישמח לבו מאד וזהו ענין ומהות השמחה שיכול להיות על הטוב אף כשהוא נעלם ומכוסה מעיניו.

But because he knows that it is certainly there, whole, even though it is covered and hidden from his eyes now, his heart rejoices greatly. And this is the matter and essence of joy: that it can be over the good even when it is hidden and covered from one's eyes.

אבל ענין התענוג והשעשועים אינו אלא דוקא כשרואה הדבר שמתענג ממנו בעיניו ממש כמו שעשוע האב עם בנו הוא דוקא כשרואהו בעיניו

But delight and delectation come only when one sees with one's very eyes the thing in which one delights — like a father's delight in his son, which is specifically when he sees him with his eyes;

משא"כ מרחוק אינו שייך תענוג רק שמחה ולכן מברכין ברכת הראיה כשרואה אדם החביב לו כו'.

whereas from afar delight does not apply, only joy. And therefore one says the blessing over seeing when one sees a person dear to him, etc.

5 והנמשל יובן בענין שמחה של מצוה דהנה טעמי תורה לא נתגלו עתה שאין עתה הגילוי רק שכך רצונו ית'.

The analogue will be understood in the matter of the joy of a mitzvah. For the reasons of the Torah have not been revealed now; for now there is no revelation, only that such is His will, blessed be He.

ולע"ל [ולעתיד לבוא] יתגלו טעמי תורה בחי' ענג עליון שיש בכל מצוה אמנם גם עתה ידוע לנו שמלובש ונמשך בהמצוה מבחי' תענוג העליון

And in the Time to Come the reasons of the Torah will be revealed — the level of supernal delight that is in every mitzvah. However, even now it is known to us that [something] of the level of the supernal delight is enclothed and drawn down into the mitzvah,

רק שאין מהותו מושג ולכן יכול להיות מזה בחי' שמחה גדולה וכמ"ש בשמחה ובטוב לבב מרוב כל.

only its essence is not grasped; and therefore great joy can come from this, as it is written, "with joy and with gladness of heart, from the abundance of everything."

כמו שהעשיר שמח מהמטמון אף שאינו רואהו בעיניו כו'. אך לע"ל [לעתיד לבוא] יתגלה מהות התענוג העליון וזהו ישקני מנשיקות פיהו.

Just as the rich man rejoices over the treasure even though he does not see it with his eyes, etc. But in the Time to Come the essence of the supernal delight will be revealed; and this is "Let him kiss me with the kisses of his mouth."

6 ולכן בהמ"ק [בית המקדש] נק' שמחת לבו שהיה האור ג"כ מוסתר בארון וכפורת כו'. וכן תפלה באהוי"ר [באהבה ויראה] הוא ג"כ רק השגת המציאות ולא המהות.

And therefore the Holy Temple is called "the gladness of his heart," for there too the light was hidden in the Ark and the Kapores (the Ark's cover), etc. And likewise prayer with love and awe is also only a grasp of the existence, and not of the essence.

אך ביום חתונתו זו מתן תורה נמשך בחי' תענוג אלא שמ"מ עכשיו אין התענוג בגלוי

But "on the day of his wedding" — this is the Giving of the Torah — the level of delight was drawn down; except that, nevertheless, now the delight is not revealed,

שמלובש ג"כ בהתלבשות בענינים גשמיים כ"א לע"ל [לעתיד לבוא] יתגלה מתוך הלבושים וע"ז נאמר וראנה בבחי' ראי' [ראיה] ממש כמ"ש ולא יכנף עוד כו' והיו עיניך רואות כו':

for it too is enclothed in a garment, in physical things; rather, in the Time to Come it will be revealed from within the garments. And about this it is said "and see," in the sense of actual seeing, as it is written, "And [your Teacher] will no longer hide [Himself]," etc., "and your eyes shall see," etc.

7 ועפ"ז [ועל פי זה] יובן המדרש (בפי' בראשית פ' כ"ז) ע"פ ויתעצב אל לבו אמר רבי ברכיה משל למלך שבנה פלטין ע"י אדריכל ראה אותה

According to this, the Midrash (on Parshas Bereshis, section 27) will be understood, on the verse "and He was saddened to His heart": Rabbi Berechiah said: A parable of a king who built a palace through an architect; he saw it

ולא ערבה לו על מי יש לו להתכעס לא על אדריכל כך ויתעצב אל לבו ע"כ [עד כאן לשונו].

and it did not please him. With whom should he be angry, if not with the architect? So too, "and He was saddened to His heart." End of quote.

כי ממש"ל [ממה שכתוב לעיל] בענין וביום שמחת לבו זה בנין בהמ"ק [בית המקדש] שמדת מלכותו ית' נקראת לב שממנו נמשך החיות לכל האברים

For, according to what was explained above regarding "and on the day of the gladness of his heart — this is the building of the Holy Temple": that His attribute of Malchus (sovereignty), blessed be He, is called "heart," from which life-force is drawn to all the limbs,

ואח"כ חוזרים הדמים מכל האברים אל הלב כך בחי' מלכותך הוא מכ"ע [מלכות כל עולמים] שממנה נמשך השפעת החיות לבי"ע והוא בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין]

and afterwards the blood returns from all the limbs to the heart. So too the level of "Your Kingship" is "the kingship of all worlds," from which the flow of life-force is drawn to [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah; and this is the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin).

ואח"כ עולה האתעדל"ת [האתערותא דלתתא] מבי"ע לבחי' מלכות ואתעדל"ת [ואתערותא דלתתא] זו הוא מ"ש ואהבת את הוי"ה אלקיך בכל לבבך כו'

And afterwards the arousal from below rises from Beriah, Yetzirah and Asiyah to the level of Malchus; and this arousal from below is what is written, "And you shall love Havayah your G-d with all your heart," etc.

ולכן בנין בהמ"ק [בית המקדש] שבו מקריבים הקרבנות שהוא ענין העלאת מ"ן [מיין נוקבין] מבירור ק"נ [קליפת נוגה] ונפש הבהמית נק' שמחת לבו שהשמחה היא פתיחת הלב שעי"ז המ"ן [המיין נוקבין] נמשך מ"ד [מיין דוכרין] מבחי' סוכ"ע בממכ"ע [בממלא כל עלמין].

And therefore the building of the Holy Temple, in which the sacrifices are offered — which is the raising of mayin nukvin from the refinement of kelipas nogah and the animal soul — is called "the gladness of his heart"; for gladness is the opening of the heart, through which the mayin nukvin draws down mayin duchrin from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) into the light that fills all worlds.

8 ולכן ההפוך מזה היה בדור המבול שהיו מכעיסין ובאין. ה"ז [הרי זה] עד"מ כמו שיש ח"ו [חס ושלום] קלקול בהאברים המונע סיבוב והילוך הדם מהלב אל האברים ומהאברים אל הלב כו' ועי"ז לא נמשך ג"כ מהמוח בהלב ונפסק הקשר כו'.

And therefore the opposite of this took place in the generation of the Flood, who kept provoking [Him]. This is, by way of analogy, like when there is, G-d forbid, a damage in the limbs that prevents the circulation and flow of the blood from the heart to the limbs and from the limbs to the heart, etc.; and through this [the flow] from the brain into the heart is not drawn either, and the connection is cut off, etc.

וכך הוא ענין ויתעצב אל לבו שלא נמשך האור בגילוי מבחי' סוכ"ע אל בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] הוא בחי' מלכות כו'.

And this is the meaning of "and He was saddened to His heart": that the light was not drawn in revelation from the level of the light that encompasses all worlds to the level of the light that fills all worlds, which is the level of Malchus, etc.

ולכן בפ' נח אחר שהקריב קרבן וכתיב וירח ה' את ריח הניחוח כתי' [כתיב] ויאמר ה' אל לבו כו' והוא ע"ד מעין שנקרא בנין בהמ"ק [בית המקדש] מקום הקרבנות שמחת לבו כנ"ל:

And therefore in Parshas Noach, after he offered a sacrifice, and it is written, "And G-d smelled the pleasing fragrance," it is written, "And G-d said to His heart," etc. And this is in the manner of a likeness of what is called the building of the Holy Temple, the place of the sacrifices, "the gladness of his heart," as mentioned above.

TORAH OHR • PARSHAS NOACH • MAAMAR 1

מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות...

Many waters cannot extinguish the love

1 מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו.

"Many waters cannot extinguish the love, nor can rivers wash it away; if a man would give all the wealth of his house for love, he would be utterly scorned."

הנה מים רבים הם כל טרדות הפרנסה והמחשבות שבעניני עוה"ז כו' ועכ"ז [ועם כל זה] לא יוכלו לכבות את האהבה

Now, the "many waters" are all the preoccupations of earning a livelihood and the thoughts about the matters of this world, etc.; and nevertheless they "cannot extinguish the love" —

שהוא בחי' האהבה המוסתרת שיש בכל נפש מישראל בטבע מבחי' נפש האלקי' שטבעה לעלות וליכלל תמיד למעלה כשלהבת העולה מאליה

which is the level of the hidden love that is present by nature in every soul of Israel, from the level of the G-dly soul, whose nature is to rise and be absorbed constantly above, like a flame that rises of itself,

כמ"ש לעיל מיניה רשפיה רשפי אש שלהבת יה שהוא בחי' שלהבת הבאה מלמעלה שהיא הנפש האלקית שקודם התלבשותה בגוף הגשמי היתה נהנית מזיו השכינה והיתה מיוחדת בתכלית היחוד באי"ס ב"ה.

as it is written just before it, "Its sparks are sparks of fire, a flame of G-d," which is the level of a flame that comes from above: this is the G-dly soul, which, before it was enclothed in the physical body, delighted in the radiance of the Shechinah and was united in absolute unity with the Infinite One (Ein Sof), blessed be He.

2 ולזאת גם אחר התלבשותה בגוף הגשמי לעסוק בענינים גשמיים שהן הנקראים מים רבים עכ"ז [עם כל זה] לא יוכלו לכבותה מלהיות תמיד בבחי' אהבה ותשוקה נפלאה לעלות וליכלל למעלה ואדרבה

Therefore, even after it is enclothed in the physical body to occupy itself with physical matters — which are what are called "many waters" — nevertheless they "cannot extinguish" it from being constantly in a state of love and wondrous longing to rise and be absorbed above. On the contrary,

ע"י התלבשותה במים רבים הנ"ל יכולה להגיע למדרגה היותר גבוה מקודם שירדה לעוה"ז כאשר יתבאר:

through its enclothement in the "many waters" mentioned above, it can reach a higher level than [it stood at] before it descended to this world, as will be explained.

3 והנה בחי' מים רבים הנ"ל נק' מי נח וכמ"ש (ישעי' [ישעיה] נד) אשר נשבעתי מעבור מי נח עוד על הארץ כן נשבעתי מקצף עליך ומגער בך (עיין בספר עיר גבורים) כי

Now, the level of "many waters" mentioned above is called "the waters of Noach," as it is written (Isaiah 54), "That I swore that the waters of Noach would no more pass over the earth, so have I sworn not to be angry with you or rebuke you" (see the book Ir Gibborim). For

הנה נח הוא נייחא דרוחא שהוא בחינת שביתה כאדם השובת ממלאכתו. וכמ"ש וישבת ביום השביעי ותרגומו ונח ביומא שביעאה כו'.

Noach is naycha d'rucha (rest of the spirit), which is the level of ceasing, like a person who ceases from his work. As it is written, "And He ceased (vayishbos) on the seventh day," and its Targum [renders it], "And He rested (venach) on the seventh day," etc.

ומ"ש נח נח ב"פ [בי פעמים] הם נייחא דעילאי ונייחא דתתאי שהוא בחי' שבת תתאה ושבת עילאה שיהיה לעתיד שנק' יום שכולו שבת משא"כ שבת תתאה אינו כולו שבת כאשר יתבאר.

And what is written, "Noach, Noach," twice: these are the rest of the higher ones and the rest of the lower ones, which is the level of the lower Shabbos and the higher Shabbos that will be in the Time to Come, which is called "the day that is entirely Shabbos," whereas the lower Shabbos is not entirely Shabbos, as will be explained.

כי הנה לכאורה אינו מובן ענין המבול שאם היה רק להעביר ולשחת האנשים החוטאים למה הוצרך לבחי' רעש גדול כזה הלא ברגע א' היה ביכולי' [ביכולת] ה' להעבירם אף בלא המבול.

For at first glance the matter of the Flood is not understood: if it were only to remove and destroy the sinful people, why was there need for so great an upheaval as this? Surely in a single moment G-d had the power to remove them, even without the Flood.

אך באמת היה המבול בא לטהר את הארץ שנאמר כי מלאה הארץ חמס ונתקלקלה מאד והיה נצרך לטהרה ולזאת בא המבול דוקא שהוא בחי' מים בכדי לטהר את הטמאים

But in truth the Flood came to purify the earth, as it is said, "For the earth is filled with violence," and it had become very corrupted and needed to be purified. Therefore it was specifically the Flood that came, which is the level of water, in order to purify the impure,

שהוא כדוגמת המקוה מ' סאה שהיא מטהרת את הטמא כמו כן היה המבול בא בכדי לטהר את כל הארץ

like the mikveh of forty se'ah, which purifies the impure; so too the Flood came in order to purify the whole earth,

וכמ"ש (יחזקאל לו) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם כו' ולזאת נקראים מי נח שנעשה מזה נייחא דרוחא כו'.

as it is written (Ezekiel 36), "And I will sprinkle pure water upon you, and you shall be pure," etc. Therefore they are called "the waters of Noach," for from this came about naycha d'rucha, etc.

והנה שעבוד הפרנסה נק' ג"כ מי נח וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] שבחר לו אברהם אבינו שעבוד נגד גיהנם.

Now, the servitude of earning a livelihood is also called "the waters of Noach," as our Sages, of blessed memory, said that Avraham our father chose for himself servitude in place of Gehinnom.

שכמו שאי אפשר להנשמה לבא בג"ע [בגן עדן] ליהנות מזיו השכינה עד שתרד קודם לכן בגיהנם וכמו שאמרו גבי אחר מוטב דלידייני וליתי לעלמא דאתי

For just as it is impossible for the soul to enter the Garden of Eden to delight in the radiance of the Shechinah until it first descends into Gehinnom — as they said concerning Acher, "Better that he be judged and come to the World to Come" —

וגם לטבול בנהר דינור כמ"ש במ"א. כמו"כ [כמו כן] ע"י שעבוד יכולים לעלוי למעלה מעלה למדרגה היותר גבוה.

and also [for it] to immerse in the River of Fire (Nehar Dinur), as is explained elsewhere; so too, through servitude one can rise higher and higher, to the highest level.

4 והנה שעבוד אין הפי' מה שיש עלינו עתה מלך ושנוטל מאתנו מס שגם בזמן בהמ"ק [בית המקדש] היה עלינו מלך ישראל והמס היה ביותר כידוע שחלק עשירי הוצרך כ"א [כל אחד / כל אחת] ליתן.

Now, "servitude" does not mean that there is now a king over us and that he takes tax from us, for in the time of the Holy Temple too there was a king of Israel over us, and the tax was even greater, as is known, for each person had to give a tenth part.

אלא הכוונה היא שבזמן שבהמ"ק [שבית המקדש] היה קיים היה נמשך ברכה והשפע' עצומה עד שא"י [שארץ ישראל] היתה ארץ זבת חלב ודבש כו'

Rather, the intent is that when the Holy Temple stood, blessing and an immense flow of bounty were drawn down, until the Land of Israel was "a land flowing with milk and honey," etc.,

שלא ע"פ הטבע כלל כמ"ש בגמ' [בגמרא] סוף מסכת כתובות ולא היה כלל דאגות וטרדת הפרנסה.

not by way of nature at all, as is stated in the Gemara at the end of Tractate Kesubos; and there were no worries or preoccupation with livelihood at all.

5 ועתה יש לכאו"א [לכל אחד ואחד] יגיעות וטרדת הפרנסה לעסוק בענייני עוה"ז הגשמי והוא בחי' מים רבים הנ"ל שנק' מי נח

Now, each and every person has toil and the preoccupation of earning a livelihood, occupying himself with the matters of this physical world; and this is the level of the "many waters" mentioned above, which are called "the waters of Noach,"

שהוא בחי' נייחא דרוחא לפי שע"י בחי' מים רבים הנ"ל מתעלית הנשמה למדרגה היותר גבוה מקודם התלבשותה כו' שהיתה רק נהנית מזיו השכינה כו'

which is the level of naycha d'rucha, because through the level of the "many waters" mentioned above the soul is raised to a higher level than [it had] before its enclothement, etc., when it merely delighted in the radiance of the Shechinah, etc.

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז מכל חיי העוה"ב [העולם הבא] לפי שהוא בחי' יתרון האור מתוך החושך דוקא שהוא בחינת אתכפייא סט"א [סטרא אחרא] ואתהפכא חשוכא כו'

As our Sages, of blessed memory, said: "One hour of teshuvah and good deeds in this world is better than all the life of the World to Come," because this is the level of the advantage of light [that comes] specifically out of darkness, which is the level of the subjugation of the sitra achra (iskafya) and the transformation of darkness (is'hapcha chashocha), etc.

שכשעוסק כל היום בעניני גשמיים בטרדת הפרנסה שהם הנק' חשך ומתבונן אח"כ בתפלה איך שאין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה כו'

For when one is occupied all day with physical matters, in the preoccupation of earning a livelihood, which are what is called "darkness," and afterward contemplates in prayer how "there is no blade of grass below that does not have a mazal above," etc. —

שהם המזלות שהם המשפיעים חיות כל עוה"ז וכמ"ש (דברים לג) וממגד תבואות שמש וממגד גרש כו'

these are the mazalos, which channel life-force to this entire world, as it is written (Deuteronomy 33), "And with the bounty of the produce of the sun, and with the bounty of the yield of [the moons]," etc. —

והמזלות הם מקבלים מע' שרים והשרים מקבלים משמרי אופנים והם מקבלים מהמלאכים וגבוה מעל גבוה עד שכולם מקבלים מבחי' מלכותו ית'

and the mazalos receive from the seventy princes, and the princes receive from the guardians of the Ofanim, and they receive from the angels, one higher than the other, until all of them receive from the level of His Malchus (sovereignty), blessed be He,

וכמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים שמהווה את כל העולמות מאין ליש ממש והוא רק בחי' זיו השכינה בלבד שאינו

as it is written, "Your kingship is a kingship over all worlds," which brings all the worlds into being from nothing into actual something; and this is only the level of the radiance of the Shechinah alone, which is

אלא בחי' זיו והארה בעלמא בלבד לגבי מהותו ועצמותו יתב' [יתברך] כביכול שהוא בבחי' א"ס ממש היה הוה ויהיה בלי שינוי ממש וכמאמר אתה הוא קודם שנברא ואתה הוא לאחר שנברא כו'.

nothing but the level of a mere radiance and glow alone relative to His essence and being, blessed be He, as it were, which is on the level of the Infinite One (Ein Sof) in the full sense — [Who] was, is and will be without any change at all; as the saying goes, "You are He before [the world] was created, and You are He after it was created," etc.

ואחרי התבוננו' [התבוננות] כל הנ"ל בעומק הדעת תתעורר נפשו בבחי' אה' ותשוקה נפלאה כרשפי אש לצאת מתוך החשך והעלם הגשמי הזה ורק לדבקה בו ית'

After contemplating all the above in the depth of Daas (knowledge), his soul will be aroused with love and wondrous longing, like sparks of fire, to go out of this darkness and physical concealment and only to cleave to Him, blessed be He,

וכמ"ש (תהלים עג) מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' שלא יחפוץ כלל לא בג"ע [בגן עדן] התחתון ולא בג"ע [בגן עדן] העליון שהם רק בחי' זיו והארה בלבד

as it is written (Psalms 73), "Whom have I in heaven? And besides You I desire nothing," etc. — that he should not desire at all either the lower Garden of Eden or the higher Garden of Eden, which are only the level of radiance and glow alone,

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] צדיקים יושבים וכו' ונהנין מזיו השכינה כ"א לדבקה בו ית' ליכלל בבחי' מהותו ועצמותו ית' ונק' בזה"ק [בזהר הקדוש] לאשתאבא בגופא דמלכא כו'

as our Sages, of blessed memory, said, "The righteous sit, etc., and delight in the radiance of the Shechinah" — but only to cleave to Him, blessed be He, to be absorbed in the level of His essence and being, blessed be He; and in the holy Zohar this is called "to be absorbed into the body of the King," etc.

ונק' בחי' אהבה זו בחי' תשובה שהוא בחילא יתיר שבאה דוקא מתוך החשך שהיה עוסק רק בענינים גשמיים והבלי עולם.

This love is called the level of teshuvah, which is "with greater strength," for it comes specifically out of the darkness, when he was occupied only with physical matters and the vanities of the world.

לפי שיתרון האור הוא מתוך החשך דוקא. ונק' אהבה זו בחי' בכל מאדך שהוא בלי גבול ממש שבאה דוקא מן ההפוך שהוא החשך

For the advantage of light is specifically out of darkness. And this love is called the level of "with all your might (me'odecha)," which is truly without limit, for it comes specifically from the opposite, which is the darkness,

וכמ"ש טוב זה מלאך חיים (טוב) מאד זה מה"מ [מלאך המות] שע"י ההפוך והחשך דוקא שהוא בחי' נה"ב [נפש הבהמית] יכולים לבא לבחי' אהבת בכל מאדך שהוא בלי גבול ממש.

as it is written, "'Good' — this is the angel of life; 'very (me'od) (good)' — this is the angel of death": for through the opposite and the darkness specifically, which is the level of the animal soul, one can come to the level of the love "with all your might," which is truly without limit.

והיינו לפי שבשרשה למעלה מעלה שורש נה"ב [נפש הבהמית] גבוה יותר מבחי' נפש האלקית וכמ"ש (בראשי' [בראשית] לו) ואלה המל' אשר מלכו כו'

That is, because in its root, very high above, the root of the animal soul is higher than the level of the G-dly soul, as it is written (Genesis 36), "And these are the kings who reigned," etc.,

לפני מלך מלך לבנ"י [לבני ישראל] שהוא בחי' נפש האלקית רק שע"י שבה"כ [שבירת הכלים] נפלו למטה מטה כמ"ש וימלך וימת כו' אבל בשרשם הם למעלה מעלה מבחי' נפש האלקית.

"before any king reigned over the Children of Israel," which is the level of the G-dly soul; only that through the shattering of the vessels they fell very far down, as it is written, "And he reigned, and he died," etc. But in their root they are far above the level of the G-dly soul.

6 ולזאת גם כמו שנפלו למטה יש להם תגבורת על נפש האלקית מפני ששרשם הוא מבחי' מלוכה שהוא בחי' התנשאות כו'.

Therefore, even as they have fallen down, they have mastery over the G-dly soul, because their root is from the level of kingship, which is the level of self-exaltation, etc.

וגם האדם מקבל חיות מבחי' בהמות ומאכלים ובלעדם אינו יכול לחיות משא"כ המאכלים אינם צריכים אל האדם.

Also, a person receives life-force from the level of animals and foods, and without them he cannot live, whereas the foods do not need the person.

7 וכל זה מפני שבשרש שרשם למעלה הם גבוהים הרבה מבחי' הנשמות ולזאת ע"י ירידת והתלבשות נפש האלקית בנפש

All this is because in the root of their root above they are much higher than the level of the souls. Therefore, through the descent and enclothement of the G-dly soul in the

הבהמית דוקא לעסוק בטרדות ומחשבות הפרנסה בענינים גשמיים שהם הנקראים מים רבים הנ"ל יכולה לבא לבחי' אהבת בכל מאדך.

animal soul specifically, to occupy itself with the preoccupations and thoughts of livelihood in physical matters — which are what are called the "many waters" mentioned above — it can come to the level of the love "with all your might,"

שהוא בלי גבול כנ"ל שהיא מדרגה היותר גבוה מהיותה קודם ירידתה בגוף שהיתה רק נהנית מזיו השכינה כו'.

which is without limit, as mentioned above, which is a higher level than [it had] when it was before its descent into the body, when it merely delighted in the radiance of the Shechinah, etc.

והיינו ע"י אתכפיי' [אתכפייא] ואתהפכא חשוכא דוקא שהוא בחי' יתרון האור שמתוך החשך כנ"ל. לפי ששרשם למעלה גבוה ממדרגת נפש האלקית כנ"ל רק שנפלו למטה כמ"ש וימלך וימת כו' וע"י אתכפייא נעשה תחה"מ [תחיית המתים]:

That is, through iskafya and is'hapcha chashocha specifically, which is the level of the advantage of light that is out of darkness, as mentioned above, because their root above is higher than the rank of the G-dly soul, as mentioned above, only that they fell down, as it is written, "And he reigned, and he died," etc.; and through iskafya the resurrection of the dead comes about.

8 וזהו מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] יפה שעה א' בתשובה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז מכל חיי העוה"ב [העולם הבא] כנ"ל. ולזאת נקראו מים רבים הנ"ל מי נח לפי שנעשה

And this is [the meaning of] the saying of our Sages, of blessed memory, "One hour of teshuvah and good deeds in this world is better than all the life of the World to Come," as mentioned above. Therefore the "many waters" mentioned above are called "the waters of Noach," because there comes about

ע"י נייחא דרוחא שנעשה מהם תבת נח שהוא בחי' תיבות התפלה וכמ"ש בא אתה וכל ביתך אל התבה כו'.

through [them] naycha d'rucha, for from them is made the ark (teivah) of Noach, which is the level of the words (teivos) of prayer, as it is written, "Come, you and all your household, into the ark," etc.

9 וזהו ויגברו המים מאד כו' חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים כו' שהוא בחי' תגבורת נפש הבהמית על בחי' נפש האלקית בעסק הפרנסה ועניינים הגשמיים אך ע"י נעשה אח"כ יתרון אור כו' כנ"ל.

And this is [the meaning of] "And the waters prevailed very greatly," etc., "fifteen cubits upward did the waters prevail," etc.: this is the level of the mastery of the animal soul over the level of the G-dly soul in the occupation of livelihood and physical matters; but through this there afterward comes about an advantage of light, etc., as mentioned above.

10 וזהו ותלך התבה על פני המים דוקא ותרם התבה כו' שע"י המים דוקא מתעלות תיבות התפלה ועולה למעלה מעלה כנ"ל.

And this is [the meaning of] "And the ark went upon the face of the waters" — specifically — "and the ark was lifted up," etc.: through the waters specifically, the words (teivos) of prayer are elevated and rise higher and higher, as mentioned above.

וזהו טעות הבעלי עסקים שבדעתם שאין יכולי' [יכולת] להתפלל כ"כ [כל כך] כמו היושבי אוהלים כי אדרבה נהפוך הוא שהם יכולים להתפלל יותר כי יתרון האור הוא מתוך החשך דוקא כו'.

And this is the error of the businessmen, who think that they cannot pray as much as those who dwell in the tents; for, on the contrary, it is quite the reverse: they can pray more, for the advantage of light is specifically out of darkness, etc.

11 וזהו שנק' מי נח נייחא דרוחא שהוא בחי' השבת כמ"ש כי בו שבת מכל מלאכתו כו'.

And this is why the waters of Noach are called naycha d'rucha, which is the level of Shabbos, as it is written, "For on it He ceased from all His work," etc.

שבו' ימי המעשה הוא בחי' התפשטות והמשכת מלכותו ית' למטה כמו ביום הראשון נאמר ויאמר אלקים יהי אור כו'

For the six days of work are the level of the spreading forth and drawing down of His Malchus (sovereignty), blessed be He, below; as on the first day it is said, "And G-d said, 'Let there be light,'" etc.,

יהי רקיע תדשא הארץ דשא כו' שנקראים ימי המעשה ובשבת הוא בחי' שביתה ממלאכה ונייחא דרוחא שהוא עליית העולמות למעלה כאדם השובת ונח ממלאכתו.

"Let there be a firmament," "Let the earth sprout vegetation," etc., which are called the days of work; and on Shabbos there is the level of ceasing from work and naycha d'rucha, which is the ascent of the worlds on high, like a person who ceases and rests from his work.

כמו"כ [כמו כן] הוא בחי' טרדת ועסק הפרנסה בעניני גשמיים שנק' מים רבים כשמתהפכים ועולים אח"כ בבחי' אלקות ע"י התפלה כנ"ל נק' בחי' זו בחי' נייחא דרוחא

So too is the level of the preoccupation and occupation of livelihood in physical matters, which are called "many waters": when they are transformed and afterward rise into the level of G-dliness through prayer, as mentioned above, this level is called the level of naycha d'rucha,

שהוא בחי' שבת כנ"ל כידוע שכל תפלה מו' ימי המעשה היא הארה מבחי' שבת כנ"ל. אך כל זה הוא שבת תתאה.

which is the level of Shabbos, as mentioned above; as is known, every prayer of the six weekdays is a glow from the level of Shabbos, as mentioned above. But all this is the lower Shabbos.

12 ויש עוד בחי' שבת עילאה שהוא מה שיהיה לעתיד שנקרא יום שכולו שבת. וזהו אשר נשבעתי מעבור מי נח עוד על הארץ.

And there is yet the level of the higher Shabbos, which is what will be in the Time to Come, which is called "the day that is entirely Shabbos." And this is [the meaning of] "That I swore that the waters of Noach would no more pass over the earth."

כי הנה אף שהם באו לטהר אך לא בכל זמן צריך טהרה כ"כ [כל כך]. כן נשבעתי מקצף עליך ומגער בך.

For although they came to purify, purification is not needed so much at every time. "So have I sworn not to be angry with you or rebuke you."

כי הנה אף שמבואר למעלה שע"י בחי' מים רבים הנ"ל נעשה יתרון אור כו'. שהוא בחי' אהבת בכל מאדך כנ"ל.

For although it was explained above that through the level of the "many waters" mentioned above an advantage of light comes about, etc., which is the level of the love "with all your might," as mentioned above,

עכ"ז [עם כל זה] יש עוד בחי' אהבה רבה הבאה מלמעלה שהיא למעלה מעלה אף מבחי' האהבה שבאה ע"י מים רבים הנ"ל.

nevertheless there is yet another level: a great love (ahavah rabbah) that comes from above, which is far higher even than the level of the love that comes through the "many waters" mentioned above.

והוא מ"ש וימינו תחבקני כו'. ובחי' האהבה זו יתגלה לעתיד. וכמ"ש (ישעי' [ישעיה] נד) כי ההרים ימושו והגבעות תמוטינה וחסדי מאתך לא ימוש וברית שלומי לא תמוט כו'.

This is what is written, "And His right hand embraces me," etc. This level of love will be revealed in the Time to Come, as it is written (Isaiah 54), "For the mountains shall depart and the hills be removed, but My kindness shall not depart from you, nor shall My covenant of peace be removed," etc.

שהוא בחי' חסד עליון ואה"ר [ואהבה רבה] הבאה מלמעלה להיות וימינו תחבקני (וזהו)(שם נב) וגבה מאד שבחי' בכל מאדך יהיה מבחי' גבוה יותר כו':

This is the level of supernal Chesed (kindness) and the great love that comes from above, so that "His right hand embraces me." (And this is [the meaning of]) (ibid. 52) "and he shall be very (me'od) high": that the level of "with all your might (me'odecha)" will be from a still higher level, etc.

TORAH OHR • PARSHAS NOACH • MAAMAR 2

אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה...

If a man would give all the wealth of his house

◇

1 אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו. כי הנה מבואר למעלה איך שמים רבים שהם טרדות הפרנסה.

"If a man would give all the wealth of his house for love, he would be utterly scorned." For it has been explained above how "many waters" are the preoccupations of earning a livelihood.

ונהרות שהם המחשבות בענינים גשמיים שנקראו בשם נהרות דניידי ואזלי משא"כ מים הם מכונסים ועומדים וכל זה לא יוכלו לכבות את האהבה ואדרבה בהם ועי"י דוקא תבא לבחי' האהבה היותר גדולה היינו בחי' בכל מאדך הנ"ל.

And "rivers" are the thoughts about material matters, which are called by the name "rivers" because they move and flow on, whereas waters are gathered and standing. And all of this cannot extinguish the love; on the contrary, specifically in them and through them one comes to the level of the greatest love, namely the level of "with all your might" mentioned above.

2 ולזה אומר אח"כ אם יתן איש את כל הון ביתו כו'. הון ביתו נק' חכמת התורה שהן פירוש וטעמי המצות שנמשך מבחי' חכמתו ית'.

And for this [reason] it says afterward, "If a man would give all the wealth of his house," etc. "The wealth of his house" refers to the wisdom of the Torah, which is the explanation and reasons of the mitzvos, drawn from the level of His blessed wisdom (Chochmah).

וכמ"ש ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. כי מעדן שהוא בחי' חכמה שנק' עדן יוצא נהר לשון המשכה להשקות את הגן שהם ג"ן סדרים דאורייתא שהן

As it is written, "And a river goes out from Eden to water the garden (gan)." For from "Eden," which is the level of Chochmah, which is called "Eden," there "goes out a river" (a term for drawing down) "to water the garden (gan)": these are the fifty-three (gan) sidros of the Torah, which are

פירוש וטעמי המצות ונעשה מהם בחי' ג"ע [גן עדן] עליון וג"ע [וגן עדן] תחתון עד שנשתלשל מטה מטה ששרשם מבחי' חכמתו ית' שנק' ראשית ההשתלשלות ואינו ערוך כלל לגבי מהותו ועצמותו יתברך שהוא למעלה מההשתלשלות:

the explanation and reasons of the mitzvos. And from them are made the level of the Higher Garden of Eden and the Lower Garden of Eden, until it descended lower and lower. Their root is from the level of His blessed Chochmah, which is called the beginning of the chain of descending worlds (hishtalshelus), and it bears no comparison at all to His blessed essence and being, which is above the chain of descent.

3 וזהו אם יתן איש שהוא לשון גבורות וצמצומים כמ"ש (שמות טו) ה' איש מלחמה כו'

And this is [the meaning of] "If a man (ish) would give": [the word ish] denotes restraints (gevuros) and contractions (tzimtzumim), as it is written (Exodus 15), "G-d is a man (ish) of war," etc.

שכדי שיומשך מעצמותו ית' להתהוות בחי' חכמה שאינו אלא זיו והארה בלבד א"א להיות כ"א ע"י צמצומים וגבורות רבים.

For in order that there be drawn from His blessed essence [what is needed] for the level of Chochmah to come into being (and it is no more than a radiance and illumination alone), this is impossible except through many contractions and restraints.

וזהו אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה שהוא אהבת בכל מאדך המבואר למעלה שהוא לאשתאבא בגופא דמלכא.

And this is [the meaning of] "If a man would give all the wealth of his house for love": this is the love of "with all your might" explained above, which is to be absorbed into the very body of the King.

4 וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' שלא יחפוץ לא בג"ע [בגן עדן] כו' שהם אינם רק זיו והארה בלבד רק לאשתאבא בגופא דמלכא שהוא מהותו ועצמותו ית'.

As it is written, "Whom do I have in heaven? And with You I desire nothing," etc.: that he desires neither the Garden of Eden, etc., which are only a radiance and illumination alone, but only to be absorbed into the body of the King, which is His blessed essence and being.

ואי לזאת בוז יבוזו לו הון ביתו הנ"ל שאינו אלא זיו והארה כו' ודי"ל [ודי למבין]. אכן כ"ז [כל זה] הוא הפי' וטעמי המצות שהוא בחי' חכמת התורה שנמשך מחכמתו ית' כנ"ל.

Accordingly, "utterly scorned" by him is "the wealth of his house" mentioned above, which is no more than a radiance and illumination, etc.; and this suffices for one who understands. However, all this is the explanation and reasons of the mitzvos, which is the level of the wisdom of the Torah, drawn from His blessed wisdom, as mentioned above.

אבל גופי המצות מעשיות כמו תפלין וסוכה ומצות צדקה שנא' [שנאמר] (ישעי' [ישעיה] לב) והי' [והיה] מעשה הצדקה וכדומה שהן הם רצונו ית' שלמעלה מהטעם והדעת הנמשך בבחי' חכמה.

But the very body of the practical mitzvos, such as tefillin and sukkah and the mitzvah of tzedakah (as it is said (Isaiah 32), "And the deed of tzedakah shall be"), and the like, are His blessed will (ratzon), which is above the reason and understanding that are drawn down in the level of Chochmah.

ולהיות ששרש' גבוה מאד ממדרגת התורה כו' ע"כ נתלבשו בדברים גשמיים דוקא שא"א לבא לבחי' השגה כו'.

And because their root is very much higher than the rank of the Torah, etc., therefore they were clothed specifically in physical things, for [their root] cannot come to the level of comprehension, etc.

5 וכמו שאמרו ז"ל [זכרונו לברכה / זכרונם לברכה] לחכימא ברמיזא שדבר העמוק מאד א"א לגלותו בדבור כ"א ברמיזא שמראה לו באצבע כו'.

As our Sages, of blessed memory, said: "For the wise, a hint." For a very deep matter cannot be revealed in speech, but only by a hint, pointing it out to him with a finger, etc.

כמו"כ [כמו כן] מצות מעשיות מפני ששרשם מאד נעלה שהן פנימיות רצונו ית' כביכול שלמעלה מהשגה. לזאת א"א לבא לידי גילוי למטה כ"א בהתלבשותם בדברי' [בדברים] גשמיים דוקא כי נעוץ תחלתן בסופן דוקא.

So too the practical mitzvos: because their root is exceedingly lofty, being the inner dimension (pnimiyus) of His blessed will, as it were, which is above comprehension, therefore they cannot come to revelation below except by being clothed specifically in physical things, for "their beginning is wedged in their end," specifically.

6 וזהו והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום כו'. כי הנה כל פ' ק"ש [קריאת שמע] שמע ישראל הוא רק התבוננות מבחי' שמותיו כו'.

And this is [the meaning of] "And these words which I (Anochi) command you today shall be," etc. For the whole passage of the reading of the Shema, "Hear, O Israel," is only contemplation on the level of His Names, etc.

וע"ז ואהבת בכל לבבך כו' עד שיגיע לבחי' אהבת בכל מאדך הנ"ל שהוא ליכלל ולדבקה בו במהותו ועצמותו ית' ממש.

And through this [comes] "And you shall love with all your heart," etc., until one reaches the level of the love of "with all your might" mentioned above, which is to be included and to cleave to Him, in His blessed essence and being itself.

7 וא"א זאת כ"א ע"י קיום מצותיו ית' דוקא שהן פנימיות רצונו ית' ונעוץ סופן בתחלתן

And this is impossible except through fulfilling His blessed mitzvos specifically, for they are the inner dimension of His blessed will, and "their end is wedged in their beginning."

וזהו אשר אנכי מי שאנכי שהוא מהותו ועצמותו ממש ולא בבחי' אור וזיו בלבד מצוך ע"י קיום מצות מעשיות דוקא כנ"ל.

And this is [the meaning of] "which I (Anochi)": the One Who is "I," which is His very essence and being, and not merely at the level of light and radiance, "command you," through fulfilling the practical mitzvos specifically, as mentioned above.

היום כו' שהיום דוקא שהנשמה מלובשת בתוך הגוף משא"כ קודם התלבשותה בגוף היתה רק נהנית מזיו השכינה כו'.

"Today," etc.: specifically "today," when the soul is clothed within the body; whereas before it was clothed in the body, it was only delighting in the radiance of the Shechinah, etc.

8 וזהו ודברת בם שהוא מצות הדבור של התורה. וכמ"ש והגית בו כו'. ועקימת שפתיו הוי מעשה כו'.

And this is [the meaning of] "And you shall speak of them": this is the mitzvah of speaking the words of the Torah. And as it is written, "And you shall meditate on it," etc. And the moving of one's lips counts as an action, etc.

וזהו אחות לנו קטנה שנעשה בחי' אחות והוא לשון אחת שמתאחדת בתכלית עם מהותו ועצמותו יתי כביכול ממש ע"י קיום המצות מעשיות כנ"ל.

And this is [the meaning of] "We have a little sister (achos)": that she becomes the level of achos, which is a term of "one" (achas), for she becomes united completely with His blessed essence and being itself, as it were, through fulfilling the practical mitzvos, as mentioned above.

וכמ"ש וימינו תחבקני כאדם החובק את חבירו מכל צדדיו כו' וזהו מה נעשה לאחותינו ביום שידובר בה וד"ל [ודי למבין]:

And as it is written, "And His right hand embraces me," like a person who embraces his fellow from all sides, etc. And this is [the meaning of] "What shall we do for our sister on the day she is spoken for"; and this suffices for one who understands.

TORAH OHR • PARSHAS NOACH • MAAMAR 3

ביאור על הנ"ל

An Explanation of the Above

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 להבין הענין שתפלת הבעל עסק יהיה במדרגה גבוה כו'. צלה"ב [צריך להבין] ענין ירידת הנשמה שהיא הניצוץ אלקות בעוה"ז בגוף ונפש הבהמית להיות טרוד תמיד במחשבות ודאגות הפרנסה בהבלי עוה"ז.

[We need] to understand the matter [stated above], that the prayer of a man of business will be on a lofty level, etc. This requires understanding: the matter of the descent of the soul, which is the spark of G-dliness, into this world, into a body and an animal soul (nefesh habahamis), to be constantly preoccupied with thoughts and worries about livelihood, in the vanities of this world.

וזהו ירידה גדולה. מההכרח לומר שירידה זו היא צורך עלי' [עליה]. שלאחר שירדה ונתלבשה בגוף ונפש הבהמית תוכל לעלות למעלה מעלה ע"י אהבת בכל מאדך שהוא בלי גבול.

And this is a great descent. It must necessarily be said that this descent is for the sake of an ascent: that after it has descended and been clothed in a body and an animal soul, it can rise higher and higher through the love of "with all your might" (bechol me'odecha), which is without limit.

כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] טוב זה מלאך חיים מאד זה מה"מ [מלאך המות] כו' וזהו דוקא ע"י האהבה הבאה מנפש הבהמית

As our Sages, of blessed memory, said: "'Good' — this is the angel of life; 'very' (me'od) — this is the angel of death," etc. And this [comes about] specifically through the love that comes from the animal soul.

כמו שאנו רואים למטה שכח הבהמה גדול מכח האדם כמו"כ [כמו כן] למעלה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] במקום שבע"ת [שבעלי תשובה] עומדין צדיקים כו'

Just as we see below that the strength of an animal is greater than the strength of a human being, so too above: our Sages, of blessed memory, said, "In the place where baalei teshuvah stand, the perfectly righteous [cannot stand]," etc.

והיינו מפני שבחי' בע"ת [בעלי תשובה] הוא בחילא יתיר ובכח והתגברות גדול והיינו מפני שבחי' נפש הבהמית הוא מבחי' עולם התהו.

That is to say, [this is] because the level of baalei teshuvah is with greater force (bechila yatir), with great strength and intensity; and that is because the animal soul is from the level of the World of Tohu.

3 ואלה המלכים אשר מלכו וכו'. ובחי' התהו הוא למעלה מבחי' תקון כמ"ש אשר מלכו לפני מלך מלך לבנ"י [לבני ישראל] שהוא בחי' התיקון.

"And these are the kings who reigned," etc. And the level of Tohu is higher than the level of Tikkun, as it is written, "who reigned before any king reigned over the children of Israel," which is the level of Tikkun.

ולהבין כ"ז [כל זה] הנה איתא במדרש בתחלה עלה במחשבה לברוא את העולם במדה"ד [במדת הדין] ראה שאין העולם מתקיים שיתף מדה"ר [מדות הרחמים] כו'.

And to understand all this: behold, it is stated in the Midrash, "At first it arose in [G-d's] thought to create the world with the attribute of judgment; He saw that the world could not endure, [so] He joined [to it] the attribute of mercy," etc.

ואין הפי' כמו שהעולם סוברין שמדה"ד [שמדת הדין] הוא בחי' צמצום ומניעת ההשפעה. כי הרי בחי' גבורה היא אחת ממדותיו ית'.

Now the meaning is not as people commonly suppose, that the attribute of judgment is the aspect of tzimtzum (contraction) and the withholding of the flow [of beneficence]. For after all, Gevurah is one of His attributes, blessed be He,

כמ"ש (ד"ה [דברי הימים] א' כ"ט) לך ה' הגדולה והגבורה שהם עשר ספי' [ספירה / ספירות] דאצי' המחיי' [המחיים] ומהוים מאין ליש.

as it is written (I Chronicles 29), "Yours, O G-d, is the greatness and the might (hagevurah)," which are the ten Sefiros of Atzilus that give life and bring into being from nothing to something.

ועוד הנה כתיב (דברים יב) כי הדם הוא הנפש שעיקר חיות האדם הוא הדם. ודם נמשך מבחי' גבורה מדה"ד [מדת הדין].

Moreover, it is written (Deuteronomy 12), "For the blood is the soul": the main life-force (chayus) of a person is the blood. And blood is drawn from the level of Gevurah, the attribute of judgment.

אלא הפי' מדה"ד [מדת הדין] הוא בחי' גבורה לשון תגבורת שכח החיות מאור א"ס בא בהתגברות יותר מבחי' החסד שהוא נמשך למטה מטה

Rather, the meaning of "the attribute of judgment" is the level of Gevurah, a term that means intensity (tigboros): the power of the life-force from the Infinite Light (Or Ein Sof) comes with greater intensity than in the level of Chesed, which is drawn down lower and lower

אבל הוא בא בבחי' קרירות. משא"כ בחי' גבורה שבא החיות מאור א"ס בהתגברות רב למאוד.

but comes in a manner of coolness. This is not so with the level of Gevurah, in which the life-force from the Infinite Light comes with exceedingly great intensity.

ע"כ ממילא כשבא בדרך השתלשלות למטה נעשה בחי' דין מי שאינו ראוי לקבל ההשפעה אינו יכול לקבל מפני שהחיות נמשך בהתגברות רב.

Therefore, as a matter of course, when it comes down by way of the chain of descending worlds (hishtalshelus), it becomes the aspect of judgment: one who is not fit to receive the flow cannot receive it, because the life-force is drawn with great intensity.

משא"כ בחי' חסד שבא החיות בקרירות יוכל למשוך ולהתפשט למטה מטה אבל בחי' גבורה הוא החיות בהתגברות בחי' ז' מלכים והוא עולם התהו שלכן נק' י"ס [י' ספירות] בעולם התהו בשם מלכים:

This is not so with the level of Chesed, in which the life-force comes with coolness; it can be drawn and spread lower and lower. But the level of Gevurah is the life-force with intensity, the level of the seven kings, which is the World of Tohu; this is why the ten Sefiros in the World of Tohu are called by the name "kings."

4 ועפ"י [ועל פי] הקבלה מבואר שבחי' התהו הוא רבוי האור ומיעוט כלים. ובחי' התקון הוא בהיפוך. פירוש רבוי אור שהאור והחיות בא בהתגברות רב

According to the Kabbalah it is explained that the level of Tohu is abundant light and few vessels, and the level of Tikkun is the reverse. "Abundant light" means that the light and the life-force come with great intensity.

כי כל הי"ס [הי' ספירות] היו בתגבורת רב כמו בחי' חסד הי' [היה] מדת חסד בהתגברות רב וכן כל הי"ס [הי' ספירות] וגם

For all ten Sefiros were in great intensity: for example, in the level of Chesed, the attribute of Chesed was in great intensity, and so too all ten Sefiros. And also,

לכן לא היה התכללות המדות להיות כלול חו"ג [חסד וגבורה] מפני שכל בחי' ומדה היה בכח והתגברות רב.

therefore there was no inter-inclusion of the attributes (middos), [such that each] would be comprised of Chesed and Gevurah, because every level and attribute was with great force and intensity.

לכן לא היה יכול להתכלל עם הפוכו והיה כל מדה בפני עצמה וזהו שראה שאין העולם מתקיים

Therefore [each] could not be included with its opposite, and each attribute was by itself. And this is [the meaning of] "He saw that the world could not endure,"

כי מזה אינו יכול להיות תקון עולם ולצורך תקון עולם הוצרך להיות בחי' תיקון היינו בחי' קוין התכללות המדות זה בזה

for from this there cannot be a rectification of the world. And for the sake of the world's rectification there had to be the level of Tikkun, that is, the level of "lines," the inter-inclusion of the attributes with one another.

והוא בחי' רבוי כלים ומיעוט האור שהאור וחיות אינו בא בהתגברות רק בחי' חסד בקרירות ולזה יוכל להיות התכללות חו"ג [חסד וגבורה] שני הפכים

And this is the level of many vessels and little light, where the light and life-force do not come with intensity, but [as] the level of Chesed, with coolness; and therefore there can be an inter-inclusion of Chesed and Gevurah, two opposites.

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] (בפ"ה דאבות) להודיע כמה ארך אפים לפניו שכל הדורות היו מכעיסין ובאין עד שבא אברהם אבינו כו'.

As our Sages, of blessed memory, said (in the fifth chapter of Avos): "To make known how great is the patience before Him, for all the generations kept provoking Him, on and on, until Avraham our father came," etc.

שמחמת שאין המדה בא בהתגברות נמשך להיות א"א וסבלנות. ואדרבה יכול להיות שני הפכים בתכלית

For because the attribute does not come with intensity, there comes about forbearance and patience. On the contrary, there can be two utter opposites [together],

כמו שמצינו בבנין בהמ"ק [בית המקדש] שהיתה השמחה גדולה עד מאד כשאמר שלמה שיר השירים שלא היתה מיום בריאת העולם.

as we find at the building of the Holy Temple, that there was exceedingly great joy when Shlomo said the Song of Songs, [joy] such as there had not been since the day the world was created.

וכמ"ש (מלכים א ח) כי מלא כבוד ה' את בית ה'. שבא האש מלמעלה היינו בחי' גילוי השכינה למטה

And as it is written (I Kings 8), "For the glory of G-d filled the House of G-d": the fire came from above, that is, the level of the revelation of the Shechinah (Divine Presence) below.

נמצא שהי' [שהיה] השמחה רבה מאד ועל אותו הפרק נאמר (ירמיה לב) כי על אפי ועל חמתי היתה לי העיר הזאת למן היום אשר בנו אותה.

Thus there was very great joy; and concerning that same time it is said (Jeremiah 32), "For this city has been to Me [a cause] of My anger and of My fury from the day that they built it,"

ממה שלקח בת פרעה כו'. נמצא שהיו ב' הפכים יחד בעת ובזמן אחד והיינו ע"י ששיתף מדת הרחמים ונעשה

because he took Pharaoh's daughter, etc. Thus there were two opposites together at one time and one moment. And that is because He joined the attribute of mercy, and there came to be

עולם התקון יכול להיות התכללות המדות זב"ז [זה בזה] שמאחר שאין המדה והתגלותה הולך ברבוי ובתגבורת האור א"כ הכלי היתה יכולה להכיל גם ב' הבחי' יחד.

the World of Tikkun, [in which] there can be inter-inclusion of the attributes with one another: since the attribute and its revelation do not proceed with abundance and intensity of light, the vessel could therefore contain both aspects together.

5 והנה נשמת האדם הוא מבחי' אצילות עולם התקון ולכן הנשמה כלולה מכל המדות כמבואר בתניא

Now the soul of man is from the level of Atzilus, the World of Tikkun; therefore the soul is comprised of all the attributes, as explained in the Tanya.

משא"כ המלאכים שרשם מבחי' עולם התהו מחנה מיכאל מחנה גבריאל כל א' קו בפ"ע [בפני עצמו]. מחנה מיכאל הוא רק בחי' אהבה בהתגברות מאד.

This is not so with the angels, whose root is from the level of the World of Tohu: the camp of Michael, the camp of Gavriel, each one a separate line. The camp of Michael is only the level of love, with very great intensity.

ומחנה גבריאל הוא רק בחי' יראה בהתגברות רב שר של מים שר של אש. ומזה נמשך בחי' מרכבה פני אריה אל הימין פני שור וכו'.

And the camp of Gavriel is only the level of awe, with great intensity: the prince of water, the prince of fire. And from this is drawn the level of the Chariot: "the face of a lion on the right," "the face of an ox," etc.

6 והנה בנשמת האדם ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] ג' שותפין באדם הקב"ה נותן בו נשמה. וחיות נפש הבהמות ועופות הם מבחי' פני ארי' [אריה] פני שור כו'

Now concerning the soul of man, our Sages, of blessed memory, said: "There are three partners in a person... the Holy One, blessed be He, puts a soul into him." And the life-force of the soul of animals and birds is from the level of "the face of a lion," "the face of an ox," etc.,

ומקורם מעולם התהו ולזה נאמר על האדם אחור וקדם צרתני שמצד בחי' התקון בהשתלשלות בחי' אדם הוא במדרגה גבוה יותר.

and their source is from the World of Tohu. And therefore it is said of man, "Behind and before You have formed me": from the standpoint of the level of Tikkun, in the chain of descending worlds (hishtalshelus), the level of man is on a higher rank.

שבחי' הבהמות נפלו למטה מטה מאד מאד משא"כ במקורם הם במדרגה גבוה יותר שהם מבחי' עולם התהו לפני מלך מלך כו' כנודע.

For the animals fell very, very far down, whereas in their source they are on a higher rank, for they are from the level of the World of Tohu, "before any king reigned," etc., as is known.

7 ואי לזאת האהבה הבאה מצד נפש הבהמית הוא למעלה מעלה בחי' בכל מאדך שלמעלה מהכלי מפני שהוא בחילא יתיר שבאה בהתגברות רב ששרש נפש הבהמית הוא מבחי' התהו כנ"ל.

Accordingly, the love that comes from the side of the animal soul (nefesh habahamis) is higher and higher, the level of "with all your might," which is above the vessel, because it is with greater force (bechila yatir), coming with great intensity; for the root of the animal soul is from the level of Tohu, as [explained] above.

רק שנפלה בשבה"כ [בשבירת הכלים] למטה מטה מאד בעבודה גשמית להיות נפרדים אבל כשנברר ועולה למעלה בתפלה אזי הוא בהתגברות רב אהבת בכל מאדך

Only, it fell through the Shattering of the Vessels very far down, into physical service, to be separate [beings]; but when it is refined and rises up in prayer, then it is with great intensity: the love of "with all your might."

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] והאי דלא אמינא לך באורתא דלא אכלי בישרא דתורא כו' נמצא שמאכל הבשר נותן כח ותוספ' מוחין באדם וכמ"ש ויין ישמח לבב אנוש.

And as our Sages, of blessed memory, said: "And the reason I did not tell you [this] in the evening is that we had not eaten ox meat," etc. Thus eating meat gives strength and additional intellect (mochin) to a person; and as it is written, "And wine gladdens the heart of man."

8 ועכ"ז [ועם כל זה] למטה האדם במדרגה גבוה יותר מהם ואין ערוך כו' אבל בשרשם הם למעלה מבחי' האדם שהם מעולם התהו. ועפ"י [ועל פי] הקבלה נק' יתרון האור מתוך החשך דוקא.

And nevertheless, below, man is on a higher level than they, and there is no comparison, etc.; but in their root they are higher than the level of man, for they are from the World of Tohu. And according to the Kabbalah this is called "the advantage of light [that comes] from darkness" specifically.

והיינו ע"י ההתבוננות בתפלה איך שטרוד כל היום ורודף אחר פרנסתו מזון ולחם שחיותן הוא מהמזלות

That is, through contemplation in prayer: how he is preoccupied all day long, running after his livelihood, food and bread, whose life-force (chayus) is from the constellations (mazalos),

כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אין לך עשב למטה שאין לו מזל כו' והמזלות נמשכים מבחי' הע' [השבעים] שרים והשרים מקבלים משמרי האופנים והאופנים מקבלים מבחי' מלכות כמ"ש מלכותך מכ"ע [מלכות כל עולמים].

as our Sages, of blessed memory, said, "You have no blade of grass below that does not have a constellation," etc. And the constellations are drawn from the level of the seventy princes, and the princes receive from the guardians of the Ofanim, and the Ofanim receive from the level of Malchus (sovereignty), as it is written, "Your kingship is a kingship over all worlds."

אבל לגבי מהותו ועצמותו אין ערוך שהוא רק בחי' זיו והארה בלבד וזהו ענין מאמר ר' [רבי] עקיבא אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו עאכו"כ [על אחת כמה וכמה].

But in relation to His essence and being there is no comparison, for it is only the level of a ray and a glimmer alone. And this is the matter of the saying of Rabbi Akiva: "If so for those who transgress His will, then for those who do His will, how much more so!"

ששם הוא התענוג עד אין קץ וכמ"ש הודו על ארץ ושמים שבחי' ארץ ושמים ממלא וסובב הם רק בחי' הוד וזיו משא"כ לבני ישראל עם קרובו לבחי' מהותו ועצמותו ית'.

For there is the delight without end. And as it is written, "His splendor is over earth and heaven": the level of earth and heaven, [the light that] fills [all worlds] and [the light that] encompasses [them] (memalei and sovev), is only the level of splendor and radiance; this is not so with "the children of Israel, the people close to Him," [close] to the level of His essence and being, blessed be He.

מזה תתלהב נפשו בהתגברות בחילא יתיר בתשוקה וחפיצה לדבקה בו ית' וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו'.

From this his soul will be kindled with intensity, with greater force (bechila yatir), in longing and desire to cleave to Him, blessed be He; and as it is written, "Whom do I have in heaven? And with You I desire nothing," etc.

9 וזהו ברוך אתה מלך העולם אשר קדשנו במצותיו כו' שמה שנשפע ונמשך למטה להיות ממלא וסובב הוא בחי' מלך העולם ומלכותו בכל משלה.

And this is [the meaning of] "Blessed are You… King of the world, who has sanctified us with His commandments," etc.: that which is bestowed and drawn down below, to be [the light that] fills and [the light that] encompasses [all worlds] (memalei and sovev), is the level of "King of the world," and "His kingship rules over all."

אבל אהבת ותשוקת נש"י [נשמות ישראל] לדבקה בו ית' במהותו ועצמותו אשר קדשנו אשר הוא בחי' תענוג העליון עד אין קץ לשון באשרי כו'. קדשנו במצותיו כו' שע"י המצות הם ממשיכים מענג העליון כמו טלית וכו'.

But the love and longing of the souls of Israel to cleave to Him, blessed be He, in His essence and being, [is] "who (asher) has sanctified us"; for asher is the level of the supernal delight without end, a term [as in] "In my happiness (be'oshri)," etc. "Who has sanctified us with His commandments," etc.: for through the mitzvos they draw down from the supernal delight, as, for example, tallis, etc.

10 וזהו כי מי נח זאת לי כי שעבוד הפרנסה כנז"ל [כנזכר לעיל] הוא בחי' מי נח כמו שהי' [שהיה] במבול שאין הפי' שהי' [שהיה] המבול להעביר הרשעים מן העולם.

And this is [the meaning of] "For this is as the waters of Noach to Me": for the servitude of livelihood, as mentioned above, is the level of "the waters of Noach," as it was in the Flood. For the meaning is not that the Flood was to remove the wicked from the world,

כי לזה לא הי' [היה] נצרך המבול מים כי ברגע אחת הי' [היה] נעשה.

for that the Flood of water would not have been needed, since it could have been done in a single moment.

11 וכמ"ש בפרעה ותכחד כו'. רק המבול הי' [היה] כדי לטהר העולם כי בתחלה ותמלא הארץ חמס כו'.

As it is written regarding Pharaoh, "And you would have been cut off," etc. Rather, the Flood was in order to purify the world, for at first "the earth was filled with violence," etc.,

שהם המשיכו קליפות כו'. שלזה הי' [היה] צריך לטהר העולם ע"י בחי' מים המטהרים והוא בחי' גשם גבורות גשמים שהוא מבחי' התהו שכשנמשך הגשמים בסדר והדרג' [והדרגה] הוא בחי' חסד ומצמיח זרעים כו'.

for they drew down kelipos (husks), etc. Therefore the world had to be purified through the level of purifying waters; and this is the level of rain, "the mighty powers of rain," which is from the level of Tohu. For when the rains are drawn down in order and gradation, this is the level of Chesed, and it makes seeds grow, etc.

משא"כ המבול שהיו יורדים בגבורה היינו בהתגברות רב ובכח גדול שהוא מבחי' עולם התהו חסד דתהו לטהר הארץ הוצרך להיות הארה מבחי' עולם התהו שלמעלה מבחי' תקון רק שהי' [שהיה] הארה רבה ועצומה בהתגברות רב מבחי' התהו.

This is not so with the Flood, [whose waters] came down with Gevurah, that is, with great intensity and with great force, which is from the level of the World of Tohu, the Chesed of Tohu. To purify the earth there needed to be an illumination from the level of the World of Tohu, which is higher than the level of Tikkun; only it was a great and mighty illumination, with great intensity, from the level of Tohu.

12 ולזה וימח את כל היקום שלא היו ראוים לקבל. וזהו ויכסו ההרים חמש עשרה אמה כו'

Therefore "He wiped out all existence," for they were not fit to receive [it]. And this is [the meaning of] "And the mountains were covered… fifteen cubits," etc.

פי' הרים הוא בחי' תקון התכללות המדות כאברהם שקראו הר כו'. והטרדות ומחשבות עוה"ז מנפש הבהמית הם ג"כ מבחי' עולם התהו ונק' מי נח כו':

"Mountains" means the level of Tikkun, the inter-inclusion of the attributes (middos), as [in the case of] Avraham, who called it "mountain," etc. And the preoccupations and thoughts of this world, [which come] from the animal soul, are also from the level of the World of Tohu, and are called "the waters of Noach," etc.

13 וזהו ויאמר ה' לנח בא אתה וכל ביתך אל התבה. תבה הוא בחי' צירופי אותיות

And this is [the meaning of] "And G-d said to Noach, 'Come, you and all your household, into the ark (teivah).'" Teivah is the level of combinations of letters,

כי נח הוא בחי' שבת כתרגומו וישבת ונח כו'. ואין הפי' שביתה בעצם רק כאדם ששובת ממלאכתו.

for Noach is the level of Shabbos, as its Targum [renders] "and He ceased" (vayishbos) as "and He rested" (venach), etc. But the meaning is not cessation in essence, only like a person who rests from his work.

14 וכמ"ש ונוח בחמשה עשר כו' שביתה אחר מלחמה כו' בחי' נח נייחא דרוחא ויש ב' בחינות נח ב' בחי' שבת שבת תתאה ושבת עלאה יום שכולו שבת. ובחי' תפלה נק' ג"כ בחי' נח בחי' שבת.

And as it is written, "And they rested on the fifteenth," etc.: rest after war, etc., the level of nach, rest of the spirit (nayecha d'rucha). And there are two levels of nach, two levels of Shabbos: the lower Shabbos and the higher Shabbos, "the day that is entirely Shabbos." And the level of prayer is also called the level of nach, the level of Shabbos.

15 וכל תפלות החול מתעלים בשבת כי בשבת הוא עליות העולמות שכל ששת ימי המעשה הוא בירורי רפ"ח נצוצין בחי' מל' שיורדת בבי"ע ורגלי' [ורגליה] יורדות כו'. ויש בזה עתים שונים כמו חצות לילה.

And all the weekday prayers are elevated on Shabbos, for on Shabbos is the ascent of the worlds. For all six days of work are the refinements of the 288 sparks, the level of Malchus (sovereignty) that descends into [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah, "her feet descend," etc. And in this there are various times, such as midnight.

16 וכל ו' ימי המעשה הוא בחי' השפעות ויאמר אלקים יהי אור כו' יהי רקיע. ובשבת מתעלים בי"ע בבחי' אצי' בחי' תקון

And all six days of work are the level of the influences of "And G-d said, 'Let there be light,'" etc., "Let there be a firmament." And on Shabbos, Beriah, Yetzirah and Asiyah are elevated into the level of the World of Atzilus (Emanation), the level of Tikkun,

כי איהו וחיוהי חד [איהו] וגרמוהי חד פי' חיוהי אורות וגרמוהי כלים הכל חד בהון

for "He and His life-force are one, He and His vessels are one"; meaning, chayohi ("His life-force") is the lights and garmohi ("His vessels") are the vessels: all is one in them.

וכמ"ש לך ה' הגדולה והגבורה שבבחי' אצי' בחי' גדולה וגבורה הם בבחי' לך ומיוחדים בתכלית בחי' תקון.

And as it is written, "Yours, O G-d, is the greatness and the might": in the level of Atzilus, the levels of greatness and might are in the level of "Yours," and are utterly united, the level of Tikkun.

17 וכמו"כ [וכמו כן] בתפלה ג"כ כל המעשה אשר יעשה בכל יום במזון או אפי' [אפילו] ת"ת [תלמוד תורה] מתעלה בתפלה ע"י אהבת בכל מאדך.

So too in prayer: all the activity that one does every day, with food or even [with] Torah study, is elevated in prayer through the love of "with all your might."

וזהו שבת תתאה שמתעלים בי"ע בבחי' אצי'. אך לע"ל [לעתיד לבוא] יהיה יום שכולו שבת פי' שיתעלה בחי' אצי' למעלה מעלה ולא

And this is the lower Shabbos, in which Beriah, Yetzirah and Asiyah are elevated into the level of Atzilus. But in the Time to Come there will be "the day that is entirely Shabbos," meaning that the level of Atzilus will be elevated higher and higher, and not

כמו עתה שאחר שבת נצרך להיות חול היינו שבחי' אצי' מברר בי"ע ולע"ל [ולעתיד לבוא] יתעלה בחי' אצי' ולא יהי' [יהיה] נצרך עוד לברר בי"ע

as now, when after Shabbos there must be a weekday, that is, the level of Atzilus refines Beriah, Yetzirah and Asiyah; but in the Time to Come the level of Atzilus will be elevated, and it will no longer be necessary to refine Beriah, Yetzirah and Asiyah,

כי רוח הטומאה אעביר ויבולע המות כו' אשת חיל עט"ב [עטרת בעלה] ונקבה תסובב גבר וכמבואר במ"א ודי"ל [ודי למבין]:

for "I will remove the spirit of impurity," and "He will swallow up death," etc.; "A woman of valor is the crown of her husband," and "A female shall surround a male," as explained elsewhere; and this will suffice for one who understands.

18 וזהו פי' הפסוק מים רבים הם טרדות עוה"ז שהם מבחי' עולם התהו ונהרות הם המחשבות שנמשכו כמי נהר דניידי ואזלי

And this is the explanation of the verse: "Many waters" are the preoccupations of this world, which are from the level of the World of Tohu; "and rivers" are the thoughts, which flow like the waters of a river that move along and go,

כי בבחי' התהו יש ג"כ ב' בחי' מים ונהרות לא יוכלו לכבות את האהבה הבאה מכח נפש האלקית בהתגברות ועמך לא חפצתי וכו':

for in the level of Tohu there are also two levels, waters and rivers; [yet they] "cannot extinguish the love" that comes from the power of the G-dly soul (nefesh ha'Elokis) with intensity: "and with You I desire nothing," etc.

19 אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו. פי' ביתו הוא בחי' חכ' [חכמה] בחכמה יבנה בית.

"If a man would give all the wealth of his house for love, he would be utterly scorned." Meaning: "his house" is the level of Chochmah (wisdom), [as in] "With wisdom a house is built."

הון ביתו הוא פנימיות כמ"ש בדעת חדרים ימלאו כל הון יקר ונעים והוא בחינת טעמי התורה והוא בחינת ג"ע [גן עדן] העליון ותחתון ואורייתא מחכמה נפקת.

"The wealth of his house" is the inner dimension (pnimiyus), as it is written, "And with knowledge the chambers are filled with all precious and pleasant wealth"; and this is the level of the reasons of the Torah, and this is the level of the higher and lower Gan Eden; and "the Torah issues from Chochmah."

20 ואם יתן איש בחי' איש מלחמה שלהיות בחינת חכמה להיות נהנין מזיו השכינה בבחי' השגה הוא רק בחי' זיו והארה בלבד והוא

"If a man would give" — the level of "a man of war": for [the ability] to have the level of Chochmah, to delight in the radiance of the Shechinah (Divine Presence) in the manner of comprehension, is only the level of a ray and a glimmer alone; and it is

ע"י בחי' איש מלחמה הוא רבוי הצמצומים עד שיוכל להיות בחינת חכמה זיו השכינה אבל בחי' אהבה הנ"ל ועמך לא חפצתי כו'.

through the level of "a man of war," which is the many contractions (tzimtzumim), until there can be the level of Chochmah, the radiance of the Shechinah. But the level of the love mentioned above [is] "and with You I desire nothing," etc.:

שלא ע"מ [על מנת] לקבל פרס היינו עוה"ב [עולם הבא] ג"ע [גן עדן] העליון וכו' כ"א ועמך למהותו ועצמותו ית' אליו ולא למדותיו.

not for the sake of receiving a reward, that is, the World to Come, the higher Gan Eden, etc., but rather "with You," to His essence and being, blessed be He: to Him and not to His attributes.

21 ואיך יוכל למשוך בחי' מהותו ועצמותו. הוא ע"י המצות כי תרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן הם תר"ך עמודי אור גימט' [גימטריא] כתר.

And how can one draw down the level of His essence and being? It is through the mitzvos: for the 613 mitzvos of the Torah and the seven mitzvos of the Rabbis are 620 pillars of light, the numerical value of Keser (the Crown).

שכמו שהעמוד הוא מלמעלה למטה כמו"כ [כמו כן] המצות הם מבחי' גלגלתא בחי' כתר הממוצע בין מאציל לנאצלי' [לנאצלים] כי איך יכול למשוך ממהותו ועצמותו ית' למטה הוא ע"י המצות רמ"ח אברין דמלכא

For just as a pillar [extends] from above to below, so too the mitzvos are from the level of Gulgalta, the level of Keser, the intermediary between the Emanator and the emanated. For how can one draw down from His essence and being, blessed be He, below? It is through the mitzvos, "the 248 limbs of the King,"

וכמ"ש וימינו תחבקני כמשל החובק את האדם מחמת אהבת פנימיותו שהוא חכם ביותר וכדומה רק שאינו יכול לתפוס אותו כ"א

and as it is written, "And His right hand embraces me" — like the analogy of one who embraces a person out of love for his inner self, because he is exceedingly wise and the like; only he cannot grasp him except

ע"י הגוף ואבריו כמו כן כביכול ע"י המצות רמ"ח פקודין יכולים להמשיך מהו"ע [מהותו ועצמותו] שהם רצונו ית'.

through the body and its limbs. So too, as it were, through the mitzvos, the 248 commandments, one can draw down His essence and being, for they are His will, blessed be He.

22 וזהו לאשתאבא בגופא דמלכא הוא בחי' המצות וזהו שאנו אומרים בק"ש [בקריאת שמע] שמע ישראל הוי"ה אלקינו יחוד או"א [אבא ואימא] תרין ריעין כו' ה' אחד יחוד זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא].

And this is [the meaning of] "to be absorbed in the body of the King": this is the level of the mitzvos. And this is what we say in the Shema: "Hear, O Israel, G-d is our G-d" — the union of Abba and Imma (Chochmah and Binah), "two companions," etc.; "G-d is One" — the union of Z'eir Anpin (the emotive attributes) and Nukva (the feminine / Malchus).

בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] יחודא תתאה וזהו הכל בחי' יחוד היינו כשנמשך למטה והיו לאחדים משא"כ מעשה המצות והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום.

"Blessed be the name of the glory of His kingdom forever and ever" — the lower unity (yichuda tata'ah). And all this is the level of union, that is, when it is drawn below and they become one. This is not so with the performance of the mitzvos: "And these words which I (anochi) command you today shall be."

אנכי הוא בחי' כתר ע"י ודברת בם כי בחי' הדבור בתורה הוא ג"כ מ"ע [מצות עשה].

Anochi is the level of Keser (the Crown), through "and you shall speak of them"; for speech in Torah is also a positive commandment.

23 וזהו אם יתן איש את כל הון ביתו בחינת ג"ע [גן עדן] העליון ותחתון בחי' חכמה טעמי התורה בוז יבוזו לו

And this is [the meaning of] "If a man would give all the wealth of his house" — the level of the higher and lower Gan Eden, the level of Chochmah, the reasons of the Torah — "he would be utterly scorned,"

שהוא רק בחי' זיו והארה בלבד אבל באהבה ועמך לא חפצתי כו'. שהוא אליו ולא למדותיו למהותו ועצמותו ית':

for it is only the level of a ray and a glimmer alone; but "for love" — "and with You I desire nothing," etc. — which is to Him and not to His attributes, to His essence and being, blessed be He.

24 וזהו אחות לנו קטנה. פי' כי עתה נקרא זה דודי כו' אבל כשמתעלה למעלה מעלה ע"י המצות במהותו ועצמותו נק' אחותי לשון ולא מאחין איחוי אלכסנדרי.

And this is [the meaning of] "We have a little sister." Meaning: for now she is called "this is my beloved," etc.; but when she is elevated higher and higher through the mitzvos, into His essence and being, she is called "my sister" (achosi), a term [as in] "and they do not join (me'achin)" and "the joining (ichuy) of Alexandria."

שהיו לאחדים ממש אשת חיל עט"ב [עטרת בעלה] ושם נק' בחי' קטנה נקודה חדא. כי כשמקבלת מבחינת חכמה נק' רבה אמונתך

For they become truly one, "a woman of valor is the crown of her husband," and there she is called the level of "little," a single point. For when she receives from the level of Chochmah, [this is] called "great is Your faithfulness,"

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אימתי גדול כשהוא בעיר אלקינו היינו שיש השפעות והמשכות רבים משא"כ כשיתעלה בחי' מל' למעלה מעלה להיות עט"ב [עטרת בעלה] אז היא בחי' נקודה חדא

and as our Sages, of blessed memory, said, "When is He great? When He is in the city of our G-d," that is, when there are many influences and flows; this is not so when the level of Malchus will be elevated higher and higher, to be "the crown of her husband": then she is the level of a single point.

(וע' ברע"מ [ברעיא מהימנא] פ' תרומה דף קנ"ח ע"א ואיהי עטרה על רישיה מסטרא דסגולתא) וכידוע שנקודה אחת עליונה כולל כל בחי' התחתונה כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] רגלי החיות כנגד כולם שוקי החיות כו':

(And see the Ra'aya Mehemna, Parshas Terumah, folio 158a: "And she is a crown on His head, from the side of the segolta.") And as is known, a single higher point includes all the levels of the lower, as our Sages, of blessed memory, said, "The feet of the Chayos correspond to all of them; the legs of the Chayos," etc.

25 ושדים אין לה. פי' שעתה נמשך ונשפע למטה בהיכלות דבי"ע ומלכותו בכל משלה משא"כ למעלה איידי דטריד למיבלע לא פליט אינו נמשך ונשפע כלל:

"And she has no breasts." Meaning: for now [the flow] is drawn and bestowed below, into the chambers of Beriah, Yetzirah and Asiyah, and "His kingship rules over all"; this is not so above: "since it is busy swallowing, it does not emit" — it is not drawn and bestowed at all.

26 מה נעשה לאחותינו ביום שידובר בה פי' כי למטה וידבר ה' כו' דבר מלך שלטון

"What shall we do for our sister on the day she is spoken for?" Meaning: for below, [it is] "And G-d spoke," etc., "the word of a king is authority,"

היינו שבחי' הדבור פרצוף בפ"ע [בפני עצמו] מנהיג וממשיך לזולתו משא"כ למעלה שידובר בה בחי' נפעל שהדבור אינו בפ"ע [בפני עצמו] רק בה שאינו נמשך למטה:

that is, the level of speech is a configuration (partzuf) by itself, which leads and draws down to others; this is not so above, "that she is spoken for," a passive level, in which the speech is not by itself but only "in her," for it is not drawn down below.

TORAH OHR • PARSHAS NOACH • MAAMAR 4

ויאמר ה' הן עם אחד ושפה א' לכלם...

"And G-d said: Behold, they are one people, and one language for them all"

1 ויאמר ה' הן עם אחד ושפה א' לכלם כו' ועתה לא יבצר מהם וגו'.

"And G-d said: Behold, [they are] one people, and one language for them all," etc., "and now nothing will be withheld from them," etc.

ולכאורה תמוה איך לא יבצר מהם נגד רצונו ית' ומי זה אמר ותהי אם ה' לא צוה. גם מה הי' [היה] מחשבותם לעשות מגדל וראשו בשמים שכל זה תמוה.

At first glance this is puzzling: how could nothing be withheld from them against His will, blessed be He? "Who is it that spoke and it came to be, if G-d did not command it?" Also, what were their thoughts in making a tower "with its top in the heavens"? For all this is puzzling.

אך הנה בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] להרח"ו [להרבי חיים ויטאל] ז"ל [זכרונו לברכה / זכרונם לברכה] כתב בענין דור הפלגה שכוונתם הי' [היה] להמשיך להם השפעת טובה בהכרח בכח שמוש השמות אף אם לא היו טובים כו' ע"ש.

But in the Likkutei Torah of Rabbi Chaim Vital, of blessed memory, he writes concerning the generation of the Dispersion that their intention was to draw down to themselves a flow of good by compulsion, through the power of using the [holy] Names, even though they were not good, etc.; see there.

2 וביאור הענין יובן במ"ש בכהאריז"ל [בכתבי האריז"ל] ובפרדס בענין ז' שמות שאינן נמחקין שם אל בחסד שם אלקים בגבורה ושם הוי"ה בתפארת.

The explanation of the matter will be understood from what is written in the writings of the Arizal and in the Pardes concerning the seven Names that may not be erased: the Name Kel in Chesed (kindness), the Name Elokim in Gevurah (restraint), and the Name Havayah in Tiferes (beauty).

ופי' דהיינו בהכלים דחג"ת [דחסד גבורה תפארת] כי האור הוא בכולם משם הוי"ה ורק בהכלים הוא בחסד שם אל כו'.

The explanation is that this refers to the vessels of Chesed, Gevurah and Tiferes; for the light in all of them is from the Name Havayah, and only in the vessels is it the Name Kel in Chesed, etc.

ובתפארת אפי' [אפילו] בהכלי מאיר שם הוי"ה (ועמ"ש בפ' בא בפסוק בעצם היום הזה). ולהבין זה מפני מה בתפארת הוא הכלי ג"כ מבחי' שם הוי"ה משא"כ בשארי הספי' [הספירה / הספירות].

But in Tiferes, even in the vessel, the Name Havayah shines (and see what is written in Parshas Bo on the verse "On that very day"). [We need] to understand this: why in Tiferes is the vessel, too, from the level of the Name Havayah, which is not so in the other Sefiros?

ויש להבין מ"ש במאמר דפתח אליהו אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין וקרינן להון עשר ספירן. חסד דרועא ימינא כו' חכמה מוחא בינה לבא כו'.

And [we need] to understand what is said in the discourse "Elijah opened": "You are He Who brought forth ten tikkunim (rectifications), and we call them ten Sefiros ... Chesed, the right arm, etc.; Chochmah (wisdom), the brain; Binah (understanding), the heart," etc.

3 וכל ספירה אית לה שם ידיעא כו' ואנת לית לך שם ידיעא אנת הוא חכים ולא בחכמה ידיעא אנת הוא מבין ולא בבינה ידיעא.

"And each Sefirah has a known name, etc., but You have no known name. You are wise, but not with a known wisdom; You understand, but not with a known understanding."

דהנה תחלה הזכיר חו"ב [חכמה ובינה] חכמה מוחא ובינה לבא ומהו שאמר אח"כ אנת הוא חכים דאין ר"ל [רוצה לומר] אנת הוא חכים שמתלבש באותו בחי' חכמה שהזכיר תחלה שהוא מהע"ס [מהעשר ספירות].

For first it mentioned Chochmah and Binah — "Chochmah, the brain, and Binah, the heart" — so what does it mean when it says afterwards, "You are wise"? For it does not mean "You are wise" in the sense that He is clothed in that very level of Chochmah it mentioned first, which is one of the ten Sefiros.

דמדקאמר וכל ספירה אית לה שם ידיעא ואנת לית לך שם ידיעא אנת הוא חכים. זה מורה דפי' אנת הוא חכים הוא ג"כ בבחי' דלית לך שם ידיעא.

For from its saying, "And each Sefirah has a known name, but You have no known name; You are wise," this indicates that the meaning of "You are wise" is also in the sense of "You have no known name."

4 ואלו בהתלבשות אור א"ס ב"ה בע"ס [בעשר ספירות] דאצי' אזי נקרא הוא ית' בשם לפי הספי' [הספירה / הספירות] שמתלבש בה

Now, as the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, clothes itself in the ten Sefiros of Atzilus (Emanation), He, blessed be He, is then called by a name according to the Sefirah in which He is clothed,

כמ"ש בפרדס שער השמות באריכות וכנ"ל שם אל בחסד כו'. וא"כ איך יתכן בחי' אנת הוא חכים וגם לית לך שם ידיעא.

as is written at length in the Pardes, in the Gate of the Names, and as [stated] above: the Name Kel in Chesed, etc. If so, how is it possible [to speak of] the level of "You are wise," and also "You have no known name"?

אלא הפי' דמתחלה אמר אנת הוא חד ולא בחושבן ואע"ג [ואף על גב] דאפיקת עשר תקונין שהם ע"ס [עשר ספירות] דתקון דאצי' אשר כל ספירה היא בחינה מיוחדת מזולתה חכמה חסד כו'

Rather, the meaning is this: it first said, "You are One, but not in number"; and although "You brought forth ten tikkunim," which are the ten Sefiros of the Tikkun of Atzilus, in which each Sefirah is a level distinct from the others — Chochmah, Chesed, etc. —

וא"כ הוה ס"ד שגם בהעצמות יש ח"ו [חס ושלום] ג"כ בחינות מיוחדות חכמה חסד כו' לזה אומר שאינו כן כי בחי' אנת הוא חכים הוא ולא בחכמה ידיעא.

then one might have thought that in the Essence, too, there are, G-d forbid, likewise distinct levels, Chochmah, Chesed, etc. To this it says that it is not so; for the level of "You are wise" is "but not with a known wisdom."

ר"ל [רוצה לומר] כי חכמה דאצי' נק' חכמה ידיעא אע"פ [אף על פי] שהיא ג"כ באמת למעלה מעלה ממהות חכמה דבי"ע מ"מ כיון

That is to say: the Chochmah of Atzilus is called "a known wisdom." Although it too is in truth far, far above the essence of the Chochmah of Beriah, Yetzirah and Asiyah (Creation, Formation and Action), nevertheless, since

שהיא מקור ושרש להן נקראת חכמה ידיעא והיינו ששם הוא בחי' כלים ממש חכמה יש לה כלי בפ"ע [בפני עצמו] בינה בפ"ע [בפני עצמו].

it is their source and root, it is called "a known wisdom." That is, there it is the level of actual vessels: Chochmah has a vessel of its own, Binah [a vessel] of its own.

5 וזהו דייקא בע"ס [בעשר ספירות] דאצילו' [דאצילות]. אבל מה דאנת הוא חכים הוא לא בחכמה ידיעא כלל עד שהתהוות חכמה דאצי' מבחי' אנת הוא חכים הוא

And this is specifically in the ten Sefiros of Atzilus. But that of which [it says] "You are wise" is not with a known wisdom at all — so much so that the coming into being of the Chochmah of Atzilus from the level of "You are wise" is

ע"ד התהוות יש מאין ולא בחי' עילה ועלול כלל ולא ע"ד התהוות חכמה דבי"ע מחכמה דאצי' שזה נק' ג"כ השתלשלות שלכך נק' חכמה דאצי' חכמה ידיעא ואיך היא ידיעא

in the manner of coming into being as something from nothing (yesh me'ayin), and not [in the manner of] cause and effect at all; and not like the coming into being of the Chochmah of Beriah, Yetzirah and Asiyah from the Chochmah of Atzilus, which is also called the chain of descent (hishtalshelus). This is why the Chochmah of Atzilus is called "a known wisdom." And how is it "known"?

אלא שלפי שחכמה דבי"ע נתהווה ממנה ע"י השתלשלו' [השתלשלות] והיא גלויה וידועה לכך גם החכמה דאצי' נק' חכמה ידיעא.

Only because the Chochmah of Beriah, Yetzirah and Asiyah came into being from it by way of hishtalshelus, and it is revealed and known — therefore the Chochmah of Atzilus, too, is called "a known wisdom."

6 וכמו ע"ד שנק' אדם דאצי' אדם דעשייה. משא"כ בחי' אנת הוא חכים הוא לא בחכמה ידיעא וזהו הנק' בלשון הפרדס עשר ספירות הגנוזות במאצילן שע"ז אמר אנת הוא חכים כו'.

And it is like the way that Adam of Atzilus is called Adam of Asiyah. But the level of "You are wise" is not with a known wisdom; and this is what is called, in the language of the Pardes, "the ten Sefiros hidden in their Emanator," of which it said, "You are wise," etc.

וענין זה עולה בקנה אחד עם מ"ש בע"ח [בעץ חיים] שיש עקודים נקודים וברודים והיינו שבעקודים כל הע"ס [העשר ספירות] הם עקודים בכלי א' ואין שם שום

This matter is fully of one piece with what is written in Etz Chaim: that there are Akudim, Nekudim and Berudim. That is, in Akudim all ten Sefiros are bound together in one vessel, and there is no

התחלקות כלל לע"ס [לעשר ספירות] ובנקודים הוא שנחלקו לעשר נקודות וברודים הוא עולם התקון בחי' פרצופים כו' וז"ש [וזהו שכתוב] אליהו אנת הוא דאפיקת עשר תקונין שהם ע"ס [עשר ספירות] דברודים.

division there at all into ten Sefiros; in Nekudim they were divided into ten points; and Berudim is the World of Tikkun (Rectification), the level of partzufim (configurations), etc. And this is what Elijah said: "You are He Who brought forth ten tikkunim," which are the ten Sefiros of Berudim.

אמנם שרשם ומקורם שהם בחי' עקודים הרי הם בכלי א' ממש כל הבחי' חו"ב [חכמה ובינה] כו' והיינו לפי שהם למעלה מעלה ממהות בחי' חכמה ובינה הידועים דאצילות

However, their root and source, which is the level of Akudim — there they are literally in one vessel, all the levels, Chochmah and Binah, etc. This is because they are far, far above the essence of the known levels of Chochmah and Binah of Atzilus.

(והתהוות חכמה ובינה דאצילות הוא יש מאין היינו ע"י צמצום א"ק [אדם קדמון] וצמצום הדיקנא עד דאו"א [דאבא ואימא] יונקים רק מבחי' שערות כו' משא"כ מאצי' לבריאה אינו רק ע"י פרסא שאינו מערך הצמצומים אלו שבין א"ק [אדם קדמון] לאצילות ולכן נק' השתלשלות)

(And the coming into being of the Chochmah and Binah of Atzilus is something from nothing, that is, through the tzimtzum (contraction) of Adam Kadmon and the tzimtzum of the Beard, until Abba and Imma draw nourishment only from the level of the hairs, etc.; whereas from Atzilus to Beriah it is only through a parsa (partition), which is not of the order of these contractions between Adam Kadmon and Atzilus; and therefore it is called hishtalshelus.)

ולכן נקראים בשם ע"ס [עשר ספירות] הגנוזות. ויובן עד"מ כי הנה כחות הנפש המתלבשים באברי הגוף הרי הם מתחלקים כל כח מהות בפ"ע [בפני עצמו] ובאבר מיוחד בפ"ע [בפני עצמו].

Therefore they are called by the name "the hidden ten Sefiros." This will be understood by way of analogy: the powers of the soul that clothe themselves in the limbs of the body are divided, each power a distinct entity of its own, and in a particular limb of its own.

כח הראיה בעין וכח השמיעה באוזן וכח המעשה בידים. וכן בכחות עליונים מהן כח השכל במוח וכח המדות בלב.

The power of sight is in the eye, the power of hearing in the ear, and the power of action in the hands. And so too among the higher powers: the power of intellect is in the brain, and the power of the emotive attributes (middos) in the heart.

7 והנה כל כחות אלו נמשכים ומתפשטים מן הנפש האחת שהיא עצם א' וא"כ החילוקי כחות הנ"ל כשהיו עדיין כלולים בהנפש ודאי היו כולם בהתכללות אחת ממש בלי שום התחלקות וכמו שהנפש היא עצם א'.

Now all these powers are drawn and spread forth from the one soul, which is a single essence. If so, the distinct powers mentioned above, when they were still included in the soul, were certainly all in literally one inclusion, without any division, just as the soul is a single essence.

8 ואיך הוא זה והלא אנו רואים ראיה ושמיעה הם שני בחינות שונות זו מזו אלא ודאי משום כשהיו בחי'

And how can this be? Do we not see that sight and hearing are two levels different from one another? Rather, it must certainly be that when

כחות אלו בנפש הם בבחי' דקה ורוחני' יותר לאין שיעור מכשהם אח"כ בגוף החומרי עד ששם הם כולם מיוחדים כאלו הם רק דבר א' ממש.

these powers were in the soul, they were in a state infinitely finer and more spiritual than afterwards, when they are in the physical body — so much so that there they are all united as if they were literally only one thing.

9 ועד"ז יובן הנמשל שענין ע"ס [עשר ספירות] דאצי' שהם כל בחי' בכלי בפ"ע [בפני עצמו] חכמה בחי' בפ"ע [בפני עצמו] וחסד בפ"ע [בפני עצמו] כו'

In the same way the analogue will be understood: the ten Sefiros of Atzilus are each a level in a vessel of its own — Chochmah a level of its own, and Chesed of its own, etc.

אבל בשרשן בבחי' ע"ס [עשר ספירות] הגנוזות הם בעילוי יותר דק ונעלה לאין קץ עד ששם הם כולם רק דבר א' ממש וזהו שהן עקודים בכלי א' ממש.

But in their root, at the level of the hidden ten Sefiros, they are in a state infinitely finer and more exalted, so much so that there they are all literally only one thing; and this is [the meaning of] their being Akudim, [bound together] in literally one vessel.

וזה שבאצי' חכמה וחסד הם שני דברים שונים זמ"ז [זה מזה] היינו לפי שחכמה דאצי' אינה בערך כלל מהות החכמה דעקודים וכנ"ל שהיא הנק' חכמה ידיעא.

And the fact that in Atzilus Chochmah and Chesed are two things different from each other is because the Chochmah of Atzilus bears no comparison at all to the essence of the Chochmah of Akudim, and, as [stated] above, it is what is called "a known wisdom."

10 והנה אח"כ נמשך בחי' עולם הנקודים ושם כל ספי' [ספירה / ספירות] בפ"ע [בפני עצמו] והן עשר נקודות. והיינו שכבר ירדו בירידה גדולה ממדרגת ע"ס [עשר ספירות] דעקודים שהן כולם דבר א' כנ"ל משא"כ בע"ס [בעשר ספירות] דנקודים וזהו כמו בחי' חכמה ידיעא כו'.

Now afterwards the level of the World of Nekudim was drawn forth, and there each Sefirah is on its own, and they are ten points. That is, they had already descended in a great descent from the rank of the ten Sefiros of Akudim, which are all one thing, as [stated] above — which is not so in the ten Sefiros of Nekudim; and this is like the level of "a known wisdom," etc.

(והרי מובן גודל הצמצום והירידה כי מלבד זה שבעקודים וע"ס [ועשר ספירות] הגנוזות היו בעילוי רב יותר עד שנק' חכים ולא בחכמה ידיעא כנ"ל.

(And so the greatness of the contraction and the descent is understood: for besides the fact that in Akudim and the hidden ten Sefiros they were at a much greater elevation, so much so that it is called "wise, but not with a known wisdom," as [stated] above,

הרי עוד זאת כי התם כיון שכולן בכלי א' ואין בהם שום התחלקות א"כ בהמשכת בחי' חכמה עד"מ הרי יש בזה כל הע"ס [העשר ספירות] הגנוזות יחד ולא בחי' חכמה בפ"ע [בפני עצמו] כיון דהתם אין חכמה בחי' בפ"ע [בפני עצמו] כלל לבדה.

there is this besides: since there they are all in one vessel and there is no division in them at all, then in drawing forth the level of Chochmah, for example, all the hidden ten Sefiros are present in it together, and not the level of Chochmah on its own, since there Chochmah is not a level on its own, by itself, at all.

כ"א כל הע"ס [העשר ספירות] הגנוזות הם דבר א' ממש. א"כ אין שייך כלל לומר המשכת חכמה בפ"ע [בפני עצמו] כ"א המשכת דבר הנק' ע"ס [עשר ספירות] הגנוזות כו' יחד.

Rather, all the hidden ten Sefiros are literally one thing. If so, it is not at all fitting to speak of drawing forth Chochmah on its own, but only of drawing forth the thing called the hidden ten Sefiros, etc., together.

משא"כ בבחי' ע"ס [עשר ספירות] דנקודים נתצמצם להיות חכמה נמשכת בחי' א' לבדה ממש וכן חסד כו'.

Whereas in the level of the ten Sefiros of Nekudim it was contracted, so that Chochmah is drawn forth as literally one level alone, and likewise Chesed, etc.

והרי מובן שאין ערוך כלל בחי' חכמה כשהיא בפ"ע [בפני עצמו] לבחי' הכוללת כל הע"ס [העשר ספירות] יחד ממש וכמו שאין ערוך אות אחת הנפרדת מתיבת למשפחותיכם עד"מ לגבי התיבה כולה כשהיו כל האותיות יחד.

And so it is understood that the level of Chochmah on its own bears no comparison at all to the level that includes all ten Sefiros literally together — just as, by way of analogy, a single letter separated from the word lemishpechoseichem ("by your families") bears no comparison to the whole word, when all the letters were together.

מלבד מה שבחי' החכמה זו כשהיא בפ"ע [בפני עצמו] נק' חכמה ידיעא משא"כ החכמה דע"ס [דעשר ספירות] דעקודים נק' חכים ולא בחכמה ידיעא. וגם ע"ז שייך אנת הוא חד ולא בחושבן כיון שאין שם בחי' התחלקות עשר ספירות כנ"ל.

This is besides the fact that this level of Chochmah, when it is on its own, is called "a known wisdom," whereas the Chochmah of the ten Sefiros of Akudim is called "wise, but not with a known wisdom." And to this, too, "You are One, but not in number" applies, since there there is no division into ten Sefiros, as [stated] above.

ומ"מ אור א"ס ב"ה עצמו הוא למעלה מעלה מבחי' עקודים כי גם עקודים נק' אדם דבריאה לגבי א"ס ב"ה ועמ"ש ע"פ את שבתותי תשמרו בענין שבת תתאה ושבת עלאה).

Nevertheless, the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself is far, far above the level of Akudim; for even Akudim is called Adam of Beriah relative to the Infinite One (Ein Sof), blessed be He. And see what is written on [the verse] "You shall keep My Sabbaths," concerning the lower Shabbos and the higher Shabbos.)

ועד"ז ההפרש בין הארת הקו להרשימו שנשאר אחר הצמצום ומקום פנוי. דהנה הארת הקו מאיר בכל עולם לפי ערכו אך הרשימו היא בחי' הכוללת לכל העולמות.

And in the same way [is] the difference between the illumination of the kav (line of light) and the reshimu (impression) that remained after the tzimtzum (contraction) and the vacated space. For the illumination of the kav shines in each world according to its measure, but the reshimu is the level that includes all the worlds.

(וצ"ע [וצריך עיון] דמבואר בכמה מקומות דהקו גבוה הרבה מהרשימו וע' באגה"ק [באגרת הקודש] מאמר איהו וחיוהי הארת הקו והארה דהארה והארה דהארה כו'):

(This requires further study, for it is explained in several places that the kav is much higher than the reshimu. And see in Iggeres HaKodesh, the discourse "He and His life-force": the illumination of the kav, and a glimmer of a glimmer, and a glimmer of a glimmer of a glimmer, etc.)

11 והנה בעולם הנקודים הי' שבה"כ [היה] שזהו ענין עולם התהו והיינו לפי שהיו רק בבחי' נקודות כל א' בחי' בפ"ע [בפני עצמו] ואח"כ עולם הברודים הוא עולם התקון שנעשו בבחי' פרצופים שהוא להיות בחי' התכללות.

Now in the World of Nekudim there was the shattering of the vessels, which is the matter of the World of Tohu (chaos); that is because they were only in the state of points, each a level on its own. And afterwards the World of Berudim is the World of Tikkun (rectification), in which they became partzufim (configurations), which is to be a state of inclusion,

שלא יהיה חכמה בפ"ע [בפני עצמו] כ"א תהיה כלולה ג"כ מכל הע"ס [העשר ספירות] ונק' פרצוף אבא וכן פרצוף ז"א שעיקרו בחי' המדות

so that Chochmah would not be on its own, but would also be included of all ten Sefiros, and it is called the partzuf of Abba; and likewise the partzuf of Z'eir Anpin, whose essence is the level of the emotive attributes (middos),

אך כולן היו כלולים יחד וגם המוחי' [המוחין] דאו"א [דאבא ואימא] מאירים בהם. וה"ז [והרי זה] מעלה יתירה מבבחי' נקודים שהי' [שהיה] רק כל בחי' בפ"ע [בפני עצמו] חסד לבדו וגבורה לבדו.

but they were all included together, and the mochin (intellect) of Abba and Imma, too, shine within them. And this is a surpassing advantage over the level of Nekudim, where each level was only on its own: Chesed by itself and Gevurah by itself.

אבל בתקון יש בחי' התכללות והתחברות (כמו עד"מ חבור האותיות שנפרדו להיות מצטרפין יחד לתיבות ומ"מ אין זה כמו בחי' עקודים שהיו כולן דבר א' ממש עד שהיו רק בכלי א'

But in Tikkun there is inclusion and joining (as, by way of analogy, the joining of letters that were separate so that they combine together into words. Nevertheless, this is not like the level of Akudim, where they were all literally one thing, so much so that they were only in one vessel;

משא"כ בברודים שכל ספירה יש לה כלי בפ"ע [בפני עצמו] רק שמתכללים מכל הע"ס [העשר ספירות] וכו' ומ"מ ע"י התכללות זו מאיר בהן הארה עליונה מא"ס ב"ה כי אור א"ס ב"ה מאיר ונמשך דוקא במקום שיש חבור והתכללות.

whereas in Berudim each Sefirah has a vessel of its own, only that they are included of all ten Sefiros, etc. Nevertheless, through this inclusion a supernal illumination from the Infinite One, blessed be He, shines in them; for the Infinite Light, blessed be He, shines and is drawn specifically in a place where there is joining and inclusion.

וכמו למטה זכר ונקבה בראם ועי"ז ויברך אותם ע"י ההתכללות כו' וכמו בצירוף עשרה אומרים דבר שבקדושה דאכל בי עשרה שכינתא שריא משא"כ אם היו אלו העשרה כ"א בפ"ע [בפני עצמו] כו').

So too below: "Male and female He created them," and through this, "and He blessed them" — through the inclusion, etc. And so too, when ten are joined together they say a matter of holiness, for "over every ten the Shechinah rests" — which is not so if these ten were each on their own, etc.)

וזהו ע"י שם מ"ה [שם מ"ה] המאיר בעולם התקון ששרשו למעלה מבחי' נקודים כי הוא שם מ"ה [שם מ"ה] דא"ק [דאדם קדמון] שהוא בחי' האור הכללי ע"ד הנ"ל בעקודים ע"כ ממנו נמשך התקון שיהיה נעשה ההתכללות בברודים

And this is through the Name Mah that shines in the World of Tikkun, whose root is above the level of Nekudim; for it is the Name Mah of Adam Kadmon, which is the level of the all-inclusive light, in the manner mentioned above regarding Akudim. Therefore from it the Tikkun is drawn forth, so that inclusion comes about in Berudim.

והיינו כי שם מ"ה [שם מ"ה] הוא בחי' בטול מלשון ונחנו מה וההתכללות נמשך מחמת הבטול לאור א"ס ב"ה. ולכן ע"י שם מ"ה [שם מ"ה] נעשה ג"כ ההתכללות בע"ס [בעשר ספירות] דתיקון כו':

That is, the Name Mah is the level of self-nullification (bittul), from the expression "and what (mah) are we?" — and the inclusion is drawn forth because of the bittul before the Infinite Light, blessed be He. Therefore, through the Name Mah, the inclusion in the ten Sefiros of Tikkun also comes about, etc.

12 ומעתה יובן מה דבתפארת בהכלי ג"כ הוא מבחי' שם הוי"ה משא"כ בכלים דחו"ג [דחסד וגבורה] כי הנה עיקר ההתכללות הנעשה בעולם התקון הוא

From this it will be understood why in Tiferes the vessel, too, is from the level of the Name Havayah, which is not so in the vessels of Chesed and Gevurah. For the essence of the inclusion that comes about in the World of Tikkun is

ע"י קו האמצעי שהוא בחי' תפארת מדתו של יעקב שלימו דאבהן ישב אוהלים שמחבר בחי' חו"ג [חסד וגבורה]

through the middle line, which is the level of Tiferes, the attribute of Yaakov — "the completion of the Patriarchs," "a dweller of tents" — which joins Chesed and Gevurah.

ולכן יעקב המשיך בחי' עקודים נקודים וברודים שהמשיך מבחי' עקודים גם בברודים ע"י שם מ"ה [שם מ"ה] להיות התכללות כו'

Therefore Yaakov drew forth the level of akudim, nekudim and berudim [— "streaked, speckled and spotted"]: he drew from the level of Akudim into Berudim as well, through the Name Mah, so that there would be inclusion, etc.

ולכן תפארת נק' אות אמת (עי' [עיין] בזוהר ר"פ ויקרא) מפני שמחבר ועושה התכללות שלא יהיו המדות חו"ג [חסד וגבורה] נגדיים זה לזה.

Therefore Tiferes is called "a sign of truth" (see the Zohar, at the beginning of Parshas Vayikra), because it joins and brings about inclusion, so that the attributes, Chesed and Gevurah, should not be opposed to one another.

והנה הגדול הגבור הוא בחי' חו"ג [חסד וגבורה] והנורא הוא בחי' תפארת ויש בו תוספת וי"ו והנורא

Now, "the great, the mighty" is the level of Chesed and Gevurah, and "the awesome" is the level of Tiferes; and it has an added vav: "and the awesome" (ve-hanora),

שנמשך המשכה עליונה שע"י נעשה ההתכללות וכענין הנ"ל דהתקון וההתכללות הוא ע"י המשכת שם מ"ה [שם מ"ה] וכן ביעקב נאמר מה נורא המקום הזה.

[meaning] that a supernal flow is drawn down, through which the inclusion comes about — as in the matter mentioned above, that the Tikkun and the inclusion come through drawing down the Name Mah. And so of Yaakov it is said, "How (mah) awesome is this place!"

וזהו דבכלי התי"ת [התפארת] הוא מאיר שם הוי"ה שהוא הארה גדולה ונעלית יותר מבכלים דחו"ג [דחסד וגבורה] והיינו

And this is why in the vessel of Tiferes the Name Havayah shines, which is an illumination greater and more exalted than in the vessels of Chesed and Gevurah. That is,

כי ע"י שם הוי"ה נמשך בחי' ההתכללות וז"ש [וזהו שכתוב] הוי"ה אחד (ועמ"ש ע"פ לתת נקמת הוי"ה במדין).

through the Name Havayah the level of inclusion is drawn forth; and this is [the meaning of] what is said, "Havayah is One" (and see what is written on [the verse] "to execute the vengeance of Havayah upon Midian").

והנה התורה נק' תורת הוי"ה כי בתורה כתיב וכל נתיבותיה שלום וכמ"ש או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי וגו'

Now the Torah is called "the Torah of Havayah," for of the Torah it is written, "and all its paths are peace"; and as it is written, "Or let him take hold of My strength, that he may make peace with Me," etc. —

שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה שיהי' [שיהיה] בחי' ההתכללות ויחוד הספירות וההיכלות וע"ז יומשך גילוי אור א"ס ב"ה. והתכללות זו הוא ע"י הבטול.

peace in the heavenly household and in the earthly household: that there be the level of inclusion and unification of the Sefiros and the chambers (heichalos), and through this the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, will be drawn down. And this inclusion is through self-nullification (bittul).

וזהו יסוד כל התורה להיות בטול היש לאין וכל השלשה דברים שעליהם העולם עומד היינו תורה ועבודה וגמ"ח [וגמילות חסדים] כולם ענינם בטול היש לאין וע"י הבטול נעשה ההתכללות משא"כ בבחי' יש כו'.

And this is the foundation of the entire Torah: to be the nullification of the "something" into the "nothing." And all three things on which the world stands — namely Torah, service and acts of kindness — are all, in their essence, the nullification of the "something" into the "nothing." And through bittul the inclusion comes about, which is not so at the level of "something," etc.

13 והנה דור הפלגה אמרו ונעשה לנו שם פן נפוץ כו' פי' שרצו ג"כ שיקבלו השפע מבחי' שם הוי"ה שהוא המשכה עליונה.

Now the generation of the Dispersion said, "And let us make ourselves a name, lest we be scattered," etc. The meaning is that they, too, wanted to receive the flow from the level of the Name Havayah, which is a supernal drawing-down.

וזהו ונעשה לנו שם פן נפוץ פי' שלא רצו שיומשך להם ההשפעה מבחי' שלמטה במדרגה שמשם יניקת החיצונים שיניקתם מאחוריים דשם אלקים ונק' לכך אלקים אחרים כו'

And this is [the meaning of] "And let us make ourselves a name, lest we be scattered": that is, they did not want the flow to be drawn to them from a level lower in rank, from which the external forces draw their nourishment — for their nourishment is from the hind-part of the Name Elokim, and therefore they are called "other gods" (elokim acherim), etc.

כי זהו כל עיקר מעלת עולם התקון שהוא בחי' ההתכללות ולכן נאמר גבי יעקב שבעים נפש לשון יחיד משא"כ בעולם התהו מחמת שלא היה התכללות נמשך שבה"כ [שבירת הכלים].

For this is the entire essence of the superiority of the World of Tikkun: that it is the level of inclusion. Therefore of Yaakov it is said, "seventy soul" (nefesh), in the singular; which is not so in the World of Tohu, where, because there was no inclusion, the shattering of the vessels followed.

14 ואמנם הם ידעו אשר לקבל מעולם התקון הוא ע"י בטול היש כנ"ל בענין התקון ע"י שם מ"ה [שם מ"ה] והם לא רצו בזה

However, they knew that to receive from the World of Tikkun is through the nullification of the "something," as [explained] above concerning the Tikkun through the Name Mah; and they did not want this.

וכמ"ש בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] להרח"ו [להרבי חיים ויטאל] ז"ל [זכרונו לברכה / זכרונם לברכה] שרצו לילך בשרירות לבם ושאעפ"כ [ושאף על פי כן] יומשך להם השפעת טובה כו' ע"כ נתחכמו לעשות המגדל והעיר.

And as is written in the Likkutei Torah of Rabbi Chaim Vital, of blessed memory: that they wanted to go in the stubbornness of their heart, and nevertheless have a flow of good drawn to them, etc. Therefore they cleverly contrived to make the tower and the city.

15 והוא שנתייעצו שע"י האחדות שיהיה ביניהם להיות חבור עצבים ע"כ ע"י"ז ימשיכו להם טובה והשפעה גשמית עכ"פ [על כל פנים] אף אם לא יהיה להם הבטול ועבודת השי"ת [השם יתברך].

That is, they took counsel that through the unity there would be among them — to be "joined [even] to idols" — through this they would draw to themselves good and a material flow at least, even if they would not have bittul and the service of G-d, blessed be He.

והיינו כי ידעו בכח שמוש השמות עליונים שבבחי' התכללות מאיר אור עליון ביותר וכמש"ל [וכמה שכתוב לעיל] בענין עקודים בכלי א' שהוא בחי' ומדרגה גבוה מאד שהוא למעלה מעולם התהו ומעולם התקון.

That is, they knew, through the power of using the supernal Names, that in a state of inclusion a most supernal light shines — as explained above concerning Akudim in one vessel, which is a very high level and rank, above the World of Tohu and the World of Tikkun.

16 וע"כ אמרו ונעשה לנו שם שימשיכו ג"כ משם הוי"ה דהיינו ממקום הכולל לכל ההשתלשלות בשוה שהוא אור כללי כנ"ל

Therefore they said, "And let us make ourselves a name": that they would draw also from the Name Havayah, that is, from the place that includes the entire chain of descent (hishtalshelus) equally, which is an all-inclusive light, as [stated] above,

ולא יצטרכו להיות נכנעים תח"י הקדושה דעולם התקון דאצי' שמשם א"א להם לקבל רק מבחי' חיצוניות כו'. [תחת יד]

and they would not need to be subdued under the holiness of the World of Tikkun of Atzilus, from which it is impossible for them to receive except from the level of the outer dimension (chitzoniyus), etc.

17 והיינו ע"י האחדות וההתכללות שיהיה ביניהם ולכן עשו העיר ומגדל דהיינו שהיה סימן להם שלא יתפרדו איש מעל אחיו

That is, through the unity and inclusion there would be among them. Therefore they made the city and the tower: that is, it was a sign for them that they would not separate one from another,

כי רועי צאן היו זה הולך אנה וזה אנה ע"כ עשו עיר ומגדל גבוה כדי שיתקבצו כולם שם ולא יפרדו איש מעל אחיו וכמ"ש הראב"ע. [הרבי אברהם אבן עזרא]

for they were shepherds, this one going here and that one going there; therefore they made a city and a tall tower, so that they would all gather there and not separate one from another, as Rabbi Avraham ibn Ezra writes.

וגם ע"פ רוחניות ג"כ ענין העיר והמגדל היה לתועלת החבור והיחוד (ע' בזוהר פ' נח דף ע"ד ע"ה). [עיין]

And according to the spiritual [dimension] too, the matter of the city and the tower was for the purpose of joining and unification (see the Zohar, Parshas Noach, pages 74 and 75).

וזהו מה שאמר הקב"ה הן עם אחד ושפה אחת לכולם כו' ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות.

And this is what the Holy One, blessed be He, said: "Behold, [they are] one people, and one language for them all," etc., "and now nothing that they have schemed to do will be withheld from them."

פי' כי לפי שבאמת ע"י ההתכללות והחבור נמשך ממקום עליון ביותר וכמ"ש חבור עצבים וגו'

The meaning is: because in truth, through inclusion and joining, [a flow] is drawn from a most supernal place — as it is written, "joined to idols," etc. —

וא"כ לא יבצר מהם כו' וא"כ הרי ח"ו ימשיכו המים היוצאים מבית ה' לבית הכסא כו' [חס ושלום]

then "nothing will be withheld from them," etc. And if so, then, G-d forbid, they would draw "the waters that go forth from the House of G-d" to the privy, etc.,

אשת הזמה כו' כיון שהם היו הולכים בשרירות לבם כו' ולא רצו לקבל הבטול והעול

the lewd woman, etc. — since they were walking in the stubbornness of their heart, etc., and did not want to accept bittul and the yoke.

(וזהו כעין מ"ש פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם ואין זה ראוי כיון שכבר נפגם ע"י עץ הדעת א"כ ימשיך תוקף זה דעץ החיים בסטרא אוחרא ויגביר הרע וכמ"ש במ"א וכך הוא כאן).

(And this is akin to what is written, "lest he put forth his hand and take also from the Tree of Life, and eat, and live forever"; and this is not fitting, since he had already been blemished through the Tree of Knowledge. If so, he would draw this strength of the Tree of Life into the sitra achra (the other side) and strengthen evil, as is written elsewhere; and so it is here.)

ועל כן הבה ונבלה שפתם כו' פיזור לרשעים הנאה להם והנאה לעולם. וכנוס לצדיקים שיש בהם הבטול להש"י הנאה להם והנאה לעולם כי ע"י ההתכללות נמשך ממקום עליון כנ"ל ולכן השלום הוא הכלי המחזיק ברכה: [להשם יתברך]

Therefore, "Come, let us confound their language," etc. "Dispersion for the wicked is pleasant for them and pleasant for the world"; and gathering for the righteous, who have bittul to G-d, blessed be He, is pleasant for them and pleasant for the world — for through inclusion [a flow] is drawn from a supernal place, as [explained] above. And therefore peace is the vessel that holds blessing.

TORAH OHR • PARSHAS LECH LECHA • MAAMAR 1

(ענין לך לך וילך למסעיו ממטה למעלה מלמעלה...

The subject of "Go forth": "And he went on his journeys," from below upward and from above downward

1 (ענין לך לך וילך למסעיו ממטה למעלה מלמעלה למטה כו' להי' הנראה כו' להי' סתם)

(The subject of "Go forth" [Lech Lecha]; "And he went on his journeys" — from below upward, from above downward, etc.; "to G-d who appeared," etc.; "to G-d," unqualified.)

2 הנה אברם הוא השכל הנעלם מכל רעיון א"ב [אב] ר"ם וצ"ל בבחי' גילוי דהיינו להיות סדר השתלשלות מבחי' חכים ולא בחכמה ידיעה בבחי' ירידה ממדרגה למדרגה עד סוף כו'

Now, Avram is the intellect hidden from all thought — av ram, "exalted father"; and it must come to be in a state of revelation, that is, that there be the ordered chain of descending worlds (hishtalshelus) from the level of "wise, but not with a knowable wisdom," in the manner of descent from level to level, down to the end, etc.

והתכלית הוא להיות גילוי בבי"ע ג"ע [גן עדן] עליון ותחתון תענוג הנבראים שיוכלו לקבל גילוי התענוג כו'.

And the purpose is that there be revelation in [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah — the upper and lower Gan Eden, the delight of the created beings — so that they may receive the revelation of the delight, etc.

3 וזהו ענין חסד אתגלי בפומא דאמה להיות גילוי ההשפעה בבחי' התקשרות והוא יושב פתח האהל כו'.

And this is the meaning of "Chesed is revealed in the mouth of the amah": that there be a revelation of the flow of influence in the manner of connection; and "he was sitting at the entrance of the tent," etc.

אך גילוי זה הוא ע"י צמצומים והעלם בחי' חשך דיצחק ויהי ערב ויהי בקר יום א'

But this revelation comes through contractions (tzimtzumim) and concealment — the level of the darkness of Yitzchak — "And there was evening and there was morning, one day,"

כדי להיות בחי' יש ובו יהיה יום אחד המשכת אחד שיהיה היש בטל דהיינו שיהיה בחי' יש ובטל כו'.

so that there be the level of a [created] something (yesh), and in it there will be "one day" — the drawing down of "One" — that the something be nullified; that is, that there be the level of something and [yet] nullified, etc.

4 והנה להיות גילוי זה צ"ל מצות מילה להסיר ערלה היא קליפת נוגה החופפת כו' שלא יהיה לה יניקה שא"א להמשיך בחי' גילוי בעודה שם כ"א כשיעור חיותה כו'.

Now, for this revelation to be, there must be the mitzvah of circumcision, to remove the foreskin, which is kelipas nogah that covers over [it], etc., so that it have no nurture; for it is impossible to draw down the level of revelation while it is there, except to the measure of its life-force, etc.

ולכן כתיב אחר מצות מילה כי אב המון גוים שלכאורה אינו מובן מה ענין גוים לכאן

Therefore it is written after the mitzvah of circumcision, "For [I have made you] the father of a multitude of nations" — which at first glance is not understood: what do nations have to do with this?

אלא שנעשה כח הבירור ע"י גילוי זה כי למה הצדיקים דומים בפני השכינה כנר בפני האבוקה שנכללים בבחי' בטול באבוקה.

Rather, the power of refinement comes about through this revelation; for "To what are the righteous comparable before the Shechinah? Like a candle before a torch," in that they are absorbed, in a state of self-nullification (bittul), into the torch.

5 ואמרו גלו לאדום כו' כי לא גלו אלא כדי שיתוסף עליהם גרים והן הניצוצות שבק"נ [שבקליפת נוגה] שבמאכלים ומשקים שמתעלים להתכלל בקדושה מפני גילוי שכינה שעי"ז הם בטלים ונכללים כנר בפני אבוקה כו'.

And [the Sages] said, "They were exiled to Edom," etc.; for "they were exiled only so that converts would be added to them" — and these are the sparks within kelipas nogah that are in foods and drinks, which are elevated to be absorbed into holiness because of the revelation of the Shechinah, through which they are nullified and absorbed, like a candle before a torch, etc.

6 וזהו ענין פ' זו ויאמר ה' אל אברם א"ב [אב] ר"ם שיהא יורד ומשתלשל בבחי' גילוי כדי להיות תיקון ובירור

And this is the meaning of this passage, "And G-d said to Avram" — av ram — that it should descend and come down by stages in a state of revelation, so that there be rectification and refinement.

כי עד אברם הי' [היה] שבה"כ [שבירת הכלים] דור המבול כו'. ומאברם מתחיל עולם התיקון לך לך יציאת שם מ"ה [שם מ"ה] המתקן ומברר כו'.

For until Avram there was the shattering of the vessels — the generation of the Flood, etc. And with Avram begins the World of Rectification: "Go forth" (lech lecha) — the emergence of the Name Mah, which rectifies and refines, etc.

וצ"ל ירידה אחר ירידה מא"ב [מאב] ר"ם בחי' יסוד אבא עד אל הארץ בחי' מל'. אשר אראך.

And there must be descent after descent, from av ram — the level of Yesod of Abba — down to "the land," the level of Malchus. "That I will show you."

פי' אראה ואגלה אותך בעצמך כלומר שאתה תבא לידי התגלות במצות מילה. והיה שמך אברהם אב המון גוים כו':

This means: I will show and reveal you yourself; that is, you will come to be revealed through the mitzvah of circumcision. "And your name shall be Avraham, [for I have made you] the father of a multitude of nations," etc.

7 והנה לפ"ז [לפי זה] היא ירידה להיות מא"ב [מאב] ר"ם אברהם. אך הענין מה שנתוסף לו ה' הוא ה' עילאה ובזוהר אי' [איתא] גבי ועבד הלוי הוא.

Now, according to this, it is a descent to become Avraham from av ram. But the point is that what was added to him, the hei, is the upper hei; and in the Zohar it is stated on "And the Levite shall perform the service, he":

הוא דא עתיקא שהתגלות עתיק הוא בבינה דוקא ולא בחכמה כי חכמה נק' עדן ואין שם התגלות עתיק

"He" — this is Atika; that is, the revelation of Atik is specifically in Binah and not in Chochmah; for Chochmah is called Eden, and there is no revelation of Atik there,

כי עתיק הוא מקור התענוגים והתענוג הוא למעלה מן החכמה ובחכמה עצמה שהיא בחי' נקודה עדיין לא בא לידי גילוי כ"א

for Atik is the source of delights, and delight is above Chochmah; and in Chochmah itself, which is the level of a point, it has not yet come to revelation, except

ע"י בינה נקודה בהיכלא נקבה תסובב גבר שמקבלת הארת עתיקא. והענין כנודע שלהיות התפשטו' [התפשטות] וירידת המדרגו' [המדרגות] הוא דוקא ע"י בחי' ומדרגה יותר עליונה כו':

through Binah — "a point in a palace"; "a female shall encompass a male" — for it receives the light of Atika. And the explanation, as is known, is that for there to be an expansion and descent of the levels, this comes specifically through a level and rank that is higher still, etc.

8 ולהבין זה היטב הנה כתיב בשלמה וידבר שלשת אלפים משל. הענין הוא כמו שאנו רואין שהחכם אף שיודע דבר חכמה בעצמו אעפ"כ [אף על פי כן] אינו יכול להסביר החכמה ההיא לזולתו עד שקודם

To understand this well: it is written of Shlomo, "And he spoke three thousand parables." The explanation is as we see, that a wise man, even though he himself knows a matter of wisdom, nevertheless cannot explain that wisdom to another until, before

שהוא מסביר צריך לקשר דעתו בחוזק ולהתיישב איך ומה שיכול להסביר ולהשתלשל למטה בדברים תחתונים ולהלבישם במשל דהיינו שיהי' [שיהיה] יכול למצוא דבר החכמה ההיא גם בדברים תחתונים.

he explains [it], he must bind his mind with strength and settle [his thought on] how and what he can explain, and [how to] bring [it] down by stages into lower matters and clothe them in a parable; that is, that he be able to find that matter of wisdom also in lower things.

כי לזה צריך חכם גדול שיוכל להלביש חכמתו גם בדברים תחתונים שלמטה ממנו. רק שלמה המלך ע"ה [עליו השלום] ברוב בינתו היה יכול למצוא שלשת אלפים משל

For this a great sage is needed, who can clothe his wisdom even in lower matters that are beneath him. Only King Shlomo, peace be upon him, in the abundance of his understanding, could find three thousand parables,

דהיינו ג' אלפים מדרגות שלמטה ממנו גם שם היה יכול למצוא ולהראות אותו דבר חכמה בעצמה שהיה יודע.

that is, three thousand levels beneath him; even there he could find and show that very matter of wisdom that he knew.

לכן כשנצרך להשתלשל המדרגה שתהיה ההתבוננות בהרחבה צריך שיהיה מן מקור עליון הגבוה ביותר מבחי' חכמה ואז יכול להיות התגלות בינה

Therefore, when the level must come down by stages so that the contemplation be in breadth, it must come from a higher source, loftier than the level of Chochmah, and then there can be the revelation of Binah.

אבל מן חכמה עצמה אין יכול לירד להשתלשל ממנה בחי' בינה רק שרש בינה והתגלותה היא התגלות עתיק בה וע"י נשתלשלה ונתגלה בהרחבה.

But from Chochmah itself the level of Binah cannot descend and come down by stages; rather, the root of Binah and its revelation is the revelation of Atik within it, and through [this] it came down by stages and was revealed in breadth.

9 ואף כאן להיות הארת הבינה אורך ורוחב מבחי' יו"ד חכמה בחי' נקודה כו' הוא ע"י גילוי בחי' עליונה יותר היא בחי' עתיק בחי' קוצו של יו"ד שע"י מתפשט היו"ד בה"א [בית הלל אומרים].

So too here: for there to be the light of Binah, [with its] length and breadth, from the level of the yud — Chochmah, the level of a point, etc. — this comes through the revelation of a higher level still, namely the level of Atik, the level of the tip of the yud, through which the yud expands into the hei.

וכמבואר בפרדס שהיו"ד יש לו ג' קוצין ומקוץ התחתון נמשך הה' ובקוץ התחתון יש בחי' הקוץ העליון

And as is explained in the Pardes, the yud has three tips; from the lower tip the hei is drawn forth, and within the lower tip there is [something of] the level of the upper tip.

ונמצא שיש הארת קוץ העליון בבינה ולכן ירידה זו היא בחי' עילוי מאוד שנמשך אור הכתר ולכן וילך למסעיו מנגב.

It follows that there is a light of the upper tip in Binah. Therefore this descent is a very great elevation, for the light of Keser is drawn down. And therefore, "And he went on his journeys from the Negev" —

חסד. ועד בית אל. מל'. מלמעלה למטה. ומלמטה למעלה. מלה' הנראה כו' עד לה' סתם:

Chesed — "and as far as Beis El" — Malchus: from above downward, and from below upward; from "to G-d who appeared," etc., to "to G-d," unqualified.

10 והנה להבין זה בעבודה הנה אמרו נובלות חכמה של מעלה תורה שהתורה שהיא בדברים גשמיים היא מבחי' חכים ולא בחכמה ידיעא כי

Now, to understand this in [terms of] divine service: [the Sages] said, "The fallen fruit of the wisdom above is Torah"; that is, the Torah, which is [clothed] in physical things, is from the level of "wise, but not with a knowable wisdom." For

הנה חכמה עליונה אין לה השגה רק דוקא בהתלבשותה בדברים גשמיים שאזי בלקיחת האתרוג עד"מ מאחר שהחכמה מלובשת בו ה"ז [הרי זה] כאלו אוחז בחכמה העליונה.

the supernal Chochmah cannot be grasped except specifically through its being clothed in physical things; so that in taking the esrog, for example, since the wisdom is clothed in it, it is as though one grasps the supernal Chochmah.

11 והנה המשכת חכמה עליונה בדברים גשמיים הוא ע"י אור הכתר כי אורייתא מחכמה נפקת בבחי' גילוי

Now, the drawing down of the supernal Chochmah into physical things is through the light of Keser; for "the Torah comes forth from Chochmah" in a state of revelation,

אבל מקורה הוא למעלה שתריי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן הם תר"ך עמודי אור והוא מארחין לבנונית דגלגלתא בחי' כתר שהוא מל' דא"ס ועי"ז נמשך למטה כ"כ [כל כך].

but its source is higher: for the 613 mitzvos of the Torah and the seven of the Rabbis are the 620 pillars of light, and it [comes] from "the paths of the whiteness of the Skull (Gulgalta)," the level of Keser, which is the Malchus of the Infinite One (Ein Sof); and through this it is drawn so far down.

12 ולכן גילוי חכמה עליונה המלובשת בפ' קדש עד"מ הוא יותר מגילוי החכמה עצמה במקומה העליון לפי שנמשך ע"י הכתר שלמעלה מהחכמה.

Therefore the revelation of the supernal Chochmah that is clothed in the passage of "Kadesh," for example, is greater than the revelation of Chochmah itself in its supernal place, because it is drawn [down] through Keser, which is above Chochmah.

ולכן נעשה יחוד עליון ע"י דברים גשמיים כמו ע"י צדקה נעשה יחוד עליון באצי' למעלה מגי"ע [מגן עדן] תענוג הנשמות

Therefore a supernal unification is brought about through physical things; as through charity (tzedakah) a supernal unification is brought about in Atzilus — above Gan Eden, the delight of the souls,

שהוא בבריאה ומל' דאצילות נעשה עתיק דבריאה כו' שמצדק נעשה צדקה ד נעשה ה כמ"ש בזהר עד לא קבילת דכר כו'.

which is in Beriah — and Malchus of Atzilus becomes the Atik of Beriah, etc.; so that from tzedek comes tzedakah — the dalet becomes a hei — as is written in the Zohar, "As long as she has not received a male," etc.

13 ולכן לא נאמר בתורה מעלת אברהם שהיה מאכיל אורחים כו' עד שבא לא"י [לארץ ישראל] ולא בחו"ל [בחוץ לארץ] הגם שכבר היה בן ע"ה [עליו השלום] כו'

Therefore the Torah does not state the virtue of Avraham, that he would feed guests, etc., until he came to the Land of Israel, and not outside the Land, even though he was already seventy-five years old, etc.

אלא שמתחלה אף אם היה עושה לא היה ממשיך כלום ולא היה נוגע ליחוד עליון עד שויאמר ה' אל אברם במאמר זה ויאמר ה' מאציל עליון המשיך אל א"ב [אב] ר"ם לך לך כו'

Rather, at first, even if he did [so], he did not draw down anything and did not touch the supernal unification, until "And G-d said to Avram" — with this utterance, "And G-d said," the supernal Emanator drew down to av ram "Go forth," etc.,

להיות ירידה והשתלשלות כו' ואזי נמשך להיות יחוד עליון תלוי במעשה התחתונים ועיקר גילוי היחוד הוא ע"י התורה.

for there to be descent and hishtalshelus, etc.; and then it was drawn down so that the supernal unification depends on the deeds of those below; and the main revelation of the unification is through the Torah.

אך האבות עשו הכנה לבחי' התורה כמ"ש ותורה שם בישראל ע"י ישראל. כי ע"י אברהם נמשך קו ימין חסד כו'.

But the Patriarchs made a preparation for the level of the Torah, as it is written, "And He placed Torah in Israel" — through Israel. For through Avraham the right line, Chesed, was drawn down, etc.

וזהו ענין ס' בראשית שאין בו מצות התורה רק פ' אברהם ופ' יצחק כו' שהם קודם התורה והם הם שהמשיכו להיות בחי' התורה כו':

And this is the meaning of the book of Bereishis, in which there are no mitzvos of the Torah, only the portion of Avraham and the portion of Yitzchak, etc., which are before the Torah; and they are the ones who drew down [so] that there be the level of the Torah, etc.

14 אך לפ"ז [לפי זה] צריך להבין מדוע לא זכו ישראל לקבל התורה עד שהיו בגלות מצרים וימררו בחומר ובלבנים הלא כבר זכו ע"י אבות.

But according to this, it must be understood why Israel did not merit to receive the Torah until they were in the exile of Egypt, "and they embittered [their lives] with mortar and with bricks"; had they not already merited [it] through the Patriarchs?

וגם איך היה יכול לעשות כל היחודים קודם שנימול כי המילה ניתנה לו אח"כ כשהיה בן צ"ט שנה.

And also, how could he perform all the unifications before he was circumcised, since circumcision was given to him afterward, when he was ninety-nine years old?

רק דאיתא קיים אברהם כל התורה כולה ואיך הניח תפילין אשר נזכר שם יציאת מצרים ואז עדיין לא היה כלל גלות מצרים. אך באמת יש פנימי' [פנימיות / פנימית] וחיצוני' והקיום שלו היה בפנימי' [בפנימיות / בפנימית].

But it is stated that Avraham fulfilled the entire Torah — and how did he put on tefillin, in which the Exodus from Egypt is mentioned, when there was as yet no exile of Egypt at all? But in truth there is an inner dimension and an outer dimension, and his fulfillment was in the inner dimension.

15 ויאמר הוי"ה היינו התגלות והמשכת אא"ס [אור אין סוף] כי"ע [כתר עליון] מלמעלה למטה בבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] אבל שיוכל להתגלות גם בחיצונית שיהיה בדבר גשמי בקלף ממש גילוי אלקות כנ"ל.

"And Havayah said" means the revelation and drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), the supernal Keser, from above downward, in the inner dimension. But that it can be revealed also in the outer dimension — that in a physical thing, in actual parchment, there be a revelation of G-dliness, as explained above —

אין זה דרך השתלשלו' [השתלשלות] רק ע"י וימררו חייהם כו' בכל עבודה קשה נעשה התגלות מבחי' למעלה מהשתלשלות

this is not by way of hishtalshelus; only through "And they embittered their lives," etc., "with all hard labor," does a revelation come about from the level that is above hishtalshelus,

כי אז יוכל להתגלות גם למטה מהשתלשלות כי שם מעלה ומטה שוין גם חכמה לבחי' עשי' [עשיה] יחשב כולם בחכמה עשית.

for then it can be revealed also below hishtalshelus; for there, above and below are equal — even Chochmah is reckoned as the level of Asiyah: "You made them all with wisdom."

16 וזהו כי עגולי אריך מקיפי' [מקיפים] רגלי עשיי' [עשייה] היינו שההמשכ' [שההמשכה] והתגלות הוא מן מקיף עליון הכולל אבי"ע [אצילות בריאה יצירה עשיה] כו' ואז יכול להשתלשל רצונו ית' גם בדבר גשמי בקלף וכדומה.

And this is [the meaning of] "for the circles of Arich encompass the feet of Asiyah": that is, the drawing down and revelation is from the supernal encompassing [light] that includes [the worlds of] Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah, etc.; and then His will, blessed be He, can descend by stages even into a physical thing, into parchment and the like.

אבל אברהם לא המשיך רק בבחי' פנימית מלמעלה לכן לא הי' [היה] עדיין התגלות במעש' המצות בגשמיות ממש בבחינ' [בבחינת / בבחינה] חיצונית רק הקיום שלו כל התורה היה בבחי' פנימית.

But Avraham drew down only in the inner dimension, from above; therefore there was not yet a revelation in the actual physical performance of the mitzvos, in the outer dimension; rather, his fulfillment of the whole Torah was in the inner dimension.

17 וכשהיה בן צ"ט ניתנה לו במתנ' [במתנה] מצות מילה במעשה ממש בכדי שיולד ממנו יצחק שיצא מאתו אח"כ יעקב תמים ובניו יקבלו התורה בהתגלות חיצונית מצות מעשה ממש

And when he was ninety-nine, the mitzvah of circumcision in actual deed was given to him as a gift, in order that Yitzchak be born from him, from whom Yaakov the wholehearted would afterward come forth, and his sons would receive the Torah in outward revelation — mitzvos of actual deed.

לכן לא קבל אברהם התורה לפי שיצא ממנו ישמעאל וכו' רק אחר שנימול ונולד יצחק אחר המילה אז יוכל להוליד יעקב תמים אשר קבלו בניו התור' [התורה] במצו' [במצות] מעשה.

Therefore Avraham did not receive the Torah, because Yishmael came forth from him, etc. Only after he was circumcised and Yitzchak was born after the circumcision could he then father Yaakov the wholehearted, whose sons received the Torah in mitzvos of deed.

הארה מן העגולי' כו' אף בבחי' חיצונית כי לנגדו למעלה מן השתלשלות מעלה ומטה הכל חד כו'

A light from the circles, etc., even in the outer dimension; for before Him, above hishtalshelus, above and below are all one, etc.

(ועמ"ש ע"פ משה ידבר שם נת' [נתבאר] היטב ההפרש בין מה שקיים אברהם כל התורה כו' למ"ת [למתן תורה] עולה בקנה א' עם מ"ש כאן):

(And see what is written on [the verse] "Moshe would speak": there the difference between Avraham's fulfilling the whole Torah, etc., and the Giving of the Torah is well explained, and it accords with what is written here.)

18 וזהו הוא עשנו ולא אנחנו ולו קרי בוי"ו וכתיב לא באל"ף וביאור הענין כי איך יכול להיות שנהי' אנחנו עמו על ידי השתלשלות רק כי הוא עשנו ולא באל"ף זהו בחי' כתר

And this is [the meaning of] "He made us, and not we [ourselves]": the word lo is read with a vav and written with an alef. And the explanation of the matter: for how can it be that we would be "His people" by way of hishtalshelus? Only because "He made us," and lo with an alef — this is the level of Keser,

כי א' רישא דאתוון כתר ועי"ז יכול להיות ולו בוי"ו אנחנו עמו כי מאחר שזהו למעלה מן השתלשלות הארתו יכול להיות גם למטה מן השתלשלות.

for alef is the head of the letters — Keser; and through this there can be "and we are His" (lo, with a vav), "His people"; for since this is above hishtalshelus, its light can be also below hishtalshelus.

19 ולכן כשנתנה התורה ונצטוו מצות במעשה ממש מצוה הראשונה היא מתחלת באל"ף אנכי כו'. כי שיקויים המצות במעשה ויעשה יחודים

Therefore, when the Torah was given and they were commanded mitzvos in actual deed, the first commandment begins with an alef: "I (Anochi)," etc. For that the mitzvos be fulfilled in deed, and that one bring about unifications

ע"י קיום מצות במעשה אי אפשר רק שיתגלה הארה מבחי' כתר כו' לכן מצוה ראשונה מתחלת באל"ף בחי' כתר הארה מלבנונית הכתר כו'.

through fulfilling mitzvos in deed, is impossible unless a light from the level of Keser is revealed, etc.; therefore the first commandment begins with alef — the level of Keser — a light from the whiteness of Keser, etc.

20 וזהו ואברם בן ע"ה [עליו השלום] שנה בצאתו מחרן היינו כי ממוחין למדות צריך ללכת דרך הגרון ואחר שירד ממדרגת מוחין ועדיין לא נעשו מדות קודם שיבאו להלב נק' אז חרן וכשהיה אברם בן ע"ה [עליו השלום]

And this is [the meaning of] "And Avram was seventy-five years old when he left Charan": that is, from the intellect (mochin) to the emotive attributes (middos) one must pass by way of the throat; and after it has descended from the level of the mochin but has not yet become middos, before they reach the heart, it is then called Charan. And when Avram was seventy-five —

היינו ז"פ [ז' פעמים] עשר בחי' חיצוני' וה' חסדי' בחינת פנימי' [חסדים] [פנימיות / פנימית] יצא מחרן שבא הארה והתגלות מחכמה למדות.

that is, seven times ten, the outer level, and five chasadim, the inner level — he left Charan; for a light and revelation came from Chochmah to the middos.

21 והנה כמו שאיתא רישא דעשו בעטפוי דיצחק כמו"כ [כמו כן] קודם הבירור היי' [היה] לוט כלול באברהם בקדושה

Now, just as it is stated that "the head of Esav [rested] in the bosom of Yitzchak," so too before the refinement, Lot was included within Avraham in holiness,

כמו סיגים אשר קודם הצירוף ובירור מעורבים הם עם זהב. ולו"ט בגי' [בגימטריא] מ"ה [שם מ"ה] אחורי' [אחוריים] דשם מ"ה [שם מ"ה].

like dross that, before the smelting and refining, is mixed with gold. And Lot is numerically [equal to] Mah — the back of the Name Mah.

אך הוא מקור חו"ב [חכמה ובינה] דקליפה לכן נק' לוט לשון קללה ולכן הלך לוט את אברהם קודם הבירור

But he is the source of the Chochmah and Binah of kelipah; therefore he is called Lot, a term of curse; and therefore Lot went with Avraham before the refinement.

ולכן יצא מלוט עמון ומואב אשר יצאה מהם רות המואביה ונעמה העמוני' כי מואב חכ' [חכמה] דקליפה ונעמה הוא לשון נועם בינה התגלות עתיק בבינה

And therefore from Lot came Amon and Moav, from whom came Rus the Moabite and Naamah the Ammonite; for Moav is the Chochmah of kelipah, and Naamah is a term of pleasantness (noam) — Binah, the revelation of Atik in Binah.

ועי״י בירור יצאה רות המואביה ונעמה העמוני׳ מן חו״ב [חכמה ובינה] דקליפה ואחר הבירור נפרדו סיגי לוט מאברהם:

And through refinement, Rus the Moabite and Naamah the Ammonite came forth from the Chochmah and Binah of kelipah; and after the refinement, the dross of Lot separated from Avraham.

22 ויאהל אברם עד מקום שכם כתפין חו״ג [חסד וגבורה] דנוק׳ [דנוקבא] ואלון מורה ת״ת [תפארת] דנוק׳ [דנוקבא] כי כל המשכות והתגלות הי׳ [היה] אברהם ממשיך להמלכות מן שכל הנעלם לכן אמר לו ישמעאל יחיה לפניך

"And Avram pitched his tent as far as the place of Shechem" — [Shechem meaning] shoulders: the Chesed and Gevurah of Nukva; "and Elon Moreh" — the Tiferes of Nukva. For all the drawings-down and revelation, Avraham would draw down to Malchus from the hidden intellect. Therefore he said to Him, "May Yishmael live before You!"

כי אחרי שנקרא אברהם בה״א [בית הלל אומרים] שעי״ז המשיך התגלות בבחי׳ מל׳ ונתנה לו המילה הי׳ [היה] יכול להעלות נצוצות כנר בפני אבוקה שיהיו נכללי׳ [נכללים] בבחי׳ מל׳ כו׳ וכמ״ש ואת הנפש אשר עשו וכו׳.

For after he was called Avraham, with a hei, through which he drew down revelation into the level of Malchus, and circumcision was given to him, he was able to elevate sparks, like a candle before a torch, so that they be absorbed into the level of Malchus, etc.; as it is written, "and the souls that they had made," etc.

גם שרי היתה נקראת מקודם ביו״ד מורה על צמצום ואח״כ כשהיתה צריכה להוליד את יצחק היתה נק׳ בה״א [בית הלל אומרים] בהרחבה להורות על המשכה והתגלות.

Also Sarai was at first called [by a name ending] with a yud, indicating tzimtzum; and afterward, when she was to give birth to Yitzchak, she was called with a hei, expansively, to indicate drawing down and revelation.

וזהו ויקרא שם אברם בשם ה׳. ויקרא היינו המשכה מא״ב [מאב] ר״ם שכל הנעלם המשכ׳ מיסוד אבא לע״ס [לעשר ספירות] דנוק׳ [דנוקבא] הנק׳ שם ה׳ כו׳:

And this is [the meaning of] "And Avram called there in the Name of G-d." "And he called" means drawing down from av ram, the hidden intellect: a drawing down from Yesod of Abba to the ten Sefiros of Nukva, which are called "the Name of G-d," etc.

TORAH OHR • PARSHAS LECH LECHA • MAAMAR 2

פי' מגן אברהם. דהנה נודע שאברהם הוא...

"I am a shield to you": the meaning of "Shield of Avraham"

1 (אנכי מגן לך). פי' מגן אברהם. דהנה נודע שאברהם הוא בחי' חסד גדול עד מאד בלי שום מונע וכולם טובים בעיניו והוא רק טוב

("I am a shield to you.") This means "the Shield of Avraham." For it is known that Avraham is the level of an exceedingly great Chesed (kindness), without any restraint at all; all are good in his eyes, and he is only good.

ולכן אמר לו ישמעאל יחיה לפניך שפי' שיחיה לעד לפניך שהוא בחי' א"ס בלי גבול ואעפ"י [ואף על פי]

Therefore he said, "O that Yishmael might live before You," which means that he should live forever before You, which is the level of the endless (ein sof), without limit. And even though

שהוא יודע מהו ישמעאל אעפ"כ [אף על פי כן] מחמת חסד גדול וטובו הגדול רוצה שיחיה ולא זו בלבד אלא שרצה שיחיה לחסד בלי גבול.

he knows what Yishmael is, nevertheless, because of [his] great kindness and his great goodness, he wants him to live; and not only this, but he wanted him to live by a kindness without limit.

2 וזהו דאיתא לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל ויצא מחמת רוב חסדו. אבל באמת אין מהראוי כן.

And this is what is taught: "Not like Avraham, from whom Yishmael came forth"; and he came forth because of the abundance of his kindness. But in truth this is not fitting.

דהנה בביאת משיח אי"ה [אם ירצה השם] כתיב בלע המות לנצח. ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. וצריך לבער כל הרע מן הארץ

For of the coming of Mashiach, G-d willing, it is written, "He will swallow up death forever," and "I will remove the spirit of impurity from the land"; and all the evil must be eradicated from the land.

ואם יתנהג העולם בחסדו הגדול כנ"ל לא היה העולם יכולים לבא למדרגה הנ"ל של משיח.

And if the world were to be conducted by his great kindness, as said above, the world would not be able to come to the aforementioned level of Mashiach.

ולכן בא יצחק בחי' דין ואף יצחק יצא ממנו עשו מחמת דינו הקשה על חרבך תחיה. אך יעקב היתה מטתו שלימה:

Therefore Yitzchak came, the level of judgment; yet from Yitzchak, too, Eisav came forth, because of his harsh judgment: "By your sword shall you live." But Yaakov's bed was complete.

3 והנה נודע כי מגן נק' דבר המכסה למשל במלחמה נק' מגן מה שמכסה בו שלא ישלוט עליו הקשת.

Now, it is known that a shield (magen) is the name for something that covers; for example, in war, what one covers oneself with, so that the bow will not prevail over him, is called a shield.

והנה כתיב כי שמש ומגן ה' אלקים שכמו שהשמש אם לא היה לו נרתק לא היו יכולים לסבול אורו הגדול והנרתק הוא המגין שנוכל לסבול.

Now it is written, "For a sun and a shield is Havayah Elokim." That is: just as with the sun, if it had no sheath [people] could not bear its great light, and the sheath is what shields, so that we can bear [it].

וזהו לעתיד לבא הקב"ה מוציא חמה מנרתקה וצדיקים מתהנים בה ורשעים נדונים בה.

And this is [the meaning of the teaching that] in the Time to Come the Holy One, blessed be He, will take the sun out of its sheath, and the righteous will benefit from it and the wicked will be judged by it.

4 והנה נודע שבכל בוקר דאברהם בחי' חסד מתעורר בעולם וישכם אברהם בבוקר וכדאיתא בזוה"ק [בזוהר הקדוש] והקב"ה רוצה להנהיג את העולם בבחי' חסד.

Now, it is known that every morning [the quality] of Avraham, the level of Chesed (kindness), is aroused in the world, [as it is written,] "And Avraham rose early in the morning," and as is taught in the holy Zohar; and the Holy One, blessed be He, wishes to conduct the world with the level of kindness.

אם לא היה מגן לבחי' חסד הנ"ל לצמצם חסדו וטובו ולתת דרך צמצום כמו שצריך רק להחיות הקליפות מפני שצריכין בשביל סטרא דקדושה שיהיה אתהפכא חשוכא לנהורא כידוע.

[But] were there no shield for the aforementioned level of kindness, to contract His kindness and goodness and to give by way of tzimtzum (contraction) just as much as is needed merely to give life to the kelipos (the husks), since they are needed for the sake of the side of holiness, so that there be a transformation of darkness into light, as is known;

ואם לא היה דרך צמצום היה חיותם בלי גבול ולא היו יכולים לבער הרע מן הארץ.

and were it not by way of tzimtzum, their life-force would be without limit, and it would not be possible to eradicate the evil from the land.

ולכן בכל בוקר כשמתעורר מדת אברהם מדת חסד כנ"ל אנו צריכין לברך ברכת מגן אברהם. מגין שיעשה מגין לבחי' אברהם הנ"ל לטובתינו:

Therefore every morning, when the attribute of Avraham, the attribute of kindness, is aroused, as said above, we must recite the blessing "Shield of Avraham": a shield, meaning that He make a shield for the aforementioned level of Avraham, for our good.

TORAH OHR • PARSHAS LECH LECHA • MAAMAR 3

ולא יקרא עוד שמך אברם והיה שמך אברהם...

Your name shall no longer be called Avram

1 ולא יקרא עוד שמך אברם והיה שמך אברהם כי אב המון גוים וכו'.

"Your name shall no longer be called Avram; rather, your name shall be Avraham, for [I have made you] the father of a multitude of nations," etc.

הענין כי הטעם למילה דכתיב אשר ברא אלקים לעשות לתקן שעדיין צריך תקון ע"י האדם כי הגם שכבר ברא אלקים את האדם לא בראו בשלימות

The explanation: the reason for circumcision [is that] it is written, "which G-d created to make," [meaning] to perfect, for it still needs perfecting by man. For although G-d has already created man, He did not create him complete.

וכדאיתא במדרש רבה (פ' בראשית פ' י"א) ששאל על המילה אם חביבה היא המילה למה נברא האדם ערל והיתה התשובה שכל מה שנברא בשימ"ב [בששת ימי בראשית] צריכים עשייה ותקון וכמו התורמסין שצריכין תיקון.

As is found in Midrash Rabbah (Parshas Bereishis, chapter 11): [someone] asked about circumcision, "If circumcision is so dear, why was man created uncircumcised?" And the answer was that everything that was created in the six days of creation needs [further] making and perfecting, just as lupines need perfecting.

ולהבין המשל איך הוא דומה לנמשל. הנה נודע מאמר המחדש בטובו בכל יום תמיד מע"ב [מעשה בראשית]

And [we must] understand how the analogy resembles what it illustrates. Now, the saying is well known: "Who in His goodness renews each day, continually, the work of creation."

תמיד הוא החדוש יש מאין וענין התהוות יש וגשמי מאין ורוחני א"א להיות כך רק ע"י בחינ' [בחינת / בחינה] מ"ש והבדילה הפרוכת לכם בין הקודש כו'

"Continually" is the renewal of something from nothing. And the coming into being of something [tangible] and physical from nothing and spiritual cannot happen except through the level of what is written, "The curtain shall separate for you between the Holy," etc.

כי בהמ"ק [בית המקדש] שם היה מקור ההשפעה וגילוי השכינה בקדה"ק [בקודש הקדשים] ולהיות ההשפעה נמשך משם ולהלאה לא היה ע"י גילוי כל כך

For in the Beis HaMikdash, there, in the Holy of Holies, was the source of the flow [of divine influence] and the revelation of the Shechinah (Divine Presence). And for the flow to be drawn from there onward, it could not be through revelation to such a degree,

כי א"כ היה הכל אחד רק שנמשך ע"י מסך מבדיל והוא הפרוכת המבדיל בין קדה"ק [קודש הקדשים] ששם הי' [היה] גילוי השכינה לבחי'

for if so, all would be one. Rather, it is drawn through a separating screen: this is the curtain that separates between the Holy of Holies, where the revelation of the Shechinah was, and the level of

קדש ופרכת ת"א [תרגום אונקלוס] פרסא וכמה בחי' פרוכת הי' [היה] בבהמ"ק [בבית המקדש] ומשכן שכל ההשתלשלות מעולם ועד עולם הוא ע"י מסך פרסא מפסיק בין כל עולם כו'.

the Holy. And "paroches" (curtain), Targum Onkelos renders "parsa" (partition). And there were several kinds of curtain in the Beis HaMikdash and the Mishkan, for the whole chain of descending worlds (hishtalshelus), from world to world, is through a screen, a partition that interrupts between each world, etc.

2 וזהו ענין המחדש בטובו שהתהוות מאין ליש הוא ע"י חדוש דהיינו ע"י מסך ופרסא נעשה אור חדש אור של תולדה ואין זה ממהות אור הראשון וכשיורד ומשתלשל נעשה עוד פרסא עד שנתהוה גשמיות ממש:

And this is the meaning of "Who in His goodness renews": the coming into being from nothing to something is through renewal. That is, through a screen and partition a new light comes to be, a light that is an offspring, and it is not of the essence of the first light. And as it descends and devolves further, there comes to be yet another partition, until actual physicality comes into being.

3 אך יש כמה מיני מסכים המבדילין שיש עוד בחינה שאומרים במוצאי שבת המבדיל בין קדש לחול

However, there are several kinds of separating screens. For there is another level, [of which] we say at the close of Shabbos, "Who separates between holy and mundane."

שהוא מסך מבדיל גמור ואינו דומה לפרסא שמפסיק בין הקודש לקדה"ק [לקודש הקדשים] שזהו דרך השתלשלות אותו אור עצמו שנתגשם

This is a complete separating screen, and it is unlike the partition that interrupts between the Holy and the Holy of Holies, for that is the way of the chain of descent (hishtalshelus) of that very same light, as it becomes more material,

וגם לאחר הפרסא הוא קודש (וע"ד שמבדילין במ"ש ליו"ט [ליום טוב] המבדיל בין קדש לקדש) משא"כ בין קדש לחול הוא מסך שמעלים ומסתיר האור עד שנעשה נפרד ממש

and even after the partition it is holy (in the manner that at the close of Shabbos into Yom Tov we say the separation, "Who separates between holy and holy"). Not so between holy and mundane: that is a screen which hides and conceals the light until [what is beyond it] becomes actually separate,

כמו היכלות החיצונים המגביהים א"ע [את עצמו] לומר לי יאורי כו' אלא שואתה מחיה את כולם וקרו ליה אלהא דאלהיא ואינן כופרים ממש

like the outer chambers, which exalt themselves to say, "My river is mine," etc., only that "You give life to them all," and they call Him "the G-d of gods," and they are not outright deniers.

וזהו הודו לאלקי האלקי' כל"ח [כי לעולם חסדו] שלעולם חסדו והשפעתו מעולם ועד עולם עד שהוא בבחי' אלקי האלקים במקום ההעלם וההסתר והחושך ועל מסך מבדיל זה נאמר אלביש שמים קדרות וכו':

And this is [the meaning of] "Give thanks to the G-d of the gods, for His kindness is le'olam (forever)": that His kindness and His flow [extend] from world to world, until He is at the level of "G-d of the gods" in the place of hiddenness, concealment and darkness. And of this separating screen it is said, "I clothe the heavens in blackness," etc.

4 והנה בבחי' חול זה יש ב' בחינות א' חול גמור היכלות דנוגה דקרו לי' אלקא דאלקיא כנ"ל.

Now, within this level of the mundane there are two levels. The first: the completely mundane, the chambers of Nogah, which call Him "the G-d of gods," as mentioned above.

הב' הוא בחי' חולין שנעשו על טהרת הקדש חולו של מועד דהיינו שנמשך הארה מקדושה בחי' בטול גם בהחול וכמו ע"י שמירת שבת יש הארה בששת ימי החול מבחי' קדושת השבת.

The second is the level of "mundane things prepared in the purity of the holy," [such as] the mundane days of the festival (chol hamoed). That is, an illumination from holiness, the level of self-nullification (bittul), is drawn even into the mundane; just as through keeping Shabbos there is an illumination in the six weekdays from the level of the holiness of Shabbos:

ג' ימים הראשונים משבת שעברה וג' ימים אחרונים משבת הבא וזה נמשך לישראל בששת ימי המעשה מקדושת שבת להיות כל מעשיהם בחול

the first three days from the Shabbos that has passed, and the last three days from the coming Shabbos. And this is drawn to the Jewish people in the six workdays from the holiness of Shabbos, so that all their deeds in the mundane should be

ע"ד חולין שנעשו עטה"ק [על טהרת הקודש] (וזהו ענין הבדלה במו"ש [במוצאי שבת] ברוך המבדיל כו' הברכה היא המשכה שיהיו החולין נעשי' [נעשית / נעשים] עטה"ק [על טהרת הקודש]) וע"ז נאמר ששת ימים תעשה מעשיך וכו'

in the manner of "mundane things prepared in the purity of the holy." (And this is the meaning of havdalah at the close of Shabbos, "Blessed ... Who separates," etc.: the blessing is a drawing down, that the mundane things be prepared in the purity of the holy.) And of this it is said, "Six days you shall do your work," etc.

וצריך להיות ששת ימי המעשה דוקא ע"י ההעלם ומסך (המבדיל בין קדש לחול) שאל"כ [שאם לא כן] היה בטול ממש

And the six workdays must be specifically through the concealment and the screen (that separates between holy and mundane), for otherwise there would be actual self-nullification,

וכמו ענין תפלת שמו"ע [שמונה עשרה] בהשתחוואו' [בהשתחוואות] וכמו שא"א להרים יד לפני המלך כו' ומאן דמחוי במחוג קמי מלכא כו'.

as in the matter of the Shemoneh Esreh prayer with its bowings, and just as it is impossible to raise a hand before the king, etc., and "one who gestures with a finger before the king," etc.

ובאמת כתי' [כתיב] יגיע כפיך כי תאכל ע"י ל"ט מלאכות הזורע והחורש והקוצר כו' דהיינו שע"י המעשה ממשיך הוי"ה חדשה והתהוות דבר חדש להיות המחדש בטובו מעשה בראשית דוקא וזהו אשר ברא אלקים לעשות.

And in truth it is written, "When you eat the toil of your hands," through the thirty-nine labors, sowing, plowing, reaping, etc. That is, through the deed one draws down a new existence and the coming into being of a new thing, so that there be "Who in His goodness renews the work of creation" specifically. And this is [the meaning of] "which G-d created to make."

תורמוסין צריכין תקון להפוך מרירו למיתקו להיות מי שטרח בע"ש [בערב שבת] יאכל בשבת שיתעלה הכל בבחי' שבת

Lupines need perfecting, to turn their bitterness into sweetness, so that "one who toiled on the eve of Shabbos will eat on Shabbos," that all be elevated into the level of Shabbos.

כי שבת היא מנוחה בחי' בטול כמו שמו"ע [שמונה עשרה] ואי"א להיות כולו שבת כמו כולו שמו"ע [שמונה עשרה] רק תחלה להיות ימי החול כו'.

For Shabbos is rest, the level of self-nullification, like the Shemoneh Esreh; and it is impossible for it to be all Shabbos, just as [it cannot be] all Shemoneh Esreh; rather, first there must be the weekdays, etc.

5 ותקון זה הוא ג"כ בחי' המילה כי עד שלא נימול אברהם היה שמו אברם אב הוא בחי' ראשית הגילוי יש מאין

And this perfecting is also the aspect of circumcision. For until Avraham was circumcised his name was Avram. "Av" (father) is the level of the first revelation of something from nothing,

שהוא מקור ההשפעה נק' בשם אב והיה בבחי' רם על כל גוים כו' מפני שהיה ע"י מסך.

which, being the source of the flow, is called by the name "father." And it was in the state of "ram" (exalted), "high above all nations," etc., because it was through a screen.

6 וע"י המילה נק' אברהם אב המון גוים להוסיף התכללות ניצוצות כי להיות ההארה בגלוי גמור עד שיתקרב הניצוץ ליכלל תחת כנפי השכינה הוא ע"י המילה כי מילה אותיות מל י"ה הם חו"ב [חכמה ובינה].

And through the circumcision he was called Avraham, "father of a multitude of nations," to add the inclusion of sparks. For the illumination to be in complete revelation, until the spark draws near to be included under the wings of the Shechinah, is through circumcision. For milah (circumcision) is the letters mal [and] Yud-Hei, which are Chochmah and Binah.

ומל הוא ל' [לשון] התגלות כי מל מלשון ממללא שהדבור הוא המגלה את החכמה להיות החכמה יוצאת מכח אל הפועל ומההעל' אל הגילוי

And "mal" is a term of revelation, for "mal" is from the word "memalela" (speaks), for speech is what reveals the wisdom, so that the wisdom goes out from potential to actual, and from concealment to revelation.

ולכן לע"ל [לעתיד לבוא] דכתי' [דכתיב] אז אהפך אל עמים שפה ברורה כתי' [כתיב] וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דבר מחמת שיהי' [שיהיה] גילוי בחי' דבור התגלות אלקות התגלות חכמה:

And therefore, in the Time to Come, of which it is written, "Then I will turn to the peoples a clear language," it is written, "And all flesh together shall see that the mouth of Havayah has spoken": because there will be the revelation of the level of speech, the revelation of G-dliness, the revelation of Chochmah.

7 וגילוי זה למעלה הוא בבחי' חשמל עתים חשות דהיינו שלפעמים הוא בבחי' העלם סייג לחכמה שתיקה ועתים ממללות בחי' דבור וגילוי

And this revelation above is in the aspect of Chashmal: "at times silent" (chashos), that is, sometimes it is in the state of concealment, "a fence for wisdom is silence"; "and at times speaking" (memalelos), the level of speech and revelation.

וגם מל מלשון והוא ישב ממולי שהוא פי' נגדי כלומר דבר שנראה כאילו הוא לנוכח עיניו.

And also, "mal" is from the phrase "and he dwells opposite me" (mimuli), which is explained as "facing me"; that is to say, a thing that appears as though it is before one's eyes.

8 ולמטה באדם התחתון הנה כתיב נעשה אדם בצלמנו כדמותנו יש ג"כ מסך על אבר המשפיע שהוא בבחי' רם.

And below, in the lower man (for it is written, "Let us make man in our image, after our likeness"), there is also a screen on the bestowing organ, which is in the state of "ram" (exalted).

הנסתרות לה' אלקינו חו"ב [חכמה ובינה] והנגלות לנו ולבנינו שע"י המילה נעשה נגלות לנו ולבנינו שהגילוי אינו אלא בבחי' לבנינו שהוא בחי' הולדה כי

"The hidden things belong to Havayah our G-d": [these are] Chochmah and Binah; "and the revealed things are for us and for our children": for through the circumcision they become "revealed for us and for our children," since the revelation is only in the aspect of "for our children," which is the aspect of begetting.

לכן כאשר נתוסף ה' באברהם מ"מ לא נעקר הר"ש באברהם שעדיין הוא בחי' רם אלא שנתוסף בחי' ה' להיות בחי' רם זה בגילוי.

For this reason, when the hei was added to Avraham, the reish was nevertheless not uprooted from Avraham, for he is still in the state of "ram" (exalted); only the level of the hei was added, so that this level of "ram" would be in revelation.

והנה המילה היא גילוי (ופריעה היא גילוי יותר כמו ופרע את ראש האשה. שחיטה מפורעת כו').

Now, circumcision is revelation (and peri'ah [uncovering] is even greater revelation, as in "and he shall uncover the woman's head"; "an uncovered slaughter," etc.).

המסך המבדיל בין קדש לחול דישראל חולין שנעשו על טה"ק [טהרת הקודש] שהיא עיקר ההבדלה כי בשבעה הבדלות להבדיל בין הטמא כו' אין אנו אומרים לפי שא"צ [שאין צריך / שאינו צריך] כ"כ [כל כך] כי מאחר שמעבירים ההבדלה שבין קדש לחול כו':

The screen that separates between holy and mundane, for the Jewish people, is "mundane things prepared in the purity of the holy," which is the main separation. For of the seven separations, "to separate between the impure," etc., we do not say, because it is not so necessary; for since one removes the separation between holy and mundane, etc.

TORAH OHR • PARSHAS LECH LECHA • MAAMAR 4

והבדילה הפרוכת לכם

"And the curtain shall separate for you"

◇

1 והבדילה הפרוכת לכם. הנה בע"ח [בעץ חיים] (שער מ"א) מבואר שיש פרסא (וע' בע"ח [בעץ חיים] שער ז' פ"ב [פרק ב'])

"And the curtain (paroches) shall separate for you." Now, in Etz Chaim (Sha'ar 41) it is explained that there is a partition (parsa) (and see Etz Chaim, Sha'ar 7, chapter 2).

ובגמרא בכתובות (דק"ו ע"א) איתא י"ג פרוכת היו במקדש שני ז' כנגד ז' שערים כו' ופרש"י [ופירש רש"י / ופירוש רש"י] דלצניעותא עבידי.

And in the Gemara, in Kesubos (106a), it is stated: "There were thirteen curtains in the Second Temple: seven opposite the seven gates," etc.; and Rashi explains that they were made for modesty.

והיינו כי בלילה היו השערים ננעלים וכדאיתא במסכת תמיד רק ביום היו פתוחים שיהיו נכנסין ויוצאין דרך פתחי השערים והיו מוכרחים להיות פתוחים אעפ"כ [אף על פי כן] הי' [היה] פרוכת לכל שער לצניעות כו'.

That is: at night the gates were locked, as is stated in Tractate Tamid, and only by day were they open, so that people could go in and out through the gateways; and [though] they had to be open, nevertheless there was a curtain for each gate, for modesty, etc.

וענין זה הוא כי הנה העזרה והלשכות הם מכוונים נגד מלכות דאצילות כי למעלה במלכות יש כל הבחי' שבעזרה וגם הר הבית ת"ק אמה כמ"ש בזהר שלח לך (דקס"א ע"ב).

The meaning of this is as follows. The Temple Courtyard (Azarah) and the chambers correspond to Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation), for above, in Malchus, there are all the aspects that are in the Courtyard, and also the Temple Mount of five hundred cubits, as stated in the Zohar, [Parshas] Shelach Lecha (161b).

והנה בלילה תרעין דג״ע [דגן עדן] אסתימו וכמו שננעלים השערים שערי העזרה הגם דכתי׳ [דכתיב] ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה היינו בבחי׳ חיצוניות דוקא

Now, at night "the gates of the Garden of Eden are closed," just as the gates, the gates of the Courtyard, are locked. And although it is written, "She rises while it is still night and gives food to her household," that is specifically in the outer dimension (chitzoniyus).

וכמו באדם בשעת שינה שהוא הסתלקות וקבוץ החיות מן הדם הוא הנפש לתוך הלב ונסתם הכל בתוכו שאין מתפשט ממנו פנימית החיות רק קיסטא דחיותא וחיצוניות שאז הוא דוקא גילוי והתפשטות חיצוניות החיות

It is like a person during sleep, which is a withdrawal and gathering of the life-force from the blood, which is the soul, into the heart, and everything is closed up within it, so that the inner dimension (pnimiyus) of the life-force does not spread out from it, but only a kista de-chayusa (a small measure of life) and the outer dimension; for at that time there is specifically the revelation and spreading of the outer dimension of the life-force,

כמו כח הזן וכח המעכל שבנפש שהן בחי׳ חיצוניות לגבי כח השכל והמדות וראיה ושמיעה.

such as the nourishing power and the digestive power in the soul, which are the outer dimension compared with the power of the intellect, the emotive attributes (middos), sight and hearing.

2 והתפשטותן עיקרן בשעת שינה שבשעה שאינו ישן ומאיר השכל אז כח המעכל והזן אינן בהתפשטות כ״כ [כל כך] מצד התכללותן בכח השכל כנר בפני אבוקה ולכן מעכב התפשטותן

Their spreading takes place mainly during sleep. For when a person is not asleep and his intellect shines, the digestive and nourishing powers are not so spread out, because they are included in the power of the intellect, like a candle before a torch; and therefore [the intellect] holds back their spreading.

אבל בשעת שינה שמסתלק ממשלת כח השכל אז הן מתפשטין ואז הקיבה מעכל ושולח אל הכבד כו׳. וכח הזן והמעכל והדוחה וכה״ג [וכהאי גוונא] הם כחות חיצוניות ותחתוניות שבנפש.

But during sleep, when the rule of the power of the intellect withdraws, they spread out, and then the stomach digests and sends [the food] on to the liver, etc. The nourishing, digestive and expelling powers and the like are the outer and lower powers of the soul.

וכך למעלה במלכות דאצי' שבלילה תרעין דג"ע [דגן עדן] אסתימו שההארה שנמשך מבחי' מל' בג"ע [בגן עדן] זיו השכינה זהו עיקר הארת פנימיות המל'

So too above, in Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation): at night "the gates of the Garden of Eden are closed." For the illumination drawn from the level of Malchus into the Garden of Eden, the radiance of the Shechinah (Divine Presence), is the main illumination of the inner dimension (pnimiyus) of Malchus

(דהיינו שההמשכה מבחי' ג"ר [ג' ראשונות] שבמל' וכמ"ש במ"א בביאור הזהר פ' אחרי) ובלילה מסתלק הארה זו אלא שהשפע' חיצוניות נמשך אז והיינו ותתן טרף בבי"ע (והמשכה זו מבחי' ז"ת [ז' תחתונות] שבמל')

(that is, the drawing down is from the level of the first three [Sefiros] within Malchus, as explained elsewhere in the explanation of the Zohar on Parshas Acharei). At night this illumination withdraws, and only an outer flow is drawn down then; this is [the meaning of] "and gives food" in [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah (and this drawing down is from the level of the seven lower [Sefiros] of Malchus).

וביום נפתחים תרעי דג"ע [דגן עדן] לפי שיש התגברות החסדים חסד אל כל היום ע"כ נמשך אז המשכה הפנימית ואעפ"כ [ואף על פי כן] יש בחי' פרוכת פרסא ונמשך המשכה זו

By day the gates of the Garden of Eden are opened, because there is a strengthening of the Chasadim (kindnesses) — "the kindness of G-d is all day long" — therefore the inner flow is drawn down then. Nevertheless there is [still] the level of a curtain, a partition, and this flow is drawn down

ע"י אמצעות הפרסא והפרסא היא מבחי' חשמל שהוא מחיצוניות הבינה שמלביש ומקיף את י"ס [י' ספירות] דז"א וי"ס [וי' ספירות] דנוק' [דנוקבא] כתנו' עור ומלבישם מצדיהם

by means of the partition. And the partition is from the level of the Chashmal, which is from the outer dimension (chitzoniyus) of Binah (understanding), which clothes and surrounds the ten Sefiros of Z'eir Anpin (the emotive attributes) and the ten Sefiros of Nukva (the feminine / Malchus) like a garment of skin, and clothes them on their sides.

והוא בכדי שלא יהיה יניקת החיצונים ומתחת רגליהם הוא בחי' מנעל להיות הפסק בין אצילות לבריאה וליצירה כו'

This is so that there be no drawing of nourishment by the external forces. And beneath their feet it is the level of a shoe, to be a separation between Atzilus and Beriah and Yetzirah, etc.

(ונעל הזה הוא בחי' המסך והפרסא המפסיק בין אצילות לבריאה כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שמ"א פ"א ופרק ו' ובשער מ' פ"א) וכמו שפירש"י [שפירש רש"י] לצניעות דהיינו שלא יהיה

(This shoe is the level of the screen and partition that separates between Atzilus and Beriah, as stated in Etz Chaim, Sha'ar 41, chapter 1 and chapter 6, and in Sha'ar 40, chapter 1.) And [this is] as Rashi explained, "for modesty," meaning that there should not be

כל גילוי האור של אצילות בבריאה כ"א בדרך מסך שהמלכות דאצילות בוקע המסך ונעשה עתיק לבריאה (ע' [עיין] בע"ח [בעץ חיים] שמ"א פ"א ואגה"ק [ואגרת הקודש] איהו וחיוהי) וכן בכל עולם.

the full revelation of the light of Atzilus in Beriah, but only by way of a screen: Malchus of Atzilus breaks through the screen and becomes Atik of Beriah (see Etz Chaim, Sha'ar 41, chapter 1, and Iggeres HaKodesh, [the letter] "He and His life-force"). And so it is in every world.

שבבריאה נעשה ג"כ חשמל מחיצוניות הבינה ומקיף לזו"נ [לזעיר אנפין ונוקבא] עד שנעשה מנעל כו' (בע"ח [בעץ חיים] שמ"א פ"א שהמסך שבין בריאה ליצירה אינו מבינה דבריאה אלא מת"ת [מתפארת] דבריאה אלא שבת"ת [שבתפארת] יש ג"כ חשמל כמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] ס"פ יתרו בשם א"י [אדם ישר].

For in Beriah, too, a Chashmal is formed from the outer dimension of Binah, and it surrounds Z'eir Anpin and Nukva, until it becomes a shoe, etc. (In Etz Chaim, Sha'ar 41, chapter 1, [it is stated] that the screen between Beriah and Yetzirah is not from Binah of Beriah but from Tiferes of Beriah; but in Tiferes too there is a Chashmal, as the Ramaz writes at the end of Parshas Yisro in the name of [the book] Adam Yashar.

ואמנם בלקוטי הש"ס [הששה סדרים] מהאריז"ל [מהאר"י זכרונו לברכה] דט"ז ד"ה לכי ומעטי א"ע [את עצמו] כמ"ש כאן ע"ש ועמ"ש בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר).

However, in Likkutei HaShas from the Arizal, page 16, in the passage beginning "Go and diminish yourself," [it is] as written here; see there. And see what is written in the explanation of the verse "For on this day He shall atone.")

ולהבין ענין חשמל זה מה ענינו הנה מבשרי אחזה כי במדות אין שם התגלות כל השכל שאם כן היו המדות בטלים בהשכל ולא הי' [הי"ה] מהם כלל התפשטות והמשכה

To understand what this Chashmal is: "from my flesh I behold" [it]. In the emotive attributes (middos) there is not the revelation of the whole intellect, for if there were, the attributes would be nullified in the intellect, and there would be no spreading forth and drawing out from them at all.

אלא שאעפ"כ [שאף על פי כן] מקיף עליהם הארה מועטת מחיצוניות הבינה בחי' התבוננות שלמעלה מן המדות בכדי שלא יהי' [יהיה] יניקת החיצונים שמהמדות יכול להיות אחיזה לסט"א [לסטרא אחרא]

Nevertheless, a small illumination from the outer dimension of Binah surrounds them — the level of contemplation that is above the emotive attributes — so that there be no drawing of nourishment by the external forces, for from the emotive attributes the sitra achra (the other side) can gain a hold,

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל כו' וכן שבה"כ [שבירת הכלים] היה בהמדות לפיכך צ"ל בחי' חשמל מקיף שלא יהי' [יהיה] להם יניקה מהמדות אלא בדרך שערות וצפרנים כפי הצורך בלבד

as our Sages said, "Not like Avraham, from whom Yishmael came forth," etc.; and likewise the breaking of the vessels was in the emotive attributes. Therefore there must be the level of an encompassing Chashmal, so that they draw no nourishment from the attributes except in the manner of hair and nails, only as much as is needed.

(כי חשמל זה הוא מהבינה וחו"ב [וחכמה ובינה] הן תרין ריעין כו' ומחכמה אין יניקה לחיצונים כנודע מענין הנגעים וכמ"ש ימותו ולא בחכמה לפי שחכמה כח מה בחי' בטול לאור א"ס כו').

(For this Chashmal is from Binah, and Chochmah and Binah are "two companions," etc.; and from Chochmah (wisdom) the external forces draw no nourishment, as is known from the matter of the afflictions (nega'im), and as it is written, "They die, and not with wisdom," because Chochmah is koach mah ["the power of what"], the level of self-nullification (bittul) to the Infinite Light (Or Ein Sof), etc.)

ופי' ענין החשמל שמלביש לזו"נ [לזעיר אנפין ונוקבא] והרי הוא חיצוניות אצלן ואעפ"כ [ואף על פי כן] שרשו גבוה מהן שהרי הוא מהבינה.

The explanation of the Chashmal that clothes Z'eir Anpin and Nukva — it is the outer dimension in relation to them, and yet its root is higher than they, since it is from Binah:

הענין הוא כמו המשל שהוא לבוש להנמשל דהנה צירופי אותיות המשל הם גשמיות נגד הנמשל ולבוש לבד להנמשל

The matter is like a parable (mashal), which is a garment for the thing it illustrates (nimshal). For the letter-combinations of the parable are physical compared with the thing illustrated, and merely a garment for it.

אך מ"מ שרש המשל הוא גבוה מאד נעלה שאין כל אדם יכול לומר משלים אלא משלי שלמה ובגמרא אמרו על רבי מאיר תלתא שמעתא ותלתא מתלי ואמרו משמת רבי מאיר בטלו מושלי משלים כו'

Yet the root of the parable is very high and exalted, for not every person can speak parables, but only [such as] "the parables of Shlomo"; and in the Gemara they said of Rabbi Meir: "a third law, and a third parables"; and they said, "When Rabbi Meir died, the tellers of parables ceased," etc.

והיינו כי דוקא מי ששכלו שכל גבוה יכול לצמצם שכלו במשל שיהיה מכוון נגד הנמשל ממש

That is because specifically one whose intellect is a lofty intellect can contract his intellect into a parable that corresponds exactly to the thing it illustrates,

משא"כ מי שאין לו שכל גבוה כל כך די לו במה שיבין השכל כאשר הוא

whereas one whose intellect is not so lofty is satisfied with understanding the idea as it is,

אבל לא יוכל להסביר פנים במשל ואם יאמר משל לא יהי' [יהיה] המכוון כו' ועד"ז הוא בחי' החשמל שהוא לבוש לזו"נ [לזעיר אנפין ונוקבא] כהתלבשות השכל במשל

but he cannot bring it to light through a parable, and if he does tell a parable it will not correspond, etc. In the same way is the level of the Chashmal, which is a garment for Z'eir Anpin and Nukva, like the clothing of an idea in a parable.

והיינו לפי שנמשך מהבינה שהיא למעלה מעלה מהמדות כו' רק אח"כ נעשה לבוש לזו"נ [לזעיר אנפין ונוקבא] והוא למטה מהן כמו שהמשל הוא חיצוניות לגבי הנמשל ולבוש לבד

That is, because it is drawn from Binah, which is far above the emotive attributes, etc.; only afterwards does it become a garment for Z'eir Anpin and Nukva and is below them, just as the parable is the outer dimension relative to the thing illustrated, and merely a garment.

והרי א"כ מובן שיש בבחי' החשמל הזה ב' בחינות א' מצד שרשו שהוא גבוה מאד נעלה למעלה מן המדות

It is thus understood that in this level of the Chashmal there are two aspects. First, from the side of its root, it is very high and exalted, above the emotive attributes,

שהוא מבחי' הבינה והב' מצד התפשטותו בבחי' חיצוניות בבחי' צירופי אותיות שהאותיות הם מדרגה האחרונה שבכל הי"ס [הי' ספירות] (ומה שמלביש החשמל לזו"נ [לזעיר אנפין ונוקבא] היינו כמו אותיות שמלבישי' להמדות כו')

being from the level of Binah. And second, from the side of its spreading forth, it is in the outer dimension, in the form of letter-combinations, the letters being the last level in all the ten Sefiros (and the Chashmal's clothing Z'eir Anpin and Nukva is like the letters that clothe the attributes, etc.).

וזהו פי' חשמל חש מל פי' חש לשון שתיקה היינו מצד בחי' א' שבו שהוא שרשו מהבינה

This is the meaning of Chashmal: chash mal. Chash means silence; that is from the side of its first aspect, its root in Binah.

כי סייג לחכמה שתיקה כי הוי"ה בחכמה ולכן החכמה היא בחי' ביטול וזהו השתיקה וע"ד שמשה רבע"ה [רבינו עליו השלום] הי' [היה] כבד פה כו'.

For "a fence for wisdom is silence," since Havayah is in Chochmah, and therefore Chochmah is the level of self-nullification, and that is the silence; and similarly Moshe our teacher, peace be upon him, was "heavy of mouth," etc.

ומל לשון דיבור והתגלות זהו מצד בחי' הב' שבו כשנעשה לבוש לזו"נ [לזעיר אנפין ונוקבא] כמו האותיות שמלבישי' הנמשל ועי"ז יוכל להיות השפעה זהו פי' מל:

And mal means speech and revelation; that is from the side of its second aspect, when it becomes a garment for Z'eir Anpin and Nukva, like the letters that clothe the thing illustrated, and through this there can be a flow of influence. This is the meaning of mal.

3 והנה זהו בחשמל שבי"ס [שבי' ספירות] עצמן וכן במלאכים שיש כמה אלפים רבבות מדרגות כמ"ש היש מספר לגדודיו ויש מהם שהם מבחי' החשמל ע"י כלים דאצילות

Now, this is [so] of the Chashmal within the ten Sefiros themselves. And so also among the angels, who have many thousands of myriads of levels, as it is written, "Is there any number to His troops?" And some of them are from the level of the Chashmal, through the vessels of the World of Atzilus (Emanation).

(ור"ל [ורוצה לומר] שזה שנת"ל [שנתבאר לעיל] הוא ענין החשמל דבינה דאצילות המקיף לזו"נ [לזעיר אנפין ונוקבא] דאצילות כנ"ל וכמו כן יש ג"כ בזו"נ [בזעיר אנפין ונוקבא] דבי"ע ג"כ בחי' חשמל ומזה נמשך המסך שבין בריאה ליצירה ובין יצירה לעשיה.

(What is meant: what was explained above is the Chashmal of Binah (understanding) of Atzilus that surrounds Z'eir Anpin (the emotive attributes) and Nukva (the feminine / Malchus) of Atzilus, as above; and likewise in Z'eir Anpin and Nukva of Beriah, Yetzirah and Asiyah there is also a level of Chashmal, and from it comes the screen between Beriah and Yetzirah and between Yetzirah and Asiyah.

ושם יש ג"כ מלאכים שהם מבחי' חשמל וכידוע שמט"ט [שמטטרון] נק' נעל דשכינתא והרי נתבאר שהנעל זהו בחי' חשמל כו') וע"ז ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] בשעה שהדבור יוצא מפי הקב"ה חשות.

And there too there are angels from the level of the Chashmal; and as is known, Metatron is called "the shoe of the Shechinah (Divine Presence)," and it has been explained that the shoe is the level of the Chashmal, etc.) And about this our Sages said: "When the speech goes forth from the mouth of the Holy One, blessed be He, they are silent (chashos)."

פי' הקב"ה הוא ז"א כמו פי' קוב"ה [קודשא בריך הוא] ושכינתיה שכינתי' היינו מה ששוכן ומתלבש בתחתונים וקדוש הוא מובדל כך בחי' מלכות אין מלך בלא עם הוא בחי' השוכן ומתלבש בעם

The explanation: "the Holy One, blessed be He" is Z'eir Anpin, as in the explanation of "the Holy One, blessed be He, and His Shechinah." "His Shechinah" is that which dwells and is clothed in the lower beings, while "Holy" means set apart. So the level of Malchus (sovereignty) — "there is no king without a people" — is the level that dwells and is clothed in the people,

משא"כ מדותיו ית' לך ה' הגדולה כו' אין להם ערך ויחס לעם וזהו בחי' קדוש.

whereas His attributes, may He be blessed — "Yours, Havayah, is the greatness," etc. — have no relation or proportion to the people, and that is the level of "Holy."

4 והדבור שיוצא מפי הקב"ה הוא בחי' התגלות היינו מל מחשמל והוא כשזו"נ [כשזעיר אנפין ונוקבא] בוקעי' [בוקעים / בוקעין] המסך ויורדי' ומתגלי' בעולם שלמטה

And the speech that goes forth from the mouth of the Holy One, blessed be He, is the level of revelation, that is, the mal of Chashmal. That is when Z'eir Anpin (the emotive attributes) and Nukva (the feminine / Malchus) break through the screen and descend and are revealed in the world below.

ואזי הם המלאכים חשות שהם נכללים בביטול שנמשך מבחי' חכמה כנ"ל בענין סייג לחכמה שתיקה

Then the angels are silent (chashos), for they are included in the self-nullification (bittul) that is drawn from the level of Chochmah (wisdom), as explained above regarding "a fence for wisdom is silence."

משא"כ כשאין הדבור יוצא כו' שהוא בחי' הסתלקות אז הם ממללות שהם ברעש גדול ואומרי' ברוך כבוד כו'.

Whereas when the speech does not go forth, etc., which is a state of withdrawal, then they speak (memallelos), for they are "with a great noise" and say, "Blessed be the glory," etc.

זהו ענין החשמל שמקיף ומלביש לזו"נ [לזעיר אנפין ונוקבא] מצדיהן שהוא בכדי שלא יהי' [יהיה] יניקת החיצונים. אך מתחת רגליהם הוא בחי' מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב הוא בחי' מלכות.

This is the Chashmal that surrounds and clothes Z'eir Anpin and Nukva on their sides, which is so that there be no drawing of nourishment by the external forces. But beneath their feet it is the level of "How beautiful are your steps in shoes, O daughter of the noble," which is the level of Malchus (sovereignty).

נעל זה אינו לבד בשביל שלא יהי' [יהיה] יניקת החיצונים אלא הוא מפסיק שלא יהי' [יהיה] גילוי כל האור שבאצילות דאיהו וגרמוהי חד להיות כך בבריאה

This shoe is not only so that there be no drawing of nourishment by the external forces; rather, it separates, so that the full revelation of the light that is in the World of Atzilus (Emanation), where "He and His vessels are one," should not be so in Beriah,

אלא שיהי' [שיהיה] בחי' בריאה יש והיינו ע"י שהמסך מפסיק בין אצי' לבריאה והאור שנמשך מאצי' ע"י המסך להחיות בריאה הוא אור של תולדה

but that Beriah should be at the level of something (yesh). That is, through the screen separating between Atzilus and Beriah, the light that is drawn from Atzilus through the screen to give life to Beriah is a derivative light (or shel toldah).

ולכן נק' הבריאה יש מאין והגם דממך הכל כתיב וכולא קמיה כלא חשיבי עכ"ז [עם כל זה] נק' יש מאין מפני שהתהוות היש הוא מבחי' האור שנמשך ע"י הפרסא שהוא בחי' אין

Therefore Beriah is called "something from nothing" (yesh me-ayin). And although it is written, "For all is from You," and "all before Him are considered as nothing," nevertheless it is called something from nothing, because the coming into being of the something is from the level of the light drawn through the partition, which is the level of "nothing" (ayin),

שהרי אין זה מהות ועצמות האור שלפני הפרסא אלא אור של תולדה שהוא בחי' אין לגבי עצם האור שלמעלה מהפרסא.

for it is not the essence and being of the light that is before the partition, but a derivative light, which is the level of "nothing" compared with the essence of the light above the partition.

(ועיין בזוהר ח"ב [חלק ב'] דע"ח ב' רזא דחשמל כו' ובזהר הרקיע שם ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] ובספר הדרת מלך סי' ל' וסי' נ"ה):

(And see the Zohar, volume 2, page 78b, "the secret of the Chashmal," etc., and Zohar HaRakia there, and the Ramaz, and the book Hadras Melech, sections 30 and 55.)

5 והנה בשבת מאיר אור האצילות למטה על ידי התלבשות הבריאה לבד ואינו אלא מסך אחד

Now, on Shabbos the light of the World of Atzilus (Emanation) shines below through being clothed in the World of Beriah (Creation) alone, and there is only one screen.

משא"כ בימות החול יש הפרש בין א"י [ארץ ישראל] לח"ל [לחוץ לארץ] שבא"י [שבארץ ישראל] ההנהגה ע"י יצירה ובח"ל [ובחוץ לארץ] ע"י עשייה. והנה כל זה עדיין בבחי' קדושה וצבא השמים לך משתחוים שגם היש בטל

Whereas on the weekdays there is a difference between the Land of Israel and outside the Land: in the Land of Israel the [Divine] conduct is through the World of Yetzirah (Formation), and outside the Land through the World of Asiyah (Action). Now, all this is still in the realm of holiness, and "the host of heaven bows to You," for even the something (yesh) is nullified.

(ולכן פרכת ופרסות הנ"ל הם בחי' פרכת המבדילות בין קדש לקדש שהרי הפרסא המבדיל בין ע"ס [עשר ספירות] דיצירה לע"ס [לעשר ספירות] דעשייה הרי גם ע"ס [עשר ספירות] דעשייה הוא קודש)

(Therefore the curtains and partitions mentioned above are the level of curtains that separate between holy and holy; for as to the partition that separates between the ten Sefiros of Yetzirah and the ten Sefiros of Asiyah, the ten Sefiros of Asiyah too are holy.)

אך מעשייה ולמטה יש עוד מסך ופרסא הוא ק"נ [קליפת נוגה] והוא בחי' ערלה החופפת על הברית

But from Asiyah downward there is another screen and partition, which is kelipas nogah (the "glowing" husk), and it is the level of the foreskin (orlah) that covers the covenant.

(כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] ש"מ [שער מ'] פ"א ונקי' ק"נ כו' והיא הערלה המכסה על היסוד) והוא הבדלה בין קדש לחול

(As written in Etz Chaim, Sha'ar 40, chapter 1: it is called kelipas nogah, etc., and it is the foreskin that covers Yesod (foundation).) And it is the separation between holy and profane (chol).

(ואפשר שהפרסא הוא בין ע"ס [עשר ספירות] דעשייה לק"נ [לקליפת נוגה] וא"כ אפשר הוא ג"כ בחי' חשמל המפסיק בין ע"ס [עשר ספירות] דעשייה לנוגה.

(And it may be that the partition is between the ten Sefiros of Asiyah and kelipas nogah; if so, it may also be the level of a Chashmal that separates between the ten Sefiros of Asiyah and nogah.

גם במ"א בפ' ואתחנן ע"פ שמע כו' נתב' ג"כ שההבדלה הוא ע"י בחי' חשמל וגם במ"א נת' [נתבאר] ענין בחי' עטופים שהוא ממוצע בין קדושה לק"נ [לקליפת נוגה] כו')

Also, elsewhere, in Parshas Va'eschanan, on the verse "Hear [O Israel]," etc., it is likewise explained that the separation is through the level of the Chashmal; and also elsewhere the matter of the level of the atufim is explained, which is intermediate between holiness and kelipas nogah, etc.)

וזהו ענין אשר ברא אלהים לעשות לתקן ותורמסין צריכין תקון כו' כי האדם נברא בצלמנו כדמותנו ויש לו מסך זה

This is the meaning of "which G-d created to make" — to rectify; and "lupines need rectifying," etc. For man was created "in Our image, after Our likeness," and he has this screen,

וצריך לתקן להיות החול בחי' חולין שנעשו על טהרת הקדש והיינו ע"י שנכללים בקדושת השבת

and he must rectify [it], so that the profane become the level of "profane things prepared in the purity of holiness"; and that is through their being included in the holiness of Shabbos.

כי שבת הוא קודש שאז מאיר אור האצילות ע"י הבריאה בלי מסך שבין בריאה ליצירה ובין יצירה לעשייה וכ"ש [וכל שכן] שק"נ [שקליפת נוגה] אינו מפסיק אז שמאיר שלא על ידו כו'

For Shabbos is holy: then the light of Atzilus shines through Beriah without the screen between Beriah and Yetzirah and between Yetzirah and Asiyah, and all the more so kelipas nogah does not separate then, for [the light] shines not through it, etc.

ולכן האדם הוא מובדל ממלאכת החול שאינו עוסק בדברים גשמיים אלא שבת להוי"ה אלהיך בבחינת ביטול הגם שהוא ביטול דבריאה בחינת יש מי שבטל כו'

Therefore a person is set apart from weekday work, for he does not occupy himself with physical things; rather, "a Shabbos to Havayah your G-d," in a state of self-nullification (bittul) — although it is the self-nullification of Beriah, the level of a something that is nullified, etc.

משא"כ בימות החול שהתהוותו ע"י יצירה ועשייה שם יש קליפת נוגה החופפת אך ע"י שמברר בששת ימי החול בירורי נוגה יגיע כפיך

Whereas on the weekdays, whose coming into being is through Yetzirah and Asiyah, there kelipas nogah hovers over them. But by refining, during the six weekdays, the refinements of nogah — "the labor of your hands,

כי תאכל שעוסק באמונה לשם שמים ומתפלל ולומד בכח זה ע"ז נעשי' [נעשית / נעשים] החולין עטה"ק [על טהרת הקודש] וע"ז אומרים במו"ש [במוצאי שבת] ברוך המבדיל בין קודש לחול כי להיות הבדלה ופרסא הוא ממקום גבוה ונעלה כנ"ל בענין חשמל כו'

when you eat [it]": he deals faithfully, for the sake of Heaven, and prays and studies with this strength — through this the profane things become prepared in the purity of holiness. And about this we say at the departure of Shabbos, "Blessed [is He] who separates between holy and profane": for the existence of a separation and partition is from a high and exalted place, as explained above regarding the Chashmal, etc.,

וברוך ונמשך משם להיות מאיר דרך הפרסא כ"א לא היה הפרסא לא היה שום התהוות חדוש יש מאין ולא היה תקון חולין שנעשו עטה"ק [על טהרת הקודש]

and [it is] "blessed" and drawn from there so as to shine through the partition. For if there were no partition, there would be no coming into being of something new from nothing, and no rectification of profane things prepared in the purity of holiness

(רק קדש לבד וכוונת הבריאה דירה בתחתונים הוא שיהי' [שיהיה] יש ונפרד בחי' חול רק שיהי' [שיהיה] אח"כ ביטול היש טהרת הקודש)

(only holiness alone; and the intent of creation, a dwelling place among the lower realms, is that there be a separate something (yesh), the level of the profane, only that afterwards there be the nullification of the something, the purity of holiness).

והנה בהתגלות האור דרך הפרסא עדיין הוא קדושה עד סוף העשייה ששם מקום הנוגה וזהו מצות מילה מל י"ה שהוא מל מחשמל דבינה שהוא מבחי' י"ה

Now, in the revelation of the light through the partition, it is still holiness, until the end of Asiyah, where the place of nogah is. And this is the mitzvah of circumcision (milah): mal Yud-Hei, which is the mal of the Chashmal of Binah (understanding), which is from the level of Yud-Hei,

כי חו"ב [חכמה ובינה] הן תרין ריעין דהיינו שכשמסירים הערלה שהיא ק"נ [קליפת נוגה] אז נשאר רק חשמל דבינה שהוא הלבוש שצ"ל כמבואר למעלה בכדי שיהי' [שיהיה] התהוות בי"ע כו' אבל הערלה שהיא ק"נ [קליפת נוגה] צריך להסיר.

for Chochmah (wisdom) and Binah are "two companions." That is, when the foreskin, which is kelipas nogah, is removed, then there remains only the Chashmal of Binah, which is the garment that must exist, as explained above, so that Beriah, Yetzirah and Asiyah can come into being, etc.; but the foreskin, which is kelipas nogah, must be removed.

ומתחילה הוצרך להיות כך כדי שיהי' [שיהיה] יניקה לק"נ [לקליפת נוגה] וממנה לקליפות הטמאות שק"נ [שקליפת נוגה] היא המפרדת בין הקדושה ובין כל קליפות טמאות ממש אבל אח"כ העבודה לברר ק"נ [קליפת נוגה] ולהפכה לקדושה כו' :

At first it had to be so, so that kelipas nogah could draw nourishment, and from it the impure kelipos, for kelipas nogah is what separates between holiness and all the truly impure kelipos; but afterwards the service is to refine kelipas nogah and turn it into holiness, etc.

6 והנה בהסיר הערלה אז נעשה אב המון גוים שיתוספו ניצוצות להתכלל באלקות מחמת שלא יהי' [יהיה] מסך הנוגה וע"ז נאמר אני הנה בריתי אתך והיית לאב המוו גוים.

Now, when the foreskin is removed, then he becomes "father of a multitude of nations," for sparks are added to be included in G-dliness, since there is no screen of nogah. And about this it is said: "I — behold, My covenant is with you, and you shall be the father of a multitude of nations."

אני זקף גדול כי אני אותיות אין שמלכות הוא הכתר וזקף גדול דהיינו כשהיא מתעלית למעלה כו'.

"I" [bears the cantillation] zakef gadol: for ani ("I") has the letters of ayin ("nothing"), since Malchus (sovereignty) is Keser (the Crown); and zakef gadol [means] when it is raised upward, etc.

ופי' שע"י המילה הרי בריתי ממש אתך והיינו התגלות היסוד כי כל הפרסא הכל הוא בבחי' היסוד בכל עולם יסוד אבא כו'

The explanation: through circumcision, "My covenant" itself is "with you," that is, the revelation of Yesod (foundation). For the whole partition is entirely in the level of Yesod, in every world: Yesod of Abba, etc.,

עד סוף העשייה שנעשה ערלה ממש ובכריתת הערלה נעשה התגלות בריתי ממש אני זקף גדול כו' להיות אתך ממש שורה ומתגלה למטה כמו למעלה.

down to the end of Asiyah, where it becomes an actual foreskin; and with the cutting of the foreskin there comes the revelation of "My covenant" itself — "I" with zakef gadol, etc. — to be truly "with you," dwelling and revealed below as above.

(ור"ל [ורוצה לומר] שע"י כריתת הערלה יורד ונמשך מבחי' אני בבחי' יסוד כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שכ"ז [שכל זמן] שהערלה דבוקה לא נמשכו גלוי אורות עליונים ביסוד אלא הם סתומים למעלה כו' ובכריתת הערלה נמשך בחי' אני אותיות אין בבחי' בריתי וכ"ז נמשך אתך ממש כו') :

(What is meant: through the cutting of the foreskin, [light] descends and is drawn from the level of "I" into the level of Yesod, as written in Etz Chaim that as long as the foreskin is attached, the revelation of the supernal lights is not drawn into Yesod, but they are closed off above, etc.; and with the cutting of the foreskin the level of ani, the letters of ayin, is drawn into the level of "My covenant," and all this is drawn truly "with you," etc.)

TORAH OHR • PARSHAS LECH LECHA • MAAMAR 5

שרי אשתך לא תקרא שמה
שרי כי שרה שמה וגו'

Sarai your wife: you shall not call her name Sarai

1 שרי אשתך לא תקרא שמה שרי כי שרה שמה וגו'. הנה שינוי השם של שרה הוא להיות לה בחי' הולדה

"Sarai your wife: you shall not call her name Sarai, for Sarah is her name," etc. Now, the change of Sarah's name was so that she would have [the capacity of] giving birth,

כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] שרי לא תלד כו' וא"כ צ"ל הלא מעלת היו"ד גבוה מן הה' כי יו"ד חכמה ה' בינה.

as our Sages, of blessed memory, said: "Sarai does not give birth," etc. If so, [the question] must be asked: is not the level of the yud higher than the hei? For yud is Chochmah (wisdom) and hei is Binah (understanding).

ונודע כי עיקר הולדה מבחינת חכמה לפי שחכמה בחי' אין והחכמה מאין כו'. משא"כ בינה נק' יש כו'

And it is known that giving birth comes chiefly from the level of Chochmah, because Chochmah is the level of ayin (nothing), [as it is written,] "and Chochmah comes from ayin," etc.; whereas Binah is called yesh (something), etc.

ואיך נהפוך הוא שלהיות לה כח ההולדה לוקח מאתה כח היו"ד וניתן לה כח הה' במקומו כו'.

So how is it turned around, that for her to have the power of giving birth, the power of the yud is taken from her and the power of the hei is given to her in its place, etc.?

וחענין כי אברהם ושרה הם בחי' ח"ע [חכמה עילאה] וח"ת [וחכמה תתאה] כו' ששרש אברהם הוא בבחי' חכמה דאצי'.

And the explanation is that Abraham and Sarah are the levels of the higher Chochmah and the lower Chochmah, etc., for Abraham's root is in the level of the Chochmah of Atzilus.

2 והנה למעלה כך הוא המדה עיקר ההולדה להיות מציאות הולדה חדשה הוא ע"י צמצום דוקא כי אם הי' [היה] אא"ס [אור אין סוף] ב"ה מתפשט

Now above, this is the rule: the essence of giving birth, so that a new existence is born, comes specifically through tzimtzum (contraction). For if the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, were to spread forth

כמו שהוא בבחי' א"ס לא הי' [היה] אפשר להיות שום התהדות מציאות כלל אפי' [אפילו] ע"י רבוא רבבות השתלשלות כי כשמו כן הוא אין סוף להתפשטותו וכו'.

as it is, in the level of the Infinite, it would not be possible for any existence at all to come into being, even through myriads upon myriads [of stages] of the chain of descending worlds (hishtalshelus); for as its name is, so it is: there is no end to its spreading forth, etc.

משא"כ למטה בבחי' שרה כו' הוא להיפך ממש שאם היה האור מתצמצם היה חשך והעלם והסתר גמור ועיקר התהוות המציאות הוא ע"י בחי' התפשטות והרחבה דוקא וכו'

Whereas below, in the level of Sarah, etc., it is the very opposite: if the light were contracted, there would be darkness, concealment and total hiddenness; and existence comes into being chiefly through the level of spreading forth and expansion specifically, etc.

(וכנודע בענין ג' קוצין של היו"ד שהקוץ התחתון מקור וכח הבינה תלוי בקוץ העליון כו').

(As is known concerning the three tips of the yud: the lower tip, the source and power of Binah, depends on the upper tip, etc.)

וכנודע בענין תמונת ב' ההי"ן. ומה שנתוסף לאברהם ה' אברם אינו מוליד כו' אברהם הוא בחי' ח"ע [חכמה עילאה] כו'

And as is known concerning the shape of the two hei's. And as for the hei being added to Abraham: "Abram does not beget," etc.; Abraham is the level of the higher Chochmah, etc.

היינו כמו שמפורש במקרא כי אב המון גוים כו' ע"ד בחי' הנפש אשר עשו בחרן בחי' העלאות מזלעו"ז [מזה לעומת זה] כו'.

That is, as is stated explicitly in the verse, "for [I have made you] the father of a multitude of nations," etc., in the manner of the level of "the souls they had made in Charan," the level of elevations from the opposing side (zeh le'umas zeh), etc.

אבל להולדת יצחק סט' [סטרא] דקדושה לא היה צריך כי אדרבה כל סטרא דקדושה בחי' ביטול ולא התפשטות כו'

But for the birth of Isaac, [who is of] the side of holiness, it was not needed; for on the contrary, the whole side of holiness is the level of self-nullification (bittul) and not of spreading forth, etc.

משא"כ לשרה נתוסף הה' ללידת יצחק כו' (וע' לקמן פ' חיי שרה בד"ה יגלה לן טעמי) :

Whereas to Sarah the hei was added for the birth of Isaac, etc. (And see below, in Parshas Chayei Sarah, in the maamar beginning "Yegaleh lan ta'amei.")

TORAH OHR • PARSHAS LECH LECHA • MAAMAR 6

בעצם היום הזה נימול אברהם וגו'

On that very day Avraham was circumcised

◇

1 בעצם היום הזה נימול אברהם וגו'. להבין הקושיא שנזכר בספרים מפני מה לא מל אברהם א"ע [את עצמו] קודם מאחר שקיים כל התורה כולה עד שלא ניתנה ואפילו עירובי תבשילין.

"On that very day Avraham was circumcised," etc. [We need] to understand the question that is raised in the books: why did Avraham not circumcise himself earlier, since he kept the entire Torah before it was given, even eiruvei tavshilin?

ולהבין זה צ"ל תחלה ענין המילה דהנה כתיב לא בשמים היא לאמר מי יעלה לנו השמימה ר"ת [ראשי תיבות] מילה וס"ת [וסופי תיבות] הוי"ה.

To understand this, we must first [explain] the matter of circumcision. For it is written, "It is not in heaven, that you should say, 'Who will go up for us to heaven?' (mi ya'aleh lanu hashamaymah)" — whose initial letters [spell] milah (circumcision) and whose final letters [spell] Havayah.

2 והענין דהנה תחלה כתיב ומלתם את ערלת לבבכם וכתיב ומל ה' אלקיך את לבבך ופי' שיש ב' בחי' מילה האחת היא מלמטה למעלה שצריכים אנו למול את ערלת הלב והוא ענין התשובה

The explanation: first it is written, "You shall circumcise the foreskin of your heart," and it is [also] written, "And Havayah your G-d will circumcise your heart." The meaning is that there are two levels of circumcision. The first is from below upward: we must circumcise the foreskin of the heart, and this is the matter of teshuvah (return),

כמ"ש ושבת עד הוי"ה אלקיך בקיום התורה ומצות וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] אם ישראל עושין תשובה נגאלין ואם לאו אין נגאלין.

as it is written, "And you shall return unto Havayah your G-d," through fulfilling the Torah and mitzvos. And our Sages, of blessed memory, said: "If Israel do teshuvah, they are redeemed; and if not, they are not redeemed."

ואחר קבוץ גליות כתיב והביאך אל הארץ והטיבך כו׳. והוא המילה שמלמעלה למטה ומל ה׳ את לבבך

And after the ingathering of the exiles it is written, “And He will bring you into the land… and He will do you good,” etc. And this is the circumcision that is from above downward: “And Havayah will circumcise your heart.”

(וזהו והטיבך מאבותיך בחי׳ מה רב טובך אשר צפנת כו׳ כי במשה שנולד מהול כתיב ותרא אותו כי טוב הוא כו׳)

(And this is [the meaning of] “And He will do you good more than your fathers”: the level of “How great is Your goodness that You have hidden away,” etc.; for regarding Moshe, who was born circumcised, it is written, “And she saw him, that he was good,” etc.)

והיינו שבחי׳ מילה ראשונה שמלמטה למעלה היא אתעדל״ת [אתערותא דלתתא] והאתעדל״ע [והאתערותא דלעילא] הוא הגלוי בחי׳ ומל ה׳ את לבבך כו׳.

That is to say: the level of the first circumcision, which is from below upward, is an arousal from below; and the arousal from above is the revelation, the level of “And Havayah will circumcise your heart,” etc.

והנה על מילה שניה הזאת שיהיה לאחר קבוץ גליות ולאחר קיום התורה כולה כתיב מי יעלה לנו השמימה ר״ת [ראשי תיבות] מילה שהיא למעלה מבחי׳ התורה

Now, about this second circumcision, which will be after the ingathering of the exiles and after the fulfillment of the entire Torah, it is written, “Who will go up for us to heaven?” — the initial letters [spelling] milah — which is above the level of the Torah.

כי על התורה נאמר לא בשמים היא שהיא נשפלת למטה דוקא וכנז׳ [וכנזכר] בגמ׳ [בגמרא] שא״ר [שאמר רבי] יהושע אין משגיחין בבת קול מפני שאין התורה בשמים כי״א למטה הימנה ונק׳ תורת הוי״ה

For about the Torah it is said, “It is not in heaven,” for it is brought low, below, specifically. And [this is] as mentioned in the Gemara, that Rabbi Yehoshua said, “We pay no heed to a heavenly voice,” because the Torah is not in heaven but only below it. And it is called “the Torah of Havayah,”

כי שם הוי״ה יו״ד צמצום ה׳ התפשטות ו׳ המשכה כו׳ שע״ז נמשכה למטה אבל מילה הנ״ל היא למעלה משם הוי״ה עד שהיא בר״ת [בראשי תיבות] ושם הוי״ה הוא בס״ת [בסופי תיבות] וע״כ היא מבחי׳ ומדרגת השמימה.

for the Name Havayah [is]: the yud, tzimtzum (contraction); the hei, expansion; the vav, drawing down, etc. — through which it was drawn down below. But the circumcision mentioned above is above the Name Havayah, to the point that it is in the initial letters while the Name Havayah is in the final letters; and therefore it is of the level and rank of "to heaven" (hashamaymah).

ולמעלה מבחי׳ התורה שנשפלה למטה מבחי׳ שמים אלו. וע״ז ארז״ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] גדולה מילה שנכרתו עליה שלש עשרה בריתות.

And [it is] above the level of the Torah, which was brought low, below, from the level of these heavens. And about this our Sages, of blessed memory, said: "Great is circumcision, for thirteen covenants were made over it."

פי׳ גדולה מילה היא בחי׳ המילה הגדולה שמלמעלה למטה (ע׳ [עיין] במק״מ [במקדש מלך] על הזוהר ח״ג [חלק ג׳] דרל״ג ע״ב ובלק״ת [ובלקוטי תורה (להאריז״ל)] פי׳ קדושים בטעמי מצות מענין גדולה מילה) שימול ה׳ את לבבך

The meaning of "Great is circumcision" is: the level of the great circumcision, which is from above downward (see the Mikdash Melech on the Zohar, part 3, page 233b, and in Likkutei Torah, Parshas Kedoshim, in Taamei HaMitzvos, on the matter of "Great is circumcision") — that Havayah will circumcise your heart.

ולכן נכרתה בי״ג בריתות פי׳ כידוע שענין הכריתת ברית הוא למעלה מן השכל והדעת ע״ד ב׳ אוהבים שעושים כריתת ברית להיות אוהבים זע״ז [זה עם זה / זה על זה]

And therefore it was made with thirteen covenants. The explanation, as is known, is that the matter of making a covenant is above reason and knowledge, like two who love each other, who make a covenant to be loving to one another;

דהיינו שיוכרח להיות אוהבו אף אם לא היה נמשך אצלו אהבה זו אליו אח״כ מצד השכל והדעת מ״מ מכריח א״ע [את עצמו] לאהבה בבחינה שלמעלה מהשכל והדעת.

that is, that he will be bound to love him: even if afterward this love for him would not arise in him on account of reason and knowledge, nevertheless he compels himself to love, on a level that is above reason and knowledge.

וכך כדי להיות גילוי והמשכה בחי' מילה הגדולה הנ"ל (שהוא בחי' מה רב טובך כו')

And so too, in order that there be a revelation and drawing down of the level of the great circumcision mentioned above (which is the level of "How great is Your goodness," etc.),

הוא ע"י י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] שהן למעלה מהחכמה והשכל ולכך היא למעלה מבחי' שם הוי"ה ולמעלה מבחי' תורה

it is through the Thirteen Attributes of Mercy, which are above Chochmah (wisdom) and intellect; and therefore it is above the level of the Name Havayah and above the level of Torah

(כמו שי"ג מדה"ר [מדות הרחמים] הן בחי' שלמעלה מהתורה ולכן שם הוא סליחת עון) וע"ז נאמר עד יעבור עמך הוי"ה פי' עד יעבור בבחי' שלמעלה משם הוי"ה (וגם בי"ג מדה"ר [מדות הרחמים] כתי' [כתיב] ויעבור כו').

(just as the Thirteen Attributes of Mercy are a level that is above the Torah, and therefore it is there that sin is forgiven). And about this it is said, "Until Your people pass over, Havayah"; meaning, "until [they] pass over" into the level that is above the Name Havayah. (And regarding the Thirteen Attributes of Mercy, too, it is written, "And [He] passed," etc.)

והנה בזה יובן ענין שאברהם קיים כל התורה כולה עד שלא ניתנה ולא קיים מצות מילה מפני שרצה להגיע לאותה מילה גדולה שמלמעלה למטה.

Now with this can be understood the matter that Avraham kept the entire Torah before it was given, yet did not keep the mitzvah of circumcision: because he wanted to attain that great circumcision which is from above downward.

ולכך קיים כל התורה כולה שלמטה מאותה מילה ואח"כ זכה לאותה מילה גדולה שמלמעלה.

Therefore he kept the entire Torah, which is below that circumcision, and afterward he merited that great circumcision which is from above.

3 וז"ש [וזהו שכתוב] נמול אברהם ולא כתיב וימל א"ע [את עצמו] כמ"ש תחלה גבי מילת ישמעאל ומקנת כספו דכתיב וימל כו'

And this is why it says, "Avraham was circumcised," and it is not written, "And he circumcised himself," as it is written earlier regarding the circumcision of Yishmael and those purchased with his money, where it is written, "And he circumcised," etc.

לפי שהיא המילה שמלמטה כדכתיב ומלתם את ערלת לבבכם אבל אברהם זכה לגילוי בחי׳ ומל ה׳ את לבבך ע״כ נאמר נמול אברהם כו׳.

For that is the circumcision from below, as it is written, "You shall circumcise the foreskin of your heart." But Avraham merited the revelation of the level of "And Havayah will circumcise your heart"; therefore it says, "Avraham was circumcised," etc.

וזהו בעצם היום הזה נמול פי׳ בעצמיות של היום הזה ויום הזה הוא היום שכולו ארוך שכולו טוב כו׳.

And this is [the meaning of] "On that very day (be'etzem hayom hazeh) he was circumcised": that is, in the very essence of this day. And "this day" is the day that is entirely long, that is entirely good, etc.

והעצמיות של היום הזה היינו אותו הגילוי הגדול שיהי׳ [שיהיה] לע״ל [לעתיד לבוא] גילוי בחי׳ רב טובך וזהו שכולו טוב וכשנתגלה לו בחי׳ העצם של היום הזה אז נמול אברהם כו׳:

And the essence of this day is that great revelation which will be in the time to come: the revelation of the level of "Your great goodness." And this is [the meaning of] "entirely good." And when the level of the essence of this day was revealed to him, then Avraham was circumcised, etc.

TORAH OHR • PARSHAS VAYEIRA • MAAMAR 1

פתח אליהו אנת הוא חד ולא בחושבן אנת...

(Pertaining to the verse "I will go down now") Eliyahu opened: "You are One, but not in number..."

1 (שייך לפסוק ארדה נא וגו')

(Pertaining to the verse, "I will go down now...")

2 פתח אליהו אנת הוא חד ולא בחושבן אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין כו'. להבין ענין זה למה נק' י"ס [י' ספירות] בשם תקונין. צריך להקדים ביאור ענין מהות הנפש.

Eliyahu opened [and said]: "You are One, but not in number; You are the One who brought forth ten tikkunim (adornments)..." To understand this matter, why the ten Sefiros are called by the name tikkunim, we must first explain the matter of the essence of the soul.

כי הנה הנפש מצד עצמה היא אור פשוט בלי התחלקות שכל ומדות והשכל והמדות שלה הן בחי' לבושין לנפש שהנפש יש לה שכל ומדות

For the soul, in itself, is a simple light, without division into intellect and emotive attributes (middos); its intellect and emotive attributes are garments for the soul, in that the soul has intellect and emotive attributes,

אבל אינן מהות ועצמיות הנפש (ומ"ש בתניא שהנפש עצמה מתחלקת לשכל ומדות שהם נקראים עצמיות הנפש אין זה אלא לגבי מחדו"מ [מחשבה דבור ומעשה] שהן לבושין נפרדין ממש ממהות הנפש שהן בחי' בי"ע שע"ז אמר לבושין תקינת לון כו'

but they are not the essence and very being of the soul. (As for what is written in Tanya, that the soul itself divides into intellect and emotive attributes, which are called the essence of the soul, this is only relative to thought, speech and action, which are garments truly separate from the essence of the soul, which are the level of Beriah, Yetzirah and Asiyah, of which it says, "You fashioned garments for them...",

דאינון בי"ע אבל השכל והמדות עם היות שהן בחי' לבושין אינן לבושין נפרדין ממש אלא כמו בחי' כלים דאצי' דאיהו וגרמוהי חד כו' ולכן נקראין בשם עצמיות ולא עצמיות ממש)

which are Beriah, Yetzirah and Asiyah. But the intellect and emotive attributes, although they are garments, are not truly separate garments; rather, they are like the level of the vessels of Atzilus, of which [it is said] "He and His vessels are one..."; and therefore they are called by the name "essence," though they are not truly the essence.)

אלא שהן נקראין בשם תיקונין שהנפש מתתקנת ומתלבשת בהן. וכמו שת"א [שתרגום אונקלוס] ע"פ לא ילבש גבר שמלת אשה לא יתקן גבר בתיקוני אתתא.

Rather, they are called by the name tikkunim, in that the soul adorns itself and clothes itself in them. As the Targum [Onkelos] renders the verse, "A man shall not wear a woman's garment": "A man shall not adorn himself with a woman's adornments (tikkunei)."

וענין תקון הוא מלשון תכשיט שמתקשט בו ומתפעל ממנו והרי מתאחד עם תכשיט זה כאלו הוא מגופו ממש.

And the meaning of tikkun is an ornament, with which one adorns oneself and by which one is affected; and one becomes united with this ornament as though it were part of one's very body.

3 וכמו הנפש עם הגוף שעם היות שהגוף הוא לבוש לנפש מ"מ הרי הנפש מתפעלת ממקרי הגוף שכשהגוף נוקף אצבעו מרגשת הנפש

It is like the soul with the body: although the body is a garment for the soul, nevertheless the soul is affected by what happens to the body, so that when the body stubs its finger, the soul feels it.

וכן מה שעולה ברצון הנפש לפעול איזה פעולה באברים האברים נשמעים לרצון זה תיכף ומיד כשעולה ברצונו לעשות הפעולה. הרגל להלוך בו כו'.

Likewise, when it arises in the soul's will to perform some action with the limbs, the limbs obey this will at once, immediately as it arises in one's will to do the action: the foot to walk with it, etc.,

בלי שום קדימת התפשטות והמשכת המחשבה מהמוח ברגל שא"כ היה איזה שיהוי זמן מה והרי אינו שוהה אפילו רגע אלא מיד שעולה ברצונו כו'.

without any prior extension and drawing of the thought from the brain into the foot, for then there would be some delay of time; yet there is no delay of even a moment, but immediately as it arises in one's will, etc.

אך אין זה אלא מפני שהגוף מתאחד עם הנפש והנפש פועלת בו כרצונה כאילו היה עצמותה ומהותה ממש ואף שהגוף הוא לבוש הנפש מ"מ הוא מתאחד עם הנפש.

But this is only because the body is united with the soul, and the soul acts in it as it wishes, as though it were its very essence and being; and although the body is the garment of the soul, nevertheless it is united with the soul.

4 וכמו"כ [וכמו כן] יובן עד"ז ענין השכל והמדות של הנפש שהן ג"כ רק בחי' תקונין ולבושין שהנפש מתתקנת ומתלבשת בהן והן כלי הנפש שבהן ועל ידן פועלת הנפש כגרזן ביד החוצב בו.

In the same way one can understand the matter of the soul's intellect and emotive attributes: they too are only tikkunim and garments in which the soul adorns and clothes itself, and they are the soul's tools, in which and through which the soul acts, like an axe in the hand of the one who hews with it,

לאהוב במדת האהבה ולהשכיל בחכמה כו' שכל זה וכיוצא בזה הוא רק פעולת הנפש והתפשטותה שאינן אלא ממנה לזולתה אבל הנפש מצד עצמה היא למע' [למעלה] מכל הבחי' הללו.

to love with the attribute of love, and to conceive with Chochmah, etc. All this and the like is only the activity of the soul and its extension, which go only from it to what is other than it; but the soul, in itself, is above all these levels.

שהרי השכל והמדות הם מקבלים שינויים כי במדות יש קטנות וגדלות שהקטן אוהב דברים קטנים כו'.

For the intellect and emotive attributes undergo changes: in the emotive attributes there is smallness and greatness, for a small child loves small things, etc.

5 והשכל כל זמן שמזקינים כו'. ולא שייך כ"ז [כל זה] בעצמיות הנפש ומהותה שהיא אינה בעלת שינויים כלל.

And the intellect: "the more they age...," etc. None of this applies to the essence and being of the soul, which is not subject to change at all.

ואינה מקבלת שינויים ממקרי הגוף שאינה מתלבשת בעצמותה בגוף אלא הארותיה וכחותיה שהן המתפשטות בגוף ומתלבשות בו הן מקבלים שנויים מצד הגוף המקבל בקטן כך ובזקן כך כו'.

Nor does it undergo changes from what happens to the body, for it does not clothe itself in the body in its essence; rather, its rays and powers are what extend into the body and clothe themselves in it, and they undergo changes on account of the body that receives [them], in a child one way and in an old man another way, etc.

וגם השכל והמדות אינן רק הארות הנפש וכחותיה המתפשטות בגוף ואינן עצמיות הנפש ומהותה. אלא שהנפש פועלת ומתפשטת בכחות והארות הללו ומ"מ אינן לבושין נפרדים ממש

The intellect and emotive attributes, too, are only rays of the soul and its powers that extend into the body, and they are not the essence and being of the soul. Rather, the soul acts and extends itself through these powers and rays; nevertheless, they are not truly separate garments

כמו מחדו"מ [מחשבה דבור ומעשה] שהן הארות וכחות המלבישים ממש את הנפש (כמו לבוש המכסה כו') אבל השכל והמדות הן הארות מעצמיות הנפש ואינן לבושין ממש

like thought, speech and action, which are rays and powers that truly clothe the soul (like a garment that covers, etc.); but the intellect and emotive attributes are rays from the essence of the soul, and are not truly garments,

אלא תקונין שעצמותה מתתקנת ומתנאה בהן כמו תקון התכשיט שהוא המיפה את האדם שמתקשט בו ומתנאה:

but tikkunim, in which its essence adorns and beautifies itself, like the adornment of an ornament, which beautifies the person who adorns and beautifies himself with it.

6 ועד"ז יובן גם למעלה בי"ס [בי' ספירות] שנק' תקונין (והיינו חכמה ומדות דאצי' דאיהו וגרמוהי חד כו'. אבל בי"ע הן בחי' לבושין ממש ועליהם אמר לבושין תקינת לון כו').

In the same way one can understand, above as well, the ten Sefiros that are called tikkunim (that is, the Chochmah and emotive attributes of Atzilus, of which [it is said] "He and His vessels are one..."; but [those of] Beriah, Yetzirah and Asiyah are truly garments, and of them it says, "You fashioned garments for them...").

כי הנה אנת הוא חכים פי' אנת הוא היינו אא"ס [אור אין סוף] חכים שנמשך בבחי' חכמה ע"ד במקום שאתה מוצא גדולתו כו' ועדיין אינו חכים בחכמה ידיעא

For [it says], "You are wise": "You" means the Infinite Light (Or Ein Sof); "wise" means that it is drawn into the level of Chochmah, in the manner of "Wherever you find His greatness..."; and He is not yet wise with a known wisdom,

אלא שנק' חכים לפי שהוא מקור החכמה וממנו המשכת חכמה בבי"ע הגם שאין ערוך חכמה דבריאה כו' וכי"ש [וכל שכן] דעשיי' [דעשייה] כו' להיות נק' בשם חכים ע"ש [על שם] זה.

but He is called "wise" because He is the source of wisdom, and from Him comes the drawing of wisdom into Beriah, Yetzirah and Asiyah; although there is no comparison [between Him and] the wisdom of Beriah, etc., and all the more so that of Asiyah, etc., He is called by the name "wise" on this account.

הנה הענין יובן עד"מ ממה שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] אין לך כל עשב כו' וגבוה מעל גבוה כו'.

The matter can be understood by way of analogy from what our Sages, of blessed memory, said: "There is not a single blade of grass...," etc., and "One higher than the high...," etc.

7 והרי התפוח הגשמי יש בו מתיקות וחיך אוכל יטעם האם נאמר שיש בכח הצומח אשר בארץ טעם ומתיקות ג"כ ופשיטא במזל שאינו מערך ומהות זה כלל.

Now, a physical apple has sweetness, and "the palate tastes food"; shall we say that the power of growth in the earth also has taste and sweetness? And certainly not the mazal, which is not of this order and nature at all.

אלא הענין הוא שהמתיקות נמשך מחסד ומרירו מגבורה והרי הם ענינים רוחניים רק שבהשתלשלות וסדר ירידת המדרגות מדרגה אחר מדרגה נתגשמו עד שנמשך מבחי' חסד מתיקות כו'.

Rather, the matter is that sweetness is drawn from Chesed and bitterness from Gevurah; and these are spiritual matters, only that through the chain of descent (hishtalshelus) and the order of the descent of levels, level after level, they became physical, until sweetness is drawn from the level of Chesed, etc.

עם היות שאין ערוך אליו מ"מ הוא ממזגו ותכונתו וכמו שרואין כמה מיני עריבות ומתיקות ברוחניות

Although it bears no comparison to it, nevertheless it is of its temperament and character; just as we see many kinds of pleasantness and sweetness in spiritual things,

כמו תענוג של דבר חכמה הוא ג"כ מתיקות וכן תענוג של ניגון שהוא מן הקול היוצא מן הלב בחי' המדות.

such as the delight of a matter of wisdom, which is also sweetness; and likewise the delight of a melody, which comes from the voice that issues from the heart, the level of the emotive attributes.

8 ולכן בכמה ירידות והשתלשלות נעשה מתיקות גשמי ממש הגם שההפרש וההבדל רב ביניהם. וכך הוא הענין בבחי' חכמה שיש בה ג"כ גבוה מעל גבוה.

Therefore, through many descents and stages of hishtalshelus, it becomes actual physical sweetness, even though the difference and distinction between them is great. And so it is with the level of Chochmah, in which there is also "one higher than the high."

והגם שחכמה דבריאה אינה מערך ולא מהות חכמה הנראית ונגלית בעשייה מ"מ הוא מקור ושרש להיות ממנה התהוות בחי' חכמה דעשי' [דעשיה] הנגלית כו'.

And although the Chochmah of Beriah is not of the order or the nature of the wisdom that is seen and revealed in Asiyah, nevertheless it is the source and root from which comes into being the level of the Chochmah of Asiyah that is revealed, etc.

9 וכך היא חכמה דאצי' עם היות שהוא בחי' חכים ולא בחכמה ידיעא. מ"מ היא בחי' מקור דמקור כו'.

And so it is with the Chochmah of Atzilus: although it is the level of "wise, but not with a known wisdom," nevertheless it is the level of a source of a source, etc.

אבל להיות אנת הוא חכים דהיינו המשכת אור א"ס בחכמה הנה החכמה ממש מאין תמצא

But for there to be "You are wise," that is, the drawing of the Infinite Light into Chochmah, [this is so for] wisdom itself "is found from nothing (ayin)."

ולכן היא בחי' ענוותנותו ית' שהוא ירידה גדולה לפניו ית' וזהו לשון אצי' בלה"ק [בלשון הקודש] שהוא לי' [לשון] ירידה והשפלה ממדרגתו העליונה להשפיל א"ע [את עצמו] כאלו הוא במדרגה פחותה

Therefore it is the level of His humility, may He be blessed, for it is a great descent before Him, may He be blessed. And this is [the meaning of] the word atzilus in the Holy Tongue, which denotes descent and lowering from one's supernal level, to lower oneself as though one were on a lesser level,

וכמו ואצלתי מן הרוח דגבי משה דלפי שאמר מאין לי בשר שהיתה מדרגתו במעלה העליונה

as in "I will set aside (ve'atzalti) from the spirit," said regarding Moshe: because he said, "From where shall I have meat?", for his level was of the highest standing,

ולא הי' [היה] יכול להשפיל א"ע [את עצמו] בהמשכת בשר גשמי לכך אמר לו הקדוש ב"ה אספה לי שבעים איש שהם במדרגה הפחותה היינו שלא יהיו מתגשמי' [מתגשמים] ממש

and he could not lower himself to draw down physical meat, therefore the Holy One, blessed be He, said to him, "Gather for Me seventy men," who are on a lesser level, meaning that they would not be actually physical,

אלא ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם פי' שאוריד ואמשיך בחי' שלך שיהי' [שיהיה] למטה ממדרגתך.

but "I will set aside from the spirit that is upon you and place [it] upon them": meaning, I will bring down and draw forth your level, so that it will be below your [own] level.

10 ושמתי עליהם שיהי' [שיהיה] יניקה גם להם ממדרגה זו אבל לא שיהיו עולים במעלת ומדרגת משה עצמו כו'.

"And place [it] upon them": that they too will draw nourishment from this level, but not that they will rise to the stature and level of Moshe himself, etc.

וכמו"כ [וכמו כן] למעלה ענין אצי' הוא בחי' ירידה להיות התלבשות אור א"ס בחכמה כו' ולכן נק' ע"ס [עשר ספירות] דאצי' עשר תקונין שהן בחי' לבושין לאור א"ס ולא עצמיות כו'

Similarly above, the matter of Atzilus is a descent, so that the Infinite Light be clothed in Chochmah, etc.; and therefore the ten Sefiros of Atzilus are called ten tikkunim, for they are garments for the Infinite Light and not [its] essence, etc.

ומכל מקום אינן לבושין ממש אלא תקונין משום דאיהו וגרמוהי חד כו'. משא"כ בי"ע כנ"ל:

Nevertheless, they are not truly garments but tikkunim, because "He and His vessels are one..."; which is not so with Beriah, Yetzirah and Asiyah, as explained above.

11 וזהו אנת הוא חד ולא בחושבן שאינו נמנה בכלל הי"ס [חי' ספירות] (וקאי על כ"ע [כתר עליון] הממוצע בין המאציל לנאצלים) שאין ערוך אליו כלל

And this is [the meaning of] "You are One, but not in number": that He is not counted among the ten Sefiros (and this refers to the Supernal Keser, the intermediary between the Emanator and the emanated), for there is no comparison to Him at all.

כי התהוות חכמה מהכתר היא מאין ממש ולא כסדר השתלשלות שהן בחי' התהוות יש מיש כו'. והנה בכל העולמות אבי"ע [אצילות בריאה יצירה עשיה] יש בחי' כתר הממוצע. כי מלכות דאצילות נעשה כתר לבריאה.

For the coming into being of Chochmah from Keser is truly from nothing (ayin), and not in the order of hishtalshelus, which is the coming into being of something from something, etc. Now, in all the worlds of Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah there is the level of an intermediary Keser: for the Malchus of Atzilus becomes Keser for Beriah,

12 ומלכות דבריאה כתר ליצירה. אך ההפרש בין כתר דאצילות לכתר שבכל העולמות כי התהוות אצילות הוא ע"י צמצום אור א"ס להיות מקום פנוי וחלל ממש כו'

and the Malchus of Beriah [becomes] Keser for Yetzirah. But the difference between the Keser of Atzilus and the Keser in all the [other] worlds is that the coming into being of Atzilus is through the tzimtzum (contraction) of the Infinite Light, so as to be a truly vacated space and void, etc.,

והתהוות ביי"ע היינו ע"י פרסא המפסיק בין אצי' לבריאה ובין בריאה ליצירה כו' ולא מקום פנוי.

whereas the coming into being of Beriah, Yetzirah and Asiyah is through a parsa (partition) that separates between Atzilus and Beriah and between Beriah and Yetzirah, etc., and not [through] a vacated space.

13 וההפרש שבין פרסא למקום פנוי יובן בהקדם ענין הצמצום באור א"ס. כי הנה אור א"ס

The difference between a parsa and a vacated space will be understood by first [explaining] the matter of the tzimtzum in the Infinite Light. For the Infinite Light

היינו אור וגילוי להיות איזה התפשטות והתהוות מקור וחיות ואור א"ס שבעצמותו היינו בחי' זו שיש בו אור להיות מאיר ומתפשט להוות ולהחיות.

means light and revelation, so that there may be some extension and coming into being of a source and life-force; and the Infinite Light that is within His essence is this level: that there is light in Him to shine and extend, to bring into being and to give life.

14 וזהו קודם שנברא העולם היה הוא ושמו בלבד דהיינו הוא א"ס בעצמו. ושמו הוא אור א"ס שבעצמותו שהוא רק בחי' שמו שהוא בחי' הגילוי

And this is [the meaning of] "Before the world was created, there was only He and His Name": "He" is the Infinite One (Ein Sof) Himself, and "His Name" is the Infinite Light within His essence, which is only the level of His Name, that is, the level of revelation,

דהיינו מה שיכול להיות מתגלה ומתפשט כמו זיו השמש מהשמש שהזיו הוא האור שיש בשמש להאיר על הארץ והשמש עצמו היינו גוף השמש עצמו

meaning that which can be revealed and extend, like the radiance of the sun from the sun: the radiance is the light that is in the sun to shine upon the earth, while the sun itself is the actual body of the sun.

והנה האור היוצא מהשמש נק' בשם אור כמו שכתוב ויקרא אלקים לאור יום שהיום נק' אור ע"ש [על שם] התפשטות האור והזיו מה שמאיר ביום משא"כ עצמיות השמש נקרא מאור.

Now the light that issues from the sun is called by the name "light," as it is written, "And G-d called the light day," for the day is called light by virtue of the extension of the light and radiance that shines during the day; whereas the essence of the sun is called a luminary (ma'or),

וכמ"ש את שני המארת הגדלים כו'. וכך הוא באור א"ס שהאור נקרא הגילוי שמתפשט ממנו התהוות האור וחיות כו' וא"ס בעצמו הוא בחי' המאור שהוא מקור האור וממנו נמשך האור:

as it is written, "the two great luminaries," etc. So it is with the Infinite Light: the light is called the revelation, from which the coming into being of light and life-force extends, etc.; while the Infinite One Himself is the level of the luminary, which is the source of the light, and from which the light is drawn forth.

15 והנה הצמצום היה באור א"ס דהיינו שהאור נכלל במאור כי לפי שאין העולמות יכולים לקבל גילוי אוא"ס [אור אין סוף] כמו שהוא בעצמותו.

Now, the tzimtzum took place in the Infinite Light, that is, the light was absorbed into the luminary. For since the worlds cannot receive the revelation of the Infinite Light as it is in His essence,

והיו בטלים במציאות ממש כו' לכך צמצם האור שיוכלל במאור (להיות רק בכח ולא בפועל) ויתעלם בו שלא יהיה גילוי האור רק המאור

and they would be utterly nullified out of existence, etc., therefore He contracted the light so that it be absorbed into the luminary (to be only in potential and not in actuality) and be concealed in it, so that there be no revelation of the light, only of the luminary.

(אבל במאור שהוא א"ס עצמו לא שייך צמצום ח"ו [חס ושלום] ולא העלם ואדרבה המאור הוא בהתגלות

(But in the luminary, which is the Infinite One Himself, tzimtzum does not apply, G-d forbid, nor concealment; on the contrary, the luminary is in a state of revelation.

ולכן אפילו תנוקות יודעים שיש שם אלוה מצוי כו' אף שאין בהם השגה ותפיסה איך ומה לפי שאין בהם גילוי האור שמ"מ המאור עצמו הוא נמצא למטה כמו למעלה)

Therefore even young children know that there is a G-d who exists, etc., even though they have no comprehension or grasp of how and what, because they do not have the revelation of the light; for nevertheless the luminary itself is found below just as above.)

ולכן נק' צמצום זה מקום פנוי וחלל כו' פי' שהוא חלל וריק מן האור שאין בו אור והתגלות כלל

Therefore this tzimtzum is called a vacated space and void, etc., meaning that it is void and empty of the light, with no light or revelation in it at all,

אלא נשאר בכח במאור וכמשל הנפש שבבואה לגוף נראה גילוי החיות שבה שמחיה את הגוף

but [the light] remains in potential within the luminary. It is like the analogy of the soul: when it comes into the body, the revelation of its life-force, which gives life to the body, is seen;

אבל קודם בואה לגוף אע"פ [אף על פי] שיש בה כח החיות להחיות את הגוף בהתלבשותה בו מ"מ הרי החיות ההוא בכח

but before it comes into the body, although it has the power of life-force to give life to the body when it is clothed in it, nevertheless that life-force is in potential

ולא בפועל כ"ז [כל זה] שלא נתלבשה עדיין בגוף להחיותו ולהוציא גילוי החיות מכח אל הפועל ומההעלם אל הגילוי.

and not in actuality, so long as it has not yet been clothed in the body to give it life and to bring the revelation of the life-force from potential into actuality, and from concealment into revelation.

16 וכן איש חכם שכשהחכמה שלו היא בבחי' התפשטות לזולתו או אפילו לעצמו דהיינו בשעה שעוסק בה אזי היא בבחי' גילוי שנראית ונגלית חכמתו לזולתו או לעצמו

Likewise a wise man: when his wisdom is in a state of extension to another, or even to himself, that is, at the time he is occupied with it, then it is in a state of revelation, so that his wisdom is seen and revealed to another or to himself.

אבל בעידנא דלא עסיק הרי חכמתו רק בכח הנפש דהיינו שיש בכחו להשכיל אם יעסוק בהשכלה

But "at a time when he is not occupied [with it]," his wisdom is only in the potential of the soul, that is, he has the power to conceive [ideas] if he occupies himself with conceiving,

אבל לא באה לידי גילוי מכח אל הפועל וכן כח הראי' [הראיה] שבעין שאף שאם יסתום העין יש לו כח הראי' [הראיה]

but it does not come into revelation, from potential into actuality. Likewise the power of sight in the eye: although, if one shuts the eye, he possesses the power of sight

בשלימות מ"מ לא בא לידי גילוי להיות העין רואה ממש עד שיפקח עיניו וכן כח ההילוך שברגל וכיוצא בזה בשאר החושים שבכל האברים כו'.

in full, nevertheless it does not come into revelation, so that the eye actually sees, until he opens his eyes. And likewise the power of walking in the foot, and similarly with the other senses in all the limbs, etc.

17 ועד"ז יובן למעלה בבחי' הצמצום באוא"ס [באור אין סוף] שהאור והגילוי נתצמצם ונתעלם להיות רק בכח המאור ולא בפועל.

In the same way one can understand above, regarding the tzimtzum in the Infinite Light: the light and revelation were contracted and concealed, to be only in the potential of the luminary and not in actuality.

והי"ז [והרי זה] נק' מקום פנוי וחלל לגבי האור שלא נשאר אור וגילוי. ואף שבאמת אינו מקום פנוי לגמרי ח"ו [חס ושלום]

And this is called a vacated space and void relative to the light, for no light or revelation remained. And although in truth it is not a completely vacated space, G-d forbid,

שהרי המאור ממלא את כל החלל. שבמאור עצמו לא שייך צמצום והעלם ח"ו [חס ושלום] והאור הוא בכח כו'.

for the luminary fills the entire void, since in the luminary itself tzimtzum and concealment do not apply, G-d forbid, and the light is in potential, etc.,

אעפ"כ [אף על פי כן] לפי שהמשיל האריז"ל [האר"י זכרונו לברכה] את הגילוי וחיות הנמשך מא"ס והתהוות ע"ס [עשר ספירות] חכמה בינה כו' בשם אורות שהם כמו אור וזיו היוצא משמש ומאיר כו'.

nevertheless, because the Arizal likened the revelation and life-force drawn from the Infinite One, and the coming into being of the ten Sefiros, Chochmah, Binah, etc., to "lights," which are like the light and radiance that issue from the sun and shine, etc.,

לכך קרא להצמצום מה שנכלל האור במאור בשם מקום פנוי שהוא התעלמות האור והתעלמות זו היא העדר האור עד שאינו עולה בשם כלל להיות נק' בשם חכמה ואפי' [ואפילו] חכים

he therefore called the tzimtzum, the absorption of the light into the luminary, by the name "vacated space," for it is the concealment of the light; and this concealment is the absence of the light, to the point that it does not rise to any name at all, to be called by the name Chochmah, or even "wise

ולא בחכמה ידיעא כו' (שאינו ניכר מורגש אפי' [אפילו] בכח) עד אחר כמה ירידות והשתלשלות המדרגות עקודים נקודים כו'

but not with a known wisdom," etc. (for it is not discernible or felt even in potential), until after many descents and stages of the chain of levels, Akudim, Nekudim, etc.,

שבחי' עינים היא מקור בחי' כלים להיות עולה בשם התהוות בחי' חכים ולא בחכמה ידיעא כו' דהיינו שאז נעשה בחי' כח התהוות איזו בחי' להיות מקור דמקור לבחי' חכמה כו'

for the level of the Eyes is the source of the level of vessels, so that it rises to the name of the coming into being of the level of "wise, but not with a known wisdom," etc.; that is, then there comes to be a power to bring some level into being, to be a source of a source for the level of Chochmah, etc.

(וכל ענין צמצום זה להיות ירידת והשתלשלות עיגולים ויושר ופרסא דא"ק [דאדם קדמון] להיות עקודים נקודים כו' הכל בכלל כתר דאצי' שהוא הממוצע להיות התהוות בחי' אצי' ע"ס [עשר ספירות] חכמה כו'):

(And this whole matter of the tzimtzum, so that there be the descent and hishtalshelus of the Circles and the Line and the parsa of Adam Kadmon, so as to become Akudim, Nekudim, etc., all of it is included within the Keser of Atzilus, which is the intermediary for the coming into being of the level of Atzilus, the ten Sefiros, Chochmah, etc.)

18 אך ענין הפרסא שבין אצי' לבריאה ובין בריאה כו' הוא עד"מ כמו הרב שרוצה להסביר שכל גדול לתלמידו שאין התלמיד יכול לקבלו

But the matter of the parsa between Atzilus and Beriah, and between Beriah [and Yetzirah], etc., is, by way of analogy, like a teacher who wishes to explain a great idea to his student, which the student cannot receive,

וצריך להמשילו בדרך משל וחידה וכמו משלי שלמה לשמרך מאשה זרה שהיא משל להנמשל שמדבר בע"ז שהיא זרה מדברי תורה כו'

and he must convey it by way of a parable and a riddle; like the parables of Shlomo, "to guard you from a strange woman," which is a parable for the meaning it stands for, which speaks of idolatry, which is strange to the words of Torah, etc.;

וכן כיוצא בזה שאר ענינים כמו מה שמביאין משל מדברים פשוטים גשמיים לדברים העומדים ברומו של עולם כו'.

and similarly with other matters, such as bringing a parable from simple, physical things for matters that stand at the summit of the world, etc.

19 והנה המשל הזה הוא מענינים אחרים שלא מענין השכל שרוצה ללמד עליו רק לפי שבו ועל ידו יובן השכל לכן הוא מפסיקו בדברים אחרים.

Now this parable is drawn from other matters, not from the matter of the idea he wishes to teach, only because in it and through it the idea will be understood; therefore he screens it off with other matters.

וזהו ענין פרסא המפסיק בין אצי' לבריאה שהוא בחי' מסך מבדיל לדבר מענינים אחרים שלא

And this is the matter of the parsa that separates between Atzilus and Beriah: it is the level of a dividing screen, to speak of other matters, not

מענין אצי' ששם החכמה היא באופן אחר ומהות אחר שאינה מערך אופן ומהות חכמה שבעולם הבריאה ואין בבריאה יכולת לקבל הארת חכמה

of the matter of Atzilus; for there wisdom is of another manner and another nature, not comparable to the manner and nature of wisdom in the World of Beriah, and Beriah has no capacity to receive the illumination of wisdom

כמו שהיא באצי' רק שע"י הפרסא המפסקת יהיה הארת בחי' חכמה בבריאה ג"כ לפי מזגה ותכונתה כדי שיובן השכל להתלמיד מן המשל ומתחדש שם בחי' חכ' [חכמה] ג"כ.

as it is in Atzilus; only, through the separating parsa, there will be an illumination of the level of wisdom in Beriah too, according to its temperament and character, so that the idea may be understood by the student from the parable, and a level of wisdom is newly generated there too.

20 ולכן נק' בריאה ג"כ יש מאין לפי שהיא מבחי' פרסא שהי' [שהיה] אור של תולדה דהיינו שנולד ונתחדש אור חכמה בבריאה

Therefore Beriah too is called something from nothing, because it is from the level of a parsa, which was a light of offspring (toldah), that is, the light of wisdom was born and newly generated in Beriah,

כמו עד"מ השכל שמתחדש אצל התלמיד מן המשל שאמר לו שהמשל הוא בענין אחר והוא מבין מזה דעת רבו

as, by way of analogy, the idea that is newly generated in the student from the parable [the teacher] told him: the parable is about another matter, and from it he understands his teacher's mind,

והרי שכל זה הוא חדש אצלו שמתחדש ע"י המשל. וכך אור זה דבריאה הוא אור חדש שמתחדש ע"י הפרסא.

and this idea is new to him, newly generated through the parable. So too, this light of Beriah is a new light, newly generated through the parsa.

21 והנה המשכיל יבין שהתעלמות השכל של הרב בדרך המשל שאומר להתלמיד הוא שכל חכמתו בעצמות' הוא מלובש במשל זה ולא בכח לבד אלא בפו"מ [בפועל ממש].

Now the discerning will understand that the concealment of the teacher's idea by way of the parable he tells the student is [such that] the whole idea of his wisdom, in its essence, is clothed in this parable, not only in potential but in actual fact.

רק לפי שהענין שהחכמה מלובשת בו הוא שלא מענין השכלת חכמתו בעצמו אלא יצא ללמד שלא כענינו לכך השכלת הרב בענין שמרמז בו אין ההשכלה ההיא נראית ונגלית להתלמיד

Only, because the matter in which the wisdom is clothed is not the matter of the conception of his wisdom itself, but "went out to teach about something not of its own kind," therefore the teacher's conception within the matter in which he alludes to it is not seen and revealed to the student

אלא עפ"י [על פי] המשל שהוא ענין אחר וממנו מתחדש לו השכל עד שנק' אצלו שכל חדש אבל מ"מ השכל החדש הזה במהותו ועצמותו כבר היה לעולמים ומרומז הכל במשל.

except through the parable, which is another matter, and from which the idea is newly generated for him, so that for him it is called a new idea. But nevertheless this new idea, in its nature and essence, "already existed in ages past," and it is all alluded to in the parable.

22 וכך הוא ענין התעלמות והתלבשות חכמה כו' דאצי' בבחי' פרסא להיות התהוות בחי' חכ' [חכמה] כו' דבריאה.

And so it is with the concealment and clothing of the Chochmah, etc., of Atzilus in the level of the parsa, so that the level of the Chochmah, etc., of Beriah may come into being:

שחכ' [שחכמה] דאצי' היא במהותה ועצמותה בפו"מ [בפועל ממש] המתלבשת בבחי' הפרסא וגורמת התהוות חכמה דבריאה כו' הרי חכמה דבריאה אע"פ [אף על פי] שהיא אור חדש מ"מ כבר יש לה איזה ערך ויחוס עם חכמה דאצי'.

for the Chochmah of Atzilus, in its nature and essence, actually clothes itself in the level of the parsa and brings about the coming into being of the Chochmah of Beriah, etc. Thus the Chochmah of Beriah, although it is a new light, nevertheless already has some comparison and relation with the Chochmah of Atzilus.

משא"כ בחי' צמצום אוא"ס [אור אין סוף] להיות אצי' היינו התעלמות האור והעדרו עד שאינו עולה בשם כלל כנ"ל ולכן נק' חד ולא בחושבן:

This is not so with the tzimtzum of the Infinite Light for Atzilus to come about: that is the concealment of the light and its absence, to the point that it does not rise to any name at all, as explained above. And therefore He is called "One, but not in number."

23 אך אנת הוא דאפיקת עשר תקונין כו' שמ"מ אינן בחי' נפרד לגמרי אף שאין להם ערך ויחס אליו כו'

Yet "You are the One who brought forth ten tikkunim," etc.: nevertheless, they are not entirely separate, even though they have no comparison or relation to Him, etc.;

מ"מ מאחר שהאור נכלל במאור כו'. וגם אח"כ המשכת קו"ח [קו וחוט] כו' הרי הכל מתאחדים עמו.

nevertheless, since the light is absorbed in the luminary, etc., and also afterwards [there is] the drawing forth of the kav and the thread, etc., all of them are united with Him.

24 ואפי' [ואפילו] לאנהגא בהון עלמין. עלמין הם בחי' כלים. ת' אלף עלמין דכסופין כו' דבאצי' איהו וחיוהי חד אפי' [אפילו] בבחי' כלים.

And even "to conduct worlds through them": "worlds" are the level of vessels, "four hundred thousand worlds of longing (kisufin)," etc.; for in Atzilus "He and His life-force are one," even at the level of vessels.

וכמשל דבר גשמי הנתפס במחשבה שמחשבתו מקפת אפי' [אפילו] גשמי כאבן דומם הגם שאין המשל דומה לנמשל לא מני' [מיניה] כו'.

It is like the analogy of a physical thing grasped in thought: one's thought encompasses even something physical, such as an inanimate stone, although the analogy does not resemble the thing it illustrates, neither wholly [nor partly], etc.

מ"מ קצת מן הקצת יכול המשכיל להתבונן ולהשכיל ע"ד הנמשל מן המשל הזה כי כשם שיש כח ויכולת במחשבה

Nevertheless, the discerning can contemplate and understand from this analogy a small fraction of a fraction about the thing it illustrates. For just as there is power and ability in thought

להקיף את הדבר הגשמי בתוכו עם היותו דבר נפרד ממנו ממש ואין ערוך אליו מ"מ יש כח המחבר להיות דבר הגשמי מוקף במחשבה שבמוח.

to encompass the physical thing within it, even though it is truly separate from it and bears no comparison to it, nevertheless there is a joining power, so that the physical thing is encompassed by the thought in the brain,

כך למעלה יש כח ויכולת לחבר את האורות וכלים ושם למעלה הם מחוברים להיות הכל אחדות א' ולא יפרדו.

so above there is power and ability to join the lights and the vessels, and there above they are joined, so that all is one unity, and they do not separate.

מה שא"א לצייר זה במוח שכלנו בעולם הנפרד ובחי' כלים דאצי' הם ת' אלף עלמין דכסופין כו'

This is something impossible to picture in the mind of our intellect, in the world of separation. And the level of the vessels of Atzilus is the "four hundred thousand worlds of longing," etc.,

תליסר אלף עלמין כו' שהן מבחי' נימין ושערות כו' ועד"ז התחלקות המחשבה לכמה מיני מחשבות עד אין מספר כו':

"thirteen thousand worlds," etc., which are of the level of strands and hairs, etc.; and similarly the division of thought into many kinds of thoughts without number, etc.

25 חד אריך וחד קציר וחד בינוני הנה חסד נק' אריך לפי שהוא מתפשט מלמעלה מעלה למטה מטה כמו מים היורדים ממקום גבוה למקום נמוך.

"One long, one short, and one intermediate." Now, Chesed is called "long" because it extends from the highest heights to the lowest depths, like water that descends from a high place to a low place.

וגבורות שהן ממטה למעלה נק' קציר שהוא מקצר ומגביל השפעת החסד שיהי' [שיהיה] לפי ההעלאה שממטה למעלה:

And the Gevuros, which are from below to above, are called "short," for they shorten and limit the flow of Chesed, so that it be according to the ascent from below to above.

26 וזהו ארדה נא ואראה הכצעקתה כו'. ר"ל [רוצה לומר] אראה אם הכצעקתה הבאה אלי ממטה למעלה ארדה נא מלמעלה למטה שיהיו שוין ההעלאה וההמשכה

And this is [the meaning of] "I will go down now and see whether according to her outcry," etc. That is to say: "I will see" whether "according to her outcry" that comes to Me from below to above, [and] "I will go down now" from above to below, so that the ascent and the drawing-down be equal.

אך לפי שההמשכה מלמעלה למטה היא בחי' או"י [אור ישר] ובחי' חסדים לכך נאמר ארדה נא תחלה ואח"כ אראה כו'.

But because the drawing-down from above to below is the level of direct light (or yashar) and the level of the Chasadim, therefore it says "I will go down now" first, and afterwards "I will see," etc.

ובינוני הוא רחמנות בחי' ממוצע בין החסד שהוא שלא להבחין כלל אע"פ [אף על פי] שאינו הגון ובין גבורות לדון אם הוא הגון ורחמנות הוא ממוצע שמצד עצמו אינו ראוי מ"מ צריך לרחם כו':

And "intermediate" is compassion, the level of an intermediary between Chesed, which does not discriminate at all even though [one] is not worthy, and the Gevuros, which judge whether he is worthy; and compassion is the intermediary: that in himself he is not deserving, nevertheless one must have compassion, etc.

TORAH OHR • PARSHAS VAYEIRA • MAAMAR 2

ארדה נא וגו'

"I will go down now [and see]"

◇

1 ארדה נא וגו'. הנה הכצעקתה הוא לשון נקבה וכן הבאה. ועשו לשון נקבה ולשון זכר. וגם להבין מהו ארדה נא ואראה הלא משמים הביט ה'.

"I will go down now [and see]" etc. Now, "according to its outcry" (haktza'akasah) is in the feminine form, and so is "which has come" (haba'ah); while "they have done" (asu) is a form [shared by] the feminine and the masculine. We must also understand what "I will go down now and see" means: surely "G-d looked down from heaven."

אך פי' הכצעקתה היינו הצעקה העולה מבחי' מדת הדין שהיא בחי' מדת מלכות שנק' דין דינא דמלכותא דינא רק שהוא דינא רפיא מלך במשפט יעמיד ארץ וז"ש [וזהו שכתוב] הכצעקתה הבאה וכמ"ש בערב היא באה.

But the meaning of "according to its outcry" is: the outcry that rises from the level of the attribute of judgment, which is the level of the attribute of Malchus (sovereignty), which is called "law", [as in] "the law of the kingdom is law"; only that it is a soft judgment, [as in] "A king by justice establishes the land." And this is [the meaning of] "according to its outcry which has come (haba'ah)," as it is written, "In the evening she would come (ba'ah),"

2 ורחל באה. וביאור הענין הנה מתחלה יש להקדים לשון השגור בדחז"ל [בדברי חכמינו זכרונם לברכה] גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם. גלוי וידוע דייקא.

[and] "And Rachel came (ba'ah)." And the explanation of the matter: first we must preface [with] the expression that is common in the words of our Sages, of blessed memory: "It is revealed and known before Him Who spoke and the world came into being." "Revealed and known," precisely.

כי הנה הפילוסופים נלאו להשיג ענין ההשגחה פרטית כמו אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אא"כ [אלא אם כן] מכריזין עליו מלמעלה דקשה להם כיון

For the philosophers have wearied [themselves] to grasp the matter of individual providence, such as "A person does not bruise his finger below unless it is proclaimed concerning him above," for it is difficult for them: since

שהוא יתי יחיד ומיוחד אחד האמת וא"כ איך יתכן ידיעת הש"י [השם יתברך] הפרטים וההשגחה פרטי' לתת דעתו על ענינים רבים שהרי זה בחי' רבוי.

He, may He be blessed, is singular and unique, the true One, then how is it possible [that there be] G-d's knowledge of the particulars, and individual providence, [that He should] set His mind on many matters, when this is [a state of] multiplicity?

3 וחז"ל [וחכמינו זכרונם לברכה] כיוונו לתרץ זה בדבור אחד באמרם גלוי וידוע לפני כו' שאין ידיעתו יתי' כדמיון ידיעת האדם איזו דבר שדעתו השיג

And our Sages, of blessed memory, meant to resolve this in a single phrase, by saying "It is revealed and known before [Him]" etc.: that His knowledge, may He be blessed, is not like a person's knowledge of some thing, where his mind has grasped

הדבר ומתחלה לא ידעו וכשיודע הדבר הרי דעתו מלובשת בידיעה זו ומחשבה זו שנותן דעתו להשיגה וקודם ידיעתו היה דעתו פנוי וה"ז [והרי זה] בחי' שינוי והתפעלות

the thing, and at first he did not know it, and when he knows the thing his mind is enclothed in this knowledge and in this thought, as he applies his mind to grasp it; and before his knowing, his mind was free. And this is [a state of] change and of being affected.

משא"כ למעלה ידיעתו יתי' שיודע כל העולמות ופרטיהן אין הענין שדעתו מתלבשת ונתפסת בזה אלא

Above, however, it is not so. His knowledge, may He be blessed, by which He knows all the worlds and their particulars, does not mean that His mind is enclothed in it and grasped by it; rather,

ע"ד גלוי וידוע שהכל גלוי וידוע לפניו יתי' ממילא וא"צ [ואין צריך / ואינו צריך] להיות נתפס ומתלבש בהדבר לידע

[it is] in the manner of "revealed and known": that everything is revealed and known before Him, may He be blessed, of itself, and He need not be grasped by and enclothed in the thing in order to know [it].

(במכש"כ [במכל שכן] ממה שמחיה ומהווה הדבר שלא ע"י התלבשות בהדבר כ"א על ידי היותו סוכ"ע. וכ"ש [וכל שכן] וק"ו שידיעת הדבר ופרטיו א"צ [אין צריך / אינו צריך] להיות ע"י התלבשות ותפיסה בהדבר כו')

(All the more so, from [the fact] that He gives life to the thing and brings it into being not by being enclothed in the thing, but by His being the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). Then all the more so, by kal vachomer, knowing the thing and its particulars need not come by being enclothed in and grasped by the thing, etc.)

וכיון שהוא גלוי וידוע אין שייך כלל קושייתם שהוא בחי' רבוי כי זה אינו רק במין ידיעת האדם שא"א לו לידע דבר כ"א ע"י שדעתו ומחשבתו מתלבשים בידיעת הדבר.

And since it is "revealed and known," their question, that this is [a state of] multiplicity, does not apply at all; for this is so only in the kind of knowledge a person has, who cannot know a thing except by his mind and thought being enclothed in the knowledge of the thing.

וזהו כי לא מחשבותי מחשבותיכם כו' כי הוא גלוי וידוע כו' (והמשכיל יבין דקות הדברים ולאו כל מוחא סביל דא).

And this is [the meaning of] "For My thoughts are not your thoughts" etc.: for it is "revealed and known" etc. (The discerning will understand the subtlety of these matters; not every mind can bear this.)

והנה כתיב (זכרי' [זכריה] סי' ד') שבעה אלה עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ וכתיב (ד"ה [דברי הימים] ב' י"ו ט') כי ה' עיניו משוטטות בכל הארץ.

Now it is written (Zechariah, chapter 4), "These seven are the eyes of G-d; they roam (meshotetim) throughout the whole earth"; and it is written (II Chronicles 16:9), "For G-d, His eyes roam (meshotetos) throughout the whole earth."

ויש להבין דענין משוטטים ומשוטטות משמע שנמשך לראות ולעיין הדבר על ידי ראיה זו והרי זה כמו בחי' התלבשות בהדבר הנראה וידוע וזה לכאורה הפך ממ"ש בפי' גלוי וידוע.

And this must be understood: the term "roam" (meshotetim, meshotetos) implies that [the gaze] extends to see and examine the thing by means of this seeing; and this is like a state of being enclothed in the thing that is seen and known. And this seems to be the opposite of what was said in explaining "revealed and known."

אך הענין כי נודע שבע"ס [שבעשר ספירות] יש אורות וכלים כי בחי' חו"ג [חסד וגבורה] זהו בחי' כלי אבל האור הוא הארה מא"ס ב"ה דלאו מכל אינון מדות איהו כלל

But the explanation is that, as is known, in the ten Sefiros there are lights and vessels. For the level of Chesed (kindness) and Gevurah (restraint) is the level of a vessel; but the light is a radiance from the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, [of Whom it is said that] "He is not of any of these attributes at all."

רק שהאור מתלבש בהכלי שהוא חו"ג [חסד וגבורה] ושאר המדות שהן נקראים בחינת כלים שהם מגבילים את האור ובהן

Only, the light is enclothed in the vessel, which is Chesed and Gevurah and the other attributes, which are called the level of vessels, for they limit the light. And in them

ועל ידם נמשך האור להיות מחיה נבראים בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול] להיות התהוות מיכאל וגבריאל מחנה מיכאל מקבלים מבחי' חסד וגבריאל מבחי' גבורה שא"א להיות המשכה זו מהאור עצמו כ"א ע"י הכלים.

and through them the light is drawn down to give life to finite creations, bringing into being Michael and Gabriel: the camp of Michael receives from the level of Chesed, and Gabriel from the level of Gevurah. For this drawing-down cannot come from the light itself, but only through the vessels,

כמו שא"א להיות השפעת כסף וזהב מהנשמה אא"כ [אלא אם כן] מלובשת בגוף ונותנת הנשמה צדקה לעני ע"י היד הגשמי.

just as there cannot be a giving of silver and gold from the soul unless it is enclothed in a body, and the soul gives charity to the poor man through the physical hand.

4 והנה כמו כן ע"י הכלים דע"ס [דעשר ספירות] הוא ג"כ בחי' העלאת הזכות וחוב של כל נברא

Now likewise, through the vessels of the ten Sefiros there is also the raising up of the merit and the guilt of every creature.

כי ע"י שהאדם עובר עבירה קונה לו קטיגור אחד נעשה פגם וכתם באותו המלאך הממונה ע"ז כי יש מלאכים שמקבלים ממדה זו ויש ממדה זו כנ"ל בענין מיכאל וגבריאל כו'

For when a person commits a transgression, he "acquires for himself one accuser": a blemish and a stain is made in the angel appointed over this [matter]. For there are angels that receive from this attribute and [angels that receive] from that attribute, as was said above regarding Michael and Gabriel, etc.

ומלאך זה מעלה הדבר למלאך גבוה ממנו עד שמתעלה בכלים דע"ס [דעשר ספירות] דמלכות דאצי' המתלבשים בבי"ע ובתוך הכלי מלובש האור מא"ס ב"ה.

And this angel raises the matter up to an angel higher than it, until it rises into the vessels of the ten Sefiros of Malchus of Atzilus, which are enclothed in [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah; and within the vessel is enclothed the light from the Infinite One, blessed be He.

5 ונמצא ע"י הכלים מתעלה להאור א"ס ב"ה המלובש בהכלים דע"ס [דעשר ספירות]. ולכן נאמר ע"ז עיניו משוטטות שהוא בחי' הכלים דע"ס [דעשר ספירות]. וגם המלאכים המקבלים מהם נק' מארי דעיינין ויש מארי דאודנין.

It follows that through the vessels [the matter] rises to the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which is enclothed in the vessels of the ten Sefiros. Therefore it is said of this, "His eyes roam," which is the level of the vessels of the ten Sefiros. And the angels that receive from them, too, are called "masters of eyes"; and there are [also] "masters of ears."

6 והם משוטטים בכל הארץ כמאמר דע מה למעלה ממך עין רואה כו' ובהכלים שייך לומר משוטטים בבחינת התלבשות בהדבר.

And they roam throughout the whole earth, as in the saying, "Know what is above you: an eye that sees" etc. And of the vessels it is fitting to say "roam," in the sense of being enclothed in the thing.

ובהם וע"י מתעלה הדבר בבחי' האור המלובש בתוכן מא"ס ב"ה והוא ע"ד גלוי וידוע שידיעה זו שבכלים דע"ס [דעשר ספירות] שעל ידי עיניו משוטטים היא בחי'

And in them and through them the matter rises to the level of the light from the Infinite One, blessed be He, that is enclothed within them; and this is in the manner of "revealed and known": that this knowledge in the vessels of the ten Sefiros, which [comes] through "His eyes roam," is, in the manner of

גלוי וידוע לאור א"ס ב"ה המלובש בהכלים כיון שהאור באמת לאו מכל אינון מדות איהו כלל אע"פ [אף על פי] שמלובש בהכלי כו'.

"revealed and known," [known] to the Infinite Light, blessed be He, that is enclothed in the vessels; since the light in truth "is not of any of these attributes at all," even though it is enclothed in the vessel, etc.

7 וזהו תירוץ לקושיית הפילוסופים שאין ידיעה והשגחה זו גורם בחי' רבוי כי ההשגחה ע"ד עיניו משוטטות הוא ע"י הכלים כנ"ל

And this is the answer to the philosophers' question, that this knowledge and providence does not cause [a state of] multiplicity. For the providence in the manner of "His eyes roam" is through the vessels, as said above;

אבל הידיעה באי"ס ב"ה המלובש בהכלים מה שיודע ורואה מה שעיניו משוטטות הנה ידיעתו יתברך זו היא בבחי' גלוי וידוע כו':

but the knowledge in the Infinite One, blessed be He, Who is enclothed in the vessels, [namely,] what He knows and sees of what His eyes roam over: this knowledge of His, may He be blessed, is in the manner of "revealed and known" etc.

8 הגה"ה [הגהה](ועיין בפרדס שער פ"ח ושער ד' פ"ט מענין זה ובזוהר פקודי רנ"ב ע"א ואלין עיני ה' כולהו נטלי אשגחותא כו' עי"ש [עיין שם] וברע"מ [וברעיא מהימנא] פ' שופטים ד' ער"ה סע"א [סוף עמוד א]. ויש להבין כיון דפי' עיני ה' הם הכלים דע"ס [דעשר ספירות] דאבי"ע [דאצילות בריאה יצירה עשיה] והמלאכים.

Gloss: (And see Pardes, Sha'ar, chapter 8, and Sha'ar 4, chapter 9, on this subject; and in the Zohar, Pekudei, p. 252a: "And these are the eyes of G-d; all of them take up watchfulness" etc., see there; and in the Ra'aya Mehemna, Parshas Shoftim, p. 275, end of column a. Now this must be understood: since the meaning of "the eyes of G-d" is the vessels of the ten Sefiros of Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah, and the angels,

א"כ איך שייך שהבורא יתי' יצטרך לידע את כל הנבראים ע"י אמצעות הע"ס [העשר ספירות] והרי היוצר עין הלא יביט בעצמו דבשלמא לענין ההשפעה והמשכת החיות בהנבראים הוצרך להיות ע"י הכלים דע"ס [דעשר ספירות] שאל"כ [שאם לא כן] לא יוכלו הנבראי' [הנבראים] לקבל

then how can it be that the Creator, may He be blessed, would need to know all the creatures by means of the ten Sefiros? Surely "He Who forms the eye, shall He not see?" by Himself. Granted, as regards the flow of influence and the drawing of life-force into the creatures, it had to be through the vessels of the ten Sefiros, for otherwise the creatures could not receive [it];

משא״כ לענין ידיעת השי״ת [השם יתברך] שיודע את כל הנבראי׳ [הנבראים] אין שייך לומר כן ח״ו [חס ושלום] וא״כ למה צ״ל בחי׳ העינים שהם הכלים משוטטים כו׳ דהא בודאי הכל גלוי וידוע לפניו ית׳ בעצמו ביתר שאת שלא ע״י אמצעו׳הכלי׳ כלל:)

but as regards G-d's knowledge, by which He knows all the creatures, one cannot say so, heaven forbid. If so, why must there be the level of the eyes, which are the vessels, roaming etc.? For surely everything is revealed and known before Him, may He be blessed, Himself, to a far greater degree, without any mediation of the vessels at all.)

אך הענין כמ״ש כי אל דעות ה׳ שיש ב׳ בחי׳ בדעת דעת עליון ודת״ת [ודעת תחתון]. ד״ע [דעת עליון] הוא בחי׳ מקיף וסוכ״ע היינו

But the explanation is as it is written, "For G-d is a G-d of knowledges": that there are two levels in Daas (knowledge): the higher Daas and the lower Daas. The higher Daas is the level of the encompassing and of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin); that is,

כי יש בחי׳ דעת שיודע ורואה הכל רק שהדעת הוא בבחי׳ מקיף דהיינו שאינו מתפשט בהמדו׳ להיות התפעלות מהדבר שהוא יודע או רואה וכענין

there is a level of Daas that knows and sees everything, only that this Daas is in an encompassing mode, meaning that it does not extend into the attributes so as to [produce] a reaction to the thing that it knows or sees; as in the matter

שנאמר לא הביט און ביעקב שאין הפי׳ שלא הביט כלל אלא כמ״ש וירא און ולא התבונן וכמ״ש אם צדקת מה תתן לו וע״ז נאמר טהור עינים מראות ברע שאין ראיתו הרע עושה רושם והתפעלות כלל

that is said, "He has not looked at iniquity in Jacob": the meaning is not that He did not look at all, but as it is written, "He sees iniquity and does not consider [it]"; and as it is written, "If you are righteous, what do you give Him?" And of this it is said, "[You are] too pure of eyes to look upon evil": His seeing of evil makes no impression and [produces] no reaction at all,

כי שממית בידים תתפש ומשם מקור הסליחה והרחמים שאין מגיע שם שום פגם והוא למעלה מהכלים דע״ס [דעשר ספירות].

for "the lizard grasps with its hands." And from there is the source of forgiveness and compassion, for no blemish reaches there; and it is above the vessels of the ten Sefiros.

רק הפגם והשכר והעונש הוא נמשך ע"י הדעת המתפשט ונמשך במדות ונק' דעת תחתון והוא המתלבש בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] היינו בכלים דע"ס [דעשר ספירות] דאבי"ע [דאצילות בריאה יצירה עשיה]

Only the blemish, and the reward and punishment, are drawn through the Daas that extends and is drawn into the attributes, which is called the lower Daas; and it is what is enclothed in the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), that is, in the vessels of the ten Sefiros of Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah.

ולכן ידיעה זו היא ע"י בחי' עיני ה' שהם הכלים והמדות שעי"ז נמשך ההתפעלות שכר ועונש שהפגם מגיע בהכלים דייקא

Therefore this knowledge is through the level of "the eyes of G-d," which are the vessels and the attributes, through which the reaction of reward and punishment is drawn; for the blemish reaches the vessels, precisely;

משא"כ ע"י הידיעה שבדעת העליון שלא ע"י הכלים דע"ס [דעשר ספירות] אע"פ [אף על פי] שהכל גלוי וידוע לא נמשך מזה התפעלות כו'.

whereas through the knowledge that is in the higher Daas, not through the vessels of the ten Sefiros, even though everything is revealed and known, no reaction is drawn from it, etc.

9 ותדע שכן הוא מענין ידיעה ובחירה שאין הידיעה שהשי"ת [שהשם יתברך] יודע שזה יהיה צדיק או רשע מכרחת את הבחירה כלל. ואיך הוא.

And you may know that this is so from the matter of knowledge and free choice: that the knowledge by which G-d, blessed be He, knows that this one will be righteous or wicked does not compel the choice at all. And how is this?

אלא לפי שידיעה זו שהשי"ת [שהשם יתברך] יודע הכל מקודם אשר נעשה זהו בבחי' דעת עליון שלא ע"י הכלים דע"ס [דעשר ספירות]

Rather, because this knowledge, by which G-d, blessed be He, knows everything before it is done, is in the level of the higher Daas, not through the vessels of the ten Sefiros.

דהא עיני ה' משוטטים לראות המעשה שכבר נעשה שזה נראה לבחי' המלאכים והכלים דבי"ע שנעשה ע"י פגם וכתם בהמלאך כו' וכנ"ל

For "the eyes of G-d roam" to see the deed that has already been done, which is seen by the level of the angels and the vessels of Beriah, Yetzirah and Asiyah, so that a blemish and a stain is thereby made in the angel, etc., as said above;

משא"כ הידיעה שהקב"ה יודע העתיד ומעשה האדם קודם שנעשה אינו על ידם כלל כ"א ידיעה זו היא במקום גבוה מאד בחי' דעת עליון ולהיות דעת זה בחי' מקיף אינו מכריח את הבחירה שאין האדם מתפעל מזה

whereas the knowledge by which the Holy One, blessed be He, knows the future and a person's deeds before they are done is not through them at all. Rather, this knowledge is in a very high place, the level of the higher Daas; and since this Daas is an encompassing level, it does not compel the choice, for the person is not affected by it,

כמו שלא נמשך מדעת זה התפעלות אפי' [אפילו] בהמדות עליונים חו"ג [חסד וגבורה] להיות מזה שכר ועונש כנ"ל.

just as no reaction is drawn from this Daas even into the supernal attributes, Chesed and Gevurah, so that reward and punishment would come of it, as said above.

10 ושיהי' [ושיהיה] שכר ועונש זהו דוקא ע"י דעת תחתון שע"י הכלים והעינים. ועיין בפרדס ש"ד פ"ט בענין ידיעה ובחירה שכ' [שכתב] כי יש חילוק בידיעה קודם שיחטא האדם אעפ"י [אף על פי] שעתיד לחטוא. לאחר שחטא כו' ע"ש.

And that there be reward and punishment is specifically through the lower Daas, which is through the vessels and the eyes. And see Pardes, Sha'ar 4, chapter 9, on the matter of knowledge and choice, where he writes that there is a difference in the knowledge before a person sins, even though he will sin in the future, [and] after he has sinned, etc.; see there.

11 ולפמ"ש [ולפי מה שכתוב] יובן כי הידיעה קודם שיחטא זהו בבחי' דעת עליון וכנ"ל.

And according to what has been said, it will be understood that the knowledge before he sins is in the level of the higher Daas, as said above.

וז"ש [וזהו שכתוב] בפ' שמות וירא אלקים את בנ"י [בני ישראל] וידע אלקים פי' לא שנתחדש' [שנתחדשה] הידיעה אלא שמקודם היה בדעת עליון שלא נמשך מזה התפעלות להיות עונש לפרעה ושכר לישראל

And this is what is said in Parshas Shemos: "And G-d saw the children of Israel, and G-d knew." The meaning is not that the knowledge was new; rather, beforehand it was in the higher Daas, from which no reaction was drawn [to bring] punishment for Pharaoh and reward for Israel.

ועי״י וירא אלהים ע״י בחי׳ עיני ה׳ לראות המעשה כשכבר נעשה בפועל ע״י״ז וידע אלקים שנמשך בחי׳ הדעת תחתון המתפשט במדות להיות שכר ועונש.

And through "And G-d saw," through the level of "the eyes of G-d" seeing the deed once it had already actually been done, thereby "and G-d knew": the level of the lower Daas, which extends into the attributes, was drawn [down], so that there be reward and punishment.

12 והנה השגחה זו מבחי׳ דעת עליון ע״ז נאמר עין ה׳ אל יראיו וכתיב עין בעין נראה כדפי׳ באד״ר [באדרא רבא] דף ק״ל ע״א ועי״ש דיוסף הצדיק זכה לזה וזהו

Now of this providence, from the level of the higher Daas, it is said, "The eye of G-d is toward those who fear Him"; and it is written, "eye to eye [You] were seen," as explained in the Idra Rabba, p. 130a; and see there that Joseph the righteous merited this, and this is [the meaning of]

בן פורת עלי עין וזכה לזה ע״י ויכלכל יוסף וזהו טוב עין הוא יבורך כי נתן מלחמו לדל ע״ש.

"A fruitful son above the eye." And he merited this through "And Joseph sustained"; and this is [the meaning of] "He who has a good eye shall be blessed, for he has given of his bread to the poor"; see there.

ומזה יובן דבעון סדום שפגמו בזה ע״כ נמנע מהם גלוי בחי׳ עליונה זו הממתיק כל הדינים בחי׳ ורב חסד כו׳:

And from this it will be understood that, because of the sin of Sodom, in which they blemished this, the revelation of this supernal level, which sweetens all the judgments, the level of "and abundant in kindness" etc., was withheld from them.

13 (ע״כ הגה״ה [הגהה]):

(End of the gloss.)

14 והנה בזוהר בסבא דמשפטים דק״ז ע״א פי׳ מ״ש עיניו משוטטות אלין נוקבין ומ״ש המה משוטטים אלין דכורין וכ״ה בזוהר ויחי דרמ״א סע״א [סוף עמוד א] דפי׳ משוטטים הם בתקוני שכינתא לתתא כו׳ היינו

Now in the Zohar, in the Saba deMishpatim, p. 107a, it explains that what is said, "His eyes roam (meshotetos)," these are feminine; and what is said, "they roam (meshotetim)," these are masculine. And so it is in the Zohar, Vayechi, p. 241, end of column a, which explains that "roam (meshotetim)" are in the adornments of the Shechinah below, etc. That is,

כי יש מלאכים שהם מז״א ויש מלאכים שהם ממלכות כמ״ש הרח״ו [הרבי חיים ויטאל] עמ״ש בזוהר ר״פ שמות דף ד׳ ע״א בענין איש וביתו באו וז״ל [וזה לשונו] נ״ב ת״ת [תפארת] ומלכות ור״ל [ורוצה לומר] המלאכים שמן הז״א והמלאכים שמן המל׳ עכ״ל [עד כאן לשונו] המק״מ [המקדש מלך] שם.

there are angels that are from Z'eir Anpin and there are angels that are from Malchus, as Rabbi Chaim Vital wrote on what is said in the Zohar at the beginning of Parshas Shemos, p. 4a, on "each man came with his household"; and this is his wording: "Note: Tiferes and Malchus; and he means the angels that are from Z'eir Anpin and the angels that are from Malchus." Until here the wording of the Mikdash Melech there.

15 והמלאכים שהם בתקוני שכינתא היא בחי׳ מלכות דאצי׳ נק׳ נוקבין וכמש״ש [וכמה שכתוב שם] בזוהר ד׳ רמ״ז ע״א בפי׳ בנות צעדה למיהוי עלי שור. בנות צעדה.

And the angels that are in the adornments of the Shechinah, which is the level of Malchus of Atzilus, are called feminine; as is said there in the Zohar, p. 247a, explaining "Daughters stepped, to be upon the wall" (banos tza'adah alei shur): "'Daughters stepped' (tza'adah):

צעדות מיבעי לי׳ אלא ההוא עין דכתיב לעילא ומאן איהו עין משפט כו׳ ואיהו עין צעדה ופסעת למיטל בנות לתקונהא והיינו בנות צעדה ולא בנים

it should have said tza'adus (in the plural). Rather, [it is] that eye which is written above; and what is it? The eye of justice, etc.; and it steps and strides to take daughters for its adornment. And this is [why it says] 'daughters stepped,' and not 'sons.'"

פי׳ שההשגחה הנמשכת ע״י הע״ס [העשר ספירות] דמלכות דאצי׳ שהיא בחי׳ עין משפט ע״ש מלך במשפט יעמיד ארץ הוא נמשך ומתלבש בהמלאכים הנקראים בנות שהם בחי׳ נוקבין.

The meaning is that the providence which is drawn through the ten Sefiros of Malchus of Atzilus, which is the level of "the eye of justice," after [the verse] "A king by justice establishes the land," is drawn down and enclothed in the angels that are called "daughters," which are the level of the feminine.

16 וזהו בנות צעדה שהמל׳ צועדת על הבנות עלי שור לראות ולהשגיח מעשה התחתונים וע״ז נאמר עיניו משוטטות לשון נוקבא. וזהו ענין הכצעקתה הבאה אלי.

And this is [the meaning of] "daughters stepped": that Malchus steps over the daughters "upon the wall," to see and watch over the deeds of the lower beings. And of this it is said, "His eyes roam (meshotetos)," in the feminine. And this is the matter of "according to its outcry which has come to Me,"

לשון נקבה שהיא בחי' מלכות שנק' דינא דמלכותא והוא העלאת הפגם ע"י המלאכים שמבחי' מל' והכלים דע"ס [דעשר ספירות] דבחי' מל' הבאה אלי לאא"ס [לאור אין סוף] ב"ה המלובש בע"ס [בעשר ספירות] דאצי'.

in the feminine, which is the level of Malchus, which is called "the law of the kingdom"; and it is the raising up of the blemish through the angels that are of the level of Malchus, and the vessels of the ten Sefiros of the level of Malchus, "which has come to Me": to the Infinite Light, blessed be He, that is enclothed in the ten Sefiros of Atzilus.

17 ועז"נ [ועל זה נאמר] ארדה נא ואראה ע"י מדת החסד וכנודע שז"א רובו חסדים אנפוי דמלכא נהירין שהוא

And of this it is said, "I will go down now and see": through the attribute of Chesed. And as is known, Z'eir Anpin is mostly chasadim (kindnesses), [as in] "the face of the King shines," which is

מ"ש עיני ה' הם משוטטים לי' [לשון] זכר שהם בחי' דכורין שהוא בחי' חסד ואראה הכצעקתה כו' שאולי ע"י מדת החסד ימצא להם זכות.

what is said, "the eyes of G-d, they roam (meshotetim)," in the masculine, which are the level of the masculine, which is the level of Chesed. "And I will see according to its outcry" etc.: that perhaps through the attribute of Chesed merit will be found for them.

18 וכמבואר באדר"ז [באדרא זוטא] דרצ"ג ע"ב שבחי' ההשגחה ע"י בחי' עיניו משוטטות לי' [לשון] נוקבא הוא בחי' דין וההשגחה שע"י בחי' עיני ה' המה משוטטים הוא בחי' רחמים כו' ע"ש.

And as is explained in the Idra Zuta, p. 293b, that the providence through the level of "His eyes roam (meshotetos)," in the feminine, is the level of judgment, and the providence that is through the level of "the eyes of G-d, they roam (meshotetim)" is the level of compassion, etc.; see there.

והענין שהוא עד"מ כמ"ש ושפטו העדה והצילו העדה. עדה שופטת ועדה מצלת. לפי שבכל דבר יוכל ללמד זכות וחובה

And the matter is, by way of analogy, as it is written, "And the congregation shall judge… and the congregation shall save": a congregation that judges and a congregation that saves. For in every matter one can argue for merit and for guilt.

וע״כ ארז״ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] פסילנא לי׳ לצורבא מרבנן לדינא דחביב עלי כגופאי ואין אדם רואה חוב לעצמו הרי

And therefore our Sages, of blessed memory, said, “I disqualify [myself from judging] a Torah scholar, for he is as dear to me as my own body”; and “a person does not see guilt in himself.” Thus,

אע״פ [אף על פי] שהוא חייב באמת אינו רואה עליו חובה שמחמת קירוב הדעת והחביבות מוצא מקום ללמד זכות

even though he is truly guilty, one does not see guilt in him; for because of closeness of mind and affection, one finds room to argue for merit.

משא״כ למי שאינו חביב עליו כ״כ [כל כך] הי׳ [היה] מלמד חובה וכמ״ש וכל יצר מחשבות לבו רק רע כו׳

Whereas for one who is not so dear to him, he would argue for guilt; as it is written, “and every inclination of the thoughts of his heart is only evil” etc.;

ועי״ז נמשך ויאמר ה׳ אמחה את האדם כו׳ הרי מחמת זה שיצר מחשבות לבו רק רע נמשך ללמד חובה

and through this there followed, “And G-d said, I will blot out man” etc. Thus, because the inclination of the thoughts of his heart was only evil, [judgment] was drawn to argue for guilt.

ואח״כ בפ׳ נח כתיב ויאמר ה׳ אל לבו לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם

And afterwards, in Parshas Noach, it is written, “And G-d said in His heart, I will not again curse the ground any more because of man,

כי יצר לב האדם רע מנעוריו הרי שמסברא זו עצמה שיצר לב האדם רע מצא ללמד זכות שלא יוסיף לקלל את האדמה בעבור האדם

for the inclination of man’s heart is evil from his youth.” Thus from this very reasoning, that the inclination of man’s heart is evil, He found [a way] to argue for merit: that He would not again curse the ground because of man.

והיינו לפי שהי' [שהיה] התגלות מדת החסד ע"י וירח ה' את ריח הניחוח שבקרבן שהקריב נח המשיך גילוי מדת החסד ללמד זכות בזו הסברא עצמה שנמשך תחלה ללמד חובה ע"י מדה"ד [מדת הדין].

And this is because there was a revelation of the attribute of Chesed through "And G-d smelled the pleasing fragrance": through the offering that Noah brought, he drew down a revelation of the attribute of Chesed to argue for merit with this very reasoning that at first had been drawn to argue for guilt through the attribute of judgment.

וזהו ענין החילוק בין ב' בחינות השגחות הנ"ל (ועמ"ש במ"א ע"פ לעשות הישר בעיני ה' אלקיך). וזהו פי' ארדה נא.

And this is the difference between the two levels of providence mentioned above. (And see what is written elsewhere on the verse "to do what is right in the eyes of G-d your G-d.") And this is the meaning of "I will go down now":

כי צעקתה היא הבאה מלמטה למעלה שהוא בחי' גבורות ואו"ח [ואור חוזר] ולזה נאמר ארדה נא לשון ירידה הוא מלמעלה למטה דהיינו בחי' אוי"י [אור ישר] שהוא בחי' חסד להשגיח במדת החסד ללמד זכות.

for "its outcry" is that which comes from below to above, which is the level of the gevuros (severities) and the returning light (or chozer); and therefore it says "I will go down now," a term of descent, which is from above to below, that is, the level of the direct light (or yashar), which is the level of Chesed, to watch over with the attribute of Chesed, to argue for merit.

ואראה הכצעקתה הבאה אלי עשו דהיינו אם עוונם גדול מנשוא כ"כ [כל כך] עד שגם ע"פ החסד לא יוכל למצוא זכות אז כלה. ואם לא. פי' אולי ע"י החסד יוכל ללמד זכות כו'.

"And I will see [whether] according to its outcry which has come to Me they have done": that is, if their sin is so great, too great to bear, that even according to Chesed He could not find merit, then [there will be] destruction (kalah). "And if not": meaning, perhaps through Chesed He could argue for merit, etc.

וז"ש [וזהו שכתוב] במדרש ארדה נא ממדה"ר [ממדות הרחמים] למדה"ד [למדת הדין] ובזוהר דק"ה ע"ב ארדה נא מדרגא דרחמי לדרגא דדינא ר"ל [רוצה לומר] להמשיך רחמים ממדה"ר [ממדות הרחמים] אל בחי' מדה"ד [מדת הדין] ואראה כו'.

And this is what is said in the Midrash: "I will go down now": from the attribute of mercy to the attribute of judgment; and in the Zohar, p. 105b: "I will go down now: from the level of mercy to the level of judgment"; meaning, to draw mercy from the attribute of mercy into the level of the attribute of judgment, "and I will see," etc.

19 והנה רש"י [רבי שלמה יצחקי] פי' בחומש ארדה נא למד לדיינים שלא יפסקו דיני נפשות אלא בראיה. והענין דאיתא בת"ז [בתיקוני זהר] ואלין עשר ספירן אינון אזלין כסדרן חד אריך וחד קציר וחד בינוני.

Now Rashi explains in the Chumash [on] "I will go down now": "[This] teaches judges not to decide capital cases except by seeing." And the explanation is that it is found in the Tikkunei Zohar: "And these ten Sefiros go in their order: one long, one short, and one intermediate."

פי' כי ע"ס [עשר ספירות] נחלקי' לג' קוין קו הימין חח"נ [חכמה חסד נצח] נק' חד אריך כי החסד נמשך ומתפשט יותר

The meaning is that the ten Sefiros are divided into three lines. The right line, Chochmah, Chesed and Netzach, is called "one long," for Chesed extends and spreads further.

ולכן גמ"ח [גמילות חסדים] בין לעניים בין לעשירים הרי שהחסד מתפשט יותר מהרחמים שעל העשיר אין שייך רחמנות כ"א על העני.

And therefore acts of kindness [are done] both to the poor and to the rich; thus Chesed spreads further than compassion, for compassion does not apply to the rich man, but only to the poor.

וקו השמאל בג"ה [בינה גבורה הוד] נק' חד קציר שאינו נמשך כ"א למי שהגון ביותר. וקו האמצעי נק' בינוני שמרחם על מי שנופל רחמנות.

And the left line, Binah, Gevurah and Hod, is called "one short," for it extends only to one who is most worthy. And the middle line is called "intermediate," for it has compassion on whoever is fitting for compassion.

20 והנה יש ראיה ושמיעה הראיה נמשך מבחי' חכמה קו הימין ושמיעה מבינה קו השמאל. וכנודע מענין ראובן ושמעון

Now there is seeing and there is hearing. Seeing is drawn from the level of Chochmah, the right line, and hearing from Binah, the left line; as is known from the matter of Reuven and Shimon.

ולכן הראי' [הראיה] היא מלמעלה למטה והשמיעה ממטה למעלה שהאותיות מתעלים ונכנסים לאוזן השומע ולזה ג"כ הראי' [הראיה] נשפלת למטה יותר מהשמיעה שרואה דבר גשמי

And therefore seeing is from above to below, and hearing from below to above, for the letters rise and enter the ear of the listener. And for this reason too, seeing descends lower than hearing, for it sees a physical thing,

משא"כ השמיעה היא רק קול ודבור כי הראי' [הראיה] היא מבחי' חד אריך וכנודע שיסוד אבא אריך כו'.

whereas hearing is only voice and speech. For seeing is from the level of "one long," as is known that the Yesod of Abba is long, etc.

וזהו מ"ש ארדה נא ואראה כי הכצעקתה הבאה זהו כמו בחי' שמיעה שמבחי' בינה ולכן היא הבאה מלמטה למעלה והוא בחי' קו השמאל אבל ארדה נא ואראה בבחי' ראיה שהוא בחי' חסדים כו':

And this is what is said, "I will go down now and see": for "according to its outcry which has come" is like the level of hearing, which is from the level of Binah; therefore it comes from below to above, and it is the level of the left line. But "I will go down now and see" is in the level of seeing, which is the level of chasadim (kindnesses), etc.

TORAH OHR • PARSHAS CHAYEI SARAH • MAAMAR 1

יגלה לן טעמיה כו'

The Subject of the Field of Machpelah

◇

1 (ענין שדה המכפלה)

(The subject of the field of Machpelah.)

2 יגלה לן טעמיה כו'. הנה מילוי ה' היא בה' אחרת והיא בחי' כפילא כנודע מענין מערת המכפלה שהיא ה' אחרונה דשם ב"ן [שם ב"ן] כו'.

"May He reveal to us its reasons," etc. Now, the filling of the [letter] hei is with another hei, and this is the level of kefila (doubled), as is known from the subject of the Cave of Machpelah, which is the final hei of the Name Ban, etc.

והענין יובן בהקדים להבין ענין האכילה כי הנה עיקר האכילה להיות כי מן המאכל נעשה

And the matter will be understood by first explaining the subject of eating. For the essence of eating is that from the food there is made

חלב ודם והדם הוא הנפש וחיות האדם שמקבל הכבד הדם מן המאכל ושולח ללב ולמוח דתלת שליטין אינון בעלמא כבדא ולבא ומוחא כו'.

fat and blood; and "the blood is the soul" and the life-force of a person, for the liver receives the blood from the food and sends [it] to the heart and to the brain, since "there are three rulers in the world: the liver, the heart and the brain," etc.

3 ועי"ז מתעלה המאכל שנעשה ממנו לב ומוח האדם ועי"ז מתחזק לבו ומוחו בעבודת ה' שבלבו בהתלהבו' כרשפי אש שנעשה בכח האכילה שבלא אכילה הי' [היה] מתחלש כו'.

And through this the food is elevated, since a person's heart and brain are made from it; and through this his heart and brain are strengthened in the service of G-d: in his heart, with a fervor like flashes of fire, which comes about by the power of the eating, for without eating he would grow weak, etc.

וגם מוחו נעשה חזק להתבונן בגדולת ה' כו' וזהו ענין בירור שמן המאכל נעשה אדם.

And also his brain becomes strong to contemplate the greatness of G-d, etc. And this is the matter of refinement (birur): that from the food a person is made.

אך כ"ז [כל זה] הוא בימות החול אבל בשבת בורר אסור אלא האכילה היא יותר עליונה בבחי' המשכה מלמעלה וקראת לשבת ענג. אז תתענג על הוי"ה.

But all this is on the weekdays. On Shabbos, however, sorting is forbidden; rather, the eating is higher, in the manner of a drawing down from above: "And you shall call the Shabbos a delight"; "Then you shall delight in G-d."

כי הנה כתיב אחור וקדם צרתני אחור למע"ב [למעשה בראשית] כו' שהמאכל כמו שהוא למטה בירידתו בשבה"כ [בשבירת הכלים]

For it is written, "Back and front You formed me": "back" [refers to being last] in the work of creation, etc.; for with respect to the food as it is below, in its descent through the shattering of the vessels,

הנה האדם הוא בבחי' קדם שהמאכל הוא מתברר ע"י האדם אבל בשרשו למעלה הוא מעולם התהו לפני מלך מלך לבנ"י [לבני ישראל] אלא שאח"כ וימלך וימת.

the person is in the position of "front," for the food is refined by the person; but in its root above, it is from the World of Tohu, "before any king reigned over the children of Israel," except that afterward, "and he reigned, and he died."

4 וימת וימלך כו'. אך מ"מ נראה ששרשו יותר גבוה מהאדם שהרי המאכל הוא המחי' [המחיה] את האדם.

"And he died, and there reigned," etc. Yet nevertheless it is evident that its root is higher than the person, for the food is what gives life to the person.

והאדם הוא מקבל החיות מן המאכל לפי שהוא בבחי' אחור למע"ב [למעשה בראשית] כו' ובשבת שהוא זמן עליית העולמות מתעלה המאכל

And the person receives life-force from the food because he is in the position of "back" [last] in the work of creation, etc. And on Shabbos, which is the time of the ascent of the worlds, the food is elevated

כמו שהוא בשרשו ונמשך ממנו חיות להנפש מלמעלה למטה ע"י י"ב לחמים כו' וזהו ענין צדיק אוכל לשובע נפשו כי יש ב' אכילות הא' הוא לשובע נפשו.

as it is in its root, and life-force is drawn from it to the soul from above to below, through the twelve loaves, etc. And this is the meaning of "The righteous one eats to satisfy his soul"; for there are two kinds of eating: the first is "to satisfy his soul,"

5 והב' הוא ובטן רשעים תחסר. לשובע נפשו הוא חיות הנפש הבאה מלמעלה. ובטן רשעים כו' היינו

and the second is "but the belly of the wicked shall lack." "To satisfy his soul" is the life-force of the soul that comes from above. "But the belly of the wicked," etc., means

כי רשעים הם החיצונים וע"י האכילה מבררים מהם חיל בלע ויקיאנו כי בכל מאכל יש תאוה שהוא שרש הקליפה

that "the wicked" are the external forces, and through eating, [what they hold] is refined out of them: "He has swallowed wealth, and he shall vomit it up." For in every food there is craving, which is the root of kelipah (the husk);

וע"י שנכלל בגוף האדם ונעשה ממנו דם הנשלח ללב ומוח מתהפך לטוב בקדושה ע"י חיזוק הלב ומוח בעבודת ה' וע"ז לוקח ממנו החיות שבזלעו"ז [שבזה לעומת זה] וזהו ובטן רשעים תחסר שנחסר החיות שבלעו. ומבטנו יורישנו אל.

and by its being absorbed into the body of the person and made into blood that is sent to the heart and brain, it is turned to good, into holiness, through the strengthening of the heart and brain in the service of G-d. And through this the life-force that is in the "one opposite the other" is taken from it; and this is "but the belly of the wicked shall lack": the life-force that it swallowed is lacking. "G-d shall drive it out of his belly."

6 והנה האכילה שבחול שהיא בבחי' בירור הוא להיות ובטן רשעים תחסר. אבל האכילה שבשבת היא המשכה מלמעלה לשובע נפשו מחמת המאכל כמו שהוא בשרשו למעלה קודם שנפל בשבה"כ [בשבירת הכלים] שאין בו בירור.

Now the eating of the weekdays, which is in the manner of refinement, is so that "the belly of the wicked shall lack." But the eating of Shabbos is a drawing down from above, "to satisfy his soul," by virtue of the food as it is in its root above, before it fell in the shattering of the vessels, in which there is no refinement.

7 וכמ"ש בזוהר פרש שבתכם לא קאמר שמה שנעשה מלמטה למעלה ע"י בירור כמו בימות החול יש בו פרש שהוא פסולת שהמובחר שולח ללב ולמוח והפסולת יורד למטה בקרביים ובני מעיים כו' וזהו הבירור

And as it says in the Zohar: "the dung of your Shabbosos" is not said. For what is done from below upward through refinement, as on the weekdays, has "dung" in it, which is waste: the choicest [part] is sent to the heart and to the brain, and the waste goes down into the innards and intestines, etc.; and this is the refinement.

אבל בשבת שהוא נעשה מלמעלה למטה אין בו פסולת כלל כי הפסולת הוא מעה"ד [מעץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] ולמטה נעשה טו"ר [טוב ורע] בכל הבחי' ע"י אכילת אדה"ר [אדם הראשון] מעה"ד [מעץ הדעת] טו"ר [טוב ורע]

But on Shabbos, when it is done from above downward, there is no waste in it at all; for waste comes from the Tree of Knowledge of good and evil, and below, good and evil came about in every level through Adam's eating from the Tree of Knowledge of good and evil.

וגם בכל אדם יש תערובת טו"ר [טוב ורע] כו' רק שאינו שוה בכל נפש יש שטוב שלו מרובה כו'

And also in every person there is a mixture of good and evil, etc., only that it is not equal in every soul: there are those whose good is the greater, etc.,

וכן יש שטוב שלו הוא בבחי' זו כו' אבל בשבת אז תתענג על ה' למעלה מעה"ד [מעץ הדעת] ולא יגורך רע כלל.

and likewise there are those whose good is at such-and-such a level, etc. But on Shabbos, "then you shall delight in G-d," above the Tree of Knowledge, and "evil shall not dwell with you" at all.

רק ביו"ט [ביום טוב] כתיב פרש חגיכם לפי שביו"ט [שביום טוב] יש בו קצת בירור שהרי הותרה בו מלאכת אוכל נפש כאפיה ובישול כו'

Only of the festivals is it written, "the dung of your festivals," because on a festival there is some refinement, since the work of preparing food is permitted on it, such as baking and cooking, etc.,

ואינו אסור רק קצירה וזריעה וחרישה כו' ולפי שהותרו קצת מלאכות באוכל נפש יש בו בירור ושייך פסולת והתקון הוא למחדי למסכני.

and only reaping, sowing and plowing, etc., are forbidden. And because some kinds of work for preparing food were permitted, there is refinement on it, and waste applies. And the remedy is "to gladden the poor."

כי שעת שמחה היא לשמח את הכל וכמ"ש ושמחת בחגך אתה והלוי והגר כו' לפי שהשמחה היא בחי' המתקת הדינין וצריך לשמח את כולם שיהיו כולם נכללים בבחי' שמחה.

For a time of joy is [the time] to gladden everyone, as it is written, "And you shall rejoice in your festival, you… and the Levite and the stranger," etc.; for joy is the level of the sweetening of the judgments, and one must gladden everyone, so that all will be included in the level of joy.

8 וכנודע ממי שהוא בשעת שמחה שאז רוצה שיהיו כולם שמחים שבזה נמתק הדין מאחר שמשוה את כולם.

As is known of one who is in a time of joy: he then wants everyone to be joyful; and by this the judgment is sweetened, since he makes everyone equal.

אבל מאן דלא יהיב למסכני כו' אין הדין נמתק ונשאר הפרש ולכן העונש הוא מדה כנגד מדה שנותנין לו הפרש כי הוא גרם שישאר פסולת הפרש בעבור שלא המתיק הדין.

But "whoever does not give to the poor," etc., the judgment is not sweetened and the "dung" remains. Therefore the punishment is measure for measure, that they give him the "dung," for he caused the waste, the "dung," to remain, since he did not sweeten the judgment.

וזהו ביו"ט [ביום טוב] אבל בשבת אע"ג [אף על גב] דלא יהיב למסכני אין עונשו רב כי בשבת אין פרש כלל לפי שהוא רק בחי' המשכה שמלמעלה דלא יגורך רע כלל.

And this is on a festival. But on Shabbos, even though one does not give to the poor, his punishment is not great, for on Shabbos there is no "dung" at all, since it is only the level of a drawing down from above, "evil shall not dwell with you" at all.

9 והנה המשכה זו היא בב' בחי' כפילא וקלישא. פי' קלישא היא המשכת יודי"ן וי"ן שמיו"ד נעשה וי"ו שהיו"ד עצמה נמשכה ונעשית וי"ו.

Now this drawing down is in two modes: kefila (doubled) and kelisha (thin). Explanation: kelisha is the drawing out of yuds and vavs, for from a yud a vav is made: the yud itself is drawn out and becomes a vav.

כי לפי שהיו"ד הוא בחי' צמצום לכן יכול להיות ממנה המשכה בבחי' וי"ו מן היו"ד עצמה אבל הה' שהיא התפשטות אורך ורוחב.

For since the yud is the level of tzimtzum (contraction), therefore there can be a drawing forth from it in the manner of a vav, from the yud itself. But the hei, which is expansion in length and breadth:

10 ואין התפשטו' [התפשטות] אורך ורוחב שלמעלה יכולה להתגלות למטה כמו שהוא למעלה בבחי' אורך ורוחב עד אין קץ כו' אלא ההמשכה היא בבחי' ה' אחרת למטה והיא בחי' המילוי של ה'

the expansion in length and breadth that is above cannot be revealed below as it is above, in the manner of length and breadth without end, etc.; rather, the drawing down is in the manner of another hei below, and this is the level of the filling of the hei,

דהיינו כח הה' שהי' [שהיה] בהעלם למעלה. כי לעולם המילוי הוא מה שבהעלם ומה שבהעלם למעלה יצא מההעלם אל הגילוי למטה.

that is, the power of the hei that was hidden above. For the filling is always what is in concealment, and what was in concealment above has come out of the concealment into revelation below.

11 והיינו בחי' כפילי' שהיא בחי' מילוי ההי"ן כנודע מענין המכפלה. אך כ"ז [כל זה] הוא שאנו מקבלים ההשפעה ע"י י"ב לחמים בזמן הזה

And this is the level of kefila, which is the level of the filling of the hei's, as is known from the subject of the Machpelah. But all this is [because] we receive the flow of influence through the twelve loaves in this present time;

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] יגלה לן טעמיה דבתריסר נהמי כו' ואז לא יהיה בחי' כפילא כו' רק הה' עצמה שלמעלה יהי' [יהיה] לה גילוי למטה ג"כ ע"י כי יגלה לן טעמיה כו' וכמ"ש ביום ההוא יהיה כו':

but in the time to come, "He will reveal to us the reasons of the twelve loaves," etc., and then there will not be the level of kefila, etc.; rather, the hei itself that is above will be revealed below as well, through "He will reveal to us its reasons," etc.; and as it is written, "On that day [G-d] will be [One]," etc.

TORAH OHR • PARSHAS CHAYEI SARAH • MAAMAR 2

להבין ענין משארז"ל יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט...

To understand the teaching of our Sages, "Better is one hour..."

1 שייך לפסוק ואברהם זקן בא בימים

Pertaining to the verse "And Abraham was old, advanced in days."

2 להבין ענין משארז"ל [מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז מכל חיי עוה"ב [עולם הבא]. וצריך להבין והלא תכלית תשובה ומע"ט [ומעשים טובים] הוא שמהם נעשו לבושין לנשמה שתוכל ליהנות מזיו השכינה בעוה"ב [בעולם הבא]

To understand the teaching of our Sages, of blessed memory: "Better is one hour of teshuvah and good deeds in this world than all the life of the World to Come." And this must be understood: is not the purpose of teshuvah and good deeds that garments for the soul are made from them, so that it can enjoy the radiance of the Shechinah in the World to Come,

כמאמר הזוהר ע"פ ואברהם זקן בא בימים באינון יומין עילאין כו' ווי ליה להוא גברא דגרע יומין לעילא דכד בעיין לאלבשא ליה באינון יומין יומא דפגם חסרא ליה מההוא לבושא כנ"ל.

as the Zohar says on the verse "And Abraham was old, advanced in days": "in those supernal days," etc.; "Woe to the man who diminished days above! For when they come to clothe him in those days, the day that he blemished is missing from that garment," as mentioned above.

3 והענין דהנה ענין זיו השכינה בעוה"ב [בעולם הבא] אינו כמו התפשטות חיות אלקות בתוך העולמות. כמ"ש ואתה מחיה את כולם שהחיות אלקות המתלבש תוך עלמין אינו מושג ונראה.

The explanation is that the radiance of the Shechinah in the World to Come is not like the spreading forth of the divine life-force within the worlds, as it is written, "And You give life to them all"; for the divine life-force that is clothed within the worlds is not grasped or seen.

כמשל התפשטות החיות של הנשמה תוך הגוף בהתחלקות האברים ובודאי בהחיות רוחני לא שייך כלל שיהיה בו ג"כ התחלקות החיות לחלקים כי אין ברוחניות שום תמונה וציור.

As in the analogy of the spreading forth of the soul's life-force within the body, divided among the limbs; and certainly, in the spiritual life-force, division of the life-force into parts does not apply at all, for in spirituality there is no image or form.

4 והנה התפעלות החיות באברים ניכר ונראה. אבל מהות ועצמות החיות אינו נראה וניכר כלל.

Now the effect of the life-force in the limbs is recognizable and visible, but the essence and being of the life-force is not visible or recognizable at all.

כמו כן חיות אלקות המחיה כל העולמות בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול] ותכלית בודאי אין בהחיות הרוחני בחי' גבול ותכלית ד"מ [דרך משל] חיות המחיה את עיגול כדור השמים בודאי לא יתכן לומר שגם החיות הרוחני הוא בתמונת עיגול כנ"ל

So too the divine life-force that gives life to all the worlds, which are bounded and finite: certainly in the spiritual life-force there is no aspect of limit and end. For example, the life-force that gives life to the round sphere of the heavens: certainly it cannot be said that the spiritual life-force too is in the form of a circle, as mentioned above;

רק שהתפשטות החיות הוא לפי תמונת כלי המקבל החיות ואע"פ [ואף על פי] שהחיות מתלבש לתוכו מ"מ החיות עצמו אינו בגדר מקום וגבול:

only that the spreading forth of the life-force accords with the form of the vessel that receives the life-force; and even though the life-force is clothed within it, nevertheless the life-force itself is not within the bounds of place and limit.

5 ובזה יובן דכתיב מכה"כ [מלא כל הארץ כבודו] ותרגומו זיו יקריה שהוא רק זיו והתפשטות הארה בלבד. וכתיב את השמים ואת הארץ אני מלא.

And with this will be understood what is written, "The whole earth is full of His glory," and its Targum [renders], "the radiance of His glory," which is only a radiance, a spreading forth of illumination alone. And it is written, "The heavens and the earth I fill."

והענין ששניהם אמת כנ"ל וזשארז"ל [וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] במקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענותנותו כו'.

And the explanation is that both are true, as mentioned above. And this is what our Sages, of blessed memory, said: "Wherever you find the greatness of the Holy One, blessed be He, there you find His humility," etc.

דהיינו לא כמו שהעולם סוברים שגדולת הבורא נק' מה שהוא יתי' מחיה כל העולמות שאדרבה זו היא ירידה אצלו יתי' שמשפיל עצמו ומתלבש תוך כ"ע [כל עלמין] להחיותם ולקיימם.

That is: not as people think, that what is called the greatness of the Creator is that He, blessed be He, gives life to all the worlds; for on the contrary, this is a descent for Him, blessed be He, that He lowers Himself and is clothed within all the worlds to give them life and to sustain them.

6 ומ"ש ואתה מחיה את כלם אינו שבח בבחי' גדולתו יתי' שלגדולתו אין חקר ולתבונתו אין מספר אלא השבח הוא בבחי' ענוה שלו שיוכל להשפיל עצמו וכו'.

And what is written, "And You give life to them all," is not praise in terms of His greatness, blessed be He, for "His greatness is unsearchable" and "His understanding is beyond number"; rather, the praise is in terms of His humility, that He is able to lower Himself, etc.

אבל ענין עוה"ב [עולם הבא] שנהנין מזיו השכינה הוא השגת מהות ועצמות התפשטות החיות אלקות בבחי' גילוי:

But the World to Come, in which they enjoy the radiance of the Shechinah, is the grasp of the essence and being of the spreading forth of the divine life-force, in a manner of revelation.

7 ועתה צריך להבין איך תוכל הנשמה שהיא בחינת נברא יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] להשיג מהות ועצמות אלקות שאינו בבחי' השגה וגבול

Now it must be understood: how can the soul, which is a created being, an existence and a thing unto itself, grasp the essence and being of G-dliness, which is not within the bounds of comprehension and limit?

ואף שהנשמה היא חלק אלוה ממעל הוא ד"מ [דרך משל] כענין טפת הזרע שנמשכה מן המוח שלא יתכן לומר שגם עודנה במוחו היתה טפת זרע גשמית שא"כ הי' [היה] נחסר מהמוח כו'.

And even though the soul is "a part of G-d above," this is, by way of analogy, like the drop of seed that is drawn from the brain: it cannot be said that while still in his brain it was a physical drop of seed, for if so, the brain would be diminished, etc.

אך שבאמת התחלת המשכתה מן המוח הוא כח רוחני לבד אלא שאח"כ בהשתלשלות ירידתה דרך חוט השדרה נשתנית ונעשית טפה גשמית.

Rather, in truth, the beginning of its drawing forth from the brain is a spiritual power alone; only afterward, in the successive stages of its descent through the spinal cord, it is changed and becomes a physical drop.

כן עד"מ הנשמה עיקר שרשה מבחי' אלקות ממש רק שנשתלשלה בירידתה להיות בחי' נברא יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] כו'.

So, by way of analogy, the soul: its essential root is from the level of G-dliness itself, only that it descended step by step to become a created being, an existence and a thing unto itself, etc.

8 וא"כ איך תוכל להשיג מהות ועצמות אלקות. והענין דהנה כתיב ויבא משה בתוך הענן ויהי שם ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל כו'.

If so, how can it grasp the essence and being of G-dliness? The explanation: it is written, "And Moses came into the midst of the cloud... and he was there forty days and forty nights; bread he did not eat," etc.

והי' [והיה] גופו הגשמי ניזון ממזון רוחני לבד כמ"ש לחם אבירים אכל איש וכו' ממש כמו המלאכים ואיך יוכל להיות זה שגשמי יקבל מזון וחיות מרוחני שמובדלים זמ"ז [זה מזה] בתכלית.

And his physical body was nourished by spiritual food alone, as it is written, "Man ate the bread of the mighty," etc., just like the angels. And how can this be, that something physical should receive food and life-force from something spiritual, when they are utterly separate from one another?

אך זהו ענין הענן שהיה משה ע"ה [עליו השלום] מתכסה בו דהיינו שהיה הענן שרשו ממדרגת אלקות מאד נעלה.

But this is the meaning of the cloud with which Moses, peace be upon him, was covered: the cloud had its root in a very exalted level of G-dliness,

אך שנשתלשל ונתגשם להיות לבוש למשה ע"ה [עליו השלום] שע"י יוכל להשיג אלקות והיה לו למזון כמשל אדם הרואה ומסתכל באור צח דרך יריעה.

only it descended step by step and became material, to be a garment for Moses, peace be upon him, through which he could grasp G-dliness, and it was food for him; as in the analogy of a person who sees and gazes at a bright light through a curtain.

כמו כן תורה ומצות מעשיות ששרשם מרצה"ע [מרצון העליון] מחכמתו ית' שהם מיוחדים בו ית' הוא חכים כו'

So too the Torah and the practical mitzvos, whose root is from the Supernal Will, from His wisdom, blessed be He, which are one with Him, blessed be He: "He is wise," etc.,

שהם למעלה מזיו השכינה שהוא רק התפשטות החיות כו' ונשתלשלו ונתפשטו ונתלבשו בעניני זה העולם הגשמי כמו קלף של תפלין וצמר של ציצית וצדקה כו'

which are higher than the radiance of the Shechinah, which is only the spreading forth of the life-force, etc.; and they descended step by step, spread forth and were clothed in the matters of this physical world, such as the parchment of tefillin, the wool of tzitzis, and charity, etc.

כשאדם עוסק בתורה ובמצות נעשה לנשמתו לבושים שנתלבש בהם בגעה"ע [בגן עדן העליון] שע"י תוכל הנשמה שהיא בחי' נברא להשיג זיו השכינה עצמות אלקות.

When a person occupies himself with Torah and mitzvos, garments are made for his soul, which it puts on in the Garden of Eden, through which the soul, which is a created being, can grasp the radiance of the Shechinah, the essence of G-dliness.

וזהו יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט [ומעשים טובים] שהם שרשם מרצה"ע [מרצון העליון] ב"ה. מכל חיי עוה"ב [עולם הבא] שהוא רק זיו השכינה כידוע מ"מ הם נקראים לבושים שע"י תוכל להשיג זיו השכינה ודי"ל [ודי למבין]:

And this is "Better is one hour of teshuvah and good deeds," whose root is from the Supernal Will, blessed be He, "than all the life of the World to Come," which is only the radiance of the Shechinah, as is known. Nevertheless, they are called garments, through which [the soul] can grasp the radiance of the Shechinah. And this will suffice for one who understands.

9 ועתה צריך להבין ענין אוי"ר [אהבה ויראה] שהם רק גדפין לבד להגביה עיקר הדבר שהם תורה ומע"ט [ומעשים טובים]. ולהבין מהות האהבה מה היא. הנה בק"ש [בקריאת שמע] צריך שימליכוהו למעלה ולמטה ולד' רוחות העולם.

Now it must be understood what love and awe are, [given] that they are only "wings" to lift up the main thing, which is Torah and good deeds. And [one must] understand the essence of love, what it is. Now in the Shema, one must crown Him above and below and to the four directions of the world.

פי' דכתיב מכה"כ [מלא כל הארץ כבודו] ותרגומו זיו יקריה שהוא רק זיו והתפשטות והארה בלבד המתלבשת תוך כ"ע [כל עלמין] וכתיב את השמים ואת הארץ אני מלא בבחי' עצמות אלקות שאינו נתפס תוך מדה וגבול.

Explanation: it is written, "The whole earth is full of His glory," and its Targum [renders], "the radiance of His glory," which is only a radiance, a spreading forth and an illumination alone, that is clothed within all the worlds; and it is written, "The heavens and the earth I fill," in the level of the essence of G-dliness, which is not held within measure and limit.

והענין ששניהם אמת כו'. כמשל בטול זיו השמש במקור השמש עצמה כידוע שבאמת עצמות אלקות מלא כל הארץ. אך מה שהוא מתפשט תוך כלי וגבול הוא בטל ונכלל במהו"ע [במהותו ועצמותו] אלקות כו'.

And the explanation is that both are true, etc., as in the analogy of the nullification of the sun's radiance within the source, the sun itself, as is known; for in truth the essence of G-dliness fills the whole earth. But what spreads forth into vessel and limit is nullified and included in the essence and being of G-dliness, etc.

10 והנה כשיתבונן אדם היטב בזה בפסוד"ז [בפסוקי דזמרה] ובק"ש [ובקריאת שמע] איך שבאמת הוא כן שהעולמות בטלים במקור חיותם רק מפני שהאדם הוא בכלי גשמי הגוף

Now when a person contemplates this well in Pesukei deZimra and in the Shema, how in truth it is so, that the worlds are nullified within the source of their life, only that because the person is in a physical vessel, the body,

שהוא משכא דחויא שמתגדל ומתרבה מגשמיות המסתיר ומעלים שלא יוכל לראות בעיני ראי' [ראיה] חושית אזי יתעורר בלב תשוקה שיהי' [שיהיה] קשור בהתבוננות זו כל היום ולא יפרד ממש כלל.

which is "the snake's skin," which grows and increases from physicality that hides and conceals, so that he cannot see [this] with the eyes of sensory sight, then a longing will be aroused in the heart to be bound up in this contemplation all day long and not to be separated [from it] at all.

11 וזהו קבלת מ"ש בפסוק ראשון ואהבת שיהי' [שיהיה] הוי' אלקיך שיהא תמיד קשור בהתבוננות זו ביטול העולמות להמחי' [להמחיה] ומהווה אותם רק מפני היות

And this is the acceptance of what is said in the first verse, "And you shall love": that Havayah be "your G-d," so that he will always be bound up in this contemplation, the nullification of the worlds to the One who gives them life and brings them into being. Only, because

כי גופו הגשמי לא יוכל לקבל ביטול אמתי הנ"ל יגמור בדעתו בק"ש [בקריאת שמע] ענין לימוד התורה באמרו ודברת בם.

his physical body cannot receive the true nullification described above, he completes in his mind, in the Shema, the subject of Torah study, when he says, "And you shall speak of them."

דהיינו שנפשו האלקית בעסקו בתורה נעשה יחוד אמתי עם התורה ואורייתא וקוב"ה [וקודשא בריך הוא] כולא חד ממש

That is: when his G-dly soul is occupied in Torah, a true union is made with the Torah; and the Torah and the Holy One, blessed be He, are all truly one.

כי אורייתא מח"ע [מחכמה עילאה] נפקת ונתלבשה בעניני זה העולם וכשאדם מלביש נפשו האלקית בעניני לימוד התורה שבזה העולם

For the Torah came forth from supernal Chochmah and was clothed in the matters of this world; and when a person clothes his G-dly soul in the matters of Torah study in this world,

אזי גם שרש נפשו למעלה מתלבש ג"כ בתורה שלמעלה עד רום המעלות ונעשה שם יחוד גמור. וזהו הקב"ה יושב ושונה כנגדו כנ"ל. וזהו ה' צלך פי' כמו צל.

then the root of his soul above is also clothed in the Torah above, up to the highest heights, and a complete union is made there. And this is [the meaning of] "The Holy One, blessed be He, sits and studies opposite him," as mentioned above. And this is "G-d is your shadow": meaning, like a shadow.

12 והנה כתיב אני הוי' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים. פי' שלא יאמר האדם בדרך שפלות האיך יגיע למדרגת היחוד בתורה ותפלה מאחר

Now it is written, "I am Havayah your G-d, who brought you out of the land of Egypt." Meaning: a person should not say, in a spirit of lowliness, "How will I reach the level of union in Torah and prayer, since

שהוא עדיין אינו סור מרע גמור כו' והוא עדיין בשלימות אצלו. זאת ישיב אל לבו שהשם הוא המוציא אותו מארץ מצרים.

I have not yet completely turned away from evil, etc., and [the evil] is still whole within me?" This he should take to heart: that G-d is the One who brings him out of the land of Egypt.

פי' שהוא מבדיל ומפריש בנפשו הטוב מן הרע הנפש אלקית מנה"ב [מנפש הבהמית] כשהוא עדיין לא עשה רע בפו"מ [בפועל ממש].

Meaning: that He separates and sets apart, within his soul, the good from the evil, the G-dly soul from the animal soul, when he has not yet actually done evil.

13 ואפי' [ואפילו] רשע גמור הוא ממשיך בנפשו האלקית בעסקו בתורה רק שעליו נאמר ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי.

And even a completely wicked person draws [light] into his G-dly soul when he occupies himself with Torah; only, concerning him it is said, "But to the wicked, G-d said: What have you to do with recounting My statutes?"

פי' שאין תועלת לנפשו האלקי' מפני שעליו נאמר ותשלך דברי אחריך שלא יוכל להמשיך בתוך פנימיותו וד"ל [ודי למבין]:

Meaning: there is no benefit to his G-dly soul, because concerning him it is said, "And you cast My words behind you," so that he cannot draw [it] into his inner being. And this will suffice for one who understands.

14 והנה בענין ברכות. ברוך אתה הוי' פי' ברוך הוא המשכה ורבוי שיהי' [שיהיה] הוי' שהוא בחי' צמצום והתפשטות כו' יהי' [יהיה] בחי' אתה לנוכח התגלות כו'.

Now, concerning blessings: "Blessed are You, Havayah." Meaning: "blessed" (baruch) is a drawing down and increase, so that Havayah, which is the level of contraction and expansion, etc., will be in the level of "You," [addressed] face to face, revelation, etc.

אך להיות כי הגוף הוא המסתיר ומחשיך רק לע"ל [לעתיד לבוא] יהיה התגלות אלקות וראו כל בשר ויהי' [ויהיה] בבחי' ביטול אבל עכשיו צריך להראות עכ"פ [על כל פנים] ענין הביטול בחיצוניות בכריעה והשתחוא' [והשתחואה] בראש הכורע כורע בברוך.

But since the body is what hides and darkens, and only in the time to come will there be the revelation of G-dliness, "and all flesh shall see," and it will be in [a state of] self-nullification (bittul), now, [therefore,] one must at least show the bittul externally, by bowing and by prostrating the head: "One who bows, bows at 'Blessed.'"

וענין רופא חולים וגואל ישראל ומברך השנים הם כלים לבחי' המשכה והתגלות אלקות כו' והכורע צריך שיראה איסר כנגד לבו.

And [the blessings] "Who heals the sick," "Who redeems Israel" and "Who blesses the years" are vessels for the level of the drawing down and revelation of G-dliness, etc. And one who bows must [bow until] an issar is seen opposite his heart.

פי' עיקר המשכה יהי' [יהיה] במוח עד שיתפשט ג"כ בלבו אפי' [אפילו] מעט היינו בחי' איסר (ועמ"ש לקמן בפי' אוסרי לגפן)

Meaning: the main drawing down will be in the brain, until it spreads also into his heart, even a little; this is the level of issar (and see what is written below on the explanation of "binding to the vine"),

שהוא בחי' חפץ כדכתי' [כדכתיב] הודו על ארץ ושמים אפי' [אפילו] בבחי' זיו והתפשטות החיות המלובש תוך כ"ע [כל עלמין] ותכלית הכוונה להיות לו דירה בתחתונים וסוף מעשה במחשבה תחלה נעוץ סופן בתחלתן ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] ארץ נבראת תחלה כו':

which is the level of desire, as it is written, "His splendor is upon the earth and the heavens," even in the level of the radiance and spreading forth of the life-force that is clothed within all the worlds. And the ultimate intent is for Him to have a dwelling place among the lower realms; and "the end of the deed is first in thought," "their end is wedged in their beginning." And therefore our Sages, of blessed memory, said, "The earth was created first," etc.

TORAH OHR • PARSHAS CHAYEI SARAH • MAAMAR 3

לשון אדמו"ר נ"ע בעצמו

The very words of our master himself

◇

1 **לשון אדמו"ר** [אדוננו מורנו ורבנו] **נ"ע** [נשמתו עדן] **בעצמו**

The very words of our master, teacher and rabbi, whose soul is in Eden.

2 **עיין ע"ח** [עץ חיים] **שמ"ט פ"ה נמצא אלו לבושים הנז' פ' ויחי אין פי' שנעשו מחדש ע"י תורה ומצות אמנם מתבררים כו'.**

See Etz Chaim, Sha'ar 49, ch. 5: "It turns out that these garments mentioned in Parshas Vayechi [of the Zohar] — the meaning is not that they are made anew through Torah and mitzvos; rather, they are refined," etc.

וע' שכ"ו [שער כ"ו] **ספ"א** [סוף פרק א'] **רק להמשיך אור לתקנם כו' דוגמת גלות השכינה כו' ומ"ש בשער ל"ט שנר"נ** [שנפש רוח נשמה] **מתבררים ע"י התפלות היינו בעלייתן מן הקליפות להיות מ"נ** [מיין נוקבין] **בנוקבא דז"א**

And see Sha'ar 26, end of ch. 1: "[It is] only to draw down light to rectify them," etc., "like the exile of the Shechinah (Divine Presence)," etc. And what is written in Sha'ar 39, that the nefesh, ruach and neshamah are refined through the prayers, refers to their ascent from the kelipos (husks) to become mayin nukvin (feminine waters) in the Nukva of Z'eir Anpin (the emotive attributes).

אבל ירידתן משם לעוה"ז בגוף החומרי לקיים תומ"צ [תורה ומצות] **מעשיות ולא תפלה לבדה דרבנן היא דוגמת גלות השכינה ואינו**

But their descent from there into this world, into the material body, to fulfill the Torah and the practical mitzvos — and not for prayer alone, which is rabbinic — is like the exile of the Shechinah, and it is nothing

אלא לברר ולתקן הלבושים שלהם בעצמם ומשום הכי הוא חיוב יותר על הנפש רוח נשמה לברר ולתקן לבושיהם שאי אפשר על ידי אחרים

but to refine and rectify their own garments themselves. And for this reason the obligation upon the nefesh, ruach and neshamah to refine and rectify their garments is greater, for this cannot be done by others

(משא"כ להעלות הנר"נ [הנפש רוח נשמה] מהקליפות למ"נ [למיין נוקבין] לנוקבא דז"א שנעשה ע"י אחרים) כמ"ש בגלגולים פ"א ע"ש. וכפי גודל אותה המצוה או זריזות כו' ומעלה אותה עד הנקבה העליונה כו'.

(which is not so with raising the nefesh, ruach and neshamah from the kelipos as mayin nukvin to the Nukva of Z'eir Anpin, which is done by others), as written in [Sha'ar Ha]Gilgulim, ch. 1; see there. "And according to the greatness of that mitzvah, or [the] alacrity," etc., "he raises it up to the supernal Female," etc.

וכ"כ [וכמו כן] בע"ח [בעץ חיים] של"ט [שער ל"ט] דרוש י"א סי' ז' או המצוה כו' וכ"כ [וכמו כן] בפע"ח [בפרי עץ חיים] ש"א [שער א'] פ"ו כי ע"י המצות ותפלות כו'.

And so too is written in Etz Chaim, Sha'ar 39, Derush 11, section 7: "or the mitzvah," etc. And so too is written in Pri Etz Chaim, Sha'ar 1, ch. 6: "for through the mitzvos and prayers," etc.

3 ומש"ש [ומה שכתוב שם] ובפרט מן התפלות כי הם עיקר ושרש כו' והיינו כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] ש"מ [שער מ'] דרוש ג' שהתפלה בפנימית והמצוה בחיצוניות אע"פ [אף על פי] שיש בהן בחי' מוחין כו'

And what is written there, "and especially from the prayers, for they are the main thing and the root," etc., is as written in Etz Chaim, Sha'ar 40, Derush 3: that prayer is in the inner dimension (pnimiyus) and the mitzvah in the outer dimension (chitzoniyus), even though they have an aspect of the intellect (mochin), etc.

ע"ש והלכך זיוג זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] הנעשה ע"י מ"נ [מיין נוקבין] מהמצות כמ"ש בטעמי המצות בסוף ההקדמה הוא בחיצוניות במצות מעשיות.

See there. And therefore the union of Z'eir Anpin and Nukva that is brought about by the mayin nukvin from the mitzvos, as written in Ta'amei HaMitzvos at the end of the introduction, is in the outer dimension, through the practical mitzvos.

4 ומ"ש בע"ח [בעץ חיים] של"ט [שער ל"ט] דרוש א' ובי' על ידי תפלה דוקא היינו מ"ן [מיין נוקבין] עצמן דנוקבא שנפלו לקליפות בחטא אדה"ר [אדם הראשון] ולא הנשמות שהיו כבר באדה"ר [באדם הראשון]

And what is written in Etz Chaim, Sha'ar 39, Derushim 1 and 2, [that it is] specifically through prayer, refers to the very mayin nukvin of the Nukva that fell into the kelipos through the sin of Adam, and not to the souls that were already within Adam,

אלא אותן שלא נכללו בו והן בחי' בי"ע שלפני החטא כמ"ש בגלגולים פ"ז [פרק ז'] אבל אותן שנכללו בו מהם ממשיכים רוב בנ"א [בני אדם] כמעט כולם כמ"ש פי"ד [פרק י"ד / פרשה י"ד] והיינו ע"י הזיוג שהוא מצות פו"ר [פריה ורביה] כמש"ש [כמה שכתוב שם] פ"ב [פרק ב'].

but rather to those that were not included in him; and they are the level of Beriah, Yetzirah and Asiyah as they were before the sin, as written in [Sha'ar Ha]Gilgulim, ch. 7. But from those that were included in him most people, nearly all of them, are drawn down, as written in ch. 14; and that is through the union, which is the mitzvah of being fruitful and multiplying, as written there in ch. 2.

5 וע"ש אחר ס"פ ל"ה בקשר החברים שכל נשמה בעלייתה מהקליפות צ"ל לפחות מ' יום במלכות והיינו שעולה שם למ"נ [למיין נוקבין] ע"י מצות הזיוג

And see there, after the end of ch. 35, in the "Bond of the Companions," that every soul, in its ascent from the kelipos, must be at least forty days in Malchus (sovereignty); that is, it rises there as mayin nukvin through the mitzvah of union.

ואף מי שאינו מתכוין למצוה יוכל להמשיך חיות מלמעלה כמ"ש בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] ע"פ כי לא על הלחם לבדו יחיה כו'.

And even one who does not intend [it] for the sake of the mitzvah can draw down life-force from above, as written in Likkutei Torah [of the Arizal] on the verse "For not by bread alone does [man] live," etc.

כמו שהלחם מחי' גם כשאוכל בלא ברכה כו' ע"ש. הנה תקון וברור הוא ע"י מ"ד [מיין דוכרין] דוקא כי בהדכר לבדו יש בו כח לברר

Just as bread gives life even when one eats without a blessing, etc.; see there. Now, rectification and refinement are specifically through mayin dechurin (masculine waters), for only the masculine has in it the power to refine,

כמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] ש"א [שער א'] פ"ו וכן בירור הלבושים ע"י המצות הוא במ"ד [במיין דוכרין] דז"א והיינו המשכת האור דלעילא והן הם ה"ח [ה' חסדים] דז"א שכל רמ"ח מ"ע [מצות עשה] תלויים בהם כמ"ש בטעמי מצות שם.

as written in Pri Etz Chaim, Sha'ar 1, ch. 6. And likewise the refinement of the garments through the mitzvos is through the mayin dechurin of Z'eir Anpin, that is, the drawing down of the light from above; and these are the five chasadim (kindnesses) of Z'eir Anpin, on which all 248 positive commandments depend, as written in Ta'amei HaMitzvos there.

וע' ע"ח [עץ חיים] שכ"ו [שער כ"ו] (בע"ח [בעץ חיים] דפוס שקלאוו שער כ"ה) פ"א ופ"ג [ופרק ג'] שלבושים אלו הם צלם דאימא פנימי המלביש לנר"נ [לנפש רוח נשמה]

And see Etz Chaim, Sha'ar 26 (in the Shklov printing of Etz Chaim, Sha'ar 25), chs. 1 and 3, that these garments are the inner tzelem (image) of Imma, which clothes the nefesh, ruach and neshamah;

וגם המקיף הנק' חשמל נתברר ונתקן מק"נ [מקליפת נוגה] להסמוכה לו וכמ"ש שער מ"ט ספ"ב [סוף פרק ב'] הטוב שלו נזדכך כו' ונתחבר עם החשמל הפנימי כו' ע"ש.

and also the encompassing [garment], called Chashmal, was refined and rectified from kelipas nogah, which is adjacent to it, as written in Sha'ar 49, end of ch. 2: "its good was purified," etc., "and joined with the inner Chashmal," etc.; see there.

6 וע"ש שמ"ב פ"ד וזאת הבחי' נקרא חשמל שהוא צלם הבל דגרמי שבעור כו' ע"ש. ומ"ש בשער כ"ו פ"א שצלם הפנימי הוא הבל דגרמי

And see there, Sha'ar 42, ch. 4: "And this level is called Chashmal, which is the tzelem, the havla degarmei (the breath of the bones), which is within the skin," etc.; see there. And what is written in Sha'ar 26, ch. 1, that the inner tzelem is the havla degarmei

והוא חותם ולבוש נה"י [נצח הוד יסוד] דאו"א [דאבא ואימא] כמ"ש בפ"ב [בפרק ב'] שם שניהם אור א' הם זה פנימי וזה מקיף כמ"ש בפ"ב [בפרק ב'] שם.

and that it is a seal and a garment of the Netzach, Hod and Yesod of Abba and Imma (Chochmah and Binah), as written in ch. 2 there — both are one light, this one inner and that one encompassing, as written in ch. 2 there.

ועיין ש' [שער] ל"ט דרוש י"ב וזה לבוש הנק' כו' וכן כו' ולבוש זה כו' העלאת מ"נ [מיין נוקבין] כו'

And see Sha'ar 39, Derush 12: "And this garment is called," etc., "and likewise," etc., "and this garment," etc., "the raising of mayin nukvin," etc.,

גדול כו' וע' שער החשמל פ"א ונק' ק"נ [קליפת נוגה] ונק' חשמל כו' ור"ל [ורוצה לומר] כמש"ש [כמה שכתוב שם] בס"פ כל החשמלים הוא בחי' טוב שבק"נ [שבקליפת נוגה] כו'

"great," etc. And see Sha'ar HaChashmal, ch. 1: "and it is called kelipas nogah and it is called Chashmal," etc. This means, as written there at the end of the chapter, [that] all the Chashmals are the level of the good within kelipas nogah, etc.

וע' מק"מ [מקדש מלך] בראשית (דף ק"ב סוף ע"ב) שג' חשמלים נפלו בנגה ע"י חטא אדה"ר [אדם הראשון] וע' שער החשמל פ"א כפי כניסת הכלים דתבונה בפנים כן בחי' האור שלה מלובש מבחוץ כו'

And see the Mikdash Melech on Bereshis (page 102, end of side b), that three Chashmals fell into nogah through the sin of Adam. And see Sha'ar HaChashmal, ch. 1: "According to the entry of the vessels of Tevunah within, so is the level of its light clothed from without," etc.;

ע"ש שכל התקון הוא לדחות החיצוני' [החיצונים] ע"י אור הבינה מבפנים ומבחוץ (וקרוב לומר שמבפנים הוא ע"י מצות שבדבור ומבחוץ ע"י מצות מעשיות שהחיצוני' [שהחיצוניות] נק' מקיף לגבי פנימי' [פנימיות / פנימית] כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] ספ"ג [סוף פרק ג'] גבי ח"ש).

see there, that the entire rectification is to push away the external forces through the light of Binah (understanding), from within and from without. (And it is plausible to say that "from within" is through the mitzvos of speech, and "from without" through the practical mitzvos, for the outer dimension is called "encompassing" relative to the inner dimension, as written in Etz Chaim, end of ch. 3, regarding ח"ש.)

והשתא א"ש [אתי שפיר] הא דשכר המצות הוא לבוש לנשמה מאחר שנמשך מאימא שהוא עוה"ב [עולם הבא] וכמו הלחם

And now it is well understood why the reward of the mitzvos is a garment for the soul: since it is drawn from Imma, which is the World to Come. And it is like the bread

שעליו יחי' [יחיה] האדם אף שגם בו מלובש מוצא פי הוי' אלא שבלחם ושארי מזונות נמשך מחיצוניות אימא שלמעלה מז"א הנק' אדם כמ"ש בכוונות עיוה"כ [ערב יום הכפורים].

by which man lives, even though in it too "that which comes forth from the mouth of G-d" is clothed; except that in bread and other foods [the life-force] is drawn from the outer dimension of Imma, which is above Z'eir Anpin, [the level] called "Adam," as written in the kavanos of the eve of Yom Kippur.

אך באמת הלבוש אינו העוה"ב [העולם הבא] אלא שע"י יוכל לסבול וליהנות מאור אימא שהוא עוה"ב [עולם הבא] מאחר שמלובש בלבוש נה"י [נצח הוד יסוד] שלה (פנימי ומקיף אור פנימי למזון ומקיף ללבוש)

But in truth the garment is not the World to Come [itself]; rather, through it one is able to bear and to enjoy the light of Imma, which is the World to Come, since it is clothed in the garment of her Netzach, Hod and Yesod (inner and encompassing: the inner light for food, and the encompassing for a garment).

דכמו שהעליוני' [שהעליונים] כהמלאכים אינם יכולים לירד למטה לעוה"ז בלי לבוש תחתון כך אין התחתונים יכולים לעלות למעלה בלי לבוש עליון

For just as the higher beings, such as the angels, cannot descend below to this world without a lower garment, so the lower beings cannot ascend above without a higher garment,

כמ"ש בזוהר פקודי (דף רכ"ט ע"א וע"ב) וכ"כ [וכמו כן] בהדיא בויקהל (דף ר"י [רבינו יצחק] סע"ב [סוף עמוד ב]) ואלמלי ההוא לבושא לא יכלי למסבל כוי

as written in the Zohar, Pekudei (page 229, sides a and b), and so too is written explicitly in Vayakhel (page 210, end of side b): "And were it not for that garment, they could not bear [it]," etc.

ומש"ה [ומשום הכי] מי שלבושיו חסרים לפי שלא תקן כל הרע ע"י המצות צ"ל בגיהנם לתקן הרע תחלה

And for this reason, one whose garments are lacking, because he did not rectify all the evil through the mitzvos, must be in Gehinnom to rectify the evil first,

כמ"ש בזוהר ויחי (דף רכ"ד) ובלא"ה [ובלאו הכי] א"א להיות כלל בעוה"ב [בעולם הבא] בלבוש חסר כמו שא"א למלאך לירד לעוה"ז בלי לבוש שלם.

as written in the Zohar, Vayechi (page 224). For otherwise it is impossible to be in the World to Come at all with a lacking garment, just as it is impossible for an angel to descend to this world without a complete garment.

ומ"ש הסבא (דף צ"ח ע"ב) ענין התלבשות בנפש וכן התלבשות הנשמה ברוח (דף צ"ט ע"ב)

And what the Saba [of Mishpatim] says (page 98, side b) on the matter of clothing oneself in the nefesh, and likewise on the neshamah clothing itself in the ruach (page 99, side b),

היינו לירד למטה ממדריגותם כמ"ש בזוהר הרקיע שם (דף פ"ג [דף פ"ג] ע"א) בשם הרח"ו [הרבי חיים ויטאל] ז"ל [זכרונו לברכה / זכרונם לברכה]. והנה געה"ע [גן עדן העליון] הוא מבריאה.

refers to descending below their levels, as written in Zohar HaRakia there (page 83, side a) in the name of Rabbi Chaim Vital, of blessed memory. Now, the Upper Gan Eden is from Beriah.

וא"ש [ואתי שפיר] הא דתנן יפה שעה א' כו' מפני שהזיוג זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] הוא באצי' והמצות ממשיכות מ"ד [מיין דוכרין] דאצי' ושרשן ממו"ס [ממוחא סתימאה] דא"א המאיר י"ג חיוורתא דגלגלתא שרש תרי"ג מצות

And [so] it is well understood what we learned [in the Mishnah]: "Better is one hour," etc. For the union of Z'eir Anpin and Nukva is in Atzilus, and the mitzvos draw down the mayin dechurin of Atzilus, and their root is from the mocha stima'ah (the hidden brain) of Arich Anpin, which illuminates the thirteen "whitenesses" of the Gulgalta (the skull), the root of the 613 mitzvos.

ואף מי שאין לו אלא נפש דעשי' [דעשיה] ה"ז [הרי זה] מעלה מ"ן [מיין נוקבין] למל' דיצי' [דיצירה] במצותיו ושם הרוחות של

And even one who has only a nefesh of Asiyah raises mayin nukvin through his mitzvos to the Malchus of Yetzirah; and there the ruchos of

הצדיקים מעלים המ"נ [המיין נוקבין] שלו ושלהם עד מל' דבריאה ושם הנשמות של כל הצדיקים מעלים כל המ"נ [המיין נוקבין] עד מל' דאצי' כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] של"ט [שער ל"ט] דרוש י"א פ"ז [פרק ז].

the tzaddikim raise his mayin nukvin and theirs up to the Malchus of Beriah; and there the neshamos of all the tzaddikim raise all the mayin nukvin up to the Malchus of Atzilus, as written in Etz Chaim, Sha'ar 39, Derush 11, ch. 7.

כי אין שום בירור אלא באצי' כי היא בחי' חכמה דכללות ובחכמה אתברירו והבירור הוא ע"י זיווג ואין זיווג להוליד נשמות בבי"ע כמ"ש בשער מ"ד [מיין דוכרין] פ"ד ופ"ה.

For there is no refinement at all except in Atzilus, since it is the level of Chochmah (wisdom) of the whole, and "through Chochmah they are refined"; and refinement is through union, and there is no union to beget souls in Beriah, Yetzirah and Asiyah, as written in Sha'ar 44, chs. 4 and 5.

7 ואף שממצות מעשיות לא נעשה לבוש אלא לנפש דעשי' [דעשיה] מ"מ הזיווג הוא באצי' כי לכן יורדים בחול כלים דזו"נ [דזעיר אנפין ונוקבא] דאצי' בזו"נ [בזעיר אנפין ונוקבא] דבי"ע כדי לברר בירורים למטה כל ו' ימי המעשה

And although from the practical mitzvos a garment is made only for the nefesh of Asiyah, nevertheless the union is in Atzilus. For this is why on weekdays the vessels of Z'eir Anpin and Nukva of Atzilus descend into the Z'eir Anpin and Nukva of Beriah, Yetzirah and Asiyah: in order to refine the refinements below, all the six days of work.

(יורדת כלי זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] דאצי' לעשי' [לעשיה] הוא ליתן כח לנפש דעשי' [דעשיה] להעלות מהקליפות כמ"ש אשר שלט האדם באדם כו' רק שבסיוע התחתונים במצות שהיא אלקות שבנוגה

(The descent of the vessels of Z'eir Anpin and Nukva of Atzilus to Asiyah is to give power to the nefesh of Asiyah to raise [sparks] from the kelipos, as it is written, "when man rules over man," etc.; except that, with the help of the lower beings through the mitzvah, which is the G-dliness within nogah,

וזה עולה שלא ע"י נר"נ [נפש רוח נשמה] דאדם אלא ע"י בחי' אצי' ממש שבבי"ע מעלים עד נוקבא דאצי' העליון ולכן ירדה אצי' בבי"ע בימי החול וגם ליתן כח לנר"נ [לנפש רוח נשמה] דאדם להעלות מקליפות) כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] ש"א [שער א'] פ"י [פרק י' / פרשה י'].

this rises not through the nefesh, ruach and neshamah of man but through the level of Atzilus itself within Beriah, Yetzirah and Asiyah, [which] raise [it] up to the Nukva of the upper Atzilus; and therefore Atzilus descended into Beriah, Yetzirah and Asiyah on the weekdays; and also to give power to the nefesh, ruach and neshamah of man to raise [sparks] from the kelipos), as written in Etz Chaim, Sha'ar 1, ch. 10.

ובשבת צ"ע [צריך עיון] בעליות העולמות (ואפשר דר"ל [דרוצה לומר] בבריאה יורדין יעקב ורחל בחול) ואפי' [ואפילו] אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה נמשך שם

And on Shabbos, with the ascents of the worlds, this requires study (and perhaps what is meant is that in Beriah, Yaakov and Rachel descend on weekdays); and even the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, is drawn down there,

כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שמ"ז פ"ג [פרק ג'] ע"ש (ובגלגולים פ"ב [פרק ב'] שבחי' נפש דאצי' שבעשי' [שבעשיה] גדולה לאין קץ מנשמה דבריאה שבבריאה)

as written in Etz Chaim, Sha'ar 47, ch. 3; see there. (And [see Sha'ar Ha]Gilgulim, ch. 2, that the level of the nefesh of Atzilus within Asiyah is infinitely greater than the neshamah of Beriah within Beriah.)

וכן מ"ש דציצית ביצירה ותפלין ש"י [של יד] בבריאה היינו שהתקון נעשה לדחות החצונים מג"ת [מג' תחתונות] דיצי' [דיצירה] וג"ת [וגי' תחתונות] דבריאה ע"י המשכת האור דאצי'

And likewise what is written, that tzitzis is in Yetzirah and the tefillin of the hand in Beriah, means that the rectification is brought about to push away the external forces from the three lower [Sefiros] of Yetzirah and the three lower [Sefiros] of Beriah, by drawing down the light of Atzilus;

וכמו שבק"ש [שבקריאת שמע] נעשה זיוג או"א [אבא ואימא] דאצי' ונמשך בבריאה ולכך היא בישיבה משא"כ בתפלת י"ח ותדע מנט"י [מנטילת ידים] שמתקנים ג"ת [ג' תחתונות] דעשי' [דעשיה] אף שהידים הם חג"ת [חסד גבורה תפארת]

just as in the Shema a union of Abba and Imma of Atzilus is brought about and is drawn down into Beriah, and therefore it is [said] sitting, which is not so with the Prayer of Eighteen [Blessings]. And you may know [this] from the washing of the hands, which rectifies the three lower [Sefiros] of Asiyah, even though the hands are Chesed, Gevurah and Tiferes.

וכן הציצית להתעטף הראש עד החזה ותפלין ש"י [של יד] היא בחי' מוחין מקיפים וכולם מתקנים ג"ת [ג' תחתונות] לבד דבי"ע

And likewise the tzitzis, [which is] to wrap oneself from the head to the chest, and the tefillin of the hand, which are the level of encompassing intellect (mochin): all of them rectify only the three lower [Sefiros] of Beriah, Yetzirah and Asiyah.

ואף שהם מצות מעשיות מ"מ ממשיכים מבחי' עשי' שבאצי' שהיא חיצוניות כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] ש"מ [שער מ'] דרוש ב' וציצי' קטן הוא בחי' עבור של חיצוניות והטלית יניקה ותש"י [ותפילין של יד] מוחין דגדלות.

And although they are practical mitzvos, nevertheless they draw down from the level of Asiyah within Atzilus, which is the outer dimension, as written in Etz Chaim, Sha'ar 40, Derush 2. And the small tzitzis is the level of ibbur (gestation) of the outer dimension, the tallis [is] yenikah (nursing), and the tefillin of the hand [are] the mochin of gadlus (maturity).

8 ועוד תדע מכוונות השמות בברכו' המצו' [המצות / המצוה] שהן בת"ת [בתפארת] דאצי' ולא דבי"ע וכן במקרא שהוא בעשי' [בעשיה] והכוונ' הוא בג' שמות ת"ת [תפארת] דז"א דאצי'. ולתורה ולנביאים בנ"ה [בנצח הוד] דז"א דאצי'. ולכתובים ליסוד דז"א דאצי' ולמשנה שהיא ביצי' [ביצירה].

And further, you may know [this] from the kavanos of the Names in the blessings over the mitzvos, which are in Tiferes of Atzilus and not of Beriah, Yetzirah and Asiyah. And likewise with Scripture, which is in Asiyah, the kavanah is in the three Names of Tiferes of Z'eir Anpin of Atzilus. And for the Torah and for the Prophets, in Netzach and Hod of Z'eir Anpin of Atzilus. And for the Writings, in Yesod of Z'eir Anpin of Atzilus. And for the Mishnah, which is in Yetzirah,

9 והכוו' [והכונה] היא בשמות דכלי' אמצעי' דו"ק דנוק' [דנוקבא] [דשש קצוות] דז"א דאצי' ולתלמוד הכונה בשמות דכלים חיצוני' דו"ק דנוק' [דנוקבא] [דשש קצוות] דז"א דאצי' אף שהתלמוד בבריאה.

the kavanah is in the Names of the middle vessels of the six extremities of the Nukva of Z'eir Anpin of Atzilus; and for the Talmud, the kavanah is in the Names of the outer vessels of the six extremities of the Nukva of Z'eir Anpin of Atzilus, even though the Talmud is in Beriah.

והטעם מובן מ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] דאיך אפשר דתושב"כ [דתורה שבכתב] בעשי' [בעשיה] למטה משבע"פ [משבעל פה] אלא כולם הם באצי' רק שהמקרא יורדת עד העשי' [העשיה] ומתלבשת שם.

And the reason is understood from what is written in Pri Etz Chaim: how is it possible that the Written Torah is in Asiyah, below the Oral Torah? Rather, all of them are in Atzilus, only Scripture descends as far as Asiyah and is clothed there.

10 והמשנה עד היצי' [היצירה] לבדה. והתלמוד עד הבריאה לבדה. והקבלה עד האצי' לבדה בלי לבוש. דהיינו למי שיודע להפשיטה מלבושיה עד בחי' אצי' א"נ [אי נמי] היא בחי' אצי' ממש שבעשי' [שבעשיה].

And the Mishnah [descends] as far as Yetzirah only, and the Talmud as far as Beriah only, and the Kabbalah as far as Atzilus only, without a garment. That is, for one who knows how to strip it of its garments up to the level of Atzilus; alternatively, it is the level of Atzilus itself within Asiyah.

אך מאחר כי הכוונה בשם מ"ה [שם מ"ה] שהוא שם כלי פנימי דת"ת [דתפארת] דז"א דאצי' והם אינם מלובשים בעשי' [בעשיה] כלל מכלל שהן באצי' העליון ממש רק שהמקרא מלובשת בעשי' [בעשיה] וקבלה אינה מלובשת כלל.

But since the kavanah is in the Name Mah, which is the Name of the inner vessel of Tiferes of Z'eir Anpin of Atzilus, and these are not clothed in Asiyah at all, it follows that they are in the upper Atzilus itself; only Scripture is clothed in Asiyah, and Kabbalah is not clothed at all.

11 וכן המשנה והתלמוד הם באצי' העליון ומלובשים בבריאה ויצי' [ויצירה] עליונה כי האדם כלול מכל העולמות ואף שהכוונה בעסק התורה היא בבריאה והתורה עצמה ביצי' [ביצירה]

And likewise the Mishnah and the Talmud are in the upper Atzilus and are clothed in Beriah and upper Yetzirah, for man comprises all the worlds. And although the kavanah in occupying oneself with Torah is in Beriah, and the Torah itself in Yetzirah,

וכן המצוה בלי כוונה בעשי' [בעשיה] מ"מ התלמוד עצמו הוא ביצי' [ביצירה] שהוא בחי' רוח שבבריאה והמשנה עצמה בלי כוונה ביצי' [ביצירה] שביצירה והכוונה נשמה לשתיהן כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שער מ"ט פ"ה.

and likewise a mitzvah without kavanah in Asiyah, nevertheless the Talmud itself is in Yetzirah, which is the level of ruach within Beriah, and the Mishnah itself without kavanah is in Yetzirah of Yetzirah, and the kavanah is a neshamah for both of them, as written in Etz Chaim, Sha'ar 49, ch. 5.

ע"ש היטב הדק דמוכח התם ג"כ כמ"ש שהתלמוד היא בבריאה עליונה אלא דהיינו דוקא כל מי שנשמתו בבריא' [בבריאה / בבריאת] אבל לנפש דעשי' [דעשיה] אפשר היא בריאה ממש שבעשי' [שבעשיה] וצ"ע [וצריך עיון].

See there, examining it very closely, for it is evident there too, as [I have] written, that the Talmud is in upper Beriah; but perhaps this applies specifically to anyone whose soul is in Beriah, whereas for a nefesh of Asiyah it may be actual Beriah within Asiyah. This requires study.

אך זה אינו שאין לחלק בין נפש לנשמה אלא בכוונה שהנשמה כוונתה עולה למעלה יותר אבל לא בלימוד הפשוט עצמו בפשט התלמוד לבד:

But this is not so, for one cannot distinguish between a nefesh and a neshamah except in the kavanah, the neshamah's kavanah rising higher; but not in the plain study itself, in the plain meaning of the Talmud alone.

TORAH OHR • PARSHAS CHAYEI SARAH • MAAMAR 4

ויצא יצחק לשוח בשדה כו׳

"And Isaac went out to converse in the field"

◇

1 ויצא יצחק לשוח בשדה כו׳. לבאר זה דהנה יש משנה ובריייתא. ובריייתא פי׳ המשנה כי המשנה הוא הכלל ובריייתא היא הפרט של המשנה ואין בכלל אלא מה שבפרט.

"And Isaac went out lasuach in the field," etc. To explain this: there is Mishnah, and there is Baraisa. The Baraisa is the explanation of the Mishnah, for the Mishnah is the general rule and the Baraisa is the particular detail of the Mishnah, and "the general contains only what is in the particular."

ולכאורה הברייתא היא למטה מן המשנה שנשתלשלה יותר למטה אבל האמת הוא שהברייתא גבוה יותר דסוף מעשה במחשבה תחלה. דהנה התורה נשתלשלה למטה אפי׳ [אפילו] בדבר שקר כגון זה אומר אני מצאתיה כו׳.

Seemingly, the Baraisa is lower than the Mishnah, for it has descended further down; but the truth is that the Baraisa is higher, for "the end of the deed is first in thought." For the Torah has descended below, even into a matter of falsehood, such as "This one says, 'I found it,'" etc.

2 ולפי הנראה היא ירידה למטה מאד ומ״מ היא גבוה כי סוף מעשה כו׳. וכמשל השפופרת הנכנס ראשון יוצא אחרון

To all appearances it is a very great descent downward, and nevertheless it is lofty, for "the end of the deed," etc. It is like the analogy of the tube: what goes in first comes out last.

וכמו האדם שהוא סוף כל הנבראים והוא במעלה על כולם והכל נברא בעבורו ולכן נמצא העולם כולו באדם אחד להורות שהכל נברא בעבורו כי זה כל האדם.

And it is like man, who is the last of all the created beings, yet he is higher in rank than all of them, and everything was created for his sake. Therefore the entire world is found in a single man, to show that everything was created for his sake, for "this is the whole of man."

3 וזהו מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] יפה שעה אחת כו'. דהנה בעה"ב [בעולם הבא] צדיקים יושבים כו' והוא רק בחי' אחוריים

This is [the meaning of] the saying of our Sages, of blessed memory, "Better is one hour," etc. For in the World to Come "the righteous sit," etc., and that is only the level of the back (achorayim),

כמאמר וראית את אחורי כו' התענוג שמשיג האדם בעבודתו הוא בחינת אחוריים ופני אינו באפשרי להשיג כי לא יראני האדם וחי.

as it is said, "And you shall see My back," etc. The delight that a person grasps in his divine service is the level of the back, whereas "My face" cannot possibly be grasped, "for no man shall see Me and live."

4 ועד"ז גם הגלוי בג"ע [בגן עדן] הוא רק בחי' זיו והארה לבד ולכן יפה שעה אחת כו' שהוא המעשה עצמה בלי תענוג ובלי שכל מכל חיי העוה"ב [העולם הבא] דסוף מעשה במחשבה תחלה.

In the same way, the revelation in Gan Eden too is only the level of radiance and glow alone. Therefore "better is one hour," etc., which is the deed itself, without delight and without intellect, "than all the life of the World to Come," for "the end of the deed is first in thought."

וזהו גם כן ענין משנה ובריית׳א שהמשנה הוא כלל כמו ד' ציצית מעכבות וכן סוכה שהיא גבוה כו'.

This is also the matter of Mishnah and Baraisa: the Mishnah is a general rule, such as "the four tzitzis are indispensable [to one another]," and likewise "a sukkah that is high," etc.

5 ויש למצוא טעם לזה כענין תכלת דומה לים כו' וגבי סוכה יש טעם למען ידעו דורותיכם עד כ' [כתב] אמה כו'.

And one can find a reason for this, as in the matter of "the techeles [blue] resembles the sea," etc.; and regarding sukkah there is a reason, "so that your generations may know" — up to twenty cubits, etc.

אבל הברייתא הוא פרט לבאר המשנה בכל דקדוקים ופרטים כמו סוכת גנב"ך ורקב"ש שאין טעם לדבר ונראה בחוש שהוא למעלה מהשכל והטעם וזהו אין בכלל

But the Baraisa is the particular detail that explains the Mishnah in all its fine points and details, such as the sukkah of "GaNBaCh" and "RaKBaSh," for which there is no reason, and one sees plainly that it is above intellect and reason. And this is [the meaning of] "the general contains nothing

אלא מה שבפרט שאין במשנה בכלל יותר מבפרט הברייתא ומה שלא נתגלה טעמה הוא יותר גבוה כי טעמי המצות לא נתגלו ולע״ל [ולעתיד לבוא] אי״ה [אם ירצה השם] יתגלו

but what is in the particular": the Mishnah, as a general rule, contains no more than the particular of the Baraisa. And that whose reason has not been revealed is higher, for the reasons of the mitzvos have not been revealed, and in the time to come, G-d willing, they will be revealed.

וזהו ר״ש [רבי שמעון] דריש טעמי דקראי שדרש שמה שנאמר בפסוק טעם של דבר לא זהו עיקר רק שיש טעם בזה גבוה יותר למעלה מהטעם.

And this is [why] Rabbi Shimon expounds the reason of the verses: he expounded that where a verse states the reason for a matter, that is not the essential thing; rather, there is in it a reason that is higher, above [that] reason.

נמצא שבמצוה שאין משיג בה טעם הוא יותר גבוה ומה שמשיג טעם ותענוג הוא רק בחינת אחוריים ולא

It follows that a mitzvah in which one does not grasp a reason is higher, and what one grasps with reason and delight is only the level of the back; and it is not

כמו שסוברים העולם שהעיקר הוא הלב שמשיג תענוג ועובד בהתלהבות ואינו כן האמת רק עיקר הוא המעשה בלי תענוג והלב אינו כ״א סיוע בחינת גדפין.

as the world supposes, that the main thing is the heart, which grasps delight and serves with fervor. That is not the truth; rather, the main thing is the deed without delight, and the heart is nothing but an aid, the level of wings.

6 והנה משנה נקרא עיר ובריית׳א בחי׳ שדה לשון בר חוץ לעיר ולכאורה העיר הוא עיקר שדרים בה בנ״א [בני אדם]. אך נראה מי הוא מחיה אותם.

Now, the Mishnah is called "a city," and the Baraisa is the level of "a field," a term from bar, "outside," outside the city. Seemingly the city is the main thing, for people live in it. But let us see who gives them life:

השדה שחוץ לעיר שמביאים משם התבוא׳. כך הוא הברייתא מחיה המשנה ומבארת ההלכה יותר בפרט היאך לעשות כי התנאים מבלי עולם שמורים מתוך המשנה.

the field outside the city, from which the grain is brought. So too, the Baraisa gives life to the Mishnah and explains the halachah in greater detail, how to act; for "the Tannaim destroy the world," since they issue rulings from within the Mishnah.

וזהו ויצא יצחק לשוח בשדה הוא לשון דבור ושיחה ולי [ולשון] שחייה למטה מלשון ושח רום אנשים

And this is [the meaning of] "And Isaac went out lasuach in the field": [lasuach] is a term of speech and conversation, and a term of bending low, from the phrase "and the loftiness of men shall be bowed down (veshach),"

וכן כאשר יפרש השוחה לשחות (בישעיה כ"ה) (ועמ"ש בזה ע"פ תבנה ותכונן עיר סיחון כו' ע"ש) בשדה הוא בר. ולפנות ערב לפנות הערב והחשך.

and likewise "as the swimmer (hasocheh) spreads out to swim" (in Isaiah 25) (and see what is explained on this on [the verse] "Let the city of Sichon be built and established," etc.; see there). "In the field" — this is bar. And "lifnos erev" ["toward evening"]: to clear away the evening and the darkness.

דהנה התורה נשתלשלה בחשך כמאמר במחשכים הושיבני זה תלמוד בבלי שנשתלשל למטה אפי' [אפילו] בשקר ולמה הוא כך כדי לפנות הערב והחשך ויהי אור

For the Torah has descended into darkness, as the saying goes, "He has set me in dark places" — this is the Babylonian Talmud, which descended below, even into falsehood. And why is it so? In order to clear away the evening and the darkness, "and there was light,"

כמאמר לעת ערב יהיה אור כמשל מי שרוצה לפנות איזה דבר צריך הוא לכנוס בתוכ' [בתוכה] כדי לפנותה אבל לא שישאר בתוכה.

as it says, "At evening time there shall be light." It is like the analogy of one who wishes to clear something out: he must enter into it in order to clear it out, but not remain inside it.

גם מה שנשתלשלה התורה ונתלבשה בחשך טענות שקר הוא כדי לפנות החשך לאהפכא חשוכא לנהורא

So too, the fact that the Torah descended and clothed itself in darkness, in false claims, is in order to clear away the darkness, to turn darkness into light.

וכן העסק בתורה לדחות החשך והקושיות המסתיר על השכלת הדין האמת לאמתו ולמצא האמת גילוי רצון עליון ב"ה וכמ"ש ע"פ והמשכילים יזהירו וגו' ע"ש:

And likewise, occupation in Torah is to push away the darkness and the difficulties that conceal the understanding of the law in its absolute truth, and to find the truth, the revelation of the Supreme Will, blessed be He; as is explained on [the verse] "And the wise shall shine," etc.; see there.

7 וזהו ויצא יצחק לשוח. כי כדי לפנות הערב והחשך ולתקנו הוא ע"י יצחק שהוא בחי' פחד ויראת ה' וכמאמר אם אין יראה אין חכמה כו'.

And this is [the meaning of] "And Isaac went out lasuach." For clearing away the evening and the darkness and rectifying it comes about through Isaac, who is the level of Pachad (fear) and the awe of G-d; as the saying goes, "If there is no awe, there is no wisdom," etc.

(וע' בזוהר בראשית ד' כ"א סע"א [סוף עמוד א]). וזהו האומר אין לי אלא תורה אפי' [אפילו] תורה אין לו ונשאר בחשך

(And see the Zohar, Bereshis, page 21, end of side a.) And this is [the meaning of] "Whoever says, 'I have nothing but Torah,' does not have even Torah," and he remains in darkness.

אבל באמת כתיב ישת חשך סתרו שאף שהוא חשך מ"מ הוא סתרו וזהו לפנות הערב והחשך ולעת ערב יהי אור

But in truth it is written, "He made darkness His hiding place": although it is darkness, nevertheless it is His hiding place. And this is "to clear away the evening and the darkness," and "at evening time there shall be light."

והיינו ליבון הלכתא וגם זה פי' ברכו בתורה. (ועמ"ש ע"פ קול דודי וע"פ ששים המה מלכות):

That is, the whitening of the halachah; and this too is the meaning of "they blessed over the Torah." (And see what is explained on "The voice of my beloved" and on "There are sixty queens.")

TORAH OHR • PARSHAS TOLDOS • MAAMAR 1

אלה תולדות יצחק וגו'

"These are the generations of Yitzchak"

◇

1 אלה תולדות יצחק וגו'. כתיב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. שמאלו הוא בחי' יצחק ממטה למעלה.

"These are the generations of Yitzchak," etc. It is written, "His left hand is under my head, and his right hand embraces me." "His left hand" is the level of Yitzchak, [which is] from below upward.

וימינו כו' הוא בחי' אברהם מלמעלה למטה. והנה מדת אברהם הוא הכנסת אורחים כו' ויצחק היה חופר בארות כו'.

"And his right hand," etc., is the level of Avraham, from above downward. Now, the attribute of Avraham is hospitality to guests, etc., and Yitzchak would dig wells, etc.

ולהבין זה הנה כתיב ואהבת. אשר לכאורה לא שייך בזה לשון צווי לאהוב כו'. אך הוא שבתחלה כתיב הוי' אחד כו'.

To understand this: it is written, "And you shall love." Seemingly, the language of a command to love does not apply here, etc. But [the explanation] is that first it is written, "Havayah is One," etc.

ובהתבוננות ענין אחד איך שאין ערוך אליו כלל כו' הוי' אלקינו ואלקי אבותינו (שהוא בחי' צמצום) פי' שיתהווה בחי' אבותינו חו"ב [חכמה ובינה] כו'

And through contemplating the meaning of "One," how there is no comparison to Him at all, etc., [one understands] "Havayah, our G-d and the G-d of our fathers" (which is the level of tz-imtzum). This means that the level of "our fathers," Chochmah and Binah, should come into being, etc.

אנת חכים כו' אשר אין ערוך כלל לגבי מהותו יתי אנת הוא חד כו' לכן צריך קודם בחי' אלקינו שהוא בחי' צמצום

"You are wise," etc., which has no comparison at all to His essence, may He be blessed, [for] "You are One," etc. Therefore there must first be the level of "our G-d," which is the level of tzimtzum,

ואח"כ ואלקי בחי' וא"ו המשכה שיתהווה בחי' אבותינו ובהתבונן כ"ז [כל זה] בוודאי כל איש ישראל יהיה חפצו ורצונו תמיד ליכלל בה' אחד ולא שירד למטה במקום חשך.

and afterward "and the G-d of," the level of the vav, a drawing down, so that the level of "our fathers" should come into being. And when one contemplates all this, certainly every Jew will constantly desire and will to be absorbed into the One G-d, and not to descend below, into a place of darkness.

אמנם זהו בחי' רצוא אבל צ"ל אח"כ בחי' שוב כדכתיב כיתרון האור מן החשך ורצונו ית' להיות לו דווקא דירה בתחתונים ולכן הצווי ואהבת הוא הפי' בהיפוך מלמעלה למטה.

However, this is the level of ratzo (running [toward G-d]); but afterward there must be the level of shov (returning), as it is written, "like the advantage of light out of darkness." And His will, may He be blessed, is specifically to have a dwelling place among the lower realms. Therefore the command "And you shall love" means the reverse: from above downward.

2 וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] שיהא שם שמים מתאהב ע"י. פי' להמשיך גילוי אור אלקותו מלמעלה למטה. וזהו מעשה אברהם הכנסת אורחים שנתן לערביים לאכול

As our Sages, of blessed memory, said: "That the Name of Heaven become beloved through you." This means: to draw down the revelation of the light of His G-dliness from above downward. And this is the deed of Avraham, hospitality to guests: he gave the Arabs to eat,

ואח"כ אמר להם דעו למי מברכים כו' בכדי להיות גילוי אלקות למטה שגם הערביים יכירו גדולתו כו' כ"ז [כל זה] הוא בחי' אברהם המשכה מלמעלה למטה.

and afterward he said to them, "Know Whom you are blessing," etc., so that there would be a revelation of G-dliness below, so that even the Arabs would recognize His greatness, etc. All this is the level of Avraham: drawing down from above downward.

ויצחק הי' [היה] חופר בארות שהוא בחי' גילוי ממטה למעלה מהעלם לגילוי כמשל הבור אשר המים שם בהעלם וע"י החפירה נגלו המים כו'.

And Yitzchak would dig wells, which is the level of revelation from below upward, from concealment to revelation, as in the analogy of a well, where the water is there in concealment, and through the digging the water is revealed, etc.

3 והנה הגם שאברהם היה ג"כ חופר בארות אבל כתיב ויסתמום פלשתים כו' ויצחק חפר אותן וקרא להם שמות כשמת אשר קרא להן אביו הראשון מלא והשני חסר לפי

Now, although Avraham too dug wells, it is written, "and the Philistines stopped them up," etc., and Yitzchak dug them [again] "and called them names (שמות) like the names (שמת) that his father had called them." The first is written full and the second defective, because

שע"י חפירה דיצחק לא נפסק עוד נביעתם ונמשכים ונובעים הששה מדות שהן בחי' וי"ו ע"כ הוא שמות מלא בוי"ו.

through Yitzchak's digging their flowing was no longer interrupted, and the six emotive attributes (middos), which are the level of the vav, are drawn forth and flow. Therefore it is "names" (שמות), written full, with a vav.

אבל שמת דאברהם חסר וי"ו לפי שסתמום פלשתים ויש לחיצונים יניקה מהם. לכן ע"י חפירה דיצחק הוא שמות בוי"ו (ועמ"ש כה"ג [כהאי גוונא] ע"פ ששת ימים תאכל מצות כו' מלא וי"ו) ולע"ל [ולעתיד לבוא] כתיב

But the "names" (שמת) of Avraham lack the vav, because the Philistines stopped them up, and the external forces draw nourishment from them. Therefore, through Yitzchak's digging it is "names" (שמות) with a vav. (And see what is explained along these lines on the verse "Six days you shall eat matzos (מצות)," etc., [written] full, with a vav.) And of the Time to Come it is written,

כי אתה אבינו שעיקר הצחוק והשמחה יהיה מבחי' יצחק שהוא ממטה למעלה אשר בחי' זו אין קץ ותכלית כו'

"For You are our father": [meaning] that the essence of laughter and joy will be from the level of Yitzchak, which is from below upward, a level that has no end or limit, etc.

משא"כ (אברהם) בבחי' ממעלה למטה יש לה גבול המשכה למטה ולכן באברהם כתיב ב"פ [ב' פעמים] אברהם אברהם הא' הוא המשכה שיתהווה בחי' חו"ב [חכמה ובינה] דאצי' ואלקי אבותינו כנ"ל.

Whereas (Avraham), at the level of from above downward, has a limit to [its] drawing down below. Therefore it is written of Avraham twice, "Avraham, Avraham": the first is the drawing down by which the level of Chochmah and Binah of Atzilus comes into being, "and the G-d of our fathers," as [explained] above;

והמשכה ב' בבי"ע. משא"כ יצחק בחי' מלמטה למעלה בחי' אין קץ ותכלית והכל ירוממוך סלה.

and the second drawing down is into [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah. Whereas Yitzchak is the level of from below upward, a level without end or limit: "and all will exalt You, Selah."

ומזה נתהווה עיקר הצחוק כי גמירי משמיא מיהב יהבי משקל לא שקלי כו' מיהב הוא בחי' השתלשלות מאין ליש כו'.

And from this comes about the essence of laughter, for we have a tradition: "From Heaven they give; they do not take [back]," etc. "Giving" is the level of the chain of descending worlds (hishtalshelus), from nothing to something, etc.

אבל עבודת האדם הוא ההיפוך והוא להיות בטול היש לאין והוא בחי' יצחק צחוק ותענוג גדול כו':

But the divine service of man is the reverse: it is the nullification of the something into nothing. And this is the level of Yitzchak: laughter and great delight, etc.

4 והנה כתיב באברהם קח נא את בנך כו' אשר אהבת את יצחק כו'. כי ידוע הטבע לאהוב ההיפוך

Now, it is written of Avraham, "Take, please, your son," etc., "whom you love, Yitzchak," etc. For it is known that it is [in] nature to love the opposite,

כדכתיב מים קרים על נפש עיפה. וכמו"כ [וכמו כן] להיפוך מי שקר לו מאד רוצה למים חמים.

as it is written, "Cold water on a weary soul." And likewise the reverse: one who is very cold wants warm water.

5 ולכן אברהם שמדתו המשכה מלמעלה למטה אוהב ג"כ ההיפוך בחי' יצחק מלמטה למעלה. היינו שבחי' יצחק הוא פחד יצחק שהוא בחי' יראה ובטול

Therefore Avraham, whose attribute is drawing down from above downward, also loves the opposite, the level of Yitzchak, from below upward. That is, the level of Yitzchak is "the Fear of Yitzchak," which is the level of awe and self-nullification (bittul).

ולכן זה א"א שימשיך אברהם למטה בחי' פחד יצחק הנ"ל שבחינת בטול כזה א"א לנבראים לקבל

And therefore it is impossible for Avraham to draw down below the level of the Fear of Yitzchak mentioned above, for created beings cannot receive such a level of self-nullification.

כי גם למעלה אמרו הושיט הקב"ה אצבעו הקטנה ביניהם ושרפן ע"י גילוי רב ומכ"ש [ומכל שכן] למטה בנבראים.

For even above, [the Sages] said: "The Holy One, blessed be He, stretched out His little finger among them and burned them," through an intense revelation; all the more so below, among created beings.

6 ולכן כתיב ויעקוד אותו על המזבח ממעל לעצים למעלה מבחינת עה"ח [עץ החיים] ועה"ד [ועץ הדעת] שם יוכל להתגלות בחי' פחד יצחק הנ"ל.

Therefore it is written, "and he bound him upon the altar, above the wood (עצים)": above the level of the Tree of Life and the Tree of Knowledge. There the level of the Fear of Yitzchak mentioned above could be revealed.

אמנם ביעקב כתיב ופחד יצחק היה לי. כי יעקב היה בחור שבאבות בחי' התכללות מבריח מן הקצה כו'.

However, of Yaakov it is written, "and the Fear of Yitzchak was with me." For Yaakov was the choicest of the Patriarchs, the level of inclusion, "the bar that reaches from end [to end]," etc.

ולכן אמר אלקי אבי אברהם ופחד יצחק היה לי שהי' [שהיה] לו שני הבחינות בחי' אברהם כנ"ל. וגם פחד יצחק היה יכול להמשיך למטה ג"כ.

Therefore he said, "the G-d of my father Avraham, and the Fear of Yitzchak was with me": for he had both levels, the level of Avraham, as [explained] above, and he could also draw the Fear of Yitzchak down below as well.

7 והנה לע"ל [לעתיד לבוא] כתיב כי אתה אבינו פי' כי עתה א"א שבחי' פחד יצחק יהי' [יהיה] בבחי' אבינו שהיא המשכה למטה וכנ"ל.

Now, of the Time to Come it is written, "For You are our father." The meaning is: for now it is impossible for the level of the Fear of Yitzchak to be at the level of "our father," which is drawing down below, as [explained] above.

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] כשיהיה בלע המות לנצח ואת רוח הטומאה אעביר כו' אז יתגלה בחי' פחד יצחק למטה שיהי' [שיהיה] הוא בחי' אבינו

But in the Time to Come, when "He will swallow up death forever," and "I will remove the spirit of impurity," etc., then the level of the Fear of Yitzchak will be revealed below, so that it will be the level of "our father,"

כדכתיב לבא בנקרת הצורים ובסעיפי הסלעים מפני פחד ה' שיתגלה בחי' פחד ובטול למטה וראו כל בשר.

as it is written, "to go into the clefts of the rocks and into the crevices of the crags, from before the fear of G-d": that the level of fear and self-nullification will be revealed below, "and all flesh shall see."

8 וזהו אלה תולדות יצחק בן אברהם. אברהם הוליד את יצחק. ב"פ [ב' פעמים] אברהם וב"פ [וב' פעמים] יצחק. כנודע ממשל גשמי שהזכר יוכל להזריע בלא נקבה משא"כ הנוקבא כו'.

And this is [the meaning of] "These are the generations of Yitzchak, son of Avraham; Avraham begot Yitzchak": twice Avraham and twice Yitzchak. As is known from a physical analogy, the male can emit seed without a female, which is not so of the female, etc.

והגם שאמרו אשה מזרעת תחלה כו' היינו ג"כ ע"י התעוררות הדכר תוכל הנוקבא להזריע תחלה כו'.

And although [the Sages] said, "[If] the woman emits seed first," etc., this too means that through the arousal of the male the female can emit seed first, etc.

9 וגם אח"כ עיקר ההולדה מטפת הדכר שממנו הלובן והוא המברר הולד להיות הפסולת יוצא לחוץ. ומהבירור נעשה הולד כו'.

And afterward too, the main part of the conception is from the drop of the male, from which comes the white [matter], and it is this that refines the offspring, so that the waste goes out. And from the refinement the offspring is formed, etc.

כמו"כ [כמו כן] למעלה שיתהווה בחי' יצחק ממטלמ"ע [ממטה למעלה] שבאמת אין ערוך אליו כלל הוא בא ע"י בן אברהם פי' ע"י ההארה הבאה מלמעלה למטה שיתהווה בכ"א בחי' יצחק העלאת מ"ן [מיין נוקבין] ממטה למעלה.

So too above: that the level of Yitzchak should come into being, from below upward, which in truth has no comparison to Him at all, comes about through "son of Avraham," meaning, through the illumination that comes from above downward, so that the level of Yitzchak should come into being in each one: the raising of mayin nukvin (the feminine waters) from below upward.

10 וזהו תולדות יצחק הוא בן אברהם כו'. ואח"כ אברהם הוליד את יצחק. פי' שיהי' [שיהיה] בחי' יצחק בבחי' הולדה

And this is [the meaning of] "the generations of Yitzchak" being "son of Avraham," etc. And afterward, "Avraham begot Yitzchak": meaning that the level of Yitzchak should be at the level of birth,

כי באמת אין ערוך נברא לבורא ושיהי' [ושיהיה] ההעלאה בחי' בטול לאלקות בתכלית א"א כי"א ע"י אברהם שהוא בחי' אב"ר מ"ה [שם מ"ה] בחכמה אתברירו

for in truth there is no comparison [between] a creature and the Creator, and that the ascent be a level of utter self-nullification to G-dliness is impossible except through Avraham, which is the level of אב"ר מ"ה — "through Chochmah they are refined" —

שהוא המברר להוליד בחי' יצחק להיות נתפס בחי' גילוי אלקות והפסולת יוצא לחוץ ע"י טפת דכר שממנו יוצא לובן העליון כנ"ל בחי' אברהם כו' וד"ל [ודי למבין]:

which is what refines, to bring forth the level of Yitzchak, so that a level of revelation of G-dliness may be grasped, and the waste goes out, through the drop of the male, from which the supernal white issues, as [explained] above: the level of Avraham, etc. And this suffices for one who understands.

TORAH OHR • PARSHAS TOLDOS • MAAMAR 2

מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה וגו'...

Many waters cannot quench the love

1 מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה וגו' עד בוז יבוזו לו. ובזוהר ח"ג [חלק ג'] דנ"ד ע"ב מים רבים דא הוא נהר עלאה דמניה נפקין נהרין לכל עיבר כו'.

"Many waters cannot quench the love, etc.," until "they would utterly scorn him." And in the Zohar, volume 3, page 54b: "'Many waters': this is the supernal river from which rivers issue forth to every side, etc."

והנה הנהרות נמשכים מן המעיינות שהמעיינות נובעים מן התהום ומהם נמשכים הנהרות וכמ"ש השולח מעינים בנחלים והמעיינות נובעים מתחת לארץ אבל הנהרות נמשכים בגלוי ע"פ כל הארץ לכך התורה שנמשלה למים

Now, the rivers are drawn from the springs: the springs well up from the deep, and from them the rivers are drawn, as it is written, "He sends forth springs into the streams." The springs well up from beneath the earth, whereas the rivers are drawn openly across the face of the whole earth. Therefore the Torah, which is likened to water,

כמ"ש הוי כל צמא לכו למים יש בה בחי' מעיין והוא כמאמר חכים ולא בחכמה ידיעא שאינו מושג כלל כמשל המעיין שנובע מתחת לארץ ואינו ניכר ונגלה כ"כ [כל כך] ויש בה בחי' נהרות

as it is written, "Ho, everyone who thirsts, come to the water," has in it the level of a spring. This is as the saying, "Wise, but not with a known wisdom": it is not grasped at all, like the analogy of the spring that wells up from beneath the earth and is not so recognizable and revealed. And it has in it the level of rivers,

וכמ"ש ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן כו' שזיו השכינה המתגלה בג"ע [בגן עדן] בהשגת רזין דאורייתא נמשך מבחי' נהר היוצא מעדן כו' ונמשך ומתחלק לכמה בחי' נהרות והמשכות פרטיים לכל אחד כפי השגתו כו'.

as it is written, "And a river went out of Eden to water the garden, etc.": for the radiance of the Shechinah (Divine Presence) that is revealed in Gan Eden, in the comprehension of the secrets of the Torah, is drawn from the level of the "river that went out of Eden, etc.," and it is drawn down and divides into many levels of rivers and particular flows, to each one according to his comprehension, etc.

2 ולכן נק' נהר לפי שבא ונמשך בגילוי להיות מושג לצדיקים וע"ז נאמר מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה של כנס"י [כנסת ישראל] להקב"ה

Therefore it is called a "river," because it comes and is drawn down in revelation, so as to be grasped by the tzaddikim. And of this it is said, "Many waters cannot quench the love" of the Congregation of Israel for the Holy One, blessed be He.

כי עם היות שזהו גילוי מדריגות עליונות מאד עכ"ז [עם כל זה] לא ישקיטו את האהבה שהנפש לא תתמלא ותתרוה צמאונה ע"י גילוי זה לבד

For although this is a revelation of very lofty levels, nevertheless they will not still the love, for the soul will not be filled, nor its thirst quenched, through this revelation alone.

וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ כי שמים וארץ הם ג"ע [גן עדן] העליון והתחתון שבו מתענגים הנשמות ע"י נהר היוצא מעדן כו' ועכ"ז [ועם כל זה] מי לי בשמים כו' כי ג"עהוא רק לפי שעה

As it is written, "Whom do I have in heaven? And besides You I desire nothing on earth." For "heaven" and "earth" are the Upper and the Lower Gan Eden, in which the souls take delight through the "river that went out of Eden, etc."; and nevertheless, "Whom do I have in heaven, etc.," for Gan Eden is only for a time.

אבל עיקר הגילוי יהיה לע"ל [לעתיד לבוא] בתחי"ה [בתחיית המתים] וכמ"ש ומעין יצא מבית ה' שזהו למעלה מעלה מבחי' נהר כו'

But the main revelation will be in the Time to Come, at the Resurrection of the Dead, as it is written, "And a spring shall come forth from the House of G-d," which is far, far above the level of a river, etc.

והיינו ע"י עסק התורה ומצות שעז"נ [שעל זה נאמר] ותרד העינה ותמלא כדה הם כ"ד ספרין דאורייתא שהם נמשכים מבחי' המעיין בחי' חכים ולא בחכמה ידיעא שעיקר גילוי זה יהיה לע"ל [לעתיד לבוא]:

And this is through occupation in the Torah and the mitzvos, of which it is said, "And she went down to the spring and filled her pitcher": these are the twenty-four books of the Torah, which are drawn from the level of the spring, the level of "wise, but not with a known wisdom," for the main revelation of this will be in the Time to Come.

3 אך הנה כדי להיות המשכה וגילוי זה ע"י תומ"צ [תורה ומצות] מעשיות עז"נ [על זה נאמר] ותרד העינה ותמלא כדה שזהו ע"י רבקה אמנו שהיא היא אשר ביכולתה להיות ותמלא כדה כו'.

However, so that this drawing down and revelation may come about through the practical Torah and mitzvos, of this it is said, "And she went down to the spring and filled her pitcher": this is through Rivkah our mother, for she it is who has the power to bring about "and filled her pitcher, etc."

ולהבין מהו בחי' רבקה י"ל [יש לומר] תחלה ענין בחי' יצחק כי הנה יצחק הוא לשון צחוק ותענוג והוא גילוי תענוג העליון לצדיקים לע"ל [לעתיד לבוא] כמ"ש לויתן זה יצרת לשחק בו.

And to understand what the level of Rivkah is, we must first explain the matter of the level of Yitzchak. For "Yitzchak" is an expression of laughter and delight, and it is the revelation of the supernal delight to the tzaddikim in the Time to Come, as it is written, "This Leviathan You formed to sport with."

4 ולכן יצחק הוא לשון עתיד כי הנה בחי' צחוק עשה לנו אלקים שבחי' גילוי תענוג זה נמשך ע"י שם אלקים.

Therefore "Yitzchak" is in the future tense. For the level of "Laughter has Elokim made for us" [means] that this level, the revelation of delight, is drawn down through the Name Elokim.

והענין כי שמש ומגן הוי"ה אלקים ששם אלקים הוא המגן ונרתק על שם הוי"ה המהוה מאין ליש שהנרתק הוא כסוי והעלם שלא יהי' [יהיה] גילוי שם הוי"ה

The explanation: "For a sun and a shield is Havayah Elokim." The Name Elokim is the shield and the sheath over the Name Havayah, which brings into being from nothing to something. For the sheath is a covering and concealment, so that the Name Havayah is not revealed

רק ע"י לבוש והנרתק המסתיר עליו וכמשל אור וזיו השמש המאיר דרך מסך ופרגוד כמ"ש במ"א ע"פ והבדילה הפרכת כו'

except through a garment and the sheath that conceals over it, like the analogy of the light and radiance of the sun that shines through a screen and a curtain, as is explained elsewhere on the verse "And the curtain shall divide, etc."

ומחמת נרתק ומגן זה נעשו הנבראים בחי' יש ודבר נפרד ובהתרבות הלבושים ע"י ק"ך צירופי אלקים נמשך למטה בעשייה החשך וההסתר ביותר ועל כן ירדה הנשמה למטה להיות עובד אלקים

And because of this sheath and shield, the created beings became a something and a separate thing; and with the multiplication of the garments through the 120 combinations of Elokim, the darkness and concealment are drawn down below into Asiyah all the more. And therefore the soul descended below to be "one who serves Elokim,"

דהיינו לעבוד ולתקן את בחי' החשך וההסתר הנמשך משם אלקים לאהפכא חשוכא לנהורא וזהו אשר ברא אלקים לעשות ופי' במדרש לעשות לתקן.

that is, to work upon and rectify the level of the darkness and concealment drawn from the Name Elokim, to turn darkness into light. And this is "which Elokim created to make," and the Midrash explains "to make" as "to rectify."

(והיינו לתקן) ההסתר הנמשך משם אלקים והוא ע"י בטול היש לאין שע"ז אתהפכא חשוכא לנהורא. והיינו ע"י מס"נ [מסירות נפש] בתפלה וע"י תומ"צ [תורה ומצות].

(That is, to rectify) the concealment drawn from the Name Elokim; and this is through the nullification of the something into nothing, by which darkness is turned into light. And this is through self-sacrifice (mesirus nefesh) in prayer, and through the Torah and the mitzvos.

וזהו צחוק עשה לי אלהים שעיקר הצחוק ותענוג העליון נמשך ע"י שם אלקים כמשל הצחוק שעושים השרים שהוא מדבר חדש

And this is "Laughter has Elokim made for me": the essence of the laughter and the supernal delight is drawn down through the Name Elokim, like the analogy of the laughter that princes make, which is from something new,

כמו מלחמת הארי עם חיה אחרת שמההתחדשות נמשך הצחוק והתענוג כך בחי' בטול היש לאין זהו ההתחדשות שהנברא שנעשה יש ודבר נפרד יוכל לבטל א"ע [את עצמו].

such as the battle of a lion with another beast, where from the novelty come the laughter and the delight. So too the level of the nullification of the something into nothing: this is the novelty, that the created being, which has become a something and a separate thing, is able to nullify itself.

משא"כ אם לא היה שם אלקים מסתיר לא היה נמשך בחי' צחוק ותענוג זה כלל א"כ עיקר הצחוק והתענוג עשה לנו השם אלקים המסתיר ומעלים שבסבתו נמשך התענוג והיינו ע"י בטול היש לאין.

Whereas if the Name Elokim did not conceal, this level of laughter and delight would not be drawn down at all. If so, the essence of the laughter and the delight was made for us by the Name Elokim, which conceals and hides, because of which the delight is drawn down, that is, through the nullification of the something into nothing.

5 והנה עיקר הצחוק והתענוג מתגלה כשנשלם הבירור והתקון דשם אלקים וכמו במע"ב [במעשה בראשית] כתיב וירא אלקים את כל אשר עשה

Now, the essence of the laughter and the delight is revealed when the refinement and rectification of the Name Elokim is completed. As in the Work of Creation it is written, "And Elokim saw all that He had made,

והנה טוב מאד ויכולו השמים שבגמר כל המלאכה נתגלה התענוג משא"כ בעוד שלא נגמרה המלאכה אין התענוג מתגלה כי"א הוא עוסק לגמור המלאכה.

and behold, it was very good," and, "And the heavens were completed": at the completion of all the work the delight was revealed; whereas while the work was not yet completed, the delight is not revealed, but rather he is occupied with completing the work.

כך עד"ז עכשיו העסק הוא להיות עובד אלקים לאהפכא חשוכא לנהורא ובגמר ושלימות הבירורים אזי

So too, in the same way, now the occupation is to be "one who serves Elokim," to turn darkness into light; and at the completion and perfection of the refinements, then

כתיב ותחדש פני אדמה ישמח ה' במעשיו ויהיה גילוי הצחוק והתענוג ולכן נק' יצחק ע"ש [על שם] העתיד שלעתיד יהיה גילוי צחוק ותענוג זה:

it is written, "And You renew the face of the earth," "G-d will rejoice in His works," and there will be the revelation of the laughter and the delight. And therefore he is called "Yitzchak," after the future, for in the Time to Come there will be the revelation of this laughter and delight.

6 והנה ביצחק כתיב והנה יצחק מצחק את רבקה אשתו. פי' שכל הצחוק ותענוג עליון דיצחק הנ"ל הוא נמשך ע"י רבקה אשתו.

Now, of Yitzchak it is written, "And behold, Yitzchak was sporting with Rivkah his wife." Meaning: all the laughter and supernal delight of Yitzchak discussed above is drawn down through Rivkah his wife.

כי הנה עיקר בחי' אתהפכא חשוכא לנהורא הוא שייך בנה"ב [בנפש הבהמית] שבאדם שהיא צריכה בירור ותקון לעשות לתקן משא"כ הנשמה עצמה א"צ [אין צריך / אינו צריך] תקון.

For the main level of turning darkness into light pertains to the animal soul in a person, which needs refinement and rectification, "to make," [that is,] "to rectify"; whereas the soul itself does not need rectification.

ונה"ב [ונפש הבהמית] שרשה מחיות המרכבה פני שור וכו' וכמו שיש כח בהמרכבה להיות והחיות נושאות את הכסא כך יש כח בנה"ב [בנפש הבהמית] להיות בה

And the animal soul is rooted in the Chayos of the Chariot, the face of the ox, etc. And just as there is power in the Chariot to be [such that] "the Chayos carry the Throne," so there is power in the animal soul for there to be in it

וע"י עליות לנה"א [לנפש האלקית] והיינו אחר הבירור של נה"ב [נפש הבהמית] משום ששרשה גבוה מאד נעלה מלפני מלך כו':

and through it ascents for the G-dly soul, that is, after the refinement of the animal soul, because its root is very high, exalted, "from before the King, etc."

7 ובזה יובן ענין בחי' רבקה שהוא מלשון רבקות של שלש שלש בקר או של ארבע ארבע דהפי' הוא חבור וקשור של שלש או ארבע בהמות

And with this the matter of the level of Rivkah will be understood. It is from the term "rivkos" of three, three oxen, or of four, four, for the meaning is the joining and binding of three or four animals

יחדיו נק' רבקה וכך הוא בענין חיות המרכבה כשהן כלולים ומתייחדים יחד להיות והחיות נושאות הן בחי' רבקה של שלש שלש בקר שהוא התכללות חג"ת [חסד גבורה תפארת] פני ארי' [אריה] מבחי' חסד.

together, [which] is called a "rivkah." And so it is with the Chayos of the Chariot: when they are included and united together, so as to be [such that] "the Chayos carry," they are the level of a "rivkah" of three, three oxen, which is the inter-inclusion of Chesed, Gevurah and Tiferes: the face of the lion from the level of Chesed,

8 ופני שור מבחי' גבורה כו'. ולפעמים הן של ארבע ארבע שהוא בחי' פני אדם שבחיות המרכבה שהן ד' בחי' חגת"מ [חסד גבורה תפארת מלכות].

and the face of the ox from the level of Gevurah, etc. And sometimes they are of four, four, which is the level of the face of a man among the Chayos of the Chariot, for they are four levels: Chesed, Gevurah, Tiferes and Malchus.

ועד"ז ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] האבות הן הן המרכבה שהן ג' בחי' חג"ת [חסד גבורה תפארת] ודוד הוא רגלא רביעאה כו'.

And similarly our Sages said, "The Patriarchs are themselves the Chariot": they are the three levels of Chesed, Gevurah and Tiferes, and David is the fourth leg, etc.

וז"ש [וזהו שכתוב] במרכבת יחזקאל חוברות אשה אל אחותה שהן בבחי' חבור והתכללות שעי"ז דוקא והחיות נושאות כו'

And this is what is said of Yechezkel's Chariot, "joined one to another": they are in a state of joining and inter-inclusion, for specifically through this, "the Chayos carry, etc.,"

משום שע"י ההתכללות וחבור המדות יחדיו עי"ז מתעלים וממשיכים מבחי' עליונה מאד ששם כל המדות כלולים יחדיו (עמ"ש בפי' נח בענין זה).

because through the inter-inclusion and joining of the middos together, they are thereby elevated and draw from a very high level, where all the middos are included together (see what is explained in Parshas Noach on this matter).

ועד"ז יובן בעבודת ה' באדם כשיש בחי' התכללות המדות אהוי"ר [אהבה ויראה] והתעוררות רחמים על נפשו שירדה פלאים זהו נק' בחי' רבקה של שלש שלש בקר שמדות נה"ב [נפש הבהמית] מתבררים מק"נ [מקליפת נוגה] ועולים לה'.

And similarly it will be understood in the service of G-d in a person: when there is the level of inter-inclusion of the middos (emotive attributes), love and awe, and the arousal of compassion on his soul, which has descended wondrously low, this is called the level of a "rivkah" of three, three oxen; for the middos of the animal soul are refined from kelipas nogah and ascend to G-d.

וזהו והנה רבקה יוצאת שיוצאת מק"נ [מקליפת נוגה] ואתהפכא חשוכא לנהורא ולפעמים היא של ארבע ארבע בהתכללות מדת מל' שהוא בחי' בטול וקבלת עול ועבודת עבד כי העבודה והיראה הן שני מצות כו'.

And this is "And behold, Rivkah came out": she comes out from kelipas nogah, and darkness is turned into light. And sometimes she is of four, four, with the inclusion of the attribute of Malchus, which is the level of self-nullification (bittul), accepting the yoke (kabbalas ol) and the service of a servant; for service and awe are two mitzvos, etc.

וזהו שיצחק מצחק את רבקה אשתו דהיינו שבחי' יצחק שהוא התענוג שיתגלה לע"ל [לעתיד לבוא] הרי הוא נמשך את רבקה אשתו

And this is [why] "Yitzchak was sporting with Rivkah his wife": that is, the level of Yitzchak, which is the delight that will be revealed in the Time to Come, is drawn "with Rivkah his wife"

(שהוא בחי' בירור דשם ב"ן [שם ב"ן] בגימ' [בגימטריא] בהמה דהיינו ע"י בירור נה"ב [נפש הבהמית] כשעולה למעלה מעלה להיות בבחי' רבקה כי למטה הוא ענפין מתפרדין אבל ע"י הברור אז נעשה התכללות כו')

(which is the level of the refinement of the Name Ban, [whose] numerical value is behemah [animal], that is, through the refinement of the animal soul, when it ascends higher and higher to be in the level of Rivkah; for below it is "branches that separate," but through the refinement there then comes about inter-inclusion, etc.).

ולכן ע"ז דוקא ותרד העינה ותמלא כדה דהיינו שע"י בחי' בירור ובטול נפש הבהמית דוקא

And therefore, specifically through this, "she went down to the spring and filled her pitcher": that is, specifically through the level of the refinement and nullification of the animal soul,

הנה ע"י העלאה זו נמשך להיות ירידה והמשכה בחי' ותמלא כדה היינו כ"ד ספרין דאורייתא.

through this ascent there comes about a descent and drawing down, the level of "and filled her pitcher," namely the twenty-four books of the Torah.

כי הנה כל התורה נתלבשה בענינים גשמיים כמו מצות תרומות ומעשרות בצמח וזרע הארץ ומצות קרבנות בבע"ח [בבעץ חיים]

For the entire Torah has been clothed in physical matters, such as the mitzvos of terumos and maasros in the vegetation and seed of the land, and the mitzvah of sacrifices with animals,

וכן בכל המצות שכ"ז [שכל זה] הוא נלקח מק"נ [מקליפת נוגה] וע"י המצות מתבררים ונמשך ע"ז גילוי א"ס ב"ה אשר אנכי מצוך.

and so too with all the mitzvos; all of this is taken from kelipas nogah, and through the mitzvos they are refined, and through this is drawn down the revelation of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, "which I (Anochi) command you."

9 וזהו הנה אנכי נצב על עין המים דהיינו בבחי' ותרד העינה ותמלא כדה נמשך ממש בחי' אנכי שהוא סדכ"ס [סבה דכל סבות] שממנו נמשך המעיין כו'.

And this is "Behold, I (Anochi) stand by the spring of water": that is, in the level of "she went down to the spring and filled her pitcher," there is drawn down the very level of Anochi, which is the Cause of all causes, from which the spring is drawn, etc.

ולכן כדי שיהי' [שיהיה] המשכה זו גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בדברים גשמיים שמק"נ [שמקליפת נוגה] הוא דוקא ע"י בירור נה"ב [נפש הבהמית] תחלה

And therefore, so that there may be this drawing down of the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, into physical things that are from kelipas nogah, it is specifically through first refining the animal soul,

שהיא ג"כ מק"נ [מקליפת נוגה] שאז אחר בירור והעלאה זו יוכל להיות המשכה וירידה זו (ועמ"ש כיוצא בזה ע"פ וספרתם לכם כו' וע"פ זכור את יום השבת).

which is also from kelipas nogah; for then, after this refinement and ascent, this drawing down and descent can come about. (And see what is explained similarly on the verse "And you shall count for yourselves, etc.," and on the verse "Remember the Shabbos day.")

וע"כ לא נתנה תורה למלאכים משום כלום יצה"ר [יצר הרע] יש ביניהם ואין שייך אצלם בירור ק"נ [קליפת נוגה] ואתהפכא חשוכא לנהורא

And therefore the Torah was not given to the angels, because "Is there an evil inclination among you?" The refinement of kelipas nogah and turning darkness into light do not pertain to them.

ולכן א"א להיות ג"כ אצלם המשכה זו מבחי' אשר אנכי מצוך ואע"פ [ואף על פי] שבודאי נמשך גילוי אלקות למלאכים הוא מבחי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן דבזה כתיב היושבת בגנים חברים שהם המלאכים מקשיבים לקולך.

And therefore this drawing down from the level of "which I (Anochi) command you" also cannot come about among them. And although a revelation of G-dliness is certainly drawn down to the angels, it is from the level of "And a river went out of Eden to water the garden," of which it is written, "You who dwell in the gardens, the companions," who are the angels, "listen to your voice."

אבל גילוי בחי' ותרד העינה ותמלא כדה לא נמשך להם כ"א למטה דוקא. ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] עתידים צדיקים שיאמרו (המלאכים) לפניהם קדוש:

But the revelation of the level of "she went down to the spring and filled her pitcher" is not drawn down to them, but only below. And therefore our Sages said that the tzaddikim are destined to have (the angels) say "Holy" before them.

10 וזהו מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. פי' מים רבים הוא ההתבוננות שהאדם משיג ומתבונן בגדולת ה'

And this is "Many waters cannot quench the love." Meaning: "many waters" is the contemplation in which a person comprehends and contemplates the greatness of G-d,

ביחו"ע [ביחודא עילאה] ויחו"ת [ויחודא תתאה] בפסוק שמע ישראל ובשכמלי"ו [וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] שמזה נמשך ואהבת בכל לבבך כו' ואהבה זו גדלה מאד להיות נפשו צמאה להי' בבחי' בכל מאדך בלי גבול.

in the higher unity (yichuda ila'ah) and the lower unity (yichuda tata'ah), in the verse "Shema Yisrael" and in "Blessed be the Name of the glory of His kingdom forever and ever," from which comes "And you shall love... with all your heart, etc." And this love grows very great, until his soul thirsts for G-d in the level of "with all your might," without limit.

11 ולא יוכל להשקיט ולכבות צמאון האהבה זו ע"י המים רבים עצמן שהיא ההתבוננות הנ"ל שמשיג ביחו"ע [ביחודא עילאה] ויחו"ת [ויחודא תתאה]

And the thirst of this love cannot be stilled and quenched by the "many waters" themselves, that is, the contemplation mentioned above, in which he comprehends the higher unity and the lower unity.

כי אם רץ לבך שוב לאחד הוא דוקא ע"י עסק התורה ומצות מעשיות שזהו בחי' אשר אנכי ממש מצוך.

Rather, "if your heart runs, return to the One" is specifically through occupation in the Torah and practical mitzvos, which is the level of "which I (Anochi) Myself command you."

משא"כ בידיעה והתבוננות לבד הוא רק ידיעת מציאותו ולא בחי' אשר אנכי ממש מצוך שהוא כמו בחי' תפיסא במהו"ע [במהותו ועצמותו] כביכול ע"י המצות מעשיות דרמ"ח פקודין אינון רמ"ח אברי' [אברים] דמלכא.

Whereas through knowledge and contemplation alone, there is only knowledge of His existence, and not the level of "which I Myself command you," which is like the level of grasping His very essence, as it were, through the practical mitzvos; for "the 248 commandments are the 248 limbs of the King."

יתר על כן אפילו ההשגות שבג"ע [שבגן עדן] שהיא השגת מהות זיו השכינה ממש ולא מציאותו לבד עכ"ז [עם כל זה] עז"נ [על זה נאמר] מים רבים הנמשכים מנהר היוצא מעדן כו'

Moreover, even the comprehensions in Gan Eden, which are a comprehension of the very essence of the radiance of the Shechinah and not merely of its existence, nevertheless of these it is said: "many waters," which are drawn from the "river that went out of Eden, etc.,"

לא יוכלו לכבות את האהבה דבחי' רבקה בכל לבבך ומאדך הנ"ל וכמ"ש מי לי בשמים וגו'

"cannot quench the love" of the level of Rivkah, "with all your heart" and "with all your might," mentioned above; as it is written, "Whom do I have in heaven, etc."

כי הגלוי שבג"ע [שבגן עדן] נקרא רק זיו והארה בלבד ונק' לקבל פרס לשון פרוסה כמ"ש במ"א.

For the revelation in Gan Eden is called only a radiance and a glimmer, and it is called "receiving a reward" [peras], an expression of "a slice" [perusah], as explained elsewhere.

אבל האהבה הנ"ל היא למהו"ע [למהותו ועצמותו] יתי' וזה שלא ע"מ [על מנת] לקבל פרס כו' וזהו ונהרות לא ישטפוה

But the love mentioned above is for His blessed essence itself, and this is "not in order to receive a reward, etc." And this is "nor can rivers drown it,"

כי בעבר הנהר ישבו אבותיכם שבחי' אה"ר [אהבה רבה] הנ"ל היא מגעת למעלה אפילו מבחי' הנהר הנ"ל שהוא מקור כל הנהרות כו' וא"כ ודאי ונהרות לא ישטפוה:

for "your fathers dwelt beyond the river": the level of the great love mentioned above reaches higher even than the level of the river mentioned above, which is the source of all the rivers, etc.; and if so, certainly "rivers cannot drown it."

12 אך אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו. פי' אם הוא לשון כאשר שיש אם שאינו משמש בלשון ספק אלא בלשון ודאי.

However, "If a man would give all the wealth of his house for love, boz yavuzu lo [they would utterly scorn him]." Meaning: "if" is an expression of "when," for there is an "if" that is not used in the sense of doubt but in the sense of certainty,

כמו אם כסף תלוה. ואם יהיה היובל שאין זה לשון ספק אלא שבודאי יהיה הדבר ויבא.

as in "If you lend money," and "And if the Jubilee shall be," where this is not an expression of doubt; rather, the thing will certainly be and come.

13 ולשון אם כאן אינו אלא לשון כאשר. פי' כאשר כסף תלוה את העני לא תהיה לו כנושה וכן כאשר יהיה היובל.

And the word "if" here is nothing but an expression of "when." Meaning: "When you lend money" to the poor, "do not be to him as a creditor"; and likewise, "when the Jubilee shall be."

וכמו כן אם יתן איש פי' כאשר יתן איש זה הקב"ה שיתן בודאי והיינו לעתיד שיתן הוא לשון עתיד שלעתיד לבא יתן את כל הון ביתו שבזמן הזה אינו בא לידי גילוי כ"א לעתיד דוקא.

And similarly, "If a man would give" means "When a man will give": this is the Holy One, blessed be He, who will certainly give; that is, in the Future, for "will give" is an expression of the future. For in the Time to Come He will give "all the wealth of His house," which in the present time does not come to revelation, but only in the Future specifically.

אך הגם שאין זה בגלוי עכשיו מ"מ נמשך הוא ממש בחי' זו ע"י תורה כ"ד ספרים דאורייתא ומצות מעשיות שהם בחי' והיו הדברים האלה אשר אנכי מי שאנכי ממש נמשך ע"ז.

However, although this is not revealed now, nevertheless this very level is drawn down through the Torah, the twenty-four books of the Torah, and the practical mitzvos, which are the level of "And these words which I (Anochi) [command you] shall be": He who is truly "I" is drawn down through this.

14 וזהו מצוך לי [לשון] צוותא וחבור. וזהו באי' אמ"ה [ברוך אתה ה'] [אלקינו מלך העולם] אק"ב [אשר קדשנו במצותיו] אתה היינו מהו"ע [מהותו ועצמותו] ית' ברוך ונמשך בבחי' שם הוי' המתלבש בע"ס [בעשר ספירות] יו"ד בחכמה כו'

And this is [why it says] "command you" (metzavecha), an expression of togetherness and connection. And this is [the blessing] "Blessed are You, Havayah, our G-d, King of the universe, who has sanctified us": "You" is His blessed essence itself; "blessed" [means] drawn down in the level of the Name Havayah, which is clothed in the Ten Sefiros, the yud in Chochmah, etc.,

עד שנמשך להיות מלך העולם בבחי' מל' מקור דבי"ע והוא אשר קדשנו אשר לשון ענג כמו באשרי

until it is drawn down to be "King of the universe," in the level of Malchus, the source of Beriah, Yetzirah and Asiyah. And this is "who (asher) has sanctified us": "asher" is an expression of delight, as in "Happy am I (be'ashri),

כי אשרוני והוא בחי' תענוג וצחוק העליון שיתגלה לע"ל [לעתיד לבוא] בפו"מ [בפועל ממש] כשיתן הון ביתו כו' הוא נמשך עכשיו ממש כי היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם.

for the daughters have called me happy." And this is the level of the supernal delight and laughter that will be revealed in the Time to Come in actual fact, when He gives "the wealth of His house, etc.": it is drawn down now, truly, for "Today to do them, and tomorrow to receive their reward."

15 וענין פי' ברכה זו שצ"ל הוא עד"מ אם רוצה אדם להאיר למרחוקאו במקום חשך ואפילה צריך

And the meaning of this blessing that must be said is, by way of analogy: if a person wants to give light far off, or in a place of darkness and gloom, he must

להדליק אבוקה גדולה ולהוסיף על האור בכדי שיגיע אורו גם למרחוק וכך כדי שיגיע האור והגילוי בעשי' [בעשיה] הגשמי' [הגשמיים / הגשמיות / הגשמית] צריך להוסיף אור האבוקה וזהו הברכה כו'.

kindle a great torch and add to the light, so that its light reaches far off as well. So too, in order for the light and revelation to reach the physical Asiyah, the light of the torch must be increased; and this is the blessing, etc.

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] חייב אדם לברך מאה ברכות בכ"י [בכל יום]. וכמ"ש בזוהר ר"פ חיי שרה דקכ"ג ע"א. שהוא המשכה מאתר עלאה סדכ"ס [סבה דכל סבות] כו'.

And therefore our Sages said, "A person is obligated to recite a hundred blessings every day." And as is said in the Zohar, at the beginning of Parshas Chayei Sarah, page 123a: that it is a drawing down from the supernal place, the Cause of all causes, etc.

16 והנה ע"ז ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] יפה שעה א' בתשובה ומעש"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז מכל חיי העוה"ב [העולם הבא] כי ג"ע [גן עדן] הוא רק זיו השכינה

Now, of this our Sages said, "Better is one hour of teshuvah (return) and good deeds in this world than all the life of the World to Come," for Gan Eden is only the radiance of the Shechinah,

ולכן לא יוכל לכבות את האהבה אבל המשכה זו היא מבחי' מהו"ע [מהותו ועצמותו] ולא זיו לבד ולכן נק' הון ביתו. דהנה כתיב בחכמה יבנה בית.

and therefore it cannot quench the love. But this drawing down is from the level of His very essence, and not the radiance alone, and therefore it is called "the wealth of His house." For it is written, "With wisdom a house is built."

פי' אותיות התורה נק' בתים כמ"ש בס"י [בספר יצירה] שני אבנים בונות שתי בתים. ולכך נק' ת"ח [תלמיד חכם / תלמידי חכמים] בנאים שעוסקים בבנינו ש"ע [של עולם].

Meaning: the letters of the Torah are called "houses," as it is said in Sefer Yetzirah, "Two stones build two houses." And therefore Torah scholars are called "builders," for they are occupied with the building of the world.

17 והנה בחי' חכמה הוא חכים ולא בחכמה ידיעא שהוא למעלה מבחי' ונהר יוצא כמש"ל [כמה שכתוב לעיל] ובתבונה

Now, the level of Chochmah is "wise, but not with a known wisdom," which is above the level of "And a river went out," as explained above. "And with understanding

יתכונן הוא מ"ש ולתבונתו אין חקר ובדעת חדרים ימלאון כל הון יקר ונעים והוא בחי' תענוג עליון הגנוז ומלובש בהתורה כמ"ש אני תורתך שעשעתי.

it is established" is what is said, "His understanding is unsearchable." "And with knowledge the rooms are filled with all precious and pleasant wealth": this is the level of the supernal delight that is hidden and clothed in the Torah, as it is written, "I delight in Your Torah."

18 וזהו בחי' הון ביתו שנמשך ע"י הדעת כי דעת לי' [לשון] חבור כמו והאדם ידע והיינו שמחבר וממשיך בחי' תענוג עליון ממקור התענוגים בחו"ב [בחכמה ובינה] דאורייתא מחכמה נפקת.

And this is the level of "the wealth of His house," which is drawn down through Daas; for "daas" is an expression of connection, as in "And Adam knew." That is, it connects and draws down the level of the supernal delight from the source of delights into the Chochmah and Binah of the Torah, [for] "the Torah comes forth from Chochmah."

והוא ע"ד מ"ש בספר הבהיר דהע"ה [דוד המלך עליו השלום] היה מחבר תורה שלמעלה בהקב"ה וגילוי זה יהיה בפו"מ [בפועל ממש] לע"ל [לעתיד לבוא] שיתן איש אתכל הון ביתו הון יקר ונעים.

And this is like what is said in Sefer HaBahir, that King David, peace be upon him, would connect the Torah above with the Holy One, blessed be He. And this revelation will be in actual fact in the Future, when "a man will give all the wealth of his house," "precious and pleasant wealth."

19 וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק ש"י עולמות וזהו בחי' ההון יקר כי יקר ג"כ גימטריא יש

As our Sages said, "In the future the Holy One, blessed be He, will give each tzaddik three hundred and ten worlds as an inheritance"; and this is the level of the "precious wealth," for "yakar" [precious] too is numerically equal to "yesh" [310].

ולכן נאמר אם יתן איש אי יש שהמשכת שי עולמות נמשכים מן אלופו של עולם וכמש אאלפך חכמה אאלפך בינה.

And therefore it says, "If a man (ish) would give": aleph, yesh; for the drawing down of the 310 worlds is drawn from the Master (Aluf) of the world, as it is written, "I will teach you (a'alefcha) wisdom, I will teach you understanding."

ונאמר קנה חכמה קנה בינה בפ [בי פעמים] קנה גימטריא יש שכז [שכל זה] נמשך מבחי' האלף אאלפך כו':

And it says, "Acquire wisdom, acquire understanding": twice "kneh" [acquire] is numerically "yesh," for all this is drawn from the level of the aleph, "I will teach you, etc."

20 והנה בחי' גילוי זה הוא מרוה צמאון האהר [האהבה רבה] הנל וזהו בוז יבוזו לו לי [לשון] ביזה ושלל וכמו אדם הבוזז וחוטף דבר יקר הערך

Now, this level of revelation quenches the thirst of the great love mentioned above. And this is "boz yavuzu lo," an expression of plunder and spoil, like a person who plunders and snatches a thing of precious worth,

כמו ביזת אוצרות יקרים שבוזז וחוטף משום שמא אין ראוי שיתנו לו דרך נתינה עכ בוזז וחוטף לגודל תשוקתו לזה.

such as the plundering of precious treasures, where he plunders and snatches because perhaps it is not fitting that they would give it to him by way of giving; therefore he plunders and snatches, out of the greatness of his longing for it.

21 וכך הוא בהתגלות אוצרו הטוב שהוא בחי' סדכס [סבה דכל סבות] אשר עין לא ראתה אלקים זולתך. ונק' הון ביתו עכ כאשר יומשך ויתן גילוי אוצרות אלו אזי בוז יבוזו עדמ.

And so it is with the revelation of "His good treasure," which is the level of the Cause of all causes, [of which it is said,] "No eye has seen, O G-d, besides You." And it is called "the wealth of His house." Therefore, when the revelation of these treasures is drawn down and given, then "boz yavuzu," by way of analogy.

ובחי' זו עכשיו היא שמחת הנפש בעסק התורה ומצות אחר הצמאון ואהר [ואהבה רבה] בקש [בקריאת שמע] אשר יעורר האדם בנפשו להיות מי לי בשמים כו' ומים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה.

And this level, now, is the joy of the soul in occupation with the Torah and the mitzvos, after the thirst and the great love in the recitation of the Shema, which a person arouses in his soul so as to be [in the state of] "Whom do I have in heaven, etc.," and "Many waters cannot quench the love."

זאת ישים אל לבו כי הדברים האלה הן ד"ת [דברי תורה] ומצות הם הם בחי' גילוי הון יקר הנ"ל.

Let him take this to heart: that these things, the words of Torah and the mitzvos, are themselves the level of the revelation of the "precious wealth" mentioned above.

22 וכמ"ש יראת ה' היא אוצרו ולזאת ישמח לבו בשמחה ובטוב לבב מרוב כל. וזהו ותרד העינה ותמלא כדה ותעל.

As it is written, "The fear of G-d is His treasure." And for this his heart should rejoice, with joy and with gladness of heart, "from the abundance of everything." And this is "she went down to the spring, filled her pitcher, and came up."

שע"י כ"ד ספרים דאורייתא עם היות שזהו בחי' שוב וירידה שנתלבשו בעשיה גשמית הנה ע"י אדרבה ותעל גם למעלה מאה"ר [מאהבה רבה] הנ"ל דבחי' רבקה כו'

For through the twenty-four books of the Torah, although this is the level of return and descent, for they were clothed in physical Asiyah, nevertheless through this, on the contrary, "she came up," even above the great love mentioned above, of the level of Rivkah, etc.

והגם שמים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה היינו מים רבים דייקא שנמשכו מבחי' הנהר

And although "many waters cannot quench the love," that is "many waters" specifically, which were drawn from the level of the river.

אבל כ"ד ספרים דאורייתא הם נמשכים מבחי' ותרד העינה שהמעיין נמשך מבחי' סדכ"ס [סבה דכל סבות] ממש כמ"ש הנה אנכי נצב על עין המים ולכן ע"י ירוו צמאון האה"ר [האהבה רבה] ולכן אדרבה המעיין הוא נראה קטן יותר מהנהר

But the twenty-four books of the Torah are drawn from the level of "she went down to the spring," for the spring is drawn from the very level of the Cause of all causes, as it is written, "Behold, I (Anochi) stand by the spring of water"; and therefore through this the thirst of the great love will be quenched. And therefore, on the contrary, the spring appears smaller than the river;

היינו משום שהוא קרוב יותר לבחי' אנכי סדכ"ס [סבה דכל סבות] ע"כ יש בו הבטול יותר דכל הקרוב קרוב קמי' [קמיה] כו' וכמאמר אין זולתך לחיי עוה"ב [עולם הבא] אפס בלתך כו'.

that is, because it is closer to the level of Anochi, the Cause of all causes, therefore there is more self-nullification (bittul) in it, for "whatever is closer is closer before Him, etc."; and as the saying, "There is none besides You for the life of the World to Come; there is nothing apart from You, etc."

אבל באמת בודאי הרי מקור מוצא המים הוא מהמעיין וממנו נמשך להנהר כמ"ש המשלח מעינים בנחלים.

But in truth, certainly, the source from which the water comes forth is the spring, and from it [the water] is drawn to the river, as it is written, "He sends forth springs into the streams."

23 וגם מי מעיין נק' מים חיים כו'. ובוז יבוזו כמאמר שיננא חטוף ואכול חטוף ובריך דהיינו כמ"ש לכו לחמו בלחמי וכמ"ש פי פערתי ואשאפה כו'. עמא פזיזא כו'.

And also, spring water is called "living water," etc. And "boz yavuzu" is as the saying, "Sharp one, snatch and eat, snatch and bless"; that is, as it is written, "Come, eat of my bread," and as it is written, "I opened my mouth wide and panted, etc."; "An impetuous people, etc."

ולכן נרמז ג"כ נסוך המים בחג בלשון בוז יבוזו כמ"ש בזוהר דהיינו כי בקרבנות דיום שני וששי ושביעי נרמז נסוך המים כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] נאמר בשני ונסכיהם כו'.

And therefore the water libation on the Festival is also alluded to in the expression "boz yavuzu," as is said in the Zohar. That is, in the offerings of the second, sixth and seventh days the water libation is alluded to, as our Sages said, "It says on the second [day], 'and their libations,' etc."

24 ושני וששי ושביעי הם אותיות בוז. והיינו משום שזהו ג"כ ע"ד ביזה הנ"ל להשקיט רשפי אש האהבה שבמזבח שהוא ע"י נסוך המים מהמעיין כמ"ש ושאבתם מים בששון כו'

And "second," "sixth" and "seventh" [bet, vav, zayin] are the letters of "boz." And that is because this too is in the manner of the "plunder" mentioned above: to still the fiery flashes of the love that is on the altar, which is through the libation of water from the spring, as it is written, "And you shall draw water with joy, etc."

ולכן נסוך זה דוקא אחר עשי"ת [עשרת ימי תשובה] שהיא תגבורת האהבה בבחי' תשובה ועמך לא חפצתי כו' ע"ד והנה רבקה יוצאת כנ"ל.

And therefore this libation is specifically after the Ten Days of Teshuvah, which are the intensification of love in the level of teshuvah (return), and "besides You I desire nothing, etc.," in the manner of "And behold, Rivkah came out," as mentioned above.

25 ועי"ז אח"כ דוקא נמשך בחי' ותרד העינה ותמלא כדה וכמש"ל [וכמה שכתוב לעיל] ולכן היה בזה שמחה רבה ועצומה כו'.

And through this, specifically afterward, the level of "she went down to the spring and filled her pitcher" is drawn down, as explained above; and therefore there was in this a great and intense joy, etc.

וגם כי זהו כמו בחי' הון ביתו ממש שהוא גנוז באותיות התורה שהרי לא נתפרש בתורה בפי' מצות ניסוך המים

And also because this is like the very level of "the wealth of His house," which is hidden in the letters of the Torah; for the mitzvah of the water libation is not stated explicitly in the Torah,

רק שחז"ל [שחכמינו זכרונם לברכה] גילו לנו זה שהוא מרומז בתורה המ"ם ביום שני. והיו"ד ביום ששי. והמ"ם בשביעי. וזהו הון ביתו הגנוז ומוטמן כו':

but our Sages revealed to us that it is alluded to in the Torah: the mem on the second day, the yud on the sixth day, and the mem on the seventh. And this is "the wealth of His house," which is hidden and concealed, etc.

26 ועכ"ז [ועם כל זה] יובן מ"ש נשאו נהרות קולם ישאו נהרות דכים ופי' בזוהר פ' וארא (דף כ"ג ע"א) אינון נהרות כמד"א [כמה דאת אמר] ונהר יוצא מעדן וגו'

And with all this will be understood what is written, "The rivers have lifted up their voice; the rivers shall lift up their dochyam." And the Zohar explains, on Parshas Va'eira (page 23a): "These are the rivers, as it is said, 'And a river went out of Eden, etc.'"

והיינו בחי' בינה שע"י ההתבוננות בגדולת א"ס ב"ה נולדי' רשפי אש האהבה לדבקה בה'. וזהו נשאו נהרות קולם והוא ההעלאה מלמטה למעלה.

And this is the level of Binah (understanding), for through contemplation of the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, the fiery flashes of love are born, to cleave to G-d. And this is "The rivers have lifted up their voice": it is the ascent from below upward.

וכן בתרגום קלהון בשירתא הרי קול זה הוא בחי' השיר שהוא העלאה כנודע מענין השיר שהלוים אומרים ואח"כ נמשך ע"י המשכה מלמעלה למטה.

And so too the Targum [renders], "their voice in song." This voice is the level of song, which is an ascent, as is known from the matter of the song that the Levites say; and afterward, through this, a drawing down from above to below is drawn.

27 וכמש"ל [וכמה שכתוב לעיל] שע"י והנה רבקה יצאת בבחי' העלאה ע"י אח"כ ותרד העינה ותמלא כדה כנ"ל וכמ"ש אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסף.

And as explained above, through "And behold, Rivkah came out," in the level of ascent, through this afterward "she went down to the spring and filled her pitcher," as mentioned above; and as it is written, "If he sets his heart to Him, His spirit and His breath will be gathered to him."

וזהו ישאו נהרות דכים ותרגומו יקבלון נהרותא אגר שבחיהון שהשכר הוא ההמשכה מאוא"ס [מאור אין סוף] המלובש בתורה חכים ולא בחכמה ידיעא שהיא למעלה מבחי' הבינה וההשגה.

And this is "the rivers shall lift up their dochyam," and its Targum is, "The rivers will receive the reward of their praises": the reward is the drawing down from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, that is clothed in the Torah, "wise, but not with a known wisdom," which is above the level of Binah and comprehension.

והוא ע"ד השולח מעינים בנחלים. וכדפי' בזוהר פ' חוקת (דף קפ"א ע"א) ונק' דכים לשון צלילות ובהירות כמו מר דרור ומתרגמינן מירא דכיא.

And it is in the manner of "He sends forth springs into the streams," and as is explained in the Zohar, Parshas Chukas (page 181a). And it is called "dochyam," an expression of clearness and brightness, as in "pure myrrh" (mar deror), which we render [in Aramaic] "mira dachya."

וזה מורה על הלכות התורה כמ"ש במ"א בענין מרדכי וכן הוא לי' [לשון] טהרה כמו על איל קמצא דכן דהיינו המשכת ח"ע [חכמה עילאה] בתורה הוא לברר הטהור מן הטמא.

And this indicates the laws of the Torah, as explained elsewhere on the matter of Mordechai. And it is also an expression of purity, as in "concerning the ayil kamtza [locust], that it is pure (dachan)"; that is, the drawing down of supernal Chochmah in the Torah is to separate the pure from the impure.

28 ונק' דכיין ומסאבין. וגם דכים דך ים היינו כד הנמשך מים החכ' [החכמה] כמ"ש ותמלא כדה כו'.

And they are called "dachyan u'mesaavin" [pure and impure]. And also "dochyam" [is] "dach yam," that is, a pitcher (kad) that is drawn from the sea (yam) of Chochmah, as it is written, "and she filled her pitcher, etc."

וגם דכים לי' [לשון] עומק ושפלות כדפרש"י [כדפירש רש"י / כדפירוש רש"י] שהוא בחי' השוב ובטול שאחר הרצוא. וכתיב ואת דכא ושפל רוח וכמ"ש במ"א ע"פ ונשב בגיא כו'

And also, "dochyam" is an expression of depth and lowliness, as Rashi explains, which is the level of the return and self-nullification (bittul) that follows the running. And it is written, "and with the crushed and lowly of spirit," and as explained elsewhere on the verse "And we dwelt in the valley, etc."

וכמ"ש ג"כ אי זה בית אשר תבנו לי כו' ואל זה אביט אל עני ונכה רוח כו'.

And as it is also written, "What house could you build for Me, etc.... but to this one I will look: to the poor and the broken of spirit, etc."

29 והדר מפרש מהו מעלת השכר הזה מקולות מים רבים אדירים כו' אדיר במרום כו'. ופי' כמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער היוכ"פ [היום כפור / היום הכפורים] פ"ג [פרק ג'] כי יש קולות עליונים שמהן ניזונים או"א [אבא ואימא] כו' ע"ש.

And then it explains what the virtue of this reward is: "More than the voices of many waters, the mighty, etc.; mighty on high, etc." And the explanation is as explained in Pri Etz Chaim, Sha'ar Yom HaKippurim, chapter 3, that there are supernal voices from which Abba and Imma are nourished, etc.; see there.

ועמ"ש ע"פ וכל העם רואים את הקולות כו' וזהו עדותיך נאמנו מאד לביתך נאוה קודש. עד"מ בחכמה יבנה בית דקאי על תיבות ואותיות התורה שנמשכו ונבנו ע"י ח"ע [חכמה עילאה].

And see what is explained on the verse "And all the people saw the voices, etc." And this is "Your testimonies are very faithful; holiness befits Your house," in the manner of "With wisdom a house is built," which refers to the words and letters of the Torah, which were drawn down and built through supernal Chochmah.

30 ועדותיך נאמנו. עדות לשון דעת היא כמ"ש ובדעת חדרים ימלאו כל הון יקר הנק' הון ביתו.

"Your testimonies are faithful": "testimony" is an expression of knowledge, as it is written, "And with knowledge the rooms are filled with all precious wealth," which is called "the wealth of His house."

וזהו לביתך נאוה קדש. שהוא המשכה מבחי' קדש העליון אור א"ס ב"ה. ה' לאורך ימים הוא כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] על אלף השביעי יום שכולו ארוך.

And this is "holiness befits Your house": it is a drawing down from the level of the supernal Holiness, the Infinite Light, blessed be He. "G-d, for length of days" is as our Sages said concerning the seventh millennium, "a day that is entirely long."

31 והענין הוא כי פי' כולו ארוך היינו שגם בתחלתו הוא ארוך. ולכאורה אין לשון אריכות נופל רק בסיום וסוף ולא בתחלה. ואיך כולו ארוך גם בתחלתו.

And the matter is: the meaning of "entirely long" is that even at its beginning it is long. But seemingly, the term "length" applies only to the conclusion and end, and not to the beginning; so how is it "entirely long," even at its beginning?

אך הכוונה שיהיה גילוי אור א"ס ב"ה המלובש בסתר עליון שנק' אריך אנפין כמ"ש ארך אפים כו'.

But the intent is that there will be a revelation of the Infinite Light, blessed be He, which is clothed in the supernal hiddenness called Arich Anpin, as it is written, "long-suffering (erech apayim), etc."

ונק' אריך אנפין היינו שיכול לימשך גם למטה בעשי' [בעשיה] כי קמיה ית' שוה ומשוה רוחניות וגשמיות

And it is called Arich Anpin, meaning that it can be drawn down also below into Asiyah, for before Him, blessed be He, spirituality and physicality are equal, and He makes them equal.

ולכן יהיה הגילוי למטה ביחו"ת [ביחודא תתאה] כמו ביחו"ע [ביחודא עילאה] (ועמ"ש ע"פ ועתה יגדל נא כו' כאשר דברת לאמר ה' ארך אפים כו')

And therefore the revelation below, in the lower unity, will be as in the higher unity. (And see what is explained on the verse "And now, please, let [the power] be great, etc., as You have spoken, saying: G-d is long-suffering, etc.")

וע"כ כולו ארוך בתחלה כמו בסוף שהוא גילוי בחי' שאין לו תחלה ואין לו תכלה ועד"ז הוא מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] כסא דמלכא משיחא מחזיק רכ"א לוגין שאין לו פי' ע"פ פשוטו כלל מהו ענין רכ"א לוגין דוקא.

And therefore it is entirely long, at the beginning as at the end, for it is the revelation of the level that has no beginning and no end. And similar to this is the saying of our Sages, "The cup of King Mashiach holds two hundred and twenty-one lugin," which has no explanation at all according to its plain meaning: what is the significance of two hundred and twenty-one lugin specifically?

אלא הכוונה שהכוס הוא הכלי לגילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ויהיה הגילוי בו מבחי' ארך אפים כו' כנ"ל:

Rather, the intent is that the cup is the vessel for the revelation of the Infinite Light, blessed be He, and the revelation in it will be from the level of "erech apayim, etc.," as mentioned above.

TORAH OHR • PARSHAS TOLDOS • MAAMAR 3

ביאור על הנ"ל

An Explanation of the Above

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 להבין ביאור הדברים ע"פ אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה כו'. הנה אם הוא לשון כאשר.

To understand the explanation of the matter [stated] on the verse, "If a man would give all the wealth of his house for love," etc. Now, "im" (if) is an expression of "when."

שיש אם שאין משמשין בלשון ספק. אלא בלשון ודאי כמו אם כסף תלוה. ואם יהי' [יהיה] היובל כו'

For there is an "im" that does not serve as an expression of doubt but as an expression of certainty, as in "Im (when) you lend money," and "V'im (and when) the Jubilee shall be," etc.

שאין זה לשון ספק כלל אלא שבודאי יהיה הדבר ויבא ולשון אם אינו אלא לשון כאשר.

where this is not an expression of doubt at all; rather, the thing will certainly be and come about, and the word "im" is nothing but an expression of "when."

פי' כאשר כסף תלוה את העני לא תהיה לו כנושה וכן כאשר יהיה היובל כו'. וכמו"כ [וכמו כן] אם יתן איש כו'.

That is: when you lend money to the poor man, you shall not be to him as a creditor; and likewise, when the Jubilee shall be, etc. And so too, "If a man would give," etc.

פי' כאשר יתן איש כו' שיתן בודאי. והיינו לעתיד (שיתן הוא לשון עתיד) שלע"ל [שלעתיד לבוא] יתן איש את כל הון ביתו.

means: when a man will give, etc., that he will certainly give. And this refers to the future (for "yiten," "would give," is the future tense): that in the Time to Come a man will give all the wealth of his house.

שבזה"ז [שבזמן הזה] אינו בא לידי גילוי להיות בבחי' זו שיתן כל הון ביתו. כ"א לעתיד דוקא.

For in this time it does not come to revelation, to be on this level, that one would give all the wealth of his house; but only in the Time to Come specifically.

והענין כי הנה הון ביתו היינו כמו האוצרות והמטמונים שמונחים בתוך הבית. והוא ע"ד מ"ש ובדעת חדרים ימלאון כל הון יקר ונעים.

And the explanation: now, "the wealth of his house" is like the treasures and hidden stores that lie within the house. And this is along the lines of what is written, "And by Daas (knowledge) the chambers are filled with all precious and pleasant wealth."

3 והנה כתיב בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן ובדעת חדרים ימלאון. פי' בחכמה הוא רק עצם בנין הבית לבד שהן אותיות התורה שנק' בתים כנודע.

Now it is written, "With Chochmah (wisdom) a house is built, and with understanding it is established, and by Daas (knowledge) the chambers are filled." The explanation: "with Chochmah" is only the essential building of the house alone, which [refers to] the letters of the Torah, which are called "houses," as is known.

ובתבונה יתכונן פי' עיקר קיום והעמדת תבנית ותוכן הבית ברבוי חדריו ומוצאיו ומובאיו הוא ע"י הבינה דייקא. אבל בדעת ימלאון כל החדרים בהון יקר כו'.

"And with understanding it is established" means: the main sustaining and setting up of the form and content of the house, with its many rooms and its exits and entrances, is through Binah (understanding) specifically. But "by Daas" all the chambers are filled with precious wealth, etc.

ולהבין את כל זה צריך להקדים הקדמה אחת בביאור ענין סדר השתלשלות די"ס [די' ספירות] דאצי' איך הוא סדרם ואופנם.

To understand all this, we must first set down one introduction, explaining the matter of the order of the chain of descent (hishtalshelus) of the ten Sefiros of Atzilus: what their order and manner are.

ומצינו בזה בדברי המקובלים (בע"ח [בעץ חיים] ובפרדס) שני אופנים אשר לכאורה הם כמעט הפכים. האופן הא' שבחי' השתלשלות הם זה תחת זה.

Now we find on this, in the words of the Kabbalists (in Etz Chaim and in Pardes), two modes which, seemingly, are almost opposites. The first mode: that the levels of the hishtalshelus are one beneath the other.

דהיינו שבחי' בינה נאצלה מבחי' חכמה ובחי' דעת מבחי' בינה. וג' אלו הן ג"ר [ג' ראשונות]. ומהם נאצלו חג"ת [חסד גבורה תפארת] ג"כ ע"ד הנ"ל.

That is, the level of Binah was emanated from the level of Chochmah, and the level of Daas from the level of Binah. And these three are the first three [Sefiros]. And from them Chesed (kindness), Gevurah (restraint) and Tiferes (beauty) were emanated, likewise in the manner described above.

4 והנה ציור גשמי הלז הוא עד"מ מבשרי אחזה כו'. כמו עשר כחות הנפש שמתלבשים בתוך אברי הגוף שראשית הגילוי הוא בחכמה שהיא בחי' הברקת השכל בבחי' נקודה כו'.

Now this physical depiction is, by way of analogy, [as in] "From my flesh I behold," etc.: like the ten powers of the soul that are clothed within the limbs of the body, where the first revelation is in Chochmah, which is the level of the flash of intellect, in the manner of a point, etc.

ונק' חכמה כח מ"ה [מה] כו' לפי שעדיין אינה מושגת ונק' בחי' י' נקודה כו' וממנה נמשכת בחי' בינה התפשטות ההשגה באורך ורוחב.

And Chochmah is called "ko'ach mah" (the potential of "what"), etc., because it is not yet grasped; and it is called the level of the yud, a point, etc. And from it the level of Binah is drawn forth: the expansion of comprehension in length and breadth.

5 והוא בחי' ה' כו' והן הם אב ואם המולידות את המדות אהוי"ר [אהבה ויראה] כי לפי שכלו והתבוננותו בדבר הוא מוליד אהבה לדבר ההוא או יראה ממנו כו'.

This is the level of the hei, etc. And these are the father and mother that give birth to the emotive attributes (middos), love and awe; for according to his intellect and his contemplation of a thing, he gives birth to love for that thing or awe of it, etc.

וכמו"כ [וכמו כן] למעלה בעולם האצי' בסדר השתלשלות הי"ס [הי' ספירות] בחי' ח"ע [חכמה עילאה] דאצי' היא ראשית הגילוי והיא בחי' י' של שם הוי' שעדיין אינה בבחי' גילוי והחכמה מאין תמצא

So too above, in the World of Atzilus, in the order of the chain of descent of the ten Sefiros: the level of supernal Chochmah of Atzilus is the beginning of revelation, and it is the level of the yud of the Name Havayah, which is not yet in a state of revelation, "and Chochmah is found from ayin (nothingness)";

ולכן התלבשות אור א"ס בחכמה דוקא ומבחי' חכמה נמשכה בחי' בינה דאצי' שהוא בחי' גילוי ההתפשטות באורך ורוחב הנק' ה'.

and therefore the Infinite Light (Or Ein Sof) is clothed in Chochmah specifically. And from the level of Chochmah the level of Binah of Atzilus was drawn forth, which is the level of the revelation of expansion in length and breadth, called the hei,

6 ונק' אם הבנים. והאופן הב' של סדר ההשתלשלות שהם בציור ג' קווין חח"ן [חכמה חסד נצח] בקו ימין כו'.

and it is called "the mother of the children." And the second mode of the order of the chain of descent is that they are in the form of three lines: Chochmah, Chesed and Netzach in the right line, etc.

נמצא לפי סדר זה בחי' חב"ד [חכמה בינה ודעת] אין נמשכות זו מזו. וגם המדות כולן אין עיקר המשכתן מן הג"ר [הג' ראשונות] מאחר שחו"ב [שחכמה ובינה] עומדות בב' קווין מקבילות כו'.

It follows that according to this order, the levels of Chochmah, Binah and Daas are not drawn one from another. And also, all the middos do not mainly derive from the first three [Sefiros], since Chochmah and Binah stand in two parallel lines, etc.

7 והנה עיקר ההפרש שבין ב' הבחי' בסדר ההשתלשלות הנ"ל הוא בב' אופנים. הא' שלפי סדר הא' שחב"ד [שחכמה בינה ודעת] הם זו תחת זו נמצא שהדעת עומד למטה מחו"ב [מחכמה ובינה].

Now the main difference between the two modes in the order of the chain of descent mentioned above is in two respects. The first: according to the first order, in which Chochmah, Binah and Daas are one beneath the other, it follows that Daas stands below Chochmah and Binah

ולמעלה מחו"ג [מחסד וגבורה] כי הוא הממשיך הארת החו"ב [החכמה ובינה] לחו"ג [לחסד וגבורה]. משא"כ לפי סדר הב' שהם בג' קווין

and above Chesed and Gevurah, for it is what draws the illumination of Chochmah and Binah into Chesed and Gevurah. This is not so according to the second order, in which they are in three lines:

נמצא שהדעת הוא בקו האמצעי ואינו עומד תחת חו"ב [חכמה ובינה] רק תחת הכתר והוא ממשיך הארת הכתר לחו"ב [לחכמה ובינה] ולחו"ג [ולחסד וגבורה] כמשי"ת [כמו שיתבאר].

it follows that Daas is in the middle line and does not stand beneath Chochmah and Binah, but only beneath Keser (the Crown), and it draws the illumination of Keser into Chochmah and Binah and into Chesed and Gevurah, as will be explained.

8 והב' שלפי סדר הא' עיקר הולדת ומציאו' [ומציאות] המדות הוא מחו"ב [מחכמה ובינה] ע"י הדעת הממשיך כנ"ל.

And the second: according to the first order, the main birth and existence of the middos is from Chochmah and Binah, through Daas which draws [them] down, as above.

משא"כ לפי סדר הב' הן נמשכות מבחי' הכתר ע"י הדעת הממשיך בהן הארת הכתר דוקא. והענין הוא דשניהם אמת.

This is not so according to the second order: they are drawn from the level of Keser, through Daas, which draws into them the illumination of Keser specifically. And the explanation is that both are true.

9 ויובן זה ע"פ מה שנודע שיש ב' בחי' דעת. דעת עליון ודעת תחתון. דעת העליון הוא הנמשך מבחי' הכתר ומחבר ומייחד לחו"ב [לחכמה ובינה] וחו"ג [וחסד וגבורה]

This will be understood from what is known, that there are two levels of Daas: upper Daas and lower Daas. Upper Daas is that which is drawn from the level of Keser and connects and unites Chochmah and Binah, and Chesed and Gevurah,

ע"י הארת הכתר ודעת התחתון הוא הדעת המתפשט בתוך המדות להמשיך בהן הארת חו"ב [חכמה ובינה]. וגם הנה נודע שיש ב' בחי' מדות.

through the illumination of Keser. And lower Daas is the Daas that spreads within the middos, to draw into them the illumination of Chochmah and Binah. And it is also known that there are two levels of middos.

הא' מדות שעיקר מציאותן הוא מחו"ב [מחכמה ובינה] עד"מ באדם למטה כשהמדות הן רק לפי השכל שהשכל הוא המולידן וקטן ששכלו קצר כו'.

The first: middos whose main existence is from Chochmah and Binah — by way of analogy, in man below, when the middos are only according to the intellect, for the intellect is what gives birth to them; and a child, whose intellect is short, etc.

והב' הוא בחי' המדות שמקורן ושרשן למעלה מן השכל רק שיוצאין ונמשכין דרך השכל וכמ"ש בר"מ [ברעיא מהימנא] דז"א בעתיקא אחיד ותליא כו' וכמ"ש באריכות במ"א:

And the second is the level of middos whose source and root are above the intellect, only that they go out and are drawn by way of the intellect; as is written in the Ra'aya Mehemna that Z'eir Anpin is attached to and hangs upon Atika, etc., and as is explained at length elsewhere.

10 ומעתה יובנו ויבוארו ב' הבחי' בסדר ההשתלשלות על נכון. כי הנה הסדר הב' שהן בג' קווין כו' היינו בענין המדות שאין עיקר מציאותן מחו"ב [מחכמה ובינה] כ"א מבחי' הכתר שמאיר בהן

From now on, the two levels in the order of the chain of descent will be properly understood and explained. For the second order, in which they are in three lines, etc., concerns the middos whose main existence is not from Chochmah and Binah but from the level of Keser, which shines in them,

וכמאמר דז"א בעתיקא אחיד ותליא הנ"ל והיינו ע"י בחינת דעת העליון הנ"ל שהוא מבחי' הכתר ומחבר ומייחד בחינת חו"ב [חכמה ובינה] כו' שנמצא בחינת הדעת עומד בין חו"ב [חכמה ובינה] ותחת הכתר כו'.

as in the saying mentioned above, that "Z'eir Anpin is attached to and hangs upon Atika." And this is through the level of upper Daas mentioned above, which is from the level of Keser and connects and unites the level of Chochmah and Binah, etc., so that the level of Daas turns out to stand between Chochmah and Binah and beneath Keser, etc.

משא"כ סדר הא' היינו בבחינת המדות שמציאותן הוא רק מן השכל והיינו ע"י בחינת דעת התחתון המתפשט בתוך המדות ומאיר בהן הארת חו"ב [חכמה ובינה] כו':

Whereas the first order concerns the level of the middos whose existence is only from the intellect; and this is through the level of lower Daas, which spreads within the middos and shines into them the illumination of Chochmah and Binah, etc.

11 ולהבין כל הדברים הנ"ל בתוספת ביאור צריך להבין תחלה בחי' הדעת מהו. ומתחלה נבאר בחי' הדעת התחתון וממנו יובן בחי' דעת העליון. דהנה כבר נתבאר למעלה כי עיקר הולדת המדות הוא מחו"ב [מחכמה ובינה].

To understand all the above with further explanation, we must first understand what the level of Daas is. And first we will explain the level of lower Daas, and from it the level of upper Daas will be understood. For it was already explained above that the main birth of the middos is from Chochmah and Binah.

12 וצריך להבין בחי' דעת מהו משמש. אך הענין הוא דהדעת בכל מקום הוא מבחי' הפנימית.

We need to understand what function Daas serves. But the matter is that Daas, everywhere, is of the level of the inner [dimension].

וכמו"כ [וכמו כן] כאן בחי' הדעת המתפשט בתוך המדות הוא פנימי' [פנימיות / פנימית] המדות שהוא תכלית הבירור שלהן כי הדעת

So too here, the level of Daas that spreads within the middos is the inner dimension (pnimiyus) of the middos, which is their ultimate refinement. For Daas

היינו התקשרות ומחמת התקשרות בחי' חו"ב [חכמה ובינה] בתוך המדות מברר ומבדיל בין טו"ר [טוב ורע] שלא תהיינה המדות מעורבות טו"ר [טוב ורע] כי המדות בטבען כתולדותן יכולות להיות מעורבות טו"ר [טוב ורע].

means connection; and because of the connection of the level of Chochmah and Binah within the middos, it refines and distinguishes between good and evil, so that the middos will not be mixed of good and evil. For the middos, by their nature, as they are born, can be mixed of good and evil.

13 ולכן יניקת החיצוני' [החיצונים] הן מן המדות כמו אברהם שיצא ממנו ישמעאל כו'. וכמו"כ [וכמו כן] בעבודת ה' מבחי' האהבה וההתפעלות כרשפי אש על ידי ההתבוננות בגדולת ה' בשעת התפלה יוכל לבא אח"כ לידי כעס.

Therefore the nurture of the external [forces] is from the middos, as with Avraham, from whom Yishmael came forth, etc. And so too in the service of G-d: from the level of love and the arousal "like flashes of fire," [that comes] through contemplating the greatness of G-d during prayer, one can afterwards come to anger.

ומוכרח להיות שגם בשעת התפלה היה קצת תערובת זר. שאם היתה בבחי' אלקות לבד שהוא גילוי אור ה' על נפשו בשעת התפלה.

It must necessarily be that even during prayer there was some slight admixture of something foreign. For if it had been of the level of G-dliness alone, which is the revelation of G-d's light upon his soul during prayer,

מאין בא אח"כ לידי כעס וכדומה שהוא בחי' יניקת החיצוני' [החיצונים]. כנודע שאין יניקת החיצונים רק מבחי' אחוריים דשם אלקים שהוא ענין בחי' ההסתר כו'

from where would he afterwards come to anger and the like, which is the level of the nurture of the external [forces]? As is known, the external forces draw nurture only from the level of the back (achorayim) of the Name Elokim, which is the matter of the level of concealment, etc.

(וצ"ע [וצריך עיון] בתניא פכ"ח וצ"ל דמ"ש כאן קצת תערובת זר היינו מצד התלבשות הנה"ב [הנפש הבהמית] והמדות שבה הן הם המעורבות טו"ר [טוב ורע]. ולפי שהנפש האלקי' מלובשת בה כו'. וההוכחה היא שגם בשעת התפלה לא יצאה מנרתקה ומהתלבשותה לגמרי מכל וכל כו'.

(And this requires examination [in light of] Tanya, chapter 28. And one must say that what is said here, "some slight admixture of something foreign," is on account of the clothing in the animal soul, whose middos are the ones that are mixed of good and evil; and because the G-dly soul is clothed in it, etc. And the proof is that even during prayer it did not leave its sheath and its clothing entirely, altogether, etc.

והיינו ממש כמש"ש [כמה שכתוב שם] פכ"ח שהקליפה מתאמצת כו'. וגם מן הראיי' [הראייה] שיתבאר מעובדא דר"ח [דרבי חנינא] ב"ת [בן תרדיון] משמע ג"כ כמ"ש דהתם ג"כ קס"ד שטעה בנפשו מחמת טבעיות נפשו הבהמית שאפשר שסייעה בעבודתו כמש"ת [כמו שיתבאר]):

And this is exactly as is written there in chapter 28, that the kelipah exerts itself, etc. And also from the proof that will be explained from the incident of Rabbi Chanina ben Teradyon it is implied likewise, as stated, for there too it entered his mind that he had erred about himself because of the naturalness of his animal soul, which may have assisted in his service, as will be explained.)

14 ובזה יובן מעשה דר' יוסי בן קיסמא עם ר' חנינא בן תרדיון שאמר תמה אני אם לא ישרפו אותך כו'. והשיבו מן השמים ירחמו וא"ל אני אומר לך דברי טעם כו'.

With this will be understood the story of Rabbi Yose ben Kisma with Rabbi Chanina ben Teradyon, [to whom] he said, "I wonder if they will not burn you," etc. And he answered him, "Heaven will have mercy"; and he said to him, "I am telling you words of reason," etc.

15 וא"ל ר"ח מה אני לחיי עוה"ב. וא"ל כלום מעשה כו'. והשיבו מעות פורים וכו' וחלקתים לעניים.

And Rabbi Chanina said to him, "What am I [destined for] as to the life of the World to Come?" And he said to him, "Has any deed come to your hand?" etc. And he answered him, "Purim money," etc., "and I divided it among the poor."

ע"כ. ולכאורה מאד תמוה שאלתו מה הוא לעוה"ב. אם הוא מוסר נפשו על קדוה"ש שהי' מקהיל קהלו' ברבים לא יהי' לו עדיין חלק לעוה"ב.

End of quote. Now, seemingly, his question, what [awaits] him in the World to Come, is very puzzling: if he is giving up his life for the sanctification of G-d's Name, in that he was gathering assemblies in public, would he still not have a share in the World to Come?

16 וגם מה שאל ר' [רבי] יוסי כלום מעשה בא לידך. מהו התשובה על שאלתו כו'. אך הענין שהי' [שהיה] ר' [רבי] חנינא בן תרדיון מסופק בעצמו ענין מסירת

And also, what did Rabbi Yose ask, "Has any deed come to your hand?" What kind of answer is this to his question? etc. But the matter is that Rabbi Chanina ben Teradyon was in doubt about himself concerning the matter of his giving up

נפשו בשביל עסק התורה אם הוא באמיתות לש"ש [לשם שמים] בלבד אף שהי' [שהיה] צדיק מופלג ולומד לשמה באמת מ"מ לפי שיש בנ"א [בני אדם] שמצד טבעו ומזגו ומדותיו להמשיך חשק ותשוקת כל לבבו אל למוד החכמות.

his life for the sake of occupying himself with Torah: whether it was truly for the sake of Heaven alone. Although he was an outstanding tzaddik and truly studied for its own sake, nevertheless, since there are people who, by their nature, their temperament and their middos, draw the desire and longing of their whole heart to the study of the sciences,

17 ולהיות תמיד מחשבתו ולבו ושכלו דבוק בהן. והראי' [והראיה] מהפילסופים מהאומות הקדמונים שהיו שרים גדולים לא יחסר להם כל מעדני עולם.

and for their thought, heart and intellect to be always attached to them. And the proof is from the philosophers of the ancient nations, who were great ministers lacking none of the world's delicacies,

היו עוזבים כל תענוגי' ועוסקים בכל לבבם ותשוקת נפשם בלמוד החכמות. כל היום והלילה אין מחשבתו פנויה.

[yet] they would leave all pleasures and occupy themselves with all their heart and the longing of their soul in the study of the sciences; all day and night his thought is not free

18 ולהבין ולהעמיק בענין החכמות ותערב לנפשו ותתענג בהם כ"כ [כל כך] כמו זולתו בכל תענוגי העולם. וזה אינו להם מצד אמונתם

[from seeking] to understand and to go deeply into the matter of the sciences, and it is pleasant to his soul and he delights in them as much as another [delights] in all the pleasures of the world. And this was not for them on account of their faith,

שהם היו גוים עובדי כוכבים שאין להם שום הכרח ואמונה שיגרום להם סבת עסקם בחכמותיהם בתכונה ותשבורת ופילסופיא חכמת החיצוני' תענוג נפלא כ"א מצד מזג טבעם מאד תכריח בחשק נפלא שנולד בטבע כזה.

for they were star-worshipping gentiles, who have no compulsion or faith that would cause them to have, in their occupation with their sciences — astronomy, mathematics and philosophy, external wisdom — a wondrous delight; but only on account of the temperament of their nature, which compels [them] very strongly, with a wondrous desire that is born in such a nature.

19 ויש מהם נולד במזג אחר שלא יתאווה ויחשוק לחכמות אף כי יבינם אין לו תענוג להשים מחשבתו בהם אפי' [אפילו] רגע אחת רק אחר שרירות לבו רק רע כל היום לזאת תכלה נפשו.

And there are some of them born with a different temperament, who does not crave and desire the sciences; even though he understands them, he has no pleasure in setting his thought on them even for one moment, but only after the stubbornness of his heart, "only evil all the day"; for this his soul yearns.

20 וסבת זה הוא מצד המרות. יש שגובר בו מרה הלבנה שאין ביכלתו לצמצם מחשבתו בדבר א' אף שהוא שכלי ולא יתענג בו כלל.

And the cause of this is the humors. There is one in whom white bile dominates, who is unable to concentrate his thought on one thing, even though it is intellectual, and he takes no delight in it at all.

ויש שגובר בו מרה שחורה בתולדתו תשתוקק נפשו מאד אל החכמה כל חפציה לא ישוו בה כאש' [כאשר] כ"ז [כל זה] מבואר בח"פ [בשמונה פרקים] להרמב"ם [להרבי משה בן מימון] ע"ש פ"ח [פרק ח'].

And there is one in whom black bile dominates from birth: his soul longs greatly for wisdom, "all [other] desires cannot compare to it" — as all this is explained in the Rambam's Eight Chapters; see there, chapter 8.

21 ולכן גם בישראל ימצא טבעיים מחולקים כמותם. אך שתמשיך נפשו לדבר הנהוג בישראל כמו ענין למוד התורה שבע"פ [שבעל פה]. יחשוק נפשו ולבו להגות בה יום ולילה לא ישבות.

Therefore among Jews too one will find natures divided like theirs; but [in a Jew] his soul will be drawn to a thing customary among Jews, such as the study of the Oral Torah: his soul and heart will long to meditate in it day and night without ceasing.

ולפיכך ר"ח [רבי חנינא] ב"ת [בן תרדיון] היה ירא שמא גם מצד טבעו גופני' גורם לו מסירת נפשו בעד החכמה אף שבודאי אינו אלא מעט מזעיר מ"מ אין זה להי' לבדו כו'.

Therefore Rabbi Chanina ben Teradyon feared that perhaps his bodily nature too was causing his self-sacrifice for the sake of wisdom. Although it was certainly only a tiny bit, nevertheless this is not "to G-d alone," etc.

22 ושאל מר' [מרבי] יוסי היאך הוא משיג בו. אם הוא מנוחלי העוה"ב [העולם הבא] שאין בלבו אלא אחד כו'. והשיבו זה לא יבורר כ"א אם בא מעשה לידך.

And he asked Rabbi Yose how he could ascertain this about himself: whether he is among those who inherit the World to Come, in whose heart there is only One, etc. And he answered him: this can be clarified only if a deed has come to your hand.

פי' נסיון שהחילוק בו שאם הוא מצד טבע הגוף אף שיחשוק חשק נפלא עכ"פ [על כל פנים] לא יגיע למס"נ [למסירות נפש] כו' ואמר לו שמעות פורים כו'

That is, a test, in which the distinction [lies]: if it comes from the nature of the body, then even though he desires with a wondrous desire, in any case it will not reach self-sacrifice (mesirus nefesh), etc. And he told him that the Purim money, etc.,

שהוא ענין פיזור ממון שזה אות ומופת שאין במס"נ [במסירות נפש] שלו אפילו שרש המרה כו'. שמדת המרה שחורה הנ"ל גורמת מדת הקמצנות.

which is a matter of distributing money — this is a sign and proof that in his self-sacrifice there is not even the root of the humor, etc. For the trait of black bile mentioned above causes the trait of miserliness,

23 והמרה הלבנה הפיזור כו' לכן השיבו א"כ מחלקך יהא חלקי שמזה מובן שמס"נ [שמסירות נפש] על התורה הוא רק לפי שאין בלבו אלא אחד ואין בו תערובת טבעית כלל.

and white bile [causes] distributing [money], etc. Therefore he answered him, "If so, may my portion be of your portion." From this it is understood that his self-sacrifice for the Torah is only because in his heart there is only One, and there is no natural admixture in it at all.

ומכ"ז [ומכל זה] מובן שיוכל להיות במדות הנפש בחי' תערובת שאפי' [שאפילו] במדה שנראה ודאי טוב גמור יוכל להיות שיש בזה עדיין קצת תערובת כו'.

From all this it is understood that there can be, in the middos of the soul, a level of admixture, so that even in a middah that seems certainly entirely good, it can be that there is still some slight admixture in it, etc.

ולכן כדי שיהי' [שיהיה] בירור המדות לתכליתן הוא ע"י בחי' הדעת. והיינו שהוא ממשיך פנימי' המדות [פנימיות / פנימית]

Therefore, for there to be refinement of the middos to their ultimate [degree], it is through the level of Daas; that is, it draws out the inner dimension of the middos.

כי עיקר תערובת טו"ר [טוב ורע] זה שייך בחיצוני' הלב משא"כ בבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] הלב כו' (עיין מש"ל [מה שכתוב לעיל] בסוף ד"ה להבין ענין הברכות כו').

For this admixture of good and evil pertains mainly to the outer dimension of the heart, which is not so in the level of the inner dimension of the heart, etc. (See what was written above, at the end of the discourse beginning "To understand the matter of the blessings," etc.)

והנה כ"ז [כל זה] בבחי' דעת התחתון המתפשט במדות אהוי"ר [אהבה ויראה]. שהדעת הזה הוא תחת הבינה ואהבה שנולדה מהבינה והדעת נק' אהבת עולם.

Now all this is on the level of lower Daas, which spreads into the middos of love and awe. For this Daas is beneath Binah; and the love that is born from Binah and Daas is called ahavas olam (worldly love).

ובזוהר נק' אהבה זוטא. ומתוך זה נוכל להבין ג"כ בבחי' דעת העליון. כי הנה יש ב' מיני מדות.

And in the Zohar it is called ahavah zuta (lesser love). And from this we can also understand the level of upper Daas. For there are two kinds of middos.

הא' המדות הנולדי' מהשכל וכשהם נולדים ונמשכים מהשכל ע"י הדעת אז הם בבחי' פנימיות ובבירור יותר מכל סיג.

The first: the middos that are born from the intellect; and when they are born and drawn from the intellect through Daas, they are in a state of inwardness, and refined, more [free] from all dross.

24 והב' הם המדות שלמעלה מהשכל. ונק' אהבה רבה שיש בכל נפש. ולמעלה הוא בחי' מדות שבכתר חו"ג [חסד וגבורה] דא"א

And the second are the middos that are above the intellect; [this love] is called ahavah rabbah (great love), which is in every soul. And above, it is the level of the middos within Keser: the Chesed and Gevurah of Arich Anpin,

שהם למעלה מהשכל שהוא חו"ב [חכמה ובינה] רק שנמשכים דרך מעבר בחו"ב [בחכמה ובינה]. והם נמשכים ע"י הדעת שעומד בקו האמצעי. מכוון תחת הכתר.

which are above the intellect, that is, Chochmah and Binah, only that they are drawn by way of passage through Chochmah and Binah. And they are drawn through the Daas that stands in the middle line, aligned directly beneath Keser.

משא"כ חו"ב [חכמה ובינה] הם חח"ן [חכמה חסד נצח] מימין בג"ה [בינה גבורה הוד] משמאל לכן ע"י הדעת זה נמשכים המדות דכתר שהם מדות שלמעלה מהשכל להיות נמשכין בז"א.

Whereas Chochmah and Binah are Chochmah, Chesed and Netzach on the right [and] Binah, Gevurah and Hod on the left. Therefore, through this Daas, the middos of Keser, which are middos above the intellect, are drawn so as to be drawn into Z'eir Anpin.

ולמטה הוא הגילוי במדות שבלב כו' ובחי' אה"ר [אהבה רבה] זו ישנה ג"כ בכל א' וכמ"ש בתניא (ס"פ מ"ו) ע"פ בהמות הייתי עמך בהמות לשון רבים כו' דעת העליון הכולל חו"ג [חסד וגבורה] כו' ע"ש.

And below, it is the revelation in the middos of the heart, etc. And this level of ahavah rabbah is also present in everyone, as is written in Tanya (end of chapter 46) on the verse, "I was as beasts (behemos) with You" — behemos is plural, etc., the upper Daas that includes Chesed and Gevurah, etc.; see there.

וזהו ענין רבקה שהוא בחי' קשר וחבור של שלש או ארבע בקר יחד להיותה בחי' אה"ר [אהבה רבה] שהוא המדות שלמעלה מהשכל שהם בחינת התכללות כל המדות יחד ואין בהם התחלקות כלל

And this is the idea of Rivkah, which is the level of a tie and binding together of three or four cattle; for she is the level of ahavah rabbah, which is the middos above the intellect, which are the level of the inclusion of all the middos together, with no division among them at all

(וכנ"ל שדעת כולל חו"ג [חסד וגבורה] שהן תרין עטרין הנמשכים מכתפין דאריך) כי בהמדות שעיקר התהוותן הוא מהשכל שייך התחלקו' [התחלקות] המדרגה

(and as above, that Daas includes Chesed and Gevurah, which are the "two crowns" drawn from the shoulders of Arich [Anpin]). For in the middos whose main coming-into-being is from the intellect, division of levels applies,

כי אותו השכל שמוליד אהבה הוא אינו אותה ההשכלה המוליד יראה ואותו השכל שמוליד יראה אינו המוליד אהבה.

for the very intellect that gives birth to love is not the same intellection that gives birth to awe, and the intellect that gives birth to awe is not the one that gives birth to love.

ולכן המדות הנולדים מהן הן בחי' ענפין מתפרדין זמ"ז [זה מזה] משא"כ בלמעלה מהשכל אין שייך התחלקות כלל והוא ע"ד ההפרש בין עולם העקודים לעולם הנקודים.

Therefore the middos born from them are the level of branches that separate from one another; whereas in what is above the intellect, division does not apply at all. And this is like the difference between the World of Akudim and the World of Nekudim:

שבעקודי' כל הע"ס [העשר ספירות] עקודי' [עקודים] בכלי' [בכלים / בכלי] א' ואין בהם התחלקות כלל. משא"כ בנקודים הם י' נקודות מחולקי'.

that in Akudim all ten Sefiros are bound together in one vessel, and there is no division among them at all; whereas in Nekudim they are ten separate points.

והיינו משום כי נקודים הוא מבחינת חכמה (כי בענין טנת"א [טעמים נקודות תגין אותיות] הנקודות בחינת חכמה כו') ושם שייך התחלקות אבל העקודים הוא מבחי' כתר דשם הוא למעלה מההתחלקות.

And this is because Nekudim is from the level of Chochmah (for in the matter of ta'amim, nekudos, tagin and osiyos, the nekudos are the level of Chochmah, etc.), and there division applies; but Akudim is from the level of Keser, for there it is above division.

ולכן בחי' המדות שלמעלה מהשכל הנק' אה"ר [אהבה רבה] שיש בכל נפש זה נק' בחי' רבקה שהוא קשר וחבור כמה בהמות דר"ל [דרוצה לומר] התכללות המדות יחדו ממש.

Therefore the level of the middos above the intellect, called ahavah rabbah, which is in every soul — this is called the level of Rivkah, which is a tie and binding of several beasts; that is to say, the actual inclusion of the middos together.

וז"ש [וזהו שכתוב] ותרד העינה יש לפרשו כפשוטו ל' [לשון] ירידה ממש כי החכ' [החכמה] נק' מעיין. כי והחכמה מאין תמצא מבחי' כתר כמו המעיין הנובע מתחת לארץ. ונהר הוא בחי' בינה.

And this is [the meaning of] what is written, "And she went down to the spring": it can be explained according to its plain meaning, an expression of actual descent. For Chochmah is called a spring, since "Chochmah is found from ayin (nothingness)," from the level of Keser, like a spring that wells up from beneath the earth. And a river is the level of Binah.

והנה לגבי רבקה שהם המדות שבכתר א"כ ההמשכה בחו"ב [בחכמה ובינה] נק' ותרד העינה (ועמ"ש בפי' ויוציאנו ה' אלקינו ממצרים. או"א [אבא ואימא] שהלבישו לזרועות דא"א כו') ותמלא כדה היינו כ"ד ספרין דאורייתא.

Now, in relation to Rivkah, which is the middos within Keser, the drawing-down into Chochmah and Binah is therefore called "and she went down to the spring" (and see what is written in the explanation of "And the L-rd our G-d brought us out of Egypt": Abba and Imma, which clothed the arms of Arich Anpin, etc.). "And she filled her pitcher (kadah)": this is the twenty-four (kad) books of the Torah,

דאוריי' [דאורייתא] מחכמה נפקת. ובעבודה הוא שע"י האה"ר [האהבה רבה] ממשיכים התגלות אור א"ס בחכמה ובתורה דמחכמה נפקת.

for the Torah comes forth from Chochmah. And in divine service, this is that through ahavah rabbah one draws down the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof) into Chochmah and into the Torah, which comes forth from Chochmah.

ותעל כי באמת ירידה זו עלייה היא כי פי' אורייתא מחכמה נפקת היינו שהתגלותה היא מחכמה

"And she came up": for in truth this descent is an ascent. For the meaning of "the Torah comes forth from Chochmah" is that its revelation is from Chochmah,

אבל שרשה למעלה מהחכמה כי תרי"ג מצות דאורייתא עם ז' מצות דרבנן הם תר"ך עמודי אור שהם בחי' כתר וא"כ התורה נמשכת מחכ' [מחכמה] שבכתר

but its root is above Chochmah. For the 613 mitzvos of the Torah, together with the seven mitzvos of the Rabbis, are the 620 pillars of light, which are the level of Keser; and so the Torah is drawn from the Chochmah within Keser,

שהיא גבוה מבחי' המדות שבכתר הנק' רבקה של שלש בקר כנ"ל (ועמ"ש במ"א בענין תנופת שתי הלחם ע"ג שני הכבשים):

which is higher than the level of the middos within Keser, called Rivkah of three cattle, as above. (And see what is written elsewhere on the matter of the waving of the two loaves upon the two lambs.)

25 וזהו מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. והיינו להיות שאהבה זו היא בחי' אה"ר [אהבה רבה] ששרשה למעלה מהשכל ע"כ לא ישקיטו המים

And this is [the meaning of] "Many waters cannot extinguish the love." That is, since this love is the level of ahavah rabbah, whose root is above the intellect, therefore the many waters

רבים והנהרות שהן השגות אלקות הנמשכים מחו"ב דאצי' את האהבה זו כיון ששרשה למעלה מכל ההשגות ונמשכה מבחי' דעת עליון הממשיך בחי' מדות שבכתר כו'.

and the rivers — which are comprehensions of G-dliness drawn from Chochmah and Binah of Atzilus — cannot quench this love, since its root is above all comprehensions and it is drawn from the level of upper Daas, which draws down the level of the middos within Keser, etc.

אך אם יתן איש את כל הון ביתו בוז יבוזו לשון ביזה ושלל כי ביתו קאי על אותיות התורה דכתיב בחכמה יבנה בית.

But "If a man would give all the wealth of his house... boz yavuzu" — an expression of plunder and spoil. For "his house" refers to the letters of the Torah, as it is written, "With Chochmah a house is built."

26 והון ביתו היינו מ"ש ובדעת חדרים ימלאון כל הון יקר ונעים והיינו בחי' דעת העליון שממשיך גילוי בחי' הכתר שלמעלה מהחכמה.

And "the wealth of his house" is what is written, "And by Daas the chambers are filled with all precious and pleasant wealth"; and this is the level of upper Daas, which draws down the revelation of the level of Keser, which is above Chochmah.

ודעת זה מחבר חו"ב [חכמה ובינה] שהם תושב"כ [תורה שבכתב] ותושבע"פ [ותורה שבעל פה] וממשיך בהן אור הכתר דהיינו להיות גילוי רצון העליון איך לעשות הסוכה והציצית והתפילין.

And this Daas connects Chochmah and Binah, which are the Written Torah and the Oral Torah, and draws into them the light of Keser; that is, that there be a revelation of the Supreme Will: how to make the sukkah, the tzitzis and the tefillin.

ולכן גם בחי' אה"ר [אהבה רבה] הנ"ל תתרוה צמאונה ע"י גילוי זה כיון שהוא ג"כ המשכת דעת עליון ולא עוד

Therefore the above-mentioned level of ahavah rabbah too will have its thirst quenched through this revelation, since it too is a drawing-down of upper Daas. And not only that,

אלא שהוא המשכה מבחי' גבוה יותר הרבה מהמשכת המדות שלמעלה מהשכל כי המדות הם בחי' ז"ת [ז' תחתונות] דא"א.

but it is a drawing-down from a level much higher than the drawing-down of the middos that are above the intellect; for the middos are the level of the seven lower [Sefiros] of Arich Anpin,

אבל הון ביתו הוא התורה זהו בחי' ג"ר [ג' ראשונות] דא"א (ועמ"ש בדרוש השופר שהכתר הוא ממוצע בין המאציל לנאצלים שיש בו מבחי' תחתונה שבמאציל והוא בחי' ג"ר [ג' ראשונות] דא"א.

whereas "the wealth of his house," which is the Torah, is the level of the first three [Sefiros] of Arich Anpin. (And see what is written in the discourse on the shofar, that Keser is intermediary between the Emanator and the emanated, for it has [something] of the lowest level of the Emanator, and this is the level of the first three of Arich Anpin;

ויש בו בחי' שרש הנאצלים והוא מז"ת [מז' תחתונות] ע"ש. וא"כ מובן איך שבחי' זו דהון ביתו הנמשך ע"י התורה שהוא מבחי' ג"ר [ג' ראשונות] גבוה לאין קץ גם מבחי' המדות שלמעלה מהשכל שהן בחי' ז"ת [ז' תחתונות] כו'.

and it has the level of the root of the emanated, and this is from the seven lower [Sefiros]; see there. Accordingly, it is understood how this level of "the wealth of his house," which is drawn through the Torah, being from the level of the first three, is infinitely higher even than the level of the middos that are above the intellect, which are the level of the seven lower [Sefiros], etc.

וזהו ותרד העינה כו' ותעל שהיא עלייה גדולה למעלה מבחי' רבקה. וביאור הענין שדעת זה שנמשך ע"י התורה דהיינו מ"ש הון ביתו גבוה מבחי' דעת הממשיך אה"ר [אהבה רבה] יובן עם מ"ש בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' שמות ע"פ

And this is "And she went down to the spring," etc., "and she came up": which is a great ascent, above the level of Rivkah. And the explanation of the matter — that this Daas, which is drawn through the Torah, namely what is written, "the wealth of his house," is higher than the level of the Daas that draws down ahavah rabbah — will be understood with what is written in Likkutei Torah, Parshas Shemos, on the verse

כי סר לראות שבחי' דעת הכולל תרין עטרין עם היותן מדות דכתר הוא למטה מבחינת דעת הכולל תרין אחסנתוי דאו"א [דאבא ואימא] כו' שממשיך ב"פ [ב' פעמים] קדמאין שהם בחי' חב"ד [חכמה בינה ודעת] שבחו"ג [שבחסד וגבורה] דא"א.

"[And G-d saw] that he turned aside to see": that the level of the Daas that includes the "two crowns," though they are the middos of Keser, is below the level of the Daas that includes the "two inheritances" of Abba and Imma, etc., which draws down the two first sections, which are the level of Chochmah, Binah and Daas within the Chesed and Gevurah of Arich Anpin.

ועמ"ש בפ' ראה אנכי נותן בענין יום יום יעמס לנו כו' ע"ש. ויובן שייכות ש"י עולמות לדעת זה. וגם דעת זה שרשו עוד גבוה יותר דהיינו מתקון ואמת כו'. וז"ש [וזהו שכתוב] תורת אמת כו').

And see what is written in Parshas Re'eh, [on] "See, I set before you," on the matter of "Day by day He loads us," etc.; see there. And the connection of the 310 worlds to this Daas will be understood. And also, the root of this Daas is higher still, namely from the tikkun "and truth," etc. And this is [the meaning of] what is written, "The Torah of truth," etc.)

ובכ"ז [ובכל זה] יובן מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] דחייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום. דצ"ל מספר מאה דוקא. אלא

With all this will be understood the saying of our Sages, of blessed memory, that a person is obliged to recite one hundred blessings every day. [Why] must it be the number one hundred specifically? But

כי פי' א"ת [אל תקרי] מה אלא מאה כי מה היינו בחי' מלי ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וצריך להמשיך מבחי' סוכ"ע בממכ"ע [בממלא כל עלמין].

the explanation: "Do not read mah (what) but me'ah (one hundred)." For mah is the level of Malchus, the light that fills all worlds (memalei kol almin); and one must draw down from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) into memalei kol almin.

והוא ע"י הכתר שהוא הממוצע בין המאציל לנאצלים. ולכן צ"ל מאה ברכות דוקא להמשיך מע"ס [מעשר ספירות] דא"א הכלולים מעשר

And this is through Keser, which is the intermediary between the Emanator and the emanated. Therefore there must be one hundred blessings specifically, to draw down from the ten Sefiros of Arich Anpin, [each] comprising ten,

דהיינו שיהי' [שיהיה] ההמשכה גם מג"ר [מג' ראשונות] דא"א כנ"ל. וזהו ונאם הגבר הוקם ע"ל שהע"ן מורה על ז"ת [ז' תחתונות]. והלמ"ד על ג"ר [ג' ראשונות].

that is, so that the drawing-down be also from the first three [Sefiros] of Arich Anpin, as above. And this is [the meaning of] "The saying of the man raised on high (al)," for the ayin indicates the seven lower [Sefiros], and the lamed the first three.

(ובזה יובן משארז"ל [מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] שהיו מתים ק' אנשים בכל יום עד שתקן דוד מאה ברכות. וצ"ל השייכות שע"י המאה ברכות פסקו מלמות).

(And with this will be understood what our Sages, of blessed memory, said: that one hundred people used to die every day until David instituted one hundred blessings. And the connection must be explained: how, through the hundred blessings, they stopped dying.)

אך הענין כי הנה ע"י גילוי זה דסוכ"ע יהיה תח"ה [תחיית המתים] לע"ל [לעתיד לבוא]. והנה ענין תחיית המתים שיהיה גוף עם קרביים ומעיים וחי וקים לעולם בלי אכילה ושתיה.

But the matter is that through this revelation of sovev kol almin, the Resurrection of the Dead will take place in the Time to Come. Now the idea of the Resurrection of the Dead is that there will be a body with innards and intestines, living and enduring forever without eating and drinking.

ואיך הוא זה אלא ע"י שיהי' [שיהיה] גילוי סוכ"ע דקמיה שוה רוחניות וגשמיות ממש. ע"כ גם הגוף יוכל לחיות מזה.

And how can this be, except through there being a revelation of sovev kol almin, before which spirituality and physicality are truly equal? Therefore the body too will be able to live from this.

27 ועד"מ באדם יש ב' מיני המשכות. הא' בבחי' פנימיות השכל במוח. ומדות בלב. כח המעשה ביד כו'.

And by way of analogy: in man there are two kinds of drawing-down. The first is in the manner of inwardness: the intellect in the brain, and the middos in the heart, the power of action in the hand, etc.

והב' בחי' מקיף והוא הרצון והמחשבה שישנו אפילו ברגל שמיד כשרוצה להניע רגלו תתנענע רגלו כו'.

And the second is the level of the encompassing (makif): this is the will and the thought, which are present even in the foot; for as soon as he wants to move his foot, his foot moves, etc.

ואע"פ [ואף על פי] שהרגל אינו כלי לגילוי המחשבה מ"מ פועל בו המחשבה וזהו בחי' מקיף. ועד"ז גם הגוף הגשמי יקבל חיות וקיום למזון מאור א"ס ב"ה ממש ודי"ל [ודי למבין]:

And although the foot is not a vessel for the revelation of thought, nevertheless the thought acts upon it; and this is the level of the encompassing. And in the same way, the physical body too will receive life-force and existence, as nourishment, from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself. And this is sufficient for the understanding.

TORAH OHR • PARSHAS TOLDOS • MAAMAR 4

ויחפרו עבדי יצחק בנחל כוי

"And Yitzchak's servants dug in the valley… a well that princes dug"

1 ויחפרו עבדי יצחק בנחל כוי. באר חפרוה שרים וגו'. דהנה איתא בגמ' [בגמרא] ע"פ והנהר הרביעי הוא פרת הוא דמעיקרא שממנו נפרדו לארבעה ראשים דהיינו ג' יצאו ממנו והרביעי

"And Yitzchak's servants dug in the valley," etc. "A well that princes dug," etc. For behold, it is stated in the Gemara on [the verse] "And the fourth river, it is Perat": "It is the one from the beginning," from which [the river] parted into four heads; that is, three went out from it, and the fourth

הוא בעצמו ואמרו כל הנהרות למטה מפרת וכל מעיינות שבעולם נובעים מסולמא דפרת פי' מתחת לקרקע נוקב והולך עד שבחפירה מועטת ימצא באר מים חיים.

is [Perat] itself. And they said: All the rivers are lower than Perat, and all the springs in the world well up from the ladder of Perat. Meaning: beneath the ground it bores its way onward, until with a little digging one finds a well of living water.

2 ולכאורה תמוה מפני מה יקרא באר מים חיים כיון שעיקר נביעתו הוא מנהר פרת. והענין דהנה כתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן כוי

At first glance it is puzzling: why should it be called a well of living water, since the essence of its welling up is from the river Perat? The explanation is this. Behold, it is written, "And a river goes out from Eden to water the garden," etc.

ג"ן סדרי דאורייתא פי' כידוע שבתחלה צריך לקבל עומ"ש [עול מלכות שמים] בשלימות דהיינו להאמין באמונה שלימה באחדות ה'

"The garden" (gan): the fifty-three orders of the Torah. Meaning: as is known, at first one must accept the yoke of the kingship of Heaven completely, that is, believe with complete faith in the unity of G-d,

שהוא המהווה כל העולמות וכולא קמיה כלא חשיב וכולא חד כו׳ וכאשר יתבונן האדם בק״ש [בקריאת שמע] וישים ללבו היטיב ענין האחדות ויקבל עליו באמת עול מל׳

that He brings all the worlds into being, and all before Him is considered as nothing, and all is one, etc. And when a person contemplates during the Shema and sets his heart well upon the matter of [G-d's] unity, and truly accepts upon himself the yoke of [His] kingship —

כי יעקב חבל נחלתו חפצם לדבקה בו בכל לבבם ומאמינים באחד וחפצים בו אבל אין מקום שישרה בו בחי׳ אחד לאחר שקבל עליו.

for "Yaakov is the lot of His inheritance": their desire is to cleave to Him with all their heart, and they believe in the One and desire Him — yet there is no place in which the level of "One" may rest within him after he has accepted [it] upon himself.

3 ואין לו מקום אלא בתורה שהיינו שמיד אחר קבלת מ״ש ילמוד בעיון מחשבתו ושכלו ודבורו בתורה שבע״פ [שבעל פה] וקודם למודו יתבונן באחדות ה׳ כו׳

And it has no place except in the Torah. That is: immediately after accepting the kingship of Heaven, he should study the Oral Torah in depth, with his thought, his intellect and his speech; and before his study he should contemplate the unity of G-d, etc.

ועי״ז יגרום לו העסק בתורה בכל עומק מחשבתו ולבבו וכו׳ וזהו נק׳ ונהר יוצא מעדן פי׳ מעדן מעם הקב״ה שנק׳ עדן ונהר הוא לשון המשכה

And through this, engagement in Torah with all the depth of his thought and his heart, etc., will come about for him. And this is called "And a river goes out from Eden." Meaning: "from Eden" — from the Holy One, blessed be He, who is called "Eden"; and "river" is a term for drawing down.

פי׳ כאשר יומשך אלהות מלמעל׳ [מלמעלה] למטה בקבל׳ מ״ש המשכה זאת משקה את הגן היא התורה שהיא ד׳ אמות של הלכה במקום קדשי קדשים אורייתא היכלא דמלכא שבה שורה אחדות ה׳ כו׳

Meaning: when G-dliness is drawn down from above to below through the acceptance of the kingship of Heaven, this drawing-down waters the garden, which is the Torah, which is "the four cubits of halachah," in the place of the Holy of Holies — "the Torah is the King's palace" — in which the unity of G-d rests, etc.

כאשר יתקיים בו בחי' נהר יוצא מעדן בתפלתו ושעור למודו מיד אחר התפלה אבל אחי"כ צריך לעסוק בכל מחשבתו כו'

When the level of "a river goes out from Eden" is fulfilled in him in his prayer and in his set study immediately after prayer — but afterwards he must occupy all his thought, etc.,

בעניני עולם השפל ושוכח כל התבוננותו בקבלת מ"ש מפני גשמיות גופו על מעוט דעת שלו ויתרחק מאד מבחינה שהיה לו דעת בתפלתו ועבודתו בתורה כו'

with the affairs of the lowly world, and he forgets all his contemplation in accepting the kingship of Heaven because of the physicality of his body, on account of his meager understanding (daas), and he becomes very distant from the state in which he had understanding in his prayer and his service in Torah, etc. —

לכך נתן לנו מצות לעשותם כל היום כי ענין המצות מעשיות הם הגבה למעלה מעלה בפנימיותם ושרשם

therefore He gave us mitzvos to perform all day. For the matter of the practical mitzvos is that they are lofty, exceedingly high in their inner dimension (pnimiyus) and their root,

אך שנתלבשו בכמה לבושים בהשתלשלות העולמות כו' ומ"מ רומזים על מדרגה הגבוה שבשרש' [שבשרשם] כמו מצות ציצי' [ציצית] שענינה למעלה בעולמות עליונים ונתלבשה מצותה בשמונה חוטין של צמר וה' קשרים כו'

only they have been clothed in many garments in the chain of descending worlds (hishtalshelus), etc. Nevertheless, they allude to the lofty level that is in their root: for example, the mitzvah of tzitzis, whose meaning is on high in the supernal worlds, and its mitzvah has been clothed in eight threads of wool and five knots, etc.

ולכן המצות לא תצטרך להם עבודת האדם לתקנם ולכוון אל אמתתם כי מצות א"צ [אין צריך / אינו צריך] כוונה לפי שהן בעצמם מתוקנים ונשתלשלו ממעלה למטה כו' והעושה המצוה המשכת אלהות שגורם אינה מצד עבודתו רק מחמת המצות עצמן כו'.

Therefore the mitzvos do not need a person's service to rectify them and to aim at their true essence, for "mitzvos do not require intention," since they themselves are rectified and have descended step by step from above to below, etc. And [for] one who performs the mitzvah, the drawing-down of G-dliness that he brings about is not by virtue of his service, but only because of the mitzvos themselves, etc.

משא״כ בתורה ותפלה שהיא עבודת הלב תלויה דוקא בכוונת האדם כו׳ ועיקר הכוונה הצריכה בעשיי׳ [בעשייה] המצות הוא שיתבונן בתחילה איך שהוא מאד רחוק מה׳

This is not so with Torah and prayer, which is the service of the heart: it depends specifically on the person's intention, etc. And the main intention needed in performing the mitzvos is that he first contemplate how very far he is from G-d,

ע״י טרדתו כל היום בהבלי חפצי העוה״ז וגשמיות חומרו ועוונותיו מסך מבדיל לבלתי התקרב אל ה׳ אפי׳ [אפילו] מעט ויתבונן

through his being taken up all day with the vanities of the concerns of this world, and the physicality of his material nature, and his sins — a separating screen, [keeping him] from drawing near to G-d even a little. And he should contemplate

בזה היטב הדק וישבור לבו בהתבוננ׳ [בהתבוננות] זה ויכנע לבבו מפני שמ״מ חפץ הוא להתקרב אל ה׳ בתורתו כו׳ ויכוון במצוה שנזדמנה לידו בעשותו אותה.

this thoroughly and minutely, and break his heart with this contemplation, and his heart will be humbled — because nevertheless he does desire to draw near to G-d through His Torah, etc. And he should have [this] intention in a mitzvah that comes to his hand, while performing it.

שהוא כמו באר מ״ח שנובע מתחת הקרקע מנהר א׳ שאע״פ [שאף על פי] שהנהר אינו נק׳ מ״ח אבל המים היוצאים ממנו ונוקב והולך עובי עפר הקרקע נק׳ מים חיים מפני שמתברר ומתלבן ע״י דחקם לצאת בעפר החומרי

For this is like a well of living water that wells up from beneath the ground from a river: although the river is not called "living water," the water that comes out of it and bores its way through the thickness of the ground's earth is called "living water," because it is refined and purified by being pressed to come out through the material earth.

וכן ממש עשיית המצוות כשהי׳ [כשהיה] לו בתחלה בתפלתו ועבודתו בחי׳ נהר יוצא מעדן הנ״ל רק שנכסה ונעלם בתוכו ע״י גשמיות תשוקת גופו כל היום.

And exactly so is the performance of the mitzvos: at first, in his prayer and service, he had the level of "a river goes out from Eden" mentioned above, only it became covered and hidden within him through the physicality of his body's longing all day.

4 וכשעושה המצוה שנובעת מנהר הנ"ל פי' מפני שזוכר שכבר קבל ע"ע [על עצמו / על עצמך] מ"ש בכל לבבו ולכך עושה מצותיו ליכנס בעול מלכותו אע"פ [אף על פי] שעכשיו אין לו בחי' נהר הנ"ל סומך לבו על שכבר גמר בלבו לעבוד ה' באמת זהו

And when he performs the mitzvah that wells up from the river mentioned above — meaning, because he remembers that he has already accepted upon himself the kingship of Heaven with all his heart, and therefore he performs his mitzvos to enter under the yoke of His kingship; even though now he does not have the level of the river mentioned above, he relies in his heart on having already resolved in his heart to serve G-d in truth — this is

כמו באר מ"ח מפני שמאד ערב לו זאת המעט בעבודת ה' מפני שהתבונן שמאד מאד רחוק הוא מה'.

like a well of living water, because this small measure in the service of G-d is very pleasant to him, since he has contemplated that he is very, very far from G-d.

5 ועושה המצוה הוא ע"ד הנ"ל שמאד מתוק וערב לו לעשות המצוה כו' כמו הבאר כשחופרין בקרקע ומוצאים מים הם מ"ח מפני שעברו עובי העפר כן עשיית המצות עשייתו אותה נובעת מנהר הנ"ל כו'.

And [when] he performs the mitzvah in the manner described above, [so] that it is very sweet and pleasant to him to perform the mitzvah, etc. — like the well: when one digs in the ground and finds water, it is living water because it has passed through the thickness of the earth; so too the performance of the mitzvos: his performance of it wells up from the river mentioned above, etc.

6 וזהו שהיה האריז"ל [האר"י זכרונו לברכה] שמח מאד בעשיית המצות ולכך זכה לרה"ק [לרוח הקודש] ולא שמח בעבודתו כו' כי המצות בפני עצמם קדושתם כו'

And this is [why] the Arizal rejoiced greatly in performing the mitzvos, and therefore merited the holy spirit (ruach hakodesh), and did not rejoice in his [own] service, etc.; for the mitzvos in themselves, their holiness [is their own], etc.,

כנ"ל ועשיותה באמהתבוננות שפלות התקרבותו אל ה' שזו היא מדת ענוה באמת שנאמר על מרע"ה [משה רבינו עליו השלום] כי עיקר השפלו' בפני כל אדם שאמרו א"א להיו' [להיות] כ"א עד"ז שרואה בחבירו שהוא יותר קרוב לה' כו'

as [explained] above. And his doing it came from contemplating the lowliness of his closeness to G-d. For this is the true trait of humility that is said of Moshe our teacher, peace be upon him; for the essence of lowliness before every person — which, they said, is impossible except in this way — is that he sees in his fellow that he is closer to G-d, etc.

וזהו נפש שבעה תבוס נופת שאפילו הדבש מר לו אבל נפש רעבה כל מר מתוק

And this is [the meaning of] "A sated soul tramples honeycomb" — even honey is bitter to it — "but to a hungry soul every bitter thing is sweet."

פי׳ באר מ״ח הנ״ל ע״י חפירותו בעפר גופו כשיוצא מעט מים מתוקים ערבים לו מאד מפני שגופו רעבה בעבודת ה׳ וזהו באר חפרוה שרים:

Meaning: the well of living water mentioned above — through his digging in the earth of his body, when a little water comes out, it is sweet and very pleasant to him, because his body is hungry in the service of G-d. And this is "A well that princes dug."

TORAH OHR • PARSHAS TOLDOS • MAAMAR 5

ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'

"See, the fragrance of my son is like the fragrance of a field"

1 ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'. להבין דהא יצחק הבין שהוא עשו ואיך היה חשוב בעיניו כ"כ [כל כך]. גם באמת אינו מובן איך היה עשו בעיני יצחק.

"See, the fragrance of my son is like the fragrance of a field which G-d has blessed." [We need] to understand: Yitzchak understood that it was Esav, so how was he so esteemed in his eyes? Also, in truth it is not understood how Esav [stood] in Yitzchak's eyes.

כי פעם אמר הכתוב כי ציד בפיו שהי' [שהיה] מרמהו בשאלות איך מעשרין את התבן כו'

For at one point the verse says, "for [there was] game in his mouth": that he would deceive him with questions such as how one tithes straw, etc.

ופעם אמר הכתוב הקל קול יעקב והיינו לפי שאמ' כי הקרה ה' אלהיך כו' וידע שעשו אין ש"ש [שם שמים] שגור בפיו.

And at another point the verse says, "The voice is the voice of Yaakov": that is, because he said, "for Havayah your G-d brought it about [for me]," etc., and he knew that Esav does not have the Name of Heaven fluent on his lips.

אך הענין כי הנה עשו סוספיתא דדהבא פסולת הגבו' [הגבורה] דיצחק שהוא בחי' מעלת הזהב על הכסף ומפסולת שלו יצא עשו ורישא דעשו בעטפוי דיצחק.

But the matter is this: Esav is "the dross of gold" (sosfisa dedahava), the refuse of Yitzchak's Gevurah (restraint), which is the level of the superiority of gold over silver; and from its refuse Esav came forth. And "the head of Esav [lies] in the bosom of Yitzchak."

2 ולהבין ענין רישא הנה יש י"א סממני הקטרת הצרי והצפורן כו' והם כנגד יו"ד כתרין דמסאבותא שהוא החיות שבקדושה המחי' [המחיה] את זלע"ז [זה לעומת זה]

To understand the matter of the "head": there are eleven spices of the incense, "the balsam and the onycha," etc., and they correspond to the ten crowns of impurity (kisrin demisaavusa); this is the life-force within holiness that gives life to the "one opposite the other."

כמו שיש בקדושה י"ס [י' ספירות] כך יש ממש בקליפה הארה מי"ס [מי' ספירות] דקדושה. אך בקדושה עשר ולא תשע ולא י"א ובקליפה הוא י"א סממני הקטורת.

For just as in holiness there are ten Sefiros, so in kelipah (the husk) there is exactly [the same]: a glimmer from the ten Sefiros of holiness. But in holiness [they are] "ten and not nine," and not eleven, whereas in kelipah it is the eleven spices of the incense.

3 והענין כי ע"י החיות שנמשך בקדושה הנה כתיב וצבא השמים לך משתחוים שהם בטלים מחמת שמשיגים החיות שנמשך עליהם מקדושתו ית' משא"כ הקליפות הם מגביהים א"ע [את עצמו] כנשר כו'

The explanation: concerning the life-force (chayus) drawn forth in holiness it is written, "and the host of heaven bow down to You," for they are nullified, because they apprehend the life-force drawn upon them from His holiness, may He be blessed. The kelipos (husks), by contrast, raise themselves up "like the eagle," etc.,

בחוצפה והיינו לפי שהחיות הנמשך אליהם הוא אצלם בסוד גלות ולפיכך הגם שנמשך אליהם מחיות דקדושה אינם בטלים ואדרבה מגביהים א"ע [את עצמו] כנשר כו' והחיות שנמשך להם הוא נבלע בתוכם.

with brazenness. This is because the life-force drawn to them is, within them, in the mode of exile; therefore, even though they receive life-force from holiness, they are not nullified. On the contrary, they raise themselves up "like the eagle," etc., and the life-force drawn to them is swallowed up within them.

אך כיצד הם חיים וקיימים מקדושה מאחר שהחיות נבלע בתוכם הנה זהו ענין לבונה שבי"א סממני הקטורת שהוא אור המקיף עליהם מלמעלה ואינו נבלע בתוכם.

But how, then, do they live and endure from holiness, since the life-force is swallowed up within them? This is the matter of the frankincense (levonah) among the eleven spices of the incense: it is the encompassing light (Or Makif) above them, which is not swallowed up within them.

4 ולפי שהוא אור המקיף מלמעלה מן הדעת שלהם ואינם מרגישים בו והחיות שנמשך להם בפנימית נבלע כנ"ל לפיכך הם מתגאים ומגביהים א"ע [את עצמו] בחוצפה כנ"ל.

And because it is an encompassing light, above their awareness, and they do not sense it, while the life-force drawn to them inwardly is swallowed up, as explained above, therefore they grow haughty and raise themselves up with brazenness, as explained above.

ובחי' לבונה הוא המחבר י"ס דקדושה להאיר לע"ס [י' ספירות] דמסאבותא [לעשר ספירות] והוא רישא דעשו דהיינו בחי' המקיף מלמעלה הוא נכלל בעטפוי דיצחק ממש בקדושה

The level of frankincense is what joins the ten Sefiros of holiness so that they shine into the ten Sefiros of impurity. And it is "the head of Esav": that is, the level of the encompassing [light] from above is included in "the bosom of Yitzchak," truly within holiness.

ולכן מצד בחינת המקיף עשו שואל איך מעשרין את התבן ומצד הפנימיות אין ש"ש [שם שמים] שגור בפיו:

Therefore, from the side of the level of the encompassing [light], Esav asks how one tithes straw; and from the side of the inner dimension (pnimiyus), the Name of Heaven is not fluent on his lips.

5 והנה נודע כי החיות בעשר כתרין דמסאבותא הוא מפני כי חיל בלע ויקיאנו ועת אשר שלט האדם באדם לרע לו

Now it is known that the life-force in the ten crowns of impurity is because "he swallowed wealth, and he will vomit it up," and "[there is] a time when man rules over man to his harm."

והוא מפני הנצוצות שנפלו בהם בתחלת בריאת העולם בשבה"כ [בשבירת הכלים] וימלך וימת כו' וגם מחמת חטא עה"ד [עץ הדעת]

This is because of the sparks that fell into them at the beginning of the world's creation, in the shattering of the vessels ("and he reigned, and he died," etc.), and also on account of the sin of the Tree of Knowledge,

כמ"ש בס' הגלגולים ולפיכך נמשך להם החיות בם שהוא בסוד גלות כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] לא גלו ישראל אלא כדי להוסיף עליהם גרי' וכן בעשו היו ניצוצות כמו ר"מ [רבי מאיר]

as is written in Sefer HaGilgulim. Therefore the life-force is drawn to them, being in them in the mode of exile, as our Sages, of blessed memory, said: "Israel was exiled only so that converts would be added to them." So too in Esav there were sparks, such as Rabbi Meir

ואונקלוס ושמעי' [ושמעיין] ואבטליון ועובדיה ומהם הי' [היה] ציד בפיו והי' [והיה] רוצה יצחק להוציא ממנו בעצמו שלא ע"י יעקב

and Onkelos, Shemayah and Avtalyon, and Ovadyah; and from them came the "game in his mouth." And Yitzchak wanted to draw them out from [Esav] himself, not through Yaakov.

כי הרי גם עכשיו חיל בלע ויקיאנו רק שהוא ע"י יעקב שהוא בחי' ז"א שכל האורות שלמעלה נכללים בו והוא מתלבש ביצי' ביומין דחול בחי' עבדו זקן ביתו להעלות משם ולברר כנ"ל. [ביצירה]

For even now "he swallowed wealth, and he will vomit it up," only it is through Yaakov, who is the level of Z'eir Anpin (the emotive attributes), in which all the lights above are included. He enclothes himself in Yetzirah on the weekdays, the level of "his servant, the elder of his house," to raise up from there and to refine, as explained above.

אך יצחק רצה שיהי' זה שלא ע"י ז"א רק שיהי' התגלות האורות העליונים בעשו עצמו והוא ענין תוס' ורבוי האור [שיהיה] [תוספת]

But Yitzchak wanted this to be not through Z'eir Anpin, but that there be a revelation of the supernal lights in Esav himself; and this is the matter of an addition and increase of light.

כי הרי לברר הטוב מן הרע צריך להאיר שם אור רב כדי שיע"ז יקלוט וילקט כל הניצוצו' הנשפעים שמה. [שעל ידי זה]

For to refine the good from the evil one must shine a great light there, so that through this it will absorb and gather in all the sparks that have flowed down there.

6 וזהו ויתן לך האלקים מטל השמים הוא טלא דעתיקא דנטיף לז"א בחי' שמים. ומשמני הארץ שמן הוא חכמה ואבא יסד ברתא הנקרא ארץ ורצה להמשיך בחי' הטל והשמן דלעילא שעי"ז יהי' העלאת הניצוצים [יהיה]

This is [the meaning of] "And may G-d give you of the dew of the heavens": this is "the dew of Atika that drips to Z'eir Anpin," the level of "heavens." "And of the richness of the earth": oil is Chochmah (wisdom), and "Abba founded the daughter," who is called "earth." He wanted to draw down the level of the supernal dew and oil, so that through this there would be the raising of the sparks,

כמו שאנו רואים עד"מ כשהשמש זורח על הארץ כחום היום שואב לחלוחית הארץ ואד יעלה מן הארץ

as we see, by way of analogy, when the sun shines upon the earth, as in the heat of the day, it draws up the moisture of the earth, and "a mist would rise from the earth";

וכן בנר לפני האבוקה הגדולה שואבת אור הנרות כך ע"י הארה עליונה הבאה בתוס' ורבוי מלמעלה שואב ולוקט כל הניצוצין שנפלו למטה. [בתוספת]

and likewise with a candle before a great torch, [the torch] draws in the light of the candles. So too, through a supernal illumination that comes with addition and increase from above, all the sparks that fell below are drawn up and gathered.

אך הארה זו צריך להיות בתוס' [בתוספת] ורבוי דייקא בחי' ברכה שהיא למעלה מסדר ההשתלשלות שלפי סדר ההשתלשלות לא הי' [היה] עשו כדאי לו.

But this illumination must come specifically with addition and increase: the level of "blessing," which is above the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus); for according to the order of hishtalshelus, Esav would not have been worthy of it.

7 וזהו ואברככה לפני ה'. לפני הוי' דוקא והרצון שהי' [שהיה] ליצחק להמשיך לעשו עצמו שלא ע"י יעקב הוא מפני שראה אותו מלמעלה למטה

This is [the meaning of] "and I will bless you before G-d": specifically "before Havayah." Yitzchak's wish to draw [the blessing] to Esav himself, not through Yaakov, was because he saw him from above downward,

ע"י בחי' לבונה שהוא בחי' המקיף ע"כ רצה להמשיך בו בחי' גלוי המקיף בתוס' [בתוספת] ורבוי אור.

through the level of frankincense, which is the level of the encompassing [light]; therefore he wanted to draw into him the revelation of the encompassing [light], with addition and increase of light.

אך מ"מ טעה בזה שאין עשו כדאי בבחי' זו כי"א ע"י יעקב שלפי שאם הי' [היה] החיות נמשך אל עשו יבלע ח"ו [חס ושלום] כמקדם או שלא יהיה מבחי' עשו כלום

Nevertheless, he erred in this, for Esav is not worthy of this level except through Yaakov. For if the life-force were drawn to Esav, it would be swallowed up, G-d forbid, as before, or else nothing at all would remain of the level of Esav;

אבל שיהא לאהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא א"א כי"א ע"י יעקב ז"א דקדושה שע"י יתברר מעשו ויוכלל בקדושה

but for there to be the "turning of darkness to light and of bitterness to sweetness" is impossible except through Yaakov, Z'eir Anpin of holiness, through whom [what is in] Esav will be refined and included in holiness.

ולכן הסכים יצחק ג"כ לברכת יעקב אח"כ ולעשו אמר הנה משמני הארץ כו' משמני מקצת שמני (וליעקב א' ומשמני בתוס' [בתוספת] וא"ו)

That is why Yitzchak afterward also agreed to Yaakov's blessing. And to Esav he said, "Behold, of the richness of the earth," etc.: mishmanei, [meaning] a part of the richness (whereas to Yaakov he said "and of the richness," u-mishmanei, with an additional vav),

דהיינו מתמצית הנשאר משמן שנמשך אל הארץ שם יהיה מושבך בחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] ומטל השמים של יעקב יומשך לך ג"כ

that is, from the residue left of the oil drawn down to the earth: there "shall be your dwelling," the inner level. And "of the dew of the heavens" of Yaakov, [something] will be drawn to you as well,

אבל אינו אלא מעל דהיינו בחי' מקיף בלבד (משא"כ ביעקב ויתן לך) ובתנאי ואת אחיך תעבוד שתהי' [שתהיה] בטל אל בחי' יעקב שע"י יהי' [יהיה] עליי' [עלייה] דוקא כנ"ל:

but only "from above": that is, the level of the encompassing [light] alone (unlike Yaakov: "And may [G-d] give you"); and on the condition "and you shall serve your brother": that you be nullified before the level of Yaakov, for through this specifically there will be an elevation, as explained above.

8 ועתה יבואר הכתוב ראה ריח בני כו'. כי הנה יצחק רצה להמשיך בחי' מקיף ולבונה כנ"ל וכל המשכה הוא ע"י העלאת מ"ן [מיין נוקבין] כנודע.

Now the verse "See, the fragrance of my son," etc., will be explained. Yitzchak wanted to draw down the level of the encompassing [light] and the frankincense, as explained above; and every drawing-down comes through a raising of mayin nukvin (feminine waters), as is known.

והנה להמשכת מ"ד [מיין דוכרין] של פנימי' [פנימיות / פנימית] די בהעלאת מ"ן [מיין נוקבין] בבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] אבל להמשכ' מ"ד [מיין דוכרין] של מקיף צ"ל העלאת מ"ן [מיין נוקבין] ג"כ בבחי' מקיף.

Now, to draw down mayin duchrin (masculine waters) of the inner [level], a raising of mayin nukvin at the inner level suffices; but to draw down mayin duchrin of the encompassing [level], there must be a raising of mayin nukvin at the encompassing level as well.

9 והנה ריח הוא העלאת מ"ן [מיין נוקבין] שהוא בחי' אור חוזר. והוא מהגבורות כמו שרואים שתפוח מתוק אין בו ריח.

Now fragrance is the raising of mayin nukvin, which is the level of returning light (or chozer). It comes from the Gevuros, as we see that a sweet apple has no fragrance;

רק החמוץ וכל הדברים החריפים יש בהם ריח חזק. והוא לפי שהעלאת מ"ן [מיין נוקבין] הוא בירורים מניצוצות שנפלו בשבה"כ [בשבירת הכלים].

only the sour, and all sharp things, have a strong fragrance. This is because the raising of mayin nukvin consists of the refinements (beirurim) of sparks that fell in the shattering of the vessels.

ולכן בכל המצות לא נאמר ריח ניחוח כמו בקרבנות שהוא ע״י שמעלין נפש הבהמה ומתהפך ועולה ונכלל באש שלמעלה.

Therefore, of all the mitzvos “a pleasing fragrance” is not said, as it is of the offerings, which [work] by raising up the soul of the animal, so that it is transformed and rises and is included in the fire above.

10 והנה הריח משיב את הנפש דהיינו מה שהיה בתחלה בבחי׳ הסתלקות המוחין חוזר ומאיר כאדם שהוא נרדם וע״י הריח הוא חוזר ומקיץ.

Now fragrance restores the soul: that is, what was at first in a state of withdrawal of the intellect (mochin) shines again, like a person who has fallen into a deep sleep, and through a fragrance comes back and wakes.

דהיינו ע״י השינה היה השכל בהעלם. ואח״כ כשניער משנתו הנה השכל מאיר בו בגילוי והכל נעשה ע״י הריח שהוא אור החוזר ממטה למעלה.

That is, through the sleep the intellect was hidden; and afterward, when he awakes from his sleep, the intellect shines in him openly. And all this is done through the fragrance, which is returning light, from below upward.

וזהו ענין נח״ר [נחת רוח] לפני שאמרתי ונעשה רצוני. והנה עשו לא היה בו בחי׳ גילוי פנימי׳ [פנימיות / פנימית] כי הפנימי׳ [הפנימיות / הפנימית] שלו נבלע כנ״ל רק שהוא בחי׳ המקיף ולבונה.

This is the matter of “satisfaction before Me, that I spoke and My will was done.” Now Esav had in him no revealed inner level, for his inner [level] was swallowed up, as explained above; he is only the level of the encompassing [light] and frankincense.

וזהו וירח את ריח בגדיו הוא בחי׳ המקיפים שיהיה מזה ריח הוא העלאת מ״ן [מיין נוקבין] להמשיך המקיף מטל השמים:

This is [the meaning of] “and he smelled the fragrance of his garments”: [the garments] are the level of the encompassing lights, from which there would come fragrance, that is, a raising of mayin nukvin, to draw down the encompassing [light] from “the dew of the heavens.”

11 כריח שדה אשר ברכו ה'. הנה השדה הוא בחי' מל' דאצי' שיש בה ג"כ בחי' העלאת מ"ן [מיין נוקבין] ויש בזה ב' בחי' הא' היא העלאת מ"ן [מיין נוקבין] בטבעה ומאליה וממילא כמ"ש למען יזמרך כבוד ולא ידם.

"Like the fragrance of a field which G-d has blessed": the field is the level of Malchus of Atzilus, in which there is also a raising of mayin nukvin. And in this there are two levels. The first is a raising of mayin nukvin by its nature, of itself and as a matter of course, as it is written, "So that [my] glory may sing to You and not be silent."

קארי תדיר לנהורא עלאה ולא שכיך כו' והוא העלאת מ"ן [מיין נוקבין] לפנימי' [לפנימיות / לפנימית] דהיינו לעורר המשכת הקו. ויש העלאת מ"ן [מיין נוקבין] שצריך סיוע מלמעלה שאין כח בה להעלות מ"ן [מיין נוקבין] מעצמה.

"It calls constantly to the supernal light and is not still," etc. This is a raising of mayin nukvin to the inner [level], that is, to arouse the drawing-down of the kav (line of light). And there is a raising of mayin nukvin that needs assistance from above, since it has no power to raise mayin nukvin by itself.

והוא בחי' מקיף שהוא בחי' גילוי אור א"ס ב"ה בעצמו (שהקו מאיר לתוך מקום החלל עצמו)

This is the level of the encompassing [light], which is the level of the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself (for the kav shines into the place of the empty space itself).

והנה העלאת מ"ן [מיין נוקבין] של בחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] הוא בחי' בארה של מרים שהוא מעיין הנובע מאליו משא"כ העלאת מ"ן [מיין נוקבין] של המקיף כתיב באר חפרוה שרים.

Now the raising of mayin nukvin of the inner level is the level of Miriam's well, a spring that flows of itself; whereas of the raising of mayin nukvin of the encompassing [light] it is written, "A well, which princes dug."

ויכרו שם עבדי יצחק באר. עבדי יצחק הן המשכות מבחי' יצחק שהוא עיקר האבות מבחי' בוצינא דקרדוניתא מקור הגבורות כמ"ש כי אתה אבינו.

"And there Yitzchak's servants dug a well." Yitzchak's servants are the drawings-forth from the level of Yitzchak, who is the chief of the Patriarchs, from the level of the botzina dekardinusa (the "lamp of darkness"), the source of the Gevuros, as it is written, "For You are our Father."

ולכן כתיב ויריבו רעי גרר לאמר לנו המים שבחי' המקיף נמשך גם אליהם מלמעלה שאינו נבלע כמו בחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] שלהם כנ"ל. וזהו אשר ברכו הוי"ה שהוא ע"י סיוע מלמעלה כנ"ל:

Therefore it is written, "And the herdsmen of Gerar quarreled, saying, 'The water is ours'": for the level of the encompassing [light] is drawn to them too, from above, since it is not swallowed up as their inner level is, as explained above. And this is "which Havayah has blessed": it comes through assistance from above, as explained above.

12 והנה כ"ז [כל זה] הוא הבנת הפסוק לפי דעתו של יצחק שהבין שעשו היה לפניו. אך באמת היה זה יעקב. ואיך יבואר בחי' זו על יעקב:

Now all this is the understanding of the verse according to Yitzchak's view, for he understood that Esav was before him. But in truth it was Yaakov. How, then, is this level to be explained with regard to Yaakov?

13 הנה איתא במדרש וירח את ריח בגדיו. בוגדיו בחי' בעלי תשובה שהוא בחי' מקיף דמשכין ליה בחילא יתיר.

It is stated in the Midrash: "And he smelled the fragrance of his garments (begadav)": [read] bogdav, "his rebels"; [this is] the level of baalei teshuvah (those who return), which is the level of the encompassing [light], for they draw Him with greater strength.

שבזוהר אמר ע"פ ואברהם זקן בא בימים כו'. זכאין אינון מארי דתיובתא דמשכין כו'. פי' למעלה מכדי שתוכל הנפש שאת שאין לו בחי' כלי להכיל.

For in the Zohar it says on "And Avraham was old, advanced in days," etc.: "Fortunate are the masters of teshuvah, who draw," etc. This means [they draw] above what the soul is able to bear, for which there is no level of a vessel to contain it.

14 וכמעשה דר"א [דרבי אלעזר] בן דורדייא. משא"כ באברהם כתיב בא בימים. בחי' כלי ולבוש כו'. והעלאת מ"ן [מיין נוקבין] כזה שהוא בחי' מקיף הוא מפני שמתבונן בגדולת א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו.

And as in the story of Rabbi Elazar ben Durdaya. Whereas of Avraham it is written "advanced in days": the level of a vessel and a garment, etc. And such a raising of mayin nukvin, which is the level of the encompassing [light], comes because one contemplates the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, in His essence and His glory.

כי אני הוי"ה לא שניתי כתיב רק הודו על ארץ ושמים. וירם קרן לעמו כו'. ונק' בחי' בע"ת [בעלי תשובה] אף מי שאין עבירות בידו.

For it is written, "For I, Havayah, have not changed"; only "His splendor is over earth and heaven, and He has raised up a horn for His people," etc. And one is called a baal teshuvah even if there are no sins in his hand,

רק צועק על הפירוד כו'. והוא בחי' ריח שהיא העלאת מ"ן [מיין נוקבין] לבחי' מקיף להמשיך בחי' מקיף דלעילא מטל השמים כו':

but he cries out over the separation, etc. And this is the level of fragrance, which is the raising of mayin nukvin to the encompassing level, to draw down the supernal encompassing level, from "the dew of the heavens," etc.

15 אך להבין כ"ז [כל זה] והלא יעקב הוא בחי' קדושה ובלא"ה [ובלאו הכי] נמשכים בו כל האורות עליונים א"א ואו"א [ואבא ואימא] כנ"ל.

But to understand all this: is not Yaakov the level of holiness, and even without this all the supernal lights, Arich Anpin and Abba and Imma, are drawn into him, as explained above?

אך הברכה היא בתוס' [בתוספת] ורבוי המשכה מלמעלה מסדר ההשתלשלו' [ההשתלשלות] שאינו לפי ערך ההשתלשלו' [ההשתלשלות] כדי להיות ורב דגן ותירוש אלו הלכות ואגדות שנתלבשו בלבושים גשמיים זרעים בחסד כו'

But the blessing is an addition and increase of drawing-down from above the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus), not in proportion to hishtalshelus, so that there be "an abundance of grain and wine": these are the halachos and aggados, which are enclothed in physical garments: "Zera'im" in Chesed, etc.

וכן כל התורה ספורי מעשיות כו' וכן נביאים שופטים מעשה דשמשון ופלגש בגבעה וכן כל מעשה המלכים וספורי מעשיות שבגמ' [שבגמרא] דרבב"ח [דרבה בר בר חנה] ודומיהן הכל מרומז בהן סודות התורה, ועד"ז ג"כ מעשה המצות

And likewise the whole Torah, the narratives, etc.; and likewise the Prophets, Judges, the story of Shimshon and of the concubine in Givah; and likewise all the deeds of the kings; and the narratives in the Gemara of Rabbah bar bar Chanah and the like: in all of them the secrets of the Torah are alluded to. And in the same way, too, the practical deeds of the mitzvos,

שע"י סוכה ולולב וציצית ותפילין גשמיים יהיה המשכת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה שלמע' [שלמעלה] מעלה מהשתלשלו' [מהשתלשלות] שלפי ערך וסדר השתלשלות בעשי' [בעשיה] החיות מצומצם מאד ובכדי שיאיר אור רב מאא"ס [מאור אין סוף] ב"ה בעצמו ובכבודו הוא

that through a physical sukkah and lulav, tzitzis and tefillin there will be a drawing-down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which is above, higher than hishtalshelus. For according to the measure and order of hishtalshelus, the life-force (chayus) in Asiyah is very contracted; and for a great light to shine from the Infinite One, blessed be He, Himself, in His essence and His glory, it is

ע"י יצחק דייקא שהוא שרש הגבורות בוצינא דקרדוניתא שהוא קו המדה שמודד להיות חכם כו' ומשם נמשך תוס' [תוספת] אור וגילוי גם בעשי' [בעשיה] הגשמי' [הגשמיים / הגשמיות / הגשמית].

through Yitzchak specifically, who is the root of the Gevuros, the botzina dekardinusa, which is the measuring line that measures out "to be wise," etc.; and from there an addition of light and revelation is drawn also into physical Asiyah.

16 וזהו ויתן לך האלקים גם בבחי' צמצום וקאי ויתן על בחי' הוי"ה האמור למעלה בפ' אשר ברכו ה' ואף גם זאת בלי דעתו של יצחק רק בא אחיך במרמה

This is [the meaning of] "And may Elokim give you": also in the level of tzimtzum (contraction); and "give" refers to the level of Havayah mentioned above in the verse "which Havayah has blessed." And even this [came] without Yitzchak's knowledge, only "your brother came with guile,"

שא"א להתלבש בבחי' הדעת וכענין שאמרו לאו בזכותא תליא מילתא אלא במזלא תליא מילתא כי ענין בזכותא הוא לפ"ע [לפי ערך] ההשתלשלות שכך ראוי לו

for it cannot be enclothed in the level of Daas (knowledge); as in the saying, "The matter does not depend on merit; rather, the matter depends on mazal." For [the matter of] "merit" is according to the measure of hishtalshelus: that this is what is fitting for him,

משא"כ במזלא הוא למעלה מלפ"ע [מלפי ערך] אף שאינו ראוי כו' והיה צריך לזה לתקן חטא עה"ד [עץ הדעת] שהיה ג"כ במרמה ופתוי של נחש

whereas mazal is above what is according to measure, even though he is not fitting, etc. And this was needed in order to rectify the sin of the Tree of Knowledge, which was also through the guile and enticement of the serpent,

שע"י נתגשמו העולמות ונעשה עירוב גשמיות ברוחניות ולתקן זה עשה מהפוך אל הפוך והמשיך רוחניות ואורות העליונים שיהיה נמשך גם לגשמיות.

through which the worlds became physical, and there came about a mixture of physicality with spirituality. And to rectify this, he did [it] from one opposite to the other, and drew down spirituality and the supernal lights so that they would be drawn also into physicality.

משא"כ אלו לא קבל יעקב הברכות היה נמשך מן התורה רק ברוחניות לבד כמו שהוא למעלה וכדה על שכמה כו':

Whereas had Yaakov not received the blessings, [the light] from the Torah would have been drawn only in spirituality alone, as it is above, "and her pitcher upon her shoulder," etc.

TORAH OHR • PARSHAS VAYEITZEI • MAAMAR 1

ושבתי בשלום אל בית אבי והיה הוי׳ לי...

"And I Shall Return in Peace to My Father's House"

◇

1 ושבתי בשלום אל בית אבי והיה הוי׳ לי לאלקים והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלקים כו׳.

"And I shall return in peace to my father's house, and Havayah will be Elokim to me; and this stone, which I have set up as a pillar, will be a house of Elokim," etc.

וצריך להבין השייכות של האבן עם שם הוי׳ שכשהוי׳ יהיה לאלקים אז דוקא יהיה האבן בית אלקים כו׳.

Now, we need to understand the connection of the stone with the Name Havayah: that specifically when Havayah will be Elokim, then the stone will be a house of Elokim, etc.

גם צריך להבין כי לשון האבן הזאת הוא לשון נקיבה ומלת יהי׳ [יהיה] הוא לשון זכר.

We also need to understand [why] the phrase "this stone" (ha'even hazos) is in the feminine form, while the word "will be" (yihyeh) is in the masculine form.

2 ולהבין את כל הנ״ל צריך להקדים ולבאר מ״ש לעיל מניה ויפגע במקום ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וגו׳ וישם אותה מצבה כו׳

To understand all the above, we must first preface and explain what is written just before it: "And he came upon the place... and he took from the stones of the place and placed [them] at his head," etc., "and he set it up as a pillar," etc.

וצריך להבין ענין האבנים מה הן. וגם מה שהיו תחלה אבנים הרבה כמ״ש ויקח מאבני המקום וגו׳.

And we need to understand the matter of the stones, what they are; and also why at first there were many stones, as it is written, "And he took from the stones of the place," etc.

3 ויעקב עשה מהן אבן אחת כו׳. אך הנה בריש הפרשה כתיב ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה.

And Yaakov made of them one stone, etc. But now, at the beginning of the parsha it is written, "And Yaakov went out from Be'er Sheva and went toward Charan."

פי' יעקב הוא בחי' יו"ד עקב שהוא בחי' המשכת חכמה עילאה שהוא בחי' י' למטה מטה גם בבחי' עקביים.

The explanation: Yaakov is the level of yud-akev (a yud [and] a heel), which is the drawing down of supernal Chochmah, which is the level of the yud, down to the very lowest, even into the level of the heels.

4 וזהו ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה שבחי' יעקב הוא הממשיך מבחי' באר שבע שהוא למעלה מעלה איהו וחיוהי וגרמוהי חד עד השתלשלות למטה מטה למדרגה היותר תחתונה שהוא בחי' חרן וכאשר יבואר לקמן בעז"ה [בעזרת השם].

And this is [the meaning of] "And Yaakov went out from Be'er Sheva and went toward Charan": the level of Yaakov is what draws down from the level of Be'er Sheva, which is at the very highest, [where] "He and His life-forces and His vessels are one," through the chain of descending worlds (hishtalshelus) to the very lowest, to the lowest rung, which is the level of Charan, as will be explained below, with G-d's help.

5 וכמ"ש צוה ישועות יעקב. ישועות הם ש"ע [(370) ש"ע] נהורין עילאין ובחי' יעקב מחבר וממשיך אותן למטה בבחי' עקביים ג"כ.

As it is written, "Command the salvations (yeshuos) of Yaakov." Yeshuos are the three hundred and seventy (shin-ayin) supernal lights, and the level of Yaakov joins them and draws them down below, into the level of the heels as well.

וגם ישועות הוא מלשון שעה כמ"ש וישע ה' אל הבל וגו' שהוא בחי' ירידת והמשכת אורו ית' למטה מטה כו'.

Yeshuos is also from the term "turning" (she'iyah), as it is written, "And G-d turned (vayisha) to Hevel," etc., which is the descent and drawing down of His light, blessed be He, to the very lowest, etc.

אך בהשתלשלות אור ה' כ"כ [כל כך] בצמצומים רבים עד שבא גם למטה בבחי' חרן נעשה עלמא דפרודא לגמרי וכמ"ש ונהר יוצא מעדן שהוא בחי' חכמה עילאה להשקות את הגן כו'.

However, as the light of G-d descends so far, through many contractions (tzimtzumim), until it comes down even to the level of Charan, it becomes a world of utter separateness, as it is written, "And a river goes out from Eden," which is the level of supernal Chochmah, "to water the garden," etc.

6 ומשם יפרד שכשנמשך משם בהשתלשלות רבות וצמצומים רבים נעשים בחי' נפרדים בתכלית. ויעקב אע"ה [אבינו עליו השלום] רצה להעלותם למעלה מעלה שיהי' [שיהיה] גם למטה בחי' יחוד ובטול ממש כמו שהוא למעלה חיוהי וגרמוהי חד כו'.

"And from there it divides": when it is drawn from there through many stages of descent and many contractions, they become utterly separate beings. And Yaakov our father, peace be upon him, wished to raise them up to the very highest, so that below too there would be true unity and self-nullification (bittul), just as it is above, [where] "His life-forces and His vessels are one," etc.

7 ולזאת נאמר ויקח מאבני המקום כו'. כי הנה נודע שאבנים נקראו אותיות וכמ"ש בס"י [בספר יצירה] שני אבנים בונות שתי בתים שלש אבנים בונות ששה בתים כו'

Therefore it says, "And he took from the stones of the place," etc. For it is known that letters are called "stones," as it says in Sefer Yetzirah, "Two stones build two houses; three stones build six houses," etc.

להיות כמו שמאבנים הרבה נעשה בית אחד שיכולים לדור בתוכו כמו"כ [כמו כן] מאותיות הרבה נעשו תיבות שבהם התלבשו השכל וגם

For just as from many stones one house is made, in which one can dwell, so from many letters words are made, in which the intellect is enclothed; and also,

כמו שהאבנים הם בחי' דומם שהוא מדרגה היותר תחתונה מכל הד' יסודות דצחי"מ [דומם צומח חי מדבר] כמו כן האותיות לגבי השכל המלובש בהם הם בחי' דומם בתכלי' [בתכלית] שאינם מערך השכל כלל.

just as stones are of the inanimate level, which is the lowest rung of all four foundations, inanimate, vegetative, animal and speaking, so too the letters, relative to the intellect enclothed in them, are utterly of the inanimate level, for they bear no comparison to the intellect at all.

נמצא מובן מכל הנ"ל שאבנים נקראו אותיות וכמו"כ [וכמו כן] הוא למעלה. דהנה כתיב בדבר ה' שמים נעשו כו'.

It follows, as is understood from all the above, that letters are called "stones." And so it is above, for it is written, "By the word of G-d the heavens were made," etc.

8 וכמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים. פי' שחיות כל העולמות שהם עולמות עד אין קץ וכמ"ש היש מספר לגדודיו.

And as it is written, "Your kingship is a kingship over all worlds." The explanation: the life-force of all the worlds, which are worlds without end, as it is written, "Is there any number to His troops?"

הנה עכ"ז [עם כל זה] מקור ושרש חיותם אינו אלא מבחי' מלכותו שהוא בחי' דבר ה' כו' המחיה ומהוה אותם מאין ליש תמיד. להיות שהם נבראים בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול] שיש גבול להשגתן ומהארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה כו'.

nevertheless, the source and root of their life-force is only from the level of His Malchus (sovereignty), which is the level of the word of G-d, etc., which gives them life and brings them into being from nothing to something constantly. [This is] because they are created beings with limits, whose comprehension has a limit, and "from the earth to the firmament is a journey of five hundred years," etc.

9 ואינם כלל בערך לגבי אור ה' שהוא בבחי' א"ס המתגלה בעולמות עליונים. ולזאת אין יכולים לקבל חיותם

And they bear no comparison at all to the light of G-d, which is on the level of the Infinite (Ein Sof), revealed in the higher worlds. Therefore they cannot receive their life-force

רק מבחי' דבר ה' שהם אותיות שנבראו בהם שמים וארץ כו' שהם בחי' דומם לגבי אור א"ס ב"ה

except from the level of the word of G-d, which is the letters with which heaven and earth were created, etc., which are of the inanimate level relative to the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He.

וכמ"ש קדוש ה' צבאות וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אות הוא בצבאות שלו ואף שהם אלף אלפין כמ"ש אלף אלפין ישמשונה ורבו רבבן קדמוהי וגו' וכמ"ש היש מספר לגדודיו.

As it is written, "Holy is G-d of Hosts (Tzevaos)," and as our Sages, of blessed memory, said, "He is a sign (os) among His hosts." And although they are a thousand thousands, as it is written, "A thousand thousands served Him, and myriad myriads stood before Him," etc., and as it is written, "Is there any number to His troops?"

עכ"ז [עם כל זה] מאחר שהם בעלי גבול חיותם אינו אלא מבחי' אות א' בלבד שהוא בחי' דומם לגמרי לגבי שם הוי' שהוא בבחי' א"ס כו' כנ"ל.

nevertheless, since they are limited, their life-force is only from the level of a single letter alone, which is entirely of the inanimate level relative to the Name Havayah, which is on the level of the Infinite, etc., as mentioned above.

10 והנה השתלשלות כל העולמות ברבוי רבבות מדרגות תלוי הכל לפי אופן צירופי האותיות שבבחינת דבר ה' להתהוות נבראים פרטיים בעלי גבול ונפרדים כו'.

Now, the chain of descent of all the worlds, through myriads upon myriads of rungs, all depends on the manner of the combinations of the letters in the level of the word of G-d, so that particular created beings come into being, limited and separate, etc.

ויעקב אע"ה [אבינו עליו השלום] רצה להעלותם למעלה. לזאת ויקח מאבני המקום שהם אותיות הרבה ועשה מהן אבן אחת

And Yaakov our father, peace be upon him, wished to raise them up above. Therefore, "he took from the stones of the place," which are many letters, and made of them one stone,

שהוא אות היו"ד שזהו וישם מראשותיו כו' שכמו שלמטה באדם יש שכל ומדות והאותיות הם המלבישים לבחי' שכל ומדות שמתלבשים בהם.

which is the letter yud; this is [the meaning of] "and he placed [them] at his head," etc. For just as below, in a person, there are intellect and emotive attributes (middos), and the letters are what clothe the intellect and emotive attributes that are enclothed in them,

כמו"כ [כמו כן] למעלה יש בחי' חב"ד [חכמה בינה ודעת] וז"ת [וז' תחתונות] רק שם הוא חכים ולא בחכמה ידיע מבין ולא בבינה ידיע ולאו מכל מדות אלין ששם הוא בבחי' יחוד ובטול בתכלית.

so too above there are the levels of Chochmah, Binah and Daas and the seven lower [Sefiros]; only, there He is "wise, but not with a known wisdom; understanding, but not with a known understanding," and not of any of these attributes, for there it is in a state of utter unity and self-nullification.

11 וכמ"ש לך ה' הגדולה כו' וחיוהי וגרמוהי חד כו'. ובחי' דבר ה' הם האותיות שבהם מתלבשים חב"ד [חכמה בינה ודעת] ומדות שהם ע"ס [עשר ספירות] עליונות.

As it is written, "Yours, G-d, is the greatness," etc., and "His life-forces and His vessels are one," etc. And the level of the word of G-d is the letters, in which Chochmah, Binah and Daas and the emotive attributes are enclothed, which are the ten supernal Sefiros.

ובחי' אות היו"ד שהיא נקודה קטנה מרמז על היות שבו מתלבש בחי' חכמה שהוא בחי' אין ובטול בתכלית.

And the level of the letter yud, which is a small point, alludes to the fact that the level of Chochmah, which is the level of nothingness (ayin) and utter self-nullification, is enclothed in it.

12 ואות הה"א שהיא בחי' התפשטות אורך ורוחב מרמז על שהוא בחי' לבוש לבחי' בינה וכו'.

And the letter hei, which is a spreading out in length and breadth, alludes to its being a garment for the level of Binah, etc.

וכמו"כ [וכמו כן] שאר האותיות שבהם מתלבשים בחי' מדות העליונות. וזהו שיעקב עשה מכל האבנים אבן אחת שהוא אות היו"ד להעלותן לבחי' חכמה עילאה.

And likewise the other letters, in which the levels of the supernal emotive attributes are enclothed. And this is [why] Yaakov made of all the stones one stone, which is the letter yud: to raise them up to the level of supernal Chochmah.

13 ואזי אח"כ וישם אותה מצבה הוא בחי' אות הוא"ו שעשה והמשיך מבחי' י' לבחי' ו' להיות התלבשות בחי' חכמה עילאה למטה בבחי' תומ"צ [תורה ומצות] וכנודע תמונת אות הוא"ו שעל ראשו נקודת היו"ד

And then, afterward, "and he set it up as a pillar" is the level of the letter vav: he made and drew [it] from the level of the yud to the level of the vav, so that supernal Chochmah would be enclothed below in Torah and mitzvos. As is known, the form of the letter vav has the point of the yud at its head,

ואח"כ הולך ומתמשך למטה כמו כן אורייתא מחכמה עילאה נפקת ונמשך ומתפשט למטה בדברים גשמיים כו'.

and afterward it goes on and extends downward. So too, "the Torah comes forth from supernal Chochmah," and is drawn down and spreads below into physical things, etc.

14 וזהו ויצוק שמן על ראשה פי' שמן הוא בחי' חכמה עילאה וכמ"ש שמן משחת קדש.

And this is [the meaning of] "and he poured oil on its top." The explanation: oil is the level of supernal Chochmah, as it is written, "oil of holy anointing."

להיות גלוי בחי' חכמה עילאה ממש למטה בבחי' מצבה הנ"ל שהוא בחי' תורה ומצות שמלובשים למטה בדברים גשמיים המחליף פרה בחמור כו' כשר פסול כו' עכ"ז [עם כל זה] יהיה בהם גילוי בחי' חכמה עילאה ממש כמו שהוא למעלה.

[This is] so that there be a revelation of supernal Chochmah itself below, in the level of the pillar mentioned above, which is the level of Torah and mitzvos, which are enclothed below in physical things, "one who exchanges a cow for a donkey," etc., kosher [and] unfit, etc.; nevertheless there will be in them a revelation of supernal Chochmah itself, just as it is above.

15 וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] מה להלן באימה וביראה אף כאן באימה וביראה. פי' מה להלן בשעת מתן תורה על הר סיני שהיו באימה וביראה שאז הי' [היה] בחי' גילוי בתכלית ששמעו מפי עצמות המאציל אנכי ה' אלקיך כו'.

And as our Sages, of blessed memory, said: "Just as there [it was] in dread and awe, so here [it must be] in dread and awe." The explanation: "just as there," at the time of the Giving of the Torah on Mount Sinai, they were in dread and awe, for then there was a revelation in the utmost degree, for they heard from the mouth of the Essence of the Emanator, "I am G-d, your G-d," etc.

אף כאן היינו אף כמו שהתורה מלובשת למטה בדברים גשמיים יהי' [יהיה] ע"י גילוי חכמה עילאה ממש כמו שהי' [שהיה] אז וכמ"ש ואשים דברי בפיך כו'.

"So here": that is, even as the Torah is enclothed below in physical things, it shall be through a revelation of supernal Chochmah itself, just as it was then, as it is written, "And I have placed My words in your mouth," etc.

16 ולהיות גילוי כזה למטה הוצרך יעקב מתחלה להעלותן למעלה מעלה לבחי' סוכ"ע. וכמ"ש וירימה מצבה להיות כי נעוץ סופן בתחלתן וע"ז נעוץ תחלתן בסופן כו' שמדרגה היותר גבוה יותר יכולה לירד ולהתפשט מטה מטה כידוע:

And for there to be such a revelation below, Yaakov first needed to raise them up to the very highest, to the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). As it is written, "and he raised it up as a pillar": for "their end is wedged in their beginning," and through this "their beginning is wedged in their end," etc., for the higher a rung is, the more it is able to descend and spread lower and lower, as is known.

17 וזהו ושבתי בשלום אל בית אבי והי׳ [והיה] הוי׳ לי לאלקים. שכל זה יהיה ע״י העלאות והמשכות שממטה למעלה ומלמעלה למטה שהוא בחי׳ וישם מראשתיו כו׳

And this is [the meaning of] "And I shall return in peace to my father's house, and Havayah will be Elokim to me": all this will come about through elevations and drawings-down, from below upward and from above downward, which is the level of "and he placed [them] at his head," etc.,

ואח״כ ויצק עליה שמן כו׳ כנ״ל כי הנה אבי קאי על יצחק וכמ״ש כי אתה אבינו שלע״ל [שלעתיד לבוא] יאמרו על יצחק כי אתה אבינו כו׳.

and afterward, "and he poured oil on it," etc., as mentioned above. For "my father" refers to Yitzchak, as it is written, "For You are our father," for in the time to come they will say of Yitzchak, "For you are our father," etc.

18 והנה יצחק הוא מלשון צחוק ותענוג וכמ״ש צחק עשה לי כו׳ כל השמע יצחק לי

Now, Yitzchak is from the term tzechok (laughter) and delight, as it is written, "[G-d] has made laughter for me," etc., "whoever hears will laugh (yitzchak) with me."

והוא לשון עתיד שיתגלה בחי׳ התענוג העליון שלמעלה והוא ע״י בחי׳ הבירורי׳ [הבירורים / הבירורין] שלמטה בבחי׳ אתכפיא ואתהפכא מחשוכא לנהורא ע״י העלאות והמשכות כנ״ל.

And it is in the future tense, [meaning] that the supernal delight above will be revealed; and this comes through the refinements (beirurim) below, in the manner of subjugation (iskafya) and transformation (is'hapcha) of darkness into light, through the elevations and drawings-down mentioned above.

19 וכמו התענוג והצחוק שלמטה שאינו אלא מאיזו שינוי והתחדשות כמו למשל צפור המדברת וכדומה שאין דרכה וטבעה לדבר משא״כ מאדם המדבר אין מקבלים תענוג כלל לפי שדרכו בתמידות לדבר. וכמו״כ [וכמו כן] ממש למעלה.

Like delight and laughter below, which come only from some change and novelty, for example a talking bird and the like, whose way and nature is not to speak; whereas from a person who speaks one receives no delight at all, since it is his constant way to speak. And exactly so above.

הנה בחי׳ יעקב הוא י״ עקב שהוא בחי׳ ירידת והשתלשלות אלקות עד למטה מטה גם בבחי׳ עקביי׳ שהם עולמות הנפרדים לגמרי ובעלי גבול כו׳.

Now, the level of Yaakov is yud-akev, which is the descent and chain-descent of G-dliness down to the very lowest, even into the level of the heels, which are the utterly separate and limited worlds, etc.

20 וכמ"ש ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה שנמשך ונשתלשל בהשתלשלות וצמצומים כ"כ [כל כך] להתהוות יש מאין בעלי גבול ועלמין דפרודי

As it is written, "And Yaakov went out from Be'er Sheva and went toward Charan": [G-dliness] was drawn down and descended through the chain of descent and contractions so far, so that limited beings and worlds of separateness would come into being, something from nothing,

שהם בחי' נבראי' [נבראים] נפרדים שהם בחי' יש ונפרד בפ"ע [בפני עצמו] שנק' חר"ן והוא מלשון נחר גרוני כו'.

which are separate created beings, which are something (yesh) and separate unto themselves; [this] is called Charan (חרן), and it is from the term "my throat is parched (nichar)," etc.

והיינו שהחיות אלקות הנמשך ומתלבש בהם שנק' בחי' גרון שהוא קול כנודע מכוסה ומוסתר בהם לגמרי עד

That is, the divine life-force that is drawn down and enclothed in them, which is called the level of the throat, which is voice, as is known, is covered and hidden in them completely, until

שהם עלמין דפרודי וחשך לגמרי כאלו הם יש ונפרד בפ"ע [בפני עצמו] ואזי נק' חרן לשון נחר גרוני כו'. וכמ"ש נאלמתי דומיה כו'.

they are worlds of separateness and utter darkness, as if they were something separate unto themselves; and then it is called Charan, from the term "my throat is parched," etc. And as it is written, "I was mute with silence," etc.

21 והנה תכלית המכוון בירידת והשתלשלות אור ה' כ"כ [כל כך] למקום חשך ועלמין דפרודי. היינו בכדי שיהי' [שיהיה] אתכפיא ואתהפכא מחשוכא לנהורא כו'

Now, the ultimate purpose of the descent and chain-descent of the light of G-d so far, to a place of darkness and worlds of separateness, is so that there be subjugation and transformation of darkness into light, etc.:

להפוך את כל המדות רעות שהם האהבה ורשפי אש של הבלי עולם או הכעס כו'

to transform all the bad emotive attributes (middos), which are the love and fiery flames for the vanities of the world, or anger, etc.,

להפכם שיהיו רק לה' לבדו ולהיות בבחי' בטול הרצון לה' לבד ולא בבחי' יש ונפרד בפ"ע [בפני עצמו] כו'.

to transform them so that they be for G-d alone, and to be in a state of self-nullification of the will to G-d alone, and not in a state of being something separate unto itself, etc.

ונק' בחי' זאת בחי' תשובה שהוא בחילא יתיר כו' דהיינו המדות רעות שהם ברשפי אש להפכם ולהשיבם לה' לבד כנ"ל

And this level is called teshuvah (return), which is "with greater strength," etc.; that is, [taking] the bad attributes that are in fiery flames, to transform them and return them to G-d alone, as mentioned above.

(וזהו במקום שבעלי תשובה עומדין צדיקי' [צדיקים] גמורים אין יכולים לעמוד). ועי"ז נעשה תענוג גדול למעלה והוא מבחי' אתכפיא ואתהפכא מחשוכא לנהורא שלמטה.

(And this is [the meaning of] "In the place where penitents stand, the completely righteous cannot stand.") And through this a great delight is brought about above, and it comes from the subjugation and transformation of darkness into light below.

וזהו יפה שעה אחת בתשובה כו' להיות שע"י בחי' תשובה דוקא נעשה התענוג למעלה כ"כ [כל כך] שהוא ממש כמשל צפור המדברת כנ"ל

And this is [the meaning of] "One hour in teshuvah is more beautiful," etc.: for specifically through teshuvah such delight is brought about above, exactly like the parable of the talking bird mentioned above;

ואז נעשה מבחי' חר"ן רנ"ה וכנודע על ענין חמץ ומצה שמאות החי"ת של חמ"ץ נעשה ה"א כמ"ש בזהר פ' פנחס ע"פ גער חי"ת קנה כו' ונעשה בחי' מצה.

and then from the level of Charan (חרן) is made rinah (רנה, joyous song). As is known concerning chametz and matzah: from the letter ches of chametz (חמץ) a hei is made, as it says in the Zohar, Parshas Pinchas, on the verse "Rebuke the chayas (ches) of the reed," etc., and it becomes the level of matzah (מצה).

כמו"כ [כמו כן] מחרן נעשה רנה כמ"ש באבוד רשעים רנה שהוא בחי' התענוג שנעשה למעלה מבחי' אתכפיא ואתהפכא כנ"ל.

So too, from Charan is made rinah, as it is written, "When the wicked perish there is joyous song (rinah)"; which is the delight that is brought about above from the subjugation and transformation, as mentioned above.

22 והנה בחי' התענוג הזה יתגלה לעתיד דוקא שאז ואת רוח הטומאה אעביר כו' שלא יהיה עוד בחי' חשך ובירורי' [ובירורים] כמו שהוא עתה בעליות וירידות אלא כמ"ש בחריש ובקציר תשבות כמבואר במ"א.

Now, this delight will be revealed specifically in the time to come, for then "I will remove the spirit of impurity," etc., so that there will no longer be darkness and refinements as there are now, in ascents and descents; rather, as it is written, "In plowing and in harvest you shall rest," as explained elsewhere.

23 ויהיה בחי' גילוי אור ה' למטה בבחי' יחוד וביטול בתכלית כמו שהוא למעלה בעולמות עליונים דאיהו וחיוהי וגרמוהי חד כו' שעתה הוא מאין ליש כו' משא"כ לעתיד יהיה מיש לאין בבחי' ביטול ואתהפכא כו'.

And there will be a revelation of the light of G-d below in a state of utter unity and self-nullification, just as it is above in the higher worlds, where "He and His life-forces and His vessels are one," etc. For now it is from nothing to something, etc., whereas in the time to come it will be from something to nothing, in a state of self-nullification and transformation, etc.

24 ואזי יתגלה בחי' ענג העליון שהוא בבחי' א"ס והוא בחי' יום הז' יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים שהוא בחי' גילוי ענג העליון כנודע שנעשה מהבירורים שלמטה בשיתא אלפי שנין כו'.

And then the supernal delight, which is on the level of the Infinite (Ein Sof), will be revealed; and this is the level of the seventh day, "the day that is entirely Shabbos and rest for life everlasting," which is the revelation of the supernal delight, as is known, which comes about from the refinements below during the six thousand years, etc.

וזהו ושבתי כו' אל בית אבי שהוא בחי' חזרה והשבה של בחי' יעקב מבחי' חרי"ן כנ"ל לבחי' רנה שנק' בית אבי שהוא בחי' יצחק שהוא בחי' הצחוק והתענוג העליון שיתגלה לעתיד מבחי' אתכפיא ואתהפכא הנ"ל:

And this is [the meaning of] "And I shall return," etc., "to my father's house": it is the return and restoration of the level of Yaakov from the level of Charan, as mentioned above, to the level of rinah, which is called "my father's house," which is the level of Yitzchak, which is the supernal laughter and delight that will be revealed in the time to come from the subjugation and transformation mentioned above.

25 וזהו שיאמרו לעתיד על יצחק דוקא כי אתה אבינו להיות כי זהו תכלית המכוון בירידת והשתלשלות העולמות כדי שעי"ז יהיה צחוק ותענוג למעלה כנ"ל.

And this is why in the time to come they will say specifically of Yitzchak, "For you are our father": because this is the ultimate purpose of the descent and chain-descent of the worlds, so that through it there will be laughter and delight above, as mentioned above.

וזהו ושבתי בשלום כו'. כי בחי' ענג הנ"ל שיתגלה לעתיד הוא דוקא ע"י בחי' העלאות והמשכות שהם בחי' הבירורים למטה בבחי' אתכפייא ואתהפכא כנ"ל שנקרא בחי' שלום.

And this is [the meaning of] "And I shall return in peace," etc. For the delight mentioned above, which will be revealed in the time to come, comes specifically through elevations and drawings-down, which are the refinements below in the manner of subjugation and transformation, as mentioned above; [and this] is called the level of peace (shalom).

להיות כי שלום הוא המחבר שני הפכים וכמ"ש עושה שלום במרומיו. שמיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש כו'.

For peace is what joins two opposites, as it is written, "He makes peace in His heights": for Michael is the prince of water and Gavriel is the prince of fire, etc.

26 והנה כתיב שלום שלום לרחוק ולקרוב והיינו ב' בחי' שלום שלום מלמטה למעלה והיינו לרחוק שנעשה קרוב שהוא בחי' העלאה ממטה למעלה.

Now, it is written, "Peace, peace, to the far and to the near." That is, [there are] two levels of peace: peace from below upward, that is, "to the far" who becomes near, which is the elevation from below upward;

ושלום מלמעלה למטה היינו בחי' ירידת והמשכת אלקות למטה בבחי' תורה ומצות כמבואר לעיל במ"ש ויצק שמן כו'.

and peace from above downward, that is, the descent and drawing down of G-dliness below into Torah and mitzvos, as explained above on the verse "And he poured oil," etc.

27 וע"י ב' בחי' שלום הנ"ל שהם בחי' אתהפכא מחשוכא לנהורא שלא יהיו בבחי' עלמין דפרודי רק בבחי' יחוד וביטול כמו שהוא למעלה בעולמות עליוני' [עליונים] ממש

And through the two levels of peace mentioned above, which are the transformation of darkness into light, so that they will not be in the state of worlds of separateness but only in a state of unity and self-nullification, exactly as it is above in the higher worlds,

ואזי אשוב אל בית אבי שיתגלה ממילא בחי׳ הענג העליון שהוא בבחי׳ א״ס ממש למעלה מהשתלשלות העולמות במדרגות רבות מעלה ומטה וחשך ואור.

then "I shall return to my father's house": the supernal delight, which is truly on the level of the Infinite (Ein Sof), far above the chain of descending worlds with its many rungs, above and below, darkness and light, will be revealed of itself.

משא״כ לגבי עצמותו ומהותו ית׳ קטן וגדול שוים ממש בלי שינוי וכחשכה כאורה ממש.

Whereas relative to His essence and being, blessed be He, small and great are truly equal, without change, and "darkness is exactly like light."

28 ואז והיה הוי׳ לי לאלקים כו׳. כי הנה כתיב כי שמש ומגן הוי׳ אלקים שכמו שהמגן הוא נרתק להשמש ומכסה ומסתיר על אור השמש כמו״כ [כמו כן]

And then, "Havayah will be Elokim to me," etc. For it is written, "For a sun and a shield is Havayah Elokim": just as the shield is a sheath for the sun, covering and concealing the light of the sun, so too

שם אלקים הוא בחי׳ נרתק לשם הוי׳ ומכסה ומסתיר עליו להיות נבראים בעלי גבול ונפרדים בפ״ע [בפני עצמו] משא״כ שם הוי׳ הוא בחי׳ המשכת אור ה׳ למטה כו׳.

the Name Elokim is a sheath for the Name Havayah, covering and concealing it, so that there may be created beings that are limited and separate unto themselves; whereas the Name Havayah is the drawing down of the light of G-d below, etc.

29 והנה כ״ז [כל זה] הוא בבחי׳ השתלשלות מעלה ומטה וחשך ואור אבל לעתיד שיתגלה בחי׳ ענג העליון שהוא למעלה מעלה מבחי׳ ההשתלשלות והוא למעלה מעלה מבחי׳ שם הוי׳ ושם אלקים

Now, all this is within the chain of descending worlds, above and below, darkness and light. But in the time to come, when the supernal delight will be revealed, which is far above the chain of descending worlds and far above the Name Havayah and the Name Elokim,

ואזי מה שעתה הוא בחי׳ שם הוי׳ יהיה אז בחי׳ אלקים לגבי בחי׳ ענג העליון הנ״ל

then what is now the level of the Name Havayah will then be the level of Elokim relative to the supernal delight mentioned above.

ואזי והאבן הזאת אשר שמתי מצבה כנ"ל יהיה בית אלקים שיהיה בית וכלי לבחי' אלקים דלעתיד שהוא בחי' הוי' עתה.

And then "this stone which I have set up as a pillar," as mentioned above, "will be a house of Elokim": it will be a house and vessel for the level of Elokim of the time to come, which is the level of Havayah now.

וכל אשר תתן לי הוא לשון עתיד היינו כל עליות שיהיו לעתיד הכל עשר אעשרנו לך בבחי' מעשר כנודע ודי"ל [ודי למבין]:

"And all that You will give me" is in the future tense; that is, all the ascents that there will be in the time to come, all of them, "I will surely give a tenth of it to You," in the manner of a tithe, as is known; and this is enough for one who understands.

30 קיצור (א) הנה יעקב המשיך היו"ד ח"ע [חכמה עילאה] לבחי' עקביי' וזהו ענין יציאת יעקב מבאר שבע יסוד אי' [אימא] לבחי' חרן כדי להעלות בירורי נוגה

Summary. (a) Yaakov drew the yud, supernal Chochmah, down to the level of the heels. And this is the matter of Yaakov's going out from Be'er Sheva, the Yesod of Imma, to the level of Charan, in order to elevate the refinements of nogah;

והיינו מה שלקח מאבני המקום שהם בחי' אותיות דבר ה' המלובשים בדצ"ח [בדומם צומח חי] ועשה מהם אבן אחת הוא בחי' יו"ד שזהו וישם מראשותיו (ע' [עיין] זהר ח"א [חלק א'] דע"ב ופ' ויצא קנ"א ופ' ויחי רל"א ובמ"ש ע"פ אבן ישראל)

that is, his taking from the stones of the place, which are the letters of the word of G-d enclothed in the inanimate, vegetative and animal, and making of them one stone, which is the level of the yud; this is "and he placed [them] at his head" (see Zohar, Part I, 72b, and Parshas Vayetzei, 151, and Parshas Vayechi, 231, and what is explained on the verse "the stone of Israel").

ואח"כ וישם אותה מצבה המשכת בחי' ו' שנמשך מהיו"ד והוא ענין אורייתא מח"נ [מחכמה נפקת] ויצק עליה שמן להיות מה להלן באימה ויראה אף כאן באימה ויראה:

And afterward, "and he set it up as a pillar": the drawing down of the level of the vav, which extends from the yud; and this is the matter of "the Torah comes forth from supernal Chochmah." "And he poured oil on it," so that "just as there [it was] in dread and awe, so here in dread and awe."

(ב) ועי״ז ושבתי בשלום אל בית אבי בחי׳ יצחק כי אתה אבינו והוא הצחוק והתענוג שיהיה לע״ל [לעתיד לבוא] מבירורים אלו והיינו ע״י אתכפיא ואתהפכא נתברר מבחי׳ חר״ן ונהפך החי״ת להי״א להיות רנ״ה בחי׳ תענוג

(b) And through this, "I shall return in peace to my father's house," the level of Yitzchak, "For you are our father"; and this is the laughter and delight that there will be in the time to come from these refinements. That is, through subjugation and transformation, [it] is refined from the level of Charan (חרן), and the ches turns into a hei, to become rinah (רנה), the level of delight.

(ועד״ז בענין יצ״מ [יציאת מצרים] מיצר הגרון ע״ד בחי׳ חרן נחר גרוני כוי וימררו חיי אבותינו וכשנעשה יצ״מ [יציאת מצרים] הוא בחי׳ מצה משא״כ חמץ כענין ההפרש בין חרן לרנה):

(And similarly in the matter of the Exodus from Egypt (Mitzrayim): from the strait of the throat (meitzar hagaron), in the manner of the level of Charan, "my throat is parched," etc., "and they embittered the lives of our fathers"; and when the Exodus from Egypt takes place, it is the level of matzah, as opposed to chametz, like the difference between Charan and rinah.)

(ג) וגילוי ענג זה ע״י בי׳ בחי׳ שלום לרחוק ולקרוב ואז שם הוי׳ יהיה רק בבחי׳ אלקי׳ לגבי גילוי ההוא ולפיכך האבן הזאת שהיא בחי׳ המל׳ המקבלת משם הוי׳ יהיה בחי׳ בית אלקים

(c) And the revelation of this delight is through the two levels of peace, "to the far and to the near"; and then the Name Havayah will be only on the level of Elokim relative to that revelation. Therefore "this stone," which is the level of Malchus that receives from the Name Havayah, will be the level of "a house of Elokim."

(וגם י״ל [יש לומר] כיון דלע״ל [דלעתיד לבוא] יאמרו ליצחק כי אתה אבינו ע״כ שייך בחי׳ זו בשם אלקים וז״ש [וזהו שכתוב] צחוק עשה לי אלקים):

(It may also be said: since in the time to come they will say to Yitzchak, "For you are our father," this level is therefore connected with the Name Elokim; and this is [the meaning of] "Elokim has made laughter for me.")

TORAH OHR • PARSHAS VAYEITZEI • MAAMAR 2

ביאור על הנ"ל

An Explanation of the Above

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 והיה הוי"ה לי לאלקים והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלקים. להבין ענין תפלה ובקשה זו שהוי"ה יהי' [יהיה] בבחי' אלקים והאבן בבחי' בית אלקים.

"And Havayah will be to me as Elokim, and this stone, which I have set up as a pillar, shall be a house of Elokim." [We need] to understand the meaning of this prayer and request: that Havayah will be at the level of Elokim, and the stone at the level of a house of Elokim.

וכדי להבין איך תהיה האבן במדרגה גדולה כ"כ [כל כך] להיות מכון ומשכן להשראת קדושה עליונה עד שיהיה חל שם שמים על האבן שתהיה נק' בשם בית אלקים.

And in order to understand how the stone could be at so great a level as to be a foundation and a dwelling for the resting of supernal holiness, to the point that the Name of Heaven would rest upon the stone, so that it would be called by the name "house of Elokim,"

הנה צריך להבין ענין הפרשה כולה ויצא יעקב כו' והענין דכתיב צוה ישועות יעקב בחי' יעקב נקרא ישועות

we must understand the meaning of the whole portion, "And Yaakov went out," etc. The matter [is this]: it is written, "Command the salvations of Yaakov." The level of Yaakov is called "salvations" (yeshuos).

וביאור מלת ישועות הנה שרש התיבה הוא ש"ע [(370) ש"ע] ושאר אותיות הם נוספות בתיבה כלומר שע"י בחינת יעקב מתגלין ש"ע [(370) ש"ע] נהורין עילאין

And the explanation of the word yeshuos: the root of the word is ש"ע [whose numerical value is 370], and the remaining letters are additions to the word. That is to say, through the level of Yaakov the 370 supernal lights (shin-ayin nehorin ila'in) are revealed.

וגם ש"ע הוא מלשון וישע ה' אל הבל שהוא לשון הפנה דהיינו שכל פינות והמשכות עליונות פונות ונמשכות ע"י בחי' יעקב יו"ד עקב.

And also, ש"ע is from the expression "And G-d turned to Hevel," which is an expression of turning [toward]. That is, all supernal turnings and drawings-down turn and are drawn down through the level of Yaakov, [which is] yud-akev (a yud [and] a heel).

3 וענין נהורין והמשכות הללו היינו גילוי ההארות והמשכות מאור א"ס עצמו שכשמו כן הוא אין לו סוף כו'.

And the meaning of these lights and drawings-down is the revelation of the illuminations and drawings-down from the Infinite Light (Or Ein Sof) itself, which, as its name is, so it is: it has no end, etc.

ואינו בגדר עלמין כלל וכולא קמיה כלא ממש חשיב ולית מחשב' תפיסא ביה ואין ערוך אליו כו'.

And it is not within the bounds of worlds at all; "all before Him is considered as truly nothing," and "no thought can grasp Him," and there is nothing comparable to Him, etc.

כי מלכותך מלכות כ"ע [כל עלמין] והודו וזיוו על ארץ ושמים כו' זיו והארה בעלמא המתלבש' ומתפשטת בתוך עלמין להוות' [להוותם]

For "Your kingship is a kingship over all worlds," and "His glory" and His radiance "is over earth and heaven," etc.: merely a radiance and illumination, which is clothed and spreads within the worlds to bring them into being

ולהחיותם להיות חיים וקיימים מאין ליש בבחי' העלם והסתר אור א"ס ב"ה עצמו שלא יבטלו העולמות במציאות ויחזרו להיות אין ואפס כמו שהיו

and to give them life, so that they be living and existing, from nothingness into being, in a manner of concealment and hiding of the Infinite Light, blessed be He, itself, so that the worlds would not be nullified out of existence and return to being nothing and naught, as they were [before];

דהיינו ע"י כמה צמצומים והתלבשות שונות בירידת המדרגות כדרך וסדר ההשתלשלות אבל אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו רם ונשא כו' והוא למעלה מעלה מבחינת ההשתלשלות

that is, through many contractions (tzimtzumim) and various enclothements in the descent of the levels, according to the way and order of the chain of descending worlds (hishtalshelus). But the Infinite Light, blessed be He, in Its essence and Its glory, is exalted and uplifted, etc., and is far, far above the level of hishtalshelus.

ועי"י בחי' יעקב יו"ד עקב נמשך אא"ס [אור אין סוף] ב"ה שלמעלה מבחי' ההשתלשלות שיאיר למטה בגילוי הנפש אלקות שבכל א' מישראל להיות גילוי אור א"ס ב"ה ממש על נפשו.

And through the level of Yaakov, yud-akev, the Infinite Light, blessed be He, which is above the level of hishtalshelus, is drawn down, so that it shines below, in a revelation to the G-dly soul that is in each and every Jew, so that there is a revelation of the very Infinite Light, blessed be He, upon his soul.

4 והיינו ע"י שלקח מאבני המקום וישם מראשותיו. אבנים הן אותיות כמ"ש בס"י [בספר יצירה] שני אבנים בונות שתי בתים.

And this is through his having taken "of the stones of the place, and he put [them] at his head." Stones are letters, as it is stated in Sefer Yetzirah: "Two stones build two houses."

והטעם שנקראו אותיות בשם אבנים הוא כי כמו שע"י כמה אבנים נבנה בית לשבת אדם כו'

And the reason that letters are called by the name "stones" is that, just as through a number of stones a house is built for a person to dwell in, etc.,

כך ע"י כמה צירופי אותיות נעשי' [נעשית / נעשים] תיבות ומכמה צירופי תיבות נעשה ענין שלם שמתוכו מובן ומושג איזה השכלה והשגה

so through a number of combinations of letters words are made, and from a number of combinations of words a complete subject is made, from within which some concept and comprehension is understood and grasped.

והרי השכל שורה ומתלבש באותיות הללו וכתפארת אדם לשבת בית ע"י צירופי אבנים ועוד טעם אחר כי

And the intellect rests and is clothed in these letters, just as "with the beauty of a man, to dwell in a house," through combinations of stones. And there is yet another reason:

כמו שהאבנים הם דומם ואין להם ערך ויחוס לאדם הדר בבית שנבנה מהאבנים כך האותיות הן בחי' דומם לגבי השכל השורה ומתלבש בהם ואין להם ערך ויחוס אליו

just as the stones are inanimate and have no comparison or relation to the person who lives in the house built of the stones, so the letters are at the level of the inanimate relative to the intellect that rests and is clothed in them, and have no comparison or relation to it.

ולכן בטלים הם לגבי השכל (ועמ"ש בפ' בראשית בד"ה להבין בתוספת ביאור ענין וייצר) ולכן נק' הוי' צבאות אות הוא בצבא דילי' [דיליה] שכל

Therefore they are nullified relative to the intellect. (And see what is written in Parshas Bereishis, in the discourse beginning "To understand, with an additional explanation of the matter of 'And He formed.'") And therefore He is called "Havayah Tzevakos" [Havayah of hosts]: "He is a sign (os) among His host," for all

העולמות והברואי' [והברואים] נתהוו מבחי' אותיות שבעשרה מאמרות שנברא בהם העולם יהי אור יהי רקיע כו'.

the worlds and the creatures came into being from the level of the letters of the Ten Utterances with which the world was created: "Let there be light," "Let there be a firmament," etc.

וכל צבא השמים העליונים אלף אלפין ורבוא רבבן ולגדודיו אין מספר הם בטלים לגבי אור א"ס ב"ה כבטול האותיות שהן בחי' דומם לגבי השכל מאחר שהם בחי' גבול ת"ק שנה כו'

And all the host of the upper heavens, "a thousand thousands and ten thousand times ten thousand," and "to His troops there is no number," are nullified relative to the Infinite Light, blessed be He, like the nullification of the letters, which are at the level of the inanimate, relative to the intellect. Since they are at the level of limitation, [a span of] five hundred years, etc.,

ונבראים ומחודשים מאין ליש הרי אין ערוך אליו ית' וכנודע ענין הערך במספר שמספר א' לגבי אלף אלפים כו' יש לו איזה ערך ויחוס

and are created and brought into being anew from nothingness into being, there is no comparison [between them and] Him, may He be blessed. And as is known regarding comparison in number: the number one, relative to a thousand thousands, etc., has some comparison and relation;

משא"כ אליו ית' שהוא א"ס ב"ה אין ערוך כלל ולכן נק' אות הוא בצבא דילי' [דיליה] שכל הצבאות אינן אלא בחי' אות א' לגבי אור א"ס ב"ה.

which is not so with Him, may He be blessed, who is the Infinite One (Ein Sof), blessed be He: there is no comparison at all. And therefore it is said, "He is an os among His host," for all the hosts are nothing but a single letter (os) relative to the Infinite Light, blessed be He.

5 והנה באבני המקום שהם בחי' אותיות כתיב וישם מראשותיו שהגביה והעלה אותם למעלה מבחי' ההשתלשל' [ההשתלשלות] דהיינו לבחי' סוכ"ע

Now, concerning "the stones of the place," which are the level of letters, it is written, "and he put [them] at his head": that he raised and elevated them far, far above the level of hishtalshelus, that is, to the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin).

כי לפי שהאותיות הן בחי' דומם לכך יש להם כח ויכולת לעלות למעלה מעלה כנודע שנעוץ תחלתן בסופן דייקא וסוכ"ע הוא כמשל העיגול שממטה נעשה מעלה. וכמ"ש ומתחת זרועות עולם.

For since the letters are at the level of the inanimate, they therefore have the power and ability to rise far, far above, as is known, that "their beginning is wedged in their end," specifically; and sovev kol almin is like the analogy of the circle, in which what is below becomes above. And as it is written, "and beneath are the arms of the world."

6 והנה כתיב ויקח מאבני המקום ולא כל אבני לפי שלא כל האותיות יש להן כח זה

Now, it is written, "He took of the stones of the place," and not "all the stones," because not all the letters have this power,

אלא אות היו"ד שהוא בחי' כלי לחכמה וחכמה הוא כח מ"ה [מה] בחי' בטול ולכך שורה שם ומתגלה אור א"ס ב"ה הסוכ"ע כי הוי' בחכמה כו' ואין אור א"ס ב"ה שורה ומתגלה אלא במי שבטל כו'.

but only the letter yud, which is the level of a vessel for Chochmah (wisdom); and Chochmah is koach mah (the power of "what"), the level of self-nullification (bittul). Therefore the Infinite Light, blessed be He, the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), rests and is revealed there, for "Havayah, with Chochmah," etc.; and the Infinite Light, blessed be He, rests and is revealed only in one who is nullified, etc.

וזהו האבן אשר שם מראשותיו (ועמ"ש ע"פ מאמר הרע"מ [הרעיא מהימנא] פ' כי תשא בענין אבנא למשקל בה דא י') ואח"כ וישם אותה מצבה וכתרגומו ושוי יתה קמא שהוא

And this is "the stone that he had put at his head." (And see what is written on the saying of the Ra'aya Mehemna in Parshas Ki Sisa concerning "a stone to weigh with: this is yud.") And afterward, "and he set it up as a pillar," and as the Targum renders it, "and he placed it standing," which is

כמ"ש קמה אלמתיוגם נצבה שמה שהיתה האבן מונחת למטה בארץ אח"כ הקים אותה והגביה אותה עוד ממטה למעלה

as it is written, "my sheaf arose and also stood upright." That is, whereas the stone had been lying below on the ground, afterward he stood it up and raised it further, from below upward.

והיינו עליי' [עלייה] אחר עליי' לבחי' ומקורות י"ג מדות רחמים עליונים שהן בחי' יודי"ן ווי"ן כי מקום יניקת השערה והגומא שלה הוא בחי' י' והשערה עצמה שהיא המשכה היא בחי' ו'

And this is ascent after ascent, to the level and the sources of the thirteen supernal attributes of mercy, which are the level of yuds [and] vavs; for the place where the hair draws its nourishment, and its follicle, is the level of yud, and the hair itself, which is a drawing-down, is the level of vav.

וזהו וישם מראשותיו וישם אתה מצבה שמתחלה כאשר שם מראשותיו היא בחי' יו"ד ואח"כ נעשה מצבה הוא בחי' וא"ו וכל בחי' הללו הם בחי' העלאה ממטה למעלה

And this is "and he put [them] at his head … and he set it up as a pillar": at first, when he put it at his head, it is the level of yud; and afterward, when it becomes a pillar, it is the level of vav. And all these levels are levels of elevation from below upward.

והיינו התעלות חכמה שבנפש לאור א"ס ב"ה השורה ומתגלה בה כי הנפש היא בחי' נברא ומחודש מאין ליש בבחי' אותיו' [אותיות] כו'

That is, the ascent of the Chochmah in the soul to the Infinite Light, blessed be He, which rests and is revealed in it; for the soul is at the level of a being created and brought into being anew from nothingness into being, at the level of letters, etc.

וצריך להעלות' ממטה למעלה לאור א"ס ב"ה הסוכ"ע וישוב אל ה' וירחמהו מבחי' י"ג מדות הרחמים והעלאה זו היא בבחי' חכמה דוקא כ"ח מ"ה [מה]:

And one must raise it from below upward, to the Infinite Light, blessed be He, the light that encompasses all worlds: "and let him return to G-d, and He will have mercy on him," from the level of the thirteen attributes of mercy. And this elevation is specifically through the level of Chochmah, koach mah.

7 הגה"ה [הגהה]

Gloss.

8 לכאורה אינו מובן כי היודי"ן שבת"ד [שבתיקוני דיקנא] הוא גבוה מהוי"ו כמ"ש לעיל כי מקום יניקת השערה והגומא שלה הוא בחי' יו"ד דהיינו מקום יניקתה ממו"ס [ממוחא סתימאה] שהוא הגבה מאד נעלה מהשערות עצמן שהן בחי' ו'.

At first glance this is not understood, for the yuds in the tikkunim (arrangements) of the beard are higher than the vavs, as stated above: the place where the hair draws nourishment, and its follicle, is the level of yud, that is, the place where it draws nourishment from the Mocha Stima'ah (the Hidden Mind), which is exceedingly higher and more exalted than the hairs themselves, which are the level of vav.

9 והרי בחי' וישם אתה מצבה משמע שהוא עלייה אחר עלייה למעלה מבחי' מראשותיו שהוא בחי' יו"ד. וזהו תרתי דסתרי.

Yet the level of "and he set it up as a pillar" implies that it is ascent after ascent, higher than the level of "at his head," which is the level of yud. And this is two [statements] that contradict each other.

אך פי' מראשותיו הוא בחי' חכמה דאצילות ואח"כ וישם אתה מצבה שנעשית בחי' ו' הוא בחי' אבא יונק ממזלא שבחי' השערות דת"ד [דתיקוני דיקנא] שהן וי"ן גבוה מהיו"ד דח"ע [דחכמה עילאה].

But the explanation is: "at his head" is the level of the Chochmah of Atzilus; and afterward, "and he set it up as a pillar," when it becomes the level of vav, is the level of Abba, who draws nourishment from the Mazla; for the level of the hairs of the tikkunim of the beard, which are vavs, is higher than the yud of Chochmah Ila'ah (supernal Chochmah).

אח"כ ויצק שמן על ראשה היינו המשכה ממו"ס [ממוחא סתימאה] ממש לתוך המזלות כו' ומזה ממש נמשך הגלוי למטה בהלכו' שבתורה שבע"פ [שבעל פה] ששרשן מנימין דמו"ס [דמוחא סתימאה] וע"ז נאמר סלסלה ותרוממך כו':

Afterward, "and he poured oil upon its top": that is, a drawing-down from the Mocha Stima'ah itself into the mazalos, etc. And from this itself the revelation is drawn down below, into the laws of the Oral Torah, whose root is in the strands of the Mocha Stima'ah. And of this it is said, "Exalt her, and she will uplift you," etc.

10 אך אין זה תכלית המכוון רק שאח"כ ויצק שמן על ראשה שמן היינו המשכת חכמה עילאה שהיא התורה ורצונו ית' שנמשכו ע"י בחי' יעקב יו"ד עקב

However, this is not the ultimate intent; rather, [the intent is] that afterward "he poured oil upon its top." Oil is the drawing-down of Chochmah Ila'ah (supernal Chochmah), which is the Torah and His will, may He be blessed, which are drawn down through the level of Yaakov, yud-akev,

כמ"ש ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל להיות בעסק התורה שלמטה בגשמיות המחליף פרה בחמור כו'

as it is written, "He established a testimony in Yaakov and set a Torah in Israel": that in the study of the Torah below, in physical matters, [as in] "one who exchanges a cow for a donkey," etc.,

גילוי המשכת חכמה עילאה שכל פרטי הלכות שנפרדו הם יסודתם בהררי קדש עליון חכמה עילאה שכך חייבה חכמתו ורצונו ית'.

there should be a revelation of the drawing-down of Chochmah Ila'ah; for all the details of the laws, which have become separate, have "their foundation in the mountains of holiness" above, in Chochmah Ila'ah, for so His wisdom and will, may He be blessed, determined.

11 ואי לזאת יהי' [יהיה] עסק התורה ג"כ עד"ז להמשיך חכמה עילא' [עילאה] בנפשו וע"ז נעשה אתכפיא סט"א [סטרא אחרא] ואתהפכא כו'.

Therefore the study of Torah must also be in this manner: to draw Chochmah Ila'ah into one's soul. And through this the sitra achra (the other side) is subdued (iskafya) and transformed (is'hapcha), etc.

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] מה להלן באימה וביראה אף כאן באימה כו' שתפול על האדם אימה ופחד בעסקו בתורה כמו בשעת קבלתו בהר סיני.

Therefore our Sages, of blessed memory, said: "Just as there [it was] with dread and with awe, so here [it must be] with dread," etc.: that dread and fear should fall upon a person when he occupies himself with the Torah, as at the time it was received at Mount Sinai.

12 והנה שם בהר סיני כל העם ראו את הקולות ואת הלפידים וכו' פנים בפנים דבר ה' עמכם כו'.

Now, there at Mount Sinai, "all the people saw the sounds and the flames," etc.; "face to face G-d spoke with you," etc.

והאיך ימשיך כל אדם יראה זו עליו בכל זמן אלא כאשר ישים האדם אל לבו שהתורה שהוא לומד היא המשכת חכמה עילאה ושם שורה ומתגלה אור

And how can every person draw this awe upon himself at all times? Only when a person takes to heart that the Torah he studies is the drawing-down of Chochmah Ila'ah, and there rests and is revealed the Infinite Light,

א"ס ב"ה שלמעלה מעלה מגדר ההשתלשלות וקמיה כחשיכה כאורה מעלה ומטה רוחניות וגשמיות שוין א"כ אין כאן הסתר פנים כלל ע"כ מה להלן כו' הכל שוה.

blessed be He, which is far, far above the bounds of the chain of descending worlds (hishtalshelus); and before Him "darkness is as light": above and below, spiritual and physical, are equal. If so, there is no hiding of the Face here at all. Therefore, "just as there," etc.: all is equal.

13 והנה להבין תכלית ירידת יעקב יו"ד עקב להיות הש"ע [הש"ע (370)] נהורין בגילוי למטה וליקח מאבני המקום להעלותם למעלה ולהמשיך אח"כ בחי' שמן הוא בחי' חכמה עילאה מלמעלה למטה.

Now, [we need] to understand the purpose of the descent of Yaakov, yud-akev: that the 370 lights be revealed below, and to take "of the stones of the place" to raise them upward, and afterward to draw down the level of oil, which is the level of Chochmah Ila'ah, from above to below.

וירידה זו הוא מ"ש ויצא יעקב מבאר שבע. באר הוא מקור ומעיין הנובע ז' מדות עליונות לך ה' הגדולה והגבורה כו' שהן בחי' לך בחי' ביטול.

And this descent is what is written, "And Yaakov went out from Be'er Sheva." Be'er (well) is the source and flowing spring of the seven (sheva) supernal attributes, "Yours, G-d, are the greatness and the might," etc., which are the level of "Yours," the level of self-nullification (bittul).

וילך חרנה חר"ן (ע"ה [עליו השלום]) בגימ' [בגימטריא] גרו"ן רק בחי' גרו"ן היינו כשהקול יוצא כדרכו בלי עכוב ובלי מונע

"And he went toward Charan." Charan (חר"ן), with the kollel, is numerically equal to garon (גרו"ן, throat). But the level of garon is when the voice goes out in its normal way, without hindrance and without obstruction;

אבל חר"ן אותיות נחר היינו מ"ש יגעתי בקראי נחר גרוני. והיינו כשגובר בו יסוד האש כי הקול כלול אש רוח ומים.

whereas charan has the letters of nichar, as it is written, "I am weary with my crying; my throat is parched (nichar)." And this is when the element of fire prevails in it; for the voice is composed of fire, air and water.

רוח הוא עיקר התפשטות הבל הלב ומים היינו לחלוחית הריאה ואש הוא המחלק את הקול להיות ההפסק להתחלק בהי' מוצאות הפה כלי הדבור.

Air is the essential extension of the breath of the heart; water is the moisture of the lung; and fire is what divides the voice, making the pause so that it divides into the five articulations of the mouth, the organs of speech.

14 וכשגובר יסוד האש ביותר הוא המפסיק את הקול עד שאינו יכול לצאת במשך ההעברה כדרכה.

And when the element of fire prevails excessively, it is what interrupts the voice, until it cannot go out in the continuous passage of its normal way.

וכך הוא בחי' חרן היינו בחי' המפסיק את הקול שהוא ההמשכה מחיות ואור א"ס ב"ה שלא להיות ההמשכה כדרכה בקדושה דוקא

And so is the level of Charan: that is, the level of what interrupts the voice, which is the drawing-down of the life-force (chayus) and light of the Infinite One, blessed be He, so that the drawing-down is not in its normal way, in holiness alone,

אלא שיש גם לקליפות וס"א [וסטרא אחרא] יניקה ואחיזה בהמשכה זו ואזי נק' בבחי' נאלמתי דומיה שנפסק הקול וההמשכה ונעשה בחי' נפרד ובחי' זו הוא בין בהנהגת העולמות

but rather the kelipos (husks) and the sitra achra also have nourishment and a hold in this drawing-down. And then it is called by the level of "I was mute with silence," for the voice and the drawing-down are interrupted, and there comes to be the level of separateness. And this level is both in the conduct of the worlds,

שהוא ענין גלות ישראל ושעבוד מצרים ובבל מחמת תגבורת האש ותוקף הדין ובין בכל נפש מישראל בעבודת ה' שעסק התורה שלו הוא בבחי' נפרד

which is the matter of the exile of Israel and the subjugation of Egypt and Babylon, because of the intensity of the fire and the strength of judgment; and in every Jewish soul, in the service of G-d, when his study of Torah is in a state of separateness

ולא בבחי' ביטול לאור א"ס ב"ה להיות גילוי חכמתו כו' מחמת תגבורת האש וחמימות שמצד גופו ונפש הבהמית אשר נמשך אחריהם.

and not in a state of self-nullification (bittul) to the Infinite Light, blessed be He, so as to be a revelation of His wisdom, etc., because of the intensity of the fire and heat that come from his body and the animal soul, after which he is drawn.

אך הנה תכלית ירידה זו של בחי' יעקב מאגרא רמה מבאר שבע מקו' מדות העליונות שהן ביטול אליו יתי' לך ה' הגדולה כו' לבירא עמיקתא מקום החרן המפסיק ומעכב את קול ההמשכה להיות בחי' נפרד.

But the purpose of this descent of the level of Yaakov "from a lofty peak," from Be'er Sheva, the source of the supernal attributes, which are self-nullification to Him, may He be blessed ("Yours, G-d, is the greatness," etc.), "to a deep pit," the place of Charan, which interrupts and holds back the voice of the drawing-down so that it becomes the level of separateness,

הוא כדי להיות אתכפיא ואתהפכא ואזי נעשה מחרן רנה כי החי"ת נפסק ונעשה ה"א. כמ"ש בזהר ע"פ גער חית קנה שמחמץ נעשה מצה.

is in order that there be subjugation (iskafya) and transformation (is'hapcha); and then from Charan (חרן) is made rinah (רנה, joyous song), for the ches is broken open and becomes a hei, as it is stated in the Zohar on the verse "Rebuke the beast (chayas) of the reeds," that from chametz (חמץ) is made matzah (מצה).

15 וזהו ושבתי בשלום אל בית אבי ושבתי מחר"ן. אל בית אבי זהו בחי' יצחק ויצחק נק' ע"ש צחק עשה לי אלקים

And this is "and I shall return in peace to my father's house": "and I shall return" from Charan. "To my father's house": this is the level of Yitzchak; and Yitzchak is so called on account of "G-d has made laughter (tzechok) for me,"

והוא בחי' רנ"ה שנעשה מחר"ן וכתיב כל השומע יצחק לי יצחק הוא לשון עתיד דהיינו בביאת המשיח ב"ב [במהרה בימינו] שאז אהפוך אל עמים וגו' דכד אתכפייא ואתהפכא

and it is the level of rinah, which is made from Charan. And it is written, "whoever hears will laugh (yitzchak) for me": yitzchak is in the future tense, that is, at the coming of Mashiach, speedily in our days, for then "I will transform the peoples," etc.; for when [the sitra achra] is subdued and transformed,

אזי נעשה בחי' צחוק וחדוה כמו עד"מ צחוק המלך והשרי' מענין התהפכות דבר רחוק וזר כמו מצפור מדברת שזהו דבר חידוש משא"כ מאדם המדבר שדרכו בכך לא שייך צחוק.

then there comes to be the level of laughter and joy; as, by way of analogy, the laughter of the king and the ministers at the transformation of something remote and strange, as from a bird that speaks, which is a novelty; whereas with a man who speaks, whose way is to do so, laughter does not apply.

16 ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] במקום שבע"ת [שבעלי תשובה] עומדין כו' משום דאתהפכא חשוכא כו'. וגם ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] אם ישראל עושין תשובה נגאלין כו' שזהו תכלית ביאת המשיח להיו' [להיות] הצחוק והחדוה כד אתכפייא סט"א [סטרא אחרא] ואתהפכא חשוכא לנהורא.

Therefore our Sages, of blessed memory, said, "In the place where baalei teshuvah (returnees) stand," etc., because darkness is transformed, etc. And our Sages, of blessed memory, also said, "If Israel do teshuvah, they are redeemed," etc.; for this is the purpose of the coming of Mashiach: that there be the laughter and joy, when the sitra achra is subdued and darkness is transformed into light.

וזהו מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] שלעתיד יאמרו על יצחק כי אתה אבינו שתכלית ירידת הנשמה בגוף בעוה"ז ותכלית ירידת ישראל בגלות ושעבוד ודוחק פרנסה הוא כדי שיעלו ויבאו ויגיעו לבחי' יצחק הוא הצחוק והחדוה כו':

And this is [the meaning of] the saying of our Sages, of blessed memory, that in the future they will say to Yitzchak, "For you are our father"; for the purpose of the descent of the soul into the body in this world, and the purpose of the descent of Israel into exile and subjugation and the pressure of earning a livelihood, is so that they will ascend and come and reach the level of Yitzchak, which is laughter and joy, etc.

17 אך כיצד ישוב מבחי' חרן לבחי' יצחק הנ"ל הנה לזה אמר הכתוב בשלום כי שלום הוא המחבר ומקשר ב' הפכים

But how does one return from the level of Charan to the level of Yitzchak mentioned above? For this the verse says, "in peace"; for peace is what joins and binds two opposites,

כמ"ש עושה שלום במרומיו בין מיכאל כו' שלום שלום לרחוק שנעשה קרוב כו' ובשלום ב' שלום ממטה למעלה וממעלה למטה כמ"ש במ"א.

as it is written, "He makes peace in His heights," between Michael, etc.; "Peace, peace to the far and to the near": to the far one who becomes near, etc. And beshalom (in peace) is two [kinds of] peace, from below upward and from above downward, as explained elsewhere.

18 והנה כשיתגלה הצחוק העליון לעתיד כד אתכפיא ואתהפכא דהיינו שלא יהיה שליטה ויניקה לקליפות וסט"א [וסטרא אחרא] כלל וכמ"ש ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ.

Now, when the supernal laughter is revealed in the future, when [the sitra achra] is subdued and transformed, that is, when the kelipos and the sitra achra will have no dominion or nourishment at all, as it is written, "And I will remove the spirit of impurity from the earth,"

אזי יזדכך חומריות העולם וגסותו שלא יהיה בבחי' יש ודבר נפרד בפ"ע [בפני עצמו] רק הכל יוכלל בבחי' אין

then the materiality and coarseness of the world will be refined, so that it will not be at the level of something (yesh), a thing separate unto itself; rather, all will be included in the level of nothing (ayin).

כי זהו תכלית בריאת העולמות מאין ליש כדי לאהפכא מבחי' יש לבחי' אין ואזי והיה הוי' לי לאלקים.

For this is the purpose of the creation of the worlds from nothing into something: in order to transform [them] from the level of yesh to the level of ayin. And then, "Havayah will be to me as Elokim."

כי הנה אלקי' היינו ההעלם והצמצו' להיות העולמות נבראים מאין ליש והוי"ה היינו בחינת פנימיות אור א"ס ב"ה המחי' [המחיה] ומהוה כו'

For Elokim is the concealment and the contraction (tzimtzum), so that the worlds are created from nothing into something; and Havayah is the level of the inner dimension (pnimiyus) of the Infinite Light, blessed be He, which gives life and brings into being, etc.

וכמ"ש כי שמש ומגן הוי"ה אלקים שאלקי' נעשה בחי' מגן לשם הוי"ה שהוא בבחי' השמש כו'.

As it is written, "For a sun and a shield is Havayah Elokim": Elokim becomes the level of a shield for the Name Havayah, which is at the level of the sun, etc.

אך כל זה הוא בבחינת ההשתלשלות וירידת המדרגות שהוא בבחי' זיו והארה שמאור א"ס ב"ה להוות ולהחיות נבראים כסדר ירידת השתלשלות המדרגות מדרגה אחר מדרגה.

But all this is in the realm of the chain of descending worlds (hishtalshelus) and the descent of the levels, which is at the level of a radiance and illumination from the Infinite Light, blessed be He, to bring created beings into being and give them life according to the order of the descending chain of levels, level after level;

שמדרגות עליונים מקבלים אור היותר עליון ורוחני כו' וכל מה שלמטה מטה מתצמצם ומתלבש כו'.

for the upper levels receive the most sublime and spiritual light, etc., and whatever is lower and lower is contracted and clothed, etc.

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] כשיתגלה הצחוק העליון שהוא מבחי' אתהפכא כו' יהיה גילוי אא"ס [אור אין סוף] ב"ה בעצמו ובכבודו שלמעלה מעלה מבחינת השתלשלות

But in the time to come, when the supernal laughter is revealed, which is from the level of transformation, etc., there will be a revelation of the Infinite Light, blessed be He, in Its essence and Its glory, which is far, far above the level of hishtalshelus.

כי עין בעין יראו כו' וראו כל בשר כו' ובאו במערות צורים ובמחילות עפר מפני פחד ה' וגו'.

For "eye to eye they will see," etc.; "and all flesh will see," etc.; "and they will enter the caves of the rocks and the holes of the dust, from before the terror of G-d," etc.

19 ואז יהי' [יהיה] בחי' הוי"ה שהוא אור א"ס ב"ה הנמשך ומתפשט להתלבש בתוך עלמין בסדר ההשתלשלות.

And then the level of Havayah, which is the Infinite Light, blessed be He, that is drawn down and spreads to be clothed within the worlds in the order of hishtalshelus,

נחשב בחי' אלקים דהיינו בחי' צמצום שבאמת אין זה אלא זיו והארה מצומצמת לגבי אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו שלפניו מעלה ומטה שוין וכחשיכה כאורה.

will be considered the level of Elokim, that is, the level of contraction; for in truth it is nothing but a contracted radiance and illumination compared to the Infinite Light, blessed be He, in Its essence and Its glory, before which above and below are equal, and "darkness is as light."

20 והאבן הזאת אשר שמתי מצבה הוא בחינת יו"ד כלי החכמה שמבחי' אותיות בחי' דומם דהיינו בחי' התהוות מאין ליש רק לפי אשר שמתי מצבה שהגבהתי והעליתי כו'

"And this stone, which I have set up as a pillar": this is the level of yud, the vessel of Chochmah, which is from the level of letters, the level of the inanimate, that is, the level of coming into being from nothing into something. But since "I have set [it] up as a pillar," for I raised and elevated [it], etc.,

לכך יהי' [יהיה] לה כח ויכולת להיות בית אלקים שיהיה בחי' אלקים זה שהוא אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה שבתוך עלמין שורה ומתגלה בבחי' אותיות הללו והאותיות תהיינה בבחי' משכן ומכון לשבתו יתי'.

therefore it will have the power and ability to be a "house of Elokim": that this level of Elokim, which is the Infinite Light, blessed be He, that is within the worlds, will rest and be revealed in these letters, and the letters will be a dwelling and an established place for His abode, may He be blessed.

21 וכל זה הוא ע"י בחי' יעקב יו"ד עקב צוה ישועות יעקב גילוי הש"ע [הש"ע (370)] נהורין שבהן וע"י נזכה לכל בחי' האלו. וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך.

And all this is through the level of Yaakov, yud-akev: "Command the salvations of Yaakov," the revelation of the 370 lights that are in them; and through this we will merit all these levels. "And of all that You give me, I will tithe, tithe it (aser a'asrenu) to You."

הענין הוא כי הנה נודע שיהיה עילוי אחר עילוי לאין קץ ימות המשיח ותחה"מ [ותחיית המתים] כמה שמיטין ויובלות כו' וכל עילוי גדול מחבירו.

The matter is this: it is known that there will be elevation after elevation without end, [in] the days of Mashiach and the Resurrection of the Dead, many Shemitah cycles and Jubilees, etc., and each elevation greater than the other.

אך קודם העילוי שאחר העילוי צריך להיו' [להיות] נשאר מעילוי הראשון בבחי' אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] לאתעדל"ע [לאתערותא דלעילא] שבעילוי הב' ואתעדל"ת [ואתערותא דלתתא] זו הנשארת מן העילוי הראשון נק' בחי' מעשר.

But before the elevation that comes after [each] elevation, there must remain from the first elevation [something] in the manner of an arousal from below, for the arousal from above that is in the second elevation; and this arousal from below that remains from the first elevation is called the level of maaser (the tithe).

22 וז"ש [וזהו שכתוב] וכל אשר תתן לי לעתיד דהיינו כל העליות שיהיה עד אין קץ עשר אעשרנו ויהי' [ויהיה] הרבה מעשרות לכל עילוי בחי' מעשר בפ"ע [בפני עצמו] ותמיד עשר אעשרנו עד שיגיע לך לבחי' אור א"ס ב"ה עצמו

And this is what is written, "And of all that You give me," in the future, that is, all the ascents that there will be without end, "I will tithe, tithe it": there will be many tithes, for each ascent a level of tithe of its own, and always "I will tithe, tithe it," until it reaches "to You," to the level of the Infinite Light, blessed be He, itself.

וכמו שהוא יתי' א"ס כך יהיו עליות עד א"ס והכל ע"י בחי' יעקב יו"ד עקב כו'

And just as He, may He be blessed, is infinite, so there will be ascents without end; and all is through the level of Yaakov, yud-akev, etc.,

כנ"ל ודי"ל [ודי למבין]:(ובענין מ"ש בפי' עשר אעשרנו ואתעדל"ת [ואתערותא דלתתא] זו כו' נק' בחי' מעשר כו'. נראה כי הכתר הוא הממוצע בין עולם העליון לעולם התחתון שהוא סוף בחי' עליונה ומקור וראש לבחי' תחתונה

as [explained] above; and this suffices for one who understands. (And regarding what was said in explaining "I will tithe, tithe it," that this arousal from below, etc., is called the level of the tithe, etc.: it appears that Keser (the Crown) is the intermediary between an upper world and a lower world, for it is the end of the upper level and the source and head of the lower level,

כמו מלכות דאצי' כתר לבריאה ומלכות דבריאה כתר ליצירה כו'. ולכן הנה להיות עליית העולמות שיתעלה העשייה בקדוש' [בקדושה / בקדושת] היצירה ממש הוא ע"י אמצעות הכתר דעשייה שהוא בחי' מעשר מע"ס [מעשר ספירות] דעשיי' [דעשייה].

as Malchus (sovereignty) of Atzilus is Keser to Beriah, and Malchus of Beriah is Keser to Yetzirah, etc. And therefore, for the ascent of the worlds, so that Asiyah be elevated into the very holiness of Yetzirah, it is through the medium of the Keser of Asiyah, which is the level of a tithe of the ten Sefiros of Asiyah.

והענין כי כתר הוא לשון שתיקה כמו כתר לי זעיר. ושתיקה הוא בחינת בטול וע"ז נאמר יונת אלם כו'. והוא בחינת בעמדם תרפינה כנפיהן.

The explanation is that keser is an expression of silence, as in "Wait (kaser) for me a little." And silence is the level of self-nullification (bittul), and of this it is said, "the silent dove," etc. And it is the level of "when they stood, they let down their wings."

וע"י בטול זה יוכל להתעלות אח"כ ליצירה כי א"א להיות עליי' [עלייה] ממהות למהות כי אם שיוכלל תחלה בבחי' אין ממש וזהו ענין העמוד שבין ג"ע [גן עדן] התחתון לג"ע [לגן עדן] העליון כו'

And through this self-nullification it is able afterward to rise to Yetzirah; for it is impossible for there to be an ascent from one essence to another essence unless it is first absorbed into the level of actual nothing (ayin). And this is the matter of the pillar that is between the lower Gan Eden and the upper Gan Eden, etc.

וכמו צמיחת התבואה מזרע הנזרע בארץ הוא ע"י שמתחלה מתבטל מהות הזרע ונעשה בחי' אין רק שנשאר כחו בכח הצומח וע"ז אח"כ נעשה הגידול נפלא יותר מהיש שהי' [שהיה] תחלה כו'.

And [it is] like the sprouting of grain from a seed sown in the earth, which comes about through the essence of the seed first being nullified and becoming the level of nothing, except that its power remains in the power of growth; and through this, afterward, the growth becomes more wondrous than the something that was at first, etc.

ועד"ז עליי' [עלייה] יצירה בבריאה צ"ל תחלה בבחינת בטול ואין והוא בחי' כתר דיצירה כו' וזהו ענין אשר שם שמות בארץ בחי' וחד חרוב ומה שהוא בבחי' אלף השביעי ולא בבחי' עשירית היינו

And similarly, the ascent of Yetzirah into Beriah must first be in the level of self-nullification and nothingness, and this is the level of the Keser of Yetzirah, etc. And this is the matter of "Who has made desolations in the earth," the level of "and one [thousand years] desolate"; and that it is at the level of the seventh thousand and not at the level of a tenth, this is

כי היכל ק"ק [קדש הקדשים] שהוא היכל השביעי כולל ג"ר [ג' ראשונות] אבל עיקר העליי' [העלייה] ע"י הכתר כו'. וע"ד זה יש עליות אין קץ.

because the Heichal (chamber) of the Holy of Holies, which is the seventh heichal, includes the first three [Sefiros]; but the main ascent is through Keser, etc. And in this manner there are ascents without end.

ומ"ש עשר אעשרנו ב' עישורין היינו כי הכתר כלול מב' פרצופין עתיק וא"א כו' שהוא בחי' תחתונה שבמאציל ושרש הנאצלים כו' וב' בחי' אלו יחד נק' חומש כמ"ש ונתתם חמישית לפרעה כמ"ש במ"א):

And what it says, "I will tithe, tithe it," two tithes, is because Keser is composed of two partzufim (configurations), Atik and Arich Anpin, etc., being the lowest level of the Emanator and the root of the emanated beings, etc.; and these two levels together are called a fifth, as it is written, "and you shall give a fifth to Pharaoh," as explained elsewhere.)

TORAH OHR • PARSHAS VAYEITZEI • MAAMAR 3

וללבן שתי בנות וגו'

And Lavan Had Two Daughters

◇

1 וללבן שתי בנות וגו'. הנה לאה ורחל הם אותיות המחשבה ואותיות הדבור. שהם עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא (עיין לקמן בד"ה בכ"ה בכסליו בפי' ושם ה' קטנה רחל)

"And Lavan had two daughters," etc. Now, Leah and Rachel are the letters of thought and the letters of speech, which are the hidden world (alma de'iskasya) and the revealed world (alma de'isgalya). (See below, in the discourse beginning "On the twenty-fifth of Kislev," in the explanation; and there: the small hei is Rachel.)

וזהו ענין בארצות החיים. ב' ארצות. שבזמן שבהמ"ק [שבית המקדש] היה קיים היו שני הבחינות מאירים באי"י [בארץ ישראל].

This is the meaning of "in the lands of the living": two lands. For when the Holy Temple stood, both levels shone in the Land of Israel.

והעיקר היה בחי' רחל (שנקראת עקרת הבית) כי המחשבה מתלבשת בתוך הדבור והדבור היה מתגלה.

And the main one was the level of Rachel (who is called "the mainstay of the house"), for thought is enclothed within speech, and speech was revealed.

ולפי שרחל שהוא בחי' הדבור הוא עלמא דאתגליא לכך היה אז באי"י [בארץ ישראל] גילוי אלקותו ית' שהיו חכמים גדולים בעלי רוהי"ק [רוח הקודש] ונביאים

And since Rachel, who is the level of speech, is the revealed world, there was therefore at that time in the Land of Israel a revelation of His G-dliness, may He be blessed: there were great sages who possessed the holy spirit, and prophets

(וכמו שפרש"י [שפירש רש"י / שפירוש רש"י] גבי יונה ויחזקאל שאין הנבואה שורה אלא בא"י [בארץ ישראל]) ובפרט בהמ"ק [בית המקדש] והשראת השכינה בקה"ק [בקדש הקדשים] ואורים ותומים ועבודת הקרבנות שהי' [שהיה] יורד אש שלמעלה. משא"כ אחר חורבן בהמ"ק [בית המקדש] שגלו ישראל וגלתה עמהם השכינה.

(as Rashi explains concerning Yonah and Yechezkel, that prophecy rests only in the Land of Israel), and especially the Holy Temple, and the dwelling of the Shechinah (Divine Presence) in the Holy of Holies, and the Urim and Tumim, and the service of the offerings, when fire from above would descend. This is not so after the destruction of the Holy Temple, when Israel went into exile and the Shechinah went into exile with them.

שהיא בחי' רחל שהיא בבחי' גלות בע' [בעיין] שרי' ואינה מאירה כלל מערך הגלוי שהיתה מאירה בזמן הבית שהי' [שהיה] הדבור מתגלה משא"כ עכשיו כתיב כרחל לפני גוזזי' נאלמה.

[The Shechinah] is the level of Rachel, who is in a state of exile among the seventy princes and does not shine at all in comparison with the revelation with which she shone in the time of the Temple, when speech was revealed; whereas now it is written, "Like a ewe [rachel] before her shearers, she is mute."

והעבודה היא בדרך בירורים כו' (וכמ"ש ע"פ במדבר סיני) ומ"מ נשאר מאיר בא"י [בארץ ישראל] בחי' לאה והיא מדרגה יותר גבוה מבחי' רחל וכמשל המחשבה שהיא רוחניות ונעלית מן הדבור

And the divine service is by way of refinements (beirurim), etc. (as is explained on "In the wilderness of Sinai"). Nevertheless, the level of Leah remains shining in the Land of Israel, and she is a higher rank than the level of Rachel, as in the analogy of thought, which is spiritual and loftier than speech

(שהיא אינה בגלות כי רחל נק' מ"ם פתוחה שיש ממנה פתח ומבוא ליניקת החיצונים בזמן הגלות משא"כ מבחי' מ"ם סתומה. ושם הוא שרש לאה עיין בזהר ר"פ תרומה דף קכ"ו ב' ודף קכ"ז)

(for she is not in exile: Rachel is called the open mem, from which there is an opening and an entrance for the external forces to draw nourishment during the time of exile; this is not so with the level of the closed mem, and there is the root of Leah. See the Zohar, at the beginning of Parshas Terumah, page 126b and page 127).

אך לפי שהוא עלמא דאתכסיא והעלם לכך אין הגילוי אלקות עכשיו בא"י [בארץ ישראל] מערך הגילוי שהי' [שהיה] בזמן בהמ"ק [בית המקדש] קיים.

But because it is the hidden world, and concealment, the revelation of G-dliness in the Land of Israel now is therefore not comparable to the revelation there was when the Holy Temple stood.

ומ״מ הצדיקים הגדולים אשר בארץ יכולים להשיג עכשיו באי״י [בארץ ישראל] השגות עליונות יותר אפי׳ [אפילו] ממה שהשיגו צדיקים כמותם בזמן הבית

Nevertheless, the great tzaddikim who are in the Land can now attain, in the Land of Israel, apprehensions higher even than what tzaddikim like them attained in the time of the Temple

(מאחר שההשגה היא בבחי׳ מחשבה עליונה כמו שהיא עדיין למעלה מהתלבשות בעולם הדבור) וכמו האר״י [האלקי רבי יצחק] ז״ל [זכרונו לברכה / זכרונם לברכה] שהשיג השגות עצומות מה שלא השיגו צדיקים גדולים בדורות הקדמונים.

(since the apprehension is in the level of supernal thought as it still is, above its enclothement in the world of speech), as with the Arizal, who attained tremendous apprehensions that great tzaddikim in earlier generations did not attain.

ולהבין מ״ש כי שנואה לאה כו׳. הרי יעקב השיג ודאי בעלמ׳ [בעלמא] דאתכסי׳. אך הענין כי יעקב נק׳ בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה.

Now, to understand what is written, “for Leah was hated,” etc.: surely Yaakov certainly apprehended the hidden world! But the explanation is that Yaakov is called “the middle bar, which runs through from end to end.”

פי׳ שהוא הממשיך אור א״ס ב״ה מן הקצה עליונה (היינו הקו הבוקע החלל כמ״ש במ״א) מבחי׳ כתר למטה ולכן נאמר בו תוספת וי״ו ואלקי יעקב.

That is to say, he is the one who draws the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, from the upper end (that is, the kav (line of light) that pierces the vacated space, as is explained elsewhere), from the level of Keser (the Crown), downward; and therefore an additional vav is said of him: “and the G-d of Yaakov.”

וכן והנורא שמייחד ומחבר חו״ג [חסד וגבורה] ע״י המשכת והארת האין והיינו ע״י בחי׳ בטול. וכל ההמשכו׳ שלו הוא עד הקצה התחתונה. דהיינו בבחי׳ מלכות עלמא דאתגלייא.

Likewise “and the awesome,” for he unites and joins Chesed (kindness) and Gevurah (restraint) through the drawing down and illumination of the Ayin [the Nothing], that is, through the level of self-nullification (bittul). And all his drawing down reaches to the lower end, that is, into the level of Malchus (sovereignty), the revealed world.

וזהו ויאהב (יעקב) גם את רחל מלאה שכל תשוקתו היה להיות גילוי אור א״ס ב״ה למטה בעלמא דאתגלייא שעי״ז יוכלו הכל לקבל

This is [the meaning of] "and he (Yaakov) loved Rachel also more than Leah": his entire yearning was that there be a revelation of the Infinite Light, blessed be He, below, in the revealed world, since through this everyone would be able to receive,

משא״כ מבחי׳ עלמא דאתכסייא כו׳ ולכן כתיב וישק יעקב לרחל על דרך שנקוד על וישקהו

which is not so from the level of the hidden world, etc. And therefore it is written, "And Yaakov kissed Rachel," in the manner of [what is said of] the dotted word "and he kissed him":

דהיינו שבחי׳ חב״ד [חכמה בינה ודעת] שהוא זיווג נשיקין ואתדבקו׳ רוחא ברוחא עד״מ הנשיקין שבאין מפנימית האהבה (עמ״ש במ״א ע״פ ישקני מנשיקות וע״פ אמצאך בחוץ אשקך) וגם בחי׳ זו המשיך ברחל.

that is, the level of Chochmah (wisdom), Binah (understanding) and Daas (knowledge), which is the union of kisses and the cleaving of spirit to spirit, as in the analogy of kisses that come from the inner dimension (pnimiyus) of love (see what is explained elsewhere on "Let him kiss me with the kisses" and on "I would find you outside, I would kiss you"); this level, too, he drew into Rachel.

וז״ש [וזהו שכתוב] אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה כי לבן הוא בחי׳ לובן העליון מקור החסדים שכולו רחמים פשוטים דלית שמאלא בהאי עתיקא

And this is what is written, "I will serve you seven years for Rachel, your younger daughter." For Lavan is the level of the supernal whiteness (loven), the source of the kindnesses (chasadim), which is entirely simple compassion, for "there is no left side in this Atika [the Ancient One]";

רק שלמטה נשפל בלבן גשמי ומ״מ כתיב כלו הפך לבן טהור הוא אפי׳ [אפילו] הנגע כו׳ ועל לבן כתיב וישכם לבן בבקר שבכ״י [שבכל יום] מתגבר ונמשך אור החסד עליון.

only that below, it was lowered into a physical Lavan. Nevertheless, it is written, "it has all turned white; he is pure," even the affliction, etc. And of Lavan it is written, "And Lavan rose early in the morning," for every day the light of the supernal Chesed prevails and is drawn down.

2 וינשק לבניו ובנותיו שנמשך בכל פרצופי האצי׳ זכרים ונקבות. ואח״כ ולבן שב למקומו למעלה מעלה ויעקב הלך לדרכו להמשיך בחינת לובן העליון הנ״ל למטה מטה ברחל בתו הקטנה בחי׳ דבור כו׳.

"And he kissed his sons and his daughters": that it is drawn into all the configurations (partzufim) of the World of Atzilus (Emanation), male and female. And afterward, "and Lavan returned to his place," higher and higher, "and Yaakov went on his way," to draw the level of the supernal whiteness mentioned above lower and lower, into Rachel, his younger daughter, the level of speech, etc.

ולכן היתה רחל עקרה כי ההולדה מבחי׳ הדבור הוא להיות הגילוי בבי״ע ואי״א להיות הולדה וגילוי בבי״ע שהרי הנבראים הם נפרדים ואי״א להתגלות להם בחי׳ לובן העליון הנ״ל.

And therefore Rachel was barren, because birth from the level of speech means that there be revelation in the Worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah; and it is impossible for there to be birth and revelation in Beriah, Yetzirah and Asiyah, since the created beings are separate, and it is impossible for the level of the supernal whiteness mentioned above to be revealed to them.

(ומש״ל [ומה שכתוב לעיל] דרחל נקי׳ עלמא דאתגלייא מ״מ להיות הגילוי ע״ד בחי׳ לידה הוא קשה ביותר כו׳ ויש חילוק גדול בין שארי השפעות לבחי׳ לידה שהוא גילוי עליון יותר ועמ״ש בזוהר פ׳ פנחס דרמ״ט)

(And as for what was said above, that Rachel is called the revealed world: nevertheless, for the revelation to be in the manner of the level of birth is exceedingly difficult, etc. There is a great difference between other kinds of influence and the level of birth, which is a higher revelation. See what is written in the Zohar, Parshas Pinchas, page 249.)

אבל לאה שהיא המחשבה ילדה ששה בנים שהם הספי׳ [הספירה / הספירות] שבאצי׳ עצמו ששם היה שרש השבטים

But Leah, who is thought, bore six sons, who are the Sefiros in Atzilus itself, for there was the root of the tribes;

ולכן נקי׳ שבטי יה. יהודה הפעם אודה בחי׳ בטול והודאההרי הוא נמשך ומסתעף מן המחשבה דוקא.

and therefore they are called "the tribes of Yah." Yehudah, "this time I will acknowledge," is the level of self-nullification (bittul) and acknowledgment, which is drawn and branches out specifically from thought.

וכן ראובן ושמעון ראיה ושמיעה הוא ג"כ למעלה מבחי' הדבור אלא מן המחשבה הן נמשכים כו'

Likewise Reuven and Shimon, sight and hearing, are also above the level of speech; rather, they are drawn from thought, etc.

(כמ"ש במ"א ע"פ יהודה אתה כו') וגם לוי שהוא בחי' התקשרות כמ"ש הפעם ילוה כו'

(as is explained elsewhere on "Yehudah, you," etc.). And also Levi, who is the level of attachment, as it is written, "This time [my husband] will be attached," etc.,

נמשך ונולד ג"כ מן המחשבה כנראה בחוש במי שהוא בעל מחשבה שאינו מרגיש כלל בעסקים החולפים לפניו מחמת גודל התקשרות שיש לו בהמחשבה.

is also drawn and born from thought, as is seen plainly in a person of thought, who does not feel at all the affairs passing before him, because of the greatness of the attachment he has to the thought.

וכמ"ש במדרש בעובדא דר' חייא רבה. וכן גבי רבא (בפ' ארי"ע [אמר רבי עקיבא]) דהוה מעיין בשמעתי' [בשמעתיה] כו'.

And as is related in the Midrash in the incident of Rabbi Chiya Rabbah; and likewise concerning Rava (in the chapter "Rabbi Akiva said"), who was delving into his study, etc.

ולכן יצא ממנו משה שהיה כבד פה וכבד לשון דהיינו שלגודל התקשרותו בבחי' בטול ונחנו מה לא היה יכול להיות משפיע כו'

And therefore Moshe came from him, who was "heavy of mouth and heavy of tongue": that is, because of the greatness of his attachment in the level of self-nullification, "and what are we," he could not be one who imparts, etc.,

שהיא בחי' הדבור כו' ועיקר ההפרש בין התקשרות דלוי שהוא בחי' בטול ובין הודיה דיהודה שהוא ג"כ בחי' בטול הוא

which is the level of speech, etc. And the main difference between the attachment of Levi, which is the level of self-nullification, and the acknowledgment of Yehudah, which is also the level of self-nullification, is

כי יהודה הוא בחי' הבטול בגילוי כענין מודים שכורע ומשתחוה ולכן יצאו ממנו מלכי בית דוד שבטולם הוא בחי' הבטול שבהתגלות וחיצוניות.

that Yehudah is the level of self-nullification in revealed form, like [the blessing of] Modim, when one bows and prostrates; and therefore the kings of the House of David came from him, whose self-nullification is the self-nullification that is in revelation and in the outer dimension (chitzoniyus).

אבל לוי שהוא בחי׳ ההתקשרות והבטול בפנימיותו ועצמותו הגם שבחיצוניות אינו נגלה כלל וכענין בטול דצבא השמים לך משתחוים שההשתחואה של המלאכים אינו ענין השתחואה גשמיות אלא שמשתחוה ובטל בהשגתו ברוחניות

But Levi is the level of attachment and self-nullification in his inner dimension (pnimiyus) and his essence, even though outwardly it is not revealed at all, like the self-nullification of "the host of heaven bows to You": the bowing of the angels is not a matter of physical bowing; rather, [each] bows and is nullified in its apprehension, spiritually.

ולכן יצא ממנו משה (ועמ״ש במ״א ההפרש בין משה ואליהו שהוא גם כן עד״ז) ואח״כ ותעמוד מלדת שלא היה יכול להיות בחי׳ גילוי עוד.

And therefore Moshe came from him (and see what is explained elsewhere about the difference between Moshe and Eliyahu, which is also along these lines). And afterward, "and she stopped bearing," for there could no longer be a level of revelation.

(ועמ״ש ע״פ טובה הארץ מאד מאד דענין דור המדבר שהיה מבחי׳ לאה עולם המחשבה וטענו למה צריכים לירד בבחי׳ עולם הדבור שהוא בחי׳ מל׳ ארץ תתאה לקיים המצות בדבור ובמעשה הלא זה אפשר לקיים גם ע״י התומ״צ ברוחניות [התורה ומצות]

(And see what is explained on "The land is very, very good," that the matter of the generation of the wilderness was that it was of the level of Leah, the world of thought; and they argued: why must we descend into the level of the world of speech, which is the level of Malchus (sovereignty), the lower earth, to fulfill the mitzvos in speech and in action? Is it not possible to fulfill this also through Torah and mitzvos in spirituality,

דהיינו ע״י המחשבה כו׳ אך באמת היו בטעות גדול דע״י דבור ומעשה דוקא נמשך גילוי אוא״ס [אור אין סוף] ב״ה ביתר שאת לאין קץ כי נעוץ סופן בתחלתן כו׳ ומרבע״ה [ומשה רבינו עליו השלום] התפלל תקט״ו תפלות ליכנס לארץ כו׳.

that is, through thought, etc.? But in truth they were in great error, for specifically through speech and action a revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, is drawn down with an infinitely greater excellence, for "their end is embedded in their beginning," etc. And Moshe Rabbeinu, peace be upon him, prayed five hundred and fifteen prayers to enter the Land, etc.

ועפ״ז [ועל פי זה] יובן עוד ענין ויאהב יעקב את רחל דוקא שהיא בחי׳ דבור ומעשה כי שנואה לאה ההפך מכוונת דור המדבר.

And according to this, one will further understand the matter of "and Yaakov loved Rachel" specifically, she being the level of speech and action, "for Leah was hated," the opposite of the intention of the generation of the wilderness.

ואמנם צריך ביאור מ״ש לאה הפעם ילוה אישי אלי דוקא דודאי לא עלה על דעתה לאפוקי מבחי׳ דבור ומעשה.

However, what Leah said, "This time my husband will be attached to me," specifically, requires explanation, for it surely did not occur to her to exclude the level of speech and action.

אלא הענין כי באמת צ״ל ב׳ הבחי׳ מודו״מ [מחשבה דבור ומעשה] דהא בלא הא לא סגי ועמ״ש במ״א בענין לויתן ושור הבר שהוא ג״כ ענין ב׳ בחי׳ הנ״ל לויתן לשון התקשרות בחי׳ בטול דנוני ימא

Rather, the matter is that in truth there must be both levels, thought and speech and action, for one without the other does not suffice. And see what is explained elsewhere on the matter of the Leviathan and the wild ox, which is also the matter of the two levels mentioned above: Leviathan is a term of attachment, the level of the self-nullification of the fish of the sea,

כמו הפעם ילוה כו׳ ולאה רצתה שיהיה העיקר ע״י בחינה זו ע״ד שאמרו בחסידים הראשונים שהיו שוהין ט׳ שעות בכל יום בתפלה שהוא כענין בטול והתקשרות הנ״ל דמחשבה כו׳.

like "this time [my husband] will be attached," etc. And Leah wanted the main thing to be through this level, in the manner of what was said of the early pious ones, who would spend nine hours every day in prayer, which is like the matter of self-nullification and attachment of thought mentioned above, etc.

ואימתי תורתן נעשית אלא מתוך שחסידים הן כו׳ הרי רוב עסקם היה עד״ז)ומבואר ענין זה לקמן בד״ה ששים המה מלכות כו׳ אחת היא יונתי כו׳)

"And when is their Torah done? Rather, because they are pious," etc.: so most of their occupation was of this kind.) (And this matter is explained below, in the discourse beginning "There are sixty queens," etc., "My dove is one," etc.)

ואמנם יעקב ידע שזה אי אפשר רק לבני עלייה שהן מועטים אבל כל ישראל עיקר רוב העסק הוא ע״י דבור ומעשה

However, Yaakov knew that this is possible only for the elite, who are few; but for all of Israel, the main part of their occupation is through speech and action.

ולכן היה באהל רחל עיקר קביעותו שהוא בחי׳ דומי״ע [דבור ומעשה] ומי״מ צי״ל ג״כ מחשבה שמזה נמשך ראיה ושמיעה לאסתכלא ביקרא דמלכא כו׳

And therefore his main dwelling was in the tent of Rachel, which is the level of speech and action. Nevertheless, there must also be thought, from which are drawn sight and hearing, "to gaze upon the glory of the King," etc.

וכל האומר אין לי אלא תורה כו׳ אלא צי״ל רוי״ש [רצוא ושוב] רק כי אז נעוץ סופן כו׳:

And "whoever says, 'I have only Torah,'" etc. Rather, there must be sight and hearing; only that then "their end is embedded," etc.

TORAH OHR • PARSHAS VAYEITZEI • MAAMAR 4

אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך...

"If you do not know for yourself, O fairest among women"

◇

1 אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים.

"If you do not know for yourself, O fairest among women, go out for yourself in the footsteps of the flock, and graze your kids by the dwellings of the shepherds."

הנה כתיב ורחל היתה יפת תואר ויפת מראה. פי' יפת תואר בציור האברים לפי תכונתם במדתם. ויפת מראה בזיו והוד קלסתר הפנים.

Now, it is written, "And Rachel was of beautiful form and beautiful appearance." The meaning: "beautiful form" is in the shape of the limbs, according to their proportions in their measure; and "beautiful appearance" is in the radiance and splendor of the countenance of the face.

2 והנה רחל הוא כנ"י [כנסת ישראל] שנק' בשם רחל ע"ש [על שם] הפסוק כרחל לפני גוזזיה נאלמה. והענין כי

Now, Rachel is the Community of Israel, which is called by the name Rachel on account of the verse, "Like a ewe (rachel) that is silent before her shearers." And the matter is that

הנה כתיב נעשה אדם בצלמנו כו'. ופי' בצלמנו כמ"ש ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם.

it is written, "Let us make man in our image," etc. And the meaning of "in our image" is as it is written, "And upon the likeness of the throne was a likeness like the appearance of a man."

והוא בחי' לך הוי"ה הגדולה והגבורה כו' וכך הוא בנפש האדם ז' מדות אהוי"ר [אהבה ויראה] כו'.

And this is the level of "Yours, O G-d, are the greatness and the might," etc. And so it is in the soul of man: seven attributes, love and awe, etc.

אך אין ערוך מדת הנפש שהיא בעלת גבול לגבי מדותיו ית' שהוא א"ס ולמדותיו א"ס

However, the attribute of the soul, which is limited, bears no comparison to His attributes, blessed be He; for He is infinite, and His attributes are infinite.

וכדי שיאיר על נפשו אור האהבה מאור א"ס ב"ה צ"ל בבחי' בטול הנפש במציאות אליו ית' שהוא להיות בחי' עפר ודומם לגבי אור א"ס ב"ה.

And in order that the light of love from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, shine upon one's soul, [one] must be in a state of self-nullification (bittul) of the soul's very existence to Him, blessed be He: that is, to be [as] dust and inanimate matter before the Infinite Light, blessed be He.

3 וכמאמר ונפשי כעפר לכל תהיה והוא בחי' עפר אשר בקרקע המשכן וע"י זה תהיה נפשו מכון ומשכן לאור באור א"ס ב"ה להיות בבחי' בצלמנו בציור האברים אהוי"ר [אהבה ויראה] כו'

As in the saying, "And let my soul be as dust to all," and this is the level of "the dust that is on the floor of the Tabernacle." And through this his soul becomes a foundation and a dwelling for the light of the Infinite Light, blessed be He, to be in the state of "in our image," in the form of the limbs: love and awe, etc.,

מחשבה דו"מ [דבור ומעשה] כו' וזהו בחינת יפת תאר שיתארו בם כל המדות בשלימותן וביופין כמו שהם למעלה כו'.

thought, speech and action, etc. And this is the level of "beautiful form" (yefas to'ar): that all the attributes take form (yesoaru) in them in their completeness and in their beauty, as they are above, etc.

4 וזהו ורחל היתה יפת תאר שבחי' יפת תאר זה הוא ע"י בחי' רחל שהוא כמ"ש וכרחל לפני גוזזיה כו'.

And this is [the meaning of] "And Rachel was of beautiful form": this level of "beautiful form" comes through the level of Rachel, which is as it is written, "And like a ewe before her shearers," etc.

אך כ"ז [כל זה] הוא בחי' חיצוניות שהם אהוי"ר [אהבה ויראה] כו' ומחשבה דבור ומעשה כו' אבל בחי' פנימית הוא בחי' רעותא דלבא שהוא בחי' הארה מפנימית אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה דלית מחשבה תפיסא ביה כו'

However, all this is the level of the outer dimension (chitzoniyus), which is love and awe, etc., and thought, speech and action, etc. But the inner dimension (pnimiyus) is the level of the heart's desire (re'usa deliba), which is the level of a glimmer from the inner dimension of the Infinite Light, blessed be He, whom no thought can grasp, etc.

ובהארה זו שמשם לכנס"י [לכנסת ישראל] נק' יפת מראה שהוא זיו הקלסתר פנים שלכן נק' בשם פנים שהפנימיות מתגלה בו כמו צהבו פניו כו' והוא ענין מ"ש יאר ה' פניו כו'.

And by this glimmer, which [comes] from there to the Community of Israel, it is called "beautiful appearance," which is the radiance of the countenance of the face; for this reason it is called panim (face), for the pnimiyus (inner dimension) is revealed in it, as in "his face shone," etc. And this is the meaning of what is written, "May G-d make His face shine," etc.

5 וכדי שתהא כנ"י [כנסת ישראל] מקבלת בחי' והארה זו הוא ג"כ מחמת בחי' רחל. והוא בחי' ובכל מאדך כו'

And that the Community of Israel receive this level and glimmer is also by virtue of the level of Rachel. And this is the level of "and with all your might (me'odecha)," etc.,

שע"י זה נמשכה ההארה העליונה ההיא מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין כו' וכמ"ש ומתחת זרועות עולם.

through which that supernal glimmer is drawn from the highest of all levels to the lowest of all levels, etc., as it is written, "And beneath are the arms of the world."

וזהו היפה בנשים. פי' בחי' יפת תאר ויפ"מ [ויפת מראה] הנ"ל. וז"ש [וזהו שכתוב] אם לא תדעי לך. פי' שלא נמשך בחי' היפה בנשים הנ"ל בבחי' דעת שלימה

And this is "the fairest among women": that is, the level of "beautiful form" and "beautiful appearance" mentioned above. And this is what is said, "If you do not know for yourself": that is, that the level of "the fairest among women" mentioned above is not drawn down in a state of complete Daas (knowledge)

(וכעין מ"ש במ"א שיש נשמות שנק' זרע אדם שיש בהן בחי' דעת חזק והן נשמות דאצי' וכמו נשמת רשבי" [רבי שמעון בר יוחאי]. ויש שנק' זרע בהמה שאין בו בחינת דעת והיינו

(similar to what is explained elsewhere: that there are souls called "the seed of man," in which there is a strong degree of Daas, and these are souls of Atzilus, like the soul of Rabbi Shimon bar Yochai; and there are those called "the seed of beast," in which there is no Daas, that is,

כמו נשמות שלנו דבי"ע ואין הפירוש שאינו יודע ומבין רק שלא נמשך מזה התפעלות אמיתית ואינו נזון מן ההתבוננות כו' וזהו אם לא תדעי לך ופי' לך מובן ממ"ש ע"פ עיני כל).

like our souls, of Beriah, Yetzirah and Asiyah. And the meaning is not that one does not know and understand, only that no true arousal is drawn from it, and one is not nourished by the contemplation, etc. And this is "If you do not know for yourself"; and the meaning of "for yourself" is understood from what is explained on the verse "The eyes of all").

אך זאת העצה היעוצה צאי לך בעקבי הצאן. צאן מלשון צאי כלומר דבר היוצא דהיינו בחי' היוצא מלמעלה מסדר ההשתלשלות

But this is the counsel that is given: "Go out for yourself in the footsteps of the flock." Tzon (flock) is from the word tze'i (go out); that is to say, something that goes out: namely, the level that goes out from above the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus).

והוא בחי' צאן לבן לובן העליון וכל העבודה שעבד יעקב ללבן שש שנים בצאנך הם בחי' שיתא סדרי משנה כו'

And this is the level of the flock of Lavan, the supernal whiteness (loven). And all the work that Yaakov worked for Lavan, "six years for your flock," is the level of the six orders of the Mishnah, etc.,

שהם בחי' צאן שיצאו ונמשכו מענג העליון אק"ב [אשר קדשנו במצותיו] אשר הוא בחי' ענג כמ"ש במ"א ותורה שבע"פ [שבעל פה] נק' פרט מלשון פרט ועוללות שנמשכו שלא כסדר ההשתלשלות מעילה לעילה רק בדרך פרט ועוללות.

which are the level of "flock" that went out and were drawn from the supernal delight, [as in] "Who has sanctified us with His commandments," which is the level of delight, as explained elsewhere. And the Oral Torah is called peret, from the expression "the fallen grapes (peret) and the small clusters," for they were drawn not in the order of the chain of descending worlds, from cause to cause, but in the manner of fallen grapes and small clusters.

6 וזהו ויפרוץ האיש מאד מאד ויהי לו צאן רבות שהמשיך בחי' צאן רבות ע"י בחי' מאד מאד.

And this is [the meaning of] "And the man spread out exceedingly, exceedingly, and he had many flocks": he drew down the level of "many flocks" through the level of "exceedingly, exceedingly" (me'od me'od).

כי בחי' ובכל מאדך כו' הוא בחי' מאד שלך כל חד לפום שיעורא דיליה משא"כ מאד סתם אבל מאד מאד הוא בחי' מאד לגבי כל הבחי' מאד.

For the level of "and with all your might (me'odecha)," etc., is the level of your own me'od, each one according to his own measure, which is not so with me'od unqualified; but me'od me'od is the level of me'od relative to all the levels of me'od.

ופי' הפסוק ויפרץ האיש מאד מאד לפי שפרץ והרבה למעלה ממדרגה למדרגה עד רום המעלות לפיכך הרבה להמשיך בחי' צאן מבחי' רבה וגבה מאד נעלה מאא"ס [מאור אין סוף] ב"ה ממש.

And the meaning of the verse "And the man spread out exceedingly, exceedingly" is: because he broke through and increased upward from level to level, to the height of the heights, therefore he increased in drawing down the level of "flock" from the level of "great and exceedingly high," exalted, from the Infinite Light, blessed be He, itself.

(ועיין מ"ש בפ' שלח בפי' טובה הארץ מאד מאד) ועי"ז המשיך ג"כ בחי' שפחות ועבדים.

(And see what is explained in Parshas Shelach on the meaning of "The land is exceedingly, exceedingly good.") And through this he also drew down the level of "maidservants and servants."

והנה יעקב אבינו ע"ה [עליו השלום] לפי שהיה בחי' מרכבה המשיך בחי' צאן ע"י עבודתו וע"י עובדא דמקלות (וכן עד"ז חפירת הבארות שהם המשכות אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה במקלות ובארות)

Now, our father Yaakov, peace be upon him, because he was the level of a chariot, drew down the level of "flock" through his work and through the act of the rods (and similarly the digging of the wells, which are drawings down of the Infinite Light, blessed be He, through rods and wells);

כי לפי שהיה במעלה ומדרגה העליונה מאד מאד היה יכול להמשיך אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה במעשה של עצמו שיהיו כל מעשיו משכן ומכון להשראת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה

for because he was at the exceedingly, exceedingly high rank and level, he could draw down the Infinite Light, blessed be He, through his own action, so that all his deeds would be a dwelling and a foundation for the resting of the Infinite Light, blessed be He.

אבל אנו אין לנו כח זה אלא במה שמוכן כבר להיות שם המשכת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה דהיינו בבחי' תומ"צ [תורה ומצות] הניתן לנו ונק' בעקבי הצאן בחי' עקביים סוף דרגין

But we have no such power except through what is already prepared to be a place for the drawing down of the Infinite Light, blessed be He: that is, the level of the Torah and mitzvos that have been given to us. And this is called "in the footsteps (ikvei) of the flock": the level of the heels, the lowest of levels;

דהיינו תומ"צ [תורה ומצות] המלובשים בענינים גשמיים שעל ידם ורעי את גדיותיך המה המזלות מלשון גד גדי וסינוק לא.

that is, the Torah and mitzvos that are clothed in physical matters, through which "graze your kids (gediyosayich)": these are the mazalos (the constellations), from the expression "Gad, gadi, ve-sinok lo" (Fortune, my fortune, do not grow weary).

7 וכמו העורכים לגד שלחן כי כל הדברים שבעוה"ז הם תחת המזלות מזל מחכים מזל מעשיר כו'.

And as [in] "who set a table for Gad (Fortune)." For all the things of this world are under the mazalos: mazal makes wise, mazal makes rich, etc.

וכן ממגד תבואות שמש כתיב מזל השמש משפיע תבואות דהיינו תורה ומצות המלובשים בעניינים גשמיים הנתונים תחת המזלות.

And similarly it is written, "with the bounty (mimeged) of the produce of the sun": the mazal of the sun bestows produce. That is, the Torah and mitzvos that are clothed in physical matters, which are placed under the mazalos.

רעי ופרנס אותם מענג העליון על משכנות הרועים פי' רועים הם ז' רועים אברהם יעקב משה כו' ונק' רועים ע"ש [על שם] שממשיכין בחי' עונג העליון לכנס"י [לכנסת ישראל].

"Graze" and sustain them from the supernal delight "by the dwellings of the shepherds." The meaning: the shepherds are the seven shepherds, Avraham, Yaakov, Moshe, etc.; and they are called shepherds because they draw down the level of the supernal delight to the Community of Israel.

8 והנה האבות הן הן המרכבה. אבל אנו אין לנו כח זה אלא במשכנות הרועים בחי' כלים מכלים שונים ויין מלכות רב בחי' חסד דרועא ימינא הוא כלי לבחי' אברהם אוהבי דהיינו מצות צדקה וחסד.

Now, the Patriarchs are themselves the chariot. But we have no such power except through "the dwellings of the shepherds": the level of vessels, "vessels of diverse vessels, and royal wine in abundance." The level of Chesed (kindness), the right arm, is a vessel for the level of Avraham, "who loves Me"; that is, the mitzvos of charity and kindness.

וכן שיתא סדרי משנה זרעים בחסד ונק' משכנות הרועים שם תרעה את גדיותיך ועי"ז תזכה להגיע ולבא למדרגה גדולה מזו להיות על משכנות הרועים ולמעלה מבחי' משכנות דהיינו למקום הרועים עצמן:

And similarly, of the six orders of the Mishnah, Zera'im is in Chesed. And these are called "the dwellings of the shepherds": there "graze your kids." And through this you will merit to reach and come to a level greater than this: to be "upon the dwellings of the shepherds," above the level of "dwellings," that is, to the place of the shepherds themselves.

9 (ובכ"ז [ובכל זה] יובן הפסוק עבדתיך ארבע עשרה שנה בשתי בנותיך ושש שנים בצאנך. כי הנה כתיב וללבן שתי בנות שם ה' גדולה לאה ששרשה מבחי' ה' עלאה דשם הוי"ה.

(And through all this the verse will be understood: "I served you fourteen years for your two daughters and six years for your flock." For it is written, "And Lavan had two daughters: the name of the elder" (ha-gedolah) [read as: the great hei] "was Leah," whose root is from the level of the upper hei of the Name Havayah;

ושם ה' קטנה רחל כו'. ונק' שכינתא עלאה ושכינתא תתאה. והם בחי' מקור נשמות דאצי'. כי בנשמות דאצילות יש ג"כ ב' מדרגות. הא' הנק' אחים למקום. ויש שנק' בנים.

"and the name of the younger" [read as: the small hei] "was Rachel," etc. And they are called the upper Shechinah and the lower Shechinah. And they are the level of the source of the souls of Atzilus. For among the souls of Atzilus there are also two levels: the first, those called "brothers to the Omnipresent"; and there are those called "sons."

אך הנה ברחל כתיב ורחל באה עם הצאן אשר לאביה שהם נשמות דבי"ע שנק' זרע בהמה. וזהו אם לא תדעי לך היפה בנשים דקאי על נשמות דבי"ע שנק' בהמה וצאן שלא יוכלו להמשיך בנפשם בחי' היפה כו'

But of Rachel it is written, "And Rachel came with the flock that was her father's": these are the souls of Beriah, Yetzirah and Asiyah, which are called "the seed of beast." And this is "If you do not know for yourself, O fairest among women," which refers to the souls of Beriah, Yetzirah and Asiyah, which are called "beast" and "flock," who cannot draw down into their soul the level of "the fairest," etc.,

להיות יפת תאר ויפת מראה מחמת פחיתות נשמתם והסתר הגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] וכמ"ש במ"א ע"פ וראית בשביה אשת יפת תאר כו' שבחי' זו דיפ"ת [דיפת תאר] הוא בגלות ושביה בנה"ב [בנפש הבהמית].

to be of "beautiful form and beautiful appearance," because of the lowliness of their soul and the concealment of the body and the animal soul; as explained elsewhere on the verse "And you see among the captives a woman of beautiful form," etc.: that this level of "beautiful form" is in exile and captivity within the animal soul.

אזי זאת העצה בחי' שש שנים בצאנך שהם שיתא סדרי משנה שהתורה נק' עוז ותושיה שנותנת כח בנה"א [בנפש האלקית] ומתשת כח הנה"ב [הנפש הבהמית] ועי"ז יוכלו ג"כ לבא לבחי' ורחל היתה יפ"ת [יפת תאר] כו'

Then this is the counsel: the level of "six years for your flock," which are the six orders of the Mishnah; for the Torah is called "strength and tushiyah," since it gives strength to the G-dly soul and weakens (mateshes) the strength of the animal soul. And through this they too can come to the level of "And Rachel was of beautiful form," etc.

וכמ"ש לך אמר לבי בקשו פני לבקש גילוי פנימית הלב וכיצד יבקש ויחפש אחריה את פניך ה' אבקש

As it is written, "On Your behalf my heart said, 'Seek My face'": to seek the revelation of the inner dimension of the heart. And how shall one seek and search for it? "Your face, O G-d, I will seek":

דהיינו ע"י עסק התומ"צ [התורה ומצות] דאורייתא מחכמה נפקת שהיא בחי' הארת פנימית הוי' חכמת אדם תאיר פניו ועי"ז יאר הוי' פניו אתנו סלה. וכמ"ש במ"א ע"פ בחדש השלישי לצאת בנ"י [בני ישראל] מארץ מצרים כו' וזהו ההילוך מלמטה למעלה.

that is, through engaging in the Torah and mitzvos; for the Torah comes forth from Chochmah (wisdom), which is the level of the radiance of the inner dimension of Havayah: "A man's wisdom makes his face shine." And through this, "May G-d make His face shine upon us, selah." And as explained elsewhere on the verse "In the third month after the Children of Israel went out of the land of Egypt," etc. And this is the path from below upward.

משא"כ בנשמות עליונות ההילוך מלמעלה למטה תחלה ואהבת כו' ואח"כ והיו הדברים כו' וזהו ענין ארבע עשרה שנה שהם שבעה מדות עליונות שהן בחי' שבעה ושבעה מוצקות כו' כמ"ש לקמן ע"פ כי עמך מקור חיים.

Whereas with the higher souls the path is from above downward: first "And you shall love," etc., and afterwards "And these words shall be," etc. And this is the meaning of "fourteen years": they are the seven supernal attributes, which are the level of "seven and seven pipes," etc., as explained below on the verse "For with You is the source of life."

וזהו אם לא תדעי כו' ע"ד ההילוך מלמעלה למטה אזי צאי כו' וכמ"ש ע"פ והתהלכתי בתוככם כו' שיש שני בחי' הילוך בעבודת ה'.

And this is "If you do not know," etc., in the manner of the path from above downward, then "go out," etc. And as explained on the verse "And I will walk among you," etc.: that there are two kinds of path in the service of G-d.

האי לנשמות הצדיקים הגדולים שהילוכם ודרכם בקדש הוא כפי סדר ההמשכה מלמעלה למטה וכמ"ש בפרשת שמע ישראל מתחלה ואהבת את הוי' שהוא בחי' אהוי"ר [אהבה ויראה] ונמשך ע"י ההתבוננות שמע ישראל כוי'

The first is for the souls of the great tzaddikim, whose going and whose way in holiness follow the order of the drawing down from above downward; as it is written in the section of Shema Yisrael: first "And you shall love G-d," which is the level of love and awe, and it is drawn through the contemplation of "Hear, O Israel," etc.;

ואח"כ והיו הדברים כוי' ודברת בם כוי' שהוא מצות ת"ת [תלמוד תורה] ואח"כ וקשרתם לאות שהוא מעשה המצות. וזהו כסדר ההמשכה של שם הוי' ב"ה. י"ה הן בחי' דחילו ורחימו. ו' הוא בחי' תורה. ה' בחי' מצות.

and afterwards "And these words shall be," etc., "and you shall speak of them," etc., which is the mitzvah of Torah study; and afterwards "And you shall bind them as a sign," which is the performance of the mitzvos. And this follows the order of the drawing down of the Name Havayah, blessed be He: yud-hei are the level of awe and love; vav is the level of Torah; hei, the level of mitzvos.

אמנם יש ג"כ בחי' ב' והוא ההילוך מלמטה למעלה דהיינו לנשמות שאין כחן יפה להוליד אהוי"ר [אהבה ויראה] מרוח בינתם כ"א ע"י הקדמת עסק התורה והמצות תחלה שמזה דוקא יקבלו הכח לבא לאהוי"ר [לאהבה ויראה] כוי'.

However, there is also a second level, which is the path from below upward: that is, for souls whose power is not strong enough to give birth to love and awe from the spirit of their understanding, except by first engaging in the Torah and the mitzvos; for from this in particular they receive the power to come to love and awe, etc.

ועז"נ [ועל זה נאמר] אם לא תדעי לך. שלא תוכל להמשיך ולהאיר בנפשך גילוי אהוי"ר [אהבה ויראה] מבחי' היפה בנשים הוא בחי' יפ"ת [יפת תאר] ויפ"מ [ויפת מראה] המבואר למעלה אזי צאי לך בעקבי הצאן תחלה והוא כסדר ההילוך מלמטה למעלה):

And of this it is said, "If you do not know for yourself": that you cannot draw down and make shine in your soul the revelation of love and awe from the level of "the fairest among women," which is the level of "beautiful form" and "beautiful appearance" explained above; then "go out for yourself in the footsteps of the flock" first; and this follows the order of the path from below upward.)

TORAH OHR • PARSHAS VAYEITZEI • MAAMAR 5

וישכם לבן בבקר וינשק לבניו ולבנותיו ויברך אתהם כו'

"And Lavan rose early in the morning, and he kissed his sons and his daughters"

1 וישכם לבן בבקר וינשק לבניו ולבנותיו ויברך אתהם כו'. הנה כתיב לך ה' הגדולה והגבורה כו'.

"And Lavan rose early in the morning, and he kissed his sons and his daughters, and he blessed them, etc." Now, it is written, "Yours, O G-d, is the greatness and the might, etc."

בלשון נקבה שהם בחי' מקבלים מאור א"ס ב"ה כי באור א"ס ב"ה בעצמו לא שייך לשון גדולה שבמקום גדולתו כו'.

[These are] in the feminine form, for they are the level of recipients from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He; for to the Infinite Light, blessed be He, itself, the term "greatness" does not apply, since "in the place of His greatness, etc."

2 והנה גדולה היא מדת אברהם וכמ"ש ואגדלה שמך. וזהו שאומרים אלקי אברהם כו' ושבחו של הקב"ה הוא שכך ענוותנותו יתי' כו' שנמשך ונתפשט אור א"ס ב"ה כ"כ [כל כך] עד שיהיה שורה ומתגלה במדת אברהם אוהבי כו'.

Now, greatness is the attribute of Avraham, as it is written, "And I will make your name great." And this is [the meaning of] what we say, "the G-d of Avraham, etc." And the praise of the Holy One, blessed be He, is that such is His humility, may He be blessed, etc., that the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, is drawn down and extends so far that it rests and is revealed in the attribute of Avraham, "who loves Me," etc.

3 והנה האבות הן הן המרכבה שהיו כל ימיהם בבחי' בטול כו' ועי"כ [ועל ידי כך] זכו להשראת השכינה אור א"ס ב"ה בגילוי ממש שיהיה אור א"ס ומדותיו הם המתגלים בנפשם אברהם אוהבי ופחד יצחק כו'.

Now, the Patriarchs are themselves the Chariot, for all their days they were in a state of self-nullification (bittul), etc.; and through this they merited the indwelling of the Shechinah (Divine Presence), the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in actual revelation, so that it was the Infinite Light and its attributes that were revealed in their souls: "Avraham who loves Me," and "the Fear of Yitzchak," etc.

4 והן הן מדות גדולותיו וגבורותיו של הקב"ה עצמו שנמשך ונשתלשל למטה על ידיהם להיות גילוי אור א"ס ב"ה בכלל נפשות ישראל בבחי' גילוי ממש ולא במחשבה בעלמא שכל ישראל מאמינים בני מאמינים כו'

And these are themselves the attributes of greatness and might of the Holy One, blessed be He, Himself, which were drawn down and descended below through them, so that there be a revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in the souls of Israel as a whole, as an actual revelation, and not merely in thought, in that all Israel are "believers, the children of believers," etc.

כי המחשבה היא ברשותו של אדם אל כל אשר יחפוץ יטנו והחפץ ימלא את לבו ומחשבתו להטותה פעמים כך ופעמים כך.

For thought is in a person's own control: "wherever he wishes, he turns it"; and desire will fill his heart and his thought, to turn it sometimes this way and sometimes that way.

5 וצריך שיהיה החפץ והרצון תקוע במקום נאמן והוא ע"י הדעת והכרה בבחי' הרגשה כאלו רואה כו' וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] על אברהם אבינו ע"ה [עליו השלום] שהכיר את בוראו כו'.

And the desire and the will must be fastened "in a sure place," and this is through Daas (knowledge) and recognition, as a felt awareness, as though one sees, etc.; as our Sages, of blessed memory, said of our father Avraham, peace be upon him, that he recognized his Creator, etc.

אך המשכת גילוי זה מבחי' מעלת ומדרגת האבות עצמם כו' כי האבות היו בבחי' מרכבה דאצי' דאיהו וגרמוהי חד ולא כל נפש תוכל שאת גילוי זה.

However, the drawing down of this revelation from the level of the rank and degree of the Patriarchs themselves, etc. [is not for every soul]; for the Patriarchs were a Chariot of [the World of] Atzilus, where "He and His vessels are one," and not every soul can bear this revelation.

אבל להיות גילוי זה נמשך ונשתלשל בבי"ע ששם מושרשות נפשות כלל ישראל הוא ע"י בחי' ומדרגת השבטים

But for this revelation to be drawn down and to descend into [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah, where the souls of all Israel are rooted, this is through the level and degree of the Tribes.

כי שבט הוא לשון המשכה כמו כוכבא דשביט וגם לשון שבט וענף מן האילן הגדול שהם בבחי' מרכבה לעלמא דאתגליא בבחי' (הים)

For shevet (tribe) is a term for drawing forth, as in kochva deshavit (a comet), and it is also the term for a rod and branch of the great tree; for they are a Chariot for the revealed world (alma de'isgalya), in the aspect of (the Sea)

עמד על י"ב בקר הם בחי' י"ב שבטים כנגד ארבע חיות המרכבה פני אדם כו'

"standing upon twelve oxen," which are the twelve Tribes, corresponding to the four Chayos of the Chariot, the face of a man, etc.

וכל א' כלול מג' אבות הרי י"ב ומשם נמשך השפעת והמשכת גילוי אלקותו ית' בכלל הנפשות של ישראל שבחי' ומדרגת השבטים יכולים כל ישראל שאת בנפשם.

And each one comprises the three Patriarchs, making twelve; and from there flows the influence and drawing down of the revelation of His G-dliness, may He be blessed, into the souls of Israel as a whole; for the level and degree of the Tribes all Israel can bear in their souls.

וזהו שאמר הנביא על הגלות (ונתקן בתקון חצות) למה תתענו ה' מדרכך תקשיח לבנו מיראתך שוב למען עבדיך שבטי נחלתך.

And this is what the prophet said concerning the exile (and it was set into Tikkun Chatzos): "Why, O G-d, do You make us stray from Your ways, and harden our heart from Your fear? Return for the sake of Your servants, the tribes of Your inheritance."

פי' מדרכך מדת אברהם שנאמר עליו (בראשית יא) הלוך ונסוע הנגבה כו' ומיראתך מדת יצחק כו'

Explanation: "From Your ways" is the attribute of Avraham, of whom it is said (Bereishis 11), "going and journeying toward the south," etc.; and "from Your fear" is the attribute of Yitzchak, etc.

וקובל הנביא למה תתענו ותקשיח לבנו ממדת אברהם ויצחק להיות רחוקים מאור פני ה׳ שיתגלה עלינו ולהיות בגלות אדום הם ענייני עוה״ז כו׳

And the prophet laments: Why do You make us stray and harden our heart from the attribute of Avraham and Yitzchak, so that we are far from the light of G-d's countenance being revealed upon us, and are in the exile of Edom, which is the affairs of this world, etc.?

על כל פנים שוב למען עבדיך שבטי נחלתך כלומר שעם היות שבחי׳ מעלות ומדרגת האבות עצמם אינו שורה ומתגלה בנפש האדם בגלות אבל ע״י השתלשלו׳ [השתלשלות] בחי׳ ומעלת השבטים יוכל להיות גילוי זה בכל נפש מישראל:

At any rate, "Return for the sake of Your servants, the tribes of Your inheritance"; that is to say: although the level of the rank and degree of the Patriarchs themselves does not rest and become revealed in a person's soul in exile, nevertheless through the descent (hishtalshelus) of the level and rank of the Tribes, this revelation can be in every soul of Israel.

6 והנה מדתו של יעקב אבינו ע״ה [עליו השלום] היא בחי׳ הרחמים העליונים שאפילו על כל עולמות שייך ונופל בחינת הרחמנות כו׳

Now, the attribute of our father Yaakov, peace be upon him, is the level of the Supernal Mercies, for even over all the worlds the quality of compassion applies and pertains, etc.,

כמ״ש במ״א ומדרגות השבטים יוצאי ירך יעקב הם במדריגה שלמטה הימנו דהיינו לעורר רחמים רבים על ניצוץ אלקות השורה בנפשו

as is explained elsewhere. And the levels of the Tribes, "who came forth from Yaakov's loins," are on a level below him; that is, to arouse abundant mercy over the spark of G-dliness that rests in one's soul,

ע״י התבוננותו בגדולת א״ס ב״ה איך שהוא רם ונשא וכולא קמיה כלא חשיבי ובטול כל הנבראים במקורם ובכללם גם נפשו כשהיתה במקור חוצבה חלק

through one's contemplating the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He: how He is exalted and lofty, and "all before Him is considered as nothing," and the nullification of all created beings in their source; and among them also one's own soul, when it was in the source from which it was hewn, "a part

אלוה ממעל ממש שהיתה בטלה באור א״ס ממש ואיך ירדה פלאים מטה מטה מאיגרא רמא כו׳ ולפי רבוי ואריכות ההתבוננות כך תגדל הרחמנות ביתר שאת.

of G-d above" truly, when it was nullified in the Infinite Light (Or Ein Sof) truly; and how it has descended wondrously, down, down, "from a lofty peak," etc. And according to the abundance and length of the contemplation, so will the compassion grow, with ever greater intensity.

ועד״ז נתקן כל סדר התפלה ובפסוד״ז [ובפסוקי דזמרה] שכמה פסוקים המספרים בשבחו ש״מ [של מקום] בעילוי אחר עילוי שמזה תגדל הרחמנות על ירידת הניצוץ וריחוקו מאור א״ס ב״ה כנ״ל.

And in this manner the entire order of the prayers was instituted, and in Pesukei deZimra many verses recount the praise of the Omnipresent, blessed be He, in ascent after ascent; from this the compassion grows over the descent of the spark and its distance from the Infinite Light, blessed be He, as mentioned above.

7 והנה ע״י שמתעורר בחי׳ הרחמנות באתעדל״ת [באתערותא דלתתא] אתעדל״ע [אתערותא דלעילא] כמו למשל השבט וענף של אילן שכופפין אותו כו׳ אזי נמשך כל האילן.

Now, when the quality of compassion is aroused as an arousal from below (isarusa dilesata), [there follows] an arousal from above (isarusa dile'eila); as, by way of analogy, the rod and branch of a tree which one bends, etc., and then the whole tree is drawn along.

כך הוא ע״י אתעדל״ת [אתערותא דלתתא] זו שמבחי׳ ומדרגת השבטים גורם אתעדל״ע [אתערותא דלעילא] בחי׳ רחמים רבים להיות נמשך גילוי אור א״ס ב״ה ובחי׳ מעלות ומדרגות האבות בבחי׳ גילוי ממש בנפשו דהיינו בחי׳ דעת והרגשה כאילו רואה כו׳.

So too, through this arousal from below, from the level and degree of the Tribes, one brings about an arousal from above, the level of abundant mercy, so that there is drawn down the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, and the level of the ranks and degrees of the Patriarchs, as an actual revelation in one's soul; that is, the level of Daas (knowledge) and felt awareness, as though one sees, etc.

וכמאמר אבינו אב הרחמן רחם נא עלינו ותן בלבנו בינה כו׳ שכדי להיות לבבנו מכון וכסא להשראת בינה ודעת בבחי׳ הרגשה בלב הוא ע״י הרחמנות

As in the prayer, "Our Father, merciful Father, have mercy upon us, and put understanding in our hearts, etc."; for that our heart be a base and throne for the indwelling of Binah (understanding) and Daas as felt awareness in the heart comes through compassion,

כי הרחמנות והדעת תלוי זה בזה. וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] (ברכות לג.) כל מי שאין בו דעה כו':

for compassion and Daas depend on one another. As our Sages, of blessed memory, said (Berachos 33a): "Whoever has no knowledge, etc."

8 אך הנה גם לבחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שיהי' [שיהיה] תלוי באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] זו צ"ל בחי' המשכה מלמעלה והמשכה זו היא ממקור הרחמים עליונים שלמעלה מעלה מסדר ההשתלשלות ששם מקור ושרש הרחמים מה שאינו מושג ונתפס בסדר השתלשלות כלל

However, even for the arousal from above (isarusa dile'eila) to depend on this arousal from below (isarusa dilesata), there must be a drawing down from above; and this drawing down is from the source of the Supernal Mercies, which is far, far above the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus), for there is the source and root of mercy, which is not grasped or contained within the order of hishtalshelus at all.

וכמאמר אלקי עולם ברחמיך הרבים ברחמיך דייקא כו' וכמ"ש במ"א וזהו וישכם לבן בבקר פי' לבן דקדושה הוא בחי' לובן העליון דהיינו בחי' אור עצמותו

As in the prayer, "G-d of the world, in Your abundant mercies," "in Your mercies" specifically, etc., and as is explained elsewhere. And this is [the meaning of] "And Lavan rose early in the morning." Explanation: Lavan of holiness is the level of the Supernal Whiteness, that is, the level of the light of the essence

ומהותו של אא"ס [אור אין סוף] ב"ה כמשל מראה וגוון לבן שאינו דומה לכל המראות וגוונים שהגוונים שלהם נתהוו ע"י צבע משא"כ מראה וגוון לבן הוא עצמות הדבר ומהותו שלא נשתנה ולא נתהוה ע"י צבע.

and being of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He; as in the analogy of the appearance and color white, which is unlike all the [other] appearances and colors, whose colors came about through dye; whereas the appearance and color white is the very essence and being of the thing, which has not been changed and has not come about through dye.

9 וכן הוא עד"מ אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו דלית בי' [ביה] בחינת גוונין כלל דלית מחשבה תפיסא בי' [ביה] ואני ה' לא שניתי כתיב.

And so it is, by way of analogy, with the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in Himself and in His glory, in whom there is no aspect of colors at all, for "no thought can grasp Him"; and it is written, "I, G-d, have not changed."

ולכן כתיב והחליף את משכורתי עשרת מנים אם כה יאמר נקדים כו'. שכל הבחי' עקודים ונקודים נתהוו ונשתלשלו ממנו ובירידתם והשתלשלם הם נקראים בשם עקודים ונקודים

And therefore it is written, "And he changed my wages ten times: if he said thus, 'The speckled,' etc." For all the levels of "ringed" (akudim) and "speckled" (nekudim) came into being and descended from Him, and in their descent and chain of descent they are called by the names "ringed" and "speckled";

משא"כ בראשיתם ומקורם הם בטלים ונכללים ואינם עולים בשם כלל ולכן יכול הוא להפך מבחי' עקודים לבחי' נקודים ומנקודים לעקודים ואין זה שינוי לפניו ית' כב"י [כביכול] מאחר

whereas in their beginning and source they are nullified and included, and bear no name at all. And therefore He can turn [them] from the level of ringed to the level of speckled, and from speckled to ringed, and this is no change before Him, may He be blessed, as it were, since

שהם בטלים במציאות ואינם עולים בשם כלל לא שייך שם שינוי כלל (וזלע"ז [וזה לעומת זה] לבן דקליפה מחליף משכורתו ממש ברמאות).

they are nullified in existence and bear no name at all, the term "change" does not apply there at all. (And opposite this, Lavan of kelipah actually changes his wages through deceit.)

והנה בחינת לבן דקדושה כנ"ל שם הוא מקור הרחמים העליונים מה שלמעלה מעלה מסדר ההשתלשלות ואתערותא דילי' [דיליה] בבוקר דאברהם בחי' חסד

Now, at the level of Lavan of holiness, as mentioned above, there is the source of the Supernal Mercies, which is far, far above the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus); and its arousal is "in the morning" of Avraham, the level of Chesed (kindness),

כמ"ש (בראשית כב) וישכם אברהם בבקר להמשיך רחמים להיות אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] תלוי באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] המשכת הרחמים היא בבחי' חסד דאברהם.

as it is written (Bereishis 22), "And Avraham rose early in the morning," to draw down mercy so that the arousal from above (isarusa dile'eila) depend on the arousal from below (isarusa dilesata); the drawing down of mercy is in the aspect of Avraham's Chesed.

וכמאמר אהבת עולם אהבתנו כו' אבינו אב הרחמן כו'. וזהו וינשק לבניו הם הם בחי' השבטים (שהם בני בניו ובני בנים הרי הם כבנים)

As in the prayer, "With an everlasting love You have loved us, etc.; our Father, merciful Father, etc." And this is [the meaning of] "and he kissed his sons": these are the level of the Tribes (for they are his sons' sons, and sons' sons are like sons),

בחי' המשכת אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] כנ"ל ובנותיו הן הן לאה ורחל עלמא דאתכסייא ועלמא דאתגלייא שלכל בחי' הללו נמשך בחי' לבן העליון בבחינת נשיקין ואתדבקות רוחא ברוחא.

the level of the drawing down of the arousal from above, as mentioned above. "And his daughters": these are Leah and Rachel, the hidden world (alma de'iskasya) and the revealed world (alma de'isgalya); for to all these levels the level of the Supernal Lavan is drawn down in the manner of kisses, and "the cleaving of spirit with spirit":

לכל המשפיעים שהם בחי' בניו והמקבלי' [והמקבלים] שהם בחי' בנותיו שיהי' [שיהיה] נשפע ונמשך בהם בחי' רחמים עליונים להיות אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] תלוי באתעדל"ת [באתערותא דלתתא]. ויברך אתהם כו'.

to all the givers, who are the level of "his sons," and the recipients, who are the level of "his daughters," that the level of the Supernal Mercies be bestowed and drawn into them, so that the arousal from above depend on the arousal from below. "And he blessed them, etc."

ענין הברכה כמ"ש (שם א) ויברך אתם אלקים ויאמר להם כו' ומלאו את הארץ וכבשה כו'. דהיינו שיהי' [שיהיה] תוספת ברכה והמשכה למטה עד דאתהפכא חשוכא לנהורא.

The meaning of the blessing is as it is written (ibid. 1), "And G-d blessed them, and said to them, etc., fill the earth and subdue it, etc."; that is, that there be an increase of blessing and a drawing down below, until darkness is turned into light.

וכמ"ש (שם יב) ונברכו בך כל משפחות האדמה ובזרעך שיהיו נברכים ונכללים כל בחי' הניצוצים שנפלו בשבה"כ [בשבירת הכלים] בקדושתו של זרע יעקב.

And as it is written (ibid. 12), "And all the families of the earth shall be blessed through you," and "through your seed": that all the sparks that fell in the shattering of the vessels be blessed and included in the holiness of the seed of Yaakov.

וילך וישב לבן למקומו שזמן הארת בחי' זו היא בבוקר זמן תפלת השחר אבל אחר התפלה מסתלק הארה זו

"And Lavan went and returned to his place": for the time of the illumination of this level is in the morning, the time of the morning prayer, but after the prayer this illumination withdraws.

ולכך צריך להתפלל בכל יום שבכל יום חוזר ונמשך הארה זו וחזר ונסתלק אחר התפלה.

And therefore one must pray every day, for every day this illumination is drawn down anew, and withdraws again after the prayer.

ויעקב הלך לדרכו בחי׳ יעקב יו״ד עקב הלך ונמשך בחי׳ תורה ומצות דתורה אקרי דרך (קדושין ב:) וד״ל [ודי למבין]:

“And Yaakov went on his way”: the level of Yaakov, yud [and] akev (heel), went and was drawn into the level of Torah and mitzvos, for the Torah is called “a way” (Kiddushin 2b). And this suffices for one who understands.

TORAH OHR • PARSHAS VAYISHLACH • MAAMAR 1

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו כו'

And Yaakov Sent Messengers Before Him

1 וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו כו'. הנה ידוע שיעקב שרשו הוא מבחי' שם מ"ה [שם מ"ה] דעולם התקון ושרשו של עשו הוא מבחי' עולם התהו.

"And Yaakov sent messengers before him to Eisav his brother," etc. Now, it is known that Yaakov's root is from the level of the Name Mah of the World of Tikkun (rectification), and the root of Eisav is from the level of the World of Tohu (chaos).

והאורות דתהו הם גדולים מאד ולא יכלו להתלבש בתוך הכלים. ונסתלקו מהכלים והן בחינת מקיפים והכלים נשברו ונפלו למטה לכן הי' [היה] עשו שלמטה רשע

The lights of Tohu are very great, and they could not be enclothed within the vessels. They departed from the vessels, and they are the level of encompassing [lights] (makifim); and the vessels broke and fell below. Therefore Eisav, as he is below, was wicked.

אבל מצד שרש שרשו במקיפים דתהו הרי האורות דתהו הם למעלה מהאורות דתקון וכמשי"ת [וכמו שיתבאר] לקמן בעז"ה [בעזרת השם] ע"פ ויקח מן הבא בידו מנחה כו'. וכמשנ"ת [וכמו שנתבאר] ג"כ בפ' תולדות ע"פ ראה ריח בני כו'.

But from the side of the root of his root in the encompassing [lights] of Tohu, the lights of Tohu are above the lights of Tikkun, as will be explained later, with G-d's help, on the verse "And he took from what came to his hand a gift," etc.; and as was also explained in Parshas Toldos on the verse "See, the fragrance of my son," etc.

2 והנה יעקב חשב שעשו נתברר כבר וחזר לשרשו הנעלה בחי' המקיפים דתהו שלפני התקון. לכך שלח יעקב מלאכים לפניו לפניו ממש

Now, Yaakov thought that Eisav had already been refined and had returned to his lofty root, the level of the encompassing [lights] of Tohu that precede the Tikkun. Therefore Yaakov sent messengers "before him": literally before him,

דהיינו אל בחי' שלמעלה ממנו במדרגה אל עשו אחיו שעירה שהוא בחי' מלכין קדמאין דתהו בחי' מקיפים כנ"ל

that is, to the level that is above him in rank, "to Eisav his brother… to Seir," which is the level of the primordial kings (malchin kadmain) of Tohu, the level of encompassing [lights], as mentioned above,

כדי להמשיך בחי' המקיפים דתהו אליו למטה בתקון שהוא בחי' האו"פ [האור פנימי] ויאיר המקיף בפנימי ויתייחדו יחד.

in order to draw the encompassing [lights] of Tohu down to him, below, into Tikkun, which is the level of the inner light (or pnimi), so that the encompassing [light] will shine into the inner [light] and they will be united together.

3 ולכן צוה אותם כה תאמרון לאדני לעשו כו' עם לבן גרתי ויהי לי שור וחמור כו' דהיינו שהודיעו שכבר נגמר ונשלם כל סדר התקון דאצי' בתכלית השלימות

And therefore he commanded them, "So shall you say to my lord, to Eisav," etc., "I have sojourned with Lavan… and I have oxen and donkeys," etc. That is, they informed him that the whole order of the Tikkun of Atzilus had already been finished and completed in utter perfection,

כי כל הבחי' ומדרגות שבעולם האצי' בחי' שור וחמור צאן ועבד ושפחה כו'. כולם נתבררו ונתקנו ע"י שם מ"ה [שם מ"ה].

for all the levels and ranks in the World of Atzilus, the levels of "oxen and donkeys, sheep, and servants and maidservants," etc., have all been refined and rectified through the Name Mah.

4 וזהו ויהי לי כו'. וכ"ז [וכל זה] בא מפני שעם לבן גרתי. פי' בחי' לובן העליון שמשם הי' [היה] עיקר כח השפע ליעקב בעל עולם האצילות לברר ולתקן הכל וכיון שכן שנגמר ונשלם

And this is "and I have," etc. And all this came about because "I have sojourned with Lavan," meaning the level of the supernal whiteness (loven), from which came the main power of the flow to Yaakov, the master of the World of Atzilus, to refine and rectify everything. And since it is so, that the work of the Tikkun has been finished and completed

מלאכת התקון בשלימות מעתה ראוי ויוכל להיות השראת והמשכת המקיפים דתהו שאם לא היה נגמר התקון בשלימות לא היה יכול להיות המשכת המקיפים כמ"ש בזוהר דלית ברכתא שריא באתר ריקניא כו' אלא באתר שלים כו'

in perfection, from now on it is fitting and possible for there to be the resting and the drawing down of the encompassing [lights] of Tohu. For had the Tikkun not been completed in perfection, there could not have been the drawing down of the encompassing [lights], as it says in the Zohar, "For blessing does not rest in an empty place," etc., "but only in a complete place," etc.

אבל עכשיו שנגמר התקון בתכלית ה"ז [הרי זה] אתר שלים שראוי להיות בו המשכת המקיפים עליונים לכן ואשלחה להגיד לאדני למצא חן בעיניך.

But now that the Tikkun has been completed in full, this is a complete place, fit for the drawing down of the supernal encompassing [lights] into it. Therefore, "I have sent to tell my lord, to find favor in your eyes."

דהיינו שתשפיע ותאיר את המקיף שלך אלי בעולם התקון וזהו מציאת החן. והיינו מפני כי ויהי לי שור וחמור צאן כו'.

That is, that you should bestow and shine your encompassing [light] to me in the World of Tikkun, and this is the finding of favor. And this is because "I have oxen and donkeys, sheep," etc.

דאתהפכא חשוכא לנהורא בעולם התקון וה"ז [והרי זה] אתר שלים ממש א"כ ראוי אני למצא חן בעיניך שהוא השראת הברכה דבחי' המקיפי' [המקיפים] כו':

For darkness has been turned into light in the World of Tikkun, and this is truly a complete place. If so, I am fit to find favor in your eyes, which is the resting of the blessing of the level of the encompassing [lights], etc.

TORAH OHR • PARSHAS VAYISHLACH • MAAMAR 2

וישובו המלאכים אל יעקב לאמר באנו אל אחיך...

And the messengers returned to Yaakov, saying: We came...

1 וישובו המלאכים אל יעקב לאמר באנו אל אחיך אל עשו וגם הולך לקראתך וארבע מאות איש עמו.

"And the messengers returned to Yaakov, saying: We came to your brother, to Esav, and he too is coming to meet you, and four hundred men are with him."

פי' תשובת המלאכים הוא כך שעם היות שמחמתך ראוי ונכון מאד שיומשך אליך מבחי' המקיף דתהו מאחר שנמצא בך השלימות של התקון

The explanation: the messengers' reply was as follows. Although, on your own account, it would be very fitting and proper that there be drawn down to you from the level of the makif (encompassing light) of Tohu, since the perfection of Tikkun is found in you,

אבל מה לעשות שהמניעה היא מצד עשו אחיך שהוא עדיין למטה בבחי' שבירה ולא נתברר עדיין כלל וא"כ איך ישפיע לך משרשו המקיף דתהו הנ"ל מאחר שהוא בעצמו עדיין למטה.

yet what can be done? The obstacle is on the side of Esav your brother, who is still below, in the state of shevirah (breaking), and has not yet been refined at all. If so, how can he bestow upon you, from his root, the above-mentioned makif of Tohu, since he himself is still below?

2 והראי' [והראיה] ע"ז שהוא בשבירה הוא כי וגם הולך לקראתך וארבע מאות איש עמו. פי' ד' מאות איש הם דינים קשים של החיצונים הנמשכים מן ת' בתי דינין קשין דמשתכחין כמ"ש באדר"א [באדרא רבא].

And the proof that he is in the state of breaking is that "he too is coming to meet you, and four hundred men are with him." That is: the four hundred men are the harsh judgments of the external forces, drawn from the four hundred houses of harsh judgment that are found [above], as is written in the Idra Rabba.

3 וכנודע ששרש שרשם של ד' מאות איש הנ"ל נתהווה מן ד' מאות שקל כסף שנתן אברהם אע"ה [אבינו עליו השלום] לעפרון.

As is known, the root of the root of these four hundred men came into being from the four hundred shekels of silver that Avraham our father, peace be upon him, gave to Efron.

שהד' מאות שקל הנ"ל הם ת' עלמין דכסופין דירתי צדיקייא לעלמא דאתי דהיינו שהם בחי' אורות שפע ענג העליון הנמשכים מבחי' עתיקא קדישא

For these four hundred shekels are the four hundred worlds of longing, the dwelling places of the tzaddikim in the World to Come; that is, they are lights of the flow of supernal delight (taanug), drawn from the level of Atika Kadisha (the Holy Ancient One),

שהוא בחי' ממוצע בין עצמיות הא"ס לעולם האצי' כנודע שהכתר הוא ממוצע בין המאציל לנאצלים ומשם נמשכו השפעות ענג העליון לצדיקים לע"ל [לעתיד לבוא].

which is the level intermediate between the essence of the Infinite One (Ein Sof) and the World of Atzilus (Emanation), as is known that Keser (the Crown) is intermediate between the Emanator and the emanated; and from there the flows of supernal delight are drawn to the tzaddikim in the Time to Come.

וזהו ענין ת' עלמין דכסופין והם ד' מאות שקל כסף הנ"ל. ונק' עובר לסחר כי כתר נק' סוחר לשון (שבת יג.) סחור סחור שהוא בחי' המקיף לכל ההשתלשלות.

This is the meaning of the four hundred worlds of longing, and they are the above-mentioned four hundred shekels of silver. And they are called "over lasocher" (current with the merchant), because Keser is called socher, from the expression (Shabbos 13a) "sechor sechor" (go around, go around), for it is the level of the makif of the whole chain of descending worlds (hishtalshelus).

ות' עלמין דכסופין הנ"ל הם עובר לסוחר שהם באים ונמשכים מעצמות אא"ס [אור אין סוף] שלמעלה גם מהכתר ועוברין ונמשכין בהכתר ומשם נהרין לצדיקיא לע"ל [לעתיד לבוא].

And these four hundred worlds of longing are "over lasocher," for they come and are drawn from the essence of the Infinite Light (Or Ein Sof), which is higher even than Keser, and they pass and are drawn through Keser, and from there they shine to the tzaddikim in the Time to Come.

וענין הנתינה לעפרון הי' [היה] בדרך ענין ירידת הבירורים כדי להוציאם אח"כ ממנו בתוס' [בתוספת] ברכה כו'.

And the giving to Efron was in the manner of the descent of the birurim (the sparks to be refined), in order to bring them out of him afterward with added blessing, and so on.

אך ביני לביני הן שירדו כ"כ [כל כך] למטה מטה ונעשו בחי' ד' מאות איש לעשו. והוא בחי' ש"ק כמ"ש (ישעיה נ) אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם.

But in the meantime they descended so very far down that they became the four hundred men of Esav. This is the level of sak [ש"ק, four hundred], as it is written (Isaiah 50), "I clothe the heavens in blackness, and make sackcloth (sak) their covering."

וכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] (סנהדרין קא.) התורה חוגרת שק כו' דהיינו שנתהווה בחי' לבוש שק שהחיצונים יונקים ממנו ולע"ל [ולעתיד לבוא] בגמר כל הבירורין כשיבולע המות לנצח (זכריה יג)

And so our Sages, of blessed memory, said (Sanhedrin 101a), "The Torah girds itself with sackcloth," and so on; that is, a garment of sackcloth came into being, from which the external forces draw nourishment. And in the Time to Come, at the completion of all the birurim, when death will be swallowed up forever, (Zechariah 13)

ואת רוח הטומאה אעביר כו' אז יחזיר עפרון הד' מאות שקל כסף לשרשם אל הקדושה בשלימות.

"And I will remove the spirit of impurity," and so on, then Efron will return the four hundred shekels of silver to their root, to holiness, in completeness.

ומעתה ידע יעקב שא"א שישפיע לו עשו משרשו את המקיף דתהו אשר הוא מבקש מאחר שהוא בעצמו למטה.

From this, Yaakov knew that it is impossible for Esav to bestow upon him, from his root, the makif of Tohu that he seeks, since he himself is below.

4 ואין עצה אלא רק שימשיך יעקב בעצמו את המקיף הנ"ל. ולזאת כשידע שבעצמו צריך להמשיך המקיף הנ"ל

There is no counsel other than that Yaakov himself draw down this makif. Therefore, when he knew that he himself had to draw down this makif,

לכן הוצרך להעלות מ"ן [מיין נוקבין] כנגדו כדי להמשיך ע"י את המקיף כי רוח אייתי רוח כו'.

he had to raise mayin nukvin (the "feminine waters") toward it, in order thereby to draw down the makif, for "spirit brings spirit," and so on.

וזהו ענין המנחה ששלח יעקב לעשו הוא בחי' העלאת מ"נ [מיין נוקבין] להמשיך מ"ד [מיין דוכרין] דמקיף דתהו הנ"ל.

This is the meaning of the gift that Yaakov sent to Esav: it is the raising of mayin nukvin in order to draw down the mayin duchrin (the "masculine waters") of the above-mentioned makif of Tohu.

ולכך שלח גמלים אף שהם בהמות טמאות כי לגבי או"מ [אור מקיף] הנ"ל כחשכה כאורה כו'. וכמש"ת [וכמו שיתבאר] לקמן בעז"ה [בעזרת השם] בענין ויקח מן הבא בידו מנחה כו':

That is why he sent camels, even though they are impure animals: for in relation to this or makif (encompassing light), "darkness is as light," and so on. As will be explained below, with G-d's help, on "And he took from what had come into his hand a gift," and so on.

TORAH OHR • PARSHAS VAYISHLACH • MAAMAR 3

ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם כו'

"And Jacob said: 'G-d of my father Abraham…'"

◇

1 ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם כו'. פי' שהתפלל שיומשך אליו המקיפים דקדושה של האבות לעזור לו שיוכל להמשיך המקיף דתהו הנ"ל שיתגלה למטה ועי"ז ג"כ הצילני נא מיד עשו כו' שלמטה.

"And Jacob said: 'G-d of my father Abraham…'" This means that he prayed that the holy encompassing lights (makifim) of the Patriarchs be drawn down to him, to help him so that he could draw down the encompassing light (makif) of Tohu mentioned above, so that it be revealed below; and through this also [would come about] "Rescue me, please, from the hand of Esau…" who is below.

2 ויחץ את העם כו' לשני מחנות כו'. הנה הטעם שחלק לשני מחנות דוקא. יובן ע"פ הקדמה הידוע שעיקר ההפרש בין עולם התהו לעולם התקון.

"And he divided the people… into two camps…." Now, the reason he divided [them] into two camps specifically will be understood on the basis of the well-known introduction: that the main difference between the World of Tohu (Chaos) and the World of Tikkun (Rectification) [is as follows].

שבעולם התהו היו הספירות מפורדים זה תחת זה אבל בעולם התקון הם בציור קוין דהיינו ג' קוין ימין ושמאל ואמצע שהקו האמצעי

In the World of Tohu the Sefiros were separate, one beneath the other; but in the World of Tikkun they are in the configuration of lines, that is, three lines, right, left and center, where the center line

הוא המחבר ומייחד ג"כ ב' הקוין דימין ושמאל להיות מתכללים יחד כידוע דת"ת [דתפארת] הוא הממוצע בין חו"ג [חסד וגבורה] ומחברם יחד

is what joins and also unites the two lines of right and left so that they become merged together, as is known that Tiferes is the mediator between Chesed and Gevurah and joins them together.

ולכך ישראל שהם בבחי' התקון אומרים ג"פ [ג' פעמים] קדוש דוקא וכתיב בהם ג"כ והייתם לי סגולה שהסגו"ל הוא ג' נקודות בחינת ימין ושמאל ואמצע כו'

Therefore Israel, who are on the level of Tikkun, say "Holy" three times specifically; and it is also written of them, "You shall be to Me a treasure (segulah)," for the segol [vowel] is three dots, the aspect of right, left and center….

אבל בעולם התהו שהיו בבחי' פירוד זת"ז [זה תחת זה] ולא נתייחדו יחד ה"ז [הרי זה] רק בחי' ב' קוין שהחסד הוא בפ"ע [בפני עצמו] והגבור' [והגבורה] הוא בפ"ע [בפני עצמו].

But in the World of Tohu, which was in a state of separation, one from the other, and they were not united together, this is only the level of two lines: Chesed is by itself and Gevurah is by itself.

3 וכמ"ש ביאור הדברים במ"א שהענין הוא לפי שבתהו היו האורות מרובים והכלים מועטים ולכן מצד קוטן

And as the explanation of these matters is written elsewhere: the point is that in Tohu the lights were many and the vessels few, and therefore, because of the smallness

הכלי לפ"ע [לפי ערך] האור ע"כ אין הכלי יכולה להכיל ב' הפכים חו"ג [חסד וגבורה] יחד עד"מ באדם מי ששכלו קטן לא יכיל ב' הפכים כלל

of the vessel relative to the light, the vessel cannot contain two opposites, Chesed and Gevurah, together. By way of analogy, in a person: one whose intellect is small cannot contain two opposites at all.

אלא אם יטה שכלו לזכות לא ימצא אז שום שכל לחוב ולא יסבול שום נטיה לחוב בלבו אלא רק טוב וחסד בלבד.

Rather, if he inclines his intellect toward acquittal, he will then find no reasoning at all toward guilt, and will not tolerate any leaning toward guilt in his heart, but only goodness and kindness alone.

4 ובהיפוך כאשר יטה לחוב לא יסבול כלל נטיה לזכות ונמצא אינו אלא בקו א' תמיד פעמים בקו הימין לזכות ופעמים בקו השמאל לחוב

And conversely, when he inclines toward guilt, he will not tolerate any leaning toward acquittal at all. It follows that he is always in only one line: at times in the right line, toward acquittal, and at times in the left line, toward guilt.

והרי הקוין מפורדי' שכשהוא בבחי' חסד לא יוכל לסבול בחי' דין וכן להיפוך וזהו הנק' בחינת ב' קוין שהחסד הוא בפני עצמו והגבורה בפני עצמה.

Thus the lines are separate, for when he is in the mode of Chesed he cannot tolerate the mode of judgment, and likewise the reverse. And this is what is called the level of two lines: Chesed is by itself and Gevurah is by itself.

אבל בתקון שהת"ת [שהתפארת] מכריע בין חו"ג [חסד וגבורה] היינו שגם בשעת הדין יוכל להיות ג"כ נטיה לזכות וכן להיפך לפי שבתקון האורות מועטים והכלים מרובים

But in Tikkun, where Tiferes decides between Chesed and Gevurah, this means that even at the time of judgment there can also be a leaning toward acquittal, and likewise the reverse, because in Tikkun the lights are few and the vessels many.

נמצא הכלי רחב לקבל גם ב' הפכים וכמו באדם שדעתו רחבה יוכל לסבול ב' הפכים יחד וישכנו במוחו ולבו שמצד זה יש סברא לזכות

It follows that the vessel is broad enough to receive even two opposites. It is like a person whose mind is broad: he can tolerate two opposites together, and they dwell [together] in his mind and heart, [recognizing] that from this side there is reason to acquit,

אע"פ [אף על פי] שמצד אחר יש סברא לחוב כו' והרי בתקון מתייחדים חו"ג [חסד וגבורה] יחדו וזהו ענין ג' קוין. (ועמ"ש מזה לקמן פ' יתרו בד"ה להבין ביאור ענין האבות הן הן המרכבה)

even though from another side there is reason to convict.... Thus in Tikkun Chesed and Gevurah are united together, and this is the idea of three lines. (And see what is written on this below, in Parshas Yisro, in the maamar beginning "To understand the explanation of the idea that the Patriarchs are themselves the Chariot.")

ואמנם בעובדא זו דיעקב ועשו שהיה יעקב צריך להמשיך לו המקיף דתהו שהוא בחי' האור דתהו שבלי גבול כו' לכך הוצרך להעלות מ"ן [מיין נוקבין] לשם.

However, in this episode of Jacob and Esau, where Jacob needed to draw down to himself the encompassing light of Tohu, which is the level of the light of Tohu that is without limit..., therefore he needed to raise mayin nukvin (the "feminine waters") there.

וידוע שהמ"ן [שהמיין נוקבין] צריך להיו' [להיות] לפי אופן ההמשכה שרוצה להמשיך משום שלפי אופן ההעלא' [ההעלאה] כך היא ההמשכה.

And it is known that the mayin nukvin must be according to the manner of the drawing-down that one wishes to draw down, because as the manner of the ascent is, so is the drawing-down.

5 והואיל וכן מאחר שבתהו היה רק ב' קוין כנ"ל לכך הוצרך יעקב לעשות עצמו ג"כ בדוגמא זו.

And since this is so, since in Tohu there were only two lines, as mentioned above, therefore Jacob also needed to make himself in this pattern.

וזהו ויחץ את העם כו' לשני מחנות להיות דוגמת עולם התהו שלשם היה זת"ז [זה תחת זה] ולא בציור ג' קוין כנ"ל ועי"ז יתקשר בעולם התהו להמשיך האו"מ [האור מקיף] כו'.

And this is [the meaning of] "And he divided the people… into two camps": to be in the pattern of the World of Tohu, where [the Sefiros] were one beneath the other and not in the configuration of three lines, as mentioned above; and through this he would connect with the World of Tohu, to draw down the encompassing light (or makif)….

6 ומזה הטעם עצמו יובן הטעם מה שהקריב יעקב המנחה עזים מאתים כו'. שענין מנחה זו היא העלא' [העלאת / העלאה] מ"ן [מיין נוקבין] להמשיך המקיף הנ"ל והוא

And from this very reason, the reason why Jacob offered the gift of "two hundred she-goats…" will be understood. For this gift is the raising of mayin nukvin to draw down the encompassing light mentioned above, and it is

ע"ד ענין הקרבנות שהם העלאת מ"ן [מיין נוקבין] להמשיך מ"ד [מיין דוכרין] כנודע ואעפ"כ [ואף על פי כן] היתה מנחתו שלא ע"ד אופן ומשפט הקרבנות שבתורה כו'. בהיות שמעשה הקרבנות הוא מבהמות טהורים ושחוטים דוקא. אך השחיטה כשירה בזר.

along the lines of the sacrifices, which are the raising of mayin nukvin to draw down mayin duchrin (the "masculine waters"), as is known. Nevertheless, his gift was not in the manner and law of the sacrifices in the Torah…. For the practice of the sacrifices is with pure animals, and slaughtered ones specifically. Yet the slaughtering is valid [when done] by a non-priest.

7 ולא מצינו קרבן בתורה בחי רק בשעיר דעזאזל וגם בקרבנות לא היו מקריבים רק החלב והדם.

And we do not find a sacrifice in the Torah [offered] alive, except the goat [sent] to Azazel; and also in the sacrifices, they offered [on the altar] only the fat and the blood.

והמנחה הזאת ששלח יעקב לעשו היו בהמות טמאות ג"כ כמ"ש גמלים מניקות כו'. וגם שהן חיין ולא שחוטין

But this gift that Jacob sent to Esau included impure animals too, as it is written, "nursing camels…"; and also, they were alive and not slaughtered.

והענין הוא משום שהעלאת מ"ן [מיין נוקבין] שהיא המנחה דיעקב הוא להמשיך מ"ד [מיין דוכרין] מבחי' המקיף דעולם התוהו.

And the explanation is that the raising of mayin nukvin, which is Jacob's gift, is in order to draw down mayin duchrin from the level of the encompassing light of the World of Tohu.

8 והמ"ן [והמיין נוקבין] והמ"ד [והמיין דוכרין] דעולם התהו הוא משונה ובאופן אחר מן המ"ן [המיין נוקבין] ומ"ד [ומיין דוכרין] דעולם התקון שהוא ענין הקרבנות שבתורה שהתורה היא מבחי' עולם התקון דאצילות והיינו

And the mayin nukvin and mayin duchrin of the World of Tohu are different, and of another manner, from the mayin nukvin and mayin duchrin of the World of Tikkun, which is the matter of the sacrifices in the Torah, for the Torah is from the level of the World of Tikkun of Atzilus. That is,

כי עולם התקון הוא בחי' אור פנימי שהאורות מתצמצמים ונתפסי' [ונתפסים] בתוך הכלי ומאחר שהאור יכול להתיישב בתוך הכלי זהו הוראה שכבר נתצמצם האור בצמצומים רבים

the World of Tikkun is the level of inner light, where the lights are contracted and grasped within the vessel; and since the light can settle within the vessel, this is an indication that the light has already been contracted through many contractions,

וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שבתקון האורות מועטים כו'. לכן התורה שנמשכת משם היא ג"כ בבחי' דקדוקים וצמצומים.

as is written in Etz Chaim that in Tikkun the lights are few.... Therefore the Torah, which is drawn from there, is also in the mode of precise details and contractions.

9 ולכן מפורש בתורה סדר העלאת מ"ן [מיין נוקבין] דתקון הכל בדקדוקים שהוא משפט מעשה הקרבנות שיהיו מבהמות טהורים ומג' מיני בהמות לבד ושיהיו שחוטין דוקא ויש הרבה דברים שהקרבן נפסל בו

Therefore the order of raising the mayin nukvin of Tikkun is set out in the Torah entirely with precise details, which is the law of the practice of the sacrifices: that they be from pure animals, and from three kinds of animals only, and that they be slaughtered specifically; and there are many things by which the sacrifice is disqualified.

וכן בענין ההקרבה איך ומה הרבה דקדוקין כו' כי כל התור' [התורה] הוסדה בדרך זה בצמצומים ומדידות מפני שהיא מבחי' התקון שהאורות מצומצמים תוך הכלים ולכן מדקדק' ג"כ בכמה מיני צמצומים ודקדוקים כו'.

And likewise regarding the offering, how and what, [there are] many precise details.... For the entire Torah was founded in this way, with contractions and measures, because it is from the level of Tikkun, where the lights are contracted within the vessels; and therefore it is also exacting in many kinds of contractions and precise details....

אבל יעקב העלה מ"ן [מיין נוקבין] לבחי' המקיף דתהו כנ"ל שהוא אור גדול בבחי' א"ס שלכן לא יכול הכלי להכילו ונשאר בבחי' מקיף

But Jacob raised mayin nukvin to the level of the encompassing light of Tohu, as mentioned above, which is a great light on the level of the Infinite, so that the vessel therefore could not contain it, and it remained on the level of an encompassing light.

(לכך שלח המנחה שהוא העלאת מ"ן [מיין נוקבין] לשם) אף בהמות טמאות גמלים מניקות כו'. וכולן היו חיין ולא שחוטין כו'.

(Therefore he sent the gift, which is the raising of mayin nukvin there,) even impure animals, "nursing camels..."; and all of them were alive and not slaughtered....

כי להיות האור בבחי' א"ס לכן אין שם הצמצומים והדקדוקים כי א"ס ב"ה הוא כל יכול לסבול הכל אף טמאין ושיהיו חיין כו' שאין נמצא שם דקדוקים וצמצומים כלל.

For since the light is on the level of the Infinite, therefore there are no contractions and precise details there; for the Infinite One, blessed be He, is all-capable, able to bear everything, even impure [animals], and that they be alive..., for no precise details and contractions are found there at all.

10 וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] גבי חזיר שעתיד לחזור וליטהר היינו לע"ל [לעתיד לבוא] שיבולע המות לנצח ואז יתגלה עצמות א"ס ויוכל גם חזיר להתעלות משא"כ עתה.

And as our Sages, of blessed memory, said regarding the pig (chazir), that it is destined to return (lachazor) and become pure, that is, in the Time to Come, when "death will be swallowed up forever"; then the Essence of the Infinite One will be revealed, and even the pig will be able to be elevated, which is not so now.

לכן יעקב ששלח המנחה לעשו שהוא העלאת מ"ן [מיין נוקבין] למקיף דתהו שבבחי' א"ס שלח ג"כ דברים טמאים ולכך שלח ג"כ גמלים מניקות כי אדרבה שרשן של גמלים הוא מאד נעלה

Therefore Jacob, who sent the gift to Esau, which is the raising of mayin nukvin to the encompassing light of Tohu that is on the level of the Infinite, also sent impure things; and that is why he also sent nursing camels, for on the contrary, the root of camels is very lofty,

כמ"ש באליעזר עבד אברהם שלקח יו"ד גמלים מגמלי אדניו וכל טוב אדניו בידו והוא ענין כגמול עלי אמו כו' וכ"ז [וכל זה] לא היה יכול לעשות רק יעקב וקודם מ"ת [מתן תורה]

as is written of Eliezer, the servant of Abraham, that he took ten camels of his master's camels, "with all his master's goods in his hand"; and this is the idea of "like a weaned child (gamul) upon his mother…." And all this none but Jacob could do, and [only] before the Giving of the Torah.

אבל אנחנו כבר ניתן לנו התורה מבחי' התקון ומה שהוא טמא ואסור ע"פ התורה הוא מרוחק ולא יוכל להתעלות כלל כו' והכרת תכרת הנפש באכלה חלב כו' וכיוצא:

But as for us, the Torah has already been given to us from the level of Tikkun, and whatever is impure and forbidden according to the Torah is distant and cannot be elevated at all…; and "that soul shall be utterly cut off" for eating forbidden fat…, and the like.

TORAH OHR • PARSHAS VAYISHLACH • MAAMAR 4

ויקם בלילה הוא ויקח את שתי נשיו כו'...

And He Rose Up That Night

◇

1 ויקם בלילה הוא ויקח את שתי נשיו כו' ויעבר את מעבר יבק ויקחם ויעברם את הנחל כו'.

"And he rose up that night, and he took his two wives," etc., "and he crossed the ford of the Yabbok; and he took them and brought them across the stream," etc.

פי' יב"ק [יחוד ברכה וקדושה] הוא יחוד ברכה וקדושה. והענין דהנה כתיב בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם ופי' הנהר הוא בחי' בינה כמ"ש ונהר יצא מעדן כו'

The meaning [of the name] Yabbok (יב"ק) is [the initials of] yichud berachah u-kedushah, the union of blessing and holiness. The matter is as follows. It is written, "Your fathers dwelt of old beyond the river"; and the meaning of "the river" is the level of Binah (understanding), as it is written, "And a river went out of Eden," etc.

ושרש האבות הוא מעבר הנהר היינו מבחי' הכתר שהוא למעלה מהנהר הנ"ל רק שמשם נמשכו האבות ונשפלו למטה בעבר השני של הנהר בז"א דאצילות

The root of the Patriarchs is from beyond the river, that is, from the level of Keser (the Crown), which is above the river mentioned above; only that from there the Patriarchs were drawn down and brought low, below, to the other side of the river, into Z'eir Anpin (the emotive attributes) of Atzilus.

(וע' בזהר פ' אמור מ"ש ע"פ זה) ויעקב שרצה שימשיך לו המקיף דתהו הנ"ל שלפני אצילות הוצרך מתחלה לעבור את הנהר הנ"ל וזהו ויעבר את מעבר יבק

(And see in the Zohar, Parshas Emor, what is said on this [verse].) And Yaakov, who wished to draw down to himself the encompassing [light] (makif) of Tohu mentioned above, which is before Atzilus, needed first to cross the river mentioned above. And this is "and he crossed the ford of the Yabbok,"

כי בחינת יחוד ברכה וקדושה הוא הכל בחי' נהר הנ"ל שעל ידו נמשכו כל השפעות ויחוד אורות עליונים כמ"ש ונהר יצא מעדן להשקות את הגן כו'.

for the level of the union of blessing and holiness is entirely the level of the river mentioned above, through which all the flows of influence and the union of the supernal lights are drawn down, as it is written, "And a river went out of Eden to water the garden," etc.

2 וכשעבר את הנהר והגיע לבחי' שלמעלה מהנהר הנ"ל אז לא רחוק הוא מן המקיף דתהו הנ"ל שלפני האצילות וזהו ויעבר את אשר לו כל מה שתיקן העלה הכל לשם.

And when he had crossed the river and reached the level that is above the river mentioned above, he was then not far from the encompassing [light] of Tohu mentioned above, which is before Atzilus. And this is "and he brought across what was his": everything that he had rectified, he raised it all up there.

אך הוא בעצמו נשאר למטה עדיין כמ"ש ויותר יעקב לבדו כי רצה לברר את עשו שהוא עדיין בשבירה כמו שהודיעוהו המלאכים כו' והוא ענין ויאבק איש עמו כנודע:

But he himself still remained below, as it is written, "And Yaakov was left alone," for he wished to refine Eisav, who was still in the state of the shattering, as the angels had informed him, etc. And this is the matter of "and a man wrestled with him," as is known.

3 ולהבין כללות ענין כוונת יעקב בהמשכת המקיף דתהו לעולם התקון וגם יובן זה בעבודת ה'

To understand the general matter of Yaakov's intention in drawing the encompassing [light] of Tohu into the World of Tikkun (rectification), and so that this will also be understood in the service of G-d:

הנה ידוע דיעקב הוא בחי' ת"ת [תפארת] שמחבר ב' הפכים שהן חו"ג [חסד וגבורה] כי ע"י התכללות ב' הפכים יחד הוא עיקר הת"ת [התפארת]

Now, it is known that Yaakov is the level of Tiferes (beauty), which joins two opposites, namely Chesed and Gevurah; for the essence of Tiferes is through the inclusion of two opposites together

(כמו בגוונים כשמורכבים ב' וג' גוונים יחד הוא עיקר היופי) והמשכת והתגלות אוא"ס [אור אין סוף] בקו האמצעי כו'

(as with colors: when two or three colors are combined together, that is the essence of beauty), and [it is] the drawing down and revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof) in the middle line, etc.

לכך רצה ג"כ לחבר ולייחד ג"כ המקיף דתהו עם האו"פ [האור פנימי] דתקון שהם ג"כ ב' הפכים שיתחברו יחד ואז יהיה גילוי אוא"ס [אור אין סוף] (ועיין בזהר פ' תרומה דקע"ה ע"ב ע"פ והבריח התיכון ושם דף קע"ו ע"א):

Therefore he also wished to join and unite the encompassing [light] of Tohu with the inner light (or pnimi) of Tikkun, which are also two opposites, so that they would be joined together; and then there would be a revelation of the Infinite Light. (And see in the Zohar, Parshas Terumah, page 175b, on [the verse] "And the middle bar," and there, page 176a.)

4 וביאור הדברים הנה יש ב' בחי' בעבודת ה'. הא' האהבה ברשפי אש בתגבורת מאד לצאת מן הגוף וליפרד מן הפתילה כו'

The explanation of the matter: there are two levels in the service of G-d. The first is love like fiery flashes, with very great intensity, to leave the body and to separate from the wick, etc.

והוא בחי' אה"ר [אהבה רבה] שאין כלי הלב מכילה אותה כי לא יכיל הלב ההתפעלות העצומה. לכן לא יוכל לעמוד בכלי גופו וחפץ לצאת מנרתקה חומר הגוף.

This is the level of ahavah rabbah (great love), which the vessel of the heart cannot contain, for the heart cannot contain the immense excitement. Therefore [the soul] cannot remain in the vessel of its body, and it desires to leave its sheath, the matter of the body.

והב' בחי' התפעלות המתיישב בכלי הלב ועיקר ענינה הוא בחי' המשכת אלקות מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה] דוקא בכלים מכלים שונים בתומ"צ [בתורה ומצות]. וזהו ענין רצוא ושוב.

The second is the level of an arousal that settles within the vessel of the heart, and its main point is the drawing down of G-dliness from above to below, specifically into vessels, "vessels of diverse kinds," in Torah and mitzvos. And this is the matter of ratzo and shov (running and returning).

5 והנה בחי' עולם התהו הנ"ל היה בבחי' רצוא לכן נסתלקו האורות מן הכלים כמו האה"ר [האהבה רבה] ליפרד מן הפתילה והכלים כו'.

Now, the level of the World of Tohu mentioned above was in the mode of ratzo (running); therefore the lights departed from the vessels, like the great love [that seeks] to separate from the wick and the vessels, etc.

אבל התקון הוא בחי' שוב והוא בחי' תומ"צ [תורה ומצות] ובע"כ [ובעל כרחך] אתה חי להיות בתוך הגוף להמשיך אא"ס [אור אין סוף] בכלים מכלים שונים.

But Tikkun is the mode of shov (returning), which is the level of Torah and mitzvos; and "against your will you live," to be within the body, in order to draw down the Infinite Light (Or Ein Sof) into vessels, "vessels of diverse kinds."

6 וזה היה ההפרש ג"כ באותן ד' שנכנסו לפרדס בן עזאי הציץ ומת. וב"ז [ובן זומא] הציץ ונפגע. רק ר"ע [רבי עקיבא] נכנס בשלום ויצא בשלום.

And this was also the difference among those four who entered the Pardes: Ben Azzai gazed and died; and Ben Zoma gazed and was harmed; only Rabbi Akiva entered in peace and left in peace.

כי בן עזאי היה בבחי' רצוא דאה"ר [דאהבה רבה] הנ"ל בבחי' כלות הנפש ולא רצה להיות נשפל בבחי' שוב לכך לא רצה לישא אשה ואמר אפשר לעולם שיתקיים ע"י אחרים

For Ben Azzai was in the mode of the ratzo of the great love mentioned above, in the mode of the soul's expiring (klos hanefesh), and he did not wish to be brought low into the mode of shov. Therefore he did not wish to marry a wife, and he said, "It is possible for the world to be sustained through others."

לכן הציץ ומת שנסתלק לגמרי מן הכלי כנ"ל כי עזה כמות אהבה כו' אכן אין זה דרך התורה שהיא בבחי' תקון כי לשבת יצרה ובע"כ [ובעל כרחך] אתה חי

Therefore he gazed and died, for he departed entirely from the vessel, as mentioned above, for "love is fierce as death," etc. However, this is not the way of the Torah, which is in the mode of Tikkun, for "He formed it to be inhabited," and "against your will you live."

לכן ר"ע [רבי עקיבא] שהיה מבחי' תקון נכנס בשלום ויצא בשלום שהיה המ"ן [המיין נוקבין] ומ"ד [ומיין דוכרין] שלו דהיינו בחי' הרצוא ושוב במדה ומזיגה נכונה שלפ"ע [שלפי ערך] הרצוא כן היה השוב אח"כ.

Therefore Rabbi Akiva, who was from the level of Tikkun, entered in peace and left in peace, for his mayin nukvin and mayin duchrin (feminine and masculine waters), that is, the ratzo and shov, were in the right measure and blend: according to the ratzo, so was the shov afterwards.

7 וזהו נכנס בשלום כו' הוא בחי' קו האמצעי המייחד ומחבר את הב' קוין ימין ושמאל שהם בחי' רו"ש [רצוא ושוב] לכך היה העלאת מ"ן [מיין נוקבין] שלו

And this is "entered in peace," etc.: it is the level of the middle line, which unites and joins the two lines, right and left, which are the levels of ratzo and shov. Therefore his raising of mayin nukvin,

שהוא ענין שנכנס לפרדס במדה ומזיגה נכונה בבחי' רו"ש [רצוא ושוב] ונכנס בשלום בבחי' מ"ן [מיין נוקבין] ויצא בשלום בבחי' המשכת מ"ד [מיין דוכרין] בחי' שוב.

which is the matter of his entering the Pardes, was in the right measure and blend, in the mode of ratzo and shov: he entered in peace, in the mode of mayin nukvin, and left in peace, in the mode of drawing down mayin duchrin, the mode of shov.

(ועמ"ש פ' ויצא גבי בשלום ב' בחי' שלום ע"ש בד"ה והיה) משא"כ בן עזאי ששרשו היה מבחי' תהו ששם הוא בחי' שני קוין כנ"ל בענין ויחץ כו'

(And see what is written in Parshas Vayeitzei concerning "in peace," two levels of peace; see there, in the discourse beginning "Vehayah.") This is not so with Ben Azzai, whose root was from the level of Tohu, where there is the level of two lines, as mentioned above in connection with "And he divided," etc.

לשני מחנות לכך לא הי' [היה] התחברות הרו"ש [הרצוא ושוב] במזיגה נכונה והציץ ומת כו' התגברות הרצוא כו'

"into two camps." Therefore there was no joining of ratzo and shov in the right blend, and he gazed and died, etc., [through] the overpowering of the ratzo, etc.

ולכן היה ר"ע [רבי עקיבא] מקור כל התורה שבע"פ [שבעל פה] כי סתם משנה ר"מ [רבי מאיר] וסתם ספרא ר' [רבי] יהודה כו' וכולהו אליבא דר"ע [דרבי עקיבא].

And therefore Rabbi Akiva was the source of the whole Oral Torah, for an anonymous Mishnah is Rabbi Meir, and an anonymous Sifra is Rabbi Yehudah, etc., and all of them follow Rabbi Akiva.

והוא לפי שהתורה ג"כ היא מבחי' התקון ויש בה התכללות ב' ההפכים דרו"ש [דרצוא ושוב] כמ"ש מימינו אש דת למו כו' לכן היה גילוי התורה ע"י ר"ע [רבי עקיבא] שהיה בו בחי' זו כנ"ל:

This is because the Torah, too, is from the level of Tikkun, and in it is the inclusion of the two opposites of ratzo and shov, as it is written, "From His right hand, a fiery law for them," etc. Therefore the revelation of the Torah was through Rabbi Akiva, who had this quality, as mentioned above.

8 ועתה יובן ענין כוונת יעקב לייחד ולחבר המקיף דתהו עם האו"כ [האורות וכלים] דתקון היינו שיהיה תמיד רו"ש [רצוא ושוב] במזיגה אחת שלפ"ע [שלפי ערך] הרצוא כן השוב דהיינו שיהיה האה"ר [האהבה רבה] ברשפי אש ליפרד מן הפתילה כו'.

Now Yaakov's intention to unite and join the encompassing [light] of Tohu with the lights and vessels of Tikkun will be understood: that is, that there always be ratzo and shov in a single blend, so that according to the ratzo, so is the shov; that is, that there be great love like fiery flashes, to separate from the wick, etc.

ואעפ"כ [ואף על פי כן] יהיה אח"כ בחי' שוב לאחד. ובע"כ [ובעל כרחך] אתה חי להמשיך אא"ס [אור אין סוף] למטה דוקא בתומ"צ [בתורה ומצות] (כמ"ש בתניא פ' נג).

And even so, there will afterwards be the mode of shov, to unify: "against your will you live," in order to draw the Infinite Light (Or Ein Sof) down below specifically through Torah and mitzvos (as is written in Tanya, chapter 53).

וה"ז [והרי זה] יחוד והתחברות המקיף דתהו עם כלים דתקון. וז"ש [וזהו שכתוב] ביעקב ויבא לו יין. ופי' בזוהר דארמי מיא לגו חמרא.

And this is the union and joining of the encompassing [light] of Tohu with the vessels of Tikkun. And this is what is said of Yaakov, "And he brought him wine." And the Zohar explains that he poured water into the wine.

כי יין הוא בחי' רצוא גבורות ורשפי אש ממטה למעלה. ויעקב ארמי מיא בחי' שוב.

For wine is the level of ratzo, Gevuros and fiery flashes [rising] from below upward; and Yaakov poured water, the level of shov.

9 ולכן ויבא לו יין כו' הוא בתרי טעמי שהוא התכללות הרו"ש [הרצוא ושוב] מים ויין כו' ולכן איתא דיעקב הוא שלימו דאבהן כי לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל.

Therefore "and he brought him wine," etc., is with two cantillation notes, which is the inclusion of ratzo and shov, water and wine, etc. And therefore it is stated that Yaakov is the perfection of the Patriarchs, for [he was] not like Avraham, from whom Yishmael came forth.

מפני שהיה אברהם מדת החסד הפשוט בלא מזיגה לכך נתפשט יותר מדאי עד שאמר לו ישמעאל כו'

Because Avraham was the attribute of simple Chesed (kindness), without blending, he therefore spread out excessively, to the point that he said, "If only Yishmael," etc.

ויצחק היה בבחי׳ גבורה כו׳ אבל יעקב הוא שלימו דאבהן התכללות ההפכים רצוא ושוב כנ״ל:

And Yitzchak was in the mode of Gevurah (restraint), etc. But Yaakov is the perfection of the Patriarchs, the inclusion of the opposites, ratzo and shov, as mentioned above.

TORAH OHR • PARSHAS VAYISHLACH • MAAMAR 5

ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו כו'

"And he took from what came to his hand"

◇

1 ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו כו'. הנה כל הקרבנות נק' בשם מנחה כמ"ש והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלבהן וישע ה' אל הבל ואל מנחתו כו'

"And he took from what came to his hand a gift (minchah) for Eisav his brother," etc. Now, all the offerings are called by the name minchah, as it is written, "And Hevel, he too brought of the firstlings of his flock and of their fats; and G-d turned to Hevel and to his offering (minchaso)," etc.

(הגם שהיה קרבן מנחה בפ"ע [בפני עצמו] כמו מנחת סלת ומחבת כו'. אך כל התורה היא כלל ופרט וכן תפלה שכנגד קרבנות כל התפלות בכלל נק' מנחה ותפלת מנחה בפ"ע [בפני עצמו] היא פרט ועיין בתשו' [בתשובות] אמונת שמואל סי' כ')

(Although there was a meal-offering (minchah) as an offering in its own right, such as the minchah of fine flour and the [minchah of the] pan, etc. But the whole Torah is general and particular; and likewise prayer, which corresponds to the offerings: all the prayers in general are called minchah, and the Minchah prayer in its own right is a particular. And see the responsa Emunas Shmuel, section 20.)

הרי שהיו בכורות צאנו נק' בשם מנחה. ויובן זה ע"פ הקדמה כי נודע כי אני הוי"ה לא שניתי כתיב ולמת"ב [וולית מחשבה תפיסא ביה] ואינו בגדר עלמין כלל ואעפ"כ [ואף על פי כן] כי ממך הכל כתיב.

Thus the firstlings of his flock were called by the name minchah. This will be understood through an introduction. For it is known that it is written, "I, Havayah, have not changed," and "no thought can grasp Him [at all]," and He is not within the category of worlds at all; and even so, it is written, "For all is from You."

אך הוא ע"י זיו והארה הודו על ארץ ושמים כו' וגם הארה זו עצמה מעצמותו ית' לא היו העולמות יכולים לקבל חיות ושפע להיותן בבחי' גילוי עולמות כי"א ע"י השתלשלות דהיינו כשלשלת הארה והארה דהארה.

But it is through a radiance and illumination, "His splendor is over earth and heaven," etc. And even this illumination itself, from His blessed essence: the worlds could not receive life-force and flow [from it], so as to exist as revealed worlds, except through hishtalshelus, that is, like a chain: an illumination, and an illumination of an illumination.

2 וכל מה שיורד ומשתלשל מטה מטה הוא הארה דהארה מהעליון ממנו כו'. וכל מיני מדרגות ברבוי התחלקות העולמות ועליות וירידות הכל הוא בבחי' זיו והארה אם רב ואם מעט.

And everything that descends and devolves lower and lower is an illumination of an illumination from what is above it, etc. And all the kinds of levels, in the many divisions of the worlds, and the ascents and descents, are all in the mode of radiance and illumination, whether much or little.

ויש בזה כמה מיני מדרגות זו למעלה מזו כמו עוה"ב [עולם הבא] ותחה"מ [ותחיית המתים] ואלף הז' יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולם שהוא עילוי אחר עילוי והכל הוא בזיו וההארה כו'.

And in this there are several kinds of levels, one above the other, such as the World to Come, and the Resurrection of the Dead, and the seventh millennium, "the day that is entirely Shabbos and rest for life everlasting," which is ascent after ascent; and all of it is in the radiance and the illumination, etc.

3 והנה יש ב' מיני השתלשלות. השתלשלות האורות בכלים בבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] שהוא לפ"ע [לפי ערך] הכלי שהכלי יכול להגבילו.

Now, there are two kinds of hishtalshelus. [There is] the descent of the lights into vessels in the mode of the inner [light] (pnimi), which is according to the vessel, so that the vessel is able to delimit it.

ויש בבחי' מקיף דהיינו שאינו מוגבל בכלי. ויובן זה בעבודת ה' שבלב זו תפלה ברשפי אש שכאשר האהבה באה מהתבוננות

And there is [descent] in the mode of the encompassing [light] (makif), that is, [light] that is not limited in a vessel. This will be understood in the service of G-d that is in the heart, which is prayer with fiery flashes: when the love comes from contemplation

כי הוא חייך וחיי החיים של כל העולמות נמשך מזה תשוקת הנפש כאשר תוכל שאת לפי מזגה ותכונתה.

that He is your life and the life of the life of all the worlds, from this is drawn forth the soul's longing, as much as it can bear, according to its temperament and nature.

משא״כ כשהאהבה באה מחמת שישים אל לבו ויעמיק בעומקא דלבא כי אני ה׳ לא שניתי כתיב ולמ״ת [ולית מחשבה תפיסא ביה] כו׳. אשר ע״כ תכלה אליו נפש כל חי להבטל במציאות ולהתכלל באחד ממש.

This is not so when the love comes because he takes to heart and reflects in the depth of the heart that it is written, "I, Havayah, have not changed," and "no thought can grasp Him," etc. Because of this, the soul of every living being will yearn out toward Him, to be nullified in its existence and to be absorbed in the One, literally.

4 ולכן כאשר ישים אל לבו ג״כ ריחוקו מא״ס ב״ה אשר ירדה הנפש ותרד פלאים בעלמא דפרודא כו׳

Therefore, when he also takes to heart his distance from the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, how the soul has descended, and fallen astonishingly, into the world of separation (alma de-peruda), etc.,

תהי התגברות האהבה ביותר מאשר תוכל שאת עד שאין כח בנפש לכלוא את האה״ר [האהבה רבה] וזהו בחי׳ בכל מאדך בחילא יתיר כו׳:

the love will intensify even more than [the soul] can bear, until the soul has no strength to contain the great love. And this is the level of "with all your might (me'odecha)," with surpassing strength, etc.

5 והנה כתיב פני אריה אל הימין ופני שור מהשמאל שבחי׳ פני השור הוא למטה ממדרגת האריה במרכבה שבחי׳ פני אריה הוא אל הימין כו׳ ואעפ״כ [ואף על פי כן] למטה בעוה״ז הרי השור הוא בהמה טהורה והארי הוא חיה טמאה.

Now, it is written, "The face of a lion to the right, and the face of an ox from the left." The face of the ox is lower than the rank of the lion in the Chariot, for the face of the lion is to the right, etc. And yet, below in this world, the ox is a pure domestic animal, while the lion is an impure wild beast.

6 והענין כי אדרבה מה שהוא למעלה במדרגה יותר גבוה אין לו התלבשות בכלי למטה להיות גילוי בחינתו כמו שהוא למעלה בקדושה

The explanation is that, on the contrary, what is above, at a higher rank, has no enclothement in a vessel below, so that its quality would be revealed as it is above, in holiness.

וכמו אריה שהוא בחי׳ גבורה גבור כארי שהוא התגברות האור במאד מאד עד שא״א להיות שורה ומתגלה קדושתו למטה בכלי שנכלל בקדושה

For example, the lion, which is the level of Gevurah, "mighty as a lion": it is an intensification of the light, exceedingly great, to the point that its holiness cannot rest and be revealed below in a vessel that is included in holiness,

וכמו בהמה טהורה אלא ע״י דרך נפילת האור ברפ״ח נצוצין שבשבה״כ [שבשבירת הכלים] בג׳ קליפות הטמאות ואז הוא בחי׳ חיה טמאה שמקבל חיות מנפילות הנצוצים מארי דקדושה.

as with a pure animal, except by way of the falling of the light into the 288 sparks of the shattering of the vessels, into the three impure kelipos. And then it is the level of an impure beast, which receives life-force from the fallen sparks of the holy Lion.

אבל לא בהתגלות בחי׳ ארי׳ [אריה] בדרך השתלשלות והתלבשות כבבהמה טהורה רק בחי׳ מקיף מלמעלה והוא בחי׳ לבונה כו׳ כמ״ש במ״א.

But [this is] not through a revelation of the level of the lion by way of hishtalshelus and enclothement, as with a pure animal, but only as an encompassing [light] (makif) from above. And this is the level of frankincense (levonah), etc., as is explained elsewhere.

7 וזהו שעשו היה בכור שהוא מבחי׳ לפני מלך מלך כו׳ בהר שעיר בארץ אדום כו׳

And this is why Eisav was the firstborn, for he is from the level of "before a king reigned," etc., "in Mount Seir," "in the land of Edom," etc.

ועשו היה מקור הז׳ מלכים שמלכו כו׳ וימת וימלוך וימת וימלוך כו׳ שהוא בחי׳ שליא המקפת על הולד שקדמה לולד.

And Eisav was the source of the seven kings who reigned, etc., "and he died, and [another] reigned; and he died, and [another] reigned," etc., which is the level of the placenta that surrounds the fetus, which precedes the fetus.

8 והעיקר הוא הולד שנולד ובצאתו זורקין השליא כו׳ שאינו מקבל רק בחי׳ מקיף. לפיכך עליהם נאמר רם על כל גוים הוי״ה ויעקב יו״ד עקב הוי״ה אלקינו ואהבת את ה׳ אלקיך כו׳

But the main thing is the child that is born, and when it comes out the placenta is thrown away, etc., for it receives only the encompassing [light]. Therefore of them it is said, "Havayah is high above all nations." And Yaakov is yud akev (a Yud [and] a heel): "Havayah our G-d," and "You shall love Havayah your G-d," etc.

הגם שיו״ד היא הארה מצומצמת הלא מצער היא ויכולה ליכנס בפנימי׳ [בפנימיות / בפנימית] ואין הכלי יכולה לקבל אלא ע״י צמצום כמו יו״ד כו׳

Although the Yud is a contracted illumination (“is it not a small one?”), it can enter within [as an inner light], for the vessel can receive only through tzimtzum, like the Yud, etc.,

כדי שמזה יהיה לו רשפי אש והתלהבות בתפלה וכיוצא בה שמפני שהיא הארה מועטת יש כח בלב להיות מכילה.

so that from this he will have fiery flashes and ardor in prayer and the like; for because it is a small illumination, the heart has the strength to contain it.

9 והמשכת אלקות מלמעלה ג״כ ע״י התלבשות כלים אשר קדשנו במצותיו רמ״ח אברין דמלכא. ובימי האבות שלא ניתנה תורה היו להם עובדות אחרים כמו בארות ומקלות כו׳.

And the drawing down of G-dliness from above is also through enclothement in vessels, “Who has sanctified us with His commandments,” the 248 limbs of the King. And in the days of the Patriarchs, when the Torah had not been given, they had other forms of service, such as wells and rods, etc.

משא״כ עכו״ם [עובדי כוכבים ומזלות] לפי שהוא רם ונשא עליהם דהיינו בחי׳ המקיף בלבד אינו נכנס תוך פנימיותם להיות בטל אליו רק הוא יש ונפרד בפ״ע [בפני עצמו] שאין לו שייכות כלל הגם דקרו ליה אלקא דאלקיא:

This is not so with the idolaters: since He is high and exalted above them, that is, only in the mode of the encompassing [light], He does not enter within their inner being so that they would be nullified before Him; rather, [each] is a separate entity (yesh) unto itself, which has no connection at all [with Him], even though they call Him “the G-d of gods.”

10 והנה הקרבנות הם העלאת מ״ן [מיין נוקבין] להיות ריח ניחוח דהיינו כמו ריח שהוא משיב את הנפש כך הקרבנות הם מעלים מ״ן [מיין נוקבין] בבחי׳ ריח שיהיה ניחוח להוי״ה גילוי המשכת והשראת שכינתו שיהא שורה ומתגלה בחי׳ אלקות בנפשו

Now, the offerings are the raising of mayin nukvin (feminine waters), to be “a pleasing fragrance (rei’ach nicho’ach)”: that is, just as fragrance restores the soul, so the offerings raise mayin nukvin in the mode of fragrance, so that there will be nicho’ach to Havayah, the revelation, drawing down and resting of His Shechinah, so that the level of G-dliness will rest and be revealed in his soul.

וזהו ניחוח לשון ירידה דהיינו שיהא ירידה והשתלשלות אלקות מעילה לעילה עד שיכנס ויתגלה בנפש האדם בתוכו ובפנימיותו ממש והטעם כי

And this is nicho'ach, a term of descent: that there be a descent and devolution of G-dliness from level to level, until it enters and is revealed in the person's soul, within him and in his very inner being. And the reason is that

הנה ענין העלאת מ״ן [מיין נוקבין] היינו כמו שמביאין למלך דבר חדש בכדי שיפנה אל בקשה הקטנה והנמוכה לגבי מעלת ומדרגת המלך.

the matter of raising mayin nukvin is like bringing the king something new, so that he will turn to a request that is small and lowly in comparison with the king's greatness and rank.

שע״י דבר חדש הוא ממשיך לב המלך כמו ע״י צפור המדברת הגם שבנ״א [שבני אדם] מדברים בבינה יתירה

For through something new one draws the king's heart, as through a talking bird: although people speak with much greater understanding,

אך מצד החידוש שהצפור תדבר עי״ז ימשיך ויעורר לב מלכים אין חקר שיפנה לבקשת ההדיוט.

yet because of the novelty that a bird should speak, through this one will draw and arouse "the heart of kings, which is unsearchable," to turn to the commoner's request.

11 ולכן העלאת מ״ן [מיין נוקבין] תלוי באתעדל״ת [באתערותא דלתתא] דייקא נפשות ישראל המלובשים בגוף כו׳. הגם שהמלאכים עומדים ברום עולם ותמיד מששת ימ״ב [ימי בראשית] בלי הפסק אומרים ביראה קדוש גם בדעת יותר ידברו שהשגתם גדולה ועצומה ומתענגים על ה׳ לאין קץ.

Therefore the raising of mayin nukvin depends specifically on an arousal from below, [that of] the souls of Israel who are enclothed in a body, etc. Although the angels stand at the heights of the world, and constantly, since the six days of Creation, without pause, they say "Holy" with awe, and also speak with greater knowledge, for their comprehension is great and immense, and they delight in G-d without end.

משא״כ למטה שיש מחשבות זרות רבות הטורדות ומפילות לב האדם וגם האהבה שמעורר חולפת ועוברת ויש לה הפסק וכו׳.

This is not so below, where there are many alien thoughts that distract and cast down a person's heart; and even the love that he arouses passes and fades and has interruptions, etc.

אך בשביל החדוש שבזה שהרי כח זה באדם למטה להיות מדבר הוא מאכילה ושתיה.

Yet [it is precious] because of the novelty in this; for this power that a person below has to speak comes from eating and drinking.

12 ומי שאינו אוכל ג' ימים נעשה חלוש ואין לו כח הדבור בשלימות וכן כמה מניעות שתלוי בגשמיות כמו מניעת הקור כו'

And one who does not eat for three days becomes weak and does not have the full power of speech; and likewise several hindrances that depend on physicality, such as the hindrance of cold, etc.

הרי כח הדבור שלמטה שחיותו מדברים גשמיים דבר זה יקר מאד בעיני ה'. וכמשל צפור הנ"ל. וכן כל הקרבנות כבשים ועזים הוא מהתלבשות בי"ע כו'.

Thus the power of speech below, whose life-force comes from physical things, is something very precious in G-d's eyes, like the parable of the bird mentioned above. And likewise all the offerings, sheep and goats, come from the enclothement in [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah, etc.

ולכן כשעולה למעלה הוא דבר חדש מה שלא נראה כן בעולמות עליונים ולכן הם המעלים מ"נ [מיין נוקבין] ולכן נק' בשם מנחה. מנחה ר"ת [ראשי תיבות] מ"ן [מיין נוקבין] מיין נוקבין.

Therefore, when it rises above, it is something new, which is not seen in this way in the higher worlds; and therefore they are what raise mayin nukvin, and therefore they are called by the name minchah. [The letters of] minchah (מנחה) [begin with] the initials M"N, mayin nukvin.

ח' חכמה ומזל הח' נוצר חסד ומשפיע בה' בה' בראם היא בחי' כנ"י [כנסת ישראל] (גם לשון מנחה מל' ניחוח) והנה לע"ל [לעתיד לבוא] כתיב אז אהפך אל עמים שפה ברורה כו'.

The ches is Chochmah and the eighth mazal, notzer chesed, which flows into the heh: "be-hibar'am," "with a heh He created them," which is the level of Knesses Yisrael (the Congregation of Israel). (Minchah is also a term related to nicho'ach.) Now, of the Time to Come it is written, "For then I will turn to the peoples a pure language," etc.

וכן דהע"ה [דוד המלך עליו השלום] אמר הודיעו בעמים עלילותיו וכתיב הבו לה' משפחות עמים כו' ויאמרו בגוים כו'.

And likewise King David, peace be upon him, said, "Make known His deeds among the peoples," and it is written, "Render to G-d, O families of the peoples," etc., "Say among the nations," etc.

ולהבין מה לנו להזכיר את עובדי כוכבים. אך הענין כי הנה כל הבירורין הוא מבחי' עמים ששם נפלו רפ"ח הנצוצין והוא

And [we need] to understand why we should mention the idolaters. But the matter is that all the refinements (beirurim) are from the level of the peoples, where the 288 sparks fell; and this is

ע"י בחי' לבונה שהוא המקיף שעליהם שהוא יתברר ויעלה למעלה בקדושה ויהיה עשו במדרגתו הגבוה לפני מלך מלך כו' מעולם התהו בקדושה

through the level of levonah (frankincense), which is the encompassing [light] over them, so that it will be refined and rise above in holiness, and Eisav will be at his high rank, "before a king reigned," etc., from the World of Tohu, in holiness.

כי יעקב י' עקב הוא בחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל ואתם קרויים אדם אדם מ"ה [שם מ"ה] עולם התקון ולע"ל [ולעתיד לבוא] יתברר גם עשו שמעולם

For Yaakov, yud akev, is the level of the inner [light]: "He established a testimony in Yaakov and set a Torah in Israel"; and "you are called adam (man)," adam, [equal in number to the Name] Mah, the World of Tikkun. And in the Time to Come Eisav, too, will be refined, who is from the World of

התהו בחי' המקיף שיהי' [שיהיה] בחי' מקיף דקדושה ויוכלל הכל ביעקב שיהי' [שיהיה] ליעקב גם בחי' המקיף שהוא בחי' ומדרגה יותר עליונה שם ס"ג [שם ס"ג] שהוא גדול משם מ"ה [שם מ"ה] ואשת חיל כו':

Tohu, the level of the encompassing [light], so that it will be an encompassing [light] of holiness, and everything will be included in Yaakov, so that Yaakov will also have the level of the encompassing [light], which is a higher level and rank, the Name Sag, which is greater than the Name Mah; and "a woman of valor," etc.

13 והנה כפי ההמשכה שלמעלה כך צ"ל המ"ן [המיין נוקבין] שמלמטה וכדי להמשיך בחי' המקיף עליון דקדושה צ"ל העלאת מ"ן [מיין נוקבין] בבחי' מקיף דהיינו למעלה מכדי שתוכל נפשו שאת וכנ"ל.

Now, as is the drawing down from above, so must be the mayin nukvin from below. And in order to draw down the level of the supernal encompassing [light] of holiness, there must be a raising of mayin nukvin in the mode of the encompassing [light], that is, beyond what his soul can bear, as mentioned above.

ובפרט כשרואה בנפשו הפחיתות מרבות מחשבות המעיקים וטורדים ומפילים אזי צריך הוא לצעוק אל ה' בצר לו למעלה מכדי שתוכל נפשו שאת.

And especially when he sees in his soul the lowliness caused by the many thoughts that oppress, distract and cast down, then he must "cry out to G-d in his distress," beyond what his soul can bear.

14 ולכן כשראה יעקב את עשו למטה קם עליו הקריב מנחה היא העלא' [העלאת / העלאה] לעשו אחיו שלמעלה מעולם התהו ששם הוא אחיו

Therefore, when Yaakov saw Eisav below rising against him, he offered a minchah, which is a raising [of mayin nukvin], to Eisav his brother, who is above, from the World of Tohu, where he is his brother.

כי יעקב יש לו ב' בחי' רו"ש [רצוא ושוב]. שוב בבחי' י' עקב ורצוא בבחי' ביטול לגמרי כו' להמשיך בחי' המקיף עליון.

For Yaakov has two levels, ratzo and shov: shov in the level of yud akev, and ratzo in the level of complete self-nullification (bittul), etc., in order to draw down the level of the supernal encompassing [light].

ואזי יהי' [יהיה] עשו שלמטה ממילא בטל ואזי יקוים אז אהפך אל עמים כי מעשה אבות סימן לבנים שהם עשו הכנה לבניהם לע"ל [לעתיד לבוא] במעשיהם.

And then Eisav who is below will be nullified of himself, and then "For then I will turn to the peoples" will be fulfilled; for the deeds of the fathers are a sign for the children, since through their deeds they made a preparation for their children in the Time to Come.

15 והנה העלאת מ"ן [מיין נוקבין] של התקון גלוי וידוע לנו ע"פ התורה פרים בני בקר שנים כו'.

Now, the raising of mayin nukvin of Tikkun is revealed and known to us through the Torah: "two young bulls," etc.

בפסח כך. ובשבועות כך כו' משא"כ העלאת מ"ן [מיין נוקבין] לעולם התהו אין אתנו יודע עד מה האיך ומה הם הקרבנות ואיזה שיעור

On Pesach thus, and on Shavuos thus, etc. But the raising of mayin nukvin to the World of Tohu, "none among us knows how much": how, and what the offerings are, and what measure;

רק יעקב אע"ה [אבינו עליו השלום] ידע ענינם וכך שלח קרבנות עזים מאתים כו' שהם קרבנות אחרים אשר לא כתובים בתורה בקרבנות דתקון ושיעורים אחרים.

only Yaakov our father, peace be upon him, knew their matter. And so he sent offerings, "two hundred she-goats," etc., which are other offerings, not written in the Torah among the offerings of Tikkun, and other measures.

16 ולכן הקריב גם גמלים שהם טמאים בקרבנות דתקון. אך בקרבנות דתהו כתיב מי יתן טהור מטמא כו'.

Therefore he also offered camels, which are impure in the offerings of Tikkun. But concerning the offerings of Tohu it is written, "Who can bring forth the pure from the impure?" etc.

ששם כחשכה כאורה כו' קטן וגדול שם הוא כו' השוה ומשוה כו'. וזהו ענין ויחבקהו. שעשו חיבק את יעקב.

For there, "darkness is like light," etc.; "small and great are there," etc.; "He equalizes and makes equal," etc. And this is the matter of "and he embraced him": that Eisav embraced Yaakov.

17 ובכ"מ [ובכל מקום] הזכר מחבק וכמ"ש וימינו תחבקני שהמשפיע מחבק את המקבל ומקיפו מכל צד להגביהו למעלה כו'. והיינו לפי שעשו שרשו מבחי' מקיף מעולם התהו.

And everywhere the male embraces, as it is written, "and his right hand embraces me": the giver embraces the receiver and surrounds him on every side, to lift him upward, etc. And this is because Eisav's root is from the level of the encompassing [light], from the World of Tohu.

אך הדרך שיגיע לזה הוא ע"י כי והוא עבר לפניהם בחי' והוא כו' ואח"כ וישתחו ארצה שבע פעמים בחי' נפ"א [נפילת אפים] ללקט נצוצין. עד גשתו עד אחיו.

But the way by which he will reach this is through "and he passed before them," the level of "and he," etc.; and afterwards, "he bowed to the ground seven times," the level of falling on the face (nefilas apayim), to gather sparks, "until he came near to his brother."

פי' עד שגשש ופגע באחיו דהיינו שליקט את הטוב שבעשו בחי' לבונה שעי"ז הוא אחיו של יעקב שהמקיף והפנימי נלקחו ממקום א'.

The meaning is: until he felt his way and encountered his brother, that is, until he gathered the good that is in Eisav, the level of levonah; through this he is Yaakov's brother, for the encompassing and the inner [lights] were taken from one place.

18 ואזי וירץ עשו לקראתו. עשו הוא כח המלובש בעשו הגשמי רץ ממטה למעלה לקראתו וכמשל הנרות שבטלים לאבוקה כאשר נקרבו אורם לאור האבוקה כו׳.

And then, "Eisav ran to meet him." Eisav [here] is the power enclothed in the physical Eisav, [which] ran from below upward toward him, like the parable of candles that are nullified to a torch when their light is brought near the light of the torch, etc.

ואחר שנברר בחי׳ הטוב שבו אזי ויחבקהו מלמעלה למטה שנכנס המקיף עליון ג״כ ביעקב.

And after the level of the good in him was refined, then "he embraced him," from above downward, for the supernal encompassing [light] also entered into Yaakov.

19 ונמצא שנכללו ביעקב כל הבחי׳ כנ״ל. ועי״ז וישקהו בחי׳ נשיקין ונקוד עליו בחי׳ נקודות הוא בחי׳ חכמה והיינו לפי שבשבירה היה הסתלקות חכמה ועתה אחר הבירור הנה נתגלה.

It follows that all the levels mentioned above were included in Yaakov. And through this, "he kissed him," the level of kisses; and it is dotted above, the level of points (nekudos), which is the level of Chochmah. This is because in the shattering there was a withdrawal of Chochmah, and now, after the refinement, it was revealed.

ואח״כ ויבכו הנה בכיה היא מפני שמחה או מרירות שע״י כיווץ במוח דוחה המותרות בליחות הדמעות.

And afterwards, "and they wept." Now, weeping comes from joy or from bitterness; for through a contraction in the brain, it expels the superfluities in the moisture of the tears.

וע״י שמחה הוא כמ״ש בזוהר שה״ש [שיר השירים] גבי ר״ע [רבי עקיבא] שזלגו עיניו כו׳. והיינו לפי שהשמחה הוא התפשטות החיות כמ״ש ושמועה טובה תדשן עצם.

And [weeping] through joy is as written in the Zohar on Shir HaShirim concerning Rabbi Akiva, that his eyes flowed with tears, etc. And this is because joy is the expansion of the life-force, as it is written, "Good news fattens the bone."

וכמעשה דאספסיינוס כו׳ הוא הילוך הדם בעורקים וכן ברוח החיות שבו וכן בהמשכות מוחין חדשים כי יש בחי׳ עבור יניק׳ [יניקה / יניקת] מוחין.

And as in the story of Vespasian, etc., it is the flow of the blood in the veins, and likewise in the spirit of life within him, and likewise in the drawing down of new mochin; for there are the stages of ibbur (gestation), yenikah (nursing) and mochin.

20 והנה כשיש כלי למטה לקבל השמחה אז היא מתפשטת ונותנת מוחין חדשים. וכן ע״י מתפשט רוח החיים לדשן עצם כנ״ל. אבל כשהכלי שלמטה קטן מהכיל אזי מתקבץ במוח ודוחה המותרות בליחות הדמעות.

Now, when there is a vessel below to receive the joy, it spreads out and gives new mochin; and likewise through it the spirit of life spreads out, to "fatten the bone," as mentioned above. But when the vessel below is too small to contain it, it gathers in the brain and expels the superfluities in the moisture of the tears.

21 וענין זה היה ג״כ גבי יעקב ועשו שהי׳ [שהיה] התגלות בחי׳ כתר למעלה מעלה כו׳ והיה רוב שמחה שנתקרבו כ״כ [כל כך] מעלה מעלה עם מה שנפל למטה מטה בריחוק בשבה״כ [בשבירת הכלים].

And this was also the case with Yaakov and Eisav: there was a revelation of the level of Keser, very high above, etc., and there was great joy that the very highest was brought so close to what had fallen very low, at a distance, in the shattering of the vessels.

עשו ויעקב כמו שני אחין שלא ראו זא״ז [זה אל זה / זה את זה] זמן רב מאז היה שבה״כ [שבירת הכלים]. וז״ש [וזהו שכתוב] לע״ל [לעתיד לבוא] בבכי יבאו שע״י בחי׳ בכיה דוקא שהוא ע״י התגלות מדרגות הגבוהות כו׳. ובתחנונים אובילם אל נחלי מים:

Eisav and Yaakov were like two brothers who had not seen each other for a long time, since the shattering of the vessels took place. And this is what is said of the Time to Come, "With weeping they will come": specifically through the level of weeping, which is through the revelation of the higher levels, etc.; "and with supplications I will lead them to streams of water."

TORAH OHR • PARSHAS VAYISHLACH • MAAMAR 6

ויאבק איש עמו כו'

"And a man wrestled with him"

◇

1 ויאבק איש עמו כו'. הנה נודע שמלחמה זו היא מלחמת הס"מ [הסמאל] בסטרא דקדושה. וכענין מלחמה לה' בעמלק וכנודע מן הפרדס שמה שנגע בכף ירך יעקב.

"And a man wrestled with him," etc. Now, it is known that this battle is the battle of Samael against the side of holiness, like the matter of "G-d has war with Amalek"; and as is known from the Pardes, that what he touched in the hollow of Yaakov's thigh

דפגים אתר דנבואה עד דאתא שמואל ותקן הנצח כמ"ש וגם נצח ישראל לא ישקר.

blemished the place of prophecy, until Shmuel came and rectified Netzach, as it is written, "And also the Eternal One (Netzach) of Israel will not lie."

2 ולכאורה אינו מובן איך יתכן להיות הס"מ [הסמאל] נלחם נגד הקדושה והלא כל עיקר חיות הקליפות הוא מהקדושה וכענין לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל כו' מותרי החסד כו'.

At first glance it is not understood how it is possible for Samael to fight against holiness. Is not the whole essence of the life-force of the kelipos from holiness? As in the matter of "Not like Avraham, from whom Yishmael came forth," etc., [from] the excess of Chesed, etc.

ולע"ל [ולעתיד לבוא] כשיבורר אזי כתיב ואת רוח הטומאה אעביר כו'. חיל בלע ויקיאנו. בלע המות לנצח.

And in the Time to Come, when [it] will be refined, then it is written, "And I will remove the spirit of impurity," etc.; "He swallowed wealth, and he will vomit it out"; "He will swallow up death forever."

3 והיה כלא היה. וכתי' [וכתיב] עת אשר שלט האדם באדם לרע לו. ואיך יהי' [יהיה] יכולת בידו להלחם כו'.

"And it will be as though it had not been." And it is written, "A time when man ruled over man to his harm." So how would he have the ability in his hand to fight, etc.?

אך הענין הוא כי הנה המאציל העליון ב"ה הוא סוכ"ע ולפניו כחשכה כאורה. שממית בידים תתפש והיא בהיכלי מלך שאינה תופסת מקום ויכולה להיות גם בהיכלי מלך ואינו חושש.

But the explanation is this: the Supreme Emanator, blessed be He, encompasses all worlds (sovev kol almin), and before Him darkness is like light. [Thus] "the spider grasps with its hands, and it is in the king's palaces": it takes up no place, and so it can be even in the king's palaces, and he is not concerned.

4 וכמ"ש ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל. שלפני מלך מלך לבנ"י היו מלכי ארץ אדום ג"כ אלא דהיינו דוקא לפני מלך מלך לבנ"י [לבני ישראל].

As it is written, "And these are the kings who reigned in the land of Edom before a king reigned over the children of Israel." That is: before a king reigned over the children of Israel there were also kings of the land of Edom, but only before a king reigned over the children of Israel.

אבל אח"כ הרי כתיב מלך אין באדום כו' לפי שנמשך להיות צמצום באוא"ס [באור אין סוף] ב"ה שלא יומשך הפנימי' [הפנימיות / הפנימית] כ"א לסטרא דקדושה דוקא יאר ה' פניו אתנו סלה.

But afterwards, it is written, "There was no king in Edom," etc., because a tzimtzum came to be drawn in the Infinite Light, blessed be He, so that the inner dimension would be drawn only to the side of holiness: "May G-d make His face shine with us, Selah."

והקליפות מקבלים מבחי' אחוריים כמאן דשדי בתר כתפוי ונק' אלקים אחרים לפי שישראל ממשיכים כך להיות אור א"ס שורה דוקא במי שבטל כו'.

And the kelipos receive from the level of the back (achorayim), like one who throws [something] behind his shoulders, and they are called "other gods," because Israel draws [the light] down in such a way that the Infinite Light rests only on one who is self-nullified, etc.

5 והנה תחלת הבטול הוא בחב"ד [בחכמה בינה ודעת] שהם הם בחי' בטול ממש ואח"כ נמשך למדות שהן נמשכין מחב"ד [מחכמה בינה ודעת]

Now, the beginning of self-nullification (bittul) is in Chochmah, Binah and Daas, which are the very level of actual bittul; and afterwards it is drawn into the emotive attributes (middos), which are drawn from Chochmah, Binah and Daas

ע"י התבוננות שנתהווה בחי' התפעלות הלב באהוי"ר [באהבה ויראה] מפני שמתבונן בגדולת א"ס ב"ה ואינן עצמות הבטול ממש כמו חב"ד [חכמה בינה ודעת]

through contemplation, by which there comes into being an arousal of the heart in love and awe, because one contemplates the greatness of the Infinite One, blessed be He; and they are not the very essence of bittul, as Chochmah, Binah and Daas are.

ואח"כ לנו"ה [לנצח והוד] שהן בחי' ירידה יותר גדולה שאין זה אלא בחי' התפשטות ממנו ולזולתו להוציא מכח אל הפועל ממש להשפיע לזולתו ללמד לאחרים או ליתן צדקה כו'.

And afterwards [it is drawn] to Netzach and Hod, which are a still greater descent, for this is only an extension out of oneself to another, to bring from potential into actual deed, to give to another: to teach others or to give tzedakah, etc.

6 ואעפ"כ [ואף על פי כן] נמשך בהן בחי' בטול לאוא"ס [לאור אין סוף] ב"ה עד שנמשך למל' דעשיה שהיא סוף הקדושה ונכללת בבחי' בטול ומשם יפרד להיות עלמא דפרודא בבחי' יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] וקרו לי' אלהא דאלהיא שתופסים מקום לעצמם.

Nevertheless, the level of bittul to the Infinite Light, blessed be He, is drawn into them, until it is drawn down to the Malchus of Asiyah, which is the end of holiness and is [still] included in the level of bittul. And from there it branches off to become the world of separation, as a yesh (an existence) and a thing unto itself; and they call Him "the G-d of gods," for they take up place for themselves.

וקבלתם הוא רק מאחורי העור דנוקבא דהיינו בחי' צירופי אותיות דרך נקבי העור דהיינו בחלל ומקום ריוח שבין צירוף לצירוף כו' כנודע.

And their receiving is only from behind the skin of Nukva, that is, the letter-combinations through the pores of the skin, meaning in the empty space and the gap between one combination and the next, etc., as is known.

7 והנה כתיב אם תגביה כנשר כו' שהן מגביהים א"ע [את עצמו] בחוצפה וגסות הרוח כו'. וענין חוצפה זו למעלה היא שרוצים לינק מאא"ס [מאור אין סוף] ב"ה שלא ע"י הקדושה שהיא המשכת הבטול הנמשך ע"י ישראל

Now, it is written, "Though you soar aloft like the eagle," etc.: they raise themselves up in brazenness and haughtiness of spirit, etc. And this brazenness above is that they want to draw nurture from the Infinite Light, blessed be He, not through holiness, which is the drawing down of bittul that is drawn down through Israel;

כי מזה אין להם יניקה רק מאחורי העור דנוקבא אלא רוצים שיושפע להם אוא"ס [אור אין סוף] ממש שלפניו כחשכה כאורה שאין בחי' הבטול תופס מקום כלל לפניו.

for from that they have nurture only from behind the skin of Nukva. Rather, they want the very Infinite Light to flow to them, before which darkness is like light, since before Him the level of bittul takes up no place at all.

8 ואם צדקת כו' וגם שממית היא בהיכלי מלך ומשם יהיה להם יניקה שלא יצטרכו לקבל דרך הקדושה דרך נקבי העור בבחי' שערות וצפרנים כו' רק משם אורידך נאם הוי"ה.

"If you are righteous," etc.; and also, "the spider is in the king's palaces"; and from there they will have nurture, so that they will not need to receive by way of holiness, through the pores of the skin, in the manner of hair and nails, etc. But "from there I will bring you down, says Havayah."

כי הוי"ה הוא בחי' השתלשלות צמצום והתפשטות כו' בבחי' עקודים נקודים כו' ומשם אורידך שע"פ סדר ההשתלשלות וצמצום להיות נמשך פנימי' [פנימיות / פנימית] כו' אין אור א"ס ב"ה שורה אלא במי שבטל כו'.

For Havayah is the level of hishtalshelus, contraction and expansion, etc., in the level of Akudim, Nekudim, etc. And "from there I will bring you down": for according to the order of hishtalshelus and tzimtzum, so that the inner dimension be drawn down, etc., the Infinite Light, blessed be He, rests only on one who is self-nullified, etc.

9 והנה המשכה זו היא ע"י אתערותא דלתתא מבחי' יעקב שהוא המשיך עקודים נקודים כו'.

Now, this drawing down comes through an arousal from below, from the level of Yaakov, who drew down Akudim, Nekudim, etc.

דהיינו שיהיה צמצום אוא"ס [אור אין סוף] דרך הקדושה דוקא ע"י בחי' בטול כו' ולכן ויאבק איש עמו שרצה הס"מ [הסמאל] להגביה כנשר כו'.

That is, that the tzimtzum of the Infinite Light be by way of holiness alone, through the level of bittul, etc. And therefore, "And a man wrestled with him": for Samael wanted to soar aloft like the eagle, etc.

10 והנה יעקב מובחר שבאבות והאבות הן הן המרכבה בחי' חג"ת [חסד גבורה תפארת] שבבחי' בטול עצמו דהיינו בחי' חב"ד [חכמה בינה ודעת] אין להם אחיזה כו'

Now, Yaakov is the choicest of the Patriarchs, and the Patriarchs are themselves the Chariot, the level of Chesed, Gevurah and Tiferes. For in the level of bittul itself, that is, the level of Chochmah, Binah and Daas, they have no hold, etc.,

אלא בחג"ת [בחסד גבורה תפארת] שהן מדות ההתפעלות מן הבטול כו' ושם הוא אחיזת זלעו"ז [זה לעומת זה] דכר דקליפה נגד ז"א כו'

but only in Chesed, Gevurah and Tiferes, which are the attributes of arousal [that come] from the bittul, etc. And there is the hold of "one opposite the other": the male of kelipah opposite Z'eir Anpin, etc.

משא"כ בחב"ד [בחכמה בינה ודעת] כנודע שכל המקיפים הם מבינה והמקיף הוא דוחה החיצונים וכמבואר מההיכלות שאין בזה לעו"ז [לעומת זה] רק נגד ז"ת [ז' תחתונות] ולא בהיכל ק"ק [קדש הקדשים] שהוא כולל כחב"ד [כחכמה בינה ודעת] כו'.

This is not so in Chochmah, Binah and Daas; for as is known, all the encompassing [lights] (makifim) are from Binah, and the makif repels the external forces. And as is explained from the Heichalos, in this there is an opposite only corresponding to the seven lower [Sefiros], and not in the Heichal of the Holy of Holies, which includes, as it were, Chochmah, Binah and Daas, etc.

ויובן זה אצל האדם שאחר התפלה חולפת ועוברת האהבה כו' לפי שהאהבה היא נעשית פנימית (משא"כ ההתבוננות הוא בחי' מקיף כו') בתפלה.

And this can be understood in a person: after prayer the love passes and goes away, etc., because the love becomes internal (whereas the contemplation is of the level of makif, etc.) in prayer.

ושעת התפלה שסוגר עיניו ואינו רואה זה העולם מתעורר אצלו האהבה ההיא משא"כ אחר התפלה שרואה ענייני העולם ותענוגיו כו'.

And at the time of prayer, when he closes his eyes and does not see this world, that love is aroused in him; which is not so after prayer, when he sees the affairs of the world and its pleasures, etc.

ואין לך שדוחה את החיצונים אלא מה שהוא בבחי' מקיף היינו שאינו נגבל בכלי שהוא דבר קיים לעד.

And nothing repels the external forces except what is in the level of makif, that is, what is not bounded in a vessel, which is a thing that endures forever.

וכמ"ש בפ' קדש ולזכרון בין עיניך. לפי שפ' קדש היא בחי' חכמה מוחין דאבא (שם בחי' הזכרון) שמתלבשים באימא מקור המקיפים.

As it is written in the section Kadesh, "And for a remembrance between your eyes"; because the section Kadesh is the level of Chochmah, the mochin of Abba (there is the level of remembrance), which are enclothed in Imma, the source of the makifim.

ולכן כתיב במלחמת עמלק לא תשכח. שכחה היא הסתלקות המוחין דאבא שכשמסתלקין מוחין דאבא בבחי' המדות שאין להם

Therefore it is written about the war of Amalek, "Do not forget." Forgetting is the departure of the mochin of Abba; for when the mochin of Abba depart, in the level of the middos, which have

אלא מוחין דיניקה שם יש זלעו"ז [זה לעומת זה]. וזהו ויאבק שהוא מלשון חבוק שהחבוק הוא בידים חסד דרועא ימינא כו'.

only the mochin of nursing (yenikah), there is "one opposite the other." And this is vaye'avek ("he wrestled"), which is from the language of chibbuk (embrace); for embracing is with the arms: Chesed is the right arm, etc.

כך סיבב גופו בידיו חו"ג [חסד וגבורה] דהיינו שהלבישו חו"ג [חסד וגבורה] של ס"מ [סמאל] את גופא דיעקב כדי להפילו ולהמשיך לבו אחריהם

So he encircled his body with his arms, Chesed and Gevurah; that is, the Chesed and Gevurah of Samael enclothed the body of Yaakov, in order to make him fall and to draw his heart after them;

וכמו המדות של נה"ב [נפש הבהמית] שמלבישין את נפש האלקי' ומונעין הדביקות כו' ואין התלבשות זו אלא בשעה שמסתלקים מוחין דאבא

just as the middos of the animal soul enclothe the G-dly soul and prevent the cleaving [to G-d], etc. And this enclothing is only at the time when the mochin of Abba depart,

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] צרכי עמך ישראל מרובים ודעתם קצרה פי' שכשהדעת מתקצר ומתצמצם בבחי' מוחין דיניקה אזי נעשו צרכי עמך מרובים רבים ונפרדים.

as our Sages, of blessed memory, said: "The needs of Your people Israel are many, and their knowledge (daas) is short." Meaning: when Daas is shortened and contracted into the level of the mochin of nursing, then the needs of Your people become many, numerous and separate.

11 ולתאוה יבקש נפרד כו'. ואעפ"כ [ואף על פי כן] וירא כי לא יכול לו מפני שיעקב הוא י' עקב היינו הארת יסוד אבא

"One who is separated seeks desire," etc. And nevertheless, "he saw that he could not prevail against him," because Yaakov is yud eikev (a yud [and] a heel), that is, the illumination of Yesod of Abba,

שהוא שרש האצי' שיעקב הוא שהמשיך כל בחי' עקודים נקודים כו' שהיו תחלה תחת ממשלת לבן.

which is the root of Atzilus; for Yaakov is the one who drew down all the levels of Akudim, Nekudim, etc., which were at first under the dominion of Lavan.

12 וללבן שתי בנות לאה ורחל ויעקב הפכם לקדושה כו'. ונמשך גם במדותיו בחי' בטול ממוחין דאבא ולא יכול לנגוע

And Lavan had two daughters, Leah and Rachel, and Yaakov turned them to holiness, etc. And bittul from the mochin of Abba was drawn also into his middos, and he could not touch

רק בכף הירך שהיא השפעה שממנו ולחוץ ששם הארת הבטול מועטת כנודע שכליו' [שכליות] מבשלין הזרע שנעשה גשמיות כו'.

[anything] but the hollow of the thigh, which is the flow that goes outward from him, where the illumination of bittul is slight; as is known, that the kidneys ripen the seed, which becomes physical, etc.

13 ובזה טעה הס"מ [הסמאל] שכסבור שיעקב אינו אלא מרכבה לחג"ת [לחסד גבורה תפארת] אבל באמת שרש יעקב ויסודתו בהררי קדש חכ' [חכמה] עלאה יסוד אבא מוח הזכרון כו'

And in this Samael erred, for he thought that Yaakov was only a chariot for Chesed, Gevurah and Tiferes; but in truth the root of Yaakov and his foundation is "in the holy mountains": supernal Chochmah, Yesod of Abba, the faculty of remembrance, etc.

והנה מלחמה זו היא בזלעו"ז [בזה לעומת זה] בבחי' דכר דקליפה שכנגד ז"א ועד"ז יש זלעו"ז [זה לעומת זה] בבחי' מל' דקליפה כו'.

Now, this battle is "one opposite the other" in the level of the male of kelipah that corresponds to Z'eir Anpin; and similarly there is "one opposite the other" in the level of the Malchus of kelipah, etc.

14 וזהו ההפרש שבין עפר לאבק שנז' [שנזכר] בזוהר כי הנה ד' יסודות ארמ"ע [אש רוח מים עפר] העפר היא תחתונה שבכולם ואש רוח מים הם הגבוהים יותר ואעפ"כ [ואף על פי כן] כולם אין מצמיחים פירות

And this is the difference between afar (earth) and avak (dust) that is mentioned in the Zohar. For of the four elements, fire, air, water and earth, earth is the lowest of them all, and fire, air and water are higher; and nevertheless none of them bring forth fruit,

רק הכל היה מן העפר. והטעם כי העפר הוא מבחי' מל'. ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן.

but all came from the earth. And the reason is that earth is from the level of Malchus. [As it is written,] "And of the earth that will be on the floor of the Mishkan."

ובקדושה היא בחי' התכללות ונעוץ תחלתן בסופן דייקא וכנודע מ"ש אני ראשון ואני אחרון שהמל' הוא כתר אנ"י אותיות אי"ן (והחכמה מאין תמצא כי אי"ן הוא בחי' כתר)

And in holiness there is the quality of inter-inclusion, and "their beginning is wedged in their end" specifically; as is known regarding what is written, "I am first and I am last": that Malchus is Keser, for ani ("I") has the letters of ayin ("nothing") (and "Chochmah comes from ayin," for ayin is the level of Keser).

הוא כתר שהוא הממוצע בין המאציל לנאצלים להיות מאין יש ולכן יש כח זה גם להמל' הוא בחי' עפר להצמיח כל צמח האדמה בגשמיות

This is Keser, which is the intermediary between the Emanator and the emanated, so that there be something from nothing. And therefore Malchus too has this power; it is the level of earth, to make all the growth of the ground sprout physically.

וגם ברוחניות יש כח להמל' שהוא סוף המדרגות [המדרגות] מקור אתדל"ת [אתערותא דלתתא] להיות אתדל"ע [אתערותא דלעילא] להמשיך אור הי"ס [הי' ספירות] כו'

And spiritually too, Malchus, which is the end of the levels, has the power to be the source of an arousal from below, so that there be an arousal from above, to draw down the light of the Ten Sefiros, etc.

משא"כ אבק הוא דאשתאר מן נורא כמשל העצים שדולקים באש שהאש שואב יסוד אר"מ [אש רוח מים] שבתוכו ולא נשאר

This is not so of avak (dust), which is "what remains of the fire," like the example of wood burning in fire: the fire draws out the elements of fire, air and water that are within it, and there remains

אלא יסוד העפר שהוא האפר ואפר זה הוא אינו מצמיח כמו עפר (שמצמיח מעצמו אלא זורעין בו ומצמיח שלכן הוא כשר לכסוי הדם)

only the element of earth, which is the ash; and this ash does not make things grow as earth does (which grows things of itself; rather, one sows in it and it grows, which is why it is fit for covering the blood).

כך עד"מ מל' דקליפה היא אחר גמר כל הבירורים שעיקר הויות הקליפות הוא ע"י שבה"כ [שבירת הכלים] ומה שנברר תחלה היותר מובחר הוא נעשה אצי' והנשאר נעשה בריאה כו'

So, by way of analogy, Malchus of kelipah is after the completion of all the refinements. For the main coming into being of the kelipos is through the Shattering of the Vessels; and what was refined first, the choicest, became Atzilus, and what remained became Beriah, etc.,

עד שהמדרגה התחתונה סוף כל הבירורים מה שא"א עוד לברר שם הם הקליפות ולא נשאר בהם

until the lowest level, the end of all the refinements, what can no longer be refined: there are the kelipos, and there remains in them

אלא חיות מועט כמו אבק שכשזורעין בו עכ"פ [על כל פנים] מצמיח (ומ"מ אינו כמו עפר שמצמיח מעצמו ואם זורעים בו מצמיח בו כהנה וכהנה)

only a little life-force, like avak (dust), which, when one sows in it, at any rate grows (yet it is not like earth, which grows of itself, and if one sows in it, it grows in it many times over).

וחיות הזה הוא ג"כ רק בזמן הגלות אבל לע"ל [לעתיד לבוא] ואת רוח הטמאה אעביר כו'. ולא יהיה להם חיות מכל וכל.

And this life-force too is only in the time of exile; but in the Time to Come, "And I will remove the spirit of impurity," etc., and they will have no life-force whatsoever.

וע"ז ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] העלו אבק עד כה"כ [כסא הכבוד] היא מל' דאצי' שגם בחי' אבק נתכלל למעלה ע"י הבירור של יעקב

And about this our Sages, of blessed memory, said, "They raised dust up to the Throne of Glory," which is Malchus of Atzilus: for the level of avak too was included above through the refinement of Yaakov;

כמו שכאשר ויאבק איש עמו גם יעקב נתחזק ובירר ממנו (והעלו ל' [לשון] רבים לפי שהבירור היה ע"י שניהם יעקב הוא המברר וס"מ [וסמאל] הוא המתברר כו')

just as, when "a man wrestled with him," Yaakov too was strengthened and refined from him (and "they raised" is in the plural because the refinement was through both of them: Yaakov is the refiner and Samael is the refined, etc.).

וכמו שחבק הס"מ [הסמאל] ידיו חו"ג [חסד וגבורה] על גופו של יעקב כך חבק ידיו יעקב חו"ג [חסד וגבורה] שלו על גופו של ס"מ [סמאל]

And just as Samael embraced Yaakov's body with his arms, Chesed and Gevurah, so Yaakov embraced Samael's body with his arms, his Chesed and Gevurah;

כי כן דרך המתאבקים במלחמה וכך הוא דרך מלחמת היצה"ר [היצר הרע] כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] לעולם ירגיז כו' ולכן גדול כח התשובה (כי הבירור היינו ענין תשובה כו')

for such is the way of those who wrestle in battle. And such is the way of the war with the evil inclination, as our Sages, of blessed memory, said, "A person should always incite," etc. And therefore great is the power of teshuvah (for the refinement is the matter of teshuvah, etc.),

ובמקום שבע"ת [שבעלי תשובה] כו' דמשכין לי' בחילא יתיר כו' והיינו מלחמת זלעו"ז [זה לעומת זה] דז"א ועד"ז מתברר גם האבק במלחמת זלעו"ז [זה לעומת זה] דנוק' [דנוקבא]

and "in the place where baalei teshuvah [stand]," etc., for they draw it down with greater strength, etc. And this is the war of "one opposite the other" of Z'eir Anpin; and in the same way the avak too is refined in the war of "one opposite the other" of Nukva,

וכמ"ש בזוהר ע"פ בכל לבבך בב' יצריך דא הוא רזא כו'. והאבק הוא מל' דקליפה.

as is said in the Zohar on "with all your heart (levavcha)": "with your two inclinations; this is the mystery," etc. And the avak is Malchus of kelipah.

עלה עד כסה"כ [כסא הכבוד] מל' דקדושה שמבחי' מל' הוא שמשתלשל מעולם ועד עולם עד מל' דעשי' [דעשיה] להיות מקור האבק כי משם יפרד כו'

It rose up to the Throne of Glory, Malchus of holiness; for it is from the level of Malchus that [the light] descends from world to world, down to Malchus of Asiyah, to be the source of the avak, for from there it branches off, etc.;

כי ז"א ונוק' [ונוקבא] דקליפה נגד ז"א ונוק' [ונוקבא] דקדושה והבירור הוא להיות מל' דקליפה נכללת במל' דקדושה וז"א בז"א דקדושה כו':

for Z'eir Anpin and Nukva of kelipah stand opposite Z'eir Anpin and Nukva of holiness, and the refinement is that Malchus of kelipah be included in Malchus of holiness, and Z'eir Anpin in Z'eir Anpin of holiness, etc.

TORAH OHR • PARSHAS VAYEISHEV • MAAMAR 1

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען

"And Yaakov settled in the land of his father's sojournings,
in the land of Canaan"

1 וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען. להבין ענין זה גם כפל לשון בארץ מגורי אביו בארץ כנען.

"And Yaakov settled in the land of his father's sojournings, in the land of Canaan." [We need] to understand this matter, and also the doubled wording, "in the land of his father's sojournings" [and] "in the land of Canaan."

הנה כתיב אתהלך לפני ה' בארצות החיים. שיש שני ארצות שהם ב' בחינת כלים להשראת חיים עליונים

Now, it is written, "I will walk before G-d in the lands of the living": [meaning] that there are two lands, which are two levels of vessels for the resting of supernal life

(וכמו חיים לשון רבים כך ארצות לשון רבים). וביאור הענין צריך להבין למה נק' א"י [ארץ ישראל] בכל התורה ארץ כנען.

(and just as "life" [chayim] is in the plural, so "lands" is in the plural). And to explain the matter, we must understand why throughout the Torah the Land of Israel is called "the land of Canaan."

והרי חם הוא אבי כנען ומה הוא היחוס שבח א"י [ארץ ישראל] בזה (גם להבין מ"ש כנען בידו מאזני מרמה) גם מה שכתוב ולא יהיה כנעני עוד בבית ה' צבאות ביום ההוא.

Yet Cham is the father of Canaan; what then is the praise of the Land of Israel in this lineage? (Also [we need] to understand what is written, "Canaan: in his hand are scales of deceit.") Also what is written, "And there shall no longer be a Canaanite in the house of G-d of Hosts on that day."

הנה נודע שכל התורה כולה נדרשת בזה לעומת זה כי כמו שיש לבן ועשו בקליפה

Now, it is known that the entire Torah is expounded [in the manner of] "one opposite the other": for just as there are Lavan and Esav in kelipah,

וכן שר הטבחים ושר המשקים וכו'. כך יש כל בחי' אלו בקדושה כי זה לעומת זה עשה אלהים.

and likewise the chief of the butchers and the chief of the cupbearers, etc., so all these levels exist in holiness, for "G-d made the one opposite the other."

2 והנה שלשה בני נח הם למעלה בקדושה ג׳ בחי׳ גווני קשת חיור סומק ירוק.

Now, the three sons of Noach are, above in holiness, three levels: the colours of the rainbow, white, red and green.

אלא שבהשתלשלות העולמות בבחינת נפילה ממדרגה אחר מדרגה נעשה חם גשמי אבי כנען. ולהבין ענין כנען בקדושה הנה כנען פירושו סוחר כמ״ש כנעניה נכבדי ארץ.

But in the chain of descending worlds (hishtalshelus), by way of a fall from level after level, it became the physical Cham, the father of Canaan. And to understand the matter of Canaan in holiness: "Canaan" means a merchant, as it is written, "her merchants (kin'aneha) are the honoured of the earth."

3 וכתיב כנען בידו מאזני מרמה. היינו עד״מ כמו הסוחר שיפזר ממון כסף וזהב ומוציאם מרשותו כדי להרויח ולהשתכר וכל עיקר כוונתו להיות מפזר ונוסף עוד.

And it is written, "Canaan: in his hand are scales of deceit." That is, by way of analogy, like the merchant who scatters money, silver and gold, and lets it out of his possession in order to profit and earn; and his whole intent is to be one who "scatters and yet gains more."

כך הנה מקור נשמת ישראל שהוא בחי׳ כנ״י [כנסת ישראל] נמשלה בגלות לסוחר זה כדכתיב בא אחיך במרמה ויקח ברכתך. כי הנה כתיב עת אשר שלט האדם באדם לרע לו.

So the source of the souls of Israel, which is the level of the Community of Israel (Knesses Yisrael), is likened in exile to this merchant, as it is written, "Your brother came with deceit and took your blessing." For it is written, "a time when man ruled over man to his harm."

שע״י התלבשות השכינה בבחי׳ גלות בתוכם להשפיע להם ע״י זה מתבררים כל ניצוצות הקדושה כמו שאמרו רז״ל [רבותינו זכרונם לברכה] לא גלו ישראל אלא להוסיף עליהם כו׳ להיות בלע המות וכו׳.

For through the enclothing of the Shechinah, in the manner of exile, among them, to give them influence, through this all the sparks of holiness are refined; as our Sages, of blessed memory, said, "Israel was exiled only so that [converts] would be added to them," etc., so that "He will swallow up death," etc.

4 ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ ונגלה כבוד ה׳ כי עין בעין יראו וגו׳. וכמו שהוא בכללות העולם כך הוא בפרטות בכל נפש מישראל בעבודת ה׳ כי

"And the spirit of impurity I will remove from the land"; "and the glory of G-d will be revealed"; "for eye to eye they will see," etc. And just as it is in the world as a whole, so it is in particular in every soul of Israel in the service of G-d. For

הנה הנשמה טרם ירידתה לעולם הזה להתלבש בגוף ונפש החיונית הבהמית היתה קשורה ומיוחדת במקורה ושרשה במאצילה ברשפי אש האהבה בטבע כשלהבת העולה מאליה כו'

before its descent into this world to be enclothed in a body and in the vital, animal soul, the soul was bound and united with its source and root, in the One who emanated it, with flames of fire of love, by nature, like a flame that rises of itself, etc.

והיה לה בחי' אהבה ויראה טבעי' [טבעיים] בגילוי רב שהוא בחי' כסף וזהב. כסף מלשון נכסף נכספת דהיינו בחי' אהבה.

And it had the level of natural love and awe in great revelation, which is the level of "silver and gold." "Silver" (kesef) is from the expression nichsof nichsafta, "you longed greatly"; that is, the level of love.

5 וזהב מצפון יאתה שהוא בחי' שמאל שהוא בחי' יראה ואח"כ כשירדה הנשמה לעולם הזה להתלבש בגוף הגשמי

And "gold comes from the north," which is the level of the left, which is the level of awe. And afterward, when the soul descended into this world to be enclothed in the physical body,

הנה גם בחי' אהבה ויראה שהיה לה הם מסותרות ומכוסות בלב הגשמי ואינה יכולה לראות באהבה ויראה בהתגלות כל כך כבתחלה, ונמצא שנגרעו האהבה ויראה מערכם.

even the level of love and awe that it had is hidden and covered in the physical heart, and it cannot see into love and awe as openly as at first; so it turns out that the love and awe have been diminished from their measure.

6 וא"כ למה זה ירדה הנשמה לעוה"ז מאחר שהיא ירידה גדולה וגרעון גדול מבתחילה. אך הנה כתיב טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף.

If so, why did the soul descend into this world, since it is a great descent and a great loss compared to before? But it is written, "The Torah of Your mouth is better for me than thousands of gold and silver."

אלפי לשון לימוד כלומר שיש לי יתרון ומעלה בתורת פיך בעוה"ז יותר מבחי' זהב וכסף שהיתה הנשמה למודה בהם בתחלה.

"Thousands" (alfei) is an expression of learning. That is to say: I have an advantage and superiority in "the Torah of Your mouth" in this world, more than the level of "gold and silver" to which the soul was accustomed at first.

7 והענין כמו שאמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] יפה שעה אחת בתשובה וכו' כי ע"י תשובה עילאה מעומקא דלבא תהיה דביקת הנפש באלהים חיים יותר נפלאה ברעותא דלבא

And the matter is as our Sages, of blessed memory, said: "Better is one hour in teshuvah," etc. For through the higher teshuvah, from the depth of the heart, the cleaving of the soul to the living G-d will be more wondrous, in the desire of the heart (re'usa deliba),

כמ"ש לקמן, ונמצא שאע"פ [שאף על פי] שיש לה גרעון באהבה ויראה טבעי' [טבעיים] שבחיצונית הלב הגלוים מ"מ יהיה לה יתרון בבחי' רעותא דלבא בנקודת פנימית הלב כיתרון האור הבא מן החשך דוקא.

as will be explained below. So it turns out that although it has a loss in the natural love and awe that are revealed in the outer dimension of the heart, nevertheless it will have an advantage in the level of the desire of the heart, in the point of the inner dimension of the heart, like "the advantage of light [that comes] from the darkness," specifically.

8 וביאור הענין כי הנה כתיב אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים. פי' ע"ד מ"ש אני ה' לא שניתי ואתה הוא קודם שנברא וכו'

And the explanation of the matter: it is written, "I am the first and I am the last, and besides Me there is no G-d (Elokim)." Meaning, in the manner of what is written, "I, G-d, have not changed," and "You were [the same] before the world was created," etc.,

בלי שום שינוי כי אין בריאת עולמות עליונים ותחתונים תופסים מקום כלל וכולא קמיה כלא חשיב ממש.

without any change; for the creation of the higher and lower worlds takes up no place at all, and "all before Him is considered as truly nothing."

9 ומבלעדי פי' מה שהוא זולת בחי' זו דהיינו באמצעות הזמן שנראה העולם ליש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] בחי' זמן ומקום אין אלהים זולתי שהוא בחי' אלהים חיים ומלך עולם

And "besides Me" means what is other than this level, that is, by means of time, in which the world appears as something existing, a thing unto itself, the level of time and space: [there] "there is no Elokim besides Me," which is the level of "the living G-d (Elokim) and eternal King,"

כמאמר ומבלעדיך אין לנו מלך גואל וכו' שכל העולמות עליונים ותחתונים נתהוו מבחי' מלכותו יתי'

as in the saying, "and besides You we have no king, redeemer," etc.; for all the higher and lower worlds came into being from the level of His sovereignty (malchus), blessed be He,

וכדכתיב מלכותך מלכות כל עולמים וגו' ושם עלו השגת כל הנבראי' [הנבראים] העליונים ותחתוני' [ותחתונים] אבל בהקב"ה בכבודו ובעצמו לית מחשבה תפיסא ביה

as it is written, "Your kingship is a kingship over all worlds," etc. And there reaches the comprehension of all the higher and lower creations. But as for the Holy One, blessed be He, in His glory and His essence, "no thought can grasp Him,"

כי הוא רם ונשא מגדר ההשגה ואינו נתפס בתוך עלמין לא בבחי' ממלא ולא בבחי' סובב בשום שכל והשגה בעולם אלא ברעותא דלבא מקרב איש ולב עמוק.

for He is exalted and uplifted beyond the bounds of comprehension, and He is not grasped within the worlds, neither in the level of [the light that] fills [all worlds] nor in the level of [the light that] encompasses [them], by any intellect or comprehension in the world, but only by the desire of the heart, "the inward part of man and a deep heart."

10 וכמ"ש ממעמקים קראתיך ה' מפני כי בחי' רעותא דלבא נמשך מהתבוננות זו עצמה אם ישים אליו לבו דלית מחשבה תפיסא ביה כלל והוא רם ונשא למעל' [למעלה / למעלת] מעלה עד אין קץ ותכלית אפילו מבחי' חכמה עילאה.

As it is written, "Out of the depths I have called You, G-d." For the level of the desire of the heart is drawn from this very contemplation, "if he sets his heart to it": that no thought can grasp Him at all, and He is exalted and uplifted, higher and higher without end or limit, even beyond the level of supernal Chochmah.

אי לזאת תכסף ותכלה נפשו לבטל במציאות אליו יתב' [יתברך] לצאת ממאסר הגוף נרתקה ולהשתפך אל חיק אביה

Because of this his soul will yearn and pine to be nullified in its existence to Him, blessed be He, to leave the prison of the body, its sheath, and to pour itself out into the bosom of its Father.

משא"כ הנשמה טרם ירידתה להתלבש בגוף היתה אהבתה ודבקותה בשרשה לפ"ע [לפי ערך] השגתה וכן לענין היראה:

This is not so with the soul before its descent to be enclothed in a body: its love and its cleaving to its root were according to [the measure of] its comprehension; and likewise with regard to awe.

11 והנה בזמן שהיה בהמ"ק [בית המקדש] קיים היה נמשך בחינה זו רעותא דלבא מגילוי אא"ס [אור אין סוף] ב"ה בהיכל קדשי קדשים כו' כמ"ש בתניא להיות בטל רצונו לרצונו יתי' וכמ"ש כי תהיו לי ארץ חפץ.

Now, at the time when the Holy Temple stood, this level of the desire of the heart was drawn from the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in the Sanctuary of the Holy of Holies, etc., as explained in the Tanya, so that one's will be nullified to His will, blessed be He; and as it is written, "For you shall be to Me a land of desire."

אך בזמן הגלות הנה כתיב ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת וגו' משם דייקא דהיינו כשתתבונן על ההיפוך מדרכי ה' איך שהוא רחוק מה' בתכלית הריחוק

But in the time of exile, it is written, "And from there you will seek G-d your G-d, and you will find [Him]," etc. "From there" specifically: that is, when you contemplate the opposite of the ways of G-d, how it is far from G-d with the utmost distance,

כמו עובר רצונו ומאין נשפע להם שפע וחיות להיות בהם חיות וקיום מרצונו יתי' שרצונו יתי' הוא המחיה אותם כמ"ש ואתה מחיה את כלם.

such as one who transgresses His will; and from where abundance and life-force flow to them, so that they have life and existence from His will, blessed be He; for His will, blessed be He, is what gives them life, as it is written, "And You give life to them all."

אך על זה אמרו כמה ארך אפים לפניו שמבחי' ארך אפים נמשך ונשתלשל ממדרגות עליונות דרך נפילה להחיות העכו"ם [העובדי כוכבים ומזלות] אף שהם עוברי רצונו.

But about this they said, "How great is the patience before Him": for from the level of patience (erech apayim) it is drawn and descends, by way of a fall, from higher levels, to give life to the idol-worshipping nations, even though they transgress His will.

12 וזהו אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו על אחת כמה וכמה שיושפע בחינת רצון עליון שהוא למעלה מעלה מגדר עלמין שלא בבחי' ירידת והשתלשלות המדרגות בבחי' חכמה ומדות

And this is [the reasoning]: if [so] for those who transgress His will, then for those who do His will, how much more so, that there will flow the level of the supernal will, which is far, far above the bounds of the worlds; not by way of the descent and chain of levels, in the level of Chochmah and the emotive attributes (middos),

אלא בבחי' פנימית נקודת הלב שהיא בחי' תשובה עילאה שקדמה לעולם. וזהו כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך.

but in the level of the inner point of the heart, which is the level of the higher teshuvah that preceded the world. And this is [the meaning of] "when you seek Him with all your heart and with all your soul":

דהיינו שיהפך לבו מן הקצה אל הקצה ואתהפכא חשוכא לנהורא ע"י בחי' רעותא דלבא זו למאוס בחיי עוה"ז ותענוגים ולמשוך לבו ונפשו לדבקה בו ית'.

that is, that his heart be turned from one extreme to the other, and "darkness is transformed into light," through this level of the desire of the heart: to despise the life and pleasures of this world, and to draw his heart and soul to cleave to Him, blessed be He.

13 והנה כל זה ע"ד משל הסוחר הנ"ל שמוציא כסף וזהב מרשותו להיות מפזר ונוסף עוד.

Now, all this is in the manner of the analogy of the merchant mentioned above, who lets silver and gold out of his possession, to be one who "scatters and yet gains more."

כך הנשמה אע"פ [אף על פי] שמוציאה כסף וזהב שהוא בחי' אהבה ויראה הגלוים להתלבש ולהסתיר בגוף ונפש הבהמית הנה ע"ז יש לה יתרון בבחי' רעותא דלבא כרשפי אש מן ההפוך.

So the soul: although it lets out "silver and gold," which is the level of revealed love and awe, to be enclothed and hidden in the body and the animal soul, through this it has an advantage in the level of the desire of the heart, like flames of fire, out of the opposite.

14 וזהו וחם הוא אבי כנען בזקף גדול שחמימות רשפי אש ושלהבת העולה למעלה מההיפוך הוא העושה בחי' כנען לסחור כנ"ל כמ"ש טעמה כי טוב סחרה וגו'.

And this is [the meaning of] "And Cham is the father of Canaan," with a zakef gadol: for the heat (chamimus) of the flames of fire and of the flame rising upward out of the opposite is what makes the level of Canaan, to trade, as mentioned above; as it is written, "She perceives that her merchandise is good," etc.

אך מתחלה צריך להקדים בחי' יראה תתאה שהיא נמשכת מבחינת מלכותו ית' שהיא נק' בחי' כנען העליונה דקדושה שמזה יעלה ויבא ויגיע להיות בחי' כנען בידו מאזני מרמה להגיע לבחי' רעותא דלבא בחי' פנימית הלב כנ"ל.

But first one must precede [this] with the level of lower awe, which is drawn from the level of His sovereignty (malchus), blessed be He, which is called the level of the supernal Canaan of holiness; from this one will rise, come and reach the level of "Canaan: in his hand are scales of deceit," to reach the level of the desire of the heart, the level of the inner dimension of the heart, as mentioned above.

15 וזהו קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראהו באמת דהיינו באמתות נקודת לבו שהרי אנו רואים דגנבא אפום מחתרתא רחמנא קריא ואעפ"כ [ואף על פי כן] עומד ברשעו ואינו שב מידיעתו

And this is [the meaning of] "G-d is near to all who call upon Him, to all who call upon Him in truth": that is, in the truth of the point of his heart. For we see that "the thief at the mouth of the tunnel calls upon the Merciful One," and nevertheless he persists in his wickedness and does not turn back from what he knowingly [intends].

וגם אנו רואים שיש אפילו מי שיוליד אהוי"ר [אהבה ויראה] בלבו וחולפת ועוברת כמו אחר התפלה כנ"ל.

And we also see that there is even one who brings forth love and awe in his heart, and it passes and goes away, such as after prayer, as mentioned above.

והיינו מפני שאינו נתפס אלא במוחו ושכלו בבחי' מקיף אבל אינו נכנס לפני ולפנים שיתפעל הלב באמת לאמתו מעומקא דלבא

And this is because it is grasped only in his mind and intellect, in the manner of an encompassing [light] (makif), but it does not enter within, to the innermost, so that the heart be moved in utter truth, from the depth of the heart.

משא"כ כשיקראוהו באמת דהיינו מעומקא דלבא הנה שפת אמת תכון לעד ובל תמוט עולם ועד:

Whereas when they call upon Him in truth, that is, from the depth of the heart, then "the lip of truth shall be established forever," and it shall not falter, forever and ever.

16 והנה כתיב הקל קול יעקב קדמאה חסר ו' שהוא בחי' קלא דלא אשתמע וקול בתראה מלא ו' שהוא בחי' קלא דאשתמע כמ"ש בזוהר הקדוש.

Now, it is written, "The voice is the voice of Yaakov": the first [kol] is written lacking a vav, which is the level of the voice that is not heard, and the second kol is written full, with a vav, which is the level of the voice that is heard, as explained in the holy Zohar.

וביאור הדברים הנה בחי' יעקב הוא יו"ד עקב פי' שהיו"ד שהוא תחלת המחשבה ביו"ד נברא עוה"ב [עולם הבא] הוא נמשך לבחי' עקב ורגל שהוא בחי' הדבור.

And the explanation of the matter: the level of Yaakov is yud-akev ("yud" [and] "heel"). Meaning, that the yud, which is the beginning of thought, "with the yud the World to Come was created," is drawn down to the level of heel and foot, which is the level of speech.

ויעקב הוא מבריח מן הקצה אל הקצה. מריש כל דרגין. ובכל מדרגות עליונות יש ג"כ בחינת ראש ורגל

And Yaakov is [the bar that] "runs through from end to end," "from the head of all levels." And in all the higher levels there is also the aspect of head and foot,

כמ"ש ועמדו רגליו ביום ההוא וכתיב והארץ הדום רגלי וכתיב ומקום רגלי אכבד ויעקב הוא בחי' יו"ד עקב בכל עולם ועולם לפי ערכו.

as it is written, "And His feet shall stand on that day," and it is written, "and the earth is My footstool," and it is written, "and the place of My feet I will honour." And Yaakov is the level of yud-akev in each and every world, according to its measure.

17 והנה בחינת קלא דאשתמע הוא בחי' התורה שהוא בחי' המשכה כמשל הקול המחבר וממשיך מצפוני כוונת הלב לבא לידי גילוי בדבור וכך התורה היא בחי' חכמה עילאה בחי' חכים ולא בחכמה ידיעא

Now, the level of the voice that is heard is the level of the Torah, which is the level of drawing down, like the analogy of the voice that connects and draws the hidden intentions of the heart so that they come to be revealed in speech. And so the Torah is the level of supernal Chochmah, the level of "wise, but not with a known wisdom."

שהרי טעמי המצות לא נתגלו להיות בהתגלות רב להבין כל עמקי סודותיה בפרטי פרטות ונמשכה לבחי' גילוי ע"י התלבשותה בדברים גשמיים סדר זרעים מועד וכו'.

For the reasons of the mitzvos have not been revealed with great openness, so as to understand all the depths of its secrets in their finest details; and it was drawn into revelation through its being enclothed in physical matters: the Order of Zeraim, Moed, etc.

18 והוא בחי' קול והמשכה של יעקב יו"ד עקב דהיינו מבחי' יו"ד שהוא חכמה עילאה להיות נמשך עד עקב והוא עשי' [עשיה].

And this is the level of the voice and drawing-down of Yaakov, yud-akev: that is, from the level of the yud, which is supernal Chochmah, to be drawn down to the heel, which is Asiyah.

אך כדי שיהיה האדם כלי ומכון שיהיה חכמה עילאה שורה ומתגלה בו בעסק התורה צריך להיות תחלה בבחי' בטול בבחי' רעותא דלבא

But in order for a person to be a vessel and a place in which supernal Chochmah rests and is revealed, in the study of Torah, he must first be in the level of self-nullification (bittul), in the level of the desire of the heart,

והוא בחי' קלא דלא אשתמע דרוח אמשיך רוח להיות אור ה' שורה ומתגלה בו להיות חכמת ה' בקרבו בהתגלות וחב"ד [וחכמה בינה ודעת] שבנפשו בטלים וטפלים אליו והוא ענין אתדבקות רוחא ברוחא.

which is the level of the voice that is not heard; for "spirit draws spirit," so that the light of G-d rests and is revealed in him, that the wisdom of G-d be within him in revelation, and the Chochmah, Binah and Daas of his soul be nullified and subordinate to Him. And this is the matter of "the cleaving of spirit with spirit."

19 וע"ז נאמר אלוהי בקרבי וכתיב ואשים דברי בפיך. דברי ממש כי דבר ה' זו הלכה היא הנגלית בו והיא המדברת מתוך גרונו.

And about this it is said, "My G-d is within me," and it is written, "And I have put My words in your mouth": "My words" literally, for "'the word of G-d': this is halachah"; it is this that is revealed in him, and it is this that speaks from within his throat.

ולכן נאמר על התורה בי מלכים ימלוכו. ואמרינן מאן מלכי רבנן. ומתניתא מלכתא. כי להיותו בביטול אל דבר ה' ורצונו וחכמתו ואינו תופס מקום מצד עצמו כלל

Therefore it is said of the Torah, "Through me kings reign," and we say, "Who are the kings? The Rabbis," and "the Mishnah is a queen." For since he is nullified to the word of G-d and to His will and His wisdom, and takes up no place of his own at all,

הנה דבר המלך הוא השלטון והוא בחי' מלך שגוזר ואומר שאם יטעון ראובן כך כו' יהיה כך.

"the word of the king is sovereign," and he is on the level of a king who decrees and says that if Reuven claims thus, etc., it shall be thus,

וכן לעשות כך ושלא לעשות כך וכו' ואינו בבחי' עבד כ"א בעשיית המצות שהוא כעבד המקיים מצות המלך ועושה דבריו:

and likewise to do thus and not to do thus, etc. And he is not on the level of a servant, except in the performance of the mitzvos, in which he is like a servant who carries out the king's commands and does his words.

20 וזהו וישב יעקב בארץ מגורי אביו. וישב הוא ענין השפלה וירידה ממקום עמידתו. ופי' שבחי' יעקב יו"ד עקב נמשך ונשפל להיות בארץ מגורי אביו.

And this is [the meaning of] "And Yaakov settled in the land of his father's sojournings (megurei)." "Settled" (vayeshev) denotes a lowering and descent from the place where one stood. And the meaning is that the level of Yaakov, yud-akev, is drawn down and lowered to be "in the land of his father's megurei."

ומגורי יש בו ב' פי' הא' הוא לשון יראה והב' הוא לשון אוצר כמו מגורה מלאה פירות שהוא כלי שאוצרין לתוכו ושניהם עולים בקנה אחד כי יראת ה' היא אוצרו כתיב.

And megurei has two meanings: the first is an expression of fear, and the second is an expression of a storehouse, as in "a granary (megurah) full of produce," which is a vessel into which one stores; and both go together, for it is written, "The fear of G-d is His treasure."

21 וכן בדברי רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] אוצר של יראת שמים שהיא בחי' יראה עילאה יראה בשת בבחי' בטול הוא כלי קבול לחכמה עילאה שיהא שורה ומתגלה בו ונקרא מגורי אביו

And so too in the words of our Sages, of blessed memory, "a storehouse of the fear of Heaven," which is the level of higher awe, the awe of shame, in the level of self-nullification: it is a receiving vessel for supernal Chochmah, that it may rest and be revealed in it. And it is called "his father's megurei,"

כי יעקב הוא בחי' יו"ד עקב הוא בחי' הארה והמשכה מבחי' חכמה עילאה להמשיך עד סוף כל דרגין. ובחי' חכמה עילאה נק' אביו.

for Yaakov is the level of yud-akev; he is the level of illumination and drawing-down from the level of supernal Chochmah, to draw [it] down to the end of all levels. And the level of supernal Chochmah is called "his father."

22 והנה זה הוא בבחי' יחודא עילאה ואתדבקו' רוחא ברוחא בעסק התורה להיות בטל אליו ית' בבחי' חכמה עילאה כנ"ל.

Now, this is in the level of the higher unity (yichuda ila'ah) and the cleaving of spirit with spirit in the study of Torah, to be nullified to Him, blessed be He, in the level of supernal Chochmah, as mentioned above.

אך בבחי' יחודא תתאה דהיינו להיות כלי ומכון לשבתו ית' בבחי' קיום העולם בבחי' מלכותו שיהיה גם בזה שורה ומתגלה בחי' ה' אחד.

But in the level of the lower unity (yichuda tata'ah), that is, to be a vessel and a place for His dwelling, blessed be He, in the level of the world's existence, in the level of His sovereignty, so that in this too the level of "G-d is One" rest and be revealed:

הנה זה נמשך ע"י ישיבה והשפל' [והשפלה] אחרת ממדתו של יעקב להמשיך מדת חסד מראש כל דרגין עד סוף כל דרגין בארץ התחתונה הוא כנען שהוא בחי' מלכותו ית' ומלך במשפט יעמיד ארץ והוכן בחסד כסא.

this is drawn through another settling and lowering of the attribute of Yaakov, to draw down the attribute of Chesed from the head of all levels to the end of all levels, into the lower land, which is Canaan, which is the level of His sovereignty (malchus), blessed be He; and "A king establishes the land through justice," and "the throne is established through kindness."

שקיום העולם הוא בחסד כמ"ש עולם חסד יבנה דהיינו בעשיית המצות בכלל ששרשם הוא בחי' חסד ובפרטות הוא מצות הצדקה וחסד שלכן היא נקראת בשם מצוה סתם כו' שהיא שקולה כנגד כל המצות כמ"ש בתניא:

For the world's existence is through kindness, as it is written, "The world is built on kindness": that is, through the performance of the mitzvos in general, whose root is the level of Chesed, and in particular it is the mitzvah of charity and kindness, which is why it is called simply "the mitzvah," etc., for it is equal to all the mitzvos, as explained in the Tanya.

TORAH OHR • PARSHAS VAYEISHEV • MAAMAR 2

והנה אנחנו מאלמים אלמים כו׳

“And Behold, We Were Binding Sheaves”

◇

1 והנה אנחנו מאלמים אלמים כו׳. כתיב אלה המלכים אשר מלכו כו׳ שהן ז׳ מלכין קדמאין דתהו שנפלו בשבה״כ [בשבירת הכלים] למטה לשם ב״ן [שם ב״ן] דאצי׳ מקור דבי״ע ומשם ירדו בבי״ע וזהו ענין מיתת המלכים כידוע.

“And behold, we were binding sheaves,” etc.. It is written, “These are the kings who reigned,” etc.: these are the seven primordial kings of Tohu, who fell in the shattering of the vessels down to the Name Ban of Atzilus, the source of Beriah, Yetzirah and Asiyah, and from there they descended into Beriah, Yetzirah and Asiyah. This is the matter of “the death of the kings,” as is known.

2 והנה בשבה״כ [בשבירת הכלים] נפלו כמה בחי׳ דהיינו הן בחי׳ נשמות והן בחי׳ מלאכים והן בחי׳ כחות אלקיים עצמם כולם נשברו ונפלו למטה בבי״ע והכחות אלקים נפילתן היינו שירדו להחיות בי״ע כו׳.

Now, in the shattering of the vessels a number of levels fell: namely, the level of souls, the level of angels, and the level of the G-dly powers themselves. All of them were shattered and fell down into Beriah, Yetzirah and Asiyah; and the fall of the G-dly powers means that they descended to give life to Beriah, Yetzirah and Asiyah, and so on.

ופי׳ וענין השבירה של הכלים ושל הנצוצות כו׳. הוא ענין התפרדותן לחלקים רבים כמו עד״מ תיבת ברוך כשאותיות׳ [כשאותיותיה] מצורפות בתיבה זו מתלבש בהן השכלה שהוא ענין הברכה

The explanation and meaning of the shattering of the vessels and of the sparks is that they separated into many pieces. By way of analogy: the word ברוך (“blessed”): when its letters are joined together in this word, an idea is enclothed in them, namely the idea of blessing;

אבל כשיתפרדו הד׳ אותיות אלו זמ״ז [זה מזה] להיות הבי״ת בפ״ע [בפני עצמו] וכן הרי״ש וכו׳ אזי לא ימצא בהן התלבשות השכלה זאת כלל.

but when these four letters separate from one another, so that the ב stands by itself, and likewise the ר, and so on, then this enclothed idea will not be found in them at all.

3 ועד"ז הוא שבה"כ [שבירת הכלים] דתהו שנתפרדו הכלים לחלקים רבים מפורדים זמ"ז [זה מזה] עד שנסתלק מהם האור שהי' [שהיה] מתלבש בתוכן קודם פירוד זה.

In the same way is the shattering of the vessels of Tohu: the vessels separated into many pieces, divided from one another, until the light that had been enclothed within them before this separation departed from them.

ומצד זה ירדו במדרגה בבחי' בי"ע ונתהוו מזה עולמות הנפרדים ברואים רבים מינים ממינים שונים כמ"ש היש מספר כו'.

Because of this they descended in level to the plane of Beriah, Yetzirah and Asiyah, and from this came into being the worlds of separation: many creatures, species upon species of different kinds, as it is written, "Is there any number [to His troops]," etc..

4 והנה עצמות המאציל ב"ה הוא יחיד ומיוחד בתכלית היחוד כנודע ולזאת כדי שיתהוו בחי' הנבראים

Now, the Essence of the Emanator, blessed be He, is singular and unique in the ultimate unity, as is known. Therefore, in order that created beings should come into being,

שהם בבחי' רבוי גדול ובבחי' פירוד שהם בחי' יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] שזהו ממש המנגד אל אמתות אחדותו ב"ה שאין עוד מלבדו.

which are in a state of great multiplicity and in a state of separateness, that is, in the state of something, an entity in its own right, which is the very opposite of the truth of His unity, blessed be He, that "there is nothing else besides Him",

הוצרך להיות ע"י שבה"כ [שבירת הכלים] שמחמת שנתפרדו לחלקים קטנים רבים מאד ע"ז נעשה בחי' הרבוי של הנבראים וגם ע"י פירוד זה נעשה כל נברא מהות בפ"ע [בפני עצמו] שכל מלאך מובדל מחבירו כו'.

it had to come about through the shattering of the vessels: because they separated into very many small pieces, the multiplicity of created beings came about through this; and also through this separation each creature became an entity of its own, so that each angel is set apart from its fellow, and so on.

5 והנה כאשר ירדו הכלים והנצוצות מאת פניו ית' לפי גודל הירידה כך נעשה בהם הפירוד והרבוי.

Now, when the vessels and the sparks descended from before Him, may He be blessed, the separateness and multiplicity that came about in them was according to the extent of the descent.

וכל שעדיין לא ירדו כ"כ [כל כך] אזי לא הי' [היה] הפירוד כ"כ [כל כך] כי כל הקרוב קרוב יותר אליו ית' יש בו יותר

Whatever had not yet descended so far did not have as much separateness, for whatever is closer to Him, may He be blessed, has more

הבטול והאחדות וכל שנתרחקו יותר אזי נעשה בהן יותר הפירוד והרבוי ונמצא כשנפלו למטה בעשייה נעשה הפירוד והרבוי ביותר.

self-nullification and oneness; and the further they became distant, the more separateness and multiplicity came about in them. It follows that when they fell down into Asiyah, the separateness and multiplicity became greatest of all.

6 וז"ש [וזהו שכתוב] ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד כו' שהנהר הנמשך מעדן שהוא חכ' [חכמה] דאצילות

This is what is written, "And a river goes out of Eden to water the garden, and from there it divides," etc.. The river that is drawn from Eden, which is Chochmah of Atzilus,

בהיותה נמשכת והולכת דרך כל עולם האצי' עד הגן הוא בחי' מל' דאצילות הוא הכל נהר אחד עדיין מושלל מגדר ההתחלקות בתכלי' [בתכלית].

as it is drawn and travels through the whole World of Atzilus until [it reaches] the garden, which is the level of Malchus of Atzilus, is all one river, still entirely beyond the bounds of division.

כי באצי' איהו וגרמוהי חד שהן בבחי' ביטול אמיתי למאצילן ומיוחדין עמו בתכלית היחוד שהוא הפוך הפירוד והרבוי כו'.

For in Atzilus "He and His vessels are one": they are in a state of true self-nullification to the One who emanates them, and are united with Him in the ultimate unity, which is the opposite of separateness and multiplicity, and so on.

7 וכיון שמגיע הנהר בראש הבריאה אזי כתיב ומשם יפרד והיה לד' ראשים. ואף שלא נתוסף בו מים עכ"ז [עם כל זה] נתפרד והיו לד' חלקים.

And once the river reaches the head of Beriah, then it is written, "and from there it divides and becomes four heads". Although no water was added to it, it nevertheless divided and became four parts.

והן ד' מחנות שכינה פני ארי' [אריה] אל הימין פני שור כו'. אך הם חלקים כוללים עדיין שכל חלק מהם כולל כמה פרטים רבים.

These are the four camps of the Shechinah: "the face of a lion on the right, the face of an ox," etc.. But these are still general parts, each of which includes many particulars.

8 ובירידת המדרגה עוד נתחלק מבחי' מיכאל שהוא בחי' פני אריה לקפ"ו אלף בחינות מחולקות שהן מחנה מיכאל.

And as the level descends further, the level of Michael, which is the level of the face of the lion, divided into 186,000 separate aspects, which are the camp of Michael.

וכן מבחי' גבריאל שהוא בחי' פני שור נתחלק לחלקים רבים שהם כל פרטי המלאכים דמחנה גבריאל כו' וכ"ז [וכל זה] הוא עדיין בעולם הבריאה וביצירה מתחלק עוד לפרטים יותר שהן הרוחות דיצירה.

So too the level of Gavriel, which is the level of the face of the ox, divided into many parts, which are all the individual angels of the camp of Gavriel, and so on. All this is still in the World of Beriah; in Yetzirah it divides further into more particulars, which are the ruchos of Yetzirah.

ובעשיה מתחלק עוד לחלקים רבים ביותר שהם הנפשות דעשיה והכל הוא מבחי' שבה"כ [שבירת הכלים] שמתפררים בפירור אחר פירור ורבוי אחר רבוי כנ"ל.

And in Asiyah it divides further into the greatest number of parts, which are the nefashos of Asiyah. All of it comes from the shattering of the vessels, as they crumble fragment after fragment, multiplicity after multiplicity, as explained above.

אך המלאכים הם אשר כבר נתקנו בבחי' עולם התקון וזהו הנק' ואשר משרתיו כולם עומדים כו'. ובחי' יוצר משרתי' [משרתים] הם המתבררי' בכ"י [בכל יום] כו':

But the angels are those that have already been rectified in the level of the World of Tikkun; this is what is called "and those who serve Him all stand," etc.. And the level of "He forms His servants" are those who are refined every day, and so on.

9 והנה כמו שהוא במלאכים כך עד"ז נמצא בנשמות שע"י רבוי ירידת המדרגות בהשתלשלות העולמות מתפררים לחלקים קטנים מאד ברבוי אחר רבוי כו'

Now, just as it is with the angels, so in the same way it is found with the souls: through the many levels of descent in the chain of descending worlds (hishtalshelus) they crumble into very small pieces, multiplicity after multiplicity, and so on.

כי ד' דגלי מדבר הם מספר שרשי הנשמות בעולם הבריאה ונשמת יהודה כוללת כל הנשמות שבמחנה יהודה

For the four banners of the wilderness are the number of the roots of the souls in the World of Beriah; and the soul of Yehudah includes all the souls in the camp of Yehudah,

ואח"כ נתחלק להרבה נשמות פרטיים שבדגל מחנה יהודה וכן בשאר הדגלים והשבטים עד שנעשו ס"ר בעולם הבריא' [הבריאה].

and afterwards it divided into many individual souls in the banner of the camp of Yehudah, and likewise in the other banners and tribes, until they became six hundred thousand in the World of Beriah.

כי התורה מדברת הכל בעולם הבריאה אבל ביצירה נתרבו החלקים יותר במספר גדול הם בבחי' הרוח דיצירי'.

For the Torah speaks entirely of the World of Beriah; but in Yetzirah the parts multiplied further into a great number, and they are on the level of the ruach of Yetzirah.

10 ובעשי' [ובעשיה] המספר של הנפשות דעשייה הוא גדול יותר מכולן. אך הס"ר נשמות הם שכבר נתקנו ונתבררו משבה"כ [משבירת הכלים] ונכללו בעולם התקון.

And in Asiyah the number of the nefashos of Asiyah is greater than all of them. But the six hundred thousand souls are those that have already been rectified and refined from the shattering of the vessels and included in the World of Tikkun.

וכמו שנמצא ענין השבירה שהוא בחי' הרבוי והפירוד בנשמות ומלאכי' כנ"ל כך ימצא בכחות האלקיים ממש שנתחלקו לחלקים רבים מאד ונתפזרו לבי"ע כו'

And just as the shattering, which is multiplicity and separateness, is found in the souls and angels, as explained above, so it is found in the G-dly powers themselves: they divided into very many parts and were scattered into Beriah, Yetzirah and Asiyah, and so on.

וכל מה שירדו יותר בירידת המדרגה נתרבה יותר הפירוד דהיינו שכל חלק וכל נצוץ נתחלק עוד לנצוצות וחלקים רבים ע"ד הנ"ל במלאכי' ונשמות כי

And the further they descended in level, the more the separateness increased; that is, each part and each spark divided further into many sparks and parts, in the manner explained above regarding angels and souls. For

הנה ידוע ע״פ ורוח אלקים מרחפת רפ״ח מת דהיינו רפ״ח נצוצין שנפלו מעולם התהו עם הכלים שנשברו.

it is known on the verse “and the spirit of G-d hovered (merachefes)”: merachefes [spells] “288 (רפ״ח) died (מת),” that is, 288 sparks that fell from the World of Tohu together with the vessels that were shattered.

11 ומספר רפ״ח הוא בחי׳ הפירוד של הנצוצין שנפלו כמו שהיו עדיין באצילות שזהו ראשית ירידתן שאז נתפרדו למספר רפ״ח וזהו רפ״ח מת כו׳.

The number 288 is the separation of the sparks that fell as they still were in Atzilus, which is the beginning of their descent, when they separated into the number 288; this is “288 died,” and so on.

אבל אח״כ כשנפלו מאצי׳ לעולם הבריאה אזי כל נצוץ מרפ״ח נצוצים הנ״ל שבאצי׳ נתחלק שם בבריאה לחלקים רבים מאד וכשנפלו מבריאה ליצירה

But afterwards, when they fell from Atzilus to the World of Beriah, each spark of the 288 sparks in Atzilus mentioned above divided there in Beriah into very many parts; and when they fell from Beriah to Yetzirah,

אזי נתחלקו עוד לחלקים ונצוצים קטנים וכן מיצי׳ [מיצירה] לעשיה נתחלקו ונתפרדו עוד ביותר לאלפים ורבבות.

they divided further into small parts and sparks; and likewise from Yetzirah to Asiyah they divided and separated still further, into thousands and myriads.

12 ובזה יובן מה שנמשך הגלות כ״כ [כל כך] הרבה יותר מן י״ז מאות שנה וידוע שהכוונה הכל לברר הרפ״ח ניצוצים וכשיגמרו הברורי׳ [הברורים] יבא משיח בב״א [במהרה בימינו אמן].

Through this we will understand why the exile has lasted so long, far more than seventeen hundred years. It is known that the whole intent is to refine the 288 sparks, and when the refinements are completed, Mashiach will come, speedily in our days.

וא״כ הוא תמוה וכי אפשר שלא נתברר עדיין רפ״ח נצוצים במשך רב כזה אשר דור הולך ודור בא וכל א׳ מישראל מברר חלקו שצריך

If so, this is puzzling: is it possible that the 288 sparks have still not been refined over such a long time, in which “a generation goes and a generation comes,” and every Jew refines the portion he needs

לברר ומה גם שמספרן של ישראל שצריכי׳ לברר הרפ״ח הם ס״ר כיוצאי מצרים והרי עתה ב״ה ישראל רבים יותר ממספר זה יוסף ה׳ עליהם כו׳

to refine? All the more so, since the number of Jews who must refine the 288 is six hundred thousand, like those who went out of Egypt, and now, thank G-d, the Jews are more than this number, may G-d add to them, etc.;

וכ״ש [וכל שכן] בזמן הקדמוני׳ שהי׳ [שהיה] נמצא כפרים שהיו בהם יותר מס״ר כמ״ש בגמ׳ [בגמרא] כפר שחליים כו׳.

and all the more so in ancient times, when there were villages that had more than six hundred thousand [in them], as the Gemara says about the village of Shechalayim, etc.

אלא שהוא משום שלמטה בעשייה נתפרדו הניצוצי׳ לאלפים ורבבות אין מספר ומספר רפ״ח הוא באצי׳ ושם הם ג״כ מספר ס״ר נשמות כלליי׳ שהם צריכים לברר רפ״ח חלקים גדולים הן הניצוצות שבאצי׳.

But [the answer] is that below, in Asiyah, the sparks separated into thousands and myriads without number. The number 288 is in Atzilus, and there, too, is the number of six hundred thousand general souls, which must refine 288 large parts, namely the sparks in Atzilus.

וכמו שלמטה נתרבה מספר הנשמות כנ״ל כך נתרבו מאד הניצוצים לאלפי אלפים חלקים קטנים ולכך נמשך הגלות שעדיין לא נשלם כל הבירורים כו׳ וכשישלם הבירור יבא הגואל בב״א [במהרה בימינו אמן]:

And just as below the number of souls multiplied, as explained above, so the sparks multiplied greatly into thousands upon thousands of small parts. Therefore the exile has lasted long, for all the refinements have not yet been completed, etc.; and when the refinement is completed, the redeemer will come, speedily in our days.

13 והנה כתי׳ [כתיב] מה רבו מעשיך ה׳ כלם בחכמה עשית פי׳ שבחי׳ הרבוי שנעש׳ ע״י שבה״כ [שבירת הכלים] הנ״ל בנבראי׳ [בנבראים] שבבי״ע

Now, it is written, “How many are Your works, Havayah! You made them all with wisdom.” This means: the multiplicity that came about through the shattering of the vessels, as explained above, in the creatures of Beriah, Yetzirah and Asiyah,

ובפרט בעשי' [בעשיה] הרבוי והפירוד גדול יות' [יותר] שכל א' מובדל מחבירו ובבחי' יש ונפרד וזהו מה רבו מעשיך ה' כו'.

and especially in Asiyah, where the multiplicity and separateness are greater, for each one is set apart from its fellow and is in a state of a separate something. This is "How many are Your works, Havayah," etc.

14 וכולם בחכ' [בחכמה] עשית עשית הוא לי' [לשון] תיקון שע"י החכ' [החכמה] הם מתתקנים בבחי' עולם התיקון דהיינו

"You made them all with wisdom": "made" (עשית) is a term of rectification: through Chochmah they are rectified on the level of the World of Tikkun; that is,

שע"י החכ' [החכמה] מגיע ונמשך בהם הביטול להיו' [להיות] בטלים ונכללים אליו ית' ולהיו' [ולהיות] מתחברין יחד ע"י"ז ולא יהיו מפורדים וזהו עבודת הישראל.

through Chochmah self-nullification reaches them and is drawn into them, so that they become nullified and included in Him, may He be blessed, and through this become joined together and are no longer separate. And this is the service of the Jewish people.

15 וזאת תורת האדם לברר בירורין ולהעלותן מבחי' הפירוד לאחדות ה' וזהו אתה אחד ושמך אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ.

"And this is the teaching of man": to refine what must be refined and raise it from separateness to the oneness of G-d. This is "You are One, and Your Name is One, and who is like Your people Israel, one nation in the land."

פי' אתה היינו מהו"ע [מהותו ועצמותו] ית' שהוא יחיד ומיוחד ב"ה. ושמך הוא בחי' הזיו והאור המתפשט ממנו הנק' אא"ס [אור אין סוף] ב"ה הוא ג"כ אחד בתכלית.

The meaning: "You" is His Essence, may He be blessed, who is singular and unique, blessed be He. "Your Name" is the radiance and light that spreads forth from Him, called the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He; it too is utterly one.

16 ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ דהיינו שהם עושים בחי׳ אחד אפי׳ בארץ שעם היות שבארץ [אפילו] הוא הפירוד היותר גדול כנ״ל שעיקר הפירוד והרבוי הוא בעשיי׳ [בעשייה] אעפ״כ [אף על פי כן] הישראל

“And who is like Your people Israel, one nation in the land”: that is, they make oneness even in the land [below]. For although in the land [below] there is the greatest separateness, as explained above, since separateness and multiplicity are mainly in Asiyah, nevertheless the Jewish people,

ע״י עבודתן ותורתן הם עושים שם ג״כ אחד שהם מעלים הנצוצים שנפלו שם בשבה״כ [בשבירת הכלים] שיתעלו באחדות ה׳:

through their service and their Torah, make oneness there too, for they raise the sparks that fell there in the shattering of the vessels so that they are elevated into the oneness of G-d.

17 וזהו והנה אנחנו מאלמים אלומים בתוך השדה. שזה הי׳ [היה] ג״כ עבודת השבטים ראובן ושמעון כו׳

And this is “And behold, we were binding sheaves in the midst of the field.” For this was also the service of the tribes, Reuven and Shimon, etc.:

שהיו מבררים הנצוצין שנפלו בבחי׳ פירוד בשבה״כ [בשבירת הכלים] והיו מעלי׳ [מעליה] אותן בבחי׳ מ״ן להתכלל במלי׳ דאצי׳ ועי״ז היו מתחברים שם יחד והיו לאחדים שהרי נכללו באחדות ה׳ [מיין נוקבין] בבחי׳ מדת מלכותו ית׳.

they would refine the sparks that fell into a state of separateness in the shattering of the vessels and raise them as mayin nukvin (feminine waters) to be included in Malchus of Atzilus. Through this they were joined together there and became one, since they were included in the oneness of G-d, in the attribute of His sovereignty, may He be blessed.

18 וזהו פי׳ מאלמים אלומים. עד״מ כמו שקושרין העמרים שמקבצין כמה שבולים רבים מאד ומחברין אותן וקושרין אותן באגודה אחת

And this is the meaning of “binding sheaves.” By way of analogy, it is like binding the sheaves: one gathers a great many stalks, joins them and binds them into a single bundle,

וזהו הנק׳ אלומה כידוע והרי מתחלה היו השבולים מפורדים זמ״ז [זה מזה] וע״י קשירה זו היו לאחדים.

and this is what is called a sheaf, as is known. At first the stalks were separate from one another, and through this binding they became one.

כמו״כ [כמו כן] ממש הוא ענין הבירורים והעלאת הנצוצות הנ״ל כשמעלין אותן מטורי דפרודי להתכלל בבחי׳ מ״ן [מיין נוקבין] באחדות ה׳ שנמצא נעשו ונכללו בבחי׳ אחד ממש ממה שהיו בתחלה בבחי׳ פירוד ורבוי כנ״ל.

Exactly so is the matter of the refinements and the raising of the sparks mentioned above: when they are raised from "the mountains of separation" to be included, as mayin nukvin, in the oneness of G-d, it follows that they have become, and been included as, truly one, from what they were at first, in a state of separateness and multiplicity, as explained above.

19 וזהו מאלמים אלומים היינו העלאת הנצוצות בבחי׳ מ״ן [מיין נוקבין] בתוך השדה הוא בחי׳ חקל תפוחין שהיא מל׳ דאצי׳ שלשם נכלל המ״ן [המיין נוקבין] כנודע.

And this is "binding sheaves," namely the raising of the sparks as mayin nukvin, "in the midst of the field," which is the level of "the field of holy apples," which is Malchus of Atzilus, where the mayin nukvin is included, as is known.

ועוד זאת מה שנק׳ העלאת מ״ן [מיין נוקבין] בלשון מאלמים אלומים. מלשון אלם שאינו יכול לדבר.

Furthermore, the reason the raising of mayin nukvin is called by the term "binding sheaves" (me'almim alumim) is from the term illem, a mute who cannot speak.

הואיל וענין העלאת מ״ן [מיין נוקבין] הוא בחי׳ בטול היש שנתבטל ממש להכלל בה׳ הרי אז הוא בבחי׳ אלם שאינו יכול לדבר ולהשפיע לזולתו שזהו בחי׳ יש.

Since the raising of mayin nukvin is the nullification of one's sense of being something, becoming truly nullified so as to be included in G-d, it is then in the state of a mute who cannot speak and give to another, [for giving to another] is the state of a something.

וכיון שעיקר העלאה זו הוא בחי׳ הבטול ע״כ הוא הפוך ההשפעה ונק׳ אלם (וכענין איידי דטריד למיבלע כו׳ עמ״ש ע״פ התוספתא דבשלח)(ד׳ נ״א) בענין אגלידו מיא כו׳

And since the essence of this raising is self-nullification, it is therefore the opposite of giving [to others], and it is called "mute." (This is like the idea "since he is busy swallowing," etc.; see what is explained on the Tosefta in Beshalach (p. 51) on the matter of "the waters froze," etc.

ועמ״ש בטעם שהמסעות היו מ״ב וסה״ע [וספירת העומר] הוא מ״ט ימים כי בסה״ע [בספירת העומר] שהוא המשכות יש בכל מדה בחי׳ גילוי מל׳ דחסד כו׳ משא״כ במסעות העלאות הפוך הגילוי כו׳ ע״ש.

And see what is explained on the reason that the journeys were forty-two while the Counting of the Omer is forty-nine days: for in the Counting of the Omer, which is drawings-down, in each attribute there is the level of revelation, Malchus of Chesed, etc., whereas the journeys are ascents, the opposite of revelation, etc.; see there.)

כי הנה הדבור שבאדם אינו צריך לו רק בשביל לדבר לזולתו אבל כשהוא בפ״ע [בפני עצמו] א״צ [אין צריך / אינו צריך] לדבר.

For speech in a person is needed only in order to speak to another; but when he is by himself, he does not need to speak.

וכך יובן למעלה בנמצאים הרוחניים ענין בחי׳ הדבור שבהם (כמו שמצינו בגמ׳ [בגמרא] שתי רוחות מספרות כו׳)

And so it will be understood above, in spiritual beings, that the level of speech in them (as we find in the Gemara, "two spirits were conversing," etc.)

הוא בחי׳ כח ההשפעה לזולתו מעילה לעלול וזהו כשהעילה הוא מהות בפ״ע [בפני עצמו] אז יכול להשפיע להעלול שלו

is the power to give to another, from cause to effect. This is when the cause is an entity in its own right: then it can give to its effect.

אבל בהיותו דבוק בעילתו וטרוד לקבל שפע לעצמו אז הוא בבחי׳ בטול לעילתו ואין בו כח להשפיע לזולתו מצד עוצם ביטולו כו׳.

But when it is attached to its own cause and occupied with receiving flow for itself, it is then in a state of self-nullification to its cause, and it has no power to give to another because of the intensity of its self-nullification, etc.

20 ובחי׳ בטול זה שדבוק בעילתו הוא עד״מ העובר כשהוא בבטן אמו שאינו מהות בפ״ע [בפני עצמו] רק אוכל ממה שאמו אוכלת כו׳ אלא לאחר הלידה נעשה יש בפ״ע [בפני עצמו] עד שיכול אח״כ לדבר לזולתו כו׳.

And this self-nullification, of being attached to its cause, is by way of analogy like the fetus while it is in its mother's womb: it is not an entity in its own right, but "eats what its mother eats," etc. Only after birth does it become a something in its own right, until afterwards it can speak to another, etc.

21 ועד״ז יובן בענין הבירורי׳ [הבירורים / הבירורין] שעולים בבחי׳ מ״ן [מיין נוקבין] ונכללים בבחי׳ עבור ביסוד דנוק׳ [דנוקבא] דהיינו שמתחלה היו בבחי׳ יש ודבר בפ״ע [בפני עצמו] והי׳ [והיה] יכול להשפיע לזולתו

In the same way it will be understood regarding the refinements that rise as mayin nukvin and are included, in the manner of gestation, in the Yesod of Nukva: at first they were in the state of something, an entity in its own right, and could give to another;

אבל כשנכלל בבחי' מ"ן [מיין נוקבין] שהוא בחי' בטול לאוא"ס [לאור אין סוף] ב"ה ודבוק בו בתכלית ה"ז [הרי זה] בחי' עבור שאז אינו מהות בפ"ע [בפני עצמו]

but when it is included as mayin nukvin, which is the state of self-nullification to the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, and is utterly attached to Him, this is the state of gestation, when it is not an entity in its own right,

רק אוכל ממה שאמו אוכלת ולפיכך נק' אז אלומים מלשון אלמים שאינו יכול לדבר ולהשפיע לזולתו מצד עוצם הביטול כמשל העובר כו'

but only "eats what its mother eats." Therefore they are then called alumim (sheaves), from the term illemim (mutes), who cannot speak and give to another because of the intensity of the self-nullification, as in the analogy of the fetus, etc.;

משא"כ קודם העלאה זו ועבור זה הי' [היה] בבחי' יש לדבר ולהשפיע כו' אלא שע"י העלאה זו נעשה בחי' אלמים.

whereas before this raising and this gestation it was in the state of something, able to speak and give, etc. But through this raising it became the state of illemim (mutes).

22 ועד"ז יובן שיש ג"כ עבור שני לאחר הלידה כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] והיינו בשביל המשכת מוחין דגדלות צריך לבא מתחלה בבחי' הבטול בתכלית וזהו העבור שני דהיינו שלאחר שהיו לו מוחין והי' [והיה] יכול להשפיע לזולתו.

In the same way it will be understood that there is also a second gestation after birth, as is written in Etz Chaim. That is: in order to draw down the mature intellect (mochin degadlus), one must first come into the state of utter self-nullification. This is the second gestation: after he already had intellect and could give to another,

עתה מתכלל בבחי' עבור בתכלית הבטול (ונעשה בחי' אלם כנ"ל) כדי שע"י בטול זה יומשך לו אח"כ מוחין דגדלות מא"ס ב"ה.

he is now included in the state of gestation, in utter self-nullification (and becomes mute, as explained above), so that through this self-nullification mature intellect may afterwards be drawn to him from the Infinite One, blessed be He.

והנה כ"ז [כל זה] הי' [היה] עבודת השבטי' [השבטים] שהן בעולם הבריאה (לבד מיוסף שהוא מאצי' כדלקמן אי"ה [אם ירצה השם]) והם מרכבה לבחי' מל' דאצי'

Now, all this was the service of the tribes, who are in the World of Beriah (apart from Yosef, who is from Atzilus, as will be explained below, G-d willing), and they are a chariot for Malchus of Atzilus.

והוא כענין י״ב בקר שהיו בים של שלמה שהן י״ב בחי׳ שבראש הבריאה והים עומד עליהם הוא בחי׳ מל׳ דאצי׳.

This is like the twelve oxen in Shlomo's Sea: they are the twelve levels at the head of Beriah, and the Sea standing on them is the level of Malchus of Atzilus.

ולזאת עיקר עבודתם והעלאת מ״ן [מיין נוקבין] מהבירורים שבירורו בבי״ע היה מגיע עד המל׳ דאצי׳ ולשם הי׳ [היה] נכלל בבחי׳ מ״ן [מיין נוקבין].

Therefore the essence of their service, and the raising of mayin nukvin from the refinements they refined in Beriah, Yetzirah and Asiyah, reached as far as Malchus of Atzilus, and there it was included as mayin nukvin.

23 וזהו מאלמים אלומים בתוך השדה כנ״ל. אמנם ידוע שהמ״ן [שהמיין נוקבין] אע״פ [אף על פי] שכבר נכלל בבחי׳ מל׳ עדיין הוא צריך בירור שני ע״י המ״ד [המיין דוכרין].

And this is "binding sheaves in the midst of the field," as explained above. However, it is known that the mayin nukvin, although it has already been included in Malchus, still needs a second refinement through the mayin duchrin (masculine waters).

והוא שנמשך מ״ד [מיין דוכרין] דז״א לברר המ״ן [המיין נוקבין] דנוק׳ [דנוקבא] וזהו ענין יחוד זו״נ [זעיר אנפין ונוקבא]. והענין כי אע״פ [אף על פי] שנתבררו הנצוצות ונכללו בבחי׳ מ״ן [מיין נוקבין] שהוא בחי׳ בטול לאלקות כנ״ל עכ״ז [עם כל זה] א״א להם להתייחד ממש באלקותו ית׳

That is, the mayin duchrin of Z'eir Anpin is drawn down to refine the mayin nukvin of Nukva, and this is the union of Z'eir Anpin and Nukva. The explanation: although the sparks have been refined and included as mayin nukvin, which is self-nullification to G-dliness, as explained above, they nevertheless cannot truly become one with His G-dliness,

(כמו שהיו קודם שבה״כ [שבירת הכלים] שהיו בחי׳ אלקות ממש מי״ס [מי ספירות] דתהו) עד שיומשך עליהם גילוי שם מ״ה [שם מ״ה] דאצי׳ ועי״ז יתבררו בירור שני והוא העיקר.

(as they were before the shattering of the vessels, when they were actual G-dliness, from the ten Sefiros of Tohu), until the revelation of the Name Mah of Atzilus is drawn down upon them; through this they are refined with a second refinement, and this is the main one.

יען בחכ׳ [בחכמה] דוקא אתברירו שהוא בחינת המ״ד [המיין דוכרין] כי הבירור הראשון הי׳ [היה] רק שיהי׳ [שיהיה] בהם בחי׳ בטול היש

For "they are refined specifically through Chochmah," which is the level of the mayin duchrin; for the first refinement was only that they should have in them the nullification of their sense of being something,

וזהו רחוק עדיין מאלהות מאד דאיהו וגרמוהי חד שהם בבחי' בטול אמיתי אלא ע"י שנמשך בהן בחי' מ"ד [מיין דוכרין] שהוא הארת שם מ"ה [שם מ"ה] לבררם אז נכללו בבטול אמיתי באלקו'.

and this is still very far from G-dliness, where "He and His vessels are one," being in true self-nullification. Only when the mayin duchrin, which is the illumination of the Name Mah, is drawn into them to refine them are they included in true self-nullification in G-dliness.

24 וכמשל באדם שמברר בירורים ע"י שאוכל ושותה ואח"כ מתפלל באהוי"ר [באהבה ויראה] ע"י כח זה שאכל ושתה שנמצא נכללו החיות של המאכלים והמשקים שנפלו בשבה"כ [בשבירת הכלים] בבחי' האוי"ר [האהבה ויראה] שלו ועכ"ז [ועם כל זה] הוא עדיין רחוק ממהו' אחד האמת

It is like a person who refines refinements by eating and drinking and afterwards prays with love and awe through the strength of what he ate and drank, so that the life-force of the food and drink, which fell in the shattering of the vessels, is included in his love and awe. Nevertheless, this is still far from the essence of the true One,

אלא כשע"י העלאת מ"ן [מיין נוקבין] דאוי"ר [דאהבה ויראה] שלו נמשכו לו דוי"ר [דחילו ורחימו] מלמעלה מאת ה' שתפול עליו אימה כו' אז יוכללו באוי"ר [באהבה ויראה] זו שנמשכי' [שנמשכים / שנמשכין] מלמעלה מבחי' אלקות ממש ועד"ז הוא בירור שני דמ"ד [דמיין דוכרין].

until, through the raising of the mayin nukvin of his love and awe, love and awe are drawn down to him from above, from G-d, so that "dread falls upon him," etc. Then they are included in this love and awe that is drawn from above, from actual G-dliness. In the same way is the second refinement of the mayin duchrin.

25 ואפי' [ואפילו] ר"ע [רבי עקיבא] שיצתה נשמתו באחד עכ"ז [עם כל זה] הרי מס"נ [מסירות נפש] של הנברא רחוק עדיין מאלקות אלא שנמשך עליו הארה מבחי' אחד האמת ואז נכלל מס"נ [מסירות נפש] שלו בבחי' אחד ממש.

Even Rabbi Akiva, whose soul departed with "One": nevertheless, the self-sacrifice (mesirus nefesh) of a created being is still far from G-dliness, except that an illumination from the level of the true One was drawn upon him, and then his self-sacrifice was included in the level of actual oneness.

וזהו ענין למהוי אב"א [אחד באחד] שבחי' א' דיחו"ת [דיחודא תתאה] בטול היש נכלל ביחו"ע [ביחודא עילאה] בטול אמיתי כו'.

This is the meaning of "to be one with the One": the "one" of the lower unity (yichuda tata'ah), the nullification of one's sense of being something, is included in the higher unity (yichuda ila'ah), true self-nullification, etc.

26 ובחי' מ"ד [מיין דוכרין] זה הנמשך לברר המ"ן [המיין נוקבין] דנוק' [דנוקבא] זהו מדרגת יוסף הצדיק שהוא בחי' ונהר יצא מעדן להשקות את הגן שהגן הוא בחי' מל' ועד שם נמשך בחי' נהר הנביעה מאא"ס [מאור אין סוף] ב"ה

And this level of mayin duchrin that is drawn down to refine the mayin nukvin of Nukva is the level of Yosef the tzaddik, who is the level of "And a river went out of Eden to water the garden." The garden is the level of Malchus, and the flowing river from the Infinite Light, blessed be He, is drawn as far as there;

והוא בחי' הארת הקו"ח [הקו וחוט] ושם מסתיים ואינו נמשך בבי"ע לכך הם עלמא דפרודא ומשם יפרד כו'.

it is the illumination of the kav and the thread (chut), and there it ends and is not drawn into Beriah, Yetzirah and Asiyah. That is why they are a world of separation, and "from there it divides," etc.

אלא שיוסף הוא צדיק שמקשר וממשיך הארת אא"ס [אור אין סוף] בבי"ע והיינו ע"י שהנבראים נכללים בבחי' מ"ן [מיין נוקבין] בהמל' דאצי' כנ"ל ויוסף ממשיך הארת אא"ס [אור אין סוף] ב"ה במל'

But Yosef is a tzaddik who connects and draws the illumination of the Infinite Light into Beriah, Yetzirah and Asiyah. That is: the created beings are included as mayin nukvin in Malchus of Atzilus, as explained above, and Yosef draws the illumination of the Infinite Light, blessed be He, into Malchus

לברר את המ"ן [המיין נוקבין] בירור שני שיהיו נכללים באלקותו ממש כנ"ל והארה זו היא בחי' הארת הקו וחוט דאא"ס [דאור אין סוף] וזהו בחי' ונהר יצא להשקות כו' כנ"ל.

to refine the mayin nukvin with a second refinement, so that they are included in His actual G-dliness, as explained above. This illumination is the illumination of the kav and thread of the Infinite Light, and this is "And a river went out to water," etc., as explained above.

27 ונמצא מדרגת הבירור דיוסף הוא למעלה מעלה מהבירור של השבטים שבירור של השבטים הוא שמעלים מ"ן [מיין נוקבין] במל' דאצי' ועדיין לא נהפך לאלהות ממש עד שיוסף ממשיך המ"ד [המיין דוכרין]

It follows that the level of Yosef's refinement is far higher than the refinement of the tribes. For the refinement of the tribes is that they raise mayin nukvin into Malchus of Atzilus, and it has not yet been transformed into actual G-dliness until Yosef draws down the mayin duchrin,

שהוא הארת אא"ס [אור אין סוף] שמלובש בחכמה שזהו ונהר יצא מעדן כו' ובחכמה אתבררו בירור ב' ואזי נכלל המ"ן [המיין נוקבין] באלקות ממש שהיא התכללות יחו"ת [יחודא תתאה] ביחו"ע [ביחודא עילאה] כנ"ל.

which is the illumination of the Infinite Light enclothed in Chochmah; this is "And a river went out of Eden," etc. "Through Chochmah they are refined" with the second refinement, and then the mayin nukvin is included in actual G-dliness, which is the inclusion of the lower unity in the higher unity, as explained above.

28 והיינו מ"ש והנה אנחנו מאלמים אלומים בתוך השדה שהוא הבירורים מבי"ע להעלותן בבחי' מ"ן [מיין נוקבין] במל' כנ"ל.

This is what is written, "And behold, we were binding sheaves in the midst of the field": these are the refinements from Beriah, Yetzirah and Asiyah, to raise them as mayin nukvin into Malchus, as explained above.

ויוסף עצמו בירר בירור זה הראשון ג"כ אף ששרשו משם מ"ה [שם מ"ה] דאצי' שהוא בחי' המ"ד [המיין דוכרין] אעפ"כ [אף על פי כן] מאחר שנתלבש למטה בגוף היה צריך לברר בירור זה התחתון ג"כ כשאר אחיו

And Yosef himself also refined this first refinement: although his root is from the Name Mah of Atzilus, which is the level of the mayin duchrin, nevertheless, since he was enclothed below in a body, he also had to refine this lower refinement, like the rest of his brothers.

וזהו והנה אנחנו מאלמים כו' שכולנו שוים בזה להעלות מ"ן [מיין נוקבין] במל'. אלא שלאחר בירור זה

This is "And behold, we were binding…": all of us are equal in this, in raising mayin nukvin into Malchus. But after this refinement,

והנה קמה אלומתי כו' שנמצא בו מעלה יתירה מצד שרשו בשם מ"ה [שם מ"ה] דאצי' שע"ז מדרגתו הוא להוריד מ"ד [מיין דוכרין] לברר בירור שני את המ"ן [המיין נוקבין] שכבר העלו במל'.

"and behold, my sheaf arose," etc., for he has an additional advantage because of his root in the Name Mah of Atzilus; through this his level is to bring down mayin duchrin, to refine with a second refinement the mayin nukvin that they had already raised into Malchus.

29 ובירור זה אין בכח שאר השבטים שהן בבריאה כו' שלמטה מטה מאצי'. וזהו תסובנה אלומותיכם ותשתחוין לאלומתי בבחי' בטול ממש

And this refinement is not in the power of the other tribes, who are in Beriah, etc., far below Atzilus. And this is "your sheaves came around and bowed down to my sheaf," in actual self-nullification.

כי בלעדי המ״ד [המיין דוכרין] דיוסף לא נכלל המ״ן [המיין נוקבין] שלהם באלקות ממש רק שע״י המ״ד [המיין דוכרין] דיוסף שמבררם בירור ב׳ שיוכללו בביטול אמיתי דמ״ה [דשם מ״ה]

For without Yosef's mayin duchrin their mayin nukvin would not be included in actual G-dliness; only through Yosef's mayin duchrin, which refines them with the second refinement so that they are included in the true self-nullification of Mah,

וזהו ותשתחוין כו׳ ואז הוא שנכללו באלקות כנ״ל (ועמ״ש בענין ב׳ בירורים אלו ע״פ ואלה שמות):

and this is "and they bowed down," etc.: then they are included in G-dliness, as explained above. (And see what is explained on these two refinements on the verse "And these are the names.")

30 והנה להבין ביאור ענין ותשתחוין לאלומתי. גם ענין החלום השני השמש והירח כו׳ משתחוים לי שהדברים מגיעים ליעקב וכמ״ש ואביו שמר כו׳.

Now, to understand the explanation of "and they bowed down to my sheaf," and also the matter of the second dream, "the sun and the moon… bowing down to me," for the words reach Yaakov, as it is written, "and his father kept [the matter]," etc.:

איך יתכן שיעקב שהוא למעלה במדרגה מיוסף כי הוא בחי׳ גוף ויוסף בחי׳ ברית ואע״ג [ואף על גב] דגוף וברית כחדא מ״מ הוא גבוה כו׳ א״כ איך ישתחוה ליוסף וזה תמוה.

How is it possible that Yaakov, who is higher in level than Yosef, for he is the level of the body [Tiferes] and Yosef the level of the covenant [Yesod], and although "body and covenant are counted as one," nevertheless he is higher, etc., if so, how would he bow down to Yosef? This is puzzling.

אך הענין כי השתחוואה כוללת ב׳ בחי׳. הא׳ בחי׳ בטול שבטל ומשתחוה כו׳ כמו וצבא השמים לך משתחוים שהם מתבטלים כו׳. הב׳ הוא ענין המשכה שמרכין ראשו וממשיכו למטה.

But the matter is that bowing includes two aspects. The first is self-nullification: one is nullified and bows down, etc., as in "and the host of heaven bow down to You," for they are nullified, etc. The second is drawing down: one bends his head and draws [it] downward.

31 ובאמת הא בהא תליא שע״י הבטול גורם ההמשכה כו׳. וכן ידוע ג״כ מהשתחוואה שבש״ע [שבשמונה עשרה] באמרו בא״י [ברוך אתה ה׳] שהוא בחי׳ בטול וגם המשכה ע״י שמרכין ראשו וממשיך מבחי׳ ברוך בבחי׳ אתה כמבואר בפע״ח [בפרי עץ חיים].

And in truth one depends on the other, for through the self-nullification one brings about the drawing down, etc. This is also known from the bowing in the Shemoneh Esreh when one says "Blessed are You, Havayah": it is self-nullification and also drawing down, by bending one's head and drawing from the level of "Blessed" into the level of "You," as explained in Pri Etz Chaim.

32 ועד״ז יובן ענין ותשתחוין לאלומתי. כי הנה השבטים כשהעלו מ״ן [מיין נוקבין] במלכות וצריכים לעורר המשכת מ״ד [מיין דוכרין] דאצילות שע״ז עיקר הבירור.

In the same way the matter of "and they bowed down to my sheaf" will be understood. For when the tribes raised mayin nukvin into Malchus, they needed to arouse the drawing down of the mayin duchrin of Atzilus, through which the main refinement comes about.

ובאמת אין המ״ד [המיין דוכרין] נמשך אלא לאחר שיש העלאת מ״ן [מיין נוקבין] כי לית ברכתא שריא באתר ריקניא רק כשיש כלי אז שורה האור והמ״ן [והמיין נוקבין] הוא כלי להמ״ד [להמיין דוכרין].

And in truth the mayin duchrin is drawn down only after there is a raising of mayin nukvin, for "blessing does not rest in an empty place": only when there is a vessel does the light rest, and the mayin nukvin is the vessel for the mayin duchrin.

לכן כדי לעורר המשכת מ״ד [מיין דוכרין] דיוסף היה צ״ל תחלה העלאת מ״ן [מיין נוקבין] דהשבטים בבחינת בטול לעורר המשכה זו. גם יובן זה ממשל גשמי בזיוג זכר ונקבה שאין קישוי אלא לדעת.

Therefore, to arouse the drawing down of Yosef's mayin duchrin, there first had to be the raising of the tribes' mayin nukvin, in self-nullification, to arouse this drawing down. This will also be understood from a physical analogy, in the union of male and female, that "there is no arousal except with intent."

33 וכשהנקבה עורכת שולחנה אז נתעורר תאות הזכר כו׳. וזהו והנה תסובינה אלומותיכם שעשו הכלי והעלאת מ״ן [מיין נוקבין] ותשתחוין לאלומתי.

And when the female sets her table, then the desire of the male is aroused, etc. And this is "and behold, your sheaves came around," for they made the vessel and the raising of mayin nukvin, "and they bowed down to my sheaf."

ובהשתחואה זו עשו ב' בחי' א' הבטול שלהם לאור א"ס הב' שעי"ז עשו ג"כ ההמשכה שיומשך המ"ד [המיין דוכרין]

And in this bowing they did two things: first, their self-nullification to the Infinite Light; second, that through this they also brought about the drawing down, so that the mayin duchrin would be drawn down,

דהיינו שיומשך הארת הא"ס בבחי' יוסף והמשכה זו שעשו הם היינו שיומשך בחי' האו"פ [האור פנימי] ביוסף. ואמנם השתחואה דיעקב היה רק ענין המשכה לבדה שהמשיך בחי' המקיף ליוסף כו'.

that is, that the illumination of the Infinite One be drawn into the level of Yosef; and this drawing down that they brought about was that the inner light be drawn into Yosef. Yaakov's bowing, however, was only a drawing down alone, for he drew the encompassing [light] to Yosef, etc.

34 והנה סבת שנאת השבטים ליוסף על חלומותיו כו' הוא לפי שהם טעו בדבר א'. בהיות

Now, the reason for the tribes' hatred of Yosef because of his dreams, etc., is that they erred in one thing. For

כי ידוע בענין ששם עלו שבטים שבטי י"ה כו'. שיש בחי' י"ב גבולי אלכסון בזי"א דאצילות ונק' שבטי י"ה שנמשכים מאו"א [מאבא ואימא].

it is known regarding "there the tribes went up, the tribes of Yah," etc., that there are twelve diagonal boundaries in Z'eir Anpin of Atzilus, and they are called "the tribes of Yah" because they are drawn from Abba and Imma.

35 ולזאת סברו השבטים שלמטה ששרשן משם וא"כ הם במדרגה אחת עם יוסף שכולן שרשן מזי"א דאצילות וא"כ אין צריכים לו בשביל המשכת המ"ד [המיין דוכרין]

Therefore the tribes below thought that their root is from there, and if so they are on one level with Yosef, since all of them have their root in Z'eir Anpin of Atzilus; and if so, they do not need him for drawing down the mayin duchrin,

שהרי כמוהו כמוהם משרש א' מבחי' זי"א שמשם המשכת המ"ד [המיין דוכרין]. אבל טעו בזה כי אמת ששרשם מזי"א כנ"ל אבל הם בעצמם למטה בבריאה.

since he and they are alike, from one root in Z'eir Anpin, from which the mayin duchrin is drawn. But they erred in this: it is true that their root is from Z'eir Anpin, as explained above, but they themselves are below, in Beriah.

וכנ״ל בענין בחי׳ י״ב בקר שהים עומד עליהם מלמעלה הילכך הם רק המעלים מ״ן [מיין נוקבין] למלכות.

And as explained above regarding the twelve oxen, with the Sea standing upon them from above, therefore they are only those who raise mayin nukvin to Malchus.

משא״כ יוסף שלמטה הוא עצמו מבחי׳ יסוד דאצילות ממש ולפיכך הוא דוקא הממשיך מ״ד [מיין דוכרין] והם צריכים לו כמו שכתוב והנה תסובינה אלומותיכם כו׳ כנ״ל:

Whereas Yosef, [even] below, is himself from the level of Yesod of Atzilus itself, and therefore he specifically is the one who draws down mayin duchrin, and they need him, as it is written, "and behold, your sheaves came around," etc., as explained above.

TORAH OHR • PARSHAS VAYEISHEV • MAAMAR 3

שיר המעלות בשוב כו' היינו כחולמים

A Song of Ascents: When [G-d] Returns... We Were Like Dreamers

1 שיר המעלות בשוב כו' היינו כחולמים. הנה החלום הוא מחבר שני הפכים בנושא א' ומרכיב שני ענינים הפכיים כאלו היו לאחדים. והיינו מפני כי בשינה נסתלק מוח השכל המבחין ולא נשאר רק כח המדמה.

"A Song of Ascents: When [G-d] returns," etc., "we were like dreamers." Now, a dream joins two opposites in a single subject, and combines two opposite matters as though they were one. This is because in sleep the discerning faculty of the intellect departs, and only the imaginative faculty remains.

2 וכח המדמה יכול להרכיב ב' ענינים הפכיים כמו ספינה רצה באויר כו' כמ"ש הרמב"ם [הרבי משה בן מימון] בשמונה פרקים רק שבהקיץ שמתעורר כח השכל הוא השולט על כח המדמה ואינו מניחו להרכיב לפי שרואה בעין שכלו שהם דברים נפרדים ואינן מתאחדים כלל.

And the imaginative faculty can combine two opposite matters, such as a ship racing through the air, etc., as Maimonides writes in the Eight Chapters. But when awake, when the faculty of the intellect is aroused, it rules over the imaginative faculty and does not let it combine [them], because it sees with its mind's eye that they are separate things that do not unite at all.

3 וכך הענין בגלות ניצוץ אלקות בנפש האדם שהוא בבחינת שינה והסתלקות המוחין. יכול הוא להרכיב ב' דברים הפכיים להיות כל היום טרוד במו"מ [במשא ומתן] איש לבצעו מקצהו זה פונה לזיתו כו'.

So too is the matter in the exile of the spark of G-dliness in a person's soul, which is in a state of sleep and of the departure of the intellect (mochin). [Such a person] can combine two opposite things: being occupied all day in business, "each one for his gain, from his every quarter," this one turning to his olive grove, etc.

הגם שבתפלה מעורר את האהבה עד שתחפץ להתפשט מלבושיה כו' לדבקה בו ית' מחמת התבוננותו ביחו"ע [ביחודא עילאה] ויחו"ת [ויחודא תתאה] אעפ"כ [אף על פי כן] אחר התפלה חולפת ועוברת האהבה ואינו שם ללבו

Even though in prayer he arouses love, until [the soul] longs to divest herself of her garments, etc., to cleave to Him, blessed be He, because of his contemplation of the higher unity and the lower unity, nevertheless after prayer the love passes and is gone, and he does not take it to heart

כי הוא הפוך ההתבוננות שבתפלה ומדמה בלב להרכיב ולחבר שני עניינים הפכיים יחד כאלו היה לאחדים ובאמת הם נפרדים ורחוקים זמ"ז [זה מזה]. כי הגם דכתיב בתורה שש שנים תזרע שדך.

that this is the opposite of the contemplation in prayer; and he imagines in his heart that he can combine and join two opposite matters together as though they were one, while in truth they are separate and distant from one another. For although it is written in the Torah, "Six years you shall sow your field,"

4 וכן בק"ש [בקריאת שמע] ולעבדו בכל לבבכם כו' ונתתי מטר ארצכם כו' ואספת דגנך כו'. הנה הכל הוא

and likewise in the Shema, "and to serve Him with all your heart," etc., "I will give the rain of your land," etc., "and you shall gather in your grain," etc., all of this is

ע"ד עובדה כידוע שבכל עניני עוה"ז יש בהם ענין עבודת ה' שש שנים תזרע כו' ובשנה השביעית כו'.

by way of service, as is known that in all the matters of this world there is [an element] of the service of G-d: "Six years you shall sow," etc., "and in the seventh year," etc.

5 והוא ענין הבירורים שבבחי' שש שנים. וההעלאה שבבחי' השנה השביעית כמ"ש במ"א. ואחר כוונת הלב הן הן הדברים

This is the matter of the refinements (beirurim) of the level of the six years, and the elevation of the level of the seventh year, as is explained elsewhere. And according to the intention of the heart, these are the very things [that matter].

אבל לב ההמון הנוטים אחר בצע להטריף לחם חוקם כפשוטו לבבם לא כן ידמה ולבם

But the heart of the multitude, who incline after their gain, to provide their allotted bread in its plain sense: "their heart does not so imagine," and their heart

לא נכון ע"פ הכוונה הראויה רק כל ישעם וכל חפצם למלאות די מחסורם אשר יחסר להם בצרכי גופם ועושים מצרכי הגוף עיקר

is not set according to the proper intention; rather, all their salvation and all their desire is to fill the sufficiency of their lack, whatever they lack in the needs of their body, and they make the needs of the body the main thing.

וזהו ממש הפוך ההתעוררות שבתפלה להיות נקבע בלבו האהבה לה' לבדה בלי תערובת זר ח"ו [חס ושלום] כו':

And this is the very opposite of the arousal in prayer, that love for G-d alone be fixed in his heart, without any foreign admixture, G-d forbid, etc.

6 והנה גם אחרי הדברים והאמת האלה לא יפול לב האדם עליו לומר כי ההתעוררות שבתפלה והתבוננותו הן דמיונות שוא שהרי הוא כמו החלום שהוא כח המדמה שמחבר ב' הפכים.

Now, even after these words and this truth, let no man's heart fail within him, [so as] to say that the arousal in prayer and his contemplation are vain imaginings, since it is like the dream, which is the imaginative faculty that joins two opposites.

כי הנה מאחר שרואה בנפשו אחר התפלה שחולפת ועוברת האהבה לה' ומתהפך לאהוב את גופו דוקא הרי מובן שגם בתפלה לא ביטל אהבת גופו מכל וכל וההתעוררות שבתפלה את האהבה לה' לבדה אינה אמיתית

For, since he sees in himself after prayer that the love for G-d passes and is gone, and he turns to love specifically his body, it is understood that even in prayer he did not nullify the love of his body entirely, and the arousal in prayer of love for G-d alone is not genuine,

רק כדמיון החלום שמחבר ב' הפכים ודומה לו שאוהב את ה' ואעפ"כ [ואף על פי כן] אוהב את גופו הגם

but only like the imagining of a dream, which joins two opposites: it seems to him that he loves G-d and nevertheless loves his body, even though

כי לא צדקו יחדו לפי שזה נלקח מכח המדמה אשר יכול לדמות דמיונות שוא. אך באמת הנה בחי' חלום זה שרשו למעלה ויסודתו בהררי קדש עליון.

they are not rightly together, because this is taken from the imaginative faculty, which can imagine vain imaginings. But in truth, this level of the dream has its root above, and "its foundation is in the mountains of" supernal "holiness."

7 ויובן בהקדים מ"ש ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו א'. ופריך בגמ' [בגמרא] אטו האידנא לאו שמו א' הוא. ומשני לא כשאני נכתב אני נקרא כו'.

This will be understood by first introducing what is written, "On that day G-d will be One and His Name One." The Gemara asks: Is His Name not One now? And it answers: Not as I am written am I read, etc.

והענין כי שמו הוא בבחי' גלות ולכן אינו נק' כמו שנכתב רק בלבוש ונרתק כו'.

The explanation is that His Name is in a state of exile, and therefore it is not read as it is written, but only in a garment and a sheath, etc.

8 והנה בגלות הוא בבחי' שינה והסתלקות המוחין תלת כלילן כו' ואז נשמתו מושכת לו חיים מלמעלה כו'

Now, in exile it is in a state of sleep and of the departure of the intellect (mochin), "three contained [within three]," etc., and then his soul draws life for him from above, etc.

ושם הוא בבחי' עגולים שאין בהם בחי' מעלה ומטה רק הכל בהשוואה אחת ובהתכללות והתאחדות כל הענינים בלי שום פירוד והתחלקות כנודע מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] אלו ואלו דא"ח [דברי אלקים חיים].

And there it is on the level of circles (iggulim), in which there is no level of above and below; rather, all is in one equality, with the inclusion and unification of all matters, without any separation or division, as is known from the saying of our Sages, of blessed memory, "These and these are the words of the living G-d."

רק כשנמשך דרך קוים אזי יש התחלקות קו ימין חסד כו' משא"כ בבחי' עגולים אין שם התחלקות כלל ושם כל הדברים המתפרדים למטה מחוברים וכלולים יחד ולא נראה שום פירוד והתחלקות ביניהם:

Only when it is drawn down by way of lines is there division: the right line, Chesed, etc. This is not so on the level of circles: there is no division there at all, and there all the things that are separate below are joined and included together, and no separation or division is seen between them.

9 אך להיות בחי' זו בגילוי למטה אינה כ"א ע"י בחי' שינה והסתלקות המוחין בגלות וע"ז נאמר אלביש שמים קדרות. שמים הם בחי' עגולים הם מלובשים בבחי' קדרות וחשך.

However, for this level to be revealed below comes about only through the state of sleep and of the departure of the intellect in exile. Of this it is said, "I clothe the heavens in blackness." "Heavens" are the level of circles; they are clothed in the level of blackness and darkness,

שהוא העלם והסתר שאז מאיר ומתנוצץ מלמעלה מעולם העליון שהוא בבחי' עגולים בבחי' חלום שהוא כח המדמה לחבר שני הפכים בנושא אחד כאלו הם אחדים ממש לפי שבאמת בשרשם בעולם העליון הם מחוברים ומיוחדים

which is concealment and hiddenness; for then there shines and sparkles from above, from the supernal world, which is on the level of circles, [into] the level of the dream, which is the imaginative faculty, to join two opposites in one subject as though they were truly one, because in truth, in their root in the supernal world, they are joined and united,

כי שם הוא בבחי' עגולים כנ"ל רק למטה בהתחלקות הקוין ע"פ חכמה ודעת להיות קו זה כך וזה כך אזי נראה ונגלה ההפוך. שזה ההפוך מזה ואזי הם נפרדים ורחוקים זה מזה.

for there it is on the level of circles, as said above. Only below, in the division of the lines according to Chochmah and Daas, so that this line is thus and that line is thus, is the opposition seen and revealed: that this is the opposite of that, and then they are separate and distant from one another.

10 ולכן א"א להיות גילוי בחי' ההתכללות בבחי' גילוי החכמה שהיא ראשית התחלקות הקוין אלא בבחי' שינה והסתלקות המוחין בגלות

Therefore the level of inclusion cannot be revealed in the revelation of Chochmah, which is the beginning of the division of the lines, but only in the state of sleep and of the departure of the intellect in exile;

אזי מתנוצץ ומאיר האור העליון והוא מסתתר ומתעלם בבחי' קדרות וחשך דהיינו בבחי' התלבשות ההעלם כו' ולא בבחי' גילוי כי הגילוי הוא בבחי' חכמה ודעת שהוא ע"פ קוין:

then the supernal light sparkles and shines, and it is hidden and concealed in the level of blackness and darkness, that is, in the enclothing of concealment, etc., and not in revelation, for revelation is on the level of Chochmah and Daas, which is according to lines.

11 ולע"ל [ולעתיד לבוא] כתיב ולא יכנף עוד מוריך. בכנף ולבוש כו' ולכן ביום ההוא יהיה שמו א' שלא יהא מלובש ומכוסה בנרתק ויהיה נקרא

And of the Time to Come it is written, "Your Teacher will no longer be hidden" (yikanef), [hidden] by a wing (kanaf) and a garment, etc. Therefore "on that day His Name will be One": it will not be clothed and covered in a sheath, and it will be read

כמו שנכתב כו'. כי עין בעין יראו כו'. ואזי נאמר בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים.

as it is written, etc. For "they will see eye to eye," etc. And then it will be said, "When G-d returns the captivity of Zion, we were like dreamers."

פי' שיתגלה מדרגה ובחי' זו של החלום עד אשר כולם יכירו וידעו וישיגו החיות הנמשך להם בזמן הגלות שהוא מבחי' החלום.

This means that this rank and level of the dream will be revealed, until all will recognize, know and grasp the life-force drawn to them in the time of exile, which is from the level of the dream.

12 ולכן יאמרו היינו כחולמים. ובזה יובן מעלת ומדרגת יעקב ויוסף ע"י החלומות. ויש בחי' שיוסף הוא יותר במעלה ממדרגת משרע"ה [משה רבינו עליו השלום]. ונדב ואביהוא היו נ"ר [נפש רוח] של יוסף.

Therefore they will say, "We were like dreamers." And with this the greatness and rank of Yaakov and Yosef through the dreams will be understood. And there is an aspect in which Yosef is higher in rank than the level of Moshe our Teacher, peace be upon him. And Nadav and Avihu were the nefesh and ruach of Yosef.

ואנחנו טמאים לנפש אדם זה אביהוא. אבל נדב היה מבחי' רוח ולא היו צריכים הזאה בשבילו כלל. ועליו נאמר ורוח נדיבה תסמכני. וז"ש נוהג כצאן יוסף [וזהו שכתוב].

"We are impure through the soul of a man": this is Avihu. But Nadav was of the level of ruach, and they did not need sprinkling on his account at all. And of him it is said, "And may a generous (nedivah) spirit uphold me." And this is what is said, "Who leads Yosef like a flock."

כי בזמן הגלות הנהגת ישראל הוא בבחי' יוסף שהוא מבחי' חלום מעולם העגולים כו'. ולכן נק' בן פור"ת אותיות פות"ר ותופ"ר שמחבר כו'. ולכן היה פותר חלומות:

For in the time of exile the leadership of Israel is on the level of Yosef, which is from the level of the dream, from the world of circles, etc. Therefore he is called ben poras (פורת), whose letters are poser (פותר, "interprets") and tofer (תופר, "sews"), which joins, etc. And therefore he interpreted dreams.

TORAH OHR • PARSHAS VAYEISHEV • MAAMAR 4

בכ"ה בכסליו יומי דחנוכה כו' שכשנכנסו יונים להיכל וכו'

On the Twenty-Fifth of Kislev

1 בכ"ה בכסליו יומי דחנוכה כו' שכשנכנסו יונים להיכל וכו'. וכשגברו מלכות בית חשמונאי ונצחום לא מצאו

"On the twenty-fifth of Kislev [begin] the days of Chanukah," etc.: "for when the Greeks entered the Sanctuary," etc., "and when the royal house of the Hasmoneans prevailed and defeated them, they found

אלא פך א' של שמן כו'. לשנה אחרת קבעום ח' י"ט בהלל והודאה. להבין ענין הלל וענין הודאה.

only one cruse of oil," etc. "The following year they established them as eight festive days, with Hallel and thanksgiving." We need to understand the matter of Hallel and the matter of thanksgiving.

וגם להבין למה תקנו בנס זה להדליק נרות זכר למקדש שמצאו פך א' של שמן כו' ולא תקנו כן בשאר נסים.

We also need to understand why, for this miracle, they instituted the lighting of lamps in remembrance of the Temple, where they found one cruse of oil, etc., whereas they did not institute the same for other miracles.

וגם מה ענין נרות להלל והודאה. אך הענין הוא דכתיב נר מצוה ותורה אור כו'. ויובן בהקדים לבאר ענין המנורה שבבהמ"ק [שבבית המקדש] שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] וכי לאורה הוא צריך כו'.

And also: what do lamps have to do with Hallel and thanksgiving? But the explanation is that it is written, "For a mitzvah is a lamp and the Torah is light," etc. This will be understood by first explaining the matter of the Menorah in the Holy Temple, of which our Sages, of blessed memory, said, "Does He then need its light?" etc.

2 והנה כתיב ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה. ובבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה. שבלילה היה מדליק כל ז' הנרות ולמחר מדשנם ומטיבם

Now, it is written, "And when Aaron kindles the lamps at dusk, he shall burn it [the incense]," and, "In the morning, when he prepares the lamps, he shall burn it." For at night he would light all seven lamps, and the next day he would clear their ashes and prepare them,

ולא היה מדליק אלא נר המערבי שהוא נר ששי שממנו היה מתחיל ובו היה מסיים.

and he would light only the western lamp, which is the sixth lamp, from which he would begin and with which he would conclude.

והענין כי הנרות הם המדות לך ה' הגדולה והגבורה כו' והן ז' נרות כנגד ז' מדות.

The explanation is that the lamps are the emotive attributes (middos): "Yours, G-d, are the greatness and the might," etc.; they are seven lamps, corresponding to the seven middos.

3 והנה בכל מדה ומדה יש זה לעומת זה בקליפה נגד הקדושה והן יונקות מן הקדושה

Now, in each and every attribute there is "the one opposite the other": in kelipah (the husk), over against holiness, and they draw their nourishment from holiness.

כמו מאהבה שבקדושה נמשך בהשתלשלות המדרגות להיות תאוה גשמית. וכן מיראה שבקדושה יראה רעה וכעס וכה"ג [וכהאי גוונא].

For example, from love in holiness there is drawn down, through the chain of descending levels, [what comes] to be physical lust; and likewise from awe in holiness [comes] evil fear, and anger, and the like.

4 וצריך לבררם ולהפכם להתכלל בקדושה עליונה שתהיינה המדות כולן להי' בבחי' בטול לך ה' הגדולה והגבורה כו'.

And they must be refined and transformed, to be absorbed into supernal holiness, so that all the attributes will be for G-d in a state of self-nullification (bittul): "Yours, G-d, are the greatness and the might," etc.

והבירור הוא בחכמה כי בחכמה אתברירו כו'. והחכמה הוא בחי' אור להאיר את המדות ולזככן.

The refinement is through Chochmah (wisdom), for "through Chochmah they are refined," etc. And Chochmah is a light, to illuminate the attributes and to purify them.

ובלילה שהוא זמן החשך היה צריך להאיר את כל ז' הנרות דהיינו להמשיך אור החכמה בכל מדה ומדה בפ"ע [בפני עצמו]

At night, which is the time of darkness, it was necessary to light all seven lamps, that is, to draw the light of Chochmah into each and every attribute on its own,

משא"כ ביום היה די בהדלקת נר הו' שהוא עיקר ההשפעה וממילא היה נמשך אור החכמה בכל המדות.

whereas by day it was enough to light the sixth lamp, which is the principal channel of influence, and of itself the light of Chochmah would be drawn into all the attributes.

5 והנה יש עולם שנה נפש וכשם שהיה אהרן ממשיך המשכת אור החכמה בעולם שהן ז' בחי' ומדות עליונות שבסדר והנהגת העולם כך היה ממשיך אור החכמה בנפש ישראל

Now, there is "world, year, soul." Just as Aaron would draw down the light of Chochmah into the world, [into] the seven levels and supernal attributes in the order and conduct of the world, so too he would draw down the light of Chochmah into the souls of Israel,

שהם יוצאי ירך יעקב שבעים נפש נגד בחי' ז' הנרות והם יוצאי ירך יעקב יו"ד עקב דהיינו בחי' יו"ד הוא בחי' חכמה הנמשכת ומשתלשלת בבחי' עקב וסוף המדרגות התחתונות.

who are "those who came out of Jacob's thigh, seventy souls," corresponding to the seven lamps. They are "those who came out of the thigh of יעקב (Jacob)": yud-ekev ("heel"), that is, the yud, which is Chochmah, drawn down and descending into the level of the heel, the end of the lowest levels.

6 וזהו וידו אוחזת בעקב עשו כי ידו אותיות יו"ד אוחזת את העקב של עשו לבלתי נתון לו תוקף התפשטות וממשלה רק להכניעו תחת הקדושה ולאכפי' לס"א [ולאכפיא] [לסטרא אחרא].

This is [the meaning of] "and his hand was grasping Esau's heel": for ידו ("his hand") has the letters of יו"ד (yud), which grasps the heel of Esau so as not to give it the strength to expand and rule, but only to subdue it beneath holiness and to subjugate the sitra achra (the other side).

וזה היה ענין המשכת אהרן בהעלותו את הנרות להמשיך בחי' יו"ד של יעקב הוא אור החכמה לבחי' עקב כדי שתהיינה גם מדות הטבעיי' [הטבעיים] שבנפש הבהמית עולות ונכללות בקדושה.

And this was the meaning of what Aaron drew down when he kindled the lamps: to draw the yud of Jacob, the light of Chochmah, to the level of the heel, so that even the natural attributes in the animal soul will rise and be absorbed into holiness.

7 והנה כתיב ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה וכן בבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה.

Now, it is written, "And when Aaron kindles the lamps at dusk, he shall burn it," and likewise, "In the morning, when he prepares the lamps, he shall burn it."

בהעלות והדר יקטירנה וכן בבקר וכמ"ש בסדר המערכה הטבת שתי נרות קודמת לקטורת. ולהבין ענין הקטרת שהיה אחר הדלקת והטבת שתי נרות הוא כי

[First] "when he kindles," and then "he shall burn it," and likewise in the morning; as it is stated in the order of the Temple service, the preparing of two lamps precedes the incense. To understand the matter of the incense, which came after the lighting and after the preparing of two lamps: it is because

הנה ענין הנרות כבר מבואר למעלה שהוא ענין העלאת המדות שירדו ונשתלשלו בגשמיות הנה"ב [הנפש הבהמית] שתהיינה עולות ונכללות בקדושה. אך הקטרת הוא ענין העלאת האותיות שהן במחדו"מ [במחשבה דבור ומעשה] לבושי המדות שהן בחי' דומם.

the matter of the lamps has already been explained above: it is the raising up of the attributes that descended and were drawn down into the physicality of the animal soul, so that they rise and are absorbed into holiness. But the incense is the raising up of the letters, those of thought, speech and action, the garments of the attributes, which are of the level of the inanimate.

8 ואותיות דקדושה נק' חומת בת ציון חומה של אבנים שתי אבנים בונות שני בתים כו' כנודע.

The letters of holiness are called "the wall of the daughter of Zion," a wall of stones: "two stones build two houses," etc., as is known.

וכמ"ש במ"א ע"פ גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלקינו אימתי נק' גדול כשהוא בעיר אלקינו כו'.

And as is explained elsewhere on the verse, "Great is G-d and much praised, in the city of our G-d": when is He called great? When He is in the city of our G-d, etc.

9 והנה אותיות של המחדו"מ [המחשבה דבור ומעשה] שנפלו בגשמיות תחת ממשלת הקליפות וסט"א [וסטרא אחרא] אין להם עלייה ע"י המשכת אור החכמה כי אין אור החכמה אלא במדות עצמן אהוי"ר [אהבה ויראה] כו'

Now, the letters of thought, speech and action that fell into physicality, under the dominion of the kelipos and the sitra achra, have no ascent through the drawing down of the light of Chochmah, for the light of Chochmah is only in the attributes themselves, love and awe, etc.,

שהן בחי' רוחניות (עמ"ש ע"פ וייצר כו' בפ' בראשית) אבל גשמיות האותיות אין להם עלייה כ"א ע"י הקטורת שסממני הקטרת היו מדברים שאין בהם טעם כלל ואינם ממין

which are of a spiritual nature (see what is explained on "And [G-d] formed," etc., in Parshas Bereishis). But the physicality of the letters has no ascent except through the incense: for the spices of the incense were of things that have no taste at all and are not of the category

מאכל כלל הרי הן בבחי' דומם ובהקטרתן נעשה בחי' ריח העולה למעלה שמשיב את הנפש אשה ריח ניחוח להוי"ה שע"י הריח נעשה ניחוח דהיינו ירידה להשתלשלות המשכת בחי' הוי"ה יו"ד חכמה כו':

of food at all, so they are of the level of the inanimate; and by burning them there comes to be a fragrance that rises upward and restores the soul: "a fire-offering, a pleasing fragrance to Havayah." For through the fragrance there comes to be nichoach ("pleasing"), that is, a descent into the chain of descent, a drawing down of the level of Havayah, [whose] yud [is] Chochmah, etc.

10 והנה כ"ז [כל זה] היה בבהמ"ק [בבית המקדש] שהיו מקריבין קרבנות ועכשיו היא התפלה במקום הקרבנות. ולהבין ענין זה בתפלה.

Now, all this was in the Holy Temple, where they would offer sacrifices; and now prayer is in place of the sacrifices. We need to understand this in [terms of] prayer.

הנה בסדר המערכה היה דם התמיד קודם להטבת שתי נרות ונרות לקטרת וקטרת לאברים נמצא שדם התמיד קודם לנרות וקטרת ואברי התמיד אחר נרות וקטרת.

In the order of the Temple service, the blood of the tamid (the daily offering) came before the preparing of two lamps, the lamps before the incense, and the incense before the limbs. It follows that the blood of the tamid came before the lamps and incense, and the limbs of the tamid after the lamps and incense.

ויובן ענין זה בעבודת ה' בתפלה. כי הנה עיקר העבודה בק"ש [בקריאת שמע] ותפלה הוא למסור נפשו בק"ש [בקריאת שמע].

This will be understood in the service of G-d in prayer. For the essence of the service in the Shema and prayer is to give over one's soul in the Shema.

11 והנה יש ב"פ [ב' פעמים] מס"נ [מסירות נפש] למסור נפשו באחד. ובכל נפשך אפילו נוטל את נפשך כו'. ולהבין מהו ענין ב"פ [ב' פעמים] מס"נ [מסירות נפש] הללו

Now, there are two kinds of self-sacrifice (mesirus nefesh): to give over one's soul in "One," and "with all your soul: even if He takes your soul," etc. To understand what these two kinds of self-sacrifice are:

הנה למס"נ [למסירות נפש] באחד קאי על נה"א [נפש האלקית] שהיא בבחי' ביטול ממש וכמ"ש חי ה' אשר עמדתי לפניו. בחי' עמידה היא ביטול באוא"ס [באור אין סוף] ב"ה ממש.

self-sacrifice in "One" refers to the G-dly soul, which is in a state of actual self-nullification, as it is written, "As G-d lives, before Whom I have stood." The state of standing is self-nullification in the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself.

12 ובחי' ובכל נפשך היינו שגם בחי' נה"ב [נפש הבהמית] הי' [היה] בבחי' אתכפייא ואתהפכא כו' שמס"נ [שמסירות נפש] זו אינה באחד

And the level of "with all your soul" means that the animal soul too should be in a state of subjugation and transformation (iskafya and is'hapcha), etc.; for this self-sacrifice is not in "One"

אלא בבחי' ברוך שם כבוד מלכותו כו'. והענין כי הנה נודע שבחי' ממלא כ"ע [כל עלמין] וסוכ"ע הכל נק' בחי' שמי בלבד.

but in the level of "Blessed be the name of the glory of His kingdom," etc. The explanation is that, as is known, the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin) and of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) is all called only the level of "My Name."

13 וכמאמר מלך משובח ומפואר עדי עד שמו הגדול. ועדי עד פי' כל העליות שמעולם עד עולם בעילוי אחר עילוי עוה"ב [עולם הבא] וג"ע [וגן עדן] העליון וימות המשיח ותחה"מ [ותחיית המתים] וכמה רבוא רבבות עולמות והיכלות המבואר בזוהר.

As in the saying, "King, praised and glorified forever and ever (adei ad), is His great Name." "Forever and ever" means all the ascents from world to world, elevation after elevation: the World to Come, the Upper Garden of Eden, the days of Mashiach and the Resurrection of the Dead, and the many myriads of myriads of worlds and chambers explained in the Zohar.

14 ובאמת יש הרבה יותר עד אין קץ וכמ"ש ולגדודיו אין מספר וגדודיו הן מלאכים שהן בחי' חיצוני' העולמות ומכ"ש [ומכל שכן] נשמות שהן פנימי' [פנימיות / פנימית] עולמות אין זה אלא בבחי' שמו שם כבוד מלכותו.

In truth there are far more, without end, as it is written, "His troops are without number"; His troops are the angels, which are the outer dimension of the worlds, and all the more so the souls, which are the inner dimension of the worlds. Yet all this is only at the level of "His Name," the name of the glory of His kingdom.

כמשל התפשטות המלך במדינה שרק שמו הולך בכל מדינות מלכותו ולא עצמותו ומהותו כך כביכול התפשטות החיות הנמשך

As in the analogy of the extension of a king through his country: only his name goes out through all the provinces of his kingdom, not his essence and being. So too, so to speak, the extension of the life-force drawn

מאור א"ס ב"ה להחיות כל הברואים ונפש כל חי אין התפשטות והמשכה זו רק בבחי' שם שהוא רק זיו והארה בבחי' התפשטות בלבד ונק' אא"ס [אור אין סוף]

from the Infinite Light, blessed be He, to give life to all the creatures and the soul of every living thing: this extension and drawing down is only at the level of a "name," which is only a radiance and illumination, merely an extension, and it is called the Infinite Light (Or Ein Sof).

אבל עצמות א"ס ב"ה ממש הוא רם ונשא כי אני ה' לא שניתי כתיב ואין ערוך אליו יתי' אפי' [אפילו] כערך טפה מים אוקינוס כו'.

But the very essence of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, is exalted and lofty, for it is written, "For I, G-d, have not changed," and there is no comparison to Him, blessed be He, not even as a drop compares to the ocean, etc.

15 והנה הנשמה ונפש האלקי' מחמת שהיא בבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] העולמות היא בטלה ונכללת ביחוד עליון ב"ה לגבי אור א"ס ב"ה ממש מחמת ששורה ומאיר עליה אור

Now, the soul, the G-dly soul, because it is of the inner dimension of the worlds, is nullified and absorbed in the higher unity (yichuda ila'ah), blessed be He, before the Infinite Light, blessed be He, itself; because there rests and shines upon it the light

א"ס ב"ה ומשכלת ומתבוננת ברוממותו יתי' איך שאין להעריך אליו ואני ה' לא שניתי כו'. אבל בהשתלשלות וירידת המדרגות עד סוף המדרגות תחתונות דנה"ב [דנפש הבהמית] המלובשת בגוף הגשמי ממש.

of the Infinite One, blessed be He, and it contemplates and meditates on His exaltedness, blessed be He: how nothing can be compared to Him, and "I, G-d, have not changed," etc. But in the chain of descent and the lowering of the levels, down to the end of the lowest levels, [that is, the level] of the animal soul enclothed in the actual physical body:

הנה הגשמי הוא מסך מבדיל ומפריד היחוד עליון מחמת שנראה לעיני בשר ליש ודבר נפרד ומ"מ ע"י ירידת הנשמה ונפש אלקי' שלא ירדה בשביל עצמה

the physical is a screen that separates and divides [it] from the higher unity, because to eyes of flesh it appears as a being and a separate thing. Nevertheless, through the descent of the soul, the G-dly soul, which did not descend for its own sake,

שהרי גם קודם ירידתה היתה בבחי' אשר עמדתי כו' אלא הירידה היא צורך עליי' [עלייה] נפש הבהמית היא להאיר לה הארה מיחוד עליון ב"ה שתוכל גם היא לעלות וליכלל באא"ס [באור אין סוף] ב"ה.

for even before its descent it was at the level of "before Whom I have stood," etc.; rather, the descent is for the sake of the ascent of the animal soul: to shine upon it an illumination from the higher unity, blessed be He, so that it too can rise and be absorbed into the Infinite Light, blessed be He.

16 והארה והמשכה זו היא מבחי' ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. דהיינו ע"י התבוננות שכל מה שנראה ליש ונפרד אין זה

This illumination and drawing down is from the level of "Blessed be the name of the glory of His kingdom forever and ever": that is, through contemplating that everything that appears as a being and separate is nothing

אלא בחי' זיו ושם כבוד מלכותו. ואי לזאת יהיה היש בטל כמו זיו השמש בשמש כו' וכמ"ש במ"א.

but a radiance, the name of the glory of His kingdom. Therefore the being will be nullified, like the radiance of the sun within the sun, etc., as is explained elsewhere.

17 והנה בעליית נה"ב [נפש הבהמית] להתכלל באור א"ס ב"ה גדול מאד ורב כחה שהיא בחי' בע"ת [בעלי תשובה] דמשכין בחילא יתיר.

Now, in the ascent of the animal soul to be absorbed into the Infinite Light, blessed be He, very great and abundant is its power, for it is of the level of baalei teshuvah (those who return), who "draw with greater force."

כי נה"ב [נפש הבהמית] נלקחה מחיות הקודש שבמרכבה. והחיות נושאות את הכסא ודמות כמראה אדם עליו מלמעלה.

For the animal soul was taken from the holy Chayos of the Chariot. And the Chayos carry the Throne, and "the likeness as the appearance of a man upon it from above."

18 וברעש גדול מתנשאים. וזה היה ענין דם התמיד צפונה לפני הוי"ה שהקרבנות היו בנפש הבהמה להעלותה לשרשה שנלקחה מבחי' פני שור שבמרכבה.

"And with a great noise they rise up." This was the meaning of the blood of the tamid, [slaughtered] "on the north side before Havayah": for the sacrifices were of the soul of the animal, to raise it to its root, from which it was taken, the level of the face of the ox in the Chariot.

והתמיד היה מקדשי קדשים ששחיטתן בצפון בחי' גבורה שמהשמאל בחי' רעש גדול. וגם צפונה צפון ה'

The tamid was of the most holy offerings, which are slaughtered in the north, the level of Gevurah (restraint), which is from the left, the level of "a great noise." Moreover, צפונה ("on the north side") [is] צפון ה', "the hidden hei,"

דהיינו בחי' ה' אחרונה של שם הוי"ה שהוא בחי' העלם וצמצום א"ס ב"ה שמחמת זה היה הרעש.

that is, the level of the final hei of the Name Havayah, which is the level of the concealment and tzimtzum (contraction) of the Infinite One, blessed be He; and because of this there was the noise.

וזהו צפונה לפני הוי"ה. שמבחי' צפונה שהוא בחי' רעש גדול מתנשאים ונושאים את הכסא דמות כמראה אדם למעלה מבחי' אדם לפי ששרשם מעולם התהו לפני מלך מלך לבני ישראל.

This is "on the north side before Havayah": from the level of "the north side," which is the level of "a great noise," they rise up and carry the Throne, the likeness as the appearance of a man, above the level of man; because their root is from the World of Tohu, "before any king reigned over the children of Israel."

19 והנה הוי"ה יו"ד חכמה כו' בחי' אדם. משא"כ ברעש גדול מתנשאים למעלה מבחי' אדם. וזהו לפני הוי"ה מקור בחי' הוי"ה שמשם נמשך להיות התהוות בחי' הוי"ה.

Now, Havayah, [whose] yud [is] Chochmah, etc., is the level of man; whereas "with a great noise they rise up" above the level of man. This is "before Havayah": the source of the level of Havayah, from which is drawn the very coming-into-being of the level of Havayah.

והנה כמו שדם התמיד היו מקריבים מנפש הבהמה ממש כך התפלה במקום הקרבנות היא בעליות והתכללות נפש הבהמית שבאדם שהיא ג"כ ברעש גדול בחי' רשפי אש והתלהבות בתשוקה וצמאון כו'.

And just as they would offer the blood of the tamid, from the actual soul of the animal, so prayer, in place of the sacrifices, is the ascent and absorption of the animal soul within a person, which is also "with a great noise": the level of flashes of fire and fervor, in yearning and thirst, etc.

20 וזהו אדם ובהמה תושיע הוי"ה בחי' בהמה שבאדם תושיע להיות בה ג"כ המשכת בחי' הוי"ה.

This is "Man and beast You save, Havayah": the beast within man You save, so that in it too there be a drawing down of the level of Havayah.

וצמאון זה ותשוקה זאת היא בחי' בכל לבבך. שבלב יש ב' חללים חלל הימני מלא אויר ורוח.

This thirst and this yearning are the level of "with all your heart." For in the heart there are two chambers: the right chamber is full of air and breath,

וחלל השמאלי מלא דם שהדם הוא הנפש רביעית דם שהנפש תלוי בו משכנו בלב ששם יסוד האש והחום הטבעי.

and the left chamber is full of blood, for "the blood is the soul"; the revi'is of blood on which the soul depends has its dwelling in the heart, where the element of fire and the natural heat are found.

כנודע שכנפי הריאה מנשבי' [מנשבים] על הלב לקררו מחמימות ושם הוא משכן התשוקה וצמאון האלקי להעלות ולהתכלל באוא"ס [באור אין סוף] ב"ה:

As is known, the lobes of the lungs blow upon the heart to cool it from its heat. And there is the dwelling-place of the G-dly yearning and thirst, to rise and be absorbed into the Infinite Light, blessed be He.

21 והנה אחרי בחי' ההעלאה והתכללות זו רוח אייתי רוח ואמשיך רוח להמשיך אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה למטה כמים הפנים.

Now, after this ascent and absorption, "spirit brings spirit and draws down spirit": to draw the Infinite Light, blessed be He, down below, "as water [reflects] face to face."

כשם שמבטל א"ע [את עצמו] מיש לאין כך נמשך מלמעלה מאין ליש שתהא השראת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש למטה כמו למעלה.

Just as one nullifies oneself, from being to nothing, so there is drawn down from above, from nothing to being, so that the Infinite Light, blessed be He, itself will rest below as above.

22 ובכל נפשך בכל כחות הנפש מחדו"מ [מחשבה דבור ומעשה]. וגם כל נפש כלולה מנר"נ [מנפש רוח נשמה]. ועיקר הנפש היא המשכלת כ"ח לפום שעורא דיליה. יש מארי מקרא. ויש מארי משנה ותלמוד.

"With all your soul": with all the powers of the soul, thought, speech and action. Also, every soul comprises nefesh, ruach and neshamah. And the main part of the soul is the intellectual one, each according to his measure: there are masters of Scripture, and there are masters of Mishnah and Talmud.

וזהו ענין הדלקת הנרות. אלא שבין הערבים מדליק כל ז' הנרות ובבקר בשעת הטבת שתי נרות היה מדליק נר הששי אחר הטבתו ואח"כ מדליק נר הז'.

This is the matter of lighting the lamps. Except that at dusk he lights all seven lamps, while in the morning, at the time of preparing two lamps, he would light the sixth lamp after preparing it, and afterwards light the seventh lamp.

23 והוא כענין ותורה אור להיות מאיר אור התורה בכל נפשך נפש השכלי' [השכלית]. ומזה בא לבחי' ובכל מאדך בכל ממונך היא בחי' הצדקה שהיא סתם מצוה מעשיית.

It is like "and the Torah is light": that the light of the Torah should shine in "with all your soul," the intellectual soul. From this one comes to the level of "with all your might," with all your wealth, which is the level of charity (tzedakah), which is [what is called] "mitzvah" without qualification, a mitzvah of action.

כנודע שהמצות שהן בעשייה גשמי' [גשמיים / גשמיות / גשמית] הן בבחי' קטרת הנעשה מסממנים שאין בהם טעם ואינם ממין מאכל.

As is known, the mitzvos that are done in physical action are of the level of the incense, which is made of spices that have no taste and are not of the category of food.

24 ומהם נעשה בחי' ריח העולה למעלה לחזק את המוח ולהשיב את הנפש שראשית גילוי כלליות הנפש הוא במוחין שבראש ופעולות הריח היא שלא תהיה הנפש בבחי' הסתלקות מן המוחין רק שתשוב ותתגלה מהעלם אל הגילוי.

From them there comes to be a fragrance that rises upward, to strengthen the mind and to restore the soul. For the first revelation of the soul as a whole is in the intellect (mochin) in the head, and the action of fragrance is that the soul should not be withdrawn from the intellect, but should return and be revealed, from concealment into revelation.

25 וכך הוא ענין המצות. וכללותן היא מצות הצדקה. שעליה נאמר וצדקה תרומם גוי. שמתרוממת ועולה למעלה מעלה. וכתיב וילבש צדקה כשריון וכובע ישועה בראשו.

So it is with the mitzvos, and their general and collective expression is the mitzvah of charity, about which it is said, "Charity exalts a nation": it is exalted and rises higher and higher. And it is written, "He put on charity as a coat of mail, and a helmet of salvation on His head."

שריון הוא מקשקשים רבים. וכך הנה כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול. להיות בחי' שריון שהוא מגן לכל החוסים בו.

A coat of mail is [made] of many scales. So too, each and every coin adds up to a great sum, to become a coat of mail, which is a shield for all who take refuge in it.

וכך הצדקה נעשה בחי' מגן ומחסה שלא יהיה יניקת הקליפה וסט"א [וסטרא אחרא]. ונעשה בחי' כובע ישועה בראשו:

So too charity becomes a shield and a refuge, so that there be no nurture for the kelipah and the sitra achra; and it becomes a "helmet of salvation on His head."

26 וביאור ענין זה הנה כתיב עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא. שמבחי' צדקה נעשה בחי' עטרת תפארת שיבה היא בחי' הדרת פנים יאר ה' פניו כו'

The explanation of this: it is written, "A crown of glory is gray hair; it is found in the way of charity." From charity there comes to be a "crown of glory, gray hair," which is the level of the majesty of the face, "May G-d make His face shine," etc.,

בחי' פנימיות היא בחי' תעלומות לב ופנימית הלב שמתאחדת עם המוח בבחי' תרין ריעין דלא מתפרשין. כי חיצוניות הלב אינה מתאחדת עם המוח שהמוח ברשותו להשכיל ולהתבונן בגדולת א"ס ב"ה.

the level of the inner dimension, which is the level of "the hidden things of the heart," the inner dimension of the heart, which becomes one with the mind as "two companions who never part." For the outer dimension of the heart does not become one with the mind: the mind is in one's power, to understand and contemplate the greatness of the Infinite One, blessed be He,

27 ואעפ"כ [ואף על פי כן] חיצוניות הלב אינה ברשותו אבל פנימי' [פנימיות / פנימית] הלב היא מתאחדת ממש עם המוח. ומחמת הצדקה נעשה בחי' ריח המשיב את הנפש ומאיר גילוי המוח להתאחד בפנימית הלב.

and yet the outer dimension of the heart is not in one's power; but the inner dimension of the heart truly becomes one with the mind. And through charity there comes to be a fragrance that restores the soul and makes the revelation of the mind shine, to become one in the inner dimension of the heart.

וזהו שמן וקטורת ישמח לב. זה הקב"ה דכתיב צור לבבי. דכמו שהלב ממשיך חיות לכל האיברים. כך הנה כתיב ואתה מחיה את כלם.

This is "Oil and incense gladden the heart": this is the Holy One, blessed be He, as it is written, "the Rock of my heart." For just as the heart draws life-force to all the limbs, so it is written, "And You give life to them all."

28 ושמחת הלב היינו בחי' גילוי פנימיות דהיינו בחי' פנימית אור א"ס ב"ה אין ערוך אליו כו'.

The gladness of the heart is the revelation of the inner dimension, that is, the inner dimension of the Infinite Light, blessed be He, to which nothing compares, etc.

וע"י הצדקה שהוא בחי' בטול היש לאין שנותן חיי נפשו מיגיעו. נמשך מלמעלה המשכה ליש מאין ממש הוא בחי' פנימית אור א"ס ב"ה ממש.

And through charity, which is the nullification of being into nothing, for one gives the life of his soul from his toil, there is drawn from above a drawing down into being from actual nothing, which is the inner dimension of the Infinite Light, blessed be He, itself.

29 וזו היא בחי' עושים רצונו של מקום. כי הנה רצון הוא בבחי' שינוי. ואני הוי"ה לא שניתי כתיב.

This is the level of "doing the will of the Omnipresent (Makom)." For will is subject to change, and it is written, "I, Havayah, have not changed."

אלא ישראל עושים רצונו ש"מ [של מקום] להיות התפשטות רצונו ית' בבחי' מקום שהן הן המצות שהן רצונו ית' המלובשות בעשי' [בעשיה] גשמית בבחי' מקום וזמן.

But Israel do the will of the Omnipresent, [causing] His will, blessed be He, to extend into the dimension of place: these are the mitzvos, which are His will, blessed be He, enclothed in physical action, in place and time.

30 ותרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן הם תר"ך עמודי אור. כמו עמוד המחבר מעלה ומטה להיות אוא"ס [אור אין סוף] שבבחינת פנימית שלמעלה מעלה מגדר עלמין שורה ומתלבש בבחי' רצון בתרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן המלובשות בגשמיות.

The 613 mitzvos of the Torah and the seven of the Rabbis are 620 pillars of light, like a pillar that connects above and below: so that the Infinite Light, blessed be He, of the inner dimension, which is far above the bounds of the worlds, rests and is enclothed, as will, in the 613 mitzvos of the Torah and the seven of the Rabbis, which are enclothed in physical things.

31 ולכך נק' מעשה הצדקה כובע ישועה. כי ישועה מלשון וישע ה' אל הבל כו'. שפונה אל תפלתו דהיינו שגורם להיות הקב"ה פונה בעצמו ובכבודו להמשיך גילוי עצמותו ומהותו ממש.

Therefore the act of charity is called a "helmet of salvation (yeshuah)." For yeshuah is from the same root as "And G-d turned (vayisha) to Hevel," etc., meaning that He turned to his prayer: that is, [charity] causes the Holy One, blessed be He, to turn with His own Self and His glory, to draw down the revelation of His very essence and being.

וגילוי זה מתחלק לש"ע [לש"ע (370)] נהורין והוא מקור התפארת שיבה בחי' הדרת פנים כדכתיב גבי כהנים ומגבעות תעשה להם לכבוד ולתפארת שהמגבעות שהם בחי' הכובע ישועה נמשך להיות בחי' תפארת שיבה והדרת פנים.

This revelation divides into 370 lights, and it is the source of "the glory of gray hair," the majesty of the face; as it is written of the Kohanim, "And you shall make them caps, for honor and for glory": the caps, which are the "helmet of salvation," are drawn down to become the "glory of gray hair" and the majesty of the face.

32 וזהו עטרת תפארת שיבה וכ"ז [וכל זה] בדרך צדקה תמצא כי מבחי' צדקה נעשה בחינת כובע ישועה להמשיך בחינת הדרת פנים יאר ה' פניו בחינת פנימיות כנ"ל. ואחר כך בחינת איברים. שבקרבנות היו שני דברים דם וחלב.

This is "A crown of glory is gray hair," and all this "is found in the way of charity": for from charity there comes to be the "helmet of salvation," to draw down the majesty of the face, "May G-d make His face shine," the level of the inner dimension, as explained above. And afterwards [comes] the level of the limbs; for in the sacrifices there were two things, blood and fat.

33 והדם קודם לנרות. וקטורת היא בחינת בכל לבבך והאיברים שהן החלב היה אחר הנרות והקטרת.

The blood precedes the lamps. The incense is the level of "with all your heart," and the limbs, which are the fat, came after the lamps and the incense.

והענין כי החלב הוא בחי' התענוג כמו שאנו רואים שמי שהוא בעל תענוג יש לו רבוי חלב.

The explanation is that the fat is the level of delight, as we see that one who lives in delight has much fat.

והיינו להיות כל חלב להוי"ה שיתענג על ה' בשמחה ובטוב לבב מרוב כל ולא יהיה

That is, "all the fat is for Havayah": that one should delight in G-d with joy and gladness of heart, more than from an abundance of everything, and not have

לו תענוג אחר כלל ועי"ז והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך כו'. ואנכי ממש מצוך כו' שעי"ז יהיה בעיניו מתיקות התורה כו':

any other delight at all. Through this, "these words which I command you," etc., [will be upon your heart]; and "I" Myself command you, etc., so that through this the sweetness of the Torah will be in his eyes, etc.

34 ומעתה נבא לבאר ענין חנוכה מה שמברכין להדליק נר חנוכה. ומה ענין חנוכת המזבח וחנוכת הבית.

Now we come to explain the matter of Chanukah, [and] why we bless "to light the Chanukah lamp"; and what is the matter of the dedication (chanukah) of the altar and the dedication of the House.

הנה כתיב חנוך לנער ע"פ דרכו. שהוא כשרוצים ללמדו. והרי הוא רחוק מזה צריך לחנכו.

It is written, "Train (chanoch) a youth according to his way": that is, when one wants to teach him and he is far from it, one must train him.

35 והחינוך הוא במתנות רבות שנותנים לו. אך הנה כתיב נער הייתי שרו ש"ע [של עולם] אמרו שהחיות המתפשט בכל העולמות לכל חד לפום שיעורא דיליה הוא בבחי' נער.

The training is through many gifts that are given to him. But it is written, "I was a youth (na'ar)," [which, the Sages] said, the Prince of the World said: the life-force that spreads through all the worlds, to each according to its measure, is at the level of a youth.

וכמ"ש והוא נער את בני בלהה כו'. שם הקטנה רחל. ה' קטנה בחי' מל' ה' אחרונה של שם הוי"ה להיות ומלכותו בכל משלה. להוות הנבראים מאין ליש הוא בבחי' קטנה לפי שהיא בבחי' גבולים ומצרים.

As it is written, "And he was a youth with the sons of Bilhah," etc.; [and] "the name of the younger one was Rachel." The small hei is the level of Malchus, the final hei of the Name Havayah, so that "His kingship rules over all"; bringing the creatures into being from nothing to something is at the level of the small one, because it is in the level of bounds and limits.

36 ולגבי א"ס ב"ה שכשמו כן הוא אין לו סוף כו' נק' כל כללות החיות בשם קטנות שאין ערוך אליו ית'. ולכן כתיב מי יקום יעקב כי קטן הוא.

Relative to the Infinite One, blessed be He, Who, as His name is so is He, has no end, etc., all of the life-force, taken as a whole, is called by the name "smallness," for it bears no comparison to Him, blessed be He. This is why it is written, "How will Jacob stand, for he is small?"

כי יעקב מבריח מן הקצה אל הקצה ומאחר שיש קצה בראש וקצה בסוף הרי יש לו בחי' גבול וה"ז [והרי זה] בבחי' קטן לגבי א"ס ב"ה.

For Jacob is the bar that runs from end to end; and since there is an end at the top and an end at the bottom, it has a limit, and so it is small relative to the Infinite One, blessed be He.

37 וכדי להמשיך אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש בקרבנות דם התמיד ונרות וקטרת ואברים היה המזבח קטן מהכיל

To draw down the Infinite Light, blessed be He, itself through the sacrifices (the blood of the tamid, the lamps, the incense and the limbs), the altar was too small to contain [it].

ולכן התנדבו הנשיאים לחנוכת המזבח רבוי מתנות לחנך את המזבח והיה מתנתם מרובה מזה שהקריבו עליו בכ"י [בכל יום] את הכבש אחד כו' שהקריבו משל צבור של כל ישראל.

Therefore the Princes volunteered many gifts for the dedication of the altar, to dedicate the altar; and their gift was greater than what was offered on it every day, "the one lamb," etc., which was offered from the communal funds of all Israel.

38 והנשיאים לפי שהיו במעלה יותר משאר כללות ישראל נתנו לחנוכת המזבח מתנה מרובה קערות כסף ופרים וכבשים ועתודים

The Princes, because they were on a higher level than the rest of the community of Israel, gave a great gift for the dedication of the altar: silver bowls, bulls, lambs and he-goats,

כדי שיהיה כח בקרבנות של ישראל להמשיך אור דבר יום ביומו בקרבנות של כל יום ויום.

so that there would be power in the offerings of Israel to draw down light, "each day's matter on its day," in the offerings of each and every day.

וכך היה ענין הנרות דחנוכה בימי חשמונאי שהיונים לא בקשו לשלוח ידם רק להשכיחם תורתך ולהעבירם כו' וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] (בב"ר [בבראשית רבה] פ' ט"ז ופ' מ"ד) שאמרו כתבו לכם על קרן השור כו'.

So too was the matter of the Chanukah lamps in the days of the Hasmoneans: the Greeks did not seek to lay hands on them, but only "to make them forget Your Torah and to make them transgress," etc.; as our Sages, of blessed memory, said (Bereishis Rabbah, sections 16 and 44), that they said, "Write on the horn of the ox," etc.

ופי' לפי שכל העובדי כוכבים יש להם נה"ב [נפש הבהמית] מפני שור אלא שהם מקבלים מבחי' הפסולת והשמרי' [והשמרים] בחי' קרנים וטלפים שמרים ופסולת שאין

The explanation: all idol worshippers have an animal soul from the face of the ox, except that they receive from the level of the waste and the dregs, the level of horns and hooves, dregs and waste that do not

עולים ונכללי' [ונכללים] בקדוש' [בקדושה / בקדושת] פני שור שבמרכבי' [שבמרכבה] שנושאות את הכסא ודמות אדם שעליו מלמעלה שכח זה רק בהנפש אלקית שהוא מבחי' אדם שעל הכסא.

rise and become absorbed into the holiness of the face of the ox in the Chariot, [the Chayos] that carry the Throne and the likeness of a man upon it from above; for this power [exists] only in the G-dly soul, which is from the level of the man upon the Throne.

39 והנה"ב [והנפש הבהמית] היא מבחי' אדם שבחיות שבמרכבה ודמות אחד לארבעתן. ודמות פניהם פני אדם. ולכן יש להם כח להמשיך אור א"ס ב"ה ממש.

And the animal soul [of Israel] is from the level of man in the Chayos of the Chariot: "and the four of them had one likeness," "and the likeness of their faces was the face of a man." Therefore they have the power to draw down the Infinite Light, blessed be He, itself.

והיונים נתקנאו בישראל ורצו שגם ישראל יכתבו על קרן השור שיקבלו מבחי' קרנים וטלפים כנ"ל שלא ליכלל בקדושת אדם העליון.

The Greeks were envious of Israel and wanted Israel too to write on the horn of the ox, so that they would receive from the level of horns and hooves, as above, and not be absorbed into the holiness of the supernal Man.

וזהו שאין לכם חלק כו'. והישראל היו חלשים ומעטים בזמן ההוא ואעפ"כ [ואף על פי כן] מסרו נפשם על קדוש השם ובכח מס"נ [מסירות נפש]

This is [the meaning of] "that you have no portion," etc. Israel were weak and few at that time, and nevertheless they gave their lives for the sanctification of the Name; and by the power of self-sacrifice

הי' [היה] להם כח להמשיך אור התורה מחדש והמשכ' זו היא בבחי' חנוכה בחי' מתנה מרובה המשכת כובע ישועה להיות עטרת תפארת שיבה כו':

they had the power to draw down the light of the Torah anew. This drawing down is at the level of Chanukah (dedication), the level of an abundant gift, the drawing down of the "helmet of salvation" to become the "crown of glory, gray hair," etc.

40 וזהו ענין הלל והודאה כי הלל הוא ל' [לשון] שבח וגם לשון בהילו נרו כו'. הארה בבחי' גילוי

This is the matter of Hallel and thanksgiving. For hallel means praise, and it is also the language of "when His lamp shone (b'hilo)," etc.: illumination, in revelation.

וזה נמשך מזה כי מחמת השבח שמשבחים את האדם במעלות ומדות שיש בו מעוררים את המעלות ומדות שבו לצאת מהעלם לגילוי.

And the one follows from the other: for through the praise with which one praises a person for the virtues and qualities he has, one arouses the virtues and qualities within him to come out from concealment into revelation.

41 וזהו הללויה שיצא שם י"ה מהעלם לגילוי להיות בחי' יו"ד חכמה כו' מלמעלה מן החכמה

This is "Halleluyah": that the Name Yah should come out from concealment into revelation, so that there be the level of the yud, Chochmah, etc., from above Chochmah.

כי חכמה כ"ח מ"ה [מה] בגימטריא אדם והמשכת בחי' אדם שעל הכסא הוא מבחי' שלמעלה מעלה מבחי' אדם הוא בחי' אור א"ס ב"ה ממש ועי"ז נעשה בחי' שם י"ה תרין ריעין דלא מתפרשין

For חכמה (Chochmah) is כ"ח מ"ה ("the power of Mah"), and מ"ה has the numerical value of אדם ("man"); and the drawing down of the level of the man upon the Throne is from the level far above the level of man, the Infinite Light, blessed be He, itself. Through this there comes to be the Name Yah, "two companions who never part."

ואח"כ הללו את שם ה' להיות המשכת חכמה במדות שתהיינה גם המדות בבחי' בטול לך ה' הגדולה כו'.

And afterwards, "Praise the Name of G-d": that there be a drawing down of Chochmah into the attributes, so that the attributes too will be in a state of self-nullification, "Yours, G-d, is the greatness," etc.

אך כ"ז [כל זה] ההילול והשבח להמשיך מההעלם לגילוי הוא ע"י עבדי ה' שהם בבחי' עבדים שמקבלים עליהם עומ"ש [עול מלכות שמים] בבחי' שום תשים כו'

But all this praise and acclaim, to draw from concealment into revelation, is through "the servants of G-d," who are like servants who accept upon themselves the yoke of the kingdom of Heaven, in the manner of "you shall surely set [a king over you]," etc.

וכמ"ש במ"א שבחי' הלל והשבח הזה והמשכה זו היא בחי' מאה ברכות שחייב אדם לברך בכל יום שהוא בחי' הברכה והמשכה מהעלם אל הגילוי.

As is explained elsewhere, this level of praise and acclaim, and this drawing down, is the level of the hundred blessings that a person is obligated to recite every day, which is the level of blessing and drawing down from concealment into revelation.

42 וזהו יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם. מעתה מהתחל' [מהתחלת] הזמן שהוא בבחי' מלכותו ית' שאז שייך ל' [לשון] זמן מלך מלך כו'

This is "May the Name of G-d be blessed from now and forever." "From now": from the beginning of time, which is at the level of His kingship, blessed be He, for then the language of time applies, "[G-d] is King, [G-d] was King," etc.,

כמ"ש במ"א ועד עולם היינו שיומשך ויתפשט עד סוף כל המדרגות שיהי' [שיהיה] גילוי אלקות כו'.

as is explained elsewhere. "And forever": that it be drawn down and spread to the end of all the levels, so that there be a revelation of G-dliness, etc.

43 וכ"ז [וכל זה] בחי' הלל והללויה להמשיך מההעלם אל הגילוי. אבל בחי' הודאה הוא בחי' שוב שצ"ל רצוא ושוב ולמעלה נק' מטי

All this is the level of Hallel and Halleluyah, to draw from concealment into revelation. But thanksgiving is the level of "returning," for there must be "running and returning"; and above it is called "reaching

ולא מטי שבאמת אין אא"ס [אור אין סוף] ב"ה בגילוי ממש בזה"ז [בזמן הזה] כ"א לע"ל [לעתיד לבוא] ונגלה כבוד הוי"ה כי עין בעין כו'

and not reaching." For in truth the Infinite Light, blessed be He, is not actually revealed in this time, only in the Time to Come: "And the glory of Havayah will be revealed," "for eye to eye," etc.,

משא"כ עכשיו אין הגילוי רק בבחי' קול דודי דופק אני ישנה ולבי ער כו' ומשחרב בהמ"ק [בית המקדש] אין להקב"ה בעולמו אלא ד"א [ד' אמות] של הלכה כו'

whereas now the revelation is only in the manner of "The voice of my beloved knocks," "I sleep, but my heart is awake," etc.; and since the Holy Temple was destroyed, the Holy One, blessed be He, has in His world only the four cubits of halachah, etc.

ונמשך מזה בחי' הודאה ובטול לאור א"ס ב"ה הנמשך בתורתו ועבודתו. ודברי אשר שמתי בפיך. ואשים דברי בפיך. אני המשנה המדברת בפיך כו':

From this comes the level of thanksgiving and self-nullification before the Infinite Light, blessed be He, which is drawn down in His Torah and His service: "And My words which I have put in your mouth," "And I have put My words in your mouth," "I am the Mishnah speaking in your mouth," etc.

TORAH OHR • PARSHAS VAYEISHEV • MAAMAR 5

כה אמר ה' צבאות אם בדרכי תלך כו'...

Thus says G-d of Hosts: If you will walk in My ways

◇

1 כה אמר ה' צבאות אם בדרכי תלך כו' ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה. להבין מהו ענין מהלכים בין העומדים.

"Thus says G-d of Hosts: If you will walk in My ways, etc., and I will give you goings among these that stand." [We need] to understand what is meant by "goings among those that stand."

הנה נודע שהמלאכים נק' עומדים כמ"ש שרפים עומדים. וגם הנשמות קודם בואם לעוה"ז נק' ג"כ עומדים

Now it is known that the angels are called "standing," as it is written, "Seraphim stood." The souls too, before they come into this world, are likewise called "standing,"

כמ"ש חי ה' אשר עמדתי לפניו. רק אחרי ירידת הנשמות לעוה"ז בהתלבשותן בגוף ונפש הבהמית נק' מהלכים.

as it is written, "As G-d lives, before Whom I have stood." Only after the souls descend into this world, when they are enclothed in a body and an animal soul, are they called "goers."

2 והטעם שהמלאכים ונשמות נק' עומדים כי שרש התהוותם הוא מבחי' אותיות והמלאכים הם מאותיות הדבור כמ"ש וברוח פיו כל צבאם.

The reason the angels and the souls are called "standing" is that the root of their coming into being is from the level of letters. The angels are from the letters of speech, as it is written, "And by the breath of His mouth, all their host."

וישראל עלו במחשבה הם מאותיות המחשבה והאותיות הם בחי' דומם כמ"ש בס"י [בספר יצירה] שתי אבנים בונות כו' לפי שהן בטילות לגבי השכל המנהיגן

And Israel, who "arose in [G-d's] thought," are from the letters of thought. The letters are the level of the inanimate, as is said in Sefer Yetzirah, "Two stones build [two houses]," etc., because they are nullified before the intellect that directs them,

כי האותיות הן לפי השכל כו' ולכך נק' עומדים כבחי' דומם שאין להם בחי' הילוך.

for the letters follow the intellect, etc. Therefore they are called "standing," like the level of the inanimate, which has no quality of going.

3 ומ"ש ובשתים יעופף הרי שמצינו להם בחי' הילוך הוא ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] כשישראל אומרים קדושה למטה גם המלאכים אומרים קדוש למעלה ואז נאמר ובשתים יעופף וקרא זה אל זה כו'.

As for what is written, "And with two it would fly," where we do find a quality of going in them: this comes through an arousal from below. When Israel says the Kedushah below, the angels too say "Holy" above, and then it is said, "And with two it would fly," and "One called to another," etc.

אך להבין ביאור הדבר איך הוא אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] הנה נודע שיש ב' בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע.

But to understand the explanation of how there is an arousal from above through an arousal from below: it is known that there are two levels, the light that fills all worlds (memalei kol almin) and the light that encompasses all worlds (sovev kol almin).

פי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] היינו לפי סדר המדרגות בהשתלשלות וירידות המדרגות מעילה לעילה כו' ומהוה ומחיה לכאו"א [לכל אחד ואחד] לפי מזגו ותכונתו בבחי' השתלשלות ממש והשפעת והמשכת חיות זה הוא מבחי' מלכותו ית' מלכותך מכ"ע [מלכות כל עולמים] וכבוד הדר מלכותו.

The meaning of "fills all worlds" is: according to the order of the levels in the chain of descending worlds (hishtalshelus), the descent of the levels from cause to cause, etc. It brings into being and gives life to each one according to its temperament and nature, in the manner of an actual chain of descent. This flow and drawing down of life-force is from the level of His sovereignty, blessed be He: "Your kingship is a kingship over all worlds," and "the glorious splendor of His kingship."

פי' הדר הוא תפארת גדולתו ית' ברבוא רבבות עולמות אלף אלפין ישמשונה כו' ולגדודיו אין מספר שכל זה יקר תפארת גדולתו ית' ואין זה

The meaning of "splendor" (hadar) is the beauty of His greatness, blessed be He, in myriads upon myriads of worlds: "A thousand thousands serve Him," etc., and "Is there any number to His legions?" All this is the precious beauty of His greatness, blessed be He, and it is none other

אלא מבחי' מלכותו ית' וכל המלאכים זמירות יאמרו רק למלך אל חי וקים כי הוא לבדו פי' בבחי' עצמותו ית' מרום וקדוש כו'.

than from the level of His sovereignty, blessed be He. All the angels "utter songs" only "to the King, the living and enduring G-d," for He alone (meaning, in His very Essence, blessed be He) is "exalted and holy," etc.

4 וע"ז אומרים ג"פ [ג' פעמים] קדוש להיות המשכת קדושה עליונה מאא"ס [מאור אין סוף] ב"ה הסוכ"ע עד שיהיה הוי"ה צבאות ולהיות מכה"כ [מלא כל הארץ כבודו].

For this reason they say "Holy" three times: so that there be a drawing down of supernal holiness from the Infinite Light, blessed be He, that encompasses all worlds, until it becomes "Havayah Tzevaos," and so that "the whole earth is full of His glory."

ופי' כבודו התלבשותו וגם כבוד בגימ' [בגימטריא] ל"ב הם ל"ב נ"ח שבחי' התלבשות אא"ס [אור אין סוף] ב"ה היא בחכמה וכמ"ש (תהלים קד) מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית וכתיב מלאה הארץ קנינך.

The meaning of "His glory" is His enclothing. Also, kavod (glory) is numerically thirty-two: the thirty-two paths of wisdom. For the enclothing of the Infinite Light, blessed be He, is in Chochmah, as it is written (Psalms 104), "How many are Your works, O G-d! You made them all with wisdom," and it is written, "The earth is full of Your possessions."

קנינך הם בחי' קנה חכמה קנה בינה והן הן מלא כל הארץ שהוא ענין התלבשות אא"ס [אור אין סוף] ב"ה בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ונק' יחוד קוב"ה [קודשא בריך הוא] ושכינתיה:

"Your possessions" (kinyanecha) are the level of "Acquire wisdom, acquire understanding," and these are what "fill the whole earth." This is the enclothing of the Infinite Light, blessed be He, as the light that fills all worlds, and it is called the union of the Holy One, blessed be He, and His Shechinah.

5 והנה נודע כי תכלית ירידת הנשמה לעוה"ז לא ירדה בשביל עצמה כי הנשמה א"צ [אין צריך / אינו צריך] תיקון לעצמה

Now it is known that as for the purpose of the soul's descent into this world, it did not descend for its own sake, for the soul needs no rectification for itself.

אלא עיקר ירידתה להתלבש בנה"ב [בנפש הבהמית] כדי להיות בחי' אתכפייא ואתהפכא בנה"ב [בנפש הבהמית] עד שלא יהיה לה כ"א רצון א' לאביה שבשמים וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ.

Rather, the main [purpose] of its descent is to be enclothed in the animal soul, so that there be subjugation and transformation (iskafya and is'hapcha) in the animal soul, until it has no will but one, for its Father in heaven, as it is written, "Whom do I have in heaven? And besides You I desire nothing on earth."

6 והיינו ע"י נפש האלקית המתלבשת בה המשכלת ומתבוננת בה' אחד בק"ש [בקריאת שמע] שמע ישראל שמע ל' [לשון] הבנה איך הוא ית' אחד בשמים וארץ.

This is through the G-dly soul enclothed in it, which reflects and contemplates "G-d is One" in the Shema, "Shema Yisrael" ("shema" is a term for understanding): how He, blessed be He, is One in heaven and earth.

והח' והד' שהם ז' רקיעים והארץ וד' רוחות העולם כולם בטלים לבחי' האל"ף הוא יחודו ית' כי הוא לבדו הוא כמו קודם שנברא העולם כי אני ה' לא שניתי.

The ches and the dalet, which are the seven heavens and the earth and the four directions of the world, are all nullified to the aleph, which is His unity, blessed be He. For He alone exists as before the world was created: "For I, G-d, have not changed."

7 וברוך שאמר והיה העולם באמירה אחת. רק בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] שבחי' מלכותו ית' הוא שמחיה ומהוה את כל העולמות מאין ליש להיות נראה ונגלה לעיני בשר ליש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] כו'. ועי"ז ואהבת בכל לבבך בשני יצריך.

And "Blessed is He Who spoke, and the world came into being" with a single utterance. Only "Blessed be the name of His glorious kingdom forever and ever" [refers to] the level of His sovereignty, blessed be He, which gives life to and brings into being all the worlds from nothing to something, so that they appear and are revealed to eyes of flesh as a something, a thing unto itself, etc. And through this [comes] "You shall love [G-d] with all your heart": with both your inclinations.

אך קודם ק"ש [קריאת שמע] תקנו חכמים שתים לפניה לקיום הק"ש [הקריאת שמע] ומתחילין תחלה לספר מענין המלאכים איך שהם מקדישים ומעריצים כו' והאופנים ברעש גדול כו'.

But before the Shema the Sages instituted two [blessings] before it, for the fulfillment of the Shema. They begin by first recounting the matter of the angels, how they sanctify and extol, etc., and "the Ofanim, with a great noise," etc.

כי הנה להיות קיום ואהבת בשני יצריך שגם היצה"ר [היצר הרע] ישוב לאתכפיא ולאתהפכא הוא ע"י מלחמה גדולה

For the fulfillment of "You shall love" with both your inclinations, that even the evil inclination should come to subjugation and transformation, comes about through a great war,

וכמ"ש ולאום מלאום יאמץ וכתיב ויאבק איש עמו עד עלות השחר שעד עלות השחר לע"ל [לעתיד לבוא] כל ימי משך זמן הגלות הכל היא בבחי' מלחמה.

as it is written, "And one nation shall be stronger than the other nation," and it is written, "And a man wrestled with him until the break of dawn": until the break of dawn of the Time to Come, all the days of the length of the exile, everything is in a state of war.

8 וכתיב ורב יעבד צעיר בחי' רב הוא בחי' לפני מלך מלך כו'. אלא שירדה ונפלה בשבה"כ [בשבירת הכלים] כנודע.

And it is written, "And the elder shall serve the younger." The level of "elder" (rav) is the level of "before any king reigned," etc., except that it descended and fell in the shattering of the vessels, as is known.

וירידה זו מאיגרא רמא כו' היא צורך עליי' ע"י ישראל בנפשות אלקיות שבהם למשול ולשלוט על רוח הנה"ב [הנפש הבהמית] עד שתשוב להיות בבחי' אתכפיא ואתהפכא כו' ואין הדינין נמתקין אלא בשרשן.

This descent "from a high roof [to a deep pit]" is for the sake of an ascent, through Israel, with the G-dly souls within them, ruling and governing the spirit of the animal soul until it returns to be in a state of subjugation and transformation, etc. For judgments are sweetened only in their root.

9 ולכך א"א להכניע ולכבוש את רוח הנה"ב [הנפש הבהמית] תחת ממשלת הנה"א [הנפש האלקית] כ"א ע"י שרשה של הנה"ב [הנפש הבהמית] שמקור חוצבה ויסודתה בהררי קדש הוא מחיות הקדש שבמרכבה פני ארי' [אריה] פני שור כו'.

Therefore it is impossible to subdue and conquer the spirit of the animal soul under the rule of the G-dly soul except through the root of the animal soul, whose quarry and foundation is "in the holy mountains": from the holy Chayos of the Chariot, "the face of a lion, the face of an ox," etc.

ולכך צריך להזכיר לפניה תחלה איך שהמלאכים וחיות הקדש מקדישים וממליכים כו'. ומזה יבא לקיום הק"ש [הקריאת שמע] להיות ואהבת בכל לבבך בשני יצריך.

Therefore one must first mention, before it, how the angels and the holy Chayos sanctify and proclaim [His] kingship, etc. From this one comes to the fulfillment of the Shema, "You shall love [G-d] with all your heart": with both your inclinations.

והנה בק"ש [בקריאת שמע] ממשיכים לה בחי' בטול ממש בה' אחד במס"נ [במסירות נפש] ממש באור א"ס ב"ה הסוכ"ע עד שתתפשט לצאת מנרתקה כו':

And in the Shema one draws down to it a state of true self-nullification in "G-d is One," with actual self-sacrifice, in the Infinite Light, blessed be He, that encompasses all worlds, until it would expand to leave its sheath, etc.

10 והענין כמ"ש סוס ורוכבו רמה בים. שהסוס בטל לגבי רוכבו שבלתי הרוכב אין מעלת הסוס כלום

The matter is as it is written, "The horse and its rider He cast into the sea." The horse is nullified before its rider; without the rider, the horse's virtue is nothing.

אבל כשיש רוכב עליו ניכר מעלת הסוס ביותר שיכול לרוץ למקום שאין הרוכב יכול לילך מצד עצמו.

But when there is a rider on it, the horse's virtue is recognized all the more, for it can run to a place where the rider could not go on his own.

11 וכך בחי' נה"ב [נפש הבהמית] מצד עצמה היא מקושרת למטה אבל כשרוכב עליה הנה"א [הנפש האלקית] המתלבשת בה הנה זאת תהיה העלאת הנפש הבהמית ביתר שאת וביתר עז במס"נ [במסירות נפש] ממש.

So too the animal soul, of itself, is bound to what is below. But when the G-dly soul that is enclothed in it rides upon it, this becomes the elevation of the animal soul, with "greater eminence and greater power," with actual self-sacrifice.

והיינו לפי ששרשה ממקום עליון יותר מלפני מלך מלך כו' ורב יעבד כו'. ואזי גדול ורב כחה עד שבתפלת י"ח היא הממשכת ומשפעת המשכת בטול אא"ס [אור אין סוף] ב"ה במלאכים עד

This is because its root is from a higher place, from "before any king reigned," etc., and "the elder shall serve," etc. Then its power is great and abundant, so much so that in the Shemoneh Esreh prayer it is what draws down and bestows a flow of self-nullification toward the Infinite Light, blessed be He, into the angels, until

שהם אומרים קדוש כשישראל אומרים למטה. וזהו ענין באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שממטה למעלה להיות בטול באא"ס [באור אין סוף] ב"ה ממטה למעלה:

they say "Holy" when Israel says [it] below. This is the meaning of "through an arousal from below [comes] an arousal from above": from below upward, that there be self-nullification in the Infinite Light, blessed be He, from below upward.

12 והנה כך הוא בענין המשכת אא"ס [אור אין סוף] ב"ה מלמעלה למטה הוא ע"י ישראל בעסק התורה שהיא חכמתו ורצונו ית' בתרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן

Likewise with the drawing down of the Infinite Light, blessed be He, from above downward: it comes through Israel, in their occupation with the Torah, which is His wisdom and will, blessed be He, in the 613 commandments of the Torah and the seven of the Rabbis,

שהם תר"ך בגימ' [בגימטריא] כת"ר שהן הם בחי' כתר עליון בחי' כותרת ומקיף שלמעלה מעלה מבחי' סדר ההשתלשלו' [ההשתלשלות] ומשם ממשיכים ישראל הארת אא"ס [אור אין סוף] ב"ה הסוכ"ע.

which are 620, numerically equal to keser (crown). These are the level of the supernal Keser, the level of a crown and an encompassing [light] that is far above the order of the chain of descending worlds. From there Israel draws down the radiance of the Infinite Light, blessed be He, that encompasses all worlds.

13 וזהו שאחר ואהבת בכל לבבך ממטה למעלה אומרים והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך כו' המשכת הדברים האלה מבחי' אנכי ממש מלמעלה למטה כו' שלא יסתיר ולא יעלים כו'.

This is why, after "You shall love [G-d] with all your heart," [which is] from below upward, we say, "And these words which I (Anochi) command you," etc.: the drawing down of "these words" from the level of Anochi itself, from above downward, etc., so that it neither hides nor conceals, etc.

והמלאכים מקבלים מהם המשכת התורה הנמשכת בג"ע [בגן עדן] כמ"ש היושבת בגנים כו' וגם בעסק התורה בעוה"ז ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] על יש מהחכמים הגדולים שנתקבצו מלאכי השרת כבמזמוטי חתן וכלה כו'.

The angels receive from them the drawing down of the Torah that is drawn into the Garden of Eden, as it is written, "You who dwell in the gardens," etc. And also regarding Torah study in this world, our Sages said of some of the great sages that the ministering angels gathered as at the rejoicing of a groom and bride, etc.

14 ונמצא שהשפעת המלאכים מישראל היא בין מלמטה למעלה ובין מלמעלה למטה. וזהו ונתתי לך מהלכים בי' מיני הילוך ממטה למעלה וממעלה למטה. בין העומדים.

It follows that the angels' flow from Israel is both from below upward and from above downward. This is "I will give you goings": two kinds of going, from below upward and from above downward. "Among those that stand":

פי' בפנימיות העומדים. הם המלאכים להיות השפעת בחי' הילוך בבחינת פנימית המלאכים בין ממטה למעלה ובין מלמעלה למטה:

meaning, in the inner dimension of those that stand, who are the angels: that there be a flow of the quality of going into the inner dimension of the angels, both from below upward and from above downward.

15 אך הנה כ"ז [כל זה] אם בדרכי תלך כו'. והענין הוא כי הנה הכח הזה הניתן לישראל להיות בהם

But all this is "if you will walk in My ways," etc. The explanation is that this power given to Israel, that in them

ועל ידם העלאה והמשכה זו הוא לפי שהם בני יעקב הבריח התיכון מבריח מן הקצה אל הקצה.

and through them there be this ascent and drawing down, is because they are the children of Jacob, "the middle bar that runs through from end to end."

16 ועל ידי התומ"צ [התורה ומצות] שהן תר"ך עמודי אור כעמוד המחבר מעלה ומטה כו'. וזהו אם בדרכי תלך.

And [it is] through the Torah and mitzvos, which are 620 pillars of light, like a pillar that joins above and below, etc. This is "if you will walk in My ways."

דרך הוא המחבר מעיר לעיר כו'. וכל התורה והמצות נק' דרך שבהם ועל ידם ע"י כולם דוקא עוברת ההשפעה.

A way is what joins one city to another, etc. The whole Torah and the mitzvos are called a way, for in them and through them, through all of them specifically, the flow passes.

17 וכנודע שהטפה יורדת דרך כל האיברים כו'. ועז"נ [ועל זה נאמר] כל ארחות ה' חסד ואמת. שאין הילוך ההשפעה אלא בבחי' חסד דוקא. ובבחי' אמת דוקא.

As is known, the drop descends by way of all the limbs, etc. Of this it is said, "All the paths of G-d are kindness and truth": the flow goes only by way of kindness specifically, and by way of truth specifically.

אך א"א להיות מלמעלה למטה כ"א שיהי' [שיהיה] תחלה ממטלמ"ע [ממטה למעלה] כל האומר אין לי אלא תורה כו'.

But it cannot be from above downward unless it is first from below upward: "Whoever says, 'I have only Torah,'" etc.

18 ועוד זאת וגם אתה תדין את ביתי. תדין דינא דמלכותא דינא כי בדברים לא יוסר עבד היא הנה"ב [הנפש הבהמית].

And further: "And you too shall judge My house." "Judge": "the law of the kingdom is law." For "a servant will not be corrected by words": this is the animal soul.

וצריך להכותה בשבט לעולם ירגיז כו'. והיא בחי' זיעתן של חיות. כענין זיעה שבאדם שהיא שמחמת פחדו נעשה תגבורת האש על המים שבו.

It must be struck with a rod: "A person should always incite," etc. This is the level of the sweat of the Chayos, like a person's sweat, which comes when, from his fear, the fire in him overpowers the water in him.

19 ודוחה האש את המים לחוץ בבחינת זיעה. כך הנה כתיב ונהר די נור כו'. שהוא מזיעתן של חיות שהם בבריא' [בבריאה / בבריאת] ומשם יורד ליצירה ועשיה ונעשה נהר די נור על ראש רשעים יחול

And the fire pushes the water outward as sweat. So too it is written, "A river of fire," etc., which comes from the sweat of the Chayos, which are in Beriah; from there it descends to Yetzirah and Asiyah and becomes the river of fire [of which it is said], "It shall fall upon the head of the wicked."

דהיינו הזיעה שהיא בחי' המים שדוחה בחי' האש שלהם שזעים וחלים מאימת כסא. ומגודל הפחד יוצא' [יוצאת] מהם בחינת הזיעה שהיא בחינת המים.

That is, the sweat, which is the level of water, which their fire pushes out, for they tremble and quake from the dread of the Throne. From the greatness of the fear, sweat, which is the level of water, comes out of them.

שהיא בחינת השפעה והמשכה כמים. ומזה נעשה נהר די נור כו'. וכענין כעס על ההפוך הנמשך מחמת המשכת האהבה כו':

[Water] is the level of flow and drawing down, like water. From this the river of fire is made, etc. It is like anger at the opposite, which comes from the drawing down of love, etc.

20 ותדין את ביתי היא בחי' נה"א [נפש האלקית] כי היכל ה' המה. ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר כו'.

"You shall judge My house": this is the level of the G-dly soul, for "they are the sanctuary of G-d." "And they shall make Me a Sanctuary and I will dwell within them"; it does not say "within it," etc.

וגם אתה הוא יהושע הכהן הגדול הוא שושבינא דמטרוניתא בהעלותך את הנרות כו'. כהנא רבא חסד עלאה ואעפ"כ [ואף על פי כן] תדין בבחי' גבורות וע"ז תשמור את חצרי. חצרי הוא בחי' נה"ב [נפש הבהמית].

"And you too": this is Joshua the High Priest, who is the "groomsman of the Queen": "When you kindle the lamps," etc. The High Priest is supernal Chesed, and nevertheless "you shall judge" with the level of Gevuros, and through this "you shall guard My courtyards." "My courtyards" is the level of the animal soul.

כי ההפרש שבין בית לחצר הוא שבית מקורה בגג שהוא ענין פריסת אהל ומקיף מבחי' סוכ"ע. משא"כ חצר אינה מקורה כו'. וצריך שמירה.

For the difference between a house and a courtyard is that a house is covered by a roof, which is the spreading of a tent and an encompassing [light] from the level of the light that encompasses all worlds. A courtyard, however, is not roofed, etc., and needs guarding.

21 והנה אחר כ"ז [כל זה] ונתתי לך מהלכים בי בחי' הילוך כו'. והוא לע"ל [לעתיד לבוא] כי כהיום נק' בחי' רצוא ושוב. רצוא ממטה למעלה. ושוב מלמעלה למטה.

After all this, "I will give you goings": two kinds of going, etc. This is in the Time to Come. For nowadays it is called "running and returning" (ratzo vashov): running from below upward, and returning from above downward.

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] כשיתגלה בחי' סוכ"ע כחשכה כאורה. ואין בו מעומ"ט [מעלה ומטה] יהי' [יהיה] הכל בחי' הליכה. שיהי' [שיהיה] גם השוב בחי' הליכה כמו הרצוא כו'.

But in the Time to Come, when the light that encompasses all worlds is revealed, "darkness is as light," and there is no above and below in it, everything will be a state of going: even the returning will be a going, like the running, etc.

רק שמקודם צ"ל בחי' תדין כנ"ל. וזהו ענין הנס שהי' [שהיה] בחנוכה (וכן בפורים) שהי' [שהיה] תחלה מלחמה ואח"כ הנס ביום מנוחה:

Only, beforehand there must be the level of "you shall judge," as said above. This is the meaning of the miracle that occurred on Chanukah (and likewise on Purim): first there was war, and afterward the miracle on a day of rest.

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 1

ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חולם וגו'

"And it came to pass at the end of two full years, and Pharaoh was dreaming"

1 ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חולם וגו'. הנה פ' זו מחוברת לפרשה שלפניה ולא זכר שר המשקים את יוסף וגו'.

"And it came to pass at the end of two full years, and Pharaoh was dreaming," etc. Now, this portion is joined to the portion before it: "Yet the chief butler did not remember Yosef," etc.

כי מפני שלא זכר נתהוה ויהי מקץ. וביאור הענין כי כמו שיש פרעה ושר המשקים בקליפה כך זלעו"ז [זה לעומת זה] עשה אלקים שכמו"כ [שכמו כן] בסט' [בסטרא] דקדושה יש ג"כ בחי' אלו:

For because he did not remember, "And it came to pass at the end" came about. The explanation of the matter: just as there is a Pharaoh and a chief butler in kelipah, so, "G-d made the one opposite the other," so that likewise on the side of holiness there are also these levels.

2 והנה יש ד' יסודות בנפש האדם ארמ"ע [אש רוח מים עפר]. יסוד האש משכנו בלב. ומקור הליחות מהמוח ששם הוא משכן יסוד המים. והריאה שואבת כל מיני משקה וליחות מהמוח ע"י הקנה לקרר את חום הלב.

Now, there are four elements in the human soul: fire, air, water and earth. The element of fire dwells in the heart. The source of the moisture is from the brain, for that is where the element of water dwells. And the lungs draw every kind of drink and moisture from the brain by way of the windpipe, to cool the heat of the heart.

3 וכך בנפש אלקית יסוד המים במוח היא בחי' חכמה ודעת בעבודת ה' במוחו ובמחשבתו. ואף

So too in the G-dly soul: the element of water in the brain is the level of Chochmah and Daas in the service of G-d, in one's mind and thought.

כי לית מחשבה תפיסא ביה כלל. הלא כתיב נודע בשערים בעלה כל חד לפום שיעורא דיליה.

And even though "no thought can grasp Him at all," is it not written, "Her husband is known in the gates": each one according to his own measure?

4 והיינו ההתבוננות בבחי' התפשטות גדולתו יתי למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית אין עוד מלבדו

That is, contemplation of the level of the spreading forth of His greatness, blessed be He, above without end and below without limit: "there is nothing else besides Him,"

כי ברוח פיו כל צבאם וכולא קמי' [קמיה] כלא חשיב. וכמו למשל דבורו של אדם שהוא בטל אליו ונחשב כאין נגדו.

for "by the breath of His mouth all their host" [were made], and before Him all is considered as nothing. It is like, by way of analogy, a person's speech, which is nullified to him and considered as nothing compared to him.

5 וזה כל אדם לפום שיעורא דיליה יכול לדעת ולהשיג כי אין עוד בשמים ממעל וכל העליונים והתחתונים הם נמשכים מרוח פיו יתי ואין דבר חוץ ממנו.

And this every person, according to his own measure, can know and comprehend: that there is nothing else in the heavens above, and all the higher and lower beings are drawn from the breath of His mouth, blessed be He, and there is nothing apart from Him.

ולכן הם ממש כלא חשיבי קמיה ויסוד האש הוא הצמאון שבלב המבין בהתבוננות בגדולתו יתי ואיך ממש כולא קמיה כלא חשיבי.

Therefore they are truly considered as nothing before Him. And the element of fire is the thirst in the heart of one who understands, through contemplating His greatness, blessed be He, how truly all is considered as nothing before Him.

6 ולזאת כלתה נפשו אליו יתי באהבה עזה כרשפי אש שלהבת העולה מאליה להתכלל באור ה' ויחודו יתי ואינו חפץ להיות למטה כטבע אור האש שנמשך בטבעו מלמטלמ"ע [מלמטה למעלה].

Therefore his soul yearns for Him, blessed be He, with a fierce love like flashes of fire, a flame that rises of itself, to be absorbed in the light of G-d and in His unity, blessed be He; and he does not wish to be below, like the nature of the light of fire, which by its nature is drawn from below upward.

משא"כ בחינת המים הוא מלמעלה למטה שהמים יורדים ממקום גבוה למקום נמוך דהיינו שממשיך על נפשו אור ה' זו תורה ומצות להאיר על נפשו גם בהיותו למטה בבחי' בעל כרחך אתה חי כו'.

It is not so with the level of water, which goes from above downward, for water descends from a high place to a low place. That is, he draws the light of G-d, namely Torah and mitzvos, upon his soul, to shine upon his soul even while he is below, in the mode of "against your will you live," etc.

7 וכמו שהמים מכבין אש כך ע"ז ירוה צמאון נפשו כמ"ש הוי כל צמא לכו למים כמ"ש במ"א.

And just as water extinguishes fire, so through this he will quench the thirst of his soul, as it is written, "Ho, everyone who thirsts, come to the water," as is explained elsewhere.

והיינו ע"י בחי' המחבר יסוד המים שבמוח עם בחי' יסוד האש שבלב הוא הקנה. והוא בחי' מקור אותיות התורה

That is, through the level that connects the element of water in the brain with the element of fire in the heart, namely the windpipe (kaneh). It is the level of the source of the letters of the Torah,

כמ"ש קנה חכמה קנה בינה ונק' בחי' זו שר המשקים שבו שואב הריאה משקה מליחות המוח מיסוד המים שבו:

as it is written, "Acquire (kneh) wisdom, acquire understanding." And this level is called the chief butler, for through it the lungs draw drink from the moisture of the brain, from the element of water within it.

8 וזהו ענין החלום של שר המשקים והנה גפן לפני וגו' ואשחט את הענבים וגו' ואתן את הכוס על כף פרעה. פי' גפן נק' כנס"י [כנסת ישראל] שהיא כללות כל נשמות ישראל.

This is the meaning of the chief butler's dream: "Behold, a vine was before me," etc., "and I pressed the grapes," etc., "and I placed the cup on Pharaoh's palm." Explanation: the vine is the name for the Congregation of Israel, which is the general and collective expression of all the souls of Israel.

9 והענבים הם ניצוצי נשמות שכל ניצוץ נק' בשם ענב אחד כי בכל ניצוץ יש בחי' יין המשמח אלהים ואנשים שהוא בחי' אהבה מסותרת לשמוח בה' והיא ירושה לנו מאבותינו

And the grapes are the sparks of souls, for each spark is called one grape, since in each spark there is the level of "wine that gladdens G-d and men," which is the level of the hidden love, to rejoice in G-d; and it is an inheritance to us from our forefathers.

אלא שהיא מסותרת מאד כמו יין הנטמן בענבים שהענב הוא עגול וחלק ומקיף אותו מכל צד וא"א להוציא ממנו יין כ"א

But it is very hidden, like wine concealed within grapes, for the grape is round and smooth and surrounds it on every side, and it is impossible to extract wine from it except

ע"י סחיטה ודריכה בגת להסיר מעליו הקליפה הסובבת אותו. כך א"א לגלות מצפוני האהבה כ"א ע"י בחי' מבטשים.

by squeezing and treading in the winepress, to remove from it the peel (kelipah) that surrounds it. So too, it is impossible to reveal the hidden recesses of the love except through the level of crushing.

10 והוי שפל רוח בפני כל אדם ולא שישפילוהו אחרים כ"א והוי שפל רוח הוי בעצמך ונפשי כעפר לכל תהי' [תהיה] כאסקופה הנדרסת כדי להסיר קליפת ערלה החופפת על הלב

"And be lowly of spirit before every man": not that others should humble him, but "be lowly of spirit": be so yourself; and "let my soul be as dust to all," like a threshold that is trodden upon, in order to remove the husk of the foreskin that covers over the heart.

דהיינו אפילו מי שלא פגם ונטמא בח"נ [בחטאות נעורים] ממש מ"מ צריך הוא למול ערלת לבו כמ"ש ומלתם את ערלת לבבכם דהיינו מה שלבו בוער ומתאוה למותרות.

That is, even one who has not actually blemished [himself] and become defiled through the sins of youth must nevertheless circumcise the foreskin of his heart, as it is written, "Circumcise the foreskin of your heart": that is, [the fact] that his heart burns and craves superfluous things.

11 ונק' בחי' ערלה החופפת ומכסה על גילוי אלהותו ית' בבחינת הסתר פנים וצריך הוא שלא יהיה בבחי' הסתר פנים ולא יהיה מסך מבדיל כלל ואפי' [ואפילו] קרום דק שהוא בחינת עור הפריעה.

This is called the level of the foreskin that covers over and conceals the revelation of His G-dliness, blessed be He, in the mode of the hiding of the Face. And he must not be in the mode of the hiding of the Face, and there must be no separating screen at all, not even a thin membrane, which is the level of the membrane of peri'ah.

12 ועי"כ [ועל ידי כך] ואתן את הכוס על כף פרעה. כמ"ש על כפים חקותיך. וכתיב על כפים כסה אור.

And through this, "and I placed the cup on Pharaoh's palm (kaf)," as it is written, "On [My] palms I have engraved you." And it is written, "With palms He covers the light."

ויצו עליו במפגיע זו תפלה כי בחי' פרעה בקדושה זלע"ז [זה לעומת זה] כמו שפרעה בקליפה הוא קליפה קשה.

"And He commands it concerning the one who entreats (mafgia)": this is prayer. For the level of Pharaoh in holiness is one opposite the other: just as Pharaoh in kelipah is a harsh kelipah,

כך זלע"ז [זה לעומת זה] פרעה בקדושה הוא בחי' גילוי אלהותו ית' לשון פריעה והתגלות דבר ה' ע"י בחי' שר המשקים שהוא בחי' קנה שהקול מעורר הכוונה לשמוח בה' בתפלתו.

so, one opposite the other, Pharaoh in holiness is the level of the revelation of His G-dliness, blessed be He, from the word peri'ah, [meaning] uncovering; and the revelation of the word of G-d [comes] through the level of the chief butler, which is the level of the windpipe, for the voice arouses the intention to rejoice in G-d in one's prayer.

וזהו ואתן את הכוס כי בחי' קנה הנ"ל הוא המוליך התעוררות האהבה למעלה מעלה מהשגת בני אדם:

This is "and I placed the cup," for the level of the windpipe mentioned above is what carries the arousal of love up, higher and higher, beyond the comprehension of human beings.

13 אך בחי' יין המשמח הנ"ל לא כל אדם זוכה לזה רק ישרי לב כמ"ש ולישרי לב שמחה דהיינו מי שהלך בדרך ישר כל ימיו.

However, not every person merits the level of the gladdening wine mentioned above, only the upright of heart, as it is written, "and for the upright of heart, joy": that is, one who has walked in an upright path all his days.

אבל מי שפגם דרכיו ונטמא בחי"נ [בחטאות נעורים] א"א לו לשמוח בה' בתפלתו כי רבות מחשבות זרות מבלבלות אותו.

But one who has blemished his ways and become defiled through the sins of youth cannot rejoice in G-d in his prayer, for many foreign thoughts confuse him.

14 ולכן זאת העצה היעוצה כי יש עוד בחינת יין והוא בחי' יין המשכר. כמ"ש תנו שכר לאובד ויין למרי נפש ישתה וישכח רישו וגו'.

Therefore this is the counsel that is given: there is another level of wine, namely the level of intoxicating wine, as it is written, "Give strong drink to one who is perishing, and wine to the embittered of soul; let him drink and forget his poverty," etc.

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] גבי הרוגי ב"ד [בית דין] שהיו משקין אותו כוס יין קודם המיתה כדי שתטרף דעתו עליו כדי שיוכל לסבול צער המיתה

And as our Sages, of blessed memory, said concerning those executed by the court, that they would give [the condemned man] a cup of wine to drink before the execution, so that his mind would be clouded, so that he could bear the pain of death.

ולכן בק״ש [בקריאת שמע] שעל המטה ג״כ מי שרוצה לקבל עליו ד׳ מיתות ב״ד [בית דין] כמ״ש בנוסח האריז״ל [האר״י זכרונו לברכה] אם פגמתי באות י׳ ונתחייבתי סקילה.

And therefore also in the Shema recited at bedtime, one who wishes to accept upon himself the four death penalties of the court [does so], as written in the Arizal's liturgy: "If I have blemished the letter yud, and become liable to stoning."

15 ובפרט כשרואה בעצמו שלבו מטומטם בקרבו והיה לאבן זו היא בחי׳ סקילה שהוא חייב בודאי.

Especially when he sees in himself that his heart is stopped up within him and has become like stone: this is the level of stoning, for which he is certainly liable.

וכן כשלבו בוער ומתאוה לדברים אסורים זו היא בחי׳ שריפה וכש״כ [וכל שכן] אם יודע בעצמו שפגם ונטמא בח״נ [בחטאות נעורים] וכן כל חד לפום שיעורא דיליה כי ידע אינש בנפשיה.

Likewise, when his heart burns and craves forbidden things, this is the level of burning; and all the more so if he knows in himself that he has blemished and become defiled through the sins of youth. And so each one according to his own measure, for a person knows his own soul.

זאת היא עצה היעוצה שיוכל לקבל עליו ד׳ מיתות ב״ד [בית דין] בשלימות ישתה בחי׳ כוס יין הנ״ל.

This is the counsel that is given, so that he can accept upon himself the four death penalties of the court completely: let him drink the level of the cup of wine mentioned above.

16 והענין דהנה איתא בזוה״ק [בזוהר הקדוש] זכאי קשוט כל יומא מסתכלי בנפשייהו כאלו ההוא יומא מסתלקי מעלמא.

The explanation: it is stated in the holy Zohar, "The truly righteous, every day they regard themselves as if on that day they were departing from the world."

ולכאורה אינו מובן כי זכאי הם צדיקים וזכאי קשוט הם יותר במעלה עליונה ואיך שיבח אותם במעלת ומדרגת יראת עונש לבד.

At first glance this is not understood, for the "righteous" are tzaddikim, and the "truly righteous" are of a still higher level; so how does it praise them for the quality and level of fear of punishment alone?

אלא הענין הוא כי אפי' [אפילו] צדיק גמור כשהולך לג"ע [לגן עדן] צריך טבילה בנהר די נור והטבילה הוא להעביר כח הזוכר מזה העולם. כי א"א לירש מקומו בג"ע [בגן עדן] כל זמן שזוכר אפי' [אפילו] מקצת דמקצת מעניני עוה"ז.

Rather, the matter is that even a perfect tzaddik, when he goes to Gan Eden, needs immersion in the river of fire, and the immersion is to remove the faculty of memory of this world. For it is impossible to inherit one's place in Gan Eden as long as one remembers even the smallest fraction of the matters of this world.

17 וכן כשהולך מחיל אל חיל מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחוות לפני וגו' צריך עוד טבילה בנהר די נור אחר לשכוח גם ההשגה שהשיג בג"ע [בגן עדן] התחתון ועליון.

Likewise, when he goes "from strength to strength," [as it is written,] "From New Moon to New Moon and from Shabbos to Shabbos all flesh shall come to bow before Me," etc., he needs a further immersion in another river of fire, to forget even the comprehension he attained in the lower and upper Gan Eden.

וזאת ישים האדם אל לבו כי הנה ענין ג"ע [גן עדן] הוא שנהנין מזיו השכינה ואין זה אלא זיו כו'

And let a person take this to heart: the essence of Gan Eden is that [the souls] delight in the radiance of the Shechinah, and this is only radiance, etc.

ומה אם לא בא אלא ליהנות מזיו השכינה צריך הוא להסיר כח הזוכר מהעוה"ז. הבא לדבקה בו ית' ע"י תורה ותפלה על אחת כמה וכמה.

Now if one who comes only to delight in the radiance of the Shechinah must remove the faculty of memory of this world, then one who comes to cleave to Him, blessed be He, through Torah and prayer, how much more so!

(וזהו כוונת הזוהר מסתכלי בנפשייהו כו' להסיר כח הזוכר מעניני עוה"ז כדי לדבקה בו ית' בתורה ותפלה).

(And this is the meaning of the Zohar, "they regard themselves," etc.: to remove the faculty of memory of the matters of this world in order to cleave to Him, blessed be He, in Torah and prayer.)

והנה יש בחי' נהר די נור אחר למטה הנעשה מזיעתן של חיות הקדש. פי' חיות הקדש היא אהבה עליונה בבחינת יין המשמח.

Now there is the level of another river of fire below, which is formed from the sweat of the holy Chayos. Explanation: the holy Chayos are the supernal love, of the level of the gladdening wine.

וזיעתן הוא פסולת שלהן שבהשתלשלות האהבה למקום נמוך מאד נעשה שמרים ופסולת בירידתן לעוה"ז החומרי.

And their sweat is their waste: in the descent of the love, level by level, to a very low place, it becomes dregs and waste, in their descent to this material world.

18 וזאת ישים האדם אל לבו בחי' הירידה איך שירד מטה מטה מאד ויתמרמר לבו מאד ויצעק אל ה' בצר לו

And let a person take this to heart: the level of the descent, how he has descended very, very low; and let his heart become very bitter, and let him cry out to G-d in his distress,

כמ"ש צעק לבם אל אדני. עד שיצא מדעתו. פי' מדעתו ומחשבתו שהיה קשור בה כל היום.

as it is written, "Their heart cried out to the L-rd," until he goes out of his mind. Explanation: out of his mind and thought to which he was bound all day.

19 ויתקע מחשבתו בחוזק בעומק במרירות נפשו עד שיסיר כח הזוכר מעניניו ומעסקיו. וזהו בחי' יין המשכר וישתה וישכח רישו ועל ידי זה יוכל להתפלל ולומר ברוך אתה לנוכח מעומקא דלבא.

And let him fix his thought with strength and depth in the bitterness of his soul, until he removes the faculty of memory of his affairs and his dealings. This is the level of the intoxicating wine, "let him drink and forget his poverty." And through this he will be able to pray and say "Blessed are You," in direct address, from the depth of the heart.

כי ענין המרירות הוא על העבר כי מר נפשו על הסתר פניו ית' כי אילו היה גילוי אלהותו ית' עכ"פ [על כל פנים] כמורא בשר ודם. כמאמר רבן יוחנן בן זכאי לתלמידיו הלואי שיהי' [שיהיה] מורא שמים עליכם וכו'.

For the bitterness is over the past: his soul is bitter over the hiding of His Face, blessed be He, for would that there were a revelation of His G-dliness, blessed be He, at least like the fear of flesh and blood, as Rabban Yochanan ben Zakkai said to his disciples, "May it be [His will] that the fear of Heaven be upon you," etc.

20 ולכן כשישוב אל ה' יבקש גילוי אלהותו ית' מעומקא דלבא וזהו ברוך אתה כו' וכל התפלות ובקשות הם מסודרים עד"ז.

Therefore, when he returns to G-d, he will ask for the revelation of His G-dliness, blessed be He, from the depth of the heart; and this is "Blessed are You," etc. And all the prayers and requests are arranged in this way.

וכן בקבלת מ"ש בק"ש [בקריאת שמע] באמת כי באמת רצונו וחפצו לדבקה בו ומר נפשו על ריחוקה מאור פני מלך

Likewise in the acceptance mentioned regarding the [bedtime] Shema, [it is] in truth: for truly his will and desire is to cleave to Him, and his soul is bitter over its distance from the light of the King's countenance.

ואף כי באמת עדיין הוא רחוק מ"מ עכ"ז [עם כל זה] יש בחי' הבדלה מי הוא הרחוק כמ"ש במ"א.

And although in truth he is still distant, nevertheless there is a distinction [as to] who is the one that is distant, as is explained elsewhere.

וגם בבחי' יין זה צריך מקודם הסחיטה לשום עצמו כשיריים במה שיעמיק במחשבתו ענין כל המעשים ודבורים ומחשבות שעברו עליו אשר לא לה' המה ויהיה שפל רוח מאד:

And also with this level of wine, before the squeezing he must make himself like leftovers, by thinking deeply about all the deeds, words and thoughts that have passed over him that were not for G-d, and he should be very lowly of spirit.

21 אך עוד אחת היא צריך לשית עצות בנפשו בב' בחי' יין הנ"ל והוא מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] על וירא אלקים את האור כי טוב כי טוב הוא לגנוז.

But there is one more thing: he must take counsel in his soul with regard to the two levels of wine mentioned above. And this is what our Sages, of blessed memory, said on "And G-d saw the light, that it was good": "that it was good to hide it away."

וביאור הענין כמ"ש בקשתי את שאהבה נפשי וגו' אחזתיו ולא ארפנו עד שהבאתיו אל בית אמי ואל חדר הורתי.

The explanation of the matter is as it is written, "I sought him whom my soul loves," etc., "I held him and would not let him go until I brought him into my mother's house and into the chamber of her who conceived me."

בית אמי זו תושב"כ [תורה שבכתב] חדר הורתי זו תושבע"פ [תורה שבעל פה] שהם בחי' כלים להכניס בתוכם גילוי אלהותו יתי' בחי' כוס פרעה.

"My mother's house" is the Written Torah; "the chamber of her who conceived me" is the Oral Torah. They are the level of vessels into which to bring the revelation of His G-dliness, blessed be He, the level of Pharaoh's cup.

22 וכמ"ש כוס ישועות אשא ואז מתקיים היין בתוכו משא"כ בבטול הכלים מסתלק האור כנודע.

As it is written, "I will lift up the cup of salvations"; and then the wine is preserved within it. Whereas when there are no vessels, the light departs, as is known.

ועוד יזכור לו ענין מעשיו שלא יהיה בשביל עצמו כ"א לעשות נח"ר [נחת רוח] לפניו ית' להיות מכון לשבתו להיות לו דירה בתחתונים

Further, let him keep in mind the matter of his deeds: that they not be for his own sake, but to bring gratification before Him, blessed be He, to be a fixed place for His abode, that He have a dwelling place among the lower realms.

והיינו שיכין אורו בתוך אותיות התורה שהם כלים לאורו ית' וזהו בחי' יוסף פי' יוסיף תענוג ונח"ר [ונחת רוח] לפניו ית'.

That is, that he set His light within the letters of the Torah, which are vessels for His light, blessed be He. And this is the level of Yosef, meaning "he will add" (yosif) delight and gratification before Him, blessed be He.

23 וזהו שאמר הכתוב ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו ויהי מקץ פי' כי ע"י

And this is what the verse says: "Yet the chief butler did not remember Yosef, and he forgot him," "And it came to pass at the end." The explanation [is as follows].

ולא זכר בחי' יוסף שהוא להרבות תענוג לפניו ית' נתהוה ע"י ויהי מקץ לשון סוף ותכלה לבחי' שנתים ימים

Through "he did not remember" the level of Yosef, which is to increase delight before Him, blessed be He, there came about through this "And it came to pass at the end" (miketz), a term of end and cessation, of the level of "two years of days."

פי' שיכלה ח"ו [חס ושלום] אצלו בחי' התורה שהיא בחי' שנתים ימים כמ"ש ואהיה שעשועים יום יום אלפים שנה קדמה התורה לעולם.

Meaning that the level of Torah should, G-d forbid, cease for him, which is the level of "two years of days," as it is written, "And I was [His] delight day [by] day": the Torah preceded the world by two thousand years.

24 והיינו כמ"ש בתיקונים חכים ולא בחכמה ידיעא מבין ולא בבינה ידיעא בחי' חכמה תשב"כ [תורה שבכתב] בחי' בינה תשבע"פ [תורה שבעל פה]

And this is as it is written in the Tikkunim: "Wise, but not with a known wisdom; understanding, but not with a known understanding." The level of Chochmah is the Written Torah; the level of Binah is the Oral Torah.

כי מחמת שכוונתו בשביל עצמו אינו חושש לגנוז האור בכלי ודי לו בהתגלות האור לבד בתפלה.

For since his intention is for his own sake, he is not concerned to hide away the light in a vessel, and the revelation of the light alone in prayer is enough for him.

אך במשך הזמן נעשה ופרעה חולם פי' שאפילו בחי' התגלות בחי' יין הנ"ל שיש לו אינן אמתיים כ"א דרך דמיון וחלום שגורם הסתלקות האור כו'.

But in the course of time there comes about "and Pharaoh was dreaming": meaning that even the revelation of the level of wine mentioned above that he has is not true, but only in the manner of imagination and a dream, which causes the departure of the light, etc.

25 ולכן נופל לבחינת מדות שהמדות הן נרגשות בנפשו שבע פרות הטובות כו' ומיד עולות אחריהן שבע פרות אחרות ותאכלנה כו'

Therefore he falls to the level of the emotive attributes, for the attributes are felt in his soul: "seven good cows," etc., and immediately after them there come up "seven other cows," "and they ate," etc.

ולא נודע כי באו אל קרבנה פי' שנסתלק ונתעלם האור כ"כ [כל כך] עד שנדמה לו כאלו לא התפלל מעולם.

"And it was not known that they had come inside them": meaning that the light has departed and been hidden so much that it seems to him as though he had never prayed.

משא"כ בבחי' יוסף שהוא מוסיף ומרבה תענוג ונח"ר [ונחת רוח] לפניו יתי' להיות מכון לשבתו ולהיות לו

It is not so with the level of Yosef, who adds and increases delight and gratification before Him, blessed be He, to be a fixed place for His abode,

דירה בתחתונים ואז אין המדות נרגשות בנפשו כלל לא שבע פרות הטובות כו׳ ומכש״כ [ומכל שכן] שאין רע יורד מלמעלה רק טוב גנוז בתוכו:

And that He have a dwelling place among the lower realms. Then the attributes are not felt in his soul at all, not [even] the "seven good cows," etc.; and all the more so, since no evil descends from above, only good hidden within it.

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 2

ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עומד על היאור

"And It Came to Pass at the End of Two Full Years" (second maamar)

1 ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עומד על היאור. הנה כתיב (רות ד) וזאת לפנים בישראל ואין זאת אלא תורה כי הנה זאת התורה ישנה בבחי' פנימיות של כל נפש מישראל.

"And it came to pass at the end of two full years, and Pharaoh dreamed, and behold, he was standing by the River." Now, it is written (Ruth 4), "And this was formerly in Israel," and "this" means nothing other than Torah; for this Torah exists in the inner dimension of every Jewish soul.

כי יש לכל נפש בחי' פנימיות ובחי' חיצוניות דהיינו בחי' סתים וגליא. שכמו שקוב"ה [שקודשא בריך הוא] סתים וגליא.

For every soul has an inner dimension (pnimiyus) and an outer dimension (chitzoniyus), that is, the aspects of the hidden and the revealed; for just as the Holy One, blessed be He, is hidden and revealed,

כך אורייתא וכך ישראל כו'. ובחי' סתים היינו בחי' פנימיות חב"ד [חכמה בינה ודעת] שבנפשו האלקית שאינו מושג ונראה לעין.

so is the Torah, and so is Israel, etc. The hidden aspect is the inner dimension, Chochmah, Binah and Daas, in one's G-dly soul, which is not grasped or seen by the eye.

ובחי' גליא הוא בחי' חיצוניות שבו שהוא בחי' אהוי"ר [אהבה ויראה] כו' ולכן כמו שיש טנת"א [טעמים נקודות תגין אותיות] בתורה כך יש בחי' אלו בנפש האלקית כדלקמן.

And the revealed aspect is its outer dimension, which is the level of love and awe, etc. Therefore, just as the Torah has ta'amim, nekudos, tagin and osiyos (cantillation notes, vowels, crowns and letters), so these levels exist in the G-dly soul, as [will be explained] below.

2 והנה כמו שיש פרעה בקליפה כך יש בקדושת נפש האלקית כמ"ש בזהר ויגש דאתפריעו ואתגלו נהורין כו'.

Now, just as there is a Pharaoh in kelipah, so there is [a Pharaoh] in the holiness of the G-dly soul, as is written in the Zohar on Vayigash: "[where] the lights are uncovered (de'isparyu) and revealed," etc.

כי זה לעומת זה כו' שבהשתלשלות מבחי' פרעה שבקדושה למטה מטה נמשך בחי' פרעה התחתון שאמר לא ידעתי את ה' שהוא בחי' השכחה המשתלשלת מבחי' עלמא דאתגלייא פרעה שבקדושה כמ"ש רגליה יורדות מות.

For "this opposite that," etc.: in the chain of descending worlds (hishtalshelus), from the level of the Pharaoh of holiness, further and further down, there is drawn the level of the lower Pharaoh, who said, "I do not know G-d." This is the level of forgetfulness, which descends from the level of the revealed world (alma de'isgalya), the Pharaoh of holiness, as it is written, "Her feet go down to death."

אבל בסמוי מן העין עלמא דאתכסייא הברכה מצוייה ממקור הברכות. כמ"ש (משלי יא) ואת צנועים חכמה מקום הזכרון כמ"ש ולזכרון בין עיניך.

But in what is "hidden from the eye," the hidden world (alma de'iskasya), "blessing is found," from the Source of blessings. As it is written (Proverbs 11), "But with the modest is wisdom": [this is] the place of remembrance, as it is written, "and for a remembrance between your eyes."

והנה לא שייך לומר דאתגלו כו' אלא מתוך מכסה שהיה עליהם בתחלה. דהנה כתיב מי יעלה לנו השמימה ר"ת [ראשי תיבות] מילה וס"ת [וסופי תיבות] הוי"ה שבכדי שיאיר עלינו אור ה' בהתגלות

Now, one can speak of [lights being] "uncovered" only [as emerging] from within a covering that was over them at first. For it is written, "Who will go up for us to heaven?", whose initial letters [spell] milah (circumcision) and whose final letters [spell] Havayah: so that the light of G-d should shine upon us in revelation,

ולא בציור אותיות לבד כ"א בעומק המחשבה בהתבוננות מהות ועצמות אני ה' לא שניתי שיקבע במוחו ולבו שהוא בחי' מי יעלה לנו השמימה שהוא בחי' השגת אלקות צריך מתחלה בחי' מילה

and not only in the form of letters but in the depth of thought, in contemplation of the very being and essence [of] "I, Havayah, have not changed," so that it is fixed in one's mind and heart (this is the level of "Who will go up for us to heaven?", the level of grasping G-dliness), there must first be the level of milah.

כי יש למעלה בחי' עונותיכם מבדילים וצריך להסיר המונעים וכן למטה בנפש האדם הנה כתיב ומלתם את ערלת לבבכם.

For above there is the level of "your iniquities separate," and the obstructions must be removed; and likewise below, in the human soul, it is written, "You shall circumcise the foreskin of your heart."

אך אחרי כריתות הערלה יש עוד בחי' פריעה שהוא עור דק המכסה וחופף והוא בחי' תאוות גשמיים שמקליפת נוגה שהוא לדברים של היתר המכסים ומסתירים אור ה'.

But after the cutting away of the foreskin there is still the level of periah (uncovering), which is a thin skin that covers and overlays; this is the level of physical desires from kelipas nogah, which are for permitted things, and which cover and conceal the light of G-d.

וכן אפי' [אפילו] בכדי שיתגלה עליו בחי' מרכבה פני אריה פני שור כו' שהוא בחי' אהוי"ר [אהבה ויראה] טבעיים

Likewise, even in order for the level of the Chariot, "the face of a lion, the face of an ox," etc., which is the level of natural love and awe, to be revealed upon him,

הנה כתיב (יחזקאל א) וארא כו' ומתוכה כעין החשמל כו' חש מל ומתוכה דמות ד' חיות כו'.

it is written (Ezekiel 1), "And I saw," etc., "and from its midst, like the appearance of the chashmal," etc. (chash, mal), "and from its midst, the likeness of four living creatures," etc.

והעצה היעוצה לזה הוא מה שאומרים ונפשי כעפר לכל תהי' [תהיה] כי פרעה אותיות העפ"ר שע"ז יוכל להיות בבחי' פרעה שיפרע ויגלה המכסה אשר עליו.

The counsel given for this is what we say, "And may my soul be like dust to all"; for פרעה (Pharaoh) has the letters of העפר (the dust). Through this, one can be in the state of Pharaoh, so that he uncovers (yifra) and reveals the covering that is upon him.

וכמ"ש (במדבר ה) ופרע את ראש האשה. דכנ"י [דכנסת ישראל] נק' אשה יראת ה' וצריך לגלות אוצר של יראת שמים ע"י שמשים נפשו כעפר לכל.

As it is written (Numbers 5), "And he shall uncover (u'fara) the woman's head." For the Congregation of Israel is called "a woman who fears G-d," and one must reveal the treasury of the fear of Heaven by making one's soul like dust to all.

ועי"ז יקרע המסך שעליו שהוא נמשך מבחי' גסות הרוח שמחמת גסות רוחו שמחשיב א"ע [את עצמו] ליש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] הוא מתאוה תאוה וחפץ הוא שימלא רצונו דוקא.

And through this the screen that is over him will be torn. [That screen] derives from the level of coarseness of spirit: because of his coarse spirit, in that he regards himself as an existence and a thing unto itself, he craves desires and wants his will to be fulfilled, precisely.

וצריך הוא לבטש גסות רוחו ועד"ז הוא יסורי עוה"ז הבאים לאדם כי לא מחמת עונש אינו ראוי לישב בשלות עוה"ז שהרי מצינו בנבוכדנצר (סנהדרין צו. ע"ש וע' ילקוט)

He must crush his coarseness of spirit. Along these lines are the sufferings of this world that come upon a person: it is not because of punishment that he is unworthy to dwell in the tranquility of this world; for we find regarding Nebuchadnezzar (Sanhedrin 96a; see there, and see the Yalkut)

בשביל שהלך ג' פסיעות לכבוד השי"ת [השם יתברך] פסקו לו מלוכה על כל העולם ולזרעו אחריו עד ג' דורות ואין לך אדם מישראל שלא כיבד המקום בכך וכל טוב עוה"ז כדאי הוא לו

that because he walked three steps in honor of G-d, blessed be He, they decreed for him kingship over the whole world, and for his descendants after him for three generations; and there is no Jew who has not honored the Omnipresent that much, so all the good of this world is fitting for him.

אלא היסורים באים לבטש את האדם להכניעו ולהשפיל גסות רוחו וכמשארז"ל [וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] (ברכות ז) טובה מרדות א' כו'

Rather, the sufferings come to crush a person, to subdue him and to humble his coarseness of spirit, as our Sages, of blessed memory, said (Berachos 7), "One chastisement is better," etc.

שכשעיניו רואות שיסורים באים עליו נשפל דעתו ונעשה נכנע והוא יקר בעיני ה' להיות עי"ז בחי' התגלות בחי' פרעה מן העפר.

For when his eyes see that sufferings come upon him, his mind is humbled and he becomes subdued; and this is precious in G-d's eyes, that through this there should be the revelation of the level of Pharaoh from the dust.

והנה בתורה יש בחי' טנת"א [טעמים נקודות תגין אותיות] ובחי' טעמים שבתורה שבע"פ [שבעל פה] הוא כמ"ש (תהלים מב) ובלילה שירה עמי שבחי' השירה והטעמים שהם בחי' הניגון הוא עמי.

Now, the Torah has the levels of ta'amim, nekudos, tagin and osiyos; and the level of the ta'amim in the Oral Torah is as it is written (Psalms 42), "And at night His song is with me": the level of song and of the ta'amim, which is the level of melody, is "with me."

וביאור הענין הוא כמ"ש (תהלים קיט) זמירות היו לי חקיך בבית מגורי. ולהבין זה איך הם זמירות

The explanation of the matter is as it is written (Psalms 119), "Your statutes were songs to me in the house of my sojourning." And to understand this: how are they songs?

וגם למה נענש דוד על שקרא לד"ת [לדברי תורה] זמירות. הנה אמרו (גטין ז) השכם והערב עליהם לבהמ"ד [לבית המדרש] והם כלים מאליהן.

And also, why was David punished for calling words of Torah "songs"? Now, [our Sages] said (Gittin 7), "Rise early and stay late at the house of study concerning them, and they will perish by themselves."

והענין הוא דכתיב (תהלים מ) רבות עשית אתה ה' אלהי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך אגידה ואדברה עצמו מספר:

The matter is [as follows]. It is written (Psalms 40), "Many things have You done, You, Havayah my G-d; Your wonders and Your thoughts are toward us; none can be compared to You; were I to tell and speak of them, they are too numerous to recount."

3 וביאור הכתוב רבות עשית. פי' רבות כל דבר שהוא רב ועצום דהיינו עולמות עליונים הגדולות ונוראות

The explanation of the verse "Many things have You done": "many" means everything that is great and mighty, that is, the great and awesome higher worlds,

עשית בבחי' עשיה גשמית שנשתלשלו מעילה לעלול במדרגות רבות ושונות כמו שאמר בפסוק אגידה ואדברה עצמו מספר עד שנתהוו בבחי' עשי' [עשיה] גשמית.

"You have done" [them] into the level of physical Asiyah (action), for they descended from cause to effect through many and diverse levels, as it says in the verse, "were I to tell and speak of them, they are too numerous to recount," until they came into being in the level of physical Asiyah.

וכמ"ש (שם קלה) למה יאמרו איה אלקיהם שהוא בבחי' אי"ה [אם ירצה השם]. שהוא מובדל ומכוסה ורחוק מהם כמ"ש רם על כו'.

And as it is written (ibid. 135), "Why should they say, 'Where (ayeh) is their G-d?'", [meaning] that He is in the state of ayeh ("where?"), separate, covered and far from them, as it is written, "Exalted above," etc.

ולא ידעו ולא יבינו כי כל אשר חפץ ה' עשה שנשתלשל חפץ ה' כ"כ [כל כך] עד שהוא בעשיה גשמית וכ"כ [וכן כתב] למה כדי שיהיה הוי"ה אלהי אלוה שלי ע"י

But they do not know and do not understand that "whatever G-d desired, He has done": G-d's desire descended so far that it is in physical Asiyah. And why so much? So that Havayah should be my G-d, my own G-d, through

כי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו כי אורייתא מחכמה נפקת פי' עיקר התגלותה הוא מחכמה. אבל באמת הוא רצונו של מקום והוא ורצונו אחד.

"Your wonders and Your thoughts are toward us"; for "the Torah issues from Chochmah," meaning that its principal revelation is from Chochmah. But in truth it is the will of the Omnipresent, and He and His will are one.

4 וזהו נפלאותיך מה שהוא מופלא ומובדל ומכוסה שאין בו השגה כלל פלא עליון. ומחשבותיך הוא בחי' חכמה עילאה נמשך אלינו ע"י התורה. אין ערוך אליך אגידה ואדברה עצמו מספר.

And this is [the meaning of] "Your wonders": that which is wondrous, separate and covered, beyond any grasp at all, the Supernal Wonder (Pele Elyon). "And Your thoughts" is the level of supernal Chochmah, drawn down to us through the Torah. "None can be compared to You; were I to tell and speak of them, they are too numerous to recount."

כי להיות השתלשלות וירידה גדולה כ"כ [כל כך] מבחי' גבוה ונעלה מאד עד בחי' מטה מאד הוצרך להיות כמה מיני עולמות אין מספר מינים ממינים שונים

For there to be so great a chain of descent and lowering, from a very high and exalted level down to a very low level, there had to be many kinds of worlds without number, kinds upon kinds of different kinds,

וכמ"ש (איוב כה) היש מספר לגדודיו וכתיב (דניאל ז) אלף אלפין ישמשונה ורבו רבבן כו' והוא מספר גדוד והיכל אחד והיכלות אין מספר.

as it is written (Job 25), "Is there any number to His troops?", and it is written (Daniel 7), "A thousand thousands serve Him, and myriads of myriads," etc.; and that is the number of one troop and one chamber (heichal), while the chambers are without number.

ואעפ"כ [ואף על פי כן] כולם אין ערוך אליך שאפי' [שאפילו] בחי' הגבוה מאד שהוא שרש התחלות התהוות מ"מ לגבי

Nevertheless, none of them "can be compared to You": even the very highest level, which is the root of the beginnings of coming into being, nevertheless, relative to

מהותו ועצמותו יתʼ אין לו ערך כלל שאינו מערכו ולא ממהותו כלל מאחר שהוא בבחיʼ נברא או נאצל ויש לו התחלת גבול.

His being and essence, blessed be He, it has no comparison at all, for it is not of His order nor of His being at all, since it is in the category of the created or the emanated and has a beginning of limitation.

משא"כ בבורא יתʼ דכולא קמיה כלא ממש חשיב ואצלו נחשב הכל כאין בחיʼ הראשונה ובחיʼ אחרונה שבמדרגה תחתונה הכל שוה אצלו ואעפ"כ [ואף על פי כן]

This is not so with the Creator, blessed be He, before whom all is considered as truly nothing; to Him everything is considered as naught, [so that] the first level and the last level on the lowest rung are all equal to Him. Nevertheless,

להיות השתלשלות העולמות וירידת המדרגות הוצרך להיות מדרגות עצמו מספר שלא יבטלו העולמות ממציאותן וכל זה הוא בשביל שיהיה הוי"ה אלקי ונפלאותיך ומחשבותיך אלינו כנ"ל:

for there to be the chain of descending worlds and the descent of the levels, there had to be levels "too numerous to recount," so that the worlds would not be nullified out of existence. And all this is so that Havayah should be my G-d, and "Your wonders and Your thoughts [are] toward us," as mentioned above.

5 והנה קודם מ"ת [מתן תורה] היו עליונים ותחתונים ניזונים בחסדו של הקב"ה דהיינו שהיה מזון עולמות עליונים ותחתונים וחיותם נמשך ממקורם וראשיתם מלמעלה למטה בנדבה וחסד פשוט באתערותא דלעילא לבד.

Now, before the Giving of the Torah, the higher and the lower [beings] were sustained by the kindness of the Holy One, blessed be He; that is, the sustenance and life-force of the higher and lower worlds were drawn from their source and beginning, from above to below, as a free gift and simple kindness, through an arousal from above alone.

אבל אחר מ"ת [מתן תורה] הנה קיום חיות העולמות הוא ע"י מעשה התחתונים בתורה ומצות ממטה למעלה

But after the Giving of the Torah, the maintenance of the life-force of the worlds comes through the deeds of the lower beings in Torah and mitzvos, from below to above.

וכמו למשל ארץ הלזו הגשמית שמצמחת כל מיני תענוגים והם מזון האדם וקיום חיותו וגם כשאדם אוכל מבע"ח [מבעץ חיים]

This is like, by way of analogy, this physical earth, which makes all kinds of delights grow, and they are the food of man and the maintenance of his life; and also when a person eats from animals,

הנה עיקר גידולו וחיותו של הבע"ח [הבעלי חיים] ממה שאוכל מן הארץ נמצא שכל מזון וחיות האדם הוא ע"י בירור שנבחר הטוב הגנוז מן הארץ.

the main growth and life-force of the animal is from what it eats from the earth. It follows that all of man's food and life-force comes through a refinement, in which the good hidden in the earth is selected out.

כך עד"מ הנה מזון עולמות עליונים הוא ממה שמקבלים חיותם מן התורה שבעוה"ז השפל. והנה כתיב (משלי ד)

So, by way of analogy, the sustenance of the higher worlds comes from their receiving their life-force from the Torah that is in this lowly world. Now, it is written (Proverbs 4),

סלסלה ותרוממך כאדם שמסלסל בשערו שיהיה כל נימא בפ"ע [בפני עצמו] כך הוא בכל פרטי הלכות אין מספר שיהיה בזה הענין הדין כך ובזה הענין יהיה הדין כך נמשך מחכמה עילאה מבחי' נפלאותיך ומחשבותיך הנ"ל.

"Exalt her (salseleha), and she will raise you up," like a person who curls (mesalsel) his hair so that each strand is by itself. So it is with all the countless details of the laws: that in this matter the law is thus, and in that matter the law shall be thus; [this] is drawn from supernal Chochmah, from the level of "Your wonders and Your thoughts" mentioned above.

וז"ש [וזהו שכתוב] דוד המלך ע"ה [עליו השלום] (תהלים צב) מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך פי' גדלו

This is what King David, peace be upon him, said (Psalms 92), "How great are Your works, O G-d; Your thoughts are very deep." The meaning of "great"

ע"ד שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] במקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו כי לא שייך לפניו ית' בחי' גדולה מאחר

is in line with what our Sages, of blessed memory, said: "Wherever you find His greatness, there you find His humility." For the level of greatness does not apply before Him, blessed be He, since

כי גדול ה' ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר ואינו בבחי' ערך ומדה ומקום כלל שיפול עליו לשון גדול'.

"G-d is great and exceedingly praised, and His greatness is unfathomable," and He is not in the category of comparison, measure and place at all, such that the term "greatness" could apply to Him.

אלא לשון גדולי' הוא ענותנותו שנתלבש בבחי' ומדת גדולה להתפשט ולהתלבש תוך עלמין להחיותם וזהו מה גדלו מעשיך ה'

Rather, the term "greatness" [refers to] His humility, in that He enclothed Himself in the level and attribute of greatness, to spread forth and enclothe Himself within the worlds to give them life. And this is [the meaning of] "How great are Your works, O G-d."

כי מה שנמשך ונתפשט למטה דרך פרטי הלכה אחת הוא הוא מזון וקיום חיות כל העולמות עליונים ותחתונים וכל העולמות עליונים הם כלא ממש נגד מה שנמשך מפרטי הלכה אחת שהיא מקור חיותם וקיומם

For what is drawn down and spreads below by way of the details of a single law is itself the sustenance and maintenance of the life-force of all the worlds, higher and lower; and all the higher worlds are as truly nothing compared to what is drawn from the details of a single law, which is the source of their life-force and existence.

כי כל הלכה היא המשכת והתפשטות אור מרצון העליון ב"ה וחכמה עילאה שהן מקור החיות לכל העולמות

For every law is a drawing-down and spreading-forth of light from the Supreme Will, blessed be He, and supernal Chochmah, which are the source of life-force for all the worlds.

ואם כך הוא בענין גדולת מעשיו א"כ עאכו"כ [על אחת כמה וכמה] מאד עמקו מחשבותיך שהיא בחינה למעלה מעלה מבחי' עלמין אלא מקיף וסובב עליהם ואינו מתלבש בתוכם.

And if this is so regarding the greatness of His works, then how much more so [does it hold that] "Your thoughts are very deep," which is a level far, far above the level of worlds; rather, it encompasses and surrounds them and does not enclothe itself within them.

ומזה יתבונן המשכיל להיות בתורת ה' חפצו להיות שש ועלז בה כמ"ש (משלי ח) וכל חפצים לא ישוו בה שאפי' [שאפילו] חפצים העליונים שהוא כענין שכתוב כל

From this the thoughtful person will contemplate [and come] to have his desire in the Torah of G-d, to rejoice and exult in it, as it is written (Proverbs 8), "And all desirable things cannot compare to her": even the higher desires, as in what is written, "All

אשר חפץ הוי"ה עשה בשמים ובארץ ושמים הם העולמות העליונים ולא ישוו בה שכולם הם כלא ממש בערך הלכה אחת שהיא מבחי' נפלאותיך ומחשבותיך הנ"ל.

that Havayah desired He has done, in the heavens and on the earth," and "the heavens" are the higher worlds, "cannot compare to her," for they are all as truly nothing relative to a single law, which is from the level of "Your wonders and Your thoughts" mentioned above.

6 וכמ"ש באדרא שההלכות הן בחי' הנימין ושערות של מעלה וכל נימא להיט לעלמין סתימין כו'.

As it is written in the Idra that the laws are the level of the strands and hairs above, and "each strand extends to hidden worlds," etc.

וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שכל הנימין ושערות הם מבירור רפ"ח ניצוצים כו' ותכלית הבירור הוא בעוה"ז כו'.

And as it is written in Etz Chaim that all the strands and hairs come from the refinement of the 288 sparks, etc., and the ultimate purpose of the refinement is in this world, etc.

וזהו זמירות היו לי חוקיך בבית מגורי שהיה שש ושמח בהם עד שהיו לו כמו זמירות ותענוגים אלא שנענש על שקראם זמירות.

And this is [the meaning of] "Your statutes were songs to me in the house of my sojourning": he rejoiced and was glad in them until they were to him like songs and delights; yet he was punished for calling them songs.

ולא על שלמד בענין זה אלא על ששיבחם בזו המעלה לחוד שהוא מקור וחיות כל העולמות.

[He was punished] not for having learned in this way, but for having praised them with this quality alone, that it is the source and life-force of all the worlds.

שבאמת הוא גבוה למעלה מעלה מבחי' קיום וחיות כל העולמות וכמ"ש (שם) ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום ופי' במדרש (ב"ר [בראשית רבה] פ"א) אמון מופלא שהוא מבחי' פלא העליון בחינת נפלאותיך ומחשבותיך.

For in truth it is far, far higher than the level of maintaining and giving life to all the worlds, as it is written (ibid.), "And I was beside Him an amon, and I was delights day, day"; and it is explained in the Midrash (Bereishis Rabbah, ch. 1): amon [means] "wondrous" (mufla), which is from the level of the Supernal Wonder, the level of "Your wonders and Your thoughts."

וזהו יום יום נגד ב' בחינות שהם נפלאותיך ומחשבותיך וזהו ואהיה שעשועים שהיא שעשועים של הקב"ה כביכול בכבודו ובעצמו ולמשל

And this is [the meaning of] "day, day," corresponding to the two levels, "Your wonders" and "Your thoughts"; and this is [the meaning of] "and I was delights": it is the delight of the Holy One, blessed be He, as it were, in His glory and in His essence. By way of analogy,

כמו שאדם משתעשע בחכמתו כשאומר דבר חכמה כן ויותר מכן לאין קץ ותכלית באלף אלפים הבדלות הקב"ה משתעשע בחכמתו העליונה שאינה יכולה להתלבש תוך עלמין כלל אלא שדוד המלך ע"ה [עליו השלום] היה צריך לפי שעה.

just as a person delights in his wisdom when he says something wise, so, and infinitely more, by a thousand thousand degrees of separation, the Holy One, blessed be He, delights in His supernal wisdom, which cannot enclothe itself within the worlds at all. But King David, peace be upon him, needed [this] for the time being:

בבית מגורי שהיו שונאין לו ואין דינים נמתקין אלא בשרשן דהיינו בשרש התהוות העולמות כשנתהווה ונמשך מאין המוחלט להתענג ולשמוח בחלקו אשר הוא ממשיך בתורתו

"in the house of my sojourning," for they hated him, and severities are sweetened only at their root, that is, at the root of the worlds' coming into being, when they came into being and were drawn from absolute nothingness; [so he needed] to delight and rejoice in his portion, which he draws down through his Torah

לקיום וחיות העולמות שעי"ז ממילא יתבטלו כל המונעים מאחר שמקבלים חיותם ממנה והם בטלים לגבה וכשממשיך אורה למטה תפול עליהם אימתה ופחד והיו כלא היו.

for the maintenance and life-force of the worlds, so that through this all the obstructions will automatically be nullified, since they receive their life-force from it and are nullified before it; and when he draws its light down below, "terror and dread will fall upon them," and they will be as though they had never been.

7 וזו היא העצה שיעצו חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] השכם והערב עליהם דהיינו שיהא בבחי' עליהם מעלה מעלה וגבוה מהם

And this is the counsel that our Sages, of blessed memory, gave: "Rise early and stay late concerning them (aleihem)," that is, that one be in a state of "over them" (aleihem), far above and higher than them,

דהיינו בבחי' עסק התורה שהיא גבוה ונעלה מאד שהיא מקור חיותם. ולכן הם כלים ומתבטלין מאליהן וממילא נדחי'.

namely, in the state of Torah study, which is very high and exalted, being the source of their life-force. And therefore "they perish" and are nullified "by themselves," and are pushed away automatically.

והערב עליהם היינו בבחי' נפשי כעפר לכל תהי' [תהיה] לידום וליסבול כנ"ל שיהיה כעפר וארץ שממנה יצא לחם וכל ההשפעות ממטה למעלה אחר מ"ת [מתן תורה] כנ"ל

And "stay late concerning them" means the level of "may my soul be like dust to all," to be silent and to bear [it], as mentioned above, so that one be like dust and earth, from which comes forth bread, and all the influences from below to above after the Giving of the Torah, as mentioned above;

דהיינו כשנברר הטוב מן הרע וכו' ואזי ממילא יפול הרע ויבוטל כמ"ש (ישעי' מא) יהיו כאין ויאבדו אנשי ריבך כי אין להם חיות עוד.

that is, when the good is refined out of the evil, etc., then the evil automatically falls and is nullified, as it is written (Isaiah 41), "They shall be as nothing, and the men who strive with you shall perish," for they no longer have any life-force.

אבל באמת אין זו לבדה מעלת ושבח התורה כי"א כמ"ש ובלילה שירה עמי שירו קרי דהיינו שעשועים של הקב"ה כמ"ש ואהיה אצלו כו' שעשועים זה יהיה עמי וכמ"ש (תהלים קמט) ישמח ישראל בעושיו.

But in truth this alone is not the virtue and praise of the Torah; rather, [it is] as it is written, "And at night His song is with me": it says "His song," that is, the delight of the Holy One, blessed be He, as it is written, "And I was beside Him," etc., "delights"; this shall be "with me." And as it is written (Psalms 149), "Let Israel rejoice in its Maker."

והנה ע"י בחי' שמחה ותענוג הזה בתורת ה' יסיר כל מונע מבית ומבחוץ ואין רע יורד מלמעלה כלל

Now, through this level of joy and delight in the Torah of G-d, one removes every obstruction from within and from without, and no evil descends from above at all.

משא"כ כשאין לו בחי' השעשועים הנ"ל עליו נאמר ויהי מקץ שנתים ימים פי' שבחי' שנתים ימים

But when one does not have this level of delight mentioned above, of him it is said, "And it came to pass at the end of two full years (shenasayim yamim)." This means that the level of "two years of days,"

שהם בחי' יום יום בחי' השעשועים הנ"ל הם אצלו בקץ ותכלית כלומר שאין לו בחי' הנ"ל בעסק התורה ואז ופרעה חולם.

which is the level of "day, day," the level of delight mentioned above, is for him at an end and a limit; that is to say, he does not have the above level in his Torah study. And then, "Pharaoh dreams (cholem)."

פי' אע"פ [אף על פי] שיש לו בחי' פרעה שהוא בחי' התגלות אלקות ע"י התפלה אעפ"כ [אף על פי כן] אינו בבחי' טעמים שהם בחי' הנגון ושעשועים הנ"ל כ"א בבחי' נקודה בריש אתוון

This means: even though he has the level of Pharaoh, which is the level of revelation of G-dliness through prayer, nevertheless it is not in the level of the ta'amim, which are the level of melody and the delight mentioned above, but only in the level of "a dot at the tops of the letters,"

כי הנפש מלאה אותיות ואור ה' שמאיר בה הוא בחי' נקודה קטנה בראשו לבד שמתנוצץ בשכלו הארת והמשכת אלקות אבל אינה מלובשת בתוכו כ"א בבחי' מקיף עליו:

for the soul is full of letters, and the light of G-d that shines in it is only the level of a small dot at its top, in that an illumination and drawing-down of G-dliness sparkles in his intellect; but it is not enclothed within him, only in the manner of something that encompasses him (makif).

8 והנה עומד על היאור. שממנו ג"כ נמשך בחי' המשכה לשבע פרות הטובות שהם ז' מדות אהבה ויראה וכו'

"And behold, he was standing by the River (ye'or)." From it, too, there is drawn a flow to the seven good cows, which are the seven attributes, love and awe, etc.,

הטבעיי' [הטבעיים] שיהיה אחר התפלה מחמת זה בסור מרע ועשה טוב. אך אחר זה הנה שבע פרות אחרות כו'.

the natural [ones], so that after prayer, because of this, he will be [engaged] in "turning from evil and doing good." But after this, "behold, seven other cows," etc.

ותאכלנה כו' ולא נודע כו'. שבערך זמן רב אחר התפלה יוכל להתעורר מדות ותאוות גשמיות ומשכחות לגמרי את מדות הטובות אהוי"ר [אהבה ויראה] כו' שבשעת התפלה.

"And they ate," etc., "and it was not known," etc.: for some long time after prayer, physical attributes and desires may be aroused and make [him] forget entirely the good attributes, love and awe, etc., that were [his] during prayer.

משא"כ בבחי' הטעמים שהם בחי' שירה וזמרה הנ"ל. ע"ז אמרו (ע"ז ג) כל העוסק בתורה בלילה חוט של חסד נמשך עליו ביום

This is not so with the level of the ta'amim, which are the level of song and melody mentioned above. Of this they said (Avodah Zarah 3), "Whoever engages in Torah at night, a thread of kindness is drawn over him by day,

שנאמר יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי שחוט של חסד ואהבה עליונה באה עליו מלמעלה אהבה חדשה יותר מכדי טבעו של נפש אלקות לדבקה

as it is said, 'By day G-d commands His kindness, and at night His song is with me.'" [This means] that a thread of kindness and supernal love comes upon him from above, a new love, beyond the nature of the G-dly soul, to cleave

בו ית' בחי' אהבה בתענוגים ומשם נמשך יאור והמשכה לבחי' נקודה ברישי אתוון שהיאור הוא עומד על החולם וממשיך עליו הארה רבה ועצומה שלא יהיו פרות הרעות כלל כי אין רע יורד מלמעלה כו':

to Him, blessed be He, the level of love with delights; and from there a river (ye'or) and flow is drawn to the level of "a dot at the tops of the letters," for the River stands over the cholem and draws upon it a great and mighty illumination, so that there will be no bad cows at all, for "no evil descends from above," etc.

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 3

ענין חנוכה

The subject of Chanukah

◇

1 ענין חנוכה. הנה קבעו הנס בנרות. משא"כ בשאר נסים בפסח ביציאת מצרים תאכלו מצות בפורים ימי משתה ושמחה כנגד הגלות שהיה ג"כ גופני במצרים בחומר ובלבנים ובימי המן בקש להשמיד כו' ושללם לבוז

The subject of Chanukah. Now, [the Sages] established [the commemoration of] the miracle with lights. This is not so with the other miracles: on Pesach, [commemorating] the Exodus from Egypt, "you shall eat matzos"; on Purim, "days of feasting and joy" — corresponding to the exile, which was also physical: in Egypt, "with mortar and with bricks"; and in the days of Haman, he sought "to destroy…" and "to take their spoil for plunder."

משא"כ בחנוכה שהיו ישראל שרוים על אדמתם ולא גלו מארצם רק גלות התורה להשכיחם תורתך ולהעבירם חוקי רצונך לפיכך קבעו בנרות על שם הפסוק (משלי ו) כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר.

This is not so with Chanukah, when Israel dwelt on their own land and were not exiled from their country; there was only an exile of the Torah, "to make them forget Your Torah and to make them transgress the statutes of Your will." Therefore [the Sages] established [the commemoration] with lights, on account of the verse (Proverbs 6), "For a mitzvah is a lamp and the Torah is light, and the reproofs of discipline are the way of life."

ולהבין ענין פסוק זה וגם סיפא דקרא דכתיב ודרך חיים וגו'. צריך ביאור איזה דרך חיים הוא מלבד התורה והמצות האמורה למעלה בפסוק.

And [we need] to understand the meaning of this verse, and also the end of the verse, where it is written, "and the way of life…". It requires explanation: what "way of life" is there besides the Torah and the mitzvos mentioned earlier in the verse?

2 והענין כי מה שהמשיל המצוה לנר והתורה לאור הוא מובן שכמו שהנר נקרא על שם השמן כלשון רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] נר של שמן נר של שעוה.

The explanation is this. That [the verse] likens the mitzvah to a lamp and the Torah to light is understood: just as the lamp is named after the oil, as in the language of our Sages, of blessed memory, "a lamp of oil, a lamp of wax,"

הנה אע"פ [אף על פי] שהשמן אין בו אור מצד עצמו ואדרבה הוא מכבה את אור הנופל לתוכו מ"מ ממנו

then, although the oil has no light of its own, and on the contrary, it extinguishes a light that falls into it, nevertheless from it

ועל ידו נמשך להב שלהבת האור הנאחז בפתילה במעט שמן הנמשך אחר הפתילה שהרי בכלות השמן נכבה האור.

and through it is drawn the blaze of the flame of light that takes hold on the wick, by the little oil that is drawn up after the wick; for indeed, when the oil runs out, the light goes out.

ככה ממש היא המצוה הגם שהוא רצון המלך בלי שום טעם ודעת ואין בה שום השגה מ"מ ממנה

Exactly so is the mitzvah: although it is the will of the King, without any reason or understanding, and there is no comprehension in it at all, nevertheless from it

ועל ידה נמשך ונתגלה אור החכמה זו תורה שבע"פ [שבעל פה] דאורייתא מחכמה נפקת והחכמה והבנה בתורה שבעל פה הוא רק

and through it the light of Chochmah is drawn down and revealed. This is the Oral Torah, for "the Torah issues from Chochmah"; and the Chochmah and understanding in the Oral Torah are only

להבין ולהשיג פי' וטעם המצות כל מסכת לפי ענינה. וביאור ענין זה דרך פרט בעבודת ה'.

to understand and comprehend the explanation and reason of the mitzvos, each tractate according to its subject. And [now for] the explanation of this matter in detail, in the service of G-d.

הנה כתיב (שמות ל) בבקר בבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה. ולהבין למה גבי בבוקר כתיב בהטיבו ובבין הערבים בהעלות.

Now it is written (Exodus 30), "Every morning, when he tends (be-heitivo) the lamps, he shall burn it [the incense]; and when Aaron kindles (be-haalos) the lamps at dusk, he shall burn it." We need to understand why regarding the morning it says "when he tends," and regarding dusk "when he kindles."

הנה כנסת ישראל מקור נשמות ישראל נקרא' [נקראת] בשם מנורה והיא מקשה שכל ישראל הם באחדות והיא מתחלקת לשבעה נרות.

Now, the Congregation of Israel, the source of the souls of Israel, is called by the name "Menorah." It is [made] of one hammered piece, for all Israel are in unity, and it divides into seven lamps.

כי דרך פרט יש ששים רבוא נצוצו' כלליי' שכל ניצוץ מתחלק לששים רבוא נצוצות פרטיות כמבואר בתניא ודרך כלל נכללו בשבעים נפש שירדו אבותינו למצרים.

For in particular, there are six hundred thousand general sparks, each spark dividing into six hundred thousand particular sparks, as is explained in Tanya; and in general, they are included in the seventy souls with which our forefathers went down to Egypt.

3 וכלל מן הכלל נק' בשם שבעה נרות דהנה אהרן שושבינא דמטרוניתא הוא אהרן כהן לאל עליון משבע' רועים המפרנסים ומשפיעים אלהותו ית' בכנסת ישראל שיאירו באור האהבה להתלהט אליו ית' בכלות

And the most general [division] of the general is called by the name "seven lamps." For Aaron, "the groomsman of the Matronita," is "Aaron the priest of G-d Most High," one of the seven shepherds who sustain and bestow His G-dliness, may He be blessed, upon the Congregation of Israel, so that they shine with the light of love, to blaze up toward Him, may He be blessed, with the expiring

הנפש כשלהבת העולה מאליה ולקיים מצות ואהבת שמקבלים עליהם בק"ש [בקריאת שמע] שיהי' [שיהיה] כך באמת לאמתו תקוע בלב כל אחד ואחד מישראל שהאדם מצד עצמו מאחר שהוא מגושם ומלובש בענינים גשמיים לא היה יכול לולי הקב"ה עוזרו.

of the soul, like a flame that rises of itself; and to fulfill the mitzvah of "You shall love," which they take upon themselves in the Shema, so that it be so in utmost truth, fixed in the heart of each and every one of Israel. For a person on his own, since he is corporeal and clothed in physical matters, would not be able [to do so] were it not that the Holy One, blessed be He, helps him.

4 והעזר הוא אהבה הבאה מלמעלה להמשיכו אליו. וזהו בחי' בהעלות ובהטיבו. כי הנה אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] אע"פ [אף על פי] שהאש יורד מן השמי' מצוה להביא מן ההדיוט.

And the help is a love that comes from above, to draw him to Him. This is the level of "when he kindles" and "when he tends." For our Sages, of blessed memory, said: "Although the fire comes down from heaven, it is a mitzvah to bring [fire] from an ordinary [source]."

פי' הדיוט הוא האהבה שאדם לוקח מחמת העולמות מבחי' מלכותו ית' שהוא מלך גדול ונורא

Explanation: the "ordinary" [fire] is the love a person acquires on account of the worlds, from the level of His sovereignty, may He be blessed, that He is a great and awesome King

על כל העולמות עליונים ותחתונים וכל צבא השמים לך משתחוים ואלף אלפין ורבו רבבן קדמוהי כו' כמבואר בגמרא ובזוהר בביאור ענין רבוי העולמות וגדולתו.

over all the worlds, higher and lower, and "all the host of heaven bow down to You," and "a thousand thousands [serve Him] and ten thousand times ten thousand [stand] before Him...," as explained in the Gemara and in the Zohar, in explaining the multitude of the worlds and His greatness.

5 וע"ד זה תקנו חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] לומר בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] לפני ואהבת. כי הנה אנו אומרים יחיד חי העולמים מלך משובח ומפואר עדי עד שמו הגדול כו'. פי' יחיד הוא למעלה מבחי' אחד.

Along these lines our Sages, of blessed memory, instituted saying "Blessed be the name of the glory of His kingdom forever and ever" before "You shall love." For we say, "Singular One, life of the worlds, King, praised and glorified forever and ever is His great Name...." Explanation: "Singular" (Yachid) is higher than the level of "One" (Echad).

כי אחד היינו כמאמר רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] שהוא אחד בשמים ובארץ ובד' רוחות העולם כי כל העולמות עליוני' [עליונים] אינם תופסים מקום להיות יש ודבר נפרד בפני עצמם וכולא קמי' [קמיה] כלא וכאין נגדו חשיבי ממש ואין עוד מלבדו.

For "One" means, as the saying of our Sages, of blessed memory, that He is One in the heavens and on earth and in the four directions of the world; for all the higher worlds occupy no place [of their own], to be an entity and a thing separate in its own right, and "all before Him are as nothing," and they are truly accounted as naught before Him, and there is nothing else besides Him.

לכן נקרא אחד והיינו כשמעריכין אותו נגד העולמות. אבל יחיד פי' הוא יחיד ומיוחד בפני עצמו והוא לבדו הוא ואינו בגדר העולמות כלל.

Therefore He is called "One," and this is when He is measured against the worlds. But "Singular" means that He is singular and unique in Himself, He alone, and not within the category of worlds at all.

6 וחי העולמים מלך פי' שכל חיות העולמות שמחיה את כולם ומהווה את כולם עליונים ותחתונים אינו אלא בשביל שהוא מלך וכולם מקבלים חיות מבחי' מלכותו ית' בעבור היותו מלך עליהם.

And "life of the worlds, King" means that all the life-force of the worlds, by which He gives life to them all and brings them all into being, higher and lower, is only because He is King, and they all receive life-force from the level of His sovereignty, may He be blessed, because He is King over them.

וכן מה שמשובח ומפואר דהיינו השבח מחמת שמשיגים גדולתו הוא עדי עד כי לגדולתו אין חקר ולמעלה יש שבח אחר שבח ועילוי אחר עילוי עד אין קץ ואין תכלית והכל הוא בעבור שמו הגדול

So too, that He is "praised and glorified" — that is, the praise [that comes] because they grasp His greatness — is "forever and ever," for "His greatness is unsearchable," and above there is praise after praise and elevation after elevation without end and without limit; and all this is because of "His great Name."

כי להיות נקרא שמו ומלכותו עליהם בלבד הוא ואינו יכול לנגוע לבחי' עצמותו ומהותו כלל

For [all this is] only so that His Name and His sovereignty be called upon them; and it cannot touch the level of His essence and being at all,

כי לית מחשבי תפיס' [תפיסא] בי' [ביה] כלל שהוא יחיד ומיוחד ונשגב שמו לבדו כדכתיב מלכותך מלכות כל עולמים.

for "no thought can grasp Him" at all, since He is singular and unique, and "His Name alone is exalted," as it is written, "Your kingdom is a kingdom of all worlds."

7 וזהו במקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו. כדכתיב המשפילי לראות בשמים ובארץ שאצלו ית' נחשב זאת להשפלה ולענוה להחיות רוח שפלים.

This is [the meaning of] "In the place where you find His greatness, there you find His humility," as it is written, "Who lowers Himself to look upon the heavens and the earth": for to Him, may He be blessed, this is accounted a lowering and humility, "to revive the spirit of the lowly."

וכן מה שכתוב סומך נופלים ורופא חולים וזוקף כפופים וכל הממלכה נקרא בשם ארץ להיות כארץ הלזו השפלה שירדה ממקום כבודה להיות מלך שמו נקרא.

So too what is written, "He supports the fallen, heals the sick and raises the bowed." And the whole kingdom is called by the name "earth," being like this lowly earth, which has descended from its place of glory, so that He be called by the name "King."

8 ולכן זאת יבין כל יציר בשומו אל לבו וירחיב דעתו בגדולתו ית' ונפלאות מעשיו ברבוי העולמות עד אין חקר הנה ישכיל שזהו ענותנותו ית' ואין ערוך אליו שאינו בגדר עלמין כלל.

Therefore every creature will understand this: when he takes it to heart and broadens his mind in His greatness, may He be blessed, and the wonders of His works in the multitude of the worlds without limit, he will grasp that this is His humility, may He be blessed, and there is no comparison to Him, for He is not within the category of worlds at all.

9 והוא השוה ומשוה קטן וגדול ממילא תתלהט ותתלהב נפש ולב לאור באור האהבה בכל נפשך ממש לצאת מגדר העולמות

And He is "the One Who is equal and makes equal small and great." As a result, the soul and heart will blaze and flame up to shine with the light of love, "with all your soul" in truth, to go out of the confines of the worlds,

כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ כלה שארי ולבבי. וזהו ואהבת את ה' אלהיך כי אהבה משרש אבה שהוא מלשון חפץ ורצון.

as it is written, "Whom do I have in heaven [but You]? And besides You I desire nothing on earth; my flesh and my heart yearn." This is [the meaning of] "You shall love Havayah your G-d": for ahavah (love) is from the root avah, which means desire and will.

דהיינו רעותא דלבא שיהי' [שיהיה] ה' אלהיך ולדבקה בו ממש וע"י אתערותא דלתתא זו יחול עליו אור האהבה מלמעלה להגדיל מדורת אש האהבה בלבו יותר מכדי כח אנושי ושרש נשמתו

That is, the will of the heart that Havayah be "your G-d," and to cleave to Him in truth. And through this arousal from below, the light of love from above will rest upon him, to enlarge the blaze of the fire of love in his heart beyond the measure of human strength and [of] the root of his soul,

שהיא בגדר וגבול ונברא לקרבה אל ה' ממש וביטול אליו במציאות ממש ע"י בחינת אהרן כהנא רבא

which is within limit and boundary and created, so as to draw near to G-d in truth, and [to] self-nullification (bittul) before Him in actual existence, through the level of Aaron the High Priest.

כי ואהבת בגמטריא ב' פעמים אור ונקרא' [ונקראת] בחינה זו בהטיבו שמטוב וחסד עליון משפיע על רוח שפלים להטיב ולהגדיל את האהבה שלמטה.

For ve-ahavta ("you shall love") equals in numerical value twice or ("light"). And this level is called "when he tends (be-heitivo)," for from the supernal goodness and kindness He bestows upon the spirit of the lowly, to make good and to enlarge the love below.

אך הנה באמת גם אתערותא דלתתא כנ"ל אשר יחפוץ האדם לדבקה בו ממש גם זאת

But in truth, the arousal from below too, as [explained] above, that a person should desire to cleave to Him in truth, this too

מתת אלהים היא לא לפי כח נפש האדם ומזגו ותכונתו ונקרא' [ונקראת] בחינת ובהעלות אהרן שאהרן העליון הוא הנותן כח בכנסת ישראל לעורר את האהבה זו.

is a gift of G-d, not according to the strength of the person's soul, his temperament and his nature. And this is called the level of "and when Aaron kindles (be-haalos)," for the supernal Aaron is the one who gives strength to the Congregation of Israel to awaken this love.

וזהו בין הערבים שהוא מדת ערב ולילה וחשך מצד עצמו שאין בו אור. אבל מדת בוקר שהוא מדת אברהם איש החסד כמ"ש וישכם אברהם בבקר הוא בחינת בהטיבו.

This is "at dusk," which is the attribute of evening, night and darkness, which of itself has no light. But the attribute of morning, which is the attribute of Abraham, the man of kindness, as it is written, "And Abraham rose early in the morning," is the level of "when he tends."

(ועמ"ש לקמן בד"ה רני ושמחי בענין רננא ברמשא ושמחה בצפרא) והנה מי זה האדם שיגיע עד הלום שיגיע אליו בחי' אהרן העליון. אך הוא ע"י תורה ומצות.

(And see what is written below in the maamar beginning "Sing and rejoice," on the subject of "song in the evening and joy in the morning.") Now, who is the person who can reach this far, that the level of the supernal Aaron should reach him? But it is through Torah and mitzvos.

כי נר מצוה שהמצות נמשכין ממקום גבוה מאד נעלה. ולפיכך אין בהם השגה כלל כמשל השמן הנ"ל שאין נכנסים בפנימיות נפשם רק בבחי' מקיף עליהם מלמעלה

For "a mitzvah is a lamp," since the mitzvos are drawn from a very high and exalted place. Therefore there is no comprehension in them at all, like the analogy of the oil above; for they do not enter the inwardness of their soul, but only as something encompassing them from above,

כמ"ש שום תשים עליך מלך כמו מלך המושל על עמו והוא גבוה עליהם והם עושין רצונו בלי טעם ודעת כי מצות המלך היא ולב מלכים אין חקר ההשגה שבעבורם נצטוו רק מ"מ הוא

as it is written, "You shall surely set a king over you": like a king who rules over his people and is high above them, and they do his will without reason or understanding, for it is the command of the king, and "the heart of kings is unsearchable" — the comprehension for whose sake they were commanded. Yet nevertheless it is

ע"ד משל כאדם שתופס את המלך באחד מאבריו וממשיכו אליו הנה גם חיותו שבקרבו נמשך אחריו כך כתיב וימינו תחבקני.

by way of analogy like a person who grasps the king by one of his limbs and draws him to himself: the king's life-force within him is drawn along after him too. So it is written, "and His right hand embraces me."

כי הנה רמ"ח מ"ע [מצות עשה] הם רמ"ח אברין דמלכא וע"י המשכת המצות ממילא נמשך אחריו בחי' יחודו ית' בעצמו ובכבודו בבחינת יחודו כנ"ל:

For the 248 positive commandments are the 248 limbs of the King; and through drawing down the mitzvos, there is drawn after it, as a matter of course, the level of His unity, may He be blessed, Himself and in His glory, in the level of His unity, as [explained] above.

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 4

ת"ר מצות נר חנוכה כו'

The Rabbis taught: the mitzvah of the Chanukah lamp… Beis Shammai say…

1 ת"ר [תנו רבנן] מצות נר חנוכה כו'. בש"א [בית שמאי אומרים] יום ראשון מדליק ח' מכאן ואילך פוחת והולך (כמו בפרי החג). ובה"א [ובית הלל אומרים] יום ראשון מדליק א' מכאן ואילך מוסיף והולך (מעלין בקודש כו').

The Rabbis taught: "The mitzvah of the Chanukah lamp, etc." Beis Shammai say: on the first day one lights eight; from then on one goes on decreasing (like the bullocks of the Festival). And Beis Hillel say: on the first day one lights one; from then on one goes on increasing ("we ascend in holiness," etc.).

להבין מה ענין נר חנוכה לפרי החג נקדים מ"ש נר מצוה ותורה אור שהמצות נק' נר וגם כתיב נר ה' נשמת אדם שהנשמה נק' נר.

To understand what the Chanukah lamp has to do with the bullocks of the Festival, let us first preface what is written, "For a mitzvah is a lamp and the Torah is light": the mitzvos are called a lamp. And it is also written, "The soul of man is the lamp of G-d": the soul is called a lamp.

ובזוהר מבואר שהמצות נק' לבושין אשר הנשמה מתלבשת בהן בג"ע [בגן עדן] וצריכה הנשמה לקיים תרי"ג מצות בכדי שיהיה המלבוש בשלימות

And in the Zohar it is explained that the mitzvos are called garments, in which the soul clothes itself in Gan Eden; and the soul must fulfill the 613 mitzvos so that the garment will be complete.

ואם חסר א' מהמצות חסר לבושו לכן צריכה לבא עוד לקיים המצוה ההיא שחסרה בכדי להשלים המלבוש.

And if one of the mitzvos is lacking, its garment is lacking. Therefore it must come [down] again to fulfill that mitzvah which was lacking, in order to complete the garment.

2 ולבאר ענין הלבוש לנשמה בג"ע [בגן עדן]. דהנה בג"ע [בגן עדן] הנשמות נהנין מזיו השכינה וענין הזיו הוא הארה מאור א"ס

And to explain the matter of the soul's garment in Gan Eden: Now, in Gan Eden the souls take pleasure in the radiance of the Shechinah, and the radiance is a glow from the Infinite Light (Or Ein Sof).

ומתענגים הנשמות בג"ע [בגן עדן] שמשיגים איזה הארה מהזיו ובחי' הזיו הוא הארה מא"ס בלי גבול. ולכן אף שבכלל יש רק ב' בחי'. גע"ע [גן עדן עליון] בבריאה. וגע"ת [וגן עדן תחתון] ביצירה.

And the souls delight in Gan Eden in that they apprehend some glow of the radiance; and the radiance is a glow from the Infinite One (Ein Sof), without limit. Therefore, although in general there are only two levels, the Higher Gan Eden in Beriah and the Lower Gan Eden in Yetzirah,

אבל בפרטיות יש השגות בלי גבול צדיקים ילכו מחיל אל חיל אשר נשמתם נתעלו בעילוי אחר עילוי כי אין מספר להשגות אור וזיו אשר היא הארה מאור א"ס ב"ה.

in detail there are apprehensions without limit: the righteous "go from strength to strength," for their souls ascend from one elevation to another, since there is no number to the apprehensions of the light and radiance, which is a glow from the Infinite Light, blessed be He.

וכל זמן שצריכה הנשמה להתעלות מג"ע [מגן עדן] לחבירו צ"ל מקודם בחינת נהר די נור שיבוטלו כל השגות הקודמות (עיין בד"ה ויהי מקץ)

And whenever the soul must ascend from one Gan Eden to the next, there must first be the level of the River of Fire (nehar di nur), so that all its previous apprehensions are nullified (see the discourse beginning "Vayehi Mikeitz").

כי השגה הקודמת נגד השגה שלמעלה ממנה אין ערוך כלל והיא בטלה לגמרי נגדה אחרי שהשגות הנ"ל הוא להיות משיג הארה מאור א"ס ב"ה א"כ כל השגה יתירה שמשיג מהאור השגה שלמטה בטלה נגדה.

For the previous apprehension, compared to the apprehension above it, bears no comparison at all and is entirely nullified before it. Since these apprehensions are the apprehending of a glow from the Infinite Light, blessed be He, it follows that before every further apprehension one attains of the light, the apprehension below it is nullified.

3 ולבעבור זה כל צדיק נכוה מחופתו של חבירו. היינו מבחינת השגה החופף על חבירו מאחר שאין השגתן א' ויש לכל א' השגה אחרת אשר נהנה מזיו השכינה המאיר עליו.

For this reason "every tzaddik is burned by the canopy of his fellow," that is, by the level of apprehension that hovers over his fellow; since their apprehension is not one, and each has a different apprehension, in which he enjoys the radiance of the Shechinah that shines upon him.

וזהו וקדושים בכל יום יהללוך סלה קדושים היינו נשמות בג"ע [בגן עדן] נקראו קדושים יהללוך סלה כל מקום שנאמר סלה הוא בחי' בלי גבול אשר תמיד מתחדשים השגתם מאור א"ס אשר היא בלי גבול.

And this is [the meaning of] "And holy ones every day praise You, selah." "Holy ones" are the souls in Gan Eden, who are called holy; "praise You, selah": wherever "selah" is said, it denotes the level of without limit, for their apprehension is constantly renewed from the Infinite Light, which is without limit.

4 ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] מוטב דלידייני וליתי לעלמא דאתי כי אין כדאי כל הדינים נגד תענוג השגתו הנ"ל. אף שבג"ע [שבגן עדן] התחתון אין ערוך כלל וכו'.

Therefore our Sages said, "Better that he be judged and come to the World to Come," for all the judgments are not worth [considering] compared to the delight of his apprehension described above. Even in the Lower Gan Eden there is no comparison at all, etc.

וכן ג"ע [גן עדן] תחתון נגד ג"ע [גן עדן] עליון עד רום המעלות כי התענוגי' [התענוגים] שנמשכו מאוא"ס [מאור אין סוף] מקור כל התענוגים הם בלי גבול.

And likewise the Lower Gan Eden compared to the Higher Gan Eden, up to the highest heights, for the delights drawn from the Infinite Light, the source of all delights, are without limit.

5 וכמו שרואים בחוש שאף מה שנפל בשבה"כ [בשבירת הכלים] תענוגים גשמיים הוא ג"כ אין שיעור כי יש כמה מיני תענוגים כידוע לאין מספר. אם כן עאכו"כ [על אחת כמה וכמה] השרש ומקור לזה תענוג רוחני אף מגעה"ת [מגן עדן התחתון] הוא בלי גבול מא"ס.

As we see with our own senses that even what fell in the shattering of the vessels, physical delights, is also without measure, for there are many kinds of delights, as is known, without number. If so, all the more is their root and source, spiritual delight, even of the Lower Gan Eden, without limit, from the Infinite One.

6 ולבעבור זה הנשמה שהיא בחינת בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול] א"א לה להשיג גילוי הזיו שהוא מהות אלקות כ"א ע"י לבוש שהוא בחי' מסך

For this reason the soul, which is a limited being, cannot apprehend the revelation of the radiance, which is the very essence of G-dliness, except through a garment, which is the level of a screen (masach);

וע"י אותו לבוש ומסך יכולה לקבל האור והזיו וכמו שמבוא' בע"ח [בעץ חיים] שיש בחי' מסך ופרגוד.

and through that garment and screen it is able to receive the light and the radiance, as is explained in Etz Chaim that there is the level of a screen and a curtain (pargod).

7 וכמו ד"מ [דרך משל] אור גדול שאין יכולים להביט בו מחמת רוב בהירותו וכשיש מסך מבדיל אז יכולים לקבל את האור אחר שנתעלם ההארה קצת ע"י מסך

As, for example, a great light which one cannot look at because of its great brightness; but when there is a separating screen, then one can receive the light, once the illumination has been somewhat concealed by the screen.

וכמו דבר חכמה ושכל גדול אין יכולים להסביר לפני קטן בחכמה כ"א ע"י לבוש ומשל אז מבין הדבר כמו"כ [כמו כן] נקראים מצות לבושין שהם ג"כ בחי' משל.

And likewise a matter of wisdom and great intellect cannot be explained to one who is small in wisdom except through a garment and a parable; then he understands the matter. So too the mitzvos are called garments, for they too are the level of a parable.

8 וכמ"ש משל הקדמוני היינו שיהי' [שיהיה] התגלות עצם רצון אור א"ס זה א"א שיכול לבוא לידי גילוי לשום נברא רק ע"י התלבשות רצונו ית' בעשיי' [בעשייה] גשמי' [גשמיים / גשמיות / גשמית] מעשה המצוה.

As it is written, "the parable of the Ancient One": that is, that there should be a revelation of the very essence of the will of the Infinite Light; this cannot come to be revealed to any created being except through the clothing of His will, may He be blessed, in physical action, the deed of the mitzvah.

ולכן נק' המצות לבושין ושרש המצות גבוה מאד ששרשם מבחי' כתר עליון תר"ך עמודי אור.

Therefore the mitzvos are called garments. And the root of the mitzvos is very high, for their root is from the level of the Supernal Keser, the 620 pillars of light.

9 ונשתלשלו ע"י שערות וכו' עד שנשתלשלו למטה בעשייה גשמי' [גשמיים / גשמיות / גשמית] ציצית וסוכה ובהם דוקא נתגלה רצונו ית' סוף מעשה במחשבה תחלה נעוץ תחב"ס [תחלתן בסופן] דפעם א' נאמר בראשי' [בראשית] ברא כו' השמים ואת הארץ שמים תחלה.

And they descended in a chain by way of the "hairs," etc., until they descended below into physical Asiyah, tzitzis and sukkah, and in them specifically His will, may He be blessed, is revealed. "The end of action is first in thought," "their beginning is embedded in their end." For in one place it says, "In the beginning [G-d] created, etc., the heavens and the earth": heavens first.

10 וכתיב ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים. ארץ תחלה. כאן במעשה. וכאן במחשבה. ודרך כלל שמים הוא בחי' רוחניות.

And it is written, "On the day that the L-rd G-d made earth and heavens": earth first. Here it refers to action, and there to thought. And in general, heavens are the level of spirituality,

וארץ בחי' גשמיות ובמעשה קדמה שמים כי בדרך השתלשלות הרוחניות מחיה ומהוה בחי' גשמיות אבל במחשבה קדמה בחי' גשמיות סוף מעשה במח"ת [במחשבה תחלה] כי התגלות האור מסוכ"ע.

and earth the level of physicality. In action, heavens came first, for in the order of the chain of descent the spiritual gives life to and brings into being the physical; but in thought, the physical came first, "the end of action is first in thought," for the revelation of the light is from the light that encompasses all worlds (sovev kol almin).

11 וגילוי הרצון תר"ך עמודי אור הוא ע"י קיום רצונו בדברים גשמיים ממש אשר שרשם מעולם התהו ובהם דוקא מתלבש רצה"ע [רצון העליון].

And the revelation of the will, the 620 pillars of light, comes through fulfilling His will in truly physical things, whose root is from the World of Tohu; and in them specifically the Supernal will is clothed.

ולכן המצות הם לבושים אשר על ידם תוכל הנשמה להשיג ולהנות התענוג והזיו בג"ע [בגן עדן].

Therefore the mitzvos are garments through which the soul is able to apprehend and enjoy the delight and the radiance in Gan Eden.

12 ולזה המצות הם כמו לבוש שענין הלבוש הוא שאינו בא באדם להיות לו חיות פנימי

For this reason the mitzvos are like a garment, for the nature of a garment is that it does not enter into a person to be his inner life-force,

כמו מזון שנעשה לאחדים ממש עם האדם ומחיה אותו ואעפ"כ [ואף על פי כן] צ"ל שיש במלבושין מעלה יתירה ששרשם מבחי' מקיפים.

as food does, which becomes truly one with the person and gives him life; and nevertheless one must say that garments have a superior quality, for their root is from the level of the encompassing [lights] (makifim).

13 ולבעבור זה הוא מקיף על האדם ומגין עליו ומשמרו כמו"כ [כמו כן] מעשה המצות אשר שרשם הם מבחי' מקיפים כתר עליון

For this reason it encompasses a person, protects him and guards him. So too the deed of the mitzvos, whose root is from the level of the encompassing [lights], the Supernal Keser;

לכן לא בא התגלותם למטה בבחי' אור פנימי רק בעשייה גשמי' [גשמיים / גשמיות / גשמית] ממש וכידוע שמה שבשרשו יותר גבוה נופל למטה יותר.

therefore their revelation does not come below as an inner light, but only in actual physical action; and, as is known, what is higher in its root falls lower.

אכן ע"י מעשה המצות נעשה בחי' מקיף ומסך שע"י המצות תוכל להתענג בתענוג אא"ס [אור אין סוף] וזהו תכלית ירידת הנשמה ירידה צורך עלייה

Indeed, through the deed of the mitzvos an encompassing [light] and a screen come about, so that through the mitzvos [the soul] is able to delight in the delight of the Infinite Light. And this is the purpose of the soul's descent: a descent for the sake of an ascent.

ע"י עשיית המצוה תוכל לקבל האור והתענוג ע"י מסך הנ"ל אשר מתלבשת הנשמה בגי"ע [בגן עדן] בלבושי המצות ומחמת כי המצות שרשם מגולגלתא וכ"ע [וכתר עליון].

Through doing the mitzvah it is able to receive the light and the delight through the screen mentioned above, for the soul clothes itself in Gan Eden in the garments of the mitzvos; and because the root of the mitzvos is from the Gulgalta and the Supernal Keser,

לכן ע"י קיום המצות רצונו ית' והיום לעשותן ולמחר לקבל שכרם בגי"ע [בגן עדן] אשר יתגלה אורן אז כשתתלבש הנשמה בלבוש המצות תתענג הנשמה בתענוג אוא"ס [אור אין סוף] בלתי בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול] ע"י מסך ולבוש המצות כנ"ל.

therefore, through fulfilling the mitzvos, His will, may He be blessed ("today to do them, and tomorrow to receive their reward" in Gan Eden, where their light will be revealed), then, when the soul clothes itself in the garment of the mitzvos, the soul will delight in the delight of the Infinite Light, which is without limit, through the screen and garment of the mitzvos, as explained above.

אשר הם בחי' ממוצעי' ששרשם נעלה מכ"ע [מכתר עליון] ונשתלשלו למטה בדברים גשמיי' [גשמיים] (ועמש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] ע"פ ואברהם זקן בא בימים):

For they are intermediaries, whose root is exalted, from the Supernal Keser, and they descended in a chain below into physical things (and see what is written above on the verse "And Avraham was old, advanced in days").

14 וזהו ענין מראות הצובאות כי ענין מראה הוא זכוכית שרואין בה. אכן נאמר מראות לשון רבים

And this is the meaning of "the mirrors of the women who assembled": for a mirror (mar'ah) is a glass in which one sees. Yet it says "mirrors" in the plural,

כי יש ב' מראות. אספקלריא המאירה. היינו זכוכית הבהירה אשר ע"י יכולין לראות מרחוק אור ישר.

because there are two [kinds of] mirrors. [One is] the luminous speculum (aspaklaria hame'irah), that is, clear glass through which one can see from afar by direct light.

15 וזהו ההפרש בין משרע"ה [משה רבינו עליו השלום] לכל הנביאים שבמשה נאמר ומרא' ולא בחידות ונכתב ומראה בסגו"ל שהוא לשון דכר והוא אספקלריא המאירה אשר על ידה אף דבר הרחוק מהאדם רואין אותו דרך אור ישר.

And this is the difference between Moshe our teacher, peace be upon him, and all the prophets: of Moshe it says, "u-mar'eh, and not in riddles," and mar'eh is written with a segol, which is a masculine form; it is the luminous speculum, through which even a thing far from a person is seen by direct light.

כמו כן מעשה המצוה אשר נתלבשה הנשמה בג"ע [בגן עדן] בלבוש המצות ע"י לבוש הנ"ל שע"י מעשה מצות הנ"ל יכולה הנשמה ליהנות מזיו השכינה בג"ע [בגן עדן].

So too the deed of the mitzvah, in whose garment the soul is clothed in Gan Eden: through that garment, through the deed of these mitzvos, the soul is able to enjoy the radiance of the Shechinah in Gan Eden

16 וליהנות מאורו ית' כמו באספקלריא המאירה אור ישר אשר נמשך ונתגלה אוא"ס [אור אין סוף] ממעלה למטה בג"ע [בגן עדן]. ומשה רבינו ג"כ לא הי' [היה] רואה בלי אספקלריא הנ"ל.

and to enjoy His light, may He be blessed, as through the luminous speculum, by direct light, in which the Infinite Light is drawn down and revealed from above to below in Gan Eden. And Moshe our teacher too did not see without this speculum.

וכמ"ש ומראה ולא בחידות והיינו באספקלרי' [באספקלריא] המאירה אשר בלא אספקלריא לא היה יכול להשיג בחי' אא"ס [אור אין סוף]. אכן שאר הנביאים ראו במראה בקמ"ץ אספקלריא דלא נהרא וביד הנביאים אדמה.

As it is written, "u-mar'eh, and not in riddles," that is, through the luminous speculum, for without a speculum he could not have apprehended the level of the Infinite Light. But the other prophets saw through a mar'ah with a kamatz, the speculum that does not shine, [as it says,] "and through the prophets I am imaged."

17 וענין אספקלריא שאינה מאירה הוא הנק' שפיג"ל דהיינו שיש מסך וכסוי על הזכוכית אבל המסך אינו דבר עב שהוא מסתיר לגמרי ומכסה האור רק דבר דק וקלוש היינו צפוי כסף הידוע.

And the speculum that does not shine is what is called a spiegel [mirror]: that is, there is a screen and covering on the glass; but the screen is not something thick that conceals and covers the light entirely, only something thin and fine, namely the well-known silver coating.

18 ואז כשרואין בו באספקלריא הנ"ל נמשך ממנו או"ח [אור חוזר] אבל אין יכולים לראות דרך הזכוכי' באו"י [באור ישר]

And then, when one looks into this speculum, reflected light is drawn back from it, but one cannot see through the glass by direct light.

ולכן אין רואין מהות הדבר הנראה ועצמותו כמו ע"י אספקלריא המאירה כי אם רק דמות לבד נראה ע"י אספקלריא שאינה מאירה.

And therefore one does not see the essence and very being of the thing seen, as through the luminous speculum; only an image is seen through the speculum that does not shine.

אמנם יש באספקלריא שאינה מאירה מעלה א' גבוה במדרגה שיכולין לראות עצמו וגם לראות מאחוריו כידוע מה שאין יכולין לראות באספקלריא המאירה וזהו ארץ קדמה ודו"ק [ודוק].

However, the speculum that does not shine has one quality that is higher in rank: one can see oneself and also see what is behind one, as is known, which cannot be seen through the luminous speculum. And this is [the meaning of] "earth came first"; consider this carefully.

ועד"ז תירצו בגמ' [בגמרא] ביבמות (ספ"ד [סוף פרק ד'ן]) דישעי'ה שאמר וארא את ה' היינו באספקלריא שאינה מאירה שבה יוכל לראות את ה'.

And in this way they answered in the Gemara in Yevamos (end of chapter 4) that Yeshayahu, who said, "And I saw G-d," [saw] through the speculum that does not shine, in which he could see G-d,

משא"כ באספקלריא המאירה כתיב כי לא יראני כו'. וענין אספקלריא דלא נהרא הוא בחי' בכל מאדך היינו ענין ירידת הנשמה בגוף ירידה צורך עליי' להפך נה"ב [עלייה] [נפש הבהמית]

whereas of the luminous speculum it is written, "For no man shall see Me, etc." And the speculum that does not shine is the level of "with all your might," that is, the descent of the soul into the body, a descent for the sake of an ascent, to transform the animal soul;

וע"י בחי' אתכפיא ואתהפכא בכל מאדך בלי גבול למעלה מן הכלי אז נמשך מלמעלה ג"כ שלא כסדר ודרך השתלשלות מאיר אור עליון.

and through subduing and transforming [it], "with all your might," without limit, beyond the vessel, then there is drawn from above as well, not in order and not by way of the chain of descent, the shining of the Supernal Light.

19 וזהו אספקלריא דלא נהרא דהיינו ע"י דבר מסך ומבדיל שאין מאיר האור דרך ישר היינו שנה"ב הוא מכסה ומסתיר האור. [שנפש הבהמית]

And this is the speculum that does not shine: that is, through something that screens and separates, so that the light does not shine directly; that is, the animal soul covers and conceals the light.

אכן אין הדבר המבדיל מסך עב שהוא מסתיר לגמרי רק יכול לאתכפייא ולאתהפכא אז נעשה מזה בחי' או"ח [אור חוזר]

Yet the separating thing is not a thick screen that conceals entirely; rather, it can be subdued and transformed, and then reflected light comes about from it,

כמו בזכוכית שע"י המסך המסתיר נוסף ע"ז או"ח [אור חוזר] חדש שלא היה מקודם שהי' [שהיה] המסך הנ"ל ויכול לראות אח"ז [אחר זה] אור חדש היינו שיכול לראו' [לראות] גם מאחוריו.

as with glass, where through the concealing screen a new reflected light is added that did not exist before the screen was there, and one can then see a new light, that is, one can see also what is behind one.

כמו"כ [כמו כן] אחר שנתהפכ' [שנתהפכה] נה"ב [נפש הבהמית] אז ע"י בחי' בכל מאדך נתוסף אור המאיר ג"כ יותר מקודם שהיתה הנשמה בגוף ירידה צורך עליי' [עלייה] שע"י אתכפייא סט"א [סטרא אחרא] אסתלק

So too, after the animal soul has been transformed, then through "with all your might" a light is added that shines more than before the soul was in the body, a descent for the sake of an ascent; for when the sitra achra is subdued, there ascends

יקרא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] לעילא לעילא ומאיר שלא ע"פ סדר השתלשלות וזה נק' אספקלריא דלא נהרא (ועמש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] ע"פ אעשה לו עזר כנגדו) וענין גילוי זה י"ל [יש לומר] ע"ד שנתבאר במ"א פי' קדושתי למעלה מקדושתכם דמאי קמ"ל [קא משמע לן] פשיטא.

the glory of the Holy One, blessed be He, higher and higher, and it shines not according to the order of the chain of descent; and this is called the speculum that does not shine (and see what is written above on "I will make him a helper opposite him"). And this revelation may be understood in the way explained elsewhere on the meaning of "My holiness is above your holiness": what does it teach us? It is obvious!

אלא דר"ל [דרוצה לומר] כי המצות הם מבחי' כתר כמש"ל [כמה שכתוב לעיל]. וזהו קדושתכ' [קדושתכם] אשר קדשנו וכו'. ונודע שהכתר כלול מב' פרצופים. היינו בחי' עתיק זהו בחי' תחתונה שבמאציל ובחי' א"א זהו שרש הנאצלים.

Rather, it means that the mitzvos are from the level of Keser, as explained above, and this is "your holiness": "Who has sanctified us, etc." And it is known that Keser comprises two partzufim: the level of Atik, which is the lowest level within the Emanator, and the level of Arich Anpin, which is the root of the emanated.

20 ועז"א [ועל זה אמר] יכול כמוני. היינו בחי' תחתונה שבמאציל שהוא עתיק. ת"ל [תלמוד לומר] כי קדוש אני קדושתי למעלה מקדושתכם שהמצות ממשיכים מבחי' א"א

And of this it says, "Could it be like Me?", that is, the lowest level within the Emanator, which is Atik. The verse teaches, "For I am holy": My holiness is above your holiness, for the mitzvos draw down from the level of Arich Anpin,

משא"כ עתיק נק' עתיק יומין שנעתק ונבדל מבחי' היומין שהם הלבושים הנעשים מהמצות שעז"נ [שעל זה נאמר] מי האיש כו'

whereas Atik is called Atik Yomin (the Ancient of Days) because it is removed and separate from the level of the "days," which are the garments made from the mitzvos, of which it is said, "Who is the man, etc.,

אוהב ימים לראות טוב סומע"ט [סור מרע ועשה טוב] והיינו בבחי' א"א משא"כ בחי' עתיק יומין הוא בחי' קדושתי למעלה כו'

who desires life, who loves days to see good?" [and then,] "Turn from evil and do good." And that is in the level of Arich Anpin; whereas the level of Atik Yomin is the level of "My holiness is above, etc."

אך ע"י בירור נה"ב [נפש הבהמית] בכל מאדך נמשך גילוי מבחי' זו כו' כי זהו ענין במקום שבעלי תשובה עומדים כו' בחילא יתיר בחי' בכל מאדך כו':

But through the refinement of the animal soul "with all your might," a revelation is drawn from this level, etc. For this is the meaning of "In the place where baalei teshuvah stand, etc.," with greater strength, the level of "with all your might," etc.

21 ולתוספת ביאור בענין הלבושים לנשמה בג"ע [בגן עדן] יובן ע"פ מה שפי' בזוה"ק [בזוהר הקדוש] ס"פ תולדות שהמלאכים בירידתם לעוה"ז מתלבשים בלבוש כי להיותם רוחניים לכן כדי שיומשכו בעולם השפל הוא ע"י לבוש כו'.

And for a further explanation of the soul's garments in Gan Eden, it can be understood from what is explained in the holy Zohar at the end of Parshas Toldos: that the angels, when they descend to this world, clothe themselves in a garment; for since they are spiritual, in order for them to be drawn into the lowly world it must be through a garment, etc.

וכך יובן בהפוך שכדי שהנשמה תשיג ותהנה מזיו השכינה צ"ל ג"כ ע"י לבוש רוחני כנ"ל.

And so it can be understood in reverse: in order for the soul to apprehend and enjoy the radiance of the Shechinah, it too must be through a spiritual garment, as explained above.

אך לכאורה אין המשל דומה שהרי הנשמה היא עצם רוחני וא"כ למה צריכה ללבוש בשביל להשיג הזיו כו'.

But at first glance the analogy is not alike, for the soul is a spiritual entity; if so, why does it need a garment in order to apprehend the radiance, etc.?

אך הענין הוא כי רוחניות וגשמיות שניהם נבראים ומחודשים מאין ליש משא"כ זיו השכינה שהוא גילוי אלקות ממש כמ"ש בפ' חיי שרה ע"פ ואברהם זקן.

But the explanation is that spirituality and physicality are both created and brought into being from nothing to something, whereas the radiance of the Shechinah is a revelation of actual G-dliness, as [explained] in Parshas Chayei Sarah on the verse "And Avraham was old."

והרי האלקות הוא למעלה מרוחניות כמו שהוא למעלי' [למעלה / למעלת] מגשמיות שהרי אין ערוך הנבראים לגבי הבורא:

And G-dliness is above spirituality just as it is above physicality, for created beings bear no comparison to the Creator.

22 וזהו המגביהי כו' המשפילי כו'. לכן כדי שתשיג גילוי זה ממש א"א להיות כ"א ע"י לבוש ממעשה המצות כו'

And this is [the meaning of] "Who is enthroned on high, etc., Who looks down low, etc." Therefore, for [the soul] to apprehend this very revelation, it is possible only through a garment from the deed of the mitzvos, etc.

והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] צדיקי' [צדיקים] יושבים ועטרותיה' בראשיהם ונהנים מזיו פני' נהנין מזיו הוא גילוי מהות הזיו ממש וזהו כענין הראיה באספקלריא המאירה שהוא השגת המהות ממש ע"י הלבושים מהמצות.

Now our Sages said, "The righteous sit with their crowns on their heads and enjoy the radiance." "Enjoy the radiance" means a revelation of the very essence of the radiance; and this is like seeing through the luminous speculum, which is the apprehension of the very essence, through the garments from the mitzvos.

אך עטרותיהם הוא בחי' מקיף והוא בחי' שלמעלה מזיו וההארה המושגת להם לפיכך אין נמשכת בבחי' גילוי כ"א

But "their crowns" is the level of the encompassing [light], and it is a level that is above the radiance and the illumination they apprehend; therefore it is not drawn in a revealed way, but only

ע"ד הראי' [הראיה] ע"י אספקלריא שאינה מאירה שאין מושג המהות של הנראה רק ע"ד וביד הנביאים אדמה כו'.

in the manner of seeing through the speculum that does not shine, in which the essence of what is seen is not apprehended, but only in the manner of "and through the prophets I am imaged, etc."

ולכן נק' עטרה. (ועמ"ש לקמן בפסוק צאינה וראינה וגו' בעטרה וגו'. וזה נמשך ע"י בכל מאדך כנ"ל):

And therefore it is called a crown. (And see what is written below on the verse "Go out and see, etc., with the crown, etc." And this is drawn through "with all your might," as explained above.)

23 וזהו ענין נר מצוה וענין נר אלקים נשמת אדם היינו ב' בחי' נר. א' הוא אספקלריא המאירה. והב' אספקלריא שאינה מאירה.

And this is the meaning of "a mitzvah is a lamp" and of "The soul of man is the lamp of G-d": they are two kinds of lamp. One is the luminous speculum, and the second the speculum that does not shine.

והענין כי הנה בנר יש שמן ופתילה וב' גווני אור. נהורא אוכמא שעל הפתילה ונהורא חיורא.

And the explanation is that in a lamp there are oil and a wick, and two hues of light: the dark light upon the wick, and the white light.

24 והנה האור שהוא עיקר הנר הוא נאחז בפתילה דוקא. אבל השמן בלתי אפשר שיאחז בו האור בעצמו כ"א ע"י הפתילה ומ"מ השמן הוא הנכלה בהאור וע"י פתילה א' נכלה שמן הרבה כו'.

Now the light, which is the essence of the lamp, takes hold specifically on the wick. But the light cannot take hold of the oil itself except through the wick; and nevertheless it is the oil that is consumed in the light, and through one wick much oil is consumed, etc.

25 וכך הנה מעשה המצות בעוה"ז הם בחי' השמן כמ"ש בזוהר בינוקא דבלק. והיינו שמן משחת קדש ששרשו בחי"ע [בחכמה עילאה] ורצון העליון

And so too, the deed of the mitzvos in this world is the level of the oil, as stated in the Zohar in [the section of] the Yanuka in Balak; that is, the oil of holy anointing, whose root is in Supernal Chochmah and the Supernal will.

אך שנשתלשלו וירדו בגשמיות בעוה"ז ע"כ אין דרך שיאחז בהם אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה כ"א ע"י הפתילה שהיא הנפש האלקית המקיים המצות ואז הוא הממשיך בהם גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה

But since they descended in a chain and came down into physicality in this world, the Infinite Light, blessed be He, has no way to take hold of them except through the wick, which is the G-dly soul that fulfills the mitzvos; and then it is [the soul] that draws into them the revelation of the Infinite Light, blessed be He.

וכמ"ש אשר יעשה אתם האדם שהאדם הוא העושה אותן למצות שממשיך בהן אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה. משא"כ חסד לאומים.

As it is written, "which man shall do them," for man is the one who makes them into mitzvos, drawing into them the Infinite Light, blessed be He; which is not so with "the kindness of the nations."

26 וזהו ותורה שם בישראל. והיינו ע"י שיש בנפש בחי' מס"נ [מסירות נפש] באחד בק"ש [בקריאת שמע] שהוא בחי' בטול לאוא"ס [לאור אין סוף] ב"ה. וזהו כמשל הפתילה שבה נאחז האור.

And this is [the meaning of] "and He set a Torah in Israel": that is, because there is in the soul the quality of self-sacrifice (mesirus nefesh) in [saying] "One" in the Shema, which is the level of self-nullification (bittul) to the Infinite Light, blessed be He. And this is like the analogy of the wick on which the light takes hold.

והיינו ע"י בטול זה כו' משא"כ בשמן כי הנפש היא רוחנית ויש בה בטול זה

That is, through this self-nullification, etc.; which is not so with the oil, for the soul is spiritual and has this self-nullification,

משא"כ במעשה המצות עצמן לא שייך לומר כן ולכן האור נאחז בפתילה דוקא אלא שבה

whereas of the deed of the mitzvos themselves one cannot say so; and therefore the light takes hold specifically on the wick, except that in it

ועל ידה נמשך גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה במעשה המצות שמדברים גשמיים והוא כמשל השמן הנכלה באור.

and through it the revelation of the Infinite Light, blessed be He, is drawn into the deed of the mitzvos, which are of physical things; and this is like the analogy of the oil that is consumed in the light.

וע"י פתילה א' נכלה שמן הרבה היינו כי נשמה א' מקיים ועושה מצות רבים לאין שיעור בשני חייו.

And through one wick much oil is consumed: that is, one soul fulfills and does countless mitzvos in the years of its life.

27 והנה מהשמן נמשך הנהורא חיורא שהוא כענין בחי' אספקלריא המאירה היינו בחי' אור ישר. והוא בחי' תר"ך עמודי אור כנ"ל. והנהורא אוכמא נמשך מהפתילה כי נהורא אוכמא היא בחי' אספקלריא שאינה מאירה.

Now from the oil is drawn the white light, which is like the level of the luminous speculum, that is, the level of direct light; and it is the level of the 620 pillars of light, as explained above. And the dark light is drawn from the wick, for the dark light is the level of the speculum that does not shine.

28 והוא ענין אהבת בכל מאדך שנמשך מצד התהפכות נה"ב [נפש הבהמית]. כי הפתילה היא נה"א [נפש האלקית] המלובשת בנה"ב [בנפש הבהמית].

And it is the love "with all your might," which is drawn from the transformation of the animal soul. For the wick is the G-dly soul clothed in the animal soul.

כי זה שהנשמה נק' פתילה הוא דוקא בהתלבשותה בגוף שאז נק' היא פתילה לגבי המצות שהם הנק' שמן לומר שהאור נאחז בפתיל' [בפתילה] דוקא כי אז בירידתן למטה הרי הנפש רוחנית והמצות גשמיות.

For the soul is called a wick specifically when it is clothed in the body; then it is called a wick in relation to the mitzvos, which are called oil, meaning that the light takes hold specifically on the wick; for then, in their descent below, the soul is spiritual and the mitzvos are physical.

משא"כ בעלותן למעלה בג"ע [בגן עדן] הרי אדרבה האו"ס [האור אין סוף] נתגלה לנפש ע"י אמצעות הלבושים הנעשים ממעשה המצות א"כ אז המצות הם

But when they ascend above to Gan Eden, on the contrary, the Infinite Light is revealed to the soul by means of the garments made from the deed of the mitzvos; if so, then the mitzvos are

כמו בחי' פתילה והנפש היא השמן הנכלה באו"ס [באור אין סוף] ב"ה ע"י אמצעות הפתילה הם לבושים מהמצות וכו'. אבל בעוה"ז נהפוך הוא שהנשמה נק' פתילה.

like the wick, and the soul is the oil that is consumed in the Infinite Light, blessed be He, by means of the wick, which is the garments from the mitzvos, etc. But in this world it is the reverse: the soul is called the wick.

29 וכיון שכן שאינו נק' פתילה כי"א בהתלבשותה בנה"ב [בנפש הבהמית] לכן נמשך ממנה נהורא אוכמא היא בחי' בכל מאדך וכו'

And since this is so, that [the soul] is called a wick only when clothed in the animal soul, therefore the dark light is drawn from it, which is the level of "with all your might," etc.,

בחי' או"ח [אור חוזר] וממעשה המצות נמשך נהורא חיורא הוא בחי' שמחה של מצוה ושניהם כא' [כאחד] טובים שיש מעלה יתירה בזה כו'

the level of reflected light; and from the deed of the mitzvos is drawn the white light, which is the level of the joy of a mitzvah. And both alike are good, for there is a superior quality in this, etc.,

ויש וכו' כנ"ל בענין אספקלרי' [אספקלריא] המאירה ושאינה מאירה. וזהו שהנשמה נק' נר וגם המצות נק' נר.

and there is, etc., as explained above regarding the luminous speculum and the one that does not shine. And this is why the soul is called a lamp and the mitzvos too are called a lamp.

והיינו כי הנשמה היא בחי' הפתילה (בהתלבשותה בנה"ב [בנפש הבהמית]) והמצות הם בחי' השמן וע"י נמשך ב' בחי' אור וכמ"ש ואהבת בגימטריא ב"פ [ב' פעמים] אור.

That is, the soul is the level of the wick (when clothed in the animal soul) and the mitzvos are the level of the oil, and through this two kinds of light are drawn, as it is written, "ve'ahavta" ("and you shall love"), whose numerical value is twice "or" (light).

הוא בחי' בכל מאדך ושמחה של מצוה וכמו שבהדלקת הנר מתחלה נמשך ועולה האור שסביב הפתילה שהוא נהורא אוכמא.

This is the level of "with all your might" and the joy of a mitzvah. And just as when a lamp is lit, first the light around the wick, which is the dark light, is drawn and rises,

ואח"כ נמשך ומתגלה הנהורא חיורא. כן מתחלה צ"ל ההעלאה בבחי' בכל מאדך. ואז רוח אייתי רוח ואמשיך רוח גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה על ידי מעשה המצות:

and afterwards the white light is drawn and revealed; so first there must be the ascent in the level of "with all your might," and then "spirit brings forth spirit and draws down spirit": the revelation of the Infinite Light, blessed be He, through the deed of the mitzvos.

30 והנה ענין העלאת הנרות שהיו במקדש ז' נרות הוא כנגד שבעה מדרגות שיש בכללות עובדי ה'.

Now the matter of kindling the lamps that were in the Sanctuary, seven lamps, corresponds to seven levels that exist among those who serve G-d as a whole.

יש שעבודתו בבחי' אהבה. ויש שעיקר עבודתו בבחינת יראה כו'. ונמשכים מבחי' שבעה רועים המפרנסים כללות נש"י [נשמות ישראל]

There is one whose service is in the mode of love, and there is one whose main service is in the mode of awe, etc. And they are drawn from the level of the seven shepherds who sustain the whole of the souls of Israel

(דאע"פ [דאף על פי] שכל אחד מקבל מכל השבעה רועים מ"מ יש מי שבחי' זו גוברת בו יותר כו' כמ"ש בזוהר בנוי דאברהם כו' בנוי דיצחק כו').

(for although each one receives from all seven shepherds, nevertheless there is one in whom this quality predominates more, etc., as stated in the Zohar, "the children of Avraham, etc., the children of Yitzchak, etc.").

ועניין שמונה נרות דחנוכה הם כנגד שמונה נסיכי אדם וכמ"ש במיכה (סימן ה) אשור כי יבא בארצנו וכו'

And the eight lamps of Chanukah correspond to the eight princes of men, as it is written in Michah (chapter 5): "When Assyria comes into our land, etc.,

והקמונו עליו שבעה רועים ושמנה נסיכי אדם ובגמ' [ובגמרא] דסוכה (דף נב:) פי' שבעה רועים אברהם יעקב משה כו'.

we will raise up against him seven shepherds and eight princes of men." And in the Gemara in Sukkah (52b) it explains: the seven shepherds are Avraham, Yaakov, Moshe, etc.,

ושמונה נסיכי אדם ישי ושאול כו' ומשיח ואליהו. ולהבין זה שהנרות דחנוכה הם כנגד שמונה נסיכי אדם.

and the eight princes of men are Yishai and Shaul, etc., and Mashiach and Eliyahu. And to understand this, that the Chanukah lamps correspond to the eight princes of men:

והענין כי הנה רועה יש בו ב' פירושים. הא' לשון מפרנס לאחרים כמו רועינו זוננו.

The explanation is that "shepherd" has two meanings. The first is in the sense of sustaining others, as in "re'enu, zunenu" (tend us, nourish us).

31 והב' שהוא רועה את עצמו ר"ל [רוצה לומר] שמתפרנס כמו והאתונות רועות על ידיהן וכן בגמ' [בגמרא] רועה בשדות וכיוצא.

And the second, that he shepherds himself, that is, he is sustained, as in "and the she-donkeys were grazing beside them," and likewise in the Gemara, "grazing in the fields," and the like.

וכן בענין השבעה רועים יש ב' בחי' אלו כי הן המפרנסים כנ"י [כנסת ישראל]. אברהם באהבה כמ"ש אברהם אוהבי ששרשו מחסד עליון שהוא בחי' אהבה ומשפיע מבחי' זו לכנס"י [לכנסת ישראל] ומרע"ה [ומשה רבינו עליו השלום] משפיע בחי' דעת כו'.

And likewise with the seven shepherds there are these two aspects. For they are the ones who sustain the Community of Israel: Avraham with love, as it is written, "Avraham who loved Me," whose root is from the Supernal Chesed, which is the level of love, and he bestows from this level upon the Community of Israel; and Moshe our teacher, peace be upon him, bestows the level of Daas, etc.

32 ונקרא רעיא מהימנא שמפרנס את האמונה על ידי שממשיך דעת ה'. ויעקב משפיע רחמים. ואמנם

And he is called the Faithful Shepherd, for he sustains faith by drawing down the knowledge of G-d. And Yaakov bestows compassion. And indeed,

הנה ע"י"ז שמפרנסים לכנס"י [לכנסת ישראל] הם מתפרנסים ג"כ כי מודעת זאת שא"ס ב"ה מרומם ומתנשא לאין קץ מבחי' חכמה ומדות כמאמר דלאו מכל אינון מדות איהו כלל.

through their sustaining the Community of Israel they too are sustained. For it is known that the Infinite One, blessed be He, is exalted and uplifted without end above the level of Chochmah and the emotive attributes, as the saying goes, "He is not any of these attributes at all."

33 וכדי שיומשך גילוי אור א"ס ב"ה במדות עליונות הוא כפום עובדיהון דב"נ [דבני נשא] שע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] באהבה

And for the revelation of the Infinite Light, blessed be He, to be drawn into the Supernal attributes, it is according to the deeds of human beings: through an arousal from below in love,

אזי כמים הפנים נמשך למעלה ג"כ גילוי אור א"ס ב"ה במדת אהבה וחסד להיות אהבתי אתכם כו'

then, "as water [reflects] face to face," there is also drawn above a revelation of the Infinite Light, blessed be He, in the attribute of love and kindness, so that it is "I have loved you, etc."

ונמצא ע"י שהשבעה רועים משפיעים אהוי"ר [אהבה ויראה] לנש"י [לנשמות ישראל] ע"י"ז האהוי"ר [האהבה ויראה] שמתעורר בנש"י [בנשמות ישראל] נמשך תוספת אור וגילוי מא"ס ב"ה בהמדות עליונות

Thus, through the seven shepherds bestowing love and awe upon the souls of Israel, through the love and awe aroused in the souls of Israel, an additional light and revelation from the Infinite One, blessed be He, is drawn into the Supernal attributes,

שהם שרש בחינת הרועים והרי א"כ הם מתפרנסים ע"י"ז כו'. וזהו אכלו רעים שהם הרועים שהם רעים למקום.

which are the root of the level of the shepherds; and so they are sustained through this, etc. And this is [the meaning of] "Eat, friends (re'im)": they are the shepherds (ro'im), who are friends of the Omnipresent.

34 והנה כמו"כ [כמו כן] יש למעלה ג"כ כמאמר ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים כו' שפרנסה זו הוא שיומשך אור א"ס להיות בבחינת כמראה אדם והיינו ע"י התורה

Now likewise there is [such sustenance] above as well, as the saying goes, "Israel sustains their Father in Heaven, etc." This sustenance is that the Infinite Light be drawn to be in the level of "like the appearance of a man," and that is through the Torah,

וכמ"ש לכו לחמו בלחמי שהתורה היא ג"כ בחי' לחמי כביכול דכמו שע"י הלחם יחיה האדם ותתחבר נשמתו עם גופו כך הוא המשכת אוא"ס [אור אין סוף] ע"י התורה שהיא בחי' ח"ע [חכמה עילאה] שבה שורה אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ובה

as it is written, "Come, eat of My bread," for the Torah too is the level of "My bread," as it were. For just as through bread a person lives and his soul is joined with his body, so is the drawing down of the Infinite Light through the Torah, which is the level of Supernal Chochmah, in which the Infinite Light, blessed be He, rests; and in it

ועל ידה נמשך ומתלבש במדות חסד דרועא ימינא כו' וגם נמשך מזה מזון לנפש כמ"ש ותורתך בתוך מעי.

and through it [the light] is drawn and clothed in the attributes, Chesed being the right arm, etc. And from this, too, nourishment is drawn for the soul, as it is written, "and Your Torah is within my innards."

35 והנה בחי' זו של הרועים היא המשכה בבחי' פנימית שזהו ענין ותורתך בתוך מעי וכמו השגת התורה שיהיה מושג ונתפס בשכלו פסק הלכה

Now this level of the shepherds is a drawing-down in an inward way; this is the meaning of "and Your Torah is within my innards," as with the comprehension of Torah, that a ruling of law be grasped and held by one's intellect,

וכן בהתבוננות שיהיה מושג גדולת הבורא יתי כמ"ש וידעת היום כו' דע את אלקי אביך כו' ולפי השכל כך יהיה האהבה כו'.

and likewise in contemplation, that the greatness of the Creator, blessed be He, be grasped, as it is written, "Know this day, etc.," "Know the G-d of your father, etc."; and as the intellect is, so will the love be, etc.

36 וזהו כמשל הרועה שמאכיל ומשקה את הצאן שזהו השפעת החיות בפנימיות וכן בכל דור הם ראשי אלפי ישראל המלמדים אותם תורה.

And this is like the analogy of the shepherd who feeds and waters the sheep, which is the bestowal of life-force inwardly. And so in every generation there are the heads of the thousands of Israel who teach them Torah.

וכמאמר משה שפיר קאמרת שנק' רבא משה ע"ש [על שם] שהיה מלמד תורה כו' וכן מה שהרועים מתפרנסים ע"ז הוא ג"כ השגה בפנימיות וכמו ע"ד ומתלמידי יותר מכולם.

And as in the saying "Moshe, you have spoken well," in which Rava is called Moshe because he taught Torah, etc. And likewise, what the shepherds are sustained by through this is also an inward apprehension, in the manner of "and from my students more than from all."

37 וכן למעלה מעלה הוא גילוי אוא"ס [אור אין סוף] בח"ע [בחכמה עילאה] שזהו ענין אכלו רעים כו'. אך ענין הנסיכי אדם

And likewise, far above, it is the revelation of the Infinite Light in Supernal Chochmah; this is the meaning of "Eat, friends, etc." But the matter of the princes of men

היינו שאינן בחי' רועים ומלמדים לישראל כמשה והאבות רק הם צדיקים תמימים כמו ישי שמת רק בעטיו של נחש.

is that they are not in the category of shepherds and teachers of Israel like Moshe and the Patriarchs; rather, they are perfectly righteous, like Yishai, who died only because of the counsel of the serpent.

38 ולא מצינו זה אפילו במשה רעיא מהימנא. ועכ"ז [ועם כל זה] הרי משה הוא רבינו. וכתיב זכרו תורת משה

And we do not find this even in Moshe, the Faithful Shepherd. And yet Moshe is "our teacher," and it is written, "Remember the Torah of Moshe."

משא"כ בישי שלא היה רועה ע"ד משה כו' ואעפ"כ [ואף על פי כן] נמצא בו מעלה יתירה שהיה תמים עד שמת רק בעטיו של נחש כו'.

Which is not so with Yishai, who was not a shepherd in the manner of Moshe, etc.; and nevertheless there is found in him a superior quality, that he was perfect, to the point that he died only because of the counsel of the serpent, etc.

ומהם נמשך ג"כ כח לנש"י [לנשמות ישראל] בעבודה בדרך בחי' מקיף מה שאין כן מהרועים נמשך בבחי' פנימיות ונק' מזון כנ"ל.

And from them too strength is drawn to the souls of Israel in [divine] service, in the manner of an encompassing [light]; whereas from the shepherds it is drawn inwardly, and is called food, as explained above.

אבל מהנסיכים נמשך רק בבחי' מקיף. וכמו הנסיך שהוא ענין מלוכה שהוא בחי' מקיף ששמו נק' על האנשים שבמדינתו כו'.

But from the princes it is drawn only in the manner of an encompassing [light]. Like a prince, which is a matter of kingship, which is the level of an encompassing [light], for his name is called upon the people of his country, etc.,

ואינו השפעה בפנימיות ממש (רק הוא עד"מ כמו אחד מתפעל מתפלת אדם צדיק המתפלל בדו"ר [בדחילו ורחימו] ומס"נ [ומסירות נפש] שעי"ז מתפעל גם הוא.

and it is not an actually inward bestowal (but it is, for example, like one who is moved by the prayer of a righteous man who prays with love and awe and self-sacrifice, so that through this he too is moved.

והיא הארה מבחינת המקיף שהרי לא קבל ממנו בפנימית השכלה וחכמה ע"י דבור שהוא השפעה בפנימית כ"א שנתפעל מצדקתו והרי צדקתו ואהוי"ר [ואהבה ויראה] שלו הוא בבחינת ריחוק ממנו בחי' מקיף)

And this is an illumination from the level of the encompassing [light], for he has not received from him inwardly understanding and wisdom through speech, which is an inward bestowal; rather, he was moved by his righteousness, and his righteousness and his love and awe are at a distance from him, the level of an encompassing [light].)

אך נודע שהמקיף הוא מבחי' גבוה יותר מהפנימי כי המקיפים שרשן מסוכ"ע והפנימים מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין].

But it is known that the encompassing is from a higher level than the inward, for the encompassing [lights] are rooted in the light that encompasses all worlds, and the inward ones in the level of the light that fills all worlds.

וכעד"ז ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] גדולה שמושה יותר מלימודה. הגם שהלימוד הוא השפעה פנימית והשימוש הוא חיצונית אעפ"כ [אף על פי כן] מקבל עי"ז יותר יראת שמים כו'.

And in a similar way our Sages said, "Greater is attending [upon the Torah's scholars] than studying it." Although study is an inward bestowal and attendance is external, nevertheless through it one receives more fear of Heaven, etc.

והוא כענין המשכה בבחי' מקיף (כי מה שיכול להיות נמשך בשכל התלמיד בבחי' פנימיות אינו רק הארה לבד משכל הרב. ולכן לא קאים אינש אדעתא דרביה כו')

And it is like a drawing-down in the manner of an encompassing [light] (for what can be drawn into the student's intellect inwardly is only a glimmer of the teacher's intellect; and therefore "a person does not grasp his teacher's mind, etc.").

ולכן נאמר אשור כי יבא כו' והקמונו עליו שבעה רועים ושמונה נסיכי אדם שע"י שמונה נס"א [נסיכי אדם] ידחו הרע בבחי' א' יותר מע"י הרועים כי הרועים שהם המשכה בבחי' פנימיות

And therefore it says, "When Assyria comes, etc., we will raise up against him seven shepherds and eight princes of men": for through the eight princes of men the evil will be repelled, in one respect, more than through the shepherds; for the shepherds, which are a drawing-down in an inward way,

הנה ברבוי השתלשלות המדרגות יוכל לימשך מזה יניקה לחיצונים עד"מ מצפורני ידים לא כאברהם שיצא ממנו כו'.

through the many levels of the chain of descent, nurture can be drawn from it to the external forces, as, for example, from the fingernails; not like Avraham, from whom came, etc.

39 וכן בהשגת התורה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] למשמאילים בה כו'. וכל האומר אין לי אלא תורה כו'. וצ"ל ג"כ המשכה משמונה נס"א [נסיכי אדם] בחי' מקיפים שהמקיף מסמא עיני החיצונים כו'. וזהו ענין תורה וגמ"ח [וגמילות חסדים] שע"י התורה נמשך בחי' מזון.

And likewise in the comprehension of Torah our Sages said, "For those who go to its left, etc.," and "Whoever says, 'I have only Torah,' etc." And there must also be a drawing-down from the eight princes of men, the level of encompassing [lights], for the encompassing [light] blinds the eyes of the external forces, etc. And this is the matter of Torah and acts of kindness: through the Torah the level of food is drawn.

40 וזהו בחי' הרועים. וע"י גמ"ח [גמילות חסדים] נמשך בחי' לבוש ומקיף וזהו בחי' ההמשכה שע"י נס"א [נסיכי אדם] גדולה שמושה כו'.

And this is the level of the shepherds. And through acts of kindness the level of a garment and an encompassing [light] is drawn, and this is the level of the drawing-down through the princes of men: "Greater is attending, etc."

ויובן יותר ענין ההפרש בין הרועים לנס"א [לנסיכי אדם] ע"ד שמצינו בר' [ברבי] יוחנן בן זכאי שהיה שר

And the difference between the shepherds and the princes of men will be understood further in the manner of what we find with Rabbi Yochanan ben Zakkai, who was a prince

התורה המלמד תורה לישראל ועכ"ז [ועם כל זה] אמר לרי [לרבי] חנינא בן דוסא בקש עלי רחמים שתפלתו גדולה יותר הרבה משלו עד שאלמלי הטיח ריב"ז [רבן יוחנן בן זכאי] כו'

of the Torah, who taught Torah to Israel; and nevertheless he said to Rabbi Chanina ben Dosa, "Ask for mercy for me," for his prayer was much greater than his own, to the point that "had Rabbi Yochanan ben Zakkai pressed [his head between his knees], etc."

ומר"ח [ומרבי חנינא] בן דוסא לא נמצא שהיה מלמד תורה ע"ד ריב"ז [רבן יוחנן בן זכאי] ולא נמצא משמו דינים במשנה.

And of Rabbi Chanina ben Dosa we do not find that he taught Torah in the manner of Rabbi Yochanan ben Zakkai, and no laws in his name are found in the Mishnah.

41 וזהו ע"ד ההפרש שבין הרועים לנס"א [לנסיכי אדם] כו' כי ריב"ז [רבן יוחנן בן זכאי] היה רועה ומפרנס לישראל כמו מרע"ה [משה רבינו עליו השלום].

And this is like the difference between the shepherds and the princes of men, etc.; for Rabbi Yochanan ben Zakkai was a shepherd and sustainer of Israel, like Moshe our teacher, peace be upon him.

ורחב"ד [ורבי חנינא בן דוסא] לא היה בו בחי' זו אבל היה צדיק תמים בלי שום דופי עד שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] שלא נברא העוה"ב [העולם הבא]

And Rabbi Chanina ben Dosa did not have this quality, but he was perfectly righteous without any blemish, to the point that our Sages said that the World to Come was created

אלא בשבילו והיו מקבלים ממנו נש"י [נשמות ישראל] דרכי העבודה והחסידות ע"ד גדולה שימושה כו' ותפלתו היתה נשמעת יותר מריב"ז [מרבן יוחנן בן זכאי]

only for his sake; and the souls of Israel received from him the ways of divine service and piety, in the manner of "Greater is attending it, etc."; and his prayer was heard more than [that of] Rabbi Yochanan ben Zakkai.

וכן נאמר והקימונו עליו שבעה רועים ושמונה נס"א [נסיכי אדם] שבחי' נס"א [נסיכי אדם] מועיל יותר נגד בחי' אשור

And so it says, "we will raise up against him seven shepherds and eight princes of men," for the level of the princes of men is more effective against the level of Assyria

כי יבא כו' לפי שממשיכים מבחי' סוכ"ע וכמו תפלת ר"ח [רבי חנינא] ב"ד [בן דוסא] להפוך הטבע כו' שהוא ע"י המשכה מבחי' סוכ"ע שלמעלה מסדר והדרגת ההשתלשלות כו':

"when it comes, etc.," because they draw down from the level of the light that encompasses all worlds; like the prayer of Rabbi Chanina ben Dosa to overturn nature, etc., which is through a drawing-down from the level of the light that encompasses all worlds, which is above the order and gradation of the chain of descent, etc.

42 וזהו ענין נרות דחנוכה. שטמאו כל השמנים שבהיכל מצד תגבורת חכמה דקליפה. לכן רצו להשכיחם תורתך כו'.

And this is the matter of the Chanukah lamps. For they defiled all the oils in the Sanctuary through the strength of the wisdom of kelipah; therefore "they sought to make them forget Your Torah, etc."

וע"כ הוצרך להמשיך מבחי' שלמעלה מהחכמה דקדושה והוא מבחי' מקיפים עליונים. וזהו פך של שמן שהיה חתום בחותמו של כה"ג [כהן גדול] שהוא בחי' ורב חסד כו'

And therefore it was necessary to draw down from the level that is above the Chochmah of holiness, which is from the level of the supernal encompassing [lights]. And this is the cruse of oil that was sealed with the seal of the High Priest, which is the level of "and abundant in kindness," etc.

(ולפי שהוא מבחי' מקיף נמשך ונשפל גם למטה להדליק גם עתה בדורותינו שאין בהמ"ק [בית המקדש] קיים משא"כ בבהמ"ק [בבית המקדש] היה ז' נרות מבחי' ז' רועים אלא שהיה הגילוי ממש בבחי' פנימית כמאמר עדות היא לבאי עולם כו'.

(And because it is from the level of an encompassing [light], it is drawn and lowered below as well, to be lit even now in our generations when the Holy Temple does not stand; whereas in the Holy Temple there were seven lamps, from the level of the seven shepherds, except that the revelation was actual, in an inward way, as the saying goes, "It is a testimony to all who come into the world, etc."

ועמ"ש לקמן ע"פ כי אתה נרי הוי"ה והוי"ה יגיה חשכי. שם הוי"ה הראשון הוא בבחי' השתלשלות וממנו נמשך בחי' אתה נרי.

And see what is written below on "For You are my lamp, Havayah, and Havayah illuminates my darkness." The first Name Havayah is in the level of the chain of descent, and from it is drawn the level of "You are my lamp";

והיינו הנרות דמקדש כו'. ושם הוי"ה השני הוא מבחי' סוכ"ע שלמעלה מהשתלשלות ומזה נמשך בחי' יגיה חשכי והן הן נרות דחנוכה.

that is, the lamps of the Sanctuary, etc. And the second Name Havayah is from the level of the light that encompasses all worlds, which is above the chain of descent, and from it is drawn the level of "illuminates my darkness"; and these are the Chanukah lamps.

ועד"ז הוא ענין ההפרש בין בחי' שבעה רועים לבחי' שמונה נס"א [נסיכי אדם] כי על ידי שבעה רועים נמשך המשכת המזון לכנ"י [לכנסת ישראל] בחי' ותורתך בתוך מעי שהוא מה שיכול להיות נמשך בפנימית זהו מבחי' שם הוי"ה הנמשך בעולמות אבי"ע [אצילות בריאה יצירה עשיה].

And in this way is the difference between the level of the seven shepherds and the level of the eight princes of men: for through the seven shepherds is drawn the drawing-down of food to the Community of Israel, the level of "and Your Torah is within my innards," which is what can be drawn inwardly; this is from the level of the Name Havayah that is drawn into the worlds of Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah.

אבל ע"י נס"א [נסיכי אדם] נמשכים בחי' מקיפים והוא מבחי' שם הוי"ה שלמעלה מגדר ההתלבשות בהעולמות אלא שמאיר בבחי' מקיף וכענין תפלת רחב"ד [רבי חנינא בן דוסא] להפוך הטבע כו'

But through the princes of men encompassing [lights] are drawn, and it is from the level of the Name Havayah that is above the bounds of being clothed in the worlds, but shines as an encompassing [light], like the prayer of Rabbi Chanina ben Dosa to overturn nature, etc.,

כנ"ל והוא הנמשך ע"י מעשה המצות שהן המשכות בחי' מקיפים כי המצות הן נק' מצות המלך. ועיין בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית בענין מזון לבוש כו'.

as explained above. And it is what is drawn through the deed of the mitzvos, which are drawings-down of the level of encompassing [lights], for the mitzvos are called "the King's commands." And see the discourse beginning "A Psalm, a song for the dedication of the House," on the matter of food and garment, etc.

ולכן בחי' משיח הוא ג"כ מנס"א [מנסיכי אדם] כי במשיח נאמר והריחו. מורח ודאין. וריח הוא בחי' מקיף ריחא דלבושייכו משא"כ הרועים הוא בחי' מזון כו'. ולקמן יבואר דבמשיח יש ב' הבחי'):

And therefore the level of Mashiach too is from the princes of men, for of Mashiach it is said, "And he shall be imbued [with the scent]," [meaning] "he smells and judges"; and smell is the level of an encompassing [light], "the scent of their garments," whereas the shepherds are the level of food, etc. And below it will be explained that in Mashiach there are both levels.)

43 ובזה יובן הגמ' בש"א [הגמרא] [בית שמאי אומרים] יום ראשון מדליק שמונה מכאן ואילך פוחת והולך. וטעמא דב"ש [דבית שמאי] דיליף מפרי החג שיום ראשון מקריב י"ג מכאן ואילך פוחת והולך כו'.

And through this the Gemara will be understood: Beis Shammai say, on the first day one lights eight; from then on one goes on decreasing. And the reason of Beis Shammai is that they derive it from the bullocks of the Festival, where on the first day one offers thirteen, and from then on one goes on decreasing, etc.

ובה"א [ובית הלל אומרים] יום ראשון מדליק א' מכאן ואילך מוסיף והולך כו'. כי הנה ענין פרי החג הוא ג"כ המשכת מקיפים עליונים כי סכות הוא התגלות המקיפים כמ"ש כי גבר עלינו חסדו.

And Beis Hillel say, on the first day one lights one; from then on one goes on increasing, etc. For the bullocks of the Festival, too, are the drawing down of supernal encompassing [lights], for Sukkos is the revelation of the encompassing [lights], as it is written, "For His kindness has prevailed over us."

44 וע"י המשכה זו מתבררים ג"כ הע' [השבעים] שרים ונהפכים ליבטל באור זה. וזהו הללו את ה' כל גוים כו' כי גבר עלינו חסדו.

And through this drawing-down the seventy princes are also refined and transformed, to become nullified in this light. And this is [the meaning of] "Praise G-d, all nations, etc., for His kindness has prevailed over us."

ולכן מתחיל בי"ג פרים כנגד י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] שהם מקיפים כנודע. ואח"כ הולכין ומתמעטין כי כיון שכבר נבררו כמה בחי' ע"י המשכה שביום ראשון ע"כ א"צ [אין צריך / אינו צריך] עוד להארה גדולה כ"כ [כל כך] כיום ראשון כו'.

And therefore it begins with thirteen bullocks, corresponding to the thirteen attributes of mercy, which are encompassing [lights], as is known. And afterwards they go on diminishing, for since several levels have already been refined through the drawing-down of the first day, there is no longer need for so great an illumination as on the first day, etc.

45 והנה בחנוכה ממשיכים ג"כ בחי' מקיפים הנ"ל שע"י יהיו נדחים הקליפות. אך בחנוכה הוא בבחי' מלחמה.

Now on Chanukah too these encompassing [lights] are drawn down, so that through them the kelipos will be repelled. But on Chanukah it is in the mode of war,

וכמ"ש סבוני כו' בשם ה' כי אמילם כו' והיינו ג"כ ע"י המקיפים דוקא. וזהו טוב לחסות בהוי"ה מבטוח כו' כמ"ש במ"א.

as it is written, "They surrounded me, etc.; in the name of G-d I will cut them down, etc."; and that too is specifically through the encompassing [lights]. And this is [the meaning of] "It is better to take refuge in Havayah than to trust, etc.," as explained elsewhere.

46 ובסכות להיותו מדאורייתא אינו ע"י מלחמה אלא שנעשו נכנעים ממילא ע"י גילוי זה כו'. וכיון ששני הענינים הוא המשכת בחי' מקיפים ע"כ למדים ב"ש [בית שמאי] לנרות דחנוכה מפרי החג שמתחלה צ"ל גילוי גדול יותר.

And on Sukkos, since it is from the Torah, it is not through war; rather they become subdued of themselves through this revelation, etc. And since both matters are the drawing down of encompassing [lights], Beis Shammai therefore derive the Chanukah lamps from the bullocks of the Festival: at first there must be a greater revelation,

47 ואח"כ יהיה מתמעט והולך מטעם הנ"ל בפרי החג. וב"ה [ובית הלל] סברי מעלין בקודש כו'. פי' דלא דמי ללמוד זה מפרי החג.

and afterwards it goes on diminishing, for the reason explained above regarding the bullocks of the Festival. And Beis Hillel hold, "we ascend in holiness, etc." Meaning: it is not comparable, to learn this from the bullocks of the Festival,

כי חג הסכות הוא דאורייתא. ואורייתא מח"ע [מחכמה עילאה] נפקת מלמעלה למטה. ואם כן בא ונמשך הגילוי מצד עצמו מלמעלה למטה.

for the festival of Sukkos is from the Torah, and the Torah comes forth from Supernal Chochmah, from above to below. If so, the revelation comes and is drawn of itself, from above to below.

48 ולכן גם ההארה היותר גבוה יוכל לבא ולימשך בתחלה כי מי מעכב ומי מונע לה' יתי"ש [יתברך שמו]. והיד ה' תקצר.

Therefore even the highest illumination can come and be drawn at the very beginning, for who can hold back and who can prevent G-d, may His Name be blessed? "Is the hand of G-d too short?"

משא"כ בחנוכה שהוא מדרבנן שהם המשיכו להיות גילוי זה וא"כ כיון שממשיכים זה מלמטה א"א להגיע ולהמשיך הגילוי הגדול בתחלה כ"א מעט מעט. שמתחלה ממשיכים נר א'.

Which is not so with Chanukah, which is rabbinic: it was they who drew down this revelation. If so, since it is drawn from below, it is impossible to reach and draw down the great revelation at the start, but only little by little: at first one draws down one lamp,

ואח"כ מעלין בקודש כו' והולך ומוסיף אור כו'. (ודוגמא לדבר מפסח וספה"ע [וספירת העומר] כי בפסח היה הגילוי באתעדלי"ע [באתערותא דלעילא] מצד עצמו שנגלה עליהם ממ"ה [מלך מלכי המלכים] כו'.

and afterwards "we ascend in holiness, etc.," and the light goes on increasing, etc. (And an example of the matter is Pesach and the Counting of the Omer: for on Pesach the revelation was an arousal from above, of itself, "the King of kings revealed Himself to them, etc."

ואח"כ צ"ל וספרתם לכם להפוך המדות ע"י שממשיכים היום יום א' לעומר לנה"ב [לנפש הבהמית] כו'. ולמחר היום שני ימים. ואין אומרים יום שני אלא שני ימים.

And afterwards there must be "And you shall count for yourselves," to transform the emotive attributes, by drawing "today is one day of the Omer" into the animal soul, etc. And tomorrow, "today is two days"; and one does not say "the second day," but "two days."

כלומר היום נמשך בחי' עליונה יותר הכוללת שני ימים ואח"כ מוסיף והולך אור כו'. נמצא בספירת העומר שהיא אתערותא דלעילא ע"י אתערותא דלתתא הוא ממשיך מעט מעט והולך ואור כו' ב' ימים ג' ימים כו'.

That is to say, today a higher level is drawn that includes two days, and afterwards the light goes on increasing, etc. Thus in the Counting of the Omer, which is an arousal from above through an arousal from below, one draws down little by little, and it goes on growing brighter, etc.: two days, three days, etc.

וזהו כמו בחנוכה תחלה נר א' ואח"כ מוסיף והולך כו'. אבל בפסח שהיה הגילוי מעצמו הרי כללות האור הנמשך אח"כ בכל ימי העומר היה גילוי זה כולו בעצמו בתחלה כו' מטעם הנ"ל.

And this is like Chanukah: first one lamp, and afterwards it goes on increasing, etc. But on Pesach, when the revelation was of itself, the whole of the light that is drawn afterwards through all the days of the Omer, this entire revelation itself was there at the beginning, etc., for the reason explained above.

וגם מזה יובן מ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] בספה"ע [בספירת העומר] ממשיכים מקיפים דאימא אבל הפנימיים אין בנו כח להמשיך רק בזמן בהמ"ק [בית המקדש].

And from this, too, will be understood what is written in Pri Etz Chaim on the Counting of the Omer: that we draw down the encompassing [lights] of Imma, but the inner ones we do not have the power to draw down, except in the time of the Holy Temple.

והוא כמ"ש בענין שבעה רועים דהם בחי' פנימיים וזה היה במנורה שבבהמ"ק [שבבית המקדש] ז' קנים. משא"כ עכשיו ממשיכים מבחי' המקיפים שהם ח' נס"א [נסיכי אדם]:)

And this is as explained regarding the seven shepherds, that they are the level of the inner [lights], and this was in the Menorah in the Holy Temple, seven branches; whereas now we draw down from the level of the encompassing [lights], which are the eight princes of men.)

ובכל הנ"ל יובן ענין קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] שקדמה לעול מצות היינו שהוא בחי' בכל מאדך בירור נה"ב [נפש הבהמית] נר ה' נשמת אדם.

And through all the above, the matter of accepting the yoke of the kingdom of Heaven, which precedes the yoke of the mitzvos, will be understood: it is the level of "with all your might," the refinement of the animal soul, "the soul of man is the lamp of G-d."

ואע"פ [ואף על פי] שזהו בחי' אספקלריא שא"מ [שאינה מאירה] הוא קודם לעול מצות עם היות נר מצוה בחי' אספקלריא המאירה.

And although this is the level of the speculum that does not shine, it precedes the yoke of the mitzvos, even though "a mitzvah is a lamp" is the level of the luminous speculum.

אך משום שעי"ז יש גילוי בחי' עליונה יותר כנ"ל. ועוד שהוא כמו הפתילה ושמן שאין דרך להיות נתלה האור בשמן שהוא נר מצוה.

But [it precedes] because through it there is a revelation of a higher level, as explained above. And further, because it is like the wick and the oil: there is no way for the light to hang on the oil, which is "a mitzvah is a lamp,"

כי"א ע"י שנאחז תחלה בפתילה היא בחי' נר הוי"ה נשמת אדם כנ"ל. (ועמ"ש ע"פ ראיתי והנה מנורת זהב כו')

except by first taking hold on the wick, which is the level of "the lamp of Havayah is the soul of man," as explained above. (And see what is written on "I saw, and behold, a menorah of gold, etc.")

ולכן ג"כ ספה"ע [ספירת העומר] שהוא זיכוך נה"ב [נפש הבהמית] אספקלריא שא"מ [שאינה מאירה] קדמה למ"ת [למתן תורה] דשבועות שהוא נר מצוה. וזהו וספרתם לכם ממחרת השבת.

And therefore too the Counting of the Omer, which is the refinement of the animal soul, the speculum that does not shine, precedes the Giving of the Torah on Shavuos, which is "a mitzvah is a lamp." And this is "And you shall count for yourselves from the day after the Sabbath."

כי השבת הוא בחי' נר מצוה. אבל בחי' קדושתי שלמעלה מקדושתכם נק' ממחרת השבת כלומר למעלה מבחי' השבת.

For the Sabbath is the level of "a mitzvah is a lamp"; but the level of "My holiness is above your holiness" is called "the day after the Sabbath," that is, above the level of the Sabbath.

וזהו ענין קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] דבור אנכי ולא יהיה לך שלפני מצות שבת. והוא ענין וספרתם לכם ספירת העומר זיכוך הנפש כנודע ותקון המדות לאהפכא חשוכא לנהורא:

And this is the matter of accepting the yoke of the kingdom of Heaven, the utterances "I am" and "You shall have no [other gods]," which come before the mitzvah of Shabbos. And it is the matter of "And you shall count for yourselves," the Counting of the Omer, the refinement of the soul, as is known, and the rectification of the emotive attributes, to turn darkness into light.

49 ולהבין ביאור הדברים הנ"ל בענין שמונה נסיכי אדם. דודאי הרועים הם יותר נעלים מהם במה שהם משפיעים מבחי' פנימיות.

And to understand the explanation of the above regarding the eight princes of men: certainly the shepherds are loftier than they, in that they bestow from the level of the inner dimension,

משא"כ בנס"א [בנסיכי אדם]. והיינו לפי שהרועים נשמתם מבחי' פנימיות. והנסיכים מבחי' חיצוניות (ולכן משה הוא מהרועים. ואליהו מהנסיכים. ונודע דמשה הוא מבחי' פנימיות ואליהו מבחי' חיצוניות)

which is not so with the princes of men. That is because the souls of the shepherds are from the level of the inner dimension, and the princes from the level of the outer dimension (and therefore Moshe is among the shepherds and Eliyahu among the princes; and it is known that Moshe is from the level of the inner dimension and Eliyahu from the level of the outer dimension).

אמנם בזאת יתרון מעלת נס"א [נסיכי אדם] שנשמתם הם מבחי' עולם העליון יותר מנשמות הרועים אלא שהם מבחי' חיצוניות של העליון. והרועים הם מבחי' פנימית של התחתון.

However, in this lies the superiority of the princes of men: their souls are from the level of a higher world than the souls of the shepherds, except that they are from the outer dimension of the higher, and the shepherds are from the inner dimension of the lower.

והוא כמו עד"מ שהעלים של מיני פירות החשובים ויקרים מאד יש בהם יתרון מעלה משאר פירות.

And it is, for example, like the leaves of very prized and precious kinds of fruit, which have a superiority over other fruits.

אע"פ [אף על פי] שהעלים הם חיצוניות. ואין בהם טעם אפי' [אפילו] כבמיני פירות הפשוטים מ"מ הם ממין וסוג אחר החשוב הרבה יותר ממין פירות הגרועים.

Although the leaves are external and have no taste, not even as much as the simple kinds of fruit, nevertheless they are of another kind and category, far more prized than the kind of inferior fruits.

ונגד זה יש מעלה בפירות על העלין במה שמ"מ הם מין פרי ויש בהם טעם משא"כ בעלין כו'.

And against this, the fruits have a superiority over the leaves, in that they are nevertheless a kind of fruit and have taste, which is not so with the leaves, etc.

50 והנה עד"ז יש ב' מיני נשמות שיש נשמות יראים ושלימים כמו עולה תמימה. ואעפ"כ [ואף על פי כן] אינם יכולים ללמד לזולתם תורת ה'. ויש נשמות בעלי תורה ואינן שלימים בתכלית כ"כ [כל כך] בלי שום דופי כמו נשמות הנ"ל.

Now in this way there are two kinds of souls. There are souls of the G-d-fearing and the whole, like "a perfect burnt-offering," and nevertheless they cannot teach others the Torah of G-d; and there are souls of masters of Torah, who are not so utterly whole, without any blemish, as the souls mentioned above.

51 והיינו שהיראים ותמימים נלקח נשמתם מעלמא דאתכסיא וע"כ אינם פרנסי הדור לפי שהם מעלמא דאתכסיא בבחי' הסתר והעלם והוא המשומר ממגע וכו' ומ"מ אינם בעלי תורה כ"כ [כל כך] להיותם רק בבחי' חיצוניות עליון.

That is, the souls of the G-d-fearing and the perfect are taken from the hidden world, and therefore they are not the providers of the generation, since they are from the hidden world, in a state of hiddenness and concealment; and it is "that which is guarded from contact," etc. And nevertheless they are not such masters of Torah, since they are only the level of the outer dimension of the higher.

52 ובעלי תורה הם מבחי' פנימית רק שהם מבחי' פנימית תחתון עלמא דאתגליא לכן הם בהתגלות ללמד כו'.

And the masters of Torah are from the level of the inner dimension, except that they are from the level of the inner dimension of the lower, the revealed world; therefore they are in a revealed state, to teach, etc.

ועד"ז הוא ענין שמונה נסיכי אדם ששרשם משמונה תקונים הראשונים שבי"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] דא"א שהם בחי' מקיפים.

And in this way is the matter of the eight princes of men, whose root is from the first eight of the thirteen tikkunim of the beard of Arich Anpin, which are the level of encompassing [lights].

כי תקון לאלפים הוא בחי' או"פ [אור פנימי] כי לאלפים היינו אאלפך חכמה אאלפך בינה שאו"א [שאבא ואימא] יונקים מב' מזלות דא"א ויניקה זו היא בחי' או"פ [אור פנימי]

For the tikkun "to the thousands" (la'alafim) is the level of inner light, for "la'alafim" is [as in] "I will teach you (a'alefcha) Chochmah, I will teach you Binah"; for Abba and Imma draw nurture from two mazalos of Arich Anpin, and this nurture is the level of inner light,

והוא כמו בחי' רועים ישראל מפרנסים כו' אכלו ריעים או"א [אבא ואימא] כו' וזהו נוצר חסד לאלפים.

and it is like the level of the shepherds, "Israel sustain, etc.," "Eat, friends," Abba and Imma, etc. And this is [the meaning of] "He preserves kindness for thousands (la'alafim)."

53 ולכן האל"ף תמונתו יו"ד למעלה ויו"ד למטה ויי"ו באמצע. כי ההמשכה בפנימית צ"ל ע"י צמצום כו'.

And therefore the form of the Alef is a Yud above, a Yud below and a Vav in the middle, for the drawing-down inwardly must come through contraction (tzimtzum), etc.

אבל ח' מזלות הראשונים שקודם בחי' לאלפים הם בחי' מקיפים ומשם שרש ח' נס"א [נסיכי אדם] והרי הם למעלה ממקור בחי' הרועים ששרשם מבחי' חו"ב [חכמה ובינה]

But the first eight mazalos, which precede the level of "to the thousands," are the level of encompassing [lights], and from there is the root of the eight princes of men; and so they are higher than the source of the level of the shepherds, whose root is from the level of Chochmah and Binah,

שהם בחי' לאלפים הנ"ל. אך מ"מ הרועים הם מבחי' פנימית והנס"א [והנסיכי אדם] מבחי' חיצוניות רק שהם חיצוניות עליון כו'.

which are the level of "to the thousands" mentioned above. But nevertheless the shepherds are from the level of the inner dimension and the princes of men from the level of the outer dimension, except that they are the outer dimension of the higher, etc.

54 ובחנוכה שטמאו כל השמנים שבהיכל שהוא בחי' הפגם המגיע בחו"ב [בחכמה ובינה] ע"כ הוצרכו לתקן ע"י מקיפים דוקא שלמעלה משרש החכמה.

And on Chanukah, when they defiled all the oils in the Sanctuary, which is the level of the blemish that reaches Chochmah and Binah, they therefore needed to rectify it specifically through encompassing [lights], which are above the root of Chochmah.

ובסכות ממשיכים ג"כ י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] וזהו ענין י"ג פרים כו'. רק שבסכות נכנעים ע"י ממילא הע' [השבעים] שרים כו' משא"כ בחנוכה כו' וכנ"ל.

And on Sukkos the thirteen tikkunim of the beard are also drawn down, and this is the matter of the thirteen bullocks, etc. Only, on Sukkos the seventy princes become subdued of themselves through this, etc., which is not so on Chanukah, etc., as explained above.

55 וע"ז נחלקו ב"ש [בית שמאי] וב"ה [ובית הלל] בענין הדלקת נ"ח וכמש"ל [וכמה שכתוב לעיל]. עוד יש פי' בענין ז' רועים וח' נס"א [נסיכי אדם] כי בז"ת [בזי תחתונות] הי' [היה] שבירה ובינה רקיעא תמינאה נק' עלמא דחירו יין המשומר.

And on this Beis Shammai and Beis Hillel disagree regarding the lighting of the Chanukah lamp, as explained above. There is a further explanation of the seven shepherds and eight princes of men: for in the seven lower [Sefiros] there was the shattering, and Binah, the eighth firmament, is called the world of freedom, the "wine preserved [in its grapes]."

והנה ז' רועים נמשכים מז"ת [מזי תחתונות] ושמונה נס"א [נסיכי אדם] מבחי' רקיעא תמינאה לכן הם מועילים יותר לדחות בחי' אשור. ועמ"ש ע"פ למנצח על השמינית כו':

Now the seven shepherds are drawn from the seven lower [Sefiros], and the eight princes of men from the level of the eighth firmament; therefore they are more effective in repelling the level of Assyria. And see what is written on "For the conductor, on the sheminis, etc."

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 5

כי עמך מקור חיים באורך נראה אור

For with You is the source of life; in Your light we shall see light

1 כי עמך מקור חיים באורך נראה אור. הנה מ"ש נראה אור יש בו ב' פירושים.

"For with You is the source of life; in Your light we shall see light." Now, what is written, "we shall see light" (nir'eh or), has two interpretations.

הא' הוא כפשוטו שהאור נראה ומתגלה. והב' לשון רבים מדברים בעדם כלומר אנחנו נראה את האור.

The first is in its plain sense: that the light is seen and revealed. And the second is [as] the plural, spoken on their own behalf, that is to say: we shall see the light.

ולהבין זה גם להבין מהו כי עמך מקור חיים ולא כתיב כי אתה. כי הנה כתיב (זכריה ד) ראיתי

And to understand this, [we must] also understand what [is meant by] "For with You is the source of life," and it is not written "For You are." For it is written (Zechariah 4): "I saw,

והנה מנורת זהב כולה וגולה על ראשה ושבעה נרתיה עליה שבעה ושבעה מוצקות לנרות אשר על ראשה ושנים זיתים עליה.

and behold, a menorah all of gold, with its bowl upon its top, and its seven lamps upon it, seven and seven pipes to the lamps that are upon its top, and two olive trees over it."

וביאור הדבר כי הנה ענין המנורה הוא כמ"ש זה דבר ה' אל זרובבל. כלומר שהמנורה הוא בחי' דבר ה' הוא בחי' כנ"י [כנסת ישראל] מקור נשמות

And the explanation of the matter: the subject of the menorah is as it is written, "This is the word of G-d to Zerubbabel." That is to say, the menorah is the level of "the word of G-d," which is the level of the Congregation of Israel, the source of the souls

ישראל ושבעה נרותיה הם ז' מדות עליונות אהוי"ר [אהבה ויראה] והתפארות כו' שמאירים מלמעלה בכל נפש מישראל בבחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שאפי' [שאפילו] ברשע שורה עליו מלמעלה בבחי' מקיף

of Israel. And its seven lamps are the seven supernal attributes, love and awe and glorification, etc., which shine from above upon every soul of Israel as an arousal from above, so that even upon a wicked person it rests from above, in an encompassing (makif) manner.

ולכן כתיב עליה שבבחי' זו שהוא בבחי' השראה מלמעלה בבחי' מקיף כולם שוים לטובה וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אכל בי עשרה שכינתא שריא וכמ"ש בתניא.

Therefore it is written "upon it": at this level, which is an indwelling from above in an encompassing manner, all are equal for good, as our Sages, of blessed memory, said: "Wherever ten sit together, the Shechinah rests," and as is explained in the Tanya.

2 ושבעה ושבעה מוצקות הם בחי' המשכות ממדריגות עליונות מבחינת סוכ"ע לאתעדל"ע [לאתערותא דלעילא] זו. וכמה דרגין דא לעילא מן דא עד רום המעלות וכולם הם בחי' שבעה שבעה. וזהו לנרות אשר על ראשה.

And "seven and seven pipes" are the drawings-down from higher levels, from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), to this arousal from above. And there are many levels, one above the other, up to the very highest heights, and all of them are of the order of "seven [and] seven." And this is [the meaning of] "to the lamps that are upon its top."

והנה כתיב מנורת זהב כולה שכל המשכות מלעילא לעילא מריש כל דרגין הוא ע"י בחי' זהב שהוא בחי' שמאל כמ"ש מצפון זהב יאתה על אלוה נורא הוד:

Now it is written, "a menorah all of gold": every drawing-down from the highest of heights, from the head of all levels, comes by means of the level of gold, which is the level of the left, as it is written, "From the north comes gold; upon G-d is awesome splendor."

3 והענין כי הנה כתיב המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ שמים פי' שם מים דהיינו בחינת מים

And the matter [is this]. It is written, "He who is enthroned on high, who lowers Himself to look upon heaven and upon earth." "Heaven" (shamayim) means "there is water" (sham mayim), that is, the level of water,

שהוא בחינת המשכה ממקום גבוה מסוכ"ע למקום נמוך להיות בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] והוא בחינת השפלה וירידה אצלו יתי.

which is the level of a drawing-down from a high place, from [the light that] encompasses all worlds, to a low place, to become the level of [the light that] fills all worlds; and this is a lowering and descent for Him, may He be blessed.

ופי' בשמים ובארץ (בביתי"ן הנוספין) מתפרש לשני ענינים. הא' שהוא משפיל א"ע [את עצמו] כביכול לראות תוך השמים ותוך הארץ.

And "upon heaven and upon earth" (with the extra letters beis) is interpreted in two ways. The first: that He lowers Himself, as it were, to look into the heavens and into the earth.

והב' כלומר שע"י בחינת שמים וארץ משפיל א"ע [את עצמו] שהם הם הגורמים לבחי' ירידה והשפלה זו.

And the second, that is to say: that by means of the level of heaven and earth He lowers Himself, for they themselves are what cause this descent and lowering.

וביאור הענין כי פי' המגביהי לשבת אין ר"ל [רוצה לומר] שהוא יתי גבוה בבחינת מקום שהרי הנה מקום אתי כתיב והוא יתי מקומו של עולם כו'.

And the explanation of the matter: "He who is enthroned on high" does not mean that He, may He be blessed, is high in terms of place, for indeed it is written, "There is a place with Me," and He, may He be blessed, is the place of the world, etc.

אלא פי' גבוה במעלה ועילוי אחר עילוי עד אין קץ ותכלית שהוא קדוש ומובדל מגדר עלמין

Rather, it means high in stature, rising level upon level without end or limit, in that He is holy and set apart from the bounds of the worlds.

כי כלם בחכמה עשית ועולם חסד יבנה והוא יתי רם ונשא ממדרגת חכמה עילאה וחסד עליון ואין להם ערוך אליו יתי כלל

For "You made them all with wisdom" (Chochmah), and "the world is built by kindness" (Chesed), and He, may He be blessed, is exalted and lifted above the level of supernal Chochmah and supernal Chesed, and they bear no comparison to Him, may He be blessed, at all,

וכדכתיב לך ה' הגדולה כו' שמדת הגדולה היא בטילה אליו ואין עולה בשם גדולה כלל.

as it is written, "Yours, O G-d, is the greatness," etc.: the attribute of greatness is nullified before Him and does not even merit the name "greatness" at all.

וכן בחינת חכמה נחשבת לגבי הקב"ה כעשי' [כעשיה] גשמית כמ"ש כולם בחכמה עשית אלא מה שמתלבש אור א"ס ב"ה בחכמה וחסד ומתפשט תוך עלמין הוא בחינת ירידה והשפלה גדולה.

And likewise the level of Chochmah is considered, relative to the Holy One, blessed be He, like physical making, as it is written, "You made them all with wisdom." Rather, the fact that the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, clothes itself in Chochmah and Chesed and spreads out within the worlds is a great descent and lowering.

4 והנה בחינת התלבשות זו היא בבחינת תורה ומצות. וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] הקב"ה מניח תפילין הקב"ה מתפלל ואמרו מלמד שנתעטף הקב"ה כו'. ואמרו ג' ראשונות יושב ועוסק בתורה כו'.

Now this clothing is by way of Torah and mitzvos. As our Sages, of blessed memory, said: "The Holy One, blessed be He, puts on tefillin"; "The Holy One, blessed be He, prays"; and they said, "This teaches that the Holy One, blessed be He, wrapped Himself," etc. And they said, "[During] the first three [hours] He sits and occupies Himself with Torah," etc.

וכן עד"ז כל המצות. וזהו אשר קדשנו במצותיו במצותיו דייקא שהמצות רמ"ח פקודין הן רמ"ח אברין דמלכא כלומר

And likewise all the mitzvos in this way. And this is [the meaning of] "who has sanctified us with His mitzvos": "with His mitzvos" precisely, for the mitzvos, the 248 commandments, are the 248 limbs of the King. That is to say,

כמו למשל אבר הגשמי שהוא בטל ומתאחד עם החיות הרוחני השוכן בקרבו כך כל המצות הם בטלים ומתאחדים באור א"ס ב"ה ממש ובהם

just as, for example, a physical limb is nullified and united with the spiritual life-force that dwells within it, so all the mitzvos are nullified and united with the Infinite Light, blessed be He, itself; and in them

ועל ידיהם נמשך גילוי אור א"ס ב"ה להתלבש בבחי' חכמה וחסד וקדשנו שבאתעדל"ת [שבאתערותא דלתתא] בעשיית האדם מצות ה' גורם אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] ורוח אייתי רוח ואמשיך רוח כו':

and through them the revelation of the Infinite Light, blessed be He, is drawn down to clothe itself in the level of Chochmah and Chesed. And "who has sanctified us": for by an arousal from below, when a person performs G-d's mitzvos, he brings about an arousal from above, and "a spirit brings a spirit and draws forth a spirit," etc.

5 וזהו הבט משמים וראה והשקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל. כי

And this is [the meaning of] "Look down from heaven and see," and "Look down from Your holy dwelling, from heaven, and bless Your people Israel." For

הנה כתיב רם על כל גוים ה' שהעכו"ם [שהעובדי כוכבים ומזלות] מקבלים חיות מצד רוממות ה' והתנשאותו בעצמותו כביכול שהוא מצד עצמותו ומהותו רם ונשא מגדר עלמין עליונים ותחתונים ואין להם יחוס ושייכות אליו כלל

it is written, "G-d is high above all nations": the idolatrous nations receive life-force from the side of G-d's loftiness and His exaltation in His essence, as it were, in that, by His very essence and being, He is exalted and lifted above the bounds of the worlds, higher and lower, and they have no relation or connection to Him at all.

ומזה נמשך ממשלת העכו"ם [העובדי כוכבים ומזלות] על ישראל בזמן הגלות גוים מרקדין בהיכלו כו'. כי שממית בידים תתפש והיא בהיכלי מלך שאינו תופס מקום כלל.

And from this comes the dominion of the idolatrous nations over Israel in the time of exile, [as it is said,] "Nations dance in His sanctuary," etc. For "the spider grasps with its hands, yet it is in the king's palaces," since it does not occupy any place at all.

6 וכך כל העולמות עליונים ותחתונים כולא כלא ממש חשיבי קמי קוב"ה [קודשא בריך הוא] וכדכתיב כי נשגב שמו לבדו רק הודו וזיו והארתו על ארץ ושמים.

And so all the worlds, higher and lower, are considered truly as nothing before the Holy One, blessed be He, as it is written, "For His Name alone is exalted; only His glory and radiance and light is upon earth and heaven."

וזהו כד סליק קוב"ה [קודשא בריך הוא] לעילא כו'. ר"ל [רוצה לומר] שנסתלק החיות מההארה למעלה מעלה לבחי' עצמותו ומהותו

And this is [the meaning of] "When the Holy One, blessed be He, ascends on high," etc. That is to say, the life-force is withdrawn from the radiance far, far upward, to the level of His essence and being.

ואזי העולמות אינם תופסים מקום כלל והנהגת העולמות הוא בבחי' שינה כביכול כאדם הישן שנסתלק שכלו מהכלי שהוא הגוף למקורו ושרשו ולא נשאר כ"א כח הדמיון שהוא רשימו כו'.

And then the worlds do not occupy any place at all, and the conduct of the worlds is in the manner of sleep, as it were, like a sleeping person whose intellect has withdrawn from its vessel, the body, to its source and root, and nothing remains but the power of imagination, which is an impression (reshimu), etc.

7 ולכן כתיב ויקץ כישן ה' וכתיב עורה למה תישן ה' שיהיה גילוי אור א"ס ב"ה בחכמה וחסד בבחינת עצמותו ומהותו ית' בכבודו ובעצמו ויאר פניו פנימיות רצונו כו'. והיינו ע"י המשכת התומ"צ [התורה ומצות].

Therefore it is written, "And G-d awoke as one asleep," and it is written, "Awake! Why do You sleep, O G-d?": that there be a revelation of the Infinite Light, blessed be He, in Chochmah and Chesed, at the level of His very essence and being, may He be blessed, in His glory and His very self, and "may He make His face shine": the inner dimension of His will, etc. And this is through the drawing-down of Torah and mitzvos.

8 וזהו הבט משמים וראה והשקיפה ממעון קדשך מן השמים שם מים שהיא בחי' התורה שנמשלה למים ואזי וברך את עמך את ישראל

And this is [the meaning of] "Look down from heaven and see," and "Look down from Your holy dwelling, from heaven": [heaven, shamayim, is] "there is water" (sham mayim), which is the level of the Torah, which is likened to water; and then "and bless Your people Israel."

כי ע"י בחינה זו נהי' [נהיה] אנחנו עם בני ישראל נתראים לפניו לדבר חשוב שכל עיקר ההשגה והגילוי הוא

For through this level we, the people of the Children of Israel, will be seen before Him as something of importance, for the whole essence of comprehension and revelation is

ע"י התורה והתורה היא אצלנו בהתגלות וזהו נפתחו השמים ואראה מראות אלקים בחינת אספקלריא המאירה שע"י בחי' שמים.

through the Torah, and the Torah is with us in a revealed way. And this is [the meaning of] "The heavens were opened and I saw visions of G-d": the level of the clear, shining lens (aspaklaria hame'irah), which comes through the level of heaven.

הנה מתראה לפניו כביכול כאלו עד"מ רואה במראה המאירה שהיא מכלי זכוכית שע"י המראה נראה הדבר שרואין בה לדבר גדול יותר ומשובח יותר ממה שרואין אותה כך בלא מראה.

[Israel] is seen before Him, as it were, as if, by way of analogy, one looks in a shining mirror made of glass: through the mirror, the thing seen in it appears greater and finer than it appears when seen without a mirror.

כך ע"י הבטה והשקפה בבחי' התורה שם נראים לפניו ישראל שהם מקיימי' התורה בבחי' שבח וגדולה.

So, through looking and gazing by way of the Torah, there Israel, who fulfill the Torah, are seen before Him with praise and greatness.

וזהו ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ פי' שהם ממשיכים להיות שורה ומתגלה בחי' הוי"ה אחד שיהיה שורה בארץ התחתונה.

And this is [the meaning of] "And who is like Your people Israel, one nation on earth": that is, they draw down the level of "Havayah is One" to rest and be revealed, so that it rests in the lower earth.

9 והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] מצות צריכות כוונה היינו כוונת הלב רעותא דלבא להמשיך אא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממקורא דכולא שיומשך ויתגלה בבחי' חכמ' [חכמה] וחסד.

Now our Sages, of blessed memory, said, "Mitzvos require intention": that is, the intention of the heart, the desire of the heart (re'usa d'liba), to draw down the Infinite Light, blessed be He, from the Source of all, so that it be drawn down and revealed in the level of Chochmah and Chesed.

וזהו בחי' הזהב שהזהב הוא מנוצץ כעין ניצוצי וגחלי אש לוחשות. וכך צריך להיות בחי' רעותא דלבא ברשפי אש האהבה.

And this is the level of gold, for gold sparkles like sparks and glowing coals of fire. And so must the desire of the heart be, with flames of the fire of love.

והיינו כשיקיים מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] בכל יום יהיו בעיניך כחדשים. דהיינו כשישים אל לבו ויתבונן במוחו ושכלו מ"ש אני ראשון ואני אחרון.

And this is when one fulfills what our Sages, of blessed memory, said: "Every day they should be in your eyes as new." That is, when he takes to heart and contemplates with his mind and intellect what is written, "I am first and I am last,"

ואני הוי"ה לא שניתי ואתה הוא קודם שנברא העולם כו'. וזהו פי' הא' של בשמים ובארץ דהיינו שמשפיל א"ע [את עצמו] לתוך בחינת שמים וארץ:

and "I, G-d, have not changed," and "You were [the same] before the world was created," etc. And this is the first interpretation of "upon heaven and upon earth": that He lowers Himself into the level of heaven and earth.

10 וביאור פי' הב' שבחינת שמים וארץ הוא הגורם ההשפלה יובן עם מ"ש וגלה על ראשה שפי' גולה הוא מלשון גולת הכותרת שהיא בחי' כתר למעלה מן הראש. והיינו בחי' כתר מלכות עטרת תפארת.

And the explanation of the second interpretation, that the level of heaven and earth is what causes the lowering, will be understood from what is written, "with its bowl (gulah) upon its top": gulah is from the expression gulas hakoseres, "the crown of the capital," which is the level of a crown above the head. And this is the level of the Keser (Crown) of Malchus, the crown of Tiferes.

11 והענין כי זה כלל גדול בעבודת ה' שהעבודה שמצד הרצון והבחירה שמחמת השגת המשכילים קרבת אלקים כי טוב אין זו נק' בשם עבודת עבד

And the matter [is this]: it is a great principle in the service of G-d that service which comes from one's own will and choice, because the thoughtful grasp that "nearness to G-d is good," is not called by the name "the service of a servant."

כי עיקר העבודה היא לקבל עליו עול מ"ש שהיא למעלה מן הטעם והדעת המושג וכמ"ש שום תשים עליך מלך

For the essence of service is to accept upon oneself the yoke of the Kingdom of Heaven, which is above reason and above knowledge that can be grasped, as it is written, "You shall surely set a king over yourself,"

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] בטל רצונך מפני רצונו שיהיה לו ביטול רצון וכאלו אין לו רצון אחר כלל רק לקיים מה שמצוה עליו השי"ת [השם יתברך] ובקבלי' [ובקבלה] זו אתכפיי' [אתכפייא] סט"א [סטרא אחרא] ואסתלק יקרא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] כו'.

and as our Sages, of blessed memory, said, "Nullify your will before His will": that he have self-nullification of will, as though he had no other will at all except to fulfill what G-d, may He be blessed, commands him. And through this acceptance the sitra achra is subdued, and the glory of the Holy One, blessed be He, is raised up, etc.

12 וזהו ברוך אתה הוי"ה אמ"ה [אלקינו מלך העולם] שנמשך להיות בחי' מלכותו על העולם מחמת ביטול רצון להיות עבד לו. ואזי נמשך מלמעלה להיות בחי' מלך כי אין מלך בלא עם.

And this is [the meaning of] "Blessed are You, G-d, our G-d, King of the world": that the level of His kingship over the world is drawn down because of the self-nullification of will, to be His servant. And then it is drawn down from above to become the level of King, for there is no king without a people.

וזהו כי לי בני ישראל עבדים פירושו שע"י שיהיו בבחי' עבדים אזי יהיו לי ואזי יומשך גילוי אור א"ס ב"ה ממקורא דכולא.

And this is [the meaning of] "For the Children of Israel are servants to Me": it means that by their being in the state of servants, they will then be "to Me," and then the revelation of the Infinite Light, blessed be He, will be drawn down from the Source of all.

13 וזהו המשפילי לראות בשמים ובארץ פי' שע"י בחי' שמים וארץ שהם בחי' תושב"כ [תורה שבכתב] ותורה שבע"פ [שבעל פה] ופעמים

And this is [the meaning of] "who lowers Himself to look upon heaven and upon earth": that is, by means of the level of heaven and earth, which are the Written Torah and the Oral Torah, and sometimes

שהם נקראים בחינת תורה ותפלה וע"ז גורם ירידת והמשכת אור א"ס ב"ה כי התפלה היא מבחי' ארץ שהיא בחי' ביטול רצון להיות כעפר.

they are called Torah and prayer, through this he brings about the descent and drawing-down of the Infinite Light, blessed be He. For prayer is of the level of earth, which is the self-nullification of will, to be like dust.

14 וזהו ענין הצעקה במרירות צעק לבם ויצעקו אל ה' בצר להם וע"ז ופרעה הקריב כי ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מעומק' [מעומקא] דלבא במרירו' נפשו מפנימיות נקודת הלב אזי אתכפיי' [אתכפייא] סט"א [סטרא אחרא] ואסתלק יקרא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] וכו'

And this is the matter of crying out with bitterness: "Their heart cried out," "And they cried out to G-d in their distress," and through this, "And Pharaoh drew near." For through an arousal from below, from the depth of the heart, in the bitterness of one's soul, from the inner dimension of the point of the heart, the sitra achra is subdued and the glory of the Holy One, blessed be He, is raised up, etc.

וכן ע"י התורה והמצות אשר קדשנו במצותיו שהעלנו בקדש העליון כו' כמ"ש במ"א רוח אייתי רוח ואמשיך רוח ה' וגילוי אור א"ס ב"ה ממקורא דכולא.

And likewise through the Torah and the mitzvos, "who has sanctified us with His mitzvos," for He has raised us up into the supernal holiness, etc., as is explained elsewhere: "a spirit brings a spirit and draws forth a spirit" of G-d, and the revelation of the Infinite Light, blessed be He, from the Source of all.

15 וזהו בחי' מנורת זהב כו' בחי' שמאל וכמ"ש מצפון זהב יאתה כו'. אך הגורם לבחי' ומדרגה רבה זו וביטול רצון זה. הנה כתיב ושנים זיתים עליה אחד מימין הגלה ואי על שמאלה.

And this is the level of "a menorah of gold," etc., the level of the left, as it is written, "From the north comes gold," etc. But as for what causes this great level and rank, and this self-nullification of will: it is written, "and two olive trees over it, one on the right of the bowl and one on its left."

16 וכתוב אחד אומר אשר הם מריקים הזהב פי' שע"י נמשך בחי' הזהב והם הם בחי' התורה והמצות בשרשם שמהם נשפע בחינת התעוררות בנצוץ אלקות שבאדם

And another verse says, "which pour the gold out of themselves": meaning that through them the level of gold is drawn down. And they are the level of Torah and mitzvos in their root, from which flows an arousal in the spark of G-dliness that is in a person,

לעורר את האהבה כרשפי אש ומרירות על נפשו מעומקא דלבא בצר לו בגלותא במאסר הגוף ולהיות כלתה נפשו להשתפך אל חיק אביה בכלות הנפש לצאת מנרתקה.

to arouse love like flames of fire, and bitterness over his soul from the depth of the heart, in his distress in exile, in the prison of the body, and that his soul should yearn to pour itself out into the bosom of its Father, in the expiry of the soul, to leave its sheath.

17 וזהו כי עמך מקור חיים ר"ל [רוצה לומר] שמקור החיים והמשכות שפע אור אלקי בכל העולמות עליונים ותחתונים הוא בטל וטפל לגבי קוב"ה [קודשא בריך הוא] בכבודו ובעצמו כי הקב"ה בכבודו ובעצמו אינו בגדר המשכה והשפע כלל

And this is [the meaning of] "For with You is the source of life": that is, the source of life and of the drawings-down of the flow of divine light into all the worlds, higher and lower, is nullified and secondary relative to the Holy One, blessed be He, in His glory and His very self. For the Holy One, blessed be He, in His glory and His very self is not within the category of drawing-down and flow at all.

אלא שבאורך נראה אור דהיינו ע"י הארת אור התורה ומצות שהן הן בחי' אברין דמלכא שם בחי' המשכה להיות נראה אור ונתגלה בבחי' גילוי

Rather, "in Your light we shall see light": that is, through the shining of the light of Torah and mitzvos, which are the "limbs of the King," there is a drawing-down, so that light is seen and revealed openly.

וגם אנחנו נראה כי מאחר שעל ידינו מתראה האור הרי אנחנו נראים באור זה ומתגל' [ומתגלה] הארת קדוש' [קדושה / קדושת] ישראל כמ"ש ומי כעמך ישראל כו':

And also "we shall see": since the light is seen through us, we are seen in this light, and the radiance of Israel's holiness is revealed, as it is written, "And who is like Your people Israel," etc.

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 6

ביאור על הנ"ל

An Explanation of the Above

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 ביאור הדברים ע"פ כי עמך מקור חיים. ענין תרי"ג מצות הן תרי"ג ארחין שבגולגלתא דז"א ושרשן מחד ארחא דא"א. והענין דכל המצות נק' מצות הוי"ה הקב"ה מניח תפילין ומתעטף בציצית ומתפלל.

An explanation of the matter, according to [the verse], "For with You is the source of life." The 613 mitzvos are the 613 paths in the skull (gulgalta) of Z'eir Anpin, and their root is from the one path of Arich Anpin. And the point is that all the mitzvos are called "the mitzvos of Havayah": the Holy One, blessed be He, puts on tefillin, wraps Himself in tzitzis, and prays.

3 וביאור הענין הוא להיות כי ידוע דאין ערוך כלל האצי' לגבי עצמות אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה וכלא ממש חשיבי קמיה ית'.

The explanation of the matter is this: it is known that Atzilus bears no comparison at all to the essence of the Infinite Light, blessed be He, and all is considered as nothing at all before Him, may He be blessed.

ומקור האור הנמשך להם הוא רק מבחי' קו והארה לבד. וגם אח"כ עוד צמצומים רבים עד שיומשך האור בבחי' חכמה וחסד.

The source of the light drawn down to them is only from the level of the kav (line of light), a mere glimmer. And even after that there are many further contractions, until the light is drawn down in the form of Chochmah and Chesed.

4 והוא הנק' בחי' שערות. אבא יונק ממזלא שבחי' השערה הוא המשכה בדילוג הערך. וכדי שיהיה הירידה הגדולה והשפלה זו זהו נק' מצות הוי"ה שהקב"ה מקיים המצות.

This is what is called the level of "hairs": "Abba draws nourishment from the mazal," for the level of a hair is a drawing-down that skips over [the gap in] proportion. And for this great descent and lowering to take place, that is what is called "the mitzvah of Havayah": that the Holy One, blessed be He, fulfills the mitzvos.

היינו שמניח תפילין ר"ל [רוצה לומר] ההמשכה להיות אוא"ס [אור אין סוף] מתלבש בחכמה. ותפלין לשון התקשרות והתחברות מלמעלה למטה. ולכן מה כתיב בהו כי מי גוי גדול כו'.

That is, [when it is said] that He puts on tefillin, it means the drawing-down by which the Infinite Light becomes enclothed in Chochmah. "Tefillin" is a term of binding and joining from above to below. Therefore, what is written in them? "For who is a great nation…"

שעיקר השפעת החכמה הוא בשביל נש"י [נשמות ישראל] כמש"ת [כמו שיתבאר] לקמן בס"ד [בסייעתא דשמיא]. ומצות צדקה שלו יתי' הוא ההמשכה בבחי' חסד להיות עולם חסד יבנה.

For the main purpose of the flow of Chochmah is for the sake of the souls of Israel, as will be explained below with the help of Heaven. And His mitzvah of tzedakah, may He be blessed, is the drawing-down in the form of Chesed, so that "the world is built by kindness."

5 והנה כמו ע"ד דוגמא בקיום המצות באדם. הנה יש בזה שני דברים. הא' המצוה בפ"ע [בפני עצמו] קודם שיעשה אותה האדם

Now, take as an analogy the fulfilling of the mitzvos by a person. There are two things here. The first is the mitzvah itself, before the person performs it,

כמו התפלין עצמם או הציצית. והב' כשהאדם עושה את המצוה ומקיימה דהיינו שמניח התפלין ומתעטף בציצית.

such as the tefillin themselves or the tzitzis. The second is when the person does the mitzvah and fulfills it, that is, when he puts on the tefillin and wraps himself in the tzitzis.

6 וזהו העיקר וגמר מעשה המצוה שאז תהיה מצוה כי בלתי ההנחה של התפלין על הראש והיד.

And this is the main thing and the completion of the act of the mitzvah, for only then is it a mitzvah; for without placing the tefillin on the head and the arm,

הגם שכתובים הד' פרשיות בטוב. ויש בהם קדושה. עכ"ז [עם כל זה] אין בזה עדיין גילוי רצה"ע [רצון העליון] עד שיניחם האדם בראשו וזרועו.

even though the four passages are properly written and there is holiness in them, still there is not yet in this a revelation of the Supreme Will, until the person places them on his head and his arm.

7 ועד"ז יובן למעלה התפלין עצמם הן בחי' ד' מוחין חכמה ובינה ודעת המתחלק לחו"ג [לחסד וגבורה] זהו בחי' א'.

In the same way it can be understood above: the tefillin themselves are the four mochin, Chochmah, Binah, and Daas, which divides into Chesed and Gevurah. This is the first aspect.

אך העיקר הוא כשהקב"ה מניח התפלין דהיינו התלבשות אוא"ס [אור אין סוף] בחכמה וזהו גמר מצותן משא"כ הד' מוחין מצד עצמן אין ערוך כלל לכשהקב"ה מניח אותן.

But the main thing is when the Holy One, blessed be He, puts on the tefillin, that is, the enclothing of the Infinite Light in Chochmah, and this is the completion of their mitzvah; whereas the four mochin in themselves bear no comparison at all to [the state] when the Holy One, blessed be He, puts them on.

8 וכמו למטה שהמצוה הוא כשמניחין התפלין כנ"ל. אך איך שייך בנמשל לומר כן בשלמא במשל התפלין

And just as below, the mitzvah is when one puts on the tefillin, as said above. But how is it fitting to say so in the analogue? It is understandable in the analogy: the tefillin

יש להן מציאות חוץ מאדם ע"כ גם קודם שהניחם האדם יש להן מציאות ולהיות דבר שבקדושה אבל למעלה הרי ממך הכל כתיב.

have an existence outside the person; therefore even before the person puts them on, they have an existence and are a holy object. But above, it is written, "For everything is from You."

9 והתהוות החכמה הוא ממנו ית'. והוא היודע והוא הדיעה כו'. א"כ איך יצוייר התפלין למעלה קודם ההנחה.

And the coming-into-being of Chochmah is from Him, may He be blessed; "He is the Knower, and He is the Knowledge…" If so, how can tefillin be conceived above before they are put on?

אבל הענין ע"פ מ"ש במאמר דפתח אליהו וכד אנת תסתלק מנייהו אשתארו כגופא כו'. דקשה כנ"ל איך יש להם מציאות אפי' [אפילו] כגופא כו'

But the matter is according to what is said in the passage of "Elijah opened": "And when You withdraw from them, they all remain like a body…" For it is difficult, as said above: how do they have any existence, even like a body…?

בשלמא באדם הגוף יש לו מציאות בפ"ע [בפני עצמו] שאין התהוותו מהנשמה כ"א מטפות או"א [אבא ואימא] כו'. מה שאין כן למעלה הרי ממך הכל.

It is understandable in a person, [since] the body has an existence of its own, for its coming-into-being is not from the soul but from the drops of the father and mother… But that is not so above, for "everything is from You."

10 וא"כ כד אנת תסתלק כו'. איך יש שום מציאות להן. אך התירוץ דפי' תסתלק אין ר"ל [רוצה לומר] הסתלקות לגמרי רק הסתלקות מוחין דגדלות. ונשאר מוחין דקטנות כמו באדם כשישן.

If so, "when You withdraw...," how do they have any existence at all? But the answer is that "withdraw" does not mean a complete withdrawal, only a withdrawal of the mature mochin (mochin de-gadlus), while the immature mochin (mochin de-katnus) remain, as in a person when he sleeps.

וגם כי הכלים הנק' גופא יש להן שרש בפ"ע [בפני עצמו] מאוא"ס [מאור אין סוף] היינו מבחי' מטי ולא מטי. רק שאח"כ מתלבש בהן האור ששרשו למעלה מבחי' זו והתלבשותו כנשמתא בגופא.

And also, the vessels, which are called "the body," have a root of their own in the Infinite Light, namely from the level of "reaching and not reaching." Only afterward does the light whose root is higher than this level become enclothed in them, and its enclothing is like a soul in a body.

11 ויש בזה קטנות וגדלות. ע"כ גם בהסתלק המוחין דגדלות אשתארו הכלים כגופא שהרי יש להן שרש בפ"ע [בפני עצמו]

And in this there is immaturity and maturity. Therefore, even when the mature mochin withdraw, the vessels remain like a body, since they have a root of their own;

רק לפי שאין ערוך בחי' זו לגבי הבחינה כשהאור ומוחין דגדלות מאיר בהן. לכך נק' כגופא בלא נשמתא.

only, because this level bears no comparison to the level when the light and the mature mochin shine in them, it is therefore called "like a body without a soul."

12 ועד"ז יובן בענין הקב"ה מניח תפלין היינו תוספת אור בבחי' חכמה ומוחין גדולים עד שהן בולטים על הראש והכלי

In the same way one can understand the matter of "the Holy One, blessed be He, puts on tefillin": it means an added light in the level of Chochmah, and great mochin, until they protrude upon the head and the vessel;

משא"כ התפלין מצד עצמם יש להם ג"כ מציאות ע"ד כגופא בלא נשמתא וכן בשאר כל המצות יובן כן.

whereas the tefillin in themselves also have an existence, in the manner of "like a body without a soul." And so it is to be understood with all the other mitzvos as well.

13 והקב"ה יושב ועוסק בתורה הוא המשכת אותיות מבחי' שמו הגדול כו'. והקב"ה מתפלל יה"ר [יהי רצון] כו'.

And "the Holy One, blessed be He, sits and occupies Himself with Torah": this is the drawing-down of letters from the level of His great Name... And "the Holy One, blessed be He, prays: May it be My will..."

שיומשכו מדות דא"א בזו"א כו'. ורב חסד כו'. ויש פי' אחר דהקב"ה ר"ל [רוצה לומר] ז"א דאצי'.

that the attributes of Arich Anpin be drawn into Z'eir Anpin... and "abundant in kindness..." There is another explanation: that "the Holy One, blessed be He" means Z'eir Anpin of Atzilus.

והתפלין הן מוחין מאו"א [מאבא ואימא] הנמשכים לו וא"כ הם למעלה ממנו. וא"ש [ואתי שפיר] לפ"ז [לפי זה] ביותר בענין הקב"ה מתפלל שיכבשו רחמי כו'

And the tefillin are the mochin from Abba and Imma that are drawn down to Him, and if so, they are higher than He. According to this, [the statement] that the Holy One, blessed be He, prays "that My mercy may overcome..." fits all the better,

שיומשכו לו מדות דא"א כו' (ובי' פירושים הנ"ל בענין קוב"ה [קודשא בריך הוא] נתבאר בפירוש הזהר בענין קוב"ה [קודשא בריך הוא] אתי לאשתעשע בג"ע [בגן עדן] כו' ושני הפירושים אמת והוא

[meaning] that the attributes of Arich Anpin be drawn down to Him... (The two explanations above about "the Holy One, blessed be He" are explained in the commentary on the Zohar on the matter of "the Holy One, blessed be He, comes to delight in the Garden of Eden..." And both explanations are true, and it is

כמ"ש במ"א שיש בחי' מצותי של המאציל ית' עצמו ובחי' מצות הוי"ה דז"א דאצי' ובודאי בז"א המצות הן המשכה שלמעלה ממנו משא"כ למעלה יותר באי"ס ב"ה מצותי הן המשכות ממנו לשרשי הכלים כו' ודי לחכימא)

as is explained elsewhere: that there is the level of "My mitzvos" of the Emanator Himself, may He be blessed, and the level of "the mitzvos of Havayah" of Z'eir Anpin of Atzilus. And certainly in Z'eir Anpin the mitzvos are a drawing-down from what is above Him; whereas higher still, in the Infinite One, blessed be He, "My mitzvos" are drawings-down from Him to the roots of the vessels... And this is enough for the wise.)

וזהו שנק' המצות דרך הוי"ה וארחות הוי"ה שהם כמו עד"מ דרך ושביל שבהן נמשך אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה להתלבש באצי' וכל המשכה הוא ע"י שם הוי"ה כנודע:

And this is why the mitzvos are called "the way of Havayah" and "the paths of Havayah": they are, as it were, a way and a path by which the Infinite Light, blessed be He, is drawn down to become enclothed in Atzilus; and every drawing-down is through the Name Havayah, as is known.

14 והנה עיקר הכוונה במעשה המצות למטה באדם הוא שעי"ז נמשך כן למעלה להיות הקב"ה מקיים המצות ע"ד הנ"ל וזהו הנק' להוסיף אור באצילות.

Now, the main intent in the performance of the mitzvos below, by a person, is that through it the same is drawn down above, so that the Holy One, blessed be He, fulfills the mitzvos, in the manner explained above; and this is what is called "adding light in Atzilus."

אך זהו דוקא בצדיקים שאין רע בנר"נ [בנפש רוח נשמה] שלהם כלל. אבל בבינונים עיקר הכוונה במצוה שלהם צ"ל לברר הנר"נ [הנפש רוח נשמה] שלהם עי"ז.

But this applies specifically to tzaddikim, in whose nefesh, ruach, and neshamah there is no evil at all. But for beinonim, the main intent in their mitzvah must be to refine their nefesh, ruach, and neshamah through it.

15 ויש להבין בזה דהלא המצוה אחת היא בין לצדיקים בין לבינונים כי התפלין דמשה ואהרן הם ד' פרשיות דתפלין שלנו ממש ואיך ישתנה עיקר הכוונה כ"כ [כל כך].

But this needs to be understood: is not the mitzvah one and the same for tzaddikim and for beinonim? For the tefillin of Moshe and Aharon are exactly the four passages of our tefillin. So how can the main intent differ so much?

אך הענין הוא דבאמת הכל כוונה אחת היא. שבהיות הוספת האור באצי' ע"י מצות הצדיקים. אזי ממילא יש כח לברר הרע מנוגה דבי"ע כו'.

But the point is that in truth it is all one intent. For when there is an addition of light in Atzilus through the mitzvos of the tzaddikim, then automatically there is power to refine the evil from kelipas nogah of Beriah, Yetzirah, and Asiyah…

16 וזהו ענין המשפילי לראות בשמים ובארץ כפי' הראשון. שנשפל להתלבש בתוך בחי' שמים וארץ. שהן ז"א ונוק' [ונוקבא] כי

And this is the meaning of "Who lowers Himself to look upon heaven and earth," according to the first explanation: that He lowers Himself to become enclothed within the level of heaven and earth, which are Z'eir Anpin and Nukva. For

הנה רם על כל כו' ובחי' כד אנת תסתלק מינייהו מהכלים דע"ס [דעשר ספירות]. דהיינו כמו ענין השינה שהוא הסתלקות המוחין אל עצמות הנפש.

behold, "He is high above all..."; and [there is] the level of "when You withdraw from them," from the vessels of the ten Sefiros, which is like sleep, which is the withdrawal of the mochin into the essence of the soul.

17 והגם שיש לו צירופי אותיות המחשבה בחלומות. הרי הוא רק מחשבה בלא חכמה רק בחי' הדמיון. מה שאין כן כאשר יקיץ מהשינה הנה יאיר השכל במחשבה.

And even though in dreams he has combinations of the letters of thought, it is only thought without wisdom, only the level of imagination. Whereas when he wakes from sleep, the intellect shines in his thought.

ועד"ז יובן הנמשל שבחי' הסתלקות האור ומוחין דגדלות המלובש בע"ס [בעשר ספירות] לבחי' העצמות אוא"ס [אור אין סוף] אז הגילוי למטה נק' עד"מ בחי' שינה.

In the same way the analogue is to be understood: [at] the level of the withdrawal of the light and the mature mochin that are enclothed in the ten Sefiros into the level of the essence, the Infinite Light, the revelation below is then called, by way of analogy, the level of sleep.

18 ועי"ז היה שליטה גם לעכו"ם [לעובדי כוכבים ומזלות] מצרים ובבל. אבל ע"י התלבשות האור ומוחין דגדלות בע"ס [בעשר ספירות]. וזהו ענין הקב"ה מניח תפלין כו' כנ"ל.

And through this, the idolatrous nations, Egypt and Babylon, also had dominion. But through the enclothing of the light and the mature mochin in the ten Sefiros, and this is the meaning of "the Holy One, blessed be He, puts on tefillin...," as said above,

והיינו פי' המשפילי להתלבש בתוך שמים וארץ. הנה עז"נ [על זה נאמר] השקיפה ממעון קדשך מן השמים. ואז ע"י וברך את עמך ישראל

which is the explanation of "Who lowers Himself" to become enclothed within heaven and earth, of this it is said, "Look down from Your holy dwelling, from heaven." And then, through this, "and bless Your people Israel,"

ע"ד באורך נראה אור שנראים לדבר חשוב כי המכוון בהשתלשלות העולמות הוא בשביל קיום התומ"צ [התורה ומצות]:

in the manner of "In Your light we see light," that we are seen as something of importance; for the purpose of the chain of descending worlds is for the sake of fulfilling the Torah and mitzvos.

19 והנה להבין ענין פי' השני בפסוק המשפילי לראות דהיינו שע"י שמים וארץ נעשה סבת השפלה זו. יש להקדים ענין מנורת זכריה וגלה על ראשה כו'.

Now, to understand the second explanation of the verse "Who lowers Himself to look," namely that through heaven and earth this lowering is brought about, we must first introduce the matter of Zechariah's menorah: "and a bowl upon its top…"

כי הנה סדר ההשתלשלות וההמשכה מהמאציל לנאצלים הוא ע"י בחי' כתר שיש בו מבחי' תחתונה שבא"ס והוא בחי' עתיק.

For the order of the chain of descent and of the drawing-down from the Emanator to the emanated beings is through the level of Keser, which contains something of the lowest level of the Infinite One, and this is the level of Atik.

והיינו דכמו שמל' דאצי' נעשה עתיק לבריאה. ונמצא שבחי' כתר דבריאה יש בו מבחי' תחתונה שבאצילות ממש.

That is: just as Malchus of Atzilus becomes Atik for Beriah, so that the level of Keser of Beriah contains something of the lowest level of Atzilus itself,

דהיינו מבחי' מל' דאצילות. כך מבחי' מלכות דא"ק [דאדם קדמון] (שנק' מל' דא"ס) נעשה עתיק וכתר לאצי' וזהו הגולה שעל ראשה.

namely of the level of Malchus of Atzilus, so too from the level of Malchus of Adam Kadmon (which is called Malchus of the Infinite One) comes to be Atik and Keser for Atzilus; and this is "the bowl upon its top."

וכמ"ש גולת הכותרת שכותרת ומקפת למעלה סביבות ראשה. וכך בחי' כתר הוא בחי' עטרה ומקיף על המוחין.

As it is written, "the bowl of the capital," which crowns and surrounds the top of its head from above. So too the level of Keser is the level of a crown and an encompassing over the mochin.

ושבעה נרותיה הם המדות דאצי' ושבעה מוצקות לנרות הם ז"ת [ז' תחתונות] דעתיק יומין שהם בחי' מקור ההשפעה להמדות דאצי'. לכן נק' מוצקות לנרות כו'.

"And its seven lamps" are the emotive attributes of Atzilus, and "seven pipes to the lamps" are the seven lower [Sefiros] of Atik Yomin, which are the source of the flow to the emotive attributes of Atzilus. Therefore they are called "pipes to the lamps…"

20 וכמ"ש במ"א שיש ב' בחי' מדות. הא' המדות שלמטה מהשכל וההתבוננות ונק' טורי נהורא.

As is explained elsewhere, there are two levels of emotive attributes. The first is the emotive attributes that are below intellect and contemplation, and they are called "mountains of light."

והב' המדות שלמעלה מהשכל והטעם המובן ונק' אהבה רבה וטורי חשוכא ומדות אלו שלמעלה מהשכל נקר' [נקרא / נקראת / נקראות] מוצקות למדות הנמשכים מהשכל הנק' נרות כו'.

The second is the emotive attributes that are above intellect and understandable reason, and they are called "great love" and "mountains of darkness." And these emotive attributes that are above intellect are called the "pipes" for the emotive attributes that are drawn from the intellect, which are called "lamps…"

ושני' [ושנים] זיתי' עליה א' מימין הגלה כו' הם בחי' חו"ב [חכמה ובינה] דע"י וגם הם בחי' ב' מזלות נוצר ונקה שהם מקורות דחו"ב [דחכמה ובינה] דאצי'.

"And two olive trees upon it, one to the right of the bowl…": these are the level of Chochmah and Binah of Arich Anpin, and they are also the level of the two mazalos, "notzer" and "venakeh," which are the sources of Chochmah and Binah of Atzilus.

21 והנה הזית הוא מר רק שמוציאין ממנו שמן ע"י כתישה. והיינו בחי' בירור רפ"ח נצוצין ע"י אתכפייא ואתהפכא

Now, the olive is bitter, but oil is extracted from it by crushing. This is the level of the refinement of the 288 sparks through subduing and transforming [the sitra achra],

כמאמר כד אתכפייא סט"א [סטרא אחרא] אסתלק יקרא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] ומקור המשכת מ"ן [מיין נוקבין] ומ"ד [ומיין דוכרין] שע"י הבירורים נמשך מב' מזלות הנ"ל.

as the saying goes, "When the sitra achra is subdued, the glory of the Holy One, blessed be He, rises [and is revealed]." And the source of the drawing-down of mayin nukvin and mayin duchrin, which through the refinements is drawn from the two mazalos mentioned above:

מזל ונקה הוא שרש כל המ"ן [המיין נוקבין] ומזל נוצר שרש המ"ד [המיין דוכרין] לכן הן הן ב' זיתים הנ"ל:

the mazal "venakeh" is the root of all the mayin nukvin, and the mazal "notzer" is the root of the mayin duchrin. Therefore they themselves are the two olive trees mentioned above.

22 והנה עיקר סבת המשכת בחי' גולה שעל ראשה הנ"ל הוא ע"י בטול רצון שהוא בחי' עבודה שלמעלה מהבחירה שע"פ שכל ודעת שבזה עושים המשכת הגולה שהוא בחי' הכתר ומקיף שלמעלה מהשכל.

Now, the main cause of the drawing-down of the level of "the bowl upon its top" mentioned above is through the nullification of will, which is the level of divine service that is above choice based on intellect and understanding; for through this one brings about the drawing-down of the bowl, which is the level of Keser and the encompassing [light] that is above intellect.

23 וביאור הענין כי הנה מבירורי רפ"ח נצוצים נעשה או"ח [אור חוזר] מלמטלמ"ע [מלמטה למעלה] עד רום המעלות שגם בחכמה סתימאה האור חוזר למעלה יותר.

The explanation of the matter: from the refinements of the 288 sparks, reflected light is produced from below to above, up to the highest heights, so that even in the hidden Chochmah the light returns higher still.

וזהו בקיעת שערות הראש ועי"ז נמשך אח"כ מלמעלה תוספת אור ושפע רב ונמשך למטה ע"י שערות דדיקנא שהם המשכה מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה].

And this is the breaking-through of the hairs of the head; and through this there is afterward drawn from above an added light and an abundant flow, and it is drawn below through the hairs of the beard, which are a drawing-down from above to below.

24 ולכן כל המצות מעשיות הם מבחי' נוגה כמו הצמר דציצית וקלף התפלין שע"י שמתבררים הנצוצין שבנוגה ע"י קיום המצוה נמשך תוספת אורות באצי' כנ"ל.

Therefore all the practical mitzvos are from the level of nogah, such as the wool of tzitzis and the parchment of tefillin; for when the sparks in nogah are refined through fulfilling the mitzvah, added lights are drawn into Atzilus, as said above.

אך הנה בחי' בטול הרצון יש בו מעלה יתירה ואתכפיא סט"א [סטרא אחרא] ביותר מצד בטול רצון הגוף בסתם שמבטל כל רצונותיו ויקבע בלבבו לילך אחרי ה'.

But the level of the nullification of will has an additional advantage, and the sitra achra is subdued more, because of the nullification of the body's will in general: one sets aside all his desires and resolves in his heart to follow G-d,

25 וכאלו אין לו שום רצון רק מה שירצה ה' זהו רצונו וזהו אתכפי' סט"א [סטרא אחרא] ממש ביתר שאת ויתר עז מבקיום מצוה אחת וכך ההמשכה ע"י הוא בחי' וגלה על ראשה.

and as if he has no will at all, only what G-d wills is his will. This is the true subduing of the sitra achra, with greater dignity and greater power than in fulfilling a single mitzvah; and so the drawing-down through this is the level of "and a bowl upon its top,"

שהוא בחי' רעוא דכל רעוין דהיינו מקור כל הרצונות. משא"כ תרי"ג מצות הם תרי"ג ארחין שבגלגלתא דז"א שהוא עד"מ למטה בחי' פרטי הרצונות.

which is the level of "the Will of all wills," that is, the source of all the wills. Whereas the 613 mitzvos are the 613 paths in the skull of Z'eir Anpin, which is, by way of analogy below, the level of the particular wills.

אבל מקורן ושרשן הוא בחי' רעדכ"ר [רעוא דכל רעוין] וזה נמשך דוקא ע"י בטול רצון שבזה מתקשר לבעל הרצון ממש ובחי' בטול רצון זה נק' ארץ שמשים עצמו כעפר ממש.

But their source and root is the level of "the Will of all wills," and this is drawn down specifically through the nullification of will, for by this one binds oneself to the very Master of the will. And this level of nullification of will is called "earth," for one makes oneself truly like dust.

(ושמים היינו מקיף זהו בחי' אהבת בכל מאדך בלי גבול ממש שעי"ז ממשיכים להיות מקור ההמשכה מהמאציל בנאצלים. היינו שעושים בחי' הגולה וכו'. וגם המוצקות שהם הכל למעלה מהשכל)

(And "heaven" means the encompassing [light]: this is the level of the love "with all your might," truly without limit, through which one draws down [the light] to become the source of the flow from the Emanator into the emanated beings, that is, one brings about the level of the bowl, etc., and also the pipes, which are all above intellect.)

וזהו המשפילי לראות בשמים ובארץ. שע"י שמים וארץ שבבחי' זו נעשה ההשפלה מא"ס ממש להיות נמשך כתר לאצי'.

And this is "Who lowers Himself to look upon heaven and earth": through heaven and earth of this level, the lowering takes place from the Infinite One itself, so that Keser is drawn down to Atzilus.

ואח"כ ע"י תומ"צ [תורה ומצות] נעשה התלבשות האור מהכתר בתרי"ג ארחין דז"א. ורמ"ח איברין דמלכא כו'. וזהו פי' המשפילי בתוך שמים וארץ שהם זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] דאצי'.

And afterward, through the Torah and mitzvos, the enclothing of the light from Keser in the 613 paths of Z'eir Anpin takes place, and [in] "the 248 limbs of the King..." And this is the explanation of "Who lowers Himself" within heaven and earth, which are Z'eir Anpin and Nukva of Atzilus.

(וכמ"ש בכהאר"י [בכתבי האר"י] ז"ל [זכרונו לברכה / זכרונם לברכה] שלהמשיך יחוד או"א [אבא ואימא] הוא ע"י מס"נ [מסירות נפש] ויחוד זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] הוא ע"י תורה ומצות. ובי' המשכות אלו זהו בי' פירושים שנתבאר כאן בענין המשפילי לראות בשמים ובארץ. וכמ"ש במ"א שיש שמים וארץ עילאין. ויש שמים וארץ תתאין).

(As is written in the writings of the Arizal, of blessed memory: drawing down the union of Abba and Imma is through self-sacrifice, and the union of Z'eir Anpin and Nukva is through Torah and mitzvos. These two drawings-down are the two explanations given here of "Who lowers Himself to look upon heaven and earth"; and as is explained elsewhere, there is a higher heaven and earth and there is a lower heaven and earth.)

וזהו ענין מה שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] למה קדמה שמע לוהיה אם שמוע שיקבל עליו עומ"ש [עול מלכות שמים] תחלה ואח"כ יקבל עליו עול מצות כי בפי' שמע נאמר בכל מאדך והיא בחי' שמים לפי' הבי'.

And this is the meaning of what our Sages, of blessed memory, said: Why does [the passage of] Shema precede "And it shall be, if you will listen"? So that one first accepts upon himself the yoke of the kingship of Heaven, and afterward accepts upon himself the yoke of the mitzvos. For in the passage of Shema it says "with all your might," and this is the level of "heaven" according to the second explanation.

וגם מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] בכל מדה שמודד לך הוי מודה לו במאד מאד זהו בחי' ארץ בטול רצון.

And also what our Sages, of blessed memory, said: "For whatever measure He metes out to you, thank Him very, very much": this is the level of "earth," the nullification of will.

וכ"ז [וכל זה] נקרא קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] פי' מלכות דא"ס שנק' מלכות שמים בחי' מקיף שעי"ז נמשך וגלה על ראשה כו'

And all this is called accepting the yoke of the kingship of Heaven, meaning Malchus of the Infinite One, which is called "the kingship of Heaven," the level of the encompassing [light], through which "and a bowl upon its top..." is drawn down,

שנעשה עתיק לאצילות ואח"כ והיה אם שמוע הוא המשכת האור בכלים ע"י המצות בתוך שמים וארץ כנ"ל:

so that it becomes Atik for Atzilus. And afterward, "And it shall be, if you will listen" is the drawing of the light into the vessels through the mitzvos, within heaven and earth, as said above.

26 וזהו כי עמך מקור חיים. פי' בחי' המל' שבעולם האצי' שנעשה עתיק לבי"ע נק' מקור חיים דבי"ע שהכתר הוא מקור ושרש כו'.

And this is "For with You is the source of life." That is, the level of Malchus in the World of Atzilus, which becomes Atik for Beriah, Yetzirah, and Asiyah, is called the source of life of Beriah, Yetzirah, and Asiyah, for Keser is the source and root…

והוא באמת רק בחי' עמך טפל ובטל לבחי' עצמות האצילות. ולכן לא נאמר כי אתה רק כי עמך

But in truth it is only the level of "with You," secondary and nullified to the level of the essence of Atzilus. Therefore it does not say "for You are," but only "for with You."

וכן למעלה יותר מל' דא"ק [דאדם קדמון] היא מקור חיים דאצי' שהרי נעשה עתיק לאצי' והיא בחי' עמך טפל ובטל למהות ועצמות א"ק [אדם קדמון] וזהו המגביהי לשבת כו'.

And so, higher still, Malchus of Adam Kadmon is the source of life of Atzilus, since it becomes Atik for Atzilus; and it is the level of "with You," secondary and nullified to the being and essence of Adam Kadmon. And this is "Who is enthroned on high…"

אך פי' המשפילי לראות בשמים ובארץ כפי שני פירושים הנ"ל. היינו שעי"ז ממשיכים תוספת אור ממהות ועצמות האור שבא"ק [שבאדם קדמון] שיומשך בבחי' הגולה שעל ראשה.

But the explanation of "Who lowers Himself to look upon heaven and earth," according to the two explanations above, is that through this one draws down an added light from the being and essence of the light in Adam Kadmon, to be drawn into the level of "the bowl upon its top."

(ולכן הגולה עם שהיא כמו גולת הכותרת ומקיף הרי היא כמו בחי' מקבל כדפירש"י [כדפירש רש"י] בזכריה שם כמו ספל שבו השמן היינו שמעצמות האור דא"ק [דאדם קדמון] יומשך תוספת אור בגולה זו):

(Therefore the bowl, although it is like "the bowl of the capital" and encompassing, is nevertheless like a recipient, as Rashi explains in Zechariah there: like a basin holding the oil. That is, from the essence of the light of Adam Kadmon an added light is drawn into this bowl.)

27 וזהו באורך נראה אור. פי' באורך לנוכח היינו כמו בחי' אתה ולא בחי' עמך שיומשך מעצמות האור דא"ק [דאדם קדמון] להיות נראה האור באבי"ע [באצילות בריאה יצירה עשיה] כנ"ל

And this is "In Your light we see light." "Your light" is in direct address, that is, like the level of "You" and not the level of "with You": that from the essence of the light of Adam Kadmon it be drawn down so that the light is seen in Atzilus, Beriah, Yetzirah, and Asiyah, as said above.

וגם נראה אנחנו שבבחי' זו נהיה חשובים כנ"ל בפי' השקיפה כו'. וברך את עמך כו':

And also "we are seen": that in this level we will be of importance, as said above in the explanation of "Look down…, and bless Your people…"

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 7

רני ושמחי בת ציון כוי

"Sing and rejoice, O daughter of Zion"

◇

1 רני ושמחי בת ציון כוי. להבין למה נק' כנס"י [כנסת ישראל] בשם בת כמו בת ציון בת ירושלים.

"Sing and rejoice, O daughter of Zion," etc. [We need] to understand why the Congregation of Israel is called by the name "daughter," as in "daughter of Zion," "daughter of Jerusalem."

הנה איתא במדרש משל למלך כוי לא זז מחבבה עד שקראה בתי כמ"ש שמעי בת וראי והטי אזנך ושכחי עמך ובית אביך ויתאו המלך יפיך כוי

Now, it is stated in the Midrash: "[A parable] of a king," etc.: "He did not cease cherishing her until he called her 'my daughter,'" as it is written, "Hear, O daughter, and see, and incline your ear; forget your people and your father's house, and the king will desire your beauty," etc.

(ופי' יפיך הוא כמו בחיי רעיתי יפתי). לא זז מחבבה עד שקראה אחותי וכמ"ש אחותי רעיתי.

(And the meaning of "your beauty" is like the level of "my beloved, my fair one.") "He did not cease cherishing her until he called her 'my sister,'" as it is written, "My sister, my beloved."

לא זז מחבבה עד שקראה אמי וכמ"ש צאנה וראנה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו כוי וכתיב הקשיבו אלי עמי ולאומי אלי האזינו ולאמי כתיב:

"He did not cease cherishing her until he called her 'my mother,'" as it is written, "Go forth and see, O daughters of Zion, King Shlomo, with the crown with which his mother crowned him," etc.; and it is written, "Listen to Me, My people, and give ear to Me, My nation (le'umi)": it is written [so that it can be read] le'imi, "My mother."

2 והנה להבין ענין ג' בחיי אלו בעבודת ה' שיש ג' מדרגות בישראל שע"ש [שעל שם] כך נקראו בבחיי הללו.

Now, [we need] to understand the matter of these three levels in the service of G-d: that there are three ranks among Israel, on account of which they are called by these names.

וצריך להבין מ"ש נר הוי"ה נשמת אדם שהנשמה קרויה נרה של שם הוי"ה. והרי פעם אמר הכתוב כי אתה נרי ה' שהוא ית' נק' נר של נש"י [נשמות ישראל].

And we must understand what is written, "The soul of man is the lamp of Havayah": the soul is called the lamp of the Name Havayah. Yet elsewhere Scripture says, "For You are my lamp, O G-d": He, may He be blessed, is called the lamp of the souls of Israel.

3 והענין כי הנה כתיב כל הנשמה תהלל יה. פי' תהלל מלשון בהלו נרו כו' לשון הארה.

The explanation is this. It is written, "Let every soul praise (tehallel) Yah." Tehallel is from the expression "when His lamp shone (behilo)," etc., a term for illumination.

וביאור הדבר כי הנה כתיב אני ה' לא שניתי ואתה הוא קודם שנבה"ע [שנברא העולם] ואתה הוא כו'.

And the elucidation of the matter: it is written, "I, G-d, have not changed"; and "You are He before the world was created, and You are He," etc.

4 ואינו כדמיון הנשמה שמתפעלת ומקבלת שינויים ממקרי הגוף לפי שמלובשת ממש בתוך לבושי הגוף בגי' לבושיה

He is not like the soul, which is affected and undergoes changes from the happenings of the body, because it is truly vested within the garments of the body, in its three garments,

שהם מחדו"מ [מחשבה דבור ומעשה] שמחשבתו של האדם מלבשת את הנשמה ומקיפה מכל צד וממשיכה להטותה אל כל אשר תחפוץ ששם תהא משכן הנשמה והשראתה וכן בדו"מ [בדבור ומעשה].

which are thought, speech and action: a person's thought vests the soul and surrounds it on every side, and draws it to turn wherever [the thought] desires, so that there the soul will dwell and rest; and so too with speech and action.

משא"כ אצלו ית' כתיב כי לא מחשבותי מחשבותיכם שאינו מקבל שום שינוי ח"ו [חס ושלום] מבריאת העולמות.

With Him, may He be blessed, however, it is written, "For My thoughts are not your thoughts": He undergoes no change at all, G-d forbid, through the creation of the worlds.

5 וכמו שהיה הוא לבדו קודם שנבה"ע [שנברא העולם]. כך הוא לבדו אחר שנבה"ע [שנברא העולם]. שאין העולמות תופסים מקום אצלו ית' כלל.

And just as He was alone before the world was created, so He is alone after the world was created, for the worlds take up no place at all in relation to Him, may He be blessed.

והגם שהוא מחי' את כולם וצופה ומביט עד סוף כל הדורות בהשגחה פרטית על כל דרכי איש ועלילות מצעדי גבר.

And even though He gives life to them all, and looks and gazes to the end of all generations with individual providence over all the ways of man and the doings of a person's steps,

6 וכמ"ש עיניך פקוחות על כל דרכי כו'. אין זה אלא כמאמ' [כמאמר] לפניך נגלו כל תעלומות. הכל גלוי וידוע לפניך.

as it is written, "Your eyes are open upon all the ways," etc., this is only as in the saying, "Before You all hidden things are revealed"; "All is revealed and known before You."

פי' הכל גלוי וידוע. שהם נעשים בבחי' גילוי וידיעה לפניו אבל לא שייך עליו לומר שיודע בהם כידיעת האדם שידיעתו מלבשתו ומקפתו

The meaning of "all is revealed and known" is that they become revealed and known before Him; but it does not apply to say of Him that He knows them like the knowledge of a person, whose knowledge vests him and surrounds him.

שהוא ית' רם ונשא מזה רבבות מדרגות עד אין קץ והוא קדוש ומובדל וג"פ [וג' פעמים] קדוש ק"ק [קדוש קדוש] עד שהוי"ה צבאות להוות עולמות מלאכים ונשמות:

For He, may He be blessed, is high and exalted above this by myriads of levels without end; and He is holy and separate, and three times holy, "Holy, holy, holy," until [He is] "Havayah of hosts," to bring into being (lehavos) worlds, angels and souls.

7 וביאור ענין ג"פ [ג' פעמים] קדוש. הוא כי הנה ב' ההי"ן שבשם הוי"ה. ה' הראשונה בחי' מחשבה. וה' השניה בחי' דבור.

And the explanation of the matter of "three times holy" is this. The two letters hei in the Name Havayah: the first hei is the level of thought, and the second hei is the level of speech.

והנה בחי' דבור הוא מקור התהוות העולמות מלאכים ונשמות. וכמ"ש בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם.

Now, the level of speech is the source of the coming into being of the worlds, angels and souls, as it is written, "By the word of G-d the heavens were made, and by the breath of His mouth all their host."

8 וג' אותיות הראשונות הם ג"פ [ג' פעמים] קדוש שהוא השתלשלות מעילה לעילה כו' עד שיהיה בחי' ה' אחרונה בחי' דבור.

And the first three letters are the "three times holy," which is the chain of descent (hishtalshelus) from cause to cause, etc., until there comes to be the level of the last hei, the level of speech.

כי כדי להיות ה' ראשונה בחי' מחשבה והתפשטות החיות והתהוות איזו הארה צ"ל תחלה בחי' יו"ד

For in order for there to be the first hei, the level of thought, and the spreading forth of life-force and the coming into being of any illumination at all, there must first be the level of the yud,

שהוא צמצום שמא"ס ב"ה בעצמו לא היו העולמות יכולים לקבל הארה כלל ולא הי' [היה] יכול להתהוות יש מאין כלל אלא ע"י צמצום וכמאמר מכלכל חיים בחסד.

which is tzimtzum (contraction). For from the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, Himself, the worlds could not receive any illumination at all, and nothing could come into being as something from nothing at all, except through tzimtzum, as the saying goes, "He sustains (mechalkel) life with kindness."

ופי' מכלכל מלשון כלי תוך כלי שלהיות חיים להחיות העולמות צ"ל צמצום בבחי' כלי תוך כלי כי הוא ית' חיי החיים כו':

And the meaning of mechalkel is from the expression "a vessel (kli) within a vessel": in order for there to be life to give life to the worlds, there must be tzimtzum in the manner of a vessel within a vessel, for He, may He be blessed, is the Life of all life, etc.

9 והנה כתיב כי ביה ה' צור עולמים. ביו"ד נברא העוה"ב [העולם הבא]. פי' העוה"ב [העולם הבא] הוא תענוג הנשמות שנהנין מזיו השכינה כו'.

Now, it is written, "For with Yah, G-d is the Rock of worlds": with the yud the World to Come was created. The World to Come is the delight of the souls, who take pleasure in the radiance of the Shechinah, etc.

והתגלות תענוג זה הוא ע"י צמצום אא"ס [אור אין סוף] ב"ה שהוא בחי' יו"ד כי מאא"ס [מאור אין סוף] ב"ה בעצמו ובכבודו כביכול לא היו הנשמות יכולים לקבל מאחר שהם בבחי' נברא וגבול והעוה"ב [והעולם הבא] עצמו הוא בחי' ה"א.

And the revelation of this delight is through the tzimtzum of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which is the level of the yud. For from the Infinite Light, blessed be He, itself, and in its glory, as it were, the souls could not receive, since they are in the state of created and bounded beings. And the World to Come itself is the level of the hei.

וע"י יו"ד נברא שתענוג זה שמשיגים הוא בחי' יש. כמ"ש להנחיל אוהבי יש. ש"י עולמו' [עולמות]. וכדי להתהוות יש מאין המוחלט צ"ל בחי' צמצום.

And through the yud it was created, [meaning] that this delight which [the souls] grasp is the level of yesh (something), as it is written, "to bequeath to those who love Me yesh": [yesh is] three hundred and ten worlds. And to bring a yesh into being from absolute nothing, there must be the level of tzimtzum.

10 והנה שכר מצוה מצוה. פי' שהמצוה בעצמה ממשכת מתן שכרה וכמ"ש יגיע כפיך כי תאכל שע"י המצות שאדם עושה בעוה"ז הוא ממשיך להיות גילוי הג"ע [הגן עדן] שיומשך התגלות תענוג הנשמות.

Now, "the reward of a mitzvah is the mitzvah." This means that the mitzvah itself draws down the giving of its reward, as it is written, "When you eat the toil of your hands": through the mitzvos that a person does in this world he draws down the revelation of the Garden of Eden, so that the revelation of the delight of the souls will be drawn forth.

וכמ"ש ויניחהו בג"ע [בגן עדן] לעבדה אלו רמ"ח מ"ע [מצות עשה]. שע"ז הוא עושה את הג"ע [הגן עדן]. וזהו כל הנשמה תהלל יה.

As it is written, "He placed him in the Garden of Eden to work it": these are the 248 positive commandments, for through them he makes the Garden of Eden. And this is "Let every soul praise Yah."

פי' תהלל ותאיר הארת והמשכת היו"ד שהיא בחי' הצמצום להיות בה' עלאה בחי' עוה"ב [עולם הבא] שהיא בחי' יש מאין להנחיל אוהבי יש כנ"ל:

It means: [let every soul] make shine and illuminate the illumination and drawing down of the yud, which is the level of tzimtzum, so that there will be in the higher hei the level of the World to Come, which is the level of something from nothing, "to bequeath to those who love Me yesh," as mentioned above.

11 אך היינו כל הנשמה דייקא. כי נשמה מלשון נשימה שבאדם שהיא בחי' רו"ש [רצוא ושוב]. כי הנשמה היא כמ"ש אשום ואשוף יחד.

But this is "every soul (neshamah)" specifically. For neshamah is from the word for the breathing (neshimah) in a person, which is the level of "running and returning." For the soul is as it is written, "I will breathe out and draw in breath together":

ששואף ההבל ונכנס ויוצא. וע"ש [ועל שם] זה נק' נשמה שהיא מקור כל הנשימות וכללותן. ולכן הלב דופק תמיד ברו"ש [ברצוא ושוב].

one draws in the breath, and it enters and goes out. On account of this it is called neshamah, for it is the source of all breaths and that which encompasses them all. Therefore the heart beats constantly in running and returning.

משא"כ שאר כל האברים שוקטים ונחים. ועל עמדם יעמודו כי רוח החיות של הנפש הוא בדם הלב דוקא.

This is not so with all the other limbs, which are quiet and at rest and stay standing in their place; for the spirit of life of the soul is in the blood of the heart specifically.

12 והנה בחי' הרצוא של הנשמה הוא בחי' מס"נ [מסירות נפש] בק"ש [בקריאת שמע]. והיינו מסירת הרצון כי נפש הוא הרצון

Now, the level of the "running" of the soul is the level of self-sacrifice (mesirus nefesh) in the reading of the Shema. That is, the giving over of the will, for nefesh is will,

כמ"ש אין נפשי אל העם הזה כו'. דהיינו שיעקור רצונו המלובש בהבלי עולם. ולהיות לו רק רצון א' לאביו שבשמים.

as it is written, "My soul (nafshi) is not toward this people," etc. That is, that he uproot his will that is vested in the vanities of the world, and have only one will: for his Father in heaven.

13 וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ. שאין לו חפץ ורצון אחר כלל.

As it is written, "Whom have I in heaven? And with You I desire nothing on earth": he has no other desire or will at all.

והיינו בשומו ללבו שאין עוד מלבדו והכל בטל אליו ית'. וכל הדברים שבעוה"ז הנפרדים ליש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] הוא רק לפי שנפלו בשבה"כ [בשבירת הכלים].

That is, by setting it to his heart that there is nothing else besides Him, and everything is nullified to Him, may He be blessed. And all the things of this world that are separate, a yesh and a thing unto themselves, are so only because they fell in the breaking of the vessels.

14 וכמ"ש לי הכסף ולי הזהב נאם ה' שהכסף והזהב הגשמיים הם נתגשמו בירידתם מטה מטה בהשתלשלות רבות ועצומות. אבל במקורם למעלה הם לי ובטלים אלי לפי ששרשם הוא מבחי' נאם ודבר ה'.

As it is written, "Mine is the silver and Mine is the gold, says G-d": the physical silver and gold became physical in their descent lower and lower through many and immense stages of the chain of descent (hishtalshelus); but in their source above they are "Mine," and nullified to Me, because their root is from the level of "says" (ne'um) and the word of G-d.

15 וכל מה שיעמיק בזה ויותר מזה לבבו יבין שלא לנטות ולא לימשך בלתי לה' לבדו. ויהיה רצונו רק אליו יתי לדבקה בו עד מיצוי הנפש.

And the more he goes deeply into this, and his heart understands even more than this, he will understand not to incline and not to be drawn after anything other than G-d alone. And his will shall be only toward Him, may He be blessed, to cleave to Him until the soul pours itself out.

ואחר שיהיה כך ברצוא יהיה כך בשוב להיות והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך כו'

And after he is thus in "running," he shall be thus in "returning": so that "these words which I command you this day shall be upon your heart, and you shall speak of them when you sit in your house and when you walk on the way," etc.

כי אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד"א [ד' אמות] של הלכה בלבד. פי' מאחר שהוא קדוש כו'.

For "the Holy One, blessed be He, has in His world nothing but the four cubits of halachah alone." This means: since He is holy, etc.,

אין לו שייכות להיות שורה ומתלבש בעולם אלא ע"י ד"א [ד' אמות] של הלכה שעי"ז נעשה דירתו ממש בתחתונים

He has no connection to rest and be vested in the world except through the four cubits of halachah, through which His very dwelling place among the lower realms is made,

שהיא חכמתו ורצונו כו' וזה כל האדם להיות רץ לבך ושוב לאחד כו' כי בע"כ [בעל כרחך] אתה חי כו'.

which is His wisdom and His will, etc. And this is the whole of man: to be [in the state of] "your heart runs, and return to the One," etc., "for against your will you live," etc.

16 ובזה תהיה כל הנשמה תהלל יה כי ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא]. שע"י בחי' רצוא שבעבודת האדם כך הוא למעלה בחי' הסתלקות וצמצום אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה.

And by this "every soul will praise Yah," for through an arousal from below [there comes] an arousal from above. Through the level of "running" in a person's service, so above there is the level of the withdrawal and tzimtzum of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He.

וע"י בחי' שוב כך הוא בחי' המשכת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בהשתלשלות המדרגות למטה מטה כדי להאיר התגלות התענוג של הנשמות להתענג על ה'.

And through the level of "returning," so there is the level of drawing down the Infinite Light, blessed be He, through the chain of descending levels lower and lower, in order to make shine the revelation of the delight of the souls, to delight in G-d.

וזהו ה' צלך כצל שהוא פונה אחרי האדם. כך הוא ית' כביכול צל שלך. והיינו על יד ימינך דהיינו ע"י אהבה במס"נ [במסירות נפש] בבחי' רצוא כנ"ל.

And this is "G-d is your shadow": like a shadow, which turns after a person, so He, may He be blessed, is, as it were, your shadow. And that is "at your right hand," meaning through love with self-sacrifice (mesirus nefesh), in the level of "running," as mentioned above.

וזהו נר הוי"ה נשמת אדם שנשמת אדם שהוא בחי' נשימה ברו"ש [ברצוא ושוב] היא בחי' נר להאיר ולהמשיך אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בג"ע [בגן עדן] כו':

And this is "The soul of man is the lamp of Havayah": the soul of man, which is the level of breathing in running and returning, is the level of a lamp, to illuminate and draw down the Infinite Light, blessed be He, in the Garden of Eden, etc.

17 אך כדי לבא למדרגת בחי' רו"ש [רצוא ושוב] הנ"ל א"א לאדם להגיע ע"י התבוננות בה' אחד ברוח בינתו לבד שמשכלו ובינתו לא תוליד אהבה כזו.

But to come to the rank of the level of running and returning mentioned above, a person cannot reach it through contemplating that G-d is One with the spirit of his understanding alone, for his intellect and understanding will not give birth to such a love.

הגם שע"פ שכלו ותבונתו יבין שכך יאתה מ"מ לא יגרום כח המושך בפו"מ [בפועל ממש] אלא עז"נ [על זה נאמר]

Even though by his intellect and understanding he will understand that this is fitting, nevertheless it will not produce the power that draws [him] in actual practice. Rather, of this it is said,

כי אתה נרי הוי"ה. אתה הוא בחי' תומ"צ [תורה ומצות]. כי א"ת הם בחי' אותיות התורה מא' ועד תי"ו.

"For You (atah) are my lamp, Havayah." Atah is the level of Torah and mitzvos: for alef and tav are the level of the letters of the Torah, from alef to tav.

18 וה' הוא בחי' המצות. ועי"ז וה' יגיה חשכי שיש חשך המחשיך ומונע מלהאיר אור האהבה לה' הגם שיתבונן שכך יאתה. והוא חשך הגוף ונפש החיונית המלבישים את נפש האלקית.

And the hei is the level of the mitzvos. And through this, "and G-d lights up my darkness": for there is a darkness that darkens and prevents the light of love for G-d from shining, even though he contemplates that this is fitting. And this is the darkness of the body and of the vital soul, which clothe the G-dly soul.

וצ"ל תחלה סומוע"ט [סור מרע ועשה טוב] ע"י שיהי' [שיהיה] ממארי דחושבנא ממעשים ודבורים ומחשבו' [ומחשבות] אשר לא לה' המה כל ימי חיי הבלו כל חד לפום מאי דידע בנפשו נגעי לבבו

And there must first be "turn away from evil and do good," by his being one of the "masters of the reckoning," [reckoning up] the deeds, words and thoughts that were not for G-d all the days of his vain life, each one according to what he knows in his own soul, "the afflictions of his heart,"

שהם המונעים ומעכבים את אור האהבה כי כל איש אשר בו מום לא יקרב לחם אלקיו לא יגש להקריב כו'.

which are what prevent and hold back the light of love. For "any man who has a blemish shall not draw near to offer the bread of his G-d; he shall not approach to offer," etc.

19 וכדכתיב ותמימים ינחלו טוב ואין טוב כו'. משא"כ בעלי מומין שבעלי מומין פסולין לגבי מזבח.

As it is written, "And the perfect shall inherit good," and "there is no good," etc. This is not so with blemished ones, for blemished [animals] are disqualified for the altar.

ואף אם עלו ע"ג [על גבי] מזבח מורידין אותן. וכשם שהוא בקרבנות כך הוא בכל אשר יקריב נפשו לה' כל איש אשר בו מום לא יוכל ליקרב בק"ש [בקריאת שמע]

And even if they were brought up onto the altar, they are taken down. And just as it is with the offerings, so it is with everyone who offers his soul to G-d: any man who has a blemish cannot draw near in the reading of the Shema

להיות לו מס"נ [מסירות נפש] באמת ומורידים אותו מלמעלה ומפילים אותו למטה עד אשר ישוב אל ה' וירחמהו כו'. ואז נותנים לו סיוע מלמעלה להיות מעורר את האהבה לה' בק"ש [בקריאת שמע].

to have true self-sacrifice, and he is brought down from above and cast down below until he returns to G-d and He has mercy on him, etc. And then he is given help from above to arouse love for G-d in the reading of the Shema.

20 והנה בחי' זו נק' בת בחי' מקבל שאין נפשו בטילה לה' במס"נ [במסירות נפש] בטבע עד אשר יערה עלי' [עליה] רוח ממרום ועז"נ [ועל זה נאמר] שמעי בת וראי והטי אזנך ושכחי עמך ובית אביך.

Now, this level is called "daughter," the level of a recipient: one whose soul is not by nature nullified to G-d with self-sacrifice "until a spirit is poured upon [it] from on high." Of this it is said, "Hear, O daughter, and see, and incline your ear, and forget your people and your father's house."

פי' עמך ובית אביך. היינו מה שהורגלת בו ונמשכת אחריהם בהבלי העולם. עכ"פ שכחי [על כל פנים] לפנות דעתך לקבל ע"ע [על עצמו / על עצמך] עומ"ש [עול מלכות שמים] שצריך להיות כלי לקבל את אור האהבה הבאה מלמעלה.

The meaning of "your people and your father's house": what you have been accustomed to and drawn after in the vanities of the world. At the least, forget [them], to clear your mind to accept upon yourself the yoke of the kingdom of heaven, for one must be a vessel to receive the light of the love that comes from above.

21 ואז ויתאו המלך יפיך. יופי ההארה שיאיר את האהבה שהיא בחי' נר כנ"ל. ועז"נ [ועל זה נאמר] תתן אמת ליעקב.

And then "the king will desire your beauty": the beauty of the illumination that will light up the love, which is the level of a lamp, as mentioned above. And of this it is said, "You will give truth to Yaakov."

כי נש"י [נשמות ישראל] הם ב' בחי' יעקב וישראל. ישראל הוא בחי' כי שרית ותוכל שכבר גבר ונצח המלחמה

For the souls of Israel are of two levels, Yaakov and Yisrael. Yisrael is the level of "for you have striven and have prevailed": he has already overcome and won the battle.

משא"כ יעקב יו"ד עקב דהיינו שירד מטה בבחי' עקב אלא שיש לו בחי' יו"ד בראשו שאליו יומשך ממטה למעלה.

Yaakov, by contrast, is yud-akev (yud, heel): that is, he has gone down below to the level of the heel, except that he has the level of a yud at his head, toward which he will be drawn from below upward.

ועדיין אין לו בחי' אמת בנפשו בטבע ממש. רק שה' יתן אמת ע"י סיוע מלמעלה.

And he does not yet have the level of truth in his soul by his very nature; it is only that G-d will give truth, through help from above.

וחסד לאברהם פי' שיהיה בחי' אברהם הוא בחי' האהבה שהיא באה בתורת חסד מלמעלה. וכ"ז [וכל זה] הוא מימי קדם מבחי' תשובה שקדמה לעולם:

"Kindness to Avraham": this means that the level of Avraham is the level of the love that comes as a gift of kindness from above. And all this is "from the days of old," from the level of teshuvah, which preceded the world.

22 וביאור ענין אחותי. הוא בחי' ומדרגת מארי תורה שתורתם אומנתם כי במעלת התורה איתא במדרש מצינו שויתר הקב"ה על ג"ע [גילוי עריות] וש"ד [ושפיכות דמים].

And the explanation of the matter of "my sister": it is the level and rank of the masters of Torah, whose Torah is their occupation. For regarding the greatness of Torah, it is stated in the Midrash: "We find that the Holy One, blessed be He, overlooked forbidden relations and bloodshed,

ולא ויתר על בטול תורה. והענין כי הנה עסק התורה הוא המשכת דירתו ית' בתחתונים כי כל עניני התורה אסור ומותר. כשר ופסול.

but did not overlook the neglect of Torah." The explanation is that occupation with Torah is the drawing down of His dwelling place, may He be blessed, among the lower realms. For all the matters of the Torah, forbidden and permitted, kosher and unfit,

טמא וטהור. הוא רק הבדלה בין טוב לרע. וכמ"ש להבדיל בין החיה הנאכלת ובין כו'.

impure and pure, are only a separation between good and evil, as it is written, "to separate between the animal that may be eaten and between," etc.

23 והנה כתיב בי מלכים ימלכו. ואמרו מתניתין מלכתא שהיא כמלך שמצוה לעשות כך וכך כו' כמ"ש במ"א.

Now, it is written, "Through me kings reign," and it was said, "The Mishnayos are queens," for [halachah] is like a king who commands to do thus and thus, etc., as explained elsewhere.

והנה כתיב אם תגביה כנשר כו'. משם אורידך נאם ה' שנאם ה' ודבורו הוא המוריד ומשפיל הקליפות וס"א [וסטרא אחרא] למטה ויתפרדו כל פועלי און. וכך האדם ע"י עסקו בתורה.

And it is written, "Though you soar aloft like the eagle," etc., "from there I will bring you down, says G-d": the "saying" of G-d and His speech is what brings down and lowers the kelipos and the sitra achra below, and "all the workers of iniquity will be scattered." And so it is with a person, through his occupation in Torah.

ומבדיל בין איסור והיתר. ובין כשר לפסול כנ"ל. הנה הוא מוריד האיסור והפסול ומדחהו למטה ע"י דבר ה' אשר בפיו זו דבר הלכה נתקיים בו

He distinguishes between forbidden and permitted, and between kosher and unfit, as mentioned above; he thereby brings down the forbidden and the unfit and pushes it away below through "the word of G-d" that is in his mouth, "this is the word of halachah." [Thus] it is fulfilled in him

ועל ידו משם אורידך נאם ה' ולכן נק' ישראל אחים וריעים להקב"ה. וכמ"ש להנחיל אוהבי יש. למען אחי וריעי כו':

and through him: "from there I will bring you down, says G-d." Therefore Israel are called brothers and companions of the Holy One, blessed be He, as it is written, "to bequeath to those who love Me yesh," and "for the sake of my brothers and companions," etc.

24 וזהו הקל קול יעקב והידים ידי עשו. שבזמן שהקל קול יעקב אין ידי עשו שולטות בו.

And this is "The voice is the voice of Yaakov, and the hands are the hands of Esav": at the time that the voice is the voice of Yaakov, the hands of Esav do not rule over him.

כי אין יניקה לחיצונים מאחר שמבדילים ומבררים. והיינו בזמן שהקל קול. פי' שהקול עליון הוא דבר ה' מתחבר בקול שלמטה להיות

For the external forces have no nurture, since [one] separates and refines. And that is "at the time that the voice is a voice": meaning that the supernal voice, which is the word of G-d, is joined with the voice below, so that it is

כמ"ש ואשים דברי בפיך וכתיב ודברי אשר שמתי בפיך דברי ממש שאז הוא בחי' מתניתין מלכתא.

as it is written, "And I have put My words in your mouth," and it is written, "And My words which I have placed in your mouth": truly "My words." For then it is the level of "the Mishnayos are queens."

25 ובחי' זו נק' אחותי רעיתי יונתי תמתי. א"ת [אל תקרי] תמתי אלא תאומתי שנעשו בחי' אחים תאומים ממש כביכול.

And this level is called "my sister, my beloved, my dove, my perfect one (tamasi)." Do not read tamasi but te'omasi (my twin): they become, as it were, truly twin brothers.

אך כל האומר אין לי אלא תורה אפי' [אפילו] תורה אין לו. כי מעלת התורה היא משום דאורייתא וקוב"ה [וקודשא בריך הוא] כולא חד.

However, "whoever says, 'I have nothing but Torah,' does not have even Torah." For the greatness of the Torah is because the Torah and the Holy One, blessed be He, are entirely one.

26 וצ"ל גם באדם למס"נ [למסירות נפש] באחד שמשם מקור התורה ולהיות לו רק רצון א' כו' כנ"ל.

And there must also be in the person self-sacrifice (mesirus nefesh) in "One," for from there is the source of the Torah, and [he must] have only one will, etc., as mentioned above.

שע"י הוא ממשיך גילוי התורה שמשם מקור חוצבה ושרשה דאורייתא מחכ' [מחכמה] נפקת. וכתיב ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל. פי' כי הנה יש ב' בחי' ישראל ויעקב.

For through this he draws down the revelation of the Torah, since from there is the source from which it is hewn and its root: "the Torah comes forth from Chochmah." And it is written, "He established a testimony in Yaakov and set a Torah in Yisrael." The meaning: there are two levels, Yisrael and Yaakov.

27 וכנגד זה יש ב' בחי' בתורה עדות ותורה. ומבחי' יעקב נמשך בחי' עדות ומבחי' ישראל נמשך בחי' תורה.

And corresponding to this there are two levels in the Torah, testimony and Torah. From the level of Yaakov the level of testimony is drawn forth, and from the level of Yisrael the level of Torah is drawn forth.

וכמ"ש ועשיתם אתם אתם כתיב. וכתיב אשר יעשה אתם האדם. כי ע"י האדם נמשך בחי' תומ"צ [תורה ומצות].

As it is written, "And you shall do them (osam)": it is written [so that it can be read] atem, "you." And it is written, "which a man shall do (osam)." For through man the level of Torah and mitzvos is drawn forth.

והיינו ע"י מס"נ [מסירות נפש] באחד שאז כל הנשמה תהלל יה כו' כנ"ל. ובחי' זו נקראת אמי שהוא בחי' אם הבנים.

That is, through self-sacrifice in "One," for then "every soul will praise Yah," etc., as mentioned above. And this level is called "my mother," which is the level of "the mother of the children."

שהיא היא המוליד הגילוי אלקות אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בג"ע [בגן עדן] ותענוג הנשמות זו תורה ועבודה כו'. ולע"ל [ולעתיד לבוא] כתיב רני ושמחי בת כו'. שבחי' בת תעלה ביתר שאת כנ"ל. ולהיות אשת חיל עט"ב [עטרת בעלה] כו' כמ"ש במ"א:

For she is the one that gives birth to the revelation of G-dliness, the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in the Garden of Eden, and to the delight of the souls; this is Torah and service, etc. And of the Time to Come it is written, "Sing and rejoice, O daughter," etc.: the level of "daughter" will rise "with surpassing dignity," as mentioned above, and will be "a woman of valor, the crown of her husband," etc., as explained elsewhere.

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 8

קצת ביאור על זה

A Brief Explanation of This

◇

1 קצת ביאור על זה

A brief explanation of this

2 הנה בת הוא בחי' המתברר. ואחותי שהוא בחי' מארי תורה הוא המברר. וכמ"ש בת"ז [בתיקוני זהר] פקודא לאפרשא בין דכיא כו' (שהוא בחי' תורה להבדיל בין הטמא לטהור כו') ודברי אשר שמתי בפיך.

Now, "daughter" is the level of what is refined, and "my sister," which is the level of the masters of Torah, is the one who refines. As it is written in the Tikkunei Zohar, "The commandment to distinguish between the pure," etc. (which is the level of Torah, "to separate between the impure and the pure," etc.), and "My words which I have placed in your mouth."

והוא ענין כשר לפני המלך. משא"כ בת בחי' מצות כעבד לפני המלך. והכל נרמז בנר חנוכה.

And this is the matter of "like a minister before the king"; whereas "daughter" is the level of mitzvos, "like a servant before the king." And all of this is alluded to in the Chanukah lamp.

(עיין פע"ח [פרי עץ חיים] שער חנוכה פ"ד וכן בשער השבת בתחלת פ"ד) ג' יחודים הוי' אהיה. הוי' אלקים.

(See Pri Etz Chaim, Sha'ar Chanukah, chapter 4, and likewise in Sha'ar HaShabbos at the beginning of chapter 4.) Three unifications: Havayah and Ehe-yeh; Havayah and Elokim;

הוי' אדני. גימ' [גימטריא] נר. יחוד הוי' אהיה שהוא יחוד או"א [אבא ואימא] הוא ע"י מס"נ [מסירות נפש] בק"ש [בקריאת שמע] הארת הכתר.

Havayah and Ado-nai: [together] the numerical value of ner (lamp). The unification of Havayah and Ehe-yeh, which is the unification of Abba and Imma, comes through self-sacrifice in the reading of the Shema, the illumination of Keser.

ויחוד זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] (היינו יחוד הוי"ה אלקים) הוא ע"י התורה ויחוד הג' (הוי' אדני) בחי' המצות הוא כשבאים כל האורות בבחי' חותם. והוא ענין תתן אמת ליעקב.

And the unification of Z'eir Anpin and Nukva (that is, the unification of Havayah and Elokim) comes through the Torah; and the third unification (Havayah and Ado-nai), the level of the mitzvos, is when all the lights come in the manner of a seal. And this is the matter of "You will give truth to Yaakov."

כי תורת אמת הוא בז"א ומלכות מקבלת בבחי' חותם. ולע"ל [ולעתיד לבוא] יתעלה בחי' בת כי יהיה גדול כח המתברר שהוא משם ס"ג [שם ס"ג] כנודע

For the Torah of truth is in Z'eir Anpin, and Malchus receives in the manner of a seal. And in the Time to Come the level of "daughter" will be raised, for the power of what is refined will be greater, since it is from the Name Sag, as is known,

כי נעוץ סופן כו' וסוף מעשה כו' ויהי' [ויהיה] בבחי' תגא על רישיה (כמ"ש ברע"מ [ברעיא מהימנא] פ' תרומה ד' קנ"ח א' ושאר דוכתי):

for "their end is embedded [in their beginning]," etc., and "last in deed," etc. And it will be in the manner of "a crown on his head" (as stated in the Ra'aya Mehemna, Parshas Terumah, page 158a, and in other places).

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 9

רני ושמחי בת ציון כי הנני בא

"Sing and rejoice, O daughter of Zion, for behold, I come"

◇

1 רני ושמחי בת ציון כי הנני בא. להבין ענין רני ושמחי וגם מה ענין זה להפטורת חנוכה שמתחילין ברני ושמחי וגו' והיה להתחיל מן ראיתי והנה מנורת זהב וגו' שבסוף הפרשה.

"Sing and rejoice, O daughter of Zion, for behold, I come." [We need] to understand the meaning of "Sing and rejoice." And also, what does this have to do with the Haftorah of Chanukah, which begins with "Sing and rejoice," etc.? It should have begun from "I have seen, and behold, a menorah of gold," etc., which is at the end of the passage.

2 והענין הוא דכתיב עבדו את ה' בשמחה באו לפניו ברננה. ואיתא בזהר שמחה בצפרא ורננה ברמשא. וצריך להבין מהו צפרא ומהו רמשא מהו שמחה ומהו רננה.

The explanation is as follows. It is written, "Serve G-d with joy; come before Him with singing (renanah)." And it is stated in the Zohar: "Joy in the morning (tzafra), and singing in the evening (ramsha)." We need to understand what "morning" is and what "evening" is, what "joy" is and what "singing" is.

ויובן בהקדים כי מודעת זאת שעבודת המלאכים היא רנה וזמרה בשירות ותשבחות כנודע מענין פרק שירה שכל הברואים אומרים שירה.

This will be understood by first stating what is well known: that the service of the angels is singing and melody (rinah ve-zimrah), with songs and praises, as is known from the matter of Perek Shirah, that all created beings say song.

3 וכן המלאכים שבכל עולם עד רום המעלות כולם אומרים שירות ותשבחות ברנה וזמרה. וענין רנה זו היא גילוי עוצם תשוקתם להיות נכספה

And so too the angels in every world, up to the very highest levels, all say songs and praises with singing and melody. And the meaning of this singing is the revelation of the intensity of their longing, to be [in the state of] "yearning,"

וגם כלתה נפשם לדבקה בו יתי ולהתכלל באור אי"ס ב"ה ותמיד כל ימיהם עומדים בתשוקה זו בלי הפסק מחמת שאין להם אהבה ותשוקה אחרת וגם אין להם עבודה אחרת

"and even pining" of their soul, to cleave to Him, may He be blessed, and to be absorbed into the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He. And always, all their days, they stand in this longing without pause, because they have no other love and longing, and also no other service,

כמו תומ"צ [תורה ומצות] שהם בחינת המשכה מלמעלה למטה רק עבודתם היא השתוקקות נפשם ממטה למעלה ותשוקה זו היא ברנה וזמרה כנודע מענין הניגון שהוא ענין התפעלות הלב

such as Torah and mitzvos, which are the aspect of drawing down from above to below. Rather, their service is the longing of their soul from below to above. And this longing is with singing and melody, as is known from the matter of melody (niggun), which is a matter of the stirring of the heart

(כי יש ניגון של שמחה ויש של מרירות כו') והנה זו היא בחי' חיצוניות כנודע

(for there is a melody of joy and there is [one] of bitterness, etc.). Now this is the aspect of the outer dimension (chitzoniyus), as is known,

ע"ד משל מי שהוא עומד בפנים בבית המלך מה לו להגיד ולספר בשבחו רק כשיצא לחוץ ידבר ויספר בשבחו להפליא ולהגדיל גודל עוצם שבח המלך כמה הוא גדול ומתפעל כו'

by way of an analogy: one who stands inside, in the king's house, what need has he to tell and recount his praise? Only when he goes outside will he speak and recount his praise, to extol and magnify the great intensity of the king's praise, how great he is; and he is stirred, etc.

והוא ענין מ"ש וצדקתך ירננו שהרנה היא בבחי' צדקתך כי צדק היא מלכותא קדישא (מאזני צדק פי' שיש בחינת מאזנים ששוקלים בחינת עומ"ש [עול מלכות שמים] שנמשך לכל חד וחד לפום שיעורא דיליה)

And this is the meaning of what is written, "and they shall sing of Your righteousness": the singing is in the aspect of "Your righteousness," for tzedek (righteousness) is the holy Malchus (sovereignty). ("Scales of righteousness" means that there is an aspect of scales which weigh the aspect of the yoke of the kingship of Heaven, which is drawn to each and every one according to his own measure.)

וכתיב צדק מלאה ימינך כי מלכותך מלכות כל עולמים כתיב שאין ערך לבורא עם נברא להיות הנבראים מקבלים חיות מן הבורא ית' אלא ע"י בחינת מלוכה שלפי שהוא ית' מלך עליהם הם חיים וקיימים.

And it is written, "Your right hand is full of righteousness"; for it is written, "Your kingship is the kingship of all worlds." For the Creator bears no relation to a created being, such that created beings could receive life-force from the Creator, may He be blessed, except through the aspect of kingship: because He, may He be blessed, is King over them, they live and exist.

4 וזהו מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור עולמים הם בחינת מקום ודור דור הוא בחי' זמן הכל נמשך מבחי' מלכותך שהרי הזמן והמקום הם נבראים ומחודשים מאין ליש.

And this is [the meaning of] "Your kingship is the kingship of all worlds, and Your dominion is in every generation and generation": "worlds" are the aspect of space, and "generation [and] generation" is the aspect of time; all is drawn from the aspect of "Your kingship." For time and space are created and brought into being anew, from nothing into something.

שקודם בריאת העולם לא היה בחי' זמן ומקום כלל ולא היו יכולים להיות נבראים שהם בעלי גבול בבחי' זמן ומקום

For before the creation of the world there was no aspect of time and space at all; and there could not have been created beings, which are bounded within time and space,

אלא ע"י בחי' מלכותו ית' שבה שייך בחי' זמן מלך מלך ימלוך כו' משא"כ באוא"ס [באור אין סוף] ב"ה עצמו שכשמו כן הוא אין לו סוף כו'.

except through the aspect of His kingship, may He be blessed, to which the aspect of time pertains: "reigns, reigned, will reign," etc. This is not so with the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself, for as His name is, so is He: He has no end (sof), etc.

5 ולפי שהחיות נמשך מבחי' מלכותו ית' היא בחי' צדק לכך מלאה ימינך בחי' ימין וחסד

And because the life-force is drawn from the aspect of His kingship, may He be blessed, which is the aspect of tzedek (righteousness), therefore "Your right hand is full": the aspect of the right and of Chesed (kindness),

כמאמר מכלכל חיים בחסד וכתיב ואתה מחיה את כולם וצבא השמים לך משתחוים פי׳ כי לפי שאתה מחיה את כולם לכך וצבא השמים לך משתחוים בבחי׳ בטול והתכללות.

as it is said, "He sustains the living with kindness"; and it is written, "And You give life to them all, and the host of heaven bows down to You." This means: because You give life to them all, therefore "the host of heaven bows down to You," in the aspect of self-nullification (bittul) and absorption.

6 והנה בחי׳ בטול זה הוא באור א״ס ב״ה הנמשך ומתלבש בבחינת מלוכה להחיותם כי אליו ולא למדותיו כו׳

Now this self-nullification is to the Infinite Light, blessed be He, which is drawn down and vested in the aspect of kingship to give them life; for [it is] "to Him, and not to His attributes," etc.

וזהו זכר רב טובך יביעו וצדקתך ירננו פי׳ טובך הוא השפעה וחיות שנמשך מעולם ועד עולם

And this is [the meaning of] "They shall pour forth the remembrance of Your abundant goodness, and they shall sing of Your righteousness." "Your goodness" is the flow and life-force that is drawn from world to world,

כמ״ש אמרו צדיק כי טוב שהטוב הוא בחינת צדיק שהוא המקשר ומשפיע מעולם ועד עולם כמו שכתוב כי כל בשמים ובארץ ותרגומו דאחיד כו׳

as it is written, "Say of the righteous one that he is good": the "good" is the aspect of the righteous one (tzaddik), who is the one that connects and bestows from world to world, as it is written, "For all that is in heaven and on earth," and its Targum [renders it] "that holds fast," etc.

ורב טובך היינו כמה רבוא רבבות מדרגות עד אין קץ שהן בבחינת השתלשלות וירידת המדרגות מעולם ועד עולם עד שיאיר אור א״ס ב״ה בבחינת מלכותו להוות ולהחיות נבראים עד אין קץ.

And "Your abundant goodness" means many myriads of myriads of levels, without end, which are in the manner of the chain of descending worlds (hishtalshelus) and the descent of the levels from world to world, until the Infinite Light, blessed be He, shines in the aspect of His kingship, to bring into being and give life to created beings without end.

7 והנה פי׳ זכר רב טובך היינו שרק בחי׳ זכר והארה מבחינת רב טובך יביעו ולכך ירננו

Now the meaning of "the remembrance of Your abundant goodness" is that they "pour forth" only the aspect of a "remembrance" and a glimmer from the aspect of "Your abundant goodness"; and therefore "they shall sing,"

שמשתוקקים ונכספים להתכלל באור א"ס ב"ה שאומרים איה מקום כבודו כו' רק שאין להם השגה באור א"ס ב"ה עצמו אלא ע"י בחינת מלוכה ובחינת צדקתך.

for they long and yearn to be absorbed into the Infinite Light, blessed be He, as they say, "Where is the place of His glory?" etc. Only, they have no grasp of the Infinite Light, blessed be He, itself, except through the aspect of kingship and the aspect of "Your righteousness."

8 וזהו רננה ברמשא רמשא היא מדת לילה היא בחינת מלכותו יתי' מלכותך מלכות כל עולמים מלשון העלם כו' וע"ז רמזו בגמרא שצריך להזכיר מדת לילה ביום

And this is [the meaning of] "singing in the evening." "Evening" is the attribute of night, which is the aspect of His kingship, may He be blessed: "Your kingship is the kingship of all worlds (olamim)," from the term for concealment (helem), etc. And to this the Gemara alluded [in saying] that one must mention the attribute of night in the day,

דהיינו כמו שמבואר בזוהר לאכללא כו' שע"י שמשיגים החשך וההעלם של אא"ס [אור אין סוף] ב"ה ישת חשך סתרו לכך הם משתוקקים ונכספים אליו יתי' וכמ"ש נפשי אויתיך בלילה פי' שאומר להקב"ה הרי נפשי אתה לכך אויתיך.

that is, as is explained in the Zohar, "to include," etc.: because they perceive the darkness and concealment of the Infinite Light, blessed be He, "He made darkness His hiding place," therefore they long and yearn for Him, may He be blessed. And as it is written, "My soul, I desire You in the night": meaning that he says to the Holy One, blessed be He, "Behold, You are my soul; therefore I desire You."

מפני שהחיות הזה הוא מוסתר בבחינת לילה והעלם ולכך תגדל התשוקה והכוסף להיות אויתיך וכנודע שלא שייך אהבה ותשוקה להתאות תאוה אלא במי שחסר לנפשו הדבר שמתאוה אליו.

Because this life-force is hidden in the aspect of night and concealment, therefore the longing and yearning grow great, to be [in the state of] "I desire You." As is known, love and longing, "to crave a craving," apply only to one whose soul lacks the thing he craves.

9 וזהו ענין בואו לפניו ברננה ממטה למעלה לצאת מנרתק הגוף ולבושי נפש הבהמית לדבקה בו יתי' ע"י רננה בבחינת רמשא ומדת לילה היא בחינה שמוסתר ומלובש בה אור א"ס ב"ה בבחינת העלם והסתר.

And this is the meaning of "Come before Him with singing": from below to above, to go out of the sheath of the body and the garments of the animal soul, to cleave to Him, may He be blessed, through singing in the aspect of "evening." And the attribute of night is a level in which the Infinite Light, blessed be He, is hidden and vested, in the manner of concealment and hiddenness.

10 וזהו ענין בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] ואהבת וגו' דהיינו שלבבו יבין איך שברוך ונמשך שם הארה מאור א"ס ב"ה להיות כבוד מלכותו והארה ההיא היא לעולם ועד למטה עד אין קץ כו'

And this is the meaning of "Blessed be the name of the glory of His kingship forever and ever," "And you shall love," etc.: that is, that his heart should understand how "blessed," that is, drawn down, is the "name," a glimmer of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, to become "the glory of His kingship"; and that glimmer is "forever and ever," downward without end, etc.,

שעי"ז יבוא לאהבה את הוי"ה הוא אור א"ס ב"ה ממש להיות אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך וגו' לאדבקא רוחא ברוחא.

so that through this he will come to love Havayah, which is the very Infinite Light, blessed be He, that [He] be "your G-d," "with all your heart and with all your soul," etc., "to cleave spirit to spirit."

אך כל זה הוא בבחינת ממטה למעלה בואו לפניו שאזי הוא ברננה וכך צריך להיות תחילת עבודת האדם כברייתו של עולם בריש' חשוכא והדר נהורא מדת יום

But all this is in the mode of from below to above, "Come before Him," which then is "with singing." And so must the beginning of a person's service be, like the creation of the world: "first darkness, and then light." The attribute of day,

היינו המשכת אור א"ס ב"ה מלמעלה למטה להתלבש בעולמו' אבי"ע [בעולמות אצילות בריאה יצירה עשיה] בחינת עבדו את ה' בשמחה שזהו יתרון ומעלת הנשמות על המלאכים שהמלאכים אין להם רק בחינת רנה בלבד שהיא בחי' העלאה והתכללות ממטה למעלה

that is, the drawing down of the Infinite Light, blessed be He, from above to below, to be vested in the worlds of Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah: the aspect of "Serve G-d with joy." And this is the advantage and superiority of the souls over the angels: the angels have only the aspect of singing alone, which is the aspect of ascent and absorption from below to above,

משא"כ נשמת ישראל יש להם עבודה נוספת בבחי' המשכה מלמעלה למטה מההעלם אל הגילוי שכל שמחה היא התגלות הפנימיות וכו'

whereas the souls of Israel have an additional service, in the mode of drawing down from above to below, from concealment to revelation; for all joy is the revealing of the inner dimension (pnimiyus), etc.,

כנודע שבחי' שמחה זו היא מהמשכת אור א"ס ב"ה בתומ"צ [בתורה ומצות] (שנתנו לישראל דוקא משא"כ המלאכים בקשו תורה תנה הודך על השמים ולא ניתן כו').

as is known that this joy comes from the drawing down of the Infinite Light, blessed be He, in Torah and mitzvos (which were given specifically to Israel; whereas the angels asked for the Torah, "Set Your majesty upon the heavens," and it was not given [to them], etc.).

וכמ"ש והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום וגו' אנכי מי שאנכי כו' כי הגם שממטה למעלה כתיב בואו לפניו ברננה שא"א להיות בחי' העלאה והתכללות כ"א בבחי' צדקתך ובחי' רננה ברמשא

And as it is written, "And these words which I (Anochi) command you this day," etc.: "I, Who I am," etc. For although, from below to above, it is written, "Come before Him with singing," since there cannot be ascent and absorption except in the aspect of "Your righteousness" and the aspect of "singing in the evening,"

אבל מלמעלה למטה אור א"ס ב"ה מאליו וממילא נמשך גם מבחי' אנכי מי שאנכי כי לפניו ית' כחשיכה כאורה.

nevertheless, from above to below, the Infinite Light, blessed be He, is drawn down of itself and as a matter of course, even from the aspect of "I, Who I am"; for before Him, may He be blessed, "the darkness is as the light."

11 וכמ"ש המשפילי לראות בשמים ובארץ שמים וארץ רוחניות וגשמיות הכל שוה לפניו ית' השוה ומשוה קטן וגדול.

As it is written, "Who lowers [Himself] to look upon heaven and earth": heaven and earth, spirituality and physicality, are all equal before Him, may He be blessed, "Who is equal and makes equal small and great."

והמשכה זו היא ע"י תומ"צ [תורה ומצות] הדברים האלה אשר אנכי וגו' רמ"ח מצות הם רמ"ח איברין דמלכא דהיינו כמשל האיברים שבהם מלובשת הנשמה ובהמשכת האברים נמשכת גם הנשמה המלובשת בהם.

And this drawing down is through Torah and mitzvos: "these words which I (Anochi)," etc. The 248 mitzvos are "the 248 limbs of the King"; that is, as in the analogy of the limbs in which the soul is vested: with the drawing of the limbs, the soul vested in them is drawn as well.

ודרך כלל נחלקים לג' קוין חסד דרוע' [דרועא] ימינא היא בחי' צדקה כו' ותורה היא קו הממוצע (וכנודע שהתורה היא בחינת אברים הפנימיי' ושאר מצות הם אברי' [אברים] החיצונים כו').

In general, they are divided into three lines: "Chesed (kindness) is the right arm," which is the aspect of charity (tzedakah), etc.; and Torah is the middle line. (As is known, the Torah is the aspect of the inner limbs, while the other mitzvos are the outer limbs, etc.)

וזהו עבדו את ה' הוא א"ס ב"ה הנמשך אורו מלמעלה למטה בתורה ועבודה כו' בשמחה היא שמחה של מצוה ואמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] וכן לדבר הלכה והשמחה היא מבחי' גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש על נפשם כו'.

And this is [the meaning of] "Serve G-d": the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, whose light is drawn from above to below in Torah and [divine] service, etc. "With joy": this is the joy of a mitzvah, and our Sages, of blessed memory, said, "and likewise for a matter of halachah"; and the joy comes from the revelation of the very Infinite Light, blessed be He, upon their soul, etc.

והיינו ע"י כי באו לפניו ברננה תחלה כנ"ל והכתוב מדבר מלמעלה למטה עבדו את ה' בשמחה והיאך תבואו למדרגה זו כשתבאו לפניו ברננה:

And this comes about through first "coming before Him with singing," as [explained] above. The verse speaks from above to below, "Serve G-d with joy"; and how will you come to this level? When you "come before Him with singing."

12 ובזה יובן מ"ש רני ושמחי בת ציון כי כנ"י [כנסת ישראל] בגלות נק' בת ציון. וביאור ענין ציון יובן בהקדי' [בהקדים] להבין מ"ש ימלוך ה' לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללו יה.

With this, what is written, "Sing and rejoice, O daughter of Zion," will be understood, for the Congregation of Israel in exile is called "daughter of Zion." And the explanation of the matter of "Zion" will be understood by first understanding what is written, "G-d shall reign forever (le'olam), your G-d, O Zion, from generation to generation; Halleluyah."

וביאור הענין כי להיות ימלוך ה' לעולם בחינת מקום לדור ודור בחינת זמן היינו ע"י בחינת ציון.

The explanation of the matter is that [for there to be] "G-d shall reign le'olam," the aspect of space, [and] "from generation to generation," the aspect of time, is through the aspect of Zion.

כי הנה כתיב בצלמנו כדמותנו הן רמ"ח פקודין רמ"ח אברין דמלכא והיינו רוחניות המצות ורוחניות התורה כמן שהן למעלה באור א"ס ב"ה שהן הן בצלמנו ממש.

For it is written, "In our image, after our likeness": these are "the 248 commandments, the 248 limbs of the King." That is, the spirituality of the mitzvos and the spirituality of the Torah as they are above, in the Infinite Light, blessed be He, which are truly "in our image."

אך גשמיות המצות כמו שנתלבשו בענינים גשמיים ציצית של צמר ותפלין על הקלף הם רק בחינת ציון מלשון סימן

But the physicality of the mitzvos, as they have been vested in physical matters, tzitzis of wool and tefillin on parchment, are only the aspect of "Zion," in the sense of a sign (tziyun),

כמו ציון המצוינת דהיינו שהמצות הגשמיות הם רומזים להרוחניות שבהם ועל ידם נמשך רוחניות אור א"ס ב"ה

as in "Zion, the distinguished (ha-metzuyenes)"; that is, the physical mitzvos allude to the spirituality within them, and through them the spirituality of the Infinite Light, blessed be He, is drawn down,

כמו טלית וציצית של צמר בבחינת עטה אור כשלמה לבושיה כתלג חיור ושער רישיה כעמר נקא כי ציצית הן בחינת שערות כו'.

like a tallis and tzitzis of wool, in the aspect of "He wraps [Himself in] light as a garment," "His raiment like white snow, and the hair of His head like clean wool"; for tzitzis are the aspect of hairs, etc.

13 וע"ד זה כל המצות וכן התורה ע"י עסק התורה בגשמיות שנתלבשה בענינים גשמיים נמשך אור תורה העליונה הרוחנית שמדברת בענינים רוחניים.

And so too all the mitzvos, and likewise the Torah: through engaging in the Torah in its physical form, as it has been vested in physical matters, the light of the supernal, spiritual Torah, which speaks of spiritual matters, is drawn down.

והרי התורה והמצות גשמיות הם סימנים וציונים להרוחניות. ובהן ועל ידן נמשך אור התורה והמצות מרוחניות לגשמיות והן הן בחי' מקור להיות בחי' מקום וזמן.

Thus the physical Torah and mitzvos are signs and markers (tziyunim) of the spiritual. In them and through them the light of the Torah and mitzvos is drawn from spirituality into physicality; and they themselves are the aspect of the source for the existence of the aspect of space and time.

14 ועי"ד זה תקנו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] ברכות המצות לפני כל מצוה ברוך אתה וכו' כי ברוך מלשון המבריך הגפן שכופף ראש הזמורה לארץ ומשם צומח גפן אחר והיינו בחי' השפעה והברכה מעולם ועד עולם

Along these lines our Sages, of blessed memory, instituted the blessings over the mitzvos, before every mitzvah, "Blessed are You," etc. For baruch (blessed) is from the term "one who layers (ha-mavrich) the vine": he bends the head of the shoot into the ground, and from there another vine grows. And this is the aspect of bestowal and blessing (berachah) from world to world.

לכן כתיב גבי יוסף ויקראו לפניו אברך לפי שהיה צדיק המקשר ומשפיע ומבריח מעולם ועד עולם.

Therefore it is written regarding Yosef, "And they called out before him, Avrech," because he was a tzaddik who connects and bestows, and spans (mavriach) from world to world.

15 וענין ברכה זו הוא להיות המשכה והברכה מעולם ועד עולם כדי להיות גילוי מלך העולם להיות בחינת עולם בבחינת מלך

The point of this blessing is that there be a drawing down and blessing from world to world, so that there be a revelation of "King of the world (olam)," that the aspect of "world" be in the aspect of "King,"

דהיינו שיהא גילוי מלכותו ית' נראה לעין כל העולם שלא יהא העולם בבחינת העלם והסתר על בחינת מלוכה.

that is, that the revelation of His kingship, may He be blessed, be visible to the eye of the whole world, so that the world not be in a state of concealment and hiding over the aspect of kingship.

וכדי להיות גילוי זה אומרים ברוך שיהא ברוך ונמשך בחינת הוי"ה בבחינת אלקינו ומשם יצמח גילוי בחינת מלוכה כמו ענין הברכת הגפן הנ"ל.

And in order for this revelation to come about, we say "Blessed," so that the aspect of Havayah be "blessed," that is, drawn down, into the aspect of "our G-d" (Elokeinu); and from there the revelation of the aspect of kingship will grow, like the matter of layering the vine, mentioned above.

16 והנה כשיש אתערותא דלתתא אזי נק' כנסת ישראל בבחי' ציון וסימן לאור הרוחני הנשפע ונמשך בה.

Now when there is an arousal from below, the Congregation of Israel is called by the aspect of "Zion" and a sign of the spiritual light that flows and is drawn into her.

אבל בגלות נקרא' [נקראת] בת ציון שהיא רק בחינת מקבל מבחי' ציון וכנודע בזוהר מענין איש מזריע תחילה יולדת נקבה

But in exile she is called "daughter of Zion," for she is only in the aspect of a recipient from the aspect of Zion. As is known from the Zohar, regarding [the teaching] "if the man gives seed first, she bears a female,"

דהיינו כשאין אתערותא דלתתא שאזי היא בחינת בת משא"כ ולציון יאמר איש ואיש וגו' אשה מזרעת תחלה יולדת זכר בחי' חסדים

that is, when there is no arousal from below, then she is in the aspect of "daughter." This is not so [with] "And of Zion it shall be said, 'Man and man,'" etc.: "if the woman gives seed first, she bears a male," the aspect of chassadim (kindnesses),

דהיינו בהקדים בחינת רינה ושמחה כנ"ל להיות בואו לפניו ברננה בבחי' רננה ברמשא ממטה למעלה.

that is, by first having the aspect of singing and joy, as [explained] above, so as to be [in the state of] "Come before Him with singing," in the aspect of "singing in the evening," from below to above.

17 וע"ד זה תקנו פסוקי דזמרה להקדים שבחו של מקום כדי שיתפעל הלב. וכן יוצר אור וענין קדושת המלאכים איך

Along these lines [the Sages] instituted Pesukei deZimrah (the Verses of Song), to set forth the praise of the Omnipresent first, so that the heart be stirred. And so too [the blessing] Yotzer Or, and the matter of the angels' Kedushah,

כי והאופנים ברעש גדול כו' הכל הוא בבחי' ממטה למעלה בבחינת רינה לצאת מנרתק הגוף ולבושי נפש הבהמית כו'

how "the Ofanim, with a great noise," etc.: all of it is in the mode of from below to above, in the aspect of singing, to go out of the sheath of the body and the garments of the animal soul, etc.

ואח"כ היא עבודת השמחה בגילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש על נפשו בק"ש [בקריאת שמע] וכו' משא"כ כשלא תוקדם בחי' הרינה

And afterward comes the service of joy, in the revelation of the very Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, upon his soul, in the reading of the Shema, etc. But when the aspect of singing does not come first,

אזי לא תשכון גלוי השמחה רק היא בחינת נקבה ומקבל מאתערותא דלעילא שהרי מ"מ מאתערותא דלעילא יורד ונמשך אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בכל מצוה שעשה

then the revelation of joy will not dwell [there]; rather, it is only in the aspect of a female and a recipient from an arousal from above. For in any case, from an arousal from above, the Infinite Light, blessed be He, descends and is drawn into every mitzvah that one has done,

וכדכתיב למעני למעני אעשה אלא שאינו כ"א בבחי' חיצוניות משא"כ בואו לפניו להיות נכלל בבחי' פנימיות אינו אלא ברננה.

as it is written, "For My sake, for My sake, I will do [it]." Except that it is only in the aspect of the outer dimension (chitzoniyus); whereas "Come before Him," to be absorbed into the aspect of the inner dimension (pnimiyus), is only "with singing."

18 וזהו שבא הנביא לנחם את בני ישראל אפי' [אפילו] בזמן הגלות שנק' בת ציון ולא ציון שאעפ"כ [שאף על פי כן] רני ושמחי והיינו מפני כי הנני בא כו' כי

And this is why the prophet came to comfort the children of Israel even in the time of exile, when they are called "daughter of Zion" and not "Zion": that nevertheless, "Sing and rejoice." And this is because "for behold, I come," etc.

הנה יש אתערותא דלעילא שהיא לעילא לעילא מקום שאין אתערותא דלתתא מגעת שם כלל הוא בחי' סובב כל עלמין ומשם יומשך גילוי שפע ואוא"ס [ואור אין סוף] ב"ה גם בבחינת בת

For behold, there is an arousal from above that is exceedingly high (le'eila le'eila), a place that an arousal from below does not reach at all: this is the aspect of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). And from there a revelation of the flow and of the Infinite Light, blessed be He, will be drawn down even into the aspect of "daughter."

וזה יהיה לעתיד לבא שנא' [שנאמר] הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד ונחה עליו רוח ה' וגו' והריחו וגו'.

And this will be in the Time to Come, as it is said, "Behold, My servant shall prosper; he shall be exalted and lifted up and be very high"; "and the spirit of G-d shall rest upon him," etc.; "and he shall sense (ve-haricho)," etc.

19 וזהו ולציון יאמר איש ואיש יולד בה פי' שיהא הכל בבחי' איש אפי' [אפילו] בחי' בת

And this is [the meaning of] "And of Zion it shall be said, 'Man and man was born in her'": meaning that all will be in the aspect of "man," even the aspect of "daughter."

והיינו מפני כי הוא יכוננה עליון שהמכון יהיה אור עליון מאד נעלה. וזהו כי הנני בא ושכנתי בתוכך. הנני אני בעצמי כביכול אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש.

And this is because "He shall establish her, the Most High (elyon)": that the establishing (machon) will be a supernal (elyon) light, very exalted. And this is [the meaning of] "For behold, I come, and I will dwell in your midst": "Behold, I," I Myself, as it were, the very Infinite Light, blessed be He.

20 וזהו ענין נר חנוכה שתקנו על פתח הבית מבחוץ והוא כענין פתחו לי שערי צדק

And this is the meaning of the Chanukah lamp, which [the Sages] instituted at the entrance of the house, outside. It is like the matter of "Open for me the gates of righteousness,"

פי' שערי צדק הם בחי' מבוא להיות בחי' צדקתך ירננו שע"ד זה תקנו פסוקי דזמרה

meaning: "the gates of righteousness" are the aspect of an entryway to the aspect of "and they shall sing of Your righteousness," in keeping with which [the Sages] instituted Pesukei deZimrah.

אך מי שהוא מבחוץ לפתח שאין לו בחי' רננה והתפעלות הלב לא מפני זה יאבד ח"ו [חס ושלום] גלוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה על נפשו

But one who is outside the entrance, who does not have the aspect of singing and the stirring of the heart, will not, G-d forbid, lose the revelation of the Infinite Light, blessed be He, upon his soul because of this.

אלא תקנו להדליק אור ושמן על הפתח מבחוץ שגם מבחוץ לפתח יומשך אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בכל מצוה שעוש' [שעושה] ותורה שלומד.

Rather, [the Sages] instituted the lighting of light and oil at the entrance, outside, so that even outside the entrance the Infinite Light, blessed be He, will be drawn down into every mitzvah that one does and [all] Torah that one learns.

ולא עוד אלא שתקנת חכמים היתה להדליק על הפתח הסמוך לרשות הרבי' [הרבים] מבחוץ דהיינו ברשות הרבים ממש מקום הקליפות לאהפכא חשוכא לנהורא כו' וזהו ונלוו גוים רבים אל ה':

And not only that, but the Sages' ordinance was to light at the entrance nearest the public domain, outside, that is, in the very public domain, the place of the kelipos (the husks), to turn darkness into light, etc. And this is [the meaning of] "And many nations shall join themselves to G-d."

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 10

ביאור על הנ"ל

An Explanation of the Above: "Sing and Rejoice, O Daughter of Zion"

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 ביאור ענין רני ושמחי בת ציון. הנה ציון לשון זכר ולי [ולשון] נקבה שהוא בחינת דכר ונוקבא

An explanation of the subject of "Sing and rejoice, O daughter of Zion." Now, "Zion" is a masculine term and a feminine term, which is the level of male and female (dechar and nukva),

דהיינו יסוד דנוק' [דנוקבא] (וירושלים הוא מל' שבמל' היא בחי' חותם כו' ובת ציון היינו כשיורדת לבי"ע לברר כו'. ורני היינו שיומשך בחי' גבורות דאימא שהן בחינת רשפי אש והסתלקות מחמת התבוננו' [התבוננות] באי"ס כו'.

that is, the Yesod (foundation) of Nukva (the feminine / Malchus). (And Jerusalem is the Malchus within Malchus; it is the level of a seal, etc. And "daughter of Zion" is when [Malchus] descends into the worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah (Creation, Formation and Action) to refine, etc. And "Sing" means that the level of the Gevuros (restraints) of Imma (Binah) be drawn forth; they are the level of "flashes of fire" and of withdrawal, out of contemplation of the Infinite One (Ein Sof), etc.

ושמחי חסדים דאימא שהיא בחי' שמחה וגילוי אם הבנים שמחה כו'. וביאור ענין זה יובן בהקדים לבאר ההפרש שבין מלאכים לנשמות.

And "rejoice" is the Chasadim (kindnesses) of Imma, which is the level of joy and revelation: "the mother of the children is joyful…". The explanation of this matter will be understood by first explaining the difference between angels and souls.

הנה המלאכים אין להם רק בחי' רינה ולא שמחה שהרי אין להם עבודת ההמשכה מלמעלה למטה ע"י תומ"צ [תורה ומצות] כו') הוא בחי' גבורות והסתלקות כל בעלי השיר יוצאין בשיר כו' יוצאין מן הכלי.

Now, the angels have only the level of song (rinah) and not joy, for they do not have the service of drawing down from above to below through Torah and mitzvos, etc.) This is the level of Gevuros and withdrawal: "all who have song go out with song…"; they go out of the vessel.

אך המלאכים אין להם בטול כלי שהגוף על עמדו עומד אלא שמתפעל כו'. וזו היא בחי' רנה שהיא בחי' חיצוניות שהרנה הוא ספור שבחו של מקום.

But the angels do not have nullification (bittul) of the vessel, for the body stays standing in its place, except that it is stirred, etc. And this is the level of song, which is the level of the outer dimension (chitzoniyus), for song is the recounting of the praise of the Omnipresent.

3 ועד"מ מי שעומד לפני המלך מה לו להגיד ולספר רק כשיצא לחוץ ידבר כדי להלהיב ולהלהיט כו'

By way of analogy: one who stands before the king, what has he to tell and recount? Only when he goes outside will he speak, in order to kindle and inflame, etc.

ויציאתם בשיר ותענוג שמתענגין במה שמרבין לספר בגדולת א"ס ב"ה ויוצאים ממקומם מעולם לעולם ומהיכל להיכל ומתכללין בהיכלות כו' ומרנני' [ומרננים / ומרננין] בניגונים

And their going out is with song and delight, for they delight in recounting at length the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He; and they go out of their place, from world to world and from chamber to chamber, and are absorbed into the chambers (heichalos), etc., and they sing out in melodies.

כי הניגון הוא ענין התפעלות הלב שהוא רק המשכת קול בלא דבור שהקול הוא שיוצא מן הלב בלבד קודם שמתחלק בדבור הפה ויש כמה

For melody is a matter of the heart's being stirred: it is only a drawing-out of voice without speech, for the voice is what comes out of the heart alone, before it divides into the speech of the mouth. And there are several

מיני נגון הכל לפי האהבה יש אהבה בתענוגים ויש אהבה במרירות (שמתמרמר על ריחוקו מחמת האהבה הגדולה) ויש אשר נגעה עד הנפש כו' וכיוצא בזה.

kinds of melody, all according to the love: there is "love with delights," and there is love with bitterness (one is embittered over one's distance, because of the great love), and there is [love] that has reached to the soul, etc., and the like.

ודרך כלל היא בחי' אהבה שהאהבי' [שהאהבה] כוללת כל הבחי' יומם דאזיל עם כולהו יומין ענגא דאהרן כו'.

In general, it is the level of love, for love includes all the levels: "yomam" ("by day"), which goes with all the days; "the cloud of Aaron," etc.

וכמו שלא היה רק ענן א' בזכות אהרן ואעפ"כ [ואף על פי כן] הם ז' ימי סכות ז' מקיפים שמתחלקים חסד שבחסד גבורה שבחסד כו'.

Just as there was only one cloud in the merit of Aaron, and nevertheless they are the seven days of Sukkos, seven encompassing [lights] (makifim), which divide into Chesed (kindness) of Chesed, Gevurah (restraint) of Chesed, etc.

4 והנה רנה זו היא בחי' גבורות דאימא שהיא האהבה מחמת ריחוק כי לפי הריחוק כך תגדל האהבה וההמשכה ממטה למעלה ביתר שאת להיות נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות כו'. ונפשי אויתיך בלילה.

Now, this song is the level of the Gevuros (restraints) of Imma (Binah), which is love because of distance: for according to the distance, so do the love and the drawing from below to above grow, with greater intensity, so that "my soul yearns, indeed it pines, for the courts…", and "with my soul I desire You in the night."

בלילה דוקא שלא שייך להיות מתאוה אא"כ [אלא אם כן] חסר לנפשו הדבר ההוא שמתאוה אליו והשגת' ריחוק זה הוא מ"ש וצדקתך ירננו וזכר רב טובך יביעו. כי זכר והארה מרב טובך כו'.

"In the night" specifically, for it is not possible to desire unless one's soul lacks the thing one desires. And the grasp of this distance is what is written, "And they shall sing of Your righteousness," and "They shall utter the remembrance of Your abundant goodness": for [it is] a remembrance and an illumination from Your abundant goodness, etc.

5 וכמה צמצומים עד שנמשך בבחי' צדק מלכותא קדישא. ואי לזאת נכספה וגם כלתה נפשם ובטלה לאוא"ס [לאור אין סוף] השוכן ומתלבש בבחינת מל' כי אליו ולא למדותיו.

And [there are] many contractions (tzimtzumim) until it is drawn into the level of Tzedek (righteousness), the holy Malchus (sovereignty). Therefore their soul yearns and indeed pines, and is nullified to the Infinite Light (Or Ein Sof) that dwells and is vested in the level of Malchus; for [it is] to Him, and not to His attributes.

רק שאין השגתם באור א"ס אלא במה שנתלבש בבחי' מל' להיות מלך שמו נק' עליהם שזהו חיותם וקיומם כו'.

Only, their grasp of the Infinite Light is only of what is vested in the level of Malchus: that He be King, His Name called upon them, which is their life-force and their existence, etc.

6 ובזה יובן ענין רננא ברמשא מדת לילה שהמל' כשיורדת לבי"ע ובוקעת המסך כו' הנה מחמת ריחוקה כתיב אלקים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט כו'.

With this we will understand the matter of "song in the evening" (renana be-ramsha), the attribute of night: when Malchus (sovereignty) descends into the worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah (Creation, Formation and Action) and breaks through the screen (masach), etc., then, because of her distance, it is written, "O G-d, do not keep silent; do not hold Your peace, and do not be still…".

ואז היא בבחי' רינה וזמרה. וכמ"ש נתן זמירות בלילה. וזמרה זו היא התשוקה להתכלל למעלה מתרפקת על דודה כו'.

Then she is in the state of song and hymn, as it is written, "Who gives hymns in the night." And this hymn is the longing to be absorbed above, "leaning upon her beloved…".

ולכן עבודת המלאכים ג"כ ברינה שהרי נמשכים מבחי' מל' ומל' דבריאה הוא מקור וחיות המלאכים דבריאה. ומל' דיצירה וכו'.

Therefore the service of the angels is also with song, since they are drawn from the level of Malchus: the Malchus of Beriah is the source and life-force of the angels of Beriah, and the Malchus of Yetzirah, etc.

אך המלאכים אין להם אלא בחי' רינה בלבד לפי שאין מקורם אלא בחי' מל' בלבד. משא"כ נש"י [נשמות ישראל] הם כלולים מכל הפרצופים (נעשה אדם בצלמנו) או"א [אבא ואימא] זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא].

But the angels have only the level of song alone, because their source is only the level of Malchus alone. This is not so with the souls of Israel: they are comprised of all the configurations ("Let us make man in our image"): Abba and Imma (Chochmah and Binah), Z'eir Anpin (the emotive attributes) and Nukva (the feminine / Malchus).

ולכן יש להם ג"כ בחי' שמחה היא בחי' המשכה מלמעלה למטה בתומ"צ [בתורה ומצות] רמ"ח איברין דמלכא ט"ס [ט' ספירות] דז"א

Therefore they also have the level of joy, which is the level of drawing down from above to below through Torah and mitzvos: "the 248 limbs of the King," the nine Sefiros of Z'eir Anpin.

כי טפ"ט [טי פעמים טי] הם פ"א וג"פ [וגי פעמים] פ"א שבכל ספי' [ספירה / ספירות] יש ג' כלים פנימי חיצון תיכון הם רמ"ג והי"ח [והי חסדים] (דאימא) המגדילים הם רמ"ח.

For nine times nine is 81; and three times 81, since in each Sefirah there are three vessels, inner, outer and middle, is 243; and [with] the five Chasadim (of Imma) that bring about growth, they are 248.

והמשכה זו בז"א אורייתא מחכמה נפקת ושרשה למעלה מן החכמה תר"ך עמודי אור שבכתר היא גלגלתא ומו"ס [ומוחא סתימאה] דא"א.

This drawing-down is in Z'eir Anpin: "the Torah issues from Chochmah (wisdom)," and its root is above Chochmah, the 620 pillars of light in Keser (the Crown), which is the skull (Gulgalta) and the hidden brain (Mocha Stima'ah) of Arich Anpin.

וכל האורות נמשכין בז"א כל ארחות הוי"ה כו'. פי' ארחות להיות הוי"ה כו' הם בחי' תרי"ג ארחין מחיוורתי כו'.

And all the lights are drawn into Z'eir Anpin: "All the paths of Havayah…". That is, "paths" for Havayah to be, etc.; these are the level of the 613 paths from the "whiteness," etc.

ונש"י [ונשמות ישראל] הם המקבלים כל האורות הנמשכי' [הנמשכים / הנמשכין] בז"א מלמעלה מעלה מכל הבחי' לפי שהם כלולים מהכל כו' כנ"ל. וזהו עבדו את ה' בשמחה להיות נמשך הוי"ה מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה].

And the souls of Israel are the ones who receive all the lights drawn into Z'eir Anpin from the very highest of all the levels, since they are comprised of everything, etc., as explained above. This is [the meaning of] "Serve Havayah with joy": that Havayah be drawn down from above to below.

אך מ"מ באו לפניו ברננה. שא"א לבא אל המלך דהיינו להתכלל ממטלמ"ע [ממטה למעלה] אלא בבחי' רננה ברמשא מדת לילה.

Yet nevertheless, "Come before Him with song": for it is impossible to come to the King, that is, to be absorbed from below to above, except through the level of song, "song in the evening," the attribute of night.

וצדקתך ירננו בחי' צדק בלבד (שאין העלאת מ"ן [מיין נוקבין] של התחתונים מגיע רק עד המל') אבל המשכה מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה] (הוא עד"מ שיבא המלך לכאן)

"And they shall sing of Your righteousness": the level of Tzedek alone (for the raising of mayin nukvin ["feminine waters"] by the lower beings reaches only up to Malchus). But the drawing down from above to below (this is, by way of analogy, as if the king were to come here)

הנה מאליו וממילא נמשך אור א"ס שלמעלה מעלה והיו הדברים האלה אשר אנכי מי שאנכי מצוך כו':

then of itself, as a matter of course, the Infinite Light (Or Ein Sof) that is exceedingly high is drawn down: "And these words which I," Who I am, "command you shall be…".

7 ועתה נבא לביאור וטעם הפסוק הנה כשהמל' במקומה באצי' היא נק' ציון. כי ציון מל' סימן וחותם לפי שאז היא מקבלת כל האורות שלמעל' [שלמעלה] ממש הנמשכים בז"א בבחי' יסוד דילה נקודת ציון כו'.

Now we will come to the explanation and reason of the verse. When Malchus (sovereignty) is in her place in the World of Atzilus (Emanation), she is called "Zion," for "Zion" is from the term for a sign and a seal, because then she receives all the lights that are truly above, which are drawn into Z'eir Anpin (the emotive attributes), in the level of her Yesod (foundation), the "point of Zion," etc.

דהיינו בחי' תומ"צ [תורה ומצות]. כי עיקר בחי' מצוה הוא במל' שהרי על ידה בא לידי גילוי בפו"מ [בפועל ממש] כו' שביאור המצוה איך ומה היא הוא בז"א וקיום המצוה היא במל'.

That is, the level of Torah and mitzvos. For the main aspect of a mitzvah is in Malchus, since through her it comes to be revealed in actual deed, etc.: the explanation of the mitzvah, how and what it is, is in Z'eir Anpin, and the fulfillment of the mitzvah is in Malchus.

8 וכגון ענין קדש לי כל בכור שהביאור הוא ענין התלבשות חכמה כו'. והקיום בפו"מ [בפועל ממש] הוא ע"י קלף הגשמי והנחה על היד והראש כו'.

For example, the matter of "Sanctify to Me every firstborn": its explanation is a matter of the vesting of Chochmah (wisdom), etc., and its fulfillment in actual deed is through the physical parchment and the placing on the arm and the head, etc.

ולכן הוא בחי' ציון וחותם שנחקקים בה כל האורות עליונים בחי' חכמה שבקדש לי כל בכור כו' נמשך ע"י הקיום בפו"מ [בפועל ממש].

Therefore this is the level of "Zion" and a seal, in which all the supernal lights are engraved: the level of Chochmah in "Sanctify to Me every firstborn," etc., is drawn down through the fulfillment in actual deed.

וזהו ענין מצות צריכות כוונה שהמצוה היא הקיום בפו"מ [בפועל ממש] והכוונה הוא בחי' האורות עליונים הנמשכין כו' (וכשמקבלת כל האורות אזי היא בבחי' שמחה)

This is the meaning of "mitzvos require intention": the mitzvah is the fulfillment in actual deed, and the intention is the level of the supernal lights that are drawn down, etc. (And when she receives all the lights, then she is in the state of joy.)

אך כשיורדת לבי"ע (שהוא בבחי' רנה וזמירות בלילה רננא ברמשא כנ"ל) אזי נק' בת ציון שאז היא יורדת ובוקעת המסך להתלבש בע' [בשבעים] שרים כדי להכניעם כענין ומלכותו בכל משלה.

But when she descends into the worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah (which is in the state of song and "hymns in the night," "song in the evening," as explained above), then she is called "daughter of Zion," for then she descends and breaks through the screen (masach) to vest herself in the seventy princes in order to subdue them, as in "and His kingship rules over all."

והנה עיקר ירידתה הוא בזמן הגלות גלו לאדום שכינה עמהם שאז הוא בבחי' דבור הנפרד מהקול.

Now, her main descent is in the time of exile, "they were exiled to Edom; the Shechinah (Divine Presence) is with them," for then it is in the state of speech separated from the voice.

9 ועי"כ [ועל ידי כך] נפשי אויתיך בלילה בגלות ומתרפקת על דודה כו'. אבל בזמן בהמ"ק [בית המקדש] ותרב חכמת שלמה דקיימא סיהרא באשלמותא.

Through this, "with my soul I desire You in the night," in exile, and "leaning upon her beloved…". But in the time of the Holy Temple, "and the wisdom of Shlomo increased," when "the moon stood in its fullness,"

לא היתה המלכות יורדת בעצמה לבי"ע לברר כו' רק הבירורין נעשו ע"י ישראל בקרבנות שהיה העשן כו'. והקרבנות היו אשה ריח ניחוח כו' ונעשה יחוד עליון באצילות.

Malchus (sovereignty) did not descend herself into the worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah to refine, etc.; rather, the refinements were done by Israel through the offerings, in which there was the smoke, etc. And the offerings were "a fire-offering, a pleasing fragrance…", and a supernal union was brought about in the World of Atzilus (Emanation).

וממילא היו מוכנעים וכפופים להקדושה כו'. ותמיד היו מיחדים השכינה למעלה כו'. ולכן לא נק' בת ציון אלא בזמן הגלות.

As a matter of course, they were subdued and subordinate to holiness, etc. And they would constantly unite the Shechinah (Divine Presence) above, etc. Therefore she is called "daughter of Zion" only in the time of exile.

וע"כ בא הנביא לנחם שאעפ"כ [שאף על פי כן] לע"ל [לעתיד לבוא] תהי' [תהיה] רני ושמחי (ולא עוד אלא שתתעלה בעילוי רב עד שתהיה בבי' הבחינות יחד).

Therefore the prophet came to console: that even so, in the time to come there will be "Sing and rejoice" (and not only that, but she will be raised to a great elevation, until she is in both levels together).

והענין כי הנה יש אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] גם בלא אתעדל"ת [אתערותא דלתתא]. למעני למעני אעשה שהרי אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] הוא בפסוד"ז [בפסוקי דזמרה] וק"ש [וקריאת שמע] כו' ויש המשכת המצות קודם לכן כמו טלית כו'.

The point is that there is indeed an arousal from above even without an arousal from below: "For My sake, for My sake I will do [it]." For the arousal from below is in Pesukei deZimra and the Shema, etc., and there is the drawing-down of the mitzvos before that, such as the tallis, etc.

רק שההפרש הוא שאינו יורד ונמשך מלמעלה אלא בבחי' חיצוניות. אבל בבחי' פנימיות באו לפניו. לפניו היינו פנימית ברננה דייקא.

Only, the difference is that it descends and is drawn from above only in the outer dimension (chitzoniyus). But in the inner dimension (pnimiyus): "Come before Him"; "before Him" (lefanav) means the inner [dimension]; "with song" specifically.

10 ולע"ל [ולעתיד לבוא] הנני בא ושכנתי בתוכך ממש. והיינו בחי' נאם ה' בחי' דבור כענין שכינה מדברת מתוך גרונו של משה. וכענין ונתתי מטר ארצכם כו'.

And in the time to come, "Behold, I come, and I will dwell in your midst," truly. This is the level of "declares G-d" (ne'um Havayah), the level of speech, as in "the Shechinah (Divine Presence) speaks from within Moshe's throat," and as in "I will give the rain of your land…".

ונתתי עשב כו' שאומר כל אדם בק"ש [בקריאת שמע] ע"י שבא לבחי' מס"נ [מסירות נפש] באחד ובכל מאדך הרי נעשה ודברי אשר שמתי בפיך כו'.

"I will give grass…," which every person says in the Shema. Through coming to the level of self-sacrifice (mesirus nefesh) at "One" and at "with all your might," there comes about "And My words which I have placed in your mouth…".

11 ועז"נ [ועל זה נאמר] האלהים יעננו בקול בקולו ש"מ [של משה] כו'. הנני בא מלמעלה למטה מאתעדל"ע [מאתערותא דלעילא] הנני אני בעצמי למעלה מעלה.

Of this it is said, "And G-d answered him with a voice": with the voice of Moshe, etc. "Behold, I come": from above to below, from an arousal from above. "Behold I" (hineni): I Myself, exceedingly high above.

ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד. דהיינו מפנימית עתיק שהיא פנימית א"א כו' שם יהי' [יהיה] מעלת משיח כו'.

"My servant shall prosper; he shall be exalted and lifted up, and be very high." That is, from the inner dimension (pnimiyus) of Atik, which is the inner dimension of Arich Anpin, etc.: there will be the eminence of Mashiach, etc.

12 וע"י"ז ולציון יאמר איש ואיש יולד בה איש סתם. אשה מזרעת תחלה יולדת זכר. ואיש המשכה בו"י"ו מאיש העליון כו'.

Through this, "And of Zion it shall be said: Man and man was born in her." "Man," plainly. "If the woman seeds first, she bears a male." And "and man" is a drawing-down through the [letter] vav from the supernal Man, etc.

כי והוא יכוננה עליון דהיינו כי ונחה עליו רוח ה' כו'. והריחו כו'. חוטמא דפרדשקין כו'.

For "and the Most High Himself will establish her"; that is, for "the spirit of G-d will rest upon him…", "and He will make him smell…", "the nose (chotma) of pardashkin…".

ולפי שהוא יכוננה עליון לפיכך יהי' [יהיה] הכל בחינת איש. איש ואיש יולד כו'. ולכן תהי' [תהיה] רנה ושמחה אפי' [אפילו] בת ציון בחי' שנקי בת.

And since "the Most High Himself will establish her," therefore all will be the level of "man": "Man and man was born…". Therefore there will be song and joy even [in] the "daughter of Zion," the level that is called "daughter."

איש מזריע תחלה יולדת בת נקבה (שבחינת בת שמקבלת מאתעדל"ע [מאתערותא דלעילא] תתעלה מאד שתקבל מאתעדל"ע [מאתערותא דלעילא] העליונה כי והוא יכוננה עליון כו' כנ"ל.

"If the man seeds first, she bears" a daughter, "a female." (For the level of "daughter," which receives from an arousal from above, will be greatly elevated, so that she will receive from the supernal arousal from above, for "the Most High Himself will establish her," etc., as explained above.

וע"כ תהי' [תהיה] רני ושמחי ביחד שהן בחי' העלאה והמשכה בבחי' א' שגם בבחי' שמחה היא ההמשכה שמלמעלה תהי' [תהיה] רנה כו').

Therefore there will be "Sing and rejoice" together, which are the levels of ascent and drawing-down, as one level: for even in the level of joy, which is the drawing-down from above, there will be song, etc.)

וזהו ענין נ"ח שמצותה על פתח הבית מבחוץ ברה"ר [ברשות הרבים]. כי הפתח הוא פתחו לי שערי צדק וצדקתך ירננו ומחוץ לפתח הוא בי"ע והדליקו נרות בחצרות קדשך כו'.

This is the matter of the Chanukah lamp, whose mitzvah is at the entrance of the house, on the outside, in the public domain. For the entrance is "Open for me the gates of righteousness" and "they shall sing of Your righteousness," and outside the entrance is the worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah (Creation, Formation and Action): "and they kindled lights in Your holy courtyards…".

ואפי' [ואפילו] ברה"ר [ברשות הרבים] כו'. ושם ממשיכין הנ"ח שהוא ענין יחוד אור ושמן ופתילה וגוונין שבאור פנימיים ומקיפים כו' הכל ממשיכים גם למטה מטה והיינו בחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] בלבד:

And even in the public domain, etc. And there they draw down the Chanukah lamp, which is the matter of the union of light, oil and wick, and the colors in the light, inner and encompassing, etc.: all of it they draw down even to the very lowest. And this is the level of an arousal from above alone.

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 11

מי כהי אלקינו המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ

"Who is like G-d our G-d, Who raises high to sit, Who lowers to see…"

1 מי כהי אלקינו המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ. הנה כתיב כי נר מצוה ותורה אור.

"Who is like G-d our G-d, Who raises [Himself] high to sit, Who lowers [Himself] to see in the heavens and on the earth?" Now, it is written, "For a mitzvah is a lamp, and Torah is light."

הרי שהמשיל הכתוב את המצוה לנר וכתיב נר הוי"ה נשמת אדם שהנשמה נמשלה לנר. וצריך להבין מהו ענין הנר של מצוה ומהו הנר של הנשמה.

We see, then, that the verse likens the mitzvah to a lamp. And it is written, "The lamp of G-d is the soul of man": the soul is likened to a lamp. We need to understand what is meant by the lamp of a mitzvah, and what the lamp of the soul is.

2 והנה ענין הנר הוא שקרוי ע"ש [על שם] הפתילה כי היא עיקר הנר. אך אין נר בלא שמן.

Now, the matter of the lamp is this: it is named after the wick, for [the wick] is the essential part of the lamp. Yet there is no lamp without oil.

שהשמן הוא הגורם להיות הדלקת הנר בנחת שיהא שוהה ומתעכב זמן מה. ואילולי השמן הי' [היה] דולק מהר ובמרוצה. והיינו ע"י שהשמן נמשך אחר הפתילה.

For the oil is what causes the lamp to burn gently, so that it lingers and lasts for some time; were it not for the oil, it would burn quickly and in a rush. This is through the oil being drawn after the wick.

והוא נשרף ונכלה באור הנאחז בפתילה עד שהוא כלה לגמרי ולא נשאר ממנו כלום מפני שהוא עולה כולו באש. ומ"מ הפתילה היא עיקר הנר.

And [the oil] is burned and consumed in the light that takes hold in the wick, until it is entirely consumed and nothing at all remains of it, because it rises wholly in the fire. Nevertheless, the wick is the essential part of the lamp.

לפי שהאור הדולק הוא ע"י שנאחז בפתילה. ואלו היה האור נטבע בשמן היה כבה רק שהפתילה היא המחברת את האור אל השמן כשהשמן נמשך אחר הפתילה:

For the burning light comes about through its taking hold in the wick. Were the light to sink into the oil, it would go out; rather, the wick is what joins the light to the oil, as the oil is drawn after the wick.

3 ולהבין משל זה בנמשל בנר מצוה ונר הוי"ה נשמת אדם. צריך להקדי' [להקדים] ענין ואהבת וגו'

To understand this analogy as it applies to the lamp of a mitzvah and to "the lamp of G-d, the soul of man," we must first explain the matter of "You shall love," etc.,

בכל לבבך בב' יצריך ביצ"ט [ביצר טוב] וביצה"ר [וביצר הרע] שלכאורה אינו מובן איך ישוב היצה"ר [היצר הרע] לאהבה את הוי"ה ע"י האדם והלא לא ישמע אליו.

"with all your heart (levavecha)": with both your inclinations, with the good inclination and with the evil inclination. At first glance this is not understood: how can the evil inclination turn to love G-d through the person? Surely it will not listen to him!

אך הענין הוא כי הנה ביאור ענין יצ"ט [יצר טוב] ויצה"ר [ויצר הרע] הוא כי נודע שיש בכל אדם ב' נפשות נפש אלהית ונה"ב [ונפש הבהמית] וכל נפש מתחלקת לשנים. שהם שכל ומדות.

But the matter is this. The explanation of the good inclination and the evil inclination is that, as is known, there are two souls in every person, the G-dly soul and the animal soul, and each soul divides into two, which are intellect and the emotive attributes (middos).

4 והנה עיקר הנפש הוא השכל. כי נה"א [נפש האלקית] עיקרה היא נפש המשכלת ומתבוננת תמיד ומשגת באוא"ס [באור אין סוף] ב"ה.

Now, the core of the soul is the intellect. For the G-dly soul, at its core, is a thinking soul, which constantly contemplates and comprehends the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He.

ואין לה השכלה אחרת. והמדות אהוי"ר [אהבה ויראה] הנולדות מן השכל והשגה זו הן הנקראות בשם יצ"ט [יצר טוב].

It has no other [subject of] thought. And the emotive attributes (middos), love and awe, born of this intellect and comprehension, are what is called the good inclination.

5 וכן עיקר נה"ב [נפש הבהמית] היא המשכלת ומשגת גשמיות עוה"ז וחומריותן שהוא זלעו"ז [זה לעומת זה] לעומת נה"א [נפש האלקית]. שהשכל המלובש בענינים גשמיי' [גשמיים] הוא הפך ממש מן השכל שבנה"א [שבנפש האלקית].

Likewise, the core of the animal soul is [the faculty] that thinks about and comprehends the physicality of this world and its materiality, which is "the one opposite the other" in relation to the G-dly soul. For intellect that is clothed in physical matters is the very opposite of the intellect in the G-dly soul,

שהיא בחי' חכמה עליונה בחי' חכים ולא בחכמה ידיעא. למעלה מן השכל המושכל ומושג בגשמיות.

which is the level of supernal Chochmah (wisdom), the level of "wise, but not with a knowable wisdom," above intellect that is conceived and grasped in physical terms.

6 והשכל המושכל ומושג בגשמיות ע"פ שכל אנושי הוא שקר והפך ממש מחכמת אלהות שהיא חכמת אמת והמדות הנולדות משכל הגשמי הן הנק' בשם יצה"ר [יצר הרע]

And intellect that is conceived and grasped in physical terms, by human reason, is falsehood, the very opposite of divine wisdom, which is the wisdom of truth; and the emotive attributes (middos) born of the physical intellect are what is called the evil inclination.

וצריך האדם לאכפייא לון שלא יתנהג ע"פ מדות שנולדו מן השכל הגשמי. רק ואהבת את הוי"ה אלקיך בכל לבבך. היינו בהגביר כח נה"א [נפש האלקית] המשכלת.

A person must subdue them, so as not to conduct himself according to emotive attributes born of the physical intellect, but only [according to] "You shall love Havayah your G-d with all your heart." That is, by strengthening the power of the thinking G-dly soul.

7 ומתבונן באוא"ס [באור אין סוף] בפסוק ראשון דק"ש [דקריאת שמע] שמע ישראל. שמע לשון הבנה כי הוי"ה הוא אלהינו פי' אלהינו הוא ענין

And one contemplates the Infinite Light in the first verse of the Shema, "Hear, O Israel." "Hear" is a term for understanding: that Havayah is our G-d (Elokeinu). The meaning of "our G-d" is the matter of

ההתהוות בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע הוא נמשך מבחי' הוי"ה היה הוה ויהיה שהוא אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה שהוא בחי' אין והתהוות היש הוא מאין ממש.

bringing into being, the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin) and the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). It is drawn from the level of Havayah, "He was, He is and He will be," which is the Infinite Light, blessed be He, which is the level of ayin (nothing); and the bringing into being of something (yesh) is truly from nothing.

8 והתהוות זו נמשך תמיד יש מאין כמאמר ובטובו מחדש בכל יום תמיד כו'. והוא הוי"ה אחד אתה הוא קודם שנבה"ע [שנברא העולם] ואתה הוא כו'.

This bringing into being, something from nothing, is drawn down continually, as in the saying, "And in His goodness He renews every day, continually," etc. And He, Havayah, is One: "You are He before the world was created, and You are He," etc.

שאין התהוות העולמות פועלים בו שום שינוי ח"ו [חס ושלום]. לפי שאינו דומה מעשה הקב"ה למעשה בו"ד [בשר ודם].

For the bringing of the worlds into being effects no change at all in Him, G-d forbid, because the work of the Holy One, blessed be He, is not like the work of flesh and blood.

שמעשה אנוש הנה כח הפועל ממש הוא בנפעל. כמו עד"מ כשעושה דבר פונה א"ע [את עצמו] ומעמיק שכלו בדבר שהוא עושה.

For in the work of a human being, the power of the maker is actually in the thing made. For example, when he makes something, he turns himself [to it] and immerses his intellect deeply in the thing he is making.

9 וע"כ הדבר שעושה פועל בו שינוי בכח שכלו. אבל התהוות העולמות מאוא"ס [מאור אין סוף] ב"ה אין פועלים בו שום שינוי ח"ו [חס ושלום]. וה' אחד כמו קודם שנבה"ע [שנברא העולם].

Therefore the thing he makes effects a change in him, in the power of his intellect. But the bringing of the worlds into being from the Infinite Light, blessed be He, effects no change at all in Him, G-d forbid; and Havayah is One, just as before the world was created.

לפי שבשכמל"ו [שברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] שכל התהוות העולמות וקיומם וחיותן אינן אלא מבחי' מלכותו ית' שבמה שהוא מלך עליהם מחיה ומהוה אותם דהיינו בחי' שמו ית' בלבד.

For [the meaning of] "Blessed be the name of the glory of His kingdom forever and ever" is that all the bringing of the worlds into being, their existence and their life-force, come only from the level of His Malchus (sovereignty), may He be blessed: in that He is King over them, He gives them life and brings them into being. This is only the level of His Name, may He be blessed.

10 ושם שייך כח הפועל בדבר ה' שמים נעשו כי דבר מלך שלטון כתיב מלכותך מלכות כ"ע [כל עלמין].

And it is there [in His Malchus] that the power of the maker applies: "By the word of G-d the heavens were made," for "the word of a king is sovereign." It is written, "Your kingship is the kingship of all worlds,"

יחיד חי העולמים מלך כנודע. וכאשר יעמיק האדם שכלו ומחשבתו בזה בעומק בינתו ובעומקא דלבא.

"the Unique One, Life of the worlds, King," as is known. And when a person immerses his intellect and thought deeply in this, in the depth of his understanding and in the depth of the heart,

אזי תבטל הנפש החיונית מהשכלתה בגשמיות בתגבורת הנפש האלהית המשכלת ומתבוננת בגדולת א"ס ב"ה להוליד

then the vital soul will cease from its thinking about physical things, through the ascendancy of the G-dly soul, which thinks about and contemplates the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, so as to give birth,

מרוח בינתה והתבוננותה אהבה עזה כרשפי אש לדבקה בו ית' בדביקה וחשיקה וחפיצה בהתלהבות עצומה עד כלות הנפש כמ"ש נכספה וגם כלתה נפשי וגו'.

out of the spirit of its understanding and contemplation, to a fierce love like flashes of fire, to cleave to Him, may He be blessed, with cleaving, yearning and desire, in an immense burning fervor, until the soul is consumed (kelos hanefesh), as it is written, "My soul longs, indeed it is consumed," etc.

11 ועמך לא חפצתי בארץ כלה שארי ולבבי וגו'. ואזי תהיה החכמה שבנפש החיונית כשמן הנמשך אחר הפתילה

"And besides You I desire nothing on earth; my flesh and my heart are consumed," etc. Then the Chochmah (wisdom) in the vital soul will be like oil that is drawn after the wick,

שהיא נר ה' נשמת אדם שהנשמה היא הפתילה המחברת אור האהבה עזה ורשפי אש להאיר בנה"ב [בנפש הבהמית] עד שתכלה ותכסוף ג"כ לדבקה בו בדביקה חשיקה כו'.

which is "the lamp of G-d, the soul of man": the soul is the wick that joins the light of the fierce love and the flashes of fire, to shine in the animal soul, until it too is consumed and longs to cleave to Him, with cleaving and yearning, etc.

ולהיות ואהבת וגו' בכל לבבך וגדול יהי' [יהיה] כח כלות הנפש הבהמית ביתר שאת בבחי' שמן הנכלה ועולה עד שנעשה ממנו כולו אש של אור הנר

And so there will be "You shall love," etc., "with all your heart"; and great will be the animal soul's power to be consumed (kelos hanefesh), with surpassing strength, in the manner of oil that is consumed and rises until all of it becomes the fire of the lamp's light,

ע"י בחי' צעק לבם והוא התהפכות בחי' האש שבה. ורשפי אש אהבה עזה כו'. וזהו נר של הנשמה שהיא מהתבוננות נפש האלהית עצמה:

through the level of "their heart cried out," which is the transformation of the fire within it, and "flashes of fire," a fierce love, etc. And this is the lamp of the soul, which comes from the contemplation of the G-dly soul itself.

12 וענין נר של המצוה היא שהמצוה יש לה סגולה פרטית להעלות את נה"ב [נפש הבהמית] ולקשרה באוא"ס [באור אין סוף] בי"ה כמא' [כמאמר] אק"ב [אשר קדשנו במצותיו] בקדש העליון שהוא למעלה מן ההשתלשלות.

And the matter of the lamp of the mitzvah is that the mitzvah has a special virtue (segulah) to raise the animal soul and bind it to the Infinite Light, blessed be He, as in the words "Who has sanctified us with His commandments": with the supernal holiness, which is above the chain of descending worlds (hishtalshelus).

כי המצות הם לבושין ונק' לבוש מלכות שהם בחי' מקיפים שמקיפים ומלבישים את הנפש מראשה

For the mitzvos are garments, and they are called "royal garments," for they are encompassing levels (makifim), which encompass and clothe the soul from its head

ועד רגלה להיות צרורה בצרור החיים את ה' ממש שעי"ז מעלה את הנפש כמו האדם כשהוא לבוש יכולין להמשיך אותו ע"י לבושו.

to its feet, so that it be "bound up in the bond of life with G-d," truly. Through this [the mitzvah] raises the soul, just as when a person is clothed, he can be drawn along by his garment.

13 וכן כצרור אבן במרגמה. שע"י שצרור בחרט זורקין אותו למעלה יותר. הכלל שכל בחי' מקיף הוא העלאה למעלה.

So too, "like a stone bound in a sling": because it is bound in a pouch, it is thrown higher. The rule is that every level of makif is an elevation upward.

ולכן לובשין טלית ותפלין קודם התפלה להמשיך בחי' מקיף למעלה להעלות את נה"ב [נפש הבהמית] בתפלה כנודע שאין התחתון עולה למעלה עד שיורדת תחלה הארה מלמעלה. והתפלה היא עליית נה"ב [נפש הבהמית].

Therefore one puts on tallis and tefillin before prayer, to draw a level of makif above, so as to raise the animal soul in prayer; for, as is known, the lower does not rise upward until an illumination first descends from above. And prayer is the ascent of the animal soul.

ולכן התפלה היא נוסחא אחת בכל יום כל ימי חייו של אדם הקצובים לו ימי שנותינו בהם שבעים שנה הם כפי נצוצות נפש הבהמיית שצריכין להעלות (משא"כ נפש האלהית היא נצחית) וכל יום נעשה בחי' חדשה.

Therefore prayer is one text every day, [for] all the days of a person's life that are allotted to him, "the days of our years are seventy years," correspond to the sparks of the animal soul that must be raised (which is not so with the G-dly soul, which is eternal); and each day a new aspect comes into being.

וצריך להעלות גם אותו נצוץ שמתחדש והכל היא העלאה אחת (משא"כ לימוד התורה צריך דוקא ללמוד בכל יום דבר חדש)

That spark too, which is newly formed, must be raised, and it is all one elevation (which is not so with the study of Torah: one must specifically learn something new every day).

ולכן כל המצות נקראות בשם צדקה כי צדקה תרומם גוי שע"י הצדקה וחסד שעושין למטה להחיות רוח שפלים ועני חשוב כמת.

Therefore all the mitzvos are called by the name tzedakah (charity), for "tzedakah raises up a nation": through the tzedakah and kindness that one does below, to revive the spirit of the lowly, and a poor person is considered as dead,

כן ויותר מכן לאין קץ נמשך רוח חיים מלמעלה מחיי החיים ב"ה להחיות מתים ממש בבחי'

so, and infinitely more than this, a spirit of life is drawn down from above, from the Life of life, blessed be He, to revive those who are truly dead, in the manner of

ימין מקרבת וימינו תחבקני ממש באור המקיף שמלמעלה לרומם ולהעלות את הנפש למעלה מעלה באוא"ס [באור אין סוף] ב"ה ממש וזהו ענין נר מצוה:

"the right hand draws near," and "His right hand embraces me," truly, with the encompassing light from above, to exalt and raise the soul higher and higher, into the Infinite Light, blessed be He, itself. And this is the matter of the lamp of a mitzvah.

14 אך התורה אור הוא המשכת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה]. והיא אור וגילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש שלמעלה מעלה מהשתלשלות שירידת והדרגת סדר השתלשלות היא בחי' העלם והתלבשות אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה להיות התהוות מהות אחר מהות באופנים ומינים שונים.

But "Torah is light" is the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, from above to below. It is the light and revelation of the Infinite Light, blessed be He, itself, which is far above the chain of descending worlds (hishtalshelus); for the descent and gradation of the order of hishtalshelus is the level of concealment and enclothement of the Infinite Light, blessed be He, so that one entity after another may come into being, in different modes and kinds.

15 וכמ"ש ישת חשך סתרו שהוא חשך והעלם ולא אור וגילוי. ועל התורה נאמר מגלה עמקות מני חשך.

As it is written, "He made darkness His hiding place": this is darkness and concealment, not light and revelation. And of the Torah it is said, "He reveals deep things out of darkness."

וממעמקים קראתיך הוי"ה. וזהו תכלית בריאת האדם להמשיך על נפשו אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה שלמעלה מן ההשתלשלות.

And: "From the depths I have called You, G-d." And this is the purpose of the creation of man: to draw down upon his soul the Infinite Light, blessed be He, that is above the chain of descending worlds (hishtalshelus),

להיות אור א"ס ב"ה שורה למטה כמו למעלה כמ"ש אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים. כלומר כשם שאני ראשון קודם שנבה"ע [שנברא העולם].

so that the Infinite Light, blessed be He, rests below as above, as it is written, "I am first and I am last, and besides Me there is no G-d." That is to say: just as "I am first," before the world was created,

16 ואחרון לאחר שנברא העולם. כן מבלעדי דהיינו באמצעות בשעת בריאת העולם יהי' [יהיה] אור א"ס ב"ה נמשך למטה שיהי' [שיהיה] בטול העולם במציאות כמו קודם שנברא ואחר שנברא והיינו ע"י התורה כי אורייתא מחכמה נפקת.

and "last," after the world was created, so "besides Me" (mibaladai), that is, in the middle, at the time of the world's creation, the Infinite Light, blessed be He, will be drawn down below, so that there will be the nullification (bittul) of the world in its existence, as before it was created and after it was created. And this is through the Torah, for "the Torah comes forth from Chochmah."

17 וכמ"ש לכבודי בראתיו. כבו"ד בגימטריא ל"ב הם ל"ב נתיבות חכמה. בראתיו בחי' תלמוד. יצרתיו בחי' משנה. ועשיתיו בחי' מקרא.

And as it is written, "For My glory (kevodi) I created it." Kavod (glory) is numerically thirty-two: these are the thirty-two paths of Chochmah. "I created it" is the level of Talmud; "I formed it" is the level of Mishnah; "and I made it" is the level of Scripture (Mikra).

שכולם הם בבחי' חכמה ואור א"ס ב"ה שורה ומתגלה בחכמה שאין שם שום הסתר פנים.

For all of them are on the level of Chochmah, and the Infinite Light, blessed be He, rests and is revealed in Chochmah, where there is no hiding of the Face at all.

18 ושם הוא בחי' אני ה' לא שניתי כמו קודם שנברא העולם. ולכן רב יהודא דכולי תנויי' בנזיקין הוה לזכות את הזכאי. ולחייב את החייב.

And there is the level of "I, G-d, have not changed," as before the world was created. Therefore Rav Yehudah, all of whose learning was in [the order of] Nezikin, [learned] to acquit the innocent and to convict the guilty,

להפריד ביניהם. בכדי להפריד החיצונים מהקדושה ויתפרדו כל פועלי און כו'. ולכן היה פטור מן התפלה לפי שהיתה תורתו אומנתו כר' [כרבי] שמעון בן יוחאי וחביריו.

to separate between them, in order to separate the external forces from holiness, and "all workers of iniquity shall be scattered," etc. Therefore he was exempt from prayer, because his Torah was his occupation, like Rabbi Shimon ben Yochai and his colleagues.

והיינו מפני שרב יהודא היה אדם גדול מאד עד שאמר עליו שמואל אין זה ילוד אשה דאימתא דמאריה עליה שהי' [שהיה] בחינת ביטול לאוא"ס [לאור אין סוף] ב"ה שהמשיך עליו בק"ש [בקריאת שמע].

This was because Rav Yehudah was a very great man, so much so that Shmuel said of him, "This one is not born of a woman," for the awe of his Master was upon him: he was in a state of self-nullification (bittul) before the Infinite Light, blessed be He, which he drew upon himself in the recitation of the Shema.

(כי מן הק"ש [הקריאת שמע] לא היה פטור ואפילו ר' [רבי] שמעון בן יוחאי וחביריו אלא מן התפלה)

(For he was not exempt from the recitation of the Shema; and even Rabbi Shimon ben Yochai and his colleagues [were exempt] only from prayer.)

והיתה תורתו ג"כ בבחי' בטול ממש בבחי' ואשים דברי בפיך. ודברי אשר שמתי בפיך וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] מתניתין מלכתא.

And his Torah, too, was in a state of true self-nullification, on the level of "And I have put My words in your mouth" and "My words which I have placed in your mouth," and as our Sages, of blessed memory, said, "Our Mishnah is a queen,"

בחי' מלך שמצוה וגוזר שיהי' [שיהיה] הפסק כך כי מלך במשפט יעמיד ארץ לזכות את הזכאי כו'. שיש ב' בחי'. בחי' עבד שלומד כדי שידע רצון המלך.

the level of a king, who commands and decrees that the ruling shall be so, for "a king establishes the land through justice," to acquit the innocent, etc. For there are two levels: the level of a servant, who learns in order to know the king's will,

19 ובחי' מלך שבעת לימודו הוא הגוזר ומצוה לעצמו כו' וז"ש [וזהו שכתוב] ויהי בישרון מלך לפי ששכינה היתה מדברת מתוך גרונו של משה.

and the level of a king, who at the time of his learning is himself the one who decrees and commands, etc. And this is what is written, "And there was a king in Yeshurun," because the Shechinah (Divine Presence) spoke from within Moshe's throat.

וכך ר' [רבי] שמעון בן יוחאי וחביריו ורב יהודא לפי מדרגתו. שכפי ערך בטול נפשו לאור א"ס ב"ה.

And so too Rabbi Shimon ben Yochai and his colleagues, and Rav Yehudah according to his level: for in proportion to the self-nullification (bittul) of one's soul before the Infinite Light, blessed be He,

ככה היתה המשכת אור א"ס ב"ה בתורתם ועבודתם. והמשנה המדברת בפיהם היא דבר ה' ממש. ועי"ז נמשך בטול העולם במציאות למטה כמו למעלה:

so was the drawing down of the Infinite Light, blessed be He, into their Torah and their service. And the Mishnah that spoke from their mouths is truly the word of G-d. Through this, the nullification of the world in its existence is drawn down below as above.

20 והנה אור התורה הזה נאחז ומתחבר במצוה כי כל התורה שלפנינו הן תושב"כ [תורה שבכתב] ושבע"פ [ושבעל פה] עיקרן ויסודותן היא במצות שע"ז נאמר ותמלא כדה ותעל.

Now, this light of the Torah takes hold in the mitzvah and is joined to it, for the entire Torah before us, both the Written Torah and the Oral Torah, has its essence and foundations in the mitzvos. Of this it is said, "And she filled her jug and went up."

כ"ד ספרין דאורייתא כו' שהן בחי' כד שנשאב מים העליון חכמה עלאה של א"ס ב"ה שהוא עד אין קץ ותכלית וע"ז נאמר והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך. אנכי דייקא.

"The twenty-four (kaf-dalet) books of the Torah," etc., which are the level of a jug (kad) with which the supernal water is drawn, the supernal Chochmah of the Infinite One, blessed be He, which is without end or limit. And of this it is said, "And these words which I (Anochi) command you shall be": "Anochi," specifically.

21 והמצוה היא הפתילה שמתלבשת בנפש השכלית והחיונית להעלות' ולקשרה באור התורה שהיא בחי' חכים ולא בחכמה ידיעא הפך שכל אנושי ובה שורה א"ס ב"ה כמ"ש ה' בחכמה יסד ארץ.

And the mitzvah is the wick, which clothes itself in the intellectual and vital soul, to raise it and bind it to the light of the Torah, which is the level of "wise, but not with a knowable wisdom," the opposite of human intellect, and in which the Infinite One, blessed be He, rests, as it is written, "G-d founded the earth with wisdom."

אך צריך להקדים התבוננות של נפש האלקית היא נר ה' נשמת אדם כדי להיות ואהבת וגו' בכל לבבך כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח וכמ"ש אם ישים אליו לבו וגו'

But one must first [engage in] the contemplation of the G-dly soul, which is "the lamp of G-d, the soul of man," so that there will be "You shall love," etc., "with all your heart"; for "spirit brings spirit and draws down spirit," and as it is written, "If he sets his heart toward Him," etc.,

עד שתהיה חכמה שבנפש החיונית בחי' השמן הנמשך אחר הפתילה של מצוה להתכלל ממש באור התורה שתתהפך ממש מהפוך אל הפוך משכל אנושי המושג לשכל חכמת התורה חכמת אלהית בחי' חכים ולא בחכמה ידיעא כו'

until the Chochmah in the vital soul becomes the level of the oil that is drawn after the wick of the mitzvah, to be truly absorbed in the light of the Torah, so that it is truly transformed from one extreme to its opposite, from comprehended human intellect to the intellect of the wisdom of the Torah, divine wisdom, the level of "wise, but not with a knowable wisdom," etc.

שלכן נתלבשה בענינים גשמיים וכל ענינים גשמיים כלולים בה כמו כל צמח האדמה ופרי העץ בסדר זרעים.

This is why [the Torah] is clothed in physical matters, and all physical matters are included in it, such as all that grows from the ground and the fruit of the tree, in the order of Zeraim (Seeds),

וכל בעלי חיים בסדר קדשים. כדי לברר ולהפך הכל בקדושה. וימלא כבוד ה' את כל הארץ הלזו הגשמית כו':

and all living creatures, in the order of Kodashim (Holy Things), in order to refine everything and transform it into holiness. "And the glory of G-d shall fill all the earth," this physical [earth], etc.

22 וזהו המגביהי לשבת. פי' המגביה י' הוא י' שבה' שהדל"ת הוא בחי' דלית. דלית ליה מגרמיה כלום נעשה ה' ע"י היו"ד שבתוכה

And this is [the meaning of] "Who raises high to sit." The explanation: hamagbihi means "raises the yud (י)," the yud that is in the heh (ה). For the dalet (ד) is the level of dalis ("there is not"): "it has nothing at all of its own"; it becomes a heh through the yud within it.

והיינו בחי' המצוה שמצדק נעשה צדקה. וצדקה תרומם גוי ע"י שמגביה את בחי' היו"ד שבה' למעלה מעלה באוא"ס [באור אין סוף] ב"ה ממש.

And this is the level of the mitzvah, for from tzedek (צדק) comes tzedakah (צדקה); and "tzedakah raises up a nation," by raising the level of the yud in the heh higher and higher, into the Infinite Light, blessed be He, itself.

לשבת להיות בחי' מכון לשבתך דהיינו שתהא שם השראת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש שהיא בחי' ישיבה

"To sit": to be the level of "a place for Your dwelling," that is, that there be there the resting of the Infinite Light, blessed be He, itself, which is the level of sitting,

דהיינו בחי' ירידה והשפלה אצלו כביכול וכמ"ש וישב ה' מלך לעולם. כי להיות מלך לעולם היא בחי' ישיבה והשפלה כי על מי ימלוך כו'.

that is, a level of descent and lowering on His part, as it were; as it is written, "G-d sits as King forever (le'olam)." For to be King over the world (le'olam) is the level of sitting and lowering, for over whom would He reign? etc.

23 וזו היא העלאה שע"י המצות ממטה למעלה. אבל התורה אור היא המשכה מלמעלה למטה המשפילי לראות בשמים תושב"כ [תורה שבכתב]. ובארץ תושבע"פ [תורה שבעל פה].

And this is the elevation that comes through the mitzvos, from below to above. But "Torah is light" is a drawing down from above to below: "Who lowers [Himself] to see in the heavens," the Written Torah, "and on the earth," the Oral Torah.

ושם הוא לראות בחי' ראיה והתגלות אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה למטה כמו למעלה. ולא בחי' שמע ישראל

And there it is "to see": the level of sight and of the revelation of the Infinite Light, blessed be He, below as above, and not the level of "Hear, O Israel,"

דהיינו התבוננות שבנפש האלהית שהיא בחי' שמיעה בלבד אלא כמ"ש כי עין בעין יראו וגו':

that is, the contemplation in the G-dly soul, which is only the level of hearing; rather, as it is written, "For they shall see eye to eye," etc.

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 12

ביאור על הנ"ל

An Explanation of the Above

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 להבין ביאור הדברים ע"פ המגביהי לשבת כו'. הנה צריך להקדים שני הקדמות. הא' מ"ש בפרדס הטעם שמכל הדברים נוכל להוציא שמן.

To understand the explanation of the matters on [the verse] "Who raises Himself up to sit," etc.: we must first lay down two introductions. The first is what is written in the Pardes: the reason why we are able to extract oil from all things,

כמו שעושין בתקון הרפואות. הוא לפי שכולם בחכמה עשית ונמצא בכל הדברים מלובש בחינת חכמה זהו בחינת השמן שהוא בחי' חכמה

as is done in the preparation of medicines. It is because "You made them all with wisdom," so that in all things the level of Chochmah (wisdom) is enclothed; and this is the level of the oil, which is the level of Chochmah,

כמ"ש בזוהר דיין הוא בינה ושמן חכמה. ולכן כתיב אשה חכמה מתקוע כי תקוע אלפא לשמן.

as is written in the Zohar, that wine is Binah (understanding) and oil is Chochmah. And therefore it is written, "a wise woman from Tekoa," for "Tekoa is foremost for oil."

3 והנה שמן הטוב ושמן המשחה הוא בחכמה דקדושה שבע"ס [שבעשר ספירות] עליונות. וע"ז נאמר כשמן הטוב כו' זקן אהרן כו'

Now, the good oil and the anointing oil are in the Chochmah of holiness that is in the ten supernal Sefiros. And of this it is said, "Like the good oil," etc., "the beard of Aharon," etc.,

וכמ"ש בזוהר ויקרא ופ' אמור. אבל שאר כל השמנים הם מנוגה ובנוגה הוא בחי' חכמה שבשכל אנושי.

as is written in the Zohar, [Parshas] Vayikra and Parshas Emor. But all the other oils are from nogah, and in nogah is the level of the Chochmah that is in human intellect.

4 והקדמה השנית הוא פי' מ"ש ותורה אור. כי הנה פי' אוא"ס [אור אין סוף] הוא מל' דא"ס שבה כל הצמצום הנז' [הנזכר] בתחלת ספר עה"ח [עץ החיים]. שנעשה בחי' צמצום בהאור להיות נעשה מקום פנוי וחלל שהכל הוא באוא"ס [באור אין סוף] בהאור דוקא.

The second introduction is the meaning of what is written, "and the Torah is light." For the meaning of the Infinite Light (Or Ein Sof) is the Malchus (sovereignty) of the Infinite One (Ein Sof), in which is the whole tzimtzum (contraction) mentioned at the beginning of the book Etz Chaim: that a tzimtzum came about in the light, so that a vacated space and a void would come to be. For all of it is in the Infinite Light, in the light specifically,

5 ולא במהו"ע [במהותו ועצמותו] ממש ח"ו [חס ושלום]. והכוונה בצמצום זה הוא כדי שאח"כ ע"י עבודת האדם בעוה"ז שיתהוה ע"י צמצום זה יומשך להיות גלוי מל' דא"ס כמו קודם שנברא.

[and] not in His very essence and being, G-d forbid. And the intent of this tzimtzum is that afterward, through the service of man in this world, which comes into being through this tzimtzum, [the light] will be drawn down, so that there is a revelation of the Malchus of the Infinite One as before [the world] was created.

פי' כמו שהאור הוא קודם הצמצום כך יהיה ממש הגלוי למטה שלא יסתיר הצמצום כלל.

That is: just as the light is before the tzimtzum, so exactly will the revelation be below, so that the tzimtzum will not conceal at all.

6 וכמ"ש אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי וגו'. פי' אני ראשון כמו שהיה קודם הצמצום ואני אחרון היינו כמ"ש ונשגב ה' לבדו כו'.

As it is written, "I am first and I am last, and besides Me," etc. That is: "I am first," as [He] was before the tzimtzum; and "I am last" means as it is written, "And G-d alone shall be exalted," etc.

ומבלעדי היינו באמצעות שנעשה בחי' הצמצום וההסתר יהיה ג"כ אין לנו מלך אלא אתה שיהיה גלוי הבטול שלא יהיה הסתר והעלם. והמשכה זו היא ע"י התורה.

And "besides Me" refers to the middle, when the level of tzimtzum and concealment has come about: there too it will be [that] "we have no King but You," so that the self-nullification (bittul) is revealed and there is no concealment or hiding. And this drawing down is through the Torah.

וזהו ותורה אור שממשיך בחי' גילוי אוא"ס [אור אין סוף] כמו קודם הצמצום גם לאחר הצמצום. (וזהו מתניתין מלכתא המשכת גלוי מלכות דא"ס האור שלמעלה מהצמצום).

And this is [the meaning of] "and the Torah is light": that it draws down the level of the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof) as [it was] before the tzimtzum, also after the tzimtzum. (And this is [the meaning of] "the Mishnah is a queen": the drawing down of the revelation of the Malchus of the Infinite One, the light that is above the tzimtzum.)

וזהו ענין רב יהודא כולי תנויי' בנזיקין הוה והי' [והיה] פטור מן התפלה כו' לפי שההשתלשלות הם בחי' העלם והסתר

And this is the matter of Rav Yehudah: "all the learning was in Nezikin," and he was exempt from prayer, etc. For the chain of descending worlds (hishtalshelus) is [a matter] of hiding and concealment,

כמ"ש ישת חשך סתרו דזה קאי על התהוות בחי' הכתר כי החכמ' [החכמה] נק' אור שהוא בחי' גלוי

as it is written, "He made darkness His concealment." This refers to the coming into being of the level of Keser (the Crown); for Chochmah (wisdom) is called light, being the level of revelation,

כמ"ש ראשית חכמ' [חכמה] ראשית הגלוי והכתר שלמעלה מן החכמה ואינו מאיר ומתגלה נק' אצלנו בשם חשך לפי שאינו מושג.

as it is written, "the beginning of wisdom": the beginning of revelation. And Keser, which is above Chochmah and does not shine and become revealed, is called, with respect to us, by the name "darkness," because it is not grasped.

וכמ"ש בזהר פ' בראשית (דל"ב ע"א) (ועמ"ש ע"פ שחורה אני כו' בענין שהתורה ניתנה אש שחורה ע"ג [על גבי] אש לבנה).

As is written in the Zohar, Parshas Bereishis (page 32a). (And see what is written on [the verse] "I am black," etc., on the subject that the Torah was given as black fire upon white fire.)

וגם לכן נק' הכתר חשך שהוא העלם לאוא"ס [לאור אין סוף] והחכמה היא העלם הכתר שאינו מאיר כ"א ע"י החכמה נמצא החכמה מעלים ומסתיר על הכתר.

And also for this reason Keser is called darkness: it is a hiding of the Infinite Light. And Chochmah is a hiding of Keser, which does not shine except through Chochmah; it follows that Chochmah hides and conceals Keser.

ולכן נק' קו המדה בוצינא דקרדוניתא מלשון חטי קרדנייתא שהוא ענין קדרות ושחרות לפי שצ"ל מדה וגבול עד כאן בחי' חכמה.

And therefore the measuring line (kav hamiddah) is called botzina dekardinusa, from the term "kardenaisa wheat" (chitei kardenaisa), which denotes dimness and blackness; because there must be measure and limit: "up to here is the level of Chochmah,"

7 וע"כ בחי' בינה כו'. שכ"ז [שכל זה] הוא חשך ולא אור. אבל אור הוא גלוי הבטול להיות אוא"ס [אור אין סוף] למטה כמו למעלה מהצמצום כו'.

[and] "up to here is the level of Binah (understanding)," etc. All this is darkness and not light. But light is the revelation of the bittul, that the Infinite Light (Or Ein Sof) be below as [it is] above the tzimtzum, etc.,

וכמו שהוא קמיה ית' שהצמצום אינו אלא לגבי העולמות כנודע. והיינו דוקא ע"י התורה מגלה עמקות מני חשך ממעמקים קראתיך הוי"ה

just as it is before Him, may He be blessed, for the tzimtzum is only in relation to the worlds, as is known. And this is specifically through the Torah: "He reveals deep things out of darkness"; "Out of the depths I have called You, G-d."

כי התורה היא בחי' חכמה שנמשכה ממלכות דא"ס (שהיא בחי' מו"ס [מוחא סתימאה] דעתיקא שבחי' כתר ועתיק נק' מל' דא"ס. וכנודע שמבחי' מל' דא"ק [דאדם קדמון] נעשה כתר לאצי')

For the Torah is the level of Chochmah, which is drawn from the Malchus of the Infinite One (Ein Sof) (which is the level of the hidden brain (mocha stima'ah) of Atik; for the level of Keser and Atik is called the Malchus of the Infinite One; and, as is known, from the level of the Malchus of Adam Kadmon came the Keser of [the World of] Atzilus),

ושם שורה אור א"ס ב"ה בבחי' לא שניתי ממש שאין שם העלם והסתר כלל. וכמ"ש יהי אור זו חכמה והכתר נק' אויר.

and there the light of the Infinite One, blessed be He, rests in the manner of "I have not changed," exactly, for there is no hiding or concealment there at all. And as it is written, "Let there be light": this is Chochmah; and Keser is called avir (air).

ורב יהודה שהיה אדם גדול מאד היה יכול להמשיך בטול עליון ע"י שהיה בטל בעצמו בק"ש [בקריאת שמע] כי מן הק"ש [הקריאת שמע] לא היה פטור רק מן התפלה.

And Rav Yehudah, who was a very great man, was able to draw down the supernal bittul through being himself nullified (batel) in Krias Shema; for he was not exempt from Krias Shema, only from prayer.

8 ורצה להמשיך גם בנזיקין מקום הקליפות שהם ארבעה אבות נזיקין שיהיה בלע המות לנצח וכמו שיהי' [שיהיה] לע"ל [לעתיד לבוא] בעת תח"ה [תחיית המתים] שיחיו העצמות ויקרם עליהם עור ובשר

And he wished to draw [it] down also into Nezikin, the place of the kelipos (husks), which are the four principal categories of damage, so that "He will swallow up death forever," as will be in the time to come, at the time of the resurrection of the dead, when the bones will live and skin and flesh "will be formed over them,"

כמ"ש גבי עצמות דיחזקאל שיהיה גשמיות ממש ואעפ"כ [ואף על פי כן] יהיו נהנין מזיו השכינה בלי אכילה ושתיה לפי שיומשך בטול עליון גם בגשמיות ממש וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש שיהא קודש שורה למטה.

as is said regarding the bones of Yechezkel: that it will be actual physicality, and nevertheless they will delight in the radiance of the Shechinah (Divine Presence) without eating and drinking, because the supernal bittul will be drawn down also into actual physicality. And as our Sages, of blessed memory, said, "In the future, 'holy' will be said before the righteous": that holiness will rest below.

9 ועל דרך זה היתה תורתו של רב יהודא ושל רבי שמעון בן יוחאי שהיתה תורתם אומנתם שהיתה תורתם בבחינת בטול ממש לאור אין סוף ולא הם המדברים ד"ת [דברי תורה] אלא דבר ה' בפיהם כו'.

In this way was the Torah of Rav Yehudah and of Rabbi Shimon ben Yochai, whose Torah was their occupation: their Torah was in a state of actual self-nullification (bittul) to the Infinite Light (Or Ein Sof), and it was not they who spoke the words of Torah; rather, the word of G-d was in their mouth, etc.

10 וזהו ענין מתניתין מלכתא כמלך שמצוה כו'. שיש בחי' עבד שלומד כדי שידע רצון וגזירת המלך. ויש בחינת מלך שהוא הגוזר עצמו כו'.

And this is the matter of "the Mishnah is a queen," like a king who commands, etc. For there is the level of a servant, who studies in order to know the will and the decree of the king; and there is the level of a king, who is himself the one who decrees, etc.

ולכן במרע"ה [במשה רבינו עליו השלום] נאמר ויהי בישרון מלך כו'. נמצא היוצא מהקדמה זו השניה דפי' ותורה אור הוא שע"י עסק התורה בבטול ממשיכים בחינת אוא"ס [אור אין סוף] ממש שלמעלה מהצמצום שיהי' [שיהיה] מתגלה למט' [למטה] בעשי' [בעשיה]

And therefore it is said of Moshe Rabbeinu, peace be upon him, "And he was king in Yeshurun," etc. It follows that the conclusion of this second introduction, on the meaning of "and the Torah is light," is that through occupation with the Torah in self-nullification (bittul) one draws down the level of the actual Infinite Light (Or Ein Sof) that is above the tzimtzum, so that it will be revealed below, in [the World of] Asiyah,

כמו שהיה רב יהודה תנויי' בנזיקין להפך חשוכא דוקא לנהור' [לנהורא] [ועמ"ש בפ' בראשית ע"פ צאנה וראנה.

as Rav Yehudah was [engaged in] learning in Nezikin, to transform darkness, specifically, into light. And see what is written in Parshas Bereishis on [the verse] "Go out and see."

11 ועפ"ז [ועל פי זה] יובן ענין הנר והאור דרך כלל. כי הנה הפתילה זהו חוט ועליו נמשך האור ובחי' החוט רומז לבחי' צמצום האור שע"י הצמצום נמשך רק קו וחוט לבד

On this basis the matter of the lamp and the light will be understood in general terms. For the wick is a thread, and upon it the light is drawn; and the thread alludes to the tzimtzum (contraction) of the light, for through the tzimtzum only a line (kav) and a thread were drawn.

ואח"כ נמשך קו זה להאיר במדה ומשקל ונק' קו המדה ויש בזה כמה בחי' בענין הקו המדה ונק' ג"כ פתיל (וכמ"ש בזוהר פקודי דף רל"ג ע"א) ע"פ ופתיל פשתים בידו וקנה המדה כו'.

And afterward this line was drawn forth to give light by measure and weight, and it is called the measuring line (kav hamiddah). There are several aspects in this matter of the measuring line, and it is also called a cord (pesil) (as is written in the Zohar, Pekudei, page 233a) on [the verse] "and a linen cord in his hand, and the measuring reed," etc.:

ולזמנין קנה המדה ולזמנין קו המדה ועל דא פתיל וקנה כו' דקנה המדה זהו ענין המדידה דעלמא דאתכסייא שנק' ים שמדה זו הוא ע"י הקנה שגדל אצל המים.

"At times the measuring reed and at times the measuring line, and therefore a cord and a reed," etc. For the measuring reed is the matter of the measuring of the hidden world, which is called the sea; this measure is by means of the reed, which grows beside the water.

12 ומדידו דעלמא דאתגליא הנקי יבשה הוא ע"י פתיל כו'. ועכ"פ [ועל כל פנים] בחי' הפתילה זהו בחי' קו המדה.

And the measuring of the revealed world, which is called dry land, is by means of the cord, etc. In any case, the level of the wick is the level of the measuring line.

אך האור הנתלה בפתילה זהו בחי' תורה אור שהוא המשכת אוא"ס [אור אין סוף] שלמעלה מהצמצום והמדה וכמ"ש ארוכה מארץ מדה

But the light that hangs on the wick is the level of "Torah is light," which is the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof) that is above the tzimtzum and the measure, as it is written, "Its measure is longer than the earth";

וכמ"ש במ"א שזהו ענין הברכות דיעקב ע"י [עתיק יומין] יצחק דוקא כי יצחק הוא בחי' גבור' [גבורה] דע"י [דעתיק יומין] שרש ומקור קו המדה לכן נתברך יעקב על ידו.

and as is explained elsewhere, that this is the matter of Yaakov's blessings [coming] specifically through Yitzchak: for Yitzchak is the level of the Gevurah (restraint) of Atik Yomin, the root and source of the measuring line, and therefore Yaakov was blessed through him.

שהברכה היא מטל השמים זו מקרא ומשמני הארץ זו משנה. שע"ז יומשך תוספת אור יותר לאין שיעור על עיקר האור שע"פ המדה כו'.

For the blessing is "of the dew of heaven": this is Scripture; "and of the fat of the earth": this is Mishnah; so that through this an added light will be drawn down, immeasurably more, beyond the essential light that is according to the measure, etc.

ועיקר אחיזת האור בפתילה הוא ע"י כליון השמן שהוא בירור חכמה דק"נ [דקליפת נוגה] שכל אנושי כנ"ל בהקדמה ראשונה. והיינו כשהוא נכלל באור שבטל לגמרי לבחי' ותורה אור]:

And the main hold of the light on the wick is through the consuming of the oil, which is the refinement of the Chochmah of kelipas nogah, human intellect, as mentioned above in the first introduction; that is, when it is absorbed into the light that is entirely nullified to the level of "and the Torah is light."

13 ועתה נבא לביאור הענין. לבאר ענין שני הבחי' נר. האחד מ"ש נר הוי"ה נשמת אדם שהנשמה לבדה היא בחי' נר. ובנר יש השלשה בחי' הנ"ל.

Now we will come to the explanation of the matter: to explain the two kinds of lamp. The first is what is written, "The lamp of G-d is the soul of man," in which the soul alone is a lamp; and in a lamp there are the three aspects mentioned above:

אור ופתילה ושמן. א"כ יש כ"ז [כל זה] בהנשמה עצמה. הנר הב' הוא כמ"ש כי נר מצוה ותורה אור. ויש בזה ג"כ ג' בחינות הנ"ל.

light, wick and oil. If so, all of this is in the soul itself. The second lamp is as it is written, "For a mitzvah is a lamp, and the Torah is light"; and in this too there are the three aspects mentioned above.

והענין כי הנה נר הוי"ה נשמת אדם היא נה"א [נפש האלקית] (ולא הנה"ב [הנפש הבהמית] שעדיין צריכה להתברר ואינה נק' בשם נר הוי"ה דהא לא כתיב נר אלקים)

The explanation is: "the lamp of Havayah, the soul of man," is the G-dly soul (and not the animal soul, which still needs to be refined and is not called by the name "lamp of Havayah," for it is not written "lamp of Elokim"),

שהיא א"צ [אין צריך / אינו צריך] תקון לעצמה והיא הפתילה שממשכת האור הוא הבטול העליון אוא"ס [אור אין סוף] מל' דא"ס ששם הוא התחלת הקו וחוט המתלבש בע"ס [בעשר ספירות] דאצי' מקור ושרש נה"א [נפש האלקית].

which does not need rectification (tikkun) for itself. And it is the wick that draws down the light, which is the supernal bittul, the Infinite Light (Or Ein Sof), the Malchus of the Infinite One (Ein Sof), where the beginning of the line (kav) and thread is, which is enclothed in the ten Sefiros of [the World of] Atzilus, the source and root of the G-dly soul.

ונקראת הנה"א [הנפש האלקית] ג"כ פתילה יעקב חבל נחלתו. על כן בכח הנה"א [הנפש האלקית] להמשיך האור והבטול עד שהשמן הוא חכמה שבשכל אנושי שבנפש השכלית דנוגה נמשך אחר הפתילה.

And the G-dly soul is also called a wick: "Yaakov is the cord of His inheritance." Therefore it is in the power of the G-dly soul to draw down the light and the bittul, until the oil, which is the Chochmah (wisdom) in human intellect that is in the intellectual soul of nogah, is drawn after the wick.

14 והנה השמן הנמשך אחר הפתילה הוא השורף ונכלה הכל עד שנעשה ממנו אש גמור שהוא הגורם הדלקת האש הרבה לפי שהוא הוא הדולק עד שנתהפך ממש להיות כאש משא"כ הפתילה.

Now, the oil that is drawn after the wick is what burns and is entirely consumed, until it becomes complete fire. It is what causes the great kindling of the fire, for it is the very thing that burns, until it is actually transformed to be like fire; which is not so with the wick.

והכח הזה בשמן דק"נ [דקליפת נוגה] יותר מבנה"א [מבנפש האלקית] הפתילה הוא לפי שעיקרו מעולם התהו שהוא למעלה מעלה

And this power in the oil of kelipas nogah, more than in the G-dly soul, the wick, is because its essential [root] is from the World of Tohu, which is very high above

(כי בתהו היה רבוי האור שזהו יותר מבחי' המדה דקו המדה דתקון) אלא לפי שהיו זת"ז [זה תחת זה] נשברו.

(for in Tohu there was an abundance of light, which is more than the level of the measure of the measuring line of Tikkun); but because they were one beneath the other, they shattered.

דהיינו לפי שלא הי' [היה] התכללות וההתכללות הוא התקון שנמשך דרך קוים כמ"ש באילן. וזהו ענין נשמת אדם א' דם

That is, because there was no inter-inclusion; and inter-inclusion is Tikkun, which is drawn by way of lines (kavim), as is written in the Ilan. And this is the matter of "the soul of adam (man)": alef, dam (blood).

כמו שהדם סובב והולך בכל האברים נעוץ תחלתן בסופן עד שלכאב הראש מקיז דם ברגל כו'. כך הוא המשכת הנשמה נפש אלקית.

Just as the blood circulates and goes through all the limbs, "their beginning wedged in their end," to the point that for a headache one lets blood from the foot, etc., so is the drawing down of the soul, the G-dly soul.

15 והכל הוא רק כדי לברר הנפש השכלית שתתהפך ממש באש שלמעלה שיהי' [שיהיה] מאיר בה אור א"ס ממש כמו למעלה כי מתהו ממש נעשה תקון שמעקודים נקודים נעשה ברודים.

And all of this is only in order to refine the intellectual soul, so that it be actually transformed into the fire above, so that the Infinite Light (Or Ein Sof) actually shine in it as above. For from Tohu itself Tikkun is made: from Akudim [and] Nekudim, Berudim is made.

וזאת היא בחי' נר הנשמה שהיא נפש אלקית שהיא הפתילה שעיקר הנר היא הפתילה והשמן הוא בירור הנפש השכלית. ומזה נעשה אור הוא הבטול העליון כו' כנ"ל.

And this is the level of the lamp of the soul: the G-dly soul is the wick, for the essence of the lamp is the wick, and the oil is the refinement of the intellectual soul. And from this light is made, which is the supernal bittul, etc., as mentioned above.

16 והנה הטעם שנק' הבטול הזה בשם אור. וגם מה שנמשך ע"י כליון השמן דוקא שהוא הוא שנעשה אש ואור גמור.

Now, [as for] the reason that this bittul is called by the name "light," and also why it is drawn specifically through the consuming of the oil, for it is the oil that becomes fire and complete light,

משא"כ הפתילה. וכבר מילתא אמורה שהוא מפני ששרשה מעולם התהו. אך ביאור הענין הוא ע"פ המבואר בדוכתי טובא.

which is not so with the wick: it has already been said that this is because its root is from the World of Tohu. But the explanation of the matter is according to what is explained in many places:

איך שיש ב' בחי' אהבה ויראה. האחת האהבה והיראה שהיא מוגבלת לפי שיעור השגת הנפש כו'.

that there are two levels of love and awe. The first is the love and awe that is limited according to the measure of the soul's comprehension, etc.

17 והב' הוא האה"ר [האהבה רבה] ויראה עצומה למעלה מכדי אשר תוכל הנפש שאת בהשגתה כו'. והיא הבאה מבחי' ההתבוננות בסוכ"ע המקיף לכל העולמות בשוה. ובחי' הראשונה נק' בכל נפשך. ועד"ז הי' [היה] אהוי"ר [אהבה ויראה] של הנשמה בג"ע [בגן עדן] לפ"ע [לפי ערך] ההשגה.

The second is the great love and immense awe, beyond what the soul can bear in its comprehension, etc.; and it comes from contemplation of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), which surrounds all the worlds equally. The first level is called "with all your soul." And in this way was the love and awe of the soul in Gan Eden, according to the measure of [its] comprehension.

18 והשנית נק' בכל מאדך. כי מאד פי' בלי גבול. היינו שאין כלי הלב מכיל האהבה ויראה העצומ' עד שנעשה בחי' אור מקיף.

The second is called "with all your might (me'odecha)." For me'od means without limit; that is, the vessel of the heart cannot contain the immense love and awe, until it becomes the level of an encompassing light (Or Makif).

וזהו בחי' תשובה בחילא יתיר. פי' יתיר על הכלי. ולזה היה תכלית ירידת אור הנשמה מג"ע [מגן עדן] לעוה"ז בכדי שתבא לבחי' בכל מאדך שהתשובה אינה

And this is the level of teshuvah (return) "with surpassing strength": "surpassing" means beyond the vessel. And for this was the purpose of the descent of the light of the soul from Gan Eden to this world: that it come to the level of "with all your me'od," for teshuvah is [possible]

רק בעוה"ז כי ע"י אהוי"ר [אהבה ויראה] זו שבלי גבול ע"י ממשיך אוא"ס [אור אין סוף] הבלי גבול שלמעלה מהצמצום

only in this world. For through this love and awe that is without limit, one thereby draws down the limitless Infinite Light (Or Ein Sof) that is above the tzimtzum;

משא"כ ג"ע [גן עדן] נק' זיו השכינה ע"י צמצום. ביו"ד נברא עוה"ב [עולם הבא] כו'. ולכן יפה שעה א' בתשובה כו'.

whereas Gan Eden is called "the radiance of the Shechinah (Divine Presence)," [which comes] through tzimtzum: "with the yud the World to Come was created," etc. And therefore, "Better is one hour in teshuvah," etc.

19 והנה בחי' אה"ר [אהבה רבה] זו דמאדך נק' או"ח [אור חוזר]. והטעם שנק' בשם אור הוא כי הנה אנו רואים ההפרש בין אש ואור למים אשר מן האש יוכלו להדליק זמ"ז [זה מזה] עד אין קץ וגבול

Now, this level of the great love of me'od is called Or Chozer (returning light). And the reason it is called by the name "light" is that we see the difference between fire and light, and water: from fire one can kindle one from another without end or limit,

משא"כ במים שיש גבול להשפעתם שאפי' יהיו מים הרבה יכלו או יחסרו כשישתו מהן עם רב. [שאפילו]

which is not so with water, for there is a limit to what it gives: even if there is much water, it will run out or diminish when a great multitude drinks from it.

משא"כ באש שאפי' מאור נר אחד יוכלו להדליק נר מנר עד שלא יהיה כלה כלל לעולם ונמצא שאע"פ שהאש הדולק מצד עצם הרי הוא בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול] כמו המים [שאף על פי]

Not so with fire: even from the light of one lamp one can light lamp from lamp, until it never runs out at all. It follows that although burning fire, in itself, is a limited thing, like water,

אבל מ"מ יש בו בחי' כח בלתי מוגבל מה שיוכלו להמשיכו מנר לנר בלי שיכלה לעולם משא"כ במים שהם מוגבלים

nevertheless there is in it a level of unlimited power, in that it can be drawn on from lamp to lamp without ever running out; which is not so with water, which is limited.

ולכן נמשל הקב"ה לאש דוקא כמ"ש אש אוכלה הוא כי אני הוי"ה לא שניתי בין קודם שנבה"ע [שנברא העולם] וכו' לפי שההמשכה היא רק הארה בעלמא שאינו נוגע למהו"ע [למהותו ועצמותו].

And therefore the Holy One, blessed be He, is likened specifically to fire, as it is written, "He is a consuming fire"; for "I, G-d, have not changed," whether before the world was created, etc., because the drawing forth is only a mere glimmer, which does not affect His essence and being.

20 וזה כמשל האש שהמדליק נר מנר אינו מחסר בנר הראשון ולכן אין לו קץ. משא"כ במים שנעשה חסרון כו' ע"כ יהיו כלים לגמרי ברבוי המשכות

This is like the analogy of fire: one who lights lamp from lamp does not diminish the first lamp, and therefore it has no end. Not so with water, in which a lack is caused, etc.; therefore it will be entirely used up through many drawings,

משא"כ האש אינו כלה ע"י רבוי הדלקות ממנו לפי שאין נעשה שום חסרון בו כלל רק ע"ד הארה:

whereas fire is not used up through many kindlings from it, because no lack at all is caused in it; only [something] in the manner of a glimmer.

21 והנה ע"פ משל זה באש הגשמי דאע"פ [דאף על פי] שהוא בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול] ממש מ"מ יהיה ממנו המשכה בלי גבול כמו"כ [כמו כן] יובן הנמשל בענין אהבה דבכל מאדך. דפי' מאד היינו בלי גבול למעלה מהגבלת כלי הנפש.

Now, from this analogy of physical fire, that although it is truly limited, nevertheless an unlimited drawing forth will come from it, so too the thing it illustrates will be understood regarding the love of "with all your might (me'odecha)." For me'od means without limit, above the limitation of the vessel of the soul.

22 והנה ודאי מובן לכל דאין ר"ל [רוצה לומר] שהיא אהוי"ר [אהבה ויראה] שבלי גבול וקץ ממש כי איך שייך זה שבאדם יהיה אהוי"ר [אהבה ויראה] שבלי גבול ממש.

Now, it is surely understood by everyone that this does not mean that it is love and awe that is truly without limit or end; for how could it be that in a human being there should be love and awe that is truly without limit?

אלא הכוונה שהיא יותר מהגבלת הכלי השכל ומדות שבאדם. שאין כח בכלים אלו להכיל ולהגביל אהוי"ר [אהבה ויראה] זו בתוכן כ"א היא יתיר יותר מכלים אלו

Rather, the intent is that it is more than the limitation of the vessels of intellect and emotive attributes (middos) in a person: these vessels do not have the power to contain and limit this love and awe within them; rather, it is surpassing, beyond these vessels.

ולכן נק' בכל מאדך מאד שלך פי' לגבי כלי שלך נק' אהבה רבה זו מאד ובלי גבול אבל באמת היא בגבול.

And therefore it is called "with all your me'od," your me'od: that is, relative to your vessel, this great love is called me'od and without limit; but in truth it is within limit.

23 ואעפ"כ [ואף על פי כן] כיון שלגבי האדם היא בחי' בכל מאדך ובחי' בחילא יתיר לכן ע"י ממשיך ממש אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה שלמעלה מהצמצום שהוא הבלי גבול אמיתי

Nevertheless, since relative to the person it is the level of "with all your me'od" and the level of "with surpassing strength," therefore through it one actually draws down the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, that is above the tzimtzum, which is the true limitlessness.

נמצא עם היות אה"ר [אהבה רבה] זו מצד עצם בעלת גבול מ"מ להיותה יותר מגבול וכלי של הנפש ע"כ פועלת המשכה מבחי' בלי גבול ממש דהיינו אוא"ס [אור אין סוף] ממש

It follows that although this great love is, in itself, possessed of limit, nevertheless, because it is more than the limit and vessel of the soul, it therefore effects a drawing down from the level of what is actually without limit, namely the actual Infinite Light.

ולכן נק' אה"ר [אהבה רבה] זו בשם אור שהוא ממש כמשל האור והאש אע"פ [אף על פי] שהוא בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול] יש ממנו המשכה בלי גבול משא"כ במים וכו'.

And therefore this great love is called by the name "light": it is exactly like the analogy of light and fire, which, although limited, has an unlimited drawing forth from it; which is not so with water, etc.

ועד"ז יובן מעלת אהבת רשפי אש בכל מאדך על בחי' אהבה הנמשכת כמים שהוא בחי' בכל נפשך.

And in the same way will be understood the superiority of the love of "flashes of fire," "with all your me'od," over the level of love that flows like water, which is the level of "with all your soul."

24 והנה אה"ר [אהבה רבה] זו נתהוה בהנשמה דוקא ע"י התלבשות' בגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] שאז תבא לבחי' תשובה בחילא יתיר

Now, this great love comes into being in the soul specifically through its being enclothed in the body and the animal soul, for then it comes to the level of teshuvah (return) "with surpassing strength";

משא"כ אהבת הנה"א [הנפש האלקית] קודם התלבשותה בגוף היה בבחי' גבול וכלי כפי השגת הנפש כו'. ולכן נק' הנה"א [הנפש האלקית] פתילה שהפתיל' זהו דבר מוגבל בעצם וכמו פתיל וקו המדה

whereas the love of the G-dly soul before its enclothing in the body was in a state of limit and vessel, according to the soul's comprehension, etc. And therefore the G-dly soul is called a wick, for the wick is something limited in essence, like the cord and the measuring line.

אבל ע"י התלבשותה בנה"ב [בנפש הבהמית] ואז השמן דבירור הנפש השכלית שמנוגה ששרשה מעולם התהו הוא נמשך אחר הפתילה דנה"א [דנפש האלקית] ע"י"ז דוקא יתהפך השמן לאור

But through its enclothing in the animal soul, when the oil of the refinement of the intellectual soul, which is from nogah, whose root is from the World of Tohu, is drawn after the wick of the G-dly soul, through this specifically the oil will be transformed into light,

שהוא בחי' אה"ר [אהבה רבה] דבכל מאדך ובטול עליון יותר מהכלי וכמו רב יהודה דאימתא דמאריה עליה.

which is the level of the great love of "with all your might (me'odecha)," and a supernal bittul beyond the vessel, like Rav Yehudah, upon whom was the awe of his Master.

לכן נק' אה"ר [אהבה רבה] זו בשם או"ח [אור חוזר] שהוא אור הנמשך מהבירור דק"נ [דקליפת נוגה] ששרשן מעקודי' [מעקודים] נקודים כנ"ל אלא שע"י"ז נמשך אח"כ מלמעלה למטה אוא"ס [אור אין סוף] ממש והוא בחי' ותורה אור.

Therefore this great love is called Or Chozer (returning light), for it is light drawn from the refinement of kelipas nogah, whose root is from Akudim [and] Nekudim, as mentioned above; but through this, afterward, the actual Infinite Light (Or Ein Sof) is drawn from above to below, and this is the level of "and the Torah is light."

25 וכ"ז [וכל זה] הוא בחי' נר הנשמה אך אין נשמה בלא מצוה כי לא ע"ה [עם הארץ] חסיד ולא בור ירא חטא.

And all this is the level of the lamp of the soul. But there is no soul without mitzvah, for "an ignorant man is not pious, and a boor does not fear sin."

וגם מצוה בלא נשמה אינה כלום כי כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו.

And also, a mitzvah without a soul is nothing, for "whoever says, 'I have nothing but Torah,' does not even have Torah."

26 ולכן צריך להיות גם שניהם. והענין כי נר מצוה שהמצוה היא נר והיינו פתילה. והענין

Therefore there must be both. The explanation is that in "a mitzvah is a lamp," the mitzvah is the lamp, that is, the wick. And the explanation is

כי הדברים שנעשה בהן המצוה הן ג"כ מעולם התהו. אך המצוה היא ג"כ בחי' מקיף שנמשך ע"י קיום המצוה מקיף עליון

that the things with which the mitzvah is done are also from the World of Tohu. But the mitzvah is also the level of an encompassing [light] (makif), for through the fulfillment of the mitzvah a supernal makif is drawn down.

ולכן המצות הן לבושים ובגדי מלכות להיות ע"י הנשמה צרורה בצרור החיים שמלבשת ומקפת את הנשמה להעלותה כי כל דבר שצריך לעלות מקיפין אותו סביב.

And therefore the mitzvos are garments and royal robes, so that through them the soul will be "bound up in the bond of life"; for [the mitzvah] clothes and encompasses the soul in order to raise it, for anything that needs to ascend is encompassed all around.

27 וע"י זה המקיף המקיפו הוא עולה כמו שזורקין את האבן ע"י קירטא כו' מה שלא היה עולה כלל מעצמו ולהפך בעבירה ג"כ מלפפתו כו'

And through this makif that encompasses it, it ascends, as one throws a stone by means of a sling, etc., something that would not rise at all by itself. And conversely, with a transgression too, "it wraps around him," etc.

ולכן לובשים הטלית ותפילין קודם התפלה כנודע שכל דבר שצריך להעלותו מלמטה יורד מתחלה אור העליון והוא אור המקיף שהוא המעלה כנ"ל.

And therefore we put on the tallis and tefillin before prayer: as is known, for anything that must be raised from below, the supernal light first descends, and this is the encompassing light (Or Makif), which is what raises [it], as mentioned above.

ובזה תתהפך הנפש השכלית באור שלמעלה בתפלה ולכן מתפללין בכל יום נוסח אחד (משא"כ תורה היא צריכה דוקא התחדשות ע' [עיין] זוהר בראשית בהקדמה)(די"ב ע"ב)

And through this the intellectual soul will be transformed into the light above, in prayer. And therefore we pray every day the same text (whereas Torah requires, specifically, renewal; see the Zohar, Bereishis, in the Introduction, page 12b:

ולאפשא לה בכל יומא שבכל יום מעלה ניצוץ מנפש החיוני' [החיונית] כי כל ימי שנותינו בהם שבעים שנה הם כ"כ [כל כך] נצוצות מנפש החיונית שצריך לברר משא"כ נה"א [נפש האלקית] היא נצחית.

"and to make it fruitful every day"). For every day one raises a spark of the vital soul; for all "the days of our years, in them seventy years," are that many sparks of the vital soul that must be refined; whereas the G-dly soul is eternal.

נמצא המצוה היא בחי' פתילה שבה וע"י נכלה השמן באור כך ע"י המצוה היא עליית נפש השכלי' [השכלית] דק"נ [דקליפת נוגה]

It follows that the mitzvah is the level of the wick: in it and through it the oil is consumed into the light, and so through the mitzvah there is the ascent of the intellectual soul of kelipas nogah,

וגם קלף התפלין דק"נ [דקליפת נוגה] ומעות הצדקה ליכלל באוא"ס [באור אין סוף] ב"ה כי שרש המצות הם במל' דאצי' כי תורה היא בחי' ז"א.

and also of the parchment of the tefillin, of kelipas nogah, and of the money of charity, to be absorbed into the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He. For the root of the mitzvos is in the Malchus of [the World of] Atzilus, for Torah is the level of Z'eir Anpin (the emotive attributes),

28 ומצות הן במל' מצות המלך. אך לפי שנעוץ סופן בתחלתן הרי המל' דאצי' עולה עד מל' דא"ס ממש.

and mitzvos are in Malchus: "the commands of the King." But because "their end is wedged in their beginning," the Malchus of Atzilus rises up to the very Malchus of the Infinite One (Ein Sof).

ולכן ע"י"ז עולה נפש השכלית באוא"ס [באור אין סוף] ממש כנודע שאחר הבירור משם ב"ן [שם ב"ן] נעשה שם ס"ג [שם ס"ג] כו':

And therefore through this the intellectual soul rises into the very Infinite Light (Or Ein Sof), as is known that after the refinement, from the Name Ban the Name Sag is made, etc.

29 וזהו המגביהי דהיו"ד אחר הה"א הוא יתיר אלא דר"ל [דרוצה לומר] שעלייה זו דמל' דאצי' הנק' ה' שיהיה עולה כ"כ [כל כך] למעלה במל' דא"ס הוא ע"י היו"ד והוא היו"ד שבתוך הה"א.

And this is [the meaning of] HaMagbihi (Who raises Himself up): the yud after the hei is superfluous; but [the verse] means to say that this ascent of the Malchus of Atzilus, which is called hei, so that it rises so high up into the Malchus of the Infinite One, is through the yud, and this is the yud within the hei.

כי מל' דאצי' היא בחי' דל"ת דלית לה מגרמה כלום ובהמשכת המצוה נעשה בתוכה יו"ד ונעשית ע"י בחי' ה' וע"י היו"ד שבתוכה היא עולה למעלה באוא"ס [באור אין סוף] מל' דא"ס

For the Malchus of Atzilus is the level of a dalet, for "it has nothing of its own"; and through the drawing down of the mitzvah a yud comes to be within it, and through this it becomes the level of a hei; and through the yud within it, it rises up into the Infinite Light, the Malchus of the Infinite One.

וזהו פי' המגביהי שעליית הה' היא מל' דאצי' במל' דא"ס הוא ע"י היו"ד שבתוך הה' שהוא הנמשך ע"י קיום המצוה.

And this is the meaning of HaMagbihi: the ascent of the hei, which is the Malchus of Atzilus, into the Malchus of the Infinite One is through the yud within the hei, which is what is drawn down through the fulfillment of the mitzvah.

ובו וע"י היא העלייה הזאת [וביאור זה עפמ"ש [על פי מה שכתוב] בזוהר פי' ויחי (דרל"ב סע"ב [סוף עמוד ב]) בפי' יהי שם כו' מאי שנא דקאמר יהי

In it and through it is this ascent. And the explanation of this is according to what is written in the Zohar, Parshas Vayechi (end of page 232b), on the meaning of "Let the Name be," etc.: "Why does it say yehi (let it be)?

אלא יהי רזא דאמשכותא מההוא אתר עילאה דאיהו סתים דקאמרן דאיהו י"ה עד רזא דברית דאיהו יו"ד תתאה כגוונא דיו"ד עלאה שירותא

Rather, yehi is the mystery of the drawing forth from that supernal place which is hidden, of which we have spoken, which is yud-hei, down to the mystery of the covenant, which is the lower yud, like the upper yud: the beginning

כסופא ובגין כך יהי רזא דאמשכותא מטמירא דכל טמירין עד דרגא תתאה ובמלה דא אתקיים כל עובדא דבראשית כד"א [כמה דאת אמר] יהי רקיע כו' עכ"ל [עד כאן לשונו].

like the end. And therefore yehi is the mystery of the drawing forth from the most hidden of all hidden down to the lowest level; and by this word the whole work of creation was established, as it says, 'Let there be a firmament,' etc." End of quotation.

וכ"ה בזוהר בראשית (די"ו ע"ב) והפי' הוא כי י"ה הם חו"ב [חכמה ובינה] שהחכמה נק' יו"ד שהיא בחי' נקודה והיינו לפי כי ראשית חכמה

And so it is in the Zohar, Bereishis (page 16b). The explanation is that yud-hei are Chochmah and Binah: Chochmah is called yud, being the level of a point. That is because "the beginning of wisdom"

דהיינו ראשית הגילוי מא"ס ב"ה וראשית הגילוי א"א להיות רק בחי' נקודה כדי שיוכלו לסבול ולהכיל כמו המעיין בתחלת יציאתו מהמקור הוא קטן רק אח"כ בהתרחקו מהמקור מתרחב ונעשה נהר.

means the beginning of revelation from the Infinite One, blessed be He; and the beginning of revelation can only be the level of a point, so that they will be able to bear and contain [it], like a spring, which at the start of its emergence from the source is small, and only afterward, as it moves away from the source, widens and becomes a river.

וזהו ה' ראשונה שהיא בחי' רחובות הנהר אבל החכמה שהיא קרובה יותר לא"ס והיא בחי' מעיין הוא רק נקודה. והיינו ג"כ בחי' בטול.

And this is the first hei, which is the level of "the broad places of the river"; but Chochmah, which is closer to the Infinite One and is the level of the spring, is only a point. And this is also the level of bittul.

30 והנה כשצ"ל אח"כ המשכה לבחי' מל' דאצי' שהיא עלמא דאתגלייא מקור דבי"ע והיא בחי' שם ה' שם דוקא שהוא הגלוי לזולתו הנה המשכה זו ע"י יסוד ז"א והוא ג"כ בחי' יו"ד.

Now, when afterward there must be a drawing down to the level of the Malchus of [the World of] Atzilus, which is the revealed world, the source of [the Worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah, and is the level of "the Name of G-d" — "Name" specifically, which is the revelation to another — this drawing down is through the Yesod (foundation) of Z'eir Anpin, and it too is the level of a yud.

31 וזהו ענין יו"ד תתאה רזא דברית. וזהו יהי שם ה' מבורך כו' שלהיות הגלוי בבחי' מל' הנק' שם הוא ע"י יהי חו"ב [חכמה ובינה] ביסוד.

And this is the matter of "the lower yud, the mystery of the covenant." And this is "Let the Name of G-d be blessed," etc.: in order for there to be revelation in the level of Malchus, which is called "Name," it is through yehi: Chochmah and Binah in Yesod.

וע"פ כהאריז"ל [כתבי האריז"ל] הוא כי יסוד אבא מסתיים ביסוד ז"א. נמצא בחי' יו"ד עלאה שהוא אבא ממש מאיר ביסוד ז"א.

And according to the writings of the Arizal, it is because the Yesod of Abba ends in the Yesod of Z'eir Anpin. It follows that the level of the upper yud, which is Abba himself, shines in the Yesod of Z'eir Anpin.

ולכן נק' יסוד ז"א ג"כ יו"ד. וזהו ג"כ ענין היו"ד שנתוסף בפינחס בן אלעזר הכהן עבור שקינא על פגם הברית

Therefore the Yesod of Z'eir Anpin is also called yud. And this is also the matter of the yud that was added to Pinchas son of Elazar the Kohen, because he was zealous over the blemish of the covenant,

כמ"ש בזוהר ר"פ פנחס (דרי"ג ע"ב ודרט"ו ע"ב ורל"ו ב') (ומזה ראייה דלא כפי' המק"מ [המקדש מלך] פ' ויחי) (דרל"ב)

as is written in the Zohar, at the beginning of Parshas Pinchas (pages 213b and 215b, and 236b). (And from this there is a proof against the explanation of the Mikdash Melech, Parshas Vayechi) (page 232)

בפי' יהי ע"ש וע"ש בהרמ"ז [בהרב משה זכות] שהוא יו"ד של מילוי ה"י אחרונה דשם ע"ב [שם ע"ב] שהוא בחי' יסוד אבא כו'. וע' באד"ר [באדרא רבא] (דקמ"ב):

on the meaning of yehi; see there. And see there in the Ramaz, that it is the yud of the spelling-out of the final hei of the Name Av, which is the level of the Yesod of Abba, etc. And see the Idra Rabba (page 142).

32 וביאור הדברים הוא כמו שאנו רואים שהראיה מתפשטת ונמשכת למטה יותר מן חוש השמיעה. שחוש השמיעה אינו מתפשט

The explanation of the matter is as we see that sight extends and reaches further down than the sense of hearing. For the sense of hearing extends

רק עד בחי' קול ודבור ששומע קול ודבור של חבירו אבל לא יתפוס בחוש השמיעה את העשייה גשמית. משא"כ בראי' [בראיה] תופס ומשיג העשייה גשמי' [גשמיים / גשמיות / גשמית].

only as far as the level of voice and speech: one hears the voice and speech of one's fellow, but one will not grasp physical action with the sense of hearing; whereas with sight one grasps and perceives physical action.

33 והיינו דלפי שהראיה שרשה מבחי' חכמה כמו שנק' החכמים עיני העדה. שהיא למעלה מבחי' הבינה שמשם שרש השמיעה ע"כ נשפלת למטה יותר.

That is: because sight is rooted in the level of Chochmah (wisdom), as the Sages are called "the eyes of the congregation," which is above the level of Binah (understanding), from which hearing is rooted, therefore it descends lower.

משא"כ בכח השמיעה הנמשך מבינה להיות נשפל כ"כ [כל כך] למטה. שכל הגבוה יותר יכול להשפיל א"ע [את עצמו] למטה יותר ולכן יסוד אימא מסתיים בחזה ואינו נמשך בנה"י [בנצח הוד יסוד] דז"א.

Not so the faculty of hearing, which derives from Binah, that it should descend so far down. For whatever is higher can lower itself further down. And therefore the Yesod of Imma ends at the chest and does not extend into Netzach, Hod and Yesod of Z'eir Anpin;

אבל יסוד אבא נמשך עד יסוד ז"א כי נה"י [נצח הוד יסוד] דז"א זהו בחי' עשיי' [עשייה] שבאצי' והמשכה זו א"א להיות כי"א ע"י יסוד אבא בחי' ראיה וכו'.

but the Yesod of Abba extends down to the Yesod of Z'eir Anpin. For Netzach, Hod and Yesod of Z'eir Anpin are the level of Asiyah within Atzilus, and this drawing down can only be through the Yesod of Abba, the level of sight, etc.

34 וזהו ענין יהי שם כו' שלהיות ההשפעה בבחי' מל' הנק' שם ונק' ג"כ עשיי' [עשייה] שבאצי' הוא ג"כ ע"י יו"ד דוקא שהוא בחי' יסוד ז"א שבו מאיר יסוד אבא.

And this is the matter of "Let the Name be," etc.: for the influence to be in the level of Malchus, which is called "Name" and is also called the Asiyah within Atzilus, it is also through a yud specifically, which is the level of the Yesod of Z'eir Anpin, in which the Yesod of Abba shines.

וזהו פי' יהי י"ה הם חו"ב [חכמה ובינה] והיו"ד השני זהו צדיק יסוד עולם. ועיין עוד בזוהר ח"ג [חלק ג'] (דרל"ו ע"ב) מענין בחי' זו דיו"ד זה:

And this is the meaning of yehi: yud-hei are Chochmah and Binah, and the second yud is "the righteous one, the foundation of the world." And see further in the Zohar, part 3 (page 236b), on the matter of this level of this yud.

35 והנה כשהמל' מקבלת גילוי זה דבחי' יו"ד. אז נעשית מדל"ת ה'. ולכן לפי"ז [לפי זה] מובן ג"כ

Now, when Malchus receives this revelation of the level of yud, it then becomes, from a dalet, a hei. And therefore, according to this, there is also understood

פי' המגביהי שעליית המל' במל' דא"ס הוא ג"כ ע"י יו"ד שבתוך הה"א שהוא מה שנמשך לה הארה מאוא"ס [מאור אין סוף] וכמבו"ל [וכמבואר לעיל] שכל עלייה הוא ע"י המשכה תחלה מלמעלה

the meaning of HaMagbihi: the ascent of Malchus into the Malchus of the Infinite One is also through the yud within the hei, which is the glimmer drawn to it from the Infinite Light; and as is explained above, every ascent is through a drawing down from above first.

והנה בחי' יו"ד זה שבתוך ה' שנמשך ע"י המצוה זהו בחי' פתילה הנמשך לתוך הנר כמ"ש בזוהר פ' פנחס (דרי"ט ע"א) ובמק"מ [ובמקדש מלך] כיון דאתאחד פתילה כו'

Now, this level of the yud within the hei, which is drawn down through the mitzvah, is the level of the wick drawn into the lamp, as is written in the Zohar, Parshas Pinchas (page 219a), and in the Mikdash Melech: "Once the wick is united," etc.

וע"י המשכה זו נעשה כח עליי' [עלייה] המל' לשרשה. ועי' בזהר ר"פ צו ע"פ זאת תורת העולה כו'.

And through this drawing down the power comes about for Malchus to ascend to its root. And see in the Zohar, at the beginning of Parshas Tzav, on [the verse] "This is the law of the burnt-offering," etc.

וזהו פי' המגביהי שהמצוה היא בחי' פתילה ונר המעלה נפש השכלית כמו שלמעלה עליית שם ב"ן [שם ב"ן] ע"י היו"ד דע"ב [דשם ע"ב] הנמשך ע"י המצוה כנ"ל.

And this is the meaning of HaMagbihi: the mitzvah is the level of a wick and a lamp that raises the intellectual soul, just as above, the ascent of the Name Ban is through the yud of [the Name] Av, which is drawn down through the mitzvah, as mentioned above.

36 ועמ"ש בפ' שלח ע"פ והיה לכם לציצית בענין אש יו"ד ואש ה"א]. וענין לשבת פי' שעלייה זו של

And see what is written in Parshas Shelach on [the verse] "And it shall be for you as tzitzis," on the matter of the fire of yud and the fire of hei. And the matter of lashaves (to sit) means that this ascent of

המל' דאצי' במל' דא"ס הוא כדי להמשיך אור וחיות להיות התהוות בחי' מל' בבחי' ישיבה וישב ה' מלך לעולם.

the Malchus of Atzilus into the Malchus of the Infinite One is in order to draw down light and life-force (chayus), so that the level of Malchus will come into being in the manner of sitting: "and G-d sat as King forever."

כי ישיבה ומלכות הכל בחי' אחת כי אין ישיבה בעזרה אלא למלכות בית דוד בלבד.

For sitting and kingship are all one level, for "there is no sitting in the Temple courtyard except for the kingship of the House of David alone."

37 וכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] באשה קראו מושב כי ישיבה היא ירידה והשפלה בבחי' אחוריים. וכן תפלה ש"י שהיא מל' היא מיושב.

And likewise our Sages, of blessed memory, said that with regard to a woman it is called moshav (sitting); for sitting is a descent and lowering, in the aspect of the back (achorayim). And likewise the hand-tefillin, which is Malchus, is [put on] seated.

והיו"ד שברצועת תפלה ש"י זהו ענין יו"ד הנ"ל. ועו"ל [ועוד יש לומר] פי' המגביהי לשבת כי המלך עומד על הלוח ואגוסטוס יושב.

And the yud on the strap of the hand-tefillin is the matter of the yud mentioned above. One may further say [that] the meaning of HaMagbihi lashaves is: for "the king stands on the platform, and Augustus sits."

38 ופי' אגוסטוס היינו מלך המלכים. והיינו כשהמל' מקבלת ממל' דא"ס בחי' ממ"ה [מלך מלכי המלכים] ע"ז ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] המשל אגוסטוס יושב כו'.

And the meaning of Augustus is the King of kings. That is, when Malchus receives from the Malchus of the Infinite One the level of the King of the kings of kings, of this our Sages, of blessed memory, said the parable, "Augustus sits," etc.

וזהו המגביהי דוקא לשבת שע"י עלייה הנ"ל נעשה בחי' וישב ה' מלך לעולם כו' וישיבה זו היא שלא יהיו רגליה יורדות כו'.

And this is HaMagbihi, specifically lashaves: through the ascent mentioned above there comes to be the level of "and G-d sat as King forever," etc. And this sitting is such that "her feet" will not be "going down," etc.

כי היושב על הכסא משפיל גופו אבל מגביה רגליו מן הארץ וזהו והארץ הדום רגלי כו'.

For one who sits on a throne lowers his body but raises his feet from the ground; and this is "and the earth is My footstool," etc.

39 וביאור הדברים מבואר במ"א ע"פ אז ישיר. ואח"כ המשפילי לראות זהו בחי' ותורה אור והוא המשכת אוא"ס [אור אין סוף] ממל' דא"ס בשמים תושב"כ [תורה שבכתב].

The explanation of these matters is explained elsewhere, on [the verse] "Then sang" (Az Yashir). And afterward, "Who lowers Himself to see" (HaMashpili lir'os): this is the level of "and the Torah is light," and it is the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof) from the Malchus of the Infinite One "in heaven": the Written Torah;

ובארץ תושבע"פ [תורה שבעל פה] דכמו דארץ מקבלת משמים כמ"ש למטר השמים תשתה מים. כך תושבע"פ [תורה שבעל פה] מקבלת מתושב"כ [מתורה שבכתב] כדאמרינן מנא הני מילי דאמר קרא כו'

"and on earth": the Oral Torah. For just as the earth receives from heaven, as it is written, "it drinks water of the rain of heaven," so the Oral Torah receives from the Written Torah, as we say, "From where are these things [known]? For the verse says," etc.

לראות היינו ליראות ר"ל [רוצה לומר] שיהא גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ממש בשמים ובארץ שהן תושב"כ [תורה שבכתב] ותושבע"פ [ותורה שבעל פה] דבר ה' למעלה מגלוי בחי' אור האהבה מנפש אלקית שנק' ג"כ אור כנ"ל.

Lir'os (to see) means lera'os (to be seen); that is, that there be a revelation of the actual Infinite Light "in heaven and on earth," which are the Written Torah and the Oral Torah, the word of G-d, above the revelation of the level of the light of love from the G-dly soul, which is also called light, as mentioned above.

אך שהוא נמשך מבחי' שמיעה והתבוננות בלבד כמ"ש שמע ישראל כו' ואהבת כו' ובכל מאדך.

But that is drawn only from the level of hearing and contemplation, as it is written, "Hear, O Israel," etc., "And you shall love," etc., "and with all your might."

אבל בחי' ותורה אור זהו בחי' המשפילי לראות. פי' ליראות בבחי' ראיה וגלוי ממש עין בעין יראו וגו':

But the level of "and the Torah is light" is the level of HaMashpili lir'os: that is, lera'os, in the manner of actual sight and revelation: "eye to eye they shall see," etc.

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 13

כי אתה נרי ה' והוי"ה יגיה חשכי

For You Are My Lamp, Havayah

◇

1 כי אתה נרי ה' והוי"ה יגיה חשכי. להבין הכפל ב"פ [ב' פעמים] הוי' הא' הוי' והב' והוי' בתוספת וי"ו.

"For You are my lamp, Havayah, and Havayah illuminates my darkness." [We need] to understand the repetition of Havayah twice: the first is "Havayah," and the second is "and Havayah," with an added vav.

הנה כתיב נר ה' נשמת אדם. פי' שנשמת אדם המלובשת בגוף הוא בחי' נר של שם הוי'. לפי שכל הארבעה אותיות דשם הוי' מרומזות בנר.

Now it is written, "The lamp of Havayah is the soul of man." This means that the soul of man, which is enclothed in the body, is the level of a lamp of the Name Havayah, because all four letters of the Name Havayah are alluded to in a lamp.

2 והיינו בארבעה דברים שבנר שהם השמן והפתילה ובי' גווני אור נהורא אוכמא הנאחז בפתילה ונהורא חיורא למעלה ממנה.

That is, in the four things in a lamp: the oil, the wick, and two colors of light — the dark light (nehora uchma), which takes hold of the wick, and the white light (nehora chivra) above it.

ולכן הנשמה קרויה נר שיש בה ג"כ ד' בחינות הללו שמן ופתילה ובי' גווני אור המרומזות בד' אותיות הוי'.

Therefore the soul is called a lamp, for it, too, has these four aspects — oil, wick, and two colors of light — which are alluded to in the four letters of Havayah.

3 ולהבין ד' בחינות הללו בנשמה. וגם להבין ענין הנרות שהיו במקדש שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] וכי לאורה הוא צריך כו'.

[We must] understand these four aspects in the soul, and also understand the matter of the lamps that were in the Sanctuary, of which our Sages, of blessed memory, said, "Does He need its light?" etc.

אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל. וצ"ל למה הנרות דוקא עדות להשראת השכינה.

"Rather, it is a testimony to all who come into the world that the Shechinah (Divine Presence) dwells among Israel." And one must explain why the lamps in particular are a testimony to the indwelling of the Shechinah.

אך הענין הוא כי הנה אור המאיר הוא בשביל שנאחז האור בפתילה ומכלה אותה. אך הפתילה לבדה היתה כבה וכלה במהרה

But the explanation is this: a light shines because the light takes hold of the wick and consumes it. Yet the wick alone would go out and be consumed quickly.

וגם לא היתה הארת האור טובה כ"כ [כל כך] רק ע"י השמן שהוא הגורם התחברות האור בפתילה.

Nor would the light's shining be so good; [it is so] only through the oil, which is what brings about the joining of the light with the wick.

4 והוא הגורם להיות האור טוב ובהיר שע"י השמן נעשה גוון נהורא חיורא. וע"י הפתילה גוונא אוכמא.

And it is what makes the light good and bright: through the oil the color of the white light comes about, and through the wick the dark color.

וככל המשל הזה כך הוא בהתלבשות הנשמה בגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] שאור הנאחז ונתלבש בנפש הבהמית הוא כמשל האור שנאחז בפתילה. כי הנה הנה"ב [הנפש הבהמית] נלקחה מבחי' ק"נ [קליפת נוגה] וכלולה מע"ס [מעשר ספירות] דנוגה שכל ומדות.

Just as in this whole analogy, so it is with the enclothing of the soul in the body and the animal soul: the light that takes hold of and is enclothed in the animal soul is like the light in the analogy that takes hold of the wick. For the animal soul is taken from the level of kelipas nogah and is made up of the ten Sefiros of nogah, intellect and emotive attributes (middos).

כי זלעו"ז [זה לעומת זה] עשה. כמו שיש ע"ס [עשר ספירות] בנשמה היא נה"א [נפש האלקית] שהם בקדושה. כך יש עשר בחי' בנה"ב [בנפש הבהמית] שהן לגרמיה כו'. אשר שלט האדם באדם.

For "[G-d] made this opposite that." Just as there are ten Sefiros in the soul, that is, the G-dly soul, which are in holiness, so there are ten levels in the animal soul, which are for their own sake, etc. "When man rules over man."

5 ולאם מלאם יאמץ. וע"ס [ועשר ספירות] דנה"א [דנפש האלקית] נאחזות ומתלבשות בע"ס [בעשר ספירות] דנה"ב [דנפש הבהמית] שהן לעומת זה. והכוונה הוא בכדי להפך נה"ב [נפש הבהמית] ולכלות אותה באור הנשמה.

"And one nation shall be stronger than the other nation." The ten Sefiros of the G-dly soul take hold of and are enclothed in the ten Sefiros of the animal soul, which are their counterpart. The intent is to transform the animal soul and consume it in the light of the soul.

ולהיות אתכפייא ואתהפכא כו' דוגמת כליון הפתילה באור הנאחז בה. וכמו שהפתילה עצמה נהפכת לאור ואש. כך נה"ב [נפש הבהמית] עצמה היא אתהפכא כו':

And [the intent is] that there be subjugation and transformation (iskafya and is'hapcha), etc., like the consuming of the wick by the light that takes hold of it. And just as the wick itself is transformed into light and fire, so the animal soul itself undergoes transformation (is'hapcha), etc.

6 אך להבין ענין זה כיצד תהיה התהפכות נה"ב [נפש הבהמית] החיונית להיות עולה במדרגה גדולה כ"כ [כל כך] להיות ממנה אור וגילוי אלקות.

But [we need] to understand this: how can the transformation of the vitalizing animal soul come about, so that it rises to so great a level that light and a revelation of G-dliness come from it?

הנה כתיב ארוממך אלקי המלך. ויש בזה ב' פירושים הא' ארוממך ממטלמ"ע [ממטה למעלה] והב' ארוממך היינו להיות המשכת הרוממות מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה].

Now it is written, "I will exalt You, my G-d the King." There are two interpretations of this: the first, "I will exalt You" from below to above; and the second, "I will exalt You" meaning that the exaltation be drawn down from above to below.

7 וביאור הענין כי הנה פי' אלקי מלשון אלי הארץ שהוא לי' [לשון] כח שזה אמר דהע"ה [דוד המלך עליו השלום] בעבור כללות העולם

The explanation of the matter: the meaning of Elokai ("my G-d") is from the expression "the mighty (eilei) of the land," which denotes power. King David, peace be upon him, said this regarding the world as a whole.

שהכח והחיות הנמשך בהם מאוא"ס [מאור אין סוף] ב"ה הממכ"ע [הממלא כל עלמין] הוא בבחי' המלך שלהיותו מלך על כל העולם הם חיים וקיימים ונתהוו מאין ליש מבחי' זו דמלכותו ית'.

[He meant] that the power and the life-force (chayus) drawn into them from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which fills all worlds (memalei kol almin), are on the level of "the King": because He is King over the whole world, they live and endure, and came into being from nothing to something from this level of His kingship (Malchus), may He be blessed.

8 ונודע שהמלוכה והממשלה שבמלך אינה רק בחי' הארה והתפשטות לזולתו ואינו נוגע למלך עצמו כמו שאר מעלות ומדות שבו שהוא חכם כו'.

It is known that the kingship and dominion in a king are only a level of illumination and of extension toward others, and do not touch the king himself, as do the other virtues and qualities in him — that he is wise, etc.

וזהו מלכותך מכ"ע [מלכות כל עולמים]. שהתהוות כל עולמים עליונים ותחתונים והכח והחיות המלובש בהן ומהוה אותן נמשך מבחי' מדת מלכותך שהוא ענין מהות המלוכה והממשלה ולא ממהות המלך עצמו רק מבחי' מלכותו כו'.

This is [the meaning of] "Your kingship is the kingship of all worlds": the coming into being of all worlds, higher and lower, and the power and life-force (chayus) enclothed in them that bring them into being, are drawn from the level of the attribute of "Your kingship" (Malchus) — which is the essence of kingship and dominion — and not from the essence of the King Himself, but only from the level of His kingship, etc.

9 והנה להיות התפשטות אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בבחי' מלכותו ית' היו כמה צמצומים. וכמ"ש להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו.

Now, for the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, to extend into the level of His kingship (Malchus), may He be blessed, there were several contractions (tzimtzumim), as it is written, "To make known to the sons of man His mighty acts and the glory of the splendor of His kingship."

גבורותיו הן הן הצמצומים להיות כבוד הדר מלכותו. ואין זה אלא בחי' זיו להיות כבוד והדר. וכמאמר בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] בחי' שם בלבד.

"His mighty acts" (gevurosav) are the very tzimtzumim, so that there be "the glory of the splendor of His kingship." And this is nothing but the level of radiance (ziv), to be glory and splendor — as in the saying, "Blessed be the Name of the glory of His kingship forever and ever": the level of a name alone.

ואי לזאת ארוממך שעי"ז יבא לקיום ואהבת את ה' אלקיך הוא אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש בכל לבבך בשני יצריך שעי"ז אתכפייא כו' שלא יהי' [יהיה] חפץ ורצון אחר זולתו וכמ"ש מי לי בשמים וכו'.

Therefore, "I will exalt You": through this one comes to fulfill "You shall love Havayah your G-d" — that is, the Infinite Light, blessed be He, itself — "with all your heart," with both your inclinations; for through this there is subjugation (iskafya), etc., so that one has no desire or will other than Him, as it is written, "Whom do I have in heaven…" etc.

וזהו ארוממך ממטה למעלה. (ועי' [ועיין] בזהר וארא דכ"ח סוף ע"ב) וגם ארוממך המשכת הרוממו' מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה].

This is "I will exalt You" from below to above. (See the Zohar, Vaera, end of 28b.) And "I will exalt You" is also the drawing down of the exaltation from above to below.

והענין כי הנה פעם אומרים יחיד חי העולמים מלך ופעם אומרים מלך יחיד חי העולמים.

The explanation: at times we say, "Unique One, Life of the worlds, King," and at times we say, "King, Unique One, Life of the worlds."

ופי' כי יחיד חי העולמים מלך היינו שהוא יחיד ומיוחד לבדו יתי' וקדוש ומובדל כו'.

The meaning of "Unique One, Life of the worlds, King" is that He is unique and singular, He alone, may He be blessed, holy and set apart, etc.

10 וחי העולמים הוא ע"י כמה צמצומים להיות בבחינת מלך לעולם שעי"ז ארוממך מלמעלה למטה כו'

And "Life of the worlds" comes about through several contractions (tzimtzumim), for Him to be on the level of King to the world; and through this, "I will exalt You" from above to below, etc.

ומלך יחיד חי העולמים היינו שלהיות חי העולמים הוא מתצמצם בבחי' מלך ובחינת מלך זה הגם שהוא בחי' אחרונה לגבי א"ס ב"ה עצמו מ"מ הוא בבחי' יחיד ומיוחד קדוש ומובדל כו'

And "King, Unique One, Life of the worlds" means that, in order to be the Life of the worlds, He contracts Himself into the level of King; and this level of King, although it is the last level relative to the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, Himself, is nevertheless on the level of unique and singular, holy and set apart, etc.

לגבי התהוות עלמין ואי לזאת נמשך בחינת מלכותו לבחי' יחיד חי העולמים להיות התלבשות מלך יחיד קדוש ומובדל כו' בבחינת עלמין והיינו בעוה"ז הגשמי דוקא כי נעוץ תחלתן בסופן דייקא.

[This is] relative to the coming into being of worlds. Therefore the level of His kingship (Malchus) is drawn to the level of "Unique One, Life of the worlds," so that the King, unique, holy and set apart, etc., is enclothed in the level of worlds — that is, specifically in this physical world, for "their beginning is wedged in their end," precisely.

11 וזהו והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום כו' היום לעשותם כי הוא המשכת אור א"ס ב"ה ממש מצוך מלשון התקשרות בבחי' היום לעשותם דוקא

This is [the meaning of] "And these words which I command you today shall be…" etc., "today, to do them": for it is a drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself — "command you" (metzavecha) in the sense of connection — specifically on the level of "today, to do them."

שהוא בעולם הזה עולם המעשה ולא בעולמות עליונים שהם ע"י השתלשלות בירידת סתר המדרגות מעילה לעלול כו' ורחוקים מאור א"ס ב"ה ממש.

That is, in this world, the world of action, and not in the higher worlds, which come about through the chain of descending worlds (hishtalshelus), in a descent of hidden levels from cause to effect, etc., and are far from the Infinite Light, blessed be He, itself.

משא"כ בסוף מעשה מתגלה אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש שלא כדרך ירידת והשתלשלות העולמות אלא כמשל האור הנאחז בפתילה שקודם שנאחז בפתילה אינו עולה בשם אור כלל.

This is not so at the end of action: there the Infinite Light, blessed be He, itself is revealed, not in the way of the descent and chaining-down of the worlds, but like the analogy of the light that takes hold of the wick, which, before it takes hold of the wick, does not count as light at all.

12 וע"י התאחזותו בדבר גשמי נתהווה גילוי אור. אך אור זה צריך להמשיך על ידי עבודת האדם ורוח אייתי רוח ואמשיך רוח. אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף.

Through its taking hold of a physical thing, a revelation of light comes into being. But this light must be drawn down through a person's service, and "a spirit brings a spirit and draws down a spirit." "If he sets his heart toward Him, he will gather his spirit and his soul to Him."

13 וזהו ענין הדלקת הנרות להדליק ולהמשיך האור שיהא נאחז בפתילה. וזהו קרוב ה' לכל קראיו לכל אשר יקראהו באמת.

This is the meaning of kindling the lamps: to kindle and to draw down the light so that it takes hold of the wick. And this is [the meaning of] "G-d is near to all who call upon Him, to all who call upon Him in truth."

דהיינו להיות אמת ה' לעולם. ואמתות ה' הוא שמעלה ומטה שוים לפניו ית' כחשיכי [כחשיכה] כאורה וסדר ההשתלשלות הוא

That is, so that there be "the truth of G-d" in the world (le'olam). The truth of G-d is that above and below are equal before Him, may He be blessed — "as the darkness, so the light" — and the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus) is...

רק בערכנו ובערך כל העולמות הברואים מאין ליש שלא יבטלו במציאות ונק' כדמותנו דמות כבוד ה'. אבל בצלמנו בצלם אלקים היינו אמתות יחודו יתברך בעליונים ובתחתונים בשוה.

...only relative to us and to all the worlds created from nothing to something, so that they not be nullified out of existence; and this is called "in our likeness," "the likeness of the glory of G-d." But "in our image," "in the image of G-d," means the truth of His unity, may He be blessed, in the higher and lower realms equally.

14 וכיצד נמשך אמת ה' לעולם אמר הכתוב כי גבר עלינו חסדו. מחמת תגבורת חסד ואור עליון יותר מערך השתלשלות.

And how is the truth of G-d drawn into the world? Scripture says, "For His kindness has prevailed over us" — through a surge of supernal kindness (Chesed) and light, beyond the measure of the chain of descending worlds (hishtalshelus).

והיינו ע"י נה"ב [נפש הבהמית] כד אתהפכא ואתכפייא כי נה"ב [נפש הבהמית] הגם שלמטה בעוה"ז היא במדרגה שפלה מ"מ שרשה ומקורה העליון היא הגבה למעלה במאד

This is through the animal soul, when it is transformed and subjugated (is'hapcha and iskafya). For although the animal soul, below in this world, is on a low level, its root and supernal source is nevertheless exceedingly high above.

שהיא מבחי' לפני מלך מלך. וכמ"ש במ"א מענין המאכל שעליו יחיה האדם מפני ששרשו ממקום גבוה כו'.

For it is from the level of "before any king reigned," as explained elsewhere concerning the food on which man lives: its root is from a high place, etc.

ולכך ע"י התהפכות נה"ב [נפש הבהמית] בהתגברות הטוב על הרע מעורר כך למעלה בשרשה תגבורת אור וחסד עליון להיות גילוי אמת ה' לעולם אמתות ה' ממש.

Therefore, through the transformation of the animal soul, by the good prevailing over the evil, one arouses correspondingly above, in its root, a surge of light and supernal kindness, so that there be a revelation of "the truth of G-d" in the world — the very truth of G-d.

(והוא בחי' חסד עליון הממתיק הגבורות. פי' דהרי מבואר לעיל שכדי להיות התפשטות האור בבחי' מל' הוא ע"י גבורות וצמצומים כמ"ש להודיע לבני האדם גבורותיו כו'.

(This is the level of supernal kindness that sweetens the gevuros (restraints). That is, as explained above, the extension of the light into the level of Malchus (sovereignty) comes about through gevuros and contractions (tzimtzumim), as it is written, "To make known to the sons of man His mighty acts (gevurosav)," etc.

אבל בחי' כי אתה נרי הוי' הוא בחי' כי גבר עלינו חסדו להיות תוספת אור בלי צמצומים כו'. ונק' בחי' מיתוק זה יחוד קובה"ו [קודשא בריך הוא ושכינתיה] כמ"ש בתניא פמ"א [פרק מ"א / פרשה מ"א] בהג"ה [בהגהה])

But the level of "For You are my lamp, Havayah" is the level of "For His kindness has prevailed over us," so that there be added light without contractions, etc. This level of sweetening is called the union of the Holy One, blessed be He, and His Shechinah, as explained in Tanya, chapter 41, in the gloss.)

אך הנה כמו במשל אור הנר הנ"ל שע"י כליון הפתילה לבדה אינה מאיר כ"כ [כל כך] כ"א ע"י השמן.

However, as in the analogy of the lamp's light mentioned above, through the consumption of the wick alone it does not shine so well, but only through the oil.

כך צ"ל בחי' שמן בעבודת האדם בהתלבשות הנשמה בגוף. והוא ענין שמן משחת קדש ורומז על התורה

So, too, there must be the level of oil in a person's service, in the enclothing of the soul in the body. This is the "holy anointing oil" (shemen mishchas kodesh), and it alludes to the Torah.

כי קדש הוא בבחי' חכמה ואורייתא מחכמה נפקת והשמן היא פנימיות החיות שבכל הדברים שמוציאים מהן השמן.

For "holy" (kodesh) is on the level of Chochmah (wisdom), and "the Torah issues from Chochmah." And oil is the inner dimension (pnimiyus) of the life-force in all the things from which oil is extracted.

15 ולכן בכל הדברים יש שמן ואפי' [ואפילו] באבנים כי כולם בחכמה עשית ויש בכולם פנימית החיות בבחי' שמן.

Therefore there is oil in all things, even in stones, for "You made them all with Chochmah (wisdom)," and in all of them there is the inner dimension (pnimiyus) of the life-force, on the level of oil.

והשמן הנמשך מקדש שהיא ח"ע [חכמה עילאה] היא ג"כ המתלבשת אפי' [אפילו] בדברים גשמיים כמו זרעים מועד כו'.

And the oil drawn from "holy" (kodesh), which is supernal Chochmah, is also what is enclothed even in physical matters, such as Zeraim [and] Moed, etc.

16 ושמן זה הוא הגורם הארה רבה להיות האור טוב להאיר. והיינו להיות גלוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בנפש האדם בגלוי ממש כאלו רואה כו'

This oil is what brings about a great illumination, so that the light shines well. That is, so that there be a revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in a person's soul, an actual revelation, as though he sees, etc.

ולא בדמיונות הנולדים מן המחשבה לבדה שהן חולפות ועוברות ואינן קבועות בנפש באמת לאמתו רק שיהא הגלוי בלב באמת לאמתו קבוע ותקוע בחיזוק כיתד שלא

Not in imaginings born of thought alone, which pass and fade away and are not fixed in the soul in absolute truth; rather, the revelation should be in the heart, in absolute truth, fixed and firmly planted like a peg that will not…

תמוט להיות נגדו תמיד וגלוי זה הוא להיות יראת ה' על פניו יראה עלאה בבחי' בטול ממש הנרמזת באות יו"ד של שם הוי' כנודע כי שם הוי' הוא דחילו ורחימו רחימו ודחילו.

…be moved, so that it is before him always. This revelation is so that "the awe of G-d" be "upon his face": the higher awe (yirah ila'ah), on the level of true self-nullification (bittul), alluded to in the letter yud of the Name Havayah. For, as is known, the Name Havayah is awe and love, love and awe (dechilu urechimu, rechimu udechilu).

נמצא שאות יו"ד הרומזת לחכמה הוא בחי' דחילו שהיא בחי' יראה עלאה אם אין חכמה אין יראה. לכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] מה להלן באימה וביראה אף כאן כו'.

It follows that the letter yud, which alludes to Chochmah (wisdom), is the level of awe (dechilu), which is the level of the higher awe: "If there is no Chochmah, there is no awe." Therefore our Sages, of blessed memory, said, "Just as there [it was] with dread and awe, so too here," etc.

17 והיינו מפני התלבשות ח"ע [חכמה עילאה] ששם שורה ומתגלה אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש בבחי' בטול אפי' [אפילו] בדברים גשמיים הנאמרים בתורה אשר לפנינו.

This is because of the enclothing of supernal Chochmah (wisdom), where the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself rests and is revealed in a state of self-nullification (bittul), even in the physical matters spoken of in the Torah that is before us.

והלכה זו היא דבר ה' ממש. וכן האדם כשעוסק בתורה דבר ה' ממש ורוח פיו מדבר בו.

And this halachah is the very word of G-d. So too, when a person is engaged in Torah, [it is] the very word of G-d, and the breath of His mouth speaks in him.

18 וכמ"ש ודברי אשר שמתי בפיך ועז"נ [ועל זה נאמר] ודברת בם להיות המשכ' חכמה ויראה עילאה בם בד"ת [בדברי תורה].

As it is written, "And My words which I have placed in your mouth"; and of this it is said, "And you shall speak of them (bam)," so that there be a drawing down of Chochmah (wisdom) and the higher awe into them (bam) — into the words of Torah.

ומזה נמשך תפלת י"ח בלחש ובחשאי בחי' שמן שהוא בחי' בטול. וע"ז רומזים כריעות והשתחואות שבתפלה שהם המשכות הבטול.

From this derives the Shemoneh Esreh prayer [said] in a whisper and in silence — the level of oil, which is the level of self-nullification (bittul). This is alluded to by the bowings and prostrations in prayer, which are drawings-down of self-nullification.

19 ולכן כתיב בעמדם תרפינה כנפיהם בבחי' לחש וחשאי. ויראה הנרמזת בה"א [בית הלל אומרים] אחרונה של שם הוי' היא יראה תתאה שלא למרוד בממה"מ [במלך מלכי המלכים] הקב"ה ולא למרות עיני כבודו. והוא בחי' הפתילה ששולט בה אור האש להפך ולכלות אותה.

Therefore it is written, "When they stood, they let down their wings" — the level of whisper and silence. And the awe alluded to in the final hei of the Name Havayah is the lower awe (yirah tata'ah): not to rebel against the King of the kings of kings, the Holy One, blessed be He, and not to defy the eyes of His glory. It is the level of the wick, over which the light of the fire rules, to transform and consume it.

20 ובי' גווני אור הם ב"פ [בי' פעמים] רחימו שבשם הוי' כי ואהבת בגימט' [בגימטריא] ב"פ [בי' פעמים] אור היינו האהבה הרמוזה בה' ראשונה של הוי' היא בחי' אה"ר [אהבה רבה] הבאה מלמעלה אהבה בתענוגים שהיא בחי' מתנה כו'

The two colors of light are the two [mentions of] love (rechimu) in the Name Havayah, for ve'ahavta ("you shall love") is in gematria twice or ("light"). That is: the love alluded to in the first hei of Havayah is the level of great love (ahavah rabbah) that comes from above, "love in delights," which is the level of a gift, etc.

והיא בחי' נהורא חיוורא ואהבה הרמוזה בוי"ו של שם הוי' היא האהבה הנולדה בנפש המשכלת ומתבוננת בגדולת א"ס ב"ה והיא בחי' נהורא אוכמא הקרובה אל הפתילה ומתאחזת בה:

It is the level of the white light (nehora chivra). And the love alluded to in the vav of the Name Havayah is the love born in the soul that comprehends and contemplates the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He; it is the level of the dark light (nehora uchma), which is close to the wick and takes hold of it.

21 וזהו כי אתה נרי הוי' שבחי' הוי' היא בבחי' נר בשמן ופתילה. ובי' גווני אור הרמוזות בד' אותיות של הוי' נעשה נרי שמתלבש בנר הוי' נשמת אדם כנ"ל:

This is [the meaning of] "For You are my lamp, Havayah": the level of Havayah is on the level of a lamp, with oil and wick and the two colors of light alluded to in the four letters of Havayah; [it] becomes "my lamp," being enclothed in "the lamp of Havayah, the soul of man," as explained above.

22 והוי"ה יגיה חשכי. והוי' בתוספת וי"ו רומזת על בחי' הוי' ביותר עליונה. וכמ"ש הוי"ה הוי"ה אל רחום וחנון כו'.

"And Havayah illuminates my darkness." "And Havayah," with the added vav, alludes to an even higher level of Havayah, as it is written, "Havayah, Havayah, G-d, compassionate and gracious," etc.

ופסיק טעמא בגווייהו שיש בי' בחי' הוי'. והענין כי פעם כתיב הוי' רחום וחנון ופעם כתיב חנון ורחום הוי'.

And a cantillation mark (pesik) separates between them, for there are two levels of Havayah. The explanation: in one place it is written, "Havayah, compassionate and gracious," and in another it is written, "Gracious and compassionate is Havayah."

23 ופי' הוי' רחום וחנון שכדי להיות התגלות מדות רחום וחנון מאוא"ס [מאור אין סוף] ב"ה דלאו מכל אלין מדות איהו כלל.

The meaning of "Havayah, compassionate and gracious" is that, in order for the attributes of compassion and grace to be revealed from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, for "He is not of any of these attributes at all"…

הוצרך להיות בחי' הוי' שהוא צמצום והתפשטות המשכה והתפשטות. אך פי' חנון ורחום הוי' היינו שמבחי' חנון ורחום

…there had to be the level of Havayah, which is contraction and expansion, drawing down and expansion. But the meaning of "Gracious and compassionate is Havayah" is that from the level of "gracious and compassionate"…

דהיינו מפני כי חפץ חסד הוא נמשך בחי' הוי' שהוא צמצום והתפשטות כו' שבסדר ההשתלשלות משא"כ הוי' שקודם רחום וחנון היא ההוי' שלמעלה מגדר ההשתלשלות.

…that is, because "He desires kindness," the level of Havayah, which is contraction and expansion, etc., within the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus), is drawn down. Whereas the Havayah that precedes "compassionate and gracious" is the Havayah that is above the bounds of the chain of descending worlds.

ושם נעשה ג"כ בחי' הוי' שהוא צמצום והתפשטו' [והתפשטות] כו' כדי להמשיך מדת רחום וחנון בהוי' שבסדר ההשתלשלות.

There, too, the level of Havayah, which is contraction and expansion, etc., comes about, in order to draw the attribute of "compassionate and gracious" into the Havayah that is within the order of the chain of descending worlds.

(ועמ"ש ע"פ ואתחנן אל הוי' וע"פ וירא ישראל את היד הגדולה כו' מענין ב' שמות הוי'):

(See also what is explained on the verse "And I besought Havayah," and on the verse "And Israel saw the great hand," etc., concerning the two Names Havayah.)

24 והנה בדורות הראשונים כמו בנביאים ושופטים מצינו דור שכולו זכאי או כולו חייב. ומי שהיה זכאי הי' [היה] זכאי במדרגת צדיק גדול או נביא ומי שהיה חייב היה רשע גמור ועי"ז לא היו ממוצעים.

Now, in the early generations, as in [the times of] the Prophets and Judges, we find a generation entirely meritorious or entirely guilty. Whoever was meritorious was meritorious at the level of a great tzaddik or a prophet, and whoever was guilty was completely wicked; thus there were no intermediates.

אך דורות האחרונים דור אחר דור אין בהם רשעים כ"כ [כל כך] ולא צדיקים כ"כ [כל כך] טובים.

But in the later generations, generation after generation, there are neither such wicked people nor such good tzaddikim.

25 והענין שבדורות הראשוני' [הראשונים] היו נשמות עליונות ממדרגות גבוהות ומצד נשמתם בעצמם היו יכולים לשלוט על הרע שבנפשם ומיד כשיתבונן בגדולת א"ס ב"ה יגיע אליו היראה כו' רק רשע גמור שמגביר הרע שבנפשו בשאט בנפש.

The explanation is that in the early generations there were lofty souls from high levels, and by virtue of their souls themselves they were able to rule over the evil in their soul; as soon as one contemplated the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, awe would come to him, etc. — except a completely wicked person, who strengthens the evil in his soul with utter disdain.

אבל דורות האחרונים עיקבא דמשיחא בחי' עקביים אין כח בנשמתם עצמם לשלוט על הרע וצריך יגיעה רבה יגיעת נפש ויגיעת בשר.

But the later generations — "the heels of Mashiach" (ikvesa diMeshicha), the level of heels — have no strength in their souls themselves to rule over the evil, and they need great toil: toil of the soul and toil of the flesh.

26 וזהו והוי"ה יגיה חשכי היינו בחי' חשך שבדורות אחרונים. כי דהע"ה [דוד המלך עליו השלום] אמר זה בעד כללות ישראל שיש בהם בחי' חשך בדורות אחרונים עיקבא דמשיחא שאין

This is [the meaning of] "And Havayah illuminates my darkness": the level of darkness in the later generations. For King David, peace be upon him, said this on behalf of the whole of Israel, among whom there is a level of darkness in the later generations, the heels of Mashiach, when there is no…

אתה נרי הוי"ה כלומר שאין נר הוי"ה נשמת אדם מ"מ והוי"ה היא בחי' הוי"ה עליונה שלמעלה מההשתלשלות יגיה חשכי ולמענו למענו יעשה כי חפץ חסד הוא באתעדל"ע [באתערותא דלעילא] בלי אתעדל"ת [אתערותא דלתתא]:

…"You are my lamp, Havayah"; that is, there is no "lamp of Havayah, the soul of man." Nevertheless, "and Havayah" — the level of the higher Havayah, which is above the chain of descending worlds (hishtalshelus) — "illuminates my darkness," and "for His own sake, for His own sake He will act," for "He desires kindness," through an arousal from above without an arousal from below.

27 וזהו ענין נס דחנוכה שנכנסו יונים להיכל. היכל הוא בחי' מח' ה"י כ"ל בגימטריא נש"ב [נ' שערי בינה].

This is the meaning of the miracle of Chanukah, when the Greeks entered the Sanctuary (Heichal). The Heichal is the level of the mind: ה"י כ"ל, in gematria the fifty gates of Binah (understanding).

והיונים הנ"ל הם בחי' חכמה דקליפה חכמות חיצוניות כמו פילסופיא. שבזמן ההוא היו פילסופים המכחישי' [המכחישים] בנבואה.

These Greeks are the level of the Chochmah (wisdom) of kelipah (the husk): external wisdoms, such as philosophy. For at that time there were philosophers who denied prophecy.

28 ולכן טמאו כל השמנים של בחי' חכמה שבקדושה שרצו להשכיחם תורתך כו' ונעשה נס ע"י פך של שמן שהי' [שהיה] מונח בחותמו של כה"ג [כהן גדול] דיקנא דכהנא רבא חסד עליון בהעלות אהרן את הנרות אהרן שושבינא דמטרוניתא

Therefore they defiled all the oils, [the oils] of the level of Chochmah (wisdom) in holiness, for they sought "to make them forget Your Torah," etc. And a miracle came about through a cruse of oil that was lying with the seal of the High Priest — "the beard of the High Priest," supernal kindness (Chesed); "when Aharon kindles the lamps" — Aharon, "the escort of the Queen."

שהיא אהבה הבאה מלמעלה באתעדל"ע [באתערותא דלעילא] וממנו הדליקו כל הח' ימים שהם המחשבה וז' המדות שתהיינה מאירות באור האהבה הבאה מלמעלה בלי אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] והיא מבחי' וי"ו בתוספת וי"ו העליונה שלמעלה מעלה מן ההשתלשלות:

This is love that comes from above, through an arousal from above. From it they lit all eight days, which are thought and the seven emotive attributes (middos), so that they shine with the light of the love that comes from above, without an arousal from below. And it is from the level of the vav, the added vav, the supernal [level] that is far above the chain of descending worlds (hishtalshelus).

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 14

ביאור על פסוק כי אתה נרי הנה בארוממך...

An Explanation of the Verse "For You Are My Lamp"

1 ביאור על פסוק כי אתה נרי הנה בארוממך לשון נוכח יש ב' פירושים. הא' מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה] הרוממות שלמעלה יומשך למטה יחיד חי העולמים מלך שהוא לבדו יחיד ומיוחד וחי העולמים נמשך להיות במל' ריבו רבבות עלמין.

An explanation of the verse "For You are my lamp." Now, regarding "I will exalt You" (aromim-cha), which is in the second person, there are two interpretations. The first is from above to below: that the exaltedness that is above be drawn down below — "Single One, Life of the worlds, King": that He alone is single and unique (yachid umeyuchad), and [as] "Life of the worlds" He is drawn down to be in Malchus (sovereignty), [over] myriads upon myriads of worlds.

2 ובכהאריז"ל [ובכתבי האריז"ל] כ' [כתב] שע"י צמצום ומקום חלל כו' כי א"א להיות עולמות וברואים כלל מבחי' א"ס בעצמו וכל המשכות עליונות נמשכו במל' כנודע כי י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] נמשכו למטה במל' לפי שרגליה יורדות כו'.

And in the writings of the Arizal it is written that [it is] through tzimtzum (contraction) and the vacated space, etc. — for it is impossible for there to be worlds and created beings at all from the level of the Infinite One (Ein Sof) Himself. And all the supernal drawings-down were drawn into Malchus (sovereignty), as is known that the thirteen tikkunim of the beard (tikkunei dikna) were drawn down below into Malchus, because "her feet go down," etc.

3 ולכן נק' המל' בשם עטרה בספרי המקובלים כי המלכות היא בחי' כ"ע [כתר עליון] שנמשך במל'. וגם ארוממך לרומם המל' מלך יחיד חי העולמים כנודע

Therefore Malchus (sovereignty) is called by the name Atarah (crown) in the books of the Kabbalists, for Malchus is the level of the Supernal Keser (the Crown) that is drawn into Malchus. And also, "I will exalt You" [means] to exalt Malchus, "King, Single One, Life of the worlds," as is known:

כי מל' דאצי' נעשה עתיק לבריא' [לבריאה] בחי' יחיד כדי להיות חי העולמי' [העולמים] וצריך לרומם המל' בבחי' יחיד עד מל' דא"ס ממטה למעלה.

that the Malchus of the World of Atzilus (Emanation) becomes Atik for the World of Beriah (Creation), the level of "Single One," in order to be "Life of the worlds." And one must exalt Malchus in the level of "Single One," up to the Malchus of the Infinite One (Ein Sof), from below to above.

4 ובי' בחי' אלו הן שבת וחנוכה. כי שבת העלאה ממטה למעלה וחנוכה המשכה מלמעלה למטה.

And these two levels are Shabbos and Chanukah: for Shabbos is an ascent from below to above, and Chanukah is a drawing down from above to below.

והעלאה זו היא ענין הבירורים מצמיח חציר לבהמה אלף טורין כו' שהם מבחי' אל שדי במילואו כו'.

And this ascent is the matter of the refinements (birurim): "He causes grass to grow for the beast"; "a thousand mountains," etc., which are from the level of Kel Shaddai spelled out in full, etc.

5 והיינו שנכלל בבהמה להיות אין כי ענין הבירורים הוא להיות מיש אין כי בהמשכה נעשה מאין יש שם ב"ן [שם ב"ן] ס"ג [שם ס"ג] גס שהוא ישות והבירור הוא לאהפכא מיש לאין והיינו ע"י שם מ"ה [שם מ"ה] בחי' בטול.

That is, it is included in the beast, so as to become "nothing" (ayin). For refinement means making "nothing" out of "something" (yesh); for in the drawing down, "something" is made from "nothing" — the Names Ban [and] Sag, coarse, which is yeshus (selfhood) — and the refinement is to turn [it] over from "something" to "nothing," and this is through the Name Mah, the level of self-nullification (bittul).

6 ולמטה הנה בחי' זו היא בנפש הבהמית כד אתכפייא כו' שעי"ז מגביה למעלה מאד כי נה"ב [נפש הבהמית] שרשה מעולם התהו

And below, this level is in the animal soul, "when it is subdued," etc., through which it raises up very high above; for the animal soul has its root in the World of Tohu (Chaos),

כמו כל המאכלים הגשמיים שירדו בשבה"כ [בשבירת הכלים] מעולם התהו. ולכן אמרו חמרא וריחנא פקחין. ואמרו לא אכילנא בישר' [בישראל] דתורא כו' שהם משרש עליון.

like all the physical foods, which came down from the World of Tohu in the shattering of the vessels. Therefore they said, "Wine and fragrance make [one] wise." And they said, "I had not eaten ox meat," etc. For they are from a lofty root.

וכן נה"ב [נפש הבהמית] שבאדם שרשה משם כי היא נלקחה משמרי האופנים והחיות שבמרכבה פני ארי' [אריה] ממנו נמשך חיות כל החיות.

And likewise the animal soul in man has its root there, for it was taken from the dregs of the Ofanim and the Chayos of the Chariot: the face of the lion, from which the life-force (chayus) of all the wild beasts is drawn;

ומפני שור חיות הבהמות. ומפני נשר חיות העופות כו'. וכולם שרשם מעולם התהו שירדו בבריאה בשבה"כ [בשבירת הכלים].

from the face of the ox, the life-force of the domestic animals; and from the face of the eagle, the life-force of the birds, etc. And all of them have their root in the World of Tohu, [from where] they came down into the World of Beriah (Creation) in the shattering of the vessels.

7 והנה ענין עולם התהו הוא שלא היה התכללות מחמת רבוי אור ומיעוט כלים שהי' [שהיה] תגבורת האור

Now, the nature of the World of Tohu is that there was no inter-inclusion, because of abundant light and few vessels, so that there was an overpowering of the light;

כמו בלע בן בעור ושם עירו דנהבה דין הבה דין גמור בלי התכללות לפי שהוא דין חזק.

as with "Bela son of Beor, and the name of his city was Dinhavah": din havah ("give judgment"), complete judgment without inter-inclusion, because it is strong judgment.

8 וכן יובב חסד כו' ולכן א"א להיות התכללות כו'. משא"כ שם מ"ה [שם מ"ה] בחי' בטול עולם התיקון רבוי כלים ומיעוט האור ונעשה חלישות האור.

And likewise Yovav, Chesed (kindness), etc.; therefore there cannot be inter-inclusion, etc. This is not so with the Name Mah, the level of self-nullification (bittul), the World of Tikkun (Rectification): many vessels and little light, so that a weakening of the light came about.

ולכן הגם שיש בו דין מ"מ אינו חזק כ"כ [כל כך] ויוכל להיות התכללות כו'.

Therefore, although there is judgment in it, nevertheless it is not so strong, and there can be inter-inclusion, etc.

9 ונה"ב [ונפש הבהמית] שרשה מתהו משא"כ נה"א [נפש האלקית] היא מבחי' תקון. ולכן היא המבררת כו'. ונה"ב [ונפש הבהמית] כד אתכפיא היא הגבה למעלה כו'.

The animal soul has its root in Tohu, whereas the G-dly soul is from the level of Tikkun; therefore it is the one that refines, etc. And the animal soul, when it is subdued, is lifted high above, etc.

וזהו צעק לבם דקאי על נה"ב [נפש הבהמית] שהיא בחי' לב וצעקה היא העלאה ממטלמ"ע [ממטה למעלה] במאד.

This is [the meaning of] "Their heart cried out," which refers to the animal soul, which is the level of the heart; and a cry is an ascent from below to above with meod (utmost intensity).

10 וזו היא העלאה לבחי' המל' ארוממך למעלה מעלה עד הכתר כי הכל נעשה ממותרי מוחין בחי' שערות כו' כי לגבי א"ס ב"ה בעצמות אין לו שייכות וערך ויחוס עם בריאת העולמות.

And this is the ascent of the level of Malchus (sovereignty), "I will exalt You," higher and higher, up to Keser (the Crown). For everything was made from the surplus of the intellect (mochin), the level of hairs, etc.; for with regard to the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, in [His] essence, He has no connection, proportion or relation with the creation of the worlds,

אלא ע"י שערות מותרי מוחין הארה בעלמא שאינו נוגע לעצמותו כמו אם יחתוך השער לא יכאב כו' רק שמקבל יניקה דרך שערה מצומצמת מאד ממותרי מוחין כו'.

but only through hairs, the surplus of the intellect, a mere glimmer that does not touch His essence — just as, if one cuts the hair, it does not hurt, etc. — only that [creation] receives nurture through a hair, very greatly contracted, from the surplus of the intellect, etc.

11 וכאשר ישים האדם אל לבו שאין זה רק הארה בעלמא להיות ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע אי לזאת תגדל הצעקה בלב כו'. וזהו בחי' רצוא בחי' הפתילה.

And when a person takes to heart that this is only a mere glimmer, [which serves] to be the light that fills all worlds (memalei kol almin) and the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), then, on account of this, the cry in the heart will grow great, etc. And this is the level of ratzo (running forth), the level of the wick.

אך אם רץ לבך שוב לאחד המשכה מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה] בחי' חנוכה כי הפתילה היא כבה מהר וגם אינה מאירה כ"כ [כל כך] והיינו ע"י השמן.

But "if your heart runs, return to the One": a drawing down from above to below, the level of Chanukah. For the wick goes out quickly and also does not shine so much; and this is through the oil.

12 וענין השמן הנה בכל הדברים יש שמן כו' כי יש חכמה דאצי' וחכמה דבריאה כו'

And the matter of the oil: in all things there is oil, etc., for there is Chochmah (wisdom) of the World of Atzilus (Emanation) and Chochmah of the World of Beriah (Creation), etc.,

עד שנעשה חכמה דעשיה היא התורה שלפנינו המלובשת בגשמיות ויש תורה דבריאה שע"ז אמרו קיים אאע"ה [אברהם אבינו עליו השלום] את התורה עד שלא ניתנה דהיינו קודם התלבשותה בעוה"ז הגשמי.

until it becomes the Chochmah of the World of Asiyah (Action), which is the Torah before us, enclothed in physicality. And there is a Torah of Beriah, about which they said, "Abraham our father, peace be upon him, kept the Torah before it was given," that is, before it was enclothed in this physical world.

13 ולכן קיים מצות תפלין הגם שלא נכתב עדיין קדש לי כל בכור שלא היה יצ"מ [יציאת מצרים] כלל.

Therefore he fulfilled the mitzvah of tefillin, even though "Sanctify to Me every firstborn" had not yet been written, since there had been no Exodus from Egypt at all.

וכן מילה קיים ג"כ קודם שמל א"ע [את עצמו] בגשמיות כי ענין מילה היא הסרת הערלה שלא יהיה יניקת החיצונים וקיים אאע"ה [אברהם אבינו עליו השלום] מצוה זו למעלה שהסיר יניקת החיצוני' [החיצונים]

And likewise circumcision: he also fulfilled it before he circumcised himself physically. For the meaning of circumcision is the removal of the foreskin, so that there be no nurture for the external forces; and Abraham our father, peace be upon him, fulfilled this mitzvah above, in that he removed the nurture of the external forces;

אך שלא היתה מצוה זו מלובשת בגשמיות מעשה המילה ממש וזהו עד שלא ניתנה ועיקר המשכת השמן הוא להיות המשכת ח"ע כי יש ח"ע [חכמה עילאה] וח"ת [וחכמה תתאה]. חכמה תתאה שנלקחה מן המדות.

only, this mitzvah was not enclothed in physicality, in the actual act of circumcision. And this is [the meaning of] "before it was given." And the main point of drawing down the oil is that there be a drawing down of the higher Chochmah (wisdom); for there is a higher Chochmah and a lower Chochmah. The lower Chochmah is that which is taken from the emotive attributes (middos).

14 וח"ע [וחכמה עילאה] למעלה מן המדות דו"ר [דחילו ורחימו] רו"ד [רחימו ודחילו] יראה תתאה מיחודא תתאה במל' משא"כ יראה עילאה בחכמה עלאה ושרשה מו"ס [מוחא סתימאה]

And the higher Chochmah (wisdom) is above the emotive attributes (middos). Awe and love, love and awe (dechilu u'rechimu, rechimu u'dechilu): the lower awe is from the lower unity (yichuda tata'ah), in Malchus (sovereignty); whereas the higher awe is in the higher Chochmah, and its root is from Mocha Stima'ah (the hidden brain),

שהיא מגבורה דעתיק שמשם נמשך השערות בבחי' י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא]. אבל מקורם ושרשם הוא במו"ס [במוחא סתימאה] ולא אבא דאצי'.

which is from the Gevurah (restraint) of Atik, from where the hairs are drawn, in the form of the thirteen tikkunim of the beard (tikkunei dikna). But their source and root is in Mocha Stima'ah, and not [in] Abba (Chochmah) of the World of Atzilus (Emanation).

15 והיינו בחי' חכמה שבכתר ע"פ קבלת מהרמ"ק [מהרבי משה קורדובירו] וע"פ קבלת האריז"ל [האר"י זכרונו לברכה] היא הגבה למעלה במל' דא"ס ומקור זה נמשך בתורה

This is the level of the Chochmah within Keser, according to the Kabbalah of Rabbi Moshe Cordovero; and according to the Kabbalah of the Arizal, it is higher above, in the Malchus of the Infinite One (Ein Sof). And this source is drawn into the Torah

שלפנינו בגשמיות נתב"ס [נתנה בסיני] דייקא אשר אנכי מצוך הוא בהיום לעשותם דייקא משא"כ למעלה היא דרך השתלשלות מעילה לעלול בכמה רבבות מדרגות.

that is before us in physicality, given at Sinai, specifically: "which I command you" is in "today, to do them," specifically. Whereas above, it is by way of the chain of descending worlds (hishtalshelus), from cause to effect, through many myriads of levels.

וא"כ רחוקה היא מאד בחי' מל' מבחי' מו"ס [מוחא סתימאה] חכמה שבכתר. אבל בעשיה גשמיות נמשך שלא כדרך ההשתלשלות:

If so, the level of Malchus is very far from the level of Mocha Stima'ah, the Chochmah within Keser. But into the physical World of Asiyah (Action) it is drawn not in the manner of the chain of descent.

16 וזהו ענין נס דחנוכה שטמאו היונים כל השמנים כי הם מבחי' חכמה דקליפה. כי בבל נק' רישא דדהבא ופרס ומדי ב' זרועות כו' ולא נשאר אלא פך א' בחותמו של כה"ג [כהן גדול].

And this is the matter of the miracle of Chanukah: the Greeks defiled all the oils, for they are from the level of the Chochmah (wisdom) of kelipah (the husk). For Babylon is called "the head of gold," and Persia and Media the two arms, etc. And there remained only one cruse [of oil] with the seal of the High Priest.

חותם הוא יסוד וכה"ג [וכהן גדול] הוא כהנא רבא רב חסד שהוא בי"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] דיקנא דכהנא רבא.

The seal is Yesod (foundation); and the High Priest is the "Great Priest" (Kahana Rabba), "abundant in kindness," which is in the thirteen tikkunim of the beard (tikkunei dikna), the beard of the Great Priest.

וכהנא רבא המקור הוא מו"ס [מוחא סתימאה] הנ"ל. וזהו ענין הוי' הוי' אל רחום וחנון כו' שלהיות אל רחום וחנון כו'

And the source of the Great Priest is Mocha Stima'ah (the hidden brain), mentioned above. And this is the meaning of "Havayah, Havayah, Kel, merciful and gracious," etc.: that for there to be "Kel, merciful and gracious," etc.,

שהן הי"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] שראשיתם היא מבחי' אל צ"ל המשכה מבחי' הוי' הוי' ב' פיאות כו'. שהוא המקור הנמשך ממ"ס [ממוחא סתימאה] כו'.

which are the thirteen tikkunim of the beard, whose beginning is from the level of "Kel," there must be a drawing down from the level of "Havayah, Havayah," the two pe'os (sidelocks), etc., which is the source drawn from Mocha Stima'ah, etc.

17 והנה בתורה כתיב הוי' הוי' ופסיק טעמא בגווייהו. ובנביאים כתיב כי אתה נרי הוי' והוי' יגיה חשכי.

Now, in the Torah it is written "Havayah, Havayah," and the cantillation separates between them. And in the Prophets it is written, "For You are my lamp, Havayah, and Havayah illuminates my darkness":

הוי' והוי' בתוס' [בתוספת] וי"ו המחבר ואינו פסיק כו'. הענין הוא כי הנה כתיב חנון ורחום ה'.

"Havayah and Havayah," with the addition of the connecting vav, and it is not separated, etc. The explanation is this: it is written, "Gracious and merciful is Havayah,"

וכתיב ה' רחום וחנון. שיש ב' הויות א' בזי"א להיות עולמות הברואים כו'. והא' באי"א להיות חנון ורחום.

and it is written, "Havayah, merciful and gracious." For there are two [levels of] Havayah: one in Z'eir Anpin (the emotive attributes), so that there be worlds of created beings, etc.; and the other in Arich Anpin, so that there be "gracious and merciful."

18 והנה ה' רחום וחנון הוא באי"א המשכת הוי' דאי"א ב' פאות כו'. להמשיך י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] בזי"א

Now, "Havayah, merciful and gracious" is in Arich Anpin: the drawing down of the Havayah of Arich Anpin, the two pe'os, etc., to draw the thirteen tikkunim of the beard (tikkunei dikna) into Z'eir Anpin (the emotive attributes);

אבל חנון ורחום ה' היינו המשכת חנון ורחום י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] בזי"א להיות הזי"א בשם הוי' כו'.

but "Gracious and merciful is Havayah" means the drawing down of "gracious and merciful," the thirteen tikkunim of the beard, into Z'eir Anpin, so that Z'eir Anpin be in the Name Havayah, etc.

19 וזהו כי אתה נרי ה' היינו הוי' דז"א שהוא בבחי' השתלשלו' [השתלשלות] מי"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] והוא נגד דורות הראשונים שהיתה נשמתם בעצם במעלה עליונה.

And this is [the meaning of] "For You are my lamp, Havayah": that is, the Havayah of Z'eir Anpin (the emotive attributes), which is in the manner of the chain of descending worlds (hishtalshelus) from the thirteen tikkunim of the beard. And this corresponds to the early generations, whose souls were in essence on a lofty level.

משא"כ והוי' יגיה חשכי. חשכי עקבות משיחא נמשך משם הוי' דא"א שלא כדרך ההשתלשלות וצ"ל וי"ו החבור להמשיך ממקום עליון כזה.

This is not so with "and Havayah illuminates my darkness": for "my darkness," [the time of] the footsteps of Mashiach, [the light] is drawn from the Name Havayah of Arich Anpin, not in the manner of the chain of descent; and there must be the connecting vav, to draw down from so lofty a place.

20 והיינו ע"י צדקה וכמאמר רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] אין ישראל נגאלין אלא בצדקה. כי על צדקה נאמר זורע צדקות שהיא בבחי' זריעה

And this is through tzedakah (charity), as our Sages, of blessed memory, said: "Israel will be redeemed only through tzedakah." For of tzedakah it is said, "He sows tzedakos," for it is in the manner of sowing,

כמו הגרעין הנזרע בארץ שמצמיח הרבה מחמת כח הצומח אשר בארץ שהיא בהעלם ויש בו בחי' א"ס להצמיח עד אין קץ.

like the seed sown in the earth, which makes much grow because of the power of growth that is in the earth, which is in concealment, and in which there is an aspect of the Infinite (Ein Sof), to make [things] grow without end.

כך הצדקה היא בבחי' זריעה שיש בה בחי' כח א"ס בהעלם שהוא מבחי' א"א סתימא דכל סתימין.

So too, tzedakah is in the manner of sowing, in which there is an aspect of the power of the Infinite (Ein Sof), in concealment, which is from the level of Arich Anpin, "the most hidden of all hidden."

21 ועי"ז מתרבה גלוי אור א"ס עצמו שהי' [שהיה] בהעלם במ"ס [במוחא סתימאה] קודם שירד לימשך בי"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] וזה הי' [היה] ג"כ בחנוכה שטמאו כל השמנים למטה

And through this the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof) itself increases, which was concealed in Mocha Stima'ah (the hidden brain) before it came down to be drawn into the thirteen tikkunim of the beard (tikkunei dikna). And this was also [so] on Chanukah: they defiled all the oils below,

ולא היה אפשר להמשיך כי"א ע"י הפך של שמן שבחותמו של כה"ג [כהן גדול] כהנא רבא הנ"ל.

and it was not possible to draw down except through the cruse of oil that bore the seal of the High Priest, the "Great Priest" mentioned above.

וענין השמן הוא ההעלם שהרי השמן נבלע בפתילה. ומשם מאיר ביתר שאת כאשר השמן נמשך אחר הפתילה.

And the matter of the oil is concealment, for the oil is absorbed in the wick; and from there it shines with greater intensity as the oil is drawn after the wick.

22 והנה ע"י בחי' השמן והפתילה נעשה ב' גווני אור נהורא תכלא ע"י הפתילה שהוא רק שיהא האור נאחז אבל אינו מאיר כ"כ [כל כך] אלא ע"י השמן שהוא המאיר אור צח ובהיר.

Now, through the aspect of the oil and the wick, two hues of light come about: the blue light (nehora techela), through the wick, which only makes the light take hold but does not shine so much, except through the oil, which is what shines with a pure and bright light:

נהורא חיורא דהיינו שיהא בגלוי לנוכח כאילו רואה ולא בדמיונות במחשבה לבדה שנק' העלם ולא גלוי כדמותנו כו'.

the white light (nehora chivra), meaning that it be revealed, face to face, as though one sees, and not in imaginings in thought alone, which is called concealment and not revelation, "after our likeness," etc.

23 וענין ב' נהורין נהורא תכלא ונהורא חיורא הן ב"פ [ב' פעמים] רחימו שבאמצע ב"פ [ב' פעמים] דחילו כי יו"ד דחילו וה"א רחימו והוי"ו רחימו וה' דחילו.

And the two lights, the blue light and the white light, are the two [mentions of] "love" (rechimu) in the middle of the two [mentions of] "awe" (dechilu): for the yud is awe, the hei is love, the vav is love, and the [final] hei is awe.

והענין כי יש יראה עילאה בחכמה בחי' בטול ממש. משא"כ יראה תתאה בחי' פחד במלכות שלא למרוד במלך זעות מחיל כסא.

The explanation is that there is a higher awe, in Chochmah (wisdom), the level of actual self-nullification (bittul). This is not so with the lower awe, the level of fear, in Malchus (sovereignty): not to rebel against the King, trembling from dread of the Throne.

24 וכולם משמיעים ביראה ופחד כו'. והיא פחד מבחי' חיצונית. אבל יראה עלאה היא בחי' בטול ממש מאחר שאין עוד מלבדו.

And "they all proclaim in awe and fear," etc. This is fear from the outer dimension (chitzoniyus). But the higher awe is the level of actual self-nullification (bittul), since "there is nothing else besides Him."

והוא ענין תפלת י"ח כריעות והשתחוואות המשכת הבטול. ושני פעמים רחימו היינו ה' עלאה בינה היא אהבה בתענוגים

And this is the matter of the Shemoneh Esreh prayer, bowings and prostrations: the drawing down of self-nullification. And the two [mentions of] "love" are: the higher hei, Binah (understanding), which is "love in delights,"

והיא אהבה הבאה מלמעלה ורחימו בוי"ו הוא ז"א אהבה שע"י ההתבוננות נפש המשכלת ממטה למעלה וזהו ואהבת ב"פ [ב' פעמים] אור כו' ודי"ל [ודי למבין]:

and it is a love that comes from above; and the "love" in the vav is Z'eir Anpin (the emotive attributes), a love that [comes] through the contemplation of the intellectual soul, from below to above. And this is [why] "V'ahavta" ("And you shall love") is [numerically] twice "or" (light), etc. And this suffices for the understanding.

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 15

נר חנוכה מצוה להניחה כו' משמאל, כדי שתהא...

The Chanukah Lamp: A Mitzvah to Place It on the Left

1 נר חנוכה מצוה להניחה כו' משמאל, כדי שתהא מזוזה מימין ונ"ח משמאל. וצ"ל הטעם שאין הנ"ח ג"כ מימין כמו המזוזה.

"The Chanukah lamp: it is a mitzvah to place it," etc., "on the left, so that the mezuzah is on the right and the Chanukah lamp on the left." And we must explain the reason why the Chanukah lamp is not also on the right, like the mezuzah.

אך יובן בהקדים ביאור מ"ש כל אשר חפץ ה' עשה. וכתיב בדבר ה' שמים נעשו.

But this will be understood by first explaining what is written, "Whatever G-d desired, He has done"; and it is written, "By the word of G-d the heavens were made."

2 ובע"מ [ובעשרה מאמרות] נברא העולם שהיו מאמר ודבור. ולא נברא בחפץ ורצון בלבד. והענין כי הנה נודע שלכל הדברים יש חומר וצורה שהחומר הוא ענין הדבר ההוא בכללות דהיינו להיות שמים או ארץ או שמש וירח.

And "with ten utterances the world was created," which were utterance and speech, and it was not created by desire and will alone. The explanation: it is known that all things have matter and form. The matter is what that thing is in general, that is, its being heaven or earth, or sun and moon.

והצורה הוא כל ציור וכל תמונה במראה ושטח שיש לכל דבר בדמותו בצלמו על איזה אופן נעשה

And the form is every shape and every figure, in appearance and surface, that each thing has "in its likeness, in its image": the manner in which it was made,

כמו השמים והארץ הם כדורים ומן הארץ לרקיע כו' והשמש והירח הם גלגלים מאירים כו'. וכן עד"ז בכל דבר נברא.

as, for example, the heavens and the earth are spheres, and from the earth to the firmament, etc.; and the sun and the moon are shining orbs, etc. And so too, in this way, with every created thing.

3 והנה החומר נברא בדבר ה' ובע"מ [ובעשרה מאמרות] שבמאמר יהי אור נתהווה בחי' האור מאין ליש. וכן במאמר יהי רקיע נתהווה הרקיע מאין ליש.

Now, the matter was created by the word of G-d and by the ten utterances: through the utterance "Let there be light," the aspect of light came into being from nothing (ayin) to something (yesh); and likewise, through the utterance "Let there be a firmament," the firmament came into being from nothing to something.

אבל אופן צורת הרקיע בדמותו בצלמו הוא נעשה בחפץ ה' שלא בא לכלל גילוי בדבור או מאמר.

But the manner of the firmament's form, "in its likeness, in its image," was made by G-d's desire, which did not come into revelation in speech or utterance.

4 והנה מה שנברא החומר במאמר ודבור ולא נברא הכל בחפץ ה' ורצונו בלבד היא מפני שאז לא הי' [היה] גילוי מאין ליש

Now, the reason that the matter was created by utterance and speech, and not everything was created by G-d's desire and His will alone, is that then there would not have been a revelation from nothing to something;

רק שהיה העולם בטל במציאות ממש רק עיקר גילוי היש הוא ע"י דבר ה' כי הוא צוה ונבראו

rather, the world would have been truly nullified in its existence. But the main revelation of the "something" is through the word of G-d, "for He commanded and they were created."

פי' צוה מלשון מצות המלך כי מלכותך מכ"ע [מלכות כל עולמים] אין מלך בלא עם שבחי' מלכות היא בחי' התנשאות והסתלקות שלא יאיר ויתגלה אלא בבחי' שם בלבד.

"Commanded" (tzivah) is in the sense of "the king's command," for "Your kingship is a kingship over all worlds," [and] "there is no king without a people." For the level of Malchus (sovereignty) is a level of exaltation and withdrawal, so that it does not shine and become revealed except as a name alone.

5 וזהו יהללו את שם ה' כי הוא צוה ונבראו כמו עד"מ מלך ב"ו [בשר ודם] שמלכותו היא שמו לבד אשר נקרא על מדינתו

And this is [the meaning of] "Let them praise the name of G-d, for He commanded and they were created": like, by way of analogy, a king of flesh and blood, whose kingship is his name alone, which is called over his land,

אבל לא בבחי' התלבשות כח הפועל בנפעל ממש והתלבשות כח הפועל בנפעל הוא למטה בע' [בשבעים] שרים שר של מים שר של כו' שהם משמרי האופנים.

but not in the manner of the actual enclothement of the power of the maker in what is made. And the enclothement of the power of the maker in what is made is below, in the seventy princes (the prince of water, the prince of, etc.), who are from the dregs of the Ofanim.

6 ויש גבוה מעל גבוה שמקבלים ג"כ דרך עילה ועלול עד המלאכים שהם שכלים נבדלים. שהם פני ארי' [אריה] פני שור שבמרכבה.

And there are [beings] "higher than the high" that also receive by way of cause and effect, up to the angels, which are separate intellects: these are the face of the lion [and] the face of the ox in the Chariot.

אבל החיות של פני שור פני ארי' [אריה] הוא יש מאין ממש. דהיינו שהמשכת החיות אשר להם הוא בבחי' אין והארה בעלמא שהוא בחי' שם בלבד ומזה נעשה גילוי היש.

But the life-force of the face of the ox [and] the face of the lion is truly something from nothing. That is, the drawing down of the life-force that they have is in the mode of "nothing" and a mere glimmer, which is the level of a name alone; and from this the revelation of the "something" comes about.

אך תכלית בריאת יש מאין הוא כדי להיות היש בטל לאין ונגלה כבוד ה' למטה כמו למעלה.

However, the purpose of creating something from nothing is so that the "something" be nullified to the "nothing," and "the glory of G-d be revealed" below as above.

7 וכמו שיהיה לע"ל [לעתיד לבוא] כי עין בעין יראו כו' וזה תלוי בעבודתנו כל ימינו היום לעשותם. וכל ישראל יש להם חלק לעוה"ב [לעולם הבא].

As it will be in the Time to Come: "For they shall see eye to eye," etc. And this depends on our service all our days, "today, to do them." And "all Israel have a share in the World to Come."

וצריך כ"א [כל אחד / כל אחת] להמשיך בחלקו גילוי זה להיות בטול היש והוא מחמת ההתבוננות בגדולת א"ס ב"ה שאתה הוא קודם שנבה"ע [שנברא העולם] ואתה הוא כו'

And each one must draw this revelation into his share, so that there be the nullification of the "something." This comes from contemplating the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He: that "You are He before the world was created, and You are He," etc.,

בלי שום שינוי כי אני הוי' לא שניתי שאין העולם מעלים לפניו ית' וכחשיכה כאורה שאין ההעלם וההסתר אלא לעיני בשר שלנו.

without any change, for "I, Havayah, have not changed"; for the world does not conceal before Him, may He be blessed, and "darkness is as light," for the concealment and hiding exist only for our eyes of flesh.

אבל קמיה כולא כלא חשיב ממש ומעלה ומטה שוין לפניו שנמצא למטה כמו למעלה ממש.

But "before Him all is considered as nothing," truly, and above and below are equal before Him, so that He is present below exactly as above.

8 וא"כ גם בחי' היש בטל אליו ית'. וזהו כי גדול ה' ואדונינו מכל אלקים.

If so, the level of the "something" too is nullified to Him, may He be blessed. And this is [the meaning of] "For great is Havayah, and our L-rd is above all Elokim."

ופי' מכל אלקים הם ק"ך צירופי אלקים המעלימים ומסתירים אור ה' וקדושתו לבלתי יתגלה אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה כמו שהוא שלא יתבטלו העולמות במציאות.

And the meaning of "above all Elokim": these are the 120 combinations of Elokim, which conceal and hide the light of Havayah and His holiness, so that the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, should not be revealed as it is, so that the worlds would not be nullified in their existence;

אלא שיהא נראה העולם ליש ודבר נפרד. אבל אור הוי' הוא גדול על כולם ומושל על כולם להיות היש בטל.

but rather that the world appear as a "something" and a separate entity. But the light of Havayah is greater than them all and rules over them all, so that the "something" is nullified.

(וזהו כי אני ידעתי כי גדול כו'. אני זו כנס"י [כנסת ישראל]. אבל העכו"ם [העובדי כוכבים ומזלות] אומרים עזב הוי' את הארץ. ופרעה אמר לא ידעתי את הוי' כו'. ולכן נאמר ביתרו אחר שנתגייר עתה ידעתי כי גדול הוי' כו')

(And this is [the meaning of] "For I know that [Havayah] is great," etc. "I": this is the Community of Israel. But the idolaters say, "Havayah has forsaken the land"; and Pharaoh said, "I do not know Havayah," etc. Therefore it is said of Yisro, after he converted, "Now I know that Havayah is great," etc.)

והיינו לפי שכל אשר חפץ הוי' נמשך ועשה גם בשמים ובארץ שכולם יש להם ציור ותמונה מבחי' חפץ ורצון הוי' שלא בא לידי גילוי בדבור ומאמר שהוא הפועל הישות.

That is, because "whatever Havayah desired" is drawn down, and He "has done" [it] also "in the heavens and on the earth": for all of them have shape and figure from the level of the desire and will of Havayah, which did not come into revelation in speech and utterance, which is what brings about yeshus (being a "something").

9 וזהו ענין שיתף מדה"ר [מדות הרחמים]. שבכל מע"ב [מעשה בראשית] כתיב ויאמר אלקים ואח"כ שיתף מדה"ר [מדות הרחמים] דכתיב ביום עשות ה' אלקים כו'.

And this is the meaning of "He associated the attribute of mercy": for throughout the work of creation it is written, "And Elokim said," and afterward He associated the attribute of mercy, as it is written, "On the day that Havayah Elokim made," etc.

וזהו למה יאמרו הגוים איה נא אלהיהם שבחי' אלקות הוא בבחי' איה דהיינו בבחי' הסתלקות לפי שאומרים עזב הוי"ה את הארץ ואין העולם מתנהג

And this is [the meaning of] "Why should the nations say, 'Where, now, is their G-d?'": that G-dliness is in the state of "where," that is, in a state of withdrawal, because they say, "Havayah has forsaken the land," and the world is conducted

אלא בבחי' אלקים שהוא שם הצמצום והסתלקות להיות העולם יש ודבר נפרד אבל באמת כל אשר חפץ הוי"ה עשה.

only through the level of Elokim, which is the Name of tzimtzum (contraction) and withdrawal, so that the world be a "something" and a separate entity. But in truth, "whatever Havayah desired, He has done."

10 ועל ענין זה מדבר כל המזמור שלמעלה מזה הים ראה וינוס כו'. ההופכי הצור כו'.

And the whole psalm before this one speaks of this matter: "The sea saw and fled," etc.; "Who turns the rock," etc.

שמספר בשבח מעלת שם הוי"ה המושל על שם אלקי' ומשנה הטבע מצור החלמיש שהוא מיסוד האש וממנו מוציא מים והיינו לפי ששם אלקים

For it tells the praise of the superiority of the Name Havayah, which rules over the Name Elokim and changes nature: [as with] the flint rock, which is of the element of fire, and from it He brings forth water. That is, because the Name Elokim,

שהוא הצמצום ומעלים להיות בבחי' יש ע"פ הטבע המוטבע בכל דבר לפי מזגו ותכונתו הוא בטל לגבי שם הוי"ה המושל עליו שהוא ענין גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה שכשמו כן הוא. ולכן גם הים ראה וינוס כו':

which is the tzimtzum (contraction) and conceals, so that [things] are in a state of "something" according to the nature implanted in each thing, according to its composition and character, is nullified before the Name Havayah, which rules over it, which is the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, for as His Name is, so is He. Therefore also "the sea saw and fled," etc.

11 והנה כאשר יתבונן וישכיל כל זה האדם. אזי תכלה ותכסוף נפשו ליבטל אליו ית' עד שתחפץ להתפשט מתענוגי עוה"ז ולהפך לבו לגמרי ולדבקה בו וכמ"ש מי לי בשמים כו'.

Now, when a person contemplates and comprehends all this, then his soul will pine and yearn to be nullified to Him, may He be blessed, until it desires to strip itself of the pleasures of this world, and to turn his heart over completely, and to cleave to Him, as it is written, "Whom have I in heaven," etc.

ובזוהר אמרו מאן דלא טעים מרירו למיתקו ומהפך חשוכא לנהורא לית ליה חולקא הכא שצריך להפוך טעם מרירו למיתקא.

And in the Zohar they said: "Whoever does not taste bitter [turned] to sweet, and turn darkness into light, has no share here." For one must turn the taste of the bitter into sweetness.

12 ומרירו הן תאוות עוה"ז ותענוגים שמושפעים מהיכלות הקליפות. שאין לך דבר למטה שאין לו היכל למעלה כנגדו שממנו בא תוצאת הדבר ההוא והשפעתו.

And "bitter" is the desires of this world and the pleasures that flow from the chambers (heichalos) of the kelipos (husks). For there is nothing below that does not have a chamber above corresponding to it, from which that thing comes forth and receives its flow.

וכל תענוגי עוה"ז אפי' דבר קל ואפי' [אפילו] [ואפילו] המסלסל בשערו הנה החיות ההוא נמשך מהיכלות הטומאה.

And all the pleasures of this world, even a trivial thing, even one who curls his hair: that life-force is drawn from the chambers of impurity.

13 ולכן נענש יוסף בשבתו בבית האסורים י"ב שנה על שהיה מסלסל בשערו כדאיתא בגמרא ע"פ ויהי יוסף יפה תואר ויפה מראה מיד ותשא אשת אדוניו כו'.

Therefore Yosef was punished by sitting in prison twelve years, because he curled his hair, as is stated in the Gemara on the verse "And Yosef was handsome of form and handsome of appearance": immediately, "his master's wife cast [her eyes]," etc.

וצריך להפוך לבו לטעום ממש למיתקא טעמו וראו כי טוב ה'. אז תתענג על הוי"ה.

And one must turn his heart over, to truly taste sweetness: "Taste and see that G-d is good." "Then you will delight in G-d."

14 וזה הי' [היה] ענין הקרבנות שנהפך חלב מנפש בהמה ועולה ונכלל באש שלמעלה אשר תאכל על המזבח להיות אשה ריח ניחוח לה'. וכמו"כ [וכמו כן] תהיה התפלה שהיא במקום הקרבנות להלהיב נפשו באש שלמעלה ולהתענג על הוי"ה.

And this was the meaning of the sacrifices: that the fat of an animal's soul is transformed, and rises and is absorbed into the fire from above that consumes on the altar, to be "a fire-offering, a pleasing fragrance to G-d." And so too shall prayer be, which is in place of the sacrifices: to set one's soul aflame with the fire from above and to delight in G-d.

15 וענין אתהפכא חשוכא לנהורא. הוא שחשך הגשמי של עוה"ז מעשה שמים וארץ שנראים ליש ודבר גשמי יתהפך לנהורא להיות בו גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה להיות היש בטל אליו ית' ונגלה כבוד ה' למטה כמו למעלה.

And the meaning of "darkness turned into light" is that the physical darkness of this world, the work of heaven and earth, which appear as a "something" and a physical thing, be turned into light, so that there be in it a revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, so that the "something" be nullified to Him, may He be blessed, and "the glory of G-d be revealed" below as above.

16 והיינו שע"י בחי' טעים מרירו למיתקא שהוא ממטה למעלה להפוך לבו ותאוות עוה"ז לדבקה בו ית' בתשוקה וצמאון כו'

That is, through the level of "tasting bitter [turned] to sweet," which is from below to above, turning one's heart and the desires of this world to cleave to Him, may He be blessed, with longing and thirst, etc.,

יאיר אור ה' מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה] במקום החשך של העוה"ז שלא יהיה העולם מעלים אור ה' וקדושתו

the light of G-d will shine from above to below in the place of the darkness of this world, so that the world will not conceal the light of G-d and His holiness.

וזהו ג"כ ענין נר מצוה ותורה אור נר מצוה היא בחי' העלא' [העלאת / העלאה] מלמטלמ"ע [מלמטה למעלה] ותורה אור היא בחי' ההמשכה מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה] וע"י בחי' נר מצוה בא אור התורה:

And this is also the meaning of "a mitzvah is a lamp, and the Torah is light": "a mitzvah is a lamp" is the level of ascent from below to above, and "the Torah is light" is the level of drawing down from above to below; and through the level of "a mitzvah is a lamp," the light of the Torah comes.

17 וביאור הדבר. הנה צ"ל ענין אותיות מה ענינם. כי הנה האותיות נחלקות במבטא ע"י ה' מוצאות הפה. אחה"ע מהגרון כו'.

The explanation of the matter: now, it must be explained what letters are. For the letters are divided in pronunciation by the five organs of articulation of the mouth: Alef, Ches, Hei, Ayin from the throat, etc.

והנה אין המוצאות כלי המבטא דומים לכנור שהוא כלי הנגון שבנגן המנגן עליו מוציא קול שהקול ההוא בא מן תנועת הכנור שמוציא את הקול.

Now, the organs of articulation, the instruments of speech, are not like a lyre, which is an instrument of melody: when the musician plays on it, it produces a sound, and that sound comes from the movement of the lyre, which produces the sound.

משא"כ האותיות אינן באות מחמת תנועות כלי המבטא שהן ה' מוצאות הפה שהרי מאליהן ומעצמן יוצאות תנועות האותיות בלי שום הכנה וכוונה מכוונת באדם להניע הלשון לאותיות דטלנ"ת. או השפתים לאותיות בומ"ף.

This is not so with the letters: they do not come about because of the movements of the instruments of speech, which are the five organs of articulation of the mouth. For the movements of the letters come out by themselves and of their own accord, without any preparation or deliberate intention in a person to move the tongue for the letters Dalet, Tes, Lamed, Nun, Tav, or the lips for the letters Beis, Vav, Mem, Pei.

אלא אדרבה האותיות מניעות את הלשון לאותיות דטלנ"ת והשפתים לאותיות בומ"ף והאותיות מצד עצמן הן מושרשות בנפש עצמה.

On the contrary, the letters move the tongue for the letters Dalet, Tes, Lamed, Nun, Tav, and the lips for the letters Beis, Vav, Mem, Pei; and the letters, in themselves, are rooted in the soul itself.

18 והנפש היא המוציאה אותן מההעלם אל הגילוי מתחלה באותיות המחשבה ואח"כ באותיות הדבור. וז"ש [וזהו שכתוב] ויהי האדם לנפש חיה.

And it is the soul that brings them out from concealment into revelation, first in the letters of thought and afterward in the letters of speech. And this is what is written, "And man became a living soul (nefesh chayah)."

ות"א [ותרגום אונקלוס] לרוח ממללא שבחינת האותיות הן בבחי' חיה. כי יש באדם נפש רוח נשמה חיה. נפש הוא בחי' אותיות מחשבה ודבור.

And Targum Onkelos [renders it] "a speaking spirit," for the letters are on the level of Chayah. For there are in man Nefesh, Ruach, Neshamah [and] Chayah. Nefesh is the level of the letters of thought and speech.

19 ורוח הוא הבל הלב שהוא קול כלול מאש רוח ומים כנודע ונשמה היא בחי' השגת השכל ונשמת שדי תבינם.

And Ruach is the breath of the heart, which is voice, composed of fire, air and water, as is known. And Neshamah is the level of intellectual comprehension: "and the neshamah of Shaddai gives them understanding."

וחיה היא בחי' חכמה דהיינו מקור החכמה שלמעלה מן ההשגה ושם הוא שרש האותיות אלא שקבען בפה ולא שבראן שם בפה

And Chayah is the level of Chochmah (wisdom), that is, the source of wisdom, which is above comprehension; and there is the root of the letters. Only, He "set them in the mouth," and not that He created them there in the mouth;

כי בריאותם והתהוותם בשרשם הוא למעלה בבחינת חיה ומשם נמשכו ונתחלקו לכ"ב אותיות לדבר בם איש ואיש כלשונו.

for their creation and coming into being, in their root, is above, on the level of Chayah; and from there they were drawn down and divided into twenty-two letters, for each and every man to speak with them according to his language.

20 ובזה יובן ענין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] שמט"ט [שמטטרון] קושר קשרים לקונו מתפלותיהן של ישראל. כי הנה המלאכים מעלים התפלות

With this one will understand the saying of our Sages, of blessed memory, that Metatron ties knots for his Maker from the prayers of Israel. For the angels raise up the prayers,

לפי שדבור האדם הוא גשמי והמלאכים הם רוחני' [רוחניים] שהדבור שלהם הוא כמו מחשבה שלנו וע"י המלאך המקבל התפלה מזדככת התפלה מגשמיות לרוחניות ע"י המלאך ההוא.

because the speech of man is physical, while the angels are spiritual, their speech being like our thought; and through the angel who receives the prayer, the prayer is refined from physicality to spirituality, through that angel.

21 והנה גבוה מעל גבוה עד עולם העליון שבו משכן מט"ט [מטטרון] והוא קושר כתרים שלמעלה מן הראש ומוחין.

Now, [it goes] "higher than the high," up to the supernal world, in which is the dwelling place of Metatron; and he ties crowns, which are above the head and the intellect (mochin).

וע"י זה ממשיך אותיות חדשות. כי הנה התפלה היא בקשת יה"ר [יהי רצון] שיתהווה בחינת רצון שכמו שכבר נמשך רצה"ע [רצון העליון] בחכמה.

And through this he draws down new letters. For prayer is a request, "Yehi ratzon" ("May there be will"), that a level of will come into being; for, as the supernal will has already been drawn into Chochmah (wisdom),

הנה החכמה מחייבת ע"פ התורה אין יסורים בלא עון שהעון גורם יסורים ח"ו [חס ושלום] אבל ע"י התפלה יה"ר [יהי רצון] נמשך רצה"ע [רצון העליון] שלמעלה מבחינת חכמה ושם הוא רחמים פשוטים ורבו פשעיך כו'.

Chochmah dictates, according to the Torah, "There is no suffering without sin," for sin brings suffering, G-d forbid. But through prayer, "Yehi ratzon," the supernal will that is above the level of Chochmah is drawn down, and there, it is simple mercy, and "your transgressions are many," etc.

22 וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] כשישראל אומרים יהא שמו הגדול מבורך כו' הקב"ה מנענע בראשו. פי' שמנענע וממשיך בראשו הוא רצה"ע [רצון העליון] ב"ה

And this is what our Sages, of blessed memory, said: when Israel say "May His great Name be blessed," etc., the Holy One, blessed be He, nods His head. That is, He moves and draws down His "head," which is the supernal will, blessed be He;

כי אותו מבקשים יהא שמו הגדול מבורך שיהא ברוך ונמשך שמו הגדול שלמעלה מבחינת השתלשלות שהוא גדול ומהולל מאד.

for that is what is being requested: "May His great Name be blessed," that His great Name, which is above the level of the chain of descending worlds (hishtalshelus), be blessed and drawn down, for it is "great and exceedingly praised."

23 והמשכת רצה"ע [רצון העליון] הזה הוא ע"י העלאת אותיות התפלה לשרשן ומקורן כתר העליון ע"י מט"ט [מטטרון]. והיינו לפי ששרש האותיות היא בכתר העליון למעלה מבחי' חכמה ומוחין

And the drawing down of this supernal will is through the raising of the letters of prayer to their root and source, the Supernal Keser (the Crown), through Metatron. That is, because the root of the letters is in the Supernal Keser, above the level of Chochmah (wisdom) and the intellect (mochin);

אלא שראשית הגלוי היא בחכמה שא"א להשכיל ולהשיג כל דבר מושכל כ"א ע"י אותיות. אבל האותיות עצמן אינן בחי' שכל שא"א לשכל המושג להשיג ענין מהות האותיות בעצמותם

only, the beginning of revelation is in Chochmah, for it is impossible to understand and grasp any intelligible thing except through letters. But the letters themselves are not on the level of intellect, for intellect that is grasped cannot grasp the essential nature of the letters in themselves;

אלא שהן לבוש השכל והלבוש הזה הוא מבחי' חיצוניות עליון שירד ונתפשט למטה להלביש את השכל. ומשם יורד עוד להיות אותיות מחשבה ודבור:

rather, they are a garment of the intellect, and this garment is from the level of the supernal outer dimension (chitzoniyus), which descended and spread downward to clothe the intellect. And from there it descends further, to become letters of thought and speech.

24 והנה התורה נתלבשה באותיות ג"כ עד"ז שאותיות התורה שרשן למעלה מעלה מבחי' התורה. דאורייתא מחכמה נפקת והאותיות שרשן למעלה בבחי' כתר.

Now, the Torah too was clothed in letters in this way: the letters of the Torah have their root far above the level of the Torah. For "the Torah issues from Chochmah (wisdom)," while the letters have their root above, on the level of Keser (the Crown).

ואותיות מלשון אתא שהוא לשון המשכה. שהאותיות הן המשכות שבהן ועל ידן נמשך להיות התורה.

And otiyos (letters) is from the word asa ("came"), which denotes drawing down; for the letters are drawings-down, in which and through which it is drawn down to become the Torah.

25 והענין כי הנה כתיב כאשר יאמר משל הקדמוני והוא התורה שהתורה נקראת בשם משל הקדמוני.

The explanation: it is written, "As the parable of the Primordial One says," and this is the Torah, for the Torah is called "the parable of the Primordial One."

וביאור הדבר ההוא כי הנה ענין המשל הוא להמשיל את הנמשל באופן שיובן מתוך המשל.

And the explanation of this: the nature of a parable is to represent the thing it illustrates (the nimshal) in a way that it will be understood from within the parable.

והרי המשל הוא ענין אחר שאינו מהות הנמשל. אלא שהנמשל מובן מתוכו ע"י שדומה לו בצד מה.

Yet the parable is a different thing, which is not the essence of what it illustrates; only, what it illustrates is understood from within it, because it resembles it in some respect.

26 וז"ש [וזהו שכתוב] וביד הנביאים אדמה. וחז"ל [וחכמינו זכרונם לברכה] המשילו מראה הנבואה לאספקלריא שכמו שרואין באספקלריא הגם שנראית דמות הצורה בתמונתה ובצלמה ממש מ"מ אין זאת גוף הצורה עצמה ממש

And this is what is written, "And through the prophets I am likened." And our Sages, of blessed memory, compared prophetic vision to a mirror (aspaklaria): just as one sees in a mirror, although the likeness of the form appears in its very shape and image, nevertheless this is not the actual body of the form itself,

אלא דמותה ותמונתה. כך כל השגת הנביאים באלקותו יתי אין זה אלא בחי' דמות ודמיון.

but only its likeness and its image; so too, all the prophets' apprehension of His G-dliness, may He be blessed, is only on the level of likeness and resemblance.

27 והיינו כמו בחי' משל שממנו מובן הנמשל. אבל באלקותו יתי ממש כתיב כי לא יראני כו' וכמשארז"ל [וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה].

That is, like a parable, from which the thing it illustrates is understood. But regarding His actual G-dliness, may He be blessed, it is written, "For [man] shall not see Me," etc., and as our Sages, of blessed memory, said.

וז"ש [וזהו שכתוב] בשלמה וידבר שלשת אלפים משל על כל דבר מד"ת [מדברי תורה] כו' דהיינו שאמר על כל דבר מד"ת [מדברי תורה] רוחניות הענין כמו מצות קרבנות מן הבהמה.

And this is what is written of Shlomo, "And he spoke three thousand parables," on every single matter of the words of Torah, etc. That is, on every single matter of the words of Torah he told its spiritual meaning: for example, the mitzvah of sacrifices from animals,

ומקריבים חלב ודם ע"ג [על גבי] המזבח בכהן ובגדי כהונה והיה אומר ענין הקרבנות ברוחניות ומהו נקרא חלב ודם ברוחניות ומהו כהן ומהו בגדי כהונה.

and fat and blood are offered upon the altar, through a kohen and the priestly garments; and he would explain the matter of the sacrifices in spiritual terms: what is called fat and blood in spirituality, and what is a kohen, and what are the priestly garments.

28 והנה גבוה מעל גבוה כמה מדרגות רוחניות זו למעלה מזו. והשיג שלמה בחכמתו שלשת אלפים משל.

Now, [there are,] "higher than the high," many spiritual levels, one above the other. And Shlomo, in his wisdom, grasped three thousand parables,

דהיינו שלשת אלפים מדרגות זו למעלה מזו. וכולם אינן רק בחינת משל לגבי בחינת אלקות ממש השורה ומתלבש בתורה.

that is, three thousand levels, one above the other. And all of them are only on the level of a parable relative to the level of actual G-dliness, which rests and is clothed in the Torah.

29 והנה שלמה לא השיג אלא שלשת אלפים משל. אבל באמת כך הוא עד רום המעלות לאין קץ שכולם אינן רק בחינת משל לקדמונו של עולם.

Now, Shlomo grasped only three thousand parables. But in truth, it is so up to the highest heights, without end: all of them are only on the level of a parable of the Primordial One of the world,

דהיינו אור א"ס ב"ה ממש שלמעלה מעלה מבחי' וגדר השתלשלות לא בבחי' ממלא ולא בבחינת סובב רק שהתורה נמשכה משם ע"י בחינת אותיות והמשכות.

that is, the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself, which is far above the level and bounds of the chain of descending worlds (hishtalshelus): neither on the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), nor on the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). Only, the Torah was drawn down from there by way of letters and drawings-down.

30 וע"ז ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] דוד הע"ה [העליו השלום] היה מחבר תורה של מעלה בהקב"ה. דהיינו שהמשיך אותיות התורה מאוא"ס [מאור אין סוף] ב"ה ממש.

Of this our Sages, of blessed memory, said: King David, peace be upon him, would join the Torah above with the Holy One, blessed be He. That is, he drew down the letters of the Torah from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself.

ועז"נ [ועל זה נאמר] אשר יעשה אתם האדם כו'. לעשות אותם. שעשיית התורה היא ע"י האדם. וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] מעלה אני עליכם כאלו עשאוני.

And of this it is said, "which man shall do," etc.: "to make them," for the making of the Torah is through man. And as our Sages, of blessed memory, said, "I account it to you as though you had made Me."

וזהו ותורה אור שהתורה מאירה אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש. אך אין אור התורה עולה בשם אור אלא ע"י נר מצוה:

And this is [the meaning of] "and the Torah is light": the Torah radiates the Infinite Light, blessed be He, itself. But the light of the Torah is called by the name "light" only through "a mitzvah is a lamp."

31 והענין שהארת אור הנר הוא ע"י שיש אויר סביב האור. משא"כ בלא אויר יכבה ולא יאיר כלל.

The explanation: the shining of the lamp's light comes about through there being air around the light; whereas without air it would go out and not shine at all.

ולכן אין כופין כלי ע"ג [על גבי] הנר בשבת שלא יכבה שמחמת כפיית הכלי מונע האויר שסביב האור.

Therefore one does not overturn a vessel over a lamp on Shabbos, lest it go out, for by overturning the vessel one blocks the air that is around the light.

32 והיינו כי האויר גורם להיות הארת אור הנר לפי שאויר הוא אותיות אור י' שהאויר הוא מקור האור.

That is, the air brings about the shining of the lamp's light because avir (air) is the letters of or (light) [and] yud, the air being the source of the light.

כי היו"ד שבהעלם אותיות אויר הוא העלם האור ובו ועל ידו נמשך ויוצא האור מההעלם אל הגילוי.

For the yud that is hidden within the letters of avir is the concealment of the light; and in it and through it the light is drawn and goes out from concealment into revelation.

33 והיינו כמו בחינת אותיות שלמעלה מהתורה ושם הוא שרש ומקור המצות שהן מושרשות ברצה"ע [ברצון העליון] ב"ה שלמעלה מהחכמה בחי' דאורייתא מחכמה נפקת.

And this is like the level of the letters that are above the Torah; and there is the root and source of the mitzvos, which are rooted in the supernal will, blessed be He, which is above Chochmah (wisdom), the level of "the Torah issues from Chochmah."

ולכן בעשיית המצות שהן בבחינת העלאה מלמטה למעלה למקורן ושרשן בחי' אוי"ר [אויר] אור י' גורם להאיר אור התורה

Therefore the doing of the mitzvos, which are an ascent from below to above, to their source and root, the level of avir, or [and] yud, causes the light of the Torah to shine,

כי כל המצות נק' בשם צדקה. כמ"ש וצדקה תהיה לנו כי נשמור לעשות את כל המצוה הזאת כו'.

for all the mitzvos are called by the name tzedakah, as it is written, "And it will be tzedakah for us, if we take care to do all this mitzvah," etc.

34 וצדקה לדלים ואביונים היא המשכה והשפעה להחיות רוח שפלים. וכך מעוררים למעלה בחי' המשכות להחיות רוח

And tzedakah to the poor and destitute is a drawing down and bestowal to revive the spirit of the lowly. And in this way, above, one arouses the level of drawings-down to revive the spirit

שפלים דקמיה כולא כלא חשיב והכל נק' שפלים ודלים אצלו ית'. וההמשכות וההשפעות הן הן אור התורה. כי אור ושפע הכל א'.

of the lowly, for "before Him all is considered as nothing," and all are called lowly and poor in relation to Him, may He be blessed. And these drawings-down and bestowals are themselves the light of the Torah, for light and flow are all one.

35 וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו רק צ"ל תורה וגמ"ח [וגמילות חסדים]

And this is what our Sages, of blessed memory, said: "Whoever says, 'I have nothing but Torah,' does not have even Torah." Rather, there must be Torah and deeds of kindness (gemilus chasadim),

כי בלא גמ"ח [גמילות חסדים] זו צדקה אין אור התורה מאיר לו. וזהו אפי' [אפילו] תורה אין לו.

for without deeds of kindness, which is tzedakah, the light of the Torah does not shine for him. And this is [the meaning of] "does not have even Torah."

פי' שאין התורה שייכה ומתייחסת אליו רק התורה היא בחי' אותיות הנ"ל. וזהו אמשיך רוח ואייתי רוח.

That is, the Torah does not belong and relate to him; rather, the Torah is the level of the letters mentioned above. And this is [the meaning of] "it draws spirit and brings spirit."

פי' רוח היינו בחינת אוי"ר [אויר] הנ"ל ומתחלה אמשיך מקור בחי' אותיות. ואח"כ אייתי וממשיך המשכת אור א"ס ב"ה בחכמה ראשית גילוי האותיות להיות התורה אור:

That is, "spirit" (ruach) is the level of avir mentioned above: first "it draws" the source, the level of letters; and afterward "it brings," drawing down the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, into Chochmah (wisdom), the beginning of the revelation of the letters, so that the Torah be light.

36 ובזה יובן ענין מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל כי מזוזה היא בחי' העלאה ממטה למעלה כמו בחי' המצות.

With this, the matter of "the mezuzah on the right and the Chanukah lamp on the left" will be understood. For the mezuzah is the level of ascent from below to above, like the level of the mitzvos.

וענין המזוזה הוא שכותבין פ' שמע והיה אם שמוע שכתוב שם אחד ואהבת בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך בחי' העלאה.

And the matter of the mezuzah is that one writes the passages of Shema and VeHayah Im Shamoa, in which is written "One," and "And you shall love with all your heart, and with all your soul, and with all your might": the level of ascent.

37 וקובעין בפתח הבית להעלות הבית וכל אשר בו כל רכושו וקנינו בכל התיבות להיות בטלים לאהבת ה' בכל מאדך בכל ממונך.

And it is affixed at the entrance of the house, to raise up the house and all that is in it, all his property and possessions in all the chests, so that they be nullified to the love of G-d: "with all your might," with all your money.

ולכן קובעין המזוזה בימין כי וימינו תחבקני כאדם החובק את חבירו שמקרבו אצלו כך נמשך ימין מקרבת להעלות אליו יתי כל הבא לקרב אליו יתי.

Therefore the mezuzah is affixed on the right, for "and His right hand embraces me," like a person who embraces his friend, drawing him close to himself; so too there is drawn down "the right that draws near," to raise up to Him, may He be blessed, everyone who comes to draw near to Him, may He be blessed.

אבל נ"ח הוא המשכת אור התורה. כי היונים רצו להשכיחם תורתך ולכן הוא משמאל. כי מימינו אש דת למו שהתורה נמשלה לאש כנודע.

But the Chanukah lamp is the drawing down of the light of the Torah, for the Greeks sought "to make them forget Your Torah"; therefore it is on the left. For "from His right hand, a fiery law for them": the Torah is likened to fire, as is known.

38 ובפרט שעיקר מצות נ"ח להאיר בחוץ ברה"ר [ברשות הרבים] ובחי' רבים היינו טורא דפרודא מבחי' ז' אומות שגם שם יאיר אור ה' וקדושתו שלא יהא העלם והסתר

And especially since the main mitzvah of the Chanukah lamp is to shine outside, in the public domain (reshus harabim, "the domain of the many"); and the level of "the many" is the mountain of separation (tura difruda), from the level of the seven nations: that there too the light of G-d and His holiness should shine, so that there be no concealment and hiding,

כמו שהיה בימי חשמונאי שרצו היונים להשכיחם תורתך. וכשגברה מלכות בית חשמונאי תקנו להמשיך אור התורה גם במקום הרבים טורי דפרודא:

as there was in the days of the Hasmoneans, when the Greeks sought "to make them forget Your Torah." And when the kingdom of the Hasmonean house prevailed, they instituted the drawing down of the light of the Torah also into the place of the many, the mountains of separation.

39 והנה שרש הז' אומות רישיה דעשו בעטפא דיצחק שהוא מבחי' גבורות שהן בחי' שמאל. אך הגורם להיות המשכת נר חנוכה בשמאל

Now, the root of the seven nations is "the head of Eisav in the bosom of Yitzchak," which is from the level of Gevuros (restraint), which are the level of the left. But what causes the drawing down of the Chanukah lamp on the left

היינו בחי' המזוזה שבימין שהיא בחי' ההעלאה שע"י העלאה זו נעשה בחי' ההמשכה הנ"ל ונמשך גם במקום החשך בחינת טורי דפרודא.

is the level of the mezuzah on the right, which is the level of ascent: through this ascent the drawing down mentioned above comes about, and it is drawn down also into the place of darkness, the level of the mountains of separation.

כי עיקר הדבר הוא להיות החשך דוקא מאיר דהיינו בחי' אתהפכא חשוכא לנהורא. וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] (סוטה מ"ט) עלמא אמאי קא מקיים אאיש"ר [אאמן יהא שמיה רבא] דאגדתא.

For the main thing is that the darkness itself should shine, that is, the level of "darkness turned into light." And this is what our Sages, of blessed memory, said (Sotah 49): "On what does the world endure? On the 'Amen, may His great Name be blessed' of the Aggadah."

כי אגדתא הוא בחי' תרגום שכל התלמוד הוא בל' [בלשון] תרגום. ותרגום הוא בחי' אחוריים דקדושה כנודע.

For the Aggadah is the level of Targum, since the whole Talmud is in the language of Targum; and Targum is the level of the back (achorayim) of holiness, as is known.

וכשנמשך להיות שמיה רבא מברך ונמשך גם בבחי' תרגום שהוא בבחי' אחוריים אזי אתהפכא חשוכא לנהורא וזהו עיקר קיום העולם:

And when it is drawn down so that "His great Name be blessed," and it is drawn down also into the level of Targum, which is on the level of the back, then darkness is turned into light; and this is the essence of the world's endurance.

TORAH OHR • PARSHAS MIKEITZ • MAAMAR 16

ביאור על הנ"ל

An Explanation of the Above

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of what is mentioned above.

2 ביאור הדברים על ענין נ"ח משמאל ומזוזה מימין. הנה המצות הן מלמטה למעלה והתורה מלמעלה למטה.

An explanation of the words concerning the matter of "the Chanukah lamp on the left and the mezuzah on the right." Now, the mitzvos are from below to above, and the Torah is from above to below.

והיחוד שביניהם הוא כמשל העומד למעלה ורוצה להתקרב עם העומד למטה זה עולה בסולם וזה יורד עד שנפגשין זה בזה.

And the union between them is like the analogy of one who stands above and wishes to draw close to one who stands below: this one climbs the ladder and that one descends, until they meet each other.

3 וביאור הענין הנה כתיב כל אשר חפץ ה' עשה. וכתיב בדבר ה' שמים נעשו.

And the explanation of the matter: it is written, "Whatever G-d desired, He has done," and it is written, "By the word of G-d the heavens were made."

והענין שהחומר נברא בדבר ה' והתמונה והציור באיזה אופן שנברא הוא מחפץ ה' מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית.

The matter is that the substance was created by the word of G-d, while the shape and the form, [that is,] the manner in which it was created, is from the desire of G-d: "How many are Your works, G-d! You have made them all with wisdom."

שבחי' החכמה היא בחי' גבורות. דהיינו התחלקות לעשות כל ציור וכל תמונה לכל הפרטים למיניהם.

For the level of Chochmah (wisdom) is the level of Gevuros (restraint), that is, division: to make every form and every shape, for all the particulars according to their kinds.

4 ושרש החכמה למעלה הוא בחי' בוצינא דקרדוניתא קו המדה מדוד משחת' [משחתא]. מי מדד בשעלו מים כו'. והגילוי הוא בחכמה דאצי' אור אבא ושם מה רבו מעשיך שרבו מאד פרטיים רבים.

And the root of Chochmah (wisdom) above is the level of Botzina deKardinusa, the line of measure, measuring out the measurement: "Who measured the waters in the hollow of His hand," etc. And the revelation is in the Chochmah of the World of Atzilus (Emanation), the light of Abba (the Father); and there [is] "How many are Your works," for they are very many, many particulars.

אך שהיו כלולים בחכמה וכמשל השכל הגשמי שתופס ומקיף הרבה ענינים בבת אחת וברגע אחת וכדי להוציא מהעלם אל הגילוי צריך לפרט בדבורים רבים ושונים בשעה ושתים.

Only, they were included in Chochmah, as in the analogy of the physical intellect, which grasps and encompasses many matters all at once, in a single moment; and to bring [them] out from concealment into revelation, one must spell them out in many and varied words, over an hour or two.

כך בחכמה כלולים מה רבו מעשיך בכל ציור וכל תמונה ונפרטו בע"מ [בעשרה מאמרות] שנברא העולם. אך המאמרות הן עשרה בלבד כי לא נפרט הכל בדבור רק דרך כלל ולא דרך פרט:

So too, in Chochmah are included [all of] "How many are Your works," in every form and every shape, and they were spelled out in the ten utterances by which the world was created. However, the utterances are only ten, because not everything was spelled out in speech, only in a general way and not in detail.

5 והטעם כי מה שנפרט בדבור הוא בכדי להיות בחי' יש כי מבחי' חכמה דאצי' לא היה יכול להיות בחי' יש ואפי' [ואפילו] מה שנתלבש בז"א שהוא בחי' הוי"ה הכל נק' בחי' א"ס דאיהו וחיוהי חד.

And the reason is that what was spelled out in speech [was] in order for there to be the level of yesh (existence), for from the level of the Chochmah (wisdom) of the World of Atzilus (Emanation) there could not be the level of yesh; and even what was enclothed in Z'eir Anpin (the emotive attributes), which is the level of Havayah, is all called the level of the Infinite One (Ein Sof), for "He and His life-forces are one."

6 ולא היה יכול להיות בחי' פירוד רק במל' דאצי' בדבר מלך שלטון. והיינו ע"י כי מל' דאצי' נעשה עתיק דבריאה וכו'.

And there could not be the level of separateness except in the Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation), through "the word of a king [that] rules." And this is through [the fact] that the Malchus of Atzilus becomes the Atik of the World of Beriah (Creation), and so on.

אך מ"מ בחי' הוי"ה מושל בבחי' מל' להיות בטול היש וכענין וצבא השמים לך משתחוים דהיינו בחי' בטול המלאכים בכלות הנפש.

Nevertheless, the level of Havayah rules over the level of Malchus, so that there be the self-nullification (bittul) of the yesh, as in the matter of "and the host of heaven bow down to You," that is, the level of the bittul of the angels, in the expiry of the soul.

והשמש והירח משתחוים אפי' [אפילו] בגופם שסובבים והולכים ובטול זה הוא ע"י כל אשר חפץ הוי"ה שבחי' חפץ זה מתלבש בחכמה דאצי' וחכמה דאצי' מתלבשת בחכמה דמל' דאצי' המתלבשת בבי"ע

And the sun and the moon bow down even with their bodies, in that they go around and around. And this bittul comes through "whatever Havayah desired," for this level of desire is enclothed in the Chochmah (wisdom) of Atzilus, and the Chochmah of Atzilus is enclothed in the Chochmah of the Malchus of Atzilus, which is enclothed in [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah,

כי גבוה מעל גבוה שומר. וכל מה שלמטה מקבל ממה שלמעלה הימנו עד רום המעלות.

for "One higher than the high watches over [him]." And everything that is below receives from what is above it, up to the very highest of heights.

(ואפי' [ואפילו] הפילסופים מודים בזה רק שאין משיגים רק עשר בחי' התחתונות ח' גלגלים וגלגל היומי.

(And even the philosophers concede this, except that they comprehend only the ten lower levels: eight spheres and the daily sphere.

וע' בפרדס שער ששי ספ"ג [סוף פרק ג'] וכבר הסכימו החוקרים כו' וגלגל השכל העשירי כו' ויותר מזה אין משיגים אבל יכול להיות גם לפי דעתם שיש למעלה מהם ג"כ)

See Pardes, Sha'ar 6, end of chapter 3: "The investigators have already agreed," etc., "and the tenth sphere, of the intellect," etc.; and beyond this they do not comprehend. But it is possible, even according to their own opinion, that there is also [something] above them.)

רק העכו"ם [העובדי כוכבים ומזלות] אומרים מאחר שכבר נשתלשל בהעלם אחר העלם בבחי' שם אלקים המצמצם כו' מוכרח להיות נשאר כך

Only, the worshipers of stars and constellations say that since it has already come down, concealment after concealment, through the level of the Name Elokim, which contracts, etc., it must necessarily remain so.

אבל כי אני ידעתי (אני בחי' מל' וכנ"י [וכנסת ישראל]) כי גדול הוי"ה ששם הוי"ה מושל על כל בחי' אלקים משא"כ פרעה אמר לא ידעתי את הוי"ה שלא ידע רק שם אלקים.

But "For I know" ("I" is the level of Malchus and the Community of Israel) "that Havayah is great," for the Name Havayah rules over every level of Elokim. Whereas Pharaoh said, "I do not know Havayah," for he knew only the Name Elokim.

ואמר עזב ה' את הארץ (ובאמת לא בדעת ידבר כמ"ש בתניא ח"ב [חלק ב'] שהרי נס של בריאת שמים וארץ גדול מנס של קי"ס [קריעת ים סוף] כו' ע"ש) ולכן אומרים איה אלקיהם.

And he said, "G-d has forsaken the earth" (but in truth, he speaks without knowledge, as is written in Tanya, Part II, for the miracle of the creation of heaven and earth is greater than the miracle of the splitting of the Red Sea, etc.; see there). And therefore they say, "Where is their G-d?"

אבל באמת כל אשר חפץ הוי"ה עשה. שזהו ענין יחוד שם הוי"ה עם שם אלקים ויחוד קוב"ה [קודשא בריך הוא] ושכינתיה שיחוד זה היינו בחי' המשכה שנמשך שם הוי"ה ומשתלב בשם אלקים להיות בטול היש כו'.

But in truth, "Whatever Havayah desired, He has done." For this is the matter of the union of the Name Havayah with the Name Elokim, and the union of the Holy One, blessed be He, and His Shechinah (Divine Presence); for this union is the level of drawing down, in which the Name Havayah is drawn down and interwoven in the Name Elokim, so that there be the bittul of the yesh, etc.

7 והנה בבחי' יחוד זה והמשכה זו יש ב' דרכים. הא' ששם הוי"ה יורד למטה לבחי' אלקים ונק' שילוב הוי"ה באלקים.

Now, in this union and this drawing down there are two ways. The first: that the Name Havayah descends below, to the level of Elokim, and this is called the interweaving of Havayah within Elokim.

ואז האל"ף קודם לי' ששם אלקים מלביש את שם הוי"ה. ושם הוי"ה מלובש בתוכו. והב' ששם אלקים עולה למעלה.

And then the alef comes before the yud, for the Name Elokim enclothes the Name Havayah, and the Name Havayah is enclothed within it. And the second: that the Name Elokim ascends above

ונכלל בשם הוי"ה ואזי היו"ד קודם לאל"ף כו' והנה היתרון והמעלה הוא כששם אלקים עולה למעלה כי כשהשם של הוי"ה יורד לבחי' שם אלקים להתלבש בו

and is included in the Name Havayah, and then the yud comes before the alef, etc. Now, the advantage and the superiority is when the Name Elokim ascends above; for when the Name of Havayah descends to the level of the Name Elokim to be enclothed in it,

הנה הוא ע"י כמה צמצומים להיות התלבשות בבחי' יש אבל כשהשם אלקים עולה ונכלל בבחי' הוי"ה ה"ז [הרי זה] עולה לבחי' אין כו':

this is through many contractions (tzimtzumim), so that there be an enclothement in the level of yesh (existence); but when the Name Elokim ascends and is included in the level of Havayah, it thereby rises to the level of ayin (nothingness), etc.

8 והנה נר מצוה הוא בחי' העלאה. ותורה אור הוא בחי' המשכה וביאור הענין הוא בהקדים להבין ענין האותיות. והוא כי האותיות היוצאות בה' מוצאות הפה.

Now, "a mitzvah is a lamp" is the level of ascent, and "the Torah is light" is the level of drawing down. And the explanation of the matter is by first understanding the matter of the letters. It is that the letters go forth through the five articulation points of the mouth:

אחה"ע מן הגרון כו'. אין המוצאות עושים ומפעילים את האותיות כמו כנור המנגן שמוציא הקול ע"י האדם המנגן שאז נולד ונתהוה הקול ונגון.

the letters alef, ches, hei, ayin from the throat, etc. [Yet] the articulation points do not make and produce the letters, as a harp being played brings forth the sound through the person playing it, at which point the sound and the melody are born and come into being.

אבל האותיות שבה' מוצאות הפה אינו כן אלא שהאותיות כבר היו בנפש שכל נפש מליאה אותיות ובבואם להי' מוצאות הפה הם המניעים את המוצאות ולא מתנועעים ע"י המוצאות.

But with the letters of the five articulation points of the mouth it is not so; rather, the letters were already in the soul, for every soul is full of letters. And when they come to the five articulation points of the mouth, they are what move the articulation points, and they are not moved by the articulation points.

9 והנה יש כמה בחי' אותיות. אותיו' [אותיות] המחשבה ואותיו' [ואותיות] הדבור. אותיות המחשבה בבינה ואותיות הדיבור במל' ובחי' דבור שלמעל' [שלמעלה] הוא בבחי' המחשבה למטה

Now, there are several levels of letters: the letters of thought and the letters of speech. The letters of thought are in Binah (understanding), and the letters of speech are in Malchus (sovereignty). And the level of the speech that is above is on the level of the thought that is below,

שהוא דבור המלאכי' [המלאכים] וקרא זא"ז [זה אל זה / זה את זה] וגבוה מעל גבוה שמקבלי' [שמקבלים] דין מן דין עד רום המעלות מה שלמטה הוא בבחי' מחשבה נק' לגבי שלמעלה בחי' דבור ובחי' מחשבה שלמעלה יותר נעלמה.

which is the speech of the angels, "and one called to the other." And [so] "One higher than the high," for they receive one from another, up to the very highest of heights: what is on the level of thought below is called, relative to what is above, the level of speech, and the level of thought that is above is more hidden.

10 והנה שרש גלוי האותיות הוא בחכמה ויהי האדם לנפש חיה. בחי' חיה היא בחכמה. אך אין זה רק בבחי' גלוי

Now, the root of the revelation of the letters is in Chochmah (wisdom): "and man became a living soul (nefesh chayah)"; the level of Chayah is in Chochmah. But this is only on the level of revelation,

אבל שרשם הנעלם הוא למעלה מעלה בבחי' כתר כמ"ש בזוהר אינון כתרין עילאין כו' ונחתא כ"ף מעל כורסייא דיקריה כו'

whereas their hidden root is far, far above, in the level of Keser (the Crown), as is written in the Zohar: "They are supernal crowns," etc., and "the kaf descended from upon His Throne of Glory," etc.

כי מהות האותיות אינן בחי' שכל רק הם למעלה מן השכל שא"א להשיג בשכל מהות האותיות ומוצאן במבטא אב"ג שהם יוצאות מכלי השכל.

For the essence of the letters is not the level of intellect; rather, they are above the intellect, for it is impossible to grasp with the intellect the essence of the letters and their source in the pronunciation of alef, beis, gimmel — that they issue from the vessels of the intellect.

רק עיקרם נלקחים מבחי' שלמעלה מהשכל והן נעשות בחי' לבוש להשכל להשכיל כל דבר בכל לשון מע' לשון.

Rather, they are taken principally from the level that is above the intellect, and they become the level of a garment for the intellect, to understand every matter in every language of the seventy languages.

שכל דבר שכל אינו נתפס אלא באותיות אבל אין האותיות מהות השכל ועצמותו אלא בחי' לבושו כנודע שהשכל מתלבש לפעמים באותיות אלו.

For every matter of intellect is grasped only in letters; but the letters are not the essence of the intellect and its very self, but rather the level of its garment, as is known that the intellect is enclothed sometimes in these letters

11 ולפעמים באותיות אלו. כמו דבור התוספות והר"ן [והרבינו נסים] שמלבישים כל א' השכל באותיות אחרים ונלקחים מלמעלה מן השכל רק שאין מתגלים אלא בשכל.

and sometimes in those letters, like the words of Tosafos and of the Ran, each of whom clothes the intellect in different letters. And [the letters] are taken from above the intellect, except that they are revealed only in the intellect.

והמשל בזה כח ההולדה שבמוח שנתהווה באדם אחרי היותו בן י"ג או ט' (סנהדרין רפ"ח)

And the analogy for this is the power of procreation that is in the brain, which comes into being in a person after he is thirteen years old, or nine (Sanhedrin, beginning of chapter 8).

ואף שכבר הי' [היה] לו מוחין בשלימות מ"מ כח ההולדה לא נגמר עד היותו בן י"ג או ט' וגמר כח זה תלוי במאכל אשר יאכל.

And although he already had his intellect (mochin) complete, nevertheless the power of procreation was not completed until he was thirteen, or nine; and the completion of this power depends on the food that he eats.

וכנודע ממה שאין מאכילין את הכה"ג [הכהן גדול] בעיוה"כ [בערב יום הכפורים] דברים שמרבי' הזרע. שיש מאכלים מרבים הזרע. ויש מאכלים ממעיטים.

As is known from [the law] that the High Priest is not fed, on the eve of Yom Kippur, things that increase seed: for there are foods that increase seed, and there are foods that decrease [it].

12 והנה במאכלים ההם עצמן אין בהם כח ההולדה רק כשבאים להמוח. והמוח מתחזק על ידם אזי נתהוה ונגמר כח ההולדה.

Now, in those foods themselves there is no power of procreation; only when they come to the brain, and the brain is strengthened by them, then the power of procreation comes into being and is completed.

כך האותיו' [האותיות] באים מלמעלה מהשכל שאינו נתפס באותיות כלל. ומ"מ כשבאים לבחי' השכל נעשה גילוי השכל ע"י אותיות.

So too, the letters come from above the intellect, [from a level] that is not grasped in letters at all; and nevertheless, when they come to the level of the intellect, the revelation of the intellect comes about through letters.

13 ולכן אמרו על מט"ט [מטטרון] שקושר כתרי' [כתרים / כתרין] לקונו מתפלותיהם של ישראל. והענין כי אותיות התפלה עולות למעלה ע"י המלאכים כנודע שכמה מלאכים ממונים בכל היכל לקבל התפלות. ואיתא בזוהר שהמלאך נשיק לה.

Therefore they said of Metatron that he binds crowns for his Maker from the prayers of Israel. The matter is that the letters of prayer ascend above by means of the angels, as is known that several angels are appointed in every chamber (heichal) to receive the prayers. And it is stated in the Zohar that the angel kisses it.

14 וביאור ענין זה הוא כמו הנושק עד"מ מכניס רוחו והבלו בדבר שנושק. כך המלאך מכניס רוחו והבלו באותיות

The explanation of this matter: just as, by way of analogy, one who kisses puts his breath and his vapor into the thing that he kisses, so the angel puts his breath and his vapor into the letters

התפלה להעלותם מבחי' דבור האדם לבחי' דבור המלאכי' [המלאכים] שהיא בחי' מחשב' שלמט' [שלמטה] וכך עולה התפלה למעל' [למעלה / למעלת] מעולם ועד עולם.

of the prayer, to raise them from the level of the speech of man to the level of the speech of the angels, which is the level of the thought that is below. And so the prayer ascends above, from world to world,

עד עולם העליון שם הוא מט"ט [מטטרון] שעושה בחי' כתר זה. פי' שמעלה האותיו' [האותיות] עד מקורן ושרשן שהוא בכתר.

up to the highest world; there is Metatron, who makes this level of a crown. That is to say, he raises the letters up to their source and root, which is in Keser (the Crown).

15 והיינו כדי להמשיך אותיות כי התפלה היא יהי רצון שיהי' [שיהיה] המשכת רצון אחר מבתחלה שנמשך בחכ' [בחכמה] וחכמה היא בחי' דין.

And this is in order to draw down letters; for prayer is "May it be [Your] will," that there be a drawing down of a will other than [the one that was there] at first, which was drawn into Chochmah (wisdom); and Chochmah is the level of judgment.

וכן התורה דמחכ' [דמחכמה] נפקת מימינו אש דת למו שהיא בחי' אש וגבורות וע"פ התורה אין יסורים בלא עון. אבל בכתר שם הם רחמים פשוטים ונושא עון כו' ומשם נמשך אותיות חדשות כו':

And so too the Torah, which "emerges from Chochmah": "from His right hand, a fiery law for them," which is the level of fire and Gevuros (restraint); and according to the Torah, there is no suffering without sin. But in Keser (the Crown), there is simple compassion, and "He bears iniquity," etc.; and from there new letters are drawn down, etc.

16 והנה ככל הענין הזה באותיות כך הוא בבחי' המצות כי נר מצוה. והענין שאין אור הנר מאיר אלא כשיש אויר סביב האור

Now, just as this whole matter is with the letters, so it is with the level of the mitzvos, for "a mitzvah is a lamp." The matter is that the light of the lamp shines only when there is air around the light;

משא"כ כשאין שם אויר יכבה ולא יאיר כלל והנה האויר הוא בבחי' אותיות. כי הרי רואין שיסוד האויר הוא תחת יסוד האש.

whereas when there is no air there, it goes out and does not shine at all. Now, the air is on the level of letters. For we see that the element of air is beneath the element of fire.

17 ואעפ"כ [ואף על פי כן] הרי יש בו דקות הרבה מיסוד האש. והטעם כי האויר אע"פ [אף על פי] שהוא למטה מיסוד האש. מ"מ שרשו הוא למעלה.

And even so, there is in it much more refinement than [in] the element of fire. And the reason is that although air is below the element of fire, nevertheless its root is above.

וביאור הדבר כי הנה יעקב אמר מה נורא. ולכן מה שאומרים הגדול הגבור והנורא. נורא הוא מדתו של יעקב.

The explanation of the matter: Yaakov said, "How awesome!" Therefore, when we say "the great, the mighty and the awesome," "awesome" is the attribute of Yaakov.

18 ולכאורה לא שייך בחי' נורא ליעקב כ"א לפחד יצחק. אלא לפי שיעקב היה הממוצע בין האבות.

Seemingly, the level of "awesome" does not pertain to Yaakov, but only to "the Fear of Yitzchak." But [it does,] because Yaakov was the intermediary between the Patriarchs.

ונודע שא"א שיחוברו ב' הפכים עד שיערה רוח מלמעלה משניהם. כענין עושה שלום במרומיו כו'.

And it is known that it is impossible for two opposites to be joined until a spirit from above both of them is poured down, as in the matter of "He makes peace in His heights," etc.

19 ולכן מאחר שיעקב היה המחבר לכך היה בו גילוי בחי' נורא שהוא למעלה משניהם. וכך הוא בבחי' אויר שהדקות הוא לפי שהוא בחי' ממוצע שהוא בקו האמצעי חח"ן [חכמה חסד נצח] מימין. ובג"ה [ובינה גבורה הוד] משמאל.

Therefore, since Yaakov was the one who joins [them], there was in him the revelation of the level of "awesome," which is above both of them. And so it is with the level of air: [its] refinement is because it is the level of the intermediary, which is in the middle line — Chochmah (wisdom), Chesed (kindness) and Netzach (victory) on the right, and Binah (understanding), Gevurah (restraint) and Hod (splendor) on the left,

20 וכדת"י [וכדעת תפארת יסוד] באמצע הוא בחי' אויר שהוא בחי' ז"א שהוא בקו הממוצע בחי' [ת"ת [תפארת]] ולכן נק' אויר אור יו"ד.

and Keser (the Crown), Daas (knowledge), Tiferes (beauty) and Yesod (foundation) in the middle — this is the level of air, which is the level of Z'eir Anpin (the emotive attributes), which is in the intermediate line, the level of [Tiferes]. Therefore avir (air) is called or (light) [with a] yud.

שהיו"ד הוא בחי' העלם של האור שמוריד וממשיך להיות האור מאיר. כמו האותיות שהן בבחי' ההעלם.

For the yud is the level of the concealment of the light, which brings down and draws down, so that the light shines — like the letters, which are on the level of concealment.

21 ובהן ועל ידן נתפס השכל ובא לידי גילוי כי א"א לכל שכל בלי אותיות כנ"ל.

And in them and through them the intellect is grasped and comes to revelation, for no intellect is possible without letters, as explained above.

כך האויר שהוא בבחי' העלם בו ועל ידו נתפס האור להאיר לבא לידי גילוי. וזהו כי נר מצוה ותורה אור.

So too the air, which is on the level of concealment: in it and through it the light is grasped, to shine [and] to come to revelation. And this is [the meaning of] "For a mitzvah is a lamp, and the Torah is light."

שע"י נר מצוה נעשה התורה אור כי המצות עולות עד הכתר ששם שרש המצות תר"ך עמודי אור עמוד שמחבר מעלה למטה.

For through "a mitzvah is a lamp," the Torah becomes light; for the mitzvos ascend up to Keser (the Crown), where the root of the mitzvos is: the six hundred and twenty pillars of light, a pillar that joins above to below.

22 וכענין יעקב חבל נחלתו כשמתנועע החבל למטה כו'. וכך ע"י המצות שהן במלי' עולות בכתר ונמשך משם בחי' אותיות חדשים דהיינו תוס' [תוספת] אור להיות אור התורה מאיר. כי הנה התורה נקראת משל הקדמוני.

As in the matter of "Yaakov is the rope of His inheritance": when the rope moves below, etc. And so, through the mitzvos, which are in Malchus (sovereignty) [and] ascend to Keser (the Crown), there is drawn down from there the level of new letters, that is, additional light, so that the light of the Torah shines. For the Torah is called "the parable of the Ancient One."

23 וענין המשל הוא כמ"ש וידבר שלשת אלפים משל. כי הנה חכמת שלמה היא חכמה תתאה שהיא בחי' מלי' דאצי'.

And the matter of the parable is as it is written, "And he spoke three thousand parables." For the wisdom of Shlomo is the lower Chochmah (wisdom), which is the level of the Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation);

והיינו בחי' מלי' המאירה בבי"ע כי מלי' דאצי' עצמה היא רוה"ק [רוח הקודש] ונו"ה [ונצח והוד] דאצי' היא בחי' נבואה ובאצילות איהו וחיוהי חד.

that is, the level of Malchus as it shines in [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah. For the Malchus of Atzilus itself is the holy spirit (ruach hakodesh), and Netzach (victory) and Hod (splendor) of Atzilus are the level of prophecy; and in Atzilus, "He and His life-forces are one."

ולכן יש ס"ר פירושים על כל פסוק מד"ת [מדברי תורה] ונבואה. וגם משלי ושה"ש [ושיר השירים] שאמר שלמה ברוה"ק [ברוח הקודש] הן במלי' דאצילות עצמה למעלה מחכמת שלמה

Therefore there are six hundred thousand interpretations of every verse of the words of Torah and of prophecy. And also Proverbs and the Song of Songs, which Shlomo said with the holy spirit, are in the Malchus of Atzilus itself, above the wisdom of Shlomo;

אבל מה שנתן חכמה לשלמה היא בחי' חכמה תתאה דבריאה ובחכמה זו דיבר על כל דבר מד"ת [מדברי תורה] שלשת אלפים משל

but that which [G-d] gave as wisdom to Shlomo is the level of the lower Chochmah of [the World of] Beriah (Creation), and with this wisdom he spoke, on every matter of the words of Torah, three thousand parables,

דהיינו רוחניות שבד"ת [שבדברי תורה] מכל הג' עולמות בי"ע (שכל מה שיש למטה יש למעלה כנודע מאתרוג שלמטה שמעורר למעלה שדוקא אתרוג ולא תפוח.

that is, the spirituality within the words of Torah, from all three worlds, Beriah, Yetzirah and Asiyah (for everything that exists below exists above, as is known from the esrog below, which arouses above — specifically an esrog and not an apple.

ולקרב אל השכל הוא כמו דבר גשמי המצוייר בדמיון האדם. אך דמיון מחשבת האדם אינה פועלת כלום. אבל למעלה כי לא מחשבותי כו')

And to bring [this] close to the intellect, it is like a physical thing that is pictured in a person's imagination; except that the imagination of a person's thought accomplishes nothing, but above, "For My thoughts are not [your thoughts]," etc.)

שהשיג ממדרגה התחתונה דעשיה עד מדרגה הראשונה שבבריאה. וכל עולם יש בו י"ס [י' ספירות] וי' כלול מי' עד אלף וזהו שלשת אלפים.

[This is] what he comprehended: from the lowest rung of Asiyah up to the first rung in Beriah. And each world has in it ten Sefiros, and [each] ten is comprised of ten, up to a thousand; and this is three thousand.

אבל באצי' דאיהו וחיוהי חד לא השיג. אבל באמת גם התורה דאצי' היא בחי' משל לגבי המאציל העליון ב"ה.

But in Atzilus, where "He and His life-forces are one," he did not comprehend. But in truth, even the Torah of Atzilus is the level of a parable relative to the Supernal Emanator, blessed be He.

דאוריית' [דאורייתא] מתקשרא בקוב"ה [בקודשא בריך הוא] כמו דישראל מתקשראן באוריית' שאין להם ערך לגבי התורה אלא דמתקשראן בה.

For "the Torah is bound to the Holy One, blessed be He," just as "Israel are bound to the Torah," for they bear no comparison to the Torah, except that they are bound to it.

24 וכך התורה מתקשראת בקוב"ה [בקודשא בריך הוא] כו'. וכדי שיומשך ויתפשט אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה המאציל בהתורה הוא ע"י נר מצוה

So too the Torah is bound to the Holy One, blessed be He, etc. And in order that the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, the Emanator, be drawn down and spread forth into the Torah, it is through "a mitzvah is a lamp,"

שהיא בחי' אוי"ר [אויר] אור י' שהמצות הן בחי' העלאה כמו קרבנות שנעשו מן הבהמות להיות אשה ריח ניחוח.

which is the level of avir (air), or (light) [with a] yud. For the mitzvos are the level of ascent, like the offerings that were made from animals to become "a fire-offering, a pleasing fragrance."

וכן תפלין של קלף מעור הבהמות. וציצית של צמר. והרי זו בחי' העלאה מדבר גשמי להיות התכללות ברוחניות אק"ב [אשר קדשנו במצותיו]

And likewise tefillin, of parchment from the hide of animals, and tzitzis of wool. And this is the level of ascent from a physical thing, so that there be inclusion in the spirituality of "Who has sanctified us with His commandments."

(וגם הם המשכות אך מפני שנעשות ע"י מעשה האדם בפו"מ [בפועל ממש] הרי הן העלאות שהאדם מעלה ומקשר אותן לאוא"ס [לאור אין סוף] הנמשך בתוכן משא"כ התורה היא המשכה לבדה קורא בתורה שקורא וממשיך מה שכבר היה כאדם הקורא לחברו כו')

(And they are also drawings-down; but because they are done through the action of a person, in actual deed, they are ascents, which the person raises and binds to the Infinite Light (Or Ein Sof) that is drawn into them. Whereas the Torah is drawing down alone: one who reads (kore) the Torah calls and draws down what already was, like a person who calls his fellow, etc.)

וע"י העלאה זו נעשה המשכת התורה. וזהו יהא שמו הגדול מבורך כי יש שם הוי"ה בחי' מל' כי הוי"ה הוא ז"א ושמו של הוי"ה

And through this ascent the drawing down of the Torah comes about. And this is [the meaning of] "May His great Name be blessed": for there is the Name of Havayah, the level of Malchus (sovereignty) — for Havayah is Z'eir Anpin (the emotive attributes), and the Name of Havayah,

דהיינו הגילוי הוא במל' ושם הגדול הוא בכתר (ופעם אמרו בזוהר דהיינו בבינה והכל א' כי התגלות עתיק בבינה) דהיינו מל' דא"ק [דאדם קדמון]

that is, the revelation, is in Malchus — and the great Name is in Keser (and once it is said in the Zohar [that it] is in Binah; and it is all one, for the revelation of Atik is in Binah), that is, the Malchus of Adam Kadmon (Primordial Man).

ולכן אומרים מברך לעלם בלשון יחיד שהוא עולם האצי' שהוא רה"י [רשות היחיד] דאיהו וחיוהי חד לפי ששם הגדול הוא למעלה מהאצילות ונמשך באצי' וזהו הקב"ה מנענע בראשו.

Therefore we say "blessed le'alam (for the world)" in the singular, which is the World of Atzilus (Emanation), which is the private domain (reshus hayachid), for "He and His life-forces are one"; because the great Name is above Atzilus and is drawn down into Atzilus. And this is [the meaning of] "the Holy One, blessed be He, nods His head."

פי' בבחי' כתר שמנענע וממשיך למטה אך דוקא באיש"ר [באמן יהא שמיה רבא] דאגדתא כי אגדה היא בחי' חכמה שרוב סודות התורה גנוזין בה כמ"ש האריז"ל [האר"י זכרונו לברכה].

That is to say, in the level of Keser (the Crown), which He moves and draws down below. But [this is] specifically with the "Amen, yehei shmei rabba" of the Aggadah, for Aggadah is the level of Chochmah (wisdom), in which most of the secrets of the Torah are hidden, as the Arizal wrote.

25 ואיש"ר [ואמן יהא שמיה רבא] אומרים בצבור שאז דוקא מנענע בכל בחי' ראשו משא"כ אחד העוסק בתורה אע"פ [אף על פי] שהקב"ה קורא ושונה כנגדו מ"מ אין המשכה זו רק בחלק נפשו אבל בצבור ממשיכים בחי' כללות כו'.

And "Amen, yehei shmei rabba" is said in a congregation, for only then does He move every level of His head. Whereas one individual who occupies himself with Torah — although the Holy One, blessed be He, reads and studies opposite him — nevertheless this drawing down is only in the portion of his soul; but in a congregation they draw down the level of the collective whole, etc.

26 ובזה יובן ענין נ"ח משמאל ומזוזה מימין. מזוזה הוא בחי' המצות שהמזוזה היא בחי' העלא' [העלאת / העלאה].

With this, the matter of "the Chanukah lamp on the left and the mezuzah on the right" will be understood. The mezuzah is the level of the mitzvos, for the mezuzah is the level of ascent.

שבית האדם וכל מה שבתוכו בטל להי' אחד שכותבין במזוזה אחד ואהבת. כי בכל לבבך הוא בחי' התפלה בלב.

For a person's house and everything in it is nullified to G-d, [who is] One, for in the mezuzah we write "One" [and] "And you shall love." For "with all your heart" is the level of prayer in the heart.

27 ובכל נפשך היא בחי' התורה לקשר מחשבה במחשבה ודבור בדבור. ודברי אשר שמתי בפיך. ובכל מאדך היא המזוזה שהיא בסוף ביתו עם כל הרכוש שבתוכו.

"With all your soul" is the level of Torah, to bind thought with thought and speech with speech, and "My words that I have placed in your mouth"; and "with all your might" is the mezuzah, which is at the edge of his house, with all the possessions within it.

ועי"ז נ"ח משמאל היא תורה אור שהיונים רצו להשכיחם תורתך ותקנו להניחה על פתח הבית מבחוץ לר"ה [לראש השנה].

And through this [comes] the Chanukah lamp on the left, which is "the Torah is light," for the Greeks sought "to make them forget Your Torah"; and [the Sages] instituted that it be placed at the entrance of the house, on the outside, toward the public domain.

כי המל' נק' פתח הבית שמשמש כניסה ויציאה וכך כתיב בזאת יבא אהרן אל הקדש כו'. וביציאתה לבי"ע הנה מל' בכל משלה.

For Malchus (sovereignty) is called the entrance of the house, which serves for entering and leaving; and so it is written, "With this shall Aaron come into the Sanctuary," etc. And in its going out to Beriah, Yetzirah and Asiyah, "His sovereignty rules over all."

וצריך להמשיך גם שם בטורי דפרודא. על הרי בתר בחי' אור התורה והיא משמאל בחי' גבורות וזה היה בזמן בית שני כו':

And it is necessary to draw down even there, into "the mountains of separation" — "upon the mountains of Bether" — the level of the light of the Torah. And it is on the left, the level of Gevuros (restraint); and this was in the time of the Second Temple, etc.

TORAH OHR • PARSHAS VAYIGASH • MAAMAR 1

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני וגו׳

“And Yehudah approached him”

◇

1 ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני וגו׳. הנה כתיב קורות בתינו ארזים וגו׳. והנה י״ל [יש לומר] ההפרש בין המשכן לבית עולמים שהמשכן הי׳ [היה] מארזים

“And Yehudah approached him and said, ‘Please (bi), my lord,’” etc. Now, it is written, “The beams of our houses are cedars,” etc. Now, one must understand the difference between the Mishkan and the Eternal House (Beis Olamim): that the Mishkan was of cedars,

כמ״ש עצי שטים עומדים והמכסה הי׳ [היה] מיריעות עזים ועורות אילים ועורות תחשים כו׳ והבהמ״ק [והבית המקדש] הי׳ [היה] מאבנים ועפר דוקא

as it is written, “acacia wood, standing,” and the covering was of curtains of goats’ [hair] and of rams’ skins and tachash skins, etc.; while the Beis HaMikdash was of stones and earth specifically

(שאסור לעשות בו עץ בולט ואכסדראות של עץ כמ״ש הרמב״ם [הרבי משה בן מימון] פ״א מהל׳ [מהלכות / מהלכה] בית הבחירה וע׳ בס׳ החינוך מצוה תצ״ב) רק שהיו כלונסאות של ארז בתקרת האולם כו׳

(for it is forbidden to make in it protruding wood or porticoes of wood, as the Rambam writes in chapter 1 of the Laws of the Chosen House; and see Sefer HaChinuch, mitzvah 492), except that there were cedar beams in the ceiling of the Ulam (the Hall), etc.

וצ״ל זה מפני מה במשכן היו הארזים עיקר בבנין והעפר הי׳ [היה] רק בקרקע המשכן למטה.

And this must be understood: why in the Mishkan were the cedars the main part of the structure, and the earth only in the floor of the Mishkan, below?

ובמקדש נהפוך הוא שהיו האבנים והעפר העיקר שאפי׳ [שאפילו] הגג הי׳ [היה] מהן ולא היו עצים רק כלונסאות של ארז הנ״ל שהיו טפלים לעיקר הבנין.

And in the Mikdash it was the reverse: the stones and the earth were the main part, so that even the roof was of them, and there was no wood except the cedar beams mentioned above, which were secondary to the main structure.

2 והענין כי הנה ידוע שיש בכל עולם ד' בחי' דצח"מ [דומם צומח חי מדבר] והדומם הוא למטה במדרגה מצומח והצומח למטה מן החי כו'

The explanation is that, as is known, in every world there are four levels: inanimate, vegetative, animal and speaking (domem, tzomeach, chai, medaber). The inanimate is lower in rank than the vegetative, and the vegetative is lower than the animal, etc.

והעילוי שבכולם הוא בחי' המדבר ולכאורה תמוה דא"כ מפני מה הארץ דוקא תוציא צמחה שהצומח יהי' [יהיה] גדל ונולד ונמשך מעפר הארץ הלא הצומח הוא למעלה מהדומם שהוא העפר.

And the most elevated of them all is the level of the speaker. At first glance this is puzzling: if so, why is it specifically the earth that "brings forth its growth," so that the vegetative grows, is born and is drawn forth from the dust of the earth? Is not the vegetative above the inanimate, which is the dust?

אך הענין דלא ראי זה כראי זה שאע"פ [שאף על פי] שהדומם למטה במדרגה מן הצומח עכ"ז [עם כל זה] יש בו מעלה יתירה מצד שרשו שלמעלה מבחי' צומח וחי כו'.

But the explanation is that the quality of the one is not like the quality of the other: although the inanimate is lower in rank than the vegetative, it nevertheless has an added superiority by virtue of its root, which is above the level of the vegetative and the animal, etc.

דהנה ידוע מחלוקת התנאים בגמ' [בגמרא] (חגיגה יב.) חד אמר שמים קדמו לארץ כמ"ש בראשית ברא כו'

For the dispute of the Tannaim in the Gemara (Chagigah 12a) is well known: one says the heavens preceded the earth, as it is written, "In the beginning [G-d] created," etc.,

את השמים ואת הארץ וח"א [וחלק א'] ארץ קדמה כמ"ש ביום עשות כו' ארץ ושמים ואלו ואלו דא"ח [דברי אלקים חיים] שבמחשבה ארץ קדמה לשמים וכשברא ברא השמים תחלה.

"the heavens and the earth." And the other says the earth preceded, as it is written, "On the day [G-d] made," etc., "earth and heavens." And both these and those are the words of the living G-d: in thought the earth preceded the heavens, and when He created, He created the heavens first.

3 והענין כי סוף מעשה במח' תחלה פי' כי הארץ לפי שהיא סוף מעשה ע"כ שרשה במח' היא בבחי' תחלת המחשבה

The explanation is that "last in deed is first in thought." That is: because the earth is last in deed, therefore its root in thought is in the level of the beginning of thought,

אבל השמים שהם תחלת המעשה הם אחרוני׳ במחשבה כי זהו הכלל שהסוף מעשה עולה תחלה במחשבה ולכך הצומח למעלה מהדומם

whereas the heavens, which are first in deed, are last in thought. For this is the rule: what is last in deed arises first in thought. And therefore the vegetative is above the inanimate,

וכן החי למעלה מהצומח כו׳ שזהו כפי סדר ההשתלשלות דדצח״מ [דדומם צומח חי מדבר] בעולמות שבחי׳ הדומם ועפר הארץ הוא בחי׳ סוף מעשה וצומח וחי למעלה ממנו במדרגה

and likewise the animal is above the vegetative, etc., for this follows the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus) of inanimate, vegetative, animal and speaking in the worlds, in which the level of the inanimate and the dust of the earth is the level of "last in deed," and the vegetative and the animal are above it in rank.

והוא ענין שמים קדמו לארץ. ומ״מ מצד שרשן במחשבה הקדומה הרי ארץ דוקא קדמה לכולם במחשבה.

And this is the meaning of "the heavens preceded the earth." Nevertheless, from the aspect of their root in the Primordial Thought, it is specifically the earth that preceded them all in thought.

לכן דוקא בה יש הכח והיכולת להוציא צמחה מצד שרשה הנעלה ולכן הצומח והחי והמדבר כולם מקבלים ממנה כו׳:

Therefore it is specifically in it that there is the power and the ability to "bring forth its growth," by virtue of its exalted root; and therefore the vegetative, the animal and the speaking all receive from it, etc.

4 והנה במשכן לא היה נמצא עדיין תכלית השלימות שהיה רק דירת עראי של הקב״ה.

Now, in the Mishkan the ultimate perfection was not yet present, for it was only a temporary dwelling of the Holy One, blessed be He.

כמ״ש ואהיה מתהלך באהל ובמשכן כו׳. לכך נעשה כפי אופן סדר השתלשלות העולמות איך שנבראו כסדרן שבזה שמים קדמו לארץ.

As it is written, "And I have been moving about in a tent and in a Mishkan," etc. Therefore it was made according to the pattern of the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus), the way they were created in their sequence, in which the heavens preceded the earth.

5 ולכן כותלי המשכן היו מקרשים שהן בחי' צומח. ורק קרקע המשכן הי' [היה] מעפר. שזהו כמו שהוא בהשתלשלות שהצומח למעלה מן הדומם

Therefore the walls of the Mishkan were of boards, which are the level of the vegetative, and only the floor of the Mishkan was of earth. For this is as it is in the chain of descending worlds (hishtalshelus), where the vegetative is above the inanimate.

ולכן נעשו הקרשים מארזים שהארז גדל בגובה מאד שזהו בחי' העליונה שבצומח כו' למעלה מעלה מבחי' הדומם שאין בו תוספת וגידול כלל.

And therefore the boards were made of cedars, for the cedar grows very tall, which is the highest level within the vegetative, etc., far, far above the level of the inanimate, which has no addition or growth at all.

6 והמכסה על המשכן היה מיריעות ומעורות אילים ותחשים כו' שהוא בחינת החי שלמעלה במדרגה גם מבחי' הצומח.

And the covering over the Mishkan was of curtains and of rams' and tachash skins, etc., which is the level of the animal, which is higher in rank even than the level of the vegetative.

לפיכך היריעות שהם בחי' המקיפים שהיו פרושי' [פרושים] על כותלי המשכן היו מבחי' חי שהוא למעל' [למעלה / למעלת] מבחי' צומח שממנו נעשו כותלי המשכן.

Therefore the curtains, which are the level of the makifim (the encompassing) and were spread over the walls of the Mishkan, were from the level of the animal, which is above the level of the vegetative, from which the walls of the Mishkan were made.

נמצא שכ"ז [שכל זה] נעש' כפי סדר מעלת ומדרגת ההשתלשלות בהשתלשלותן ובריאותן מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה] שהוא בחי' שמים קדמו כו'. אבל במקדש היה נמצא בו תכלית השלימות כי היה דירת קבע של הקב"ה

It follows that all this was made according to the order of rank and level of the chain of descending worlds (hishtalshelus), as they descend and are created from above to below, which is the level of "the heavens preceded," etc. But in the Mikdash the ultimate perfection was present, for it was a permanent dwelling of the Holy One, blessed be He.

כמ"ש זאת מנוחתי עדי עד שהי' [שהיה] מעין עוה"ב [עולם הבא] מה שיהי' [שיהיה] באלף השביעי כשיהי' [כשיהיה] מנוחה לחיי העולמים שאז תתעלה הארץ עליונה שהיא בחי' מל' דאצי' להיות למעלה מכולם.

As it is written, "This is My resting place forever," for it was a foretaste of the World to Come, of what will be in the seventh millennium, when there will be "rest for life everlasting"; for then the supernal earth, which is the level of Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation), will be elevated to be above them all.

7 וכמ"ש אשת חיל עט"ב [עטרת בעלה] שתהי' [שתהיה] עטרת לע"ל [לעתיד לבוא] לז"א דאצילות. והיינו מצד שרשה שעלתה במחשבה הקדומה תחלה ארץ קדמה לשמים.

And as it is written, "A woman of valor is the crown of her husband": in the Time to Come she will be a crown to Z'eir Anpin (the emotive attributes) of Atzilus. And this is by virtue of her root, which arose first in the Primordial Thought: "the earth preceded the heavens."

לכן אף בבהמ"ק [בבית המקדש] שהי' [שהיה] מעין עוה"ב [עולם הבא] נעשה עיקר הבית מאבנים ועפר שהם בחי' דומם שאף הגג והמעזיבה שהיא בחי' המקיף נעשה מאבנים ועפר

Therefore, even in the Beis HaMikdash, which was a foretaste of the World to Come, the main part of the House was made of stones and earth, which are the level of the inanimate, so that even the roof and the roof-plaster (ma'azivah), which is the level of the makif (the encompassing), were made of stones and earth,

ולא מארזים שהוא כפי מה שיהיה לע"ל [לעתיד לבוא] שבחי' ארץ קדמה א"ח [אשת חיל] עט"ב [עטרת בעלה] מצד שרשה כו'

and not of cedars. This is in keeping with what will be in the Time to Come, when the level of "the earth preceded" [will be] "a woman of valor, the crown of her husband," by virtue of her root, etc.

רק שכלונסאות של ארז שהיה בהתקרה הם היו בחי' תמכין לבד לעיקר התקרה הנעשה מבחי' דומם וכענין תמכין דאורייתא. (ועמ"ש במ"א ע"פ מחר חדש במ"ש יהונתן לדוד ואנכי אהיה לך למשנה כו'):

Only, the cedar beams that were in the ceiling were merely the level of supports (tamchin) for the main ceiling, which was made from the level of the inanimate, like the concept of "the supporters of the Torah" (tamchin de'Oraisa). (And see what is written elsewhere, on the verse "Tomorrow is the New Moon," on what Yehonasan said to David, "and I will be second to you," etc.)

8 והנה נראה בעליל ג"כ בחי' זו שיש בהארץ מעלה יתירה והוא בחי' הבטול שיש בה שהיא מדרס תחת כפות רגלי הכל משא"כ הצומח שגדלים בגובה והתנשאות כו'.

Now, this quality too is plainly visible: the earth has an added superiority, namely the self-nullification (bittul) that is in it, for it is trodden beneath the soles of everyone's feet; which is not so with the vegetative, which grows in height and elevation, etc.

ובטול זה נמשך מצד שרשה הנעלה במחשבה שהמחשבה היא בחי' חשב מ"ה [מה] שהוא תכלית הבטול כמ"ש מרע"ה [משה רבינו עליו השלום] ונחנו מ"ה [מה].

And this self-nullification is drawn from its exalted root in thought, for thought (machshavah) is the level of chashav mah, which is the ultimate self-nullification, as Moshe Rabbeinu, peace be upon him, said, "And what (mah) are we?"

ומשם נמשך ומתלבש בחי' הבטול בארץ ומצד זה תתעלה לע"ל [לעתיד לבוא] להיות עט"ב [עטרת בעלה] לכן היה בהמ"ק [בית המקדש] מאבנים דוקא

And from there the quality of self-nullification is drawn down and enclothed in the earth, and because of this it will be elevated in the Time to Come to be "the crown of her husband." Therefore the Beis HaMikdash was of stones specifically.

(וכמ"ש ג"כ במ"א ע"פ מזמור שיר חנוכת הבית דלכך אמרו בגמרא על כורש שהחמיץ במה שחזר וצוה לערב בחי' צומח בבהמ"ק [בבית המקדש] נדבכין די אבן גלל תלתא ונדבך די אע חדת כו' כי צ"ל כולו באבנים דוקא מטעם הנ"ל.

(As is also written elsewhere, on the verse "A psalm, a song for the dedication of the House": this is why they said in the Gemara about Koresh (Cyrus) that he soured, in that he went back and commanded to mix the level of the vegetative into the Beis HaMikdash, "three rows of great stones and a row of new wood," etc. For it had to be entirely of stones specifically, for the reason stated above.

ובתפלה הוא בחי' השתחואות שבשמ"ע [שבשמונה עשרה] קול דממה דקה. בחי' דומם ואותיות התפלה הם בחינת דומם)

And in prayer, this is the level of the bowings in the Shemoneh Esreh, "a still, small voice" (kol demamah dakah), the level of the inanimate (domem); and the letters of prayer are the level of the inanimate.)

משא״כ בהמשכן שנעשה כפי סדר ההשתלשלות דעכשיו שבחי׳ צומח למעלה מהדומם שמים קדמו כו׳ לכן היו הכותלי׳ [הכותלים] מעצי שטים והעפר היה בקרקע המשכן וכנ״ל:

This is not so with the Mishkan, which was made according to the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus) as it is now, in which the level of the vegetative is above the inanimate, "the heavens preceded," etc. Therefore the walls were of acacia wood, and the earth was in the floor of the Mishkan, as stated above.

9 והנה זהו ג״כ ענין יוסף ויהודה. שהוא ג״כ בחי׳ ומדרגת שמים וארץ ובחי׳ צומח ודומם כו׳.

Now, this is also the matter of Yosef and Yehudah, which is likewise the level and rank of the heavens and the earth, and the level of the vegetative and the inanimate, etc.

כי יוסף לשון תוספת ורבוי שמתוסף והולך בהגדלה והגבהה למעלה והוא ענין בחי׳ צומח ובפרט בחי׳ הארז שגדל והולך למעלה מעלה ברום המעלות.

For "Yosef" is a term of addition (tosefes) and increase, of what keeps on adding, growing larger and rising higher. This is the matter of the level of the vegetative, and in particular the level of the cedar, which keeps on growing higher and higher, to the loftiest heights.

וכמ״ש צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה (והיינו בחי׳ ז״א דאצי׳ שנק׳ צומח לגבי המל׳ שנק׳ דומם כמ״ש במ״א באריכות שהמדות יש בהם צמיחה וגידול אבל האותיות הן בחי׳ דומם כו׳ ובמדות יש בחי׳ קטנות וגדלות.

As it is written, "The tzaddik will flourish like a palm tree; like a cedar in Lebanon he will grow tall." (That is, the level of Z'eir Anpin of Atzilus, which is called "vegetative" in relation to Malchus, which is called "inanimate," as is written elsewhere at length: that the emotive attributes (middos) have sprouting and growth, but the letters are the level of the inanimate, etc. And in the emotive attributes there are the levels of smallness (katnus) and greatness (gadlus).

וזהו בחי׳ עץ ארז ואזוב שהאזוב הוא בחי׳ הקטנות והארז בחי׳ הגדלות כו׳. וז״ש [וזהו שכתוב] כארז בלבנון ישגה כו׳ ויוסף בפרט הוא בחי׳ יסוד שעולה עד הדעת ודעת עולה עד הכתר כו׳. וכשמבריח מעלה מעלה נק׳ ארז בלבנון כו׳)

And this is the level of "cedar wood and hyssop": the hyssop is the level of smallness and the cedar the level of greatness, etc. And this is [the meaning of] what is written, "like a cedar in Lebanon he will grow tall," etc. And Yosef in particular is the level of Yesod (foundation), which rises up to Daas (knowledge), and Daas rises up to Keser (the Crown), etc. And when it extends higher and higher, it is called "a cedar in Lebanon," etc.)

ויהודה הוא בחי' ארץ מל' דאצילות שהיא בחי' הדומם דאצי'. ולכן יהודה ל' [לשון] הודאה ובטול שהדומם יש בו בחי' הבטול ביותר כנ"ל:

And Yehudah is the level of "earth," Malchus of Atzilus, which is the level of the inanimate of Atzilus. Therefore "Yehudah" is a term of acknowledgment (hoda'ah) and self-nullification, for the inanimate has the quality of self-nullification most of all, as stated above.

10 והנה בסדר ההשתלשלות עתה יוסף הוא למעלה מיהודה שהרי המל' מקבלת שפעה וחיותה מן הז"א

Now, in the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus) as it is now, Yosef is above Yehudah, for Malchus receives her flow and her life-force from Z'eir Anpin.

ולכן יוסף היה המלך במצרים שהוא בחי' צומח בחי' גידול והתנשאות והוא היה המשביר והמשפיע לכולם.

And therefore Yosef was the king in Egypt, for he is the level of the vegetative, the level of growth and elevation; and he was the provider of grain and the one who bestowed upon all.

11 ויהודה הוא המקבל. וז"ש [וזהו שכתוב] ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני. פי' שבו יומשך השפע מיוסף הצדיק וכמבואר בזוהר דויגש היינו תקרובתא עלמא בעלמא.

And Yehudah is the recipient. And this is [the meaning of] what is written, "And Yehudah approached him and said, 'In me (bi), my lord.'" This means that in him the flow from Yosef the tzaddik will be drawn down. And as is explained in the Zohar, "vayigash" (he approached) means "the drawing near of world to world."

דהיינו עלמא תתאה בחי' מל' מתייחדת ונגשת לגבי עלמא עלאה בחי' ז"א לקבל השפע כו'.

That is, the lower world, the level of Malchus, unites with and approaches the upper world, the level of Z'eir Anpin, to receive the flow, etc.

וזהו ע"ד שהיה במשכן הצומח למעלה מהדומם כנ"ל. אבל לע"ל [לעתיד לבוא] יתעלה יהודה להיות למעלה מבחי' יוסף כמ"ש א"ח [אשת חיל] עט"ב [עטרת בעלה] מצד שרשו שעלה במחשבה תחלה כנ"ל.

And this is like what was in the Mishkan, where the vegetative was above the inanimate, as stated above. But in the Time to Come Yehudah will be elevated to be above the level of Yosef, as it is written, "A woman of valor is the crown of her husband," by virtue of his root, which arose first in thought, as stated above.

כי הנה מחשבה הוא חשב מ"ה [שם מ"ה] דהיינו תכלית הבטול שהוא בחי' חכ' [חכמה] דאצי' כח מ"ה [מה].

For thought (machshavah) is chashav mah, that is, the ultimate self-nullification, which is the level of Chochmah (wisdom) of Atzilus, koach mah (the power of "what").

12 והנה אבא יסד ברתא כי ח"ע [חכמה עילאה] נק' ירא' עלאה. וח"ת [וחכמה תתאה] שהיא המל' היא יראה תתא' [תתאה] וזהו אבא יסד ברתא שמבחי' יראה עלא' [עלאה] דחכ' [דחכמה] נמשכ' [נמשכת] המל' יראה תתאה.

Now, "Abba (the Father) founded the Daughter." For the higher Chochmah is called "higher awe" (yirah ila'ah), and the lower Chochmah, which is Malchus, is "lower awe" (yirah tata'ah). And this is "Abba founded the Daughter": from the level of the higher awe of Chochmah, Malchus, the lower awe, is drawn forth.

ולע"ל [ולעתיד לבוא] תתעלה בחי' יראה תתאה ביראה עלאה מקורה ע"כ תהי' [תהיה] אז עט"ב [עטרת בעלה] כי הבטול הוא למעלה במדרגה מאהוי"ר [מאהבה ויראה] דמדות הנמשכי' [הנמשכים / הנמשכין] מבחי' חו"ג [חסד וגבורה] דז"א.

And in the Time to Come the level of lower awe will be elevated into the higher awe, its source; therefore she will then be "the crown of her husband." For self-nullification is higher in rank than the love and awe of the emotive attributes, which are drawn from the level of Chesed (kindness) and Gevurah (restraint) of Z'eir Anpin.

ולכך גם עכשיו יש בהארץ בחי' הבטול יותר וכנ"ל. ובחי' בטול דיראה עלאה היא בחינת ומדרגת משרע"ה [משה רבינו עליו השלום] ונחנו מה כו'

And therefore even now the earth has more of the quality of self-nullification, as stated above. And the level of the self-nullification of higher awe is the level and rank of Moshe Rabbeinu, peace be upon him: "And what are we?" etc.

(וע' לקמן ע"פ יהודה אתה ומ"ש ע"פ מאמר הזהר פ' אמור ע"פ וגם אמנה אחותי בת אבי כו' מענין בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה. ועמש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] פ' בראשית ד"ה להבין הטעם שנשתנה יצירת):

(And see below, on the verse "Yehudah, you…," and what is written on the statement of the Zohar in Parshas Emor, on the verse "And indeed she is my sister, the daughter of my father," etc., on the matter of "With Chochmah He founded the earth; He established the heavens with understanding (tevunah)." And see what is written above in Parshas Bereishis, in the discourse beginning "To understand the reason why the formation of … was different.")

13 וזהו מ"ש בהפטרה דפ' ויגש קח לך עץ אחד וכתוב עליו ליהודה כו' ולקח עץ אחד וכתוב עליו ליוסף עץ אפרים כו' וקרב אותם אחד אל אחד כו'

And this is [the meaning of] what is written in the Haftorah of Parshas Vayigash: "Take for yourself one stick (etz) and write upon it, 'For Yehudah,'" etc., "and take one stick and write upon it, 'For Yosef, the stick of Ephraim,'" etc., "and bring them near, one to the other," etc.

הנה אני לוקח את עץ יוסף כו' ונתתי אותם עליו את עץ יהודה כו'. עד ועבדי דוד מלך עליהם.

"Behold, I am taking the stick of Yosef," etc., "and I will place them upon it, with the stick of Yehudah," etc., up to "And My servant David will be king over them."

פי' כי עתה יוסף הוא למעלה מיהודה שהוא נמשל לארז אשר גדל בגובה ומתוסף והולך.

The explanation: now, Yosef is above Yehudah, for he is likened to the cedar, which grows tall and keeps on increasing.

כך יוסף אליו שייכים עשרת השבטים. כמ"ש שם ושבטי ישראל חביריו נמצא הוא מרובה בשבטים יותר מיהודה.

So too Yosef: to him belong the ten tribes, as it is written there, "and the tribes of Israel, his companions." It follows that he is more abundant in tribes than Yehudah.

שע"ש [שעל שם] זה נק' יוסף כי הוא הדעת עליון כו'. אך לעתיד לבא כשיתחברו שניהם יוסף ויהודה ביחד בתכלית היחוד האמיתי

For it is on account of this that he is called Yosef, for he is the supernal Daas, etc. But in the Time to Come, when the two of them, Yosef and Yehudah, will be joined together in the ultimate true unity,

דהיינו מ"ש ויגש אליו יהודה וכמ"ש (איוב מ"א) אחד באחד יגשו וזה יהיה לע"ל [לעתיד לבוא] אז יתעלה יהודה למעלה מיוסף כנ"ל ע"פ א"ח [אשת חיל] עט"ב [עטרת בעלה].

which is [the meaning of] what is written, "And Yehudah approached him," and as it is written (Job 41), "One with another they approach" — and this will be in the Time to Come — then Yehudah will be elevated above Yosef, as stated above on "A woman of valor is the crown of her husband."

ולכן אז ועבדי דוד מלך על כל ישראל. וז״ש [וזהו שכתוב] ולא יכול יוסף להתאפק כו׳ בהתודע יוסף אל אחיו דהיינו שנתחברו יוסף ויהודה בתכלית החבור והיחוד למיהוי אחד באחד כו׳.

And therefore then "My servant David [will be] king over all Israel." And this is [the meaning of] what is written, "And Yosef could not restrain himself," etc., "when Yosef made himself known to his brothers": that is, Yosef and Yehudah were joined in the ultimate bond and unity, to be one with one, etc.

(וע׳ ע״פ והיה מספר בנ״י [בני ישראל] כו׳ בענין ונקבצו בני יהודה ובני ישראל יחדו ושמו להם ראש אחד כו׳. וע׳ בדרוש ברכת הזמון בענין שדהע״ה [שדוד המלך עליו השלום] יברך על כוס יין המשומר שלע״ל [שלעתיד לבוא] כו׳ וע׳ ע״פ מחר חדש בענין יהונתן ודוד:)

(And see on the verse "And the number of the Children of Israel shall be," etc., on the matter of "And the children of Yehudah and the children of Israel shall be gathered together, and they shall appoint for themselves one head," etc. And see the discourse on Birkas HaZimun, on the matter that King David, peace be upon him, will recite the blessing over the cup of the preserved wine in the Time to Come, etc. And see on the verse "Tomorrow is the New Moon," on the matter of Yehonasan and David.)

ובכל הנ״ל יובן ויבואר מ״ש בלקוטי הש״ס [הששה סדרים] מהאר״י [מהאלקי רבי יצחק] ז״ל [זכרונו לברכה / זכרונם לברכה] בביאור מארז״ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] בחלק (דק״ב סע״א [סוף עמוד א]) שתפשו הקב״ה לירבעם בן נבט ואמר לו חזור בך כו׳ א״ל [אמר ליה] מי בראש א״ל [אמר ליה] בן ישי בראש א״ל [אמר ליה] אי הכי לא בעינא.

And through all the above will be understood and explained what is written in Likkutei HaShas of the Arizal, of blessed memory, in explanation of the saying of our Sages, of blessed memory, in [the chapter] Chelek (folio 102, end of side a): that the Holy One, blessed be He, seized Yeravam ben Nevat and said to him, "Repent," etc. He said to Him, "Who will be at the head?" He said to him, "The son of Yishai will be at the head." He said to Him, "If so, I do not want [it]."

שהוא ממש הענין הנ״ל שהקב״ה רצה שירבעם יחזור בתשובה ואז יאיר בו מבחי׳ ומדרגת יוסף בחי׳ עץ אפרים כו׳.

This is exactly the matter stated above: the Holy One, blessed be He, wanted Yeravam to do teshuvah (return), and then there would shine in him from the level and rank of Yosef, the level of "the stick of Ephraim," etc.

14 וזהו אני ואתה ובן ישי נטייל בג"ע [בגן עדן] שיהי' [שיהיה] מאיר בהם א"ס ב"ה בהאר' [בהארה] רבה. וזהו אנ"י כו'

And this is [the meaning of] "I and you and the son of Yishai will stroll in Gan Eden": that the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, will shine in them with a great illumination. And this is "I" (Ani), etc.

א"ל [אמר ליה] מי בראש כי הוא רצה כמו שהיה עכשיו שבחינת ומדרגת יוסף הוא למעלה מבחי' יהודה לכך רצה הוא להיות בראש לגבי דוד

He said to Him, "Who will be at the head?" For he wanted [it to be] as it is now, when the level and rank of Yosef is above the level of Yehudah; therefore he wanted to be at the head in relation to David.

אבל הקב"ה אמר לו שלע"ל [שלעתיד לבוא] יתעלה יהודה לכן בן ישי בראש כו' א"ל [אמר ליה] אי הכי לא בעינא שלא היה בו בחי' בטול ושפלות זה.

But the Holy One, blessed be He, told him that in the Time to Come Yehudah will be elevated; therefore "the son of Yishai will be at the head," etc. He said to Him, "If so, I do not want [it]," for he did not have this quality of self-nullification and lowliness.

15 וזשארז"ל [וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] גסות הרוח שבירבעם טרדתו כו'. ומעין זה נתבאר ג"כ במ"א בענין המרגלים שלא היה בהם ג"כ שפלות זו לגבי

And this is what our Sages, of blessed memory, said: "The arrogance that was in Yeravam drove him away," etc. And something similar is also explained elsewhere concerning the spies, that they too did not have this lowliness in relation to

בחי' ארץ העליונה שדימו בעצמם שא"צ [שאין צריך / שאינו צריך] לזה להיותן מעלמא דדכורא כולם אנשים כו'. אבל יוסף הצדיק ויהודה יתחברו לע"ל [לעתיד לבוא] בתכלית היחוד למיהוי אחד באחד כנ"ל:

the level of the supernal earth, for they imagined that they had no need for this, since they were from the masculine world (alma dedechura), "all of them men," etc. But Yosef the tzaddik and Yehudah will be joined in the Time to Come in the ultimate unity, to be one with one, as stated above.

TORAH OHR • PARSHAS VAYIGASH • MAAMAR 2

וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים...

"And Yosef gathered up all the silver"

1 וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים ויבא יוסף את הכסף ביתה פרעה. הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] שלש מטמוניות הטמין יוסף. אחת נתגלה לקרח ואחת נגלה לאנטונינוס. ואחת גנוזה לצדיקים לע"ל [לעתיד לבוא].

"And Yosef gathered up all the silver that was found in the land of Egypt, and Yosef brought the silver into Pharaoh's house." Now, our Sages, of blessed memory, said: "Yosef hid away three treasures. One was revealed to Korach, and one was revealed to Antoninus, and one is stored away for the righteous in the Time to Come."

ולהבין זה הנה כתיב אור זרוע לצדיק וידוע דהיינו בחי' אור קדמאה דהוה נהיר מסייפי עלמא עד סייפי עלמא דגניז קוב"ה [קודשא בריך הוא] לצדיקייא.

To understand this: it is written, "Light is sown for the righteous," and it is known that this is the level of the primordial light (or kadma'ah), which shone from one end of the world to the other, which the Holy One, blessed be He, stored away for the righteous.

2 וענין הגניזה הזאת יובן דהנה בעבודת ה' ימצא ב' בחי' ומדרגות באהבת ה'. הא' הוא בחי' האהבה הנולדת ונמשכת מן ההתבוננות בגדולת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה כשיעמיק בשכלו ברוממות גדולתו יתי' יולד מזה התפעלות בתשוקה והתלהבות אליו יתי'

The meaning of this storing-away will be understood [as follows]. In the service of G-d there are found two aspects and levels in the love of G-d. The first is the level of the love that is born of, and drawn from, contemplation of the greatness of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He: when a person delves with his intellect into the exaltedness of His greatness, may He be blessed, there is born from this an arousal of longing and fervor toward Him, may He be blessed,

כי לפי שכלו יהולל איש שהמדות נמשכים אחר השכל וההתבוננות. אהבה זו היא בחי' הולדה חדשה שנמצאת מחדש ע"י השכל וההתבוננות.

for "A man is praised according to his intellect," since the emotive attributes (middos) follow the intellect and the contemplation. This love is in the category of a new birth, which comes into being anew through the intellect and the contemplation.

3 ויש בחי' ב' באהבה והוא הנק' אהבה מסותרת שהיא האהבה שיש בטבע תולדת הנפש האלקית שהיא חפצה בטבעה להתכלל באי"ס ב"ה שהוא מקורה ושרשה

And there is a second level in love, which is called the hidden love (ahavah mesuteres): the love that is in the inborn nature of the G-dly soul, which by its nature desires to be absorbed into the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, Who is its source and root.

אלא שהיא אצלו בחי' העלם והסתר גדול ויציאתה אל הגלוי הוא ע"י התבוננות כמ"ש בתניא ונמצא כשיוצאת אל הגלוי ע"י ההתבוננות אין זו הולדה חדשה מן השכל ממש שממנו נולדה האהבה

Except that in a person it is in a state of great concealment and hiddenness, and its coming out into revelation is through contemplation, as is written in Tanya. It follows that when it comes out into revelation through contemplation, this is not truly a new birth from the intellect, such that the love was born from it,

שהרי אהבה זו כבר היתה מתחלה בנפש' רק שהיתה בהעלם וע"י ההתבוננות יצתה מן ההעלם אל הגילוי.

for this love was already in his soul from the start, only it was concealed, and through the contemplation it came out of concealment into revelation.

4 וזהו ענין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] נכנס יין יצא סוד. פי' סוד הוא בחי' אהבה מוסתרת הנ"ל ויציאת' [ויציאתה] אל הגלוי הוא ע"י ההתבוננות הנק' בשם יין יינה של תורה כו'.

And this is the meaning of what our Sages, of blessed memory, said: "Wine enters, a secret goes out." The explanation: "secret" (sod) is the level of the hidden love mentioned above, and its going out into revelation is through contemplation, which is called by the name "wine," the wine of the Torah, etc.

ובאמת מעלת ומדרגת אהבה זו המסותרת היא גדולה ורבה מבחי' האהבה הנולדי' מהתבוננות הנ"ל. אף שזו היא הולדה חדשה וזו אינה התחדשות גמורה אעפ"כ [אף על פי כן] שרשה נעלה יותר כו'

And in truth, the virtue and rank of this hidden love is far greater than the level of the love born of the contemplation mentioned above. Although that one is a new birth, and this one is not a complete innovation, nevertheless its root is loftier, etc.

ואהבה הנולדה מהתבוננות היא למטה ממנה במדרגה רק שלא נשפלה כ"כ [כל כך] כמו אהבה הנ"ל המסותרת כו'

And the love born of contemplation is beneath it in rank, except that it has not been lowered as far as the hidden love mentioned above, etc.

(וכמ"ש בתניא שבחי' אהבה מסותרת כשיוצאה אל הגלוי נק' אה"ר [אהבה רבה] שלמעלה מאהבת עולם שמבחי' ההתבוננות כו' וע' מ"ש לקמן ע"פ חכלילי מענין אה"ר [אהבה רבה] ואה"ע [ואהבת עולם]).

(As is written in Tanya, that the hidden love, when it comes out into revelation, is called ahavah rabbah ("great love"), which is above ahavas olam ("everlasting love"), which comes from the level of contemplation, etc. And see what is written below, on [the verse] "Chachlili," concerning ahavah rabbah and ahavas olam.)

והנה בחי' ומדרגת יוסף הצדיק עליון הוא בחי' אה"ר [אהבה רבה] המסותרת שיש בכל נפש מישראל ששרשה גבוה מאד נעלה שזהו בחי' יוסף שהוא בחי' יסוד דהיינו בחי' י' סוד כו'.

Now, the level and rank of Yosef, the supernal tzaddik, is the level of the hidden ahavah rabbah that is in every soul of Israel, whose root is very high [and] exalted. For this is the level of Yosef, who is the level of Yesod (foundation), that is, the level of yud [and] sod (secret), etc.

וזהו פי' אור זרוע לצדיק שהוא בחי' אור קדמאה שגנזו לצדיקים. ואור קדמאה הוא בחי' אה"ר [אהבה רבה] הנ"ל שהיא למעלה מעלה מבחי' אה"ע [אהבת עולם] הנק' ג"כ אור

And this is the explanation of "Light is sown for the righteous": it is the level of the primordial light that He stored away for the righteous. And the primordial light is the level of the ahavah rabbah mentioned above, which is far, far above the level of ahavas olam, which is also called "light"

(כי אור הוא בחי' חסד ויש חסד עולם והוא בחי' האהבה הנמשכת מן השכל אבל אור קדמאה הוא בחי' אה"ר [אהבה רבה] שלמעלה מהשכל ונלקחה מבחי' ורב חסד וחסדי מאתך לא ימוש כו')

(for light is the level of Chesed (kindness), and there is chesed olam ("everlasting kindness"), which is the level of the love drawn from the intellect; but the primordial light is the level of ahavah rabbah, which is above the intellect and is taken from the level of "abundant in kindness" and "My kindness shall not depart from you," etc.)

אלא שגנזו לצדיקים בבחי' יוסף צ"ע [צדיק עליון] וממנו נזרע בכל א' מישראל בחי' אהבה הנ"ל אלא שהיא מסותרת בבחי' גניזה וסוד והעלם ונכנס יין יצא סוד כנ"ל:

But He stored it away for the righteous, in the level of Yosef, the supernal tzaddik, and from him the level of the love mentioned above is sown in every one of Israel; only it is hidden, in a state of storing-away, secrecy and concealment, and "wine enters, a secret goes out," as mentioned above.

5 ועפי"ז [ועל פי זה] יובן ג"כ מ"ש בזהר תרומה (דקס"ו ע"ב ודקס"ז ע"א) האי אור זרע לי' קוב"ה [קודשא בריך הוא] בגינתא דעדנוי ע"י דהאי צדיק דאיהו גננא דגינתא ונטל להאי אור וזרע ליה זריעה דקשוט כו'

And according to this, one will also understand what is written in the Zohar on Terumah (folio 166b and folio 167a): "This light the Holy One, blessed be He, sowed in His Garden of Eden, through this tzaddik who is the gardener of the garden; and he took this light and sowed it, a sowing of truth," etc.

ובגלותא גנתא לא עאל ביה גננא. וההוא אור דאיהו זרוע תדיר עביד איבין ומינין ומגרמיה אזדרע כקדמיתא.

"And in exile, the gardener does not enter the garden. And that light, which is sown, constantly produces fruits and kinds, and is sown of itself, as at first."

ופי' גנתא הוא בחי' המשכת הקו"ח [הקו וחוט] ממל' דא"ס שהוא ראשית הקו עד סיומו נק' הכל בחי' גנתא שהוא בחי' מל'.

And the meaning of "the garden": it is the level of the drawing-down of the kav (line of light) and the thread from the Malchus (sovereignty) of the Infinite One (Ein Sof), which is the beginning of the kav, until its end: all of it is called "the garden," which is the level of Malchus.

(ע' [עיין] במק"מ [במקדש מלך] בזהר פ' בא ד' ל"ה ע"א בשם הרח"ו [הרבי חיים ויטאל] בפי' בחד צדיק כו'. דזרע בגנתא כו' ע"ש)

(See Mikdash Melech on the Zohar, Parshas Bo, folio 35a, in the name of Rabbi Chaim Vital, on the explanation of "with one tzaddik," etc., "who sowed in the garden," etc. See there.)

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] מה הגן צריך לעדור ולהשקות ולזמור שהוא בחי' עבודת הבירורים שזה נעשה ע"י יוסף הצדיק.

And as our Sages, of blessed memory, said: "Just as the garden needs to be hoed, watered and pruned," which is the level of the service of refinement (birurim), and this is accomplished through Yosef the tzaddik.

והנה כמו בארץ הגשמית יש ב' מיני צמיחה הא' התבואות הנזרעים מדי שנה ועולים וצומחים.

Now, just as in the physical earth there are two kinds of growth: the first, the crops that are sown each year and come up and grow;

6 והב' הם הנק' ספיחין דהיינו מה שצומח מאיליה שלא נזרע עכשיו כלל אלא מן הזריעה שנפל בה מכבר כו'. והם הנק' ספיחא דארעא דמקיימי ארעא שעיקר קיום הארץ הוא ע"י הספיחין.

And the second are what are called sefichin (aftergrowth), that is, what grows by itself, which was not sown now at all, but [comes] from the sowing that fell into it earlier, etc. And these are what are called "the aftergrowth of the earth, which sustains the earth," for the main sustenance of the earth is through the aftergrowth.

7 וכך נמצא למעלה בארץ העליונה הנקרא גנתא ב' בחי' ומדרגות אלו דהיינו בחי' המשכות הנמשכות בה בבחי' זריעה

And so too, above, in the supernal earth that is called "the garden," these two aspects and levels are found: that is, the level of the flows that are drawn down into it in the manner of sowing,

כמ"ש אור זרוע כו' ויש בחי' שגדילים בה מבחי' ספיחין דהיינו ממה שנזרע כבר כו' והספיחים אף שאין זה ענין התהוות והמשכה חדשה ממש רק

as it is written, "Light is sown," etc.; and there is the level of what grows in it as aftergrowth, that is, from what was already sown, etc. And as for the aftergrowth, although this is not truly a matter of a new coming-into-being and a new flow, but only

שהוא בחי' גידול ממה שהיה בהעלם בהארץ עכ"ז [עם כל זה] יש בו מעלה יתירה ששרשו גבוה ביותר והוא כנ"ל בענין האהבה המסותרת כשיוצאת אל הגלוי הגם שאינו התהוות חדשה

a growth from what was concealed in the earth, nevertheless it has an extra virtue, in that its root is exceedingly high. And this is as [explained] above concerning the hidden love when it comes out into revelation: although it is not a new coming-into-being

כמו האהבה הנולדה מההתבוננות עכ"ז [עם כל זה] שרשה גבוה יותר כו' ובחי' גלוי אהבה המסותרת זהו ענין הספיחים שהארץ מוציאה צמחה מעצמה.

like the love born of contemplation, nevertheless its root is higher, etc. And the revelation of the hidden love is the matter of the aftergrowth, which the earth brings forth as its growth by itself.

ומגרמיה אזדרע דהיינו מאותה האהבה שנזרע בה כבר שהיתה מסותרת כו' וזהו בחי' אור זרוע כו'

And "it is sown of itself": that is, from that very love that was already sown in it, which was hidden, etc. And this is the level of "Light is sown," etc.

(שנזרע כבר בנפש האלקית אבל האהבה הנולדת ונמשכת מההתבוננות הנק' אהבת עולם הוא כמשל הזריעה שזורעים עכשיו מחדש)

(Which was already sown in the G-dly soul; but the love that is born of and drawn from contemplation, called ahavas olam, is, in the analogy, like the sowing that is sown now, anew.)

וכל זריעות אהבות אלו הכל הוא מבחי' יוסף הצדיק שנק' גננא דגנתא שממנו נמשך האור בבחי' מל' הנק' גנתא (שהוא מקור נש"י [נשמות ישראל]):

And all the sowings of these loves, all of it is from the level of Yosef the tzaddik, who is called "the gardener of the garden," from whom the light is drawn into the level of Malchus (sovereignty), which is called "the garden" (which is the source of the souls of Israel).

8 וזהו ענין וילקט יוסף את כל הכסף כו' שהוא בחי' חסדים שכולם נמשכים בבחינת יוסף הצדיק וכנ"ל בענין אור קדמאה דגנזי' [דגנזיה] לצדיקים

And this is the meaning of "And Yosef gathered up all the silver," etc.: it is the level of the chasadim (kindnesses), all of which are drawn in the level of Yosef the tzaddik, as [explained] above concerning the primordial light, which He stored away for the righteous,

שהוא נמשך בבחי' יוסף הנק' צ"ע [צריך עיון] והוא גננא דגנתא שממנו נמשך בחי' אהבה מסותרת הנ"ל בכ"א [בכל אחד / בכל אחת] מישראל.

which is drawn in the level of Yosef, who is called the supernal tzaddik; and he is "the gardener of the garden," from whom the level of the hidden love mentioned above is drawn into every one of Israel.

וזהו ויבא ביתה פרעה הוא בחי' המלכות הנק' גנתא ועלמא דאתגליא שהוא מקור נש"י [נשמות ישראל]. וזהו ענין שלש מטמוניות הטמין יוסף כו'.

And this is "and he brought [it] into Pharaoh's house": this is the level of Malchus (sovereignty), which is called "the garden" and "the revealed world" (alma d'isgalya), which is the source of the souls of Israel. And this is the meaning of "Yosef hid away three treasures," etc.

דהנה ידוע בכתבי האר"י [האלקי רבי יצחק] ז"ל [זכרונו לברכה / זכרונם לברכה] שהחסד (מה"ח [מהי חסדים] הנמשכים בז"א והחסד שבת"ת [שבתפארת]) מתחלק לג' פרקין היינו השליש העליון הוא בבחי' העלם והסתר ונק' חסדים מכוסים וב' שלישי' [שלישיות / שלישים] מתגלין.

For it is known from the writings of the Arizal, of blessed memory, that Chesed (of the five chasadim that are drawn into Z'eir Anpin, and the Chesed that is in Tiferes) is divided into three joints (perakin): that is, the upper third is in a state of concealment and hiddenness and is called "covered chasadim" (chasadim mechusim), and two thirds are revealed.

והיינו ענין ג' מטמוניות הנ"ל ששנים נתגלו שהם ב' שלישים המתגלים. והשליש עליון שהוא בחינת חב"ד [חכמה בינה ודעת] שבו הוא מכוסה ונעלם ויתגלה לצדיקים לע"ל [לעתיד לבוא]

And this is the meaning of the three treasures mentioned above, of which two were revealed: these are the two thirds that are revealed. And the upper third, which is the level of the Chochmah, Binah and Daas within it, is covered and hidden, and will be revealed to the righteous in the Time to Come,

וכמ"ש אור זרוע לצדיק והיינו ענין בחי' אור קדמאה שגנזו לצדיקים כו' וכל זה הטמין יוסף שהוא בחינת יסוד שבו נמשכים החסדים הנ"ל.

as it is written, "Light is sown for the righteous." And this is the matter of the level of the primordial light that He stored away for the righteous, etc. And all this Yosef hid away, for he is the level of Yesod (foundation), in which the chasadim mentioned above are drawn.

וכנודע לי"ח (אפ"ל [אפשר לומר] ג"כ דחסדים מכוסים ומגולים הם בחי' אה"ר [אהבה רבה] ואה"ע [ואהבת עולם] הנ"ל. וזהו וילקט יוסף את כל הכסף הן חסדים המכוסים הן המגולים.

And [this is] as is known to those versed in the hidden wisdom (yod'ei chen). (It can also be said that the covered and revealed chasadim are the levels of ahavah rabbah and ahavas olam mentioned above. And this is "And Yosef gathered up all the silver": both the covered chasadim and the revealed ones.

והכל הביא ביתה פרעה שמתגלים ביחוד זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא]. עוד י"ל [יש לומר] פרעה לי' [לשון] פריעה שע"י פריעה מתגלים ג' פרקי החסד כנז' [כנזכר] בע"ח [בעץ חיים] והכל א'. ועמ"ש בזהר בלק) (די ר"ד)

And he brought it all into Pharaoh's house, for they are revealed in the union of Z'eir Anpin and Nukva (the feminine / Malchus). It can further be said: "Pharaoh" (Paroh) is a term of periah (uncovering), for through periah the three joints of Chesed are revealed, as mentioned in Etz Chaim; and it is all one.) And see what is written in the Zohar on Balak (folio 204),

בענין בקר דיוסף דלשם מבואר ג"כ דאור קדמאה הנ"ל נמשך בבחי' יוסף ודוד אתקין לי' חופאה

concerning the "morning of Yosef," for there it is also explained that the primordial light mentioned above is drawn in the level of Yosef, and David prepared a canopy for it,

כמ"ש בקר אערך לך ואצפה. והוא ענין וילקט יוסף את הכסף ויבא ביתה פרעה והמ"י [והמשכיל יבין].

as it is written, "In the morning I will set [it] in order for You, and I will watch." And this is the meaning of "And Yosef gathered up the silver, and he brought [it] into Pharaoh's house." And one who understands will understand.

ועמ"ש במ"א ע"פ וימינך מקרב חיקך כלה דהענין שיתגלו החסדים מכיסויים יסוד דאימא כו'. ואפ"ל [ואפשר לומר] ג"כ דפי' כסף הנמצא באמ"צ [בארץ מצרים] הם חסדים מכוסים ובארץ כנען הם חסדים מגולים:

And see what is written elsewhere, on [the verse] "And Your right hand, from within Your bosom, consume [them]," that the meaning is that the chasadim should be revealed from their covering, the Yesod of Imma, etc. And it can also be said that the meaning of "the silver that was found in the land of Egypt" is the covered chasadim, and "in the land of Canaan," the revealed chasadim.

TORAH OHR • PARSHAS VAYIGASH • MAAMAR 3

ביאור על הנ"ל

"An explanation of the above"

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 ולתוספת ביאור במש"ל [במה שכתוב לעיל] ע"פ ויגש כו'. בענין שלעתיד יהיה עליית המלכות למעלה מז"א כו'. יובן ממ"ש בברכה אחרונה דנשואין מהרה ה' אלהינו ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים כו'. בא"י [ברוך אתה ה'] משמח חתן עם הכלה.

As a further explanation of what was said above on "And he approached (Vayigash)," etc., regarding [the teaching] that in the Time to Come there will be an ascent of Malchus (sovereignty) above Z'eir Anpin (the emotive attributes), etc.: this will be understood from what is said in the last of the marriage blessings, "Speedily, G-d our G-d, may there be heard in the cities of Yehudah and in the streets of Yerushalayim," etc., "Blessed are You, G-d, who gladdens the groom with the bride."

3 וצ"ל הטעם לשינוי לשון הברכות. שמתחלה אמר משמח חתן וכלה ואח"כ אמר עם הכלה. וגם צריך

Now, we need to understand the reason for the change in the wording of the blessings: first it says, "who gladdens the groom and the bride," and afterward it says, "with the bride."

להבין ענין קול חתן וקול כלה. והענין הוא מ"ש משמח חתן וכלה קאי אזמן הזה.

We also need to understand the meaning of "the voice of the groom and the voice of the bride." The explanation is that what is said, "who gladdens the groom and the bride," refers to the present time.

4 ומ"ש עם הכלה קאי אלעתיד דהיינו אחר שכבר אמר מהרה ישמע דהיינו בביאת הגואל אז אח"כ אומר עם הכלה.

And what is said, "with the bride," refers to the Time to Come; that is, after it has already said, "Speedily may there be heard," which means at the coming of the Redeemer, then afterward it says, "with the bride."

ולהבין הטעם מפני מה אמר על לעתיד דוקא עם הכלה. הענין כי יש אירוסין ונשואין.

To understand the reason why, of the Time to Come, it says specifically "with the bride": the explanation is that there is betrothal (erusin) and there is marriage (nisuin).

כי בזה"ז [בזמן הזה] הוא בחינת אירוסין כמ"ש תורה צוה לנו משה מורשה. א"ת [אל תקרי] מורשה אלא מאורשה.

For in the present time it is the level of betrothal, as it is written, "Moshe commanded us the Torah, an inheritance (morashah)"; do not read morashah but me'orasah, "betrothed."

5 וכמ"ש ביום חתונתו זה מ"ת [מתן תורה] בחי' אירוסין כי במ"ת [במתן תורה] אף שהיה גילוי פב"פ [פנים בפנים] היינו רק בבחי' חיצוני' בלבד באיסור והיתר

And as it is said, "'On the day of his wedding': this is the Giving of the Torah," [which is] the level of betrothal. For at the Giving of the Torah, although there was a revelation face to face, it was only in the level of the outer dimension (chitzoniyus) alone, in [matters of] the forbidden and the permitted.

אבל פנימית התורה שהוא בחי' ענג האלהי שבתורה לא נתגלה אז עדיין ונשאר בבחי' מקיף מלמעלה וה"ז [והרי זה] דומה לבחי' אירוסין שגם שם אינו נמשך עדיין בבחינת פנימית

But the inner dimension (pnimiyus) of the Torah, which is the level of the divine delight within the Torah, was not yet revealed then, and it remained as an encompassing [light] (makif) from above. And this resembles the level of betrothal, for there, too, [the light] is not yet drawn in inwardly.

רק הארה חיצוני' וכל עיקר האור בבחינת מקיף כמו טבעת קדושין שהוא עגול ומקיף ע"ג [על גבי] היד

Only an outer illumination [is drawn in], while the main body of the light is encompassing (makif), like the kiddushin ring, which is round and encircling, [worn] upon the hand.

אבל לעתיד שיהיה בחי' גילוי פנימי' [פנימיות / פנימית] התורה שהוא ענג העליון שבתורה אז יהיה בבחי' נשואין

But in the Time to Come, when there will be the revelation of the inner dimension of the Torah, which is the supernal delight within the Torah, then it will be the level of marriage (nisuin).

כי בועליך עושיך האשה נקנית כו' כי ענין נשואין הוא ג"כ אחרי שכבר בא האור בבחי' פנימית:

For "your Maker is your Husband"; "a woman is acquired," etc. For marriage, too, comes after the light has already entered inwardly.

6 והנה ידוע דכעת בגלות המל' מקבלת האור ע"י ז"א שהוא מקבל בעצמו מאימא.

Now, it is known that at present, in exile, Malchus (sovereignty) receives the light through Z'eir Anpin (the emotive attributes), who himself receives from Imma (Binah).

וכמ"ש בעטרה שעטרה לו אמו והוא משפיע אח"כ למל' אבל לעתיד נאמר א"ח [אשת חיל] עט"ב [עטרת בעלה] שתהיה המל' עט"ב [עטרת בעלה] ז"א שתתעלה יותר למעלה הימנו כי נעוץ סופן בתחלתן כו'.

As it is written, "with the crown with which his mother crowned him," and afterward he bestows upon Malchus. But of the Time to Come it is said, "A woman of valor is the crown of her husband": Malchus will be "the crown of her husband," Z'eir Anpin, in that she will rise even higher, above him; for "their end is wedged in their beginning," etc.

7 וזהו הטעם למשארז"ל [למה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש. ולכן עתה בזה"ז [בזמן הזה] נאמר משמח חתן וכלה שהכלה היא המל' מקבלת האור ע"י החתן ז"א.

And this is the reason for what our Sages, of blessed memory, said: "The righteous are destined to have 'Holy' said before them." Therefore now, in the present time, it is said, "who gladdens the groom and the bride," for the bride, who is Malchus (sovereignty), receives the light through the groom, Z'eir Anpin (the emotive attributes).

ולעתיד אחרי שכבר תתעלה אז נאמר משמח חתן עם הכלה שעל ידי הכלה הוא משמח את החתן מפני שא"ח [שאשת חיל] היא עט"ב [עטרת בעלה] כנ"ל וז"ש [וזהו שכתוב] מהרה ישמע כו' קול כלה כו'.

And in the Time to Come, after she has already risen, it is said, "who gladdens the groom with the bride": that through the bride He gladdens the groom, because "a woman of valor is the crown of her husband," as mentioned above. And this is what is said, "Speedily may there be heard," etc., "the voice of the bride," etc.

כי עתה בגלות נאמר נאלמתי דומיה שהיא בחי' שתיקה וכאלם לא יפתח פיו כו' ולכך החתן הוא אומר הרי את מקודשת לי והכלה שותקת אבל לעתיד כשתתעלה מעלה מעלה אז תהיה ג"כ משפעת ונק' קול כלה.

For now, in exile, it is said, "I was mute with silence," which is the level of silence, and "like a mute who does not open his mouth," etc. Therefore it is the groom who says, "Behold, you are consecrated to me," and the bride is silent. But in the Time to Come, when she rises higher and higher, she too will then bestow, and [this] is called "the voice of the bride."

8 וכמו"כ [וכמו כן] יובן ענין שמו"ע [שמונה עשרה] צלותא בחשאי הוא רק בזה"ז [בזמן הזה] שהנוק' [שהנוקבא] היא בחי' מקבל ולא משפיע.

In the same way one will understand the matter of the Shemoneh Esreh [being] "a prayer in a whisper": this is only in the present time, for Nukva (the feminine / Malchus) is at the level of a recipient and not a bestower.

אבל לעתיד כשתתעלה להיות בבחי' משפיע כמו הדכר עצמו אז יהיה שמו"ע [שמונה עשרה] בקול רם ויהיה קול כלה ודי"ל [ודי למבין]:

But in the Time to Come, when she rises to be at the level of a bestower like the male (dechar) himself, then the Shemoneh Esreh will be [said] in a loud voice, and there will be "the voice of the bride." And this is sufficient for the understanding.

TORAH OHR • PARSHAS VAYECHI • MAAMAR 1

יהודה אתה יודוך אחיך וגו'

"Yehudah, you — your brothers shall acknowledge you"

◇

1 יהודה אתה יודוך אחיך וגו'. הנה יהודה נקרא ע"ש [על שם] הפעם אודה והוא בחי' הודי' שבכללות נש"י [נשמות ישראל] מודים אנחנו לך ואנחנו כורעים ומשתחוים ומודים.

"Yehudah, you — your brothers shall acknowledge you," etc. Now, Yehudah is named after "This time I will acknowledge (odeh)," and this is the quality of acknowledgment (hoda'ah) in the souls of Israel as a whole: "We acknowledge You," and "we bend the knee, bow down and acknowledge."

אלא שלמטה לפי שהוא תחת הזמן נק' הפעם אודה שלא כל העתים שוות. אבל למעלה במקור חוצב נשמותיהם הוא למעלה מן הזמן ושם נק' יהודה כי היו"ד מורה על ההוה כמו ככה יעשה איוב.

Only, below, since it is subject to time, it is called "This time (hapa'am) I will acknowledge," for not all times are alike. But above, in the source from which their souls are hewn, it is above time, and there it is called Yehudah, for the yud indicates the present, as in "Thus Iyov would do (ya'aseh)."

ויהי' [ויהיה] פי' המלה כמו יודה בתוס' [בתוספת] ה' יהודה ((ובנחמי' [ובנחמיה] י"א) נכתב יהודה בסגול תחת הדל"ת)

And the meaning of the word would be like yodeh ["he acknowledges"], with the addition of a hei: Yehudah. (And in Nechemiah 11, Yehudah is written with a segol under the dalet.)

וענין הפעם אודה היינו אחר לידה והתגלות בחי' ראובן שמעון ולוי שהם הם הגורמים לבחי' הודיה זו.

And the matter of "This time I will acknowledge" is [that it comes] after the birth and revelation of the levels of Reuven, Shimon and Levi, for they are the very ones that bring about this quality of acknowledgment.

וזהו יודוך אחיך. וביאור ענין זה הנה ראובן הוא ע"ש ראו בן בחי' ראיה ובחי' ראיה זו היא הגורמת המשכת בחי' האהבה.

And this is [the meaning of] "your brothers shall acknowledge you." The explanation of this matter: Reuven is named after "See, a son" (re'u ben), the level of seeing (re'iyah); and this level of seeing is what brings about the drawing forth of the level of love.

כמ"ש פני אריה אל הימין אריה אותיות ראיה וכן היה דגל מחנה ראובן תימנה כי ענין ראיה הוא ענין התקרבות דרך חיבה כמ"ש כבכורה בתאנה בראשיתה ראיתי אבותיכם כו'.

As it is written, "The face of a lion on the right": aryeh (lion) has the letters of re'iyah (seeing). And likewise the banner of the camp of Reuven was to the south. For seeing is a matter of drawing close out of affection, as it is written, "Like the first ripe fig on the fig tree in its first season, I saw your fathers," etc.

2 וזהו כי ראה ה' וגו'. כי עתה יאהבני אישי וגו'. וענין המשכה זו בכנ"י [בכנסת ישראל] הוא

And this is [the meaning of] "For G-d has seen," etc., "for now my husband will love me," etc. And this drawing forth in the Congregation of Israel (Knesses Yisrael) is

בחי' לאסתכלא ביקרא דמלכא לעורר את האהבה עד שתחפץ לדבקה בו ית' ועד"ז נתקנו פסוד"ז [פסוקי דזמרה] ויוצר אור קודם ק"ש [קריאת שמע] כדי שיבוא לקיום ואהבת בק"ש [בקריאת שמע].

the level of "gazing at the glory of the King," to arouse love until it desires to cleave to Him, blessed be He. And in this way the Verses of Praise (Pesukei deZimra) and [the blessing] Yotzer Or were instituted before the Shema, so that one should come to the fulfillment of "And you shall love" in the Shema.

כי עיקר הכוונה בספור שבחו של מקום הוא כי לא די בידיעה לבדה לפי שהיא בחי' העלם ואפי' [ואפילו] גנבא אפום מחתרתא וכו'

For the main purpose of recounting the praise of the Omnipresent is that knowledge alone is not enough, since it is a state of concealment; and even "a thief at the mouth of the tunnel," etc.

ולא יבוא לקיום ואהבת כ"א כשיצא מההעלם אל הגלוי ומבחי' ידיעה לבחי' ראיה ממש שהוא בחי' גילוי לאסתכלא דוקא והיינו ע"י שירבה לספר בשבחיו יתברך ולהעמיק דעתו איך שמלכותך מלכות כל עולמים.

And he will not come to the fulfillment of "And you shall love" unless he goes out from concealment into revelation, and from the level of knowing to the level of actual seeing, which is the level of revelation — specifically "to gaze." That is, by speaking at length of His praises, blessed be He, and deepening his mind [in] how "Your kingship is a kingship over all worlds":

אלף אלפים ורבו רבבן כו' והוא לבדו ית' הוא יחיד ומיוחד כמו קודם שנברא העולם. כמאמר יחיד חי העולמים מלך כו'.

"A thousand thousands, and myriads of myriads," etc.; and He alone, blessed be He, is single and unique, just as before the world was created, as in the words, "Single One, Life of the worlds, King," etc.

3 ואמתות שם יחיד הוא שהוא לבדו הוא וענין אחד הוא שנמשך בחי' א' בחי"ת ודי' שהם ז' רקיעים והארץ כו'

The true meaning of the name "Single" (yachid) is that He alone is. And the meaning of "One" (echad) is that the level of the aleph is drawn into the ches and the dalet, which are the seven heavens and the earth, etc.,

שיהיו בטלים ליחודו ית' שהחיות של שמים וארץ עולה ונכלל במקורו וכך עולה אפילו החיות של הרוחניות

so that they be nullified to His unity, blessed be He: the life-force of heaven and earth rises and is absorbed into its source; and in this way even the life-force of the spiritual [realms] rises,

כמ"ש לך ה' הגדולה וכו' (ועיין מזה על פסוק וארא אל אברהם) ורק בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] שלהיות עולמות נפרדים הם רק מבחי' מלכותו ית'.

as it is written, "Yours, G-d, is the greatness," etc. (and see about this on the verse "And I appeared to Avraham"). And only in "Blessed be the Name of the glory of His kingdom forever and ever" [is it said] that the existence of separate worlds is only from the level of His Malchus (sovereignty), blessed be He.

וכשיאריך בענין זה בעומק בינתו בבחי' גילוי במוחו ולא בידיעה לבדה אזי מוליד מזה אהבה בהתגלות לבו להיות נכספה

And when he dwells at length on this matter in the depth of his understanding, in a revealed way in his mind and not as knowledge alone, then from this he gives birth to love revealed in his heart, so as to "long"

וגם כלתה נפשי וגו' ויבא לקיום ואהבת את ה' אלקיך ממש דהיינו לדבקה בו באי"ס ב"ה ממש וכמ"ש מי לי בשמים כו':

"and even pine, my soul," etc.; and he will come to the actual fulfillment of "And you shall love Havayah your G-d" — that is, to cleave to Him, to the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, Himself; as it is written, "Whom do I have in heaven," etc.

4 והנה כתיב בכל לבבך ואמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] בשני יצריך דהיינו שתהא האהבה בבחי' בעל תשובה כי התשובה אינו דוקא במי שיש בידו עבירות ח"ו [חס ושלום].

Now, it is written, "with all your heart," and our Sages, of blessed memory, said, "with both your inclinations." That is, the love should be at the level of a baal teshuvah (one who returns); for teshuvah (return) is not specifically for one who has sins in his hand, G-d forbid.

אלא אפי' [אפילו] בכל אדם כי ענין תשובה הוא להשיב את הנשמה למקורה ושרשה שהיתה כלולה במאצילה ב"ה וצרורה בצרור החיים את ה' ממש וירדה

Rather, [it applies] even to every person; for the meaning of teshuvah is to return the soul to its source and root, where it was included in its Emanator, blessed be He, and "bound in the bond of life with G-d" Himself; and it descended

ממקום כבודה ונתלבשה בעוה"ז הגשמי שאפילו כל השגות הרוחניים שמשגת בהתלבשותה בתוך הגוף הם נופלים תחת בחינת זמן ומקום

from its place of glory and was clothed in this physical world, so that even all the spiritual perceptions that it grasps while clothed within the body fall under the category of time and space.

וצריך להשיבה ע"י ויצעקו אל ה' בצר להם כי צר לו המקום שהוא בחי' מצר וגבול ועל זה נאמר אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים מבחי' מצר כו'

And it must be returned through "They cried out to G-d in their distress (tzar)," for "the place is too narrow (tzar) for him," which is the level of constriction (meitzar) and limit. And of this it is said, "who brought you out of the land of Egypt (Mitzrayim)" — from the level of constriction (meitzar), etc.

שע"י המרירות אשר יהיה לו על ההיפוך תגדל האהבה להי' ביתר שאת להתכלל באוא"ס [באור אין סוף] ב"ה כיתרון האור הבא מן החשך.

For through the bitterness he will feel over the opposite [state], the love for G-d will grow with surpassing strength, to be absorbed in the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He — like the advantage of light that comes from darkness.

5 וע"ז אמרז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] במקום שבע"ת [שבעלי תשובה] כו'. וכדאי' [וכדאיתא] בזהר דמשכין ליה בחילא יתיר להיות גילוי אור א"ס ב"ה ממש על נפשו עד שגם חיות הגוף ונפש הבהמית וכחותיהם יתהפכו וישובו אל ה' ואתהפכא חשוכא לנהורא.

And of this our Sages, of blessed memory, said, "In the place where baalei teshuvah (those who return) stand," etc. And as is brought in the Zohar, that "they draw it with greater force": so that there be a revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself upon his soul, until even the life-force of the body and the animal soul, and their faculties, are transformed and return to G-d, and "darkness is transformed into light."

6 וזהו כי ראה ה' בעניי פי' שע"י עניי ומרודי הוא מרירות הנפש שבאתעדל"ת [שבאתערותא דלתתא] נמשך להיות אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] וכמים הפנים כו'

And this is [the meaning of] "For G-d has seen my affliction." The explanation: through "my affliction and my wandering," which is the bitterness of the soul — [that is,] through an arousal from below, an arousal from above is drawn forth; and "as in water, face [answers] face," etc.:

יתרון האור בבחי' ראיה מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה] כי יאהבני בבחי' אישי דהיינו כמ"ש ביום ההוא תקראי לי אישי.

the advantage of light, at the level of seeing from above to below: "for he will love me" at the level of Ishi ("my husband"), that is, as it is written, "On that day you will call Me Ishi."

ופי' אישי אש שלי ממש והיינו התשוקה שממטה למעלה בחי' ואל אישך תשוקתך שהוא הוא האש שלי תהיה בבחי' התכללות באוא"ס [באור אין סוף] ב"ה ממש עד שהוא הוא יהיה אישי אש שלי ממש

And the meaning of Ishi is truly eish sheli, "my fire." That is, the longing from below to above, the level of "and your longing shall be for your husband (ishech)" — which is precisely "my fire" — should be in the manner of absorption in the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself, until He Himself will be Ishi, truly "my fire."

כי וימינו תחבקני בבחי' חבוק והתכללות להיות גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש על נפשי בתשוקה זו:

For "and His right hand embraces me," in the manner of embrace and absorption, so that there be a revelation of the Infinite Light, blessed be He, itself upon my soul through this longing.

7 והנה זהו ענין ראובן שהוא ענין בחי' פ' ראשונה שבק"ש [שבקריאת שמע] שהוא בחי' רצוא. ופ' שניה שבק"ש [שבקריאת שמע] היא בחי' שמעון והיה אם שמוע תשמעו שהיא בחי' שוב כי ראיה היא מקרוב והיינו בחינת אהבה שמחמת הקירוב.

Now, this is the matter of Reuven, which is the matter of the first paragraph of the Shema, which is the level of ratzo (running forth). And the second paragraph of the Shema is the level of Shimon — "And it will be, if you will surely listen (shamoa tishme'u)" — which is the level of shov (returning). For seeing is from close by, and that is the level of love that comes from closeness.

אבל שמיעה היא מרחוק והיא הגורמת בחינת יראה וכמ"ש ה' שמעתי שמעך יראתי כי היראה היא באה מחמת בחי' הריחוק הנמשך מבחי' שמאל דוחה.

But hearing is from afar, and it is what brings about the level of awe, as it is written, "G-d, I have heard the report of You (shim'acha); I was afraid." For awe comes because of the level of distance that is drawn from the level of "the left pushes away."

כי לפי שהוא דוחה ומשפיל עצמו לומר לנפשו מי הוא אשר ערב לבו לגשת כו' אזי תפול עליו יראה ופחד בלבו

For since he pushes himself away and humbles himself, saying to his soul, "Who is he whose heart would dare to approach," etc., then awe and dread fall upon him in his heart.

וכמ"ש ויראו העם וינועו ויעמדו מרחוק שבשביל וינועו שנפל עליהם אימה ופחד ולפיכך ויעמדו מרחוק בבחי' שמיעה וכענין אם רץ לבך שוב לאחד.

As it is written, "The people saw, and they trembled, and they stood from afar": because of "they trembled," for terror and dread fell upon them, therefore "they stood from afar," at the level of hearing. And it is like the matter of "If your heart runs, return to the One."

8 וזהו ענין פ' שניה שבק"ש [שבקריאת שמע] שהוא בחי' יראה כמ"ש השמרו לכם פן יפתה כו'. וז"ש [וזהו שכתוב] כי שמע ה' כי שנואה אנכי וכענין נבזה בעיניו נמאס דהיינו שע"י [אתערותא דלתתא] אתעדל"ת מה שנחשב בעיניו לשנואה

And this is the matter of the second paragraph of the Shema, which is the level of awe, as it is written, "Take heed, lest [your heart] be seduced," etc. And this is what is written, "For G-d has heard that I am hated," and like the matter of "Despised in his own eyes, rejected." That is, through an arousal from below — that he is regarded in his own eyes as "hated"

ע"י שמאל דוחה נמשך להיות אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] כי שמע ה' בחי' שמיעה מרחוק כדי להמשיך בחי' יראה מלמעלה

through "the left pushes away" — there comes to be an arousal from above: "For G-d has heard," the level of hearing from afar, in order to draw down the level of awe from above.

(ובזה יובן ענין שמע והא"ש שהן חו"ג [והאתי שפיר] [חסד וגבורה] והשמות מ"ב וע"ב אלא שהוא התכללות כי שמע חסד אהבה ראובן וכלול גם כן מגבורה בחי' ראה בעניי הנ"ל וכן והא"ש [והאתי שפיר] יראה כלול מאהבה) (עיין ביאור זה ע"פ אלה מסעי וע"פ ויחי).

(And with this one will understand the matter of Shema and VeHayah, which are Chesed (kindness) and Gevurah (restraint), and the Names Mem-Beis (42) and Ayin-Beis (72); only that there is an interinclusion: for Shema is Chesed, love, Reuven, and it also contains Gevurah, the level of "He has seen my affliction" mentioned above; and likewise VeHayah, awe, contains love.) (See the explanation of this on [the verse] "These are the journeys" (Eileh Masei) and on [the verse] "And he lived" (Vayechi).)

והנה אחר ק"ש [קריאת שמע] אומרים אמת ויציב וכו' ונחמד ונעים ונורא וכו' הדבר הזה עלינו והיינו בחי' לוי ילוה אישי אלי.

Now, after the Shema we say, "True and firm," etc., "and beloved and pleasant and awesome," etc., "is this thing upon us"; and this is the level of Levi: "my husband will be joined to me."

והוא ענין ימינא ושמאלא וביניהו כלה כי שמאלו תחת לראשי בחי' שמאל דוחה הוא שגורמת להיות נשיאות ראש וכו' וימינו תחבקני ימין מקרבת להתכלל כו'.

And this is the matter of "Right and left, and between them the bride." For "His left hand is under my head" — the level of "the left pushes away" — is what brings about the lifting of the head, etc.; "and His right hand embraces me" — the right draws near, to be absorbed, etc.

9 ובחי' ילוה אישי היינו מה שאומרים באמו"צ [באמת ויציב] הדבר הזה היא התורה ששרשה מאד נעלה אלא שנתלבשה בדברים גשמיים שלכן נמשלה התורה למים שיורדים ממקום גבוה וכו'.

And the level of "my husband will be joined" is what we say in "True and firm" (Emes VeYatziv): "this thing" — that is the Torah, whose root is very exalted, only it has been clothed in physical matters; therefore the Torah is compared to water, which descends from a high place, etc.

וזאת ישיב אל לבו אמת הוא שאין אני ראוי מצד עצמי לעלות ולהתכלל באור ה' ולהשיב את הנפש ממטה למעלה לייחדה במאצילה ב"ה כי מי יעלה בהר ה' כו'

And this he should take to heart: It is true that I am not worthy, of myself, to ascend and be absorbed in the light of G-d, and to return the soul from below to above, to unite it with its Emanator, blessed be He — for "Who shall ascend the mountain of G-d?" etc.

אבל מ"מ הרי אא"ס [אור אין סוף] ב"ה מצד עצמו ממילא ומאיליו נמשך גם למטה ששורה ומתגלה בתורה

But nevertheless, behold: the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, from its own side, as a matter of course and of its own accord, is drawn down below as well, so that it rests and is revealed in the Torah.

והרי מתגלה יחוד זה העליון למטה כמו למעלה ואי לזאת ע"י עסק התורה יכול להמשיך אא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש למטה על נפשו

And thus this supernal unity is revealed below as above; and therefore, through occupation in Torah, he can draw the Infinite Light, blessed be He, itself, down below upon his soul.

וזהו אם רץ לבך שוב לאחד שגם למטה בבחי' שוב נמשך בחי' אחד וזהו ילוה אישי אלי שיורד ונמשך אא"ס [אור אין סוף] ב"ה מלמעלה למטה.

And this is "If your heart runs, return to the One": that also below, in the level of "return," the level of "One" is drawn down. And this is "my husband will be joined to me": that the Infinite Light, blessed be He, descends and is drawn down from above to below.

10 וזהו פי' אמוי"צ [אמת ויציב] כו' שמאריכין לאשר ולקיים את הדבר הזה עלינו ועל אבותינו כו' על הראשונים כו'

And this is the explanation of "True and firm," etc.: that we dwell at length on affirming and upholding "this thing" "upon us and upon our fathers," etc., "upon the earlier [generations]," etc.,

וממשיכים מלמעלה אמת ויציב ונכון וכו' ונחמד ונעים כו' להיות המשכת אור א"ס ב"ה שורה ומתגלה באור תורה:

and we draw down from above "True and firm and established," etc., "and beloved and pleasant," etc., so that the drawing forth of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, will rest and be revealed in the light of Torah.

11 אך הנה כל ג' בחי' הנ"ל עדיין הם בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שהם בחי' המשכות מאא"ס [מאור אין סוף] ב"ה לבחינת ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שבחי' ראובן היא לעורר את האהבה להיות נכספה

However, all three levels mentioned above are still at the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), for they are drawings forth from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, into the level of the light that fills all worlds. For the level of Reuven is to arouse love, so as to "long"

וגם כלתה כו' ולהיות משתוקקי [משתוקקת] להתכלל ולהתייחד במאצילה ב"ה מכלל שהיא עדיין אינה כלולה ומיוחדת באא"ס [באור אין סוף] ב"ה הסוכ"ע

"and even pine," etc., and to yearn to be absorbed and united in its Emanator, blessed be He — from which it follows that it is not yet absorbed and united in the Infinite Light, blessed be He, which encompasses all worlds (sovev kol almin)

(בשמים ממעל ועל הארץ מתחת הכל בשוה ורוחניות וגשמיות כולא קמיה כלא ממש חשיבי) ועד"ז שאר הבחי' אלא שהן בחי' המשכות להיות ממכ"ע [ממלא כל עלמין] כו'.

("in the heavens above and on the earth below," all is equal, and spiritual and physical alike "are all considered before Him as truly nothing"). And so too the other levels, except that they are drawings forth to be the light that fills all worlds, etc.

אבל בחי' יהודה שהוא בחי' הודאה הוא בחי' בטול והתכללות באא"ס [באור אין סוף] ב"ה ממש הסוכ"ע והן הן בחינות השתחואות שבתפלת שמ"ע [שמונה עשרה].

But the level of Yehudah, which is the level of acknowledgment, is the level of self-nullification (bittul) and absorption in the Infinite Light, blessed be He, itself, which encompasses all worlds; and these are precisely the levels of the bowings in the Shemoneh Esreh prayer.

12 ולכן תפילה היא בלחש ובחשאי בבחי' סוכ"ע למעלה מעלה מבחי' השתלשלות שאינה בגדר המשכה והשפעה כלל כו'

Therefore prayer is in a whisper and in silence, at the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), far, far above the level of the chain of descending worlds (hishtal-shelus), which is not in the category of drawing forth and bestowal at all, etc.

ואינה עולה בשם אהבה כלל רק בחי' ביטול במציאות ממש לגמרי והיינו בחי' השתפכות אל חיק אביה ממש להיות כאין ואפס ממש שע"ז מרמז ענין ההשתחואה

And it does not go by the name "love" at all, but only the level of the nullification of [one's] very existence, completely; that is, the level of pouring out into her Father's very bosom, to be truly as naught and nothing. And to this the bowing alludes,

כמו שמשתחוה לפני המלך שמבטל א"ע [את עצמו] כו' רק שכדי להיות בחי' זו שהוא בחי' יהודה בבחי' אתה

as one bows before the king, nullifying himself, etc. Only, in order that this level, which is the level of Yehudah, be in the mode of "you" (atah),

דהיינו להיות בגילוי כאילו הוא לנוכח צ"ל יודוך אחיך שצריך להקדים תחילה בחי' ראובן ושמעון ולוי שבהם ועל ידם יומשך גילוי בחי' הודאה זו

that is, to be revealed, as though He were face to face [with him], there must be "your brothers shall acknowledge you": one must first set before [it] the levels of Reuven, Shimon and Levi, in which and through which the revelation of this level of acknowledgment will be drawn forth.

כי בלי קדימת בחי' ראובן שמעון ולוי לא נמשך בחי' יהודה שהוא בחינת ביטול והתכללות כו' בבחי' גילוי אלא בבחי' העלם ומקיף.

For without first [having] the levels of Reuven, Shimon and Levi, the level of Yehudah — which is the level of self-nullification (bittul) and absorption, etc. — is not drawn forth in a revealed way, but only in a hidden and encompassing (makif) way.

ולכן א"א להתחיל תפילת ש"ע [שמונה עשרה] בלי קדימת פסוד"ז [פסוקי דזמרה] ויוצר אור וק"ש [וקריאת שמע] כו' (ובמנחה שמתפללין רק תפילת ש"ע [שמונה עשרה] היינו מפני שכבר הקדימו בשחרית ק"ש [קריאת שמע] וברכותיה. ובערבית צריך לחזור להתחיל ק"ש [קריאת שמע] וברכותיה קודם התפלה).

Therefore it is impossible to begin the Shemoneh Esreh prayer without first [saying] Pesukei deZimra, Yotzer Or and the Shema, etc. (And at Minchah, when only the Shemoneh Esreh prayer is said, that is because the Shema and its blessings were already said beforehand at Shacharis. And at Maariv one must begin again with the Shema and its blessings before the prayer.)

וזהו ענין נעוץ תחלתן בסופן והמ"י [והמשכיל יבין] (וע' במ"א ע"פ ולשרקה בני אתונו דמשמע דשור"ק שהוא הודאה הוא למטה מסגו"ל שהוא בחי' אהוי"ר [אהבה ויראה] כו'.

And this is the matter of "their beginning is wedged in their end," and the discerning will understand. (And see elsewhere, on "and to the choice vine (soreikah) his donkey's foal," from which it is implied that the shuruk, which is acknowledgment, is lower than the segol, which is the level of love and awe, etc.

וזהו לכאורה הפך ממ"ש כאן דיהודה שהוא הודאה הוא למעלה מראובן שמעון ולוי שהם סגו"ל. ובאמת לק"מ [לא קשה מידי] דהודאה היא למטה מאהוי"ר [מאהבה ויראה] אבל הודאה דיהודה זהו בחי' בטול שלמעלה מאהוי"ר [מאהבה ויראה] וזה בחי' דוד אם לא שויתי ודוממתי

And this seemingly contradicts what is said here, that Yehudah, which is acknowledgment, is higher than Reuven, Shimon and Levi, which are the segol. But in truth there is no difficulty at all: acknowledgment is lower than love and awe, but the acknowledgment of Yehudah is the level of self-nullification that is above love and awe. And this is the level of David: "Surely I have stilled and silenced [my soul],"

וכמ"ש ואחר האש קול דממה דקה הרי שהדממה והביטול הוא למעלה מהאש שהיא אהבה כי תמן קאתי מלכא אבל גבי אש כתיב לא באש הוי"ה אלא שהאש הוא להוי"ה כמ"ש במ"א.

as it is written, "And after the fire, a still, small voice." Thus the stillness and the self-nullification are higher than the fire, which is love, for "there the King comes"; whereas regarding fire it is written, "Havayah is not in the fire" — rather, the fire is for Havayah, as is explained elsewhere.

ועוד דזהו שאמר כאן יהודה אתה שיהיה יהודה בבחי' אתה דהיינו בבחי' גילוי כו' ולפעמים אינו בגילוי כ"א רק בהעלם ואז היא הודאה שלמטה מאהוי"ר [מאהבה ויראה]. אבל כשההודאה בבחי' גילוי זהו בחי' ביטול ממש):

Moreover, this is what is said here, "Yehudah, you": that Yehudah be in the mode of "you," that is, in a revealed way, etc. Sometimes it is not revealed but only hidden, and then it is the acknowledgment that is below love and awe. But when the acknowledgment is revealed, that is the level of true self-nullification.)

13 והנה ע"י ז ידך בעורף אויביך. אויביך הם עניני העולם וצרכי הגוף הגשמי. הגם שאדם צריך להם מ"מ צריכין להיות בבחי' עורף ולא פנים

Now, through this, "your hand [shall be] on the nape of your enemies." "Your enemies" are the affairs of the world and the needs of the physical body: although a person needs them, nevertheless they must be at the level of the nape and not the face

(בחי' פנים היינו שעושה הדבר בלב ונפש ובחי' עורף היינו בחי' אחוריים כמאן דשדי בתר כתפי' [כתפיה] בע"כ [בעל כרחך] וכאלו כפאו וכו').

(the level of the face means that he does the thing with heart and soul, and the level of the nape means the level of the back, like one who throws [something] behind his shoulder, against his will, and "as though compelled," etc.).

וידך הוא בעורף אויביך א"ת ידך אלא יודי"ך והוא בחי' ידך ממש כי ימינך פשוטה לקבל שבים הוא בחי' ימין [אל תקרי]

And "your hand" is on the nape of your enemies: do not read yadcha ("your hand") but yudecha ("your yuds"). And it is the level of "Your hand" itself, for "Your right hand is extended to receive those who return"; it is the level of the right

וחסד שנתפשט למטה מטה וכענין וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים כי הנה הירידה הגדולה הזאת שהוא בבחי' אחוריים וכאלו כפאו.

and of Chesed (kindness) that has spread down to the very lowest; and like the matter of "Israel saw the great hand that G-d had wrought in Egypt." For behold, this great descent, which is at the level of the back and "as though compelled" —

מי גרם להמשיך את האדם להיות מוכרח לזה ודאי מאת ה' ומידו היתה זאת כדי לאתהפכא חשוכא לנהורא שיתפלל בכח האכילה וכו'

who caused a person to be drawn into being forced to this? Surely this was from G-d and from His hand, in order to transform darkness into light: that he should pray with the strength of the eating, etc.,

וכיוצא בזה רק שצריך שלא יומשך בבחי' פנימיות אלא בבחי' עורף ובחינת עורף זה יוכלל בבחי' ידך יודי"ך.

and the like. Only, he must not be drawn [into it] at the level of the inner dimension (pnimiyus), but at the level of the nape; and this level of the nape will be included in the level of "your hand," yudecha.

14 והוא בחי' ידך של יהודה כו' לפי שהוא בחי' הודאה וביטול בבחי' סוכ"ע השוה ומשוה כו' גם חשך לא יחשיך וכחשיכה כאורה גשמיות ורוחניות שוין

And this is the level of "your hand" of Yehudah, etc., because it is the level of acknowledgment and self-nullification (bittul) at the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), [which] "is equal and makes equal," etc.: "even darkness does not darken" and "darkness is as light" — physical and spiritual are equal.

שהרי כולם בחכ' [בחכמה] עשית שהחכמה היא עשיה גשמיות וא"כ גם האכילה ושארי ענינים הגשמיים הם לפניו יתי כמו רוחניות של חכמה מאחר שגם החכמה היא גשמיות וכו'.

For behold, "You made them all with Chochmah (wisdom)" — meaning that Chochmah is "making" (asiyah), physicality. And if so, eating and the other physical matters too are, before Him, blessed be He, like the spirituality of Chochmah, since Chochmah too is physicality, etc.

וזאת היא מעלת יהודה אתה היינו בחי' הודאה בגילוי שבתפלה שתהי' [שתהיה] ידך בעורף אויביך בשעה שעוסק בעורף אויביך

And this is the virtue of "Yehudah, you," that is, the level of revealed acknowledgment in prayer: that "your hand" will be "on the nape of your enemies" at the time when he is occupied with "the nape of your enemies,"

ואזי חולפת ועוברת ממנו האהבה מ"מ נשאר רשימו וכו' אך היינו דוקא בבחי' עורף ולא פנים:

and then, [although] the love passes and departs from him, nevertheless an impression (reshimu) remains, etc. But this is specifically at the level of the nape, and not the face.

15 אך עיקר הגורם לכל מעלת בחי' זו להיות יהודה אתה והגורם להיות יודוך אחיך ע"ז נאמר ישתחוו לך בני אביך כי

But the main cause of the whole virtue of this level — that there be "Yehudah, you" — and the cause that there be "your brothers shall acknowledge you": of this it is said, "your father's sons shall bow down to you." For

הנה ההשתחוואה הוא בחי' המשכה וזהו ענין ההשתחוואו' שבשמ"ע [ההשתחוואות] [שבשמונה עשרה] שהן הן המשכות (ע' [עיין] ר"פ וישב והנה השמש וכו' משתחוי' לי) [משתחוים]

behold, bowing is the level of drawing down; and this is the matter of the bowings in the Shemoneh Esreh, which are precisely drawings down (see the beginning of Parshas Vayeshev, [on] "and behold, the sun," etc., "were bowing to me").

ובחי' אביך היינו בחי' כרחם אב על בנים אבינו אב הרחמן שהרחמנות הוא בחי' אב ותולדות הרחמנות הוא בחי' צדקה וחסד להחיו' רוח שפלים שכל העושה חסד במדה"ר [במדות הרחמים] לרחם על עניים ויתומים ה"ז [הרי זה] בבחי' בני אביך.

And the level of "your father" is the level of "as a father has compassion on [his] children," "our Father, the merciful Father": for compassion is the level of a father, and the offspring of compassion are the level of charity and kindness, "to revive the spirit of the lowly." For whoever does kindness with the attribute of compassion, to have mercy on the poor and the orphans, is at the level of "your father's sons."

גם בחי' אביך היא התורה דאורייתא מחכמה נפקת שהוא בחי' אב וכמ"ש שמע בני מוסר אביך זו תושב"כ [תורה שבכתב] וכו' ובני אביך הם העוסקים בתורה

Also, the level of "your father" is the Torah, for "the Torah comes forth from Chochmah (wisdom)," which is the level of "father"; as it is written, "Hear, my son, the instruction of your father" — this is the Written Torah, etc. And "your father's sons" are those who occupy themselves with Torah.

וזהו וישתחוו לך בני אביך שבני אביך הם העוסקים בתורה ובגמ"ח [ובגמילות חסדים] הם הם ישתחוו לך וימשיכו אותך להיות נעוץ

And this is "and your father's sons shall bow down to you": for "your father's sons," those who occupy themselves with Torah and with acts of kindness — they are the ones who "shall bow down to you" and draw you down, so as to be "wedged"

תחב"ס [תחלתן בסופן] שהתורה והגמ"ח [והגמילות חסדים] הם הנותנים כח בנפש לעורר את האו"ר [האהבה ויראה] עד שתהי' [שתהיה] בחי' הודאה וביטול וע"י כן יודוך אחיך להיות יהודה אתה כנ"ל:

"their beginning in their end"; for the Torah and acts of kindness are what give strength to the soul to arouse love and awe, until there is the level of acknowledgment and self-nullification (bittul); and through this "your brothers shall acknowledge you," so that there be "Yehudah, you," as explained above.

TORAH OHR • PARSHAS VAYECHI • MAAMAR 2

ביאור על הנ"ל

An explanation of the above

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 הנה השבטים הם ב' בחי' מלמטה למעלה ומלמעלה למטה עלמא דנוקבא ועלמא דדכורא

Now, the tribes are two levels, from below upward and from above downward: the world of the feminine (alma d'nukva) and the world of the masculine (alma d'duchra).

(וכמש"ל [וכמה שכתוב לעיל] ע"פ והנה אנחנו מאלמים אלומים שנשמות השבטים נמשכו מבריאה והן בבחי' מלמטה למעלה לעלו' מברי' [מבריאה] לאצי' ושרשן הן י"ב גבולי אלכסון שבז"א דאצי' שנק' שבטי י"ה שנמשכים מלמעלה למטה).

(As explained above on the verse "And behold, we were binding sheaves": that the souls of the tribes were drawn from the World of Beriah (Creation), and they are at the level of "from below upward," to ascend from Beriah to the World of Atzilus (Emanation); and their root is the twelve diagonal boundaries in Z'eir Anpin of Atzilus, which are called "the tribes of Yah," which are drawn from above downward.)

והנה באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא שע"י בחי' ראובן שמלמטה למעלה ממשיך גילוי בחי' ראובן שמלמעלה למטה והוא

Now, "through an arousal from below [comes] an arousal from above": that through the level of Reuven that is from below upward, one draws down a revelation of the level of Reuven that is from above downward. And this is [so]

כי בחי' ראובן הוא בחי' ראו בי"ן [שם בי"ן] בחי' ראיה אותיות אריי"ה ומלמטה למעלה הוא בחי' לאסתכלא ביקרא דמלכא שמזה נמשך תוקף האהבה בחי' פני ארי' [אריה] אל הימין וכו'

because the level of Reuven is the level of "re'u ven" ("see, a son"), the level of sight (re'iyah), [which has] the letters of aryeh ("lion"). And from below upward, it is the level of "gazing upon the glory of the King," from which the intensity of love is drawn: the level of "the face of a lion on the right," etc.

ועי"ז נמשך ג"כ אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] מלמעלה למטה גלוי בחי' ראיה עליונה כי ראה ה' בעניי בחי' התקרבות כי עתה יאהבני אישי.

And through this there is also drawn an arousal from above, from above downward: a revelation of the level of supernal sight, "For G-d has seen my affliction," the level of drawing near: "for now my husband will love me."

3 וימינו תחבקני. וכמו"כ [וכמו כן] ע"י בחי' שמעון שמלמטה למעלה אם שמע תשמעו מעורר בחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] כי שמע ה' כו' וענין ראי' [ראיה] היא מקרוב ושמיע' [ושמיעה] היא מרחוק כמ"ש ה' שמעתי שמעך יראתי.

"And his right hand embraces me." And likewise, through the level of Shimon that is from below upward, "If you will diligently listen," one arouses the level of an arousal from above: "For G-d has heard," etc. The matter is that sight is from close by, and hearing is from afar, as it is written, "G-d, I have heard the report of You; I was afraid."

בחי' אודנין כי חבקוק היה בבחי' הריחוק שהוא בחי' שוב כענין וינועו ויעמדו מרחוק ומזה נמשך מלמעלה למטה

[It is] the level of the ears (udnin), for Habakkuk was at the level of distance, which is the level of "returning" (shov), as in "they trembled and stood from afar." And from this there is drawn, from above downward,

כי שמע ה' כי שנואה אנכי ויתן לי וגו' שמזה יהי' [יהיה] התקרבות מלמעלה (ושנואה שאינה אהובה כ"כ [כל כך] שהרי כתיב ויאהב גם את רחל מלאה)

"For G-d has heard that I am hated, and He has given me," etc., so that from this there will be a drawing near from above. (And "hated" [means] that she is not loved as much, for it is written, "and he loved Rachel also, more than Leah.")

מחמת שעושה א"ע [את עצמו] רחוק ושמאל דוחה ונק' שנואה כי שמאלו תחת לראשי ועי"ז אח"כ בחי' לוי טי"ו ווי"ן דאמוי"צ [דאמת ויציב].

[This is] because one makes oneself distant, and "the left hand pushes away," and [so one] is called "hated," for "his left hand is under my head." And through this, afterward, [comes] the level of Levi: the fifteen vavs of "Emes Veyatziv" ("True and firm").

וג' בחי' אלו הן ג' קוין חח"ן [חכמה חסד נצח] בג"ה [בינה גבורה הוד] ודת"י [ודעת תפארת יסוד] שהוא קו האמצעי הוא בחי' לוי.

And these three levels are the three lines: Chochmah, Chesed and Netzach; Binah, Gevurah and Hod; and Daas, Tiferes and Yesod, which is the middle line, is the level of Levi.

שע"י ג' בחי' אלו נמשך בחי' יהודה יודוך אחיך להיות בחי' הודאה כתר מל' דהנה המל' היא בחי' מקבל ול"ל [ולית ליה / ולית לה] מגרמה כלום ואעפ"כ [ואף על פי כן] אחר שמקבלת הרי היא בחי' מלכות עליהם

For through these three levels the level of Yehudah is drawn down, "your brothers shall acknowledge you," so that there be the level of acknowledgment (hoda'ah), Keser Malchus (the Crown of Malchus). For Malchus is the level of a recipient, and "has nothing of its own at all"; nevertheless, after it receives, it is the level of sovereignty over them

(ונק' כתר מל' שהיא בחי' כתר מלמטה למעלה) הגם שהם ממשיכים לה האורות ופרקין (ועי' בזהר בלק ע"פ גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו כו')

(and it is called Keser Malchus because it is the level of a crown from below upward), even though they draw the lights down to it and redeem (u-farkin) [it] (and see the Zohar, [Parshas] Balak, on the verse "mighty in strength, who do His word, to hearken to the voice of His word," etc.).

וה"ז [והרי זה] כמשל המלך ב"ו [בשר ודם] שהוא מקבל המס הכסף והזהב מאנשי מדינתו ואעפ"כ [ואף על פי כן] הרי הוא מולך עליהם כו'

And this is like the analogy of a king of flesh and blood, who receives the tax, the silver and the gold, from the people of his country, and nevertheless he reigns over them, etc.

כך המל' שרשה בכתר נעוץ סופן בתחלתן רק שצריך המשכת הכתר הנק' טמירו דכל טמירין שיהי' [שיהיה] בגילוי בבחי' אתה

So too Malchus: its root is in Keser, "their end is wedged in their beginning"; but there must be a drawing down of Keser, which is called "the most hidden of all hidden," so that it be revealed, at the level of "you" (atah).

ולכן יודוך אחיך מכתר למל' ע"י ג' קוין הנ"ל ראובן פ' ראשונה דק"ש [דקריאת שמע] בחי' שם מ"ב ושמעון פ' שניה ע"ב

Therefore "your brothers shall acknowledge you" [is] from Keser to Malchus, through the three lines mentioned above: Reuven is the first paragraph of the Shema, the level of the Name of Forty-Two, and Shimon is the second paragraph, [the Name of] Seventy-Two.

(ועי' במ"א דלכאורה שם מ"ב הוא גבורה ושם ע"ב [שם ע"ב] חסד אלא שהוא בחי' אור הגבורה בכלי החסד ואור החסד בכלי הגבורה) ולוי אמו"צ [אמת ויציב] בחי' הממוצע ונק' היכל הרצון שלמעלה מהיכל האהבה שלפני ק"ש [קריאת שמע] וכו'.

(And see elsewhere, that seemingly the Name of Forty-Two is Gevurah and the Name of Seventy-Two is Chesed; but it is the level of the light of Gevurah in the vessel of Chesed, and the light of Chesed in the vessel of Gevurah.) And Levi is "Emes Veyatziv," the level of the intermediary, and it is called the Chamber of Will (heichal ha-ratzon), which is above the Chamber of Love that comes before the Shema, etc.

והיכל קד"ק [קדש הקדשים] אדני שפתי כו' סמיכת גאולה לתפלה להיות בחי' יודך אחיך בחי' הודאה בחי' בטול בחי' כתר.

And the Chamber of the Holy of Holies is "Ado-nai, [open] my lips," etc., joining Geulah (redemption) to Tefillah (prayer), so that there be the level of "your brothers shall acknowledge you": the level of acknowledgment, the level of self-nullification (bittul), the level of Keser.

ותעמוד מלדת אין עמידה אלא תפילה (והוא ג"כ לשון עמידה ושתיקה ובטול שהוא בחינת כתר שהוא לשון שתיקה כמו כתר לי זעיר כי הסייג דחכמה הוא שתיקה כמ"ש במ"א בענין יונת אלם וכו'):

"And she stood still (vata'amod) from bearing": "'standing' (amidah) means nothing other than prayer." (And it is also an expression of standing still, of silence and of self-nullification, which is the level of Keser, which is an expression of silence, as in "Wait (kater) for me a little"; for "the fence of wisdom (Chochmah) is silence," as explained elsewhere on the subject of "the silent dove," etc.)

4 ידך בעורף אויביך. כי המל' יש לה עליות וירידות הפעם אודה ובלילה יורדת לברר בי"ע

"Your hand shall be on the nape of your enemies." For Malchus has ascents and descents: "This time I will acknowledge," and at night it descends to refine the worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah,

כמ"ש ותתן טרף ואין בירור אלא בבחי' אחוריים כי הפנימיות מתכלל כנר בפני אבוקה בלי בירור כו'.

as it is written, "and she gives food (teref)"; and there is no refinement except at the level of the back (achorayim), for the inner dimension (pnimiyus) is absorbed, like a candle before a torch, without refinement, etc.

וענין ישתחוו לך בני אביך הוא בחי' המשכה מבחי' אבא למל' אבא יסד ברתא כי יודוך אחיך הוא המשכה מכתר שהוא ע"י ג' קוין הנ"ל.

And the meaning of "your father's sons shall bow down to you" is the level of a drawing down from the level of Abba (Chochmah) to Malchus: "Abba founded the Daughter." For "your brothers shall acknowledge you" is a drawing down from Keser, which is through the three lines mentioned above.

משא"כ בני אביך המשכת אבא ב' קוין והם ראובן ולוי חח"ן [חכמה חסד נצח] ע"י גמ"ח [גמילות חסדים] ודת"י [ודעת תפארת יסוד] ע"י תורה נובלות חש"מ [חכמה של מעלה] כו':

Whereas "your father's sons" is the drawing down of Abba, two lines, and they are Reuven and Levi: Chochmah, Chesed and Netzach, through acts of kindness (gemilus chassadim); and Daas, Tiferes and Yesod, through Torah, "the fallen fruit of the Wisdom above," etc.

5 וענין כי ראה ה' בעניי הנה בירורי' [בירורים / בירורין] ותשובה הכל ענין א' שהי' [שהיה] יורד ממקום גבוה וצריך לעלות לשם נק' תשובה וכן הנשמה ירדה לצורך עליי' [עלייה].

And as for "For G-d has seen my affliction": refinements (birurim) and teshuvah (return) are all one matter. That which descended from a high place and must ascend there is called teshuvah; and likewise the soul descended for the sake of an ascent.

והנה ההתקרבות שמחמת בחינת עניי שהוא מרירות הנפש על ריחוקה (עד שגם הנה"ב [הנפש הבהמית] והגוף יהיו בבחינת אתהפכא כו')

Now, the drawing near that comes on account of the level of "my affliction," which is the bitterness of the soul over its distance (to the point that even the animal soul and the body will be at the level of transformation (is'hapcha), etc.),

היא יותר גדולה כיתרון האור הבא מן החשך וכנודע ממ"ש במ"א בענין ויברך יעקב את פרעה מה ההוא סט' [סטרא] וכו':

is greater, like "the advantage of the light that comes from the darkness," as is known from what is explained elsewhere on the subject of "And Yaakov blessed Pharaoh": "just as that side," etc.

TORAH OHR • PARSHAS VAYECHI • MAAMAR 3

אסרי לגפן עירה ולשורקה בני אתונו

"Binding his foal to the vine, and the son of his she-donkey to the choice vine"

1 אסרי לגפן עירה ולשורקה בני אתונו. כבס ביין לבושו וגו'. הנה מקרא זה נאמר לימות המשיח דקאי אדלעיל מני' [מיניה] לא יסור שבט מיהודה וגו'.

"Binding his foal to the vine, and the son of his she-donkey to the choice vine; he washed his garment in wine," etc. Now this verse is said about the days of Mashiach, since it continues from [the verse] before it: "The scepter shall not depart from Judah," etc.,

עד כי יבא שילה ולו יקהת עמים ואז יהיה גם אסרי לגפן עירה:

"until Shiloh comes, and to him will be the gathering of peoples"; and then there will also be "Binding his foal to the vine."

2 וביאור הענין הנה אמרז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] אין בין עולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד בלבד כי ימות המשיח אינו עוה"ב [עולם הבא] שלאחר התחיה.

The explanation of the matter: our Sages, of blessed memory, said, "There is no difference between this world and the days of Mashiach except subjugation alone." For the days of Mashiach are not the World to Come that follows the Resurrection,

שזהו מתן שכרן של צדיקים. אבל ימות המשיח הוא בבחי' היום לעשותם ולא לקבל שכרן.

which is [the time of] the giving of the reward of the righteous. Rather, the days of Mashiach are at the level of "Today, to do them," and not to receive their reward.

3 ועיקר היום לעשותם ותכלית השלימות של המעשה יהיה בימות המשיח. וכמו שהיה עיקר עבודת האדם בג"ע [בגן עדן] לעבדה ולשמרה.

And the main [fulfillment] of "Today, to do them," and the ultimate perfection of the deed, will be in the days of Mashiach. Just as the main service of Adam in the Garden of Eden was "to work it and to guard it":

לעבדה זו מצות עשה. ולשמרה זו מצות ל"ת [לא תעשה]. שהי' [שהיה] אז בחי' היום לעשותם בתכלית השלימות אלא שאח"כ ויגרש את האדם וגו'.

"to work it" — these are the positive commandments; "and to guard it" — these are the prohibitions. For then there was the level of "Today, to do them" in ultimate perfection; except that afterwards, "He drove out the man," etc.

ואח"כ נכנסו אבותינו לארץ ג"כ בשביל קיום מעשה המצות שכמה מצות התלוים בארץ דוקא כמעט ארבע הידות ואחר כך גלו משם

Afterwards our forefathers entered the Land, also for the sake of fulfilling the mitzvos in deed, for many mitzvos depend specifically on the Land, almost four-fifths [of them]; and afterwards they were exiled from there,

ולא נתקיימו בידם עד ימות המשיח שיהיה במהרה בימינו שאז יהי' [יהיה] בחי' היום לעשותם בתכלית השלימות.

and [the mitzvos] were not fulfilled in their hands until the days of Mashiach, may it come speedily in our days, when there will be the level of "Today, to do them" in ultimate perfection.

4 והנה אנו אומרים ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו וכו' כמצות רצונך כו'. שעיקר המעשה היא עבודת הקרבנות שאין אנו יכולים לקיים בגלות אלא שבגלות נתקנה התפלה כנגד הקרבנות. ועדיין אין זה כמצות רצונך ממש:

Now we say, "And there we will offer before You our obligatory offerings, etc., according to the command of Your will," etc. For the main deed is the service of the offerings, which we cannot fulfill in exile; rather, in exile prayer was instituted corresponding to the offerings. And this is still not truly "according to the command of Your will."

5 ולהבין זה דלכאורה התפלה במעלה העליונה יותר מהקרבנות שהתפלה היא נשיאת נפש האדם בספור שבחיו של מקום ברוך שאמר והיה העולם וכל הללויה וכו'

To understand this: for seemingly prayer is of a higher rank than the offerings, since prayer is the lifting up of a person's soul in recounting the praises of the Omnipresent: "Blessed is He who spoke and the world came to be," and all the Halleluyah [psalms], etc.,

עד שמגיע לואהבת בכל נפשך כו' משא"כ הקרבנות הוא בנפש בהמה וביום השבת שני כבשים.

until one reaches "And you shall love… with all your soul," etc. The offerings, by contrast, are with an animal's soul: "And on the Shabbos day, two lambs."

ולמה יהיו הקרבנות במעלה העליונה כל כך שיקראו כמצות רצונך ושזה יהי' [יהיה] תכלית השלימות של ימות המשיח יותר מהתפלה שבגלות.

Why, then, should the offerings be of so high a rank that they are called "according to the command of Your will," and that this should be the ultimate perfection of the days of Mashiach, more than the prayer of the exile?

הנה כתיב גפן ממצרים תסיע. שכנ"י [שכנסת ישראל] נמשלו לגפן שגדלים בה ענבי' שמהם יוצא היין ע"י דריכה בגת.

Now it is written, "You transplanted a vine from Egypt," for the Congregation of Israel is likened to a vine, on which grapes grow, from which the wine comes out through treading in the winepress.

6 והנה עיקר היין המשובח יוצא מהענבי' [מהענבים] הסמוכי' לקרקע כמו שאמרו לגבי נסכים לא היו מביאין מן הדליות אלא מן הרגליות ששם יוצא יין משובח יותר.

Now the choicest wine comes chiefly from the grapes near the ground, as [the Sages] said concerning the libations: they would not bring [wine] from the trellised vines (daliyos) but from the low-lying vines (ragliyos), for from there the choicer wine comes out.

והנה היין נתחלק לכמה מינים יש יין המשמח ויש יין המשכר יש יין אדום ויש יין לבן וכך ככל המשל הזה נמשלו כנס"י [כנסת ישראל] שיש בהם אהבה מסותרת למקום כו'.

Now wine divides into several kinds: there is wine that gladdens and there is wine that intoxicates; there is red wine and there is white wine. And just so, in every detail of this analogy, the Congregation of Israel is likened [to it], for they have within them a hidden love for the Omnipresent, etc.

7 וכדי להוציאה מהעלם אל הגלוי צריך להיות בבחי' רגליות דהיינו להיות בחי' נפשי כעפר לכל תהיה.

In order to bring it out from concealment into revelation, one must be at the level of "low-lying vines" (ragliyos), that is, to be at the level of "Let my soul be as dust to all."

וגם דריכה בגת להיות לב נשבר ונדכה וע"י זה יוצא היין הוא בחי' האהבה מסותרת שהיתה בהעלם

And also treading in the winepress: to have a broken and crushed heart. Through this the wine comes out, which is the level of the hidden love that had been concealed,

כי על יין אמרו נכנס יין יצא סוד והיינו לפי שהיין היה ג"כ מתחלה בהעלם בענבים ואח"כ נתגלה ויצא לחוץ.

for of wine they said, "Wine enters, a secret comes out." This is because the wine, too, was at first concealed in the grapes, and afterwards it was revealed and came outside.

8 והנה באהבה יש ב' בחי'. יש מתפעל להיות שמחת ה' בלבו היא בחינת יין המשמח ובחי' יין לבן מבחי' חמר חיוריין עתיק כו'.

Now in love there are two levels. There is one who is stirred so that joy in G-d is in his heart; this is the level of "wine that gladdens" and the level of white wine, from the level of "ancient white wine" (chamar chivaryan atik), etc.

ויש מתפעל להיות לו מרירות הלב מפני היותו ממארי דחושבנא מכל מחשבותיו ודבוריו ומעשיו אשר לא לה' המה ולצעוק אל ה' ולדבקה בו הוא בחי' יין אדום ויין המשכר וכו'.

And there is one who is stirred to have bitterness of heart, because he is one of the "masters of reckoning" (marei d'chushbana) over all his thoughts, words and deeds that are not for G-d, and [is stirred] to cry out to G-d and to cleave to Him; this is the level of red wine and intoxicating wine, etc.

9 והנה אנו אומרים בשבת וינוחו בו ישראל מקדשי שמך. ולכאורה אינו מובן הלא הוא יתי מאליו קדוש וכתיב כי קדוש אני וקדושתי למעלה מקדושתכם.

Now on Shabbos we say, "And may Israel, who sanctify Your Name, rest on it." Seemingly this is not understood: is He, may He be blessed, not holy of Himself? And it is written, "For I am holy," and My holiness is above your holiness.

ואיך יהיה תלוי קדושתו יתי בישראל דייקא שיקראו הם המקדישים שמו. אך הענין דהנה אנו אומרים אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה.

How, then, can His holiness, may He be blessed, depend specifically on Israel, so that they should be called the ones who sanctify His Name? But the point is this: we say, "You are holy and Your Name is holy, and holy ones praise You every day, selah."

פי' קדושים בכל יום כו' כמאמר המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית שבכל יום ויום מתהווה מאין ליש כל מעשה בראשית.

The meaning of "holy ones… every day," etc., is as in the saying, "Who in His goodness renews each day, continually, the work of creation": on each and every day the whole work of creation comes into being from nothing to something.

10 וכשהם משיגים כל יום התהוותם וחיותם מבחי׳ קדוש ומובדל כי עליו יתׄ נאמר אדון הנפלאות

And when they apprehend, each day, their coming into being and their life-force from the level of the holy and separate — for of Him, may He be blessed, it is said, "Master of wonders,"

פי׳ למעלה מעלה מבחי׳ נפלאות כמ״ש עושה פלא. שבחי׳ הפלא הוא כעשיה גשמיות אצלו יתׄ.

meaning, far, far above the level of wonders, as it is written, "He makes wonder" (oseh fele), for the level of wonder is, to Him, may He be blessed, like physical making (asiyah).

כי ענין הפלא היא פליאת ההתהוו׳ יש מאין וראשית ההתהוו׳ הוא בחכמה כמ״ש והחכמה מאין תמצא.

For the meaning of wonder is the wondrousness of coming into being, something from nothing; and the beginning of coming into being is in Chochmah (wisdom), as it is written, "And Chochmah is found from nothing (ayin)."

11 וכתיב כולם בחכמה עשית שהחכמה נחשבת אצלו כעשיה גשמית שהיא בחי׳ סוף דרגין משכל ודבור ומחשבה ומעשה וכך החכמה נחשבת אצלו שהוא יתׄ למעלה מן החכמה ומרומם עד אין קץ.

And it is written, "You made them all with Chochmah (wisdom)," for Chochmah is considered, to Him, like physical making (asiyah), which is the last of the levels — of intellect, speech, thought and action. Just so is Chochmah considered to Him, for He, may He be blessed, is above Chochmah and exalted without end.

ולכן הם יהללוך סלה תמיד בעילוי אחר עילוי בלי הפסק וכל זה בבחי׳ ושמך קדוש כי הודו של שמו על ארץ ושמים.

Therefore they "praise You, selah," continually, [rising] from one elevation to the next without pause. And all this is at the level of "and Your Name is holy," for the splendor of His Name is "over earth and heaven."

כמ״ש כי ביה ה׳ צור עולמים פי׳ בי״ה הוא שמו הוי״ה כי הוי״ה היא ג״כ י״ה שהוי״ו מושך היו״ד כו׳.

As it is written, "For with Yah, G-d is the Rock of worlds." That is, "with Yah" is His Name Havayah, for the [letters] heh-vav-heh are also yud-heh, since the vav draws out the yud, etc.

12 וביו"ד נברא העוה"ב [העולם הבא] כנ"ל היינו עלמין סתימין דלא אתגליין עין לא ראתה אלהים זולתך ובה"א [ובית הלל אומרים] נברא עוה"ז היינו עלמין דאתגליין מה

And with the yud the World to Come was created, as mentioned above; that is, the hidden worlds (almin sesimin) that are not revealed: "No eye has seen, O G-d, but You." And with the heh this world was created; that is, the revealed worlds (almin d'isgalyan), that which

שהוא מושג ונתפס בהשגת הנבראים ואפי' [ואפילו] ג"ע [גן עדן] העליון נק' עלמא דאתגלי' לגבי בחי' זו שהוא שם שהרי צדיקי' [צדיקים] נהנים כו' אלא שלגבי עוה"ז השפל הגשמי נק' עוה"ב [עולם הבא] ג"ע [גן עדן] העליון.

is apprehended and grasped by the comprehension of created beings. Even the Higher Garden of Eden is called a "revealed world" (alma d'isgalya) in relation to this level, since it is there that "the righteous enjoy," etc.; only in relation to this lowly, physical world is the Higher Garden of Eden called the World to Come.

אבל לגבי עולמות עליוני' [עליונים] נקרא בשם עוה"ז ועלמא דאתגליא מאחר שיש שם הנאה ותענוג הנשמות

But in relation to the higher worlds it is called by the name "this world" and "revealed world," since there is enjoyment and delight of the souls there,

משא"כ בחי' עלמין סתימין הוא מה שאינו מושג ונתפס כלל עין לא ראתה וכו' וכל בחי' הללו הם מבחינת שמו והודו של שמו כו'.

whereas the level of the hidden worlds is that which is not apprehended or grasped at all: "No eye has seen," etc. And all these levels are from the level of His Name and the splendor of His Name, etc.

אבל באי"ס ב"ה עצמו לא שייך כלל זה שהוא קדוש ומובדל מגדר עלמין לגמרי ולא שייך אפילו בחי' עלמין סתימין כו' ובחינת עלמין סתימין הם כעשיות גשמיות אצלו יתי'.

But to the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, Himself, this does not apply at all, for He is holy and entirely separate from the category of worlds, and not even the level of the hidden worlds applies [to Him], etc. The level of the hidden worlds is like physical acts of making to Him, may He be blessed.

13 וכמאמר אדון הנפלאות. וכמ״ש עושה פלא. ומה שקדושים בכל יום יהללוך סלה הוא בבחי׳ ושמך קדוש בלבד והיינו כי משם נמשך קדושתם ומהללים להתכלל ולהבטל במקורם.

As in the saying, “Master of wonders,” and as it is written, “He makes wonder.” And that “holy ones praise You every day, selah,” is only at the level of “and Your Name is holy”; that is, from there their holiness is drawn, and they praise in order to be absorbed and nullified in their source.

אבל ישראל הם מקדשי שמך כי הנה באתעדל״ת [באתערותא דלתתא] תלוי אתעדל״ע [אתערותא דלעילא] להיות התלבשות א״ס ב״ה בחכמה וחסד להחיות ולהוות עלמין סתימין ועלמין דאתגליין והיינו אק״ב [אשר קדשנו במצותיו] ממש הקב״ה מניח תפילין כו׳.

But Israel are those “who sanctify Your Name,” for on an arousal from below depends the arousal from above: that the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, be enclothed in Chochmah (wisdom) and Chesed (kindness), to give life to and bring into being the hidden worlds and the revealed worlds. And this is “Who has sanctified us with His commandments,” literally: “The Holy One, blessed be He, puts on tefillin,” etc.

14 וע״י הנחת תפלין למטה מתעורר קדושה העליונ׳ שלמעל׳ [שלמעלה] להיות שורה ומתלבש בתוך עלמין. וקדושה זו היא מבחי׳ אוא״ס [אור אין סוף] ב״ה בעצמו ובכבודו שלמעלה מגדר עלמין בחי׳ אתה קדוש

Through putting on tefillin below, the supernal holiness above is aroused to rest upon and be enclothed within worlds. And this holiness is from the level of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in its very self and glory, which is above the category of worlds: the level of “You are holy,”

שהוא אדון הנפלאות למעלה מעלה מבחינת פליאות חכמה שמאין תמצא כי המצות הן הן רצונו ית׳ ובחי׳ מדרגת הרצון הוא הגבה למעלה מאד מבחי׳ חכמה.

which is “Master of wonders,” far, far above the level of the wonders of Chochmah (wisdom), which “is found from nothing”; for the mitzvos are His very will, may He be blessed, and the level of will is exceedingly high, far above the level of Chochmah.

15 ולכן הם מקדישי׳ ומרוממים שמך שבהם ועל ידם נתעלה בחי׳ שמו בקדושת אור א״ס ב״ה עצמו.

Therefore they sanctify and exalt Your Name, for in them and through them the level of His Name is elevated into the holiness of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself.

וזהו יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז מכל חיי עוה"ב [עולם הבא] שהם מבחינת שמו ית' בלבד. אבל ע"י המע"ט [המעשים טובים] ממשיכים קדושת אור א"ס ב"ה בעצמו כנ"ל:

This is [the meaning of] "Better is one hour of teshuvah (return) and good deeds in this world than all the life of the World to Come," which is only from the level of His Name, may He be blessed; but through good deeds one draws down the holiness of the Infinite Light, blessed be He, itself, as explained above.

16 והנה מן המצות נעשה לבושים לנפש כמ"ש בזוהר ע"פ ואברהם זקן בא בימים באינון יומין עילאין דאינון לבושין כנ"ל.

Now from the mitzvos garments are made for the soul, as is stated in the Zohar on the verse "And Avraham was old, come into days": "with those supernal days, which are garments," as mentioned above.

והיינו לפי שע"י המצות ממשיך אור מקיף מבחי' סובב כל עלמין לכן נעשה לבוש לנשמתו שתהיה נפשו צרורה בצרור החיים את ה' וכו'.

This is because through the mitzvos one draws down an encompassing light (Or Makif) from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin); therefore it becomes a garment for his soul, so that his soul be "bound up in the bond of life with G-d," etc.

אך הנה אמרו אפילו פושעי ישראל מלאים מצות כרמון ומ"מ אין ממשיכין כלום. אלא הענין הוא שהמשכת קדושה העליונה הוא ע"י שמחה של מצוה דוקא וכדכתיב תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה.

But [the Sages] said that even the transgressors of Israel are full of mitzvos like a pomegranate, and nevertheless they draw down nothing. Rather, the point is that the drawing down of the supernal holiness comes specifically through the joy of a mitzvah, as it is written, "Because you did not serve G-d your G-d with joy."

17 והשמחה היא מצד התבוננות מזה עצמו איך שהמצות הם בחינת אור א"ס ב"ה עצמו בחי' אדון הנפלאות וכו'.

And the joy comes from contemplating this very thing: how the mitzvos are the level of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself, the level of "Master of wonders," etc.

ולזה ישמח לבו בקיום המצות אשר קדשנו במצותיו ממש והוא בחי' חמר חווריין עתיק שהוא בחי' ענג העליון להתענג על ה' ממש.

Because of this his heart will rejoice in fulfilling the mitzvos, [for He] "has sanctified us with His commandments," literally. This is the level of "ancient white wine" (chamar chivaryan atik), which is the level of the supernal delight: to delight in G-d, truly.

אך צריך לעורר מתחלה בנפשו בחי' יין אדום ויין המשכר שהוא בחי' גבורות קדושות כדי לאתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא שאז יתענגו על ה' בתענוג המשכת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה

But first he must arouse in his soul the level of red wine and intoxicating wine, which is the level of holy gevuros (restraints), in order to transform darkness into light and bitterness into sweetness; for then they will delight in G-d with the delight of drawing down the Infinite Light, blessed be He.

כי התענוג הוא שייך אחר מילוי הרצון שכשנתמלא רצונו וחפצו מה שהיה חושק ומתאוה אז יתענג

For delight belongs after the fulfillment of the will: when his will and desire are fulfilled, that which he was longing and yearning for, then he delights,

משא"כ אם לא היה לו תשוקה כ"כ [כל כך] אין התענוג אצלו כ"כ [כל כך] גם בהיות אצלו הדבר ההוא ולכן צריך לעורר תחלה בחינת גבורות על הירידה אשר רחוק מה' בתכלית.

whereas if he did not have so great a longing, his delight is not so great, even when he has that thing. Therefore one must first arouse the level of gevuros over the descent, [in] that he is utterly far from G-d.

18 ובפרט כאשר יהי' [יהיה] ממארי דחושבנא מן המעשים ודבורים והמחשבות אשר לא לה' המה. וישוב אל ה' וירחמהו וכמאמר אלהי עולם ברחמיך הרבים כו'

And especially so when he is one of the "masters of reckoning" over the deeds, words and thoughts that are not for G-d. "And let him return to G-d, and He will have compassion on him," and as in the saying, "Eternal G-d, in Your abundant compassion," etc.,

וכמ"ש במ"א ואזי תהי' שמחת הנפש בקיום המצות ביתר שאת כי כל שתגדל התשוק' [תהיה] [התשוקה] והצמאון מחמת ריחוק מקום מצד הגוף כך תגדל שמחת הנפש מצד המשכ' אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בקיום המצות והתענגו על ה' במילוי רצונה וחפצה

as explained elsewhere. And then the soul's joy in fulfilling the mitzvos will be "with surpassing eminence," for the more the longing and thirst grow because of the distance caused by the body, so much the more will the soul's joy grow from drawing down the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in fulfilling the mitzvos, and [from] its delight in G-d in the fulfillment of its will and desire.

וז"ש [וזהו שכתוב] זאת נחמתי בעניי כי אמרתך חייתני וכמאמר כי הם חיינו ואורך ימינו כו' ואין לערב שמחת הנפש בעצבון הגוף וכו'.

This is [the meaning of] what is written, "This is my comfort in my affliction, for Your word has given me life," and as in the saying, "For they are our life and the length of our days," etc. And one must not mix the joy of the soul with the sadness of the body, etc.

אך כדי להוציא בחי' יין הנ"ל צריך לשית עצות בנפשו להיות בבחינת ונפשי כעפר לכל תהיה מן הרגליות וכו'. ועל ידי דריכה ברגלים בגת שהיא בחינת לב נשבר ונדכה כו'.

But to bring out the level of wine mentioned above, one must take counsel in his soul to be at the level of "And let my soul be as dust to all," [as with wine] from the low-lying vines (ragliyos), etc., and through treading with the feet in the winepress, which is the level of a broken and crushed heart, etc.

19 והנה כנגד ב' בחינות יין הנ"ל כך נמשך ב' בחינת לבושין. וזהו כבס ביין לבושו שיהיו לבושי המצות מכובסים עד"מ כמו בגד המכובס מן הלכלוך כך הנה אפי' [אפילו] פושעי ישראל מלאים מצות כו'.

Now corresponding to the two levels of wine mentioned above, two levels of garments are drawn down. This is [the meaning of] "he washed his garment in wine": that the garments of the mitzvos be washed, by way of analogy, like a garment washed of dirt. So too, even the transgressors of Israel are full of mitzvos, etc.

20 ואעפ"כ [ואף על פי כן] את פושעי' [פושעים] נמנו שלבושי המצות שלהם הם מלובשי' [מלובשים] בלבושים צואים שלהם משא"כ ע"י בחי' יין ושמחה של מצוה נעשה בחי' כבוס לבוש והתפשטות מלבושי' [מלבושיה / מלבושים] שבנוגה להתענג על ה' לבדו.

And nevertheless they were "counted with the transgressors," for the garments of their mitzvos are clothed in their soiled garments. Whereas through the level of wine and the joy of a mitzvah, there comes about the level of washing the garment, and the stripping off of the garments that are in Nogah, to delight in G-d alone.

וע"י בחי' דם ענבים הוא בחי' יין אדום שהוא ענין התגברות הנפש לאהפכא חשוכא לנהורא והמרירות על ריחוקו מאור פני ה' ונק' דם לפי שצריך יגיעת הנפש ויגיעת בשר בנפשו דמו.

And through the level of "the blood of grapes," which is the level of red wine, that is, the soul's overcoming [of itself] to transform darkness into light, and the bitterness over its distance from the light of G-d's countenance. It is called "blood" because it requires toil of the soul and toil of the flesh, with his soul, his blood.

אך מ"מ נק' דם ענבים בחי' יין שצ"ל ע"י בחי' שמחה שהיא בחי' התבוננות מצד גדולת ה' א"ס ב"ה וישוב אל ה' וירחמהו.

Yet nevertheless it is called "the blood of grapes," the level of wine, for it must come through the level of joy, which is the level of contemplating the greatness of G-d, the Infinite One (Ein Sof), blessed be He: "And let him return to G-d, and He will have compassion on him."

21 וירחמהו דייקא דהיינו על ניצוץ אלהו' [אלהות] שבו איך ירד פלאים מטה מטה כמ"ש במ"א וע"ז נעשה בחי' סותו

"And He will have compassion on him," specifically: that is, on the spark of G-dliness within him, how it has descended astonishingly, lower and lower, as explained elsewhere. And through this there comes about the level of "his robe" (suso).

פי' סותו מלשון מסוה הוא כסוי הראש והפנים שיש ב' בחינות לבושין לבוש הגוף ע"ד משל ולבוש הראש והפנים ע"ד משל.

Explanation: suso is related to the word masveh (veil), which is a covering of the head and face. For there are two levels of garments: a garment of the body, by way of analogy, and a garment of the head and face, by way of analogy.

22 והנה ע"י בחי' יין המשמח נמשך בחי' לבוש לבחי' הגוף של הנפש שהוא בחי' לבושי מדות הנפש אהבה ויראה כו'

Now through the level of "wine that gladdens," there is drawn down the level of a garment for the level of the soul's body, which is the level of the garments of the soul's emotive attributes (middos), love and awe, etc.;

אבל ע"י בחי' דם ענבים נמשך לבוש לבחי' הראש והפנים של הנפש והוא בחי' ראיה ושמיעה.

but through the level of "the blood of grapes," a garment is drawn down for the level of the soul's head and face, which is the level of sight and hearing.

23 וכמ"ש הביטו אליו ונהרו וגו'. וכי אפשר להסתכל בשכינה כו' אלא היינו לאסתכלא ביקרא דמלכא כו'

As it is written, "They looked to Him and became radiant," etc. But is it possible to gaze at the Shechinah (Divine Presence), etc.? Rather, this means "to gaze at the glory of the King," etc.

והענין כמאמר רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] במקום שבע"ת [שבעלי תשובה] עומדים כו' כי צדיקים גמורים ע"י שמחה של מצוה והתענגם על ה' ממשיכים ענג העליון מלמעלה למטה

The point is as our Sages, of blessed memory, said: "In the place where baalei teshuvah (those who return) stand," etc. For the perfectly righteous, through the joy of a mitzvah and their delight in G-d, draw down the supernal delight from above to below,

אבל הבעל תשובה ע"י התגברותו על הרע שבנפשו במסירת נפש היא בבחי' הסתלקות מלמטה למעלה כדרך הגבורות ורשפי אש כו'. ולכן נעשה לבוש לנשמתו ג"כ למעלה על בחי' ראש הנ"ל:

whereas the baal teshuvah, through overcoming the evil in his soul with self-sacrifice (mesirus nefesh), is at the level of ascent from below to above, in the manner of the gevuros and "flashes of fire," etc. Therefore a garment is made for his soul also above, upon the level of the head mentioned above.

24 והנה זהו כל עבודתנו בקיום המצות בזמן הזה להמשיך לנפש שתתעלה בעילוי אחר עילוי לאור באור א"ס ב"ה ותהיה הנפש צרורה כו'.

Now this is all of our service in fulfilling the mitzvos at this time: to draw down [light] to the soul, so that it rise from elevation to elevation, to be illumined with the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, and that the soul be "bound up," etc.

אבל תכלית השלימות של ימות המשיח בקיום המצות ומעשה הקרבנות שיהיו הקרבנות כבשים ופרים וכו' ג"כ נכללים ומתעלים בעילוי אחר עילוי באור א"ס ב"ה.

But the ultimate perfection of the days of Mashiach, in fulfilling the mitzvos and in the deed of the offerings, is that the offerings, lambs and bulls, etc., will also be included and elevated, from elevation to elevation, in the Infinite Light, blessed be He.

אך בזמן הגלות אי אפשר לנפש האדם להעלותם ולקשרם במקורם מאחר שהיא מקושרת בעצמה למטה.

But in the time of exile it is impossible for the human soul to elevate them and bind them to their source, since it is itself bound below.

אבל לימות המשיח שיקויים ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר וגו'. שנשמות ישראל יהיו במעלה אז יהיה זמן קיום המעש' [המעשה] והעלאת ניצוצות שנפלו אפילו הבהמות.

But in the days of Mashiach, when there will be fulfilled, "And the glory of G-d will be revealed, and all flesh will see," etc., for the souls of Israel will be on high, then will be the time of fulfilling the deed and of elevating the sparks that have fallen, even the animals.

25 וכמו שהיה בתחלת בריאת העולם שקודם שנבר' [שנברא] אדם הראשון נא' [נאמר] ואדם אין לעבד את האדמה וגו'.

So it was at the beginning of the world's creation: before the first man (Adam HaRishon) was created, it is said, "And there was no man (adam) to work the ground," etc.

ואח"כ נעשה אדם ויניחהו בג"ע [בגן עדן] לעבדה ולשמרה. אלא שאח"כ ויגרש את האדם וגו' כלומר שלא הי' [היה] בבחי' אדם והוצרך לילך ולתקן נפשו.

Afterwards man was made, "and He placed him in the Garden of Eden to work it and to guard it." But afterwards, "He drove out the man," etc.; that is to say, he was not at the level of adam, and he had to go and rectify his soul.

26 ושלימות בחי' אדם הוא בזמן המשיח שנאמר עליו הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד מא"ד הוא אותיות אד"ם.

And the perfection of the level of adam will be in the time of Mashiach, of whom it is said, "Behold, My servant will prosper; he will be exalted and lifted up, and very (me'od) high." Me'od (mem-alef-dalet) has the letters of adam (alef-dalet-mem).

וכן ראשי תיבות אד"ם אד"ם דו"ד משי"ח שבזמן ימות המשיח נשלם בחינת אדם ואזי הוא זמן היום לעשותם זמן קיום המצות בשלימות שיהיה הקרבת קרבנות כמצות רצונך.

Likewise the initials of adam are Adam, David, Mashiach. For in the time of the days of Mashiach the level of adam is completed, and then is the time of "Today, to do them," the time of fulfilling the mitzvos in perfection, when there will be the bringing of offerings "according to the command of Your will."

משא"כ בזמן הגלות אין עשיית המצו' [המצות / המצוה] כרצונך ממש אלא לעילוי הנפש שיתקן בחי' אדם שלא יהיה ואדם אין לעבד.

Whereas in the time of exile the doing of the mitzvos is not truly "according to Your will," but [is] for the elevation of the soul, that it may rectify the level of adam, so that it not be "and there was no man to work."

אבל עיקר העבודה לעבדה ולשמרה הוא בימות המשיח דוקא. והתפלה שהיא בחי' נשיאת הנפש הוא כנגד הקרבנות

But the main service of "to work it and to guard it" is specifically in the days of Mashiach. And prayer, which is the level of the lifting up of the soul, corresponds to the offerings,

אבל אינה בבחי' קרבנות ממש כי שם בחינת עליות כל העולמות בכלל ואפילו נפש הבהמה היורדת למטה לארץ.

but it is not truly at the level of offerings, for there [in the offerings] is the level of the ascent of all the worlds in general, even the soul of the animal, which goes down below to the earth.

27 והנה על בחינת גפן ויין הנ"ל נאמר אסרי לגפן עירה פי' שבימות המשיח שיושלם בחי' אדם אז יהיו כלל ישראל מתעלים במעלה העליונה שיהיה בבחי' גפן ויין המשמח בשמחה של מצוה

Now concerning the level of the vine and wine mentioned above, it is said, "Binding his foal to the vine." This means that in the days of Mashiach, when the level of adam will be completed, then the whole of Israel will be elevated to the highest rank, so that they will be at the level of the vine and of the "wine that gladdens," with the joy of a mitzvah;

וגם יהי' [יהיה] אוסרי אוסר יו"ד שבחי' יו"ד היא בחי' חכ' [חכמה] עילאה הוא אוסר ומקשר לבחי' גפן

and there will also be osri ("binding"), [that is,] oser ("binds") [and] yud: for the level of the yud, which is the level of supernal Chochmah (wisdom), binds and connects to the level of the vine.

(וענין החכמה הוא בחי' בטול שצ"ל בהשמח' [בהשמחה] עמ"ש ע"פ ולא נחם אלקי' דרך ארץ פלשתים וע"פ ביום השמע"צ [השמיני עצרת]). ועי"ז יהי' [יהיה] בבחי' עירה.

(The matter of Chochmah is the level of self-nullification (bittul), which must be present in the joy; see what is explained on the verse "And G-d did not lead them by way of the land of the Philistines," and on the verse "On the eighth day, an assembly.") And through this they will be at the level of iroh ("his foal").

כי הנה עירה סובל ב' פירושים לשון עיר פרא אדם ובחי' עיר אלהים. וביאור הדבר כי עיר פרא אדם יולד כתי' [כתיב].

For iroh bears two interpretations: the sense of ayir (foal), as in "a wild donkey's foal, man," and the level of ir (city), "the city of G-d." The explanation of the matter: it is written, "A man is born a wild donkey's foal."

פי' יולד היינו כשהמדו' אצלו כתולדתו וטבעו שלא נהפכו אצלו לעמוד כנגד טבעו כי זהו עבודת האדם לעמוד נגד טבעו הקשה מפני אהבת ה' ויראתו.

"Is born" means: when his emotive attributes (middos) are as at his birth and by his nature, not having been transformed in him to stand against his nature; for this is man's service, to stand against his hard nature out of love of G-d and awe of Him.

משא"כ כשהטבע מסייע אין זו עבודה תמה ונקרא עיר פרא אדם אבל כשהוא מקושר בבחי' גפן בחי' יין היוצא מן הגפן ע"י דריכה ומן הרגליות וכו'

Whereas when nature assists, this is not wholehearted service, and he is called "a wild donkey's foal, man." But when he is bound to the level of the vine, the level of wine that comes out of the vine through treading and from the low-lying vines, etc.,

כנ"ל אזי נעשה בחי' עירה עיר ה' שהוא בחי' עיר אלהינו כמו שאמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] אימתי נקרא גדול כשהוא בעיר אלהינו וגו'.

as mentioned above, then he becomes the level of iroh, the city of G-d, which is the level of "the city of our G-d," as our Sages, of blessed memory, said, "When is He called great? When He is in the city of our G-d," etc.

28 ולשרקה בני אתונו. הנה שורקה היא זמורה רכה וילדה שענביה מועטים עדיין ומעט יין היוצא ממנה נק' שורקה נקודת שור"ק כי

"And the son of his she-donkey to the choice vine (sorekah)." Now sorekah is a soft, young shoot whose grapes are still few, and little wine comes out of it; it is called sorekah, [from] the vowel shuruk. For

הנה גפן הוא בחינת סגו"ל וגם כל נקודת גפֿן הוא סגו"ל וכדכתי' [וכדכתיב] גפן ממצרים תסיע וגו' כסו הרים צלה

the vine (gefen) is the level of segol, and also all the vowels of gefen are segol; as it is written, "You transplanted a vine from Egypt," etc., "The mountains were covered with its shade."

פי' צלה בחי' צל כמ"ש ה' צלך דהיינו ישת חשך סתרו והוא העולה למעלה ומכסה על בחי' הרים שהם האבות.

Explanation: "its shade" is the level of shade, as it is written, "G-d is your shade," that is, "He made darkness His hiding place"; and this is what rises above and covers the level of "mountains," which are the Patriarchs.

29 והנה האבות הם שלשה בחינת סגו"ל. וזהו בחי' גפן. אבל שורקה הוא בחי' נקודת השורק והשור"ק יש בו ג"כ ג' נקודות שבסגו"ל אלא שהם זה למטה מזה.

Now the Patriarchs are three, the level of segol, and this is the level of the vine (gefen). But sorekah is the level of the vowel shuruk; and the shuruk also has the three dots of the segol, except that they are one below the other.

כך הנה שכשהאדם הוא בבחי' התקרבות והתלהבות בכח ג' נקודות ממטה למעלה ומלמעלה למטה והממוצע וכו' וכמ"ש במ"א אזי נקרא בחי' סגו"ל.

So it is that when a person is at the level of drawing near and of fiery enthusiasm, by the power of the three points, from below to above, from above to below, and the intermediate, etc., as explained elsewhere, then he is called the level of segol.

אבל כשהוא בבחינת ריחוק מקום אלא שהוא בבחי' הודאה כלומר שיודע שהוא רחוק מה' ונעשה כפוף ומודה ואין ערב לבו לגשת מפני ביטולו נקרא בחינת שור"ק ושלש נקודות זו למטה מזו.

But when he is at the level of distance, except that he is at the level of acknowledgment, that is, he knows that he is far from G-d, and becomes bowed and acknowledging, and his heart does not venture to approach because of his self-nullification (bittul), he is called the level of shuruk, three dots one below the other.

כלומר שמשפיל עצמו מטה מטה להיות רחוק בעיניו להגיע לזה באומרו מי אנכי וכו' וע"י זה נעשה מבחי' אתונו בחי' בני בחי' בן וכמ"ש בנים אתם וגו' להיות כמו ברא כרעא דאבוה.

That is to say, he lowers himself further and further, so that in his own eyes he is far from attaining this, saying, "Who am I," etc. And through this, from the level of "his she-donkey" there comes to be the level of "the son of," the level of a son, as it is written, "You are children," etc.: to be like "a son is his father's leg."

30 והנה התהפכות בחינות אלו נעשו ע"י כבס ביין וגו' כבס לשון עבר שתכלית השלימות של ימות המשיח ושלימות בחינת אדם להיות בחי' עירה ובחי' בן הוא

Now the transformation of these levels comes about through "he washed in wine," etc. Kibbes ("washed") is in the past tense: for the ultimate perfection of the days of Mashiach, and the perfection of the level of adam, to be at the level of iroh and the level of a son, comes

ע"י שכבר כבס ביין הגלות שע"י עבודתנו בזמן הגלות לעורר את האהבה ושמחה של מצוה אתהפכא חשוכא לנהורא והוא תכלית של ימות המשיח כנ"ל:

through his having already washed in the wine of the exile: through our service in the time of exile, to arouse the love and the joy of a mitzvah, darkness is transformed into light, and this is the ultimate purpose of the days of Mashiach, as explained above.

TORAH OHR • PARSHAS VAYECHI • MAAMAR 4

חכלילי עינים מיין ולבן שנים מחלב

Red of Eyes from Wine, and White of Teeth from Milk

◇

1 חכלילי עינים מיין ולבן שנים מחלב. הנה גבי יין כתיב תירושי המשמח אלקים כו׳.

"Red of eyes from wine, and white of teeth from milk." Now, concerning wine it is written, "My wine, which gladdens G-d," etc.

ולהבין מהו בחי׳ יין המשמח אלקים ואיך יהיה כחו גדול כ״כ [כל כך] לשמח אלקים. הנה אמרו נכנס יין יצא סוד.

To understand: what is the level of wine "which gladdens G-d," and how can its power be so great as to gladden G-d? Now, [the Sages] said, "Wine enters, a secret comes out."

2 והענין כי בתורה יש ב׳ בחי׳ יין וחלב וכדכתיב לכו שברו ואכלו כו׳ בלוא כסף ובלוא מחיר יין וחלב.

The explanation is that in the Torah there are two levels, wine and milk, as it is written, "Come, buy and eat," etc., "without money and without price, wine and milk."

וביאור הדבר כי הנה יש ב׳ אהבות אה״ע [אהבת עולם] ואה״ר [ואהבה רבה]. אהבת עולם היא האהבה הגלויה.

To explain the matter: there are two loves, ahavas olam ("love of the world") and ahavah rabbah ("great love"). Ahavas olam is the revealed love.

3 ואה״ר [ואהבה רבה] היא אהבה המסותרת. ולהבין למה נק׳ האהבה המסותרת בשם אה״ר [אהבה רבה]. אך הנה אה״ע [אהבת עולם] היא האהבה שנלקחה מעולמות דהיינו מחמת התבוננות איך שהוא ית׳ מחדש בטובו כו׳.

And ahavah rabbah is the hidden love. To understand why the hidden love is called by the name ahavah rabbah: now, ahavas olam is the love that is taken from the worlds, that is, from contemplating how He, blessed be He, "renews in His goodness," etc.,

ומהווה מאין ליש בכל יום מבחי' מל' ית' כי מלכותך מכ"ע [מלכות כל עולמים] כתיב שכל עולמים עליונים ותחתונים הם חיים וקיימים מבחי' מלכותו ית' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע ואתה מחיה את כולם.

and brings into being, from nothing to something, every day, from the level of His Malchus (sovereignty), blessed be He. For it is written, "Your kingship is the kingship of all worlds": all worlds, higher and lower, live and exist from the level of His Malchus, blessed be He — the light that fills all worlds (memalei kol almin) and the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) — "and You give life to them all."

4 ואינו כדמיון הנשמה שמחיה את הגוף. שהחיות מתפשט ומתלבש בגוף ממש להחיותו. כי הוא ית' קדוש ומובדל כו'. רק התפשטות בחי' שם בלבד. דהיינו מחמת כי מלך שמו נק' עליהם.

And this is not like the soul that gives life to the body, where the life-force spreads out and is enclothed in the body itself to give it life. For He, blessed be He, is holy and separate, etc. Rather, [it is] only an extension of the level of a name, that is, because His name, King, is called upon them.

5 וכמאמר ישתבח שמך לעד פי' לעד עד אין קץ כו'. וע"ז אנו אומרים איש"ר [אמן יהא שמיה רבא] מברך לעלם ולעלמי עלמיא יתברך. פי' שאנו מתפללים ומבקשים שיהיה שם זה בבחי' ברכה והמשכה מההעלם אל הגילוי.

As in the saying, "May Your name be praised forever (la'ad)": "forever" means without end, etc. And about this we say, "Amen, may His great Name be blessed forever and to all eternity (le'alam ule'almei almaya); may it be blessed." Meaning: we pray and ask that this name be in a state of blessing and drawing down, from concealment into revelation.

דהיינו שלא יהי' [יהיה] בבחי' העלם והסתר פנים אצלינו בידיעת אנשים מלומדה בלבד שאין זה אלא בבחי' הודאה. אבל בחי' ברכה היא בחי' גילוי ממש במוחו ולבו באמת לאמתו.

That is, that for us it not be in a state of concealment and hiding of the Face, with a knowledge "of men, learned by rote" alone, which is no more than the level of acknowledgment. But the level of blessing is the level of actual revelation in one's mind and heart, in absolute truth.

6 ושיהי' [ושיהיה] גילוי זה נמשך לעלם ולעלמי עלמיא אפי' [אפילו] בעולמות התחתונים כמו בעוה"ז הגשמי וכענין שנאמר ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם.

And that this revelation be drawn "to the world and to the worlds of worlds" (le'alam ule'almei almaya), even into the lower worlds, such as this physical world; as in what is said, "Blessed is G-d, the G-d of Israel, from world to world."

ועד"ז תקנו כל פסוד"ז [פסוקי דזמרה] מב"ש [מברוך שאמר] עד ק"ש [קריאת שמע] להאריך ולהרחיב הדבור בשבחו של מקום איך שמלכותו הוא מכ"ע [מלכות כל עולמים].

Along these lines [the Sages] instituted all of Pesukei deZimrah, from Baruch She'amar until the reading of the Shema: to speak at length and expansively in praise of the Omnipresent — how His Malchus is "the kingship of all worlds."

7 ואיך שהוא קדוש ומובדל כו' עד שיהיה נקבע בקרב איש ולב עמוק. ועי"ז יגיע לקיום הק"ש [הקריאת שמע] שמע ישראל.

And [they tell] how He is holy and separate, etc., until it is fixed "within a man, and [in] a deep heart." And through this he will come to the fulfillment of the reading of the Shema, "Hear, O Israel."

שמע לשון הבנה להתבונן כי ה' אחד פי' אחד ז' רקיעים וארץ וד' רוחות העולם בטלים אל האל"ף הוא אלופו של עולם.

"Hear" is a term of understanding: to contemplate that "G-d is One." "One" (echad) means that the seven heavens and the earth, and the four directions of the world, are nullified to the alef, which is the Master (aluf) of the world.

8 וכמו שיש בגשמיות ז' רקיעים כו'. כך ברוחניות יש כמה מדרגות זו למעלה מזו וכולם בטלים אליו ית' רק שברוך שם כו'.

And just as in physicality there are seven heavens, etc., so in spirituality there are many levels, one above the other, and all of them are nullified to Him, blessed be He — only that [there is] "Blessed be the name," etc.

שמבחי' דלי"ת רבתי דאחד נמשך בחי' ברכה והמשכה להיות בחי' שם כבוד מלכותו כו'. ועי"ז יגיע למדרגת ואהבת.

For from the level of the large dalet of "One" there is drawn the level of blessing and drawing down, to become the level of "the name of the glory of His kingdom," etc. And through this he will reach the level of "And you shall love."

פי' ואהבת הוא מלשון רצון. דהיינו שיהי' רצונך שהוי' יהיה אלקיך בכל לבבך בשני יצריך יצ"ט [יצר טוב] ויצה"ר [ויצר הרע] לאהפכא חשוכא כו'

"And you shall love" (ve'ahavta) is a term of will. That is, that your will be that Havayah be your G-d, "with all your heart" — with both your inclinations, the good inclination and the evil inclination — to turn darkness [into light], etc.:

שיעקור רצונו מהבלי עולם להיות לו שינוי רצון ולהפך רצונו להי' אחד וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ:

that he uproot his will from the vanities of the world, so that he has a change of will, and turn his will toward the One G-d; as it is written, "Whom have I in heaven? And with You, I desire nothing on earth."

9 והנה כ"ז [כל זה] הוא בחי' אה"ע [אהבת עולם] שאומרים אהבת עולם אהבתנו. פי' אהבתנו שאהבה זו היא מתלבשת בתוך נפשנו.

Now, all this is the level of ahavas olam, as we say, "With an everlasting love (ahavas olam) You have loved us (ahavtanu)." The meaning of "ahavtanu" is that this love is enclothed within our soul,

שהנפש יכולה להיות כלי להגביל ולהלביש את האהבה זו בתוכה ממש להיות תוכה רצוף אהבה זו. אבל אה"ר [אהבה רבה] היא בשרש הנפש במקור חוצבה כי חלק הוי' ממש עמו.

for the soul can be a vessel to contain and enclothe this love truly within itself, so that "its inside is inlaid with love" — with this love. But ahavah rabbah is in the root of the soul, in the source from which it was hewn, for "His people" is literally "a portion of Havayah."

10 ואני הוי"ה לא שניתי כתיב שהוא יתי' למעלה מגדר עלמין ואין ערוך אליו יתי' כלל אפי' [אפילו] כמשל טפה מים אוקיינוס.

It is written, "And I, Havayah, have not changed": for He, blessed be He, is above the bounds of worlds, and there is no comparison to Him, blessed be He, at all — not even as in the analogy of a drop [compared to] the waters of the ocean.

שעם היות שהוא חלק קטן מאלף אלפי אלפים ורבי רבבות. עכ"ז [עם כל זה] שייך איזה ערך ויחוס במהותו הדומה לו שגם מהות הטפה היא מים כמו הים הגדול ממש.

For although [the drop] is a tiny part, [one] of a thousand thousands of thousands and myriads of myriads, nevertheless some comparison and relation applies, by virtue of its essence, which resembles [the ocean]: for the essence of the drop, too, is water, exactly like the great sea.

משא"כ אליו יתי' אין ההשתלשלות ערוך כלל ולכך האהבה שנלקחה מבחי' זו אינה מתלבשת ממש תוך הנפש ואין הנפש יכולה להגבילה

That is not so with Him, blessed be He: the chain of descending worlds (hishtalshelus) bears no comparison [to Him] at all. Therefore, the love that is taken from this level is not truly enclothed within the soul, and the soul cannot contain it;

אלא היא בבחי' מסותרת והיא באה לידי גילוי בבחי' בכל מאדך כו'. (וע' בתניא ס"פ מ"ג ועי' [ועיין] ג"כ פ' י"ט):

rather, it is in a hidden state, and it comes to revelation at the level of "with all your might" (be-chol me'odecha), etc. (See Tanya, end of chapter 43; and see also chapter 19.)

11 והנה ההפרש שבין אה"ע [אהבת עולם] לאה"ר [לאהבה רבה] הוא כי אה"ע [אהבת עולם] הבאה מחמת התבוננות ועומק מחשבתו יש לה הפסק שאם לבבו פונה לדברים אחרים וטרוד במחשבתו בעסקי עולם אזי חולפת ועוברת ממנו כו'

Now, the difference between ahavas olam and ahavah rabbah is this: ahavas olam, which comes from contemplation and the depth of one's thought, is subject to interruption; for if his heart turns to other things and his thought is occupied with worldly affairs, then it passes and departs from him, etc.

משא"כ האה"ר [האהבה רבה] שבשרש נפשו ממקור חוצבה אין לה הפסק שגם אם לבבו פונה לדברים אחרים הרי אין בזה לעומת זה להיות לעומת האהבה הזאת להטרידה ולהפסיקה.

This is not so with the ahavah rabbah that is in the root of his soul, from the source from which it was hewn: it has no interruption. For even if his heart turns to other things, in this there is no "one opposite the other," [nothing] to stand opposite this love, to disturb it and interrupt it.

12 ולזאת תשאר אהבה זו בבחי' רשימו להיות זכרונה תקועה בלב בל תמוט עולם ועד.

Therefore this love remains in the form of a reshimu (impression), so that its memory is fixed in the heart, "never to be moved, forever and ever."

אך כיצד תהיה אה"ר [אהבה רבה] זו בבחי' גילוי שיעלה ויגיע למדרגת בכל מאדך ע"ז אמרו נכנס יין יצא סוד היא התורה שנק' בשם יין.

But how will this ahavah rabbah come into revelation, so that it rises and reaches the level of "with all your might"? About this they said, "Wine enters, a secret comes out": [the wine] is the Torah, which is called by the name "wine."

13 וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] ערבים עלי ד"ס יותר מיינה של תורה כי על האהבה נאמר וירא אלקים את האור כי טוב ואמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] כי טוב לגנוז בתורה.

As our Sages, of blessed memory, said, "The words of the Scribes are more pleasing to me than the wine of Torah." For about love it is said, "And G-d saw the light, that it was good"; and our Sages, of blessed memory, said, "that it was good" — to hide away in the Torah.

וכשנכנס יינה ש"ת [של תורה] יצא סוד הוא אור האהבה הגנוז מההעלם אל הגילוי להיות אצלו גילוי האה"ר [האהבה רבה] המושרשת בשרש נפשו במקור חוצבה בבחי' בכל מאדך וע"ז נא' [נאמר] פותח את ידיך.

And when the wine of Torah enters, the secret — which is the hidden light of love — comes out from concealment into revelation, so that there is in him a revelation of the ahavah rabbah rooted in the root of his soul, in the source from which it was hewn, at the level of "with all your might." And about this it is said, "You open Your hand (yadecha)."

יודי"ך הן הם בחי' הצמצומים רבים ועצומים מאא"ס [מאור אין סוף] ב"ה להיות השתלשלות המדרגות מעילה לעלול כו'.

"Yudecha" ("Your yuds"): these are the levels of the contractions (tzimtzumim), many and mighty, from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, so that there be the chain of descent (hishtalshelus) of the levels, from cause to effect, etc.

14 ומקור התהוות העולמות מאין ליש מרצה"ע [מרצון העליון] ב"ה וע"י התורה שהיא חכמתו ורצונו ית' פותח את היודי"ן והצמצומים להיות גילוי רצה"ע [רצון העליון] ב"ה.

And the source of the coming into being of the worlds from nothing to something is from the Supernal Will, blessed be He. And through the Torah, which is His wisdom and His will, blessed be He, [He] opens the yuds and the contractions, so that there is a revelation of the Supernal Will, blessed be He.

ומשביע לכל חי דהיינו בכל חיות ואור המתפשט בעולמות מריש כל דרגין כו'. להיות בהם בחי' רצון שיהי' [שיהיה] שורה ומתגלה בהם בחי' רצה"ע [רצון העליון] ב"ה ונמשך לנפש האדם ג"כ שיהי' [שיהיה] מתגלה בו רצה"ע [רצון העליון] שבנפשו

"And satisfies every living thing": that is, in all the life-force and light that spreads through the worlds, from the head of all levels, etc., there should be the level of will — that the level of the Supernal Will, blessed be He, rest and be revealed in them. And it is drawn to the soul of man as well, so that the Supernal Will within his soul is revealed in him,

דהיינו האה"ר [האהבה רבה] המושרשת בשרש נפשו למעלה מכדי שתוכל הנפש שאת מאחר שהרצ"ע [שהרצון העליון] בא אצלו לידי גילוי למטה בלבושי הנפש דבור ומעשה ע"י דבור בת"ת [בתלמוד תורה] ומעשה המצות ולכן אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] ששואלים את האדם קבעת עתים לתורה.

that is, the ahavah rabbah rooted in the root of his soul, beyond what the soul can bear; since the Supernal Will has come to revelation in him below, in the garments of the soul, speech and action — through speech in Torah study and the action of the mitzvos. Therefore our Sages, of blessed memory, said that a person is asked, "Did you set fixed times for Torah?"

שעי"ז יעורר את האהבה מלמעלה בשרש נפשו שאינה מתלבשת בשום כלי המעלים ומסתיר שאין כמוה ולא דוגמתה בזלעו"ז הנ"ל ואין לה הפסק שאפי' בעסקו בשאר ענינים תהיה אהבה זו תקועה בלבו.

For through this he will arouse the love from above in the root of his soul, which is not enclothed in any vessel that conceals and hides; there is nothing like it, nor any likeness of it, in the "one opposite the other" mentioned above; and it has no interruption, so that even while he is occupied with other matters, this love will be fixed in his heart.

ומזה יבא לידי ודברת בם כו' (וע' באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה איתא רפ"ד דמגלה ודאשתמש בתגא כו' במי ששונה הלכות כו' יעו"ש [ייעויין שם]):

And from this he will come to "and you shall speak of them," etc. (See Iggeres HaKodesh, the section beginning "It is stated at the beginning of the fourth chapter of Megillah: 'And one who makes use of the crown,' etc." — of one who studies halachos, etc.; see there.)

15 ובזה יובן הכתוב חכלילי עינים מיין. פי' עינים הוא מ"ש עיני תמיד אל ה'. הנה עין ה' אל יראיו.

With this the verse "Red of eyes from wine" will be understood. "Eyes" is [as] in what is written, "My eyes are always toward G-d"; "Behold, the eye of G-d is toward those who fear Him."

והוא בחי' לאסתכלא ביקרא דמלכא דהיינו שיאיר בלבו אור האהבה לה' בבחי' ראיה היא בחי' אהבה בתענוגים שהיא מדרגה העולה על כולנה למעלה מאה"ר [מאהבה רבה] ואה"ע [ואהבת עולם]

This is the level of "gazing upon the glory of the King," that is, that the light of love for G-d shine in his heart in the manner of sight, which is the level of love in delights — a level that surpasses all of them, above ahavah rabbah and ahavas olam.

(וצ"ע [וצריך עיון] בתניא פמ"ג משמע דאה"ר [דאהבה רבה] היא אהבה בתענוגים. וצ"ל שיש ב' בחינות אה"ר [אהבה רבה] הא' האהבה הנז' [הנזכר] בתניא פי"ט כשבאה לידי גילוי כשאינה בבחינת גילוי התענוג.

(This needs examination in light of Tanya, chapter 43, which implies that ahavah rabbah is love in delights. One must say that there are two levels of ahavah rabbah. The first is the love mentioned in Tanya, chapter 19, when it comes to revelation, when it is not at the level of revealed delight.

וגדולה ממנה היא אהי"ר [אהבה רבה] בתענוגים. ועיין במ"א ע"פ אחותי רעיתי יונתי כו'. שם נתבאר אחותי היא מצד אהבה טבעית ויונתי היא אהבה בתענוגים) וכענין שכתוב עיניך יונים כמו זוג יונים שמסתכלים תמיד זע"ז [זה עם זה / זה על זה] ומתענגים כו'.

Greater than it is ahavah rabbah in delights. See elsewhere, on "My sister, My beloved, My dove," etc.; there it is explained that "My sister" is from the side of natural love, and "My dove" is love in delights.) As in what is written, "Your eyes are doves": like a pair of doves that constantly gaze at one another and delight, etc.

כך יהיה קשר האהבה בדביקות נפלא ועצום עד שיהיו עיניו ולבו כל הימים רק לאסתכלא ביקרא דמלכא. וכמ"ש בזהר ע"פ הסבי עיניך כו' דמוקדין ליה בשלהובין דרחימותא.

So shall the bond of love be, in wondrous and mighty cleaving, until his eyes and his heart are all the days only "to gaze upon the glory of the King." As is written in the Zohar on "Turn away your eyes," etc.: "that set Him ablaze with flames of love."

שתהא האהבה מתלהבת ומתלהטת בלב איש להתענג על ה' מרוב כל עד שאין כח בנפשו להגביל את האהבה בלב רק בבחינת ראיה מבחוץ (ועיין במ"א ע"פ עיניך יונים וע"פ הראיני את מראיך):

That is, that the love blaze and flame in a person's heart, to delight in G-d more than all [else], until there is no power in his soul to contain the love in the heart, except as sight from outside. (See elsewhere, on "Your eyes are doves," and on "Let me see your appearance.")

16 וזהו ענין חכלילי עינים. פירוש אדמומית העינים שאודם העינים הוא מחמת תוקף רשפי אש דמוקדין ליה בשלהוביתא כו'.

This is the meaning of "red of eyes": the redness of the eyes, for the redness of the eyes comes from the intensity of the "fiery sparks" that "set Him ablaze with flames," etc.

והוא בחינת מעלת ומדרגת השבת אז תתענג כו' וקראת לשבת ענג. אך מי שטרח בע"ש [בערב שבת] כו'.

And this is the level of the special quality and rank of Shabbos: "Then you will delight," etc., "and you shall call the Shabbos a delight." But "one who toiled on the eve of Shabbos," etc.

ולכן צריך כל ימות החול ליגע את נפשו. לעורר את האהי"ר [האהבה רבה] ואה"ע [ואהבת עולם]. וע"י זה יגיע לבחינת האהבה בתענוגים המתגלית בשבת.

Therefore, all the weekdays one must toil with his soul to arouse ahavah rabbah and ahavas olam; and through this he will reach the level of love in delights that is revealed on Shabbos.

17 והנה כ"ז [כל זה] בא מבחינת ומדרגת יין. יינה ש"ת [של תורה]. וזהו חכלילי כל חיך הטועם אומר לי לי.

Now, all this comes from the level and rank of wine: the wine of Torah. And this is "chachlili": "every palate (chech) that tastes says, 'For me, for me' (li li)."

לפי שיתגלה בחי' חיך הטועם את היין דהיינו בחי' חכמה וטעמי מצות שהם בחי' תענוג העליון.

For the level of the palate that tastes the wine will be revealed, that is, the level of Chochmah and the reasons (taamim, "tastes") of the mitzvos, which are the level of the supernal delight.

וע"י כן נתעלה בעילוי אחר עילוי לי לי עד רום המעלות (פי' חיך הטועם זהו בחי' אהבה בתענוגים המתגלה בשבת שהוא בחי' שם ע"ב [שם ע"ב] דחכמה

And through this he is elevated, ascent after ascent, "for me, for me," to the highest heights. (The meaning: "the palate that tastes" is the level of love in delights revealed on Shabbos, which is the level of the Name AB (72) of Chochmah;

ואזי אומר לי לי ב"פ [ב' פעמים] דהיינו שנכללו בו ב' אהבות הנ"ל אה"ר [אהבה רבה] ואה"ע [ואהבת עולם] שהם מ"ה [שם מ"ה] וב"ן [ושם ב"ן] דמ"ה [דשם מ"ה] מברר ב"ן [שם ב"ן] וע"י יחוד מ"ה [שם מ"ה] וב"ן [ושם ב"ן] מתגלה בשבת בחי' הגבוה משניהם והוא בחי' שם ע"ב אהבה בתענוגים):

and then it says "for me, for me" twice, that is, the two loves mentioned above, ahavah rabbah and ahavas olam, are included in it. These are MaH (45) and BaN (52), for MaH refines BaN; and through the union of MaH and BaN there is revealed on Shabbos the level higher than both of them, the level of the Name AB: love in delights.)

18 ולבן שינים מחלב. פירוש כי שינים הם הטוחנות את המאכל להיות מתעכל במעיו שע"ז יהי' [יהיה] מזון לגוף

"And white of teeth from milk." The meaning: the teeth are what grind the food so that it is digested in his innards, through which it becomes nourishment for the body;

משא"כ כשלא ילעוס ויטחון המאכל בשיניו לא יבא לידי עכול כלל ולא יהיה לו למזון ולשובע.

whereas when he does not chew and grind the food with his teeth, it will not be digested at all, and it will not be food and satisfaction for him.

19 וכך עד"מ כדי שיהי' [שיהיה] מזון לרמ"ח אברין דמלכא שתהא נפשו מרכבה אליהם שיתאחד ממש עם הנפש צ"ל בבחי' שינים הטוחנות ומפררות

So too, by way of analogy: in order that there be food for "the 248 limbs of the King," so that his soul be a chariot for them and that it be truly united with the soul, there must be the level of teeth that grind and crush,

דהיינו לפרר ולברר כל מעשיו ודבוריו ומחשבותיו ולדקדק ולפשפש בהן ולהיות ממארי דחושבנא לשקול כל דרכיו ולפלס מעגלותיו.

that is, to crush and sift all his deeds, words and thoughts, and to scrutinize and examine them, and to be one of the "masters of accounting," to weigh all his ways and to measure out his paths.

20 ונק' בלשון הגמ' [הגמרא] מדקדק במעשיו שעי"כ [שעל ידי כך] יהיה בבחי' עכול בנפש שהטוב יקבל למזון ולשובע והפסולת המעורב תערובת זר ופסולת ידחה לחוץ.

In the language of the Gemara this is called "meticulous in his deeds." Through this there will be a kind of digestion in the soul: the good it will take in as food and satisfaction, and the waste mixed in — a foreign admixture and refuse — it will push outside.

וכן בענין בירורי המדות אוי"ר [אהבה ויראה] כל חד לפום מאי דמשער בלבי' ושוקל במאזני שכלו כיצד היא האהבה האמיתית לה'.

So too in the matter of refining the emotive attributes (middos), love and awe: "each one according to what he measures in his heart," he weighs in the scales of his intellect what true love for G-d is.

21 וכיצד היא בחי' אתהפכא חשוכא כו' באמת לאמתו להיות מייגע א"ע [את עצמו] ביגיעת הנפש לבא למדרגה זו שיהיה נקבע בלבו באמת לאמתו בלי דמיונות כו'

And [he weighs] what the level of "turning darkness [into light]," etc., is in absolute truth — to weary himself with toil of the soul to come to this level, so that it is fixed in his heart in absolute truth, without imaginings, etc.

וכיוצא בזה כמה דרכים הידועים למבקשי ה' יבינו כל מאליהם שצריך לדקדק ולפשפש כו' ולהיות מייגע עצמו כו'.

And there are many ways like this, known to "those who seek G-d," who "will understand everything" on their own: that one must scrutinize and examine, etc., and weary oneself, etc.

אך אח"כ יגיע לבחי' ומדרגת החלב. כמו שהחלב עד"מ מגדל את הולד להיות אבריו נגדלים.

But afterward he will reach the level and rank of milk. Just as milk, by way of analogy, makes the infant grow, so that his limbs grow,

כך בחי' החלב של תורה מגדל את מדותיו אהוי"ר [אהבה ויראה] כו' להיות לו אוי"ר [אהבה ויראה] היותר גדולים בגדלות המוחין

so the level of the milk of Torah makes his emotive attributes (middos), love and awe, etc., grow, so that he has the greatest love and awe, in the maturity of the intellect (gadlus hamochin).

(שהאברים הם המדות ועיקרם הם חג"ת [חסד גבורה תפארת] נה"י [נצח הוד יסוד] ובחי' חב"ד [חכמה בינה ודעת] שבתוכן המקיימות אותן וכל א' מג' מיני בחינות אלו כלולה מכל הנ"ל הרי פ"א. וכל בחי' נחלקת לג' בחי' ראש תוך סוף הרי רמ"ג. ושרשם ה"ח [ה' חסדים] המגדילים הרי רמ"ח).

(For the limbs are the emotive attributes, chiefly Chesed, Gevurah, Tiferes, Netzach, Hod and Yesod, and the level of Chochmah, Binah and Daas within them, which sustain them; and each one of these three kinds of levels comprises all of the above, making 81. And each level divides into three levels, head, middle and end, making 243. And their root is the five Chasadim (kindnesses) that bring growth, making 248.)

וזהו רוחצות בחלב כו' שהחלב מרחיץ המדות ונהפכין ממהות למהות להיות נהפך לבו ונעשה כאיש אחר לגמרי בשינוי המדות כולן שוין לטובה.

This is "washed with milk," etc.: the milk washes the emotive attributes, and they are transformed from one essence to another, so that his heart is transformed and he becomes like an entirely different person, with all his attributes changed, equally, for the good.

ומזה יומשך להיות לבן שינים שיהיה בהם בחי' לבנונית ובהירות בבירורי המדות בעילוי אחר עילוי עד רום המעלות בבחי' ראיה חושיית שלא ביגיעה יגיעת הנפש ויגיעת בשר רק מיד יגיע אליו כו'.

And from this will follow "white of teeth": there will be in them the quality of whiteness and brightness in the refinement of the attributes, ascent after ascent, to the highest heights, in the manner of sensory sight — not through toil, the toil of the soul and the toil of the flesh; rather, it will reach him at once, etc.

וזה חכלילי כו' מיין כו' מחלב כו' ובחי' יין וחלב נעשה הכל בחי' חכלילי לי לי עד רום המעלות:

And this is "red," etc., "from wine," etc., "from milk," etc.: the levels of wine and milk all become the level of chachlili — "for me, for me" — to the highest heights.

TORAH OHR • PARSHAS VAYECHI • MAAMAR 5

ביאור על הנ"ל

An Explanation of the Above

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 לבאר הדברים הנאמרים למעלה ע"פ חכלילי כו'. הנה התורה נק' יין וחלב וכמו שכתוב ולכו שברו בלוא כסף ובלוא מחיר יין וחלב. ולהבין זה הנה צריך להבין ענין ב' בחי' אה"ר [אהבה רבה] ואה"ע [ואהבת עולם].

To explain the things said above on [the verse] "Chachlili," etc.: Now, the Torah is called wine and milk, as it is written, "And come, buy without money and without price, wine and milk." To understand this, one needs to understand the matter of the two levels, ahavah rabbah (great love) and ahavas olam (everlasting love).

אה"ר [אהבה רבה] היא הבאה מלמעלה אשר מאליה וממילא נפשו בוערת כתנור אש ואה"ע [ואהבת עולם] היא האהבה הבאה ע"י ההתבוננות ויש אהבה ג' הגדולה משניהם והיא הנקראת אהבה בתענוגים כו'.

Ahavah rabbah is [the love] that comes from above, whereby, of itself and as a matter of course, his soul burns like a fiery furnace; and ahavas olam is the love that comes through contemplation. And there is a third love, greater than both of them, which is called "love in delights" (ahavah betaanugim), etc.

3 והנה ידוע שיש ד' שמות ע"ב [שם ע"ב] ס"ג [שם ס"ג] מ"ה [שם מ"ה] וב"ן [ושם ב"ן]. והנה שם ב"ן [שם ב"ן] נפל בשבירה ושם מ"ה [שם מ"ה] הוא המברר.

Now, it is known that there are four Names: Av (72), Sag (63), Mah (45) and Ban (52). And the Name Ban fell in the shattering [of the vessels], and the Name Mah is the one that refines [it].

ואמנם תחלה מברר מל' דאצי' הנקראת שם ב"ן [שם ב"ן] את רפ"ח נצוצין שבבי"ע כו' ואח"כ נמשך שם מ"ה [שם מ"ה] לברר שנית כו'.

However, first Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation), which is called the Name Ban, refines the 288 sparks that are in [the Worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah (Creation, Formation and Action), etc.; and afterwards the Name Mah is drawn down to refine a second time, etc.

4 וביאור הדברים הנה נודע דמל' דאצי' יורדת בכל לילה בבי"ע לברר בירורים. וכמ"ש בזוהר אלף טורין דאכלה בהמה רבה ושתית לון בגמיעא חדא כו'.

The explanation of the matter: it is known that Malchus of Atzilus descends every night into Beriah, Yetzirah and Asiyah to carry out refinements. As is written in the Zohar: "A thousand mountains, which a great beast eats, and it drinks them in a single gulp," etc.

פי' בהמה בגי' [בגימטריא] ב"ן [שם ב"ן] והיינו מל' דאצי' המבררת נצוצין דתהו. להיות שכאשר נפלו הנצוצין בבי"ע ובנוגה הם מעורבים טו"ר [טוב ורע] ואינם בבחי' אלהות ומל' דאצי' מבררת אותם שיתהפכו להיות אלהות.

Explanation: behemah ("beast") has the numerical value of Ban (52); that is, Malchus of Atzilus, which refines the sparks of Tohu. For when the sparks fell into Beriah, Yetzirah and Asiyah and into nogah, they are a mixture of good and evil and are not at the level of G-dliness; and Malchus of Atzilus refines them, so that they are transformed to become G-dliness.

5 ולכן שם ב"ן [שם ב"ן] נק' אה"ע [אהבת עולם] כי עולם מל' העלם והיינו האהבה שנתגלית מההעלם. שקודם התפלה היתה בהעלם ואחר כך ע"י התפלה נתגלית

Therefore the Name Ban is called ahavas olam, for olam ("world") is from the term he'elem ("concealment"); that is, the love that is revealed out of concealment: before prayer it was in concealment, and afterwards, through prayer, it is revealed.

ונמצא שאהבה זו היא באה מההתבוננות כו' וגם פי' אהבת עולם שהתפעלות ואהבה זו נמשכת מבחינת העולם.

So it turns out that this love comes from contemplation, etc. And ahavas olam also means that this emotional arousal and love are drawn from the level of the world.

היינו כמו עד"מ האדם מתפעל להיות לו אהבה ע"י שרואה מופתים הפך הטבע כמו להפוך ממים לאש או מאש למים שיתהפך מהות אחד למהות אחר ע"ז רואה גדולת ה' ית' ויגיע לו מזה אהבה לה'.

That is, as, by way of analogy, a person is moved to have love by seeing wonders contrary to nature, such as turning water into fire or fire into water, so that one essence is transformed into another essence; through this he sees the greatness of G-d, blessed be He, and from this love for G-d comes to him.

6 ואהבה זו נק' אה"ע [אהבת עולם] שבאה ע"י סבה מבחי' העולם וכמו"כ [וכמו כן] למעלה הבירור נצוצות דשם ב"ן [שם ב"ן] שמברר בבי"ע נק' אה"ע [אהבת עולם] מפני שמבחי' עולם נברר להיות אלקות כו'.

This love is called ahavas olam because it comes through a cause from the level of the world. So too above: the refinement of sparks of the Name Ban, which refines in Beriah, Yetzirah and Asiyah, is called ahavas olam, because from the level of world [something] is refined to become G-dliness, etc.

משא"כ שם מ"ה [שם מ"ה] נק' אה"ר [אהבה רבה]. להיות ששם מ"ה [שם מ"ה] הוא בחי' אלקות בעצם (לא ממה שנתברר מבחי' עולם כמו שם ב"ן [שם ב"ן] שמברר בי"ע והם נכללים בו.

This is not so with the Name Mah, which is called ahavah rabbah, since the Name Mah is the level of G-dliness in essence (not from what has been refined from the level of world, like the Name Ban, which refines Beriah, Yetzirah and Asiyah, and they are included in it.

והיינו ע"י ההתהפכות מרע לטוב כנ"ל שנכלל בשם ב"ן [שם ב"ן] ולכך נק' אה"ע [אהבת עולם] כמו שאדם מתהפך ע"י מופתים כו' כנ"ל).

That is, through the transformation from evil to good mentioned above, which is included in the Name Ban; and therefore it is called ahavas olam, just as a person is transformed through wonders, etc., as mentioned above.)

והוא המברר שם ב"ן [שם ב"ן]. וה"ז [והרי זה] כדוגמת אה"ר [אהבה רבה]. דהנה ענין האה"ר [האהבה רבה] היא עד"מ האהבה אשר מאליו מתלהט שלכך נק' בלשון רבה. להיות שאה"ע [שאהבת עולם] הנה יש גם בזה לעומת זה.

And it [the Name Mah] is the one that refines the Name Ban. And this is like ahavah rabbah. For ahavah rabbah is, by way of analogy, the love that blazes up of itself, which is why it is called by the term "great" (rabbah); since in ahavas olam there is also "this opposite that."

ולכך אנו רואים שאעפ"י [שאף על פי] שבעת התפלה הי' [היה] לו אהבה והיא אה"ע [אהבת עולם] מ"מ אח"כ עוסק במילי דעלמא מפני שיש זלעו"ז [זה לעומת זה] ששניהם הם בחי' עולם זה עולם וזה עולם כו'

Therefore we see that although at the time of prayer he had love, which is ahavas olam, nevertheless afterwards he busies himself with worldly matters, because there is "this opposite that," since both of them are the level of world: this is "world" and that is "world," etc.

משא"כ בחי' אה"ר [אהבה רבה] להיותה מניצוץ אלקות עצמו אין שם זלעו"ז [זה לעומת זה] כו'. וכמו"כ [וכמו כן] למעלה שם מ"ה [שם מ"ה] הוא אלקות שלא ע"י בירור. כמו האה"ר [האהבה רבה] שבאה מאיליה מלמעלה.

This is not so with the level of ahavah rabbah: since it is from the spark of G-dliness itself, there is no "this opposite that" there, etc. So too above, the Name Mah is G-dliness not through refinement, like ahavah rabbah, which comes of itself from above.

7 והנה עכ"ז [עם כל זה] הרי האה"ר [האהבה רבה] שנק' מ"ה [שם מ"ה] מתלבשת באה"ע [באהבת עולם] הנק' ב"ן [שם ב"ן] לברר בירור שני כו' אבל אהבה ג' והיא הנק' אהבה בתענוגים שהוא ענין שם ע"ב [שם ע"ב] אינה מתלבשת כלל לא באה"ר [באהבה רבה] ולא באה"ע [באהבת עולם] כו':

Now, despite all this, ahavah rabbah, which is called Mah, does vest itself in ahavas olam, which is called Ban, to carry out a second refinement, etc. But the third love, which is called "love in delights," which is the matter of the Name Av, does not vest itself at all, neither in ahavah rabbah nor in ahavas olam, etc.

8 אך הנה המשכת שם ע"ב [שם ע"ב] אהבה בתענוגים. הוא כאשר נתחברו יחדיו אה"ר [אהבה רבה] ואה"ע [ואהבת עולם] שם מ"ה [שם מ"ה] ושם ב"ן [שם ב"ן] אזי ממשיכים גם שם ע"ב [שם ע"ב].

However, the drawing down of the Name Av, love in delights, is when ahavah rabbah and ahavas olam, the Name Mah and the Name Ban, have joined together; then they draw down the Name Av as well,

הגם שהוא גבוה משניהם כו'. וביאור הדברים הנה ידוע שיש בכל עולם דאצי' בי"ע ע"ס [עשר ספירות] ועולמות והיכלות.

even though it is higher than both of them, etc. The explanation of the matter: it is known that in every world, Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah, there are ten Sefiros, and worlds and chambers (heichalos).

9 והנה ע"ס [עשר ספירות] הם הם אלקות שאינו צריך להתברר והיינו כענין שם מ"ה [שם מ"ה] כידוע. ועולמות והיכלות הם צריכים להתברר בכדי להתכלל בע"ס [בעשר ספירות] שהוא אלקות ממש.

Now, the ten Sefiros are themselves G-dliness, which does not need to be refined; and this is like the matter of the Name Mah, as is known. But the worlds and chambers need to be refined in order to be included in the ten Sefiros, which are actual G-dliness.

והיינו ע"י הבירור דב"ן [דשם ב"ן] שנכללים בו הבירורים דעולמות והיכלות ואחר כך נמשך שם מ"ה [שם מ"ה] להתלבש בב"ן [בשם ב"ן] לברר שנית כו'. וזהו ענין יחוד הוי' אלהים שהם דו"נ [דכר ונוקבא] מ"ה [שם מ"ה] וב"ן [ושם ב"ן].

That is, through the refinement of Ban, in which the refinements of the worlds and chambers are included; and afterwards the Name Mah is drawn down to vest itself in Ban, to refine a second time, etc. And this is the matter of the union of Havayah [and] Elokim, which are male and female, Mah and Ban.

והנה כתיב זכר ונקבה בראם ויברך אתם כו' ומבואר בזהר הטעם דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] לא שרי באתר פגימא אלא באתר שלימא כו'.

Now, it is written, "Male and female He created them, and He blessed them," etc.; and the reason is explained in the Zohar: that the Holy One, blessed be He, does not dwell in a flawed place, only in a complete place, etc.

והענין מפני שכאשר מתכללים ב' בחינות דו"נ [דכר ונוקבא] ע"כ מעוררים בחינת הגבוה מערך שניהם (וכענין החופה שנכנסי' [שנכנסים] בו חתן וכלה להיות שבאים שניהם דו"נ [דכר ונוקבא] ע"כ בא שם הגילוי גם מבחי' מקיפים כו').

The point is that when two levels, male and female, are included in one another, they therefore arouse the level that is higher, beyond the measure of both of them (like the matter of the chuppah, which groom and bride enter: since both of them, male and female, come [there], therefore the revelation there comes also from the level of the encompassing [lights] (makifim), etc.).

והיינו ע"י שכאשר שם ב"ן [שם ב"ן] מברר ב"ע ואז מעלה אותם מ"ן [מיין נוקבין] לשם מ"ה [שם מ"ה] והוא נמשך לברר כו'.

That is, through [the fact] that when the Name Ban refines Beriah, Yetzirah and Asiyah, it then raises them as mayin nukvin ("feminine waters") to the Name Mah, and it [Mah] is drawn down to refine, etc.

ואח"כ כששניהם מתלבשים זה בזה בחי' יחוד הוי"ה אלהים אזי נמשך גם שם ע"ב [שם ע"ב] הנק' אהבה בתענוגים.

And afterwards, when both of them vest themselves in one another, the level of the union of Havayah [and] Elokim, then the Name Av, which is called "love in delights," is drawn down as well.

וזהו זכר ונקבה בראם. היינו דכר שם מ"ה [שם מ"ה] ונוק' [ונוקבא] שם ב"ן [שם ב"ן] ואזי ויברך אתם המשכת החכמה שם ע"ב [שם ע"ב] הנק' ברוך כו'.

And this is [the meaning of] "Male and female He created them": that is, the male (dechar), the Name Mah, and the female (Nukva), the Name Ban; and then "He blessed them": the drawing down of Chochmah (wisdom), the Name Av, which is called "blessed" (baruch), etc.

10 והנה ידוע שגילוי אור א"ס דעתיקא קדישא הוא בבחינת החכמה דאצי' להיותה בתכלית הבטול. והנה עתיק הוא על דרך משל בחינת תענוג כו'.

Now, it is known that the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof) of Atika Kadisha (the Holy Ancient One) is in the level of Chochmah (wisdom) of Atzilus, since it is in utter self-nullification (bittul). And Atik is, by way of analogy, the level of delight, etc.

וכמו שאנו רואים גם כן שגילוי התענוג הוא בחכמה כאשר יגיע לו השכלה חדשה מהמשכיל שזהו ענין

As we also see that the revelation of delight is in Chochmah: when a new insight comes to him from the intellect, which is the matter of

גילוי החכמה ממקורה אז יתענג ענג נפלא כו' וכמו"כ [וכמו כן] גלוי אא"ס [אור אין סוף] ע"י [עתיק יומין] וא"א הוא בבחינת חכמה דאצי' שהוא שם ע"ב [שם ע"ב].

the revelation of Chochmah from its source, then he delights with a wondrous delight, etc. So too, the revelation of the Infinite Light of Atik Yomin and Arich Anpin is in the level of Chochmah of Atzilus, which is the Name Av.

ולכך נק' שם ע"ב אהבה בתענוגים להיות שהוא גלוי תענוג עליון וזהו אהבה בתענוגים דייקא כו':

That is why the Name Av is called "love in delights": since it is the revelation of the supernal delight. And this is [why it is] "love in delights" specifically, etc.

11 וזהו חכלילי עינים מיין. וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] חכלילי כל חיך הטועם אומר לי לי. ויי"ל [ויש לומר] כפל הלשון לי לי.

And this is [the meaning of] "Chachlili einayim mi-yayin" ("His eyes are red from wine"). And our Sages, of blessed memory, said: "Chachlili: every palate (chech) that tastes says, 'For me (li), for me (li).'" Now, the doubled expression "for me, for me" needs to be understood.

אך הענין הוא שזהו ענין ב' עליות של ב' בחינות אה"ר [אהבה רבה] ואה"ע [ואהבת עולם] מ"ה [שם מ"ה] וב"ן [ושם ב"ן] בע"י [בעתיק יומין] וא"א כנ"ל מפני שהן עולים בבחינת שם ע"ב [שם ע"ב] ששם גילוי עתיק ואריך כו'.

But the point is that this is the matter of two ascents of the two levels, ahavah rabbah and ahavas olam, Mah and Ban, into Atik Yomin and Arich Anpin, as mentioned above; for they rise into the level of the Name Av, where there is the revelation of Atik and Arich, etc.

12 וזהו חיך הטועם אומר לי לי פירוש חיך הטועם הוא בחינת חכמה דאצי' שנק' חיך שם מ"ה [שם מ"ה] והוא בחינת טעמים

And this is [the meaning of] "the palate that tastes says, 'For me, for me'": the explanation is that "the palate that tastes" is the level of Chochmah (wisdom) of Atzilus, which is called "palate," the Name Mah, and it is the level of te'amim ("tastes"),

שהם בשם ע"ב [שם ע"ב] כנודע שיש ד' בחי' טנת"א [טעמים נקודות תגין אותיות] כנגד ד' שמות ע"ב [שם ע"ב] ס"ג [שם ס"ג] מ"ה [שם מ"ה] ב"ן [שם ב"ן] וחכמה דאצי' היא בחינת חיך הטועם היינו בחינת טעמים.

which are in the Name Av; as is known, there are four levels, te'amim, nekudos, tagin and osiyos (cantillation notes, vowel points, crowns and letters), corresponding to the four Names Av, Sag, Mah and Ban. And Chochmah of Atzilus is the level of "the palate that tastes," that is, the level of te'amim.

וכמו עד"מ כאשר יטעום האדם איזה מאכל הנערב ומתוק מתענג מזה כמו"כ [כמו כן] בבחי' טעמים דחכמה יש שם גילוי עתיק כו'.

Just as, by way of analogy, when a person tastes some pleasant and sweet food he takes delight in it, so too in the level of the te'amim of Chochmah there is the revelation of Atik, etc.

וזהו חיך הטועם בחי' ע"ב חכמה אומר לי לי הוא בחי' עליות אה"ר [אהבה רבה] ואה"ע [ואהבת עולם].

And this is [the meaning of] "the palate that tastes," the level of Av, Chochmah, "says, 'For me, for me'": this is the level of the ascents of ahavah rabbah and ahavas olam.

13 והנה חכלילי עינים הם מיין. כי הנה ע"י שנכנס יין יינה של תורה יצא סוד.

Now, the red eyes (chachlili einayim) are "from wine." For through "wine entering," the wine of Torah, "a secret comes out."

פי' סוד היינו אה"ר [אהבה רבה] המסותרת שתצא מההעלם אל הגילוי להיות התלבשות אה"ר [אהבה רבה] מ"ה [שם מ"ה] באה"ע [באהבת עולם] ב"ן [שם ב"ן]. ועי"ז שניהם עולים ונכללים בחכמה. וזהו חכלילי כו' מיין.

The meaning of "secret" is the hidden ahavah rabbah, which is to come out from concealment into revelation, so that there be the vesting of ahavah rabbah, Mah, in ahavas olam, Ban. And through this both of them rise and are included in Chochmah. And this is [the meaning of] "Chachlili," etc., "from wine."

פי' מה שחיך הטועם אומר לי לי העלייה דמ"ה [דשם מ"ה] וב"ן [ושם ב"ן] בע"ב זהו מיין שעי"ז שנכנס יינה ש"ת [של תורה] יצא סוד התלבשות מ"ה [שם מ"ה] בב"ן [בשם ב"ן] ועי"ז מעוררים שם ע"ב [שם ע"ב] להיות חיך הטועם כו'.

That is: what "the palate that tastes says, 'For me, for me,'" the ascent of Mah and Ban into Av, this is "from wine": for through the entering of the wine of Torah, "a secret comes out," the vesting of Mah in Ban; and through this they arouse the Name Av to be "the palate that tastes," etc.

14 והנה בחי' גילוי זה דשם ע"ב [שם ע"ב] הוא בשבת שהוא ענין מוחין דאבא. והיינו גילוי והמשכת ענג העליון בחי' עתיקא קדישא בבחי' החכמה.

Now, the level of this revelation of the Name Av is on Shabbos, which is the matter of the intellect (mochin) of Abba (Chochmah). That is, the revelation and drawing down of the supernal delight, the level of Atika Kadisha, into the level of Chochmah.

וכמ"ש וקראת לשבת ענג להמשיך ולקרוא הענג בחכמה כו'. וכמ"ש במ"א ע"פ מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל האומר ויכלו בשבת כאלו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית כו'.

As it is written, "And you shall call the Shabbos a delight": to draw down and to call the delight into Chochmah, etc. And as is written elsewhere, on the saying of our Sages, of blessed memory, "Whoever says Vayechulu on Shabbos, it is as though he became a partner with the Holy One, blessed be He, in the work of creation," etc.

וזהו ג"כ כל כוונת האכילה בשבת להמשיך בחי' עתיק בחכמה כו'. אך הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] מי שטרח בע"ש [בערב שבת] יאכל בשבת.

And this, too, is the whole intent of eating on Shabbos: to draw down the level of Atik into Chochmah, etc. However, our Sages, of blessed memory, said, "One who toiled on the eve of Shabbos will eat on Shabbos."

וזהו חכלילי עינים כו'. פי' כי יש ב' בחי' בעינים הא' האדמומית והזהרורית שבעינים. והב' חוורי דעינא.

And this is [the meaning of] "Chachlili einayim" ("red eyes"), etc. The explanation: there are two aspects in the eyes: the first, the redness and the glow in the eyes; and the second, the whites of the eye.

15 והנה ענין האדמומית הוא בחי' ההתלהבו' ורשפי אש לאסתכלא ביקרא דמלכא כמ"ש הסבי עיניך מנגדי כו' דאינון מוקדין ליה בשלהובין דרחימותא כנודע.

Now, the matter of the redness is the level of fervor and flashes of fire, "to gaze upon the glory of the King," as it is written, "Turn your eyes away from me," etc., for they set Him ablaze with flames of love, as is known.

וכמו"כ [וכמו כן] הנה מבואר באדרא רבה כד ז"א מסתכל במצחא דאריך מקבל ש"ע [ש"ע (370)] נהורין ובפנים ק"נ [קליפת נוגה] נהורין כמה שכתוב כי יקרא ק"ן צפור לפניך כו'.

And similarly, it is explained in the Idra Rabba: when Z'eir Anpin (the emotive attributes) gazes at the forehead of Arich [Anpin], it receives 370 lights, and in the face 150 lights, as it is written, "If a bird's nest (kan, 150) chance before you," etc.

והענין דהנה א"א שהוא הכתר הוא בחי' התחתונה שבמאציל וז"א הוא מקור לעלמין דבי"ע שלכך ז"א נק' עולם כמ"ש עולם חסד יבנה כו'.

The point is that Arich Anpin, which is Keser (the Crown), is the lowest level of the Emanator, and Z'eir Anpin is the source of the worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah; that is why Z'eir Anpin is called "world" (olam), as it is written, "The world (olam) is built by kindness," etc.

ולכך הז"א מתלהב ליכלל למעלה באוא"ס [באור אין סוף] בחי' א"א כו' (וכן עבודת האדם למטה לאסתכלא ביקרא דמלכא עיני תמיד אל ה' והיינו ההתלהבות ממטלמ"ע [ממטה למעלה] שהוא ע"י העינים דוקא)

Therefore Z'eir Anpin is aflame to be included above in the Infinite Light (Or Ein Sof), the level of Arich Anpin, etc. (And so too man's service below, "to gaze upon the glory of the King": "My eyes are always toward G-d"; that is, the fervor from below to above, which is specifically through the eyes.)

והיינו האדמומית שבעינים שמורה על ענין ההתלהבות ורשפי אש כו'. וע"י ההסתכלות ז"א בבחי' התלהבות נמשך אח"כ השפע מא"א [מאריך אנפין] לז"א.

And this is the redness in the eyes, which indicates fervor and flashes of fire, etc. And through Z'eir Anpin's gazing in a state of fervor, the flow is afterwards drawn down from Arich Anpin to Z'eir Anpin.

וכמ"ש עין ה' אל יראיו כו' (והיינו מפני שהקדים תחלה עיני תמיד אל ה' והוא התלהבות ממטלמ"ע [ממטה למעלה]. וזהו מי שטרח בערב שבת כו'. ע"ז נמשך אח"כ אור השפע מלמעלה למטה להיות עין ה' כו').

As it is written, "The eye of G-d is toward those who fear Him," etc. (That is, because he first began with "My eyes are always toward G-d," which is fervor from below to above. And this is "One who toiled on the eve of Shabbos," etc. Through this, the light of the flow is afterwards drawn down from above to below, so that there be "the eye of G-d," etc.)

וזהו ענין ש"ע [ש"ע (370)] נהורין או ק"ן נהורין דמקבל ז"א מא"א [מאריך אנפין] היינו השפע מלמעלה כו' שהוא בחי' עינא דאיהו חוור כמ"ש באד"ר [באדרא רבא] (דקכ"ט ב' ובדף קל"ו ב') ואתסחן בחד חוורא דעינא טבא כו'.

And this is the matter of the 370 lights or the 150 lights that Z'eir Anpin receives from Arich Anpin, namely the flow from above, etc., which is the level of the eye that is white, as stated in the Idra Rabba (folio 129b and folio 136b): "And they are washed in the one whiteness of the good eye," etc.

והנה הראיה היא בחי' חיצוניות משא"כ שארי כחות כמו כח החכמה או המדות כו' והענין

Now, sight is the level of the outer dimension (chitzoniyus), which is not so with the other powers, such as the power of wisdom (Chochmah) or the emotive attributes (middos), etc. And the reason is this:

כי להיות מסתכל במצחא דא"א ולקבל אח"כ גילוי האור משם א"א לקבל רק ע"י ראיה שהיא מבחוץ שאינה נכנסת לפנים.

since [Z'eir Anpin] is gazing at the forehead of Arich Anpin and afterwards receiving the revelation of light from there, it is impossible to receive [it] except through sight, which is from outside and does not enter within.

16 ולבן שינים הנה השינים מבררים כו'. והוא בחי' עבור בבטן אימא כמשל מדות שבשכל לראות בעין השכל מהות המדות ולדקדק ולפשפש בהן אם יש בהן תערובת כו'. וזהו בבטן אימא כו'.

"And white of teeth": now, the teeth refine, etc. And this is the level of gestation (ibbur) in the womb of Imma (Binah), like the analogy of the emotive attributes (middos) within the intellect: to see with the eye of the intellect the essence of the emotive attributes, and to examine and scrutinize them [to see] whether there is any admixture in them, etc. And this is "in the womb of Imma," etc.

17 ולמעלה בז"א תלת כלילן גו תלת כו' ומה שנתברר נעשה אצי' ואלקות והפסולת נדחה לחוץ כו' וכן עד רום המעלות כו'

And above, in Z'eir Anpin, [there is] "three included within three," etc.; and what has been refined becomes Atzilus and G-dliness, and the waste is pushed outside, etc. And so on, up to the highest of heights, etc.

ואח"כ נעשה הגדלה בחלב שלאחר הלידה והגדלה זו שנמשך אור וחיות שיהיו המדות מאירים וברורים כו'.

And afterwards growth takes place through the milk that follows birth; and this growth is that light and life-force are drawn down so that the emotive attributes (middos) will be luminous and clear, etc.

18 וזהו ולבן שינים שהשינים עצמם נעשים לבנים מכח החלב שבשעת הבירור עדיין אינם לבנים מאחר שעוסק לראות ולפשפש כו'.

And this is [the meaning of] "and white of teeth": the teeth themselves become white by virtue of the milk; for at the time of refining they are not yet white, since one is occupied with looking and scrutinizing, etc.

והוא בחינת קטנות משא"כ לבן שינים שנעשו לבנים ומאירים כו'. שיש בירור אחר בירור כו'

And this is the level of katnus (smallness), which is not so with "white of teeth," [where the teeth] have become white and shining, etc.; for there is refinement after refinement, etc.

והכל הוא ע"י פותח את ידיך הוא בחי' י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] שהם יודי"ן ווי"ן שערות וגומות שאבא יונק ממזל החי' נוצר אותיות רצון כו'

And all of it is through "You open Your hand (yadecha)": this is the level of the thirteen tikkunim (adornments) of the beard, which are yuds and vavs, hairs and follicles; for Abba (Chochmah) draws nourishment from the eighth mazal, notzer, [whose] letters [are those of] ratzon (will), etc.

ועי"ז נעשה רצון גם לכל חי כו' והוא ע"י התו' [התורה] אבא שממשיך אור אבא על נפשו ואבא יונק ממזל החי' כנ"ל ומתגלה בתוכה רצון שלמעלה מעלה כו'

And through this, will is brought about also "for every living thing," etc. And this is through the Torah, Abba, in that one draws the light of Abba upon his soul; and Abba draws nourishment from the eighth mazal, as mentioned above, and there is revealed within it [the soul] a will that is far above, etc.

ומשל יודי"ן ווי"ן כי היו"ד הוא צמצום האור בעור הפנים המכסה ואינו יוצא אלא דרך גומא. והוא"ו הוא המשכת השערות כו' ודי"ל [ודי למבין]:

And the analogy of yuds and vavs: the yud is the tzimtzum (contraction) of the light in the skin of the face, which covers [it], so that it comes out only through a follicle; and the vav is the extension of the hairs, etc. And this is enough for one who understands.

TORAH OHR • PARSHAS SHEMOS • MAAMAR 1

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב...

"And these are the names of the children of Israel who came to Egypt with Yaakov"

1 ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו. הנה בפרשת ויגש נאמר גם כן ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה יעקב ובניו.

"And these are the names of the children of Israel who came to Egypt with Yaakov; each man and his household came." Now in Parshas Vayigash it is also said, "And these are the names of the children of Israel who came to Egypt, Yaakov and his sons."

וצ"ל למה הוכפל בתורה ענין בואם מצרימה. גם להבין השינויים מהתם להכא. דכאן נאמר הבאי' [הבאים] מצרימה את יעקב.

We need to understand why the matter of their coming to Egypt is repeated in the Torah, and also to understand the differences from there to here. For here it says, "who came to Egypt with Yaakov."

2 ובויגש נאמר הבאי' [הבאים] מצרימה יעקב. ועוד צ"ל מ"ש בפרשת ויגש בני ישראל כו' יעקב ובניו שכולל יעקב ג"כ בכלל בני ישראל והרי יעקב הוא ישראל עצמו כמ"ש לא יעקב יאמר עוד שמך כ"א ישראל.

And in Vayigash it says, "who came to Egypt, Yaakov." We further need to understand what is said in Parshas Vayigash, "the children of Israel," etc., "Yaakov and his sons," which includes Yaakov as well among "the children of Israel." But Yaakov is Yisrael himself, as it is written, "Your name shall no longer be called Yaakov, but Yisrael."

3 וא"כ איך נק' בני ישראל. והענין דהנה כתיב ירד ירדנו כו' ירידה אחר ירידה וכן ביצי"מ [ביציאת מצרים] וגאולה כתיב ואנכי אעלך גם עלה כו' עלה נעלה כו'.

If so, how can he be called "the children of Israel"? The explanation is this. It is written, "We came down, indeed came down," etc.: a descent after a descent. And similarly, regarding the Exodus from Egypt and the redemption, it is written, "And I will bring you up, also bring [you] up," etc., [and] "We shall go up, indeed go up," etc.

היינו ב' עליות שהוא עילוי אחר עילוי ובאמת ביצי"מ [ביציאת מצרים] לא נתעלו רק פעם א' כמ"ש אעלה אתכם מעני מצרים כו' אל ארץ זבת חלב ודבש.

That is, two ascents, which is an elevation after an elevation. But in fact, at the Exodus from Egypt they were raised up only once, as it is written, "I will bring you up out of the affliction of Egypt," etc., "to a land flowing with milk and honey."

אך כי עלייה זו השנית היא רומזת על גאולה העתידה להיות בב"א [במהרה בימינו אמן] (וכן בשמות ג' פסוק י"ד אמר לו ענין הגאולה האחרונה כדפירש רש"י [רבי שלמה יצחקי] שם):

Rather, this second ascent alludes to the redemption that is to come, speedily in our days, amen. (And likewise in Shemos, chapter 3, verse 14, He told him of the final redemption, as Rashi explains there.)

4 דהנה כתיב כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות שמקיש הכתוב ענין גאולה אחרונה ליציאת מצרים.

For it is written, "As in the days of your going out of the land of Egypt, I will show him wonders": the verse likens the final redemption to the Exodus from Egypt.

והוא שכמו שכל עיקר תכלית המכוון בגלות מצרים והשעבוד רד"ו שנה הי' [היה] בכדי לזכו' לקבלת התורה פנים בפנים דבר ה'.

That is: just as the whole essential purpose intended in the exile of Egypt and the servitude of two hundred and ten years was in order to merit receiving the Torah, [when] "face to face G-d spoke."

5 וכמ"ש וזה לך האות כו' בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה.

As it is written, "And this shall be the sign for you," etc.: "when you bring the people out of Egypt, you shall serve G-d upon this mountain."

כך כל אריכות הגלות הזה הוא כדי לזכות לגילוי פנימית התורה שיהי' [שיהיה] לע"ל [לעתיד לבוא] כי במתן תורה הי' [היה] קבלת התורה הנגלית אבל פנימית טעמי התורה יהי' [יהיה] הגלוי שלהם לע"ל [לעתיד לבוא].

So too, the whole length of this exile is in order to merit the revelation of the inner dimension (pnimiyus) of the Torah, which will come in the Time to Come. For at the Giving of the Torah there was the receiving of the revealed Torah, but as for the inner dimension of the Torah's reasons, their revelation will be in the Time to Come.

6 וע״ז נאמר אראנו נפלאות. וכמ״ש עין בעין יראו. וכך בענין השעבוד והגלות שנאמר בגלות מצרים וימררו את חייהם בעבדה קשה בחומר ובלבנים ובכל עבדה בשדה.

And of this it is said, "I will show him wonders," and as it is written, "Eye to eye they shall see." And so too regarding the servitude and the exile, of which it is said in the exile of Egypt, "And they embittered their lives with hard labor, with mortar and with bricks, and with all labor in the field."

קאי גם על זמן האחרון וימררו את חייהם היא התורה כי היא חיינו. בעבדה קשה דא קושיא. בחומר דא קל וחומר.

[This] refers also to the final era. "And they embittered their lives": this is the Torah, for it is our life. "With hard labor (be'avodah kashah)": this is the kushya (the difficulty). "With mortar (chomer)": this is the kal vachomer (the inference from minor to major).

7 ובכל עבדה בשדה דאברייתא. ובלבנים דא לבון הלכתא. שאין בידינו הלכה ברורה ודין ברור כי כל דיני התורה במחלוק' [במחלוקת] שנויה הללו מכשירין ומטהרין והללו פוסלין ומטמאין.

"And with all labor in the field": this is the Baraisa. "And with bricks (u'vilvenim)": this is libun hilchesa (the clarifying of the halachah). For we do not have in hand a clear halachah and a clear ruling, since all the laws of the Torah are taught in dispute: these declare fit and pure, and those declare unfit and impure.

וא״כ כמו שע״י שעבוד מצרים בחומר ובלבנים זכו למתן תורה כך ג״כ ע״י לבון הלכתא שבזמננו זה. יזכו לגלוי פנימי' [פנימיות / פנימית] התורה לע״ל [לעתיד לבוא] להיות אראנו נפלאות:

If so, just as through the servitude of Egypt in mortar and bricks they merited the Giving of the Torah, so too, through the libun hilchesa of this time of ours, they will merit the revelation of the inner dimension (pnimiyus) of the Torah in the Time to Come, so that there will be [the fulfillment of] "I will show him wonders."

8 והנה להבין ענין לבון הלכתא (וגם ענין בכל עבודה בשדה) ואיך ע״י יהי' [יהיה] הגלוי לע״ל [לעתיד לבוא]. יש להקדים פי' וענין מלך משובח ומפואר עדי עד שמו הגדול.

Now, to understand the matter of libun hilchesa (and also the matter of "with all labor in the field"), and how through this the revelation will come in the Time to Come, we must first explain the meaning and the concept of "King, praised and glorified forever and ever, [is] His great Name."

כי הנה תכלית ירידת הנשמה לעוה"ז ירידה צורך עלייה היא כדי לחזות בנועם ה' בעוה"ב [בעולם הבא] ובג"ע [ובגן עדן] העליון וג"ע [וגן עדן] התחתון

For the purpose of the soul's descent into this world, a descent for the sake of an ascent, is in order "to behold the pleasantness of G-d" in the World to Come and in the Upper Gan Eden and the Lower Gan Eden.

שהוא השגת הנשמות נהנין מזיו השכינה שהוא תענוג נפלא עד אין קץ ותכלית בלי גבול.

That is the apprehension of the souls, who "take pleasure in the radiance of the Shechinah (Divine Presence)," which is a wondrous delight, without end or limit, without bound.

9 והנה בספרים לא נזכר כי"א ג"ע [גן עדן] עליון ותחתון אבל באמת יש כמה בחי' ג"ע [גן עדן] ותענוגים עד אין קץ

Now, the books mention only the Upper and the Lower Gan Eden, but in truth there are many levels of Gan Eden and of delights, without end.

וזהו משובח ומפואר עדי עד. וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] צדיקים אין להם מנוחה בעוה"ב [בעולם הבא] שנאמר ילכו מחיל אל חיל.

And this is [the meaning of] "praised and glorified forever and ever." And as our Sages, of blessed memory, said: "The righteous have no rest in the World to Come, as it is said, 'They go from strength to strength.'"

ונועם ה' והתענוג ההוא הוא מבחי' גלוי משמו הגדול כו'. אשר כדאי כל יסורי גיהנם כדי לחזות בנועם ה' וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] מוטב דלידייני' כו':

And "the pleasantness of G-d," that delight, comes from the level of a revelation of His great Name, etc., for which all the sufferings of Gehinnom are worthwhile, in order "to behold the pleasantness of G-d." And as our Sages, of blessed memory, said, "Better that he be judged," etc.

10 והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] שאברהם בחר לו שעבוד גלות תחת יסורי גיהנם. כי הנה ענין הגיהנם הוא כדי לצרף הנפש מחולאת הרע אשר בקרבה

Now, our Sages, of blessed memory, said that Avraham chose for himself the servitude of exile instead of the sufferings of Gehinnom. For the purpose of Gehinnom is to purify the soul of the sickness of the evil that is within it.

כמו מצרף לכסף שהפסולת והסיגי' [והסיגים] נשרפים תוך הכור ונשאר הכסף נקי מכל סיג כך כדי שתוכל הנפש לקבל אור ענג העליון להיות נהנים כו'

It is like "the refining pot for silver": the waste and the dross are burned up inside the furnace, and the silver remains clean of all dross. So too, in order that the soul be able to receive the light of the supernal delight, to be "taking pleasure," etc.,

צריכה להתברר תחלה באש של גיהנם להפריד הרע מן הטוב כי לא יגורך רע כתיב

it must first be refined in the fire of Gehinnom, to separate the evil from the good, for it is written, "Evil shall not dwell with You."

והנה אברהם בחר לו שעבוד גלות שהוא ג"כ בחי' צירוף לנפש כמ"ש מכור הברזל ממצרים. וגלות אדום נק' כור עוני כו':

Now Avraham chose for himself the servitude of exile, which is also a kind of purification for the soul, as it is written, "from the iron furnace, from Egypt." And the exile of Edom is called "the furnace of affliction," etc.

11 אך הנה הנשמה היא נברא' ובעל גבול וא"א לנפש לקבל הארת תענוג העליון שהוא בלי גבול עדי עד.

However, the soul is a created being and finite, and it is impossible for the soul to receive the radiance of the supernal delight, which is without limit, forever and ever.

אלא ע"י התלבשו' אור התענוג בכלי ולבוש כמ"ש עוטה אור כשלמה שהוא אור תורה וכמ"ש ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן כי עדן הוא בחינת מקור התענוגים.

[It is possible] only through the clothing of the light of the delight in a vessel and a garment, as it is written, "Who wraps Himself in light as in a garment," which is the light of Torah; and as it is written, "And a river goes out of Eden to water the garden," for Eden is the level of the source of delights.

(וכמ"ש בפרדס בערכי הכינויים ערך עדן בשם התיקוני זוהר עדן עילאה הוא בחינת כתר עליון ולכן נאמר על בחי' עדן עין לא ראתה כו').

(And as is written in the Pardes, in Erchei HaKinuyim, in the entry "Eden," in the name of the Tikkunei Zohar: the Upper Eden is the level of the Supernal Keser (the Crown); and therefore it is said of the level of Eden, "No eye has seen," etc.)

ונהר יצא מעדן זה להשקות את הגן היינו בחי' ג"ן סדרים דאורייתא כי אורייתא מחכמה נפקת ואין התלבשות אור א"ס ב"ה אלא בחכמה כח מ"ה [מה] בחי' בטול ונחנו מה כו'

And "a river goes out of" this "Eden to water the garden (gan)": that is, the level of the fifty-three (gan) portions of the Torah. For "the Torah comes forth from Chochmah (wisdom)," and the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, is clothed only in Chochmah, which is koach mah ("the power of 'what'"), the level of self-nullification (bittul), [as in] "and what are we," etc.

ולכן ע"י התורה תוכל הנשמה להשיג שמו הגדול (שהוא בחי' כתר עליון מלכות דא"ס שנקרא שמו הגדול שנמשך ומתלבש בחכמה כו') כי כל התורה היא שמותיו של הקב"ה כו':

Therefore, through the Torah the soul is able to apprehend His great Name (which is the level of the Supernal Keser, the Malchus (sovereignty) of the Infinite One (Ein Sof), which is called "His great Name," which is drawn down and clothed in Chochmah, etc.), for the whole Torah is the Names of the Holy One, blessed be He, etc.

12 וז"ש [וזהו שכתוב] רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] ששים המה מלכות אלו ששים מסכתות ושמונים פלגשים אלו הברייתות ועלמות אין מספר אלו ההלכות.

And this is what our Sages, of blessed memory, said: "'There are sixty queens': these are the sixty tractates; 'and eighty concubines': these are the Baraisos; 'and maidens without number': these are the halachos."

והנה דמיון ומשל המשניות למלכות וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] מתניתא מלכתא הוא ע"פ מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] אשה מזרעת אודם שממנו בשר כו' נמצא שעיקר הזרעת הולד הוא מטפת נוקבא.

Now, the comparison and analogy of the Mishnayos to queens, as our Sages, of blessed memory, said, "The Mishnah is a queen," is based on the saying of our Sages, of blessed memory: "The woman gives seed of the red, from which [comes] the flesh," etc. It follows that the main seeding of the child is from the female drop.

וכמ"ש אשה כי תזריע וילדה כו' וטפת דכר הוא רק כדי לברר טפת נוקבא שמהטוב ומובחר נוצר הולד

As it is written, "When a woman brings forth seed and gives birth," etc. And the male drop serves only to refine the female drop, so that the child is formed from the good and choice [part].

וכמ"ש ותזרני חיל מלשון זורה את גורן בחי' בירורי' [בירורים / בירורין] (ובאמת זהו ענין בירור אחר בירור שהרי טפת נוקבא היא נמשכ' [נמשכת] ג"כ אחר הבירור

And as it is written, "And You have girded me (vatezareini) with strength," from the language of "he winnows (zoreh) the threshing floor": the level of refinements. (And in truth this is a matter of a refinement after a refinement, for the female drop too is drawn forth after a refinement.

שהרי התהוות טפה זו הוא מהמאכלים שאוכלת ונתבררי' [ונתבררים] עד שנהפכים לדם בכבד ועולה ללב ומשם למוח ואח"כ נמשך מהמוחין שלה הזרעת הטפה כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] של"ט [שער ל"ט].

For this drop comes into being from the foods she eats, which are refined until they turn into blood in the liver; and [the blood] rises to the heart, and from there to the brain; and afterwards the seeding of the drop is drawn from her intellect (mochin), as is written in Etz Chaim, Sha'ar 39.

נמצא המשכה זו היא ממה שכבר נתברר בתכלית עד שנכלל במוחין דנוקבא אז משם נמשכה טפת נוקבא רק שאעפ"כ [שאף על פי כן] כדי שיהיה מזה התהוות הולד אי אפשר עד שיתברר בירור שני ע"י טפת הדכר כנ"ל).

It follows that this drawing forth is from what has already been completely refined, to the point that it is included in the mochin of the female (Nukva), and then the female drop is drawn from there. Yet even so, for a child to come into being from it is impossible until it is refined with a second refinement through the male drop, as explained above.)

וכך הנה המשניות הם בחינת בירורים בחכמה אתברירו טמא וטהור אסור ומותר. פי' מותר שאינו אסור וקשור בידי החיצונים ויוכל לעלות וליכלל בקדושה כי הדם הוא הנפש.

So too, the Mishnayos are the level of refinements: "through Chochmah (wisdom) they are refined," impure and pure, forbidden and permitted. "Permitted" (mutar) means that it is not bound (asur) and tied in the hands of the external forces, and it is able to rise and be included in holiness. For "the blood is the soul."

והנה מכל מאכל אשר יאכל נהפך לדם כי תלת שליטין אינון כבדא ולבא ומוחא שנתברר הדם בירור אחר בירור ובכח האכילה הוא קורא ומתפלל בכל לבבו ובכל נפשו כו'.

Now, from every food that is eaten, [part] turns into blood, for "there are three rulers: the liver, the heart and the brain," in which the blood is refined, a refinement after a refinement. And with the strength of that eating a person reads and prays "with all his heart and with all his soul," etc.

אבל מאכלות האסורות הגם שלומד ומתפלל בכח האכילה ההיא אינה עולה להי' להיות בכל לבבך כו' והוא בירורי המאכלים.

But with forbidden foods, even though he studies and prays with the strength of that eating, it does not rise to G-d, to be "with all your heart," etc. And this is the refinement of foods.

13 וכן בירורי לבושים ובתים בחינת מקיפים הנה הבירור הזה הוא ע"י בחי' חכמה בחי' משניות

And likewise the refinement of garments and houses, the level of encompassing things (makifim): this refinement is through the level of Chochmah (wisdom), the level of the Mishnayos.

אך להיות נמשך ח"ע חכמתו ית' חכים ולא בחכמה ידיעא [חכמה עילאה] להיות בחינת הבירורים הוא על ידי התנאים בעלי המשנה וכמו שכתוב והאיתנים מוסדי ארץ.

But for supernal Chochmah, His wisdom, may He be blessed, [of whom it is said,] "He is wise, but not with a knowable wisdom," to be drawn down so as to be the level of the refinements, is through the Tannaim, the masters of the Mishnah; as it is written, "and the mighty ones (eisanim), the foundations of the earth."

איתנים אותיות תנאים שהם המיסדים את הארץ בחינת תורה שבעל פה וכמו שכתוב משכיל לאיתן שממשיכים מבחינת משכיל וכתיב משכיל על דבר כו'

Eisanim has the letters of Tannaim: they are the ones who lay the foundations of the "earth," the level of the Oral Torah. And as it is written, "A maskil of Eisan," for they draw down from the level of maskil (the one who understands); and it is written, "He who understands (maskil) a matter," etc.

ולכן נק' מלכתא שיחוד המלך עמה הוא תמידי ויחוד זה הוא המשכת מ"ד [מיין דוכרין] דח"ע [דחכמה עילאה] לברר המ"ן [המיין נוקבין] דב"ן [דשם ב"ן]. והיינו ע"י התנאים חכמי המשנה.

Therefore [the Mishnah] is called "queen" (malkesa), for the King's union with her is constant. And this union is the drawing down of the mayin duchrin (masculine waters) of supernal Chochmah to refine the mayin nukvin (feminine waters) of Ban. And this is through the Tannaim, the sages of the Mishnah.

כי תנאים אותיות איתנים שמקבלים מבחי' חכמה (יסוד אבא נק' איתן ע' [עיין] באגהה"ק [באגרת הקודש] ע"פ וצדקה כנחל איתן) ע"ד משה קבל תורה מסיני כו' עד ונביאים מסרוה לאנשי כנה"ג [כנסת הגדולה] הרי קבלתם ממשה שהוא בחי' חכמה

For Tannaim has the letters of eisanim, since they receive from the level of Chochmah (the Yesod (foundation) of Abba is called eisan; see Iggeres HaKodesh, on "and righteousness like a mighty (eisan) stream"), in the manner of "Moshe received the Torah from Sinai," etc., until "and the Prophets transmitted it to the Men of the Great Assembly." Thus their tradition is from Moshe, who is the level of Chochmah.

ולכן עיקר פסקי הלכות שלהם לא היה ע"פ הכרעת שכלם רק ממה שקבלו איש מפי איש עד משה.

Therefore their halachic rulings, in the main, were not based on the decision of their own intellect, but on what they had received, one man from the mouth of another, back to Moshe.

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] (סוכה דף כח.) גבי ר' [רבי] אליעזר י"ב אמר להם שמעתי י"ח אמר להם לא שמעתי.

As our Sages, of blessed memory, said (Sukkah, folio 28a) about Rabbi Eliezer: on twelve [matters] he told them, "I have heard," [and on] eighteen he told them, "I have not heard."

וכן גבי עקביא בן מהללאל. אני שמעתי מפי המרובים כו'. והיינו לפי שהיו בבחי' אין ובטול ממש.

And likewise about Akavya ben Mahalalel: "I heard from the many," etc. That is because they were in the state of "nothing" (ayin) and of actual self-nullification (bittul).

ע"כ האירה בהם בחי' משה שהוא בחי' בטול אמיתי ונחנו מה (בחי' מ"ה דמ"ד המברר ב"ן [שם ב"ן] שהוא בירור אחר בירור) מן המים משיתהו.

Therefore the level of Moshe shone in them, which is the level of true self-nullification, "and what (mah) are we" (the level of Mah of the mayin duchrin, which refines Ban, which is a refinement after a refinement), "from the water I drew him."

משא"כ אליהו בגימטריא ב"ן [שם ב"ן] הבטול בחיצוניות. ולכן עלה גופו כו'. ולכן ההלכות שאמרו התנאים במשנה הם בחי' אלהות ממש שהוא מה שנמשך אחר בירור ב' דמ"ה [דשם מ"ה] דחכמה עלאה.

This is not so with Eliyahu, [whose name] in gematria is Ban: the self-nullification in the outer dimension (chitzoniyus). Therefore his body ascended, etc. Therefore the halachos that the Tannaim stated in the Mishnah are the level of actual G-dliness, which is what is drawn forth after the second refinement, of Mah of supernal Chochmah.

14 וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אלו ואלו דא"ח [דברי אלקים חיים] הן ולכן מותבינן תיובתא מנייהו. וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] אין הגליות מתכנסות אלא בזכות המשניות שנאמר גם כי יתנו בגוים עתה אקבצם.

As our Sages, of blessed memory, said, "These and these are the words of the living G-d"; therefore we raise refutations from them. And this is what our Sages, of blessed memory, said: "The exiles are gathered in only in the merit of the Mishnayos, as it is said, 'Even when they recite (yisnu) among the nations, now I will gather them.'"

כי ענין קבוץ גליות הוא ענין בירור והבדלה כו' הוא בזכות המשניות בחי' בירורים כנ"ל.

For the ingathering of the exiles is a matter of refinement and separation, etc., [and so] it is in the merit of the Mishnayos, the level of refinements, as explained above.

גם אמרו אין ישראל נגאלין אלא בצדקה שהיא בחי' עלייה אחר ההבדלה. הוא ע"י הצדקה

They also said, "Israel will be redeemed only through tzedakah (charity)," which is the level of the ascent after the separation. It comes about through tzedakah,

כי צדקה תרומם כו' וימינו תחבקני דוקא וכמ"ש ואתם תלקטו לאחד אחד כו'. למיהוי אחד באחד הוא ע"י הצדקה תרומם כו':

for "tzedakah exalts," etc., and "His right hand embraces me," specifically. And as it is written, "And you shall be gathered one by one," etc.: to be "one with the One" comes about through "tzedakah exalts," etc.

15 ופלגשים אלו ברייתות כמשל הפלגש שיחוד המלך עמה רק באקראי ובהצנע כו'. וכך הנה המשכת ח"ע [חכמה עילאה] בברייתות הוא לפרקים.

"And concubines": these are the Baraisos, as in the analogy of the concubine, with whom the King's union is only occasional and in privacy, etc. So too, the drawing down of supernal Chochmah (wisdom) into the Baraisos is at intervals.

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל מתניתא דלא מתניא בי ר' [רבי] חייא ורי [ורבי] אושעיא לאו מתניתא (שאינן ודאים וברורים וע"ד שנשתכחו שלשת אלפים הלכות בימי אבלו של משה.

As our Sages, of blessed memory, said: "Any Baraisa that was not taught in the house of Rabbi Chiya and Rabbi Oshaya is not a Baraisa." (For they are not certain and clear; and it is like the three thousand halachos that were forgotten in the days of mourning for Moshe.

וכך ענין מתניתא דלא מיתני' [מיתניא] בי ר"ח [רבי חייא] ור"א [ורבי אושעיא] אינן ודאים כ"כ [כל כך] כי לא נמשך בהם טפת מ"ד [מיין דוכרין] מבחי' עדן העליון. והיינו לפי שהם מבריאה ולא מאצילות כי באצי' מאיר ח"ע [חכמה עילאה] שהוא בחי' בירור השני בחכמה אתברירו.

So too, the Baraisos not taught in the house of Rabbi Chiya and Rabbi Oshaya are not so certain, because the drop of mayin duchrin from the level of the Upper Eden was not drawn into them. That is because they are from the World of Beriah (Creation) and not from the World of Atzilus (Emanation); for in Atzilus supernal Chochmah shines, which is the level of the second refinement, "through Chochmah they are refined."

אבל במתניתא דלא מיתנו בי ר"ח [רבי חייא] ור"א [ורבי אושעיא] לא נמשך מבחי' האצי' מבירור האמתי ע"כ אינן ודאים כ"כ [כל כך] רק מתניתא דר"ח [דרבי חייא] ור"א [ורבי אושעיא] הם נמשכים ע"פ הבירור הב' דח"ע [דחכמה עילאה] שהוא בחי' יחוד עליון דמ"ד [דמיין דוכרין] ומ"ן [ומיין נוקבין] ואעפ"כ [ואף על פי כן] נק' רק פילגשי' [פילגשים] כמו הפלגש שהיחוד עמה באקראי ובהסתר כו'.

But into the Baraisos not taught in the house of Rabbi Chiya and Rabbi Oshaya nothing was drawn from the level of Atzilus, from the true refinement; therefore they are not so certain. Only the Baraisos of Rabbi Chiya and Rabbi Oshaya are drawn by the second refinement of supernal Chochmah, which is the level of the higher union of the mayin duchrin and the mayin nukvin. Even so, they are called only "concubines," like the concubine, with whom the union is occasional and in concealment, etc.)

משא"כ מתניתין מותבינן מינה תיובתא ואין להשיב. ולמעלה היא ענין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] מיכאל עומד ומקריב נשמות הצדיקים ע"ג [על גבי] המזבח

This is not so with our Mishnah: we raise a refutation from it, and there is no answer. And above, this is the matter of what our Sages, of blessed memory, said: "Michael stands and offers the souls of the righteous upon the altar."

שהוא בחי' בירור בנשמות הראויים ליכלל באוא"ס [באור אין סוף] שהוא לפרקים כו' (וכמ"ש במ"א בפי' הזהר פ' חיי שרה ע"פ והנה רבקה יוצאת כו'):

That is the level of a refinement of the souls that are fit to be included in the Infinite Light (Or Ein Sof), which is at intervals, etc. (And as is explained elsewhere, in the explanation of the Zohar on Parshas Chayei Sarah, on "And behold, Rivkah was coming out," etc.)

16 ועלמות אין מספר אלו ההלכות שהן מימרות האמוראים דלא מותבינן מנייהו תיובתא כלל. וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] גברא אגברא קא רמית. שנק' עלמות לשון בתולות.

"And maidens without number": these are the halachos, which are the sayings of the Amoraim, from which we do not raise refutations at all, as our Sages, of blessed memory, said, "Are you setting one man against another man?" They are called alamos, a term for virgins (besulos).

עד לא קבילת דכר אקרי כו'. שאין השראת ח"ע [חכמה עילאה] דאצי' בתוכו כי תלמוד בבריאה ונק' בורא חשך שאין מאיר שם ח"ע [חכמה עילאה] בגילוי כו'

"Before she has received a male, she is called," etc. For the supernal Chochmah (wisdom) of the World of Atzilus (Emanation) does not rest within it, since Talmud is in the World of Beriah (Creation), which is called "creates darkness," for supernal Chochmah does not shine there openly, etc.

רק שהן בחי' כלי מכון להשראת ח"ע [חכמה עילאה] כדכתיב בתולות אחריה רעותיה מובאות לך תובלנה בשמחות וגיל תבואנה בהיכל מלך.

They are only the level of a vessel prepared for supernal Chochmah to rest in, as it is written, "Virgins after her, her companions, are brought to You; they are led with joy and gladness; they enter the King's palace."

וזהו ענין לבון הלכתא שצריך ללבן ההלכות ולהמשיך בתוכן ח"ע [חכמה עילאה] חכים ולא בחכ' [בחכמה] ידיעא כו' חכמתו ית' כו'

And this is the matter of libun hilchesa: one must clarify the halachos and draw into them supernal Chochmah, "wise, but not with a knowable wisdom," etc., His wisdom, may He be blessed, etc.

(שבה מלובש בחי' עדן העליון ובחי' שמו הגדול כו' כנ"ל. ולבון הלכתא הוא ע"י קושיות ופירוקים כענין שמצינו ברשב"י [ברבי שמעון בר יוחאי] בפ' ב"מ [במה מדליקין] שע"ז ממשיך עומק החכמה וזהו בחי' לבון שממשיך מבחי' לובן העליון שהוא בחי' כתר וחכמה

(In it are clothed the level of the Upper Eden and the level of His great Name, etc., as explained above. And libun hilchesa is through questions and resolutions, as we find with Rabbi Shimon bar Yochai in the chapter Bameh Madlikin, that through this he draws down the depth of Chochmah. And this is the level of libun (whitening), for it draws from the level of the supernal whiteness, which is the level of Keser (the Crown) and Chochmah.

וזהו ענין עצי הלבנון וכנודע מענין בגדי לבן דכה"ג [דכהן גדול] ביוה"כ [ביום הכפורים] וכל ענין העבודה גם עכשיו בלבון הלכתא זהו לברר בירורים הנ"ל. ואז לע"ל [לעתיד לבוא] כתיב בתולות אחריה רעותיה מובאות לך:)

And this is the meaning of "the trees of Levanon," and as is known concerning the white garments of the High Priest on Yom Kippur. And the whole matter of the service now too, in libun hilchesa, is to refine the refinements mentioned above. And then, in the Time to Come, it is written, "Virgins after her, her companions, are brought to You.")

ובזה יובן מ"ש בזוהר דכל התורה ומצות הוא לאתקנא רזא דשמיה כי הנה יש ז' שמות שאין נמחקין והיינו שם אל בחסד כו'

With this will be understood what is said in the Zohar, that the whole Torah and the mitzvos are "to perfect the mystery of His Name." For there are seven Names that may not be erased, namely the Name Kel in Chesed (kindness), etc.

כי כדי שיהיה המשכת אור א"ס ב"ה דלאו מכל אינון מדות איהו כלל במדת החסד כדי להיות עולם חסד יבנה הוא רק מבחי' שם והארה בעלמא מא"ס ב"ה והוא בחי' שם אל.

For in order for there to be a drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, who "is not of any of these attributes at all," into the attribute of Chesed, so that "the world is built with kindness," it is only from the level of a name and a mere radiance from the Infinite One (Ein Sof), blessed be He; and this is the level of the Name Kel.

17 וכידוע שאין ערוך השם של האדם עד"מ לגבי עצמותו וכלא חשיבי. וכן שם אלקים בגבורה.

As is known, a person's name, for example, bears no comparison to his essence and is considered as nothing. And likewise the Name Elokim in Gevurah (restraint).

ולכן כדי להמשיכו ית' להתלבש במדותיו להיות עולם חסד יבנה הוא ע"י התומ"צ [התורה ומצות] ע"י מצוה זו נמשך שם זה במדה זו כו' אך עיקר הפי' לאתקנא רזא דשמיה היינו להמשיך מבחי' שמו הגדול שהוא בחי' א"ס.

Therefore, to draw Him, may He be blessed, to be clothed in His attributes (middos), so that "the world is built with kindness," is through Torah and mitzvos: through this mitzvah this Name is drawn into this attribute, etc. But the main meaning of "to perfect the mystery of His Name" is to draw down from the level of His great Name, which is the level of the Infinite One (Ein Sof).

18 וכנודע שיש יחוד שם הוי"ה ואדני שהוא המשכה מבחי' שם הוי"ה סוכ"ע בשם אדני בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין].

As is known, there is the union of the Name Havayah and [the Name] Ado-nai, which is a drawing down from the level of the Name Havayah, the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), into the Name Ado-nai, the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin).

ועי"י התומ"צ [התורה ומצות] הוא המשכה מבחי' שמו הגדול כנ"ל בענין משובח ומפואר עדי עד שמו הגדול.

And through Torah and mitzvos there is a drawing down from the level of His great Name, as explained above regarding "praised and glorified forever and ever [is] His great Name."

19 ועי"ז לאתקנא רזא דשמיה שיהי' [שיהיה] נמשך גלוי בחי' זו בשאר כל השמו' [השמות] וז"ש [וזהו שכתוב] ר"פ וארא אל אברהם כו'

And through this [comes about] "to perfect the mystery of His Name": that the revelation of this level be drawn into all the other Names. And this is what is said at the beginning of Parshas Va'eira, "And I appeared to Avraham," etc.,

ושמי הוי' לא נודעתי להם לפי שלא ניתנה התורה להם כי גלוי שם הוי' שהיא בחי' שמו הגדול הוא ע"י מתן תורה וכמ"ש במ"א.

"but by My Name Havayah I was not known to them": because the Torah had not been given to them. For the revelation of the Name Havayah, which is the level of His great Name, is through the Giving of the Torah, as is explained elsewhere.

20 וזהו ענין וקרבתנו מלכנו לשמך הגדול כי להיות המשכה זו מבחי' שמו הגדול הוא דוקא ע"י נשמות ישראל.

And this is the meaning of "And You have brought us near, our King, to Your great Name": for this drawing down from the level of His great Name comes about specifically through the souls of Israel.

וז"ש [וזהו שכתוב] כי לא יטוש ה' את עמו בעבור שמו הגדול וכתיב ביהושע ומה תעשה לשמך הגדול כי תלת קשרין מתקשרין דא בדא ישראל מתקשרין באורייתא ואורייתא בקוב"ה [בקודשא בריך הוא].

And this is what is written, "For G-d will not forsake His people, for the sake of His great Name"; and it is written regarding Yehoshua, "And what will You do for Your great Name?" For "three knots are bound to one another: Israel is bound to the Torah, and the Torah to the Holy One, blessed be He."

וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] דהע"ה [דוד המלך עליו השלום] היה מחבר תורה שלמעלה בהקב"ה דהיינו להיות הקב"ה יושב ונשפל בתורה שהוא התחברות והמשכת בחי' שמו הגדול בחכמה כו':

And our Sages, of blessed memory, said that King David, peace be upon him, would join the Torah above with the Holy One, blessed be He: that is, that the Holy One, blessed be He, should sit and be lowered into the Torah, which is the joining and the drawing down of the level of His great Name into Chochmah (wisdom), etc.

21 וזהו פי' ואלה שמות בני ישראל וגו' שמות ממש ע"ד מ"ש ויעש דוד שם.

And this is the meaning of "And these are the names of the children of Israel," etc.: actual names, in the sense of what is written, "And David made a name."

ופי' בזוה"ק [בזוהר הקדוש] דעביד שמא קדישא שהמשיך בחי' גלוי שם הוי"ה למטה להמשיך אור א"ס מבחי' חכמה עילאה יו"ד של שם.

And the holy Zohar explains that he made a holy Name: he drew down the revelation of the Name Havayah below, to draw the Infinite Light (Or Ein Sof) from the level of supernal Chochmah (wisdom), the yud of the Name.

וה' של שם בחי' הדבור ורוח פיו ית' כו' לעולם העשי' [העשיה] כמ"ש באגה"ק [באגרת הקודש] וכך הוא פי' שמות בנ"י [בני ישראל] שבנ"י [שבני ישראל] ממשיכים ועושים בחי' גלוי שמות עליונים למטה.

And the heh of the Name is the level of speech, and "the breath of His mouth," may He be blessed, etc., to the World of Asiyah (Action), as is written in Iggeres HaKodesh. And this is the meaning of "the names of the children of Israel": the children of Israel draw down and make the revelation of the supernal Names below.

וכמש"ל [וכמה שכתוב לעיל] בפי' לאתקנא רזא דשמיה כו' ובפי' משובח ומפואר עדי עד שמו הגדול

As explained above, in the explanation of "to perfect the mystery of His Name," etc., and in the explanation of "praised and glorified forever and ever [is] His great Name."

(ובפרטות יעקב וי"ב בניו השבטים ששרשן ממש באצי' בע"ס [בעשר ספירות] שהן הן השמות עליונים וכנודע ג"כ בפע"ח [בפרי עץ חיים] איך יחוד קוב"ה [קודשא בריך הוא] ושכינתי' נק' יחוד יעקב ורחל או ישראל ורחל והיינו יחוד הוי"ה באדני.

(And in particular Yaakov and his twelve sons, the tribes, whose root is actually in the World of Atzilus (Emanation), in the ten Sefiros, which are themselves the supernal Names. As is also known from Pri Etz Chaim, the union of the Holy One, blessed be He, and His Shechinah (Divine Presence) is called the union of Yaakov and Rachel, or of Yisrael and Rachel, which is the union of Havayah with Ado-nai.

כי שרש נשמת יעקב נמשך מבחי' שם הוי"ה ושרש נשמת רחל נמשך מבחי' שם אדני ולכן כנס"י [כנסת ישראל] נמשלה לרחל כמ"ש כרחל לפני גוזזי' כו'

For the root of Yaakov's soul is drawn from the level of the Name Havayah, and the root of Rachel's soul is drawn from the level of the Name Ado-nai. Therefore the Congregation of Israel (Knesses Yisrael) is likened to Rachel, as it is written, "like a ewe (rachel) before her shearers," etc.

וכן י"ב שבטי' הם כנגד י"ב צירופי הוי"ה שבכל חדש מאיר צירוף אחד מי"ב צירופי הוי"ה באדני כו' כמ"ש במ"א. וז"ש [וזהו שכתוב] בשבטים הראובני השמעוני כו' שיש שם י"ה בכל א' מהשבטים כו'.

And likewise the twelve tribes correspond to the twelve permutations of Havayah, for in each month one of the twelve permutations of Havayah shines in Ado-nai, etc., as is explained elsewhere. And this is why it says of the tribes, "the Reuveni, the Shimoni," etc., for the Name Yah is in each one of the tribes, etc.

ופי' ואלה שמות היינו כי המשכת השמות הוא ע"י התורה כנ"ל בענין ס' מלכות כו' ושיתא סדרי משנה וכל א' כלול מו' זהו בגימט' [בגימטריא] אלה

And the meaning of "And these (ve'eileh) are the names" is that the drawing down of the Names is through the Torah, as explained above concerning "sixty queens," etc. And the six orders of the Mishnah, each one comprising six: this is the numerical value of eileh,

כמ"ש במ"א ע"פ אלה פקודי המשכן והוא בחי' המשכה אך מקודם צ"ל העלאה והיינו ע"י שם מ"ב וזהו ואלה גימט' [גימטריא] מ"ב ועמ"ש במ"א פ' תולדות ע"פ ויקרא להן שמות כשמת שהא' בוי"ו והב' בלא וי"ו ע"ש).

as is explained elsewhere on "These are the accounts of the Mishkan," and it is the level of drawing down. But before that there must be an elevation, which is through the Name of Forty-Two; and this is [why it says] ve'eileh, whose numerical value is forty-two. And see what is explained elsewhere, in Parshas Toldos, on "And he called them names like the names," where the first is with a vav and the second without a vav; see there.)

אך פי' וענין ואלה שמות כו' הבאי' [הבאים] מצרימה קאי על זמן הגלות כי יש בחי' מצרים דקדושה למעלה

But the meaning and concept of "And these are the names," etc., "who came to Egypt" refers to the time of exile. For there is a level of "Egypt" of holiness above,

כמ"ש בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] בענין הגרון שנק' מצרים לשון מצר כו' והיינו כי מצרים לשון מצר בחי' העלם והסתר וידוע דבזמן הגלות כתיב אותותינו לא ראינו.

as is written in Likkutei Torah regarding the throat, which is called Mitzrayim (Egypt), from the word meitzar (a narrow place), etc. That is, Mitzrayim is from the word meitzar, the level of concealment and hiddenness. And it is known that of the time of exile it is written, "Our signs we have not seen."

ופי' שהאותיות ושמות עליונים שאנו ממשיכים ע"י התורה ותפלה לא ראינו שאינן בבחי' גלוי אצלנו.

The meaning is that the letters and the supernal Names that we draw down through Torah and prayer "we have not seen," for they are not in a state of revelation for us.

והיינו לפי שהן מתעלמים בבחי' מצרים בחי' מקום צר המעלים ומסתיר כו' משא"כ א"י [ארץ ישראל] נק' ארץ טובה ורחבה שהיא בחי' גלוי כו':

That is because they are hidden in the level of Mitzrayim, the level of a narrow place that conceals and hides, etc. This is not so with the Land of Israel, which is called "a good and spacious land," which is the level of revelation, etc.

22 וביאור הענין הוא דהנה שמו הגדול הוא שם הוי' וידוע דיו"ד הוא בחי' צמצום וה' התפשטות אורך ורוחב כו'.

The explanation of the matter is as follows. His great Name is the Name Havayah, and it is known that the yud is the level of tzimtzum (contraction), and the heh is expansion in length and breadth, etc.

לפי שכך היא דרך המשכה מא"ס ב"ה בעולמות שצ"ל תחלה צמצום ואח"כ התפשטות כו'. (וכך הוא בענין הירידה והמשכת האור מתחלה בבחי' מצרים דקדושה ואח"כ בחי' ארץ טובה ורחבה בחי' התפשטות וגלוי)

For this is the way of drawing down from the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, into the worlds: first there must be tzimtzum, and afterwards expansion, etc. (And so it is with the descent and the drawing down of the light: first in the level of "Egypt" of holiness, and afterwards the level of "a good and spacious land," the level of expansion and revelation.)

והנה כתיב ירד ירדנו (מצרימה) כו' ירידה אחר ירידה וכן ביצי"מ [ביציאת מצרים] וגאולה כתיב ואנכי אעלך גם עלה כו' עלה נעלה כו' עילוי אחר עילוי.

Now it is written, "We came down, indeed came down (to Egypt)," etc.: a descent after a descent. And likewise regarding the Exodus from Egypt and the redemption it is written, "And I will bring you up, also bring [you] up," etc., [and] "We shall go up, indeed go up," etc.: an elevation after an elevation.

ולבאר כל זה בענין מצרים דקדושה וירידת בנ"י [בני ישראל] ויעקב לשם יש להקדים משל א' והוא כי

To explain all this, concerning "Egypt" of holiness and the descent of the children of Israel and Yaakov there, we must first present an analogy, which is this.

הנה אותיות המחשבה והדבור שניהם ממקור א' נובעים הוא אור השכל כי המדות חסד דין ורחמים נמשכים מן השכל והמחשבה נמשכת מן המדות

The letters of thought and of speech both flow from one source, the light of the intellect. For the emotive attributes (middos), kindness, judgment and compassion, are drawn from the intellect, and thought is drawn from the attributes

(היינו ע"פ רוב שהרי אין שום מחשבה אא"כ [אלא אם כן] יש תאוה לדבר זה אך לפעמים המחשבה מקבלת מהשכל עצמו וממדות שבשכל אף שלא נתפשט' עדיין המדה בלב וכנודע מענין ההפרש בין קפידא לכעס שהכעס הוא מדה בלב

(that is, for the most part, since there is no thought at all unless there is a desire for that thing. But sometimes thought receives from the intellect itself and from the attributes within the intellect, even though the attribute has not yet spread into the heart. As is known from the difference between displeasure (kepeida) and anger: anger is an attribute in the heart.

משא"כ הקפידא היא רק במוח ועכ"ז [ועם כל זה] המחשבה מלא ממנה וכן עד"ז בשארי מדות שבשכל יוכל להיות המחשבה מקבלת מהן עצמן שלא ע"י המדות שבלב ותדע דאפי' [דאפילו] הדבור מקבל לפעמי' [לפעמים] מהשכל שלא ע"י המדות.

Displeasure, by contrast, is only in the mind, and even so the thought is full of it. And similarly with the other attributes within the intellect: thought can receive from them directly, not by way of the attributes in the heart. And know that even speech sometimes receives from the intellect not by way of the attributes.

וזהו ענין ר"ח [ראש חודש] כנז' [כנזכר] ע"פ והיה מדי חדש כו' ע"ש. וכ"ש [וכל שכן] בענין המחשבה רק לפעמים מקבלת המחשבה ג"כ מהמדות וע' במאמר הזהר דפ' פנחס ע"פ אנכי אשמח כו' ע"ש. גם לפי הנמשל דלקמן בענין ירידת יעקב למצרים דפ' ויגש יובן כן)

And this is the matter of Rosh Chodesh, as mentioned [in the discourse] on "And it shall be, from one new moon to another," etc.; see there. All the more so with thought. But at times thought also receives from the attributes; and see the passage of the Zohar in Parshas Pinchas on "I will rejoice," etc.; see there. This will also be understood from the application below, concerning Yaakov's descent to Egypt in Parshas Vayigash.)

ומשתלשל' [ומשתלשלת] ויורד' מטה מטה להיות אותיות הדבור ועכ"ז [ועם כל זה] עודם קשורי' [קשורים] ומיוחדים באור השכל המאיר ומתלבש בהם שהרי מחשבתו של אדם היא לפ"ע [לפי ערך] שכלו וכן מדבורו של אדם נודע חכמתו.

And [thought] evolves and descends lower and lower to become the letters of speech. Yet even so, they are still bound and united with the light of the intellect, which shines and is clothed in them; for a person's thought accords with his intellect, and likewise from a person's speech his wisdom is known.

וע"ד דוגמת משל זה יובן למעלה הגם שאין לו דמות הגוף כו' עכ"ז [עם כל זה] הרי דברה תורה כלשון בנ"א [בני אדם].

And in the manner of this analogy it will be understood [how it is] above: although He has no bodily form, etc., nevertheless "the Torah speaks in the language of people."

דהנה כתיב מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית הרי שהתהוות העולמות הוא ע"י בחי' חכמה.

For it is written, "How manifold are Your works, O G-d; You have made them all with wisdom." Thus the coming into being of the worlds is through the level of Chochmah (wisdom).

23 והרי כתיב בדבר ה' שמים נעשו שהתהוותם הוא ע"י בחי' דבור. אלא היינו שנשתלשל' [שנשתלשלה] חכמתו ית' חכים

Yet it is written, "By the word of G-d the heavens were made," [meaning] that they came into being through the level of speech. Rather, the meaning is that His wisdom, may He be blessed,

ולא בחכמה ידיעא בדבר ה' הן עשרה מאמרות יהי אור יהי רקיע תדשא הארץ בחי' עלמין דאתגליין.

[which is] "wise, but not with a knowable wisdom," evolved down into "the word of G-d," which are the Ten Utterances, "Let there be light," "Let there be a firmament," "Let the earth sprout forth": the level of the revealed worlds (almin d'isgalyan).

וכן בבחינת עלמין סתימין דלא אתגליין שהוא בחי' מחשבתו ית' כביכול יש ג"כ בחי' אותיות ומאמרות יהי אור כו'

And likewise in the level of the hidden worlds (almin stimin) that are not revealed, which is the level of His thought, may He be blessed, so to speak, there are also letters and utterances, "Let there be light," etc.,

כנודע למעייני' [למעיינים] בס' הזהר בענין ההיכלות שיש למעלה ג"כ בעלמין סתימין בחי' שמים וארץ וכוכבים ומזלות מלאכים ונשמות ומן העולם ועד העולם מאיר ומתלבש בהן חכמתו ית' חכים ולא בחכמה ידיעא

as is known to those who study the Zohar regarding the Heichalos (Chambers): above, in the hidden worlds too, there are the levels of heavens and earth, stars and constellations, angels and souls. And "from world to world" His wisdom, may He be blessed, "wise, but not with a knowable wisdom," shines and is clothed in them.

(והארה והמשכה הנמשכת מבחי' חכמה זהו בחי' יעקב והתלבשותו במחשבה ודבור שהן בחי' אותיות המגבילים זהו ענין ב' בחי' הירידות למצרים דקדושה ירידה אחר ירידה ממחשבה לדבור כמשי"ת [כמו שיתבאר]).

(And the radiance and drawing down that comes from the level of Chochmah (wisdom) is the level of Yaakov; and its being clothed in thought and speech, which are the level of letters that set limits, is the matter of the two descents into "Egypt" of holiness, a descent after a descent, from thought to speech, as will be explained.)

והנה עצם ח"ע [חכמה עילאה] קודם התלבשותה בבחי' עלמין דהיינו קודם התלבשותה גם בעלמין סתימין נק' ישראל לי ראש כו'

Now, the essence of supernal Chochmah before it is clothed in the level of worlds, that is, before it is clothed even in the hidden worlds, is called "Yisrael, li rosh (a head for Me)," etc.

(וכמו שבהראש מלובש הנשמה כמ"ש בתניא פנ"ג [פרק נ"ג] כך בחי' הארה משמו הגדול מלובשי' בבחי' ישראל לי ראש היא בחי' ח"ע [חכמה עילאה]. כמאמר וקרבתנו מלכנו לשמך הגדול וכמש"ל [וכמה שכתוב לעיל]).

(Just as the soul is clothed in the head, as is written in Tanya, chapter 53, so the radiance from His great Name is clothed in the level of "Yisrael, li rosh," which is the level of supernal Chochmah; as in the saying, "And You have brought us near, our King, to Your great Name," and as explained above.)

והמשכת ח"ע [חכמה עילאה] להתלבש תוך עלמין נק' יעקב יו"ד עקב שנמשך הארה מבחי' ח"ע [חכמה עילאה] הנקרא יו"ד להתלבש בבחי' עלמין שהן רק בחי' עקביי' לגבי ח"ע [חכמה עילאה] עצמה.

And the drawing down of supernal Chochmah to be clothed within worlds is called Yaakov, yud akev ("yud, heel"): a radiance is drawn from the level of supernal Chochmah, which is called yud, to be clothed in the level of worlds, which are only the level of heels in relation to supernal Chochmah itself.

וכמ"ש והארץ הדום רגלי שבחי' ארץ שהיא בחי' מל' נק' הדום רגלי והוא בחי' אותיות הדבור.

As it is written, "And the earth is My footstool": the level of "earth," which is the level of Malchus (sovereignty), is called "My footstool," and it is the level of the letters of speech.

ועד"ז ג"כ באותיות המחשבה כו' (ועמ"ש במ"א ע"פ הזוהר פ' קדושים ועבדי אשר בחרתי דא יעקב כו' מענין זה.

And similarly with the letters of thought, etc. (And see what is explained elsewhere on this matter, on the Zohar in Parshas Kedoshim, "'And My servant whom I have chosen': this is Yaakov," etc.

וז"ש [וזהו שכתוב] מידי אביר יעקב משם רועה אבן ישראל שבחי' אבן הוא אותיות כנודע בס"י [בספר יצירה] שתי אבנים בונות כו' והם מקבלים מבחי' יעקב) וזהו שנק' יעקב בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה.

And this is what is written, "From the hands of the Mighty One of Yaakov, from there [came] the shepherd, the stone of Israel": the level of "stone" is letters, as is known from Sefer Yetzirah, "Two stones build," etc., and they receive from the level of Yaakov.) And this is why Yaakov is called "the middle bar, which bolts from end to end."

וזהו ענין ירידה הא' שבפ' ויגש ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה יעקב ובניו שהיא ירידה בבחי' מצר וגבול להתלבש בבחי' עלמין סתימין.

And this is the first descent, in Parshas Vayigash, "And these are the names of the children of Israel who came to Egypt, Yaakov and his sons": a descent into the level of constriction and limitation, to be clothed in the level of the hidden worlds.

ולכן נאמר כאן בנ"י [בני ישראל] יעקב שבחי' יעקב בשם בנ"י [בני ישראל] יכונה שהרי הוא מקבל מבחי' ח"ע [חכמה עילאה] שהוא בחי' ישראל (הנז' [הנזכר] שם בפ' ויגש) לי ראש כנ"ל:

Therefore it says here, "the children of Israel ... Yaakov": the level of Yaakov is called by the name "the children of Israel," since it receives from the level of supernal Chochmah, which is the level of "Yisrael (mentioned there in Parshas Vayigash), li rosh," as explained above.

24 והנה בגלות נאמר אותותינו לא ראינו. דהנה ענין אותות ומופתים הוא שינוי הטבע כמו ולקחת ממימי היאור כו'

Now, of the exile it is said, "Our signs we have not seen." For signs and wonders are a change in nature, as in "And you shall take of the water of the River," etc.,

והיו לדם ביבשת והוא ע"י הארת ח"ע [חכמה עילאה] בחי' שם הוי"ה (כנ"ל שבחי' שם הגדול מאיר בח"ע [בחכמה עילאה]).

"and they shall become blood on the dry land." And this is through the radiance of supernal Chochmah (wisdom), the level of the Name Havayah (as explained above, that the level of the great Name shines in supernal Chochmah).

וז"ש [וזהו שכתוב] פרעה לא ידעתי את הוי' כ"א בחי' שם אלקים בחינת הצמצום בדבר ה' שא"א לשנות סדרי בראשית.

And this is what Pharaoh said, "I do not know Havayah": [he knew] only the level of the Name Elokim, the level of the tzimtzum (contraction) in "the word of G-d," in which it is impossible to change the order of creation.

אבל ע"י הארת ח"ע [חכמה עילאה] משתנים הצירופים כי התהוות המים הוא ממאמ' יקוו המים שנמשך בדבר ה' מע"מ [מעשרה מאמרות]. אבל הארת החכמה יכול לשנות הצירוף ממים לדם.

But through the radiance of supernal Chochmah the combinations [of letters] change. For the coming into being of water is from the utterance "Let the waters be gathered," which is drawn forth in "the word of G-d," from the Ten Utterances; but the radiance of Chochmah can change the combination from water to blood.

25 וכנראה בחוש שהשכל מנהיג ומשנה הדבור כרצונו. וזהו ג"כ ענין המטה שהיה מעץ החיים שנהפך לנחש ומנחש למטה

As is seen plainly, the intellect directs and changes speech as it wishes. And this is also the meaning of the staff, which was from the Tree of Life, which turned into a serpent, and from a serpent [back] into a staff.

שהוא ענין השינוי מהעלם לגלוי ומגלוי להעלם וכן מ"ש השב ידך אל חיקך כו' ויוציאה מחיקו והנה שבה כבשרו כו'.

That is the change from concealment to revelation and from revelation to concealment. And likewise what is written, "Put your hand back into your bosom," etc., "and he took it out of his bosom, and behold, it had returned like his flesh," etc.

ולכן היו כל המופתים ע"י משה שהוא בחי' הארת החכמה כמ"ש כי מן המים משיתהו בחי' ח"ע [חכמה עילאה].

Therefore all the wonders were through Moshe, who is the level of the radiance of Chochmah (wisdom), as it is written, "For from the water I drew him," the level of supernal Chochmah.

וז"ש [וזהו שכתוב] אותותינו לא ראינו אותותינו דייקא כי ישראל עלו במחשבה. לפי שבגלות הוא בחי' הסתר והעלם עד שנראה העולם ליש ודבר בפ"ע [בפני עצמו]. וכמ"ש אתה אל מסתתר:

And this is what is written, "Our signs we have not seen": "our signs," specifically, for Israel arose in [G-d's] thought. For in exile there is the level of hiddenness and concealment, to the point that the world appears to be an existence (yesh), a thing in its own right. As it is written, "You are a G-d who hides Himself."

26 ובחי' ירידה הב' הוא מ"ש כאן ואלה שמות בנ"י [בני ישראל] הבאים מצרימה את יעקב שבחי' ישראל לי ראש יורד בבחי' מצר וצמצום עם בחי' יעקב

And the second descent is what is said here, "And these are the names of the children of Israel who came to Egypt with Yaakov": the level of "Yisrael, li rosh" descends into the level of constriction and contraction together with the level of Yaakov.

והוא ענין הירידה בבחי' עלמין דאתגליין ודבר ה' שהוא צמצום וירידה ב' ומבשרי אחזה שהקול היוצא מהבל הלב הוא קול פשוט ומתצמצם להיות נחלק בה' מוצאות הפה אחה"ע מהגרון כו'

This is the descent into the level of the revealed worlds and "the word of G-d," which is a second contraction and descent. And "from my flesh I shall see": the voice that comes out of the breath of the heart is a simple voice, and it is contracted so as to be divided among the five places of articulation of the mouth, alef, ches, heh, ayin from the throat, etc.

וזהו ענין משה שהי' [שהיה] כבד פה וכבד לשון כי משה הוא בחי' הארת עצם החכמה א"א לבא לידי גילוי בדבור כ"א ע"י בחי' צמצום.

And this is the matter of Moshe being "heavy of mouth and heavy of tongue": for Moshe is the level of the radiance of the essence of Chochmah, [which] cannot come to revelation in speech except through a tzimtzum (contraction).

27 וכמ"ש ואתה תהיה לו לאלקים דייקא. ועכ"ז [ועם כל זה] עודנה קשורה ומיוחדת במקורו ושרשו בחי' ישראל לי ראש שמאיר ומתגלה גם בעולם הדבור כמ"ש לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל.

As it is written, "And you shall be to him as Elokim," specifically. Yet even so, it is still bound and united with its source and root, the level of "Yisrael, li rosh," which shines and is revealed in the world of speech as well, as it is written, "Your name shall no longer be called Yaakov, but Yisrael."

(היינו בחינת חכמה המתלבשת במדות ומשם נמשך בדבור ולכן לא נק' יעקב בחי' בן לישראל זה) כמ"ש ואתם תלקטו לאחד אחד למהוי אחד באחד.

(That is, the level of Chochmah (wisdom) that is clothed in the attributes (middos) and from there is drawn into speech; and therefore Yaakov is not called a son of this Yisrael.) As it is written, "And you shall be gathered one by one," to be "one with the One."

איש וביתו באו ראובן ושמעון בחי' ראיה ושמיעה שנמשך גם בעלמין דאתגליין מבחי' ישראל וכמ"ש ותקרא את שמו ראובן כי ראה כו'.

"Each man and his household came": Reuven and Shimon, the level of sight and hearing, which is drawn from the level of Yisrael into the revealed worlds too, as it is written, "And she called his name Reuven, for [G-d] has seen," etc.

28 ותקרא את שמו שמעון כי שמע הוי'. לוי עתה הפעם ילוה אישי אלי בחי' התקשרות ויחוד

"And she called his name Shimon, for G-d has heard." Levi: "Now this time my husband will be joined to me," the level of bonding and union.

כי ראיה ושמיעה היא בחי' השגחה פרטית על כל דרכי בנ"א [בני אדם] ובוחן כליות ולב לפניך נגלו כל תעלומות

For sight and hearing are the level of individual Providence over all the ways of people, and "He tests the kidneys and the heart"; "before You all the hidden things of the heart are revealed."

לב שלא כדעת הכופרים בהשגחה פרטית ויאמרו לא יראה יה ולא יבין אלקי יעקב מאחר שנמשך בסדר ההשתלשלות בדבר הי' ועלמין דאתגליין.

[This is] not like the view of those who deny individual Providence, "and they said, 'Yah will not see, nor will the G-d of Yaakov understand,'" since it is drawn down through the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus), in "the word of G-d" and the revealed worlds.

אלא שעודנ' [שעודנה] קשורו' [קשורות] במקורן ושרשן (וזהו פי' ואלה שמות כו' שגם במצרים נמשך בחי' השמות עליונים איש וביתו דכר ונוקבא יחוד מ"ה [שם מ"ה] וב"ן [ושם ב"ן] רק שאותותינו לא ראינו אך העלם זה הוא סבת הגלוי העצום אח"כ וכמ"ש בסמוך):

Rather, they are still bound to their source and root. (And this is the meaning of "And these are the names," etc.: even in Egypt the level of the supernal Names is drawn down, "each man and his household," male and female, the union of Mah and Ban; only that "our signs we have not seen." But this concealment is the cause of the immense revelation afterwards, as will be explained shortly.)

29 והנה להיות בחי' הגלוי א"א להיות אלא ע"י בחי' העלם תחלה בחינת יו"ד צמצום ואח"כ ה' התפשטות אורך ורוחב כברייתו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא

Now, revelation can come about only through concealment first: the level of the yud, contraction, and afterwards the heh, expansion in length and breadth; as in the creation of the world, "first darkness and then light."

והוא ענין הגלות שבמצרים שהי' [שהיה] צ"ל גילוי מתן תורה הנגלות לנו ולבנינו פב"פ [פנים בפנים] דבר ה' היה די בגלות רד"ו שנה ולע"ל [ולעתיד לבוא] שיתגלה פנימית התורה

And this is the matter of the exile in Egypt: for there to be the revelation of the Giving of the Torah, "the revealed things [are] for us and for our children," "face to face G-d spoke," the exile of two hundred and ten years was enough. But for the Time to Come, when the inner dimension (pnimiyus) of the Torah will be revealed,

כי עין בעין יראו כו' ונגלה כבוד ה' כו' צריך כל אריכות החשך הזה ברישא חשוכא

for "eye to eye they shall see," etc., and "the glory of G-d shall be revealed," etc., the whole length of this darkness is needed: "first darkness."

וכמ"ש וישכם אברהם בבקר שלהיות גלוי בחינת אברהם הוא בבקר אחר חשכת הלילה דוקא (כי הנה מ"ת [מתן תורה] היה גלוי שם הוי"ה וכמ"ש ושמי הוי"ה לא נודעתי להם רק במ"ת [במתן תורה] נאמר אנכי הוי"ה כו'

As it is written, "And Avraham rose early in the morning": the revelation of the level of Avraham comes in the morning, specifically after the darkness of the night. (For the Giving of the Torah was the revelation of the Name Havayah, as it is written, "But by My Name Havayah I was not known to them"; only at the Giving of the Torah is it said, "I am Havayah," etc.

אך לע"ל [לעתיד לבוא] כתיב והיה הוי' לי לאלקים שיהיה גלוי ממקום עליון יותר עד דשם הוי' יהיה חשוב רק כאלקים כמ"ש במ"א וזהו עיקר ענין גלוי שמו הגדול וכנודע דבי"ג מדה"ר [מדות הרחמים] נאמר הוי"ה הוי"ה ופסיק טעמא כו'.

But of the Time to Come it is written, "And Havayah will be Elokim to me": there will be a revelation from a still higher place, to the point that the Name Havayah will be considered only like Elokim, as is explained elsewhere. And this is the essence of the revelation of His great Name. As is known, in the Thirteen Attributes of Mercy it says "Havayah, Havayah," with a pause between them, etc.

כי שם הוי"ה הראשון הוא מה שלמעלה מהשתלשלות ומשם יהיה הגילוי כו' ע"כ מתעכב זמן רב והחשך גדול יותר כי יהיה אח"כ אור גדול יותר

For the first Name Havayah is what is above the chain of descending worlds (hishtalshelus), and the revelation will come from there, etc. Therefore it is delayed a long time and the darkness is greater, for afterwards there will be a greater light.

וזהו בית יעקב לכו ונלכה באור הוי"ה פי' באור המאיר בשם הוי"ה כמ"ש באד"ר [באדרא רבא])(דק"ל) וזהו ענין שמע ישראל הוי"ה כו'

And this is [the meaning of] "House of Yaakov, come and let us walk in the light of Havayah," meaning in the light that shines in the Name Havayah, as is written in the Idra Rabba (folio 130).) And this is the meaning of "Hear, O Israel, Havayah," etc.:

ישראל דייקא. בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] יעקב אמרו והוא ענין יחודא עילאה ויחודא תתאה למהוי אחד באחד כו':

"Israel," specifically. "Blessed be the Name of the glory of His kingdom forever and ever": Yaakov said it. And this is the matter of the higher unity (yichuda ila'ah) and the lower unity (yichuda tata'ah), to be "one with the One," etc.

30 וביאור הענין דלכאורה אינו מובן דאם ירידת יעקב למצרים הוא ענין המשכת הארת ח"ע [חכמה עילאה] בעלמין סתימין ועלמין דאתגליין כנ"ל.

The explanation of the matter: at first glance it is not understood: if Yaakov's descent to Egypt is the drawing down of the radiance of supernal Chochmah (wisdom) into the hidden worlds and the revealed worlds, as explained above.

א"כ תמוה איך נק' זה בשם גלות מצרים והלא כך צ"ל סדר השתלשלו' [השתלשלות] והתהוות העולמות כמ"ש כלם בחכמה עשית והיינו ע"י עשרה מאמרות כנ"ל.

If so, it is puzzling how this can be called the exile of Egypt. Is this not how the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus) and the coming into being of the worlds must be, as it is written, "You have made them all with wisdom," that is, through the Ten Utterances, as explained above?

31 ואם כך הוא סדר הבריאה מה ענין זה לגלות ושעבוד. אך הענין כמ"ש במ"א ע"פ אני ישנה שהגלות נמשל לשינה כי ענין השינה היא שסותם עיניו ואינו רואה כלום.

And if this is the order of creation, what does it have to do with exile and servitude? But the matter is as explained elsewhere on "I am asleep": the exile is likened to sleep, for sleep means that one closes his eyes and sees nothing.

כך בגלות כתי' [כתיב] אותותנו לא ראינו פי' אותותנו הוא בחי' אותיות התורה והתפלה שהם בחי'

So too of the exile it is written, "Our signs we have not seen." The meaning: "our signs" are the level of the letters of Torah and prayer.

המשכות מסוכ"ע בממכ"ע [בממלא כל עלמין] אכן בגלות אין התגלות אור א"ס לעינינו רק האותיות הם מסותרים נעלמים אבל ולבי ער כי למעלה יש כל התגלות האורות.

They are the level of drawings down from the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) into the light that fills all worlds (memalei kol almin). But in exile there is no revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof) to our eyes; the letters are hidden and concealed. Yet "my heart is awake," for above there is the full revelation of the lights.

משא"כ בזמן בהמ"ק [בית המקדש] הי' [היה] התגלות שכינה למטה ממש והי' [והיה] יורד אש שלמעלה לאכול הקרבן כו'. אבל בגלות העלמין מסתירים.

This was not so in the time of the Holy Temple, when there was a revelation of the Shechinah (Divine Presence) actually below, and fire from above would descend to consume the offering, etc. But in exile the worlds (ha'almin) conceal.

32 וזהו הבאים מצרימה שמלובשים השמות בהעלמין בבחי' הסתר והעלם כו' ולכן נק' שינה שהגלוי אינו לעינינו.

And this is [the meaning of] "who came to Egypt": the Names are clothed in the worlds, in a state of hiddenness and concealment, etc. Therefore it is called sleep, for the revelation is not before our eyes.

רק למעלה ולבי ער ולכן בגלות ג"כ נראה עולם כמנהגו נוהג. אך באמת הוא עושה נפלאות גדולות לבדו שהוא לבדו מכיר בהן הגם שאין נראה לעינינו:

Only above is there "and my heart is awake." Therefore in exile, too, it appears that "the world follows its natural course." But in truth He "does great wonders alone": He alone recognizes them, even though they are not visible to our eyes.

33 ועוי"ל [ועוד יש לומר] דודאי אילו היי' [היה] הגלוי בהעלמין מבחי' ח"ע [חכמה עילאה] לא היו העלמין מסתירין ומעלימין כ"כ [כל כך] לעינינו.

It can also be explained further. Certainly, if the revelation in the worlds were from the level of supernal Chochmah (wisdom), the worlds would not hide and conceal so much from our eyes.

והראיה לזה בהתנוצצו' [בהתנוצצות] הגאולה ע"י מרבע"ה [משה רבינו עליו השלום] שהוא מבחי' הארת ח"ע [חכמה עילאה] מיד נעשו אותות ומופתים לעין כל בשינוי הטבע כו' ומשום שהדבור בטל לגבי ח"ע [חכמה עילאה] מקורו וע"ד מאמר מי שאמר לשמן וידלוק כו'.

The proof of this: when the redemption began to sparkle through Moshe our Teacher, peace be upon him, who is from the level of the radiance of supernal Chochmah, at once signs and wonders were done before the eyes of all, with changes in nature, etc. That is because speech is nullified before supernal Chochmah, its source; in the manner of the saying, "He who said to the oil that it should burn," etc.

אך היינו בגילוי הארת ח"ע [חכמה עילאה] ממש שזהו הנק' בחי' ישראל משא"כ בגלות אז אין הגלוי בהעלמין מבחי' הח"ע [החכמה עילאה] ממש שהוא מבחי' הנק' ישראל לי ראש.

But that is with the revelation of the radiance of supernal Chochmah itself, which is what is called the level of Yisrael. This is not so in exile: then the revelation in the worlds is not from the level of supernal Chochmah itself, which is from the level called "Yisrael, li rosh."

רק שנמשך בקיעת איזה הארה דרך מסך ולבוש ובחי' זו נק' יעקב ומבחי' זו מאיר בהעלמין להחיותם מאין ליש

Rather, some radiance breaks through and is drawn down by way of a screen and a garment. This level is called Yaakov, and from this level [light] shines in the worlds to give them life, from nothing to something.

ולכן העלמין הן מסתירין ומעלימין על הארה זו ולא נודעה כי באה אל קרבנה ועל כן אותותנו לא ראינו לא ראינו דייקא שבאמת גם עכשיו הכל בהשגחה פרטי' כמו בזמן ההוא.

Therefore the worlds hide and conceal this radiance, and "it was not known that it had come into their midst." And so "our signs we have not seen": "we have not seen," specifically, for in truth now too everything is by individual Providence, as in that time.

34 והכל כמו אותות ומופתי' ההם רק שלא ראינו שאין ניכר שום שינוי. והוא ע"ד לעושה נפלאות גדולות לבדו שאין בעל הנס מכיר בניסו מפני שהעלמין מעלימין וזהו בחי' הגלות ממש.

And everything is like those signs and wonders, only that "we have not seen," for no change is noticeable. And this is in the manner of "To Him who alone does great wonders": the one for whom the miracle is done does not recognize his miracle, because the worlds conceal. And this is the very essence of exile.

והסיבה לזה הוא מפני שאין הגלוי בהעלמין רק מבחי' בני ישראל ובחי' יעקב ולא בחי' ישראל שהוא ח"ע [חכמה עילאה] ממש.

The reason for this is that the revelation in the worlds is only from the level of "the children of Israel" and the level of Yaakov, and not from the level of Yisrael, which is supernal Chochmah (wisdom) itself.

35 והדוגמא לזה כמו עד"מ באיזו השכלה הנה מי שמשיג עומק המושכל לאמתתו יוכל להלבישה בכמה מיני אותיו' [אותיות] אם באותיו' [באותיות] אלו או בדבורי' אחרים כפי שצריך לו כך יוכל לשנות הצירופי'.

An illustration of this, by way of analogy, is any intellectual concept: one who grasps the depth of the idea in its truth can clothe it in many kinds of letters, whether in these letters or in other words, as he needs; thus he can change the combinations.

משא"כ מי שאינו משיג לעומקה ממש אע"פ [אף על פי] שמשיג ענינה לא יוכל לשנות הצירופים כלל רק יגידה בצירופי' [בצירופים] שקיבל.

This is not so with one who does not grasp its actual depth: even though he grasps its subject, he cannot change the combinations at all, but can only tell it in the combinations he received.

36 וכמו עד"מ היודע לשון המשנה אלו כשירות בבהמה כו' לא יוכל לומרה בצירופי' [בצירופים] אחרים רק יחזיר הלשון כמו שהוא ממש בלי תוס' [תוספת] ומגרעת

As, by way of analogy, one who knows the wording of the Mishnah, "These are kosher in an animal," etc., cannot say it in other combinations; he can only repeat the wording exactly as it is, without addition or omission.

אבל מי שיודע פנימי' [פנימיות / פנימית] ותוך המכוון יוכל לומר דיני המשנה בלשונות ודבורים אחרים כו' וזהו שאנו אומרים יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא.

But one who knows the inner meaning and the core of what is intended can state the laws of the Mishnah in other expressions and words, etc. And this is what we say, "May His great Name be blessed forever and to all eternity (le'alam u'le'almei almaya)."

פי' שהבקשה שיהי' [שיהיה] הגלוי בהעלמין מבחי' שמו הגדול ממש ועי"ז לא יסתירו העלמין כלל. ועמ"ש בפ' חקת ע"פ על כן יאמרו המושלים כו' ונחשב חשבונו של עולם:

Meaning: the request is that the revelation in the worlds be from the level of His great Name itself, and through this the worlds will not conceal at all. And see what is explained in Parshas Chukas on "Therefore those who speak in parables say," etc., [and] "let us calculate the account of the world."

37 ושרש הדברים הוא כי הנה יש ישראל סבא וישראל זוטא. פי' כי ישראל לי ראש הוא בחי' חכמה

The root of the matter is that there is Yisrael Sava (the elder Yisrael) and Yisrael Zuta (the lesser Yisrael). Meaning: "Yisrael, li rosh" is the level of Chochmah (wisdom).

אך עצמיות ח"ע [חכמה עילאה] חכים ולא בחכמה ידיעא א"א להשיג כי הוא כמו שהוא ית' לבדו הוא גם אילו לא ברא העולמות. רק בחי' נה"י [נצח הוד יסוד] דאבא מאירים להיות מקור לעולמות ונעשים מוחין לז"א.

But the very essence of supernal Chochmah, "wise, but not with a knowable wisdom," cannot be grasped, for it is as He, may He be blessed, is by Himself, even had He not created the worlds. Only the level of Netzach (victory), Hod (splendor) and Yesod (foundation) of Abba shines to be a source for the worlds and becomes the intellect (mochin) of Z'eir Anpin (the emotive attributes).

38 וענין נה"י [נצח הוד יסוד] הוא עד"מ כליות יועצות איך להשפיע. ע' [עיין] באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה להבין משל ומליצה. ובחי' נה"י [נצח הוד יסוד] דאבא נק' ישראל סבא.

And Netzach, Hod and Yesod are, by way of analogy, "kidneys that counsel" how to bestow; see Iggeres HaKodesh, the section beginning "To understand a parable and a figure." And the level of Netzach, Hod and Yesod of Abba is called Yisrael Sava.

ופי' בני ישראל הבאים מצרימה היינו המשכות מבחי' חכמה הנ"ל שנק' ישי"ס [ישראל סבא] באותיות המחשבה ולכן יעקב שהוא מבחי' אחוריים דאבא המתלבש בתבונה נק' בן לישראל זה שהוא ישי"ס [ישראל סבא] נה"י [נצח הוד יסוד] דאבא.

And the meaning of "the children of Israel who came to Egypt" is the drawings down from the level of Chochmah (wisdom) mentioned above, which is called Yisrael Sava, into the letters of thought. Therefore Yaakov, who is from the level of the back (achorayim) of Abba, which is clothed in Tevunah, is called a son of this Yisrael, which is Yisrael Sava, Netzach, Hod and Yesod of Abba.

39 וז"ש [וזהו שכתוב] בפ' ויגש ואלה שמות בנ"י [בני ישראל] כו' יעקב ובניו שיעקב עצמו בכלל בני ישראל יכונה משום דהתם מיירי בענין ההמשכה מבחי' ישי"ס [ישראל סבא] הנמשך באותיות המחשבה

And this is what is said in Parshas Vayigash, "And these are the names of the children of Israel," etc., "Yaakov and his sons": Yaakov himself is named as included among "the children of Israel," because there it speaks of the drawing down from the level of Yisrael Sava, which is drawn into the letters of thought.

וע"כ לגבי בחי' ישי"ס [ישראל סבא] נקרא יעקב בני ישראל כו' והיא הירידה הראשונה דמצרימה היינו בבחי' אותיות המחשבה שנק' ג"כ מצרימה שהם בחי' אותיות וכלים המגבילים האור כו' והירידה הב' הוא באותיות הדבור.

Therefore, relative to the level of Yisrael Sava, Yaakov is called "the children of Israel," etc. And this is the first descent "to Egypt," namely into the level of the letters of thought, which are also called "to Egypt," since they are the level of letters and vessels that limit the light, etc. And the second descent is into the letters of speech.

40 והוא מ"ש בפ' שמות פעם ב' ואלה שמות בנ"י [בני ישראל] הבאים מצרימה והדבור מקבל מבחי' ישראל זוטא.

And this is what is said in Parshas Shemos a second time, "And these are the names of the children of Israel who came to Egypt"; and speech receives from the level of Yisrael Zuta.

כי הנה ישראל זוטא היינו בחי' ז"א כי הגם שז"א היינו ו"ק [ו' קצוות] דאצי' חג"ת [חסד גבורה תפארת] נה"י [נצח הוד יסוד].

For Yisrael Zuta is the level of Z'eir Anpin (the emotive attributes). For although Z'eir Anpin is the six extremities (vav ketzavos) of Atzilus: Chesed (kindness), Gevurah (restraint), Tiferes (beauty), Netzach (victory), Hod (splendor) and Yesod (foundation),

אך כשהמוחין דאו"א [דאבא ואימא] נתלבשו בו נק' ישראל לי ראש כי יש הפרש גדול בין כשהמוחין מאירים במדות או כשהם רק מדות לבד.

yet when the intellect (mochin) of Abba and Imma is clothed in it, it is called "Yisrael, li rosh." For there is a great difference between when the mochin shine in the attributes (middos) and when they are attributes alone.

עד"מ למטה התינוק נוח לכעוס משא"כ מי שמדותיו בהשכל קשה לכעוס. ולכך אומרים אב הרחמן שבחי' חכמה מקור הרחמים

By way of analogy, below: a child is easily angered, whereas one whose attributes are within the intellect is slow to anger. Therefore we say "Merciful Father" (Av HaRachaman), for the level of Chochmah (wisdom) is the source of compassion

(ועמש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] ע"פ השמים כסאי בפירוש צדקה תרומ' [תרומם] כו' וזהו מי כעמך ישראל גוי אחד כו') ולכן כשהמוחין מאירי' בז"א נק' ישראל

(and see what is explained above on "The heavens are My throne," in the explanation of "tzedakah exalts," etc.; and this is [the meaning of] "Who is like Your people Israel, one nation," etc.). Therefore when the mochin shine in Z'eir Anpin it is called Yisrael.

אך מ"מ ישראל זוטא כי הוא רק המשכ' מוחין במדו' [במדות]. משא"כ ישראל סבא זהו נה"י [נצח הוד יסוד] דאבא עצמו עד"מ השכל עצמו.

But nevertheless it is Yisrael Zuta, for it is only a drawing of the mochin into the attributes. Yisrael Sava, by contrast, is Netzach, Hod and Yesod of Abba itself, by way of analogy the intellect itself.

והנה מבחי' ישראל זוטא שהוא ז"א נמשך בבחי' אותיות הדבור כמשל הדבור שמקבל מהבל הלב שבו משכן המדות.

Now, from the level of Yisrael Zuta, which is Z'eir Anpin, [light] is drawn into the level of the letters of speech, as in the analogy of speech, which receives from the breath of the heart, where the attributes dwell.

41 וזהו ענין ואלה שמות בנ"י [בני ישראל] הנאמר בפ' שמות דקאי על ירידה הב' שהיא המשכת ז"א באותיות הדבור וע"כ בחי' יעקב לא נק'

And this is the meaning of "And these are the names of the children of Israel" said in Parshas Shemos, which refers to the second descent, the drawing of Z'eir Anpin (the emotive attributes) into the letters of speech. Therefore the level of Yaakov is not called

בני ישראל כי יעקב שהוא בחי' אחוריים דאבא אינו בן לישראל זוטא אלא אח עד"מ.

"the children of Israel," for Yaakov, who is the level of the back of Abba, is not a son of Yisrael Zuta but, by way of analogy, a brother.

וז"ש [וזהו שכתוב] בנ"י [בני ישראל] הבאים מצרימה את יעקב שהדבור מקבל מבחי' בני ישראל זוטא וגם מבחי' יעקב כו':

And this is what is said, "the children of Israel who came to Egypt with Yaakov": speech receives from the level of the children of Yisrael Zuta, and also from the level of Yaakov, etc.

TORAH OHR • PARSHAS SHEMOS • MAAMAR 2

קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים...

"The voice of my Beloved! Behold, He comes, leaping"

◇

1 קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות. שדילג קץ הישועה מת"ל לרד"ו שנה.

"The voice of my Beloved! Behold, He comes, leaping over the mountains, skipping over the hills": [this means] that He leapt over the end-time of the deliverance, from 430 years to 210.

ולהבין ענין הגאולה ברוחניות כענין שכתוב הושיעה לו ימינו. וכתיב צדיק ונושע. וצריך להבין תחלה ענין הגלות וירידה צורך עלייה כמ"ש אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה.

And to understand the redemption in its spiritual sense, as in what is written, "His right hand has saved for Him," and it is written, "righteous and saved," we must first understand the matter of the exile, and [how] the descent is for the sake of an ascent, as it is written, "I will go down with you to Egypt, and I will also surely bring you up."

2 וכתיב וזה לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה דהיינו על הר סיני בשעת מ"ת [מתן תורה] שהי' [שהיה] גילוי אלהותו יתי' פנים אל פנים.

And it is written, "And this shall be the sign for you that I have sent you: when you bring the people out of Egypt, you will serve G-d upon this mountain," that is, upon Mount Sinai, at the time of the Giving of the Torah, when there was a revelation of His G-dliness, may He be blessed, face to face.

ולהבין זה צריך להבין פי' הפסוק אנכי ארד עמך מצרימה שלכאורה אינו מובן שלשון זה

To understand this, we must understand the meaning of the verse "I will go down with you to Egypt," which at first glance is not understood, for this expression

לא שייך כ"א בלשון בנ"א [בני אדם] שמתחלה לא היה במקום ההוא ועכשיו יורד לשם משא"כ אצלו יתי' הלא כתיב את השמים ואת הארץ אני מלא וגו'.

applies only in the language of human beings: one who at first was not in that place and now goes down there. But this is not so with Him, may He be blessed; is it not written, "I fill the heavens and the earth," etc.?

אך הענין דהנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] מזכירין יצי"מ [יציאת מצרים] בלילות פי' בכל הגליות ושעבוד הדומות ללילות שכל בחי' הגלות הוא בחי' גלות מצרים.

But the explanation is this. Our Sages, of blessed memory, said, "We mention the Exodus from Egypt at night." This means: in all the exiles and subjugations, which are likened to nights; for every aspect of exile is the aspect of the exile of Egypt.

3 וכן ענין הגאולה כתיב כימי צאתך מאמ"צ [מארץ מצרים] אראנו נפלאות וכמו שהיה גלות מצרים בעבודה קשה בחומר ובלבנים וגו'.

And so too with the redemption: it is written, "As in the days of your going out of the land of Egypt, I will show him wonders." And just as the exile of Egypt was "with hard labor, with mortar and with bricks," etc.,

כך בכל בחי' גלות אף שאין דוגמתן ממש בגשמיות מ"מ יש בחי' עבודה קשה בחומר ובלבנים ברוחניות.

so in every aspect of exile, even though there is nothing actually like them in the physical sense, there is nevertheless an aspect of "hard labor, with mortar and with bricks" in the spiritual sense.

וכמ"ש ברי"מ [ברעיא מהימנא] בחומר דא קל וחומר. ובלבנים דא לבון הלכתא. ובכל עבודה בשדה דא ברייתא:

As it is stated in the Ra'aya Mehemna: "'With mortar (chomer)': this is kal vachomer. 'And with bricks (leveinim)': this is the clarification (libun) of halachah. 'And with all labor in the field': this is the Baraisa."

4 ולהבין זה הנה דרשו בהגדה שמררו חיי אבותינו במצרים. פי' כי האבות הן המדות אהוי"ר [אהבה ויראה] ורחמנות וחיותם הם המוחין שהן החו"ב [החכמה ובינה] בגדלות ה' לדעת

To understand this: they expounded in the Haggadah, "that they embittered the lives of our fathers in Egypt." This means that the fathers are the emotive attributes (middos): love, awe and compassion. And their life-force (chayus) is the intellect (mochin), namely Chochmah (wisdom) and Binah (understanding) concerning the greatness of G-d: to know

כי אין עוד מלבדו בשמים ממעל ועל הארץ מתחת למעלה עד אין קץ ולמטה [עד] אין תכלית ולדי' סטרין. שבהשכלה והבנה זו נולדה ונתעוררה מדת האהבה בקרב כל א' ואחד.

that there is nothing else besides Him, in the heavens above and on the earth below, upward to no end and downward [to] no limit, and to the four sides. For through this comprehension and understanding the attribute of love is born and aroused within each and every one.

5 וכן היראה כי כל ניצוץ מישראל יש בו בחי' אהבה ויראה והן הן עצמות הנשמה כמ"ש במ"א.

And so too awe. For every spark of Israel has within it the aspect of love and awe, and these are the very essence of the soul, as is explained elsewhere.

וכן כנס"י [כנסת ישראל] חבור כל הנשמות נק' בת נדיב בתו של אברהם אבינו שנק' נדיב מפני שהוא איש חסד המתנדב חסד לכל העולמות עליונים ותחתונים ונק' אבינו וירושתנו ממנו.

Likewise the Congregation of Israel (Knesses Yisrael), the joining together of all the souls, is called "daughter of the noble one (nadiv)," the daughter of Avraham our father. He is called nadiv because he is a man of kindness, who freely offers (misnadev) kindness to all the worlds, upper and lower; and he is called "our father," and our inheritance is from him.

רק מפני שהבחירה ביד אדם ויכול' [ויכולת] בידו להפוך האהבה מאהבת ה' אל ההפוך לגמרי ע"כ צריך הוא לעורר את האהבה לה'.

Only, because choice is in a person's hand, and it is in his power to turn the love from love of G-d to the complete opposite, he must therefore arouse the love for G-d.

6 וע"ז מיוסד כל ענין שיר השירים אם תעירו ואם תעוררו כו'. והתעוררות האהבה היא ע"י קול דודי דופק וגו'.

And on this the whole matter of the Song of Songs is founded: "If you awaken and if you arouse," etc. And the arousal of love comes through "The voice of my Beloved knocks," etc.

וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] אנשי יריחו היו כורכין את שמע ולא היו מפסיקין בין אחד לואהבת כי מן התבוננות באחד אמת

This is [the meaning of] what our Sages, of blessed memory, said: the people of Jericho would "bundle" the Shema, and would not pause between "One" and "And you shall love." For from contemplating the true One,

כי אין עוד מלבדו ממילא נמשך התעוררות אהבה לה' בלי הפסק וע"כ מסיימין בק"ש [בקריאת שמע] אמת ויציב יציב הוא תרגומו של אמת

that there is nothing else besides Him, an arousal of love for G-d follows of itself, without a break. And therefore, in the Shema, we conclude with "True and firm (emes veyatziv)": yatziv is the Aramaic translation of emes,

אלא שאומרים גם בלשון תרגום לומר שהוא אחד אמת בין בגשמיות בין ברוחניות כי אין עוד מלבדו כתיב.

only we say it also in the language of the Targum, to say that He is truly One both in the physical and in the spiritual, for it is written, "There is nothing else besides Him."

אך כ"ז [כל זה] הוא בהיות החו"ב [החכמה ובינה] בגדולת ה' בהתבוננות גדול במוחו ומחשבתו ועי"כ [ועל ידי כך] יכול הוא לעורר מדותיו או"ר [אהבה ויראה] בהתגלות לבו ע"י עומק המחשבה בלבד.

But all this is when there is Chochmah (wisdom) and Binah (understanding) concerning the greatness of G-d, with great contemplation in his mind and thought; and through this he can arouse his emotive attributes (middos), love and awe, openly in his heart, through depth of thought alone.

אבל מי שמוחו קטן מהכיל התגלות אלהותו במחשבתו לעורר את האהבה הנה זאת עצתו אמונה לצעוק אל ה' בתפלה

But one whose mind is too small to contain a revelation of His G-dliness in his thought, so as to arouse the love: this is his faithful counsel, to cry out to G-d in prayer,

וכמ"ש צעק לבם כי הקול מעורר הכונה והתגלות לעורר את האהבה בהתגלות לבו ונק' בחי' זו בחי' מצרים מצר ים החכמה שירדה ונתלבשה במצר הגרון.

as it is written, "Their heart cried out." For the voice arouses concentration (kavanah) and revelation, to arouse the love openly in his heart. And this level is called the level of Mitzrayim (Egypt): meitzar yam, the strait of the sea of Chochmah, which has descended and become clothed in the strait of the throat.

7 וזהו ענין ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. כי בחי' גרון וחרון הכל אחד כידוע לי"ח [ליודעי חן].

And this is the meaning of "And Yaakov went out from Be'er Sheva and went toward Charan." For the aspect of garon (the throat) and Charon are all one, as is known to those who know the hidden wisdom.

וזהו ענין המרירות שמררו חיי אבותינו במצרים שחיות המדות ירדו ונתלבשו במצר הגרון. ועי"ז נעשו מרים כי אלו היו בבחי' באר שבע היו מתוקים ויותר טובים.

And this is the meaning of the bitterness, that "they embittered the lives of our fathers in Egypt": the life-force of the emotive attributes descended and became clothed in the strait of the throat. And through this they became bitter; for had they been at the level of Be'er Sheva, they would have been sweet, and better.

8 וזהו אנכי ארד עמך וכו'. פי' אנכי מי שאנכי בחי' סוכ"ע בחי' אחד אמת ארד עמך שהוא בחי' ירידה כביכול מחמת שאין גלוי אלהותו ית' מתגלה כ"כ [כל כך] כ"א בבחי' מצרים

And this is [the meaning of] "I (Anochi) will go down with you," etc. That is: Anochi, He Who is Anochi, the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), the level of the true One, "will go down with you." This is a descent, as it were, because the revelation of His G-dliness, may He be blessed, is not so revealed, except at the level of Mitzrayim.

והיינו ע"י שהוא עמך כמ"ש גלו לאדום שכינה עמהם ולא נשאר כ"א בחי' האמונה הנטועה בלב כל ישראל שהם מאמינים בני מאמינים אפי' [אפילו] בגלות

And this is through His being "with you," as it is said, "They were exiled to Edom; the Shechinah is with them." And there remains only the level of the faith that is planted in the heart of all Israel, for they are believers, the children of believers, even in exile,

כמ"ש ויאמן העם אבל אינו דומה שמיעה לראיה שהיא בחי' גלוי אלהותו כמו שהיה בשעת מתן תורה בבחי'

as it is written, "And the people believed." But hearing is not comparable to seeing, which is the level of the revelation of His G-dliness, as it was at the time of the Giving of the Torah, at the level of

ראיה ממש ובזמן הגלות אין בחי' ראיה ממש בהתגלות זו אלא בבחי' מצרים שהוא ע"י הקול בחי' גרון הנ"ל:

actual sight. And in the time of exile there is no level of actual sight in this revelation, but only the level of Mitzrayim, which is through the voice, the level of the throat mentioned above.

9 והנה גם לזה יש רבות מחשבות הטורדות ומבלבלות התפלה. והן המה עונותיו המבדילין. ועצה היעוצה לזה הוא לעורר רחמים רבים ולא על עצמו

Now, even in this there are many thoughts that disturb and confuse the prayer, and these are his iniquities, which separate [him]. The counsel prescribed for this is to arouse great compassion, and not on himself;

כי אדרבה בזה הוא מעורר עליו את הדין שדנין אותו אם הוא ראוי להתפלל לפני ה' ולעבוד אותו

for on the contrary, by this he arouses judgment upon himself, so that he is judged whether he is worthy to pray before G-d and to serve Him.

אלא שישוב אל ה' וירחמהו ברחמים רבים על גלות השכינה שהיא ניצוץ אלהותו המתלבש במחשבתו.

Rather, [it is] that he "return to G-d and have compassion on Him," with great compassion over the exile of the Shechinah, which is the spark of His G-dliness that is clothed in his thought.

10 והמ"ז הם נקראו לבושים צואים. וע"ז יתמרמר מאד במר נפשו וע"י יסורו הבגדים הצואים מעליו ונגלה כבוד ה' כמ"ש זרח בחשך אור לישרים. וכתיב וכבוד ה' עליך זרח. לעורר את האהבה.

And the foreign thoughts are called "soiled garments." Over this he should be very embittered, in the bitterness of his soul; and through this the soiled garments will be removed from him, and the glory of G-d will be revealed, as it is written, "A light shines in the darkness for the upright," and it is written, "And the glory of G-d has shone upon you," to arouse the love.

11 וזה שכתוב כה אמר ה' ליעקב אשר פדה את אברהם כי ע"י מדת יעקב בחי' רחמנות הוא מעורר את האהבה בחי' אברהם. וז"ש [וזהו שכתוב] וימררו את חייהם.

And this is what is written, "Thus says G-d to Yaakov, who redeemed Avraham": for through the attribute of Yaakov, the level of compassion, one arouses the love, the level of Avraham. And this is [the meaning of] what is written, "And they embittered their lives."

פי' וביאור הכתוב כי הנה הכתוב אומר איך שע"י גלות מצרים צריך הוא לשית עצות בנפשו לצעוק אל ה' בתפלה ולהתמרמר במר נפשו על חייו

The meaning and explanation of the verse: the verse is saying how, through the exile of Egypt, a person must take counsel in his soul to cry out to G-d in prayer, and to be embittered, in the bitterness of his soul, over his life,

דהיינו על חיות אלהות שבתוכו שהוא חיות העיקרית של האדם. משא"כ חיי עוה"ז אינם נקראים חיים כלל.

that is, over the G-dly life-force within him, which is the essential life-force of a person; whereas the life of this world is not called life at all.

12 וזהו בעבודה קשה. כי עבודה שבלב זו תפלה לצעוק אל ה' בבחי' צעק לבם בשביל גילוי אלהותו יתי'

And this is [the meaning of] "with hard labor (avodah)." For "the service (avodah) of the heart: this is prayer," to cry out to G-d in the manner of "their heart cried out," for the sake of the revelation of His G-dliness, may He be blessed,

כמ"ש רוממות אל בגרונם שהוא התגלותו ית' ע"י בחי' הגרון הנ"ל. ועי"ז וחרב פיפיות בידם להכרית כל הקליפות ותאוות שיש לאדם.

as it is written, "The exaltations of G-d are in their throat": this is His revelation, may He be blessed, through the level of the throat mentioned above. And through this, "and a double-edged sword in their hand," to cut off all the kelipos and cravings that a person has.

13 והנה כמו למשל חרב שהיא של ברזל קשה יכולה לעמוד אפי' [אפילו] בפני דבר קשה כאבנים ולא תפגום בהכאתו בהם. משא"כ אם היה הברזל רך. כך התפלה צריכה להיות קשה.

Now, by way of analogy: a sword of hard iron can hold firm even against something hard, like stones, and will not be dented when it strikes them; which is not so if the iron were soft. So too, prayer must be hard.

ולכן נק' עבודה קשה דהיינו לקרוא לה' לעמוד נגד כל מונע מבית ומבחוץ ולשבר כל הקליפות ותאוות החזקות להיות לבו נשבר בקרבו. ואפילו אם הוא כלב האבן ימוס.

Therefore it is called "hard labor": that is, to call out to G-d, to stand against every obstacle, from within and from without, and to break all the strong kelipos and cravings, so that his heart be broken within him. And even if it is like a heart of stone, it will melt.

והנה כ"ז [כל זה] הטורח הוא בשביל הגלות משא"כ כשהיה בית המקדש קיים שלא היו צריכין לתפלה

Now all this toil is because of the exile; whereas when the Holy Temple stood, they did not need prayer,

כי אז היה התגלות אלהותו במוחו ומחשבתו של אדם בהתרחבות (להאיר) [להעיר] את האהבה מקרב איש ולב עמוק בעומק המחשבה בלבד:

for then there was a revelation of His G-dliness in a person's mind and thought, expansively, to (illuminate) [awaken] the love from "the inner self of a man and a deep heart," through depth of thought alone.

14 וכן בענין התורה בזמן הגלות הוא בחומר ולבנים וגו'. וכמ"ש בר"מ [ברעיא מהימנא]. והענין הוא דכתיב ששים המה מלכות ושמונים פלגשים ועלמות אין מספר אחת היא יונתי תמתי. ופי' בזוהר ששים המה מלכות אלו ששים מסכתות.

And so too regarding the Torah: in the time of exile it is "with mortar and bricks," etc., as stated in the Ra'aya Mehemna. The explanation is: it is written, "There are sixty queens and eighty concubines, and maidens without number; one is My dove, My perfect one." And it is explained in the Zohar: "There are sixty queens": these are the sixty tractates;

15 ושמונים פלגשים אלו ברייתות. ועלמות אין מספר אלו ההלכות. אחת היא יונתי תמתי וגו'.

"and eighty concubines": these are the Baraisos; "and maidens without number": these are the halachos. "One is My dove, My perfect one," etc.

ופי' תמתי שלימתי שאין שלימות אצלו כביכול זולת כנס"י [כנסת ישראל] כמ"ש והארץ הדום רגלי. וכתיב בנים אתם להוי' אלקיכם וברא כרעא דאבוה הוא.

And "My perfect one (tamasi)" is explained as "My completion": for He has no completeness, as it were, without the Congregation of Israel, as it is written, "And the earth is My footstool." And it is written, "You are children to G-d your G-d," and "a son is his father's leg."

16 והיינו מפני גילוי יחודו ית' בעולמות עליונים הוא בכל צבא מעלה כמ"ש וצבא השמים לך משתחוים שבטלים אליו במציאות בפועל ממש.

This is because the revelation of His unity, may He be blessed, in the higher worlds is in all the host on high, as it is written, "And the host of the heavens bow to You": for they are nullified to Him in [their] existence, in actual fact.

אך בעולמות התחתונים הנה עכו"ם [עובדי כוכבים ומזלות] המורדים ופושעים בו רק מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ ליחד לבבם לאחד ולבטל רצונם מפני רצונו.

But in the lower worlds there are the worshipers of stars and constellations, who rebel and transgress against Him. Only "Who is like Your people Israel, one nation on earth," to unite their hearts to the One and to nullify their will before His will.

17 והוא כמו למשל אברי האדם שבטלים אליו ואפילו הרגלים שהוא לבר מן גופא ואפי' [ואפילו] צפורני רגלו והיינו כל זמן שדבוקים בו.

This is like the analogy of a person's limbs, which are nullified to him, even the legs, which are "outside the body," and even his toenails; that is, as long as they are attached to him.

אבל כשנפרד אחד מאבריו. וכן צפורן הפורש מן האדם שוב אינו נחשב מכלל האדם מפני שאינו בטל אליו.

But when one of his limbs is separated, and likewise a nail that separates from a person, it is no longer counted as part of the person, because it is not nullified to him.

18 וכך בנפש האדם כתיב לתאוה יבקש נפרד שנפרד מיחודו ית' והוא כמו אבר הפורש מן האדם

So too regarding the human soul, it is written, "One who seeks desire is separated": that he has separated from His unity, may He be blessed; and he is like a limb that separates from a person,

והרי זה כאלו נקטע אחד מאבריו או נקצץ צפורן אחד מן הקומה שלימה של יוצר בראשית כביכול.

and it is as if one of His limbs were severed, or one nail clipped, from the complete stature of the Maker of creation, as it were.

אבל הבא לדבקה בו באמת הוא בטל לגמרי אליו ואין לו רצונות אחרים כלל כמו שכתוב מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ כו'. צור לבבי וחלקי וגו'. ועושה הקומה שלימה כביכול ולכן נק' תמתי.

But one who comes to cleave to Him in truth is utterly nullified to Him and has no other desires at all, as it is written, "Whom have I in heaven? And with You I desire nothing on earth," etc., "The Rock of my heart and my portion," etc. And he makes the stature complete, as it were; and therefore [Israel] is called "My perfect one."

19 והנה באתדל"ת [באתערותא דלתתא] אתדל"ע [אתערותא דלעילא] כמ"ש אני לדודי ועלי תשוקתו כי כמו שמעורר התשוקה בחדות ה' לעשות נחת רוח ליוצרו בשמחה כמ"ש ישמח ישראל בעשיו כך חדות ה' היא מעוזו וישמח ה' במעשיו.

Now, through an arousal from below [comes] an arousal from above, as it is written, "I am my Beloved's, and His longing is for me." For just as one arouses the longing, with the joy of G-d, to give gratification to his Maker with joy, as it is written, "Let Israel rejoice in its Maker," so "the joy of G-d is His strength," and "G-d rejoices in His works."

20 וזהו ובלבנים דא לבון הלכתא כי הנה כתיב שחורה אני ונאוה פי' כי התורה שבע"פ [שבעל פה]

And this is [the meaning of] "'And with bricks': this is the clarification of halachah." For it is written, "I am black, yet comely." This means that the Oral Torah

היא נראית לעין כל בבחי' שחורה שאין נראה בה שום אור כלל לפי שמדברת בעניני עולם הגשמי בעניני זרעים ובדבר שבממון בין איש לרעהו.

appears to every eye as "black," in that no light at all is seen in it, since it speaks of matters of the physical world: matters of seeds, and monetary matters between a man and his fellow.

אבל באמת ונאוה שכל הדברים שבה יסודתם בהררי קדש מחכמה עלאה שכך עלה ברצונו וחכמתו ית' חכים ולא בחכמה ידיעא כו'.

But in truth [it is] "comely," for all the matters in it have their foundation "in the holy mountains," from the supernal Chochmah (wisdom); for so it arose in His will and wisdom, may He be blessed: "He is wise, but not with a knowable wisdom," etc.

21 וזהו לבון הלכתא שההלכות הנראות כשחורות צריך ללבנם בלובן העליון ע"י חדות ה' היא השמחה אמתית בה' אחד ולהבטל ברצונו ולא יבקש רצון אחר זולת רצונו ית' המלובש בתורתו.

And this is "the clarification (libun) of halachah": the halachos, which appear black, must be whitened with the supernal whiteness through the joy of G-d, which is the true joy in G-d, the One; and [one must] be nullified in His will, and not seek any other will besides His will, may He be blessed, which is clothed in His Torah.

וזהו קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך. פי' לך לעצמך כי ישראל עלו במחשבה תחלה וע"כ קומי לך להתכלל באחד.

And this is [the meaning of] "Rise up (kumi lach), My beloved, My fair one, and go forth (lechi lach)": lach means "to yourself." For Israel arose first in thought, and therefore "rise up to yourself," to be included in the One.

22 והנה עד"ז מתעורר למעלה בחינת לובן העליון בהתגלות בבחי' הארת פנים. דהיינו התעוררות השמחה וחדות ה' צהבו פניו.

Now, in the same way, there is aroused above the level of the supernal whiteness, revealed as the level of the shining of the Face; that is, the arousal of joy, and the joy of G-d: "His face beamed."

כמ"ש יאר פניו אתנו סלה שהארת פניו היא אתנו ועל ידינו כפי מה שאנו מעוררים בחי' התגלות אלהותו כמ"ש כמים הפנים לפנים כו'.

As it is written, "May He make His face shine with us, Selah": the shining of His face is "with us" and through us, according to the measure in which we arouse the revelation of His G-dliness, as it is written, "As water [reflects] face to face," etc.

23 והנה תכלית ושלימות הגילוי הזה יהיה לעתיד לבא לימות המשיח שאז עין בעין יראו כבשעת מ"ת [מתן תורה] ויותר מזה שאילו בשעת מ"ת [מתן תורה] לא היה רק לפי שעה

Now the ultimate purpose and completion of this revelation will be in the Time to Come, in the days of Mashiach, when "they will see eye to eye," as at the time of the Giving of the Torah, and even more than that; for at the time of the Giving of the Torah it was only for the moment,

משא"כ לימות המשיח יהיה גילוי אלהותו לעד ולעולמי עולמים בלי הפסק. וזהו סלה שהוא לשון נצח.

whereas in the days of Mashiach the revelation of His G-dliness will be forever and to all eternity, without interruption. And this is [the meaning of] "Selah," which denotes eternity.

והנה בזמן הגלות צריך עמל ויגיעה רבה לקבוע בלבו השמחה אמתית בה' שהוא לבון הלכתא משא"כ לימות המשיח אז וראו כל בשר יחדו:

Now in the time of exile, great toil and labor are needed to fix in one's heart the true joy in G-d, which is "the clarification of halachah"; whereas in the days of Mashiach, then "all flesh will see together."

24 וכן בענין ובכל עבודה בשדה דא ברייתא. כי ברייתא בחי' לבר מן גופא שהם אברים החצוניים.

So too regarding "'And with all labor in the field': this is the Baraisa." For Baraisa is the level of "outside (lebar) the body," which are the outer limbs,

והמשנה נק' אברים הפנימיים. וכל דבר שהוא שנוי בברייתא הוא מרומז במשנה כמו שאמר אילפא מאן דשאיל לי בברייתא ולא פשטינא ליה ממתניתין.

and the Mishnah is called the inner limbs. And everything taught in a Baraisa is alluded to in the Mishnah, as Ilfa said: "Whoever asks me about a Baraisa and I do not resolve it (pashtina) for him from the Mishnah..."

פי' פשטינא מלשון פשט את ידו שהוא לשון הושטת יד ואמר שיושיט את ידו ממתניתין לבאר הדין השנוי בברייתא ולא היה צריך ללמוד הברייתא בפ"ע [בפני עצמו] כיון שהיא נכללת במתניתין.

The meaning: pashtina is from the expression "he stretched out (pashat) his hand," which denotes extending a hand. He said that he would stretch out his hand from the Mishnah to explain the law taught in the Baraisa, and he did not need to study the Baraisa on its own, since it is included in the Mishnah.

אך לא כל אדם זוכה לזה ושמו מוכיח עליו שלכן נק' אילפא מלשון אאלפך חכמה אאלפך בינה

But not every person merits this, and his name proves it: for this reason he was called Ilfa, from the expression "I will teach you (a'alefcha) wisdom; I will teach you understanding,"

ולכן היה מבין דין הברייתא מתוך המשנה. אבל אנחנו צריכין ג"כ לעסוק בדין הברייתא מתוך המשנה.

and therefore he could understand the law of the Baraisa from within the Mishnah. But we must also occupy ourselves with the law of the Baraisa from within the Mishnah.

25 וזהו ובכל עבודה בשדה. וזהו כמו למשל שמביא חטים מתוך הבית וזורעי' [וזורעים] בשדה מחוץ לעיר כך העוסקים בברייתא בדין השנוי במתניתין.

And this is "and with all labor in the field." It is like one who brings wheat from inside the house and sows it in a field outside the city: so are those who occupy themselves in the Baraisa with a law that is taught in the Mishnah.

והנה תכלית ירידה והגלות היא צורך עלייה גדולה שיאיר אור ה' בגילוי רב לימות המשיח:

Now the purpose of the descent and the exile is for the sake of a great ascent: that the light of G-d will shine in great revelation in the days of Mashiach.

26 וזהו קול דודי הנה זה בא מדלג על כו'. פי' מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה]. על ההרים. פי' כאדם שקופץ מהר להר וע"כ [ועל ידי כך] הולך הרבה ביחד כך

And this is [the meaning of] "The voice of my Beloved! Behold, He comes, leaping over," etc.: that is, from above to below. "Over the mountains": like a person who jumps from mountain to mountain, and thereby goes a great distance at once. So too,

הנה ההרים העליונים הם בחי' חסד דאצי' שהוא חסד ה' ממש בגילוי רב ועצום ואתעדל"ע [ואתערותא דלעילא] הוא ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא]

the supernal mountains are the level of Chesed (kindness) of the World of Atzilus (Emanation), which is the very kindness of G-d, in great and mighty revelation; and the arousal from above comes through the arousal from below,

אע"פ [אף על פי] שיש הרבה מדרגות בנתיים. מקפץ על הגבעות. פי' גבעות הם האמהות בחי' מקבלים מן ההרים.

even though there are many levels in between. "Skipping over the hills": the hills are the Matriarchs, the level of recipients from the mountains.

דהיינו אפי' [אפילו] מי שאין לו בחי' האהבה מצד עצמו אך מפני שרואה ושומע תפלות אחרים מתעורר בו ג"כ.

That is: even one who does not have love of his own accord, yet because he sees and hears the prayers of others, it is aroused in him as well.

והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] על ג' דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה (זו תפלה) ועל גמ"ח [גמילות חסדים] שהם עצמן תקוני המדות שבין אדם למקום ושבין אדם לחבירו.

Now our Sages, of blessed memory, said: "The world stands on three things: on the Torah, on the service (this is prayer), and on acts of kindness." These are themselves the refinements of the emotive attributes (middos), between man and the Omnipresent and between man and his fellow.

והנה בענין תורה ותפלה כבר נתבאר בפסוק איך שהוא בחי' הגלות וכמ"ש לעיל. ובא ג"כ לפרש בענין תקוני המדות

Now regarding Torah and prayer, it has already been explained in the verse how this is the aspect of exile, as stated above. And it also comes to explain the refinement of the emotive attributes,

וזה נק' את כל עבודתם אשר עבדו בהם. כי העבודה היא מהם ובהם עצמן לתקן מדותיהם.

and this is called "all their labor which they labored in them (bahem)": for the labor is from them and in them themselves, to refine their emotive attributes.

ולזה צריך טורח עמל ויגיעה גדולה להפך מן ההפוך אל ההפוך ולשנות דרכו וטבעו ונק' עבודה מלשון עורות עבודים שצריך לעבד את המדות שיהיו מתוקנים לה' לבדו:

For this, great toil, labor and exertion are needed, to turn from one opposite to the other and to change one's way and nature. And it is called avodah (labor) from the expression "tanned (avudim) hides": for one must tan (le'abed) the emotive attributes so that they be refined for G-d alone.

27 ועצה היעוצה לזה מ"ש בפרך ויש בו ב' פירושים. אחד לשון טורח ומלאכה כבידה. ולא מפני כבדות המלאכה מחמת עצמה

The counsel prescribed for this is what is written, "with rigor (befarech)." It has two explanations. One is an expression of toil and heavy work; and not because of the heaviness of the work in itself,

אלא כעין שדרשו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] גבי פרעה בפרך נתן מלאכת נשים לאנשים שהגם שבאמת מלאכת נשים קלה ממלאכת האנשים אעפ"כ [אף על פי כן] היתה כבידה עליהם מפני שהוצרכו לשנות טבעם ורגילותם.

but rather like what our Sages, of blessed memory, expounded concerning Pharaoh: "With rigor (befarech): he gave women's work to men." For although in truth women's work is lighter than men's work, it was nevertheless heavy for them, because they had to change their nature and habit.

28 וכן בענין תקוני המדות אהוי"ר [אהבה ויראה] שבין אדם למקום. הן בבחי' סור מרע הן בבחי' ועי"ט צריך הוא לשנות רגילותו וטבעו.

So too regarding the refinement of the emotive attributes of love and awe, which are between man and the Omnipresent: whether in the mode of "turn away from evil" or in the mode of "do good," one must change his habit and nature.

ופי' הב' הוא לשון פה רך. וזה ישים האדם ללבו כמו כעס וקנאה וגדלות והתרוממות אחד על חבירו. זה הכלל מענה רך ישיב חימה.

The second explanation is an expression of "a soft mouth (peh rach)." And a person should take this to heart in [matters] such as anger, envy, pride and exalting oneself over one's fellow. This is the rule: "A soft answer turns away wrath,"

ולא חימה של חבירו בלבד אלא אף חימה שבו. דהיינו כל המדות רעות שבין אדם לחבירו שיסודם היא בחי' גבורות. והמ"י [והמשכיל יבין]:

and not only the wrath of his fellow, but even the wrath within himself; that is, all the bad traits between man and his fellow, whose root is the level of Gevuros (restraint). And the discerning will understand.

TORAH OHR • PARSHAS SHEMOS • MAAMAR 3

ויאמר ה' אליו מי שם פה לאדם וגו'

"And G-d said to him: Who has given a mouth to man?"

◇

1 ויאמר ה' אליו מי שם פה לאדם וגו'. להבין זה מ"ש משה לא איש דברים אנכי כי כבד פה כו'

"And G-d said to him: Who has given a mouth to man?" etc. To understand this: what Moshe said, "I am not a man of words," "for I am heavy of mouth," etc.,

ומה שהשיב לו הקב"ה מי שם פה כו' שהוא כולו מקשה וכי לא ידע משה זאת בתחלה מי השם פה לאדם.

and what the Holy One, blessed be He, answered him, "Who has given a mouth," etc. — all of it is difficult: did Moshe not know this at the outset, Who gives a mouth to man?

הענין יובן ע"פ הקדמה דהנה איתא בסי' התמונה (בהקדמה לתמונה ג' דכ"ז כ"ט ל"א) שזה העולם הוא שמיטה שניה ולפניה הי' [היה] ג"כ שמיטה אחת שהיתה נמשכת ממדת החסד והשמיטה דעכשיו

The matter will be understood through an introduction. It is stated in Sefer HaTemunah (in the introduction to Temunah 3, folios 27, 29, 31) that this world is the second shemittah (cycle), and before it there was also one shemittah, which was drawn from the attribute of Chesed (kindness); and the present shemittah

(ר"ל [רוצה לומר] שית אלפי שני דהוי עלמא וחד חרוב) הוא ממדת הפחד ולכן דרכיה חזקים וקשים ורעים כו'. דהיינו שהי' [שהיה] בה חורבן בית ראשון ושני כו'.

(that is, the "six thousand years that the world exists, and one [thousand that it is] desolate") is from the attribute of Pachad (fear), and therefore its ways are strong, harsh and evil, etc.; that is, in it there was the destruction of the First and Second Temples, etc.

משא"כ בשמיטה הראשונה שהיתה ממדת חסד היתה העבודה באופן אחר וגם התורה הי' [היה] באופן אחר יעו"ש [ייעויין שם] והיו רק טוב וחסד כו'

Not so in the first shemittah, which was from the attribute of Chesed: the divine service (avodah) was of a different kind, and the Torah too was of a different kind (see there at length), and there was only goodness and kindness, etc.

כך דעת ס' התמונה ואחריו נמשכו המקובלים האחרונים לדון מזה שמוכרח להיות עוד חמש שמיטות אחר שמיטה זו כי צ"ל ז' שמיטות כנגד ז' מדות עליונות כו'

This is the view of Sefer HaTemunah; and after it the later Kabbalists were drawn to infer from this that there must necessarily be five more shemittos after this shemittah, for there must be seven shemittos, corresponding to the seven supernal attributes, etc.

(וכמ"ש שם בסה"ת [בספר התמונה]) אבל האריז"ל [האר"י זכרונו לברכה] פליג ע"ז במה שלמדו שצ"ל עוד ה' שמיטות וגם בענין מה שעוה"ז הוא שמיטה שניה עם היות דס"ל [דסבירא ליה / דסבירא להו] ג"כ כן.

(as is written there in Sefer HaTemunah). But the Arizal disagrees with this, regarding what they inferred, that there must be five more shemittos; and also regarding the matter that this world is the second shemittah, even though he too holds so.

ולכן פתחה התורה בבי"ת בראשית לומר שכבר היתה שמיטה א' ועכשיו היא שמיטה שני' [שניה]. אבל

And therefore the Torah opened with the beis of Bereishis, to say that there had already been one shemittah, and now it is the second shemittah. But

פי' האריז"ל [האר"י זכרונו לברכה] דאין הכונה לומר שהי' [שהיה] עולם גשמי כמו עוה"ז דעכשיו עם שמים וארץ גשמיים ודצח"מ [ודומם צומח חי מדבר]

the Arizal explained that the intent is not to say that there was a physical world like this present world, with physical heavens and earth, and the inanimate, vegetative, animal and speaking [kingdoms],

כי זה לא הי' [היה] רק בשמיטה זו דוקא לבד וענין השמיטה שהיתה לפני זו הוא ענין עולם התהו

for this existed only in this shemittah specifically, and in it alone. And the matter of the shemittah that was before this one is the matter of the World of Tohu (Chaos),

דהיינו ענין ז' מלכין קדמאין דתהו שמתו שהוא ענין ספירות רוחניי' כנודע וענין שמיטה דעכשיו הוא ענין עולם התקון שנעשה אח"כ (ועיין בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' קדושים ובעמ"ה [ובעמק המלך] שער עולם התהו פמ"ו ד' כ"ה ע"א) וכנודע בכהאריז"ל [בכתבי האריז"ל]:

that is, the matter of the seven primordial kings (malchin kadma'in) of Tohu who died, which is a matter of spiritual Sefiros, as is known; and the matter of the present shemittah is the matter of the World of Tikkun (Rectification), which was made afterward (and see Likkutei Torah, Parshas Kedoshim, and Emek HaMelech, Shaar Olam HaTohu, ch. 46, folio 25a), as is known in the writings of the Arizal.

2 והנה שתי נשמות משמיטה הראשונה דהיינו מבחי' עולם התהו שלפני עולם התיקון ירדו ונמשכו למטה לשמטה שניה

Now, two souls from the first shemittah, that is, from the level of the World of Tohu that preceded the World of Tikkun, descended and were drawn down below to the second shemittah,

שהוא בחי' התקון והם חנוך ומשה דבחנוך כתי' [כתיב] ויתהלך חנוך את האלקי' לומר שכבר התהלך את האלקי' בשמטה הא'

which is the level of Tikkun. And they are Chanoch and Moshe. For of Chanoch it is written, "And Chanoch walked with G-d," to say that he had already walked with G-d in the first shemittah.

וכן במשה כתי' [כתיב] מן המים משיתהו. דהיינו משמטה ראשונה שהיא היתה מבחי' חסד הנק' מים.

And likewise of Moshe it is written, "Out of the water I drew him (min ha-mayim meshisihu)": that is, from the first shemittah, which was of the level of Chesed (kindness), which is called water.

3 ומשם משיתהו לשמיטה דעכשיו כו' ועיקר ירידתם לזו השמיטה הוא כדי לתקן העולמות כי הם שרשם גבוהים מאד יען היותם למעלה מבחי' נשמות דשמטה זו

And from there "I drew him" to the present shemittah, etc. And their descent to this shemittah is chiefly in order to rectify the worlds, for their root is very high, since they are above the level of the souls of this shemittah;

דהיינו ששם נמצא הביטול הרבה יותר מאשר נמצא בשמיטה זו ולכן נאמר במשה ונחנו מה.

that is, there self-nullification (bittul) is found far more than it is found in this shemittah. And therefore it is said of Moshe, "And what are we?"

4 והאיש משה ענו מאד כו' וגם ראה שם נשמות גבוהות שלמעלה ממנו כמו חנוך למך כו'.

"And the man Moshe was very humble," etc. And he also saw there lofty souls that were above him, such as Chanoch, Lemech, etc.

ולכן ירדו לשמטה זו לתקנה ג"כ. שחנוך הי' [היה] קודם דור המבול שהיה העולם בתכלית השפלות כמ"ש קץ כל בשר בא לפני כו'.

And therefore they descended to this shemittah, to rectify it as well. For Chanoch was before the generation of the Flood, when the world was in utter lowliness, as it is written, "The end of all flesh has come before Me," etc.

ולכן ירד חנוך לזה העולם לתקן אותו שלא יחזור לגמרי לתהו ובהו. רק שיהי' [שיהיה] מבול על הארץ לטהר הארץ וישארו נח ובניו קיימי' בתיבה.

And therefore Chanoch descended to this world to rectify it, so that it would not return entirely to tohu vavohu (chaos and void), but only that there would be a flood upon the earth to purify the earth, and Noach and his sons would remain alive in the ark.

אבל אם לא הי' [היה] חנוך הי' [היה] העולם חרב לגמרי ולא הי' [היה] נשאר אף נח ובניו. וכן משה ירד לגאול את ישראל ושיהי' [ושיהיה] מתן תורה על ידו כו':

But had there not been Chanoch, the world would have been utterly destroyed, and not even Noach and his sons would have remained. And likewise Moshe descended to redeem Israel, and so that the Giving of the Torah would be through him, etc.

5 והנה ההפרש בין תהו לתקון ידוע בע"ח [בעץ חיים] שהתהו לא הי' [היה] בחי' פרצופים רק העשר ספירות היו בבחי' נקודות ר"ל [רוצה לומר] נקודת החסד נקודת הגבורה כו'.

Now, the difference between Tohu and Tikkun is known from Etz Chaim: Tohu was not at the level of partzufim (configurations); rather, the ten Sefiros were at the level of points (nekudos), that is to say, the point of Chesed (kindness), the point of Gevurah (restraint), etc.

דהיינו שלא נתחלקה הספי' [הספירה / הספירות] לפרטי פרטיות באורך ורוחב כ"א היתה נקודה א' בדרך כללי וקיצור מופלג זו חסד וזו גבורה כו'

That is, the Sefirah was not divided into minute particulars in length and breadth; rather, it was a single point, in a general way and in extreme brevity: this is Chesed and this is Gevurah, etc.

וגם היו הע"ס [העשר ספירות] זה תחת זה שהיו מפורדים זה מזה שחסד הי' [היה] בפ"ע [בפני עצמו] וגבורה בפ"ע [בפני עצמו] ולא היו מתכללי' זה מזה (ולכן היו רק נקודות כו' דהא בהא תליא).

And also the ten Sefiros were one beneath the other, so that they were separate from one another: Chesed by itself and Gevurah by itself, and they were not included in one another (and therefore they were only points, etc., for the one depends on the other).

משא"כ עולם התקון הוא שנעשו הספי' [הספירה / הספירות] בבחי' פרצופי' [פרצופים / פרצופין] מחכמה נבנה פרצוף אבא ומו"ק [ומוי קצוות] פרצוף ז"א

In the World of Tikkun, however, the Sefiros were made into the level of partzufim: from Chochmah (wisdom) the partzuf of Abba was built, and from the six extremities (vav ketzavos) the partzuf of Z'eir Anpin (the emotive attributes);

שהוא שנתחלק' [שנתחלקה] הספי' [הספירה / הספירות] בהתפשטו' [בהתפשטות] לפרטי פרטיו' טפ"ט [ט' פעמים ט'] ובכל א' ראש תוך סוף וה"ח [והי' חסדים] המגדילי' עד שנעשה רמ"ח איברים כו'

that is, the Sefirah was divided, in its extension, into minute particulars, nine times nine, and in each one head, middle and end, and the five chassadim (kindnesses) that bring growth, until 248 limbs were formed, etc.;

וגם נעשה התכללות הספי' [הספירה / הספירות] זו מזו והמשל לשני בחי' אלו יובן ג"כ בכחות הנפש שבגוף. שרמ"ח כחות הנפש מתלבשים ברמ"ח איברי הגוף. כח הראי' [הראיה] מתלבשת בעין.

and also an interinclusion of the Sefiros, one in another, came about. And the analogy for these two levels can also be understood from the powers of the soul in the body: the 248 powers of the soul are invested in the 248 limbs of the body. The power of sight is invested in the eye,

6 וכח השמיעה באזן. וכח המעשה בידים. וכח ההילוך ברגלים כו'. ובחי' זו הוא ענין התפשטות והתלבשות כחות הנפש בכלים שהן האיברים.

the power of hearing in the ear, the power of action in the hands, and the power of walking in the feet, etc. And this level is the matter of the extension and investment of the soul's powers in vessels, which are the limbs.

ועוד נמצא בחי' אחת הכוללת את כל פרטי הכחות המתחלקי' באיברים הנ"ל ומקפת עליהם מכל צד מראשו עד רגלו.

And there is also found one level that includes all the particular powers that are divided among the above-mentioned limbs, and encompasses them on every side, from head to foot.

7 והיינו בחי' המחשבה של האדם כנראה בעליל שכאשר יכוה בצפורן רגלו תרגיש תיכף המחשבה את הכאב

That is, the level of a person's thought: as is plainly seen, when he is burned on his toenail, his thought feels the pain at once.

וכן כשירצה לנענע רגלו תתנענע תיכף ומיד שיעלה במחשבתו לנענע רגלו שמזה ראי' [ראיה] שהמחשבה ישנה ברגל ג"כ והיא שם בבחי' מקיף כו'.

And likewise, when he wants to move his foot, it moves at once, immediately, as soon as it rises in his thought to move his foot. From this it is proven that thought is present in the foot as well, and it is there at the level of makif (encompassing), etc.

והנה ענין התלבשות הכחות באיברים הוא משל לבחי' פרצופים דיושר שמתלבשי' בכלים כדוגמת פרצוף מוחין וזרועות כו'.

Now, the investment of the powers in the limbs is an analogy for the level of the partzufim of yosher (the straight line), which are invested in vessels, in the manner of a partzuf: the intellect (mochin), arms, etc.

(ובחי' התהו הוא בחי' עיגולים שהם בחי' מקיפים וזהו כמשל המחשבה כו') (ועיין ע"פ ויאמר מלך מצרים למילדות כו' שנתבאר ענין זה באריכות מענין עגולים ויושר)

(And the level of Tohu is the level of igulim (circles), which are the level of makifim (encompassing [lights]); and this is like the analogy of thought, etc.) (And see on [the verse] "And the king of Egypt said to the midwives," etc., where this matter is explained at length, concerning igulim and yosher.)

והנה לפי שביושר דתקון נתחלקו הספירות בפרטיות בבחי' פרצופים לכך נמצא בהם דבר חדש מעלה יתירה אשר לא היתה בעולם התהו בהיותן בבחי' נקודות זת"ז [זה תחת זה].

Now, since in the yosher of Tikkun the Sefiros were divided in detail, at the level of partzufim, there is therefore found in them something new, an added advantage that did not exist in the World of Tohu, when they were at the level of points, one beneath the other.

והיינו מ"ש בס"י [בספר יצירה] נעוץ תחלתן בסופן וסופן בתחלתן. שיש מעלה בסוף מה שאין בראש. שזה לא נמצא בעולם התהו רק בעולם התקון מפני שנעשו בבחי' פרצופים.

And this is what is said in Sefer Yetzirah: "Their beginning is wedged in their end, and their end in their beginning": that there is an advantage in the end that is not in the head. And this is not found in the World of Tohu, only in the World of Tikkun, because they were made into the level of partzufim.

8 והוא עד"מ מכחות הנפש שבגוף שהשכל מלובש במוח שבראש שהוא המעולה וראש לכל כחות הנפש

And this is, by way of analogy, as with the powers of the soul in the body: the intellect is invested in the brain in the head, which is the most excellent and the chief of all the powers of the soul.

ואח"כ בידים מתלבש כח המעשה לכתוב ולצייר ולעשות כל מלאכת אומן שהוא כח פחות בערך לגבי כח השכל שבמוח

And then, in the hands, is invested the power of action: to write, to draw and to do every craftsman's work; which is a lesser power by comparison with the power of the intellect in the brain.

ואח"כ ברגלי' מתלבש הכח היותר נמוך שבמעשה כח ההילוך לבד וכאשר נעריך הכחות בעצמן זה לזה מצד עצם מהותן

And then in the feet is invested the lowest power of action, the power of walking alone. And when we compare the powers themselves to one another, in terms of their very essence,

כמו שהם קודם התלבשות באיברים ודאי ימצא שכח השכל הוא מרומם ונעלה לגמרי בכל מכל כל מכח המעשה שבידים ורגלים כו' כי הוא כח מפנימי' [מפנימיות / מפנימית] הנפש ונעלה מעלה מן כח ההלוך שהוא רק מחיצונית הנפש.

as they are before their investment in the limbs, it will certainly be found that the power of the intellect is exalted and utterly elevated, in every respect, above the power of action in the hands and feet, etc.; for it is a power from the inner dimension (pnimiyus) of the soul, and it is far above the power of walking, which is only from the outer dimension (chitzoniyus) of the soul.

אמנם כשנתלבשו בכלים כח השכל בראש וכח ההילוך ברגלים אזי ימצא מעלה ברגל שאינו בראש

However, when they are invested in vessels, the power of the intellect in the head and the power of walking in the feet, then an advantage will be found in the foot that is not in the head;

שהרי הרגלים מעמידים את הראש ומוליכים אותו ממקום למקום ואין נמצא כח זה בראש כלל.

for the feet hold up the head and carry it from place to place, and this power is not found in the head at all.

הרי נעוץ תחלתן בסופן וסופן בתחלתן שיש מעלה בהסוף שאינו בהראש כו'. וזה בא דוקא מצד התלבשות הכח בכלי הרגל דוקא:

Thus, "their beginning is wedged in their end and their end in their beginning": there is an advantage in the end that is not in the head, etc. And this comes specifically from the investment of the power in the vessel of the foot, specifically.

9 והנמשל יובן ההפרש בין עגולים דתהו ליושר דתקון. דשם בתהו היו זה תחת זה ולא היו בבחי' פרצוף. ע"כ לא הי' [היה] נמצא בחי' זו דנעוץ סופן כו'.

And in the analogue, the difference between the igulim (circles) of Tohu and the yosher (straight line) of Tikkun will be understood. For there, in Tohu, they were one beneath the other and not at the level of a partzuf; therefore this level of "their end is wedged," etc., was not found.

אבל בתקון שנתלבשו בכלים רבים בבחי' פרצוף אזי נעשה בחי' זו מצד הכלים שיש ברגל מה שאין בראש כו'.

But in Tikkun, where they were invested in many vessels at the level of a partzuf, this level came about by virtue of the vessels: that there is in the foot what is not in the head, etc.

וכדוגמא זו דנעוץ סופן בתחלתן שהוא ענין מבלי אשר ימצא ראש וסוף שיש מעלה בסוף מה שאינו בראש יובן ג"כ במצות

And on the pattern of this "their end is wedged in their beginning," which is the matter of there being neither head nor end, that there is an advantage in the end that is not in the head, it will also be understood regarding the mitzvos

(שהם ג"כ בחי' תקון כמ"ש זאת התורה אדם) שיש מעלה במצות מעשיות שהם גבוהים בבחי' א' יותר מן התורה (עם היות שהתורה היא בחי' פנימיות והמצות הם בחי' חיצוניות מעשה לבד)

(which are also of the level of Tikkun, as it is written, "This is the Torah: a man (adam)"), that there is an advantage in the practical mitzvos, which are higher in one respect than the Torah (even though the Torah is the level of the inner dimension (pnimiyus), and the mitzvos are the level of the outer dimension (chitzoniyus), mere action).

שהרי מבטלים מת"ת [מתלמוד תורה] לצורך הלויית המת גם מצינו שבשביל הכנסת כלה ביטלו מק"ש [מקריאת שמע] כנז' [כנזכר] בינוקא דבלק בריחא דלבושייכו כו'

For we interrupt Torah study for the sake of escorting the dead; and we also find that for the sake of bringing in a bride they set aside the recital of the Shema, as mentioned [in the account] of the Yenuka (child) of [Parshas] Balak, "by the scent of your garments," etc.

(אף שבק"ש [שבקריאת שמע] יש יחודי עליונים כו') גם ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] עשה דוחה ל"ת [לא תעשה] כמו מילה בצרעת. ושעטנז בציצית.

(even though in the recital of the Shema there are supernal unifications, etc.). Our Sages, of blessed memory, also said that a positive commandment overrides a prohibition, as with circumcision [over a mark of] tzaraas, and shaatnez in tzitzis.

אשר כ"ז [כל זה] הוא מפני שיש מעלה במעשה שהוא בחי' נה"י [נצח הוד יסוד] בחי' רגלין מה שלמעלה גם מחכ"ע [מחכמה עילאה].

All this is because there is an advantage in action, which is the level of Netzach (victory), Hod (splendor) and Yesod (foundation), the level of the legs, something that is above even supernal Chochmah (Chochmah Ila'ah).

ולכן גם הדיוט שבישראל המקיים איזו מצוה מעשיית בלי כוונות וסודות רק מפני שכך צוה הקב"ה יוכל להיות שיהי' [שיהיה] זה יקר בעיני השם בבחי' אחת מכמה כוונות והשגות שבצדיקי' [שבצדיקים] כו'.

And therefore, when even a simple person among Israel fulfills some practical mitzvah without kavanos (mystical intentions) and secrets, only because the Holy One, blessed be He, so commanded, it can be that this is more precious in G-d's eyes, in one respect, than many kavanos and comprehensions of tzaddikim, etc.

כי יש בחי' מעלה יתירה בבחי' תמכין דאורייתא יותר מעיני העדה כנ"ל במשל הרגל לגבי הראש כו'

For there is a level of added advantage in the level of "the supports of the Torah" (tamchin de-oraysa) over "the eyes of the congregation," as [explained] above in the analogy of the foot in relation to the head, etc.

(ועד"ז ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] גדול העושה צדקה בסתר יותר ממשה רבינו וכמ"ש במ"א) וזהו דוקא מצד עולם התקון ששם נעשה בחי' זו דנעוץ סופן כו' והיינו לפי שבתקון הוא רבוי הכלים ומצד הכלים דוקא

(And along these lines our Sages, of blessed memory, said, "Greater is one who gives charity in secret than Moshe our teacher," as explained elsewhere.) And this is specifically by virtue of the World of Tikkun, where this level of "their end is wedged," etc., came about; that is, because in Tikkun there is a multitude of vessels, and specifically by virtue of the vessels

נמצא בחי' זו כנ"ל משא"כ בתהו היו האורות מרובים והכלים מועטים לא הי' [היה] בחי' זו כו':

is this level found, as [explained] above. In Tohu, however, the lights were many and the vessels few, [and] this level did not exist, etc.

10 והנה כבר נתבאר שנשמת משה הי' [היה] משמטה א' ונמשכה לעולם התקון והוא הי' [היה] מבחי' חכ' [חכמה] שהוא בחי' ראיה.

Now, it has already been explained that the soul of Moshe was from the first shemittah and was drawn down to the World of Tikkun; and he was of the level of Chochmah (wisdom), which is the level of sight.

כמ"ש בו וירא ראשית לו. לכך כשראה משה בבחי' ראי' [ראיה] ממש בכל עולם התקון דאצילות שירד ונמשך בו.

As it is written of him, "And he saw the first portion (reishis) for himself." Therefore, when Moshe saw, at the level of actual sight, in the whole World of Tikkun of Atzilus (Emanation), into which he had descended and been drawn,

מה שנעוץ תחלתן בסופן וסופן בתחלתן שזה הי' [היה] בעיניו דבר חדש ממש שהרי לא נמצא זה בעולם התהו כו'.

that "their beginning is wedged in their end and their end in their beginning," which in his eyes was something truly new, since this is not found in the World of Tohu, etc.,

נתפלא מאד ע"ז ולכן השפיל עצמו נגד הנשמו' [הנשמות] דעולם התקון ואמר שלח נא ביד תשלח כו'.

he marveled greatly at this. And therefore he humbled himself before the souls of the World of Tikkun and said, "Send, please, by the hand of whom You will send," etc.

כי יש בהם מעלה יתירה יותר ממנו מצד הכלים דתקון שנעוץ סופן כו'. משא"כ אצלו ששרשו מתהו.

For they have an added advantage over him by virtue of the vessels of Tikkun, in which "their end is wedged," etc.; which is not so with him, whose root is from Tohu.

11 וז"ש [וזהו שכתוב] כי כבד פה וכבד לשון אנכי ר"ל [רוצה לומר] ששרשו מתהו ששם היו האורות גדולים ולא היו יכולים להתלבש בכלים. וזהו ענין כבד פה שלא הי' [היה] יכול להשפיע אור שכלו לתוך כלי הפה.

And this is [the meaning of] what is written, "For I am heavy of mouth and heavy of tongue": that is to say, his root is from Tohu, where the lights were great and could not be invested in vessels. And this is the matter of "heavy of mouth": he could not channel the light of his intellect into the vessel of the mouth.

12 וזה הי' [היה] בעיניו חסרון גדול ומעלת התקון שהכלים מרובים להכיל האורות נפלאה ויקרה בעיניו ע"כ אמר שלח נא ביד תשלח דהיינו מי שהוא מעולם התקון כי בתקון

And this was in his eyes a great deficiency, and the advantage of Tikkun, whose vessels are many to contain the lights, was wondrous and precious in his eyes. Therefore he said, "Send, please, by the hand of whom You will send," that is, one who is from the World of Tikkun. For in Tikkun

נמצא מעלה יתירה מצד דבר שנתחדש שם דנעוץ סופן כו' והיינו דוקא מצד הכלים דתקון כנ"ל ואין זאת אצלו

there is found an added advantage by virtue of something newly brought about there, [namely] "their end is wedged," etc.; and this is specifically by virtue of the vessels of Tikkun, as [explained] above; and this he did not have,

שהרי הוא כבד פה כו'. זה הי' טענת מרע"ה [משה רבינו עליו השלום] שהשפיל א"ע [את עצמו] מאד להיותו עניו מכל האדם כו'.

since he was "heavy of mouth," etc. This was the claim of Moshe our teacher, peace be upon him, who greatly humbled himself, being the humblest of all men, etc.

(ובאמת היא מעלה אצלנו מה שהי' [שהיה] כבד פה שהרי סיבה זו הוא מצד רבוי האורות שלכך לא יכלה הכלי להכיל.

(And in truth, in our view it is an advantage that he was heavy of mouth, for the cause of this is the abundance of the lights, so that the vessel could not contain [them].

משא"כ בתקון הוא מיעוט האורות ורבוי הכלים. וגם זה אמת אלא שעכ"ז [שעם כל זה] יש מעלה יתירה בתקון מצד הכלים כנ"ל בענין נעוץ סופן כו'):

In Tikkun, by contrast, the lights are few and the vessels many. And this too is true; but nevertheless there is an added advantage in Tikkun by virtue of the vessels, as [explained] above concerning "their end is wedged," etc.)

13 והנה השי"ת [השם יתברך] השיב לו מי שם פה לאדם הלא אנכי הוי"ה. פי' אמת אתה אומר שאתה כבד פה

Now, G-d, blessed be He, answered him, "Who has given a mouth to man? Is it not I, Havayah?" Meaning: what you say is true, that you are heavy of mouth,

שאין לך כלים כאלו הנמצאים בתקון שנעוץ תחלתן בסופן ומצד שרש נשמתך אתה כבד פה שאין השכל יוכל להתלבש בכלי הפה כו'.

for you do not have such vessels as are found in Tikkun, in which "their beginning is wedged in their end"; and because of the root of your soul you are heavy of mouth, for the intellect cannot be invested in the vessel of the mouth, etc.

אך מי שם פה ל(אדם בניקוד קמ"ץ רומז על האדם הידוע היינו בחי' אדם דאצי' שעל הכסא שהוא שם מ"ה [שם מ"ה] בגימט' [בגימטריא] אדם שהוא כללות התקון כנודע וענין כלי הפה הוא הממשיך אור מקיף

But "Who has given a mouth to man (la-adam)": (la-adam, vocalized with a kamatz, alludes to the well-known Adam, that is, the level of the Adam of Atzilus (Emanation) who is upon the Throne, which is the Name Mah, which in gematria equals adam, which is the general and collective expression of Tikkun, as is known; and the matter of the vessel of the mouth is that it is what draws down encompassing light (or makif),

כמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] שע"י הברכה של המצוה נמשך בחי' המקיף וע"י המצוה עצמה נמשך האור פנימי)(כי הבל הפה נעשה בחי' או"מ [אור מקיף] וע' בתניא פ"ה)

as is written in Pri Etz Chaim, that through the blessing over a mitzvah the level of the encompassing [light] is drawn down, and through the mitzvah itself the inner light (or pnimi) is drawn down) (for the breath of the mouth becomes the level of encompassing light; and see Tanya, ch. 5).

ולכן בתש"ר [בתפילין של ראש] נחלקו הספרדים והאשכנזים אם יברכו עלי' [עליה] ברכה מיוחדת מפני שהמקיף דתש"ר [דתפילין של ראש] גבוה מאד ע"כ

And therefore, regarding the tefillin of the head, the Sephardim and the Ashkenazim disagree whether to recite a separate blessing over it, because the encompassing [light] of the head-tefillin is very high. Therefore

מנהג ספרד שלא לברך דס"ל [דסבירא ליה / דסבירא להו] שא"א להמשיך המקיף ההוא כו'. והאשכנזים ס"ל [סבירא ליה / סבירא להו] דיכולים להמשיך. עכ"פ [על כל פנים] למדנו דכלי הפה הוא הממשיך הא"מ [האור מקיף] כו'.

the Sephardic custom is not to recite a blessing, for they hold that it is impossible to draw down that encompassing [light], etc.; and the Ashkenazim hold that it can be drawn down. In any case, we have learned that the vessel of the mouth is what draws down the encompassing light, etc.

14 וז"ש [וזהו שכתוב] מי שם פה לאדם כלומר מי האציל כלי הפה שהוא כלי שממשיך או"מ [אור מקיף] מי האצילו לאדם דתקון.

And this is [the meaning of] what is written, "Who has given a mouth to man": that is to say, who emanated the vessel of the mouth, which is a vessel that draws down encompassing light? Who emanated it for the Adam of Tikkun?

הלא אנכי הוי"ה בחי' עצמות אא"ס [אור אין סוף] שרש הקו וחוט דאור א"ס ב"ה המקור לכל או"פ [אור פנימי] ומקיפים כו'.

"Is it not I, Havayah": the level of the very essence of the Infinite Light (Or Ein Sof), the root of the kav (line of light) and thread of the Infinite Light, blessed be He, the source of all inner and encompassing lights, etc.

15 וא"כ ממני לא יבצר מאומה ואנכי אהיה עם פיך ג"כ פי' אף שמצד שרשך מתהו אין לך כלים כאלו

And if so, nothing is impossible for Me, and "I will be with your mouth" as well. Meaning: even though, because of your root in Tohu, you do not have such vessels,

אבל אנכי הוי"ה שעשיתי את הכלים דתקון ואת עולם התהו אני יכול להפך הדבר להתערב בחי' תהו ותיקון יחד היינו המעלות דשניהם שיהיו האורות מרובים כמו בתהו כו'.

yet I, Havayah, Who made the vessels of Tikkun and the World of Tohu, am able to reverse the matter: to blend the levels of Tohu and Tikkun together, that is, the advantages of both: that the lights be abundant as in Tohu, etc.,

16 וגם בחי' המעלה דתקון שיהיו הכלים מרובים מאד. ואז יהיה נעוץ תחלתן כו' וזהו ואנכי אהיה עם פיך שהגם ששרשך מתהו עכ"ז יהיו לך כלים דתקון ובפרט כלי הפה שע"י נמשכו האורות מקיפים כו'.

and also the aspect of Tikkun's advantage: that the vessels be very many. And then there will be "their beginning is wedged," etc. And this is [the meaning of] "And I will be with your mouth": although your root is from Tohu, nevertheless you will have vessels of Tikkun, and in particular the vessel of the mouth, through which the encompassing lights are drawn down, etc.

ויהיה א"כ בך שני המעלות. והיינו מפני שכמו שנעוץ תחלתן בסופן כך נעוץ סופן בתחלתן לכך יוכל להיות נמצא מעלת התקון אף בתהו כו' לכך יתחברו יחד כו'.

And thus both advantages will be in you. And this is because, just as "their beginning is wedged in their end," so "their end is wedged in their beginning"; therefore the advantage of Tikkun can be found even in Tohu, etc.; therefore they will be joined together, etc.

(ועמ"ש במ"א ע"פ ארוממך כי דליתני איך דוד שהוא בחי' דבור היה כלול באדהי"ר [באדם הראשון] בחי' חכמה כו' והוא כענין כבד פה וגילוי בחינת הדבור בחינת דוד זהו

(And see what is written elsewhere on [the verse] "I will exalt You, for You have drawn me up": how David, who is the level of speech, was included in Adam the first man (Adam HaRishon), the level of Chochmah (wisdom), etc. And this is like the matter of "heavy of mouth"; and the revelation of the level of speech, the level of David, this is

ענין מי שם פה לאדם הלא אנכי זהו בחינת ארוממך עומק רום כו' ע"ש וכדוגמא זו היא מ"ש במ"א מעלת מצות דרבנן כי הנה רמ"ח מ"ע [מצות עשה] רמ"ח איברים היינו המשכת אורות בכלים

the matter of "Who has given a mouth to man? Is it not I"; this is the level of "I will exalt You," the depth of height, etc.; see there. And similar to this is what is written elsewhere about the advantage of the Rabbinic mitzvos: for the 248 positive commandments (mitzvos aseh) are the 248 limbs, that is, the drawing down of lights into vessels;

משא"כ שס"ה ל"ת [לא תעשה] שס"ה גידים הם בחינת אורות שלמעלה מהתלבשות בכלים ואיברים לכן אין בל"ת [בלא תעשה] קום ועשה והיינו כענין אורות דתהו שלמעלה מאורות דתקון לכן אי אפשר לכלים להכילם

whereas the 365 prohibitions (lo saaseh), the 365 sinews, are the level of lights that are above investment in vessels and limbs; therefore in the prohibitions there is no active deed (kum va'aseh); and this is like the matter of the lights of Tohu, which are above the lights of Tikkun, [and] therefore the vessels cannot contain them.

אבל במצות דרבנן שהם ג"כ מבחי' זו דל"ת [דלא תעשה] ומ"מ מתלבשים בקום ועשה בכלים לפי שבינה יתירה כו' וכך נאמר למשה אנכי אהיה עם פיך שגם אורות שמבחי' תהו יתלבשו בכלים דתקון כנ"ל. ועי' לקמן ע"פ זה שמי):

But in the Rabbinic mitzvos, which are also from this level of the prohibitions, [the lights] are nevertheless invested in vessels through active deeds, because of the additional understanding (binah yeseirah), etc. And so it was said to Moshe, "I will be with your mouth": that even lights from the level of Tohu will be invested in vessels of Tikkun, as [explained] above. And see below, on [the verse] "This is My Name.")

TORAH OHR • PARSHAS SHEMOS • MAAMAR 4

זה שמי לעולם וזה זכרי לדר דר

"This is My Name forever, and this is My remembrance from generation to generation"

1 זה שמי לעולם וזה זכרי לדר דר. איתא בת"ז [בתיקוני זהר] שמי עם י"ה שס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ח.

"This is My Name forever, and this is My remembrance from generation to generation." It is stated in the Tikkunei Zohar: shemi ("My Name") with yud-hei [is] 365; zichri ("My remembrance") with vav-hei [is] 248.

וצ"ל מפני מה שרש מל"ת [מצות לא תעשה] גבוה יותר משרש המ"ע [המצות עשה] שהל"ת [שהלא תעשה] נמשכי' [נמשכים / נמשכין] מבחי' י"ה דהוי' והמ"ע [והמצות עשה] נמשכים מבחי' ו"ה דהוי"ה.

We need to understand why the root of the prohibitive commandments is higher than the root of the positive commandments, in that the prohibitive commandments are drawn from the level of the yud-hei of Havayah, while the positive commandments are drawn from the level of the vav-hei of Havayah.

גם י"ל [יש לומר] מפני מה לא ניתנה תושבע"פ [תורה שבעל פה] ג"כ בכתב. הענין הוא דכתיב איה סופר וגו'.

We also need to understand why the Oral Torah was not also given in writing. The explanation is that it is written, "Where (ayeh) is the scribe?" etc.

ונת' [ונתבאר] במ"א הפי' דבחי' אי"ה [אם ירצה השם] עצמו הוא הסופר (והוא בחי' איה מקום כבודו) כי איתא בס"י [בספר יצירה] בג' דברים ברא הקב"ה את העולם בסופר וספר וספור.

And it has been explained elsewhere that the meaning is that the level of ayeh ("where") itself is the scribe (and this is the level of "Where is the place of His glory?"); for it is stated in Sefer Yetzirah that with three things the Holy One, blessed be He, created the world: with sofer (scribe), sefer (book) and sippur (telling).

והנה תושב"כ [תורה שבכתב] נק' ספר ובחי' סופר שלמעלה מבחי' ספר הוא בחי' אי"ה [אם ירצה השם] שהוא א' י"ה כי מקור ושרש י"ה דשם הוי"ה נמשך מבחי' האל"ף שהוא בחי' חכמה דאצילות

Now, the Written Torah is called sefer (book), and the level of sofer (scribe), which is above the level of sefer, is the level of ayeh, which is aleph yud-hei. For the source and root of the yud-hei of the Name Havayah is drawn from the level of the aleph, which is the level of Chochmah (wisdom) of the World of Atzilus (Emanation)

(ר"ל [רוצה לומר] מקור ושרש החכמה כמ"ש במ"א בכוונת א' דאחד דק"ש [דקריאת שמע] שהוא בחי' מזל נוצר דמשם יונק אבא או ר"ל [רוצה לומר] חכמה סתימאה) כמ"ש אאלפך חכמה.

(that is to say, the source and root of Chochmah, as explained elsewhere on the kavanah of the aleph of echad ("One") in the Shema, that it is the level of mazal notzer, from which Abba draws its nourishment; or it means the hidden Chochmah (chochmah stima'ah)), as it is written, "I will teach you (a'alefcha) wisdom."

ועוד שבאות אל"ף נכללו בו ג' אותיות דשם הוי' ב"ה כנודע מהאריז"ל [מהאר"י זכרונו לברכה] שתמונת האל"ף בתושב"כ [בתורה שבכתב] הוא י' ו' י' ובתפילין י' ו' ד'.

Moreover, the letter aleph includes three letters of the Name Havayah, blessed be He, as is known from the Arizal: that the form of the aleph in the Written Torah is yud, vav, yud, and in tefillin, yud, vav, dalet.

מפני שבתושב"כ [שבתורה שבכתב] מלובש אור אבא דאצי' כי אורייתא מח"ע [מחכמה עילאה] נפקת והיינו מבחי' יסוד אבא לכך נכתב גם הקוץ התחתון של האל"ף כתמונת י' רמז לחכמה דאצי' שהוא בחי' י' דשם הוי' כנודע.

[This is] because the light of Abba of Atzilus is enclothed in the Written Torah, for "the Torah comes forth from supernal Chochmah," that is, from the level of the Yesod (foundation) of Abba. Therefore the lower tip of the aleph is also written in the form of a yud, alluding to the Chochmah of Atzilus, which is the level of the yud of the Name Havayah, as is known.

אבל בתפילין נכתב קוץ התחתון של האל"ף בתמונת ד' שהוא בחי' מחשבה עילאה שהוא בחי' לאה שהוא עד"מ כמו הד' שיש בו התפשטות לאורך ורוחב.

But in tefillin the lower tip of the aleph is written in the form of a dalet, which is the level of supernal thought (machshavah ila'ah), which is the level of Leah; this is, by way of analogy, like the dalet, which has extension in length and in breadth.

2 וזהו איה סופר. דהיינו שמקור של התושב"כ [התורה שבכתב] שנק' ספר עילאה כמ"ש בזהר אית ספר ואית ספר.

And this is [the meaning of] "Where is the scribe?": that is, the source of the Written Torah, which is called the supernal sefer (book), as it is written in the Zohar, "There is a book and there is a book,"

הוא בחי' אי"ה [אם ירצה השם] א' עם י"ה שהאל"ף הוא מקור לי"ה כנ"ל שהוא הסופר את הספר דהיינו שהוא מקור התושב"כ [התורה שבכתב] שנמשכי' [שנמשכים / שנמשכין] הימנו:

is the level of ayeh, aleph with yud-hei, for the aleph is the source of the yud-hei, as [explained] above. It is the one that writes (sofer) the book; that is, it is the source of the Written Torah, which is drawn from it.

3 דהנה כללות התושב"כ [התורה שבכתב] הוא מדבר בענין קיום מצות עשה. שנמשכים מבחי' ו"ה שהוא בחי' ז"א דאצי' שהאורות מחולקים בתוך הכלים שהן רמ"ח אברים דז"א שמשם נמשכים רמ"ח מ"ע [מצות עשה]

For the Written Torah as a whole speaks about the fulfillment of the positive commandments, which are drawn from the level of vav-hei, which is the level of Z'eir Anpin (the emotive attributes) of Atzilus, where the lights are divided within the vessels, which are the 248 limbs of Z'eir Anpin, from which the 248 positive commandments are drawn.

ולכך המקיים מ"ע [מצות עשה] ממשיך עליו אור עליון דז"א ולכך ניתנה התורה בכתב להיות האורות דז"א מתלבשים בכלים ממש לכך נתלבשה חכמת התורה ג"כ בכתב כו' באותיות ותגין כו'

And therefore one who fulfills a positive commandment draws upon himself the supernal light of Z'eir Anpin. And therefore the Torah was given in writing: since the lights of Z'eir Anpin are enclothed in actual vessels, the wisdom of the Torah was therefore also enclothed in writing, etc., in letters and crowns (tagin), etc.

אמנם שרש הל"ת [הלא תעשה] אף שהן ג"כ בתושב"כ [בתורה שבכתב] מ"מ הן למעלה ממדרגת המ"ע [המצות עשה] אלא שהם נמשכים מבחי' י"ה.

However, the root of the prohibitive commandments: although they too are in the Written Torah, nevertheless they are above the rank of the positive commandments; rather, they are drawn from the level of yud-hei.

מפני ששרש הל"ת [הלא תעשה] הוא מבחי' ומדרגה גבוה שאינו יכול להתלבש בתוך כלים כמו המ"ע [המצות עשה] שהתפילין והאתרוג הם כלים להאור כו'

[This is] because the root of the prohibitive commandments is from a high level and rank that cannot be enclothed within vessels, as with the positive commandments, where the tefillin and the esrog are vessels for the light, etc.

משא"כ הל"ת [הלא תעשה] שאין לאותו האור כלי שיוכל לשכון בו בבחי' הן ע"י מעשה רק ע"י לאו ושלילה הוא מושג שאין יכולים להכיר מהותו

Not so the prohibitive commandments: that light has no vessel in which it could dwell in the mode of "yes," through action. Only through "no" and negation is it grasped, [as something] whose essence one cannot recognize,

רק לשלול ההפוך כמו לא תאכל חלב ודם לפי שזהו מנגד לקדושת האור לפי שהיא מבחי' סט"א [סטרא אחרא].

but can only negate its opposite. For example, "You shall not eat fat and blood": because this opposes the holiness of the light, since it is from the level of the sitra achra (the other side).

4 וע"י שלילת ההפוך נמשך גלוי האור אבל א"א להמשיכו ע"י מעשה כמו ע"י תפילין וציצית

And through negating the opposite, the revelation of the light is drawn down; but it is impossible to draw it down through action, as through tefillin and tzitzis,

ע"ד האורות הנמשכים ע"י מ"ע [מצות עשה] לפי שמעלת האורות הנמשכים ע"י ל"ת [לא תעשה] גדולים וגבוהים יותר מהנמשכים ע"י מ"ע [מצות עשה] וא"א לעשות להם כלים בבחי' הן רק ע"י לאו שקדם להן

in the manner of the lights drawn down through the positive commandments. For the lights drawn down through the prohibitive commandments are greater and higher in stature than those drawn down through the positive commandments, and it is impossible to make vessels for them in the mode of "yes," but only through a "no" that comes before the "yes,"

דהיינו ע"י שלילת ההפוך. וזהו בארץ לא זרועה וזהו שהל"ת [שהלא תעשה] נמשכים מבחינת י"ה שלמעלה מו"ה:

that is, through negating the opposite. And this is [the meaning of] "in a land not sown." And this is [why] the prohibitive commandments are drawn from the level of yud-hei, which is above vav-hei.

5 והנה כל דברי סופרים הוא הכל עד"ז של הל"ת [הלא תעשה] שהרי ד"ס הם לעשות סייג לתורה עשו משמרת למשמרתי כו'

Now, all the words of the Scribes (divrei soferim) are entirely in this manner of the prohibitive commandments, for the words of the Scribes are to make a fence for the Torah: "Make a safeguard for My safeguard," etc.

לכך נקרא דברי סופרים ששרשם מבחי' סופר שהוא בחי' אי"ה [אם ירצה השם] סופר שהוא ענין א' י"ה כנ"ל שהל"ת [שהלא תעשה] נמשכים מי"ה.

Therefore they are called "the words of the Scribes (soferim)": for their root is from the level of sofer (scribe), which is the level of "Where (ayeh) is the scribe," which is the matter of aleph yud-hei, as [explained] above, that the prohibitive commandments are drawn from yud-hei.

וכמו"כ [וכמו כן] כל ד"ס נמשכים משם לכן הם למעלה מתושב"כ [מתורה שבכתב] שנק' ספר דרמ"ח מ"ע [מצות עשה] נמשכים מו"ה שהם מתלבשים בכלים.

And likewise all the words of the Scribes are drawn from there. Therefore they are above the Written Torah, which is called sefer (book), for the 248 positive commandments are drawn from vav-hei, which are enclothed in vessels.

משא"כ ד"ס הם מבחי' שלמעלה מזו לכן לא היה באפשר להתלבש במעשה הכתב אלא בעל פה דוקא

Not so the words of the Scribes: they are from a level above this; therefore it was not possible for them to be enclothed in the act of writing, but only orally, specifically.

כי אבא יסד ברתא שבחי' הדבור נמשך מן הח"ע [החכמה עילאה] שהוא בחי' איה סופר כנ"ל (וע' מ"ש ע"פ שחורה אני ונאוה מענין זה):

For "Abba founded the daughter": the level of speech is drawn from supernal Chochmah (wisdom), which is the level of "Where is the scribe," as [explained] above. (And see what is written on the verse "I am black, yet comely" on this matter.)

6 והנה גם בתושב"כ [בתורה שבכתב] עצמה ימצאו ענינים אשר לא נכתבו מצד מעלתן הרמה. דהיינו שלפעמים נאמר וידבר ה' אל משה לאמר כך וכך. שנתפרש ונכתב בתורה הצווי והאמירה של הקב"ה למשה בענין מצוה ההיא.

Now, even in the Written Torah itself there are matters that were not written, because of their lofty stature. That is: sometimes it says, "And G-d spoke to Moshe, saying," such and such, so that the command and the saying of the Holy One, blessed be He, to Moshe regarding that mitzvah is spelled out and written in the Torah.

7 ולפעמים לא נכתב רק הצווי של משה לישראל בענין מצוה ההיא ולא נכתב הצווי של הקב"ה אליו

And sometimes only Moshe's command to Israel regarding that mitzvah is written, and the command of the Holy One, blessed be He, to him is not written,

וכמו כל משנה תורה שאמר משה לישראל כמה מצות אשר לא נתפרשו היכן צוהו הש"י [השם יתברך] ע"ז.

as in all of Mishneh Torah (Deuteronomy), where Moshe told Israel a number of mitzvos about which it is not spelled out where G-d, blessed be He, commanded him concerning this.

8 וכה"ג [וכהאי גוונא] נמצא הרבה בתורה. וצריך להבין למה לא נכתב הצווי של הקב"ה. אך הענין כי משה הוא בחי' יסוד אבא

And there are many [cases] like this in the Torah. We need to understand why the command of the Holy One, blessed be He, was not written. But the explanation is that Moshe is the level of the Yesod (foundation) of Abba,

ולכן זכה שתנתן התורה על ידו דאורייתא מח"ע [מחכמה עילאה] נפקת. ופי' ויאמר או וידבר ה' אל משה.

and therefore he merited that the Torah be given through him, for "the Torah comes forth from supernal Chochmah." And the meaning of "And G-d said" or "And G-d spoke to Moshe"

הוא בחי' הדבור וההמשכה מן המאציל אור א"ס ב"ה ליסוד אבא ח"ע [חכמה עילאה] בענין המצוה ההיא או ההגדה ההיא.

is the level of the speech and the drawing forth from the Emanator, the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, to the Yesod of Abba, supernal Chochmah (wisdom), regarding that mitzvah or that account.

9 וענין וידבר משה אל בנ"י [בני ישראל] הוא ההמשכה שנמשך מיסוד אבא גילוי ענין ההוא לישראל. ולכך יש איזו ענינים גבוהים מאד.

And the matter of "And Moshe spoke to the children of Israel" is the drawing forth by which the revelation of that matter is drawn from the Yesod (foundation) of Abba to Israel. And therefore there are some matters that are very lofty,

שלא היה יכול להתלבש בכתב ענין ההמשכה מאור א"ס ב"ה בח"ע [בחכמה עילאה] בענין ההוא רק נכתב ההמשכה והגלוי מיסוד אבא למטה שזהו ענין וידבר משה כו'.

for which the drawing forth from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, into supernal Chochmah (wisdom) regarding that matter could not be enclothed in writing; only the drawing forth and the revelation from the Yesod of Abba downward was written, which is the matter of "And Moshe spoke," etc.

וכמו בענין הארבה שהתרה משה את פרעה כי אם מאן אתה כו' הנני מביא מחר ארבה כו' ולא נאמר הצווי של הקב"ה בענין ההתראה.

As in the matter of the locusts, when Moshe warned Pharaoh, "For if you refuse," etc., "behold, tomorrow I will bring locusts," etc.; and the command of the Holy One, blessed be He, regarding the warning is not stated.

והיינו להיות ששרש הארבה גבוה מאד כידוע בענין וארבה את זרעו ואתן לו את יצחק כו'

That is, because the root of the locust (arbeh) is very lofty, as is known regarding "And I multiplied (va'arbeh) his seed, and I gave him Yitzchak," etc.

(צ"ע [צריך עיון] דאח"כ נכתב הצווי של הקב"ה בענין הארבה נטה את ידך וצ"ל דבענין ההתראה לפרעה לא היה יכול להיות נכתב)

(This requires further study, since afterward the command of the Holy One, blessed be He, regarding the locusts is written: "Stretch out your hand." And one must say that regarding the warning to Pharaoh it could not be written.)

ויש ענינים שיוכל להיות נכתב הצווי של הקב"ה למשה ולא נכתב הצווי של משה לישראל בענין ההוא רק שממילא מובן שמסתמא אמר משה לישראל מאחר שנכתב שאמר השי"ת [השם יתברך] למשה כו':

And there are matters where the command of the Holy One, blessed be He, to Moshe could be written, and Moshe's command to Israel regarding that matter is not written; only it is understood of itself that Moshe presumably told Israel, since it is written that G-d, blessed be He, told Moshe, etc.

TORAH OHR • PARSHAS SHEMOS • MAAMAR 5

להבין מארז"ל ע"פ כי טובים דודיך מיין

To understand the saying of our Sages on "For your love is better than wine": "The words of the Scribes are sweet upon me"

1 להבין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ כי טובים דודיך מיין. ערבים עלי דברי סופרים יותר מיינה של תורה. וי"ל [ויש לומר] לשון עלי והל"ל [והוה ליה למימר] לי.

[We need] to understand the saying of our Sages, of blessed memory, on the verse "For your love is better than wine": "The words of the Scribes are sweet upon me (arevim alai) more than the wine of the Torah." And we need to understand the expression alai ("upon me"); it should have said li ("to me").

הנה כתיב לאהבה את ה' אלקיך כי הוא חייך. פי' כי הוא חייך. היינו נתינת טעם.

Now, it is written, "To love Havayah your G-d, for He is your life." The meaning of "for He is your life" is that it gives a reason.

2 וכנודע דכי משמש בארבע לשונות. וכאן הוא משמש בלשון דהא. שהוא נתינת טעם לאהבה את ה' אלקיך מפני שהוא חייך.

As is known, ki serves in four senses, and here it serves in the sense of dehai ("because"): it gives a reason for loving Havayah your G-d — because He is your life.

שהמאציל העליון ב"ה הוא מקור החיים ומקור התענוגים כמ"ש כי עמך מקור חיים וגו' וממך הכל כתיב שממנו נמשכו כל החיים והתענוגים הנמצאים בארבעה עולמות אבי"ע [אצילות בריאה יצירה עשיה] והוא יתי הוא חיי החיים.

For the supernal Emanator, blessed be He, is the source of life and the source of delights, as it is written, "For with You is the source of life," etc.; and it is written, "Everything is from You": from Him are drawn all the life and delights found in the four worlds of Atzilus (Emanation), Beriah (Creation), Yetzirah (Formation) and Asiyah (Action), and He, may He be blessed, is the Life of life.

3 ואי לזאת כשיתבונן האדם בזה יומשך מזה לאהבה את ה' שכמו שאוהב האדם לחיי נפשו כך יאהוב את ה' שהוא חיי החיים כולם וחיי נפשו בפרט.

Accordingly, when a person contemplates this, he will be drawn by it to love G-d: just as a person loves the life of his soul, so will he love G-d, who is the Life of all life, and the life of his own soul in particular.

אך אהבה זו שנמשכה מן הטעם כי הוא חייך לא נק' עדיין מס"נ הנא' [הנאמר] בפסוק בכל נפשך ובכל מאדך מאחר שנמשכ' [שנמשכת] מן הטעם כי הוא חייך ונודע שבחי' טנת"א [טעמים נקודות תגין אותיות] הוא בבחי' הנאצלי' [הנאצלים] טעמים בחכמה כו'.

But this love, which is drawn from the reason "for He is your life," is not yet called the self-sacrifice (mesirus nefesh) stated in the verse "with all your soul and with all your might," since it is drawn from the reason "for He is your life." And it is known that the level of ta'amim, nekudos, tagin and osiyos (cantillation notes, vowels, crowns and letters) is in the level of the emanated [realms]: ta'amim ("reasons") in Chochmah (wisdom), etc.

אבל המאציל א"ס ב"ה מרומם ונשגב אף מגדר החכמה כמ"ש כולם בחכמה עשית שהחכמה נחשבת לעשיי' [לעשייה] גשמית קמיה ית'.

But the Emanator, the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, is exalted and transcendent even beyond the bounds of Chochmah, as it is written, "You made them all with wisdom": for Chochmah is considered physical action (asiyah) before Him, may He be blessed.

ומזה נמשך בחי' מסירת נפש (שיש בכח בכל א' מישראל מחמת שמלובש בנשמתו הארה מבחי' א"ס ב"ה שלמעלה מן החכמה והטעם כו')

And from this is drawn the level of self-sacrifice (which is present in potential in every one of Israel, because there is enclothed in his soul a radiance from the level of the Infinite One, blessed be He, which is above Chochmah and reason, etc.):

למסור נפשו באחד בלי טעם ודעת כלל רק מצד אהבה הפשוטה לה' המרומם לבדו ואין ערוך אליו כלל וכמ"ש אני הוי"ה לא שניתי כו'

to give over his soul to the One, without any reason or knowledge at all, but only out of a simple love for G-d, who alone is exalted and to whom there is no comparison at all; as it is written, "I, Havayah, have not changed," etc.

בין קודם שנברא העולם ובין אחר שנברא העולם אין בו שום שינוי והתפעלות כלל וענין אהבה זו היינו שאינו רוצה להיות נפרד מיחודו יתי

Whether before the world was created or after the world was created, there is no change or being affected in Him at all. And the nature of this love is that one does not want to be separated from His unity, may He be blessed,

אלא למהוי אחד באחד ממש והיינו ענין בכל נפשך ובכל מאדך למסור נפשו ממש למעלה מן הטעם והדעת והוא ההתקשרות במהותו ועצמותו יתי שלמעלה מעלה מבחי' טנת"א [טעמים נקודות תגין אותיות] כנ"ל:

but rather "to be one with the One," truly. And this is the meaning of "with all your soul and with all your might": to actually give over his soul, above reason and knowledge; and this is the bond with His very Being and Essence, may He be blessed, which is far, far above the level of ta'amim, nekudos, tagin and osiyos, as [explained] above.

4 והנה אהבה ומס"נ [ומסירות נפש] זו יש בכל א' מישראל בכח אלא שהיא בבחי' העלם והסתר. וכדי להוציאה מההעלם אל הגלוי הוא ע"י בחינת יינה של תורה דוקא.

Now, this love and self-sacrifice (mesirus nefesh) is present in potential in every one of Israel, only it is in a state of hiddenness and concealment. And bringing it out from hiddenness into revelation is through the level of "the wine of the Torah," specifically.

כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] נכנס יין יצא סוד והסוד הגנוז בנפש היא האהבה מסותרת הנ"ל וע"י שיכנס בנפשו בחי' יינה של תורה

As our Sages, of blessed memory, said: "Wine enters, the secret comes out." And the secret hidden away in the soul is the hidden love mentioned above. And when the level of the wine of the Torah enters his soul,

שהוא בחי' קיום התומ"צ [התורה ומצות] שע"י נמשך התגלות האהבה המסותרת שתצא האהבה אל הגלוי בלב כנס"י [כנסת ישראל] שיהיו בוערים באהבה פשוטה למהוי אחד באחד.

which is the level of fulfilling the Torah and the mitzvos, through this the revelation of the hidden love is drawn forth, so that the love comes out into revelation in the heart of the Congregation of Israel (Knesses Yisrael), so that they burn with a simple love "to be one with the One."

5 והנה בשבת מתגלה ג"כ בחי' האהבה מסותרת בבחי' גלוי. והענין דהנה כתיב ששת ימים עשה ה' את השמים וכו' וביום השביעי שבת.

Now, on Shabbos too the level of the hidden love is revealed, openly. The explanation: it is written, "Six days G-d made the heavens," etc., "and on the seventh day He rested."

כי בעשרה מאמרות שהם ע"ס [עשר ספירות] נברא העולם. ובראשית נמי מאמר הוא דהיינו שגם החכמה דאצי' ראשית האצי' הוא ג"כ בחי' מאמר לבד לגבי מהו"ע [מהותו ועצמותו] ית' וכנ"ל בענין כלם בחכמה עשית.

For the world was created with ten utterances, which are the ten Sefiros. And "'In the beginning' is also an utterance": that is, even the Chochmah (wisdom) of Atzilus (Emanation), the beginning of Atzilus, is also only a level of utterance relative to His Being and Essence, may He be blessed, as [explained] above on "You made them all with wisdom."

6 ובשי"ב [ובששת ימי בראשית] נשפלו החכמה והמדות עליונות שהם הע"מ [העשרה מאמרות] לברוא העולם כמו עד"מ האדם העושה איזה מלאכה שכותב או מצייר איזה ציור

And during the six days of Creation the supernal Chochmah (wisdom) and emotive attributes (middos), which are the ten utterances, were lowered to create the world. As, by way of analogy, a person who does some work, who writes or draws some picture:

אזי משפיל שכלו ומחשבתו לעיין באותו הציור והכתב וכשגמר מחשבתו חוזרים שכלו ומחשבתו למהותן ועצמותן.

he then lowers his intellect and thought to look into that picture and writing; and when he has finished his thought, his intellect and thought return to their own being and essence.

כך עד"מ למעלה בשי"ב [בששת ימי בראשית] נשפלו הע"ס [העשר ספירות] עליונות להיות בריאת העולם על ידיהן ובשבת שבת וינפש שנתעלו החכמה ומדות למהו"ע [למהותו ועצמותו] ית' המרומם ונשגב לבדו בבחי' אין ערוך כו' מקור התענוגים.

So too, by way of analogy, above: during the six days of Creation the supernal ten Sefiros were lowered, so that the creation of the world would come about through them; and on Shabbos, "He rested and was refreshed": Chochmah and the middos were raised up to His Being and Essence, may He be blessed, who alone is exalted and transcendent, at the level of "There is none to compare," etc., the source of delights.

7 ולכן מתגלה בשבת בחי' אהבה מסותרת שהיא מבחי' זו למעלה מבחי' חכמה ובחי' טעמים כו' כנ"ל.

Therefore on Shabbos the level of the hidden love is revealed, for it is from this level, above the level of Chochmah (wisdom) and the level of reasons, etc., as [explained] above.

וכ"ז [וכל זה] בא ע"י שנכנס בנפש האדם בחי' יינה של תורה היינו קיום המצות שבהם מלובש רצון העליון שהוא למעלה מבחי' חכמה כנודע

And all this comes about through the level of the wine of the Torah entering a person's soul, that is, the fulfillment of the mitzvos, in which the supernal will is enclothed, which is above the level of Chochmah, as is known.

וע"י גילוי רצה"ע [רצון העליון] יתעורר באדם גלוי האהבה מסותרת שהיא בחי' אהבה ורצון שלמעלה מן החכמה והטעם וזהו ענין נכנס יין יצא סוד:

And through the revelation of the supernal will, the revelation of the hidden love will be aroused in a person, which is a level of love and will that is above Chochmah and reason. And this is the meaning of "Wine enters, the secret comes out."

8 ועתה יובן ענין ערבים עלי ד"ס יותר מיינה של תורה. עלי דוקא והיינו כי המצות עצמן נק' יינה של תורה כנ"ל. והנה הברכות שמברכים על המצות הם מד"ס.

Now the meaning of "The words of the Scribes are sweet upon me more than the wine of the Torah" will be understood — "upon me" specifically. That is: the mitzvos themselves are called "the wine of the Torah," as [explained] above; and the blessings recited over the mitzvos are from the words of the Scribes.

9 והם למעלה מקיום המצות עצמן כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שע"י עצם המצוה נמשך בחי' האו"פ [האור פנימי] המתלבש בתוך הכלים ממש וע"י הברכה שעל המצוה ממשיכים בחי' האור מקיף שהוא למעלה מבחי' האו"פ [האור פנימי] שלכך א"י [אינו יכול] להתלבש בתוך הכלי

And they are above the fulfillment of the mitzvos themselves, as is written in Etz Chaim: through the mitzvah itself the level of the inner light (Or Pnimi) is drawn down, which is enclothed within the actual vessels; and through the blessing over the mitzvah one draws down the level of the encompassing light (Or Makif), which is above the level of the inner light, and for this reason it cannot be enclothed within the vessel.

וז"ש [וזהו שכתוב] רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] כל המצות מברך עליהן עובר לעשייתן לשון עובר הוא ענין מקיף כמו עובר לסוחר.

And this is what our Sages, of blessed memory, said: "Over all the mitzvos one recites a blessing oveir la'asiyasan (before doing them)." The word oveir denotes something encompassing, as in oveir lasocher ("current with the merchant").

10 וזהו ענין ערבים עלי ד"ס ולא אמר לי. כי פי' עלי היינו לומר שההמשכה ע"י הברכה הוא בבחי' מקיף

And this is the meaning of "The words of the Scribes are sweet upon me (alai)," and it did not say li ("to me"): for the meaning of alai is to say that the drawing down through the blessing is in the mode of the encompassing [light],

וזהו עלי ולכך ערבים יותר מיינה של תורה שהם רק בחי' או"פ [אור פנימי] כו' ונועם ה' והעריבות הנמשך ע"י הברכה שהוא מד"ס הוא מבחי' מקיף וזהו ערבים עלי.

and this is alai ("upon me"). And therefore they are sweeter than the wine of the Torah, which is only the level of the inner light, etc. And "the pleasantness of G-d" and the sweetness drawn down through the blessing, which is from the words of the Scribes, is from the level of the encompassing [light]; and this is "sweet upon me."

11 ופי' וענין לי' [לשון] הברכה באי"י [ברוך אתה ה'] אמ"ה [אלקינו מלך העולם] אקב"ו [אשר קדשנו במצותיו וצונו] היינו ברוך הוא המשכ' מבחי' ראש ומקור כל ברכה מקור החיים שלמעלה מהשתלשלות.

And the meaning and substance of the wording of the blessing, "Blessed are You, Havayah, our G-d, King of the world, who has sanctified us with His commandments and commanded us," is this: Baruch ("blessed") is a drawing down from the level of the head and source of all blessing, the source of life, which is above the chain of descending worlds (hishtalshelus).

ונמשך ברכה והמשכה זו אל בחי' אתה הוא בחי' עלמא דאתגליא שיהיה בחי' הוי"ה שהוא כללות ההשתלשלות יו"ד צמצום ה"א התפשטות ו' המשכה ה' התפשטות.

And this blessing and drawing down is drawn to the level of Atah ("You"), which is the level of the revealed world (alma de'isgalya), that there be the level of Havayah, which is the whole of the chain of descent: the yud, tzimtzum (contraction); the hei, expansion; the vav, drawing down; the hei, expansion.

12 וז"ש [וזהו שכתוב] ברכת הוי"ה היא תעשיר ובאברהם כתיב והיה ברכה שהברכה היא בחי' הוי"ה ואח"כ אומרים אמ"ה [אלקינו מלך העולם] שיומשך השפע למטה עד גם בבחי' מלך העולם שהיא בחי' מל' דאצי' שהיא בחי' תחתונה שבאצי' כנודע.

And this is what is written, "The blessing of Havayah, it makes rich"; and of Avraham it is written, "And be a blessing": for the blessing is the level of Havayah. And afterward we say "our G-d, King of the world," so that the flow (shefa) be drawn downward, even to the level of "King of the world," which is the level of Malchus (sovereignty) of Atzilus (Emanation), which is the lowest level in Atzilus, as is known.

אשר הוא בחי' תענוג העליון כמה שכתוב באשרי כי אשרוני בנות. בכדי לקדשנו במצותיו הקב"ה מניח תפילין כו' שהם מבחי' מהו"ע [מהותו ועצמותו] ית'.

Asher ("who") is the level of the supernal delight, as it is written, "In my happiness (be'oshri), for daughters have called me happy." In order "to sanctify us with His commandments": the Holy One, blessed be He, puts on tefillin, etc., which are from the level of His Being and Essence, may He be blessed.

13 ונמצא יש בהברכה בחי' רו"ש [רצוא ושוב] תחלה הוא השוב להמשיך השפע למטה עד בחי' מלך העולם ואח"כ הרצוא קדשנו במצותיו במהו"ע [במהותו ועצמותו] להמשיך משם למטה.

It follows that in the blessing there is the level of running and returning (ratzo vashov). First is the returning: to draw the flow down to the level of "King of the world." And afterward the running: "who has sanctified us with His commandments," into His Being and Essence, to draw down from there below.

וז"ש [וזהו שכתוב] אשרי איש ירא את ה'. מתחלה בחי' ריחוק שירא לגשת אל הקדש מי אנכי כי באתי עד הלום.

And this is what is written, "Fortunate is the man who fears G-d": first the level of distance, that he is afraid to approach the holy — "Who am I, that I have come this far?"

14 ואח"כ במצותיו חפץ מאד. דהיינו אמת שאיני ראוי לכך אך מ"מ במצותיו חפץ מאד. והטעם שצ"ל רו"ש [רצוא ושוב]

And afterward, "he desires His commandments greatly": that is, it is true that I am not worthy of this, but nevertheless "he desires His commandments greatly." And the reason there must be running and returning

כי כל המשכה מלמעלה צ"ל ע"י מטי ולא מטי תחלה בחי' הסתלקות שהוא ענין לא מטי ואח"כ התפשטות בחי' מטי.

is that every drawing down from above must come through "reaching and not reaching" (mati velo mati): first the level of withdrawal, which is the matter of "not reaching," and afterward expansion, the level of "reaching."

ולכן צ"ל אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] ג"כ בחי' רו"ש [רצוא ושוב] וזהו ענין ערבים עלי ד"ס ששרש דברי חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] נמשך מבחי' סופר בחי' איה סופר

And therefore the arousal from below must also be [in] the mode of running and returning. And this is the meaning of "The words of the Scribes are sweet upon me": for the root of the words of our Sages, of blessed memory, is drawn from the level of sofer (scribe), the level of "Where is the scribe?"

שהוא למעלה מבחי' יינה של תורה שתושבע"כ [שתורה שבכתב] נק' ספר כו' וכמש"ל [וכמה שכתוב לעיל].

ועמ"ש מענין ברכת המצות בפסוק ועשית בגדי קדש ע"ש:

which is above the level of the wine of the Torah, for the Written Torah is called sefer (book), etc., as explained above. And see what is written on the blessings over the mitzvos on the verse "And you shall make holy garments"; see there.

TORAH OHR • PARSHAS SHEMOS • MAAMAR 6

לבך יהגה אימה איה סופר איה שוקל וגו'

"Your heart will meditate on dread: 'Where is the one who counts? Where is the one who weighs?'"

1 לבך יהגה אימה איה סופר איה שוקל וגו'. איתא בזהר ספרא דצניעותא תקיל במתקלא. והוא ענין קו המדה

"Your heart will meditate on dread: 'Where is the one who counts? Where is the one who weighs?'" etc. It is stated in the Zohar, in the Sifra DiTzeniusa: "weighing on the scale." And this is the matter of the line of measure (kav hamiddah),

שהוא המודד ושוקל כל הע"ס דאצי' בשיעור ומדה כמה יהיה המשכת והתפשטות מדת החסד וכמה יהיה המשכת מדת הגבורה ואיך שיתחלקו בבחי' קוין ימין ושמאל בד' רוחות ומעומ"ט שהם ו"ק דז"א כו' [העשר ספירות] [וי קצוות] [ומעלה ומטה]

which is what measures and weighs all the ten Sefiros of the World of Atzilus (Emanation) by amount and measure: how much drawing-forth and spreading-forth there will be of the attribute of Chesed (kindness), and how much drawing-forth of the attribute of Gevurah (restraint), and how they will be divided into lines, right and left, in the four directions and above and below, which are the six extremities (vav ketzavos) of Z'eir Anpin (the emotive attributes), etc.

(ולפיכך נקראו הספי' לשון מדות ע"ש שנמדדו כמ"ש במ"א) ומדה זו היא בחי' גבורה וצמצום לצמצם שיהיה ההמשכה בשיעור ומדה כו'. [הספירה / הספירות] [על שם]

(And this is why the Sefiros are called by the term middos, "measures": because they are measured, as is written elsewhere.) And this measure is the level of Gevurah and tzimtzum (contraction): to contract, so that the drawing-forth will be by amount and measure, etc.

וכ"ז נעשה ע"י בחי' קו המדה שהוא הנק' בזהר בוצינא דקרדוניתא דנקיב כו' שהוא ענין גבורה דע"י המתלבשת במו"ס ועי"ז אמר הכתוב איה סופר איה שוקל. [וכל זה] [דעתיק יומין] [במוחא סתימאה]

All this is done through the level of the line of measure, which is what the Zohar calls "the botzina dekardinusa (the lamp of darkness) that bored," etc., which is the matter of the Gevurah of Atik Yomin that is enclothed in the Mocha Stima'ah (the hidden brain). And concerning this the verse says, "Where is the one who counts? Where is the one who weighs?"

פי' דהוה ס"ד כיון שמדה ומשקל זה הוא בחי' גבורה וצמצום לגבי עצמות א"ס ב"ה המופשט מגדר גבול ומדה ומגדר התחלקות קוין וספי' [וספירה / וספירות] כו' אלא סובב הכל בסקירה אחת וקמיה כחשיכה כאורה שוין כנודע.

Meaning: one might have supposed — since this measure and weight is a level of Gevurah and contraction relative to the very essence of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, Who is removed from the bounds of limit and measure and from the bounds of division into lines and Sefiros, etc., but rather encompasses everything in a single glance, and before Him darkness and light are alike, as is known —

א"כ הוה ס"ד דבחי' זו דקו המדה הוא מהות נפרד כו' ע"כ אמר איה סופר איה שוקל כו' פי' איה הוא בחי' העיגול הגדול בחי' סובב דקמיה כחשיכה כאור' [כאורה] שוין

if so, one might have supposed that this level of the line of measure is a separate entity, etc. Therefore it says, "Where (Ayeh) is the one who counts? Where is the one who weighs?" etc. Meaning: Ayeh is the level of the great circle, the level of the encompassing [light] (sovev), before which darkness and light are alike;

הנה הוא עצמו ממש הוא הסופר והשוקל בבחי' מתקלא וקו המדה הנ"ל ואין זה מהות בפ"ע [בפני עצמו] ח"ו [חס ושלום]

this itself, truly, is the one who counts and the one who weighs, by way of the scale (matkela) and the line of measure mentioned above, and this is not an entity unto itself, G-d forbid.

כי ממך הכל כתיב והוא כל יכול להשפיל א"ע [את עצמו] כ"כ [כל כך] למדוד הספי' [הספירה / הספירות] בצמצום והתחלקות כו'

For it is written, "Everything is from You," and He is omnipotent, [able] to lower Himself so far as to measure the Sefiros with contraction and division, etc.

שמדה וצמצום זה נמשך דוקא מן הסובב העיגול הגדול שנק' אי"ה [אם ירצה השם] (שלהיותו מגביה לשבת לכך יכול להשפיל א"ע [את עצמו] כ"כ [כל כך] למדוד כל פרטי הבחי' שבהעולמות כו'.

For this measure and contraction is drawn specifically from the encompassing [light], the great circle, which is called Ayeh. (For because He is "enthroned on high," He is therefore able to lower Himself so far as to measure all the particular levels in the worlds, etc.

וכמ"ש כי רם ה' ושפל יראה) וכעין מ"ש ועברתי בארץ מצרים אני ולא מלאך שבבחי' מצרים לא הי' [היה] יכול לירד שום מלאך זולת הקב"ה בכבודו ובעצמו כביכול כמ"ש במ"א:

As it is written, "For G-d is exalted, yet He sees the lowly.") And it is akin to what is said, "And I will pass through the land of Egypt": I, and not an angel. For into the level of Egypt no angel could descend, only the Holy One, blessed be He, in His glory and in His own Self, as it were, as is written elsewhere.

2 והנה גם התורה הוא בכלל בחי' הצמצום דקו המדה שהתורה לא קדמה לעולם רק אלפים שנה היינו ב' אלפין אאלפך חכמה אאלפך בינה.

Now, the Torah too is included in the level of the tzimtzum (contraction) of the line of measure, for the Torah preceded the world by only two thousand years, that is, two alfin, "thousands": "I will teach you (a'alefcha) Chochmah (wisdom)," "I will teach you Binah (understanding)."

אבל א"ס ב"ה עצמו רם ונשא לבדו מופשט מגדר צמצום והתחלקו' [והתחלקות] אין לו תחלה ותכלה לכך התורה שלא קדמה לעולם רק אלפים שנה היא מכלל בחי' הצמצומי' [הצמצומים] דקו המדה

But the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, Himself is exalted and uplifted, He alone, removed from the bounds of contraction and division; He has no beginning and no end. Therefore the Torah, which preceded the world by only two thousand years, is included among the levels of the contractions of the line of measure.

(וכמו שנודע שכל המצות הם בחי' שיעור וצמצום סוכה רק עד כ' [כתב] אמה. ותפילין מרובעו' [מרובעות] דוקא כו' וכה"ג [וכהאי גוונא] בכל המצות). אלא שבאמת אי"ה [אם ירצה השם] עצמו הוא הסופר והשוקל כו'.

(As is known, all the mitzvos are a matter of measure and contraction: a sukkah only up to twenty cubits, tefillin specifically square, etc., and likewise in all the mitzvos.) But in truth Ayeh itself is the one who counts and the one who weighs, etc.

ונא' [ונאמר] כאן ג"פ [ג' פעמים] איה נגד ג"פ [ג' פעמים] קדוש שקדוש גי' [גימטריא] ת"י שהן ת"י נימין דאריך ולזאת אומרים המלאכים איה מקום כבודו שאינו מושג שזהו בחי' קדוש שהוא מובדל דלית מחשבה תפיסא ביה

And "where" (ayeh) is said here three times, corresponding to the three times "holy" (kadosh) [is said], for kadosh has the numerical value of 410, which are the 410 hairs of Arich [Anpin]. And for this reason the angels say, "Where is the place of His glory?" — [meaning] that He is not grasped, which is the level of kadosh, which is separate, for no thought can grasp Him.

(ופי' איה סופר את המגדלי' [המגדלים] נת' [נתבאר] במ"א ע"פ ושדי כמגדלות) וזהו ענין לבך יהגה אימה.

(The meaning of "Where is the one who counts the towers?" has been explained elsewhere, on the verse "and my breasts are like towers.") And this is the matter of "Your heart will meditate on dread."

דהיינו כשיתבונן המשכיל בענין זה איך שאיה סופר איה שוקל כו' שבחי' איה עצמו הוא הסופר

That is: when the thoughtful person contemplates this matter — how "Ayeh is the one who counts, Ayeh is the one who weighs," etc., that the level of Ayeh itself is the one who counts

והשוקל ומודד החיות וההתפשטות בכל פרטי פרטיות הנמצאים אזי תפול עליו אימה ופחד בבחי' יראה גדולה עד מאד וזהו לבך יהגה אימה.

and the one who weighs and measures the life-force and the spreading-forth in all the most minute particulars of everything that exists — then dread and fear will fall upon him, as an exceedingly great awe. And this is "Your heart will meditate on dread."

ואזי לא יהי' [יהיה] עליו יראה חיצוניות פן יחסר לחמו וכה"ג [וכהאי גוונא] וכתיב סוף דבר הכל נשמע את האלקי' ירא וגו':

And then there will not be upon him an external fear, lest he lack his bread, and the like. And it is written, "The end of the matter, when all has been heard: fear G-d," etc.

TORAH OHR • PARSHAS SHEMOS • MAAMAR 7

הבאים ישרש יעקב יציץ ופרח ישראל

Those Who Came, Yaakov Will Take Root

◇

1 הבאים ישרש יעקב יציץ ופרח ישראל. הנה צ"ל השייכות בחי' השרשה לביאת מצרים. הנה כתיב כה אמר ה' בוראך יעקב ויוצרך ישראל כו'.

"Those who came, Yaakov will take root; Yisrael will bud and blossom." Now, we need to understand how the aspect of taking root is connected with the coming into Egypt. It is written, "Thus says G-d, who created you, Yaakov, and who formed you, Yisrael," etc.

אמר הקב"ה לעולם מי בראך יעקב בראך וישראל יצרך. שנאמר בוראך יעקב ויוצרך ישראל.

The Holy One, blessed be He, said to the world, "Who created you? Yaakov created you, and Yisrael formed you," as it is said, "Your Creator [is] Yaakov, and your Former [is] Yisrael."

2 וצ"ל מה שביעקב נא' [נאמר] בריאה ובישראל נאמר יצירה. והלא בחי' ישראל הוא גדול מבחי' יעקב כו'.

And we need to understand why "creation" is said of Yaakov and "formation" is said of Yisrael. Is not the level of Yisrael greater than the level of Yaakov, etc.?

הנה ידוע שירידת הנשמה לעוה"ז הוא בשביל היום לעשותם. ותכלית בריאת העולמות נאמר בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשי' [ראשית] כמ"ש קדש ישראל לה' ראשית תבואתה.

Now, it is known that the soul's descent into this world is for the sake of "today, to do them." And of the purpose of the creation of the worlds it is said, "Bereshis" ("In the beginning"): for the sake of Israel, who are called "reishis" ("first"), as it is written, "Israel is holy to G-d, the first of His produce."

3 ולהבין מהו השייכות לישראל להיו' [להיות] ראשית תבואתי' וגם מה הוא ענין התבואה למעלה כו'. הנה על המצות נאמר בזהר

To understand what connection Israel has with being "the first of His produce," and also what the "produce" above is, etc.: now, it is said in the Zohar concerning the mitzvos

שהם בחי׳ לבושין שכ״א [שכל אחד / שכל אחת] מישראל צריך לקיים כל התרי״ג מצות לבד מצות המלך שהמלך הוא מוציא כל ישראל וכל המצות מחוייב כ״א [כל אחד / כל אחת] לקיים

that they are the aspect of garments (levushin), [and] that each and every Jew must fulfill all 613 mitzvos, except for the mitzvos of the king, for the king discharges [the obligation of] all Israel; but all [the other] mitzvos each one is obligated to fulfill.

וצריך להיות בגלגול או בבחי׳ עיבור בכדי שיהיה לבוש מן כל התרי״ג מצות וכשחיסר מצוה אחת חיסר לבוש כו׳.

And he must come in a reincarnation (gilgul) or in the form of ibbur ("impregnation"), so that there will be a garment from all 613 mitzvos; and when he is lacking one mitzvah, he is lacking a garment, etc.

4 וע״י מעשה המצות נעשה לבוש בג״ע [בגן עדן] התחתון וע״י כוונת המצות נעשה לבוש בגן עדן העליון

Through the performance of the mitzvos a garment is made in the lower Gan Eden, and through the intention (kavanah) of the mitzvos a garment is made in the higher Gan Eden.

ולכן בקש משה ליכנס לארץ לקיים המצות התלויין בה כו׳. ובגמ׳ [ובגמרא] המשילו מעשה המצות לפירות גבי עגלה ערופה כו׳ שלא הניחוהו לעשות פירות.

Therefore Moshe asked to enter the Land, to fulfill the mitzvos that depend on it, etc. And in the Gemara they likened the performance of the mitzvos to fruits, in connection with the eglah arufah (the heifer whose neck is broken), etc.: [the slain man,] whom they did not let produce fruits.

5 ופריך בגמ׳ [בגמרא] מאי פירות אילימא בנים א״ה [אי הכי] זקן וסריס לא לבעי עגלה ערופה והתורה לא חילקה.

And the Gemara asks: "What are 'fruits'? If you say children, then if so, an old man or a eunuch should not require an eglah arufah"; yet the Torah made no distinction.

אלא מאי פירות מצות כו׳. וכן בלשון הפסוק נאמר זרעו לכם לצדקה כו׳ אשריכם זורעי על כל מים כו׳ זורע צדקות כו׳

"Rather, what are 'fruits'? Mitzvos," etc. So too, in the language of Scripture it is said, "Sow for yourselves for righteousness (tzedakah)," etc.; "Fortunate are you who sow upon all waters," etc.; "He sows righteous deeds (tzedakos)," etc.

הרי נק' מעשה המצות בשם זריעה. ולהבין זאת הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים.

Thus the performance of the mitzvos is called "sowing." To understand this: our Sages, of blessed memory, said that the Holy One, blessed be He, desired to have a dwelling place among the lower realms.

6 והנה לכאורה אינו מובן ענין דירה זו דהלא לית אתר פנוי מיניה. וכתיב הלא את השמים ואת הארץ אני מלא כו'.

Now, at first glance this idea of a dwelling is not understood, for "there is no place empty of Him," and it is written, "Do I not fill the heavens and the earth?" etc.

אך הנה יש שני בחי' בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ובחי' סוכ"ע. בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] נק' הבחי' המתלבש' בנבראים בגילוי להחיותם ואתה מחיה את כולם ע"י בחי' אתה אותיות כו'.

But there are two levels: the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), and the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). The level of memalei kol almin is the name for the level that is enclothed in the created beings in a revealed way, to give them life: "And You (Atah) give life to them all," through the aspect of Atah, the letters, etc.

7 ובחי' סוכ"ע הוא ג"כ בכל הנבראים אך הוא בבחי' העלם שאינו מתלבש בבחי' גילוי כו'. ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] שחייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום. להמשיך מההעלם אל הגילוי.

The level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) is also in all the created beings, but it is in a state of concealment, not enclothed in a revealed way, etc. Therefore our Sages, of blessed memory, said that a person is obligated to recite one hundred blessings every day: to draw down from concealment into revelation.

8 וזהו בחי' ברוך בחי' בריכה שהיא מההעלם אל הגילוי ולהיות הבריכה מבחי' העלם להיות הוי' בבחי' גלוי שהוא אותיות הוי"ה יו"ד צמצום ה' התפשטות כו'.

And this is the aspect of baruch ("blessed"), the aspect of breichah (a pool), which is from concealment into revelation. And the pool is from the level of concealment, so that Havayah will be in a state of revelation; that is, the letters of Havayah: yud, tzimtzum (contraction); hei, expansion, etc.

אך ההמשכה מההעלם אל הגלוי הוא דוקא ע"י ישראל וכמ"ש בית ישראל ברכו את ה'.

But the drawing down from concealment into revelation is specifically through Israel, as it is written, "House of Israel, bless G-d."

והיינו לפי שיש בכאו"א [בכל אחד ואחד] מישראל בכח למסור נפשו כו' ולכן נאמר דוקא בית ישראל ברכו כו'

That is because in each and every Jew there is the potential to give over his soul, etc. Therefore it says specifically, "House of Israel, bless," etc.

וזהו אלקינו דוקא וימי שנותינו שבעים שנה כל שנה שס"ה ימים הכל הוא בכדי להמשיך ע"י מאה ברכות הנ"ל מההעלם אל הגלוי ולעתיד יהיה תכלית הגלוי כי עין בעין יראו כו':

And this is "our G-d" (Elokeinu) specifically. And "the days of our years are seventy years," each year of 365 days: it is all in order to draw down, through the hundred blessings mentioned above, from concealment into revelation. And in the time to come there will be the ultimate revelation, for "eye to eye they will see," etc.

9 והנה המאה ברכות הנ"ל הוא בדבור אך ע"י מה יהיה ההמשכה מההעלם אל הגלוי הנה הוא ע"י מעשה המצות וכמשל הזריעה שרוב מיני זריעה הוא זרעוני גינה שאינן נאכלין

Now, the hundred blessings mentioned above are in speech. But through what will the drawing down from concealment into revelation come about? It is through the performance of the mitzvos, as in the analogy of sowing. For most kinds of seed are garden seeds, which are not eaten:

שהוא רק גרעין שאין בו שום טעם מאכל וכשנזרע הגרעין בארץ ומתלבש בו כח הצומח שבארץ נצמח מזה פרי מאכל הגם שלא היה עצם הגרעין בחי' מאכל כלל.

it is only a kernel with no taste of food at all. Yet when the kernel is sown in the earth, and the earth's power of growth is enclothed in it, edible fruit grows from it, even though the kernel itself was not in the category of food at all.

10 וגם זרעוני תבואה הנאכלין אעפ"כ [אף על פי כן] ע"י הזריעה נתוסף התבואה כהנה וכהנה וכו'. וכמו"כ [וכמו כן] הוא מעשה המצות שירדו ונתלבשו בדברים גשמיים

And even with grain seeds, which are eaten, nevertheless through the sowing the grain increases many times over, etc. So too is the performance of the mitzvos, which descended and were enclothed in physical things,

כמו תפלין על קלף גשמי וציצית מצמר גשמי וכדומה בשאר המצות וכשאיש ישראל מניח אותם על ראשו נתהוה בחי' גלוי אלקותו קדש בחכמה והיה כי יביאך בבינה כו' וכמאמר הזוהר טלית פריסו דמלכא כו'.

such as tefillin on physical parchment and tzitzis of physical wool, and likewise with the other mitzvos. And when a Jew places them on his head, there comes into being a revelation of His G-dliness: "Sanctify" (Kadesh) in Chochmah, "And it shall be when He brings you" (Vehayah ki yeviacha) in Binah, etc.; and as the Zohar says, "The tallis is the spread of the King," etc.

11 וזהו דוקא כשאיש ישראל מניח אותם על ראשו משא"כ כשמונחים על השולחן לא נתהווה מזה שום גלוי כלל הגם שמצח האדם הוא ג"כ דבר גשם כמו השולחן

And this is specifically when a Jew places them on his head. But when they lie on the table, no revelation at all comes into being from this, even though a person's forehead is also a physical thing, like the table.

וגם כשעכו"ם [כשעובדי כוכבים ומזלות] מניח אותם לא יצמח מזה ג"כ שום גלוי כלל והיינו כמשל כח הצומח שבארץ שלא בכל מקום נצמח הפרי ובמדבר אינו נגדל צמחים כלל כמו"כ [כמו כן] דוקא לישראל נאמר כי תהיו אתם לי ארץ חפץ.

And also when an idolater puts them on, no revelation at all will grow from it either. This is like the analogy of the earth's power of growth: fruit does not grow in every place, and in the desert no plants grow at all. So too, it is to Israel specifically that it is said, "For you shall be to Me a land of desire."

12 והיינו כידוע שבחי' א"ס נק' קדוש ומובדל אני הוי' לא שניתי. ואתה הוא קודם שנברא העולם ואתה הוא לאחר שנברא העולם כו'.

That is, as is known, the level of the Infinite One (Ein Sof) is called holy and separate: "I, Havayah, have not changed"; and "You are He before the world was created, and You are He after the world was created," etc.

והכל ירוממוך סלה. ושיוכל להתהוות עולמות הוא רק ע"י מלכותך מכ"ע [מלכות כל עולמים] אין מלך בלא עם כו'. ישתבח שמך לעד כו'.

"And all will exalt You, Selah." And that worlds can come into being is only through "Your kingship, a kingship over all worlds": "there is no king without a people," etc. "May Your Name be praised forever," etc.

13 וכמשל ענין המלך שמהפך מיש לאין להיות הכל בטלים נגדו. וכמו"כ [וכמו כן] למעלה אין מלך בלא עם מלשון עוממות שהוא בחי' יש ונפרד להתהוות בבחי' בטול ואין וכמו במלאכים כתיב וצבא השמים לך משתחוים.

As in the analogy of a king, who turns [his subjects] from something into nothing, so that all are nullified before him. So too above: "there is no king without a people (am)," from the word omemos ("dimmed"), which is the level of something (yesh) and separateness, so that it may come into a state of self-nullification (bittul) and nothingness. As with the angels, of whom it is written, "And the hosts of heaven bow down to You."

אך מלאכים הם אינם בבחי' נפרד כ"כ [כל כך] ודוקא ישראל למטה שהם בתכלית בחי' עוממות ונפרד ושם הוא עיקר בחי' גלוי המלוכה ע"י בחי' הביטול מיש לאין כו'.

But angels are not so very separate. It is specifically Israel below who are at the utmost level of omemos and separateness, and there is the main revelation of kingship, through the self-nullification from something into nothing, etc.

(משא"כ ברא כרעא דאבוה ולא בבחי' מלך) ולכן דוקא תהיו אתם ארץ חפץ ששם עיקר גלוי הרצון והחפץ כו'.

(Not so with "a son is his father's leg": [that is] not in the manner of a king.) Therefore specifically "you shall be a land of desire," for there is the main revelation of the will and the desire, etc.

וע"י ישראל דוקא במעשה המצות הגשמיים יוכל להתהוות בחי' צמיחה הנ"ל. וזהו אשה יראת ה' היא תתהלל שהקב"ה נק' חתן.

And through Israel specifically, in the performance of the physical mitzvos, the growth mentioned above can come into being. And this is [the meaning of] "A woman who fears G-d, she shall be praised (tis'halal)": for the Holy One, blessed be He, is called the groom,

וכנס"י [וכנסת ישראל] נק' בשם בחי' כלה בחי' אשה יראת ה' שהוא בחי' יראה ובטול. ועי"ז היא תתהלל שנעשה בחי' הארה וגלוי מלשון בהלו נרו כו':

and the Congregation of Israel (Knesses Yisrael) is called by the name "bride," the aspect of "a woman who fears G-d," which is the aspect of awe and self-nullification. And through this "she shall be praised (tis'halal)": there comes about illumination and revelation, from the expression "when His lamp shone (behilo)," etc.

14 וזהו הבאים ישרש יעקב היינו השרשה למטה הוא בחי' המצות שירדו מבחי' רצה"ע [רצון העליון] להתלבש בדברים גשמיים הוא בחי' יעקב יו"ד עקב.

And this is [the meaning of] "Those who came, Yaakov will take root": the taking root below is the mitzvos, which descended from the level of the Supreme Will to be enclothed in physical things. This is the level of Yaakov: yud, akev ("heel").

בחי' יו"ד שירדה בבחי' עקב למטה. ועי"ז יציץ ופרח ישראל להיות בחי' צמיחה מההעלם אל הגילוי כו'.

The level of the yud that descended into the level of the heel, below. And through this, "Yisrael will bud and blossom": there comes to be growth from concealment into revelation, etc.

15 וזהו זורע צדקות מצמיח ישועות. ע"י הזריעה בחי' המצות וצדקה שכ"א נותן הוא רק לזכותנו

And this is [the meaning of] "He sows righteous deeds (tzedakos), makes salvations grow": through the sowing, which is the mitzvos. And the charity (tzedakah) that each one gives is only to grant us merit,

כי בודאי הקב"ה בעצמו היה יכול לפרנסם ואינו אלא רק לזכותנו להיות מצמיח ישועות בחי' צמיחה מההעלם אל הגלוי ע"י מעשה המצות כנ"ל.

for certainly the Holy One, blessed be He, could Himself provide for them; it is only to grant us merit, so that He "makes salvations grow": growth from concealment into revelation, through the performance of the mitzvos, as explained above.

16 וזהו כוונת מאמר דהע"ה [דוד המלך עליו השלום] לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד. שאין כוונתו על תאוות גשמיים

And this is the intent of the saying of King David, peace be upon him: "To every longing (tichlah) I have seen an end; Your commandment is exceedingly (me'od) broad." His intent is not about physical desires,

רק על בחי' השגות וכלות הנפש לי' [לשון] כלתה נפשי כו' שהוא בבחי' קץ וגבול שלכל נשמה יש גבול להשגתה

but about the level of comprehension and the soul's pining away (kelos hanefesh), from the expression "my soul pines away (kalesah nafshi)," etc., which is in the category of end and limit, for every soul has a limit to its comprehension;

משא"כ מצותך היא רחבה מאד היינו שבחי' מצותך היא רחבה בבחי' כלי קבול לקבל בחי' מאד בלי גבול שע"י מעשה המצו' [המצות / המצוה] יוכל לצמוח בבחי' גלוי בלי גבול.

whereas "Your commandment is exceedingly broad": that is, Your commandment is broad as a receptacle to receive the level of me'od ("exceedingly"), without limit; for through the performance of the mitzvos there can be growth in a revealed manner, without limit.

17 וזהו רחבה מצותך מאד. וזהו אשריכם זורעי על כל מים שכל בחי' השגות שבג"ע [שבגן עדן] העליון וג"ע [וגן עדן] התחתון נק' בשם מים

This is "Your commandment is exceedingly broad." And this is [the meaning of] "Fortunate are you who sow upon all waters": all the levels of comprehension in the higher Gan Eden and the lower Gan Eden are called "water,"

כמ"ש ונהר יצא מעדן כו' משא"כ מעשה המצות נעשה זריעה על כל מים למעלה מעלה מבחי' מים כנ"ל.

as it is written, "And a river went out of Eden," etc. Whereas the performance of the mitzvos becomes a sowing "upon all waters," far, far above the level of water, as explained above.

18 וכמו"כ [וכמו כן] ע"י לימוד התורה שירדה ג"כ להתלבש בענינים גשמיים נעשה ג"כ מזה בחי' צמיחה ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו.

So too through the study of the Torah, which also descended to be enclothed in physical matters: from this too there comes about growth. Therefore our Sages, of blessed memory, said, "Fortunate is he who comes here with his learning in his hand."

ולכאורה הוא תמוה והלא למעלה אין נצרך שם כלל הדבור גשמי אלו מציאות וכדומה. רק שלהיות בחי' צמיחה הנ"ל צריך להיות דוקא נשרש ונקלט בארץ ואז יוכל לצמוח.

At first glance this is puzzling: above, there is no need at all for physical speech, [such as] "Eilu metzios" ("These are the found objects") and the like. But for the growth mentioned above to come about, [the seed] must specifically be rooted and absorbed in the earth, and then it can grow.

כמו"כ [כמו כן] כשנקלט אצלו בחי' התורה בבחי' קליטה ממש להיות תלמודו בידו דוקא אזי נעשה מזה בחי' צמיחה גלוי רב למעלה הרבה מבחי' ההשגות שבג"ע [שבגן עדן] ששם הוא רק נהנין מזיו השכינה כו'.

So too, when the Torah is absorbed within him with real absorption, so that "his learning is in his hand" specifically, then from this there comes about growth, a great revelation, far above the level of the comprehension in Gan Eden, where they only "delight in the radiance of the Shechinah," etc.

19 וזהו ישרש יעקב שהיא ע"י בחינת שרישה וקליטה בחי' יעקב שהוא בחי' תורה ויקם עדות ביעקב כו' תתן אמת ליעקב כו' ואין אמת אלא תורה כו'.

And this is "Yaakov will take root": it is through the aspect of rooting and absorption, the level of Yaakov, which is the level of Torah: "He established a testimony in Yaakov," etc.; "Grant truth to Yaakov," etc.; and "there is no truth but Torah," etc.

הנה ע"י"ז יציץ ופרח ישראל בבחי' גלוי בחי' לי ראש כו' כנודע. וזהו ומלאו פני תבל תנובה.

Through this, "Yisrael will bud and blossom," in a revealed manner: the level of "li rosh" ("a head to Me"), etc., as is known. And this is "and they will fill the face of the world (tevel) with produce (tenuvah)."

תנובה הוא ענין הפרי גם תנ"ו ב"ה (להיות נקלט) בבחי' תבל שהוא בחי' כנ"י [כנסת ישראל] הנק' ארץ חפץ להיות נקלט ונשרש בה בבחי' גלוי הוא ע"י בחי' יעקב וישראל הנ"ל:

Tenuvah means fruit; it is also "tenu bah," "place into it" (to be absorbed), into the level of tevel, which is the level of the Congregation of Israel, called "a land of desire": to be absorbed and rooted in it in a revealed manner. This is through the levels of Yaakov and Yisrael mentioned above.

20 אך כדי שיומשך בחי' יעקב וישראל הנ"ל צ"ל ג' בחי' שהוא בחי' אברהם יצחק ויעקב כי תפלות אבות תקנום.

But in order that the levels of Yaakov and Yisrael mentioned above be drawn down, there must be three levels, namely the levels of Avraham, Yitzchak and Yaakov, for "the Patriarchs instituted the prayers."

וזהו ענין התפלה שמבקשים ברוך אתה הוי׳ מההעלם אל הגילוי כו׳ כנודע. אך צריך להיות מקודם בחי׳ מרירות על הריחוק מאלקות בתכלית.

This is the matter of prayer, in which we ask, "Blessed are You, Havayah": [to draw] from concealment into revelation, etc., as is known. But first there must be the aspect of bitterness over the utter distance from G-dliness.

21 וכמאמר מים תחתונים בוכין כו׳. להתבונן בגדולת ה׳ ברוך שאמר כו׳ שבאמירה אחת נתהוו כל העולמות וכו׳

As it is said, "The lower waters weep," etc. [One is] to contemplate the greatness of G-d, "Blessed is He who spoke," etc.: that with a single utterance all the worlds came into being, etc.,

ושכדאי כל יסורי גיהנם כו׳ וכמארז״ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] מוטב דלידייניה וליתי לעלמא דאתי להיות נהנין מזיו השכינה.

and that it is worth all the sufferings of Gehinnom, etc., as our Sages, of blessed memory, said, "Better that he be judged and come into the World to Come," to delight in the radiance of the Shechinah.

22 ועי״ז יתמרמר נפשו מאד על ריחוקו בתכלית. אך בכי׳ תקיעא בלבאי מסטרא דא וחדוה מסטרא דא. היינו שבאמת מצד הגוף הוא רחוק בתכלית.

Through this his soul will become very embittered over his utter distance. But "weeping is lodged in my heart on one side, and joy on the other side." That is: in truth, from the side of the body he is utterly distant;

אך מצד נש״י [נשמות ישראל] יש בחי׳ שמחה רבה לשמוח בה׳ בשמחה של מצוה שהוא מבחי׳ מהותו ועצמותו כביכול למעלה מבחי׳ סוכ״ע כו׳.

but from the side of the souls of Israel there is great joy, to rejoice in G-d with the joy of a mitzvah, which is from the level of His very being and essence, as it were, higher than the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), etc.

אך ע״י מה נתחברו בחי׳ שני הפכים האלו בתכלית בכיה וחדוה כו׳. הנה הוא ע״י בחי׳ יעקב שהוא בחי׳ רחמנות

But through what are these two utter opposites, weeping and joy, joined together, etc.? It is through the level of Yaakov, which is the level of compassion,

וכמאמר ברחמיך הרבים רחם עלינו וע"י בחי' רחמנות כנ"ל יוכל להיות בחי' שמחה של מצוה שהוא בחי' גילוי כו' כנ"ל.

as it is said, "In Your great compassion, have compassion on us." And through compassion, as mentioned, there can be the joy of a mitzvah, which is revelation, etc., as mentioned above.

23 וזהו הקל קול יעקב וכמשל הקול שהוא ג"כ גילוי ההעלם והקול נעשה ע"י ג' בחי' אש ומים

And this is [the meaning of] "The voice is the voice of Yaakov." As in the analogy of the voice, which is also a revelation of what is concealed; and the voice is produced through three elements: fire and water,

שהם דברים הפכיים ובחי' הרוח הוא הממוצע ומחברו כמו"כ [כמו כן] להיות בחי' גילוי מעשה המצות למטה הוא ג"כ ע"י בחי' יעקב בחי' רחמנות כנ"ל

which are opposite things, and air (ruach), which is the intermediary that joins them. So too, for there to be the revelation of the performance of the mitzvos below, this is also through the level of Yaakov, the level of compassion, as mentioned above.

ולכן נק' יעקב בריח התיכון שמבריח מן הקצה העליון אל הקצה התחתון כו' לחבר הקרשים שלא יתפרדו והיו לאחדים כו':

Therefore Yaakov is called the middle bar, which runs through from the upper end to the lower end, etc., to join the boards so that they will not come apart, "and they shall become one," etc.

24 וזהו הבאים ישרש יעקב. היינו שבכדי שיקבלו ישראל התומ"צ [התורה ומצות] שהוא בחי' יעקב וישראל כו' ולהיות פב"פ [פנים בפנים] דבר ה' כו' באו מקודם למצרים שהוא בחי' המרירות כו' בחומר ובלבנים כו'.

And this is "Those who came, Yaakov will take root." That is: in order that Israel receive the Torah and mitzvos, which are the levels of Yaakov and Yisrael, etc., and that there be "face to face G-d spoke," etc., they first came to Egypt, which is the aspect of bitterness, etc., "with mortar and with bricks," etc.

ואח"כ קבלו התורה להיות ישרש יעקב יציץ ופרח כו' וזה היה במצרים בכדי לקבל את התורה בגשמיות בבחי' חיצוניות.

And afterward they received the Torah, so that "Yaakov will take root; [Yisrael] will bud and blossom," etc. And this was in Egypt, in order to receive the Torah in physicality, in the aspect of the outer dimension (chitzoniyus).

25 וגם עתה בגלות ושעבוד פרנסה הוא ג"כ בכדי שלעתיד יוכלו לקבל בחי' פנימיות התורה להיות עין בעין יראו כו'.

And now too, [being] in exile and in the servitude of [earning a] livelihood is likewise in order that in the time to come they will be able to receive the inner dimension (pnimiyus) of the Torah, so that "eye to eye they will see," etc.

וזהו בוראך יעקב ויוצרך ישראל כמ"ש יוצר אור ובורא חשך. היינו שבכל דבר יש בחי' חומר וצורה.

And this is "Your Creator [is] Yaakov, and your Former [is] Yisrael," as it is written, "He forms light and creates darkness." That is: in everything there is matter and form.

ובחי' בריאת החומר שירדה למטה הוא בחי' יעקב ויוצרך הוא בחי' הצורה וגילוי הוא בחי' ישראל כנ"ל.

The creation of the matter, which descended below, is the level of Yaakov; and "your Former" is the form and the revelation, which is the level of Yisrael, as mentioned above.

וזהו ענין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת היינו להיות חכמתו מתקיימת בבחי' צמיחה כנ"ל צ"ל מקודם בחי' יראת חטאו כו' וכמבואר למעלה אשה יראת ה' דוקא היא תתהלל כו':

And this is the meaning of the saying of our Sages, of blessed memory, "Anyone whose fear of sin precedes his wisdom, his wisdom endures." That is: for his wisdom to endure, in the manner of growth mentioned above, there must first be fear of sin, etc., as explained above: specifically "a woman who fears G-d, she shall be praised," etc.

TORAH OHR • PARSHAS SHEMOS • MAAMAR 8

ביאור על הנ"ל

An Explanation of the Above

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 להבין שרש הדברים. הנה ג' קשרי' מתקשרין ישראל באורייתא כו' שמדרגת התורה היא למעלה מישראל והרי התורה נקראת בשם בחי' כלה

To understand the root of these matters: now, "three bonds are bound together: Israel to the Torah," etc., which means that the rank of the Torah is above Israel. Yet the Torah is called by the name of the level of a bride,

כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אל תקרי מורשה אלא מאורשה כו' ונק' העוסק בתורה בעל תורה מארי דאורייתא כו' וכתיב קדש ישראל להי' ראשית תבואתה כו'

as our Sages, of blessed memory, said, "Do not read morashah ('inheritance') but me'orasah ('betrothed')," etc. And one who occupies himself with Torah is called a baal Torah, a "master of the Torah" (marei de'oraisa), etc. And it is written, "Israel is holy to G-d, the first of His produce," etc.,

כי התורה נק' בשם בחי' לחם כמ"ש לכו לחמו בלחמי וגם נקראת בשם יין תבואת הכרם ונק' שמן דזית נמי אקרי תבואה כו'.

for the Torah is called by the name of the level of bread, as it is written, "Come, eat of my bread," and it is also called by the name of wine, the produce of the vineyard, and it is called oil, "for the olive, too, is called produce," etc.

3 והענין הוא דארז"ל [דאמרו רבותינו זכרונם לברכה] מן שמיא מיהב יהבי מישקל לא שקלי וגדול הנס האחרון כו'.

And the explanation is: our Sages, of blessed memory, said, "From Heaven they give; they do not take [back]," and "the latter miracle is greater," etc.

כי הנס הראשון שנתנו לו זהב מן השמים אינו גדול כ"כ [כל כך] שכך הוא סדר ההשתלשלות להיות יורד למטה עד שיורד מרוחניות לגשמיות

For the first miracle, that he was given gold from Heaven, is not so great, since this is the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus): to come down below, until it descends from spirituality to physicality,

כי אין לך עשב שאין לו מזל והמזל הוא רוחני ונמשך מאין ליש. משא"כ הנס האחרון להתעלות מיש לאין הוא נפלא ביותר נגד הדרגת ההשתלשלות.

for "there is no blade of grass that has no mazal," and the mazal is spiritual, and it is drawn from nothing to something. The latter miracle, however, to be raised up from something to nothing, is most wondrous, against the gradation of the hishtalshelus.

4 ובחי' זו אינה אלא בישראל דוקא וכמ"ש כי תהיו אתם לי ארץ חפץ. פי' חפץ ורצון שלמעלה שיהיה ביטול היש לאין וחפץ זה תהיו אתם לי כו'.

And this level exists only in Israel specifically, as it is written, "For you shall be for Me a land of desire." That is: the desire and will Above is that there be self-nullification (bittul) of the something into nothing, and it is this desire that "you shall be for Me," etc.

דהנה כנס"י [כנסת ישראל] מקור נש"י [נשמות ישראל] נקרא' [נקראת] בשם ארץ שיש בה כח הצומח להצמיח כל פרי למינהו ע"י אשר זרעו בו על הארץ

For the Community of Israel (Knesses Yisrael), the source of the souls of Israel, is called by the name "land" (eretz), for it has the power of growth, to make every fruit grow according to its kind, through "that whose seed is in it, upon the earth."

והנה בהגרעין אין בו טעם ומתיקות אלא הוא כעץ בעלמא וגם בכח הצומח אין בו תמונת הפרי

Now, in the seed there is no taste or sweetness; rather, it is like mere wood. And in the power of growth, too, there is no image of the fruit,

שהרי נצמח ממנו כל פרי לפי הגרעין הנזרע חטה ושעורה וגפן וא"כ מוכרח שאין בו בחי' חטה דא"כ לא היה נצרך להזריע

for every fruit grows from it according to the seed that is sown: wheat, barley and vine. If so, it must be that there is no aspect of wheat in it, for if there were, there would be no need to sow.

אלא שע"י התאחדות הגרעין שיש בו בהעלם תמונת הפרי עם הארץ ע"י"ז מתלבש בו כח הצומח להצמיח בדומה לגרעין.

Rather, through the union of the seed, which holds the image of the fruit in concealment, with the earth, through this the power of growth enclothes itself in it, to make [fruit] grow resembling the seed.

5 וכך הוא הענין המצות שנשתלשלו וירדו למטה עד שנעשה כדמות הגרעין שאין בו טעם כמו ציצית מצמר ותפילין מקלף כו'

And so it is with the mitzvos, which came down through the chain of descending worlds (hishtalshelus) and descended below until they became like the seed that has no taste, such as tzitzis of wool and tefillin of parchment, etc.

אך מ"מ יש בהם ענג העליון וע"י ישראל העושים ומקיימים המצות נצמח ונגדל ענג העליון להיות בגילוי.

Yet nevertheless, the supernal delight is in them, and through Israel, who do and fulfill the mitzvos, the supernal delight sprouts and grows, to be revealed.

6 והיינו לפי שישראל הם בבחי' ארץ בחי' מלכות שכל הי"ס [הי' ספירות] נמשכים בה שהוא בחי' בטול בחי' אתכפייא ואתהפכא כו'.

This is because Israel are on the level of land (eretz), the level of Malchus (sovereignty), into which all the ten Sefiros are drawn, which is the level of self-nullification (bittul), the level of iskafya and is'hapcha (subduing and transforming), etc.

ואין פי' אתכפייא על רע גמור כי האומר אחטא כו' אין מספיקין בידו כו'. אלא במותר לך כו' שהוא בחי' בטול היש לאין שהוא נעלה מבחי' יש מאין.

And iskafya does not refer to outright evil, for "one who says, 'I will sin…,'" etc., "is not given the opportunity [to repent]," etc. Rather, [it refers] to "what is permitted to you," etc., which is the level of the nullification of the something into nothing, which is higher than the level of something from nothing.

7 וזהו שרש ומקור נשמות ישראל. ולכן ע"י קליטת הגרעין דתורה ומצות בנשמות ישראל שיש בהם כח הצומח בחי' נעוץ סופן בתחלתן מלכות דא"ס נצמח ונגלה הענג העליון שבמצות להיות בגילוי.

And this is the root and source of the souls of Israel. Therefore, through the absorption (kelitah) of the seed of Torah and mitzvos in the souls of Israel, which possess the power of growth, the level of "their end is wedged in their beginning," the Malchus of the Infinite One (Ein Sof), the supernal delight in the mitzvos sprouts and is disclosed, to be revealed.

ולכן נקראת כנ"י [כנסת ישראל] בשם אשה יראת ה' כי בחי' הבטול הוא בחי' היראה ופחד ה' לנגד עיניו.

Therefore the Community of Israel is called by the name "a woman who fears G-d," for the level of self-nullification (bittul) is the level of awe, and of the dread of G-d before his eyes.

8 והנה עיקר יצירת והתהוות הולד הוא מטפת האב מזריע לובן שממנו עצמות וגידין כו'.

Now, the main formation and coming-into-being of the child is from the drop of the father, [who] "sows the white, from which [come] the bones and sinews," etc.

אלא שע"י שהייה בבטן אמו אוכל ממה שאמו אוכלת כו' יוצא מההעלם אל הגילוי בכל אבריו מה שהי' [שהיה] בתחלה בהעלם בטפת האב.

But through its stay in its mother's womb, [where] "it eats from what its mother eats," etc., it emerges from concealment into revelation in all its limbs: what was at first concealed in the father's drop.

9 וכמו"כ [וכמו כן] הוא ענין המצות שרשם למעלה הוא רצון העליון וירדו למטה ברבוי ההשתלשלות להיות בבחי' גרעין תר"ך עמודי אור

So too is the matter of the mitzvos: their root Above is the supernal will, and they descended below through the many [stages of] the chain of descending worlds (hishtalshelus), to be in the state of a seed: the 620 pillars of light,

כמו העמוד שמחבר מעלה ומטה וע"י הקליטה שנקלטו בישראל שיש בהם כח הצומח נצמח גילוי המצות כמו שהן למעלה.

like the pillar that connects above and below. And through the absorption, by which they were absorbed in Israel, who possess the power of growth, the revelation of the mitzvos as they are Above sprouts forth.

10 וזהו אשה יראת היא תתהלל לשון בהלו נרו כו' הללו י"ה שטעם אמירת פסוקי דזמרה קודם ק"ש [קריאת שמע]

And this is [the meaning of] "A woman who fears [G-d], she shall be praised": an expression of "when His lamp shone," etc., [as in] "Praise Yah." For the reason for reciting the Pesukei deZimrah (the Verses of Song) before the Shema

כי ק"ש [קריאת שמע] ואהבת הוא מחמת התבוננות בפסוקי דזמרה שהוא ספור שבחיו של מקום יוצר משרתים ואשר משרתיו כו' וצריך להאיר ולהלל התבוננו' [התבוננות] בחי' י"ה מלמעלה.

is that the Shema [with its] "You shall love" comes from contemplation in the Pesukei deZimrah, which is a recounting of the praises of the Omnipresent: "Who forms ministering [angels], and Whose ministers," etc. And one must illuminate and make shine the contemplation, the level of Yud-Hei, from Above.

11 וזהו הללו יה ועשרה הללויה להלל מלמעלה מעלה עד רום המעלו' [המעלות] וכך הוא בענין ישראל שנק' אשה יראת ה' שצריכה להתהלל ולהאיר מלמעלה בכדי להיות בהן בחי' קליטה,

And this is [the meaning of] "Praise Yah," and the ten [times] halleluyah: to make shine from higher and higher, up to the loftiest heights. And so it is with Israel, who are called "a woman who fears G-d," who must be made to shine and be illuminated from Above, so that there will be in them the level of absorption.

וכן בענין התורה אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו הוא ג"כ על דרך זה כי התורה ג"כ ירדה מלמעלה למטה להיות בחי' גרעין וכדי להיות בחי' קליטה צריך להיות תלמודו בידו דוקא כנ"ל:

And so too with the Torah: "Fortunate is he who comes here with his learning in his hand" is also along these lines, for the Torah, too, descended from above to below to be in the state of a seed, and in order for there to be the level of absorption, his learning must be in his hand specifically, as explained above.

12 והנה כתיב אור זרוע לצדיק שאור תורה ומצות הוא כעת בבחי' זריעה ולעתיד יהי' [יהיה] בבחי' גילוי בבחי' פרי ומלאו פני תבל תנובה כו'.

Now, it is written, "Light is sown for the righteous": the light of Torah and mitzvos is now in the state of sowing, and in the Time to Come it will be in the state of revelation, in the state of fruit, "and they will fill the face of the world with produce," etc.

דהנה תחית המתים שיהיה לעתיד הוא ע"י גילוי בחי' סובב כל עלמין וקמי' [וקמיה] כחשיכה כאורה כו'.

For the resurrection of the dead that will take place in the Time to Come will come through the revelation of the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), and before Him "darkness is like light," etc.

אך הנה גם כעת הוא בחינת סוכ"ע. וא"כ מהו זה התוספת והעילוי שיהי' [שיהיה] לעתיד. והענין כי ממלא כל עלמין וסוכ"ע הם בחי' מקיפים ובחי' פנימיי'.

But even now there is the level of sovev kol almin. If so, what is this addition and elevation that there will be in the Time to Come? The explanation is that the light that fills all worlds (memalei kol almin) and sovev kol almin are the levels of makifim (encompassing [lights]) and pnimiyim (inner [lights]).

13 והנה יש ב' בחי' מקיפים הא' הוא מה ששייך לפנימי ומאיר בו שהארה זו הוא מחי' אותו והב'

Now, there are two levels of makifim (encompassing [lights]). The first is that which relates to the inner and shines into it, so that this radiance gives it life. And the second

הוא מקיף הכללי שמקיף בהשוואה אחת ואינו מאיר בפנימי כלל. וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אכל בי עשרה שכינתא שריא בבחי' מקיף כו'.

is the general makif, which encompasses in one equal way and does not shine into the inner at all. As our Sages, of blessed memory, said, "Upon every group of ten the Shechinah (Divine Presence) rests," in the manner of a makif, etc.

14 והנה יש מתפעל כשמתפלל בעשרה או כשרואה שחבירו מתפלל בכוונה מתפעל גם הוא להתפלל יותר מרגילותו שכוונת חבירו בתפלתו אצלו הוא בחי' מקיף ואינו נכנס בו בבחינת פנימית עכ"ז [עם כל זה] הוא מתפעל והוא בחי' מקיף המאיר בפנימי.

Now, there is one who is stirred when he prays with ten, or when he sees his fellow praying with devotion: he too is stirred to pray more than his usual. For his fellow's devotion in his prayer is, for him, on the level of a makif (encompassing [light]), and it does not enter into him in an inner way; nevertheless he is stirred. This is the level of a makif that shines into the inner.

15 ויש שאינו מתפעל כלל והיינו שאין מאיר בו בפנימיות ונשאר בחי' מקיף הכללי שאינו מאיר כלל.

And there is one who is not stirred at all; that is, it does not shine into his inner being, and it remains the level of the general makif (encompassing [light]), which does not shine [within] at all.

וכך יובן הדבר בבחי' סוכ"ע דעכשיו הוא בחי' מקיף וסובב השייך לפנימי סובב כל עלמין דייקא משא"כ לעתיד לבא כתיב ונגולו כספר השמים.

So can the matter be understood regarding the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin): now it is the level of a makif, a sovev that relates to the inner: sovev kol almin, "encompassing all worlds," precisely. But concerning the Time to Come it is written, "And the heavens shall be rolled up like a scroll."

16 וגם נאמר כאשר השמים החדשים והארץ החדשה וגו' ששמים בחינת מקיפים דכעת יגולו כספר להתלבש בבחי' פנימי ויתגלו מקיפי' [מקיפים] ושמים חדשים ואז

And it is also said, "As the new heavens and the new earth," etc.: that the heavens, the level of the makifim (encompassing [lights]) of the present, will be rolled up like a scroll, to be enclothed in the level of the inner, and makifim and new heavens will be revealed. And then,

ע"י אור הגדול ההוא גם המתים שוכני עפר יחיו לפי שלפניו כחשיכה כאורה וכמשל האור והשלהבת היותר גדולה מאירה למרחוק ביותר.

through that great light, even the dead, the dwellers in the dust, will live, because before Him darkness is like light; as in the analogy of light and flame: the greater one shines the farthest.

וגילוי ההוא שלעתיד הוא ע"י המצות שיעשו פרי למעלה וכמשל הוולד הגם שגידולו מן האשה.

And that revelation of the Time to Come comes through the mitzvos, which will produce fruit Above. It is like the analogy of the child: although its growth is from the woman,

כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אוכל ממה שאמו אוכלת כו' עכ"ז [עם כל זה] אפשר שהולד יהי' [יהיה] גדול במעלה מן האשה שהולד זכר הוא בחי' משפיע ואמו בחי' מקבל בחי' נוקבא כו':

as our Sages, of blessed memory, said, "It eats from what its mother eats," etc., nevertheless it is possible for the child to be greater in stature than the woman, for a male child is on the level of a giver (mashpia), and his mother on the level of a receiver (mekabel), the level of Nukva (the feminine / Malchus), etc.

17 וזהו שהמצות נקראים לבושים ובחי' פירות שהמצות כעת הם בבחינת גרעין והם בחינת לבושים המעלימים עד שנראה כאלו אין בהם טעם כלל ציצית מצמר כו'.

And this is [why] the mitzvos are called garments and [also] the level of fruits: the mitzvos now are in the state of a seed, and they are the level of garments that conceal, until it seems as though they have no taste at all: tzitzis of wool, etc.

משא"כ גילוי המצות כמו שיהיו לעתיד יהיו בבחי' פרי גילוי טעם ותענוג וכדפי' רש"י [רבי שלמה יצחקי] על פסוק ישקני מנשיקות פיהו שלע"ל [שלעתיד לבוא] יתגלה לנו טעמי התורה.

But the revelation of the mitzvos as they will be in the Time to Come will be in the state of fruit, a revelation of taste and delight, as Rashi explains on the verse "Let him kiss me with the kisses of his mouth," that in the Time to Come the reasons (ta'amim) of the Torah will be revealed to us.

18 וזהו לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד פי' לכל תכלה הוא בחי' השגות נשמות ומלאכים דבריאה יצירה עשייה יש קץ וגבול להשגתם לפי שהן בחי' נבראים ובע"ג [ובעלי גבול / ובעל גבול]

And this is [the meaning of] "To every purpose I have seen an end; Your commandment is exceedingly broad." The meaning is: "to every purpose" refers to the level of the comprehension of souls and angels of the Worlds of Beriah (Creation), Yetzirah (Formation) and Asiyah (Action); there is an end and limit to their comprehension, because they are in the category of created and finite beings.

משא"כ מצותך כמו שהן למעלה היא רחבה מאד רחבה הוא בחי' כלי קבול רחב לקבל בתוכו אור א"ס בלי גבול

But "Your commandment," as [the mitzvos] are Above, "is exceedingly broad": "broad" means the level of a wide receptacle, to receive within it the Infinite Light (Or Ein Sof) without limit.

ולכן נאמר רחבה ולא אמר ארוכה כמו שנאמר בהתורה ארוכה מארץ מדה והיינו לפי ששם מדבר בענין המשכות וירידות השתלשלות התורה למטה מטה

Therefore it says "broad" and does not say "long," as is said of the Torah, "Its measure is longer than the earth." That is because there it speaks of the drawings-down and descents of the Torah through the chain of descending worlds (hishtalshelus), lower and lower,

והוא בחי' אורך שמשתלשל ויורד מטה מטה באורך וכאן מדבר במצות כמו שהן למעלה ומצותך דייקא קאמר רחבה כו':

which is the level of length, extending step by step and descending lower and lower, lengthwise. Here, however, it speaks of the mitzvos as they are Above, and it says "Your commandment" specifically [is] "broad," etc.

19 וזהו קדש ישראל לה' ראשית תבואתה היינו מצד התלבשות התורה למטה בבחי' גרעין הרי מעלת ישראל הוא למעלה מן התורה

And this is [the meaning of] "Israel is holy to G-d, the first of His produce": that is, from the perspective of the Torah's enclothement below in the state of a seed, the rank of Israel is above the Torah,

שהרי בישראל יש כח הצומח ונקראים ראשית תבואתה שהן הראשית שממנו נצמח ונגדל התבואה להיות בגילוי הטעם ותוספת ברבוי כו'.

for in Israel there is the power of growth, and they are called "the first of His produce," for they are the beginning from which the produce sprouts and grows, to come into the revelation of its taste and into abundant increase, etc.

משא"כ מצד התורה ומצות כמו שהן למעלה התורה מאד נעלה ממדרגת ישראל שישראל מתקשראן באורייתא כו'.

But from the perspective of the Torah and mitzvos as they are Above, the Torah is far higher than the rank of Israel, for "Israel are bound to the Torah," etc.

20 וזהו הבאים ישרש יעקב יציץ ופרח ישראל שהשרשה והצמיחה הוא בבחינת יעקב יו"ד עקב בריח התיכון כו'.

And this is [the meaning of] "[In days] to come, Yaakov will take root; Yisrael will bud and blossom": the taking root and the growing are on the level of Yaakov, yud-akev ('yud' [and] 'heel'), the middle bar, etc.

ועי"ז יציץ ופרח ישראל לי ראש כו'. דהנה כתיב הקל קול יעקב שהקול מחבר ומביא הרוחניו' להתגשם.

And through this, "Yisrael will bud and blossom": Yisrael, li rosh ('a head for Me'), etc. For it is written, "The voice is the voice of Yaakov": the voice connects, and brings the spiritual to become physical.

דהנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] עינא ולבא תרין סרסורי דחטאה הן כי העין רואה והלב חומד כו' לפי שבעין יש גידין ועורקי המוח ועי"ז מתפעל במוחו ומשם יורד ג"כ ע"י גידים ועורקים ללב ועדיין הוא רוחני חמדת הלב

For our Sages, of blessed memory, said, "The eye and the heart are the two agents of sin," for "the eye sees and the heart desires," etc. This is because in the eye there are sinews and veins of the brain, and through this one is affected in his brain, and from there it descends, also through sinews and veins, to the heart; and the heart's desire is still spiritual.

ואח"כ מהבל הלב יורד ע"י קנה הלב לקנה הריאה ולריאה ומשם מתחלק ההבל ויוצא דרך ה' מוצאות הפה להיות בגילוי בדבור גשמי

Afterward, from the breath of the heart, it descends through the tube of the heart to the windpipe of the lungs and to the lungs, and from there the breath divides and goes out through the five places of articulation of the mouth, to be revealed in physical speech.

ונמצא שהקול הוא מחבר גשמית ברוחנית וגם הנה בקול עצמו יש ג' בחינות אש ומים שהם ב' הפכים ובחינת רוח הוא המחברם.

It turns out that the voice connects the physical with the spiritual. Moreover, in the voice itself there are three aspects: fire and water, which are two opposites, and the aspect of air (ruach), which joins them.

21 וזהו תפלות אבות תקנום כו' ויעקב כלול משניהם כו'. וכמשל הרב המשפיע לתלמידו הנה כשמשפיע השכל

And this is [the meaning of] "The prayers were instituted by the Patriarchs," etc., and Yaakov comprises both of them, etc. It is like the analogy of a teacher imparting to his student: when he imparts the concept

כמו שהוא אצלו לא יבין התלמיד כלל. וכן אם ימנע מלהשפיע. ולכך מוכרח להיות בחי' ממוצע הכלול משניהם.

as it is with him, the student will not understand at all; and likewise if he refrains from imparting. Therefore there must be an intermediate level that comprises both.

וזהו תתן אמת ליעקב ואין אמת אלא תורה שהתורה היא ג"כ עד"ז יש בה מצות בבחי' העלאות ובבחי' המשכות.

And this is [the meaning of] "You will give truth to Yaakov," and "there is no truth but Torah": for the Torah, too, is like this; it contains mitzvos in the mode of ascents and in the mode of drawings-down.

וזהו כה אמר ה' בוראך יעקב כו'. יעקב בראך ישראל יצרך כו'. דהנה כתיב יוצר אור ובורא חשך כו'.

And this is [the meaning of] "So says G-d, your Creator, Yaakov," etc.: Yaakov, "He created you"; Yisrael, "He formed you," etc. For it is written, "Who forms light and creates darkness," etc.

22 והנה ידוע שבכל דבר יש חומר וצורה שהחומר הוא עצם הדבר כמו שהוא הוא בחי' יעקב יו"ד עקב סדר השתלשלות הבריאה יש מאין.

Now, it is known that in everything there is matter and form. The matter is the essence of the thing as it is; it is the level of Yaakov, yud-akev, the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus) of creation, something from nothing.

והצורה שהוא גילוי האור הוא בחינת ישראל ל"י ראי"ש וכמשל האבוקה הגדולה שמאירה למרחוק ביותר.

And the form, which is the revelation of the light, is the level of Yisrael, li rosh ('a head for Me'), like the analogy of the great torch that shines the farthest.

וזהו מאמר רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת שע"י יראת חטאו שהוא בחי' אתכפיא בחי' ארץ חפץ. הנה ע"י זה חכמתו מתקיימת שהוא בחי' גילוי כו' וד"ל [ודי למבין]:

And this is [the meaning of] the saying of our Sages, of blessed memory, "Anyone whose fear of sin comes before his wisdom, his wisdom endures": through his fear of sin, which is the level of iskafya (subduing), the level of "a land of desire," through this his wisdom endures, which is the level of revelation, etc. This is sufficient for one who understands.

TORAH OHR • PARSHAS SHEMOS • MAAMAR 9

תוספת ביאור

An Additional Explanation

◇

1 תוספת ביאור

An additional explanation.

2 וביאור הענין דהנה הגרעין אע"פ [אף על פי] שאין בו טעם וריח מ"מ יש בו כל תמונת וכח הפרי ממש אלא שהוא בקיצור נמרץ ובבחי' העלם כאלו הוא עץ בעלמא.

And the explanation of the matter: for the seed, although it has no taste or fragrance, nevertheless actually contains the entire form and power of the fruit; only, it is in utmost condensation and in the aspect of concealment, as though it were mere wood.

וכן עד"ז טפת האב יש בה כללות כל הרמ"ח אברים ממש וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אב מזריע לובן שממנו עצמות וגידים כו' וכנודע ג"כ בספרי הטבע רק שירדה בגשמיות מאד בדילוג הערך כגרעין לגבי ערך הפרי

And so too, in the same way, the father's drop actually contains the general structure of all the 248 limbs, as our Sages, of blessed memory, said: "The father sows the white, from which [come] the bones and sinews," etc.; and as is also known from the books of natural science. Only, it has descended very far into physicality, by a leap in rank, like the seed relative to the rank of the fruit.

אך ע"י שנזרע הגרעין בארץ ונכלל כחו בכח הצומח וכח הצומח שבארץ זאת פעולתו להוציא לאור כח הפרי שכלול בהגרעין מההעלם אל הגילוי להיות

But through the sowing of the seed in the earth and the absorption of its power into the power of growth —and this is the work of the power of growth in the earth: to bring out to light the power of the fruit that is contained in the seed, from concealment into revelation, so that there comes to be

ממנו פרי בטעם וריח ומראה יפה מה שכשהי' [שכשהיה] זה בהגרעין הי' [היה] בהעלם עצום עד שלא היה ניכר ונרגש כלל שום טעם וריח רק עץ בעלמא

from it a fruit with taste and fragrance and a beautiful appearance, [all] of which, when it was in the seed, was in immense concealment, so much so that no taste or fragrance at all could be discerned or sensed, only mere wood.

וגם עוד זאת שיצמיח מגרעין א' פירות הרבה מאד בתוספת ברכה מרובה לאין שיעור נגד פרי הא' שממנו נלקח הגרעין.

And moreover, from one seed it makes very many fruits grow, with an added blessing, abundant beyond measure, compared with the one fruit from which the seed was taken.

אבל מ"מ מובן שעיקר טעם וריח ומראה של הפירות הצומחים נלקחו מן הגרעין הנזרע שהיו כלולים בו ממש.

But nevertheless it is understood that the essence of the taste, fragrance and appearance of the fruits that grow was taken from the seed that was sown, for they were truly contained in it.

3 ובלעדו לא הי' [היה] כלל צמיחת פירות אלו המשובחים כ"א ממנו דוקא צמחו ובאו. אלא שלפי שבעוד שהיו בחי' אלו בהגרעין

And without it there would have been no growth at all of these fine fruits; rather, it is from it specifically that they grew and came. It is only that, because while these aspects were in the seed

הנה נתגשמו וירדו והיו כעץ בעלמא ולולי כח הצומח שבארץ לא הי' [היה] מהם שום צמיחה והי' [והיה] נשאר הכח בהעלם ולא הי' [היה] יוצא אל הגילוי כלל

they had become physical and had descended and were like mere wood, and were it not for the power of growth in the earth, no growth at all would have come from them, and the power would have remained in concealment and would not have come out into revelation at all.

וזה שיצא מההעלם אל הגילוי הוא ע"י כח הצומח וגם ע"י נמשך הגילוי בתוספת ברכה מרובה יותר אפילו מהפרי שממנו נלקח הגרעין כנ"ל.

And that it came out from concealment into revelation is through the power of growth; and also, through it, the revelation is drawn forth with an added, abundant blessing, greater even than the fruit from which the seed was taken, as explained above.

4 ועד"ז ממש הוא במשל התהוות הולד מהטפה ע"י האשה שאע"פ [שאף על פי] שעיקר מהות הולד הוא כלול בהטפה מ"מ כיון שכבר ירד בדילוג הערך מבחינת מהות אדם למהות טפה גשמית

And it is exactly the same in the analogy of the child's coming into being from the drop through the woman. Although the main essence of the child is contained in the drop, nevertheless, since it has already descended, by a leap in rank, from the level of the essence of a human being to the essence of a physical drop,

לכן לולי שהי' [שהיה] נקלט בבטן הנקבה לא הי' [היה] מזה שום התהוות והית' [והיתה] נשאר' טפה גשמית.

therefore, had it not been absorbed in the belly of the female, nothing at all would have come into being from it, and it would have remained a physical drop.

רק שע"י שנקלט ברחם הנוק' [הנוקבא] נעשה צמיחה וגידול זה להיות ולד ברמ"ח איברי' כו' שבה דוקא יש הכח הזה.

Only, through its being absorbed in the womb of the female, this growth and development takes place, so that it becomes a child with 248 limbs, etc.; for it is specifically in her that this power exists.

ומ"מ עיקר ושרש הולד נמשך מהטפה ועל כן אנו רואים שהאשה יולדת ולד שהוא גדול המעלה ממנה שהרי יולדת זכר והיא עצמה מעלמא דנוקבא:

And nevertheless, the essence and root of the child are drawn from the drop. And therefore we see that the woman bears a child who is greater in stature than she, for she bears a male, while she herself is from the world of Nukva (the feminine).

5 והנמשל מזה הוא כי התומ"צ [התורה ומצות] נק' בשם זריעה זורע צדקות כו'. וכמ"ש במ"א ע"פ שש שנים תזרע שדך שהם שיתא סדרי משנה כו'.

And what this analogy illustrates is that the Torah and the mitzvos are called by the name "sowing": "He sows righteous deeds," etc. And as is written elsewhere on the verse "Six years you shall sow your field": that these are the six orders of the Mishnah, etc.

כי הנה לכאורה אינו מובן איך ע"י מצות מעשיות יומשך לע"ל [לעתיד לבוא] גלוי אור א"ס ב"ה שאין לו קץ ותכלית.

For at first glance it is not understood how, through practical mitzvos, a revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which has no end or limit, will be drawn down in the Time to Come.

אך הענין כי שרש המצות גבוה מאד שהם בחי' תר"ך עמודי אור הנמשך מכתר עליון בחי' סוכ"ע ממש אלא שירדו ונתלבשו בגשמיות ציצית בצמר תפילין בקלף וה"ז [והרי זה]

But the explanation is that the root of the mitzvos is very high: they are the level of the 620 pillars of light that are drawn from the Supernal Keser (the Crown), the very level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). Only, they have descended and become enclothed in physicality: tzitzis in wool, tefillin in parchment. And this is

כמו הגרעין שאע"פ [שאף על פי] שיש בו כח ותמונת הפרי. אבל הוא בהסתר והעלם עד שאינו ניכר כלל כ"א הוא כעץ בעלמא.

like the seed: although it holds the power and form of the fruit, yet it is in hiddenness and concealment, to the point that it is not discernible at all, but is like mere wood.

6 וע"י נש"י [נשמות ישראל] שמקיים המצוה ומתעטף בציצית ומניח תפילין הם בחי' ארץ חפץ המצמיחי' [המצמיחים] גלוי הפרי מהגרעין בטעם ומראה וריח הוא שיהי' [שיהיה] גלוי תר"ך עמודי אור כו' ממש.

And through the souls of Israel, [each] one who fulfills the mitzvah, wraps himself in tzitzis and puts on tefillin — they are the level of "a land of desire," which makes the revelation of the fruit grow from the seed, with taste and appearance and fragrance; that is, that there will be an actual revelation of the 620 pillars of light, etc.

ולכן נק' כנס"י [כנסת ישראל] אשה יראת כו' כמו באשה יש הכח להצמיח ולהיות בה ועל ידה התהוות הולד מהטפה כנ"ל.

And therefore the Congregation of Israel (Knesses Yisrael) is called "a woman who fears [G-d]," etc.: just as in a woman there is the power to make grow, and for the coming into being of the child from the drop to take place in her and through her, as explained above.

7 והיינו לפי שהיא בחי' יראת ה' שיש בהם בחי' הביטול להפך יש לאין וממרירו למיתקו שזהו בחי' ארץ חפץ

That is, because she is the level of the fear of G-d, for in them there is the level of self-nullification (bittul), to turn something (yesh) into nothing (ayin), and bitterness into sweetness; and this is the level of "a land of desire,"

היינו בחי' מלכות דאצי' ששרשה מבחי' מלכות דא"ס שהיא מלכות דא"ק [דאדם קדמון] ולכן יש בה הכח להצמיח כו' שהוא בחי' א"ס.

namely, the level of Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation), whose root is from the level of the Malchus of the Infinite One (Ein Sof), which is the Malchus of Adam Kadmon (Primordial Man); and therefore she has the power to make grow, etc., which is the level of Ein Sof.

8 ולכן הם ראשית תבואתה ומארי דאורייתא שהתומ"צ [שהתורה ומצות] כמו שירדו למטה הם בחי' גרעין כו'. אך לאחר שתצמח הפרי ומלאו פני תבל תנובה הוא בחי' אור שלמעלה מנש"י [מנשמות ישראל]

And therefore they are "the first of its harvest" and "masters of the Torah": for the Torah and the mitzvos, as they have descended below, are the level of a seed, etc. But after the fruit grows, and "they will fill the face of the world with produce," this is the level of a light that is above the souls of Israel,

והיינו בחי' יסוד דא"ק [דאדם קדמון] שלמעלה מעלה מבחי' מלכות דא"ק [דאדם קדמון] כו' שמבחי' יסוד דא"ק [דאדם קדמון] הוא שרש המצות.

namely, the level of Yesod (foundation) of Adam Kadmon (Primordial Man), which is far, far above the level of Malchus (sovereignty) of Adam Kadmon, etc.; for the root of the mitzvos is from the level of Yesod of Adam Kadmon.

9 וזהו כמשל שהאשה יולדת זכר שהוא למעלה ממנה כנ"ל. וענין ב' בחי' מקיפים הענין הוא כי

And this is as in the analogy of the woman who bears a male, who is above her, as explained above. And as for the matter of the two levels of makifim (encompassing lights), the explanation is that

הנה המקיף הוא ג"כ מחי' ונק' אור מקיף וזהו בחי' מקיף הקרוב וכמו אבל חרדה גדולה נפלה עליהם משום דמזלייהו חזי.

the makif, too, gives life, and it is called "encompassing light" (Or Makif); and this is the level of the near makif. As in "But a great trembling fell upon them," because "their mazal saw."

הרי הגיע להם התפעלות בפנימיותם מחמת האור מקיף שהוא בחינת מזלייהו כו' ויש עוד בחינת מקיף המובדל לגמרי מגדר העולמות ואינו מאיר בהם כלל לגודל אורו.

Thus a stirring reached them in their inner dimension (pnimiyus) because of the encompassing light, which is the level of "their mazal," etc. And there is yet another level: a makif that is utterly separate from the bounds of the worlds, and does not shine in them at all because of the greatness of its light.

10 וזהו שהמשכת סוכ"ע כעת ע"י המצות הוא בחי' מקיף הקרוב הנ"ל משא"כ מקיף המובדל כו'

And this is [the point]: the drawing down of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) now, through the mitzvos, is the level of the near makif mentioned above; whereas the separate makif, etc.,

אינו מאיר כעת כי"א לע"ל [לעתיד לבוא] שיקויים ונגולו כספר השמים שמקיף הקרוב יומשך להיות בגלוי ממש ע"ד אור פנימי ואז יומשך מקיף הגדול ההוא המובדל וכו'

does not shine now, but only in the Time to Come, when "and the heavens will be rolled up like a scroll" will be fulfilled: that the near makif will be drawn down to be truly revealed, in the manner of an inner light; and then that great, separate makif, and so on, will be drawn down

להיות מאיר ומחיה ג"כ וע"ז יהי' [יהיה] תח"ה [תחיית המתים] ועמ"ש ע"פ יתקע בשופר גדול כו' שב' בחי' מקיפים אלו הוא

to shine and give life as well. And through this there will be the Resurrection of the Dead. And see what is written on the verse "A great shofar will be sounded," etc., that [the matter of] these two levels of makifim is

כי רצון העליון זהו בחי' כתר וסוכ"ע והוא מקיף הקרוב ויש עוד בחי' הנק' רעוא דכל רעוין שלמעלה מעלה מבחי' רצון כו'. וזהו הללוהו כרב גודלו שיש בחי' אין קץ בבחי' גודלו כו' ע"ש:

that the Supernal Will is the level of Keser (the Crown) and of the light that encompasses all worlds, and it is the near makif; and there is yet another level, called "the Will of all wills" (Ra'ava deChol Ra'avin), which is far, far above the level of will, etc. And this is [the meaning of] "Praise Him according to His abundant greatness": that there is a level of no end within the level of His greatness, etc. See there.

TORAH OHR • PARSHAS VA'EIRA • MAAMAR 1

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל...

"And I appeared to Avraham, to Yitzchak and to Yaakov as Kel Sha-dai"

1 וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי הוי"ה לא נודעתי להם. הנה וארא יש בו ב' פירושים א' לשון עבר שנתגלה לאבות והב' לשון עתיד

"And I appeared to Avraham, to Yitzchak and to Yaakov as Kel Sha-dai, but [by] My Name Havayah I was not known to them." Now, [the word] va'eira ("and I appeared") has two meanings. One is the past tense: that He was revealed to the Avos (the Patriarchs). The second is the future tense,

שהוא לשון הוה שתמיד יש בחינה זו בכל זמן בכל אדם כי הנה אין קורין אבות אלא לשלשה.

which is [also] a term for the present: that this level is always there, at every time, in every person. For "only three are called Avos."

2 והענין שבחי' האבות היא ירושה לבניהם אחריהם בכל דור ודור לכל חד לפום שיעורא דיליה.

The explanation is that the level of the Avos is an inheritance for their children after them in every generation, "to each one according to his measure."

ולכן אומרים אלהי אבותינו אלהי אברהם וכו' אבל שאר בחינות ומעלת הצדיקים כגון השבטים ראובן שמעון לוי

Therefore we say, "the G-d of our fathers, the G-d of Avraham," etc. But the other levels and the high standing of the tzaddikim, such as the Tribes, Reuven, Shimon, Levi,

שהם ודאי בחינות אורות עליונים יש לך אדם שאין בו כלל בחי' ומדרגות אלו משא"כ בחי' האבות צריך להיות בכל אדם שהם שרש ומקור כל נשמות ישראל.

which are certainly levels of supernal lights: you may find a person who has none of these levels and ranks at all. The level of the Avos, however, must be in every person, for they are the root and source of all the souls of Israel.

3 ולהבין ענין גילוי זה שבכל דור ודור בבחי' ומדריגת האבות שבכל אדם מישראל. הנה הגלות נמשל לעבור.

To understand this revelation, in every generation, of the level and rank of the Avos that is in every person of Israel: the exile is likened to pregnancy (ibbur).

וגאולת ימי המשיח שיהיה במהרה בימינו נמשל ללידה כמ"ש כי חלה גם ילדה ציון את בניה וכשישראל נתונים בצרה ח"ו [חס ושלום] כתיב כי באו בנים

And the redemption of the days of Mashiach, which will come speedily in our days, is likened to birth, as it is written, "For Zion labored and also gave birth to her children." And when Israel are in distress, G-d forbid, it is written, "For children have come

עד משבר וכח אין ללידה וכן חבלי ימות המשיח נקראים בשם חבלי לידה כמ"ש כי חבלי לידה יבאו לך.

to the birthstool, and there is no strength to give birth." Likewise the pangs of the days of Mashiach are called birth pangs, as it is written, "For birth pangs will come upon you."

4 וכן בגאולת מצרים המשיל בנבואת יחזקאל כל הענין לולד ביום הלידה כמ"ש ומולדותיך ביום הולדת אותך לא כרת שרך וגו'. ולהבין משל ומליצה צריך להבין מהו ענין העיבור.

So too regarding the redemption from Egypt: in the prophecy of Yechezkel he likens the whole matter to a newborn on the day of its birth, as it is written, "And as for your birth, on the day you were born your navel was not cut," etc. To understand the analogy and the figure of speech, we must understand what pregnancy is.

כי הנה אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] דרש ר' [רבי] שמלאי למה הולד דומה במעי אמו לפינקס מקופל ראשו בין ברכיו ועקבותיו על עגבותיו ואוכל ממה שאמו אוכלת וכו'

For our Sages, of blessed memory, said: Rabbi Simlai expounded: What does the fetus in its mother's womb resemble? A writing tablet (pinkas): folded, its head between its knees and its heels against its buttocks, and it eats from what its mother eats, etc.;

ופיו סתום וטבורו פתוח וכשיצא לאויר העולם נפתח הסתום ונסתם הפתוח כו' דהיינו שיש להעובר כל חתוך האברי' [האברים] ראש ועינים ואזנים כו'

its mouth is closed and its navel open; and when it comes out into the air of the world, the closed opens and the open closes, etc. That is to say, the fetus has the full formation of the limbs, head, eyes and ears, etc.,

אלא שראשו מקופל ומונח בין ברכיו שאינו משמש כלום שאינו מחשב ומהרהר וכן עינים לו ולא יראֿ ואזנים ולא ישמע

only its head is folded and resting between its knees, for it does not function at all: it does not think or reflect. Likewise it has eyes but does not see, and ears but does not hear.

וגם המאכל שלו אף שאוכל ממה שאמו אוכלת אינו הולך לו דרך הפה רק דרך הטבור לבני מעיים בלבד להגדיל הגוף

Its food too, although it eats from what its mother eats, does not go to it by way of the mouth, but only by way of the navel, to the intestines alone, to make the body grow,

כמו שנראה בחוש שבתשעה ירחי לידה נגדל גופו אבל להיות המאכל עובר דרך הפה דהיינו לשלוח חיות ללב ומשם למוח

as is plainly seen, that during the nine months until birth its body grows. But for the food to pass by way of the mouth, that is, to send life-force to the heart and from there to the brain,

שהם אברי הנשימה אף שנגמרו כל אבריו ויש בו אברי הנשימה ג"כ מכל מקום הרי אין לו נשמת רוח חיים עד שיצא לאויר העולם שאז מוציא הקול

which are the organs of breathing: although all its organs are complete and it has organs of breathing as well, it nevertheless has no breath of the spirit of life until it comes out into the air of the world, when it lets out its voice,

כמ"ש רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] שהוא סימן הלידה דשמעי לולד דצויץ משום שהוציא ראשו ולכן אינו שולח חיות לאברי הנשימה אלא לאברי המזון בלבד דרך טבורו ששם הוא משכן הבני מעיים אברי המזון

as our Sages said that this is the sign of birth: when one hears the baby cry out, it is because it has put out its head. Therefore it sends life-force not to the organs of breathing but only to the organs of nourishment, by way of its navel, where the intestines, the organs of nourishment, are housed;

משא"כ ראשו עם כל אברי הנשימה אין משמשין כלום והרי הם כמתים ולכן ראשו מוטל בין ברכיו מפני שאין לו חיות.

whereas its head, with all the organs of breathing, does not function at all, and they are as if dead. Therefore its head lies between its knees, because it has no life-force.

5 והנה ככל הדברים האלה וככל המשל הזה כך נמשלו בני ישראל בעת הגלות דכתיב ה' ממרום ישאג פי' כמ"ש בזהר דסליק קוב"ה [קודשא בריך הוא] לעילא וכתי' [וכתיב] רחל מבכה על בניה כו' כי איננו

Now, according to all these words and according to all this analogy, so are the children of Israel likened in the time of exile. For it is written, "G-d roars from on high," meaning, as the Zohar says, that the Holy One, blessed be He, has ascended on high. And it is written, "Rachel weeps for her children," etc., "for he is not,"

ופי' בזהר דקאי על הקב"ה כי איננו בגו בנהא דסליק כו' פי' שסילק שכינתו וגילוי אלהותו מהתחתונים ודומה לעיני בשר כאלו העולם דבר בפני עצמו והשמן לב העם ועיניו השע עינים להם

and the Zohar explains that this refers to the Holy One, blessed be He: "for He is not" among her children, for He has ascended, etc. That is, He has withdrawn His Shechinah (Divine Presence) and the revelation of His G-dliness from the lower realms, and to eyes of flesh it seems as though the world were a thing in itself. "Make the heart of the people fat, and seal its eyes"; "they have eyes,"

ולא יראו אור ה' כי בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד ואפי' [ואפילו] השפעת מצות ומעשים טובים

but they do not see the light of G-d: that "in the heavens above and on the earth below there is nothing else." And even the influence of mitzvos and good deeds,

שהם מזון לנפש אינו עובר להם דרך הנשימה לשלוח חיות ללב ולמוח למען דעת ה' ולאהבה אותו ולעבדו בכל לבבם בלב שלם ונפש חפצה ותשוקה מורגשת בלב כרשפי אש שלהבת וצמאון כו'

which are food for the soul, does not pass to them by way of the breath, to send life-force to the heart and the brain, so as to know G-d, to love Him and to serve Him with all their heart, with a whole heart and a willing soul, and with a longing felt in the heart like flashes of a fiery flame, and thirst, etc.,

כי אם כענין שנאמר ותהי יראתם אותי מצות אנשים מלומדה דהיינו בבחי' עשיה גשמית בלבד ובקרירות כו'. וזהו עיקר הגלות ברוחניות.

but only as it is said, "Their fear of Me has become a commandment of men learned by rote": that is, on the level of physical action alone, and with coldness, etc. And this is the essence of the exile in spiritual terms.

6 והנה תכלית השלימות של ימות המשיח שהוא בחי' לידה והתגלות אור ה' בקרב איש ולב עמוק כמ"ש ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר וגו'.

Now, the ultimate perfection of the days of Mashiach, which is the level of birth and the revelation of the light of G-d within a person and in the depths of the heart, as it is written, "And the glory of G-d shall be revealed, and all flesh shall see," etc.,

וכתיב כי עין בעין יראו וגו' הוא תלוי במעשינו ובעבודתנו בימי הגלות ע"י התעוררות אהבה המסותרת ודאי בלבו של אדם עד שתחפוץ בחפצה ותשוקה ונפש שוקקה ולהיו' [ולהיות] אהבת ה' בהתגלות לבו.

and it is written, "For they shall see eye to eye," etc., depends on our deeds and our service during the exile, through arousing the love that is surely hidden in a person's heart, until it desires with desire and longing and a yearning soul, and the love of G-d comes to be revealed in his heart.

7 וזהו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. ואהבת וגו'. כי הנה צריך להבין מלת אחד שאינו מורה לכאורה על אמתית יחודו ית'

And this is [the meaning of] "Hear, O Israel, Havayah is our G-d, Havayah is One," and "And you shall love," etc. For we need to understand the word "One" (echad), which seemingly does not express the true nature of His unity, blessed be He:

שהוא לבדו הוא ואפס זולתו ואין מלת אחד מורה על זה שהרי יש אחד המנוי ג"כ

that He alone is, and there is nothing besides Him. The word "One" does not express this, since there is also a "one" that is counted [among others],

ע"ד משל יעקב היה לו י"ב שבטים ואעפ"כ [ואף על פי כן] נק' ראובן אחד. אך יצחק נק' בנך יחידך וגם כאן הוי ליה למימר ה' יחיד.

as for example: Yaakov had twelve tribes, and even so Reuven is called "one." Yitzchak, however, is called "your son, your only one (yechidecha)." Here too, then, it should have said, "Havayah is Single (yachid)."

אך הענין שבאמת לגבי קוב"ה [קודשא בריך הוא] מצד עצמותו ומהותו ית' לא שייך עליו מלת אחד כלל

But the explanation is that in truth, with regard to the Holy One, blessed be He, as He is in His own essence and being, the word "One" does not apply to Him at all,

שהרי הוא יחיד ומיוחד והוא לבדו הוא אלא כמאמר רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] שהוא אחד בשבעה רקיעים ובארץ ובד' רוחות העולם ר"ל [רוצה לומר] שגם בשמים ובארץ ובד' רוחות העולם

for He is Single and Unique (yachid umeyuchad), and He alone is. Rather, [it means] as our Sages said, that He is One in the seven heavens, in the earth and in the four directions of the world. That is to say: even in the heavens, in the earth and in the four directions of the world,

שהם בחי' ו"ק [ו' קצוות] העולם בחי' התחלקות ופירוד אעפ"כ [אף על פי כן] שורה ומתגלה יחודו ואחדותו ית' ואינון מתיחדין באחד שכולם בטלים לגבי אור ה' השורה ומתגלה בהם

which are the six extremities of the world, the level of division and separateness, His unity and oneness, blessed be He, nonetheless rest and are revealed, and "they are united in One," for they are all nullified before the light of G-d that rests and is revealed in them.

וכמ"ש וצבא השמים לך משתחוים והם ו"ק [ו' קצוות] גשמיים וששה קצוות רוחניים דהיינו בחי' מעלה ומטה שיש בכל העולמות למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית כי גבוה מעל גבוה וגו'

As it is written, "And the host of the heavens bow down to You." These are six physical extremities and six spiritual extremities, that is, the level of above and below that exists in all the worlds, upward without end and downward without limit, for "one higher than the high," etc.;

דהיינו מה שהוא נתפס ומושג בשכל והשגת הנבראים שבכל העולמות נק' מטה לגבי העליון שאינו נתפס ומושג בשכל והשגת הנבראים שלמטה ממנו ולית מחשבה דלהון תפיסא ביה

that is: what is grasped and comprehended by the intellect and comprehension of the created beings in all the worlds is called "below" relative to the higher, which is not grasped and comprehended by the intellect and comprehension of the created beings beneath it, and "no thought of theirs grasps it."

וכן ד' רוחות העולם כי חסד דרועא ימינא שהוא דרום וגבורה דרועא שמאלא שהוא צפון כו' וכולם מתייחדים ונעשים אחד ליחודו ית' השוכן בתוכם

So too the four directions of the world: for "Chesed (kindness) is the right arm," which is south, and "Gevurah (restraint) is the left arm," which is north, etc. And they are all united and become one with His unity, blessed be He, which dwells within them.

משא"כ לגבי קוב"ה [קודשא בריך הוא] בכבודו ובעצמו שהוא יחיד ומיוחד הרי הוא רם ונשא רבבות מדרגות עד אין קץ וסוף מגדר הקצוות גשמיות ורוחניות

This is not so with regard to the Holy One, blessed be He, in His glory and His very Self, who is Single and Unique: He is exalted and lofty, myriads of degrees without end or limit, beyond the bounds of the extremities, physical and spiritual.

וכמ"ש לך ה' הגדולה והגבורה וכו' פי' שבחי' גדולה וגבורה וכו' בטלים לו ית' שאינם נקראים בשם גדולה וגבורה כלל

As it is written, "Yours, G-d, are the greatness and the might," etc. This means that the levels of greatness and might, etc., are nullified to Him, blessed be He, so that they are not called "greatness" and "might" at all,

כי כל בשמים ובארץ פי' שהכל בטלים אליו ית' ולפניו כחשיכה כאורה ומעלה מטה שוין כי מהותו ועצמותו

"for all in the heavens and on the earth": meaning that everything is nullified to Him, blessed be He. Before Him "darkness is as light," and above and below are equal. For His being and essence

נמצא למטה כמו שנמצא למעלה ממש בלי שום חילוק ושינוי כלל ולא שייך לפניו ית' בחינת מעלה ומטה כלל ובחי' שמים וארץ כלל לא בבחינת ממלא כל עלמין ולא בבחי' סובב כל עלמין

are found below just as they are found above, without any distinction or change whatsoever. Before Him, blessed be He, the level of above and below does not apply at all, nor the level of heaven and earth at all: not at the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), nor at the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin),

כי אינו בבחי' וגדר עלמין כלל וכדכתיב כי נשגב שמו לבדו רק הודו על ארץ ושמים הודו בלבד בחי' זיו והתפשטות והארה ממנו בלבד

for He is not within the category and bounds of worlds at all. As it is written, "For His Name alone is exalted," only "His splendor is upon earth and heaven": His splendor alone, the level of a radiance, an extension and a glow from Him alone.

ואף גם בבחי' זו ארץ קדמה לשמים כו' כמ"ש במ"א ולכן אומרים מלא כל הארץ כבודו והמלאכים אומרים איה מקום כבודו להעריצו כו'.

And even at this level, "earth precedes heaven," etc., as is explained elsewhere. Therefore we say, "The whole earth is full of His glory," while the angels say, "Where is the place of His glory, to adore Him?" etc.

8 והנה בחי' עיבור דהיינו בימי הגלות סליק קוב"ה [קודשא בריך הוא] לעילא לעילא דהיינו לגבי בחי' מהותו ועצמותו בחינת יחיד ומיוחד שאינו בגדר עלמין כלל ואינו שורה ומתגלה יחודו ואחדותו בתחתונים

Now, in the state of pregnancy, that is, in the days of exile, "the Holy One, blessed be He, has ascended on high, on high": that is, to the level of His being and essence, the level of Single and Unique, which is not within the bounds of worlds at all; and His unity and oneness do not rest and are not revealed in the lower realms.

וכדכתיב ביום ההוא (דהיינו לעתיד) יהיה ה' אחד ושמו אחד כדאמרי' בגמ' [בגמרא] אטו האידנא לאו אחד כו'

As it is written, "On that day (that is, in the time to come) Havayah will be One and His Name One," as the Gemara says, "Is He then not One now?" etc.

והיינו משום שבזמן הגלות אינו נראה יחודו ית' בהתגלות ונראה כאלו העולם הוא דבר ויש בפני עצמו

This is because in the time of exile His unity, blessed be He, is not seen openly, and it seems as though the world were a thing and an entity (yesh) in itself.

אלא שאף בגלותנו לא עזבנו ה' אחד ונותן לנו הכח להיותנו בני ישראל עם קרובו להיות יכולים להמשיך בחינת יחודו ואחדותו ית' למטה בתחתונים להיות שם ה' אחד בגילוי גם בבחי' התחלקות הקצוות מעלה ומטה כו'

Yet even in our exile the One G-d has not forsaken us. He gives us the power, since we are the children of Israel, "the people near to Him," to be able to draw His unity and oneness, blessed be He, down below into the lower realms, so that the Name Havayah will be One, in revelation, even at the level of the division of the extremities, above and below, etc.,

בגשמיות ורוחניות (וכן להמשיך על נפש האדם בבחי' ששה קצוות שלו שהם המדות אהבה ויראה כו' שיהיו בהתגלות לבו)

physical and spiritual (and likewise to draw [it] down upon a person's soul, at the level of his six extremities, which are the emotive attributes (middos), love and awe, etc., so that they be revealed in his heart).

וזהו שמע ישראל פי׳ שישראל עם קרובו לכן ניתן להם הכח להמשיך בחי׳ הוי״ה למטה שיהא אחד ומתיחד בתחתונים

And this is [the meaning of] "Hear, O Israel": because Israel are "the people near to Him," they have therefore been given the power to draw the level of Havayah down below, so that it be One and united in the lower realms.

וזהו תכלית כל העבודה מפני שנתאוה הקב״ה להיות לו דירה בתחתונים דייקא לאתכפיא סט״א [סטרא אחרא] ואסתלק יקרא דקוב״ה [דקודשא בריך הוא] כו׳ וזהו וידעו מצרים כי אני ה׳ ולכן במקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים כו׳.

And this is the purpose of all the [divine] service, because the Holy One, blessed be He, desired to have a dwelling place among the lower realms specifically: "to subdue the sitra achra (the other side), and the glory of the Holy One, blessed be He, is exalted," etc. And this is [the meaning of] "And Egypt shall know that I am Havayah." And therefore, "in the place where baalei teshuvah (those who return) stand, perfect tzaddikim," etc.

9 וזהו ישמח ישראל בעשיו לשון רבים כי עושיו הם המשכותיו בבחי׳ רבוי והתחלקות כדי לקשרם וליחדם אליו יתׄ ועי״ז ממילא בא לבחי׳ ומעלת ואהבת את ה׳ וגו׳

And this is [the meaning of] "Let Israel rejoice in its Makers (be'osav)," in the plural: for "its Makers" are the extensions He draws forth at the level of multiplicity and division, in order to bind them and unite them with Him, blessed be He. And through this one comes, of itself, to the level and virtue of "And you shall love G-d," etc.,

בכל לבבך בשני יצריך דהיינו שתהיה אהבת ה׳ תקועה בלבו בהתגלות כרשפי אש שלהבת כל כך עד שירגיז יצר טוב על יצר הרע כאדם

"with all your heart (levavcha)": with both your inclinations. That is, the love of G-d will be fixed in his heart openly, like flashes of a fiery flame, so much so that he will rouse the good inclination to anger against the evil inclination, like a person

שהוא ברוגז על הפוך רצונו התקוע לו בלבו ונוגע לעצמותו ומהותו כך כשתהיה אהבת ה׳ בקרב איש ולב עמוק ונגעה עד הנפש עד עצמותה ומהותה ממילא יהיה ברוגז מאד על ההפוך.

who is angry at whatever opposes a desire that is lodged in his heart and touches his very essence and being. So too, when the love of G-d is within a person and in the depths of the heart, and it reaches the soul, its very essence and being, he will of himself be very angry at what opposes it.

10 והנה עיקר העבודה מאהבה היא שמחת הנפש בה' עושה וקיום המצות בשמחה וכמ"ש עבדו את ה' בשמחה וכתיב תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל וכמ"ש האריז"ל [האר"י זכרונו לברכה] פי' פסוק זה.

Now, the essence of service out of love is the soul's joy in G-d, its Maker, and fulfilling the mitzvos with joy, as it is written, "Serve G-d with joy," and it is written, "Because you did not serve Havayah your G-d with joy and with gladness of heart, out of the abundance of everything," and as the Arizal wrote in explaining this verse.

11 והנה השמחה נמשלה לחלב וכמ"ש דבש וחלב תחת לשונך וכדכתיב כאיש אשר אמו תנחמנו כו'

Now, joy is likened to milk, as it is written, "Honey and milk are under your tongue," and as it is written, "As a man whom his mother comforts," etc.

דהיינו כשם שהאם רוצה לשעשע את הילד מניקתו בחלב וזהו שעשועים שלו כי ע"י זה מתגדלים אבריו עד שיכול להלך

That is: just as a mother who wants to delight her child nurses it with milk, and this is its delight, for through it its limbs grow until it can walk.

והנה החלב מתהוה מדם כי דם נעכר ונעשה חלב והדם הוא נעשה מן אכילה ושתיה שאוכלת האם שנהפך בקרבה ונעשה דם:

Now, milk comes into being from blood, for "blood decomposes and becomes milk"; and the blood is made from the food and drink that the mother eats, which is transformed within her and becomes blood.

12 ולהבין ענין זה בעבודת ה'. הנה כתיב את קרבני לחמי לאשי שהקרבן נעשה לו יתי' בחינת לחם ומזון כביכול שעולה ריח ניחח להי' ע"ד ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים.

To understand this in the service of G-d: it is written, "My offering, My bread, for My fires": the offering becomes for Him, blessed be He, bread and food, so to speak, for it rises as a pleasing fragrance to G-d, in the manner of "Israel sustain their Father in heaven."

וענין הקרבן להקריב גם נפש הבהמי' [הבהמית] שבאדם בשעת הבאת קרבנו מן הבהמה בכוונה וברעותא דלבא למסור נפשו לה' להעביר רוח הטומאה מן הארץ וכל מחשבות והרהורין בישין יבטלון והיו לשרפת אש כליל על מזבח ה'.

The point of the offering is to offer up also the animal soul that is in a person, at the time he brings his offering from the animals, with intent and with the heart's desire (re'usa deliba) to give over his soul to G-d, to remove the spirit of impurity from the land, so that all evil thoughts and musings be nullified and become a burning of fire, wholly [consumed] upon the altar of G-d.

13 ועכשיו שאין בהמ"ק [בית המקדש] קיים בטלו הקרבנות ואין אנו יכולים לבטל ולהעביר ממשלת הנפש הבהמית מכל וכל לכן תקנו לנו תפלות כנגד תמידין.

Now that the Holy Temple does not stand, the offerings have ceased, and we are not able to nullify and remove the rule of the animal soul entirely. Therefore [the Sages] instituted for us prayers corresponding to the daily offerings (temidin).

וזהו שאומרים ברוך אתה ה' כו'. כלומר שאף שאין אנחנו יכולים לעשות חובותינו באתערותא דלתתא שלנו אעפ"כ [אף על פי כן] יהא אתערותא דלעילא מחמת

And this is why we say, "Blessed are You, Havayah," etc. That is to say: although we are not able to fulfill our obligations through our own arousal from below, nevertheless may there be an arousal from above, because

כי חפץ חסד הוא ויוברך ויומשך מלעילא ברכת ה' להיות שמו נקרא עלינו בבחינת אלהינו שנהיה בטלים אליו למשוך אחריו בכל לב ונפש כו'

"He desires kindness," and the blessing of G-d will be "blessed" and drawn down from above, so that His Name be called upon us at the level of "our G-d" (Elokeinu): that we be nullified to Him, to be drawn after Him with all heart and soul, etc.,

כמ"ש במ"א ועד"ז הוא ענין כל רמ"ח מצות עשה רמ"ח המשכות גילוי אלהותו ית' להיות שורה בתחתונים והוא נחשב לו ית' עד"מ

as is explained elsewhere. And in the same way, all 248 positive commandments are 248 drawings-down of the revelation of His G-dliness, blessed be He, to rest in the lower realms. And this is considered for Him, blessed be He, by way of analogy,

כמו אכילה שעי"י מאכל האדם תחזק נפשו בגופו להיות משכן לנפש בתוך הגוף וכן ע"י מצות ומע"ט [ומעשים טובים] נעשה כסא ומכון לשבתו להיות לו דירה בתחתונים כשיומשך ויתגלה בהם בחי' ה' אחד

like eating: through a person's food his soul is strengthened in his body, so that there be a dwelling for the soul within the body. So too, through mitzvos and good deeds a throne and a place for His dwelling is made, so that He has a dwelling place among the lower realms, when the level of "Havayah is One" is drawn down and revealed in them.

וגם ישראל למטה מקבלים הארה מבחי' אכילה זו לשלוח חיות ללב ולמוח כדי לאהבה את ה' ולעבדו בכל לב ונפש

And Israel below also receive a glow from this "eating," to send life-force to the heart and the brain, so as to love G-d and serve Him with all [their] heart and soul.

ואח"כ יעלו ויבאו מזה לקבל הארת והשפעת בחי' הדם הוא הנפש כמו המזון שנהפך בקרבו ונעשה דמו

Afterwards they will rise and come from this to receive the glow and the influence of the level of "the blood is the soul," like food that is transformed within a person and becomes his blood,

וזהו חיותו וקיומו כך ע"י המשכת אור ה' על נפשו בקיום המצות בסור מרע ועשה טוב נעשה כסא ומכון לשבתו עד שאור ה' אחד שורה ומתגלה בו בתוך נקודת לבבו ונגעה עד הנפש ממש להיות

and this is his life and existence. So too, through drawing the light of G-d upon his soul by fulfilling the mitzvos, by "turning from evil and doing good," he becomes a throne and a place for His dwelling, until the light of "Havayah is One" rests and is revealed in him, within the innermost point of his heart, and it reaches the very soul, to be

כמו עצמיות אחד ממש וממילא ירגז על הרע שבקרבו כמו רוגז האדם על הפוך בדבר שנוגע לעצמותו ומהותו שבא מרתיחת הדמים

truly like one essence. And then, of itself, he will be angered at the evil within him, like a person's anger at the opposite of something that touches his essence and being, [anger] that comes from the boiling of the blood,

כי הדם הוא הנפש וזהו בחי' יצחק ובחי' זבחי אלקים רוח נשברה וגו' דהיינו רוח הס"א [הסטרא אחרא] כו'

for "the blood is the soul." And this is the level of Yitzchak, and the level of "The offerings of G-d are a broken spirit," etc., that is, the spirit of the sitra achra (the other side), etc.

ומזה יבא לבחי' ומדרגת יעקב מדת הרחמנות על נפשו כאשר יראה בה שהיא בתוך ההפכה ואזי ויצעק אל ה' בצר לו שממדת הרוגז על הרע בא למדת הרחמנות

From this he will come to the level and rank of Yaakov, the attribute of compassion for his soul, when he sees that it is in the midst of the overthrow. And then "he cries out to G-d in his distress": from the attribute of anger at evil he comes to the attribute of compassion.

משא"כ כשיש דרך ישר לפני איש לא שייך ונופל עליו לשון רחמנות והרחמנות הוא התחלה והכנה לשמחה שתבוא אח"כ כאשר ישיב ללבו הן אמת כו'.

Whereas when "a way seems right before a man," the term "compassion" does not apply or fit him. And compassion is the beginning of, and the preparation for, the joy that will come afterwards, when he takes to heart, "Indeed it is true," etc.,

כמ"ש בתניא ועי"ז תהיה השמחה גדולה לאלהים אשר קדשנו במצותיו בקדש העליון כו' כיתרון האור הבא מחשך

as is written in the Tanya. And through this, the joy will be great, [joy] in G-d "who has sanctified us with His commandments," with the supernal holiness, etc., like "the advantage of light" that comes from darkness,

כמ"ש במ"א וזהו בבכי יבאו ובתחנונים אובילם וכתיב הלוך ובכה ילכו ואת ה' אלהיהם יבקשו כי הבכיה לעתיד תתעורר מחמת בחי' ראיה וראו כל בשר וגו'

as is explained elsewhere. And this is [the meaning of] "With weeping they will come, and with supplications I will lead them," and it is written, "They will walk, weeping as they go, and they will seek Havayah their G-d." For the weeping in the time to come will be aroused by the level of seeing: "and all flesh shall see," etc.

ואז יתעורר הרחמנות במאד על העבר והיא התחלת השמחה לשמוח באלהים חיים וקרבת ה' יחפץ

And then compassion will be greatly aroused over the past, and this is the beginning of the joy of rejoicing in the living G-d, and he will desire nearness to G-d,

כמ"ש ואת ה' אלהיהם יבקשו ולכן אומרים בתפלת שמונה עשרה סלח לנו כי חטאנו ולא קודם התפלה לפי שעדיין לא קבל עליו מלכות שמים בק"ש [בקריאת שמע]

as it is written, "and they will seek Havayah their G-d." Therefore we say in the Shemoneh Esreh prayer, "Forgive us, for we have sinned," and not before the prayer, because he has not yet accepted upon himself the kingship of Heaven in the reading of the Shema;

משא"כ כשאומר בק"ש [בקריאת שמע] ה' אחד דהיינו שיחודו ואחדותו ית' מתגלה בתחתונים ואזי רואה בנפשו חטאו וחסרונו שחסר לו אור ה' ובהבל בא ובחשך ילך ע"כ המו מעיו לו רחם ירחמנו

whereas when he says in the Shema, "Havayah is One," that is, that His unity and oneness, blessed be He, is revealed in the lower realms, then he sees in his soul his sin and his lack: that he lacks the light of G-d, and "he came in futility and goes in darkness." Therefore "his innards stir for him; he will surely have compassion on him."

ואח"כ יוכל לבא לידי שמחה אמיתית ואין לך שמחה אמיתית יותר מזה שכאשר לא נולדה תחלה הרחמנות בנפשו אין זו שמחה אמיתית וכמשל התינוק הנולד שבצאתו לאויר העולם הוא צועק תחלה ואח"כ נותנים לו החלב.

And afterwards he can come to true joy, and there is no truer joy than this. For when compassion has not first been born in his soul, it is not true joy. It is like the analogy of a newborn infant: when it comes out into the air of the world it first cries out, and afterwards they give it milk.

והנה עיקר השמחה והתענוג הוא מהתבוננות בגדולת ה' ואשר בחר בנו מכל העמים וקרבנו לעבודתו ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] שהדדים הם במקום בינה:

Now, the essence of the joy and the delight comes from contemplating the greatness of G-d, and that He chose us from all the nations and brought us near to His service. Therefore our Sages said that the breasts are in the place of Binah (understanding).

14 וזהו וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי. פי' בבחי' והמשכות בחי' שדי מל' ברכות שדים שהם בחי' דדים וחלב להגדיל המדות אהבה ויראה כו'

And this is [the meaning of] "And I appeared to Avraham, to Yitzchak and to Yaakov as Kel Shadai": that is, at the level of, and through the drawings-down of, the level of Sha-dai, from the expression "blessings of the breasts (shadayim)," which are the level of breasts and milk, to make the emotive attributes (middos) grow, love and awe, etc.,

שהן הם בחי' האבות אחר שה' אחד בהתגלות לבו בבחי' לידה והתגלות לשמח נפשם בתוספת אורה ושמחה להתענג על ה' בשמחה ובטוב לבב מרוב כל:

which are the level of the Avos, after "Havayah is One" is revealed in his heart at the level of birth and revelation: to gladden their souls with added light and joy, to delight in G-d with joy and with gladness of heart, out of the abundance of everything.

15 אך ושמי ה' לא נודעתי להם. כי הנה אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] שקיים אברהם אבינו ע"ה [עליו השלום] את כל התורה עד שלא נתנה והיינו שקיים מעשה המצות מאהבה

But "[by] My Name Havayah I was not known to them." For our Sages said that Avraham our father, peace be upon him, fulfilled the entire Torah before it was given; that is, he fulfilled the deeds of the mitzvos out of love,

וכמאמר רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] אברהם תיקן תפלת שחרית והיינו בחינת המשכת אור ה' להיות ה' אחד שורה ומתגלה בתחתונים לאהבה את ה' אהבה בתענוגים ולעבדו בלב ונפש

as in the saying of our Sages, "Avraham instituted the morning prayer." This is the level of drawing down the light of G-d, so that "Havayah is One" rests and is revealed in the lower realms, to love G-d with a love of delights and to serve Him with heart and soul.

אבל מ"מ כל זה נק' עדיין בשם עבודת עבד ששומע בקול רבו ועושה ציוויו מאהבה ובשמחה ובטוב לבב וכן יצחק מיראה ופחד יצחק כו'.

Nevertheless, all this is still called the service of a servant, who obeys his master's voice and carries out his command out of love, with joy and with gladness of heart. And likewise Yitzchak, out of awe, "the Fear of Yitzchak," etc.

אבל משה רבינו ע"ה [עליו השלום] מדה אחרת היתה בו שאמר ונחנו מה בחי' בטול לגמרי לפיכך זכה שנתנה תורה על ידו בבחי' דבור

But Moshe our teacher, peace be upon him, had a different quality in him, for he said, "And what are we?", the level of complete self-nullification (bittul). Therefore he merited that the Torah was given through him, at the level of speech.

ואמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] שהיתה שכינה מדברת מתוך גרונו של משה כי לא שייך בחי' אהבה ותענוג רק בבחי' התגלות נגלות אור ה' להיות השראתו בתחתונים שהם בגדר עלמין מעלה ומטה כו'

And our Sages said that the Shechinah (Divine Presence) spoke from within the throat of Moshe. For love and delight apply only at the level of the revelation of the revealed light of G-d, so that it dwells in the lower realms, which are within the bounds of worlds, above and below, etc.

אבל דבר ה' זו הלכה ואורייתא וקוב"ה [וקודשא בריך הוא] כולא חד שהוא יחיד ומיוחד ולית מחשבה תפיסא ביה לא שייך בזה שום הרגשת אהבה או תענוג שאינו מרגיש את עצמו כלל

But "the word of G-d: this is halachah," and "the Torah and the Holy One, blessed be He, are all one," He who is Single and Unique and whom "no thought can grasp." In this, no feeling of love or delight applies, for he does not feel himself at all;

רק הוא בטל במציאות ואינו תופס מקום לעצמו כלל אלא שהוא נמשך אחריו לדבר מה שהוא מדבר

rather, he is nullified in his very existence and takes up no place for himself at all, only he is drawn after Him to speak what He speaks.

וכמ"ש ואשים דברי בפיך ובזה הוא ממשיך המשכת יחודו ואחדותו ית' בכבודו ובעצמו כמו קודם שנברא העולם שיתגלה למטה שגם עכשיו העולם כאין ואפס והי' [והיה] כלא היה ואין כאן לא מעלה ולא מטה כו'.

As it is written, "And I have put My words in your mouth." Through this he draws down His unity and oneness, blessed be He, in His glory and His very Self, as before the world was created, so that it be revealed below that even now the world is as nothing and naught, and it is as though it had never been, and there is here neither above nor below, etc.

16 ומזה אינו נמשך על נפש האדם בחי' אהבה או תענוג רק בחי' בטול לגמרי וזהו לשון דבור מלשון ידבר עמים תחתנו שהוא ל' [לשון] הנהגה והמשכ'

From this, what is drawn upon a person's soul is not love or delight but only the level of complete self-nullification (bittul). And this is the term "speech" (dibbur), from the expression "He leads (yadber) peoples under us," which is a term for leading and drawing,

דהיינו שממשיך שיתגלה למטה בבחי' היותו יחיד שהוא בחי' עצמותו ומהותו כביכול ולא בבחי' אחד בלבד

that is, he draws [Him] down to be revealed below as He is Single (yachid), which is the level of His essence and being, so to speak, and not only as One (echad).

והיינו ע"י התורה דכתיב בה וידבר ה' אל משה וגם אינה נקראת בשם עבודת עבד כי כשלומד הדין זה ומדבר דין זה הוא כמלך שמצוה לעשות משפט עמו.

And this is through the Torah, of which it is written, "And G-d spoke to Moshe." Nor is it called the service of a servant: for when one studies this law and speaks this law, he is like a king who commands that judgment be executed for his people.

17 ולכן אמרו מאן מלכי רבנן ואמרו מתניתא מלכתא שהרי הוא כאומר דבר המלך בלבד ואינו עושה כלום ואינו מדבר דברי עצמו כלל

Therefore they said, "Who are kings? The Rabbis," and they said, "The Mishnah is a queen." For he is like one who only states the word of the king: he does nothing and does not speak his own words at all.

כמו העבד העושה צווי רבו שהרי הוא העושה והמקיים דבר המלך ודתו ואפילו עושה מאהבה בתענוגים אעפ"כ [אף על פי כן] יש מי שאוהב כו' ולפי שלא נתנה תורה להאבות עדיין

[He is not] like the servant who carries out his master's command, for [the servant] is the one who does and fulfills the king's word and his decree; and even when he does it out of a love of delights, nevertheless there is one who loves, etc. And because the Torah had not yet been given to the Avos,

לכן כתיב ושמי ה' לא נודעתי להם לא הודעתי אין כתיב כאן אלא נודעתי שאלו כתיב הודעתי היה משמע דקאי על שמי ה'

therefore it is written, "[by] My Name Havayah I was not known (noda'ti) to them." It does not say here "I did not make known (hoda'ti)," but "I was not known." For had it said "I did not make known," it would imply that it refers to "My Name Havayah."

אבל עכשיו דכתיב לא נודעתי פי' שאני בעצמי לא נודעתי להם דהיינו בבחי' אני בעצמי בחי' יחיד.

But now that it says "I was not known," it means that I Myself was not known to them: that is, the level of "I Myself," the level of Single (yachid).

18 וזהו והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום פי' אנכי מי שאנכי דהיינו בחי' יחיד משא"כ אצל ואהבת כתיב ואהבת את ה' אלקיך

And this is [the meaning of] "And these words which I (Anochi) command you today shall be": Anochi means "I, who I am," that is, the level of Single (yachid). Whereas with "And you shall love," it is written, "And you shall love Havayah your G-d."

אבל התורה היא נמשכה למעלה מבחי' הוי"ה דהיינו בחינת לפני ה' וכו' הוא בחינת אנכי מי שאנכי כמ"ש במ"א:

But the Torah is drawn from above the level of Havayah, that is, the level of "before Havayah," etc., which is the level of "I, who I am," as is explained elsewhere.

TORAH OHR • PARSHAS VA'EIRA • MAAMAR 2

וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני ה'...

"And Elokim Spoke to Moshe and Said to Him..."

1 וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני ה' וארא אל אברהם כו'. הנה פרשה זו נאמרה תשובה על מ"ש למעלה וישב משה ויאמר למה הרעות כו'. והשיב לו הקב"ה וארא אל וגו'.

"And Elokim spoke to Moshe and said to him, 'I am Havayah. And I appeared to Avraham...,'" etc. Now, this passage was said as an answer to what is written above, "And Moshe returned and said, 'Why have You done harm...?'" etc. And the Holy One, blessed be He, answered him, "And I appeared to...," etc.

2 וצריך להבין מה תשובה היא זו על למה הרעות. גם להבין ענין החטא שבעבורו בא הגלות בחומר ובלבנים כו'. וכבר נגזר כן בברית בין הבתרים ועבדום וענו אתם כו'. וכ"כ [וכן כתב] למה.

We need to understand what kind of answer this is to "Why have You done harm." We must also understand the matter of the sin on account of which the exile came, "with mortar and with bricks," etc. And it had already been so decreed at the Covenant between the Parts: "And they will enslave them and afflict them," etc. And why so much?

אך הנה כתיב ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים שלבריאת שמים וארץ שיתף שם הוי' בשם אלקים.

But behold, it is written, "On the day that Havayah Elokim made earth and heaven": for the creation of heaven and earth, He joined the Name Havayah with the Name Elokim.

3 וביאור שני שמות אלו הוי' ואלקים הנה אלקים לשון רבים. כמ"ש כי אלקים קדושים הוא. והוי' הוא אחד.

The explanation of these two Names, Havayah and Elokim, is this. Elokim is a plural form, as it is written, "For He is a holy Elokim (Elokim kedoshim)." And Havayah is one.

והענין דהנה כתיב גדול ה' ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר ואימתי גדול כשהוא בעיר אלקינו כו'.

The matter is this. It is written, "Great is Havayah and highly praised, and His greatness is unsearchable." And when is He great? When He is "in the city of our G-d (Elokeinu)," etc.

כי מהיות לגדולתו יתי אין חקר ולית מחשבה תפיסא ביה כלל לא שייך לומר עליו לשון גדולה כי אם בהתפשטות זיו והארה מבחינת מלכותו יתי

For since His greatness, may He be blessed, is unsearchable, and no thought can grasp Him at all, the term "greatness" cannot be applied to Him, except in the spreading forth of radiance and illumination from the level of His Malchus (sovereignty), may He be blessed,

וכדכתיב מלכותך מלכות כל עולמים והתפשטות והמשכה זו אינה אלא זיו והארה בעלמא ונקי אור אי"ס ב"ה וזיו השכינה שהוא רק כמשל אור המאיר מהשמש

as it is written, "Your sovereignty is the sovereignty of all worlds." And this spreading forth and drawing down is nothing but a mere radiance and illumination, and it is called the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, and the radiance of the Shechinah (Divine Presence), which is only, by way of analogy, like the light that shines from the sun,

וכדכתיב כי שמש ומגן הוי"ה אלקים שכמו שהאור הזה שמתפשט מהשמש להאיר על הארץ אינו

as it is written, "For Havayah Elokim is a sun and a shield." For just as this light, which spreads from the sun to shine upon the earth, is nothing

אלא זיו ואין לו ערך ויחוס לגבי עצמיות השמש שאינו ממהותו כלל אף שנמשך ומתפשט מהשמש עצמו כך

but a radiance, and has no comparison or relation to the essence of the sun, for it is not of its being at all, even though it is drawn and spreads from the sun itself, so too

החיות המתפשט לקיום והתהוות עולמות עליונים ותחתונים מריש כל דרגין כו'. אין זה אלא בחיי זיו שאין תופסים מקום וכולא קמיה כלא חשיב.

the life-force (chayus) that spreads forth to sustain and bring into being the upper and lower worlds, from the head of all levels, etc.: this is nothing but the level of radiance, for they take up no place, and all before Him is considered as nothing.

4 והנה כתיב מה רבו מעשיך וכתיב מה גדלו מעשיך. מה רבו מעשיך קאי על עולמות התחתונים וכל הברואים שבעוה"ז המתחלקים למיניהם בכמה מיני התחלקות רבי רבבות מדרגות בדצ"ח [בדומם צומח חי] שכמה מיני דומם וכמה מיני צומח כו'.

Now, it is written, "How many are Your works," and it is written, "How great are Your works." "How many are Your works" refers to the lower worlds and all the creatures in this world, which are divided according to their kinds into many kinds of division, myriads upon myriads of levels, among the mineral, vegetable, animal and human: for there are so many kinds of mineral, and so many kinds of vegetable, etc.

5 וכל מין ומין יש לו טעם בפ"ע [בפני עצמו] כמו תפוחים ואגוזים ושקדים. וכיוצא בהם בצומח שכל א' יש לו טעם בפ"ע [בפני עצמו] שאין הא' דומה לחבירו. וכן בכל מיני עשבים כל עשב יש לו טעם בפ"ע [בפני עצמו].

And each and every kind has a taste of its own, such as apples, nuts and almonds, and the like among plants: each one has a taste of its own, so that no one resembles another. And so too with all kinds of herbs: every herb has a taste of its own.

6 והטעם הוא רוחני ממזל השופע עליו. שאין לך כל עשב מלמטה כו'. וכל זה הוא מפסולת עולמות עליונים

And the taste is spiritual, from the mazal (constellation) that flows upon it, for "there is no herb below...," etc. And all this is from the refuse of the higher worlds,

וכמ"ש וכל קרבי את שם קדשו שיש בחי' קרביים עליונים שמבררים הפסולת להשפיע לעוה"ז הגשמי.

as it is written, "And all my innards [bless] His holy Name": for there is the level of supernal innards, which sort out the refuse to bestow it upon this physical world.

7 וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] נטה שמאלו וברא ארץ. ונטה ימינו וברא שמים [וע' מזה בזהר ח"ב [חלק ב'] ד"כ ע"א.

And as our Sages, of blessed memory, said: "He stretched out His left [hand] and created the earth, and He stretched out His right [hand] and created the heavens" (and see on this in the Zohar, Part II, 20a,

ל"ז ע"א. פ"ה סע"ב [סוף עמוד ב]. ח"א [חלק א'] ד' למ"ד ע"א] שהארץ מקבלת מבחי' שמאל וע"ז נאמר מה רבו מעשיך.

37a, end of 85b; Part I, 30a). For the earth receives from the level of the left, and of this it is said, "How many are Your works."

אך מה גדלו מעשיך קאי על העולמות עליונים מלאכים ונשמות שמתענגים על ה' ואין תענוג א' דומה לחבירו.

But "How great are Your works" refers to the higher worlds, angels and souls, who delight in G-d, and no one delight resembles another.

8 וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות. שנאמר להנחיל אוהבי יש כו'. ולכאורה אינו מובן למה צריך כל צדיק כ"כ [כל כך] עולמותוכי לנכסים הוא צריך.

And as our Sages, of blessed memory, said: "In the future, the Holy One, blessed be He, will cause each and every tzaddik to inherit three hundred and ten worlds, as it is said, 'To cause those who love Me to inherit substance (yesh),'" etc. Now at first glance this is not understood: why does every tzaddik need so many worlds? Does he need property?

אך הענין כי שכר מצוה מצוה היא המשכת ענג העליון להיות נהנים מזיו השכינה וכל

But the matter is that "the reward of a mitzvah is the mitzvah": it is the drawing down of the supernal delight, so that they will enjoy the radiance of the Shechinah. And each

מצוה ומצוה יש לה ענג בפ"ע [בפני עצמו] גם אין מהות צדיק אחד דומה לחבירו בעבודתו בהתפעלות אהוי"ר [אהבה ויראה]. כי יש מתפעל כו' ויש מתפעל כו'.

and every mitzvah has a delight of its own. Also, the nature of one tzaddik does not resemble another's in his service, in his being stirred to love and awe, for one is stirred, etc., and another is stirred, etc.

9 ולכן עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק כו'. כי כל א' הוא מדור בפ"ע [בפני עצמו] בבחינת

Therefore, in the future the Holy One, blessed be He, will cause each and every tzaddik to inherit, etc. For each one is an abode of its own, at the level of

זיו והשגה פרטית מיוחדת אשר משיג ונהנה ומתענג על ה' תענוג פרטי מיוחד ונבדל מתענוג והשגת צדיק חבירו כי כל חד לפום שיעורא דיליה.

a particular and unique radiance and comprehension, which he comprehends, and in which he takes pleasure and delights in G-d with a particular delight, unique and distinct from the delight and comprehension of his fellow tzaddik, for each one is according to his own measure.

וזיו השכינה כולל רבי רבבות מדרגות ומיני תענוג לנשמות עד אין קץ ותכלית ממש שהרי נמשך מאור א"ס ב"ה.

And the radiance of the Shechinah includes myriads upon myriads of levels and kinds of delight for the souls, truly without end or limit, for it is drawn from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He.

10 והנה התחלקות החיות מאור א"ס לכל העולמות ברבוי התחלקות המדרגות בהרבה מיני תענוג לכל חד וחד לפום שיעורא דיליה היא הנקרא בשם אלקים לשון רבים ע"ש רבוי התחלקות בהתפשטות החיות מלמעלה

Now, this division of the life-force (chayus) from the Infinite Light (Or Ein Sof) to all the worlds, in the many divisions of levels, in many kinds of delight for each and every one according to his own measure, is what is called by the Name Elokim, a plural form, because of the many divisions in the spreading forth of the life-force from above.

והיא היא התפשטות גדולתו יתּ' בבחי' גילוי שיכירו וידעו גדלו ותפארתו שע"כ הם מתענגים לחזות בנועם ה'.

And this is precisely the spreading forth of His greatness, may He be blessed, in a revealed way, so that they will recognize and know His greatness and His splendor, which is why they delight "to behold the pleasantness of G-d."

11 וזהו אימתי גדול כשהוא בעיר אלקינו. עיר נק' מה שמקובץ מכמה בתים. ובתים הם צירופי אותיות וכמ"ש בס"י [בספר יצירה] שתי אבנים בונות שני בתים.

And this is [the meaning of] "When is He great? When He is in the city of our G-d (Elokeinu)." A "city" is what is gathered from many houses. And "houses" are combinations of letters, as it is stated in Sefer Yetzirah: "Two stones build two houses."

דהיינו בחי' אותיות והמשכות התחלקות החיות בכמה בתים ומדרגות כמו השכל שמתחלק באותיות המחשבה עד"מ.

That is, the level of letters, and the drawings-forth by which the life-force divides into many houses and levels, just as, by way of analogy, the intellect divides into the letters of thought.

כך התפשטות גדולתו יתּ' מתחלק בכמה בחי' התחלקות ורבוי התענוגים בכל עולמות לכל חד לפום שיעורא דיליה ואז נק' אלקים לשון רבים ע"ש רבוי התחלקות בהתפשטות החיות בבחי' גילוי לעולמות ונבראים.

So too the spreading forth of His greatness, may He be blessed, divides into many aspects of division and a multitude of delights in all the worlds, for each one according to his own measure. And then He is called Elokim, a plural form, because of the many divisions in the spreading forth of the life-force, in a revealed way, to worlds and creatures.

משא"כ הוי"ה נק' אחד שהוי"ה הוא בחי' מקור כל הויות ושרשא דכולא קודם שבא לידי המשכה בבחי' גילוי בעיר אלקינו כו':

This is not so with Havayah, which is called "one," for Havayah is the level of the source of all existences (havayos) and the root of everything, before it comes to be drawn forth in a revealed way "in the city of our G-d," etc.

12 והנה מבחי' אלקים נמשך למטה בחי' היראה. וכמ"ש והאלקי' עשה שייראו מלפניו. וכתיב את האלקים ירא.

Now, from the level of Elokim the quality of awe is drawn down below, as it is written, "And Elokim has made it so that they fear before Him," and it is written, "Fear Elokim."

וכתיב את ה' אלקיך תירא כי בבחי' הוי' לית מחשבה תפיסא ביה. רק בבחי' אלקים הוא התפשטות גדולתו ית' תפול על האדם אימה ויראת בושת כו'.

And it is written, "You shall fear Havayah your Elokim," for at the level of Havayah, no thought can grasp Him. Only at the level of Elokim, which is the spreading forth of His greatness, may He be blessed, will dread and the awe of shame fall upon a person, etc.

13 וכן האהבה נמשכת ע"י בחי' אלקים דייקא. וכמ"ש הללוהו בגבורותיו הללוהו כרוב גודלו. וכתיב ואהבת את ה' אלהיך כו'

And so too, love is drawn forth specifically through the level of Elokim, as it is written, "Praise Him for His mighty deeds; praise Him according to His abundant greatness." And it is written, "And you shall love Havayah your Elokim," etc.:

להיות האהבה להוי' בבחי' בטול במציאות לבחי' דלית מחשבה כו' צ"ל תחלה ע"י בחי' אלקים שיתבונן בגדולת א"ס ב"ה והתפשטותו בנבראים.

for there to be love for Havayah in the manner of self-nullification (bittul) of [one's very] existence before the level of "no thought [can grasp Him]," etc., it must first come through the level of Elokim: that one contemplate the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, and His spreading forth into the creatures.

14 ומזה ישוב לאהבה את ה' דלית מחשבה כו'. והיינו ע"י בחי' יחוד הוי' באלקים. וזהו וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני הוי'

And from this he will turn to love Havayah, Whom "no thought [can grasp]," etc. That is, through the level of the union of Havayah with Elokim. And this is [the meaning of] "And Elokim spoke to Moshe and said to him, 'I am Havayah'":

שע"י בחי' אלקים הוא גילוי שם הוי'. וע"ז וארא אל אברהם ויצחק כו' הם המדות אהוי"ר [אהבה ויראה] כו' שנולדו מזה.

for through the level of Elokim there is the revelation of the Name Havayah. And through this, "And I appeared to Avraham and Yitzchak," etc.: these are the emotive attributes (middos), love and awe, etc., which are born from this.

15 וע"ז נאמר ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים שהוא יחוד הוי' באלקים להיות גילוי שם הוי' למטה.

And of this it is said, "On the day that Havayah Elokim made earth and heaven": this is the union of Havayah with Elokim, so that there will be a revelation of the Name Havayah below.

אך הנה נודע כי האהבה שממטה למעלה עיקרה כדי להגיע שתהא באה על האדם מלמעלה האהבה העליונה שהיא העיקרית. והאבות הן הן בחי' המרכבה.

But it is known that the main purpose of the love [that rises] from below to above is to bring it about that the supernal love, which is the essential [love], will come upon a person from above. And the Patriarchs are themselves the level of the Chariot.

פי' כי אברהם מרכבה להאהבה העליונה. וכדכתיב ויסע אברם הלוך ונסוע ממטה למעלה עד הנגבה שהיא האהבה העליונה שתשרה עליו מלמעלה בבחי' רוכב והוא יהי' [יהיה] מרכבה אליה.

This means that Avraham is a chariot for the supernal love, as it is written, "And Avram journeyed, going on and journeying," from below to above, until "the south," which is the supernal love, so that it would rest upon him from above in the manner of a rider, and he would be a chariot for it.

16 והנה ע"י אתערותא דלתתא אתערותא דלעילא. אך מי הגורם ומחבר אהבה העליונה שמאתערותא דלעילא שהיא בבחי' א"ס להיות שורה ומתגלה באתערותא דלתתא בנפש האדם שהוא גבול ונברא יש מאין.

Now, through an arousal from below [comes] an arousal from above. But who brings about and joins the supernal love of the arousal from above, which is at the level of the Infinite (Ein Sof), so that it rests and is revealed in the arousal from below, in the soul of man, which is limited and created as something from nothing?

הנה ע"ז נאמר באל שדי. פי' שאמר לעולמו די עולמו הוא מ"ש עולם חסד יבנה.

Of this it is said, "as Kel Shaddai," meaning, "Who said to His world, 'Enough (dai)!'" "His world" is what is written, "A world of kindness will be built."

17 ופי' יבנה בבנין. וכמ"ש בחכמה יבנה בית כאדם שבונה בית לשבת בו כך צריך החסד להיות נבנה בבית להיות בו ישיבת הנשמה כי חסד עליון ואהבה העליונה היא בחי' א"ס.

And "will be built" means [built] as a building, as it is written, "With wisdom a house is built." Just as a person builds a house in order to dwell in it, so the Chesed (kindness) must be built into a house, so that the soul can dwell in it. For the supernal Chesed and the supernal love are at the level of the Infinite (Ein Sof).

וא"א להיות בו משכן הנשמה ומכון שבתה כי אם ע"י כמה צמצומים להיות בחי' עולם והעלם אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה.

And it cannot be a dwelling for the soul and the settled place of her abode except through many contractions (tzimtzumim), so that there is the level of olam (world) and concealment (he'elem) of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He.

18 ולהיות נבנה בבחי' בית שהוא ע"י צירופי אותיות שתי אבנים בונות כו'. ועתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק ש"י עולמות בחי' יש וכמ"ש להנחיל אוהבי יש.

And [it must be] built in the form of a house, which is through combinations of letters: "Two stones build," etc. And in the future the Holy One, blessed be He, will cause every tzaddik to inherit three hundred and ten worlds, the level of yesh (substance), as it is written, "To cause those who love Me to inherit substance (yesh)."

שע"י כמה צמצומים וירידות והשתלשלות המדרגות יומשך שיתגלה החסד עליון והאהבה העליונה בבחי' יש כדי שיוכלו הנשמות לקבל ולהיות נהנים מזיו כו'.

For through many contractions and descents, and the chain of descent (hishtalshelus) of the levels, it will be drawn down so that the supernal Chesed and the supernal love will be revealed at the level of yesh, so that the souls will be able to receive and to enjoy the radiance, etc.

19 וזהו שאמר לעולמו די הוא בחי' הצמצום שע"ז וארא אל אברהם כו' להיות גלוי האהבה העליונה שהיא העיקרית. וע"ז נאמר ואהבת את ה' אלקיך ואהבת הוא פועל יוצא.

And this is [the meaning of] "He said to His world, 'Enough'": it is the level of tzimtzum (contraction), through which "I appeared to Avraham," etc., so that there will be a revelation of the supernal love, which is the essential [love]. And of this it is said, "And you shall love Havayah your Elokim": "And you shall love" (ve'ahavta) is a transitive verb (po'el yotzei).

וכן לאהבה את ה' ולא כתיב לאהוב כו' כי העיקר הוא להמשיך האהבה העליונה בק"ש [בקריאת שמע].

And similarly, "to love (le'ahavah) Havayah," and it does not say le'ehov, etc., for the main thing is to draw down the supernal love in the reading of the Shema.

20 והוא מ"ש אהבתי אתכם אמר ה' ואהבה זו תהיה בכל לבבך בתוך כל לבבך בשני יצריך.

This is what is written, "I have loved you, says G-d." And this love will be "with all your heart (levavecha)": within all your heart, "with both your inclinations."

שגם היצה"ר [היצר הרע] ישוב לאהבת ה' כי בהמשיך עליו האהבה העליונה ממילא לבו המס ימס כהמס דונג כו'. ויהיה לאכפייא כו'.

For even the evil inclination will turn to the love of G-d, because when the supernal love is drawn down upon it, its heart will of itself utterly melt, "as wax melts," etc. And there will be iskafya (subjugation), etc.

וזה נמשך בק"ש [בקריאת שמע] כי מפסוקי דזמרה עד ק"ש [קריאת שמע] צ"ל האהבה שממטה למעלה אבל בק"ש [בקריאת שמע] צ"ל המשכת האהבה העליונה:

And this is drawn down in the reading of the Shema. For from Pesukei DeZimrah until the Shema there must be the love [that rises] from below to above, but in the Shema there must be the drawing down of the supernal love.

21 אך הנה כל זה הוא בגלוי המשכת המדות אהוי"ר [אהבה ויראה] שהוא יחוד הוי' באלקים כשכבר נמשך בבחי' אלקים.

But all this concerns the revelation of the drawing forth of the emotive attributes (middos), love and awe, which is the union of Havayah with Elokim, when it has already been drawn into the level of Elokim.

אבל ושמי הוי' דהיינו בבחי' הוי' לבדו קודם שבא לידי גלוי ההמשכה במדות שהוא מקור ושרש כל ההויות ומקור החיים כו'

But "and My Name Havayah," that is, at the level of Havayah alone, before it comes to the revelation of being drawn into the emotive attributes, [Havayah] being the source and root of all existences (havayos) and the source of life, etc.:

לא נודעתי להם שאינו בא לידי גילוי בנפש מחמת אתערותא דלתתא רק מפני כי אשר קדשנו במצותיו דייקא. הקב"ה מניח תפילין כו'.

"I was not known to them," for it does not come to be revealed in the soul by virtue of an arousal from below, but only because of "Who has sanctified us with His commandments," precisely "His." The Holy One, blessed be He, puts on tefillin, etc.

22 ות"ת [ותלמוד תורה] שכנגד כולם שמקור התורה הוא למעלה מעלה. וכמ"ש בזהר ע"פ מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמל תחת השמש שאני אורייתא דעמלה לעילא מן שמשא.

And [so too] the study of Torah, which is equal to them all, for the source of the Torah is exceedingly high, as it is stated in the Zohar on the verse "What profit does a man have in all his toil that he toils under the sun?": the Torah is different, for its toil is above the sun.

פי' שהוא למעלה מעלה מבחי' שמש ומגן ה' אלקים דהיינו כשהוי"ה נמשך באלקים כו'. וגילוי בחי' זו לא נמשך להאבות רק לישראל במ"ת [במתן תורה] פנים בפנים דבר כו' אנכי מי שאנכי כו':

This means that it is exceedingly high above the level of "a sun and a shield, Havayah Elokim," that is, when Havayah is drawn into Elokim, etc. And the revelation of this level was not drawn down to the Patriarchs, but only to Israel at the Giving of the Torah: "Face to face He spoke," etc.: "Anochi (I)," He Who is Anochi, etc.

23 אך הנה כדי שיהי' [שיהיה] בחי' זו בגלוי במ"ת [במתן תורה] צ"ל תחלה בחי' הסתלקות למעלה כי שרשו למעלה הוא בחי' מטי ולא מטי והחיות רצוא ושוב. וכדי שיהיה בחי' מטי צ"ל תחלה בחי' לא מטי.

But in order for this level to be revealed at the Giving of the Torah, there first had to be a withdrawal upward. For its root above is the level of "reaching and not reaching" (mati velo mati), and "the life-force [is] running and returning" (ratzo vashov). And for there to be the level of "reaching," there must first be the level of "not reaching."

24 וכפי ערך השוב בגלוי שאח"כ כך הוא בחי' הרצוא שבתחלה. ולכן היה מתחלה זמן הגלות ושליטת מצרים מפני הסתלקות החיות למעלה.

And in proportion to the "returning" in revelation that comes afterward, so is the "running" that comes first. Therefore there was first the time of the exile and the dominion of Egypt, because of the withdrawal of the life-force upward.

כי הנה כתיב רם על כל גוים ה' על השמים כבודו. שכל עכו"ם [עובדי כוכבים ומזלות] מקבלים שפעם וחיותם מבחי' רוממות רם כו' על השמים כו'.

For it is written, "Havayah is high above all nations; His glory is above the heavens." For all the idolatrous nations receive their flow and life-force from the level of exaltedness: "high," etc., "above the heavens," etc.

שכשהוא בבחי' המשפילי לראות בשמים אזי מי כה' אלקינו כתיב שאין הקב"ה משרה שכינתו אלא על ישראל.

For when He is at the level of "Who lowers [Himself] to look upon the heavens," then it is written, "Who is like Havayah our Elokim," for the Holy One, blessed be He, rests His Shechinah only upon Israel.

25 והיינו בהמשכת גילוי אור א"ס ב"ה למטה שתלוי במעשה התחתונים הממשיכים בעבודתם בחי' גילוי זה.

That is, in the drawing down of the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, below, which depends on the deeds of those below, who by their service draw down this level of revelation.

משא"כ במקור למעלה שהוא בחי' רוממות גם העכו"ם [העובדי כוכבים ומזלות] מקבלים שפעם משם ע"י השתלשלות וירידת המדרגות.

This is not so with the source above, which is the level of exaltedness: the idolatrous nations too receive their flow from there, through the chain of descent (hishtalshelus) and the lowering of the levels.

וכמ"ש ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבנ"י [לבני ישראל] (כנודע מענין שבירת הכלים) וזהו שאמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] למה נק' הר סיני שירדה שנאה לעכו"ם [לעובדי כוכבים ומזלות].

As it is written, "And these are the kings who reigned in the land of Edom before any king reigned over the children of Israel" (as is known from the matter of the breaking of the vessels). And this is what our Sages, of blessed memory, said: "Why is it called Mount Sinai? Because hatred (sin'ah) descended toward the idolatrous nations."

דהיינו ע"י הר סיני דוקא בגילוי מ"ת [מתן תורה]. אבל קודם מ"ת [מתן תורה] לא היתה שנאה כלל שמשם גם עכו"ם [עובדי כוכבים ומזלות] מקבלים חיותם.

That is, through Mount Sinai specifically, with the revelation at the Giving of the Torah. But before the Giving of the Torah there was no hatred at all, for from there the idolatrous nations too receive their life-force.

ולזאת כאשר אמר משה למה הרעות היתה זאת התשובה כי וארא אל אברהם כו' ושמי הוי' לא נודעתי להם ועתה אני רוצה שוידעתם

Therefore, when Moshe said, "Why have You done harm," this was the answer: "And I appeared to Avraham," etc., "and My Name Havayah, I was not known to them," and now I want that "you shall know

כי אני הוי' והייתי לכם לאלקים. פי' שבחי' הוי' לבדו הוא בעצמו יהיה לכם בבחי' אלקים השורה עליכם.

that I am Havayah, and I will be Elokim to you." This means that the level of Havayah alone will itself be for you at the level of Elokim, which rests upon you.

26 וכך היתה כוונת יעקב בתפלתו והיה הוי' לי לאלהים. פי' הוי' לבדו הוא בעצמו יהיה לי בבחי' אלקים. וכדי שיהיה גלוי זה גם בבחי' זו צ"ל תחלה הסתלקות החיות.

And this was Yaakov's intention in his prayer, "And Havayah will be Elokim to me." This means: Havayah alone will itself be for me at the level of Elokim. And in order for this revelation to be at this level too, there first had to be a withdrawal of the life-force.

ושם הוא רם על כל גוים לפיכך במדה ומשקל שהיה צ"ל גלוי אלקות במ"ת [במתן תורה]. כך היה בחי' ההסתלקות וזמן הגלות ושליטת מצרים רד"ו שנה כו'.

And there He is "high above all nations." Therefore, in the same measure and weight as the revelation of G-dliness that was to come at the Giving of the Torah, so was the withdrawal, and the time of the exile and the dominion of Egypt, two hundred and ten years, etc.

ולכן גם בגלות אדום הוא אריכות הגלות בבחי' רצוא כדי שיהי' [שיהיה] בחי' שוב לימות המשיח כו'.

And therefore, in the exile of Edom too, the length of the exile is at the level of "running," so that there will be the level of "returning" in the days of Mashiach, etc.

כי עין בעין כו' ביתר שאת ויתר עז מבמ"ת [מבמתן תורה] שלא ראו עין בעין כ"א שומעים הנראה וכו'.

For "eye to eye," etc., with greater exaltation and greater power than at the Giving of the Torah, when they did not see eye to eye, but rather heard what is seen, etc.

27 והנה בחי' ראשונה שהוא בחי' יחוד הוי' באלקים בגלוי המשכת המדות נק' בכל לבבכם שהלב הוא מקור המדות ומשכנם.

Now, the first level, which is the level of the union of Havayah with Elokim in the revelation of the drawing forth of the emotive attributes (middos), is called "with all your heart," for the heart is the source of the emotive attributes and their dwelling place.

משא"כ גלוי בחי' הוי' לבדו נק' בכל נפשכם שהוא בחי' התקשרות כל הנפש חב"ד [חכמה בינה ודעת] בחב"ד [בחכמה בינה ודעת] ומחשבה דבור כו'.

Whereas the revelation of the level of Havayah alone is called "with all your soul," which is the level of the binding of the whole soul: Chochmah (wisdom), Binah (understanding) and Daas (knowledge) with Chochmah, Binah and Daas, and thought, speech, etc.

וכמ"ש ואשים דברי בפיך ודברי אשר שמתי בפיך. וכענין שכינה מדברת מתוך גרונו של משה. ואני המשנה המדברת בפיך וכו' וע"ז ודברת בם כו':

As it is written, "And I have put My words in your mouth," and "My words which I have put in your mouth." And as in the matter of "the Shechinah spoke from the throat of Moshe." And, "I am the Mishnah that speaks in your mouth," etc. And through this, "and you shall speak of them," etc.

TORAH OHR • PARSHAS VA'EIRA • MAAMAR 3

ויאמר ה' אל משה ואל אהרן לאמר כו'...

"And G-d said to Moshe and to Aharon"

◇

1 ויאמר ה' אל משה ואל אהרן לאמר כו' קח את מטך והשלך לפני פרעה יהי לתנין כו' עד ויבלע מטה אהרן את מטתם.

"And G-d said to Moshe and to Aharon, saying," etc.: "Take your staff and cast it down before Pharaoh; it will become a serpent," etc., up to "and Aharon's staff swallowed up their staffs."

להבין ענין המטה שנהפך לנחש (ואח"כ חזר ונהפך למטה. וגם מה שזה היה המופת הראשון שנתנו לפרעה וקדם לכל העשר מכות) הנה כתיב וינצלו את מצרים וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] (פסחים קיט.)

To understand the matter of the staff that turned into a snake (and afterward turned back into a staff; and also the fact that this was the first wonder they gave Pharaoh, and that it came before all the Ten Plagues): now, it is written, "And they emptied out Egypt," and our Sages, of blessed memory, said (Pesachim 119a)

שעשאו' [שעשאוה] כמצולה שאין בה דגים. פי' שלקטו כל הנצוצין שנפלו בשבירה אליהם ונתרוקנו מצרים מהם עד שנשארו כמצולה כו' ולא השאירו שם אפי' [אפילו] נצוץ א'.

that they made it like a deep without fish. This means that they gathered all the sparks that had fallen to them in the breaking [of the vessels], and Egypt was emptied of them, until they were left like a deep, etc., and they did not leave there even a single spark.

והנה להבין ענין הנצוצות שנפלו בשבה"כ [בשבירת הכלים] וענין העלאתם. הענין כי הנה ידוע ענין השבירה הוא מיתת ז' מלכין קדמאין דתהו שנשברו ונפלו למטה לבי"ע בבחי' הקליפות וסט"א [וסטרא אחרא].

Now, to understand the matter of the sparks that fell in the breaking of the vessels, and the matter of their elevation: the explanation is that, as is known, the breaking is the "death" of the seven primordial kings of Tohu, which shattered and fell down into [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah, into the state of the kelipos (husks) and the sitra achra (the other side).

והיינו כמו על דרך משל בנשמת האדם שקודם בואה לגוף היתה בטילה בתכלית לגבי אור א"ס ב"ה

That is, it is like the analogy of a person's soul: before it came into the body, it was utterly nullified before the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He

(כמ"ש חי ה' אשר עמדתי לפניו) והיינו משום שאז לא היה דבר המחשיך ומסתיר עליה הגילוי אלקות לכך היתה בטילה למקורה בתכלית.

(as it is written, "As G-d lives, before Whom I stood"). That is because then there was nothing darkening and concealing the revelation of G-dliness from it; therefore it was utterly nullified to its source.

וכיון שירדה למטה ונתלבשה בגוף החומרי אזי הגוף מסתיר עליה להיות נדמה העולם ומלואו ליש ודבר נפרד בפ"ע [בפני עצמו] ואין רואה בחי' הבטול של כל העולמות לגבי אור א"ס ב"ה המחיה ומהוה אותם תמיד.

But once it has descended below and been clothed in the physical body, the body conceals [G-dliness] from it, so that the world and all that fills it seems to be an independent existence, a thing separate unto itself, and it does not see the nullification of all the worlds before the Infinite Light, blessed be He, which constantly gives them life and brings them into being.

2 וכך עד"מ הוא ענין שבה"כ [שבירת הכלים] שנפלו הנצוצין דתהו ונתלבשו בקליפות דבי"ע שהקליפות מחשיכות על הנצוצות ומסתירים אותם

So too, by way of analogy, is the matter of the breaking of the vessels, in which the sparks of Tohu fell and were clothed in the kelipos (husks) of Beriah, Yetzirah and Asiyah, so that the kelipos cast darkness over the sparks and conceal them

מכל צד שלא ירגישו גילוי אור א"ס ב"ה עד שיוכלו להיות יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] וכמאמ' [וכמאמר] פרעה לי יאורי ואני עשיתיני רק דקרו ליה אלהא דאלהיא.

on every side, so that they do not sense the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, until they can be an independent existence, a thing unto itself, as in Pharaoh's saying, "My river is mine, and I have made myself," except that they call Him "the G-d of gods."

3 ואף שקודם השבירה היו הנצוצי' [הנצוצין / הנצוצים] בטלים ומיוחדים באי"ס ב"ה מפני שאז היה מתגלה אוא"ס [אור אין סוף] בהם בגילוי ויחוד גמור

And although before the breaking the sparks were nullified and united with the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, because then the Infinite Light (Or Ein Sof) was revealed in them openly, in complete union,

אבל לאחר השבירה שירדו הנצוצין ונתלבשו בתוך הקליפות שהם מלבישים אותם ומסתירים הגילוי אלקות כמשל הגוף שמסתיר ומחשיך לגבי הנשמה כנ"ל. לכך אינם יכולים להיות בבחי' בטול כמו שהיו תחלה.

yet after the breaking, when the sparks descended and were clothed within the kelipos (husks), which clothe them and conceal the revelation of G-dliness, as in the analogy of the body, which conceals and darkens [G-dliness] from the soul, as mentioned above, therefore they cannot be in a state of self-nullification (bittul) as they were at first.

4 ולכך נק' בשם קליפות שהם כמשל הקליפה שהיא חופפת ומקפת על הפרי הכנוס בתוכה ומסתרת אותה כמשל קליפת האגוז. ואין תרופה להוציא הפרי כ"א ע"י שבירת הקליפה.

This is why they are called by the name kelipos (husks): they are like a husk that covers and surrounds the fruit enclosed within it and hides it, like the shell of a nut. And there is no remedy for getting the fruit out except by breaking the shell.

וכך כדי להוציא נצוצי הקדושה מהקליפות המסתירים עליהם היה צ"ל שבירת הקליפות וזה היה ענין אותות ומופתים ומכות שבמצרים כדלקמן אי"ה [אם ירצה השם]:

So too, in order to extract the sparks of holiness from the kelipos that conceal them, there had to be a breaking of the kelipos; and this was the meaning of the signs, the wonders and the plagues in Egypt, as will be explained below, G-d willing.

5 והנה כתיב ונהר יוצא מעדן כו' ומשם יפרד והיה לד' ראשים. שם האחד פישון כו'.

Now, it is written, "A river goes out from Eden," etc., "and from there it divides and becomes four heads. The name of the first is Pishon," etc.

ופי' נהר היוצא מעדן היא המשכה והארה הנמשכת מחי"ע [מחכמה עילאה] דאצי' שבה מלובש אור א"ס ב"ה.

The meaning of "the river that goes out from Eden" is the drawing-forth and illumination that is drawn from the Supernal Chochmah (wisdom) of the World of Atzilus (Emanation), in which the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, is clothed.

ובה ועל ידה נמשך אור א"ס ב"ה בכל האצילות ונמשך עד בחי' מל' דאצי' הנק' גן.

In it and through it the Infinite Light, blessed be He, is drawn into all of Atzilus, and it is drawn down to the level of Malchus (sovereignty) of Atzilus, which is called "the garden."

וזהו להשקות את הגן. ושם באצי' איהו וגרמוהי חד בהון. ולכן הנהר אחד שהוא עולם האחדות.

This is [the meaning of] "to water the garden." And there, in Atzilus, "He and His vessels are one in them." Therefore the river is one, it being the world of oneness.

וכיון שהגיע לראש הבריאה אזי משם יפרד בבחי' פירוד והתחלקות לד' נהרות שהוא תחלת ההתחלקות.

But once it reaches the head of the World of Beriah (Creation), then "from there it divides," in a state of separation and division, into four rivers, for that is the beginning of division.

6 והנה כמשל הנהרות שאין נהר א' דומה לחבירו לא במהותו שזהו מים מתוקין וצלולין והשני אינו כן.

Now, as in the analogy of rivers, where one river is not like another, neither in its nature, for this one is sweet, clear water and the other is not so,

ולא בגודלו שזה נמשך מאתים פרסאות והשני נמשך מאה וכה"ג [וכהאי גוונא]. כך אין דומים הנהרות עליונות זה לזה

nor in its size, for this one extends two hundred parasangs and the other extends a hundred, and the like, so too the supernal rivers are not like one another:

דהיינו פישון נילוס שר של מצרים נמשכו ונפלו בו נצוצים רבים מעולם התהו יותר ממה שנפלו לבבל כו':

that is, Pishon, the Nile, the prince of Egypt: many sparks from the World of Tohu were drawn and fell into it, more than fell into Babylon, etc.

7 ועתה יובן ענין המופתים שהראה השי"ת [השם יתברך] למצרים. וכמ"ש וידעו מצרים כי אני ה'. פי' וידעו הוא מלשון שבירה כמ"ש ויודע בם את אנשי סכות.

Now the wonders that G-d, may He be blessed, showed Egypt will be understood, as it is written, "And Egypt shall know that I am G-d." The meaning of "shall know" (veyadu) is an expression of breaking, as it is written, "and with them he thrashed (vayoda) the men of Sukkos."

והענין כמבואר למעלה שכדי להוציא הנצוץ מן הקליפה המכסה עליה א"א להיות כ"א ע"י שבירת הקליפה וכמשל האגוז כו'.

The explanation is as explained above: in order to extract the spark from the kelipah (husk) that covers it, it cannot be done except by breaking the kelipah, as in the analogy of the nut, etc.

והענין שע"י שבירת הקליפה יוכל להיות גילוי אור א"ס ב"ה להנצוץ עד שיוכלל באלקותו יתי' וזהו ענין סוס ורוכבו רמה.

The point is that through breaking the kelipah there can be a revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, to the spark, until it is absorbed into His G-dliness, may He be blessed. And this is the meaning of "the horse and its rider He has hurled."

פי' הרוכב הוא הקליפה הרוכב ומכסה על הנצוץ. וזהו ענין מרכבת פרעה כו' וע"י שבירתם נתגלו הנצוצות ונכללו באי"ס ב"ה

That is, the rider is the kelipah, which rides upon the spark and covers it. And this is the meaning of "Pharaoh's chariots," etc. And through their breaking the sparks were revealed and were absorbed into the Infinite One (Ein Sof), blessed be He.

(ובזה יתורץ מ"ש בקי"ס [בקריעת ים סוף] וידעו מצרים כי אני ה'. ולכאורה תמוה שהרי להלן כתיב לא נשאר בהם עד אחד.

(With this we can resolve what is written at the Splitting of the Sea, "And Egypt shall know that I am G-d." At first glance this is puzzling, for further on it is written, "Not even one of them remained."

אלא דפי' וידעו לשון שבירה כו'. ועי"ז היה גילוי אוא"ס [אור אין סוף] להנצוצין והם ידעו ידיעה ממש כי אני ה' ועמ"ש במ"א על קושיא זו).

Rather, the meaning of "shall know" is an expression of breaking, etc. Through this there was a revelation of the Infinite Light to the sparks, and they knew, with actual knowledge, that "I am G-d." And see what is explained elsewhere on this question.)

ועד"ז היה ענין העשר מכות בכדי לשבר הקליפות להוציא מהם הנצוצין. אבל ישראל עצמן לא היו צריכים למופתים כלל כי הם מאמינים בני מאמינים.

In the same way, the Ten Plagues were in order to break the kelipos and extract the sparks from them. But the Jewish people themselves did not need wonders at all, for they are believers, the children of believers,

וכמ"ש ויאמן העם וישמעו כי פקד ה' כו' רק בשביל להוציא הנצוצות המובלעים תוך הקליפות ממש הוצרך להיות עשר מכות הנ"ל שזהו בשביל וידעו מצרים כו':

as it is written, "And the people believed, and they heard that G-d had remembered," etc. Only in order to extract the sparks swallowed up within the kelipos proper did there have to be the Ten Plagues mentioned above, which is for the sake of "And Egypt shall know," etc.

8 ובזה יובן ענין המופת הראשון שהראה הש"י [השם יתברך] לפרעה שהוא ענין שנהפך המטה לנחש שזהו הקדמה לכל העשר מכות.

With this we will understand the first wonder that G-d, may He be blessed, showed Pharaoh, namely the staff that turned into a snake, which is the prelude to all the Ten Plagues.

כי הנה ענין העשר מכות מבואר שהוא לשבר הקליפות שהם בחי' יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] כמ"ש לי יאורי כו' רק דקרו ליה אלהא דאלהיא כנ"ל.

For, as has been explained, the Ten Plagues were to break the kelipos (husks), which are in the state of an independent existence, a thing unto itself, as it is written, "My river is mine," etc., except that they call Him "the G-d of gods," as mentioned above.

9 וענין המופתים הוא להראות להם איך שעם היותם בחי' קליפות וסט"א [וסטרא אחרא] ממש אעפ"כ [אף על פי כן] הם מקבלים חיות תמיד מקדושה בכל רגע ושבאמת אינם יש ודבר נפרד בפ"ע [בפני עצמו] כדמיונם הכוזב

The purpose of the wonders is to show them how, although they are actual kelipos (husks) and the sitra achra (the other side), they nevertheless receive life-force from holiness constantly, at every moment, and that in truth they are not an independent existence, a thing separate unto itself, as they falsely imagine,

אלא שהם בטלים בתכלית לגבי אלקותו ית' רק שהחיות נמשך להם ע"י מסכים והשתלשלות מדרגות רבים ועצומים וגברו כ"כ [כל כך] הצמצומים וההסתרים עד שיוכלו לומר לי יאורי כו'.

but rather they are utterly nullified before His G-dliness, may He be blessed. It is only that the life-force is drawn to them through screens and a chain of descent (hishtalshelus) of many and immense levels, and the contractions (tzimtzumim) and concealments became so strong that they can say, "My river is mine," etc.

10 ולכן בהגלות הארה רבה שלמעלה מן הצמצומים הם בטלים ומבוטלים וזה היה ענין המופתים כו'.

Therefore, when a great illumination that is above the contractions (tzimtzumim) is revealed, they are nullified and rendered void; and this was the meaning of the wonders, etc.

וע"ז היה מורה המופת הראשון בענין המטה שנהפך לנחש. פי' מטה הוא לשון המשכה והטייה.

And this is what the first wonder indicated, in the staff that turned into a snake. The meaning of "staff" (mateh) is an expression of drawing forth and inclining.

וכן שבט ג"כ לשון המשכה כמו כוכבא דשביט. דהיינו כל המשכת סדר ההשתלשלות דקדושה מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין נק' מטה.

Likewise "rod" (shevet) is also an expression of drawing forth, as in kochva deshavit, a comet. That is, the entire drawing-forth of the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus) of holiness, from the head of all levels to the end of all levels, is called "staff."

11 ותנין היא מקור הקליפות דמצרים כמ"ש התנים הגדול הרובץ בתוך יאוריו. והראו לו משה ואהרן איך שהמטה נהפך לנחש

And the serpent is the source of the kelipos (husks) of Egypt, as it is written, "the great serpent that lies in the midst of his rivers." And Moshe and Aharon showed him how the staff turned into a snake,

דהיינו שמבחי' אור והמשכה דקדושה הנק' מטה נמשך החיות והקיום להתנין מקור הקליפות. וכמ"ש רגליה יורדות כו'.

that is, from the level of the light and drawing-forth of holiness that is called "staff," the life-force and existence are drawn to the serpent, the source of the kelipos. As it is written, "Her feet go down," etc.

ומלכותו בכל משלה אלא שזהו ע"י השתלשלות וצמצומים רבים כנ"ל עד שיוכל להיות נהפך ממטה לנחש (ועיין בתקוני זהר תקון כ"ב בענין פי' מטה)

And "His kingship rules over all." Only, this is through the chain of descending worlds (hishtalshelus) and many contractions (tzimtzumim), as mentioned above, until it can be turned from a staff into a snake (and see Tikkunei Zohar, Tikkun 22, on the meaning of "staff"),

שע"י צמצומים רבים אלו מסתתר השפע מבחי' המטה כ"כ [כל כך] עד שיוכל להיות התהוות בחינת התנים הגדול הרובץ בתוך יאוריו ואומר לי יאורי כו' כנ"ל.

for through these many contractions the flow from the level of the staff is concealed so greatly that there can come into being "the great serpent that lies in the midst of his rivers," which says, "My river is mine," etc., as mentioned above.

ואח"כ הראו לו איך שהנחש נהפך למטה וגם ויבלע מטה אהרן את מטתם.

Afterward they showed him how the snake turned into a staff, and also "Aharon's staff swallowed up their staffs."

היינו שחזר בחי' התנין להתבטל לגבי הקדושה האלקית כבראשונה (וזהו ענין העלאת הנצוצות הנ"ל) בזה הראו לפרעה ולמצרים אשר אינם יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו].

That is, the level of the serpent returned to being nullified before G-dly holiness, as at first (and this is the elevation of the sparks mentioned above). By this they showed Pharaoh and Egypt that they are not an independent existence, a thing unto itself,

כ"א בכל רגע נמשך להם החיות מאלקות אלא שהוא יתי' אל מסתתר (וברצותו נהפך הנחש למטה והיו כלא היו הקליפות) ועד"ז היו כל המופתים להיות וידעו מצרים כי אני ה' כנ"ל:

but rather at every moment life-force is drawn to them from G-dliness, only that He, may He be blessed, is "a G-d Who hides Himself" (and when He wills, the snake turns into a staff, and the kelipos "are as though they had never been"). In this way were all the wonders, so that "Egypt shall know that I am G-d," as mentioned above.

TORAH OHR • PARSHAS VA'EIRA • MAAMAR 4

לכן אמר לבני ישראל אני ה' והוצאתי אתכם

"Therefore say to the children of Israel: I am G-d"

1 לכן אמר לבני ישראל אני ה' והוצאתי אתכם. הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] מזכירין יציאת מצרים בלילות. פי' גם בלילות. ולהבין מה נשתנה נס יצ"מ [יציאת מצרים] מכל הנסים שלא הוזהרנו עליהם להזכירם כל כך.

"Therefore say to the children of Israel: I am G-d, and I will bring you out." Now, our Sages, of blessed memory, said, "We mention the Exodus from Egypt at night," meaning, at night as well. And we need to understand what sets the miracle of the Exodus from Egypt apart from all the [other] miracles, which we were not enjoined to mention so much.

אך הנה בכל דור ודור חייב אדם לראות א"ע [את עצמו] בכל יום בבקר ובערב כאלו הוא עת יצ"מ [יציאת מצרים].

However, in every generation a person is obligated to see himself, every day, morning and evening, as though it were the time of the Exodus from Egypt.

והענין כי הנה נודע שיש זלעו"ז [זה לעומת זה]. ולעומת מצרים דקליפה יש מצרים בקדושה. וכשם שיש מצרים למטה כך יש למעלה ברוחניות.

The explanation is that, as is known, there is "the one opposite the other." Opposite the Egypt of kelipah (the husk) there is an Egypt in holiness; and just as there is an Egypt below, so there is [an Egypt] above, in the spiritual realm.

וכן ישראל לתתא וישראל לעילא. וכשם שיש ברוחניות למעלה בעולמות עליונים. כך הוא למטה בנפש האדם בעבודת ה'.

So too, [there is] Israel below and Israel above. And just as [this exists] in the spiritual realm above, in the higher worlds, so it is below, in the soul of man, in the service of G-d.

2 והנה בחי' כנ"י [כנסת ישראל] דלעילא הוא מ"ש מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים. ולמטה בנפש האדם בחי' אהבה בתענוגים היא שמחת הנפש בה' עושה.

Now, the level of the Community of Israel (Knesses Yisrael) above is [described in] what is written, "How beautiful you are, and how pleasant, O love, in delights!" And below, in the soul of man, the level of "love in delights" is the joy of the soul in G-d, its Maker.

וכמ"ש עבדו את ה' בשמחה וכתיב אם הבנים שמחה שהשמחה היא מחמת התבוננות באור א"ס. וכדכתיב כי אם לבינה תקרא.

As it is written, "Serve G-d with joy," and it is written, "a joyful mother of children": for the joy comes from contemplating the Infinite Light (Or Ein Sof). As it is written, "For you shall call understanding (Binah) 'mother.'"

והיינו ע"י שיתבונן בגילוי אור א"ס ב"ה למטה אזי ישמח ישראל בעשיו ותהיה שמחת הנפש בהתגלות רשפי אש האהבה לצאת מנרתקה היא מאסר הגוף להיות חדות ה' היא מעוזו.

That is: when one contemplates the revelation of the Infinite Light, blessed be He, below, then "Israel will rejoice in its Maker," and the joy of the soul will be in the revelation of the "flashes of fire" of love, as it comes out of its sheath, which is the prison of the body, so that "the joy of G-d is his strength."

3 והנה כתיב תחת אשר לא עבדת כו' מרב כל כו'. דהיינו בחי' כל התענוגים הרוחניים ג"ע [גן עדן] עליון וג"ע [וגן עדן] תחתון.

Now, it is written, "Because you did not serve, etc., more than the abundance of everything (merov kol)," etc. That is, the level of all the spiritual delights, the Higher Garden of Eden and the Lower Garden of Eden.

והוא מחמת שיתבונן כמ"ש כי נשגב שמו לבדו הודו על ארץ ושמים. פי' ששמו הוא מדת מלכותו אשר מלך שמו נקרא.

And this comes from contemplating what is written, "For His Name alone is exalted; His splendor is upon the earth and the heavens." This means that His Name is His attribute of Malchus (sovereignty), by which "His Name was proclaimed King."

וכמאמר ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה מלך עוזר וכו'. והוא בחי' שכינה ששוכן בתחתונים וכמ"ש ושכנתי בתוכם ונק' שמו מלך על כל העולמות.

As in the words, "and He brings a redeemer to their children's children for the sake of His Name, in love; King, Helper," etc. This is the level of the Shechinah (Divine Presence), which dwells in the lower realms, as it is written, "And I will dwell among them"; and His Name is called King over all the worlds.

וכמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים. וכמאמר יחיד חי העולמים מלך כו' שע"י בחי' מלכותו יש לו יחוס ושייכות להעולמות שיקרא שמו מלך עליהם.

And as it is written, "Your kingship is the kingship of all worlds." And as in the words, "Unique One, Life of the worlds, King," etc.: for through the level of His Malchus He has a relation and connection to the worlds, so that His Name is called King over them.

4 והנה גם בחי' שמו מצד עצמו הוא רם ונשא ונשגב בבחי' לבדו שאין ערוך להעולמות עם שמו ית' כלל.

Now, even the level of His Name, in itself, is high, lofty and exalted, in the state of "alone," for the worlds bear no comparison at all to His Name, blessed be He.

אלא הודו וזיוו של שמו הוא המאיר על הארץ זה ג"ע [גן עדן] תחתון. ושמים זה ג"ע [גן עדן] עליון ששם הצדיקים נהנין מזיו השכינה.

Rather, the splendor and radiance of His Name is what shines "upon the earth," which is the Lower Garden of Eden, "and the heavens," which is the Higher Garden of Eden, where the righteous enjoy the radiance of the Shechinah (Divine Presence).

אבל בשכינה שהוא בחי' שמו הוא בבחי' לבדו שלא נמשך ממנה להיות הנבראים נהנין ומתענגים בה בעצמה ממש.

But the Shechinah, which is the level of His Name, is in the state of "alone": nothing is drawn from it such that created beings could enjoy and take delight in it, in its very self.

אבל בבחי' תורה ומצות הנה אומרים אשר קדשנו במצותיו (יש שמברכים בעל ויש שמברכים בלמ"ד) במצותיו ממש כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] הקב"ה מניח תפילין הקב"ה מתפלל.

But at the level of Torah and mitzvos, we say, "who has sanctified us with His commandments" (some say the blessing with "al" and some say it with [the letter] lamed): with His commandments, literally, as our Sages, of blessed memory, said, "The Holy One, blessed be He, puts on tefillin," [and] "the Holy One, blessed be He, prays."

וכתיב אני מדבר בצדקה אני ממש. דהיינו הקב"ה בכבודו ובעצמו. וכדאיתא בזוהר דאורייתא וקוב"ה [וקודשא בריך הוא] כולא חד.

And it is written, "I speak in righteousness (tzedakah)": "I," literally: that is, the Holy One, blessed be He, in His glory and His very self. And as it is stated in the Zohar, "The Torah and the Holy One, blessed be He, are all one."

קוב"ה [קודשא בריך הוא] ממש. וקוב"ה [וקודשא בריך הוא] הוא בחי' מה שהוא קדוש ומובדל מגדר עלמין לגמרי שאפי' [שאפילו] בבחי' זיו והוד לא היו עולמות יכולים לקבל חיות ממנו.

The Holy One, blessed be He, literally. And "the Holy One, blessed be He" is the level that is holy and entirely separate from the category of worlds, such that even at the level of radiance and splendor, worlds could not receive life-force (chayus) from Him.

כי הנה כתיב כי ביה ה' צור עולמים שעוה"ז ועוה"ב [ועולם הבא] ג"ע [גן עדן] תחתון ועליון נבראו בב' אותיות משמו בלבד.

For it is written, "For with Yah, G-d formed the worlds": this world and the World to Come, the Lower and Higher Garden of Eden, were created with only two letters of His Name.

5 ובזוהר איתא דבמחשבה אחת ברא את העולם. והוא ע"ד מ"ש היוצר יחד לבם כו' ואמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] כולם נסקרים בסקירה א' שהוא צופה ומביט עד סוף כל הדורות וקורא הדורות מראש כו'

And it is stated in the Zohar that with a single thought He created the world. This is akin to what is written, "He who fashions their hearts together," etc., and our Sages, of blessed memory, said, "They are all surveyed in a single glance," for He looks and sees to the end of all the generations, and "calls the generations from the beginning," etc.

וכמ"ש במ"א שכל הדורות שהם שית אלפי שני דהוי עלמא וימות המשיח ותחיית המתים כולם הם לפניו במחשבה אחת.

And as is explained elsewhere, all the generations, which are the "six thousand years that the world exists," and the days of Mashiach and the Resurrection of the Dead, are all before Him in a single thought.

עד"מ כמו שאין ערוך למחשבה אחת נגד כל המחשבות שיכול אדם לחשוב כל ימי חייו ומכ"ש [ומכל שכן] נגד עצמותו ומהותו שאינה אלא התפשטות הארה א' בעלמא.

By way of analogy: a single thought bears no comparison to all the thoughts a person can think all the days of his life, and all the more so to his essence and being, for it is only the extension of a mere single glimmer.

כך כל הדורות של שית אלפי שנין וימות המשיח ותחיית המתים אינן אלא בחי' זיו והתפשטות הארה א' מבחי' שמו בלבד.

So too, all the generations of the six thousand years, and the days of Mashiach and the Resurrection of the Dead, are only the level of radiance and the extension of a single glimmer from the level of His Name alone.

אבל הקב"ה בכבודו ובעצמו הוא רם ונשא למעלה מעלה עד אין קץ ותכלית ולית מחשבה תפיסא ביה כלל שאינו נתפס ונתלבש בגדר עלמין כלל. משא"כ בתורה ומצות הוא התלבשות אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו ממש.

But the Holy One, blessed be He, in His glory and His very self, is high and lofty, higher and higher without end or limit, and "no thought can grasp Him at all," for He is not grasped or enclothed within the category of worlds at all. Not so with Torah and mitzvos: they are the enclothement of the Infinite Light, blessed be He, in His very self and His glory.

6 וכאשר ישים האדם אל לבו כל הדברים והאמת האלה ישמח לבו ויגל אף גילת ורנן באור א"ס

When a person takes to heart all these matters and truths, his heart will rejoice and "exult, indeed with exultation and song," in the Infinite Light (Or Ein Sof),

ב"ה המתפשט ומתלבש בעסק התורה ומעשה המצות אשר יעשה אותם האדם וממשיך על נפשו אור ה' א"ס ב"ה ממש מה שאין כל העולמות כדאי לו:

blessed be He, which extends and is enclothed in the study of Torah and the performance of the mitzvos that a person does; and he draws upon his soul the very light of G-d, the Infinite One, blessed be He, of which all the worlds are not worthy.

7 אך אין השמחה בהתגלות אור ה' במוח מחשבתו ובינתו לבד כ"א כאשר נגעה אל נקודת לבו כי שמחה היא ההתגלות.

However, the joy is not in the revelation of the light of G-d in the mind, in his thought and understanding alone, but [only] when it touches the point of his heart; for joy is revelation.

וכמשל המלך שכל כבודו פנימה. אך בשעת השמחה הוא מתגלה. וזהו עבדו את ה' בשמחה

As in the analogy of a king, all of whose glory is within, but at a time of rejoicing he reveals himself. And this is [the meaning of] "Serve G-d with joy":

דהיינו להיות גילוי אור ה' א"ס ב"ה שיהיה בבחי' ונגלה כבוד ה' ולמטה בנפש האדם ההתגלות הוא כשבא לידי גילוי הלב.

that is, that there be a revelation of the light of G-d, the Infinite One, blessed be He, at the level of "And the glory of G-d will be revealed." And below, in the soul of man, the revelation is when it comes to be revealed in the heart.

והיינו דכתיב אם הבנים שמחה דהיינו כשנולדו הבנים שהם המדות ונתגלו בלב. משא"כ כשהוא בהעלם ובהסתר תוך מוח מחשבתו ובינתו לבד הרי הן בבחי' עבור עדיין ואינה אם הבנים.

This is [the meaning of] what is written, "a joyful mother of children": that is, when the children, which are the emotive attributes (middos), are born and revealed in the heart. Not so when it is concealed and hidden within the mind, in his thought and understanding alone: then they are still in the state of pregnancy (ibbur), and she is not [yet] "a mother of children."

8 והנה המעכב בחי' הולדה והתגלות אור ה' לצאת מהעלם והסתר שבמוחו אל גילוי הלב הוא בחי' גלות מצרים

Now, what holds back the level of birth and revelation of the light of G-d from coming out of the concealment and hiddenness in his mind to the revelation of the heart is the level of the exile of Egypt,

שהוא בחי' מצר הגרון שהוא האמצעי בין מוחין שבראש ללב ושם הוא בחי' שר המשקים שר האופים ושר הטבחים שהוא בחי' וושט ווורידין

which is the level of the narrow strait of the throat (meitzar hagaron), the intermediary between the intellect (mochin) in the head and the heart. And in that place is the level of the chief butler, the chief baker and the chief slaughterer, which is the level of the gullet and the jugular veins,

שהם הם בחי' כל תענוגי עוה"ז ומחשבותיו ועסקיו ותחבולותיו אשר ישתמש בהם כל אחד לפי ערכו והם הם המונעים ומעכבים ומסכים המבדילין בין אור ה' שבמוח ובין גילוי הלב.

which are none other than the level of all the pleasures of this world, and its thoughts, its affairs and its schemes, which each person uses according to his station. They are none other than the hindrances and obstacles, and the screens that separate between the light of G-d in the mind and the revelation of the heart.

9 וזהו צער העבור כעצמות בבטן המליאה. ולכן כל גליות וצרות נק' בשם עבור כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] בכל פרשת העבור יהיו צרכיהם לפניך.

This is the pain of pregnancy, "like the bones in the womb of her who is with child." Therefore all exiles and troubles are called by the name ibbur (pregnancy), as our Sages, of blessed memory, said, "In every parashas ha-ibbur, may their needs be before You":

אפי' [אפילו] בשעה שאתה מתמלא עליהם עברה כאשה עוברה כו'. והגאולה נק' בשם לידה שהוא בחי' התגלות הולד לאויר העולם וחבלי משיח נק' בשם חבלי לידה.

even at the time when You are filled with wrath (evrah) against them like a pregnant woman (ubarah), etc. And the redemption is called by the name "birth," which is the level of the revelation of the newborn into the air of the world; and the pangs of Mashiach are called by the name "birth pangs."

10 וכתיב הרינו חלנו מפניך הוי"ה. פי' שכל בחי' עבור וגליות הוא כדי שיהיה גלוי אור ה' ב"ה.

And it is written, "We were with child, we writhed, before You, G-d." This means that the whole state of pregnancy and of exiles is in order that there be a revelation of the light of G-d, blessed be He.

וצריך לזה חבלי לידה. דהיינו להרגיש הכאב והמרירות על מניעות התפשטות אור ה' בגלוי הלב מחמת המונעים ומעכבים שהם הם צרכי עוה"ז.

And for this, birth pangs are needed: that is, to feel the pain and bitterness over the obstruction of the light of G-d from spreading into the revelation of the heart, because of the hindrances and obstacles, which are none other than the needs of this world.

11 ואז כאשר יבא לבחי' לידה והתגלות בבחי' שמחה וישמח ישראל בעושיו יתפרדו כל המונעים ומעכבים והמסכים המבדילין יהיו כאין ואפס בלא תפיסת מקום כלל מחמת שמחת ה'.

And then, when he comes to the level of birth and revelation, in the mode of joy, and "Israel rejoices in its Maker," all the hindrances and obstacles will be scattered, and the separating screens will be as naught and nothing, without taking up any space at all, because of the joy of G-d.

וכשם שלמעלה בחי' שמחה הם המתקת הדינין. כך למטה בנפש האדם היא מבטלת כל המונעים ומעכבים מבית ומבחוץ ונק' בשם ארץ כנען ע"ש שמכנעת החיצונים

And just as above, the level of joy is the sweetening of the judgments (dinim), so below, in the soul of man, it nullifies all the hindrances and obstacles, within and without. And it is called by the name "the land of Canaan" (Kena'an), because it subdues (machnia'as) the external forces,

שהם נדחים מפני ה' מאליהם וממילא כחשך שנדחה מפני אור. וכמשל האשה אשר חבלי לידה בא לה.

which are pushed away before G-d of themselves, as a matter of course, like darkness that is pushed away before light. And [this is] like the analogy of a woman upon whom birth pangs have come.

12 והנה בעת לידתה יוצאים ממנה כל המכאובות בדם לידתה שזב ממנה. כך הנה כתיב ואראך מתבוססת בדמיך כו'

Now, at the time of her giving birth, all the pains leave her with the blood of her birth that flows from her. So too, it is written, "And I saw you wallowing in your blood," etc.,

שכל המונעים והמעכבים נמסו והיו לדם דבר שאין בו ממש ואין בו תפיסת מקום כלל. וכמ"ש ותשליך במצולות ים כל חטאתם כו'.

that is, all the hindrances and obstacles have melted and become blood, a thing that has no substance and takes up no space at all. As it is written, "And You will cast all their sins into the depths of the sea," etc.

13 והנה כשם שגלות מצרים הוא בחי' מצר הגרון שהוא המבדיל ומפסיק בין המוח ללב כנ"ל.

Now, just as the exile of Egypt is the level of the narrow strait of the throat, which separates and interrupts between the mind and the heart, as [explained] above,

כך ענין הגאולה ויצ"מ [ויציאת מצרים] הוא בחי' יציאתם ממצר הגרון ע"י הקול קול יעקב. שהקול שהוא בגרון הוא הוא המקשר ומחבר בחינת מוחין שבראש לבא לידי גילוי הלב.

so the redemption and the Exodus from Egypt is the level of their going out from the narrow strait of the throat through "the voice is the voice of Yaakov." For the voice, which is in the throat, is what connects and joins the level of the intellect (mochin) in the head, so that it comes to revelation in the heart.

14 והיינו ע"י קול קורא בתורה שע"י קריאתו בתורה הוא קורא וממשיך אור ה' לצאת מההעלם שבמוח אל גילוי הלב.

That is, through the voice of one who reads (korei) in the Torah: by his reading in the Torah he calls (korei) and draws the light of G-d to come out of the concealment in the mind to the revelation of the heart.

וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] כל הקורא בתורה הקב"ה קורא כנגדו ונק' כנגדו מפני שבחי' קריאתו בתורה הוא בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] והקב"ה כנגדו הוא בחי' סוכ"ע.

And this is [the meaning of] what our Sages, of blessed memory, said: "Whoever reads in the Torah, the Holy One, blessed be He, reads opposite him." It is called "opposite him" because the level of his reading in the Torah is the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), and the Holy One, blessed be He, opposite him, is the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin).

15 וזהו לשון קורא בתורה שקורא האור לחוץ. והיינו ע"י תושב"כ [תורה שבכתב] בחי' הוי"ה דאורייתא וקוב"ה [וקודשא בריך הוא] כולא חד.

And this is the meaning of the expression "reading (korei) in the Torah": that he calls (korei) the light outward. That is, through the Written Torah, the level of the Name Havayah, for "the Torah and the Holy One, blessed be He, are all one."

וזהו לכן אמר לבני ישראל אני הוי"ה והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים וגו' שע"י בחי' וגילוי הוי"ה

And this is [the meaning of] "Therefore say to the children of Israel: I am Havayah, and I will bring you out from under the burdens of Egypt," etc.: that through the level and the revelation of Havayah,

דהיינו ע"י בחינת תורה שבכתב בחינת הקול קול יעקב ע"י"ז יהיה בחינת יציאת מצרים וכל המונעים ומסכים המבדילים יבטלו ולא יהיה עוד סבלות מצרים ועבודתם:

that is, through the level of the Written Torah, the level of "the voice is the voice of Yaakov," through this there will be the level of the Exodus from Egypt, and all the hindrances and separating screens will be nullified, and there will no longer be "the burdens of Egypt" and their bondage.

16 אך לא זו בלבד הוא תכלית המכוון כי"א והבאתי אתכם אל הארץ וגו'. וביאור הענין כי הנה כתיב אל ארץ טובה ורחבה וגו'.

However, this alone is not the ultimate intent; rather, "And I will bring you to the land," etc. The explanation of the matter: it is written, "to a good and spacious land," etc.

ואי"י [וארץ ישראל] זו היא בחינת תושבע"פ [תורה שבעל פה] ונקרא ארץ רחבה ע"ד מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ ארץ צבי צבאות גוים. מה צבי אין עורו מחזיק בשרו כו'.

And this Land of Israel is the level of the Oral Torah. It is called "a spacious land" in the manner of what our Sages, of blessed memory, said on [the words] "the land of tzvi, of the hosts of nations": "Just as the hide of a deer (tzvi) cannot contain its flesh," etc.

17 והענין כי תורה שבכתב עיקר יסודתה הוא בחי' אותיות התורה. ולכן מדקדקין באותיותיה שלא יהי' [יהיה] חסר או יתיר ושיהיו צורתן עליהן כדמותן בצלמן ושיהיו גולם אחד.

The explanation is that the main foundation of the Written Torah is the level of the letters of the Torah. Therefore we are exacting with its letters: that none be missing or extra, that their form be upon them, in their likeness and their image, and that they be a single whole (golem echad).

שאם נפסק היו"ד שעל גג האל"ף עד"מ מעל גוף האות הרי זו ס"ת [ספר תורה] פסולה.

For if, for example, the yud on top of the aleph is cut off from the body of the letter, this Torah scroll is invalid.

18 ואין מברכין עליה. אבל אין נראה בה גילוי ההשכלה כמו בתורה שבע"פ [שבעל פה] שעיקר גילוי השכלת הדינין והמשפטים שבתורה אינו מפורש בתורה איך ומה לעשות שכל התורה היא ספורי מעשיות.

And one does not recite a blessing over it. Yet the revelation of the intellectual content (haskalah) is not seen in it as it is in the Oral Torah. For the main revelation of the intellectual content of the laws and ordinances in the Torah, how and what to do, is not spelled out in the Torah, since the whole Torah consists of narratives.

וגם הדינין שבה הן דרך ספורי דברים שכך אמר ה' שידבר אל בני ישראל ושכך אמר משה.

And even its laws are given as narration: that G-d said thus, that [Moshe] should speak to the children of Israel, and that Moshe said thus.

19 ואין כוונתה לידע ממנה לבדה כל הדינין על בוריין ומתכונתן כגון עד"מ ענין התפלין אינו מפורש שיהיו ד'

Its intent is not that one should know from it alone all the laws, in their full clarity and their exact form. For example, the matter of tefillin: it is not spelled out that there should be four

פרשיות ושיהי' [ושיהיה] כתוב כך וכך ושיהיו נכתבים על קלף דוקא ככל משפטי תפילין והלכותי' המסורות לנו בתורה שבע"פ [שבעל פה] וכן שאר כל המצות.

passages, and that such-and-such be written, and that they be written specifically on parchment, as with all the rules and laws of tefillin handed down to us in the Oral Torah; and so with all the other mitzvos.

20 והיינו לפי שעיקר יסודתה בהררי קדש בחי' חכמה עלאה דאורייתא מחמה נפקת. ותורה שבכתב היא בחי' ח"ע [חכמה עילאה]. ותורה שבע"פ [שבעל פה] היא חכמה תתאה ולחכימא ברמיזא.

This is because its main foundation is "in the mountains of holiness," the level of supernal Chochmah (wisdom), for "the Torah comes forth from Chochmah." The Written Torah is the level of supernal Chochmah, and the Oral Torah is lower Chochmah; and "for the wise, a hint [suffices]."

פי' שאינה רק כמשל הרב המרמז אל התלמיד באיזה רמז כל שהוא בכדי שהתלמיד יבין מעצמו איך ללמוד

This means that [the Written Torah] is only like the analogy of a teacher who hints to the student with some slight hint, so that the student will understand by himself how to learn,

אבל לא זהו עיקר הלימוד עצמו. כך הנה כל אותיות התורה שבכתב הם רק רמזים והמשכות מחכמה עלאה בדרך רמז.

but this is not the main learning itself. So too, all the letters of the Written Torah are only hints and drawings-down from supernal Chochmah, by way of hint.

21 וכל ההמשכות נרמזים באותיות אלו דוקא שיהי' [שיהיה] הקרי כך והכתיב כך ולכן כל אותיותיה ספורים ומנויים בל יעדוף ובל יחסור.

All the drawings-down are hinted specifically in these letters, so that the reading (keri) is one way and the writing (kesiv) another. Therefore all its letters are counted and numbered, with none to be added and none to be lacking.

וכל אות ואות צ"ל בדמותו וצלמו מפני שרומזים להמשכה עליונה מח"ע [מחכמה עילאה] אבל עצמות ההשכלה אינו מתלבש באותיות תורה שבכתב.

And each and every letter must be in its likeness and image, because they hint at a supernal drawing-down from supernal Chochmah (wisdom). But the essence of the intellectual content is not enclothed in the letters of the Written Torah.

משא"כ בתורה שבע"פ [שבעל פה] הן עצמות ההשכלה מלובשת באותיות ההלכה ולכן אין מדקדקין באותיותיה כ"כ [כל כך] רק ההשכלה היא עיקרית המתגלה תוך האותיות גם לפי רבוי ההשכלה כך ירבו אותיותיה.

Not so in the Oral Torah: there, the essence of the intellectual content is enclothed in the letters of the halachah. Therefore one is not so exacting with its letters; rather, the intellectual content, which is revealed within the letters, is the main thing. Also, according to the abundance of the intellectual content, so its letters multiply.

22 ולכן מה שמשכילים בה יותר כגון פרש"י [פירש רש"י / פירוש רש"י] ותוספות ופוסקים הכל בכלל תושבע"פ [תורה שבעל פה] יחשב ואפי' [ואפילו] כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש.

Therefore, whatever is further understood in it, such as Rashi's commentary, the Tosafos and the codifiers (poskim), is all counted as part of the Oral Torah, and even all that a seasoned student is destined to innovate.

ולכן נק' ארץ טובה ורחבה שמתרחבת והולכת עד אין קץ. וזהו מה צבי אין עורו מחזיק בשרו כו'.

Therefore it is called "a good and spacious land," for it keeps expanding without end. And this is [the meaning of] "Just as the hide of a deer cannot contain its flesh," etc.

והיינו לפי שהבשר והעור גדול כ"כ [כל כך] שגידול העור הוא מחמת הבשר שבתוכו. כך הנה בחי' תושבע"פ [תורה שבעל פה] ג"כ גדולים עצם ההשכלה והאותיות כאחד שהאותיות מתפשטים מצד עצם ההשכלה.

That is, because the flesh and the hide grow so much, since the growth of the hide is due to the flesh within it. So too, at the level of the Oral Torah, the essence of the intellectual content and the letters likewise grow together, for the letters spread out by virtue of the essence of the intellectual content.

משא"כ בתושב"כ [בתורה שבכתב] אין האותיות מתפשטים מצד עצם ההשכלה כ"א הארה בעלמא דרך רמז כנ"ל:

Not so in the Written Torah: the letters do not spread out by virtue of the essence of the intellectual content, but only [from] a mere glimmer, by way of hint, as [explained] above.

23 ובזה יובן מה שהתורה שבכתב נק' בשם מקרא בלשון הגמרא וקורא בתורה שע"י שהוא רק

With this we will understand why the Written Torah is called Mikra in the language of the Gemara, and [why we say] "reading (korei) in the Torah": because through it he is only

כמו קורא וממשיך אור א"ס ב"ה על נפשו מההעלם שבמוח אל גילוי הלב כנ"ל. אך עדיין הוא כאלו הוא דבר בפ"ע [בפני עצמו] כאדם הקורא לזולתו.

like one who calls (korei) and draws the Infinite Light, blessed be He, upon his soul, from the concealment in the mind to the revelation of the heart, as [explained] above. Yet it is still as though it were a thing apart, like a person who calls to another.

אבל בתורה שבע"פ [שבעל פה] אמרו מתניתין מלכתא כו' כמלך שמצוה כמ"ש במ"א מפני שנעשה יחוד גמור חב"ד [חכמה בינה ודעת] בחב"ד [בחכמה בינה ודעת] כו'.

But regarding the Oral Torah they said, "The Mishnah is a queen," etc., like a king who commands, as is explained elsewhere, because a complete union takes place, Chochmah (wisdom), Binah (understanding) and Daas (knowledge) within Chochmah, Binah and Daas, etc.

24 וכמ"ש ואשים דברי בפיך דברי ממש. וכמ"ש המגיד להב"י [להבית יוסף] אני המשנה המדברת בפיך. שנעשה עצמות אחד בבחי' בטול ממש וזו היא בחי' דירה בתחתונים ממש.

As it is written, "I have put My words in your mouth": My words, literally. And as the Maggid told the Beis Yosef, "I am the Mishnah speaking in your mouth." For they become one essence, in a state of true self-nullification (bittul), and this is truly the level of a dwelling place among the lower realms.

והגם שמצד התפשטות עצם גילוי ההשכלה לאור ה' בתושבע"פ [בתורה שבעל פה] הנה לירידה גדולה נחשבת אצלה להתפשט ולהתלבש בעשיה גשמית סדר זרעים כו'. הנה ע"ז אמר הכתוב אשר נשאתי את ידי.

And although, from the standpoint of the extension of the very revelation of the intellectual content of the light of G-d in the Oral Torah, it is considered a great descent for it to spread out and be enclothed in physical deeds, [such as] the Order of Zeraim (Seeds), etc., concerning this the verse says, "which I lifted up My hand."

25 והוא עד"מ שהיד יכול להרים הדבר הנופל ארצה ולשום למעלה על ראשו כך הנה סוף מעשה במחשבה תחלה.

This is, by way of analogy, [like] the hand, which can lift something that has fallen to the ground and place it high up, on one's head. So too, "last in deed, first in thought."

ואשת חיל עטרת בעלה ונעוץ סופן בתחלתן שנק' ארץ חפץ פי' כלי להשראת רצונו יתי כי גילוי רצון עליון הוא בסוף מעשה דוקא.

And "a woman of valor is the crown of her husband," and "their end is wedged in their beginning," which is called "a land of desire" (eretz chefetz), meaning a vessel for the resting of His will, blessed be He; for the revelation of the supernal will is specifically in the final deed.

26 וכן בתורה שבע"פ [שבעל פה] הוא התגלות רצון העליון יותר מבתושב"כ [מבתורה שבכתב] שאין לידע ממנה לבדה מהות רצון עליון בכל הדינים והמשפטים כ"א ע"י תורה שבע"פ [שבעל פה] דוקא.

Likewise, in the Oral Torah there is a greater revelation of the supernal will than in the Written Torah, for from [the Written Torah] alone one cannot know the nature of the supernal will in all the laws and ordinances, but only through the Oral Torah specifically.

וזהו ונתתי צבי בארץ החיים. פי' שכל צביונו וחפצו הוא בארץ החיים בחינת תושבע"פ [תורה שבעל פה] ששם הוא גילוי אור ה' ורצונו ביתר שאת מבחי' תורה שבכתב והרצון הוא מקור החיים.

And this is [the meaning of] "And I will set tzvi in the land of the living." This means that all His desire (tzivyono) and wish is in "the land of the living," the level of the Oral Torah, for there the light of G-d and His will are revealed with greater excellence than at the level of the Written Torah; and the will is the source of life.

וזהו אשר נשאתי את ידי לתת אתה לאברהם ליצחק וליעקב כו' שהם המדות חג"ת [חסד גבורה תפארת] כי אשת חיל עטרת בעלה כו' כנ"ל. ונתתי אתה לכם מורשה אני הוי"ה להיות בבחי' ואשים דברי בפיך כו' כנ"ל:

And this is [the meaning of] "which I lifted up My hand to give it to Avraham, to Yitzchak and to Yaakov," etc., who are the emotive attributes (middos) of Chesed (kindness), Gevurah (restraint) and Tiferes (beauty); for "a woman of valor is the crown of her husband," etc., as [explained] above. "And I will give it to you as a heritage; I am Havayah": so as to be at the level of "I have put My words in your mouth," etc., as [explained] above.

27 אך כל גילוי אור ה' בבחי' המשכות אלו הכל תלוי בלבו של אדם כמו לכל אשר יחפוץ הלב יטנו.

However, every revelation of the light of G-d by way of these drawings-down depends entirely on a person's heart, as [in] "wherever the heart desires, it turns it."

לזאת צריך לעורר תחלה האהבה מקודם לעורר האהבה בלבו בתפלה כדי שיהי' [שיהיה] לבו חפץ באמת לגילוי אור ה'.

Therefore one must first arouse the love, beforehand arousing the love in his heart in prayer, so that his heart truly desires the revelation of the light of G-d.

28 ולכן אמרו מזכירין יצ"מ [יציאת מצרים] בבקר ובערב. והיינו פרשת ציצית שכתוב שם להיות לכם לאלקים אני ה' אלקיכם.

This is why they said, "We mention the Exodus from Egypt morning and evening"; that is, the passage of tzitzis, where it is written, "to be your G-d (Elokim); I am Havayah your G-d."

והענין כי לא די בהתעוררות הלב בתפלת השחר לבד אלא ליומו מכיון שאח"כ פונה לעסקיו.

The explanation is that the arousal of the heart in the morning prayer alone suffices only for its own time, since afterwards he turns to his affairs.

29 ואפי' [ואפילו] מי שאינו בעל עסק הנה בלימודו בבחי' עשיה סדר זרעים כו' נמשך הלב אחר גשמיות הדברים בבחי' הסתר וצמצום בחי' אלקים.

And even one who is not a man of business: in his study, at the level of action, [such as] the Order of Zeraim, etc., the heart is drawn after the physicality of the subject matter, at the level of concealment and tzimtzum (contraction), the level of Elokim.

וצריך לעורר עוד את האהבה ושמחה מנקודת הלב להיות גילוי בחי' הוי"ה כנ"ל. אך לא די בהתגלות האהבה בזה לבד כ"א ע"י תושב"כ [תורה שבכתב] הקל קול יעקב

So one must arouse the love and joy again, from the point of the heart, so that there be a revelation of the level of Havayah, as [explained] above. But the revelation of the love in this alone is not enough; rather, through the Written Torah, "the voice is the voice of Yaakov,"

כנ"ל להיות קורא וממשיך בתורה גילוי אור ה' ממש ואחר כך בתורה שבע"פ [שבעל פה] בחי' בטול ממש ולהיות בחי' ואשים דברי בפיך כנ"ל ודירה בתחתונים ממש כנ"ל להיות בחי' הוי"ה אלקיכם כו' ודי"ל [ודי למבין]:

as [explained] above, so as to call and draw down in the Torah the revelation of the very light of G-d; and afterwards, in the Oral Torah, the level of true self-nullification (bittul), so as to be at the level of "I have put My words in your mouth," as [explained] above, and truly a dwelling place among the lower realms, as [explained] above, so as to be at the level of "Havayah your G-d," etc. And this suffices for one who understands.

TORAH OHR • PARSHAS VA'EIRA • MAAMAR 5

ביאור על הנ"ל

An Explanation of the Above

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 להבין שרשי הדברים הנ"ל. הנה כללות כל הדברים הנ"ל הוא ע"פ לשון הקבלה ענין יחוד וזיווג דאו"א [דאבא ואימא] וזו"נ [וזעיר אנפין ונוקבא]. ולבאר הדברים בפרטות הוא שלמעלה בחי' מצרים הוא מצר מי.

To understand the roots of the matters discussed above. In general, all the matters discussed above are, in the language of the Kabbalah, the unification and coupling of Abba and Imma (Chochmah and Binah) and of Z'eir Anpin (the emotive attributes) and Nukva (the feminine / Malchus). And to explain the matters in detail: above, the level of Mitzrayim (Egypt) is meitzar Mi, "the strait of Mi."

פי' כי מבואר בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' וישב (ד"ה ועתה נבאר סוד יוסף) כי הגרון נק' ארץ מצרים

That is: it is explained in Likkutei Torah [of the Arizal], Parshas Vayeshev (in the passage beginning "And now we shall explain the mystery of Yosef"), that the throat is called "the land of Egypt."

כי הוא מקום יותר צר שבכל האדם כי הלא ג' מוחין ברדתן ובהתפשטותן למטה בגוף שם מתרחבים לכל רוחב הגוף בג' קוים.

For it is the narrowest place in the whole person. For surely the three mochin (faculties of intellect), as they descend and spread out below in the body, there broaden across the whole width of the body in three lines.

אמנם בהיותם בגרון דהיינו ברדתם מהראש להגרון קודם התפשטותם בגוף שם הם במקום צר עד קצה האחרון ושם הוא סוד מצרים ומהאחוריים היה יניקת מצרים.

But when they are in the throat, that is, as they descend from the head to the throat before they spread out in the body, there they are in a place that is narrow to the very last extreme. And there is the mystery of Mitzrayim, and it was from the back that Egypt drew its nurture.

3 וזה ענין פרעה אותיות הערף. וזהו ופרעה עמד על היאור. כי היאור הוא יסוד דאימא הנמשך דרך הגרון עד חזה דז"א ובו מלובש מוח הדעת. ופרעה שהוא הערף בחי' גרון עומד על היאר ממש.

And this is the meaning of Pharaoh (פרעה), [whose name has] the letters of ha'oref (הערף), "the nape of the neck." And this is [the meaning of] "And Pharaoh stood upon the River." For the River is the Yesod (foundation) of Imma, which extends through the throat down to the chest of Z'eir Anpin, and within it the brain of Daas (knowledge) is enclothed. And Pharaoh, who is the nape, the level of the throat, stands upon the River itself.

וענין יצ"מ [יציאת מצרים] הוא יציאת המוחין ממצר הגרון בהתפשטות בגוף ומשם הם נמשכים בבחי' מלי שהיא ארץ טובה ורחבה מקום רחב. משא"כ הגרון הוא בחי' מצרים מקום צר כנ"ל:

And the Exodus from Egypt is the going out of the mochin from the strait of the throat as they spread out into the body; and from there they are drawn into the level of Malchus (sovereignty), which is "a good and broad land," a broad place. The throat, however, is the level of Mitzrayim, a narrow place, as said above.

4 וביאור הדברים הנה תחלה צ"ל מהו ענין הגרון הנקרא ארץ מצרים דקדושה. וענינו הוא שהוא בחי' ממוצע שלהיות המשכת המוחין מן הראש ללב הוא ע"י אמצעות הגרון דוקא.

The explanation of these matters: first we need [to understand] what the throat is, which is called the "land of Egypt" of holiness. Its nature is that it is an intermediary, for the drawing of the mochin from the head to the heart comes about specifically through the mediation of the throat.

פי' עד"מ באדם כשמתהפך מהשכל למדה. דהיינו שמהשכל שמבין איך שאותו דבר הוא טוב. נתהווה מזה אצלו אהבה ותשוקה לאותו הדבר.

That is, by way of analogy, in a person, when there is a transformation from intellect into an emotive attribute: from the intellect that understands how a certain thing is good, there comes into being in him a love and a longing for that thing.

5 והנה האהבה שנתהוה אצלו שיאהוב אותו דבר הוא מחמת הבנת שכלו שהשיג תחלה בשכלו איך שאותו דבר הוא טוב לפניו ועי"ז נולדה אצלו מדת האהבה לאהוב לאותו דבר.

Now the love that has come into being in him, so that he loves that thing, is because of his intellect's understanding, for he first grasped with his intellect how that thing is good for him; and through this the attribute of love was born in him, to love that thing.

וזהו ענין התהפכות השכל למדה דהיינו שמבחי' השכל שהשיג תחלה בשכלו איך שאותו דבר טוב נמשך המשכה ללב ונתהפך לבחי' מדה היא מדת האהבה

And this is what the transformation of intellect into an emotive attribute means: from the level of the intellect, in which he first grasped with his intellect how that thing is good, a flow is drawn to the heart and is transformed into the level of an emotive attribute, namely the attribute of love,

שנולדה בלב מהשכל שבמוח שהולדה זו של המדה הוא מהשכל שנמשך ממוח ללב ונעשה מזה אהבה א"כ מתהפך השכל למדות.

which was born in the heart from the intellect that is in the brain. Since this birth of the attribute comes from the intellect that was drawn from the brain to the heart and became love, it follows that the intellect is transformed into emotive attributes.

6 והנה זהו בחי' צמצום לגבי השכל שיתהפך למהות אחר ממש שנעשה מדה וע"ז יש בחי' ממוצע המחבר המוח עם הלב והוא הגרון שהוא הממוצע הגורם שיהיה התהפכות השכל למדה ויתחברו המוח עם הלב.

Now this is a tzimtzum (contraction) with respect to the intellect: that it be transformed into an entirely different nature, becoming an emotive attribute. For this there is an intermediary that joins the brain with the heart, and that is the throat. It is the intermediary that brings about the transformation of intellect into an emotive attribute, so that the brain and the heart are joined.

והיינו שבגרון יש בחי' הקנה שנק' שר המשקים (והוושט הוא שר האופים כמ"ש במ"א) שממשיך שפע יסוד המים ולחלוחית שבמוח אל הלב כי כל בחי' קנה הוא ענין המשכה מלמעלה למטה.

That is, in the throat there is the windpipe (kaneh), which is called "the chief cupbearer" (and the gullet is "the chief baker," as explained elsewhere), which draws the flow of the element of water and the moisture that is in the brain to the heart. For every kaneh is a matter of drawing down from above to below.

כמו קנה חכמה קנה בינה והוא בחי' הממוצע לחבר שפע השכל שבמוח להתפשט בבחי' מדה בלב.

As in, "Acquire (keneh) wisdom, acquire understanding." And it is the intermediary that joins the flow of intellect in the brain, so that it spreads out as an emotive attribute in the heart.

והנה ענין בחי' ממוצע הזה בין השכל למדה הרי אינו לא מהות שכל ולא מהות מדה.

Now this intermediary between intellect and emotive attribute is neither of the nature of intellect nor of the nature of an emotive attribute.

ר"ל [רוצה לומר] דקודם שנמשך השכל בבחי' הגרון בהיותו עדיין במוח הוא בחי' מהות שכל בתכלית והוא רק היותו משיג איך שהדבר טוב.

That is to say: before the intellect is drawn into the level of the throat, while it is still in the brain, it is entirely of the nature of intellect, and it is only his grasping how the thing is good.

וכן לאחר שמתהפך השכל לגמרי למהות מדה (שהוא לאחר שמסתיים יסוד אימא בחזה כדלקמן) אז השכל נעשה מהות מדה לגמרי ומגדיל המדה וזהו בחי' התפשטות והרחבה.

Likewise, after the intellect has been entirely transformed into the nature of an emotive attribute (which is after the Yesod of Imma ends at the chest, as [explained] below), the intellect then becomes entirely of the nature of an emotive attribute and enlarges the attribute; and this is the level of spreading out and breadth.

אך בהיות השפע בחי' הממוצע שהוא הגרון דהיינו כשמתצמצם השכל להתהפך לבחי' מדה וקודם התהפכותו שעדיין לא נתהפך ממש כ"א הוא מתצמצם להתהפך אז הוא בחי' גרון. שהגרון אינו לא ממהות מוחין שבראש.

But when the flow is at the level of the intermediary, which is the throat, that is, when the intellect contracts itself in order to be transformed into an emotive attribute, before its transformation, when it has not yet actually been transformed but is contracting itself in order to be transformed, then it is the level of the throat. For the throat is neither of the nature of the mochin in the head

7 ולא ממהות מדות שבלב שאינו מהות שכל שהרי בהיות השפע בגרון היינו שכבר ירד ממהות שכל שבמוח להיות יורד ונמשך להתהפך למהות מדה.

nor of the nature of the emotive attributes in the heart. It is not the nature of intellect, for when the flow is in the throat it has already come down from the nature of intellect in the brain, descending and being drawn [onward] to be transformed into the nature of an emotive attribute.

וגם אינו מהות מדה שלא בא עדיין לכלל מהות מדה. וזהו בחי' הפסק בין מהות שכל למהות מדה

Nor is it the nature of an emotive attribute, for it has not yet come within the nature of an emotive attribute. And this is the level of a break between the nature of intellect and the nature of an emotive attribute,

דהיינו ביני לביני ונק' מקום החתך כשירד ממהות הראשון שהיה מהות שכל ולמהותו השני שהיא מהות מדה עדיין לא הגיע

that is, "betwixt and between," and it is called "the place of the cut": it has come down from its first nature, which was the nature of intellect, and its second nature, which is the nature of an emotive attribute, it has not yet reached.

(ולכן זהו המקום היותר צר שבכל הגוף דהנה המדות הם בבחי' התפשטות. ויש יותר אפי' [אפילו] מן השכל המולידם וכמשל המעיין שביציאתו הוא דק

(And therefore this is the narrowest place in the whole body. For the emotive attributes are in a state of spreading out, and [they spread] more even than the intellect that gives birth to them, as in the analogy of a spring, which is thin where it comes out,

ואח"כ כשנמשך בהתפשטות נעשה ממנו נהר גדול כו' כך אנו רואים שהמדה מתרחבת מעצמה בבואה בלב יותר מן השכל המולידה כמשל הכועס על חבירו מאיזה טעם שכשמתפשט הכעס בלב מתגדל יותר מכח הטעם שהולידו וכן באהבה כו'.

and afterward, as it is drawn onward and spreads out, a great river is formed from it, etc. So too we see that the emotive attribute broadens of itself, once it comes into the heart, more than the intellect that gave birth to it. As in the example of one who is angry at his fellow for some reason: when the anger spreads in the heart it grows greater than the force of the reason that gave birth to it. And so too with love, etc.

וזש"ש [וזהו שכתוב שם] בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] שבהיות המוחין בגוף הם בהתפשטות ומרחב יותר מבהיותן בראש. ועמ"ש בד"ה ששים המה מלכות בענין נהרא מכפיה מיברך.

And this is what is written there in Likkutei Torah [of the Arizal]: that when the mochin are in the body they have more spreading and breadth than when they are in the head. And see what is written in the maamar beginning "There are sixty queens," on the subject of "A river is blessed from its banks."

אמנם עכ"פ [על כל פנים] בעודן בראש הם ג"כ במרחב יותר מכשנמשכין בגרון שאז הן בתכלית הצרות להיות שירדו ממהות שכל ועדיין לא הגיעו למהות מדה רק עומדין להתהפך כו'. ולפיכך הם בתכלית הצמצום שאינן לא מהות זה ולא מהות זה):

Nevertheless, at any rate, while they are in the head they too are in greater breadth than when they are drawn through the throat, for then they are in utmost narrowness, since they have come down from the nature of intellect and have not yet reached the nature of an emotive attribute, but are only about to be transformed, etc. Therefore they are in utmost contraction, being neither this nature nor that nature.)

8 והנמשל מזה יובן למעלה. דהנה ענין יסוד אימא שמסתיים בחזה דז"א. פי' שאימא הוא בחי' בינה שהוא בחי' השגת השכל.

And from this the parallel above can be understood. Now, [consider] the Yesod of Imma, which ends at the chest of Z'eir Anpin. That is: Imma is the level of Binah (understanding), which is the level of intellectual comprehension.

והז"א הוא בחי' המדות דאצי'. והתהוות המדות הוא מהשכל כנ"ל במשל. וזהו שיסוד אימא מסתיים בחזה

And Z'eir Anpin is the level of the emotive attributes (middos) of Atzilus (Emanation). And the emotive attributes come into being from the intellect, as [explained] above in the analogy. And this is [the meaning of] the Yesod of Imma ending at the chest,

דהיינו מה שנתהפך שפע השכל להיות בחי' מדה (ובמ"א נתבאר ענין עד החזה להיות כי גם המדות אע"פ [אף על פי] שעיקרן הן בחי' מדות לבד מ"מ כלולים ג"כ מג' בחי' חב"ד [חכמה בינה ודעת] חג"ת [חסד גבורה תפארת] נה"י [נצח הוד יסוד].

that is, the flow of intellect being transformed to become an emotive attribute. (Elsewhere the matter of "up to the chest" is explained [thus]: even the emotive attributes, although essentially they are only emotive attributes, are nonetheless also composed of three levels: Chochmah, Binah and Daas; Chesed, Gevurah and Tiferes; Netzach, Hod and Yesod.

והוא בחי' הטעם והפנימי' [והפנימיות / והפנימית] של החסד ועצם החסד ובחי' ההשפעה שלו ונק' ג' בחי' אלו ג"כ ג' שלישים.

That is: the level of the reason and the inner dimension of the Chesed, the Chesed itself, and the level of its bestowal. And these three levels are also called "three thirds."

והנה שליש העליון והוא בחי' חב"ד [חכמה בינה ודעת] של עצם המדה ולא חב"ד [חכמה בינה ודעת] ממש וזהו ענין עד החזה ובחי' עצם החסד זהו שליש האמצעי.

Now the upper third is the level of Chochmah, Binah and Daas of the emotive attribute itself, and not actual Chochmah, Binah and Daas; and this is [the meaning of] "up to the chest." And the level of the Chesed itself is the middle third,

והוא מהחזה עד הטבור. ובחי' נה"י [נצח הוד יסוד] של עצם המדה זהו בחי' שליש התחתון מהטבור עד הירכים. והוא מקור לנה"י [לנצח הוד יסוד] של כללות הפרצוף שהן הרגלים. והשליש העליון הוא הפונה למעלה לקבל מעילתו.

which is from the chest to the navel. And the level of Netzach, Hod and Yesod of the emotive attribute itself is the lower third, from the navel to the thighs; and it is the source of the Netzach, Hod and Yesod of the configuration (partzuf) as a whole, which are the legs. And the upper third is what faces upward to receive from its cause.

וזהו שיסוד אימא מסתיים בחזה והיינו שמחב"ד [שמחכמה בינה ודעת] האמתיים שהן המוחין שבראש נמשך להיות מוחין ובחי' חב"ד [חכמה בינה ודעת] למדות שבלב שזהו ענין השליש העליון. ומ"מ אנו אומרים שהשכל מתהפך למדה ממש.

And this is [why] the Yesod of Imma ends at the chest: from the true Chochmah, Binah and Daas, which are the mochin in the head, [a flow] is drawn to become mochin and a level of Chochmah, Binah and Daas for the emotive attributes in the heart, which is the upper third. Nevertheless, we say that the intellect is transformed into an actual emotive attribute.

כי בחי' שליש העליון דהגוף הוא מהות מדה ממש רק שנק' מוחין בערך המדות. אבל לגבי עצם השכל נק' זה שמתהפך למהות מדה ממש):

For the upper third of the body is actually of the nature of an emotive attribute; it is only called mochin relative to the emotive attributes. But relative to the intellect itself, this is called being transformed into the actual nature of an emotive attribute.)

9 אמנם צ"ל בחי' ממוצע לחבר בחי' יסוד אימא עם המדות שהוא בחי' ז"א והוא בחי' הגרון ששם מתחילין המוחין להתהפך להיות חיות למדות וירדו ממהותן הראשון שהיו בחי' שכל בחי' גדלות המוחין.

However, there must be an intermediary to join the Yesod of Imma with the emotive attributes, which are Z'eir Anpin. And this is the level of the throat, where the mochin begin to be transformed to become life-force (chayus) for the emotive attributes, and they have come down from their first nature, in which they were intellect, the level of the mature state of the mochin (gadlus).

10 ועתה בגרון נתצמצם בבחי' קטנות המוחין בכדי להתהפך למדה ולכך שם הוא בחי' מצרים מצר מ"י.

And now, in the throat, it is contracted into the level of the immature state of the mochin (katnus), in order to be transformed into an emotive attribute. And therefore there it is the level of Mitzrayim, meitzar Mi.

בחי' מ"י הם נש"ב [נ' שערי בינה] הנמשכים במדות כשהם בגרון הם בתכלית המצר והקטנות שהרי הוא בחי' מצר וקטנות לגבי המוחין כשהן בראש כנ"ל.

The level of Mi is the fifty gates of Binah, which are drawn into the emotive attributes. When they are in the throat, they are in utmost narrowness and immaturity, for it is a level of narrowness and immaturity relative to the mochin when they are in the head, as said above,

11 וגם לגבי המדות שבלב שכשנעשה מהות מדה הנה אז השכל מגדיל המדה להיות בהתפשטות רב כנ"ל.

and also relative to the emotive attributes in the heart: for when it has become the nature of an emotive attribute, the intellect then enlarges the attribute so that it spreads out greatly, as said above.

משא"כ בגרון אינו עדיין מהות מדה בהתגלות וגם אינו בגדלות המוחין ע"כ זהו מצר יותר מבחי' השכל ומבחי' המדות.

In the throat, however, it is not yet the nature of an emotive attribute in revealed form, nor is it in the mature state of the mochin. Therefore this is narrower than the level of intellect and than the level of the emotive attributes.

12 וזהו מה דאיתא בכהאריז"ל [בכתבי האריז"ל] דגרון וחרן הוא ענין א' כמבואר בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] ר"פ ויצא ששניהם בגימטריא אחת.

And this is what is found in the writings of the Arizal, that garon (the throat) and Charan are one matter, as explained in Likkutei Torah [of the Arizal] at the beginning of Parshas Vayetzei: the two have the same numerical value.

להיות כי בחי' הגרון הוא מצר וקטנות ע"כ זהו ענין בחי' חרן כי הדינים והגבורות נמשכים מצד קטנות המוחין כנודע ממשל התנוק שאינו יכול כלל לסבול דבר שכנגד רצונו מחמת ששכלו קטן ביותר

Since the level of the throat is narrowness and immaturity, it is therefore the level of Charan. For the judgments and the severities (gevuros) are drawn from the immaturity of the mochin, as is known from the analogy of an infant, who cannot bear at all anything contrary to his will, because his intellect is very small;

אבל סבא דעתוהי סתים שיוכל לסבול מה שנגד רצונו מחמת שדעתו מתיישבת מבחי' מוחין דגדלות כמ"ש בישישים חכמה לכן מבחי' גרון נמשך בחי' חרן:

but an elder, whose mind is self-contained, is able to bear what is contrary to his will, because his mind is settled, from the level of mature mochin, as it is written, "With the aged is wisdom." Therefore from the level of the throat the level of Charan is drawn.

13 והנה בחי' זו שהוא בחי' היות המוחין בגרון הנ"ל הנק' מצרים הוא בחי' עבור כנזכר בפע"ח [בפרי עץ חיים] בשער הפסח שבחי' עבור הוא שז"א הוא כלול תלת גו תלת בבחי' עבור בבטן אימא.

Now this level, the mochin being in the throat as described above, which is called Mitzrayim, is the level of ibbur (gestation), as mentioned in Pri Etz Chaim, in the Gate of Pesach: the level of ibbur is that Z'eir Anpin is contained "three within three," in a state of gestation in the womb of Imma.

שזהו ענין העבור הוא שהגרון מפסיק בנתיים ואין המדות מתגלים בבחי' לידה וגילוי ממש בלב. והוא למטה ג"כ בעבודה ענין העבור ג"כ כנ"ל שהוא בבחי' מצר הגרון.

For this is what gestation means: the throat interrupts in between, and the emotive attributes are not revealed, in the manner of birth and actual revelation, in the heart. And below, too, in [divine] service, there is likewise the matter of gestation, as said above, which is in the strait of the throat:

שהוא כשמשיג היטב גדולתו יתי' ויש לו אהוי"ר [אהבה ויראה] בהעלם ואינו מוציאן לידי גילוי שיהיו בהתגלות לבו.

that is, when one comprehends His greatness well, blessed be He, and has love and awe in concealment, but does not bring them out into revelation, so that they would be revealed in his heart.

והוא מחמת שהם בבחינת מעצור הגרון שנשארים שם בבחי' עבור והעלם ואינן באים לידי גילוי בלב כו':

This is because they are in the blockage of the throat, where they remain in a state of gestation and concealment and do not come to revelation in the heart, etc.

14 וזהו ג"כ ענין הפסוק ופרעה עמד על היאור. דהיינו כשהז"א הוא בבחי' עבור שזהו סוד מצרים אז נאמר ופרעה עמד כו' כי היאור הוא יסוד דאימא שבו המוחין בבחי' עבור והעלם.

And this is also the meaning of the verse "And Pharaoh stood upon the River." That is, when Z'eir Anpin is in the state of gestation, which is the mystery of Mitzrayim, then it is said, "And Pharaoh stood," etc. For the River is the Yesod of Imma, in which the mochin are in a state of gestation and concealment,

והיינו כשהם בבחי' מצר הגרון כנ"ל ולשם פרעה שהוא הערף עומד ודורך על היאור הנ"ל ומעכב שלא יהיה הלידה כו'. ובעבודת ה' היינו בחינת רצונות הזרות המעכבים גילוי המדות כו':

that is, when they are in the strait of the throat, as said above. And there Pharaoh, who is the nape, stands and treads upon the River mentioned above and holds back the birth, etc. And in the service of G-d, this is the level of the alien desires that hold back the revelation of the emotive attributes, etc.

15 והנה אחר שנתבאר ענין מצרים שהוא הגרון וגלות מצרים הוא בהיות הז"א בבחי' עבור שם.

Now, having explained the matter of Mitzrayim, which is the throat, and that the exile of Egypt is when Z'eir Anpin is there in a state of gestation,

מעתה יש לבאר ענין יצ"מ [יציאת מצרים] שהוא בחי' לידה דהיינו שהמדות יוצאים לידי גילוי מן ההתבוננות ואז הוא הגדלת המדות.

we can now explain the Exodus from Egypt, which is the level of birth: that is, the emotive attributes come out into revelation from contemplation, and then the emotive attributes grow great.

16 והנה המוציאן מבחי' ההעלם שהוא העבור לידי גילוי שהיא הלידה הוא ג"כ הגרון הנ"ל כי הגרון ממנו נמשך הקול. והקול הוא המוציא את המדות מההעלם הנ"ל לידי גילוי.

Now what brings them out from concealment, which is gestation, into revelation, which is birth, is also the throat mentioned above, for from the throat the voice issues. And the voice is what brings the emotive attributes out of the concealment mentioned above into revelation.

והנה מבואר לעיל איך כי בחי' לידה זו וגילוי זה של המדות הוא ג"כ בחי' שמחה כי השמחה היא בחי' הגלוי כשהמלך בשמחה הוא מתגלה.

Now it was explained above how this birth and this revelation of the emotive attributes is also the level of joy. For joy is the level of revelation: when the king is joyful, he reveals himself.

17 וענין שמחה זו היא כמ"ש מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים ומבואר שם שהיא בחי' כנס"י [כנסת ישראל] שנק' שמחה שהיא בחי' גילוי עלמא דאתגליא.

And this joy is as it is written, "How beautiful you are and how pleasant, love in delights." And it is explained there that this is the level of Knesses Yisrael (the Congregation of Israel), which is called "joy," being the level of the revelation of the revealed world (alma de'isgalya).

והיא הנקראת ג"כ אהבה בתענוגים. וביאור שרש הענין הוא דמבואר למעלה שהלידה הוא כשיוצא ז"א מבטן אימא לידי גלוי.

And it is also what is called "love in delights." And the explanation of the root of the matter is this: it was explained above that birth is when Z'eir Anpin comes out from the womb of Imma into revelation.

והנה אז מתחיל בנין פרצוף המל' שהיא בחי' הנוקבא כי היא מתחלת מאחורי ז"א (כנזכר בע"ח [בעץ חיים] שיש נקב כנגד החזה דז"א מאחוריו שדרך שם יוצאת המל'.

Now, then the building of the configuration (partzuf) of Malchus begins, which is the level of the Nukva, for she begins from behind Z'eir Anpin. (As mentioned in Etz Chaim: there is an opening opposite the chest of Z'eir Anpin, at his back, through which Malchus comes out.

וזהו ענין דודי שלח ידו מן החור) והיינו שמאחורי ז"א שהוא בחי' החיצוניות מתחיל בנין פרצוף הנוק' [הנוקבא].

And this is the meaning of "My beloved put forth his hand through the opening.") That is, from behind Z'eir Anpin, which is the level of the outer dimension (chitzoniyus), the building of the configuration of the Nukva begins.

וזהו דשמחה שהיא כנס"י [כנסת ישראל] עלמא דאתגלייא היא מתהווה לאחר לידת ז"א שאז אח"כ בהתגלות יסוד אימא בחזה דז"א שזהו לידת המדות הנק' ז"א אז מתחיל התהוות פרצוף הנוק' [הנוקבא].

And this is why joy, which is Knesses Yisrael, the revealed world, comes into being after the birth of Z'eir Anpin: for then, afterward, when the Yesod of Imma is revealed at the chest of Z'eir Anpin, which is the birth of the emotive attributes called Z'eir Anpin, the coming into being of the configuration of the Nukva begins.

אך תוכן הענין שיש ב' בחינות בהמל' בחי' חיצוניות ופנימיות כנז' [כנזכר] (בזוהר הרקיע) ר"פ בראשית על מאמר כשושנה כו'

But the substance of the matter is that there are two levels in Malchus, the level of the outer dimension and the inner dimension, as mentioned (in Zohar HaRakia) at the beginning of Parshas Bereishis, on the statement "As a lily," etc.,

כן רעיתי שבחי' חיצוניות המל' דהיינו מה שיורדת לבי"ע להחיותן זהו ענין שושנה בין החוחים. ובחי' פנימית המל' שאינה יורדת כלל הוא בחי' רעיתי.

"...so is my love": the outer dimension of Malchus, namely what descends into [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah to give them life, is the "lily among the thorns"; and the inner dimension of Malchus, which does not descend at all, is the level of "my love."

והנה ענין הנז' בע"ח [בעץ חיים] דהתהוות המל' הוא מהנקב באחורי ז"א זה קאי על חיצוניות המל' שהוא בחינת חיצוניות הדבור שהתהוות בחי' זו הוא מהנקב מאחוריו ששרש בנינה הוא מאחורי ז"א.

Now what is mentioned in Etz Chaim, that Malchus comes into being from the opening at the back of Z'eir Anpin, refers to the outer dimension of Malchus, which is the level of the outer dimension of speech. This level comes into being from the opening at his back, for the root of her building is from the back of Z'eir Anpin.

אבל הפנימית שלה שהוא פנימיות הדבור שרש בנינה הוא מפנימיות ז"א (ועמ"ש בזה ע"פ ששים המה מלכות כו' אחת היא יונתי כו'). ובחי' זו ר"ל [רוצה לומר] הפנימית שלה נק' כלת משה.

But her inner dimension, which is the inner dimension (pnimiyus) of speech, has the root of its building in the inner dimension of Z'eir Anpin. (And see what is written on this on [the verse] "There are sixty queens," etc., "My dove is one," etc.) And this level, that is, her inner dimension, is called "the bride of Moshe,"

שמשה הוא בעלא דמטרוניתא והיא הנקראת ג"כ כנס"י [כנסת ישראל] שמפנימיות דז"א הוא מקור של כללות נשמות ישראל ועליו נאמר מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים וזהו ג"כ ענין בחי' שמחה:

for Moshe is "the husband of the Queen (Matronita)," and she is also called Knesses Yisrael, for the inner dimension of Z'eir Anpin is the source of all the souls of Israel together; and of it is said, "How beautiful you are and how pleasant, love in delights." And this is also the level of joy.

18 והנה נתבאר לעיל שהמוציאן מן ההעלם שהוא בחי' עבור לידי גילוי שהיא הלידה הוא ג"כ הגרון והיינו ע"י הקול שבו.

Now it was explained above that what brings them out from concealment, which is the level of gestation, into revelation, which is birth, is also the throat, that is, through the voice in it.

וזהו מה שנת"ל [שנתבאר לעיל] הקול קול יעקב דהיינו קורא בתורה שע"י הקריא' בתושב"כ [בתורה שבכתב] שנק' מקרא מוציאן מן ההעלם לגילוי שיהיה בחינת לידה שלכך נק' מקרא

And this is what was explained above on "The voice is the voice of Yaakov": that is, one who reads in the Torah. For through reading the Written Torah, which is called Mikra, one brings them out of concealment into revelation, so that there is the level of birth. This is why it is called Mikra,

שהוא ע"ש [על שם] הקריאה שקורא בקול להוציאן מן ההעלם שהוא בחי' עבור לידי גילוי שהיא הלידה כנ"ל.

for it is named after the reading (keriah): one reads aloud, to bring them out of concealment, which is the level of gestation, into revelation, which is birth, as said above.

19 ודוקא ע"י מקרא שהוא תושב"כ [תורה שבכתב] להיות כי ההפרש בין תושב"כ [תורה שבכתב] לתושבע"פ [לתורה שבעל פה] שתושב"כ [שתורה שבכתב] הוא בחי' מוחין דאבא ותושבע"פ [ותורה שבעל פה] הוא בחינת מוחין דאימא ולכן בתושב"כ [בתורה שבכתב] הקפידא על האותיות דוקא שהם מנויים וספורים ושיהיו עשויין כדינן.

And it is specifically through Mikra, which is the Written Torah, because the difference between the Written Torah and the Oral Torah is that the Written Torah is the level of the mochin of Abba, and the Oral Torah is the level of the mochin of Imma. Therefore in the Written Torah there is strictness about the letters specifically: they are numbered and counted, and they must be made according to their law.

20 והיינו שהאותיות שבתושב"כ [שבתורה שבכתב] הם הם רק רמזים על החכ' [החכמה] שאע"פ [שאף על פי] שמבין ומשיג בה בתבונתו יותר ממה שכתוב להדיא אינו רשאי להוסיף אותיות לפי השגתו בה יותר.

That is: the letters of the Written Torah are, in themselves, only hints at the wisdom. So even though one understands and grasps in it, with his understanding, more than what is written explicitly, he is not permitted to add letters according to his greater grasp of it.

והטעם הוא מפני שתושב"כ [שתורה שבכתב] הוא מבחי' מוחין דאבא שהוא בחי' חכמה ולחכימא ברמיזא שצירופי האותיות שלה הם רומזים על איכות המשכת החכמה כמו אל"ף הוא יו"ד בראשו ויו"ד בסופו וקו באמצעיתו.

The reason is that the Written Torah is from the level of the mochin of Abba, which is the level of Chochmah (wisdom), and "for the wise, a hint": the combinations of its letters hint at the manner in which Chochmah is drawn down. For example, alef is a yud at its head, a yud at its end, and a line in its middle.

21 והיינו בחי' רמז על ח"ע [חכמה עילאה] וח"ת [וחכמה תתאה] שהם יו"ד דהוי"ה ויו"ד דאדני. ולפעמי' [ולפעמים] היו"ד שלמטה עושים במקומה דל"ת להיות

This is a hint at the higher Chochmah and the lower Chochmah, which are the yud of Havayah and the yud of Ado-nai. And sometimes, in place of the lower yud, a dalet is made, because

כי המל' שהיא ח"ת [חכמה תתאה] נק' דל. והקו ההולך באלכסון כדמות ו' הוא בחי' ת"ת [תפארת] המחבר חכמה ומלכות.

Malchus, which is the lower Chochmah, is called dal, "poor." And the line that runs diagonally, in the form of a vav, is the level of Tiferes, which joins Chochmah and Malchus.

22 וכן בי"ת הוא ג' קוין מעלה ומטה וקו הימין והוא ג"כ רומז על איכות ההמשכה.

Likewise, beis is three lines, above, below, and the right-hand line; and it too hints at the manner of the drawing down.

וכן גימ"ל הוא קו א' שהוא וי"ו עם נקודה שהוא י' תחתיו וזה מורה על בחי' היסוד ולכך נק' גימ"ל

And likewise, gimmel is one line, which is a vav, with a point, which is a yud, beneath it. This indicates the level of Yesod, and therefore it is called gimmel,

שהוא גומל דלים. פי' שגומל חסד ושפע למלכות הנק' דל כמ"ש אשרי משכיל אל דל כו'.

for it is gomel dalim, "bestowing on the poor." That is, it bestows kindness and abundance on Malchus, which is called dal, "poor," as it is written, "Fortunate is he who considers the poor," etc.

23 וענין הוי"ו יו"ד הרי זה דוגמת אות וי"ו אלא שתמוני' אות וי"ו הוא יו"ד וי"ו להורות על פנימית הטפה דהיא יו"ד בראשית השפע כו' ונמשכה בשפע הוי"ו אח"כ כידוע.

Now the vav and yud [of the gimmel] are like the letter vav, except that the form of the letter vav is a yud [and then] a vav, to indicate the inner core of the drop, which is the yud at the beginning of the flow, etc., and it is afterward drawn out in the flow of the vav, as is known.

משא"כ גימ"ל הוא בהפוך הוי"ו למעלה והיו"ד למטה להורות על סיום השפע במל' אחרי המשך האור והשפע מן המשפיע כו'.

Gimmel, however, is the reverse, the vav above and the yud below, to indicate the conclusion of the flow in Malchus after the light and the flow have been drawn from the giver, etc.

וכן כל האותיות והתגין שעליהם הם הכל רמזים על איכות ההמשכה כו'. והחכמה שבהמשכת אורות אלו זו היא חכמה שבתושב"כ [שבתורה שבכתב] ואין התגלותה בהתושב"כ [בהתורה שבכתב] רק ע"ד רמז ולא באה בגילוי ההשגה וההבנה ממש בהאותיות דתושב"כ [דתורה שבכתב]

And likewise all the letters, and the crowns (tagin) on them, are all hints at the manner of the drawing down, etc. And the wisdom in the drawing down of these lights is the wisdom in the Written Torah. Its revelation in the Written Torah is only by way of hint; it does not come as actual revealed comprehension and understanding in the letters of the Written Torah.

(כי הנה בספורי מעשיות שבתורה כמו מעשה דלבן ומעשה בלק הפשט הנגלה בהכתוב המובן בגלוי מתוך האותיות עם היותו תורה שלימה מ"מ נק' לבושא דאורייתא בזהר)(ח"ג [חלק ג'] דקנ"ב).

(For in the narratives of the Torah, such as the story of Lavan and the story of Balak, the plain meaning revealed in the verse, understood openly from the letters, although it is a complete Torah, is nevertheless called "the garment of the Torah" in the Zohar) (Part III, folio 152).

אבל גופי תורה הם המתלבשים בהלבושים ואינן מתגלים בהאותיות להדיא אלא ע"ד לחכימא ברמיזא. ועל זה אמר דוד גל עיני ואביטה כו' שיבין מתוך הרמזים את החכמה. ויש בבחי' התורה ג"כ נשמתאלנשמתא.

But the bodies of the Torah (gufei Torah) are what is clothed in the garments, and they are not revealed explicitly in the letters, only in the manner of "for the wise, a hint." And about this David said, "Open my eyes, that I may behold," etc.: that he may understand the wisdom from within the hints. And in the Torah there is also the level of "the soul of the soul."

24 ועמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] שם עד"מ פסוק ואלה המלכים ודאי מעשה שהיה כך היה אבל בה נגנזו סודות עולם התהו לכן בקצתן נאמר שם עירו וקצתם לא. ובאחרון נזכר שם אשתו.

And see what the Ramaz (Rabbi Moshe Zacuto) writes there, for example on the verse "And these are the kings": certainly it was an actual event, and it happened just so, but within it are hidden the mysteries of the World of Tohu. Therefore of some of them the name of his city is stated, and of some not; and of the last, the name of his wife is mentioned.

ועוד כמה שינויים שלענין הספור לא מעלים ולא מורידים וכפי הסוד רומזים ענינים נפלאים כמ"ש בכהאריז"ל [בכתבי האריז"ל] בע"ח [בעץ חיים] ואוצ"ח [ואוצרות חיים].

And there are several more differences which, for the story, neither add nor detract, but according to the mystical meaning they hint at wondrous matters, as written in the writings of the Arizal, in Etz Chaim and Otzros Chaim.

נמצא האותיות והפסוקים דתושב"כ [דתורה שבכתב] הם הכל בחי' רמיזות על החכמה ולא בחי' גילוי שכל באותיות ע"ד שהוא בתושבע"פ [בתורה שבעל פה] כדלקמן.

It follows that the letters and verses of the Written Torah are all hints at the wisdom, and not a revelation of intellect in the letters, in the way it is in the Oral Torah, as [explained] below.

שהרי גילוי השכל שבתושב"כ [שבתורה שבכתב] זהו נק' לבושא דאורייתא כנ"ל והלבוש מתגלה אבל אפי' [אפילו] גופי תורה

For the revelation of intellect in the Written Torah is what is called "the garment of the Torah," as said above, and the garment is revealed. But even the bodies of the Torah,

שהם פרטי הדינים וכ"ש [וכל שכן] הסודות הנק' נשמתא דאורייתא ורזא דרזין שהם נשמה לנשמה אינן מתגלים כלל באותיות דתושב"כ [דתורה שבכתב] רק ע"ד לחכימא ברמיזא.

which are the details of the laws, and all the more so the mysteries, which are called "the soul of the Torah" and "the mystery of mysteries," which are the soul of the soul, are not revealed at all in the letters of the Written Torah, only in the manner of "for the wise, a hint."

25 והיינו לפי שתושב"כ [שתורה שבכתב] נמשכה מח"ע [מחכמה עילאה] שהיא למעלה מבחי' גילוי בהאותיות ממש שגילוי השכל באותיות זהו מבחי' בינה כדלקמן.

This is because the Written Torah is drawn from the higher Chochmah, which is above the level of actual revelation in the letters; for the revelation of intellect in letters is from the level of Binah, as [explained] below.

אבל מהחכמה א"א להיות הגילוי רק בבחינת רמיזא וזהו לחכימא ברמיזא. ולכן אין רשאי להוסיף אף אות א' לפי תבונתו והשגתו יותר כו'

But from Chochmah the revelation can only be by way of a hint, and this is "for the wise, a hint." Therefore one is not permitted to add even one letter according to his greater understanding and comprehension, etc.,

מאחר שאין החכמה באה לידי גילוי ממש בהאותיות א"כ אין שייך להוסיף אותיות מחמת רבוי ההשגה כו' ויפסול ע"י"ז את התורה. שהרמז צ"ל דוקא כמו שהוא בתושב"כ [בתורה שבכתב] שקבל משה מפי הגבורה.

since the wisdom does not come to actual revelation in the letters; so adding letters because of greater comprehension, etc., has no place, and by this one would invalidate the Torah. For the hint must be exactly as it is in the Written Torah that Moshe received from the mouth of the Almighty.

26 ויצא לנו מזה שתושב"כ [שתורה שבכתב] נמשכה מבחי' ח"ע [חכמה עילאה] הוא בחי' מוחין דאבא ולכן נקראת מוסר אביך. ותושבע"פ [ותורה שבעל פה] נק' תורת אמך.

From this it emerges for us that the Written Torah is drawn from the level of the higher Chochmah, which is the level of the mochin of Abba, and therefore it is called "the instruction of your father." And the Oral Torah is called "the teaching of your mother."

ולכן דוקא ע"י מקרא שהוא תושב"כ [תורה שבכתב] בחי' מוחין דאבא מוציא מההעלם לגילוי שזהו ענין הקל קול יעקב שבגרון קול הקריאה דתושב"כ [דתורה שבכתב] מוציא מן ההעלם לידי גילוי.

Therefore it is specifically through Mikra, which is the Written Torah, the level of the mochin of Abba, that [the emotive attributes] are brought out of concealment into revelation. This is the meaning of "The voice is the voice of Yaakov": in the throat, the voice of reading the Written Torah brings [them] out of concealment into revelation.

אבל תושבע"פ [תורה שבעל פה] הוא בחי' מוחין דאימא שהוא בינה (ע' [עיין] ע"פ גן נעול ענין בינה יתירה ניתנה באשה) היא מקור לצירופי האותיות (שהם פתוחי חותם)

But the Oral Torah is the level of the mochin of Imma, which is Binah (see on [the verse] "A locked garden," on the matter of "additional understanding (binah yeseirah) was given to woman"); it is the source of the combinations of letters (which are "the engravings of a signet"),

כמו למשל בנפש האדם שהתהוות צירופי האותיות הוא מן השגתו והבנתו שלפי ההבנה כמו"כ [כמו כן] ממש מתרבים צירופי האותיות שכשהשגתו והבנתו היא רחבה אזי גם צירופי האותיות הן מרובים.

as, for example, in the human soul: the combinations of letters come into being from one's comprehension and understanding, for exactly according to the understanding, so do the combinations of letters multiply. When his comprehension and understanding are broad, the combinations of letters are also many,

ואם הבנתו קצרה אזי האותיות מועטים. שהאותיות הן כלים לאור ההשגה וההבנה. שההשגה וההבנה מתגלה בהאותיות לכך לפי ערך רבוי האור כך הוא רבוי הכלים.

and if his understanding is short, the letters are few. For the letters are vessels for the light of comprehension and understanding: comprehension and understanding are revealed in the letters, and therefore as is the abundance of the light, so is the abundance of the vessels.

(משא"כ בחי' חכמה שלמעלה מההשגה אינה מתגלית ממש תוך האותיות רק ע"ד לחכימא ברמיזא הילכך אין האותיות מתרבים כו' כנ"ל)

(Not so the level of Chochmah, which is above comprehension: it is not actually revealed within the letters, only in the manner of "for the wise, a hint," and therefore the letters do not multiply, etc., as said above.)

וכמו"כ [וכמו כן] למעלה שתושבע"פ [שתורה שבעל פה] נק' מוסר אמך להיותה מבחי' מוחין דאימא דכמו שמטפת האב נעשה בבטן האם ולד ברמ"ח איברים כו'.

So too above: the Oral Torah is called "the instruction of your mother," since it is from the level of the mochin of Imma. For just as from the father's drop a child with two hundred forty-eight limbs is formed in the mother's womb, etc.,

כך מפסוק א' בסכת תשבו נעשה בתושבע"פ [בתורה שבעל פה] מסכת סוכה. ופירש"י [ופירש רש"י] ותוספות ופוסקים. והיינו להיותה בחי' אימא שהיא ההשגה. ולכן היא הנקראת ארץ טובה ורחבה:

so from one verse, "You shall dwell in sukkos," there is made in the Oral Torah the tractate of Sukkah, and Rashi's commentary, and Tosafos, and the codifiers. That is because it is the level of Imma, which is comprehension. And therefore it is what is called "a good and broad land."

27 וזהו שנקראת ג"כ ארץ הצבי שדומה לצבי שאין עורו מחזיק את בשרו שכשנלקח הבשר ממנו מתכווץ העור. אבל כל זמן שהבשר בו אזי כל זמן שהבשר הולך וגדל כמו"כ [כמו כן] מתגדל עורו.

And this is why it is also called "the land of the deer (tzvi)": it is like a deer, whose skin does not hold its flesh, for when the flesh is taken from it, the skin shrinks. But as long as the flesh is in it, then all the while the flesh keeps growing, its skin grows likewise.

והוא המשל לתורה שבעל פה שהיא מוחין דאימא בחי' מוח ההבנה המתלבש בהאותיות בבחי' אור וכלי בגילוי הילכך כל מה שמתרבה ההשגה ממילא מתרבים האותיות.

And this is the analogy for the Oral Torah, which is the mochin of Imma, the level of the faculty of understanding, which is clothed in the letters as light and vessel, in a revealed way. Therefore, the more comprehension increases, the more the letters increase of themselves.

וכמו שאנו רואים שבמשנה האותיות מועטים לפי ששם עדיין ההבנה בקצרה. אבל בתלמוד שנתוסף ההבנה וההשגה בהרחבה גדולה

As we see that in the Mishnah the letters are few, because there the understanding is still brief; but in the Talmud, where understanding and comprehension were increased with great breadth

(כי תלמוד בבריאה ששם מתלבשים חב"ד [חכמה בינה ודעת] דאצי' ומשנה ביצי' [ביצירה] כו') לכך נתרבו שם צירופי האותיות מאד.

(for Talmud is in [the World of] Beriah, where the Chochmah, Binah and Daas of Atzilus are clothed, and Mishnah is in Yetzirah, etc.), therefore the combinations of letters there multiplied greatly.

וזהו שנק' ארץ טובה ורחבה שמתרחבת עד אין קץ שכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש בכלל תושבע"פ [תורה שבעל פה] יחשב ואזי מתרחבים האותיות כו'.

And this is why it is called "a good and broad land": it broadens without end, for whatever a seasoned student will in the future originate is counted as part of the Oral Torah, and then the letters broaden, etc.

ולכן אין בתושבע"פ [בתורה שבעל פה] הקפידא על האותיות כמו בתושב"כ [בתורה שבכתב]. שהמשנה מדברת בלשון זה ובריית'א בלשון אחר.

Therefore in the Oral Torah there is no strictness about the letters as in the Written Torah: the Mishnah speaks in this wording and a Baraisa in other wording,

וכן גמרא בלשון אחר והוא מטעם הנ"ל שעיקר התושבע"פ [התורה שבעל פה] היא ההבנה וההשגה והאותיות הם מתרבים ומשתנים לפי ההשגה כו'.

and likewise the Gemara in other wording. This is for the reason stated above: the essence of the Oral Torah is understanding and comprehension, and the letters multiply and change according to the comprehension, etc.

(וכ"ז [וכל זה] להיות בתושבע"פ [בתורה שבעל פה] ההשגה בגילוי באותיות והיינו מבחי' מוחין דאימא. משא"כ תושב"כ [תורה שבכתב] שהיא מבחי' מוחין דאבא שאין מתגלים בהאותיות רק שהאותיות הן רמיזות ע"כ הרמיזות הם דוקא כך וכך ולא ישתנו מחמת רבוי הבנתו וכנ"ל).

(All this is because in the Oral Torah the comprehension is revealed in the letters, that is, from the level of the mochin of Imma. Not so the Written Torah, which is from the level of the mochin of Abba, which are not revealed in the letters; rather the letters are hints, and therefore the hints are specifically thus and so and do not change because of one's greater understanding, as said above.)

(וזהו שבינה נק' ג"כ רחובות הנהר ועמ"ש בפ' לך לך גבי ה' דאברהם שכדי להיות ההרחבה וההתפשטות שרשו ממקום עליון יותר מהחכמה דהיינו מבחי' קוצו של יו"ד שהוא בחי' כתר שלמעלה מהחכמה.

(And this is why Binah is also called "the broad places of the river." And see what is written in Parshas Lech Lecha concerning the hei of Avraham: that in order for there to be broadening and spreading out, its root is from a place higher than Chochmah, that is, from the level of the tip (kotz) of the yud, which is the level of Keser, which is above Chochmah.

ועד"ז יובן ג"כ בתושבע"פ [בתורה שבעל פה] שהוא בחי' הבינה להבין הענין בהרחבה שרשה גבוה מתושב"כ [מתורה שבכתב] שהיא בחי' חכמה):

In the same way it can also be understood regarding the Oral Torah, which is the level of Binah, understanding a matter at length: its root is higher than the Written Torah, which is the level of Chochmah.)

28 והנה כמו שבבינה שהיא נק' תושבע"פ [תורה שבעל פה] נק' ארץ טובה ורחבה מצד התרחבות צירופי האותיות. כמו"כ [כמו כן] הוא ממש מבחי' מלכות נוק' [נוקבא] דזעיר אנפין

Now, just as Binah, which is called the Oral Torah, is called "a good and broad land" because of the broadening of the combinations of letters, so it is exactly with the level of Malchus, the Nukva of Z'eir Anpin,

שהיא נקראת גם כן ארץ טובה ורחבה שהיא היא עיקר בחי' תורה שבעל פה כמאמר התיקוני זהר הידוע מלכות פה תושבע"פ [תורה שבעל פה] קרינן לה.

which is also called "a good and broad land," for she is the very essence of the Oral Torah, as in the well-known statement of the Tikkunei Zohar, "Malchus is the mouth; we call her the Oral Torah."

כי תושב"כ [תורה שבכתב] ותושבע"פ [ותורה שבעל פה] ע"ז נאמר חכמות בחוץ תרונה ב' חכמות חכמה עילאה היא בחי' תושב"כ [תורה שבכתב] וח"ת [וחכמה תתאה] היא בחי' תושבע"פ [תורה שבעל פה] והיא הנק' ארץ טובה ורחבה.

For of the Written Torah and the Oral Torah it is said, "Wisdoms sing aloud in the street": two wisdoms. The higher Chochmah is the level of the Written Torah, and the lower Chochmah is the level of the Oral Torah, and she is what is called "a good and broad land."

שהיא מתרחבת מאד לפי השראת האור א"ס ב"ה בתוכה. פי' כידוע בכהאריז"ל [בכתבי האריז"ל] שבזאת משונה המל' מכל הספירות שיש בה שינויים רבים שפעם מתרחבת מאד ופעם מתקצרת ביותר.

For she broadens greatly according to the indwelling of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, within her. That is, as is known from the writings of the Arizal, in this Malchus differs from all the Sefiros: she has many changes, for at times she broadens greatly and at times she shrinks exceedingly.

29 ויש רבוי בחינות בענין התרחבות זאת והשינויים האלו הן ממש בכלים דבחי' מל'. דהיינו פעם היא רק נקודה תחת היסוד.

And there are many levels in this broadening, and these changes are actually in the vessels of the level of Malchus: at one time she is only a point beneath Yesod,

ופעם מתגדלת עד בחי' נהי"י [נצח הוד יסוד]. ופעם עד חג"ת [חסד גבורה תפארת] כו'. ולפעמים מתרחבת עד שהן שוין בקומתן.

at another time she grows up to the level of Netzach, Hod and Yesod, and at another up to Chesed, Gevurah and Tiferes, etc. And sometimes she broadens until they are equal in stature.

30 וכל סבת השינויים האלו בהכלים תלוי הכל מצד השפעת והמשכת האור מא"ס ב"ה בה. שבהתמעט גילוי האור אז גם הכלי מתמעט להיות רק נקודה חדא וע"ז נאמר שחורה אני כו' בבחי' נקודה חדא.

And the whole cause of these changes in the vessels depends entirely on the influx and drawing down into her of the light from the Infinite One (Ein Sof), blessed be He. For when the revelation of the light diminishes, the vessel too diminishes, to be only a single point; and of this it is said, "I am black," etc., at the level of a single point.

31 וכשמתרבה גילוי האור אזי גם הכלי מתרבה ממש הכל לפי"ע [לפי ערך] גילוי האור. וזהו שנקראת ארץ צבי שגידול והתפשטות העור הוא תלוי לפי גידול הבשר שבהתמעטות והסתלקות הבשר נתכווץ העור.

And when the revelation of the light increases, then the vessel too actually increases, all in proportion to the revelation of the light. And this is why she is called "the land of the deer": the growth and spreading of the skin depends on the growth of the flesh, for when the flesh diminishes and departs, the skin shrinks.

וזה מורה על ענין הנ"ל שבמלכות שרבוי ומיעוט הכלים תלוי לפי רבוי ומיעוט האורות ע"כ יש שינוים רבים בגידולה ובקומתה עד"מ שהם הכלים משא"כ בשאר הפרצופים שאין שינויים כלל בענין הכלים שלהם.

And this indicates what was said above: that in Malchus the increase and decrease of the vessels depends on the increase and decrease of the lights. Therefore there are many changes in her growth and in her stature, so to speak, which are the vessels; not so the other configurations (partzufim), which have no changes at all in their vessels.

32 והשינויים בשבת ויו"ט [ויום טוב] הוא בענין הוספת האור כו'. אבל הכלים אין בהם רבוי ומיעוט. כי או"א [אבא ואימא] אינן מתרחבים ומתקצרי' [ומתקצרים] לעולם כי אין בהם שינוי לעולם בהכלים.

And the changes on Shabbos and Yom Tov are a matter of added light, etc., but the vessels have no increase or decrease in them. For Abba and Imma never broaden or shrink, since there is never any change in their vessels.

וגם המדות הנקי' ז"א ג"כ אינו מתרחב ומתקצר כ"א כשנשפע להם מוחין דיניקה מלמעלה מקבלים הם המוחין או לא נשפע להם המוחין

And the emotive attributes called Z'eir Anpin likewise do not broaden and shrink; rather, when the mochin of nursing (yenikah) flow to them from above, they receive the mochin, or the mochin do not flow to them;

אבל הם המדות בעצמן אינן מתקצרים ומתרחבים כמו המלי' שהיא בעצמה יש בהם שינויים. הרי הכלים דמלי' תלוי התפשטותן בהתפשטות האורות.

but the emotive attributes themselves do not shrink and broaden, as Malchus does, in whose very self there are changes. Thus the spreading of the vessels of Malchus depends on the spreading of the lights.

33 וזו מעלה יתירה בכלים דמלי' שבטלים לגמרי לגבי האורות וזהו שנק' ארץ טובה ורחבה שמתרחבת לפ"ע [לפי ערך] רבוי האור כו'.

And this is a special excellence in the vessels of Malchus: they are utterly nullified (batel) before the lights. And this is why she is called "a good and broad land," for she broadens in proportion to the abundance of the light, etc.

וזהו היתרון בעסק התושבע"פ [התורה שבעל פה] אפילו על בחי' אהבה בתענוגים. ששמחה ואהבה בתענוגים היא בחי' יש ודבר. שהשמחה הוא בהתגלות הלב שמרגיש השמחה והתענוג בלבבו והיא בחי' יש ודבר.

And this is the advantage of occupying oneself with the Oral Torah, even over the level of "love in delights." For joy and "love in delights" are the level of yesh and davar, an existing something: joy is in the revelation of the heart, in which one feels the joy and the delight in his heart, and this is the level of yesh and davar.

אבל בתושבע"פ [בתורה שבעל פה] האור מוסתר ואין נרגש התענוג לכך היא נעלה שהיא בחי' מ"ה [שם מ"ה] תכלית הבטול בלי הרגשה כלל.

But in the Oral Torah the light is hidden and the delight is not felt. Therefore it is loftier, for it is the level of mah ("what"), the utmost self-nullification (bittul), without any feeling at all.

34 וזהו שאמר והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים שהיא היציאה וגילוי המדות מהגרון ע"י קול תורה שבכתב

And this is what He said, "And I will bring you out from under the burdens of Egypt": this is the going out and revealing of the emotive attributes from the throat through the voice of the Written Torah;

אזי אח"כ והבאתי אתכם אל הארץ תושבע"פ [תורה שבעל פה] שיש בה מעלה ומדרגה יתירה בהיות' [בהיותה] ארץ צבי כו' טובה ורחבה כנ"ל:

then afterward, "And I will bring you to the land": the Oral Torah, which has a special excellence and level in being "the land of the deer," etc., "good and broad," as said above.

35 ועתה יש לבאר ענין ונתתי צבי בארץ החיים. והוא עוד מעלה בענין תושבע"פ [תורה שבעל פה]. והיינו עוד טעם שני למה שנקראת ארץ צבי.

Now we must explain "And I will set tzvi in the land of the living." This is a further excellence of the Oral Torah, and it is a second reason why it is called "the land of tzvi."

כי פי' צבי הוא הרצון (מלשון צביוני וכן לצביונן נבראו הקב"ה שאל להם רצונכם שאברא אתכם וכן ולא אביתם תרגום ולא צביתון כו'. וכן בלה"ק [בלשון הקודש] ג"כ פירושו חפץ או הדר ופאר כמבואר בספרים)

For tzvi means will (from the word tzivyoni, "my will"; and likewise "they were created with their consent (tzivyonan)": the Holy One, blessed be He, asked them, "Is it your will that I create you?"; and likewise "but you were not willing," which the Targum renders ve'la tzevisun, etc. And in the Holy Tongue too it means desire, or glory and splendor, as explained in the books),

והיינו שרצונו העליון יתי' (וחפץ הוא פנימיות הרצון כנודע) הוא מלובש ומתגלה בארץ החיים דוקא שהיא התושבע"פ [התורה שבעל פה].

that is: His Supreme Will, blessed be He (and desire is the inner dimension of the will, as is known), is clothed and revealed specifically in "the land of the living," which is the Oral Torah.

וזאת עוד מעלת התושבע"פ [התורה שבעל פה] על התושב"כ [התורה שבכתב] שתושב"כ [שתורה שבכתב] מקרא הוא בחי' מוחין דאבא בלבד שהוא בחי' חכמה. אבל אין בה כ"כ [כל כך] גילוי רצון העליון ממש שלמעלה מהחכמה.

And this is a further excellence of the Oral Torah over the Written Torah. The Written Torah, Mikra, is the level of the mochin of Abba alone, which is the level of Chochmah; but there is not so much revelation in it of the Supreme Will itself, which is above Chochmah.

שהרי א"א להבין ולהורות איזה פסק דין שהוא רצון העליון לזכות או לחיוב אסור או מותר כו' מן התושב"כ [התורה שבכתב] שא"א להבין ממנה הפסק דין שהוא רק בחי' חכמתו יתי' בלבד.

For it is impossible to understand and to rule on any halachic decision, which is the Supreme Will, to acquit or to hold liable, forbidden or permitted, etc., from the Written Torah; one cannot understand the ruling from it, since it is only the level of His wisdom, blessed be He.

אבל תושבע"פ [תורה שבעל פה] בה מלובש ומתגלה רצון העליון ב"ה שהוא ענין פסקי הדינין שבתושבע"פ [שבתורה שבעל פה] אסור מותר שזהו רצון העליון ב"ה.

But in the Oral Torah the Supreme Will, blessed be He, is clothed and revealed: these are the halachic rulings in the Oral Torah, forbidden and permitted, which are the Supreme Will, blessed be He.

36 וזהו ונתתי צבי בארץ החיי' [החיים] דוקא שגילוי הרצון העליון הוא בתושבע"פ [בתורה שבעל פה] דוקא.
והוא מפני שסוף מעשה הוא דוקא במחשבה תחלה ונעוץ תחלתן בסופן

And this is "And I will set tzvi in the land of the living" specifically: the revelation of the Supreme Will is specifically in the Oral Torah. This is because "last in deed" is precisely "first in thought," and "their beginning is wedged in their end,"

ולכן נק' המלכות א"ח [אשת חיל] עטרת בעלה ונק' ג"כ ארץ חפץ ע"ש גילוי הרצון בה דוקא

and therefore Malchus is called "a woman of valor, the crown of her husband," and she is also called "a land of desire (chefetz)," on account of the revelation of the will specifically in her

(וכמו בארץ הגשמית גילוי כח הצומח שהוא בחי' א"ס לברוא מאין כו' כמ"ש באגה"ק [באגרת הקודש]
איהו וחיוהי ובמאמ' א"ח [אשת חיל] עט"ב [עטרת בעלה].

(as in the physical earth: the revelation of the power of growth, which is the level of the Infinite, to create from nothing, etc., as written in Iggeres HaKodesh on "He and His life-force," and in the maamar "A woman of valor, the crown of her husband."

והנה בתושבע"פ [בתורה שבעל פה] ג"כ יש אגדות ופסקי דינין ובאגדות ג"כ רק מלובש ח"ע [חכמה עילאה]. אבל בהלכות ופסקי דינין מלובש רצה"ע [רצון העליון] ולכן לימוד דהלכות נעלה יותר טובא מלימוד האגדות כדאיתא בגמ' [בגמרא] דסוטה דף מ'):

Now in the Oral Torah too there are aggados and halachic rulings, and in the aggados, too, only the higher Chochmah is clothed; but in the laws and halachic rulings the Supreme Will is clothed. Therefore the study of the laws is far loftier than the study of the aggados, as stated in the Gemara, Sotah, folio 40.)

37 אך עם היות שיש מעלו' ומדרגות יתירות בתושבע"פ [בתורה שבעל פה] על תושב"כ [תורה שבכתב] שנק'
ארץ טובה ורחבה וגם בה גילוי רצה"ע [רצון העליון] עכ"ז [עם כל זה] מצד אחד היא למטה במדרגה יותר
שנשפלה מאד למטה בגשמיות ומדברת רק בענינים גשמיים

But although the Oral Torah has special excellences and levels over the Written Torah, being called "a good and broad land" and having in it the revelation of the Supreme Will, nevertheless in one respect it is lower in level, for it has descended very low into physicality and speaks only of physical matters

(ועמ"ש בפרשת בראשית). אך על זה נאמר והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי כו'.

(and see what is written in Parshas Bereishis). But about this it is said, "And I will bring you to the land concerning which I lifted up My hand," etc.

כמשל היד שמגביה בה החפץ המונח למטה ויכולה היא היד להגביה למעלה מן הראש ויכולה להניח על הראש כמו"כ [כמו כן] המלכות הנק' תושבע"פ [תורה שבעל פה] היא בחי' הארץ שעם היות שנתלבשה בגשמיות

As in the analogy of the hand, with which one lifts an object lying below: the hand can lift it higher than the head, and can place it upon the head. So too Malchus, which is called the Oral Torah, is the level of the land: although she is clothed in physicality,

אבל נשאתי את ידי להגביה אותה למעלה ראש מבחי' ח"ע [חכמה עילאה] כי היא בחי' אשת חיל עטרת בעלה. שהיא בחי' עטרה וכתר לז"א.

nevertheless "I lifted up My hand" to raise her above the head, above the level of the higher Chochmah. For she is the level of "a woman of valor, the crown of her husband": she is the level of a crown (atarah) and Keser (the Crown) for Z'eir Anpin.

38 והיינו מטעם הנ"ל דונתתי צבי בארץ החיים שבה גילוי רצה"ע [רצון העליון] כו'. והכתר הוא למעלה מן המוחין שבראש כנודע.

This is for the reason stated above, "And I will set tzvi in the land of the living," for in her is the revelation of the Supreme Will, etc. And the Crown (Keser) is above the mochin in the head, as is known.

וזהו אשר נשאתי את ידי. פי' ידי הם הזרועות דא"א שהם חג"ת [חסד גבורה תפארת] דא"א שהם מכינים את המל'. כמ"ש מקדש אדני כוננו ידיך:

And this is "concerning which I lifted up My hand." That is: "My hand" is the arms of Arich Anpin, which are the Chesed, Gevurah and Tiferes of Arich Anpin, which prepare Malchus, as it is written, "The Sanctuary, O L-rd, that Your hands established."

39 וזהו והיית עטרת תפארת וגו' וצניף מלוכה בכף אלהיך. פי' הצניף מלוכה שהוא המל' היא עטרת תפארת כנ"ל פי' עטרת בעלה. בכף אלקיך שזהו ע"י אשר נשאתי את ידי זרועות דא"א.

And this is [the meaning of] "And you shall be a crown of tiferes (splendor)," etc., "and a royal diadem in the palm of your G-d." That is: the royal diadem, which is Malchus, is "a crown of tiferes," as said above, meaning "the crown of her husband." "In the palm of your G-d": this is through "concerning which I lifted up My hand," the arms of Arich Anpin.

40 וזהו לתת אותה לאברהם ליצחק וליעקב. שהאבות הן חג"ת [חסד גבורה תפארת] דז"א ומעלה יתירה היא להם שניתנה להם הארץ משום דהיא א"ח [אשת חיל] עט"ב [עטרת בעלה] כתר לז"א כנ"ל.

And this is "to give it to Avraham, to Yitzchak and to Yaakov." For the Patriarchs are the Chesed, Gevurah and Tiferes of Z'eir Anpin, and it is a special distinction for them that the land was given to them, because she is "a woman of valor, the crown of her husband," a crown (Keser) for Z'eir Anpin, as said above.

והיינו מעלת ומדרגי התושבע"פ [התורה שבעל פה]. ונתתי אתה לכם מורשה שיהיה מוסתר בה האור שזהו תכלית הבטול שאין נרגש כלל הבטול ובזה גבוה הוא אפי' [אפילו] מבחי' אהבה בתענוגים שהוא בחי' יש ודבר שנרגש השמחה בלב.

And this is the distinction and the level of the Oral Torah. "And I will give it to you as a heritage": that the light should be hidden in it, which is the utmost self-nullification (bittul), in which the self-nullification is not felt at all. And in this it is higher even than the level of "love in delights," which is the level of yesh and davar, in which the joy is felt in the heart.

אבל הלימוד כשהוא בבחי' בטול ע"ד אני המשנה המדברת בפיך הוא בטול ממש בלי שום הרגשה כנ"ל.

But study, when it is in a state of self-nullification, in the manner of "I am the Mishnah that speaks in your mouth," is actual self-nullification, without any feeling at all, as said above.

41 וזהו מתניתין מלכתא כנודע. וזהו לתת אותה לאברהם. כי אברהם בחי' אהבה והארץ שהיא תושבע"פ [תורה שבעל פה] גבוה יותר אפי' [אפילו] מבחי' אהבה בתענוגים.

And this is [the saying] "The Mishnah is the Queen," as is known. And this is "to give it to Avraham": for Avraham is the level of love, and the land, which is the Oral Torah, is higher even than the level of "love in delights."

נמצא המתבאר בפסוק זה הוא למעלי' [למעלה / למעלת] כללו' [כללות] ענין יחוד דאו"א [דאבא ואימא] וזו"נ [וזעיר אנפין ונוקבא] וכן בחי' אלו הן הן ממש בעבודת ה' בכל יום שהאדם יש בו כל בחינות אלו.

It follows that what is explained in this verse is, above, the general matter of the union of Abba and Imma and of Z'eir Anpin and Nukva; and these very levels are exactly [present] in the service of G-d every day, for a person has all these levels within him.

42 ולכן בכל יום בבקר ובערב מזכירין יצ"מ [יציאת מצרים] כי תחלה יש בחי' גלות מצרים שהוא עבור ז"א בבטן אימא והוא בחי' מצרים מצר הגרון

Therefore every day, morning and evening, we mention the Exodus from Egypt. For first there is the level of the exile of Egypt, which is the gestation of Z'eir Anpin in the womb of Imma, and it is the level of Mitzrayim, the strait of the throat;

ואח"כ ע"י אמר לבני ישראל אני ה' שהוא עסק התורה שבכתב הנק' תורת הוי' הוא הלידה וזהו לשון מקרא שהוא קורא ומוציא אותן מההעלי' [מההעלם] אל הגילוי.

and afterward, through "Say to the children of Israel, 'I am Havayah,'" which is occupation with the Written Torah, called "the Torah of Havayah," comes the birth. And this is the term Mikra, for one reads (korei) and brings them out of concealment into revelation.

אך כמו הלידה הגשמית א"א בלא חבלי לידה ויסורין כמו"כ [כמו כן] צריך להרגיש כאב וצער על מניעת גילוי שם הוי' בלבו.

But just as physical birth is impossible without birth pangs and suffering, so one must feel pain and anguish over the withholding of the revelation of the Name Havayah in his heart.

43 ועי"ז יהיה הלידה שהוא השמחה ותענוג כמ"ש אם הבנים שמחה. ולמעלה היינו לידת ז"א ולמטה בנפש גילוי המדות אהוי"ר [אהבה ויראה]. ויוצא דם נדה שנדחין כל המחשבות זרות ע"י הלידה כו'.

And through this there will be the birth, which is joy and delight, as it is written, "a joyful mother of children." Above, this is the birth of Z'eir Anpin, and below, in the soul, it is the revelation of the emotive attributes, love and awe. And the blood of impurity (dam niddah) comes out: all the alien thoughts are pushed away through the birth, etc.

ואח"כ והבאתי אתכם אל הארץ ענין זה למעלה מה שמבחי' ז"א יורד ההשפעה למל' ונק' ארץ כנען שמכניע כל החיצונים ונמתקים כל הדינים מפני

And afterward, "And I will bring you to the land." Above, this is the flow descending from the level of Z'eir Anpin to Malchus, and it is called "the land of Canaan," for it subdues (machnia) all the external forces and all the judgments are sweetened, because

שע"י הלידה שהוא בחי' גדלות אין יניקה לחיצונים. אבל מבחי' עבור וקטנות יש להם יניקה כמבואר במ"א.

through the birth, which is the level of maturity (gadlus), the external forces have no nurture; but from the level of gestation and immaturity (katnus) they do have nurture, as explained elsewhere.

44 ולמטה הארץ היא בחי' תושבע"פ [תורה שבעל פה] והיא אשר נשאתי את ידי כי אשת חיל עטרת בעלה והיית צניף מלוכה כו' וכנ"ל.

And below, the land is the level of the Oral Torah, and it is [the land] "concerning which I lifted up My hand," for "a woman of valor is the crown of her husband," and "you shall be a royal diadem," etc., as said above.

ולהיות נודע שבכל יום נמשכין מוחין חדשים למעלה וכן בנפש האדם כמ"ש חדשים לבקרים כו'

And since it is known that every day new mochin are drawn down above, and likewise in the human soul, as it is written, "They are new every morning," etc.,

שנעשה בריה חדשה ע"כ צ"ל בכל יום יצ"מ [יציאת מצרים] שההמשכה ממוחין למדות הוא ע"י מצר הגרון והיינו ע"י תושב"כ [תורה שבכתב] ואח"כ והבאתי אתכם אל הארץ היא התושבע"פ [התורה שבעל פה] הנק' ארץ חפץ כנ"ל:

so that one becomes a new creation, therefore there must be an Exodus from Egypt every day: the drawing from the mochin to the emotive attributes is through the strait of the throat, that is, through the Written Torah; and afterward, "And I will bring you to the land," which is the Oral Torah, called "a land of desire," as said above.

TORAH OHR • PARSHAS BO • MAAMAR 1

בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים

"On this very day all the hosts of Havayah went out"

1 בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים. הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] על חנה מיום שברא הקב"ה את עולמו לא היה אדם שקראו להקב"ה צבאות עד שבאת חנה כו'.

"On this very day all the hosts of Havayah went out of the land of Egypt." Now, our Sages, of blessed memory, said of Chanah: "From the day the Holy One, blessed be He, created His world, there was no person who called the Holy One, blessed be He, 'Tzevaos' until Chanah came," etc.

דהיינו שהיא פתחה תחלה לקרות הקב"ה הוי"ה צבאות ואמר הקב"ה עתיד בן שלך לפתוח בנבואה בשם זה

That is, she was the first to begin calling the Holy One, blessed be He, "Havayah Tzevaos." And the Holy One, blessed be He, said, "Your son is destined to open in prophecy with this Name."

כמ"ש ויאמר שמואל כה אמר ה' צבאות פקדתי כו'. והנביאים האחרונים נבאו בשם זה ובפרט חגי זכרי' [זכריה] ומלאכי יותר מכולן.

As it is written, "And Shmuel said, 'Thus says Havayah Tzevaos: I have remembered,'" etc. And the later prophets prophesied with this Name, and in particular Chaggai, Zechariah and Malachi, more than all of them.

וקיי"ל [וקיימא לן] (ספ"ד [סוף פרק ד'] דשבועות) דצבאות הוא מן השמות שאינן נמחקין. והנה מתחלה יש להקדים ענין השמות מהו.

And we hold as law (at the end of the fourth chapter of Shevuos) that Tzevaos is one of the Names that may not be erased. Now, we must first preface [an explanation of] the concept of the Names: what it is.

גם מעלת שם המיוחד שם הוי"ה על שאר השמות ואח"כ יתי' אי"ה [אם ירצה השם] ענין שם צבאות.

[We must] also [preface] the superiority of the Unique Name, the Name Havayah, over the other Names. And afterward the concept of the Name Tzevaos will be explained, G-d willing.

הנה ידוע שמהותו ועצמותו של הא"ס ב"ה הוא פשוט בתכלית הפשיטות ולא שייך כלל במהו"ע [במהותו ועצמותו] ענין התוארים שנמצאו שכינו לו ית' בתורה ובדברי הנביאים ובדברי רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] כמו חכם חסיד רחמן כו' וכיוצא בהן.

Now, it is known that the essence and being of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, is simple in the utmost simplicity, and the concept of descriptions does not apply at all to His essence and being: [the descriptions] that we find were applied to Him, may He be blessed, as epithets in the Torah, in the words of the prophets and in the words of our Sages, of blessed memory, such as "wise," "kind" (chasid), "merciful," etc., and the like.

כי הוא יתי' מרומם ונשגב ומובדל מכל גדרים אלו שהחכמה שהיא המעלה הראשונה בנבראים היא נחשבת כעשיה גשמי' [גשמיים / גשמיות / גשמית] לגבי מהותו ועצמותו יתי'.

For He, may He be blessed, is exalted, lofty and set apart from all these definitions, so that Chochmah (wisdom), which is the first rank among created beings, is considered like physical action in relation to His essence and being, may He be blessed.

2 ומכ"ש [ומכל שכן] בחי' המדות וכמאמר דלאו מכל אלין מדות איהו כלל וכנודע. ואעפ"כ [ואף על פי כן] יש מציאות ענין התוארים הללו שבאו בתנ"ך [בתורה נביאים כתובים] ובדחז"ל [ובדברי חכמינו זכרונם לברכה].

And all the more so the level of the emotive attributes (middos), as it is said, "He is not of any of these attributes at all," as is known. And even so, there is a reality to the concept of these descriptions that appear in Tanach and in the words of our Sages, of blessed memory.

דהיינו ע"ד מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] במקום שאתה מוצא גדולתו כו' שם אתה מוצא ענותנותו שהוא יתי' משפיל א"ע [את עצמו] להיות מתלבש בעשר כלים דאצילות שהן בחי' חו"ג [חסד וגבורה] כו'.

That is, in the manner of what our Sages, of blessed memory, said: "Wherever you find His greatness," etc., "there you find His humility." [This means] that He, may He be blessed, lowers Himself to be clothed in the ten vessels of the World of Atzilus (Emanation), which are the levels of Chesed (kindness) and Gevurah (restraint), etc.

3 וג"ר [וגי ראשונות] חב"ד [חכמה בינה ודעת] ואז שייך לקרותו בתוארים שנק' חכם מצד התלבשותו בחכמה וכמאמר אליהו אנת חכים פי' שמספר בענותנותו שמשפיל א"ע [את עצמו] להתלבש בבחי' כלי החכמה עם היות שהחכמה אין ערוך אליו כלל כנ"ל.

And the first three [Sefiros], Chochmah (wisdom), Binah (understanding) and Daas (knowledge). Then it becomes fitting to call Him by descriptions, so that He is called "wise" by virtue of His being clothed in Chochmah, as in the saying of Eliyahu, "You are wise." This means that he tells of His humility: that He lowers Himself to be clothed in the level of the vessel of Chochmah, even though Chochmah bears no comparison to Him at all, as said above.

וכן משפיל א"ע [את עצמו] להתלבש בבחי' חסד ונק' אז הגדול או חסיד וזהו שהגדולה היא ענותנותו

And likewise He lowers Himself to be clothed in the level of Chesed (kindness), and He is then called "the Great" or "kind" (chasid). And this is [what it means] that the greatness is His humility.

שע"י ענוה והשפלה שהשפיל א"ע [את עצמו] להתלבש במדת חסד אז דייקא שייך לקרותו גדול משא"כ מהו"ע [מהותו ועצמותו] מרומם מגדר זה כנ"ל.

For through the humility and lowering by which He lowered Himself to be clothed in the attribute of Chesed, precisely then is it fitting to call Him "great"; whereas His essence and being is exalted above this definition, as said above.

4 והנה שמותיו של הקב"ה הם הכלים דע"ס [דעשר ספירות] דאצי' שמתלבש בהן אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ומתייחד עמהן בתכלית היחוד ע"ד דאיהו וגרמוהי חד היינו שם אל הוא בבחי' כלי החסד.

Now, the Names of the Holy One, blessed be He, are the vessels of the Ten Sefiros of the World of Atzilus (Emanation), in which the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, is clothed and with which it is united in the utmost unity, in the manner of "He and His vessels are one." That is, the Name Kel is in the level of the vessel of Chesed (kindness).

ושם אלקים בבחי' כלי הגבורה ושם אדנ"י בבחי' מל'. אמנם שם הוי"ה הוא הפנימיו' של כל השמות שהם הכלים.

And the Name Elokim is in the level of the vessel of Gevurah (restraint), and the Name Ado-nai in the level of Malchus (sovereignty). But the Name Havayah is the inner dimension (pnimiyus) of all the Names, which are the vessels.

כי הוא בבחי' האורות המתלבשים בתוך הכלים דהיינו בבחי' אל שהוא השם שבכלי החסד. הנה בבחי' האור הנמשך מא"ס ב"ה להתלבש בו הוא בחי' שם הוי"ה.

For it is in the level of the lights that are clothed within the vessels. That is, in the level of Kel, which is the Name in the vessel of Chesed: the level of the light that is drawn from the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, to be clothed in it is the level of the Name Havayah.

5 וכן גם בבחי' שם אלקים שבכלי הגבורה מתלבש בתוכו שם הוי"ה שהוא בבחי' האור מא"ס המתלבש בתוך הכלים הנ"ל.

And so too in the level of the Name Elokim, which is in the vessel of Gevurah (restraint): the Name Havayah is clothed within it, which is in the level of the light from the Infinite One (Ein Sof) that is clothed within the vessels mentioned above.

ועד"ז בכל השמות שאינן נמחקין שהם בבחי' הכלים. ושם הוי"ה הוא בבחי' האורות המתלבשים בהן.

And in this manner with all the Names that may not be erased, which are in the level of the vessels; and the Name Havayah is in the level of the lights that are clothed in them.

ולכך שם הוי"ה מצטרף עם כל השמות כמ"ש ביום עשות הוי"ה אלקים ארץ ושמים כו' וכתיב הוי"ה צבאות כו'

This is why the Name Havayah combines with all the Names, as it is written, "On the day that Havayah Elokim made earth and heavens," etc., and it is written, "Havayah Tzevaos," etc.

מפני שבחי' שם הוי"ה הוא הממשיך את האור א"ס להתלבש בשמות אלקים וצבאות שהם הכלים כו' שהוא הממוצע בין אורות וכלים ולכך הוא המחבר האורות עם הכלים:

[This is] because the level of the Name Havayah is what draws down the Infinite Light (Or Ein Sof) to be clothed in the Names Elokim and Tzevaos, which are the vessels, etc.; for it is the intermediary between lights and vessels, and therefore it is what joins the lights with the vessels.

6 והנה כתיב זה שמי לעלם וזה זכרי כו'. ופי' בתי"ז [בתיקוני זהר] שמי עם י"ה שס"ה ל"ת [לא תעשה]. זכרי עם ו"ה רמ"ח מ"ע [מצות עשה].

Now, it is written, "This is My Name forever, and this is My remembrance," etc. And it is explained in the Tikkunei Zohar: "My Name" (shmi) with yud-heh [is] the 365 prohibitions; "My remembrance" (zichri) with vav-heh [is] the 248 positive commandments.

והיינו שכללות התורה רמ"ח מ"ע [מצות עשה] ושס"ה ל"ת [לא תעשה] הם מושרשים בשם הוי"ה שהוא בחי' ז"א דאצי'.

That is, the Torah as a whole, the 248 positive commandments and the 365 prohibitions, is rooted in the Name Havayah, which is the level of Z'eir Anpin (the emotive attributes) of the World of Atzilus (Emanation).

רמ"ח מ"ע [מצות עשה] נמשכים מבחי' החסדים שבז"א ושס"ה ל"ת [לא תעשה] מבחי' הגבורות שבז"א ובהם נכללים כל פרטי הדינים דאו"ה [דאיסור והיתר] כשר ופסול חייב וזכאי כו'.

The 248 positive commandments are drawn from the level of the chasadim (kindnesses) in Z'eir Anpin, and the 365 prohibitions from the level of the gevuros (severities) in Z'eir Anpin. And in them are included all the details of the laws of forbidden and permitted, valid and invalid, guilty and innocent, etc.

שההיתר והכשר נמשך מבחי' החסד דז"א והעובר אל"ת [על לא תעשה] ממשיך עליו מבחינת הגבורות להיות נענש כו'

For what is permitted and valid is drawn from the level of the Chesed (kindness) of Z'eir Anpin, while one who transgresses a prohibition draws upon himself from the level of the gevuros, to be punished, etc.

ואור א"ס ב"ה הוא מלובש בכלים דז"א עד דאיהו וגרמוהי חד כדלעיל וזהו בחי' שם הוי"ה.

And the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, is clothed in the vessels of Z'eir Anpin, until "He and His vessels are one," as above; and this is the level of the Name Havayah.

7 ובזה יובן מה שבכל התורה לא נזכר שם צבאות רק שם הוי"ה לבדו רק חנה אמרה ה' צבאות.

With this we will understand why in the whole Torah the Name Tzevaos is not mentioned, only the Name Havayah alone, and only Chanah said "Havayah Tzevaos."

כי מרע"ה [משה רבינו עליו השלום] שזכה שתנתן התורה על ידו היינו לפי שהמשיך התלבשות אור א"ס בכלים דז"א.

For Moshe our teacher, peace be upon him, who merited that the Torah be given through him: this was because he drew down the clothing of the Infinite Light (Or Ein Sof) in the vessels of Z'eir Anpin (the emotive attributes).

ומשם נמשך התורה כנ"ל (ומשם היתה נבואתו כי עיקר נבואתו היתה מאצי' רק דרך מעבר נמשך על ידי הבריאה כמ"ש בשער הקדושה להרח"ו [להרבי חיים ויטאל] ח"ג [חלק ג'] שער ו') אבל לא המשיך שיהיה ג"כ התלבשות אור א"ס בבי"ע

And from there the Torah is drawn, as said above. (And from there was his prophecy, for his prophecy was essentially from the World of Atzilus (Emanation), only that it was drawn by way of passage through the World of Beriah (Creation), as written in Sha'ar HaKedushah of Rabbi Chaim Vital, part 3, gate 6.) But he did not draw down that there should also be a clothing of the Infinite Light in the Worlds of Beriah, Yetzirah (Formation) and Asiyah (Action).

ע"ד שהוא מתייחד עם כלים דאצילות כך יהי' [יהיה] מתייחד עם כלים דבי"ע זה לא המשיך משה ולא הוצרך לזה כי המשכת התורה המשיך מבחי' אצילות ממש.

In the manner that He is united with the vessels of Atzilus, so would He be united with the vessels of Beriah, Yetzirah and Asiyah: this Moshe did not draw down, and he did not need to, for the drawing down of the Torah he drew from the level of Atzilus itself.

ושם מתייחד אור א"ס עם הכלים עד דאיהו וגרמוהי חד כנ"ל. משא"כ בבי"ע אין הגילוי כלל בהכלים (ולאו איהו וגרמוהי חד בהון כנודע)

And there the Infinite Light is united with the vessels, until "He and His vessels are one," as said above. This is not so in Beriah, Yetzirah and Asiyah: the revelation is not in the vessels at all (and it is not [so that] "He and His vessels are one" in them, as is known).

אבל הנביאים שאחריו המשיכו את אור א"ס ב"ה שיתלבש ג"כ בכלים דבי"ע מה שלא היה כן בימי מרע"ה [משה רבינו עליו השלום].

But the prophets after him drew down the Infinite Light, blessed be He, so that it would be clothed also in the vessels of Beriah, Yetzirah and Asiyah, which was not so in the days of Moshe our teacher, peace be upon him.

והיינו שחנה פתחה תחלה בשם צבאות ואחריה נמשכו כל הנביאים שענין שם זה הוא מורה על ענין התלבשות אור א"ס בכלים דבי"ע להיות מתייחד עמהם ג"כ וכמשי"ת [וכמו שיתבאר] אי"ה [אם ירצה השם].

And this is [why] Chanah was the first to open with the Name Tzevaos, and after her all the prophets followed; for this Name indicates the clothing of the Infinite Light in the vessels of Beriah, Yetzirah and Asiyah, to be united with them as well, as will be explained, G-d willing.

8 והוצרכו לזה כי בימי מרע"ה [משה רבינו עליו השלום] שהיתה נבואתו מאצילות ע"כ המשיך להם למטה התורה משם מבחי' אצילות

And they needed this because in the days of Moshe our teacher, peace be upon him, whose prophecy was from the World of Atzilus (Emanation), he therefore drew the Torah down to them below from there, from the level of Atzilus.

והוא היה דבר ה' בפי משה וקיימו ישראל התורה כו'. אבל בימי הנביאים שאחריו שלא היו ישראל עושין רש"מ [רצונו של מקום] והוצרכו הנביאים להוכיחם.

And it was the word of G-d in the mouth of Moshe, and Israel kept the Torah, etc. But in the days of the prophets after him, when Israel were not doing the will of the Omnipresent, the prophets needed to rebuke them.

9 וענין ההפרש בין תוכחה שאומר הנביא לשאר מוכיח הוא כי בהנביא הנה התוכחה היא דבר ה' המתלבש בדבורו של הנביא ונמצא הוא יתי' הוא המוכיח.

And the difference between the rebuke that a prophet speaks and [that of] any other rebuker is this: with the prophet, the rebuke is the word of G-d clothed in the prophet's speech, so it turns out that He, may He be blessed, is the one who rebukes.

ולזאת הוכרח להיות המשכת התורה מאצילות לבי"ע כדי שיקיימו ישראל התורה כי בהיותה באצילות כבימי משה לא היו מקיימים אותה ישראל שבימי הנביאים אחר דורו של משה מצד שנשגבה מהם והית' התורה בפ"ע [בפני עצמו] והאדם בפ"ע [בפני עצמו].

For this reason the Torah had to be drawn down from the World of Atzilus (Emanation) to the Worlds of Beriah (Creation), Yetzirah (Formation) and Asiyah (Action), so that Israel would keep the Torah. For while it was in Atzilus, as in the days of Moshe, Israel in the days of the prophets, after Moshe's generation, would not keep it, because it was too lofty for them, and the Torah was a thing by itself and the person a thing by himself.

10 ולכך היה צ"ל התלבשות התורה מאצי' לבריאה ונמשך שם דבר ה' בפי הנביא להזהיר את ישראל שיקיימו התורה כו'. והגיע להם ע"י התוכחה מדבר ה' ממש המתלבש בכלים דבי"ע ומשם בפי הנביא כו':

This is why there had to be a clothing of the Torah from the World of Atzilus (Emanation) into the World of Beriah (Creation), and there the word of G-d was drawn into the mouth of the prophet, to warn Israel to keep the Torah, etc. And through this the rebuke reached them from the very word of G-d, clothed in the vessels of Beriah, Yetzirah (Formation) and Asiyah (Action), and from there in the mouth of the prophet, etc.

11 והנה הגם שאין נביא רשאי לחדש דבר. אך אין זה חדוש ותוספת על תורת מרע"ה [משה רבינו עליו השלום].

Now, although a prophet is not permitted to introduce anything new, still, this is not an innovation or an addition to the Torah of Moshe our teacher, peace be upon him.

רק המשכת התורה בלי תוס' [תוספת] וגרעון מצילות לבריאה. וזהו ענין שם צבאות שנז' [שנזכר] בנביאים כי צבאות הוא לשון חיילות.

It is only the drawing down of the Torah, without addition or subtraction, from the World of Atzilus (Emanation) to the World of Beriah (Creation). And this is the meaning of the Name Tzevaos that is mentioned in the Prophets: for "Tzevaos" is a term for armies.

והם גדודי נשמות ומלאכים דבריאה אשר אין מספר לגדודיו והם נבראים ומחודשים מאין ליש ממש.

And these are the troops of souls and angels of Beriah, of which "there is no number to His troops"; and they are created and brought into being from nothing into an actual something.

ואינן אלהות כלל כמו אצילות שהוא בחי' אלהות ממש ואעפ"כ [ואף על פי כן] הנביאים המשיכו שיתלבש בהם אור א"ס ב"ה בתכלית היחוד

And they are not G-dliness at all, unlike Atzilus, which is the level of G-dliness itself. And even so, the prophets drew down that the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, should be clothed in them in the utmost unity,

כמו שנתלבש בכלים דאצי' עד דאיהו וגרמוהי חד עד שיהיה נק' האור א"ס המלובש בהם בשם צב(אות שהוא שם התואר שהוא עצמו הוא בחי' הצבאות ממש כענין איהו וגרמוהי חד שבאצי' שהוא עצמו הוא הדעה כו'.

Just as it is clothed in the vessels of Atzilus, until "He and His vessels are one," to the point that the Infinite Light clothed in them would be called by the name Tzevaos (which is a descriptive name: that He Himself is truly the level of the hosts, like the concept of "He and His vessels are one" in Atzilus, where He Himself is the knowledge, etc.

כך מתייחד בכלי' [בכלים / בכלי] דבי"ע עד שהוא עצמו הוא הצבאות כו'. ולא שהם נפרדים בפ"ע [בפני עצמו] רק שבטלים אליו אלא שמתייחד עמהן ממש.

So He is united with the vessels of Beriah, Yetzirah (Formation) and Asiyah (Action), until He Himself is the hosts, etc. And [it is] not that they are separate on their own and only nullified to Him; rather, He is truly united with them.

וכמשל יחוד וחבור הנשמה עם הגוף שהגם שהגוף הוא הכלי והעיקר היא הנשמה עכ"ז [עם כל זה] מתאחדת עם הגוף שנק' אדם הנשמה שבגוף ואין להגוף שם בפ"ע [בפני עצמו] כו' וכהדין קמצא דלבושי' [דלבושיה] מיניה וביה.

And it is like the analogy of the union and joining of the soul with the body: although the body is the vessel and the main thing is the soul, nevertheless it becomes one with the body, so that the soul in the body is called "a person," and the body has no name of its own, etc.; and "like this locust (kamtza), whose garment is of itself and in itself."

וכמו שקורין לאדם שלמד חכמה בשם חכם הנה החכמה קודם שלמדה היא מהות בפ"ע [בפני עצמו] זולת האדם שלמדה והאדם מהות בפ"ע [בפני עצמו].

And just as a person who has learned wisdom is called by the name "wise": before he learned it, the wisdom is an entity on its own, apart from the person who learned it, and the person is an entity on his own.

וכשקנה החכמה נק' חכם ע"ש החכמה שהוא שם התואר. כך עד"מ למעלה עם היות הכלים דבי"ע הם מהות בפ"ע [בפני עצמו] בחי' נשמות ומלאכים נבראים רק שבטלים אליו ית'.

And when he has acquired the wisdom he is called "wise" after the wisdom, which is a descriptive name. So too, by way of analogy, above: although the vessels of Beriah, Yetzirah and Asiyah are an entity on their own, the level of created souls and angels, which are only nullified to Him, may He be blessed,

אך עכ"ז [עם כל זה] ע"י שהמשיכו הנביאים להיות גלוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בהם ע"ד יחודו באצי' אז נק' הוא ית' הוי"ה צבאות שהוא שם התואר שהוא ית' הוא אחד עם הצבאות הנ"ל ואינן נפרדים כו'.

Yet nevertheless, because the prophets drew down a revelation of the Infinite Light, blessed be He, in them, in the manner of His union in Atzilus, He, may He be blessed, is then called "Havayah Tzevaos," which is a descriptive name: that He, may He be blessed, is one with the hosts mentioned above, and they are not separate, etc.

ולכן שם הוי"ה מצטרף לשם צבאות כי שם הוי"ה הוא באצי' והוא המשכת אוא"ס [אור אין סוף] בכלי' [בכלים / בכלי] דאצי' ואם כן כדי שיתמשך אור א"ס בבי"ע הוא על ידי שם הוי"ה בתחלה וזהו הוי"ה צבאות.

And this is why the Name Havayah combines with the Name Tzevaos: for the Name Havayah is in Atzilus, and it is the drawing of the Infinite Light into the vessels of Atzilus. If so, for the Infinite Light to be drawn into Beriah, Yetzirah and Asiyah, it is through the Name Havayah first; and this is "Havayah Tzevaos."

ולאחר שהמשיכו הנביאים בחי' זו אזי הוכיחו את ישראל בשם זה כי מבחי' זו שבבריאה נמשך הנבואה להנביא דבר ה' ממש הוא המוכיח את ישראל ולא דמי כלל לשאר מוכיח כו' שהיא תוכחת הנברא וזוהי תוכחת הבורא ית' ממש.

And after the prophets drew down this level, they then rebuked Israel with this Name. For from this level, which is in Beriah, prophecy is drawn to the prophet; the very word of G-d is what rebukes Israel, and it is not at all like any other rebuker, etc., which is the rebuke of a created being, whereas this is the rebuke of the Creator Himself, may He be blessed.

והכח להמשכה זו שיהיה אור א"ס מתלבש בבי"ע ע"ד הנ"ל ככאצי' המשיכו הנביאים מבחי' העיגול והסוכ"ע אשר שם כחשכה כאורה שוין השוה ומשוה קטן וגדול שהוא דוקא יכול לישפל א"ע [את עצמו] למטה מטה גם בבי"ע

And the power for this drawing down, that the Infinite Light be clothed in Beriah, Yetzirah and Asiyah in the manner described above, as in Atzilus, the prophets drew from the level of the circle (igul) and of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), where "as the darkness, so the light": they are equal; "He who is equal and makes equal small and great." For it is precisely this that can lower itself lower and lower, even into Beriah, Yetzirah and Asiyah,

כי קמי' [קמיה] ית' כולם שוים וכמ"ש ומתחת זרועו' [זרועות] עולם)ובזה יובן מ"ש בחנה ותתפלל על ה' כו'

For before Him, may He be blessed, all are equal, as it is written, "And beneath are the arms of the world.") (And with this we will understand what is written of Chanah, "And she prayed upon (al) Havayah," etc.,

ותאמר הוי"ה צבאות שכדי להמשיך בחי' צבאות הוצרך להמשיך מבחי' על הוי"ה היינו למעלה משם הוי"ה כמבואר הפי' בזה במ"א. ע' [עיין] בפ' משפטים ע"פ לא תהי' [תהיה] משכלה ועקרה כו'):

"And she said, Havayah Tzevaos." For in order to draw down the level of Tzevaos, it was necessary to draw from the level of "upon (al) Havayah," that is, above the Name Havayah, as the explanation of this is given elsewhere. See in Parshas Mishpatim, on [the verse] "There shall be none who miscarries or is barren," etc.)

12 וז"ש [וזהו שכתוב] בעצם היום הזה יצאו כל צבאות וגו'. פי' צבאות הוי"ה הוא לשון סמוך שהצבאות נטפל לשם הוי"ה אבל אינו לשון שם התואר כמו הוי"ה צבאות.

And this is [the meaning of] what is written, "On this very day all the hosts went out," etc. The explanation: "the hosts of Havayah" (tzivos Havayah) is a construct form, in which the hosts are subordinate to the Name Havayah; but it is not the language of a descriptive name, as is "Havayah Tzevaos."

והיינו בחי' הנצוצים שנתבררו בגלות דמצרים ונתעלו ליכלל בשם הוי"ה הם הנק' צבאות הוי"ה כי רפ"ח נצוצים נפלו בשבה"כ [בשבירת הכלים] ומזה נתברר בגלות מצרים ר"ב נצוצים וע"ז נאמר וינצלו את מצרים.

That is, the level of the sparks that were refined in the exile of Egypt and rose to be included in the Name Havayah: they are what is called "the hosts of Havayah." For 288 sparks fell in the shattering of the vessels, and of these, 202 sparks were refined in the exile of Egypt; and of this it is said, "And they emptied out Egypt."

13 וז"ש [וזהו שכתוב] וגם ערב רב עלה אתם. וכתיב רב לך כו'. ופי' ועניין שנק' צבאות הוי"ה בחי' טפל וסמוך לשם הוי"ה. העניין כי מספר רפ"ח נצוצים הם מבחי' שמות ע"ב [שם ע"ב] ס"ג [שם ס"ג] מ"ה [שם מ"ה] ב"ן [שם ב"ן] כו'.

And this is [the meaning of] what is written, "And also a mixed multitude (erev rav) went up with them"; and it is written, "Enough for you (rav lach)," etc. And the explanation and meaning of their being called "the hosts of Havayah," the level of what is subordinate and joined to the Name Havayah: the matter is that the number of 288 sparks is from the level of the Names 72 (Av), 63 (Sag), 45 (Mah) and 52 (Ban), etc.

14 וכאשר נתבררו מבי"ע לחזור לשרשם אז אינם נקראים בשמות אלו כלל מפני שנתכללו במקורם בתכלית היחוד לכך אינם עולים בשם כלל. והמשל בזה כשהאדם משכיל בגדולת ה' בהתבוננות והשגה אזי נרגשת ההשגה בבחי' יש ודבר.

And when they have been refined out of the Worlds of Beriah (Creation), Yetzirah (Formation) and Asiyah (Action) to return to their root, they are then not called by these names at all, because they have been included in their source in the utmost unity; therefore they do not bear a name at all. The analogy for this: when a person grasps the greatness of G-d through contemplation and comprehension, the comprehension is felt as a something (yesh), an entity.

אבל כשנתבטל במציאות לגמרי אז אינו מרגיש ההשגה והבטול בבחי' יש ודבר מה כי"א הוא בטל לגמרי בתכלית הבטול בלי הרגשה כלל.

But when he has become entirely nullified in [his] existence, he then does not feel the comprehension and the self-nullification (bittul) as a something, some entity; rather, he is entirely nullified, in the utmost self-nullification, without any feeling at all.

כך עד"מ הנצוצים דתהו שנפלו בשבירה יש להן שמות שזה מורה בחי' יש ודבר עד שנק' בשם שזהו הגילוי לזולתו כמו האדם שבפ"ע [שבפני עצמו] א"צ [אין צריך / אינו צריך] לשם רק שחבירו קוראו בשם.

So too, by way of analogy, the sparks of Tohu (Chaos) that fell in the shattering have names, which indicates the level of a something and an entity, to the point that they are called by a name; for this is the revelation to another, as a person by himself does not need a name, only his fellow calls him by name.

15 וכיון שנתבררו וחזרו למקורם בתכלית הבטול להתכלל באלקות אזי אין להם שמות כלל. ולכן נק' אז צבאות הוי"ה שהם טפלים וסמוכים ונכללים בשם הוי"ה

And once they have been refined and have returned to their source in the utmost self-nullification (bittul), to be included in G-dliness, they then have no names at all. And therefore they are then called "the hosts of Havayah," for they are subordinate to, joined to, and included in the Name Havayah.

ופי' הוציא ה' את בני ישראל על צבאתם היינו שנש"י [שנשמות ישראל] הן למעלה מבחי' ניצוצין הנ"ל:

And the meaning of "G-d brought out the children of Israel upon (al) their hosts" is that the souls of Israel are above the level of the sparks mentioned above.

TORAH OHR • PARSHAS BO • MAAMAR 2

למען תהי' תורת ה' בפיך כי ביד חזקה...

"So that the Torah of G-d may be in your mouth"

◇

1 למען תהי' [תהיה] תורת ה' בפיך כי ביד חזקה הוצאך ה' ממצרים. ולכאורה הוא תמוה וכי מה ענין התורה ליצי"מ להזכירם [ליציאת מצרים].

"So that the Torah of G-d may be in your mouth, for with a strong hand G-d brought you out of Egypt." At first glance this is puzzling: what does the Torah have to do with the Exodus from Egypt, that they should be mentioned [together]?

ולהבין ענין התורה דהנה כתיב וידבר הוי' אל משה לאמר קדש לי כל בכור ובאמירת משה כתיב ויאמר משה אל העם זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים כו' וכמוהו רבים במקרא.

And to understand the matter of the Torah: now, it is written, "And G-d spoke to Moshe, saying: Sanctify to Me every firstborn," and of Moshe's saying it is written, "And Moshe said to the people: Remember this day, on which you went out of Egypt," etc.; and there are many like it in Scripture.

ולהבין זאת ביאור מצות והגית בו יומם ולילה ואף שיש כמה דינים שאינן נוהגין בזה הזמן והנהוגים אינם שוה לכל נפש:

And to understand this, [one needs] the explanation of the mitzvah "And you shall meditate on it day and night," even though there are several laws that are not in practice in our time, and those that are in practice do not apply alike to every soul.

2 אמנם הנה יש ב' מיני אהבות. יש אהבה שנמשלה למים כדכתיב מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה שהולך תמיד בלי שינוי ותוספות ומגרעת כלל כתמול שלשום כמאז כן עתה.

Now indeed, there are two kinds of love. There is a love that is likened to water, as it is written, "Many waters cannot quench the love," which flows on constantly, without any change, increase or decrease at all, as yesterday and the day before; as it was then, so it is now.

ויש אהבה שנמשלה לאש כדכתיב רשפיה רשפי אש כו'. והוא שמתנענע תמיד ברצוא ושוב. וב' אהבות הללו נמשכו מב' דעות שבאדם.

And there is a love that is likened to fire, as it is written, "Its flashes are flashes of fire," etc. That is, it is constantly in motion, running and returning (ratzo vashov). And these two loves are drawn from two kinds of awareness that are in a person.

3 והנה כתיב בנים אתם לה' אלהיכם שהוא ית' אוהב אותנו כאב את בנו וממילי' [וממילא] נמשך לדעת אותו כמים הפנים כו'

Now, it is written, "You are children to G-d your G-d": that He, blessed be He, loves us as a father [loves] his son. And as a matter of course, [love] follows from knowing this, "as water [reflects] the face," etc.

והוא כמים דייקא שהולך בתמידות שוה בלי שום שינוי. שכן אהבת האב שעל בנו לא ישתנה לעולם.

And it is specifically "like water," which flows on constantly and evenly, without any change at all; for a father's love for his son will never change.

4 ויש דעה אחרת שמכיר בוראו שהניח כל צבא השמים ושמי השמים העליונים ורצה להיות לו דירה בתחתונים

And there is another awareness: that one recognizes one's Creator, Who set aside all the host of heaven and the supernal heavens of heavens, and desired to have a dwelling place among the lower realms;

דהיינו שיהי' [שיהיה] שכלו הא"ס ליצמצם בגבולים גשמיים וזאת התורה אשר שם הוא מדבר בדברים גשמיים.

that is, that His infinite intellect should be contracted into physical limits. And this is the Torah, where He speaks of physical matters.

5 והכל בשביל אהבתו אותנו שלא כדרך הטבע כי אהבה מקלקלת את השורה והכל מרצונו ית' שכרצונו ית' חכמתו שבשביל שהוא רם ונשא וגבוה מאד יכול להתלבש ביותר גבולי ומצומצם

And all this is because of His love for us, not in the way of nature, for "love upsets the [proper] order"; and all is from His will, blessed be He, for as His will is, blessed be He, [so is] His wisdom: because He is high and exalted and very lofty, He is able to be clothed in what is most limited and contracted.

וזהו טעמי מצות שהוא רצונו יתי לא נתגלה כי בלתי אפשר להשיגם עד ביאת משיחנו.

And this is [why] the reasons for the mitzvos, which are His will, blessed be He, have not been revealed: for it is impossible to grasp them until the coming of our Moshiach.

6 וזהו נודע בשערים בעלה וגו' מה שיכולי' להשיג את הקב"ה הוא בשבתו עם זקני ארץ.

And this is [the meaning of] "Her husband is known in the gates," etc.: the fact that one can grasp the Holy One, blessed be He, is "in His sitting with the elders of the earth."

פי' בשביל שבתו הוא הורדתו והשתלשלותו עם זקני ארץ. פי' החכמה שבארץ דזקן היינו זה שקנה חכמה.

That is: because of His sitting, which is His being brought down and His progression through the chain of descending worlds (hishtalshelus), with the elders of the earth. That is: the wisdom that is on earth, for an "elder" (zaken) is one who has acquired (zeh shekanah) wisdom.

7 וזאת ישים האדם אל לבו ויתעורר בו אהבה גדולה מאד שלא לחשוב שום רצון בעניניו

And a person should lay this to heart, and let a very great love be aroused in him, so that he does not think of any will at all in his own affairs,

רק יבטל רצונו מפני רצון שמים שלא יהיה לו רק רצון א' לעבודת הבורא וכרצונו יעשה השכל ג"כ שהשכל נמשך אחר הרצון.

but only nullifies his will before the will of Heaven, so that he has only one will: for the service of the Creator. And the intellect, too, will act according to his will, for the intellect follows the will.

8 וכמו שמצינו בגמ' [בגמרא] גבי שוחד דאמר אי בעי טעין הכי והיינו משום שרצונו נוטה לזה דגם השכל השלים אתו

And as we find in the Gemara concerning a bribe, that [the judge] said, "If he wants, he can argue this way": that is because his will leaned that way, so that the intellect, too, came to terms with it.

וכמו שהשי"ת [שהשם יתברך] רוצה להיות לו דירה בתחתונים שלא כדרך הטבע להיות א"ס בלי גבול מוגבל ומצומצם

And just as G-d, blessed be He, desires to have a dwelling place among the lower realms, not in the way of nature, that the Infinite One (Ein Sof), Who is without limit, should be limited and contracted,

כמו כן יעשה האדם רצונו להפרד מן הגוף והטבע לדבקה בו יתב' [יתברך] ושלא כדרך הטבע. ולכן נאמר והגית בו יומם ולילה. לא ישבות יומם מלראו' [מלראות] לרצונו ית'.

so too a person should make it his will to separate himself from the body and from nature, to cleave to Him, blessed be He, and not in the way of nature. Therefore it is said, "And you shall meditate on it day and night": he should not cease by day from looking to His will, blessed be He.

וזהו כבודו של מקום באהבתו אותנו מתלבש ומגביל ומצמצם וממנו יראה האדם וכן יעשה וחי כו':

And this is the glory of the Omnipresent: in His love for us He clothes Himself, and limits and contracts [Himself]; and from Him a person should see, and do likewise, and live, etc.

9 וזהו למען תהיה תורת ה' בפיך כי ביד חזקה הוצאך כו'. פי' דכ"מ [דכל מקום] שנאמר יד אינו אלא ימין (מנחות דף י) שהוא רחמים ונאמר ועברתי בארץ מצרים.

And this is [the meaning of] "So that the Torah of G-d may be in your mouth, for with a strong hand He brought you out," etc. That is: wherever "hand" is said, it is none other than the right (Menachos 10), which is mercy; and it is said, "And I will pass through the land of Egypt."

פי' שהעביר על מדותיו שעשה דינים במצרים אע"פ [אף על פי] שמדותיו לרחם ולהטיב לברואיו והכל מחמת אהבתו לישראל כמשל האב בעבור אהבתו שרוצה לעשות חסד עם בנו כובש חסדו וכועס על אחרים המצערים את בנו.

That is: He passed over His attributes, in that He executed judgments in Egypt, even though His attributes are to have mercy on His creatures and to do them good. And all this was because of His love for Israel, as in the analogy of a father who, because of his love, since he wants to do kindness to his son, suppresses his kindness and is angry with others who cause his son pain.

10 וזהו ביד חזקה שהוא הימין היתה כבושה בכדי להוציאם ממצרים והיה שינוי שלא ע"פ הטבע לכן תהיה תורת ה' בפיך לעשות רצונך כרצונו וכיון שהכל הוא מרצונו הפשוט הוצרך לצמצם בכדי שיוכל העולם לקבלו.

And this is [the meaning of] "with a strong hand": [the hand,] which is the right, was suppressed in order to bring them out of Egypt, and there was a change that was not according to nature. Therefore "the Torah of G-d shall be in your mouth": to make your will like His will. And since everything is from His simple will, He had to contract [Himself] so that the world would be able to receive it.

ולכן נאמר פעם ויאמר הוי' אל משה ופעם לא נאמר אמירת הוי' אל משה אלא אמירת משה

And therefore it says at one time, "And G-d said to Moshe," and at another time it does not state G-d's saying to Moshe, but Moshe's saying

אל העם כפי כח ויכולת העם שיוכלו לקבל כך צמצם את עצמו והכל גלוי וידוע לפניו באיזה אופן יוכל לצמצם בכדי שיוכל העולם לסובלו:

to the people: according to the strength and capacity of the people, what they would be able to receive, so did He contract Himself. And everything is revealed and known before Him: in what manner He could contract [Himself] so that the world would be able to bear it.

TORAH OHR • PARSHAS BESHALACH • MAAMAR 1

ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים...

"And it came to pass, when Pharaoh sent the people away"

1 ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים וגו'. הנה על ישראל בגלות מצרים כתיב וזרעתיה לי בארץ ואמרז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] זורע כור מוציא כמה כורים וכו' ולהבין ענין הזריעה והתוספת והרבוי שנתהוה מן הגלות.

"And it came to pass, when Pharaoh sent the people away, that G-d did not lead them by the way of the land of the Philistines," etc. Now, concerning the Jewish people in the exile of Egypt it is written, "And I will sow her for Me in the land," and our Sages, of blessed memory, said: one who sows a kor brings out many kors, etc. [We need] to understand the matter of the sowing, and of the increase and multiplication that came about from the exile.

הנה כתיב קדש ישראל לה' ראשית תבואתה תבואתו דווקא שישראל נקראו תבואת ה' והוא כמו שאדם זורע תבואה ע"ד משל בשביל התוספת שיצמח.

Now, it is written, "Israel is holy to G-d, the first of His produce (tevu'asoh)": tevu'aso, "His produce," specifically, for the Jewish people are called G-d's produce. It is, by way of analogy, like a person who sows grain for the sake of the increase that will sprout.

כך ברצות ה' שיתוסף ויתרבה גילוי אלהותו בעולם וימלא כבוד ה' את כל הארץ ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר וגו'.

So too, when G-d wills that the revelation of His G-dliness in the world be increased and multiplied, and that "the glory of G-d fill the whole earth," and "the glory of G-d shall be revealed, and all flesh shall see," etc.,

זורע את ישראל שהן הם תבואתו ושע"י יתגלה כבודו ברבוי ותוספת וזהו ברוך ה' אלהי ישראל מן העולם ועד העולם

He sows the Jewish people, who are His produce, and through whom His glory will be revealed with multiplication and increase. This is [the meaning of] "Blessed is G-d, the G-d of Israel, from the world to the world":

פי' שכדי שיומשך ברכה ותוספת רבוי בגילוי אלהותו מעלמא דאתכסיא לעלמא דאתגליא הוא ע"י ישראל ולכן נקרא ה' אלהי ישראל שע"י כן

that is, in order for blessing and an added abundance in the revelation of His G-dliness to be drawn down from the hidden world (alma de'iskasya) to the revealed world (alma de'isgalya), it is through the Jewish people. Therefore He is called "G-d, the G-d of Israel," for through this

נמצא רבוי גילוי אלהותו למטה כמו למעלה וכשם שלמעלה כתיב וצבא השמים לך משתחוים מפני שהם בטלים ממציאות מגילוי אור ה' המושג להם כך

there comes to be an abundant revelation of His G-dliness below as above. And just as it is written of above, "and the host of heaven bow down to You," because they are nullified out of existence by the revelation of G-d's light that they apprehend, so

הנה כתיב לעתיד כי עין בעין יראו וגו' וכתיב ובאו במערות צורים ובמחילות עפר מפני פחד ה' וגו' וכמאמר כל ברך לך תכרע כו'

of the time to come it is written, "for eye to eye they shall see," etc., and it is written, "And they shall enter the caves of the rocks and the hollows of the earth, for fear of G-d," etc., as in the saying, "Every knee shall bow to You," etc.,

ולפניך יכרעו ויפולו כו' והגורם לישראל מעלה ומדרגה רבה זו היא עסק הזריעה בארץ בזמן הגלות שהוא

and "Before You they shall kneel and fall," etc. And what brings the Jewish people to this great distinction and level is the work of sowing in the earth during the time of exile, which is,

כמו ע"ד משל שזורעין גרעין אחד ומצמיח הרבה או כמו שנוטעין חרצן אחד וצומח אילן שלם בענפים הרבה

by way of analogy, like sowing a single seed, which brings forth much, or like planting a single pit, from which a whole tree with many branches grows,

וכמ"ש ואנכי נטעתיך שורק וגו' שהוא זמורה של גפן כדי להצמיח גפן שלם וכמאמר רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] על פסוק והנה גפן לפני שישראל נמשלו לגפן כו':

as it is written, "And I planted you a choice vine (sorek)," etc., which is a shoot of a vine, in order to grow a whole vine; and as our Sages said on the verse "and behold, a vine was before me," that the Jewish people are likened to a vine, etc.

2 והנה כמו במשל הזריעה והנטיעה הנ"ל שמכסין הגרעין בעפר הארץ ומשם יצמח בעבור שהגרעין נרקב ונפסד ובטל לגבי כח הצומח אשר בארץ וכח הצומח ההוא הוא שמגדל ומצמיח ברבוי ותוספת כך הוא ענין הזריעה של ישראל.

Now, as in the analogy of sowing and planting mentioned above — where the seed is covered in the soil of the earth and from there it grows, because the seed rots, decays and is nullified before the power of growth that is in the earth, and that power of growth is what makes it grow and sprout with multiplication and increase — so is the matter of the sowing of the Jewish people.

3 וביאור ענין זה כי הנה נודע שקליפה קדמה לפרי כדכתיב ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל ולא שהקליפה ממש ח"ו [חס ושלום] קדמה לפרי

The explanation of this matter: it is known that kelipah (the husk) precedes the fruit, as it is written, "And these are the kings who reigned in the land of Edom before any king reigned over the children of Israel." Not that the husk itself, G-d forbid, precedes the fruit;

אלא שהאור והחיות המלובש בתוכם בבחינת גלות ונפילה שנפלו שמה בשבירת הכלים כידוע ליודעי חן

rather, the light and life-force that is clothed within them in a state of exile and fall, having fallen there in the breaking of the vessels, as is known to those who know the hidden wisdom —

הנה הוא נפל שמה ממדרגות גבוהות ומעלות עליונות מאד מאד למעלה מעלה מבחינת עוה"ב [עולם הבא] וישראל אשר נשמותיהם מושרשות במדות הקדושות ואורייתא דנפקא מחכמה הנקרא בחינת עשיה והן הם מעשה המצות וכו':

it fell there from high levels and very, very supernal heights, far, far above the level of the World to Come and of the Jewish people, whose souls are rooted in the holy attributes (middos), and of the Torah, which issues from Chochmah (wisdom), which is called the level of "action" (asiyah), and these are the performance of the mitzvos, etc.

4 וביאור הענין דתנן עשרה דורות מאדם עד נח וכו' ועשרה דורות מנח עד אברהם כו' להודיע כמה ארך אפים לפניו שכל הדורות היו מכעיסין ובאין וכו'.

The explanation of the matter: we learned in the Mishnah, "There were ten generations from Adam to Noach," etc., "and ten generations from Noach to Avraham," etc., "to make known how great is His forbearance (erech apayim), for all the generations kept provoking Him," etc.

פי' מה שכל עכו"ם [עובדי כוכבים ומזלות] מקבלים שפע וחיות עולם הזה מקדושתו של הקב"ה וכדכתיב ואתה מחיה את כלם הוא מבחינת ארך אפים ורב חסד דהיינו מפני שהוא יתי

This means: the fact that all the idolaters receive the bounty and life-force of this world from the holiness of the Holy One, blessed be He — as it is written, "and You give life to them all" — is from the level of "forbearance and abundant kindness"; that is, because He, blessed be He,

כל יכול ומחיה ומשפיע בבחינת רב חסד אף במקום שמכסה ומסתיר על קדושתו יתי וקרו ליה אלהא דאלהיא כו'.

is all-powerful, and gives life and bestows in the manner of abundant kindness even in a place that covers and conceals His holiness, blessed be He; and they call Him "the G-d of the gods," etc.

5 ולכן יש להם עושר וכבוד שלא ע"פ חשבון ומעשה ודעת כי יניקתם מחיות אלהי שנפל בקליפות בשבירות הכלים כידוע ליודעי חן

Therefore they have wealth and honor not according to reckoning, deed and knowledge, for their nurture is from the divine life-force that fell into the kelipos (husks) in the breaking of the vessels, as is known to those who know the hidden wisdom.

והוא מוסתר ומכוסה אצלם וימנע מרשעים אורם שאינו מאיר אצלם בהתגלות כ"א בחשך כפול ומכופל עד שמכחשים בהי אמר נבל בלבו אין אלקים ונראים ליש ודבר בפני עצמו.

It is hidden and covered among them — "and from the wicked their light is withheld" — for it does not shine among them openly, but only in doubled and redoubled darkness, to the point that they deny G-d: "The fool has said in his heart, 'There is no G-d'"; and they appear to be an independent existence, a thing unto itself.

משא"כ בסטרא דקדושה שהם מקבלים חיות מגילוי אור פני ה' והוא מתגלה בירידת והשתלשלות סדר המדרגות בעשר ספירות הקדושות שהן הם מדותיו יתי שהם בחינת כלים להמשכת גילוי אלהותו יתי

This is not so on the side of holiness: they receive life-force from the revelation of the light of G-d's countenance, and it is revealed through the descent of the order of levels in the chain of descending worlds (hishtalshelus), in the ten holy Sefiros, which are His attributes (middos), blessed be He, which are vessels for drawing down the revelation of His G-dliness, blessed be He.

וכן התורה יש לה מדה וכמ"ש ארוכה מארץ מדה מפיק ה' פי' מדתה דהיינו שיש לה מדה שהוא מדת בחינת כלי אומנתו ית' אלא שהיא ארוכה מארץ וגו' ולכן כתיב אם בחקתי תלכו וגו'.

So too, the Torah has a measure, as it is written, "Its measure (middah) is longer than the earth": middah with a mappik in the heh, meaning "its measure"; that is, it has a measure, which is the measure of the level of His instrument of craftsmanship, blessed be He, only that it is "longer than the earth," etc. Therefore it is written, "If you walk in My statutes," etc.

6 ולכן נקרא יעקב הקטן כי הוא בחינת קטנות וצמצום אלהותו ית' להתגלות ע"פ מדותיו ע"י אור התורה והמצות להיות רצונו העליון שאם יטעון ראובן כך כו'. יהיה הפסק כך.

Therefore Yaakov is called "the small one" (hakatan), for he is the level of the smallness and tzimtzum (contraction) of His G-dliness, blessed be He, to be revealed according to His attributes (middos) through the light of the Torah and the mitzvos, such that His supreme will is that if Reuven claims thus, etc., the ruling shall be thus.

7 וכן ע"ד זה שאר מצות ציצית ותפילין שגילוי אלהותו ורצונו ית' הוא בחינת צמצום שהרי בעצמותו ומהותו ית' לא שייך כלל בחינת רצון שהוא למעלה מעלה מבחינת רצון ונקרא בעל הרצון וע"ז נאמר

So too, in this way, the other mitzvos, [such as] tzitzis and tefillin: the revelation of His G-dliness and will, blessed be He, is a level of tzimtzum (contraction), for in His essence and being, blessed be He, the level of will does not apply at all, since He is far, far above the level of will and is called the Master of the will. Of this it is said,

הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך פי' אפילו כמו כלי תוך כלי לקבל חיות מקדושתו של הקב"ה בבחינ' [בבחינת / בבחינה] שקודם הצמצום שיהיה בבחינת התגלות ירידת והשתלשלות סדר המדרגות.

"Behold, the heavens and the heavens of heavens cannot contain You." This means: even as a vessel within a vessel, to receive life-force from the holiness of the Holy One, blessed be He, at the level that precedes the tzimtzum, so that it would be in a revealed manner, through the descent of the order of levels in the chain of descending worlds (hishtalshelus).

משא"כ בחי' ואלה המלכים כו' שמקבל חיות מקדושתו של הקב"ה מבחינת ורב חסד שלמעלה מהצמצום ע"י נפילת האור והחיות וירידתו בסתר המדרגות ממדרגה למדרגה להתלבש בבחינת הסתר פנים

This is not so with the level of "And these are the kings," etc., which receives life-force from the holiness of the Holy One, blessed be He, from the level of "and abundant in kindness" that is above the tzimtzum, through the fall of the light and life-force and its descent in the concealment of the levels, from level to level, to be clothed in a state of the hiding of the Face (hester panim),

ולא בגילוי כלל וכלל עד לעתיד לבא שיקוים בנו מקרא שכתוב ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ וכתיב כי עין בעין יראו וגו':

and not openly at all, until the time to come, when the verse that is written will be fulfilled in us, "And I will remove the spirit of impurity from the earth," and it is written, "for eye to eye they shall see," etc.

8 והנה אמרז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] גלו לבבל שכינה עמהם. פי' הנה ניצוץ אלהות שבנפשם הוא בבחינת גלות והניצוץ אלהות שבתוכם רצונו וחשקו לדבק ולהסתלק למקורו כטבע האש וכו'

Now, our Sages said, "When they were exiled to Babylon, the Shechinah (Divine Presence) was with them." This means: the spark of G-dliness in their soul is in a state of exile, and the spark of G-dliness within them wills and longs to cleave and to depart [upward] to its source, like the nature of fire, etc.

וע"ז הם מלקטים ג"כ ניצוצי חיות אלהי שנפלו שמה בשבירת כלים ומעלים אותם לקשרם ולדבקם באלהים חיים ע"י עסקו בפרנסתו בדברים הנתונים תחת ממשלת קליפת נוגה

And through this they also gather the sparks of divine life-force that fell there in the breaking of the vessels, and raise them up, to bind them and attach them to the living G-d, through his occupying himself with his livelihood in things that are under the dominion of kelipas nogah,

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אין לך כל עשב כו' והוא מתרחק משקר וגניבה וגזילה וכיוצא בהם מדברים אסורים וקשורים בידי החיצונים שאינן יכולין לעלות כו'

as our Sages said, "There is no blade of grass," etc. And he keeps far from falsehood, theft, robbery and the like — things that are forbidden (asurim) and bound in the hands of the external forces, which cannot ascend, etc.,

כמ״ש במ״א וכן כשמקיים מצות תפילין וציצית שהצמר של ציצית והקלף של תפילין היו נתונים תחלה תחת ממשלת השר והמושל המשפיע להם שפע וחיות להחיותם ולקיימם

as is explained elsewhere. And so too when he fulfills the mitzvos of tefillin and tzitzis: the wool of the tzitzis and the parchment of the tefillin were at first under the dominion of the prince and ruler that bestows bounty and life-force upon them, to give them life and sustain them

מחיות קדושתו של הקב״ה שנפל שמה בשבירת הכלים כנ״ל ועי״ז מתעלה ג״כ חיות הקדושה הנ״ל למקורם ושרשם ואתהפכא חשוכא לנהורא כמ״ש וידעו מצרים כי אני ה׳.

from the life-force of the holiness of the Holy One, blessed be He, that fell there in the breaking of the vessels, as mentioned above. And through this the above-mentioned holy life-force is also raised up to its source and root, and "darkness is turned into light," as it is written, "And Egypt shall know that I am G-d."

9 וזהו תוספת ורבוי אור זרוע הנזרע בקרקע ומכוסה בעפר הארץ להצמיח ולהעלות מעלה מעלה ברבוי ותוספת אורה כיתרון אור הבא מן החשך וגו׳

This is the increase and multiplication of "light [that is] sown," sown in the ground and covered with the soil of the earth, in order to sprout and rise ever higher, with an abundance and increase of light, like "the advantage of light" that comes from darkness, etc.

וז״ש [וזהו שכתוב] ותקח רבקה את בגדי עשו וגו׳ ותלבש את יעקב בנה הקטן כי קטן יעקב מבחי׳ קטנות וצמצום אורו יתי להתלבש במדותיו ע״פ דרך התורה כנ״ל.

This is [the meaning of] what is written, "And Rivkah took the garments of Esav," etc., "and she clothed Yaakov, her small (katan) son": for Yaakov is small, from the level of the smallness and tzimtzum (contraction) of His light, blessed be He, to be clothed in His attributes (middos) according to the way of the Torah, as mentioned above.

10 והנה התורה נתלבשה בלבושים גשמיים ומעשה המצות בדברים שהיו נתונים תחת ממשלת קליפת נוגה ששרשם מעולם התהו ונקי׳ בגדי עשו בנה הגדול

Now, the Torah has been clothed in physical garments, and the doing of the mitzvos in things that were under the dominion of kelipas nogah, whose root is from the World of Tohu (chaos); and they are called "the garments of Esav, her elder son,"

כי עולם התהו קדם לעולם התקון שע״י זה נתוסף אורה ושמחה כיתרון אור הבא וכו׳

for the World of Tohu preceded the World of Tikkun (rectification), so that through this an increase of light and joy comes about, like "the advantage of light that comes," etc.

והשמחה היא כאשר תתהפך חשכת הדברים הנתונים תחת ממשלת ק"נ [קליפת נוגה] לאור התורה ומתעלים בקדושה וכמאמר אשר קדשנו במצותיו בקודש העליון כו' וזהו בחי' תשובה

And the joy is when the darkness of the things that are under the dominion of kelipas nogah is turned into the light of the Torah, and they are raised up in holiness, as in the saying, "Who has sanctified us with His commandments," with the supernal holiness, etc. This is the level of teshuvah (return),

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אם ישראל עושין תשובה נגאלין דהיינו בחינת נשיאת הנפש למקורה ושרשה כמ"ש אליך ה' נפשי אשא בחינת מסירת הנפש מה שהיה נהנה וניזון בנפשו החיונית מכל

as our Sages said, "If the Jewish people do teshuvah, they are redeemed": that is, the level of lifting the soul to its source and root, as it is written, "To You, G-d, I lift up my soul" — the level of self-sacrifice (mesirus nefesh): that whatever he used to enjoy and be nourished by in his vital soul, from all

אכילה ושתיה שהיה תחת ממשלת קליפת נוגה ושארי תענוגי עוה"ז להתהפך מהפוך להפוך לעבוד ה' בשמחה ובטוב לבב

the eating and drinking that was under the dominion of kelipas nogah, and the other pleasures of this world, be turned from one extreme to its opposite, to serve G-d with joy and with gladness of heart,

וכמ"ש תחת אשר לא עבדת וגו' ובכל דחיה ודחיה שישראל מדחה את תאוות גופו ומקרב לבו לעבודת ה' הרי זה בחי' מסירת הנפש

as it is written, "Because you did not serve," etc. And every single time that a Jew pushes away the desires of his body and draws his heart near to the service of G-d, this is the level of self-sacrifice,

כי מה לי קטלי כולה מה לי קטלי פלגא וכן ע"י הצדקה ממעות שאינן גזל כו'

for "what difference is there between killing all of it and killing half of it?" And so too through charity from money that is not stolen, etc.,

כדכתיב צדקה תרומם גוי והוא כענין וירם קרן לעמו פי' דקאי אדלעיל מניה הודו על ארץ ושמים הודו וזיוו לבד כמ"ש במ"א והוא בחינת סוכ"ע.

as it is written, "Charity exalts a nation." And this is like "And He has raised up a horn for His people." The explanation: it refers back to [the words] just before it, "His splendor is over earth and heaven": only His splendor and radiance, as is explained elsewhere, and this is the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin).

אבל וירם קרן לעמו למעלה מעלה מבחי׳ הודו אלא להיות עם קרובו של עצמותו ומהותו כביכול ממש שהוא למעלה מעלה מבחי׳ סוכ״ע שאינו בגדר עלמין כלל כו׳

But "And He has raised up a horn for His people" is far, far above the level of "His splendor": rather, it is to be "a people near to Him," to His very essence and being, as it were, which is far, far above the level of the light that encompasses all worlds, since it is not within the category of worlds at all, etc.,

כמ״ש במ״א וזהו אתה בחרתנו מכל העמים שמבחינת כל העמים דוקא בחרתנו רוממתנו כנ״ל וכמארז״ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] במקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אין כו׳

as is explained elsewhere. This is [the meaning of] "You have chosen us from all the nations": from the level of all the nations specifically You have chosen us, exalted us, as mentioned above; and as our Sages said, "In the place where those who return in teshuvah stand, the perfectly righteous do not," etc.

וזהו בחינת בכל מאדך וע״ד זה נתקן כל ענין התפלה ולכן בזמן שבהמ״ק [שבית המקדש] היה קיים לא היו מאריכין כ״כ [כל כך] בתפלה כמו עכשיו:

This is the level of "with all your might (me'odecha)." And along these lines the whole matter of prayer was instituted; therefore, at the time when the Holy Temple stood, they did not prolong prayer as much as now.

11 והנה כמו במשל שבזריעת הגרעין הנ״ל שאינו צומח עד שנרקב ויפסד ואז יעלה ויצמח כך א״א להעלות ולהצמיח תוספת אורה ושמחה בה׳ כנ״ל כ״א

Now, just as in the analogy of sowing the seed mentioned above, it does not grow until it rots and decays, and then it comes up and grows, so it is impossible to raise up and bring to growth an increase of light and of joy in G-d, as mentioned above, except

ע״י לב נשבר רוח נשברה רוח הסטרא אחרא הגסה בקרבו שיבא לידי רקבון והפסד וישוב אל ה׳ וירחמהו על גלות ניצוץ אלהי שנפל בקליפות להחיותם איך שנפל מאיגרא רמא כו׳

through "a broken heart," "a broken spirit" — the coarse spirit of the sitra achra (the other side) within him — so that it comes to rot and decay, and "he return to G-d and have compassion on Him," over the exile of the divine spark that fell into the kelipos to give them life, how it fell "from a high roof," etc.

וע"ד זה תקנו תיקון חצות כדי להיות התפלה בכוונה וכמאמר רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש שיהא מיצר ודואג על בחי' ראש ומעלת קדושתו ית' שהוא כביכול בכובד הגלות

Along these lines they instituted Tikkun Chatzos (the midnight lament), so that prayer would be with proper intent, as our Sages said, "One may stand up to pray only in a mood of heaviness of head": that he be pained and anxious over the level of the "head" and the loftiness of His holiness, blessed be He, which is, as it were, in the heaviness of exile.

אלא שלחסידים הראשונים היה די בשעה אחת בהתבוננו' [בהתבוננות] שעה אחת קודם התפלה אבל לשאר צריכין לקבוע עת וזמן בפ"ע [בפני עצמו] לעורר מרירות בנפשנו.

Only, for the early pious ones one hour was enough: contemplating for one hour before prayer. But the others need to set a separate time and season to arouse bitterness in our soul,

דהיינו בחצות ואחר חצות לימוד התורה בשמחה ואור הבא מתוך החשך כו' כמ"ש במ"א וזהו תחת אשר לא עבדת את ה' בשמחה וגו'.

that is, at midnight; and after midnight, the study of Torah with joy, and the light that comes out of the darkness, etc., as is explained elsewhere. This is [the meaning of] "Because you did not serve G-d with joy," etc.,

שהוא עונש מדה כנגד מדה לפי שבחורבן בית המקדש נאבד ממנו בעונינו השמחה שלמה שהית' [שהיתה] במקום מנוחתה שע"י זה יעלה ויבא ויגיע לבחינת השמחה ואורה הבאה מתוך החשך כנ"ל.

which is a punishment measure for measure, since with the destruction of the Holy Temple, because of our sins, we lost the complete joy that was in its place of rest; through this one will rise, come and reach the level of the joy and light that comes out of the darkness, as mentioned above.

12 וזה שאמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] על ר"ע [רבי עקיבא] כשראה כרך של עכו"ם [עובדי כוכבים ומזלות] שחק ואמר אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו על אחת כמה וכמה

This is what our Sages said about Rabbi Akiva: when he saw a city of the idolaters, he laughed and said, "If for those who transgress His will it is so, for those who do His will, how much more so!"

פי' שהשפעת חיות ושפע עולם הזה לעכו"ם [לעובדי כוכבים ומזלות] שהם נקראים עוברי רצונו שעובר על הרצון מבחי' למעלה מהרצון

This means: the flow of life-force and of the bounty of this world to the idolaters, who are called "those who transgress (ovrei) His will," passes over (oveir al) the will, from the level that is above the will;

כי שם אין העונות מפסיקים ומעכבים את השפע כי אם צדקת מה תתן לו ורבו פשעיך מה תעשה לו.

for there sins do not interrupt or hold back the bounty, for "If you are righteous, what do you give Him?" and "If your transgressions are many, what do you do to Him?"

אלא אחר שנתהווה בחי' רצון ורצון אותיות צנור שהוא מעבר התגלות שפע וחיות אלהי דרך צמצום והשתלשלות סדר המדרגות על פי מדותיו יתי' ששם הוא על פי דרכי התורה אם בחקתי תלכו וגו'.

Only after the level of will (ratzon) came into being — and ratzon has the letters of tzinor (channel), which is the passageway for the revelation of bounty and divine life-force by way of tzimtzum (contraction) and the order of levels in the chain of descending worlds (hishtalshelus), according to His attributes (middos), blessed be He — there it is according to the ways of the Torah: "If you walk in My statutes," etc.

אבל למעלה הוא כחשיכה כאורה ומשם הוא יניקת עכו"ם [עובדי כוכבים ומזלות] דרך נפילת האור שמרחוק כנ"ל אף שהם רחוקים מאור פניו יתי' המתגלה כנ"ל וכ"ש [וכל שכן] לעושי רצונו

But above, "darkness is as light," and from there is the nurture of the idolaters, by way of the fall of the light, from afar, as mentioned above, even though they are far from the light of His countenance, blessed be He, that is revealed, as mentioned above. And "how much more so for those who do His will,"

דהיינו העושים הרצון וממשיכין שפע וחיות אלהי דרך צנור המתגלה בהשתלשלות המדרגות שהרי הם עליונים וקרובים יותר למקורם ושרשם

that is, those who make (osim) the will and draw down bounty and divine life-force through the channel that is revealed in the chain of descending levels, for they are higher and closer to their source and root.

אלא מאחר שנמשכין מאור פניו יתּ׳ בדרך התפשטות האור בסדר המדרגות והשתלשלות שלא בדרך נפילה ח״ו [חס ושלום] א״א להיות השמחה בהתגלות אורה כנ״ל.

However, since they are drawn from the light of His countenance, blessed be He, by way of the spreading forth of the light in the order of levels and the chain of descending worlds, not by way of a fall, G-d forbid, it is impossible for there to be the joy [that comes] with a revelation of light, as mentioned above.

אבל לעתיד כשיתעלו הנצוצות הנפולים כנ״ל הרי גם בחינת אור וחיות שהיתה בתוך הנפילה שהיא מבחי׳ למעלה מהרצון מתגלה בתוספת אורה ושמחה בגלוי רב ועצום ביתר שאת:

But in the time to come, when the fallen sparks are raised up, as mentioned above, then also the level of light and life-force that was within the fall, which is from the level above the will, is revealed with an increase of light and joy, in a great and mighty revelation, with surpassing excellence.

13 וזהו ויהי בשלח פרעה את העם כי פרעה אמר לא ידעתי את ה׳ והוא בחינת עורף אחוריים דרצון העליון ויניקתם מבחי׳ עוברי רצונו הנ״ל.

This is [the meaning of] “And it came to pass, when Pharaoh sent the people away”: for Pharaoh said, “I do not know G-d,” and he is the level of the nape, the back side, of the supernal will, and their nurture is from the level of “those who transgress His will,” mentioned above.

והיה משלח פארות וענפים ועושי פרי למעלה את העם שע״י גלותם במצרים והשתעבדותם בהם גרמו שנתעלו בחי׳ נצוצי אלהים שנפלו שמה בשבירת הכלים והוא הוא בחי׳ כח הצומח להצמיח ישועות ישראל

And he was sending forth boughs and branches and fruit-bearing [shoots] above — “the people”: for through their exile in Egypt and their subjugation to them, they caused the sparks of G-dliness that fell there in the breaking of the vessels to be raised up; and this itself is the level of the power of growth, to make the salvations of the Jewish people sprout,

כמ״ש ופרעה הקריב ואמרו רז״ל [רבותינו זכרונם לברכה] שהקריב את לבם של ישראל לאביהם שבשמים. ועל דרך זה נתיסד כל שירת הים אז ישיר משה וגו׳. כמ״ש במ״א:

as it is written, “And Pharaoh drew near,” and our Sages said that he drew the hearts of the Jewish people near to their Father in heaven. And along these lines the whole Song of the Sea, “Then Moshe sang,” etc., is founded, as is explained elsewhere.

14 ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים וגו'. פלשתים לשון מבוי המפולש כמו שאמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] על פסוק ובמושב לצים לא ישב אלו פלשתים.

"And G-d did not lead them by the way of the land of the Philistines," etc. Pelishtim (Philistines) is related to the term mavoi hamefulash, an alley that is open through, as our Sages said on the verse "nor sat in the seat of scoffers": these are the Philistines.

והענין כי זה לעומת זה עשה אלהים ויש בחי' פלשתים בקדושה ובחי' פלשתים בקליפה. בחי' פלשתים שבקדושה היא בחי' התגלות השמחה בדביקות ה' בפילוש ובגלוי ובהתרחבות לאין קץ בחי' ובכל מאדך הנ"ל.

The matter is that "G-d has made one opposite the other": there is a level of Pelishtim in holiness and a level of Pelishtim in kelipah (the husk). The level of Pelishtim in holiness is the revelation of joy in cleaving to G-d openly (bepilush), revealed, and with an expansiveness without end: the level of "with all your might," mentioned above.

15 ופלשתים שבקליפה הם הלצים שהוא ג"כ ענין הרחבת פיו כרצונו לדבר מה שלבו חפץ והיא שמחה של הוללות לאמר שפתינו אתנו כו'.

And the Pelishtim of kelipah (the husk) are the scoffers, which is also a matter of opening his mouth wide as he wishes, to speak whatever his heart desires; and this is a joy of frivolity, saying, "Our lips are our own," etc.,

ואין מעצור לרוחו. ולכן נק' קליפה כי כמו שהקליפה מכסה ומסתרת על הפרי שנראית כמו

and there is no restraint on his spirit. That is why it is called kelipah, a husk: for just as the husk covers and conceals the fruit, so that it looks as though

שהוא עיקר הפרי כך השמחה של הוללות מכסה ומסתרת על אור ה' שבה להיות יש ודבר בפני עצמו הפך רוחניות וחיות אלהי שבקרבה לשמוח בה' אלהים חיים מחמת הבטול במציאות אליו יתי'.

it were the main part of the fruit, so the joy of frivolity covers and conceals the light of G-d within it, so that it becomes an independent existence, a thing unto itself — the opposite of the spirituality and divine life-force within it, which is to rejoice in G-d, the living G-d, out of the nullification of one's existence before Him, blessed be He.

16 ופי' הפסוק שאין זה דרך ה' לבא מיד לבחינת השמחה בה' כי קרוב הוא ליפול מזה

The meaning of the verse: this is not the way of G-d — to come at once to the level of joy in G-d, "for it is near" to falling from it;

כי פן בראותם מלחמה שהוא ענין הנסיון שיבא לאדם לא יוכל לעמוד בקשרי המלחמה ויסוג אחור ושבו מצרימה.

for "lest, when they see war" — which is the trial that may come upon a person — he will not be able to stand firm in the thick of the battle, and will retreat, "and they will return to Egypt."

אלא הדרך הנכון כמ"ש תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה שתהא השמחה ע"י עבודה וזהו ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף.

Rather, the right way is as it is written, "Because you did not serve G-d, your G-d, with joy": that the joy should come through service. This is [the meaning of] "And G-d led the people around by way of the wilderness of Yam Suf (the Sea of Reeds)."

ים הוא החכמה סוף הוא סופא דכל דרגין כמ"ש בזוהר והיא תושבע"פ [תורה שבעל פה] שהוא ענין קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] כמ"ש שום תשים עליך מלך לקיים מצותיו שעיקר התורה מיוסד על דיני המצות וכמו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה]

Yam (sea) is Chochmah (wisdom); Suf (end) is "the end of all levels," as is stated in the Zohar. And it is the Oral Torah, which is the matter of accepting the yoke of the Kingdom of Heaven (kabbalas ol malchus shamayim), as it is written, "You shall surely set a king over you" — to fulfill His commandments; for the main part of the Torah is founded on the laws of the mitzvos, as our Sages said

ע"פ התורה והמצוה אשר כתבתי להורותם התורה זו תושב"כ [תורה שבכתב] והמצוה זו תושבע"פ [תורה שבעל פה] כו' שע"י יתקיים בו השמחה אמתית אשר קדשנו במצותיו כנ"ל

on [the verse] "the Torah and the commandment, which I have written to teach them": "the Torah" — this is the Written Torah; "and the commandment" — this is the Oral Torah, etc. Through this the true joy of "Who has sanctified us with His commandments," mentioned above, will be realized in him,

כי זה השער לה' תרעא לאעלאה כו' והשמחה אמתית שהיא מאהבת ה' צריך להקדים לה היראה שהיא ראשית העבודה ועקרה ושרשה כמ"ש במ"א.

for "this is the gate to G-d," a gate through which to enter, etc. And true joy, which comes from the love of G-d, must be preceded by awe, which is "the beginning of the service, its essence and its root," as is explained elsewhere.

17 והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] הרוצה לקבל עליו עומ"ש [עול מלכות שמים] שלימה יפנה ויטול ידיו ויניח ציצית ותפילין פי' שמתחלה יפנה ויסיר הצואה מקרבו שהוא בחי' הרע שבקרבו

Now, our Sages said: one who wishes to accept upon himself the yoke of the Kingdom of Heaven in full should relieve himself, wash his hands, and put on tzitzis and tefillin. This means: first he should relieve himself and remove the filth from within him, which is the evil within him;

ואח"כ יקבל עליו עומ"ש [עול מלכות שמים] בפריסו דטלית של מצוה שהוא ענין שום תשים עליך מלך דהיינו בחי' מלכותו ית'

and afterward he accepts upon himself the yoke of the Kingdom of Heaven by spreading the tallis of the mitzvah, which is the matter of "You shall surely set a king over you," that is, the level of His Malchus (sovereignty), blessed be He,

שהיא מלכות כל עולמים ימשיך על נפשו בפריסו דטלית וכן עד"ז הוא קיום כל המצות להמשיך על נפשו אור וחיות מבחי' מלכותו יתברך.

which is "sovereignty over all worlds" — he draws it down upon his soul by spreading the tallis. And so too, in this way, is the fulfillment of all the mitzvos: to draw down upon his soul light and life-force from the level of His Malchus, blessed be He.

18 וכן הוא בענין לימוד התורה דמתניתא מלכתא בחי' מלכותו ית' ובחי' ודברי אשר שמתי בפיך וגו' ואשים דברי בפיך וגו' ועי"ז ממשיך בחי' מלכותו ית' בנפשו ממש.

So it is also with the study of Torah, for "the Mishnah is the queen" (masnisa malkesa) — the level of His Malchus (sovereignty), blessed be He — and the level of "and My words which I have put in your mouth," etc., and "I have put My words in your mouth," etc. Through this he draws down the level of His Malchus, blessed be He, into his very soul.

וזהו ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף שבכדי לבא לבחי' ים סוף דהיינו קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] צריך תחלה להסב דרך המדבר

This is [the meaning of] "And G-d led the people around by way of the wilderness of Yam Suf": in order to come to the level of Yam Suf, which is accepting the yoke of the Kingdom of Heaven, one must first go around by way of the wilderness,

שהוא בחי' יפנה הנ"ל דהיינו לשום מרירות תמיד בנפשו על חטאותיו אשר עשה ואף שכבר עשה תשובה עליהם

which is the level of "he should relieve himself," mentioned above: that is, to put bitterness into his soul constantly over the sins he has committed, even though he has already done teshuvah (return) for them,

וכמ"ש וחטאתי נגדי תמיד או אפי' [אפילו] לא חטא כלל מ"מ ישים לנגד עיניו תמיד להיות ממארי דחושבנא על מחשבה דבור מעשה אשר לא לה' המה בהבל בא ובחשך ילך

as it is written, "and my sin is ever before me"; or, even if he has not sinned at all, he should nevertheless always set before his eyes to be one of the masters of reckoning over thought, speech and action that are not for G-d — "it comes in vanity and departs in darkness."

ואח"כ יכול לקבל עליו עומ"ש [עול מלכות שמים] בחי' ים סוף הנ"ל בעסק התורה והמצות וכיון שמקבל עליו עול תורה מעבירין מעליו עול ד"א [דרך ארץ]

Afterward he can accept upon himself the yoke of the Kingdom of Heaven, the level of Yam Suf mentioned above, in occupying himself with the Torah and the mitzvos. And once he accepts upon himself the yoke of Torah, the yoke of worldly affairs (derech eretz) is removed from him,

שהוא שעבוד לנה"ב [לנפש הבהמית] ויעלה ויבא ויגיע מזה לבחי' שמחה אמתית ודביקות בה' אחד בבחינת בטול אליו יתי להתיחד באחדות ה' ממש

which is subjugation to the animal soul; and from this he will rise, come and reach the level of true joy and cleaving to the One G-d, in a state of self-nullification (bittul) before Him, blessed be He, to be united with the very oneness of G-d,

שהיא בחינת ארץ כנען מלשון הכנעה וביטול בה' אחד והיא מעלה ומדרגה יותר מעולה מבחי' ארץ פלשתים הנ"ל:

which is the level of the land of Canaan (Kena'an), from the term hachna'ah, submission and self-nullification before the One G-d; and this is a distinction and level more excellent than the level of the land of the Philistines (Pelishtim) mentioned above.

TORAH OHR • PARSHAS BESHALACH • MAAMAR 2

וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה הוי"ה...

"And Israel saw the great hand"

1 וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה הוי"ה במצרים וייראו העם את הוי"ה ויאמינו בהוי"ה ובמשה עבדו. להבין למה הקדים בחי' יראה לבחי' אמונה.

"And Israel saw the great hand that Havayah performed in Egypt, and the people feared Havayah, and they believed in Havayah and in Moshe His servant." [We need] to understand why [the verse] put the level of awe before the level of faith.

הנה כתיב ויקרא הוי"ה הוי"ה ב"פ [ב' פעמים]. כי הנה יש ב' בחי' שמות הוי"ה. א' הוא בחי' שם הוי"ה דלתתא המהוה כל העולמות מאין ליש.

Now, it is written, "And he called: Havayah, Havayah," twice. For there are two levels of the Name Havayah. One is the level of the lower Name Havayah, which brings all the worlds into being from nothing into something.

2 ולהבין לשון מאין ליש והלא כתיב כי ממך הכל. אך בהיות כי מהותו ועצמותו ית' אין לו שייכות לעולמות ואין ערוך אליו כו'.

And [we need] to understand the expression 'from nothing into something,' for is it not written, "For all is from You"? However, [it is] because His being and essence, may He be blessed, has no relation to the worlds, and there is no comparison to Him, etc.

ולכן בלתי אפשר לעולמות לקבל חיותם והתהוותם כ"א ע"י בחי' שם הוי"ה ב"ה היינו על ידי צמצום שהוא בחי' יו"ד

Therefore it is impossible for the worlds to receive their life-force and their coming into being except through the level of the Name Havayah, blessed be He, that is, through tzimtzum (contraction), which is the level of the yud.

ואח"כ התפשטות זיוו ואורו בחי' ה' וע"ז נאמר כי הוא צוה ונבראו והוא קאי על שם הוי"ה דכתיב לעיל מיניה יהללו את שם ה' ושם ה' הוא צוה לשון התקשרות כו'. ונבראו לשון נפעל כו'.

And afterward [comes] the expansion of His radiance and His light, the level of the hei. And of this it is said, "For He commanded and they were created," and this refers to the Name Havayah, as it is written just before it, "Let them praise the Name of Havayah." And it is the Name Havayah [that] "commanded" (tzivah), an expression of connection, etc. "And they were created" is a passive form, etc.

3 והנה כמו שבבחי' זו צ"ל צמצום והתפשטות בחי' שם הוי"ה. כן יש בחי' שם הוי"ה דלעילא ג"כ יו"ד בחי' צמצום כו'.

Now, just as at this level there must be tzimtzum (contraction) and expansion, [which are] the level of the Name Havayah, so too there is the level of the higher Name Havayah, [which] also [has] a yud, the level of tzimtzum, etc.

והוא בחי' רצון עלה במחשבה להיות הוי"ה דלתתא להיות העולמות כמו למשל באדם שקודם שהוציא מלאכתו מכח אל הפועל היה הדבר ההוא מצוייר במחשבתו איך ומה לעשות כו'.

And it is the level of will: "it arose in thought" that there be the lower Havayah, that there be the worlds. As, for example, with a person: before he brought his work from potential into actuality, that thing was pictured in his thought, how and what to do, etc.

4 ובבחי' זו צ"ל ג"כ בחי' יו"ד הוא צמצום תחלה ואח"כ ה' התפשטות. ובחי' זו נק' עלמא דאתכסייא שאינה נראית ונגלית כמו הוי"ה דלתתא.

And at this level too there must be the level of the yud, which is tzimtzum (contraction), first, and afterward the hei, expansion. And this level is called the hidden world (alma de'iskasya), for it is not seen and revealed like the lower Havayah.

ולכן אמר פרעה מי הוא הוי"ה שלא האמין לבחי' שם הוי"ה דלעילא. כי בודאי שם הוי"ה דלתתא המהוה כל העולמות ידע כו'.

Therefore Pharaoh said, "Who is Havayah?", for he did not believe in the level of the higher Name Havayah. For the lower Name Havayah, which brings all the worlds into being, he certainly knew, etc.

5 וביצי"מ [וביציאת מצרים] כתיב וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה הוי"ה במצרים. פי' אשר עשה הוי"ה דלעילא ע"י בחי' מצרים אעא דלא סליק בה כו'.

And of the Exodus from Egypt it is written, "And Israel saw the great hand that Havayah performed in Egypt." This means: that the higher Havayah performed [it] by means of the level of Egypt, "a log in which [the flame] does not rise," etc.

כי בלתי אפשר להגיע לבחי' הוי"ה דלעילא כי"א ע"י סור מרע בחי' בטול וצמצום לאו קודם להן כו'.

For it is impossible to reach the level of the higher Havayah except through "turning away from evil," the level of self-nullification (bittul) and tzimtzum (contraction); the prohibition (lav) precedes them, etc.

י"ה עם שמי שס"ה כו'. ובאתערותא דלתתא שצמצם א"ע [את עצמו] להיות סו"מ [סור מרע] נעשה לעילא בחי' יו"ד הוא בחי' צמצום.

Yud-hei with "My Name" (shemi) is 365, etc. And through the arousal from below, in which one contracts oneself to be [in a state of] "turning away from evil," there is made above the level of the yud, which is the level of tzimtzum.

ובעושה טוב שהוא בחי' התפשטות כמו בחי' צדקה כו' נעשה לעילא בחי' ה' הוא בחי' התפשטות:

And through "doing good," which is the level of expansion, like the level of charity, etc., there is made above the level of the hei, which is the level of expansion.

6 והנה ישראל ראו את היד הגדולה ע"י קי"ס [קריעת ים סוף] וישם את הים לחרבה. ים הוא בחי' עלמא דאתכסייא כל מה שיש ביבשה כו'.

Now, Israel saw the great hand through the splitting of the Sea: "And He made the sea dry ground." The sea is the level of the hidden world: "whatever there is on dry land," etc.

ויבשה הוא בחי' עלמא דאתגלייא. ובראותם שהוא יתי הפך ים ליבשה וישם את הים לחרבה בלי שום לחלוחית כו' בחי' יקוו המים כו'

And dry land is the level of the revealed world (alma de'isgalya). And they saw that He, may He be blessed, "turned the sea into dry land" and "made the sea dry ground," without any moisture at all, etc., the level of "Let the waters be gathered," etc.

ותראה היבשה האמינו בהוי"ה שיכול להיות התגלות בחי' הוי"ה דלעילא שהוא בחי' עלמא דאתכסייא כו'.

"And let the dry land appear." [Seeing this,] they believed in Havayah: that there can be a revelation of the level of the higher Havayah, which is the level of the hidden world, etc.

7 וזהו ויראו העם את ה' ויאמינו בהוי"ה. ויראו את הוי"ה היינו הוי"ה דלתתא עלמא דאתגלייא שהוא בבחי' השגה ושייך בו לשון יראה יראה בושת כמשל הרואה את המלך כו'.

And this is [the meaning of] "And the people feared Havayah, and they believed in Havayah." "They feared Havayah": that is the lower Havayah, the revealed world, which is within the level of comprehension, and the term 'awe' (yirah) applies to it, the awe of shame, as in the analogy of one who sees the king, etc.

ויאמינו בה' הוא הוי"ה דלעילא עלמא דאתכסייא שאינו נראה ומושג ולא שייך בו בחי' יראה כי"א אמונה.

"And they believed in Havayah": this is the higher Havayah, the hidden world, which is not seen or grasped, and the level of awe does not apply to it, only faith.

8 ולכן כתיב הגדול הגבור והנורא שלהיות בחי' נורא צי"ל תחלה ויי"ו הוא בחי' המשכה מלמעלה למטה להיות בחי' נורא. ובמשה עבדו משה הוא בחי' דעת והתקשרות.

Therefore it is written, "the great, the mighty and the awesome" (vehanora): for there to be the level of "awesome," there must first be a vav, which is the level of drawing down from above to below, so that there be the level of "awesome." "And in Moshe His servant": Moshe is the level of Daas (knowledge) and connection.

כי משה משבעה רועים. והוא הממשיך לכללות נשי"י [נשמות ישראל] בחי' אמונה. ולכן נק' רעיא מהימנא רועה נאמן שרועה ומפרנס וממשיך בחי' אמונה.

For Moshe is one of the seven shepherds, and he is the one who draws down the level of faith to the souls of Israel as a whole. Therefore he is called Ra'aya Mehemna, a faithful shepherd (ro'eh ne'eman), who shepherds and sustains and draws down the level of faith.

כמ"ש בכל ביתי נאמן הוא והוא המחבר ומקשר ב' הויות הנ"ל כו'. ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] אטו יראה מילתא זוטרתא היא.

As it is written, "In all My house he is faithful." And he is the one who joins and connects the two Havayahs mentioned above, etc. Therefore our Sages, of blessed memory, said, "Is awe, then, a small thing?"

אין לגבי משה כו' וע"י בחי' משה נתעלו לבחי' הוי"ה דלעילא ולכן כתיב ואתם תחרישון בחי' שתיקה וכו' עלמא דאתכסייא:

"Yes, for Moshe," etc. And through the level of Moshe they were raised to the level of the higher Havayah. Therefore it is written, "And you shall be silent": the level of silence, etc., the hidden world.

9 והנה כ' [כתב] בנהר יעברו ברגל שם נשמחה בו. כי הנה עתה בזמן הזה לא שייך בחי' שמחה שהשמחה היא מבחי' התגלות. ועתה בזמן הזה אין בבחי' זו התגלות כי"א אמונה מחמת הסתר הגוף כו'.

Now, it is written, "They will pass through the river on foot; there we will rejoice in Him." For now, in this time, the level of joy does not apply, since joy comes from the level of revelation; and now, in this time, there is no revelation of this level, only faith, because of the concealment of the body, etc.

10 ולע"ל [ולעתיד לבוא] שיהי' [שיהיה] בלע המות כו'. כתיב כי עין בעין יראו. עין בעין הוא בחי' עלמא דאתכסייא בחי' סוכ"ע ומתחת זרועות עולם כו' ועלמא דאתגלייא שיתגלו ב' הויות הנ"ל כי לעתיד כתיב והכהו לשבעה נחלים כו'.

And in the Time to Come, when "He will swallow up death," etc., it is written, "For eye to eye they will see." "Eye to eye" is the level of the hidden world, the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), "and beneath are the arms of the world," etc., and the revealed world: that the two Havayahs mentioned above will be revealed. For of the Time to Come it is written, "And He will strike it into seven streams," etc.

11 והיתה מסילה לשאר עמו כו' כאשר היתה לישראל ביום עלותו מארץ מצרים היינו שיתגלה עלמא דאתכסייא כו'.

"And there will be a highway for the remnant of His people," etc., "as there was for Israel on the day it came up out of the land of Egypt"; that is, that the hidden world will be revealed, etc.

וע"ז נאמר בנהר יעברו ברגל שם נשמחה לשון עתיד ושם דייקא נשמחה בהשגת הוי"ה דלעילא

And of this it is said, "They will pass through the river on foot; there we will rejoice": in the future tense, and specifically "there" will we rejoice, in the comprehension of the higher Havayah.

משא"כ עתה שאינו אלא בבחי' אמונה רק שהיום לעשותם כתיב ולמחר כו' שהיום צריך לעשות ע"י סומ"ר [סור מרע] בחי' בטול והודאה ובאתעדל"ת [ובאתערותא דלתתא] כו' כנ"ל.

This is not so now, when it is only at the level of faith; only, it is written, "Today, to do them," and tomorrow, etc. For today one must act through "turning away from evil," the level of self-nullification (bittul) and acknowledgment, and through an arousal from below, etc., as explained above.

12 ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] מאן דלא כרע במודים כו' כי יש ב' בחי' בחי' ברכה היינו המשכת כו'

Therefore our Sages, of blessed memory, said, "Whoever does not bow at Modim," etc. For there are two levels: the level of blessing (berachah), that is, the drawing down of, etc.

ובחי' הודאה בחי' בטול בחי' תשובה ומע"ט [ומעשים טובים] ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] יפה שעה אחת בתשו' [בתשובה] ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז מכל חיי עוה"ב [עולם הבא]

And the level of acknowledgment (hoda'ah), the level of self-nullification (bittul), the level of teshuvah (return) and good deeds. Therefore our Sages, of blessed memory, said, "One hour of teshuvah and good deeds in this world is better than all the life of the World to Come."

כי חיי עוה"ב [עולם הבא] הוא משם הוי"ה דלתתא ביו"ד נברא כו' משא"כ תשובה ומע"ט [ומעשים טובים]. שע"י נעשה בחי' הוי"ה דלעילא כנ"ל.

For the life of the World to Come is from the lower Name Havayah, "with the yud it was created," etc.; which is not so with teshuvah and good deeds, through which the level of the higher Havayah is made, as explained above.

13 ודוקא ע"י בחי' משה כנ"ל. ולכן כתיב ויקרא הוי"ה הוי"ה ויקרא קאי על משה שמשה קורא וממשיך מהוי"ה דלעילא להוי"ה דלתתא. שהי' [שהיה] פסיק טעמי' [טעמיה] כו'.

And [this is] specifically through the level of Moshe, as explained above. Therefore it is written, "And he called: Havayah, Havayah." "And he called" refers to Moshe, for Moshe calls and draws down from the higher Havayah to the lower Havayah. For there was a break (pesik) in its cantillation, etc.

ועי"י בחי' משה נעשה חבור וקשור ב' הוי' כנ"ל. ולכן בשעת קי"ס [קריעת ים סוף] כתיב אז ישיר משה ובני ישראל כו' אשירה לה' כי גאה גאה בחי' עלמא דאתכסייא טורי דחשוכא.

And through the level of Moshe a joining and connection of the two Havayahs is made, as explained above. Therefore at the time of the splitting of the Sea it is written, "Then Moshe and the Children of Israel sang," etc., "I will sing to G-d, for He is exalted, exalted": the level of the hidden world, the mountains of darkness (turei de'chashocha).

14 והנה אחר שנתעלו בני ישראל לבחי' זו לא רצו ליסע משם לכן כתיב ויסע משה ויסע בע"כ [בעל כרחך] ויבאו מדבר שור.

Now, after the Children of Israel had been raised to this level, they did not want to journey from there. Therefore it is written, "And Moshe made [Israel] journey": he made them journey against their will. And they came to the Wilderness of Shur.

שור הוא לשון ראיה והתגלות בחי' עלמא דאתגלייא. ויבאו מרתה כי רגליה יורדות כו'. ויורהו ה' עץ הוא עץ החיים.

"Shur" is an expression of seeing and revelation, the level of the revealed world. "And they came to Marah," for "her feet go down," etc. "And G-d showed him a tree": this is the Tree of Life.

ועד"ז היו כל המ"ב מסעות שהם כנגד שם מ"ב הוא בחי' עלייה ממדרגה למדרגה כו'

And in this way were all the forty-two journeys, which correspond to the Name of forty-two [letters]; this is the level of ascent from rung to rung, etc.

חסד שבחסד חסד שבגבורה כו'. ולכן היתה נסיעתם פעם בבקר פעם בערב והכל ע"י משה כו' ודי"ל [ודי למבין]:

[As in] Chesed (kindness) within Chesed, Chesed within Gevurah (restraint), etc. Therefore their journeying was sometimes in the morning, sometimes in the evening, and all through Moshe, etc. And this is sufficient for one who understands.

TORAH OHR • PARSHAS BESHALACH • MAAMAR 3

אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת...

"Then Moshe and the Children of Israel sang"

1 אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' ויאמרו לאמר אשירה לה' כי גאה גאה סוס ורוכבו רמה בים.

"Then Moshe and the Children of Israel sang this song to G-d, and they spoke, saying: 'I will sing to G-d, for He is exalted, exalted; the horse and its rider He cast into the sea.'"

הנה להבין ענין קי"ס [קריעת ים סוף]. וגם הלא לפי דרך בני"י [בני ישראל] ממצרים לאי"י [לארץ ישראל] לא היה להם דרך על הים אלא שצוה ה' וישובו ויחנו כו'

Now, [we need] to understand the matter of the splitting of the Sea of Reeds. And also: surely, by the route of the Children of Israel from Egypt to the Land of Israel, they had no route by way of the sea; it was only that G-d commanded, "that they turn back and encamp," etc.

(וגם לא עברו את הים מעבר לעבר אלא באותו צד שירדו באותו צד עצמו עלו). הטעם כתיב וידעו מצרים כי אני ה'.

(And also, they did not cross the sea from one side to the other; rather, on the very side where they went down, on that same side they came up.) As for the reason, it is written, "And Egypt shall know that I am G-d."

וצריך להבין דהא כתיב ויכסו מים צריהם אחד מהם לא נותר. אלא הענין כי הנה יש מצרים בכל אדם ובכל זמן.

But this needs to be understood, for it is written, "The waters covered their foes; not one of them was left." Rather, the explanation is that there is an "Egypt" in every person and at every time.

ולכן אמרו בכל דור ודור חייב אדם לראות א"ע [את עצמו] כאלו הוא יצא ממצרים וכתיב למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך.

That is why [our Sages] said, "In every generation a person is obliged to see himself as though he himself had come out of Egypt," and it is written, "So that you remember the day you came out of the land of Egypt all the days of your life."

2 ואיתא בתוספתא שצריך לזכור ג"כ קריעת ים סוף והענין כי הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] על ג' דברים העולם עומד.

And it is found in the Tosefta that one must also remember the splitting of the Sea of Reeds. The explanation is that our Sages, of blessed memory, said, "The world stands on three things:

על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח [גמילות חסדים]. עבודה הן הן הקרבנות שהיה אש שלמעלה יורד ע"ג [על גבי] המזבח ארי' [אריה] דאכיל קורבנין.

on the Torah, on the service (avodah), and on acts of kindness (gemilus chasadim)." "The service" is none other than the offerings, for the fire from Above would come down upon the altar, "a lion consuming the offerings."

3 ומשחרב בהמ"ק [בית המקדש] תקנו תפלה כנגד הקרבנות דהיינו למסור נפשו הבהמית שתוכלל באש של מעלה בחי' אהבה רבה הבאה מלמעלה ואתערותא דלעילא כו'.

And since the Holy Temple was destroyed, [the Sages] instituted prayer corresponding to the offerings: that is, to give over one's animal soul so that it be absorbed into the fire from Above, the level of "great love" (ahavah rabbah), which comes from Above, and an arousal from above, etc.

ולהבין כיצד הוא מרומז בתפלה איך שיורד בחינת אש שלמעלה. אך הענין זהו אשר תקנו בש"ע [בשמונה עשרה] לומר כל הברכות ברוך אתה כו'.

Now, to understand how it is alluded to in prayer that the level of the fire from Above comes down: the explanation is this, that [the Sages] instituted in the Shemoneh Esreh that all the blessings be said [with the words] "Blessed are You," etc.

4 והוא ע"ד מ"ש ברוך ה' אלהי ישראל מן העולם ועד העולם. פי' מעלמא דאתכסייא לעלמא דאתגלייא דהיינו מבחי' סוכ"ע לממכ"ע [לממלא כל עלמין] כי הוי"ה הוא האלהים וכשמקשר נפשו הבהמית לה' אחד

It is in the manner of what is written, "Blessed is G-d, the G-d of Israel, from the world unto the world": that is, from the hidden world (alma d'iskasya) to the revealed world (alma d'isgalya), meaning from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) to the light that fills all worlds (memalei kol almin), for Havayah is Elokim. And when one binds one's animal soul to the One G-d,

אזי גם בחי' אש שלמעלה מבחי' סוכ"ע שורה ומתגלה בנפשו. וזהו ברוך לשון המשכה מההעלם אל הגילוי להיות בבחי' אתה לנוכח:

then the level of the fire from Above, from the level of the light that encompasses all worlds, also rests and is revealed in one's soul. And this is [the meaning of] "Blessed" (baruch): it is a term for drawing down from concealment into revelation, so that it be at the level of "You," in direct address.

5 וביאור הענין כי הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] כל מה שיש ביבשה יש בים. ים הוא בחי' עלמא דאתכסיא ויבשה הוא בחי' עלמא דאתגלייא.

The explanation of the matter: our Sages, of blessed memory, said, "Whatever there is on dry land, there is in the sea." "Sea" is the level of the hidden world (alma d'iskasya), and "dry land" is the level of the revealed world (alma d'isgalya).

והנה ההפרש שבין יבשה לים בגשמיות הוא שהברואים שבים אינם נראים לחוץ כי הים מכסה עליהם

Now, the difference between dry land and sea in physical terms is that the creatures in the sea are not visible on the outside, for the sea covers them;

וגם חיותם וקיומם הוא בתוך הים דוקא וא"א להם לחיות ביבשה שמיד מתים משא"כ ברואים שביבשה הנה הארץ תוציא צמחה ועושה פרי למעלה.

and also, their life-force and existence are specifically within the sea, and they cannot live on dry land, for they die at once. That is not so with the creatures on dry land: "the earth brings forth its growth" and produces fruit above [the ground].

6 והגם שיניקותם ממנה הם נראים כאלו הן יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] ומכ"ש [ומכל שכן] שאר הברואים אשר בהם נפש חיה למינה. ועד"ז יובן ההפרש ברוחניות למעלה ההפרש בין עלמא דאתכסיא לעלמא דאתגלייא.

And although they draw their nourishment from it, they appear as though they were an existence (yesh), a thing unto themselves; and all the more so the other creatures, which have "a living soul after its kind." In the same way one can understand the difference above, in the spiritual realm: the difference between the hidden world and the revealed world.

כי הנה מבשרי אחזה שיש בנשמה שכל ומדות והשכל נחלק לג' והמדות לז' ויש עליהם ג' לבושים מחדו"מ [מחשבה דבור ומעשה]

For "from my flesh I behold" that the soul has intellect and emotive attributes (middos): the intellect divides into three and the emotive attributes into seven, and over them are three garments, thought, speech and action.

וגם הם מתחלקים לפרטים רבים ובכללן הם ה' בחינות שכל ומדות ומחדו"מ [ומחשבה דבור ומעשה] כנגד נרנח"י [נפש רוח נשמה חיה יחידה] וכמה מיני מדרגות גבוה מעל גבוה

These too divide into many particulars, and taken together they are five levels, intellect, emotive attributes, and thought, speech and action, corresponding to Nefesh, Ruach, Neshamah, Chayah and Yechidah. And [there are] many kinds of rungs, "one higher than the high,"

וגבוהים עליהם כולם הם בבחי' נרנח"י [נפש רוח נשמה חיה יחידה] כל אחד יש לו בחי' בפני עצמו מה שאין בחבירו יש מי שעובד בבחי' ומדרגת כלות הנפש כו'

"and higher ones above them": all of them are within the levels of Nefesh, Ruach, Neshamah, Chayah and Yechidah. Each one has a level of its own that the other does not have: there is one who serves [G-d] at the level and rung of the soul's expiry (kelos hanefesh), etc.

וכן הנשמה בפ"ע [בפני עצמו] בג"ע [בגן עדן] יש כמה בחי' ומדרגות שונות. אך יש מהן בבחי' עלמא דאתגליא שנראים המדרגות מופרדים בגילוי.

So too, the soul on its own in Gan Eden has many different levels and rungs. But some of them are at the level of the revealed world, where the rungs appear openly as separate from one another.

7 ויש מהם שהם עלמא דאתכסייא שהם בטלים במציאות במקורם שהוא בחי' סוכ"ע דכולא קמיה כלא חשיב ומבחי' זו היתה מדרגת משה רבינו ע"ה [עליו השלום]

And some of them are [of] the hidden world: they are nullified in their very existence within their source, which is the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), where "all before Him is considered as nothing." From this level was the rung of Moshe our teacher, peace be upon him,

שנאמר עליו כי מן המים משיתהו מבחי' ים עלמא דאתכסייא ולכן היה כבד פה שבחי' דבור והתגלות נמנע ממנו לפי שהיה לו יתרון ומעלה בבחי' ומדרגת בטול במציאות במאד כמ"ש ונחנו מה כו'.

as it is said of him, "for from the water I drew him out": from the level of "sea," the hidden world. Therefore he was "heavy of mouth": the level of speech and revelation was withheld from him, because he had an advantage and superiority in the level and rung of utter self-nullification (bittul) of [his very] existence, as it is written, "And what are we?" etc.

וזהו ענין הברכה ברוך אתה כו' מן העולם ועד העולם שיהיה בחי' עלמא דאתכסייא ובחי' סוכ"ע שהוא בחי' בטול דכולא קמיה כלא חשיב נמשך בגלוי גם בעלמא דאתגלייא וראו כל בשר כו':

And this is the meaning of the blessing "Blessed are You," etc., "from the world unto the world": that the level of the hidden world and the level of the light that encompasses all worlds, which is the level of the nullification in which "all before Him is considered as nothing," be drawn down openly into the revealed world as well, "and all flesh shall see," etc.

8 אך כל בחי' ברכה והמשכה מלמעלה למטה זו היא בחי' ומדרגת עבודת הכהן. אבל עבודת הלוים מדה אחרת היתה בם היא ממטה למעלה

However, every [form of] blessing and drawing down from above to below is the level and rung of the service of the Kohen. But as for the service of the Levites, a different quality was in them: it is from below to above,

דכתיב ועבד הלוי הוא שבחי' עבודתו היא בבחינה עלמא דאתכסייא שלא יהיה בחי' ומדרגת עלמא דאתגלייא נראה לבחי' ומדרגה כלל ולא יהיה תופס מקום כלל

as it is written, "And the Levite, he (hu) shall serve": the level of his service is in the level of the hidden world, so that the level and rung of the revealed world should not be seen as a level and rung at all, and should take up no room at all,

כמ"ש אתה הוא הוי' לבדך וגו' שאינו בגדר עלמין כלל לא בגדר ממלא ולא בגדר סובב ולזה היתה עבודתם בשירה וזמרה בנגון.

as it is written, "You are He, G-d, alone," etc.: He is not within the category of worlds at all, neither in the category of "filling" (memalei) nor in the category of "encompassing" (sovev). For this reason their service was with song and hymn, with melody (niggun).

כי ענין הנגון הוא שאין בו רק התפעלות הנפש מפני גילוי התנועות ולא מפני שיש בתנועות ההם מצד עצמם שום שכל והתחדשות אלא מפני גילוי התנועה מתעורר גילוי הלב.

For the nature of melody is that there is nothing in it but the soul's being stirred, because of the expression of the movements [of the tune], not because there is, in those movements in themselves, any intellect or novelty; rather, through the expression of the movement, the expression of the heart is aroused.

9 ולכן אפילו בנגון ישן יש התעוררות והתפעלות מפני גילוי התנועה שבה כך הוא ענין עבודת הלוי בשירה להיות בחי' התפעלות הנפש מצד עצמה ולא מצד השגה להוליד מבינתו כו'

Therefore, even with an old melody there is arousal and stirring, because of the expression of the movement in it. Such is the service of the Levite in song: to be the level of the soul's being stirred of itself, and not through comprehension, giving birth [to feeling] from one's understanding, etc.,

מאחר שעבודתו בבחי' הוא בחי' אתה הוא ה' לבדך וגו' דלית מחשבה תפיסא ביה כלל

since his service is in the level of "He" (Hu), the level of "You are He, G-d, alone," etc., Whom no thought can grasp at all,

אלא התפעלות רעותא דלבא שיהיה נוגע עד הנפש נקודת הלב ולא להיות בחי' מקיף לבד.

rather, [it is] the stirring of the heart's desire (re'usa d'liba), so that it touch the soul, the point of the heart, and not be merely at the level of something that encompasses (makif).

10 ועד"ז נתקן פסוקי דזמרה קודם ק"ש [קריאת שמע] ולכן קוראין אותן פסוד"ז [פסוקי דזמרה] שהם כעין בחי' נגון שהוא רק הרחבת הדבור

In the same way, Pesukei deZimra were instituted before the reading of the Shema, and that is why they are called Pesukei deZimra ("verses of song"): for they are something like the level of melody, which is only an expansion of speech

וביאור הענין בתוספת ביאור לפרש הדבר היטיב להלהיב לבו ונפשו שיתפעל מזה משא"כ כשאומר הפסוקים ואינו נוגע לנקודת לבבו אין זה בחי' זמרה ונגון ואין זו עבודה תמה.

and an explanation of the matter with added explanation, to set out the matter well, so as to set one's heart and soul aflame, that one be stirred by it. But when one says the verses and it does not touch the point of one's heart, that is not the level of song and melody, and that is not complete service.

11 וזהו אשירה להי' כי גאה גאה. פי' שבחי' אשירה הוא מפני כי גאה למעלה מגאה וגאה הוא בחינת סובב כל עלמין דכולא קמיה כלא חשיב.

And this is [the meaning of] "I will sing to G-d, for He is exalted, exalted." That is: the level of "I will sing" is because He is "exalted" above "exalted." And "exalted" is the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), where "all before Him is considered as nothing."

וגאה על גאה הוא יתברך בעצמו ובכבודו אין סוף ברוך הוא ממש דלית מחשבה תפיסא ביה כלל בחינת אתה הוא ה' לבדך וגו' לא נערוך אליו קדושתו.

And "exalted" over "exalted" is He, may He be blessed, in His very Self and glory: the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, Himself, Whom no thought can grasp at all, the level of "You are He, G-d, alone," etc. "We cannot compare His holiness to Him."

פי' שאפילו קדושתו שהוא קדוש ומובדל כו' לא נערוך אליו לפי שאינו בגדר עלמין כלל:

That is: even His holiness, that He is holy and set apart, etc., we cannot compare to Him, because He is not within the category of worlds at all.

12 ולכן סוס ורוכבו רמה בים. כי הנה כתיב כי תרכב על סוסיך מרכבותיך ישועה. וביאור הדבר דהנה האותיות נקראים סוסים כמו שסוס בטל לגבי רוכבו והרוכב מנהיגו.

Therefore, "the horse and its rider He cast into the sea." For it is written, "When You ride upon Your horses, Your chariots are salvation." The explanation of this: the letters are called "horses," for just as a horse is nullified (batel) before its rider, and the rider directs it,

כך הנה אותיות דבורו הם בטלים לגבי השכל והשכל מנהיגו לכל אשר יחפוץ יטנו אך מ"מ יש יתרון מעלה בסוס שיכול להוליך את הרוכב למקום שאין הרוכב יכול לילך שם.

so the letters of one's speech are nullified before the intellect, and the intellect directs it: "wherever it wishes, it turns it." Yet nevertheless the horse has a superior advantage: it can carry the rider to a place where the rider cannot go.

13 וכך יש יתרון ומעלה באותיות הדבור שיכולים להגביה את השכל למדרגה מאד נעלה מה שאין ביכולת השכל להשיג מצד עצם השכלתו כמו שנראה בחוש שע"י הדבור יתוסף השפעת שכל בשכלו.

So too, the letters of speech have an advantage and superiority: they can lift the intellect to a very exalted level, which the intellect cannot attain by its own reasoning, as one sees from experience that through speech an added flow of insight comes into one's intellect.

וכך הוא הענין בנפש האדם המדברת בתפלה הגם שהדבור הוא רק מלבושי הנפש ואין לו ערך כלל לגבי מהות הנפש עצמה שהאר' [שהארה] ממנה בלבד היא מתפשטת להיות שכל ומדות כו'

And so it is with the soul of a person who speaks in prayer: although speech is merely [one of] the garments of the soul and bears no comparison at all to the essence of the soul itself, only a glimmer of which spreads forth to become intellect and emotive attributes (middos), etc.,

מ"מ מבחי' הדיבור נעשה אור מקיף להנשמה שמקיפה מראשה ועד רגלה להיות צרורה בצרור החיים את ה' ממש וכו' כמ"ש בלק"א [בלקוטי אמרים] מה שלא היה כח בנשמה מצד עצמה.

nevertheless, from the level of speech an encompassing light (or makif) is made for the soul, which encompasses it from its head to its foot, so that it be "bound up in the bond of life with G-d" Himself, etc., as is written in Likkutei Amarim: something the soul had no power [to reach] on its own.

14 והנה כתיב לא בגבורת הסוס יחפץ ולא בשוקי האיש ירצה רוצה ה' את יראיו כו'

Now, it is written, "Not in the strength of the horse does He desire, nor in the legs of a man does He take pleasure; G-d takes pleasure in those who fear Him," etc.

כי בחי' אותיות שהם בחי' סוסים הם בחי' גבורות וכענין וגבורתך ידברו. וגבורותיך יגידו. להודיע לבני האדם גבורותיו.

For the letters, which are the level of "horses," are the level of gevuros (powers of might), as in "and they shall speak of Your might," "and they shall declare Your mighty acts," "to make known to the sons of man His mighty acts":

שהם בחי' צמצומים ומסכים הרבים מינים ממינים שונים כדי להתהוות עולמות עליונים ותחתונים שבאמת הן הם גבורותיו כו'

they are the level of the many contractions (tzimtzumim) and screens, of kinds upon different kinds, so that higher and lower worlds may come into being; for in truth these are "His mighty acts," etc.,

דכולא קמיה כלא חשיב והוא צופה ומביט עד סוף כל הדורות וקורא הדורות מראש ובמחשבה אחת ברא את העולם כו' כמ"ש במ"א:

for "all before Him is considered as nothing," and He "sees and looks to the end of all generations," and "calls the generations from the beginning," and with one thought He created the world, etc., as is explained elsewhere.

15 וזהו יש קונה עולמו בשעה אחת. פי' שכל בחי' תענוגי הנבראים מה שיכול להיות נמשך לנברא בעל גבול להיות מקבל תענוג מזה ואפילו תענוג רוחני וג"ע [וגן עדן] העליון נק' בחי' יש. וכמ"ש להנחיל אוהבי יש.

And this is [the meaning of] "There is (yesh) one who acquires his world in a single hour." That is: all the delights of created beings, whatever can be drawn down to a created being that has limits, so that it receives delight from it, even spiritual delight and the higher Gan Eden, are called the level of yesh ("something"). As it is written, "to bequeath yesh to those who love Me."

16 והנה בחי' יש זה קונה עולמו כשנכלל בבחי' שעה אחת שהוא בחי' מחשבה אחת שבה כו' ברא את העולם.

Now, this level of yesh "acquires its world" when it is included in the level of "one hour," which is the level of the "one thought" with which, etc., He created the world.

וזהו לא בגבורת הסוס יחפץ. פי' שאינו מאיר חפץ ה' בגבורות וצמצומים בחי' האותיות לבדם כי האומר אין לי אלא תורה כו'.

And this is [the meaning of] "Not in the strength of the horse does He desire": G-d's desire does not shine in the gevuros and contractions, the level of the letters, by themselves, for "one who says, 'I have nothing but Torah,'" etc.

וכן לא בשוקי האיש המחזיקים בחי' הסוסים דהיינו הדעת והמחשבה הצריך לדבור ומעשה בלבד בזה אין חפץ ורצון ה' מאיר כ"כ [כל כך].

Likewise, "nor in the legs of a man," which grip the "horses": that is, the knowledge (daas) and thought that are needed only for speech and action. In this, G-d's desire and will do not shine so much.

אלא רוצה ה' שמאיר חפצו ורצונו בפנימיותו את יראיו דהיינו מי שהוא בבחי' בטול כמו שאמר משרע"ה [משה רבינו עליו השלום] ונחנו מה והוא מצד התפעלות הנפש מפני עצמותו ומהותו ית':

Rather, "G-d takes pleasure," His desire and will shining in their inner dimension (pnimiyus), "in those who fear Him": that is, one who is in a state of self-nullification (bittul), as Moshe our teacher, peace be upon him, said, "And what are we?" And this comes from the soul's being stirred before His very Essence and Being, may He be blessed.

17 וזהו המיחלים לחסדו. פי' שאין להם בחי' אהבה מצד עצמם להיות תשוקתם לדבקה בו יתי לרוות צמאונם בלבד

And this is [the meaning of] "those who hope for His kindness." That is: they do not have love on their own account, such that their yearning to cleave to Him, may He be blessed, would be only to quench their thirst;

אלא להיות המשכת חסדו חסד עולם מעולם ועד עולם ומיחלים כאשר ירד ויומשך מלמעלי [מלמעלה] ולא שהדבר נוגע לעצמם.

rather, [they long] that His kindness be drawn down, an everlasting kindness, from world unto world, and they hope for it to descend and be drawn down from Above, and not because the matter concerns themselves.

18 וזהו סוס ורוכבו רמה בים. פי' שבחי' האותיות דומ"ח [דבור ומחשבה] מקור דעלמא דאתגליא שהן הן בחי' צמצומים וגבורותיו רמה והגביה עד בחי' ים הוא עלמא דאתכסייא

And this is [the meaning of] "the horse and its rider He cast (ramah) into the sea." That is: the level of the letters of speech and thought, the source of the revealed world, which are none other than the level of the contractions and His gevuros, He raised high (ramah) and lifted up to the level of "sea," which is the hidden world.

והיינו מפני כי גאה גאה שאתה הוא ה' לבדך כולא קמיה כלא חשיב לפניו כחשיכה כאורה דעלמא דאתכסייא ועלמא דאתגלייא שוין.

This is because "He is exalted, exalted": for "You are He, G-d, alone"; "all before Him is considered as nothing"; before Him "darkness and light are alike," for the hidden world and the revealed world are equal.

19 ולכן הפך ים ליבשה וזהו בנהר יעברו ברגל שם נשמחה בו. פי' בעצמותו ומהותו כביכול אך מפני כי בבחי' זו גם האויב אמר ארדוף כו'.

Therefore "He turned the sea into dry land," and this is [the meaning of] "they passed through the river on foot; there we rejoiced in Him": that is, in His very Essence and Being, as it were. But because at this level even "the enemy said, 'I will pursue,'" etc.:

פי' שגם עכו"ם [עובדי כוכבים ומזלות] רוצים להיות יניקתם ואחיזתם משם מאחר שלפניו ית' כחשיכה כאורה וסוס ורוכבו רמה בים ולזה אמר עיניו בגוים תצפינה והסוררים אל ירומו למו סלה שאין לעכו"ם [לעובדי כוכבים ומזלות] התרוממות זו

that is, the idolaters too want to draw their nourishment and their hold from there, since before Him, may He be blessed, "darkness and light are alike," and "the horse and its rider He raised high (ramah) into the sea." For this reason it says, "His eyes keep watch on the nations; the rebellious shall not be raised up, Selah": for the idolaters do not have this elevation;

אלא ויכסו מים צריהם ואין להם אלא ירידה מבחי' זו עצמה כי רם על כל גוים ה' וזהו סיבת נפילתם.

rather, "the waters covered their foes," and from this very level they have nothing but descent, for "G-d is high above all nations," and this is the cause of their downfall.

אבל ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים כי המים להם חומה מימינם ומשמאלם פי' כי הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] על ג' דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח [גמילות חסדים].

But "the Children of Israel walked on dry land in the midst of the sea, for the waters were a wall for them on their right and on their left." That is: our Sages, of blessed memory, said, "The world stands on three things: on the Torah, on the service (avodah), and on acts of kindness (gemilus chasadim)."

שהוא בחי' ימין ושמאל וישראל עלו במחשבה ולכך אומרים אשר קדשנו במצותיו שע"י המצות הם מתעלים

This is the level of right and left. And "Israel arose in [G-d's] thought"; therefore we say, "Who has sanctified us with His commandments," for through the mitzvos they are elevated

בקודש העליון שמשם שרש נשמתם ורוח אייתי רוח ואמשיך רוח ולכך אצלם סוס ורוכבו רמה בים והלכו ביבשה משא"כ הסוררים אל ירומו כו' כנ"ל:

into the supernal holiness, from which is the root of their souls; and "spirit brings spirit and draws down spirit." Therefore, for them, "the horse and its rider He raised high (ramah) into the sea," and they "walked on dry land," which is not so with "the rebellious," who "shall not be raised up," etc., as said above.

TORAH OHR • PARSHAS BESHALACH • MAAMAR 4

אשירה לה' כי גאה גאה וגו'

"I will sing to G-d, for He is exalted, exalted"

◇

1 אשירה לה' כי גאה גאה וגו'. ותרגם אונקלוס גיאה על גיותניא וכו'. יובן בהקדים להבין ענין ירידת הנשמה לעוה"ז שירידה זו צורך עלייה היא כנודע.

"I will sing to G-d, for He is exalted, exalted," etc. And Onkelos translates, "He is exalted above the exalted ones," etc. This will be understood by first understanding the matter of the soul's descent into this world: that this descent is for the sake of an ascent, as is known.

והנה הנשמה קודם בואה לעוה"ז היתה עומדת לפני ה' ביראה ואהבה כמ"ש חי ה' אשר עמדתי לפניו ואי אפשר לה לעמוד למעלה לפני ה' בלא דחילו ורחימו כי בלא דחילו ורחימו לא פרחא לעילא.

Now, before the soul came into this world, it stood before G-d in awe and love, as it is written, "As G-d lives, before Whom I have stood." And it is impossible for it to stand above, before G-d, without awe and love (dechilu u'rechimu), for without awe and love it does not fly upward.

וע"ז נאמר והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק (הגם שזה נאמר על המלאכים הוא הדין לנשמות וכל צבא מעלה)

And of this it is said, "And the chayos ran and returned (ratzo vashov), like the appearance of a flash of lightning" (although this is said of the angels, the same holds for the souls and all the host on high).

רצוא באהבה להיות נכספה וגם כלתה נפשו וכו'. ושוב ביראה כי מי הוא אשר ערב לבו לגשת וכו'.

"Running" in love: that "his soul yearns, and even pines away," etc. And "returning" in awe: for "who is it that would pledge his heart to draw near?" etc.

אך בירידתה לעוה"ז נתעלמו הדחילו ורחימו ונתלבשה בגוף הגשמי ולא יכלה עוד להיות תמיד בבחי' רצוא ושוב כמראה הבזק כמו שהיתה למעלה כי אם לפרקים ועתים מזומנים שתתעורר האהבה

But in its descent into this world, the awe and love became hidden, and it was clothed in the physical body, and it could no longer be constantly at the level of "running and returning like the appearance of a flash of lightning," as it was above, but only at intervals and at set times, when the love is aroused.

ואף גם זאת אין ערוך אהבה ויראה זו לגבי אהבה ויראה שהיה לה מימי קדם וירידה זו היא צורך עלייה שתתעלה בעסק התורה וקיום המצות.

And even then, this love and awe bear no comparison to the love and awe it had in days of old. And this descent is for the sake of an ascent: that it be elevated through occupation with the Torah and the fulfillment of the mitzvos.

2 וצריך להבין היתרון והמעלה שבעסק התורה וקיום המצות יתר על דחילו ורחימו שהיה לה. אך

Now, one must understand the advantage and superiority of occupation with the Torah and the fulfillment of the mitzvos over the awe and love that it had. But

הנה נודע מאמר אדון הנפלאות המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית שמראשית השתלשלות ועד סוף כל הנבראים הם מתחדשים בכל יום מאין ליש והתחדשות זו היא בבחי' ממלא

now, there is the well-known saying, "Master of wonders, Who in His goodness renews each day, continually, the work of creation": from the very beginning of the chain of descending worlds (hishtalshelus) to the end of all created beings, they are renewed each day from nothing to something. And this renewal is at the level of the light that fills

כל עלמין להיות דרך השתלשלו' [השתלשלות] מעילה לעילה תחלה רוחניות עולמות עליונים ושכלים נבדלים ואח"כ יורד ומשתלשל למטה מטה עד שנתגשם החיות להיות מעשה שמים וארץ גשמיים.

all worlds (memalei kol almin), so that it comes by way of the chain of descending worlds, from cause to cause: first the spirituality of the higher worlds and the separate intellects, and afterwards it descends and comes down, lower and lower, until the life-force becomes physical, to become the making of the physical heaven and earth.

3 וכמשל הנשמה המתפשטת בגוף שראשית הגלוי במוח השכל ואח"כ בפה הדבור. ואח"כ בידים המעשה כו'. והתחדשות זו להיות בחי' מעלה ומטה רוחניות וגשמיות הוא בטובו שהיא מדת טובו ורחמנותו.

It is like the soul that spreads through the body: its first revelation is in the brain, as intellect; afterwards in the mouth, as speech; and afterwards in the hands, as action, etc. And this renewal, so that there be the levels of above and below, spirituality and physicality, is "in His goodness," which is the attribute of His goodness and compassion.

וכמ"ש טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו כי הוא יתברך אין סוף הסובב כל עלמין השוה ומשוה קטן וגדול מעלה ומטה גשמיות ורוחניות שוין לפניו כו'.

As it is written, "G-d is good to all, and His mercies are upon all His works." For He, blessed be He, is the Infinite One (Ein Sof), Who encompasses all worlds (sovev kol almin), Who is equal and makes equal small and great; above and below, physicality and spirituality, are equal before Him, etc.

וזהו אדון הנפלאות. פי' שאפי' [שאפילו] בחי' נפלאות שהן עלמין סתימין כו' אין ערוך אליו יתברך וכמ"ש עשה פלא שבחי' פלא הוא בחי' עשיה כו'.

And this is [the meaning of] "Master of wonders." That is, even the level of "wonders," which are the hidden worlds (almin stimin), etc., bears no comparison to Him, blessed be He. And as it is written, "doing wonders" (oseh fele): the level of "wonder" is the level of "doing" (asiyah), etc.

4 והנה דביקות הנפש בשרשה באלקים חיים היא מחמת השגתה את החיות המתפשט מאור אין סוף ב"ה להחיות העולמות

Now, the cleaving of the soul to its root, to the living G-d, comes from its grasp of the life-force that spreads forth from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, to give life to the worlds.

כי עמך מקור חיים כו' שעל ידי זה היא בבחינת רצוא לאהבה את ה' כי הוא חייך חייך דוקא.

For "with You is the source of life," etc. Through this it is at the level of "running," to love G-d, "for He is your life," specifically "your life."

אך אם רץ לבך שוב לאחד לפי שהוא יתי' בעצמו הוא אדון הנפלאות ועושה פלא ואינו בכלל השגת הנפש ודבקותה ולכך היא בבחי' שוב.

But "if your heart runs, return to the One," because He Himself, blessed be He, is the Master of wonders and does wonders, and is not within the scope of the soul's grasp and its cleaving; therefore it is at the level of "returning."

5 וזהו נורא תהלות אדון הנפלאות. נורא תהלות עשה פלא. כי לפי שהוא אדון הנפלאות עושה פלא לכך הוא נורא תהלות שיראים להללו כו'.

And this is [the meaning of] "awesome in praises, Master of wonders," [and] "awesome in praises, doing wonders": because He is the Master of wonders, doing wonders, therefore He is "awesome in praises," for one is afraid to praise Him, etc.

אבל ע"י עסק התורה וקיום המצות תהיה דביקות הנפש בבחינת סובב כל עלמין אדון הנפלאות. כי הנה התורה והמצות נמשכים מבחינת אדון הנפלאות וסובב כל עלמין.

But through occupation with the Torah and the fulfillment of the mitzvos, the soul will cleave to the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), the Master of wonders. For the Torah and the mitzvos are drawn from the level of the Master of wonders and the light that encompasses all worlds.

6 וזה היה ענין קריעת ים סוף קודם מתן תורה הפך ים ליבשה. שהים הוא בחינת עלמא דאתכסייא

And this was the meaning of the splitting of the Sea of Reeds before the giving of the Torah: "He turned the sea into dry land." For the sea is the level of the concealed world (alma d'iskasya).

כמאמר רבותינו ז"ל [זכרונו לברכה / זכרונם לברכה] כל מה שיש ביבשה יש בים אלא שהמים מכסים ואינם נראים שבחי' עלמא דאתכסייא בא לידי גילוי בבחינת עלמא דאתגלייא כדי להיות גילוי המשכת התורה במתן תורה.

As our Sages, of blessed memory, said, "Everything that is on dry land is in the sea," except that the waters cover them and they are not seen. That is, the level of the concealed world came into revelation as the level of the revealed world (alma d'isgalya), so that there could be a revelation of the drawing down of the Torah at the giving of the Torah.

7 והנה צירופי אותיות התורה נק' בשם סוסים על דרך משל. ועל זה נאמר סוס ורוכבו רמה בים כמו שיתבאר.

Now, the combinations of the letters of the Torah are called, by way of analogy, "horses." And of this it is said, "The horse and its rider He has cast into the sea," as will be explained.

מפני שהסוס הגם שהוא טפל לרוכבו על כל זה יש בו מעלה יתירה שיכול לרוץ ולהוליך את הרוכב למקום שלא היה הרוכב יכול להגיע שם בלי

For although the horse is secondary to its rider, nevertheless it has a special advantage: it can run and carry the rider to a place the rider could not have reached without

סוס כך כל צירופי אותיות התורה יש בהם יתרון ומעלה זו שבדביקות נפש האדם בצירופי אותיות אף שאינו יודע ומבין הענין בעין השכל רק שהוגה ומדבר בהם (לאפוקי הרהור דלאו כדבור דמי)

a horse. So too, all the combinations of the letters of the Torah have this advantage and superiority, when a person's soul cleaves to the combinations of letters even though he does not know and understand the matter with the eye of the intellect, but only utters and speaks them (excluding thought, which is not considered like speech).

הרי הם מעלים את הנפש למקום שלא היתה הנפש מגעת שם מצד שרשה כי שרש אותיות התורה היא הגבה למעלה משרש הנפש דאבא יסד ברתא

These raise the soul to a place the soul could not reach by virtue of its own root. For the root of the letters of the Torah is very high above the root of the soul, for "Abba founded the Daughter" (Abba yasad barta).

אלא שהאדם צריך להיות בחי' רוכב להאותיות שיהא מושך ומנהיג ע"י דחילו ורחימו שיעורר כפי אשר יוכל שאת כל חד לפום שיעורא דיליה.

Only, the person must be at the level of a "rider" of the letters, drawing and guiding [them] through the awe and love that he arouses, as much as he is able to bear, "each according to his own measure."

8 ואפי' [ואפילו] האהבה הטבעית המסותרת בו כי בלא דחילו ורחימו כלל לא פרחא לעילא.

[It may be] even the natural love that is hidden within him; for without any awe and love at all, it does not fly upward.

וכמו שהוא לענין תורה כך הוא לענין שאר מצות דכתיב ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט למען הביא ה' על אברהם את אשר דבר עליו

And as it is with Torah, so it is with the other mitzvos, as it is written, "And they will keep the way of G-d, to do charity and justice, so that G-d may bring upon Avraham that which He spoke concerning him."

שע"י המצות שנקראו דרך כלל בשם צדקה ומשפט כמו שיתבאר נמשך על בחי' אברהם שהיא מדת האהבה ברצוא הלוך ונסוע.

That is, through the mitzvos, which in general are called "charity and justice," as will be explained, there is drawn down upon the level of Avraham, which is the attribute of love in "running," "going on and journeying."

את אשר דבר עליו עליו דייקא הוא בחינת אדון הנפלאות שהוא למעלה מעלה מהשגת הנפש ודביקותו באלקים חיים שלכן היא בחי' שוב כנ"ל:

"That which He spoke concerning him": "upon him" (alav), specifically, is the level of the Master of wonders, which is far above the soul's grasp and its cleaving to the living G-d; and that is why it is at the level of "returning," as explained above.

9 וביאור זה הוא כי הנה דרך הוי'. פירוש דרך ומבוא להיות הוי' דהיינו שיהי' [שיהיה] בחי' הוי'

The explanation of this is as follows. Now, "the way of Havayah" means a way and an entrance for there to be Havayah, that is, that there be the level of Havayah.

המורה על התהוות העולמו' [העולמות] מאין ליש על ידי אותיות שם הוי"ה יו"ד חכמה כו' כי הרי הוא יתי' למעלה מן החכמה ואנת הוא חכים כו'.

It denotes the bringing of the worlds into being from nothing to something through the letters of the Name Havayah: the yud, Chochmah (wisdom), etc. For He, blessed be He, is above Chochmah, and "You are wise," etc.

פירוש ע"ד במקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו כי כולם בחכמה עשית עשיה גשמית.

That is, it is in the manner of "In the place where you find His greatness, there you find His humility": for "You have made them all with Chochmah," a physical making.

10 וכתיב אני הוי' הוא שמי. שמי בלבד כמשל השם שאינו מערך ומהות העצמית כו'. ועד שלא נברא העולם היה הוא ושמו בלבד.

And it is written, "I am Havayah, that is My Name": only My Name, as with a name, which is not of the same measure and substance as the essence, etc. And before the world was created, there was He and His Name alone.

פי' בלבד בבחי' העלם וכדי להיות הוי' בבחי' גילוי נמשכה מדת טובו ורחמנותו. טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו.

"Alone" means in a state of concealment. And in order for Havayah to be in a state of revelation, the attribute of His goodness and compassion was drawn forth: "G-d is good to all, and His mercies are upon all His works."

המחדש בטובו כו'. הטוב כי לא כלו רחמיך כו' היא בחי' רחמים רבים שלפני האצי' שהוא למעלה מעלה מסדר ההשתלשלות

"Who in His goodness renews," etc.; "the Good One, for Your mercies have not ceased," etc. This is the level of abundant mercy (rachamim rabbim) that precedes the World of Atzilus (Emanation), which is far above the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus).

כי מדת הרחמים שבסדר ההשתלשלות יש כנגדה מדת הדין המצמצמת ימינא ושמאלא כו' והיא בחי' מדה וגבול.

For the attribute of mercy within the order of the chain of descending worlds has, opposite it, the attribute of judgment, which contracts: "right and left," etc. And it is a level of measure and limit.

אבל רחמי' [רחמים] רבים שלמעלה מהשתלשלות הוא רחמנות שאין לה שיעור ולא ערך אפילו בערך אדם שמרחם על הזבוב שרחוקה היא ממהות ומדרגת האדם.

But the abundant mercy that is above the chain of descending worlds is a compassion that has no measure and no proportion, not even the proportion of a person who has compassion on a fly, which is far removed from the nature and rank of a human being.

על כל זה יש לה איזה ערך שהיא בריה כמוהו. משא"כ לא"ס ב"ה אין ערוך אליו כלל ואפי' [ואפילו] עולמות עליונים בחי' נפלאות.

Even so, it has some proportion [to him], since it is a creature like him. Not so with the Infinite One (Ein Sof), blessed be He: nothing compares to Him at all, not even the higher worlds, the level of "wonders."

11 ולכן גם עליהם נופל מדת הרחמים הגדולה הזאת כי הוא אין סוף ב"ה הסובב כל עלמין כו' והוא השוה ומשוה כו'.

Therefore this great attribute of mercy extends to them as well, for He is the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, Who encompasses all worlds (sovev kol almin), etc., and He is the One Who is equal and makes equal, etc.

ועל זה נאמר חנון ורחום הוי' שהקדים בחי' חנון ורחום להיות הוי' שהן הן י"ג מכילין דרחמי מקור האצילות כו' כמ"ש במ"א.

And of this it is said, "Gracious and compassionate is Havayah": [the verse] puts the level of "gracious and compassionate" first, so that there be Havayah. These are the Thirteen Attributes of Mercy (yud-gimmel mechilin d'rachamei), the source of Atzilus, etc., as explained elsewhere.

12 וזהו דרך והמשכה להיות בחי' הוי"ה והיא על ידי אתערותא דלתתא בצדקה ומשפט שהן דרך כלל כל מצות התורה כמו שיתבאר.

And this is the "way," the drawing down, for there to be the level of Havayah. It comes through an arousal from below, in charity and justice, which in general are all the mitzvos of the Torah, as will be explained.

ובפרטות הוא מצות הצדקה שהיא התעוררות מדת הרחמנות להשפיע במדת טובו וחסדו להחיות רוח שפלים

In particular, it is the mitzvah of charity, which is the arousal of the attribute of compassion, to bestow with the attribute of his goodness and kindness, "to revive the spirit of the lowly."

ועל ידי זה אתערותא דלעילא להיות דרך הוי' לעשות צדקה כו' שיהא התלבשות אור אין סוף ברוך הוא בבחי' תורה ומצות.

And through this there is an arousal from above, so that there be "the way of Havayah, to do charity," etc.: that the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, be clothed in the level of Torah and mitzvos.

13 ולהיות אנת חכים כו' שהוא מדת טובו ורחמנותו להיות התלבשות זה והמשכה זו כמאמר אב הרחמן המהולל כו'.

And that there be "You are wise," etc., is the attribute of His goodness and compassion, so that there be this clothing and this drawing down, as in the words "the compassionate Father, Who is praised," etc.

ועל זה נאמר משפט וצדקה ביעקב אתה עשית שעל ידי משפט וצדקה שביעקב נעשה בחי' אתה דהיינו גילוי אלהות. אך הנה בצדקה זו משפט כתיב בה.

And of this it is said, "Justice and charity in Yaakov, You have made": through the justice and charity in Yaakov, the level of "You" is made, that is, the revelation of G-dliness. But now, with this charity, "justice" is written alongside it.

כמ"ש לעשות צדקה ומשפט. משפט וצדקה ביעקב כי לא די לעורר בחי' חסדו וטובו יתברך בלבד כי מאחר שהיא התעוררות בחי' אין סוף השוה ומשוה כו'.

As it is written, "to do charity and justice," [and] "justice and charity in Yaakov." For it is not enough to arouse only the level of His kindness and goodness, blessed be He, since this is an arousal of the level of the Infinite One (Ein Sof), Who is equal and makes equal, etc.

הנה בבחי' זו נאמר שממית בידים תתפש והיא בהיכלי מלך שגם השממית היא בחינ' [בחינת / בחינה] הקליפה וסט"א [וסטרא אחרא] יש לה יניקה ואחיזה כו'.

Of this level it is said, "The spider (semamis) takes hold with its hands, yet it is in the palaces of the king": even the spider, which is the level of kelipah (the husk) and the sitra achra (the other side), has nourishment and a hold [there], etc.

14 וכענין לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל כו'. וצריך לעורר בחינת משפט למעלה שלא יומשך חיות ויניקה

This is like the matter of "not like Avraham, from whom Yishmael came forth," etc. And one must arouse the level of justice above, so that life-force and nourishment are not drawn down

אלא בסטרא דקדושה יאר ה' פניו אליך ישא ה'פניו אליך היינו פנימית ועיקר החיות. אבל יניקת החיצונים וסטרא אחרא היא ממותרות צפרנים ושערות כו'.

except to the side of holiness (sitra d'kedushah). "May G-d make His face shine upon you," "May G-d lift up His face toward you": that is, the inner dimension (pnimiyus) and essence of the life-force. But the nourishment of the external forces and the sitra achra (the other side) is from the excesses: the nails and the hair, etc.

15 ובחי' משפט זה אשר לאלהים הוא על ידי אתערותא דלתתא בחי' משפט שעושה האדם בנפשו על מותרות חיי גופו נגד הצדקה.

And this level of justice, which is G-d's, comes through an arousal from below: the level of justice that a person exercises on himself, concerning the excesses of his bodily life, as against charity.

כי הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] חייך קודמין לחיי חבירך ודוקא חייך ממש כמשל הקיתון של מים שאם ישתו שניהם ימותו כו' כדאיתא בגמרא.

For our Sages, of blessed memory, said, "Your life comes before your fellow's life": specifically your actual life, as in the example of the flask of water, where if both drink, both will die, etc., as is found in the Gemara.

מה שאין כן המותרות שלך אינן קודמין לחיי חבירך שאינו בדין שיפנק האדם את נפשו בתפנוקי עלמא וחבירו ימות ברעב ח"ו [חס ושלום].

Not so your excesses: they do not come before your fellow's life, for it is not right that a person should pamper himself with the delights of the world while his fellow dies of hunger, G-d forbid.

16 ועל ידי משפט זה שעושה האדם שלא לתת יניקה וחיות מותרות הגוף גורם למעלה בחי' משפט שלא יומשך חיות המותרות שהן החיצוני' [החיצונים] וסטרא אחרא. וזהו שמשבחים ומברכים את ה' אוהב צדקה ומשפט:

And through this justice that a person exercises, not to give nourishment and life-force to the excesses of the body, he brings about the level of justice above, so that life-force is not drawn to the excesses, which are the external forces and the sitra achra (the other side). And this is why we praise and bless G-d, "Who loves charity and justice."

17 והנה גם שאר מצות התורה נקראות בשם צדקה על דרך זה כי רמ"ח מצות עשה הם רמ"ח אברין דמלכא.

Now, the other mitzvos of the Torah are also called "charity" in this way, for the 248 positive commandments are the 248 "limbs of the King."

היינו כמו על דרך משל האבר שמלובש בו חיות הנשמה שמבלעדי החיות זה נשאר הגוף כאבן דומם.

That is, by way of analogy, like a limb in which the life-force of the soul is clothed: without this life-force, the body remains like an inanimate stone.

כך הנה המצות הם בחי' אברין דמלכא שמלובש בהם חיות ואור אין סוף ברוך הוא.

So too, the mitzvos are the level of "limbs of the King," in which the life-force and the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, are clothed.

18 ולהיות נמשך חיות זה הוא גם כן מחמת מדת טובו ורחמנותו כנזכר לעיל על ידי אתערותא דלתתא בקיום מעשה המצות בפועל ממש

And that this life-force be drawn down is likewise because of the attribute of His goodness and compassion, as mentioned above, through an arousal from below: the fulfillment of the deeds of the mitzvos in actual practice.

כמו תפלין לכתוב על קלף של בהמה פרשיות ואזכרות שעל ידי זה ממשיך בהם קדושה עליונה מאור אין סוף ברוך הוא להיות כנשמה לגוף המצות והיא בחינת מדת הרחמים להחיות למאן דלית ליה מגרמיה וכו'.

For example, tefillin: writing the passages and the [divine] Names on the parchment of an animal. Through this one draws into them supernal holiness from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, to be like a soul to the body of the mitzvos. And this is the level of the attribute of mercy: to give life to one who has nothing of his own, etc.

19 וזהו שכתוב לעשות את כל דברי התורה הזאת. ושמרתם ועשיתם אותם. אתם כתיב כמ"ש במ"א.

And this is [the meaning of] what is written, "to do all the words of this Torah," [and] "and you shall keep and do them (osam)": it is written atem, "you," as explained elsewhere.

ולכן נקרא המקיים התורה והמצות בשם צדיק ומעלת צדיק היא מעלה רבה מאד ששיבחו הכתוב וצדיק יסוד עולם ואמרו רבותינו ז"ל [זכרונו לברכה / זכרונם לברכה] ראה בצדיקים כו'

Therefore one who fulfills the Torah and the mitzvos is called a tzaddik. And the virtue of a tzaddik is a very great virtue, for Scripture praises him, "The tzaddik is the foundation of the world," and our Sages, of blessed memory, said, "He saw the tzaddikim," etc.

עמד ושתלן כו' ולכאורה לשון צדיק הוא שהוא צדיק בדינו ואינו עושה עול לבריות ואין זו מעלה גדולה כל כך.

"He arose and planted them," etc. At first glance, the term tzaddik means that he is righteous in his judgment and does no wrong to people, and that is not such a great virtue.

אלא עיקר שם צדיק ע"ש שהוא בעל צדק' שהוא המשפיע צדקה וחסד במדת טובו ורחמנותו להחיות את המצות על ידי קיומם במעשה בפועל ממש ולהמשיך להם חיות ואוא"ס [ואור אין סוף] ב"ה כנשמה לגוף כנזכר לעיל:

Rather, the main reason for the name tzaddik is that he is a master of charity (baal tzedakah): one who bestows charity and kindness with the attribute of his goodness and compassion, to give life to the mitzvos by fulfilling them in actual deed, and to draw into them life-force and the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, like a soul into a body, as mentioned above.

20 וזהו תכלית ירידת הנשמה לעולם הזה. כי בירידה זו אף שהיא ירידה גדולה בבחינת דחילו ורחימו אף על פי כן גדלה מעלתה שנעשית בחינת בעל תשובה אחרי ירידתה לעולם הזה שצריכה לשוב כו' כמ"ש במ"א.

And this is the purpose of the soul's descent into this world. For in this descent, although it is a great descent with regard to awe and love, nevertheless its stature grows great, for after its descent into this world it becomes the level of a baal teshuvah, one who returns, since it must return, etc., as explained elsewhere.

ובמקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיק גמור כו'. כי בחינת רחמים רבים שלמעלה מעלה הוא המתגלה בבחי' בעל תשובה.

And "in the place where baalei teshuvah stand, a complete tzaddik [cannot stand]," etc. For the level of abundant mercy, which is far above, is what is revealed in the level of the baal teshuvah.

דהיינו אחר ירידת הנשמה לעוה"ז שאז הרחמנות גדולה מאד (משא"כ קודם בואה היא בבחינת צדיק גמור) דוקא

That is, specifically after the soul's descent into this world, when the compassion is very great (whereas before its coming it is at the level of a complete tzaddik).

ולכן אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] אין עומדים להתפלל אלא מתוך כובד ראש. ופירש רש"י [רבי שלמה יצחקי] הכנעה דהיינו לעורר רחמים רבים על נצוץ אלהות כו'

And therefore our Sages, of blessed memory, said, "One may stand to pray only in a mood of seriousness (koved rosh)," and Rashi explains: submission. That is, to arouse abundant mercy upon the spark of G-dliness, etc.

שעל ידי זה מעורר רחמים רבים למעל' [למעלה / למעלת] ממקור הרחמי' [הרחמים] ולהמשיך בחינת חנון ורחום להיות גילוי הוי' בעסק התורה והמצות ולהיות אור אין סוף בתוכה כו' ולכן ירידה זו דוקא היא צורך עלייה:

Through this one arouses abundant mercy above, from the source of mercy, and draws down the level of "gracious and compassionate," so that there be a revelation of Havayah in occupation with the Torah and the mitzvos, and that the Infinite Light (Or Ein Sof) be within it, etc. Therefore it is precisely this descent that is for the sake of an ascent.

21 וזהו אשירה להוי' כי גאה גאה. כי ענין שירה הוא התעוררות בחינת שמחה דהיינו בחינת גילוי.

And this is [the meaning of] "I will sing to Havayah, for He is exalted, exalted." For song is an arousal of the level of joy, that is, the level of revelation.

כי עצבות ומרה שחורה היא קמיטת וכויצת החיות. והשמחה היא גילוי והתפשטות החיות כמו צהבו פניו כו'.

For sadness and melancholy are a constriction and shrinking of the life-force, while joy is the revelation and spreading out of the life-force, as in "his face shone," etc.

22 וגילוי זה הוא להיות גילוי בחינת הוי' מאור אין סוף ברוך הוא הסובב כל עלמין אדון הנפלאות כו'.

And this revelation is so that there be a revelation of the level of Havayah from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, Who encompasses all worlds (sovev kol almin), the Master of wonders, etc.

ולהיות בחינת הוי' יו"ד חכמה כו' הוא על ידי המשכת גילוי כי גאה גאה. גיאות היא בחינת נפלאות וגאה גאה הוא בחי' אדון הנפלאות

And the level of Havayah, the yud, Chochmah (wisdom), etc., comes to be through drawing down the revelation of "for He is exalted, exalted." Exaltedness is the level of "wonders," and "exalted, exalted" is the level of the Master of wonders.

דהיינו שיהא גילוי המשכת חסדו וטובו של מעלה מעלה בחינת רחמים רבים שלפני אצילות שבבחינה זו סוס ורוכבו רמה בים שגילוי בחינה זו היא למעלה מעלה מבחינת סוס ורוכבו

That is, that there be a revelation, a drawing down, of His kindness and goodness from the very highest level, the level of abundant mercy that precedes the World of Atzilus (Emanation). Through this level, "the horse and its rider He has cast into the sea": for the revelation of this level is far above the level of "the horse and its rider."

שהם בחינת צירופי אותיות הדבור שבדחילו ורחימו כנזכר לעיל. כמו שגם הסוס על דרך משל אינו יכול לרוץ בים.

These are the level of the combinations of the letters of speech that are in awe and love, as mentioned above; just as, by way of analogy, even the horse cannot run in the sea.

23 ולכן נאמר בקריעת ים סוף ואתם תחרישון. מה תצעק אלי וגומר. כי כדי שיהפך הים ליבשה

Therefore, at the splitting of the Sea of Reeds, it is said, "And you shall be silent," [and] "Why do you cry out to Me?" etc. For in order for the sea to be turned into dry land,

דהיינו דעלמא דאתכסייא תהיה בבחינת עלמא דאתגלייא לשנות סדר ההשתלשלות הוא על ידי ירידה גדולה ועצומה מלמעלה מעלה מסדר

that is, for the concealed world to be in the state of the revealed world, changing the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus), it comes through a great and mighty descent from far above the order of

ההשתלשלות מבחינת אין סוף ברוך הוא הסובב כל עלמין השוה ומשוה כו' אדון הנפלאות וגאה גאה עד שיהיה הכל בבחינת בטול כו'.

the chain of descending worlds, from the level of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, Who encompasses all worlds (sovev kol almin), Who is equal and makes equal, etc., the Master of wonders and "exalted, exalted," until everything is in a state of self-nullification (bittul), etc.

24 ולכן רמה יש בו שני פירושים. לשון התרוממות והעלאה. ולשון השלכה שהוא מלמעלה למטה כי היא בחינת גילוי אור אין סוף ב"ה הסובב כל עלמין ומעלה ומטה שוין.

Therefore the word ramah has two meanings: a term of raising and elevation, and a term of casting, which is from above to below. For this is the level of the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, Who encompasses all worlds (sovev kol almin), and above and below are equal.

25 ומשם נמשך עזי וזמרת יה י"ה הם בחי' עלמין סתימין וזמרת מלשון וכרמך לא תזמר שהוא לשון כריתה.

And from there is drawn "My strength and song (zimras) is Kah." Yud-hei are the level of the hidden worlds (almin stimin), and zimras is from the expression "and your vineyard you shall not prune (sizmor)," which is a term of cutting.

וכמו החוצב אבן מההר וכך נחצבו אותיות י"ה מאדון הנפלאות וגאה גאה להיות בבחי' גלוי וחציבה זו היא בבחי' עזי בחי' גבורות להיות בחי' אנת חכים כו'.

And just as one hews a stone from a mountain, so the letters yud-hei were hewn from the Master of wonders and "exalted, exalted," to be in a state of revelation. And this hewing is through the level of "my strength" (ozi), the level of gevuros (powers of restraint), so that there be the level of "You are wise," etc.

שזהו ענותנותו והן הן גבורותיו וצמצומים כו' גם צריך להיות בחי' צמצום שלא ילך השפע למותרות כנ"ל.

For this is His humility, and these indeed are His gevuros and contractions (tzimtzumim), etc. There must also be the level of tzimtzum (contraction), so that the flow not go to the excesses, as explained above.

26 ואח"כ נעשה בחי' זה אלי כו'. בחי' גלוי הנרמז בו"ה וזהו ואנוהו. אך גלוי זה יהיה לעתיד לבא למחר לקבל שכרם אבל היום לעשותם.

And afterwards there comes to be the level of "This is my G-d," etc., the level of revelation alluded to in vav-hei; and this is "and I will glorify Him" (ve'anvehu). But this revelation will be in the Time to Come: "tomorrow, to receive their reward," but "today, to do them."

וזה שכתוב ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה קוינו לו. פי' קוינו מלשון קוין והמשכות שאנחנו עשינו את הקוין והמשכות של שם הוי"ה להיות בבחי' גלוי יו"ד קוצא לעילא וקוצא לתתא.

And this is what is written, "And it shall be said on that day: Behold, this is our G-d; we hoped (kivinu) for Him." Kivinu is from the term kavin, lines and drawings-down: we have made the lines and drawings-down of the Name Havayah to be in a state of revelation. The yud: a tip above and a tip below.

ה' ג' קוין ורוחב כו'. וע"ז נאמר אמרו צדיק כי טוב שעל ידי הצדיק נמשך טוב ה' לכל וגו':

The hei: three lines and breadth, etc. And of this it is said, "Say of the tzaddik that it is good": for through the tzaddik, "G-d is good to all," etc., is drawn down.

TORAH OHR • PARSHAS BESHALACH • MAAMAR 5

לסוסתי ברכבי פרעה דמיתיך רעיתי

"To My mare in Pharaoh's chariots have I likened you, My beloved"

1 לסוסתי ברכבי פרעה דמיתיך רעיתי. הנה רעיתי נמשלה לסוסי פרעה כמו שפרעה העמיד תחלה סוסים נקבות

"To My mare in Pharaoh's chariots have I likened you, My beloved." Now, "My beloved" is likened to Pharaoh's horses: just as Pharaoh first stationed female horses,

ואח"כ היפך זכרים קודם לנקיבות כמ"ש בזהר פ' בשלח (ד' מז) כמו"כ [כמו כן] בשעת יציאת מצרים נאמר וה' הולך לפניהם יומם וגו'.

and afterward reversed [the order], males before females, as is written in the Zohar, Parshas Beshalach (folio 47). So too, at the time of the Exodus from Egypt it is said, "And G-d went before them by day," etc.

ואח"כ בשעת קריעת י"ס [י' ספירות] נאמר ויסע מלאך האלקים ההולך לפני מחנה כו' וילך מאחריהם כו'. הנה צריך להבין מהו המשל והנמשל שנמשלה רעיתי לסוסי פרעה.

And afterward, at the time of the splitting of the Sea of Reeds, it is said, "And the angel of G-d moved, who was going before the camp," etc., "and went behind them," etc. Now, we need to understand what the analogy is, and what it stands for, in "My beloved" being likened to Pharaoh's horses.

הנה אותיות נקראו סוסים כמו הסוס שהאדם רוכב עליו ומוליכו כפי רצונו ואעפ"כ [ואף על פי כן] הסוס מוליך את האדם למקום רחוק מאד אשר בלתי אפשר להגיע לשם בלי סוס.

Now, letters are called horses. [It is] like a horse, which a person rides and steers as he wishes; and yet the horse carries the person to a very distant place, which it would be impossible to reach without a horse.

כמו"כ [כמו כן] השכל מנהיג את האותיות ורוכב עליהם שלפי ערך השכל כך הוא הדבור אעפ"כ [אף על פי כן] ע"י האותיות מתעלה למעלה יותר מה שאין השכל יכול להשיג כלל.

So too, the intellect directs the letters and rides upon them, for speech is according to the measure of the intellect; nevertheless, through the letters one rises higher, [to] what the intellect cannot attain at all.

2 והיינו ע"י אותיות התפלה. אך אעפ"כ [אף על פי כן] צ"ל התבוננות ג"כ. אם לא מי שערכו פחות מלהתבונן כלל שלזה בהכרח להעמיק אף בהאותיות לבד

That is, through the letters of prayer. But even so, there must also be contemplation; unless [it is] someone whose stature is too small to contemplate at all, for whom it is necessary to go deep even into the letters alone,

כמ"ש בא אתה וכל ביתך אל התבה וע"י האותיות יכול לעלות כאשר יבואר לקמן בעז"ה [בעזרת השם].

as it is written, "Come, you and all your household, into the ark"; and through the letters he can ascend, as will be explained below, with G-d's help.

אך אעפ"כ [אף על פי כן] כתיב לא בגבורת הסוס יחפץ כו' שאעפ"כ [שאף על פי כן] אין רצון וחפץ ה' שורה בבחי' האותיות כנ"ל שהם רק בחי' שוקיים כ"א רוצה ה' את יראיו כו':

But even so, it is written, "He does not desire the strength of the horse," etc.: that even so, G-d's will and desire do not rest on the level of the letters mentioned above, which are only the level of "legs"; rather, "G-d desires those who fear Him," etc.

3 והנה יש ב' מיני אותיות אותיות זכרים ואותיות נקבות אותיות נקבות היינו ההעלאה שממטה למעלה ע"י האותיות הנ"ל באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] וע"ז באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא]

Now, there are two kinds of letters: male letters and female letters. Female letters are the ascent from below upward through the letters mentioned above, by an arousal from below; and through this, by an arousal from below, [comes] an arousal from above,

כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח (כי דרכו של איש לחזר אחר אשה) המשכה מלמעלה למטה בבחי' סובב

for "a spirit brings a spirit and draws forth a spirit" (for it is the way of a man to go in search of a woman): a drawing down from above to below, from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin),

שהוא בלי גבול דלית מחשבה תפיסא ביה למעלה מהשגה להיות בחי' גלוי למטה ע"י סוסים זכרים והיינו באותיות התורה להיות השמים והארץ אני מלא ממש.

which is without limit, for "no thought can grasp Him," above comprehension, so that it becomes revealed below through male horses, that is, through the letters of the Torah, so that there will be, in actual fact, "The heavens and the earth I fill."

דהנה לכאורה תמוה לפעמים כתיב מכה"א [מלא כל הארץ] כבודו שאינו רק כבודו ולא מהותו ועצמותו ולפעמים אמר השמים והארץ אני מלא דהיינו מהו"ע [מהותו ועצמותו] שהוא בחי' אני ממש.

For at first glance it is puzzling: sometimes it is written, "The whole earth is full of His glory," which is only His glory and not His very being and essence; and sometimes He said, "The heavens and the earth I fill," that is, His very being and essence, which is the level of the very "I."

אך שניהם אמת שבאמת אני מלא ממש. אך איך יוכל להתלבש בעולם הגשמי והשפל ומלא קליפות זהו

But both are true, for in truth "I fill," in actual fact. But how can He be clothed in the physical and lowly world, full of kelipos (husks)? This is

ע"י שמלא כל הארץ כבודו ואין כבוד אלא תורה כבוד בגימ' [בגימטריא] ל"ב והם ל"ב נתיבות החכמה והיא חכמת התורה

through "The whole earth is full of His glory," and "there is no glory but Torah." Kavod (glory) is numerically thirty-two, and these are the thirty-two paths of Chochmah (wisdom), which is the wisdom of the Torah;

כי אורייתא מחכמה נפקת ועי"ז יוכל להיות את השמים ואת הארץ אני מלא ממש ע"י התלבשותו באותיות התורה שהם אותיות זכרים המשכה מלמעלה למטה

for "the Torah comes forth from Chochmah." And through this there can be, in actual fact, "The heavens and the earth I fill," through His being clothed in the letters of the Torah, which are male letters, a drawing down from above to below.

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל היושב ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו היינו מה שהוא קדוש ומובדל שאף בחי' חכמה נחשבת אצלו כבחי' עשי' [עשיה] גשמיית כמ"ש כלם בחכמה עשית ויומשך ויתגלה למטה ע"י אותיות התורה.

As our Sages, of blessed memory, said, "Whoever sits and studies, the Holy One, blessed be He, reads and studies opposite him." That is: He Who is holy and set apart, before Whom even the level of Chochmah is considered like the level of physical action (asiyah), as it is written, "You made them all with wisdom," is drawn down and revealed below through the letters of the Torah.

4 וזהו שעל מתן תורה נאמר כי תרכב על סוסיך כו'. והיינו בחי' סוסים זכרים הנ"ל.

And this is [why] concerning the Giving of the Torah it is said, "When You ride upon Your horses," etc. That is, the level of male horses mentioned above.

וזהו מדלג על ההרים מקפץ כו' שהוא בבחי' דילוג ממקום למקום והיינו המשכה מלמעלה מבחי' סובב שיומשך ויתגלה למטה כמ"ש וירד ה' על הר סיני וכל העם רואים את הקולות כו'.

And this is [the meaning of] "leaping over the mountains, bounding," etc.: that it is in the manner of leaping from place to place, that is, a drawing down from above, from the level of sovev, so that it is drawn down and revealed below; as it is written, "And G-d descended upon Mount Sinai," and "All the people saw the voices," etc.

5 והנה זה לעו"ז [לעומת זה] עשה האלקים כמו שבקדושה יש ב' בחי' סוסים הנ"ל אתוון נוק' [נוקבא] ואתוון דכורין מלמעלה למטה וממט' [וממטה] למעלה.

Now, "G-d has made the one opposite the other": as in holiness there are the two kinds of horses mentioned above, female letters and male letters, from above to below and from below to above.

כמו"כ [כמו כן] בקליפות יש ג"כ ב' בחינות האותיות והיינו שע"י התקשרותו להבלי עולם בדב"ט [בדברים בטלים] ומכ"ש [ומכל שכן] להי"ר [לשון הרע] והוא בחי' אותיות נקבות הנה האותיות מוליכים אותו למקום רחוק מאד.

So too, in the kelipos (husks) there are likewise two kinds of letters. That is: through a person's attachment to the vanities of the world in idle talk, and all the more so in evil speech, which is the level of female letters, then the letters carry him to a very distant place.

6 והיינו לעומק הקליפות בחי' מקיף שלהם שנק' פרעה עורף כו' להמשיך עליו המשכה מלמעלה מבחינת המקיף שלהם להקיפו ולהלבישו

That is, to the depth of the kelipos (husks), the level of their encompassing [light], which is called Pharaoh, "the nape" (oref), etc.: to draw upon him a drawing down from above, from the level of their encompassing [light], to encompass him and clothe him.

והוא בחי' הבל ורעות רוח ונעשים לבושים צואים עליו והוא בחי' סוסים זכרים אותיות זכרים שנעשים ע"י אותיות נקבות הנ"ל כי בההפוך אמר ג"כ רוח אייתי רוח וכו'.

And this is the level of "vanity and chasing after wind," and they become soiled garments upon him. And this is the level of male horses, male letters, which come about through the female letters mentioned above; for of the opposite [side], too, it is said, "a spirit brings a spirit," etc.

7 והנה פרעה רדף אחר ישראל בשעת יצי"מ [יציאת מצרים] כמ"ש וירדף פרעה שרצה להוריד ולהמשיך את נש"י [נשמות ישראל] לתוך עומק הקליפות.

Now, Pharaoh pursued Israel at the time of the Exodus from Egypt, as it is written, "And Pharaoh pursued": for he wanted to bring down and draw the souls of Israel into the depth of the kelipos (husks).

וע"כ העמיד סוסים נקבות תחלה בכדי שעי"ז יהי' [יהיה] המשכה מלמעלה ג"כ מעומק הקליפות כי דרכו של איש כו'.

Therefore he set female horses first, so that through this there would also be a drawing down from above, from the depth of the kelipos, for "it is the way of a man," etc.

אך הקב"ה הפך ועשה את הסוסים שני אותיות האלו באלקות בכדי להיות המשכת אלקות למטה כנ"ל.

But the Holy One, blessed be He, reversed [this] and made the horses, these two [kinds of] letters, in G-dliness, so that there would be a drawing down of G-dliness below, as mentioned above.

וזהו והי' הולך לפניהם יומם כו' ואח"כ בשעת קי"ס [קריעת ים סוף] נעשה להפך ויסע מלאך וילך מאחריהם כנ"ל:

And this is [the meaning of] "And G-d went before them by day," etc.; and afterward, at the time of the splitting of the Sea of Reeds, it became the reverse: "And the angel moved and went behind them," as mentioned above.

8 והנה כ"ז [כל זה] הוא ע"פ תורה. וכמו"כ [וכמו כן] הוא ע"פ עבודת ה' כי הנה בכל נפש ישראל צ"ל בכל יום בחי' יצי"מ [יציאת מצרים] וקי"ס [וקריעת ים סוף] כמ"ש למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים וגו'.

Now, all this is in terms of the Torah. And so too it is in terms of the service of G-d: for in every Jewish soul there must be, every day, the aspect of the Exodus from Egypt and of the splitting of the Sea of Reeds, as it is written, "So that you remember the day you went out of the land of Egypt," etc.

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] בכל יום יהיה בעיניך כאלו היום יצאת מאמ"צ [מארץ מצרים] וגם בק"ש [בקריאת שמע] אומרים בכל יום אני הוי"ה אלקיכם כו'

And as our Sages, of blessed memory, said: every day it should be in your eyes as if you went out of the land of Egypt today. And also in the Shema we say every day, "I am Havayah your G-d," etc.,

מארץ מצרים כו' וגם באמוי"צ נאמר וים סוף להם בקעת כו' שצ"ל בכל יום שני בחינות הנ"ל

"...from the land of Egypt," etc. And also in Emes Veyatziv it is said, "And the Sea of Reeds You split for them," etc. For there must be, every day, the two aspects mentioned above.

כי כל העולמות נק' מצרים שהם מבחי' מצרים וגבולי' כמו מן הארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה כו'

For all the worlds are called Mitzrayim (Egypt), since they are of the nature of meitzarim (straits) and limits, as in "From the earth to the firmament is a journey of five hundred years," etc.,

וכן שית אלפי שנין הוי עלמא כו' וגלות מצרים נק' ההתקשרות בזה העולם הגשמי והמוגבל ומלך מצרים נק' השכל של הבלי העולם.

and likewise "The world exists for six thousand years," etc. And the exile of Egypt is the name for attachment to this physical and limited world, and "the king of Egypt" is the name for the intellect of the vanities of the world.

9 וכשנעשה התקשרות לזה העולם כ"כ בחוזק עד שהוא בלי שכל כלל בלי טעם ודעת נק' אז וימת מלך מצרים

And when the attachment to this world becomes so strong that it is without any intellect at all, without reason or knowledge, it is then called "And the king of Egypt died."

ואזי ויאנחו בנ"י מן העבודה ויזעקו שנעשה צעק לבם בק"ש בבחי' ובכל מאדך שהוא בלי גבול

And then, "The children of Israel sighed from the labor, and they cried out": that there comes about, in the Shema, "their heart cried out," on the level of "and with all your might," which is without limit;

דהיינו לצאת מן החושך וגבול הנק' מצרים רק להיות צעק לבם למהותו ועצמותו ממש והוא בחי' יצ"מ. אך איך יבא לבחי' בכל מאדך הנ"ל. הנה זהו ע"י התבוננות בפסוד"ז מב"ש וכו'.

that is, to go out of the darkness and limitation called Mitzrayim, only so that their heart cries out to His very being and essence. And this is the level of the Exodus from Egypt. But how does one come to the level of "with all your might" mentioned above? This is through contemplation in Pesukei Dezimra, from Baruch She'amar on, etc.

10 והעיקר הוא בברכות ק"ש [קריאת שמע] בשתים שלפניה כו' והיינו בורא קדושים ישתבח שמך לעד. הנה לעד הוא בלי גבול.

And the main thing is in the blessings of the Shema, the "two before it," etc.; that is, "Creator of holy beings, may Your Name be praised forever." Now, "forever" is without limit.

כי הנה הארץ הגשמית היא בבחי' גבול ממש אבל ברוחניות והיינו מלאכים ונשמות הם בלי גבול ממש כמ"ש היש מספר לגדודיו כו' שהם בלי גבול.

For the physical earth is truly limited; but in spirituality, that is, angels and souls, they are truly without limit, as it is written, "Is there any number to His legions?" etc., for they are without limit.

11 ועי"ז ישתבח שמך לעד שחיותם אינו אלא מבחי' שמו לבד שאינו כמו כח הפועל בנפעל שמתלבש ממש בנפעל בבחי' שינוי אבל לפניו אין שינוי כלל.

And through this, "may Your Name be praised forever": for their life-force is only from the level of His Name alone, which is not like the power of the maker in the thing made, which is actually clothed in the thing made, in a manner of change; but before Him there is no change at all.

כמ"ש אני הוי"ה לא שניתי כו' המרומם לבדו מאז שכמו שקודם בריאת העולמו' [העולמות] היה הוא מרומם לבדו כן עתה הוא בלי שינוי כלל המתנשא מימו"ע [מימות עולם] רק חיות כל העולמות אינו

As it is written, "I, Havayah, have not changed," etc. "He Who alone was exalted from of old": just as before the creation of the worlds He alone was exalted, so now He is without any change at all, "Who is elevated from days of old." However, the life-force of all the worlds is nothing

אלא מבחי' שמו נק' עליהם שהוא מלך עליהם כמאמר אלקים חיים ומלך עולם היינו שמחיה כל העולמות רק בבחי' שהוא מלך עליהם שמו לבד ואעפ"כ [ואף על פי כן] הוא בלי גבול ששמו הוא ג"כ בלי גבול.

but from the level of His Name, which is called upon them, in that He is King over them, as it says, "the living G-d and eternal King": that is, He gives life to all the worlds only in that He is King over them, His Name alone. And even so, it is without limit, for His Name, too, is without limit.

וזהו בורא קדושים ישתבח שמך לעד כו' כנ"ל אבל מהותו ועצמותו רם ומתנשא כו':

And this is [the meaning of] "Creator of holy beings, may Your Name be praised forever," etc., as explained above; but His very being and essence is high and exalted, etc.

12 והנה אחר שיתבונן כל זאת ואזי ממילא יתעורר מזה בק"ש [בקריאת שמע] להיות ואהבת כו'. בכל מאדך בלי גבול לצאת מהחשך כו'

Now, after one contemplates all this, then, as a matter of course, one will be stirred by it, in the Shema, so that there is "And you shall love," etc., "with all your might," without limit, to go out of the darkness, etc.,

ורק להיות צעק לבם למהותו ועצמותו ממש באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] והוא בחי' אתוון נוקבין וע"ז באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] לעורר האהבה למעלה ג"כ והוא פ' שניה שבק"ש [שבקריאת שמע] שהוא לאהבה את ה' אלקיכם וגו'

and only so that "their heart cries out" to His very being and essence, by an arousal from below. And this is the level of female letters. And through this, by an arousal from below [comes] an arousal from above, to arouse love above as well. And this is the second paragraph of the Shema, which is "to love Havayah your G-d," etc.

דאינו לשון שם דבר כמו לאהוב רק לאהבה לעשו' אהבה למעלה שיומשך אלקות למטה הוי"ה אלקיך ממש.

For it is not a verbal noun like le'ehov ("to love"), but le'ahavah: to bring about love above, so that G-dliness is drawn down below: Havayah, truly your G-d.

דהנה לאו מכל אלין מדות כלל ואיך יהיה אהבה למעל' [למעלה / למעלת] רק ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] בבחי' אהבה מלמטה אתוון נוקבין ואהבת וגו' אזי ממילא נעשה אהבה למעלה ג"כ כי רוח אייתי רוח כו'.

For [He is] "not of these attributes at all"; so how can there be love above? Only through an arousal from below, in the form of love from below, female letters, "And you shall love," etc.; then, as a matter of course, love comes about above as well, for "a spirit brings a spirit," etc.

13 וזהו והחיות רו"ש [רצוא ושוב] שהוא אותיות נקבות ואותיות זכרים וזה נקרא אותיות זכרים דהיינו המשכה מלמעלה למטה שיהיה הוי"ה אלקיך ממש

And this is [the meaning of] "And the chayos (holy creatures) ran and returned": which is female letters and male letters. And this is called male letters, that is, a drawing down from above to below, so that Havayah will truly be your G-d.

ועי״ז יכולים לומר אח״כ ונתתי עשב בשדך ונתתי מטר ארצכם וגו׳ דלכאורה איך אומרים ונתתי כו׳ אלא רק מחמת שנמשך מלמעלה להיות הוי״ה אלקיכם ממש

And through this we can afterward say, “And I will give grass in your field,” and “I will give the rain of your land,” etc. For seemingly, how do we say “And I will give”? Only because it has been drawn down from above, so that Havayah is truly your G-d,

וע״י התלבשותו באותיות התורה שהן אתוון דכורין שהקב״ה יושב ושונה כנגדו שקדוש ומובדל ממש מתלבש באותיות התורה להיות ואשים דברי בפיך ממש

and through His being clothed in the letters of the Torah, which are male letters; for the Holy One, blessed be He, “sits and studies opposite him”: He Who is truly holy and set apart is clothed in the letters of the Torah, so that there is truly “And I have put My words in your mouth,”

כמ״ש ודברת בם ולא נאמר ודברת אותם והיינו בם ממש מתניתין מלכתא מאן מלכי רבנן שהוא

as it is written, “And you shall speak in them,” and it does not say “And you shall speak them”; that is, “in them,” literally. “Our Mishnah is a queen”; “Who are kings? The Sages.” That is,

כמו מלך שגוזר ומצוה על מדינתו ברצונו כך הם רבנן גוזרים על כשר פסול טמא וטהור שהוא דברי בפיך ממש

like a king who decrees and commands over his country by his will, so the Sages decree what is valid, invalid, impure and pure; and this is truly “My words in your mouth.”

וזהו הדברים האלה אשר אנכי מי שאנכי מצוך כו׳ ועי״ז יכולים לומר אח״כ ונתתי מטר כו׳

And this is [the meaning of] “These words which I” — Who I am — “command you,” etc. And through this we can afterward say, “And I will give rain,” etc.

ובק״ש [ובקריאת שמע] חותמים אני הוי״ה אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים שהוא בחי׳ יציאה מן מצרים וגבולים ורק להיות הוי״ה אלקיכם כו׳.

And in the Shema we conclude, “I am Havayah your G-d, Who brought you out of the land of Egypt,” which is the going out from meitzarim (straits) and limits, and only so that Havayah will be your G-d, etc.

והוא אתעדל״ע [אתערותא דלעילא] אותיות זכרים שבאים אחרי אתעדל״ת [אתערותא דלתתא] אותיות נקבות כי דרכו של איש כנ״ל:

And this is an arousal from above, male letters, which come after an arousal from below, female letters; for “it is the way of a man,” as mentioned above.

14 אך הנה יש עוד אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שהם אותיות זכרים שהם באי' [באים] שלא על ידי אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] כלל שהם אותיות נקבות.

But there is yet another arousal from above, male letters, which come not through an arousal from below, the female letters, at all.

והוא בחי' קריעת ים סוף כי הנה ענין ים הוא שכל מה שיש ביבשה יש בים שכל הברואים שיש בים ישנם ג"כ ביבשה

And this is the level of the splitting of the Sea of Reeds. For the concept of a sea is that whatever there is on dry land there is in the sea: all the creatures that are in the sea exist on dry land as well,

אלא שבים הם נעלמים ומכוסים וביבשה הם באתגלייא כמו"כ [כמו כן] למעלה ג"כ יש בחי' ים ובחי' יבשה עלמא דאתכסייא ועלמא דאתגלייא וכמו"כ [וכמו כן] באדם שהוא עולם קטן יש ג"כ שכל ומדות מחשבה דבור ומעשה.

except that in the sea they are hidden and covered, while on dry land they are revealed. So too above, there are likewise the level of sea and the level of dry land: the concealed world (alma d'iskasya) and the revealed world (alma d'isgalya). And so too in man, who is a small world, there are likewise intellect and the emotive attributes (middos), thought, speech and action.

שכל הוא בחי' עלמא דאתכסייא כי הוא בהעלם ומדות הם בחינת עלמא דאתגלייא שהם בחי' גלוי לגבי השכל.

Intellect is the level of the concealed world, for it is hidden; and the emotive attributes are the level of the revealed world, for they are a level of revelation relative to the intellect.

15 ומחשבה נק' ג"כ בחי' גילוי לגבי השכל ודבור הוא יותר בחי' גילוי אף לגבי המחשבה כמו"כ [כמו כן] למעלה יש מחשבה

And thought, too, is called a level of revelation relative to the intellect; and speech is even more a level of revelation, even relative to thought. So too above, there is thought.

ואף דכתיב כי לא מחשבותי מחשבותיכם עכ"ז [עם כל זה] הוא כערך האדם למטה שמחשבתו נק' העלם לגבי דבורו. כך למעלה יש בחי' העלם שהוא בחי' מחשבה.

And although it is written, "For My thoughts are not your thoughts," nevertheless it is comparable to man below, whose thought is called concealment relative to his speech. So too above, there is a level of concealment, which is the level of thought.

כמ"ש בזוהר כמה מחשבתין אית כו' שהוא מחשבה למחשבה שמה שנק' העלם לגבי למטה הימנו נק' בחי' גילוי לגבי מדרגה העליון ממנו

As is written in the Zohar, "How many thoughts there are," etc.: that is, thought relative to thought; for what is called concealment relative to what is below it is called a level of revelation relative to the rank above it.

וכן גבוה מעל גבוה שהתחתון הוא בחי' גילוי לגבי העליון ממנו שהוא בחי' העלם ממנו וזה נק' השתלשלות העולמות שהוא כמו שלשלת שכ"א אחוז בחבירו.

And so it is, "higher above higher": the lower is a level of revelation relative to the one above it, which is a level of concealment relative to it. And this is called the chain of descending worlds (hishtalshelus), which is like a chain (shalsheles), each [link] holding on to the next.

כמו כן השתלשלות כל העולמות שהוא גבוה מעל גבוה עילה ועלול העלם וגילוי כו' אבל לגבי מהותו ועצמותו עצמות המאציל שלמעלה מעלה מהשתלשלות העולמות

So too, the chain of descent of all the worlds is higher above higher: cause and effect, concealment and revelation, etc. But relative to His very being and essence, the Essence of the Emanator, Who is far above the chain of descending worlds,

שהם נעלמים אין שייך לפניו כלל מעלה ומטה גם חשך לא יחשיך ממך ולילה כיום יאיר כו':

which are hidden, above and below have no relevance before Him at all: "Even darkness is not dark for You, and night shines like day," etc.

16 והנה בשעת קי"ס [קריעת ים סוף] הי' [היה] התגלות מהותו ועצמותו ממש שלמעלה מהשתלשלות ועי"ז ים ויבשה שוין ממש ונעשה מים יבשה מהעלם גילוי

Now, at the time of the splitting of the Sea of Reeds there was a revelation of His very being and essence, which is above the chain of descending worlds (hishtalshelus); and through this, sea and dry land were truly equal, and out of sea was made dry land, out of concealment, revelation.

וזהו הפך ים ליבשה בנהר יעברו ברגל ויעברו בתוך הים ביבשה דייקא שההעלם נעשה גילוי עי"י גילוי עצמותו שהעלם וגילוי שוין ממש.

And this is [the meaning of] "He turned the sea into dry land; they passed through the river on foot," and "They passed through the midst of the sea," specifically "on dry land": that the concealed became revealed through the revelation of His essence, for concealment and revelation are truly equal.

17 וזהו שם נשמחה בו ממש במהותו ועצמותו ממש והוא בחי' שמחה של מצוה. כי הנה כתיב תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה וכו'

And this is [the meaning of] "There we rejoiced in Him": truly in Him, in His very being and essence itself. And this is the level of the joy of a mitzvah. For it is written, "Because you did not serve Havayah your G-d with joy," etc.,

מרוב כל שרוב כל נקי השתלשלות כל העולמות שהם רוב מאד כגלדי בצלים גבוה מעל גבוה כו'

"...more than the abundance of everything (merov kol)"; for "the abundance of everything" is the name for the chain of descent of all the worlds, which are very abundant, like the layers of onions, higher above higher, etc.;

אבל השמחה של מצוה היא בבחי' עצמותו ממש שהוא מרוב כל למעלה מהשתלשלות כל העולמות.

but the joy of a mitzvah is on the level of His very essence, which is "more than the abundance of everything," above the chain of descent of all the worlds.

18 וזהו ושמחת לפני הוי' אלקיך שהוא בחי' שמחה של מצות התורה שהוא לפני הוי' ממשיכי' [ממשיכים / ממשיכין] כו'.

And this is [the meaning of] "And you shall rejoice before Havayah your G-d": which is the level of the joy of the mitzvos of the Torah, which is "before Havayah": we draw [it] down, etc.

כי הנה אנו אומרים אק"ב [אשר קדשנו במצותיו] כו' דרמ"ח מצות הן רמ"ח אברים דמלכא והוא כמשל אברים של אדם

For we say, "Who has sanctified us with His mitzvos," etc., since the 248 mitzvos are the 248 limbs of the King. And this is like the analogy of the limbs of a person:

הנה הנשמה אין יכולים לאוחזה ולתופסה כלל רק אעפ"כ [אף על פי כן] כשנוטלין את האדם בידו הימנית או השמאלית ומושכין אותו ממקום למקום.

now, the soul cannot be held or grasped at all; yet even so, when one takes a person by his right hand or his left and pulls him from place to place,

אזי נמשכה הנשמה ג"כ ממקום למקום אף שהנשמה בעצמה אין יכולים לאוחזה כלל רק שע"י שהתלבשות הנשמה היא בהאברים ע"כ [על ידי כך] נמשכה הנשמה ג"כ ממילא.

then the soul too is drawn from place to place, even though the soul itself cannot be held at all; only, because the soul is clothed in the limbs, the soul too is thereby drawn along, as a matter of course.

19 וכמו"כ [וכמו כן] המצות הם אברין דמלכא כמו חסד דרועא ימינא שע"י הצדקה וחסד שנותנים למטה לעני ממשיכי' [ממשיכים / ממשיכין] את עצמותו כביכול ע"י התלבשותו בבחי' חסד דרועא ימינא

So too, the mitzvos are "limbs of the King." For example, "Chesed (kindness) is the right arm": through the charity and kindness given below to a poor person, one draws down His very essence, as it were, through His being clothed in the level of Chesed, "the right arm."

וכן גבורה דרועא שמאלא וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] איזהו גבור הכובש את יצרו כמו לכבוש איזה תאוה כו' שע"ז ממשיכים אותו מלמעלה ג"כ ע"ז. גבורה דרועא שמאלא.

And likewise, "Gevurah (restraint) is the left arm," as our Sages, of blessed memory, said, "Who is mighty? One who conquers his inclination," such as conquering some craving, etc.; for through this one draws Him down from above as well, through this. "Gevurah is the left arm."

20 וכן ת"ת [תפארת] עמודא דאמצעיתא שהוא בחי' תורה שהוא כמו שנוטלין את האדם בכל גופו. וע"ז מוליכים אותו למקום שרוצים כמו"כ [כמו כן] ע"י תורה ממשיכין את עצמותו כביכול למטה.

And likewise, "Tiferes (beauty) is the middle pillar," which is the level of Torah; this is like taking a person by his whole body, and thereby leading him to the place one wishes. So too, through Torah one draws His essence, as it were, down below.

וזהו שמחה של מצוה שהוא מתן שכרן של מצות שהוא בחי' גלוי עצמותו שהי' [שהיה] אז התגלות בשעת קי"ס [קריעת ים סוף]

And this is the joy of a mitzvah, which is the giving of the reward of the mitzvos, which is the level of the revelation of His essence, of which there was a revelation then, at the time of the splitting of the Sea of Reeds.

וזהו שם נשמחה בו בעצמותו ממש והוא בחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] בחי' אותיות זכרים שבא שלא באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] כלל כי אין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] יכול לעורר כלל.

And this is [the meaning of] "There we rejoiced in Him": in His very essence. And this is the level of an arousal from above, the level of male letters, which comes not through an arousal from below at all, for an arousal from below cannot arouse [it] at all.

וזהו ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי בעתיקא תליא מילתא שהוא עצמות המאציל העליון שאין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] יכול לעורר כלל אלא ה' ילחם לכם ואתם תחרישון:

And this is [the meaning of] "And G-d said to Moshe, 'Why do you cry out to Me?'": "the matter depends on Atika (the Ancient One)," which is the Essence of the Supernal Emanator, which an arousal from below cannot arouse at all; rather, "G-d will fight for you, and you shall be silent."

TORAH OHR • PARSHAS BESHALACH • MAAMAR 6

ביאור על הנ"ל

An Explanation of the Above

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 וה' הולך לפניהם יומם. וה' הוא וב"ד [ובית דין] היינו שכינה שהי' [שהיה] בשעת יצ"מ [יציאת מצרים] הולך לפני מחנה ישראל ואח"כ בשעת קי"ס [קריעת ים סוף] ויסע כו' וילך מאחריהם שנעשה שכינתא לאחוריהם דישראל.

"And Havayah went before them by day." "And Havayah": He and His court, that is, the Shechinah (Divine Presence), which at the time of the Exodus from Egypt went before the camp of Israel. And afterward, at the time of the splitting of the Red Sea, "And [the angel of G-d] journeyed," etc., "and went behind them": the Shechinah came to be behind Israel.

וביאור הענין הנה ענין ב' סוסים נקבות וזכרים והיינו אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] ואתעדל"ע [ואתערותא דלעילא] אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] נקראים סוסים נקבות ואתעדל"ע [ואתערותא דלעילא] נקראים סוסים זכרים.

The explanation of the matter: now, the concept of the two [kinds of] horses, female and male, is the arousal from below and the arousal from above. The arousal from below is called 'female horses,' and the arousal from above is called 'male horses.'

כי הנה עולמות התחתונים נקראים בשם נוקבא בחי' מקבל כמו שהנקבה מקבלת מן הזכר כן עולם התחתון מקבל ההשפעה מלמעלה שהוא בחי' דכר.

For the lower worlds are called by the name Nukva (the feminine), the level of a recipient: just as the female receives from the male, so the lower world receives the flow from above, which is the level of the masculine (dechar).

3 והנה כמו הנקבה שמקבלת מהזכר מוכרח להיות תמיד התעוררות הנקבה מקודם ועי"ז משפיע הזכר אליה כי דרכו של איש לחזר אחר אשה.

Now, just as with the female, who receives from the male, there must always first be an arousal of the female, and through this the male bestows upon her, for "it is the way of a man to seek out a woman."

כמו כן ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מעולמות התחתונים והוא בחי' סוסים נקבות בחי' מקבלים מעוררים ההשפעה מלמעלה בבחי' סוסים זכרים.

So too, through an arousal from below from the lower worlds, which is the level of the female horses, the level of recipients, they arouse the flow from above, at the level of the male horses.

4 והנה מלכות דאצילות מתלבשת בבי"ע שהיא מדרגה התחתונה אזי תמיד היא עולה להתעורר למעלה בבחי' אצילות לקבל ההשפעה מלמעלה כמ"ש אלקים אל דמי לך. למען יזמרך כבוד כו'.

Now, Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation) is clothed in Beriah, Yetzirah and Asiyah, it being the lowest rank; therefore it always rises to be aroused upward into the level of Atzilus, to receive the flow from above, as it is written, "O Elokim, do not keep silent," [and] "So that glory may sing praise to You," etc.

והוא נק' אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] ועי"ז נעשה ממילא אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] להיות השפעת אלקות בבחי' מלכות דאצילות וחוזרת ומתלבשת בבחי' אברהם חסד כו' ובנשמות ומלאכי' להיות גילוי ההשפעה בבי"ע כפי האופן אתעדל"ת [אתערותא דלתתא].

This is called an arousal from below, and through it an arousal from above comes about of itself, so that there is a flow of G-dliness into the level of Malchus of Atzilus. And it in turn is clothed in the level of Avraham, Chesed (kindness), etc., and in souls and angels, so that the flow is revealed in Beriah, Yetzirah and Asiyah according to the manner of the arousal from below.

5 ולכן פעמים עליית המלכות הוא בבחינת שירה כמ"ש אשירה להי' כו' בכדי שיהי' [שיהיה] השפעה מלמעלה ג"כ בבחי' שיר ולפעמים ההעלאה בבחי' זמרה

Therefore, at times the ascent of Malchus (sovereignty) is in the mode of shirah (song), as it is written, "I will sing to Havayah," etc., so that the flow from above will also be in the mode of shir (song); and at times the ascent is in the mode of zimrah (singing praise),

כמ"ש למען יזמרך כו' ולפעמים בבחי' בקשה שתהיה ההשפעה מלמעלה באופן האתעדל"ת [האתערותא דלתתא] כי אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] הוא ממש כפי אופן האתעדל"ת [האתערותא דלתתא].

as it is written, "So that glory may sing praise to You," etc.; and at times in the mode of a request, so that the flow from above will be in the manner of the arousal from below. For the arousal from above is exactly according to the manner of the arousal from below.

6 וזהו בחינת יצ"מ [יציאת מצרים]. כי הנה בי"ע נק' מצרים שהם בבחינת מצרים וגבולים כי עולם העשיי' [העשייה] הוא בגבול ממש מהלך ת"ק שנה שית אלפין כו'.

And this is the concept of the Exodus from Egypt. For Beriah, Yetzirah and Asiyah are called Mitzrayim (Egypt), being at the level of meitzarim (straits) and limits; for the World of Asiyah (Action) is truly within limits: "a journey of five hundred years," "six thousand [years]," etc.

וכן יצירה ובריאה הם ג"כ בבחינת גבול להשגתם מאחר שהם נבראים מחודשים ואף ג"ע [גן עדן] העליון שבבריאה וג"ע [וגן עדן] התחתון שביצירה הכל הוא בבחי' גבול

So too, Yetzirah and Beriah are also at the level of limitation in their comprehension, since they are created beings, newly brought into being; and even the Higher Garden of Eden, which is in Beriah, and the Lower Garden of Eden, which is in Yetzirah, are all at the level of limitation.

משא"כ עולם האצילות נק' עולם הא"ס שהמשכת אור א"ס שבעולם האצילות הוא בלי גבול כי איהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון כו' רק מאצילות לבריאה נעשה הפסק הפרסא והמעקה והגג שעי"ז הם בבחי' מצרים וגבול:

This is not so with the World of Atzilus (Emanation), which is called the world of the Infinite One (Ein Sof), for the drawing-down of the Infinite Light (Or Ein Sof) in the World of Atzilus is without limit, since "He, His life-force and His vessels are one in them," etc. Only from Atzilus to Beriah is there a separation, the curtain (parsa), the parapet and the roof, through which they are at the level of meitzarim (straits) and limitation.

7 והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] גלו למצרים שכינה עמהם כמ"ש אנכי ארד עמך מצרימה שבחינת מלכות דאצילות מתלבשת בבי"ע ממש והוא גלות השכינה גלות מצרים שהשכינה שהיא מלכות דאצילות היא בגלות בתוך מצרים וגבולים.

Now, our Sages, of blessed memory, said, "They were exiled to Egypt; the Shechinah (Divine Presence) was with them," as it is written, "I will go down with you to Egypt": the level of Malchus (sovereignty) of Atzilus is actually clothed in Beriah, Yetzirah and Asiyah. And this is the exile of the Shechinah, the exile of Egypt: the Shechinah, which is Malchus of Atzilus, is in exile within meitzarim (straits) and limits.

8 ויצ"מ [ויציאת מצרים] היא שיוצאת מן הגלות דבי"ע ליכלל למעלה בבחינת אצילות בבחינת אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] הנ"ל לעורר למעלה שתהי' [שתהיה] השפעת אלקות למטה

And the Exodus from Egypt is that [the Shechinah] goes out of the exile of Beriah, Yetzirah and Asiyah to be included above in the level of Atzilus (Emanation), by way of the arousal from below mentioned above, to arouse above, so that there will be a flow of G-dliness below.

וע"י זה נעשה אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] להיות גילוי אלקותו בבחינת מלכות להתפשט בבי"ע בבחינת אברהם שהוא בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול]

Through this an arousal from above comes about, so that His G-dliness is revealed in the level of Malchus (sovereignty), to spread forth into Beriah, Yetzirah and Asiyah through the level of Avraham, who is a finite being,

וכן במלאכי' כו' ופרעה רצה להמשיך להפוך מן הקליפות ע"כ העמיד ג"כ סוסים נקבות תחלה שהוא אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] בכדי שילכו הזכרים היינו אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] ממילא אחר הנקבות

and likewise in the angels, etc. And Pharaoh wanted to draw down the opposite, from the kelipos (husks); therefore he too placed female horses first, which is an arousal from below, so that the males, that is, an arousal from above, would of themselves go after the females,

כי דרכו של איש כו' וכן בעבודה בק"ש [בקריאת שמע] ע"י התבוננות שמע ישראל הוי"ה אלקינו או"א [אבא ואימא] והיינו מאין ליש ואיך שהיש בטל לאין בתכלית.

for "it is the way of a man," etc. So too in divine service, in the recital of the Shema: through contemplating "Hear, O Israel, Havayah our G-d (Elokeinu)," [which are] Abba and Imma (Chochmah and Binah), that is, from nothing to something, and how the something is utterly nullified before the nothing.

9 והיינו יחוד או"א [אבא ואימא] וכדומה בהתבוננות באריכות. אזי נעשה אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] לצאת מהחשך וגלות הגוף ולהיות ואהבת כו' בכל מאדך בלי גבול להיות נכלל למעלה בבחינת אצילות שהוא בלי גבול

That is, the union of Abba and Imma (Chochmah and Binah) and the like, in lengthy contemplation. Then an arousal from below comes about, to go out of the darkness and the exile of the body, so that there be "You shall love," etc., "with all your might," without limit, to be included above in the level of Atzilus (Emanation), which is without limit;

וע"י זה נעשה ממילא אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] בפ' שניה שהוא לאהבה את ה' אלקיכם שיהיה אהבה מלמעלה לימשך למטה שיהיה ה' אלקיכם ממש שיכולים לומר אח"כ ונתתי מטר כו'

and through this an arousal from above comes about of itself, in the second paragraph [of the Shema], which is "to love Havayah your G-d": that there be love from above, to be drawn down below, so that Havayah will truly be "your G-d," so that afterward one can say, "I will give the rain," etc.,

ונתתי עשב כו', ובסוף הק"ש [הקריאת שמע] חותם אני ה' אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים שהוא בחי' יציאת מצרים וגבולים כנ"ל:

"I will give grass," etc. And at the end of the Shema one concludes, "I am Havayah, who brought you out of the land of Egypt," which is the level of the exodus from meitzarim (straits) and limits, as explained above.

10 אך הנה האתעדל"ע [האתערותא דלעילא] שבא ע"י אתערותא דלתתא הנ"ל שהיא בחי' יציאת מצרים כנ"ל אינו אלא המשכה מלמעלה מבחי' חכמה דאצילות כי אין האתעדל"ת [האתערותא דלתתא] יכול לעורר כלל למעלה מבחינת חכמה דאצי'

However, the arousal from above that comes through the arousal from below mentioned above, which is the level of the Exodus from Egypt, as explained above, is only a drawing-down from above from the level of Chochmah (wisdom) of Atzilus (Emanation); for the arousal from below cannot arouse at all above the level of Chochmah of Atzilus,

כי אבא יסד ברתא כמו הדבור שנמשך מבחי' חכמה שהיא ראשית ומקור הדבור ע"כ אין בכח הדבור לעלות למעלה מבחי' חכמה.

for "Abba (the Father) founded Barta (the Daughter)": like speech, which is drawn from the level of Chochmah, which is the beginning and source of speech; therefore speech does not have the power to rise above the level of Chochmah.

כמו"כ [כמו כן] חכמה דאצי' נק' אבא שהוא מקור וראשית הגילוי ראשית ההשתלשלות ומל' נק' ברתא. ע"כ אין בכח מל' דאצי' לעלות ולעורר באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] הנ"ל למעלה מבחי' חכמה דאצי'.

So too, Chochmah of Atzilus is called Abba, for it is the source and beginning of revelation, the beginning of the chain of descending worlds (hishtalshelus), and Malchus (sovereignty) is called Barta. Therefore Malchus of Atzilus does not have the power to rise and arouse, through the arousal from below mentioned above, above the level of Chochmah of Atzilus.

כמשל התנוק שנמשך אחר אביו מחמת שהוא מקורו. כמו"כ [כמו כן] עליית המל' אינה אלא לבחי' חכמה שהוא ראשית הגלוי באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] כנ"ל.

As in the analogy of the child who is drawn after his father because [his father] is his source: so too the ascent of Malchus is only to the level of Chochmah, which is the beginning of revelation, through an arousal from below, as explained above.

11 וע"ז רוח אייתי רוח ואמשיך רוח כו' להיות אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] להיות השפעה והמשכה מבחי' חכמה דאצי' לבחי' מל' להתפשט בבי"ע

And through this, "a spirit brings a spirit and draws down a spirit," etc., so that there is an arousal from above: a flow and drawing-down from the level of Chochmah (wisdom) of Atzilus (Emanation) to the level of Malchus (sovereignty), to spread forth into Beriah, Yetzirah and Asiyah.

אבל למעלה מבחי' חכמה בחי' כ"ע [כתר עליון] אין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] יכול לעורר כלל כי הוא למעלה מהשתלשלות העולמות.

But above the level of Chochmah, the level of Keser Elyon (the Supernal Crown), an arousal from below cannot arouse at all, for it is above the chain of descending worlds (hishtalshelus).

והיינו מבחי' חכמה שנק' ראשית לבחי' בינה ומבינה למדות כו'. כי הנה אף שחכמה היא למעלה מבינה וכן בינה ממדות כו'.

That is, [the chain runs] from the level of Chochmah, which is called 'the beginning,' to the level of Binah (understanding), and from Binah to the emotive attributes (middos), etc. For although Chochmah is above Binah, and likewise Binah [is above] the emotive attributes, etc.,

עכ"ז [עם כל זה] יש להם ערך זה לזה אבל בחי' חכמה לגבי בחי' כ"ע [כתר עליון] נאמר אין ערוך לך שאין ערוך כלל שהוא בחי' אין ממש

nevertheless they bear a relation (erech) to one another. But of the level of Chochmah in relation to the level of Keser Elyon it is said, "There is no comparison (erech) to You": there is no comparison at all, for it is the level of actual nothingness (ayin),

כמ"ש והחכ' [והחכמה] מאין (ממש) תמצא שהוא בחי' כתר שהוא למעלה מהשתלשלות כלל, והוא בחינת גולגלתא דאריך בחי' מל' דא"ס והוא כמשל הכתר למטה שהוא על הראש ואין לה שייכו' [שייכות] כלל עם הראש

as it is written, "And wisdom is found from ayin" (truly [from nothing]), which is the level of Keser, which is entirely above the chain of descending worlds. And it is the level of the Skull (Gulgalta) of Arich [Anpin], the level of the Malchus of the Infinite One (Ein Sof). And it is like the analogy of the crown below, which is upon the head and has no connection at all with the head

כמו היד והרגל שאף שהן למטה במדרגה מן הראש עכ"ז [עם כל זה] יש להם שייכות עם הראש.

the way the hand and the foot [do]: for although they are lower in rank than the head, they nevertheless have a connection with the head.

אבל הכתר הוא על הראש כו'. כמו"כ [כמו כן] כ"ע [כתר עליון] אין לו שייכות כלל עם בחי' חכמה שאין ערוך כלל ע"כ אין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] יכול לעורר כלל לבחי' כתר

But the crown is upon the head, etc. So too, Keser Elyon has no connection at all with the level of Chochmah, for there is no comparison at all; therefore an arousal from below cannot arouse the level of Keser at all.

רק הוא דבר שחל ממילא שבחי' כתר מתגלה ממילא בלי אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] כלל כמו בשבועות מתגלה בחי' הכתר כו'.

Rather, it is something that comes about of itself: the level of Keser is revealed of itself, without any arousal from below at all, as on Shavuos the level of Keser is revealed, etc.

וזהו בחי' קריעת ים סוף שהי' [שהיה] אז התגלות בחי' כ"ע [כתר עליון]. כמ"ש ויאמר ה' (ז"א) אל משה מה תצעק אלי.

And this is the level of the splitting of the Red Sea, when there was a revelation of the level of Keser Elyon, as it is written, "And Havayah (Z'eir Anpin) said to Moshe, 'Why do you cry out to Me?'"

שאין הדבר תלוי בי אלא בעתיקא תליא בחי' גולגלתא הנ"ל בחי' כתר ולגבי בחי' כתר אין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] יכול לעורר כלל. וזהו ה' ילחם לכם ואתם תחרישון.

That is, the matter does not depend on Me; rather, "it depends on Atika (the Ancient One)," the level of the Gulgalta mentioned above, the level of Keser, and with regard to the level of Keser an arousal from below cannot arouse at all. And this is [the meaning of] "Havayah will fight for you, and you shall be silent."

12 וכמאמר הזוהר לא תתערון מידי שאם תתערון אזי אין יכול להיות אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] אלא כפי האתעדל"ת [האתערותא דלתתא] שאינו

As the Zohar says, "Do not arouse anything": for if you arouse, then there can be an arousal from above only according to the arousal from below, which is

אלא מבחי' חכמה אבל אז היה התגלות בחי' כתר שהוא מתגלה ממילא בלי אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] כלל ולכן תחרישון.

only from the level of Chochmah (wisdom). But then there was a revelation of the level of Keser (the Crown), which is revealed of itself, without any arousal from below at all; and therefore, "you shall be silent."

ועי"ז נעשה קי"ס [קריעת ים סוף] שהפך ים ליבשה כו' שנעשה מהעלם גלוי דאו"א [דאבא ואימא] נק' עלמא דאתכסייא וזו"נ [וזעיר אנפין ונוקבא] נק' עלמא דאתגלייא ואיך יהי' [יהיה] ההעלם לגילוי

Through this the splitting of the Red Sea came about, "He turned the sea into dry land," etc., in which the concealed became revealed. For Abba and Imma (Chochmah and Binah) are called the concealed world (alma de'iskasya), and Z'eir Anpin and Nukva are called the revealed world (alma de'isgalya); and how could the concealed become revealed?

רק מחמת שהיה התגלות בחי' כתר הנ"ל שלמעלה מהשתלשלו' [מהשתלשלות] ששם העלם וגלוי שוין כחשכה כאורה ויכול להיות מהעלם גילוי:

Only because there was a revelation of the level of Keser mentioned above, which is above the chain of descending worlds (hishtalshelus), where concealment and revelation are equal, "as darkness, so light"; and [so] revelation can come from concealment.

13 וזהו שם נשמחה בו שהוא בחי' שמחה של מצוה שהוא ג"כ התגלות בחי' כתר הנ"ל.

And this is [the meaning of] "There we will rejoice in Him": it is the level of the joy of a mitzvah, which is also a revelation of the level of Keser (the Crown) mentioned above.

והוא בחי' תענוג המצות כמו שהם בעצם בבחי' רצה"ע [רצון העליון] כי הנה אורייתא מחכמה נפקת והיינו הפירוש של המצות שהם מבחינת חכמה

It is the level of the delight in the mitzvos as they are in essence, in the level of the Supernal Will. For "the Torah comes forth from Chochmah (wisdom)": that is, the explanation of the mitzvos, which are from the level of Chochmah;

אבל שרש המצות הוא מבחי' כתר חיוורתא דגלגלתא שמשם נמשכין שית מאה ותליסר ארחין בז"א שהם ארחות הוי"ה.

but the root of the mitzvos is from the level of Keser, "the whiteness of the Skull (Gulgalta)," from which are drawn "six hundred and thirteen paths" into Z'eir Anpin (the emotive attributes), which are "the paths of Havayah."

14 והם התרי"ג מצות עם ז' מצות דרבנן הוא בגימטריא תר"ך בחי' כתר ונמשכים למטה במצות גשמיים בבחי' כלים דוקא

These are the 613 mitzvos; together with the seven rabbinic mitzvos, they have the numerical value of 620, the level of Keser (the Crown). And they are drawn down below into physical mitzvos, specifically at the level of vessels.

ולכן נקראו המצות אברים דמלכא שהוא כמו שמוליכין את האדם ממקום למקום בידו הימנית כו'.

Therefore the mitzvos are called "the limbs of the King": just as one leads a person from place to place by his right hand, etc.,

15 ועי"ז מתנענע הנשמה ג"כ אף שאין יכולי' [יכולים / יכולין] לאוחזה ולתופסה כלל. אך אעפ"כ [אף על פי כן] ע"י התלבשותה באברים אזי כשמנענעין את ידו כו' ממילא מתנענע הנשמה ג"כ.

and through this the soul moves as well, although one cannot hold it or grasp it at all. Yet even so, through its being clothed in the limbs, when one moves his hand, etc., the soul too moves of itself.

כמו"כ [כמו כן] למעלה אף שבחי' כתר הנ"ל הוא למעלה מהשתלשלות ואין יכולים לעורר כלל באתעדלי"ת [באתערותא דלתתא] רק דוקא

So too above: although the level of Keser (the Crown) mentioned above is above the chain of descending worlds (hishtalshelus), and one cannot arouse it at all through an arousal from below, except specifically

ע"י התלבשותו במצותיו שהם כלים ואברים לבחי' כתר הנ"ל חסד דרועא ימינא אזי ע"י חסד שעושים למטה מוליכים אותו בדרועא ימינא כו'.

through its being clothed in His mitzvos, which are vessels and limbs for the level of Keser mentioned above. "Chesed (kindness) is the right arm": so through the kindness that one does below, one leads it by the right arm, etc.

16 וכן גבורה כו' וכן ת"ת [תפארת] עמודא דאמצעיתא שהוא המצו' [המצות / המצוה] של תורה שהוא ג"כ מבחי' כתר הנ"ל.

And likewise Gevurah (restraint), etc.; and likewise Tiferes (beauty), "the middle pillar," which is the mitzvah of Torah [study], which is also from the level of Keser (the Crown) mentioned above.

וזהו שם נשמחה בו שהוא בחי' שמחה של מצוה הנ"ל שהי' [שהיה] אז התגלות בחי' כתר הנ"ל ועי"ז נעשה קי"ס [קריעת ים סוף] כנ"ל:

And this is [the meaning of] "There we will rejoice in Him": the level of the joy of a mitzvah mentioned above, for at that time there was a revelation of the level of Keser mentioned above; and through this the splitting of the Red Sea came about, as explained above.

17 וזהו שמתחלה בשעת יציאת מצרים היה ו"ה הוא בחי' מלכות דאצי' מקור נשמות ישראל הולך לפניהם שנשמות ישראל נמשכין אחריה שביציאת מצרים שמל' דאצי' עולה מן הגלות דבי"ע ונכלל למעלה באתעדל"ת כנ"ל. [באתערותא דלתתא]

And this is [the meaning of the fact] that at first, at the time of the Exodus from Egypt, "And Havayah," which is the level of Malchus (sovereignty) of Atzilus (Emanation), the source of the souls of Israel, "went before them": for the souls of Israel are drawn after it. For at the Exodus from Egypt, Malchus of Atzilus rises out of the exile of Beriah, Yetzirah and Asiyah and is included above through an arousal from below, as explained above.

18 וע"ז נשמות ישראל ג"כ עולים ממצרים ליכלל למעלה בבחי' אצילות ונמשכים אחר כנס"י [כנסת ישראל]. אבל בשעת קי"ס [קריעת ים סוף] שהיה התגלות לישראל בחי' כתר עליון כנ"ל שאין מל' יכול לעלות כ"כ [כל כך] למעלה שעליית המל' אינה

Through this the souls of Israel also rise out of Egypt, to be included above in the level of Atzilus (Emanation), and they are drawn after the Community of Israel (Knesses Yisrael). But at the time of the splitting of the Red Sea, when there was a revelation to Israel of the level of Keser Elyon (the Supernal Crown), as explained above, and Malchus (sovereignty) cannot rise that high, since the ascent of Malchus is

אלא עד בחי' חכמה כנ"ל רק ביוכ"פ [ביום כפור / ביום הכפורים] בנעילה שאז עליית המל' עד הכתר וגם זאת אינה

only up to the level of Chochmah (wisdom), as explained above, except on Yom Kippur at Ne'ilah, when the ascent of Malchus is up to Keser; and even this is

אלא לדיקנא דאריך אבל לא לבחי' גלגלתא אזי ישראל נעשו אז למעלה מבחי' שכינה מל' דאצי'.

only to the Beard (Dikna) of Arich [Anpin], but not to the level of the Skull (Gulgalta), then Israel came to be, at that time, above the level of the Shechinah (Divine Presence), Malchus of Atzilus.

19 וזהו עד יעבור עמך הוי"ה שנעשית למעלה מהוי"ה בהתגלות בחי' כתר כנ"ל. ולכן כתיב ויסע מלאך ה'

And this is [the meaning of] "Until Your people pass over, Havayah": [Your people] came to be above Havayah, through the revelation of the level of Keser (the Crown), as explained above. Therefore it is written, "And the angel of G-d journeyed,"

היינו שכינה הנ"ל ההולך לפניהם שהי' [שהיה] בשעת יצ"מ [יציאת מצרים] לפני מחנה ישראל שנשמות נמשכו אחריה כנ"ל. וילך מאחריהם שבשעת קי"ס [קריעת ים סוף] נעשו ישראל למעלה וכנס"י [וכנסת ישראל] נעשה לאחריהם ודי"ל [ודי למבין]:

that is, the Shechinah (Divine Presence) mentioned above, "which went before them," which at the time of the Exodus from Egypt was before the camp of Israel, for the souls were drawn after it, as explained above. "And it went behind them": for at the time of the splitting of the Red Sea, Israel came to be above, and the Community of Israel (Knesses Yisrael) came to be behind them. And this suffices for one who understands.

TORAH OHR • PARSHAS BESHALACH • MAAMAR 7

ויאמר משה אכלהו היום כו'

"And Moshe said, 'Eat it today'"

◇

1 ויאמר משה אכלהו היום כו'. להבין למה לא ירד המן בשבת והלא כל השפעות שבעוה"ז הגשמי אינן נעצרין אפי' [אפילו] בשבת והכל נשפע מלמעלה אין לך עשב כו'.

"And Moshe said, 'Eat it today,'" etc. [We must] understand why the manna did not come down on Shabbos. After all, none of the flows in this physical world are held back, even on Shabbos, and everything flows down from above: "There is no blade of grass," etc.

וגם מהו אכלהו היום והלא כל הימים אכלו. אך הנה כתיב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים כו'.

Also, what is [meant by] "Eat it today"? Did they not eat it on all the days? However, it is written, "Behold, I will rain down bread from heaven for you," etc.,

למען אנסנו הילך בתורתי אם לא. ולהבין למה הקדים המן לקבלת התורה למען אנסנו אם יוכל להיות קבלת התורה.

"that I may test them, whether they will walk in My Torah or not." And [we must] understand why He placed the manna before the receiving of the Torah, "that I may test them," whether the receiving of the Torah could come about.

ואיזה שייכות יש לנסיון זה על התורה. וגם מהו לשון הילך בתורתי הל"ל [הוה ליה למימר] היקיימו תורתי:

And what connection does this test have to the Torah? Also, what is [the meaning of] the wording "whether they will walk in My Torah"? It should have said, "whether they will keep My Torah."

2 אך הנה זאת התורה היא בחי' אותיות. ס"ר אותיות כנגד ס"ר נשמות. והענין כי אותיות מלשון אתא בקר שהוא לשון המשכה מלמעלה למטי' [למטה] מבחי' סוכ"ע בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין].

However, this Torah is the level of letters: 600,000 letters, corresponding to 600,000 souls. The explanation is that otiyos (letters) is related to "asa boker" ("morning comes"), which is an expression of drawing down from above to below, from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) into the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin).

כי לכן נק' אותיות סוסים כי תרכב על סוסיך כו'. כי ידוע שהתהוות העולמות מאין ליש היא בחי' הארה דהארה

For this is why letters are called horses: "When You ride upon Your horses," etc. For it is known that the coming into being of the worlds from nothing to something is the level of a glimmer of a glimmer,

כי נשגב שמו לבדו שמו היינו בחי' מלכותו שהיא מחשבה הקדומה אנא אמלוך שממנו נבראו העולמות ושמו הוא ג"כ בבחי' לבדו

for "His Name alone is exalted." "His Name" is the level of His Malchus (sovereignty), which is the primordial thought, "I will reign," from which the worlds were created; and His Name, too, is in the state of "alone";

רק הודו מבחינת שמו על ארץ ושמים שבריאת שמים וארץ אינו כמעשה בו"ד [בשר ודם] שהכח הפועל הוא בנפעל והשכל המלובש במעשה זה לא היה בו קודם שהתחיל לעשות. ומכ"ש [ומכל שכן] האותיות.

only "His glory," from the level of His Name, is "upon earth and heaven." For the creation of heaven and earth is not like the work of a human being, in which the power that acts is in the thing acted upon, and the intellect invested in this work was not in him before he began to make it; and all the more so the letters.

אבל בהשי"ת [בהשם יתברך] לא שייך זה כי אני ה' לא שניתי כתיב ואתה הוא קודם שנברא העולם בלי שינוי.

But with G-d, blessed be He, this does not apply, for it is written, "I, Havayah, have not changed"; and You are He [as] before the world was created, without change.

3 והנה ההמשכה להיות הארה דהארה זו הוא ע"י וירם קרן לעמו לבני ישראל עם קרובו שהם הממשיכים כו'.

Now, the drawing down by which this glimmer of a glimmer comes to be is through "He has raised up a horn for His people, for the children of Israel, a people near to Him": they are the ones who draw [it] down, etc.

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] במי נמלך. ונק' בנאים שעוסקים בבנינו של עולם. ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] כשם שא"א לעולם בלא רוחות כך כו'.

As our Sages, of blessed memory, said: "With whom did He take counsel?" And they are called builders, for they are occupied with the building of the world. Therefore our Sages, of blessed memory, said, "Just as the world cannot be without winds (ruchos), so," etc.

4 ולהבין איך המשל דומה לנמשל. אלא הענין כי רוחות הם ו"ק [ו' קצוות] צפון ודרום כו' שהם עיקר העולם שזהו גבול המקום

[We must] understand how the analogy resembles the thing it illustrates. But the explanation is that the winds (ruchos) are the six extremities, north and south, etc., which are the essence of the world, for this is the boundary of place;

ואם לא הרוחות לא הי' [היה] בחי' מקום כלל אלא כמ"ש הנה מקום אתי שהוא בבחי' בטול כו'.

and were it not for the winds, there would be no level of place at all, except as it is written, "Behold, there is a place with Me," which is in a state of self-nullification (bittul), etc.

כך א"א לעולם בלא ישראל שהרי המשכת אור א"ס להיות מתלבש בבחינת מקום הוא ע"י ישראל שהם הממשיכים כו'.

So too, the world cannot be without Israel, for the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), so that it be invested in the level of place, is through Israel, who are the ones who draw [it] down, etc.

5 והיינו ע"י ששה משמותם על האבן האחת כו'. בחינת ו"ק [ו' קצוות] וגם להיות כ"א [כל אחד / כל אחת] כלול מיו"ד ויו"ד מיו"ד עולה עד ס"ר כנגד ס"ר נש"י [נשמות ישראל] וכל נשמה יש לה אות אחת בתורה שהיא ממשכת אותו אות.

That is, through "six of their names on the one stone," etc.: the level of the six extremities. And also, since each one is comprised of ten, and [each] ten of ten, it rises to 600,000, corresponding to the 600,000 souls of Israel. And every soul has one letter in the Torah, and it is [the soul] that draws down that letter.

6 וע"ז נאמר ה' בצאתך משעיר כו' ארץ רעשה כו'. שעיר היינו בחי' שערות שהן הארה בעלמא כי אף שגדילות מהמוח מ"מ אם יחתוך אותו אינו כואב.

Of this it is said, "Havayah, when You went forth from Seir," etc., "the earth trembled," etc. Seir is the level of hairs (se'aros), which are a mere glimmer; for although they grow from the brain, nevertheless, if one cuts [a hair], it does not hurt.

והוי"ה הוא המחיה ומהוה תמיד מאין ליש. בצאתך בבחי' גילוי במתן תורה הוא מבחי' שעיר

And Havayah is that which gives life and brings into being constantly, from nothing to something. "When You went forth," in a state of revelation at the giving of the Torah, is from the level of Seir;

כי כדי להיות המשכה מסוכ״ע למטה אין לזה דמיון ומשל אחר רק כמו השפע היוצא בבחי׳ שערות וכל התגלות זו היה ע״י מתן תורה

for in order that there be a drawing down from the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) to below, there is no other likeness or analogy for this except the flow that goes forth by way of hairs. And this entire revelation came about through the giving of the Torah,

כמו שסיים ארץ רעשה שנעשה בחי׳ בטול והוא ע״י ישראל שהם הממשיכים ה׳ משעיר להיות ארץ רעשה זה סיני היינו בקבלת התורה:

as [the verse] concludes, “the earth trembled”: it became the level of self-nullification (bittul). And this is through Israel, who draw down “Havayah from Seir” so that “the earth trembled,” “this is Sinai,” that is, at the receiving of the Torah.

7 אך הנה גם המלאכים בקשו תנה הודך על השמים אלא שישראל שבאותו הדור זכו לזה ע״י שיעבוד מצרים בחומר ובלבנים שעי״ז אתכפיא סט״א [סטרא אחרא].

However, the angels too asked, “Place Your glory upon the heavens”; but Israel of that generation merited this through the servitude of Egypt, “with mortar and with bricks,” through which the sitra achra (the other side) was subdued.

אך הנה בכל יום אנו מברכין נותן התורה ובכל יום חייב אדם לראות את עצמו כאלו יצא

But every day we say the blessing “Who gives the Torah,” and every day a person is obligated to see himself as if he had gone out

ממצרים ועד״ז תקנו סדר התפלה להיות אתכפייא ובטול רצון נה״ב [נפש הבהמית] לאהבה את ה׳ בק״ש [בקריאת שמע] בכל לבבך ובכל נפשך ממש ונק׳ בזוהר לאשתאבא בגופא דמלכא כי

from Egypt. And in the same way they instituted the order of prayer, so that there be the subduing and nullification (bittul) of the will of the animal soul, to love G-d in the Shema, “with all your heart and with all your soul,” literally; and in the Zohar this is called “being absorbed into the body of the King.” For

לכן נאמר אכלתי יערי עם דבשי אכילה שנכלל באברים כמו המאכל שמתעכל ונהפך לדם הוא הנפש וכך צ״ל התהפכות הנפש לאלהות ממש.

this is why it is said, “I have eaten my honeycomb with my honey”: eating, which becomes included in the limbs, like food that is digested and turns into blood, which is the soul (nefesh). So too, there must be a transformation of the soul into actual G-dliness.

8 והנה כמו שבמאכל המובחר מתעכל ונהפך לדם והפסולת נדחה לחוץ והיינו כי המאכל נלקח מהע' [מהשבעים] שרים כו' וצריך לברר כך

Now, just as with food, the choice part is digested and turns into blood while the waste is pushed outside, because the food is taken from the seventy princes, etc., and must be refined, so too:

הנה כתיב מצרף לכסף כו' ואיש לפי מהללו שבמהללו בתפלה מצרף שהגו סיגים מכסף והמובחר נבלע באלקות ואהבת בכל לבבך כו'. והפסולת נדחה לחוץ בשמ"ע [בשמונה עשרה] סלח לנו ואשמנו להעביר פסולת ולדחותו:

it is written, "The crucible is for silver," etc., "and a man according to his praise": through his praise in prayer there is a refining, as in "Remove the dross from the silver," and the choice part is absorbed into G-dliness: "And you shall love with all your heart," etc. And the waste is pushed outside in the Shemoneh Esreh, with "Forgive us" and "We have trespassed," to remove the waste and push it away.

9 אך הנה יש ב' מיני אכילות של חול ושל שבת צדיק אוכל לשובע נפשו ובטן רשעים תחסר.

However, there are two kinds of eating, that of the weekday and that of Shabbos: "The righteous one eats to satisfy his soul, but the belly of the wicked shall want."

כי אכילות של חול הוא להיות בירור ובטן רשעים תחסר ובחכמה אתברירו כי להיות מן המאכל נעשה דם הוא הנפש ובכח זה מתפלל ונמצא שהמאכל שהיה תחת ממשלת השרים נתהפך ולכן יש בו פסולת.

For the eating of the weekday is in order that there be refinement (birur): "and the belly of the wicked shall want," and "through Chochmah (wisdom) they are refined." For from the food there comes to be blood, which is the soul, and with this strength one prays; it follows that the food, which had been under the dominion of the princes, has been transformed. Therefore there is waste in it.

10 ואכילת שבת לשובע נפשו וקראת לשבת ענג. אז תתענג על ה' דא היא סעודתא דע"ק [דעתיקא קדישא] כו' ואין נמשך בו פסולת כלל וא"צ [ואין צריך / ואינו צריך] בירור.

And the eating of Shabbos is "to satisfy his soul": "And you shall call the Shabbos a delight." "Then you shall delight upon Havayah": "this is the meal of Atika Kadisha (the Holy Ancient One)," etc. No waste at all is drawn into it, and it needs no refinement.

וכך יש הפרש בין תפלת החול שהוא בבחי' בירור כנ"ל. אבל בשבת התפלה הוא שנמשך ענג וקראת לשבת ענג.

So too there is a difference: the prayer of the weekday is in the mode of refinement, as explained above; but on Shabbos, the prayer is that delight is drawn down: "And you shall call the Shabbos a delight."

כי ענין השבת כי בו שבת כמשל האדם שנח ממלאכתו שחוזר השכל למקורו שבשעת מלאכה היה השכל טרוד במלאכתו ואח"כ כשנח חוזר כו'.

For the concept of Shabbos is "for on it He rested," as in the analogy of a person who rests from his work, when the intellect returns to its source: while he was working, the intellect was occupied with his work, and afterward, when he rests, it returns, etc.

11 וכך כתיב שבת להוי' כי בחי' ה' שהוא בצאתך משעיר כו' להיות מאין ליש הנה בשבת חוזר למקורו אז תתענג על הוי"ה למעלה מבחי' הוי"ה ולכן אין אומרים סלח לנו בשבת שאין בו בירור כו':

And so it is written, "a Shabbos to Havayah": for the level of Havayah, which is "when You went forth from Seir," etc., so that there be [existence] from nothing to something, returns to its source on Shabbos. Then "you shall delight upon Havayah": above the level of Havayah. Therefore we do not say "Forgive us" on Shabbos, for there is no refinement on it, etc.

12 והנה להיות בחי' אלו בחול ובשבת הוא ע"י המן כי במן נאמר ותעל שכבת הטל שהוא מבחי' טל שאין לו הפסק והוא מבחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שלמעלה מאתעדל"ת [מאתערותא דלתתא]

Now, that there are these levels on the weekday and on Shabbos is through the manna. For of the manna it is said, "And the layer of dew went up," which is from the level of dew, which has no interruption; and it is from the level of an arousal from above, which is higher than an arousal from below.

ומזה נמשך הכח בנפש להיות אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] כי מוריד הטל ירידה זו צורך עליה היא להעלות הנשמה.

And from it the power is drawn into the soul for there to be an arousal from below. For "He causes the dew to descend": this descent is for the sake of ascent, to raise up the soul.

13 והנה במן נאמ' [נאמר] דבר יום ביומו למען אנסנו הילך כו' והנסיון הוא איש אל יותר ממנו עד בקר

Now, of the manna it is said, "each day's portion on its day, that I may test them, whether they will walk," etc. And the test is: "Let no one leave any of it over until morning."

כי ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] כי מי שיש לו פת בסלו ודואג על למחר הוא מקטני אמנה שהוא בבחי' קטנות.

For our Sages, of blessed memory, said that whoever has bread in his basket and worries about tomorrow is one of the small in faith, which is in a state of smallness (katnus).

אבל להיות הילך בתורתי בבחי' הליכה ממטה למעלה ומלמעלה למטה בתורתי באותיות התורה. כי כמו שיש אותיות התורה הממשיכות מלמעלה למטה.

But for there to be "whether they will walk in My Torah": in the mode of walking from below to above and from above to below, "in My Torah," in the letters of the Torah. For just as there are letters of the Torah that draw down from above to below,

כך יש בחי' אותיות שממטה למעלה ונק' סוסים. סוסים זכרים וסוסים נקבות וכמו דאיתא בס"י [בספר יצירה] באותיות א"ב [אל"ף בי"ת] שיש אותיות כך ויש כך כו'.

so there is a level of letters that [go] from below to above, and they are called horses: male horses and female horses, as is found in Sefer Yetzirah regarding the letters of the alef-beis, that there are letters this way and there are [letters] that way, etc.

14 והליכה זו בבחי' אותיות שממטה למעלה הוא עד רום המעלות עד א"ס ממש. ולכן צ"ל דבר יום ביומו בכל יום יהיו בעיניך כחדשים כי נער הייתי גם זקנתי שרו של עולם אמרו.

And this walking, in the mode of letters that [go] from below to above, reaches the highest heights, up to the Infinite One (Ein Sof) Himself. Therefore there must be "each day's portion on its day": every day they should be in your eyes as new. For "I have been young and also grown old" was said by the Prince of the World.

משא"כ קמי קוב"ה [קודשא בריך הוא] מי איכא זקנה מאחר שהוא אני ה' לא שניתי. ולכן עיני האדם לא תשבענה עיני האדם היינו עיניך יונים שהוא בחי' לאסתכלא כו':

Whereas before the Holy One, blessed be He, is there any old age? For He is "I, Havayah, have not changed." Therefore "the eyes of man are never satisfied": "the eyes of man" are "your eyes are doves," which is the level of gazing (le'istakla), etc.

15 וזהו ענין המן שהיה מבחי' טל העליון בחי' אני ה' לא שניתי שלמעלה מהזמן כו'.

This is the concept of the manna, which was from the level of the supernal dew, the level of "I, Havayah, have not changed," which is above time, etc.

ולכן היה צ"ל דבר יום ביומו ולכן היום לא תמצאוהו בשדה. שדה היינו בחי' עולם ו"ק [ו' קצוות] מעלה ומטה מזרח כו'

Therefore there had to be "each day's portion on its day," and therefore "today you will not find it in the field." "Field" is the level of the world of the six extremities: above and below, east, etc.;

כי שבת היום לה' שבחי' שם הוי"ה הוא ג"כ בבחי' שבת שחוזר למקורו אלא אז תתענג על הוי"ה שהוא אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שאינו תלוי באתעדל"ת [באתערותא דלתתא]

"for today is a Shabbos to Havayah": the level of the Name Havayah, too, is in a state of Shabbos, returning to its source. Rather, "then you shall delight upon Havayah," which is an arousal from above that does not depend on an arousal from below,

וכמ"ש ישא ה' פניו אליך כי למטה יש בחי' פנים ובחי' אחוריים. משא"כ כשישא ה' פניו שם אין בחי' אחוריים כלל.

as it is written, "May Havayah lift up His face to you." For below there is the level of the face (panim) and the level of the back (achorayim); whereas when "Havayah lifts up His face," there is no level of the back there at all.

16 ולכן אכלוהו היום שהוא בחי' אכילה לשובע נפשו וקראת לשבת ענג. אבל בחול הגם שנמשך הטל ברדת טל על המחנה לילה. היינו בחי' קוצותיו רסיסי לילה קווצותיו בחי' שערות כמו קוצותיו תלתלים.

Therefore, "Eat it today," which is the level of eating "to satisfy his soul": "And you shall call the Shabbos a delight." But on the weekday, although the dew is drawn down, [it is] "when the dew descended upon the camp at night." That is the level of "his locks, the drops of the night": "his locks" are the level of hairs, as in "his locks are wavy."

17 והיינו בחי' ה' בצאתך משעיר אבל בשבת ותעל שכבת הטל שהיה ביום. וזהו אכלוהו היום ולכן דוקא המן לבד לא ירד בשבת

And this is the level of "Havayah, when You went forth from Seir." But on Shabbos, "the layer of dew went up," which was by day. And this is "Eat it today." Therefore specifically the manna alone did not come down on Shabbos,

משא"כ שאר השפעות שבעוה"ז להיות כי בחי' עליית העולמות שבשבת זהו רק בפנימיות העולמות משא"כ בחיצוניות העולמות הרי אין שום שינוי בשבת מבחול.

which is not so with the other flows in this world, since the ascent of the worlds on Shabbos is only in the inner dimension (pnimiyus) of the worlds, whereas in the outer dimension (chitzoniyus) of the worlds there is no change at all on Shabbos from the weekday.

18 וזהו ההפרש בין המן לשארי השפעות ששאר השפעות נמשכים למטה בעוה״ז מחיצוניות העולמות מהמזלות והשרים. משא״כ המן הוא נמשך ממקום גבוה מאד מבחי׳ טל.

This is the difference between the manna and the other flows: the other flows are drawn down below, into this world, from the outer dimension (chitzoniyus) of the worlds, from the mazalos (constellations) and the princes, whereas the manna is drawn from a very high place, from the level of dew.

ולכן נאמר ברדת הטל על המחנה לילה ירד המן עליו שנמשך ע״י בחי׳ רסיסי לילה שהוא מבחי׳ שערות שזהו לפי שנמשך ממקום עליון שלמעלה מהשתלשלות עילה ועלול שלכך נמשך רק בבחי׳ שערות.

Therefore it is said, “When the dew descended upon the camp at night, the manna descended upon it”: it was drawn down through the level of “drops of the night,” which is from the level of hairs. This is because it is drawn from a supernal place that is above the chain (hishtalshelus) of cause and effect, which is why it is drawn down only through the level of hairs.

19 וע״ד דוגמא מעין מה שנאמר במ״ת [במתן תורה] הוי״ה בצאתך משעיר משא״כ שארי השפעות שנמשכים ע״י המזלות בהן שייך השתלשלות עילה ועלול

This is in the manner of a likeness, akin to what is said of the giving of the Torah, “Havayah, when You went forth from Seir.” The other flows, by contrast, which are drawn down through the mazalos: to them the chain (hishtalshelus) of cause and effect applies,

כי הם בחי׳ חיצוניות ובבחי׳ זו אין שום שינוי בשבת מבחול שחיצוניות העולמות אין להם עלייה דהעלייה בבחי׳ פנימיות וכמ״ש כי שבת היום להוי״ה.

for they are the level of the outer dimension (chitzoniyus), and at this level there is no change at all on Shabbos from the weekday, for the outer dimension of the worlds has no ascent, since the ascent is in the inner dimension (pnimiyus), as it is written, “for today is a Shabbos to Havayah.”

20 וענין שביתה זו הוא מבחי׳ בצאתך משעיר שהוא ירידות וצמצומים למעלה מהצמצומים ולכך המן שנמשך מבחי׳ זו א״א לו לירד למטה בשבת

And this resting is from the level of “when You went forth from Seir,” which is descents and contractions (tzimtzumim) above the contractions. Therefore the manna, which is drawn from this level, cannot come down below on Shabbos.

כי כדי שיומשך מבחי׳ המן למטה בשדה בגשמיות ממש אי״א כי״א ע״י צמצומים גדולים הנק׳ רסיסי לילה שעי״ז יומשך השפעה עליונה זו למטה בגשמיות והרי בשבת היא השביתה ועלייה מבחינת צמצומים הנ״ל:

For in order that [something] from the level of the manna be drawn down below, into the field, into actual physicality, it is impossible except through great contractions, which are called "drops of the night," through which this supernal flow is drawn down below into physicality; and on Shabbos there is the resting and ascent from the level of the aforementioned contractions.

TORAH OHR • PARSHAS BESHALACH • MAAMAR 8

להבין ענין לחם משנה

"To understand the matter of lechem mishneh"

◇

1 להבין ענין לחם משנה. שיש הפרש בין ע"פ נגלה. ובין ע"פ נסתר. שע"פ נגלה צ"ל זה על גבי זה. וע"פ הנסתר צ"ל זה בצד זה.

To understand the matter of lechem mishneh (the double bread): for there is a difference between [the practice] according to the revealed [Torah] and according to the hidden [Torah]. According to the revealed [Torah], they must be one on top of the other; and according to the hidden [Torah], they must be one beside the other.

צריך להקדים תחלה מה שנתקן בברכת המזון על הארץ ועל המזון שהטעם מה שחותמין בשתים מבואר בדברי רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] ארץ דמפקא מזון.

We must first preface what was instituted in Birkas HaMazon (the Grace after Meals), "for the land and for the food," where the reason for concluding with two [things] is explained in the words of our Sages, of blessed memory: "a land that brings forth food."

2 וצריך להבין למה חותמין במזון כלל. וגם צ"ל מה שמבואר בדברי רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ ואכלת ושבעת וברכת זו ברכת הזן משה תקן.

And we need to understand why we conclude with "food" at all. And we also need to understand what is explained in the words of our Sages, of blessed memory, on [the verse] "And you shall eat and be satisfied, and you shall bless": this is the blessing HaZan ("Who nourishes"); Moshe instituted [it].

על הארץ זו ברכת הארץ יהושע תקן. הטובה זו ברכת בונה ירושלים שנאמר ההר הטוב כו'.

"For the land": this is the blessing of the land; Yehoshua instituted [it]. "The good": this is the blessing "Who builds Jerusalem," as it is said, "the good mountain," etc.

ולמה בברכת הזן אין מזכירים כלל מעין ב' ברכות האחרות ובברכת הארץ מזכירים ג"כ על אכילת מזון כו'. וגם מסיימין בה על הארץ ועל המזון:

And why, in the blessing HaZan, do we not mention at all anything resembling the other two blessings, while in the blessing of the land we also mention the eating of food, etc.? And we also conclude it with "for the land and for the food."

3 אך להבין כל הנ"ל יש להקדים ענין כוונת אכילה ע"פ כי על כל מוצא פי ה' כו'. שהפי' הוא מוצא פי הוי"ה שבמאכל כו' ממאמר תדשא הארץ הוא המחיה כו'.

But to understand all the above, we must preface the matter of the intent in eating, based on [the verse] "But by all that comes forth from the mouth of G-d," etc. The meaning is: that which comes forth from the mouth of G-d that is in the food, etc., from the utterance "Let the earth sprout," is what gives life, etc.

והיינו בחי' נצוץ אלקות שמתלבש בלחם בהשתלשלות רבי רבבות מדרגות. וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אין לך עשב כו'. וגבוה מעל גבוה כו'.

That is, the aspect of a spark of G-dliness that is enclothed in the bread through a chain of descent (hishtalshelus) of myriads upon myriads of levels. As our Sages, of blessed memory, said, "There is no blade of grass," etc.; and, "One higher than the high," etc.

4 והנה להבין הלא גם האדם נשתלשל ממאמר נעשה אדם כו' ולמה האדם צריך ללחם ואין הלחם צריך לו.

Now, to understand: was not man, too, brought down by the chain of descent from the utterance "Let us make man," etc.? Then why does man need bread, while bread does not need him?

אך הנה פי' יחיה האדם לא קאי על נפש הבהמית לבדה כי הלא גם בהמה מקבלת חיות מן המאכל אלא קאי על נפש האלקית שנתוסף בה אור וחיות מהמאכל וזהו האדם בה' הידיעה.

However, the meaning of "man shall live" does not refer to the animal soul alone, for does not an animal, too, receive life-force from food? Rather, it refers to the G-dly soul, to which light and life-force are added from the food. And this is ha'adam ("the man"), with the definite article hei.

5 ויובן בהקדים תחלה שרש ענין תהו ותקון כי שרש האדם הוא מבחי' תקון כי אדם בגימטריא שם מ"ה [שם מ"ה] שהוא שם מ"ה [שם מ"ה] החדש שהוא עיקר התקון. ושרש בהמות וחיות הם מבחי' תהו שקדם לתקון.

This will be understood by first prefacing the root of the matter of Tohu and Tikkun (Chaos and Rectification). For the root of man is from the level of Tikkun, since adam (man) is numerically equal to the Name Mah, which is the new Name Mah, the essence of Tikkun. And the root of domestic animals and wild beasts is from the level of Tohu, which preceded Tikkun.

6 ושרש הדבר הוא כי הנה ידוע שבחי' תהו הוא בחי' נקודות זו תחת זו בלי התכללות שכאו"א [שכל אחד ואחד] הוא מהות בפ"ע [בפני עצמו]

The root of the matter is this: it is known that the level of Tohu is the level of points, one beneath the other, without inter-inclusion, each one being an entity unto itself;

ומזה נעשה ונמשך ברבוי השתלשלות מעילה לעילה עד שנתהוו דברים גשמיים כמו בהמות וחיות שאנו רואין בחוש שכל מין ומין יש לו טבע בפ"ע [בפני עצמו]. טבע הנשר הוא מבחי' רחמנות.

and from this was made and drawn down, through an extended chain of descent (hishtalshelus) from cause to cause, until physical things came into being, such as domestic animals and wild beasts. For we see with our own senses that each and every species has a nature of its own. The nature of the eagle is from the level of compassion.

7 ושור הוא מגבורות שור נגח כו' ואין בהם התכללות כלל והטעם הוא כי ראשית מציאותם הוא מבחי' התהו שאין בהם התכללות וכל מדה היא מהות בפ"ע [בפני עצמו]. וכאו"א [וכל אחד ואחד] אינו יכול לסבול חבירו.

And the ox is from the Gevuros (severities): "a goring ox," etc. And there is no inter-inclusion in them at all. The reason is that the beginning of their existence is from the level of Tohu, in which there is no inter-inclusion, and each attribute is an entity unto itself. And each one cannot bear its fellow.

8 וכמ"ש וימת וימלך תחתיו היינו שלא היה באפשרי להתהוות ספירה אחרת רק בהעדר ובטול ספירה הקודמת לה.

As it is written, "And he died, and there reigned in his stead": that is, it was not possible for another Sefirah to come into being except through the absence and nullification of the Sefirah that preceded it.

והכל מצד הרגשת הגוף מהותו של כאו"א [כל אחד ואחד] ומצד תוקף הרגשת עצמותו לא היה יכול לסבול חבירו שהוא הפך מהותו

All this was because of the feeling of the self, the essence, of each one; and because of the strength of the feeling of its own being, it could not bear its fellow, which is the opposite of its essence,

כמו חו"ג [חסד וגבורה] שהם הפכים לא היה בהן התכללות והיה בהן שבירה. עד שברבוי השתלשלות בעילה אחר עילה נתהוו מהם דברים גשמיים כמו דצח"מ [דומם צומח חי מדבר].

as with Chesed (kindness) and Gevurah (restraint), which are opposites: there was no inter-inclusion in them, and there was a shattering in them; until, through an extended chain of descent, cause after cause, physical things came into being from them, such as the inanimate, vegetative, animal and speaking [beings].

9 והכל מפני שלא היה בהם הארת המוחין ולא היה בהם בחי' בטול. אבל בחי' התקון

All this is because there was no illumination of the intellect (mochin) in them, and there was no quality of self-nullification (bittul) in them. But the level of Tikkun,

שהיא בחי' אד"ם בחי' פרצוף בחי' הארת שם מ"ה [שם מ"ה] החדש במילוי אלפי"ן יו"ד לעילא יו"ד לתתא וי"ו באמצעיתא המחבר אותם להיות בהם בחי' התכללות.

which is the level of Adam (Man), the level of a partzuf (configuration), the level of the illumination of the new Name Mah, spelled out with alefs: "a yud above, a yud below, a vav in the middle" that joins them, so that there is inter-inclusion in them.

10 ועיקר בחי' התכללות הוא מצד בחי' הבטול. דהיינו בחי' חלישת הגוף הרגשת עצמותו. והיינו מבחי' שם מ"ה [שם מ"ה] שבחכמה שהוא ענין הארת המוחין להיות הנהגת המדות ע"פ שכל דוקא.

The essence of inter-inclusion comes from self-nullification (bittul), that is, the weakening of the self, of the feeling of its own being. And this is from the level of the Name Mah in Chochmah (wisdom), which is the illumination of the intellect (mochin), so that the conduct of the emotive attributes (middos) is specifically according to reason.

11 וכמ"ש לפי שכלו יהולל איש. ומצד בחי' כח מ"ה [מה] שבחכמה שהוא הבטול בחי' אין נעשה בחי' התכללות לחבר ב' הפכים כמו חו"ג [חסד וגבורה] יחד כו'

As it is written, "A man is praised according to his intellect." And by virtue of the level of ko'ach mah ("the power of 'what'") in Chochmah, which is self-nullification (bittul), the level of ayin (nothingness), inter-inclusion comes about, joining two opposites, such as Chesed and Gevurah, together, etc.

והיינו מצד השתלשלות אור א"ס בבחי' מ"ה [שם מ"ה] שבחכמה בחי' בטול הנ"ל כמ"ש עושה שלום במרומיו בין מיכאל וגבריאל מיכאל שר של מים כו'.

That is, by virtue of the descent (hishtalshelus) of the Infinite Light (Or Ein Sof) into the level of Mah in Chochmah, the quality of self-nullification mentioned above. As it is written, "He makes peace in His heights": between Michael and Gavriel; Michael is the prince of water, etc.

12 ולכן אנו רואים בבחי׳ אדם הגשמי שנשתלשל למטה מבחי׳ אדם דלעילא יש בו ג״כ בחי׳ התכללות מב׳ הפכים יחד וחבור והתכללות מחו״ג [מחסד וגבורה] יחד.

Therefore we see in the level of physical man, who came down by the chain of descent from the level of Adam above, that he too has inter-inclusion of two opposites together, and the joining and inter-inclusion of Chesed and Gevurah together.

ולכן אדם הוא פרצוף שלם בבחי׳ התכללות ברבוי קוין מבחי׳ שם מ״ה [שם מ״ה] בחי׳ אדם כנ״ל. וזהו מ״ש בזוהר דא איהו רזא לאכללא שמאלא בימינא.

Therefore man is a complete partzuf (configuration), in [a state of] inter-inclusion, with many lines, from the level of the Name Mah, the level of Adam, as explained above. And this is what is said in the Zohar: "This is the secret: to include the left in the right."

והיינו מצד הארת שם מ״ה [שם מ״ה] בחי׳ בטול הנ״ל שמאיר במדת חו״ג [חסד וגבורה] ויכולים להתכלל ולהתחבר ב׳ הפכים כנ״ל.

That is, by virtue of the illumination of the Name Mah, the quality of self-nullification (bittul) mentioned above, which shines into the attributes of Chesed and Gevurah, so that two opposites can be included [in each other] and joined, as explained above.

13 והנה ידוע שכל דצ״ח [דומם צומח חי] נשתלשלו ברבוי מדרגות בעילה אחר עילה עד שירדו למטה מטה ונתהוו מהם דברים גשמיים ושרשם הוא מבחי׳ התהו כנ״ל.

Now, it is known that all the inanimate, vegetative and animal [beings] came down through many levels, cause after cause, until they descended lower and lower and physical things came into being from them; and their root is from the level of Tohu, as explained above.

היינו מבחי׳ מרכבה העליונה פני אריה פני שור כו׳. והיינו בהמות מפני שור וחיות מפני אריה ועופות מפני נשר כו׳. וגם כל העשבים יש להם שרש למעלה כמו שכתוב ועשב לעבודת האדם.

That is, from the level of the supernal Chariot (Merkavah): the face of a lion, the face of an ox, etc. That is, domestic animals [come] from the face of the ox, wild beasts from the face of the lion, and birds from the face of the eagle, etc. And all herbs, too, have a root above, as it is written, "and herbs for the service of man."

14 והנה אף שבחי' מרכבה העליונה היא מבחי' תקון ג"כ כי יש להם בחי' בטול וכמ"ש וצבא השמים לך משתחוים ואומרים קדוש שמורה על הבטול שהוא בחי' התקון כנ"ל.

Now, although the level of the supernal Chariot is also from the level of Tikkun, for they have the quality of self-nullification (bittul), as it is written, "And the host of heaven bow down to You," and they say "Holy," which indicates self-nullification, which is the level of Tikkun, as explained above;

וגם נאמר בהם ופני נשר לארבעתן כו' שכאו"א [שכל אחד ואחד] כלול מכל הד' פנים. מ"מ ברבוי השתלשלות מבחי' שמרים שבהם כמו שמרי האופנים כו' נתהוו מהם דברים גשמיים של כל בחי' דצ"ח [דומם צומח חי]:

and it is also said of them, "and the face of an eagle to the four of them," etc.: each one is composed of all four faces. Nevertheless, through an extended chain of descent (hishtalshelus), from the level of the dregs in them, such as the dregs of the Ofanim, etc., physical things of all the levels of inanimate, vegetative and animal came into being from them.

15 והנה ע"י אכילת אדם שהוא מבחי' התקון בחי' שם מ"ה [שם מ"ה] שבו התלבשות אור א"ס כו'

Now, through the eating of man, who is from the level of Tikkun, the level of the Name Mah, in which the Infinite Light (Or Ein Sof) is enclothed, etc.,

מתעלה המאכל להיות בבחי' התכללות מפני שע"י אכילתו נתחזק כחו וחיותו ויוכל להתפלל בכח האכילה ולמסור נפשו באחד בבחי' בטול.

the food is elevated to be in [a state of] inter-inclusion. For through his eating his strength and life-force are reinforced, and he is able to pray with the strength of the eating and to give over his soul at [the word] "One," with self-nullification (bittul).

לכך גם המאכל מתעלה ומתכלל בבחי' בטול. וזהו ענין בירור כלים דתהו להעלות בבחי' התקון והתכללות כו'.

Therefore the food, too, is elevated and included in [the state of] self-nullification. And this is the matter of the refinement of the vessels of Tohu: to raise [them] into the level of Tikkun and inter-inclusion, etc.

16 והנה מצד ששרש התהו קדם בהשתלשלות לבחי' התקון וגם שנתעלו האורות דתהו בבחי' עצמות אור א"ס למעלה ממקור מציאותם

Now, since the root of Tohu precedes the level of Tikkun in the chain of descent (hishtalshelus), and also since the lights of Tohu ascended into the level of the very essence of the Infinite Light (Or Ein Sof), above the source of their existence,

הנה אחר שנתעלו הכלים דתהו בבחי' התקון ע"י נתוסף אור וחיות יותר גם בבחי' התקון להיות המשכת אור מאורות דתהו

then, after the vessels of Tohu have been elevated into the level of Tikkun, through this more light and life-force is added in the level of Tikkun as well, so that there is a drawing down of light from the lights of Tohu.

כי נתבררו ונתכללו בחי' כלים דתהו בבחי' התקון ומצד שרש התהו הנה הוא קדם במעלה מבחי' התקון וכמ"ש לפני מלך מלך כו'.

For the vessels of Tohu have been refined and included in the level of Tikkun; and as for the root of Tohu, it is prior in rank to the level of Tikkun, as it is written, "before any king reigned," etc.

17 וגם מצד שנתעלו האורות דתהו למעלה כו' הנה ע"י בירור כלים דתהו נמשך תוספת אור גם בבחי' התקון מבחי' אורות דתהו

And also, since the lights of Tohu ascended on high, etc., through the refinement of the vessels of Tohu an additional light is drawn into the level of Tikkun as well, from the level of the lights of Tohu

כמו שהם למעלה בבחי' עצמותו. ומטעם זה צריך האדם למאכל כי האכילה היא צורך גבוה.

as they are above, in the level of His essence. For this reason man needs food: for eating is a need on High.

18 וכמו"כ [וכמו כן] באדם דלעילא כמ"ש ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם כו' נמשך בו ג"כ תוספת אור וחיות מבחי' אורות דתהו ע"י בירורי כלים דתהו.

Likewise in the Adam above, as it is written, "And upon the likeness of the throne, a likeness like the appearance of a man," etc.: there is also drawn into him an addition of light and life-force from the level of the lights of Tohu, through the refinements of the vessels of Tohu.

וזהו וברכת את הוי"ה אלקיך כו' לשון ברכה הוא בחי' המשכה שנמשך תוספת אור להוי"ה אלקיך שהוא בבחי' התקון מבחי' אורות דתהו וזהו האדם בה' דקאי על אדם דלעילא.

And this is [the meaning of] "And you shall bless Havayah your G-d," etc.: the term "blessing" denotes drawing down, for additional light is drawn to Havayah your G-d, which is in the level of Tikkun, from the level of the lights of Tohu. And this is ha'adam, with the hei, which refers to the Adam above.

וזהו פי' לחם מן הארץ כי בחי' ארץ היא בחי' שם ב"ן [שם ב"ן] בחי' תהו ולחם מן הארץ היינו בחי' בירורים דתהו:

And this is the meaning of "bread from the earth": for the level of earth is the level of the Name Ban, the level of Tohu; and "bread from the earth" is the level of the refinements of Tohu.

19 והנה יש עוד בחי' לחם שנקרא לחם מן השמים והיינו לחם של המן כמ"ש הנני ממטיר לכם לחם מן השמים והוא ענין בחי' טל טלא דבדולחא.

Now, there is another level of bread, called "bread from heaven," namely the bread of the manna, as it is written, "Behold, I will rain down for you bread from heaven." And it is the matter of the level of dew, tala devedolcha ("the crystal dew").

וכמ"ש ותעל שכבת הטל כו' והנה המן ירד בזכות משה שהוא מ"ה [שם מ"ה] שבחכמה והיינו עצם שם מ"ה [שם מ"ה]

As it is written, "And the layer of dew went up," etc. Now, the manna came down in the merit of Moshe, who is Mah in Chochmah (wisdom), that is, the essence of the Name Mah,

שהוא למעלה מהארת המוחין שנמשכו במדות לצורך הנהגתם והיינו בחי' פנימית כמו שהוא בעצם ולכן נאמר במשה כבד פה כו'.

which is above the illumination of the intellect (mochin) drawn into the emotive attributes (middos) to direct them; that is, the level of the inner dimension (pnimiyus) as it is in essence. Therefore it is said of Moshe, "heavy of mouth," etc.

20 ומבואר בזוהר שכבד פה היינו תושבע"פ [תורה שבעל פה]. וכבד לשון היינו תושב"כ [תורה שבכתב]. כי שרש משה היה בבחי' פנימית אבא

And it is explained in the Zohar that "heavy of mouth" refers to the Oral Torah, and "heavy of tongue" refers to the Written Torah. For the root of Moshe was in the level of the inner dimension (pnimiyus) of Abba

כמו שהוא בעצם למעלה מהארת המוחין במדות של התורה כשר פסול טהור כו' ולכך אמר כי כבד פה וכבד לשון אנכי.

as it is in essence, above the illumination of the intellect (mochin) into the attributes (middos) of the Torah: kosher, unfit, pure, etc. Therefore he said, "For I am heavy of mouth and heavy of tongue."

21 ולכן אמר ג"כ מי אנכי כו' וכי אוציא את בנ"י [בני ישראל] כו'. כלומר כי אוציא את בנ"י [בני ישראל] לקבל את התורה כי לא היה יכול להשפיל את עצמו למטה להיות נמשך ממנו שרש התורה.

Therefore he also said, "Who am I," etc., "and that I should bring out the children of Israel," etc. That is to say: that I should bring out the children of Israel to receive the Torah; for he was not able to lower himself below so that the root of the Torah would be drawn down from him.

22 והשיב לו הקב"ה אנכי אהיה עם פיך אנכי מי שאנכי הוא עצמות א"ס ב"ה שהוא למעלה מעלה מבחי' אבא ומעלה ומטה שוין אצלו ולפניו ית' כחשכה כאורה ממש

And the Holy One, blessed be He, answered him, "I (Anochi) will be with your mouth." Anochi, "I, Who I am," is the essence of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, who is far, far above the level of Abba; above and below are equal to Him, and before Him, may He be blessed, darkness is literally like light.

ולכן ירד המן בזכות משה כי שרש המן הוא למעלה מאתעדל"ת [מאתערותא דלתתא] שבאתעדל"ת [שבאתערותא דלתתא] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] היינו כי מבחי' הבירורים דתהו נמשכו המ"ד [המיין דוכרין] מאורות דתהו.

Therefore the manna came down in the merit of Moshe. For the root of the manna is above the arousal from below, whereby "through an arousal from below [comes] an arousal from above": that is, from the refinements of Tohu the mayin duchrin (masculine waters) are drawn from the lights of Tohu.

אבל שרש המן הוא למעלה והוא אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שלא ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] רק ע"י בחי' מי שאנכי כשנמשך בבחי' פנימית אבא בחי' משה.

But the root of the manna is higher: it is an arousal from above that does not come through an arousal from below, but only through the level of "Who I am," when it is drawn into the level of the inner dimension (pnimiyus) of Abba, the level of Moshe.

אנכי אהיה עם פיך ע"י יכול לירד ולהשפיל למטה ולהיות למטה כמו שהוא למעלה ממש כי שרש המן היה מבחי' עקודים שעקוד בכלי א' שבחי' התכללות שבבחי' עקודים אינה

"I will be with your mouth": through this [he] can descend and lower [himself] below, and be below exactly as he is above. For the root of the manna was from the level of Akudim, which is "bound in one vessel"; for the inter-inclusion in the level of Akudim is not

כמו התכללות שבבחי' התקון ששרשו הוא עולם הברודים שהוא רבוי הכלים בהתחלקות קוין שאופן התכללותם הוא

like the inter-inclusion in the level of Tikkun, whose root is the World of Berudim, which is a multiplicity of vessels divided into lines, the manner of whose inter-inclusion is

ע"י בחי' בטול מהארת שם מ"ה [שם מ"ה] שבחכמה שהיא הארת המוחין במדות ע"י התלבשות אור א"ס בחכמה מטעם שע"י הארת המוחין במדות מתכללים גם ב' הפכים

through self-nullification (bittul), from the illumination of the Name Mah in Chochmah, which is the illumination of the intellect (mochin) into the emotive attributes (middos), through the enclothement of the Infinite Light (Or Ein Sof) in Chochmah. For through the illumination of the intellect into the emotive attributes even two opposites are included [in each other],

כמו חו"ג [חסד וגבורה] יחד מצד חלישות המדות מהמוח השליט על הלב ומחליש את המדות שלא יהיו נרגשים בתקפם ומהותם.

such as Chesed and Gevurah together, because of the weakening of the attributes by the mind, which rules over the heart and weakens the attributes so that they are not felt in their full strength and essence.

אבל בחי' ההתכללות שבבחי' עקודים הוא כי אף גם בהיות המדות בתקפם אעפ"כ [אף על פי כן] מתאחדים ומתכללים יחד מצד גלוי אוא"ס [אור אין סוף] בהם בבחי' השלימות דוקא ומצד גלוי אוא"ס [אור אין סוף] שבהם לא שייך ב' הפכים כלל

But the inter-inclusion in the level of Akudim is such that even when the attributes are in their full strength, they nevertheless unite and are included together, because of the revelation of the Infinite Light in them, specifically in [a state of] perfection. And because of the revelation of the Infinite Light in them, two opposites do not apply at all,

וגם לא בחי' התחלקות כי בחי' התוקף שלהם אינו מצד תוקף המהות אלא מצד גלוי אוא"ס [אור אין סוף] שהוא שלימותא דכולא

nor does division. For their strength is not from the strength of [their] essence, but from the revelation of the Infinite Light, which is "the perfection of all."

ולכן נק' עקוד בכלי א' שאינו מצד רבוי הכלים והתחלקות קוין שהוא ענין הבטול והחלישות כנ"ל אלא מצד גלוי אוא"ס [אור אין סוף] ותוקף השלימות שבהם:

Therefore it is called "bound in one vessel": it is not through a multiplicity of vessels and a division into lines, which is the matter of self-nullification and weakening, as explained above, but through the revelation of the Infinite Light and the strength of the perfection that is in them.

23 והנה עם כל זה יובן מה שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] ברכת הזן תקן משה כי בברכת הזן נאמר הכל בלשון נסתר כי הוא נותן לחם לכל בשר כו'.

Now, with all this we will understand what our Sages, of blessed memory, said: Moshe instituted the blessing HaZan. For in the blessing HaZan everything is said in the third person (lashon nistar, the "hidden" form), as in "He gives bread to all flesh," etc.

והיינו מפני כי משה הוא בבחי' שם מ"ה [שם מ"ה] כמו שהוא בעצם שאינו בבחי' גלוי והארת המוחין במדות רק בבחי' הבטול כו'. לכן נאמר הכל לשון נסתר כו'.

That is because Moshe is in the level of the Name Mah as it is in essence, which is not in [a state of] revelation and illumination of the intellect (mochin) into the emotive attributes (middos), but only in [a state of] self-nullification (bittul), etc. Therefore everything is said in the third person, etc.

24 ובברכת הארץ נאמר לשון נוכח נודה לך כו'. והיינו מפני שברכת הארץ קאי על לחם מן הארץ דהיינו לחם שע"י בירורי מ"ן [מיין נוקבין] ומ"ד [ומיין דוכרין] שהוא הכל בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין].

And in the blessing of the land the second person (lashon nochach) is used: "We thank You," etc. That is because the blessing of the land refers to bread from the earth, that is, bread [that comes] through the refinements of mayin nukvin and mayin duchrin (feminine and masculine waters), all of which is in the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin).

ולכן נאמר בברכת הארץ ועל הכל אנו מודים לך כו' לשון הודאה כי ענין הודאה הוא

Therefore it is said in the blessing of the land, "And for everything we thank You," etc., an expression of hodaah (thanks and acknowledgment). For the matter of hodaah is

ע"ד מודים חכמים לר"מ [לרבי מאיר] דהיינו ב' החולקים זע"ז [זה עם זה / זה על זה] כשא' מבטל דעתו נגד חבירו נק' בחי' הודאה.

like "the Sages concede (modim) to Rabbi Meir": that is, when two disagree with each other and one sets aside his opinion before his fellow's, this is called hodaah (acknowledgment).

25 וכמו"כ [וכמו כן] מודים אנחנו לך. כי הנה יש ב' דעות וכמ"ש כי אל דעות הוי"ה יש דעת שמלמטה למעלה שהגשמיות הוא היש והרוחניות הוא אין כי אינו מושג כו'.

So too, "We thank You (modim anachnu lach)." For there are two views (de'os), as it is written, "For G-d is a G-d of de'os (knowledge)." There is the view from below to above, in which the physical is yesh (something) and the spiritual is ayin (nothing), for it is not grasped, etc.

ומלמעלה למטה הוא בהפוך שהרוחניות הוא היש אמתי מצד שהוא עיקר המהוה והמחיה וכמ"ש להנחיל אוהבי יש והגשמיות בטל לאין בתכלית.

And from above to below it is the reverse: the spiritual is the true yesh, since it is the essential [power] that brings into being and gives life, as it is written, "To cause those who love Me to inherit yesh," and the physical is utterly nullified into nothing.

26 וזהו ענין הודאה שאנחנו מודים שהגשמיות בטל והאמת הוא כמו שהוא קמיה. וזו היא מעלת כל העוסק בתורה ומצות רק להעלותן מיש לאין.

And this is the meaning of hodaah: we acknowledge (modim) that the physical is nullified and that the truth is as it is before Him. And this is the virtue of everyone who engages in Torah and mitzvos only to raise them from yesh to ayin.

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] גדולים מעשה צדיקים ממעשה שמים וארץ. שמעשה שמים וארץ הוא מאין ליש והוא מסתיר את האין.

Therefore our Sages, of blessed memory, said, "Greater are the deeds of the righteous than the making of heaven and earth." For the making of heaven and earth is from ayin to yesh, and it conceals the ayin.

27 ומעשה צדיקים העוסקים בתומ"צ [בתורה ומצות] עושים מיש אין להיות הכל כמו שהוא קמיה וזהו גדולים כו'. כי ידוע מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] גמירא משמיא מיהב יהבי משקל לא שקלי.

But the deeds of the righteous, who engage in Torah and mitzvos, make ayin out of yesh, so that everything is as it is before Him; and this is [the meaning of] "greater," etc. For it is known from the saying of our Sages, of blessed memory: "It is a tradition that from Heaven they give; they do not take."

והיינו שבחי' אור ושפע האלקית הנמשך מאין ליש להיות נמשך בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] כח הפועל בנפעל לצורך התהוות העולמות וכמ"ש ואתה מחיה כו' המחדש בטובו כו'.

That is, the G-dly light and flow drawn from ayin to yesh, so as to be drawn in the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), the power of the Maker within the made, for the sake of bringing the worlds into being, as it is written, "And You give life," etc., "Who in His goodness renews," etc.

פי' אתה אל"ף ות"ו וה' מוצאות הפה. היינו שכל עיקר מציאות ההשתלשלות הוא מבחי' אותיות.

The meaning of atah ("You"): alef and tav, and the five (hei) articulations of the mouth. That is, the whole essence of the existence of the chain of descent (hishtalshelus) is from the level of letters.

28 וכמ"ש בדבר ה' כו' והוא ע"י ה' מוצאות הפה ה"ג [חמש גבורות] מנצפ"ך. וזהו מיהב יהבי היינו שיהא נמשך תמיד אור ושפע אלקות מאין ליש להתהוות העולמות. וזהו דעה הא' שמלמעלה למטה שיהא נמשך תמיד אור וחיות כו'.

As it is written, "By the word of G-d," etc. And it is through the five articulations of the mouth, the five Gevuros, mem, nun, tzadi, pei, kaf. And this is "they give": that G-dly light and flow should constantly be drawn from ayin to yesh, to bring the worlds into being. And this is the first view, from above to below: that light and life-force should constantly be drawn, etc.

29 וזהו מעשה שמים וארץ כו'. אבל בחי' צדיקים גדולה ממעשה שמים וארץ שמהפכים ומבררים ע"י בחי' התקון פרצוף אדם בחי' יש הגשמי להיות עולה לבחי' אין דלעילא שהוא יש האמיתי כו'.

And this is the making of heaven and earth, etc. But the level of the righteous is greater than the making of heaven and earth, for through the level of Tikkun, the partzuf (configuration) of Adam, they transform and refine the level of the physical yesh, so that it rises to the level of the ayin above, which is the true yesh, etc.

30 וזהו ענין אנחנו מודים לך. וענין ומברכים אותך הוא כי ההפרש בין ברכה להודאה כי הודאה הגם שמודים שהאמת הוא כמו שהוא קמיה מ"מ אינו בגלוי ממש.

And this is the meaning of "we thank You." And the meaning of "and bless You" is this: the difference between blessing and acknowledgment is that in acknowledgment, although we acknowledge that the truth is as it is before Him, nevertheless it is not actually revealed.

וענין ברכה הוא שתהיה המשכה בגלוי ממש כמו שהוא למעלה כו' כי אחרי העלאת מ"ן [מיין נוקבין] ממעשה הצדיקים נמשך אח"כ המשכת מ"ד [מיין דוכרין] בתוספת גלוי אור מאורות דתהו כו'. וזהו ומברכין כי ברוך ל' [לשון] המשכה כו':

Blessing, however, means that there is a drawing down in actual revelation, as it is above, etc. For after the raising of mayin nukvin (feminine waters) from the deeds of the righteous, there is afterwards a drawing down of mayin duchrin (masculine waters), with an additional revelation of light from the lights of Tohu, etc. And this is "and bless," for baruch (blessed) is an expression of drawing down, etc.

31 ואחר שנתבאר כל הנ"ל מעתה צריך לבאר ענין השבת. כי הנה כתיב כי ששת ימים עשה כו'. וביום השביעי שבת כו'. וישבת ביום השביעי כו'.

Now that all the above has been explained, we must now explain the matter of Shabbos. For it is written, "For in six days He made," etc., "and on the seventh day He rested," etc.; and, "And He rested on the seventh day," etc.

וענין ששת ימים ידוע שהם ו"ק [ו' קצוות] בחי' ז"א מדות דאצי' שבכל יום נמשכה המשכה מיוחדת מבחי' ז"א ע"י בחי' מל' דאצי' היינו ביום א' ממדת החסד וביום ב' ממדת הגבורה כו'

The matter of the six days is known: they are the six extremities (vav ketzavos), the level of Z'eir Anpin, the emotive attributes (middos) of Atzilus. On each day a particular drawing down was drawn from the level of Z'eir Anpin through the level of Malchus of Atzilus: on the first day from the attribute of Chesed, on the second day from the attribute of Gevurah, etc.,

לצורך התהוות בי"ע בבע"ג [בבעלי גבול / בבעל גבול] והאור משתלשל בצמצומים מעילה אחר עילה בכלים מכלים שונים עד שיוכל להיות בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול] בתכלית כי רצון המאציל היה להיות לו דירה בתחתוני' [בתחתונים] דוקא.

for the sake of bringing [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah into being as limited [existence]. And the light descends by stages through contractions (tzimtzumim), cause after cause, in vessels diverse one from another, until it can be utterly limited. For the will of the Emanator was to have a dwelling place among the lower realms specifically.

32 והענין מובן עד"מ מאדם שרוצה להעלות איזה שכל עמוק על הכתב הנה אור ההשכלה צריך לירד ולהשתלשל דרך צמצומים רבים דרך חו"ב [חכמה ובינה] ומחו"ב [ומחכמה ובינה] למדות כו' עד כח העשיה שביד המוגבלת באותיות הכתב.

The matter is understood by way of analogy from a person who wishes to set down some deep idea in writing: the light of the concept must descend and be drawn down by stages through many contractions, through Chochmah and Binah, and from Chochmah and Binah to the emotive attributes, etc., down to the power of action in the hand, which is limited to the letters of writing.

33 והנה אנו רואים אחר שנח ממלאכתו חוזרים כל האורות וכל הכחות אשר היו נמשכים בהשתלשלות דרך עילה ועלול ויש להם עלייה להיות נכללים בכח השכל ובעצמות הנפש.

Now, we see that after he rests from his work, all the lights and all the powers that had been drawn down in the chain of descent, by way of cause and effect, return and have an ascent, to be included in the power of the intellect and in the essence of the soul.

וכך עד"מ ששת ימים עשה בבחי' השתלשלות דרך עילה ועלול ברבוי רבבות מדרגות עד עולם השפל הגשמי הזה שהיא היותר תחתון במדרגה.

So too, by way of analogy, "in six days He made," in the manner of a chain of descent (hishtalshelus), by way of cause and effect, through many myriads of levels, down to this lowly physical world, which is the lowest in level.

34 וביום השביעי כתיב וישבת כו' שחוזרים האורות ונכללים בבחי' כח הכללי כי שם מעלה ומטה שוין שהוא כח כללי פשוט בתכלית הפשיטות. וזהו ענין מקיף מכל צד בשוה.

And of the seventh day it is written, "And He rested," etc.: the lights return and are included in the level of the general power, for there above and below are equal, since it is a general power, simple in the utmost simplicity. And this is the matter of makif (encompassing): equally on every side.

וכמאמר צופה ומביט עד סוף כל הדורות כו' שסובב ומקיף כל פרטי ההשתלשלות ונכללים בו בתכלית ההתכללות וכמו עד"מ אדם המרגיש עצמו בכל פרטי אבריו מראשו ועד רגלו בסקירה אחת.

As it is said, "He looks and gazes to the end of all generations," etc.: it surrounds and encompasses all the particulars of the chain of descent (hishtalshelus), and they are included in it in utmost inter-inclusion; just as, by way of analogy, a person feels himself in all the particulars of his limbs, from his head to his foot, in a single glance.

35 וזהו ענין שבת כי בו שבת הוא עליית העולמות בבחי' פנימית ונכללים בכח הכללי הפשוט בתכלית ההתכללות.

And this is the matter of Shabbos: for "on it He rested" is the ascent of the worlds in the level of the inner dimension (pnimiyus), and they are included in the simple, general power, in utmost inter-inclusion.

ועיקר ההפרש שבין שבת למן כי במן ההתגלות הוא מבחי' מקור השייך להשתלשלות כמו בחינת עקודים שעקוד בכלי א' שיש בו מכל פרטי ההשתלשלות הכל

The main difference between Shabbos and the manna is that in the manna the revelation is from the level of a source that pertains to the chain of descent (hishtalshelus), like the level of Akudim, which is "bound in one vessel," which contains all the particulars of the chain of descent, all

בבחי' התכללות ואופן בחי' התכללותו אשר נכללים בו כל פרטי פרטים שבהשתלשלות הוא מצד שהוא מקור השייך להשתלשלות והוא בעצמו ג"כ מערך ההשתלשלות רק שהוא ראשית המקור שלהם

in [a state of] inter-inclusion. And the manner of its inter-inclusion, in which all the most minute particulars of the chain of descent are included, is due to its being a source that pertains to the chain of descent; it is itself also within the scope of the chain of descent, only it is the very first source of them.

לכן התגלות שלו הוא ע"ד התגלות הכלל אשר שייך להפרטים אשר נכללים בו (עיין בדרוש דור הפלגה מענין עקודים).

Therefore its revelation is like the revelation of a general principle, which pertains to the particulars that are included in it. (See the discourse on the Generation of the Dispersion, on the subject of Akudim.)

אבל בחי' שבת הוא עליית ההשתלשלות לבחי' מקיף הכללי לבחי' עצמות א"ס (עמ"ש ע"פ שבתותי תשמורו שבת עלאה) אשר לא שייך בו לומר שהוא מקור וכלל השייך להשתלשלות מצד

But the level of Shabbos is the ascent of the chain of descent to the level of the general encompassing [light], to the level of the essence of the Infinite One (see what is written on "My Sabbaths you shall keep": the supernal Shabbos), of which one cannot say that it is a source and general principle pertaining to the chain of descent, because

שהוא בבחי' א"ס ויכול להיות רבי רבבות השתלשלות באופנים אחרים. ולכן ההתגלות שלו הוא ג"כ עד"ז שנגלה הארת מקור הכללי הפשוט בתכלית הפשיטות.

it is in the level of the Infinite One (Ein Sof), and there could be myriads upon myriads of chains of descent in other ways. Therefore its revelation, too, is in this manner: the illumination of the general source, simple in the utmost simplicity, is revealed.

(ומטעם זה עצמו שהוא מקור כללי בתכלית בבחי' א"ס מוכרח לומר שגם בחי' השתלשלות הנכללים בו היינו מצד השלימות ולא מצד שהוא מקור השייך להם ולא שייך לומר בבחי' ההשתלשלות שהם כמו הפרט לגבי הכלל

(For this very reason, that it is an utterly general source in the level of the Infinite One, one must say that the chain of descent included in it is also [included] by virtue of [its] perfection, and not because it is a source pertaining to them; and one cannot say of the chain of descent that it is like the particular in relation to the general,

כי כל כלל הוא שייך להפרטים רק מה שנכללים בו ההשתלשלות הוא דבר שממילא מפני שהוא שלימותא דכולא והוא רק בבחי' זיו והארה וכמו שבחי' האור עצמו הוא ג"כ רק גלוי ממילא מבחי' א"ס כו'. ולכן הוא רק בבחי' זיו. מהריי"ל).

for every general principle pertains to its particulars. Rather, the inclusion of the chain of descent in it is something that comes of itself, because it is "the perfection of all," and it is only in the level of radiance and illumination; just as the level of the light itself is also only a revelation that comes of itself from the level of the Infinite One, etc. Therefore it is only in the level of radiance. Maharil.)

ומטעם זה לא ירד המן בשבת כי בחי' המן שרשו מבחי' עקודים כמבואר לעיל ובחי' עקודים בערך השתלשלות הוא.

For this reason the manna did not come down on Shabbos. For the root of the manna is from the level of Akudim, as explained above, and the level of Akudim is within the scope of the chain of descent.

ולכן שייך בו לומר שהוא עקוד בכלי א' מצד שהוא בערך השתלשלות וכל בחי' השתלשלות הוא בערך פרט לגבי הכלל כנ"ל ומצד שבשבת

Therefore one can say of it that it is "bound in one vessel," since it is within the scope of the chain of descent, and all of the chain of descent is like a particular in relation to the general, as explained above. And since on Shabbos

העלייה היא לבחי' מקיף הכללי הנ"ל אשר שם מעלה ומטה שוין ומקיף הכל בהשוואה אחת כו'

the ascent is to the level of the general encompassing [light] mentioned above, where above and below are equal and it encompasses everything with one equality, etc.,

לכך המן שהוא מבחי' עקודים לא ירד בשבת מאחר שבחי' עקודים היינו מערך ההשתלשלות כנ"ל.

therefore the manna, which is from the level of Akudim, did not come down on Shabbos, since the level of Akudim is within the scope of the chain of descent, as explained above.

36 ואחר כל זה מובן ענין שתי הלחם שבשבת שע"פ נגלה צריך להניח זו ע"ג [על גבי] זו

After all this, the matter of the two loaves of Shabbos is understood: according to the revealed [Torah], one must place one on top of the other,

כי בחי' נגלה היא בבחינת השתלשלות בחי' או"י [אור ישר] וכאשר יניח זו ע"ג [על גבי] זו מורה על בחי' השתלשלות בדרך עילה ועלול כו'.

for the level of the revealed is in the level of the chain of descent (hishtalshelus), the level of direct light (or yashar); and when one places one on top of the other, it indicates the chain of descent by way of cause and effect, etc.

ובחי' נסתר הוא בחי' או"ח [אור חוזר] עליית אורות להיות עולות ונכללות בתכלית ההתכללות בבחי' מקיף הכללי כנ"ל מטעם זה צריך שיהיו

And the level of the hidden is the level of returning light (or chozer), the ascent of lights, so that they rise and are included in utmost inter-inclusion in the level of the general encompassing [light], as explained above. For this reason they must be

זו בצד זו שתיהן בשוה שמורים על בחי' התכללות אמתי במקיף העליון שמקיף לכל פרטי פרטי ההשתלשלות בשוה כו' קמיה מעלה ומטה שוין כו' ודי"ל [ודי למבין].

one beside the other, both equal, which indicate true inter-inclusion in the supernal encompassing [light], which encompasses all the most minute particulars of the chain of descent equally, etc.: before Him, above and below are equal, etc. And this suffices for one who understands.

(ועמ"ש לקמן בד"ה זכור ושמור שהן זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] כי זכור לדכורא ושמור לנוקבא והן ב' חלות דלחם משנה. וע"פ סדר ההשתלשלות הרי המלכות מקבלת מז"א והוא למעלה ממנה במדרגה.

(And see what is written further on, in the discourse beginning "Zachor and Shamor," that they are Z'eir Anpin and Nukva: for zachor ("Remember") is for the masculine and shamor ("Keep") is for the feminine; and they are the two loaves of lechem mishneh. According to the order of the chain of descent, Malchus receives from Z'eir Anpin, and he is above her in level.

וזהו כמו שהן באצי' אבל מצד עצמות א"ס ב"ה שניהן בדבור א' נאמרו כו' שכולל לשניהם בשוה וזהו שע"פ הנסתר צ"ל ב' חלות דלחם משנה זו בצד זו):

This is as they are in Atzilus. But from the perspective of the essence of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, "both were said in a single utterance," etc., which includes both of them equally. And this is why, according to the hidden [Torah], the two loaves of lechem mishneh must be one beside the other.)

TORAH OHR • PARSHAS YISRO • MAAMAR 1

בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום...

"In the third month"

1 בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני. הנה נאמר סתם ביום הזה ולא

"In the third month after the children of Israel went out of the land of Egypt, on this day they came to the wilderness of Sinai." Now, it says simply "on this day," and does not

פי' באיזה יום רק חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] דרשו שהוא ברי"ח [בראש חודש]. כתי' [כתיב] הכא ביום הזה וכתיב התם החדש הזה לכם.

specify which day; only our Sages, of blessed memory, expounded that it was on Rosh Chodesh: it is written here, "on this day," and it is written there, "This month shall be for you."

2 ולהבין למה נק' ר"ח [ראש חודש] בכתוב בלשון ביום הזה. יובן בהקדים ענין מעלת קבלת התורה והלא קודם מ"ת [מתן תורה] היו כמה צדיקים והאבות הן הן המרכבה ג"כ קודם שנתנה התורה.

And [we need] to understand why Rosh Chodesh is called in Scripture by the expression "on this day." It will be understood by first introducing the matter of the virtue of receiving the Torah. Yet surely, before the giving of the Torah there were a number of tzaddikim, and "the Patriarchs are themselves the chariot," also before the Torah was given.

אך הענין כי הנה מעלת אברהם הוא שהי' [שהיה] הולך ונסוע הנגבה. פי' שהי' [שהיה] הולך ונסוע ממדרגה למדרגה עד שבא הנגבה הוא בחי' ומדת אהבה העליונה.

But the explanation is this: the virtue of Avraham is that he was "going on and journeying toward the south" (hanegbah). This means that he was going and journeying from level to level until he came to "the south," which is the level and attribute of the higher love.

3 וכ"כ [וכן כתב] היה הולך מעלייה לעלייה עד שהיה בבחי' מרכבה ממש לאהבה זו העליונה עד שהיתה בבחי' גילוי בנפשו ממש והליכה זו היא ממטה למעלה מבחי' מצרים

And he went so far, from ascent to ascent, that he was at the level of an actual chariot for this higher love, until it was in a state of revelation in his very soul. And this going is from below to above, out of the level of Egypt (Mitzrayim),

כמ"ש ויעל אברם ממצרים דהיינו בחי' מצר וגבול שמצד הגוף ונפש הבהמית המגבילים ומלבישים את נפש האלקית שבאדם עד שאע"פ [שאף על פי]

as it is written, "And Avram went up out of Egypt": that is, the level of constraint (meitzar) and limitation that comes from the body and the animal soul, which limit and clothe the G-dly soul in a person, so that even though

שנפשו האלקית היא משכלת ומתבוננת בגדולת א"ס ב"ה והתפשטותיו על הנבראים שהוא חיי החיים ואתה מחיה את כלם. את השמים ואת הארץ אני מלא ומכה"כ [ומלא כל הארץ כבודו].

his G-dly soul understands and contemplates the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, and His extending over the created beings, that He is the Life of all life, and "You give life to them all," "The heavens and the earth I fill," and "the whole earth is full of His glory,"

אעפ"כ [אף על פי כן] אינו בכח נפשו לצאת מנרתקה הוא מאסר הגוף להיות בבחי' אתכפייא ואתהפכא כו' רק הגוף עומד על עמדו בתקפו ובגבורתו כתולדתו.

nevertheless it is not in the power of his soul to go out of its sheath, which is the prison of the body, so as to be at the level of subjugation (iskafya) and transformation (ishapcha), etc. Rather, the body stands in its place, in its strength and its might, just as it was born.

4 וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] גנבא אפום מחתרתא כו'. ומעלת אברהם היתה שעלה מבחי' מצר זה לדבקה נפשו באהבה עליונה עד שתחפוץ להתפשט מלבושי' [מלבושיה / מלבושים] שבנגה שמצד הגוף להיות בבחי' בטול אליו יתי' לבדו בבחי' כלות הנפש ממש.

And as our Sages, of blessed memory, said: "The thief at the mouth of the tunnel," etc. And the virtue of Avraham was that he rose up out of this level of constraint, so that his soul cleaved in a higher love, until it would desire to strip itself of its garments of nogah that come from the body, so as to be in a state of self-nullification (bittul) toward Him alone, blessed be He, in a state of the soul's actual expiry (kelos hanefesh).

5 והנה אהבה זו באה מחמת התבוננות באור א"ס ב"ה עצמו הסוכ"ע דלית מחשבה ת"ב [תפיסא ביה] כלל כי מלכותך מלכות כ"ע [כל עלמין] בחי' מלך לבד שהוא בחי' דבור כמ"ש דבר מלך שלטון.

Now, this love comes from contemplating the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself, the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), which no thought can grasp at all. For "Your kingship is a kingship over all worlds": [this is] the level of King alone, which is the level of speech, as it is written, "The word of a king is sovereign."

וכמאמר ברוך שאמר והיה העולם אמירה בלבד שמזה נמשך חיות כל העולמות וקיומם והתהוותם מאין ליש שאין זה אלא בחי' הארה בעלמא

And as in the saying, "Blessed is He who spoke, and the world came to be": by an utterance alone, from which is drawn the life-force of all the worlds, their existence and their coming into being from nothing into something; and this is no more than the level of a mere glimmer.

וכמ"ש תתברך בשמים ממעל ועל הארץ מתחת על כל שבח מעשה ידיך שכל העולמות שמים וארץ מן הארץ לרקיע ת"ק שנה אינה

And as it is said, "May You be blessed in the heavens above and on the earth below, for all the praise of the work of Your hands": for all the worlds, heaven and earth — from the earth to the firmament is [a journey of] five hundred years — are nothing

אלא בחי' מעשה ידיך שכמו במעשה ידי אדם עד"מ אינו מלובש אלא כח המעשה שהוא לבוש החיצוני של הנפש.

but the level of "the work of Your hands." For just as with the work of a person's hands, by way of analogy, nothing is invested [in it] but the power of action, which is the outer garment of the soul,

כך החיות המלובש בכל העולמות אינן אלא בבחי' כח המעשה שהוא כח החיצוני והארה בעלמא שאינו נוגע לעצמות ומהות הנפש כלל.

so too the life-force invested in all the worlds is only at the level of the power of action, which is an outer power and a mere glimmer, which does not touch the essence and being of the soul at all.

6 ובורא קדושים ישתבח שמך לעד כו' שהקדושים שהם מלאכים ונשמות הם בחינת שם בלבד שהוא ג"כ אינו אלא זיו והארה כו'

And "Creator of holy beings, may Your Name be praised forever," etc.: for the holy beings, which are angels and souls, are only the level of a name, which is also no more than a radiance and a glimmer, etc.,

אלא שאינם בבחי' מעשה ידיך כמו חיצוניות העולמות כי הנה כח המעשה המלובש באיזה כלי או שאר דבר מעשה ידי אדם עד"מ

except that they are not at the level of "the work of Your hands," like the outer dimension (chitzoniyus) of the worlds. For as for the power of action invested in some vessel, or in any other thing that is the work of a person's hands, by way of analogy,

הנה הכח ההוא אין לו שייכות כלל עם עצמות ומהות הנפש כי נעשה נפרד מובדל ממנו וע"י אחיזת הכלי עם הכח המלובש בו אין נמשך עצמות אדם אחריו.

that power has no connection at all with the essence and being of the soul, for it has become separate and set apart from it. And by taking hold of the vessel with the power invested in it, the person's essence is not drawn after it.

משא"כ בקראו שמו נמשך ג"כ עצמות האדם שהשם הוא זיו והארה הנוגע לעצמות הנפש ועודנו קשור ומיוחד עמה.

This is not so when one calls him by his name: then the person's essence is drawn as well, for the name is a radiance and a glimmer that touches the essence of the soul, and it is still bound and united with it.

אך עכ"ז [עם כל זה] אין זה אלא בחי' זיו. אבל הוא ית' בכבודו ובעצמו רם ונשא כו'.

Nevertheless, this is only the level of radiance. But He, blessed be He, in His own glory and essence, is high and exalted, etc.

7 והוא הוא הסוכ"ע ומעלה ומטה שוים לפניו כו'. וכמ"ש אני ה' לא שניתי ואי לזאת תשפך הנפש אל חיק אביה ממש להיות נכספה

And it is He who is the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), and above and below are equal before Him, etc. As it is written, "I, Havayah, have not changed." And therefore the soul will pour itself out into the very bosom of its Father, so as to be "longing,"

וגם כלתה נפשי להיות בבחינת בטול ממש אליו ית' לבדו וכמ"ש מי לי בשמים וז"ש [וזהו שכתוב] אני ה' לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם.

"and indeed my soul expires," so as to be in a state of complete self-nullification (bittul) toward Him alone, blessed be He, as it is written, "Whom do I have in heaven?" And this is [the meaning of] what is written, "I, Havayah, have not changed, and you, the children of Yaakov, have not expired."

פי' שהנביא מתמה על ישראל הרי אני ה' לא שניתי ומפני מה לא כליתם שאין לכם כלות הנפש.

That is, the prophet wonders at Israel: Behold, "I, Havayah, have not changed," so for what reason "have you not expired," [meaning] that you do not have the soul's expiry (kelos hanefesh)?

אך דבר הגורם להיות מונע ומעכב את הנפש מבחי' בטול זה כמו שהעיד הכתוב ואתם בני יעקב לא כליתם הגם שיתבונן בגדולת א"ס ב"ה

But as for the thing that causes the soul to be held back and hindered from this level of self-nullification, as the verse testified, "and you, the children of Yaakov, have not expired," even though one contemplates the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He,

כי אני ה' לא שניתי ולא כל האדם זוכה למעלת ומדרגת אברהם שנעשה מרכבה בבחי' בטול ממש באהבה עליונה מחמת התבוננות זו. הנה הסבה היא חלישת כח הנפש שאין בכחה לצאת מנרתקה ומאסרה.

that "I, Havayah, have not changed," and not every person merits the virtue and rank of Avraham, who became a chariot in a state of complete self-nullification in the higher love because of this contemplation: the cause is the weakness of the soul's power, for it does not have the strength to go out of its sheath and its prison.

8 והוא מ"ש כשל בעוני כח שע"י העונות נכשל ונתחלש כח הנפש וכמ"ש כי אם עונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלהיכם ולא עונות ממש אלא גשמיות הגוף וחומריותו הוא שנעשה מסך מבדיל

And this is what is written, "My strength stumbles through my iniquity": through iniquities the power of the soul stumbles and is weakened. And as it is written, "But your iniquities have separated between you and your G-d." And [this means] not actual iniquities; rather, the physicality of the body and its materiality is what becomes a separating screen,

שהוא הוא המצר וגבול שמגביל ומלביש את הנפש עד שמורידה לימשך אחריה ואינה יכולה לעלות ולצאת ממנה וע"ז נאמר ותרא את עני אבותינו היינו מדות אהוי"ר [אהבה ויראה] כו' אברהם מדת האהבה כו':

which is itself the constraint and limitation that limits and clothes the soul, until it brings it down to be drawn after it, and it cannot rise and go out of it. And of this it is said, "And You saw the affliction of our fathers": that is, the attributes of love and awe, etc., Avraham [being] the attribute of love, etc.

9 ולזה נתנה התורה לישראל שהתורה נק' עוז שהיא הנותנת כח ועוז לנפש האלקית להתגבר על חומריות הגוף ונפש הבהמית וגסותן לצאת ממסגר אסיר.

And for this the Torah was given to Israel. For the Torah is called 'strength' (oz), since it is what gives power and strength to the G-dly soul to overcome the materiality of the body and of the animal soul, and their coarseness, so as to go out from the prisoner's confinement.

וזהו ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום כי ע"י התורה שנק' עוז נעשה בשלום פי' ב' שלום.

And this is [the meaning of] "G-d will give strength to His people; G-d will bless His people with peace": for through the Torah, which is called 'strength,' there comes about "with peace" (be-shalom), meaning two (beis) [kinds of] peace.

כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] עושה שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה. שלום היינו התקשרות בפמליא של מעלה היינו בחי' גילוי אור א"ס ב"ה ממש בנפש האלקית להיות קשורה ומיוחדת בבחי' בטול ממש.

As our Sages, of blessed memory, said: "He makes peace in the household above and in the household below." 'Peace' means connection. In the household above, that is, the level of the revelation of the very Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in the G-dly soul, so that it be bound and united in a state of complete self-nullification (bittul).

10 ובפמליא של מטה היינו הארת כחות נפש האלקית המלובשת בגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] שלא יהיה מונע ומעכב מצד הגוף ונפשו הבהמית רק שיהיו כולם מסכימים ומתרצים ליחוד זה כד אתכפייא ואתהפכא חשוכא לנהורא

And in the household below, that is, the shining of the powers of the G-dly soul that is clothed in the body and the animal soul, so that there be no holding back or hindrance from the side of the body and its animal soul; rather, that all of them agree and consent to this union, when there is subjugation (iskafya) and darkness is transformed into light (ishapcha).

כי התורה שנק' עוז נק' ג"כ תושיה שמתשת כח הס"א [הסטרא אחרא] שמצד הגוף כי לאום מלאום יאמץ וכשזה קם זה נופל.

For the Torah, which is called 'strength,' is also called tushiyah, for it weakens (mateshes) the power of the sitra achra (the other side) that comes from the body; for "one nation shall prevail over the other nation," and when this one rises, that one falls.

אך להבין כיצד הוא העוז של התורה ליתן כח לנפש האלקית ולהתיש כח גשמיות הגוף וחומריותו הלא גם התורה נתלבשה בענינים גשמיים תרומות ומעשרות כו'.

But [we need] to understand how the Torah's strength gives power to the G-dly soul and weakens the power of the body's physicality and materiality. Is not the Torah, too, clothed in physical matters, terumos and tithes, etc.?

אמנם הנה נודע כי מקור התורה ויסודה בהררי קדש עליון מאא"ס [מאור אין סוף] ב"ה בעצמו ובכבודו הסוכ"ע אני ה' לא שניתי אורייתא וקוב"ה [וקודשא בריך הוא] כולא חד.

However, it is known that the source of the Torah and its foundation are in the "holy mountains" on high, from the Infinite Light, blessed be He, in His very self and His glory, which encompasses all worlds: "I, Havayah, have not changed." "The Torah and the Holy One, blessed be He, are all one."

11 והנה עיקר קבלת התורה הוא מ"ש בעשרת הדברות וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר אנכי.

Now, the essence of the receiving of the Torah is what is written in the Ten Commandments: "And G-d spoke all these words, saying (leimor): I (Anochi)..."

דלכאורה מלת לאמר אין לה הבנה ואינה כמו כל לאמר שבמקרא שפי' לאמר לזולתו. משא"כ בעשרת הדברות א"א לפרש כך

For seemingly the word 'saying' (leimor) cannot be understood. It is not like every 'saying' in Scripture, whose meaning is 'to say [it] to someone else.' But in the Ten Commandments it is impossible to explain it this way,

שהרי כל ישראל שמעו ופב"פ [ופנים בפנים] דבר ה' את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה כו'.

for all Israel heard, and "face to face G-d spoke," "with the one who is here and with the one who is not here," etc.

אך פי' הוא לאמר ולדבר את כל דברי התורה מה שכבר נאמר למשה מסיני כי כל מקרא ומשנה הלכות ואגדות כולם נאמרו למשה בסיני הגם שבגמרא הוזכרו שמות תנאים ואמוראים שאמרו הלכה זו

Rather, the meaning is: to say and to speak all the words of the Torah, what was already said to Moshe from Sinai. For all of Scripture and Mishnah, halachos and aggados, were all said to Moshe at Sinai. Even though the Gemara mentions the names of the Tannaim and Amoraim who said this halachah,

כמו ב"ש [בית שמאי] אומר כך כו' היינו דבר ה' זו הלכה שנאמרה למשה מסיני שיצא מפי אותו תנא ואמורא.

as in "Beis Shammai say thus," etc., that is, "the word of G-d — this is halachah," which was said to Moshe from Sinai, which came out of the mouth of that Tanna or Amora.

12 וכענין דברי אשר שמתי בפיך וכח זה ניתן לישראל להיות הלכה היוצאת מפיהם דבר ה' ממש שנאמרה למשה מסיני ניתן בזמן קבלת התורה בעשרת הדברות לאמר מה שכבר נאמרה

This is like "My words which I have placed in your mouth." And this power was given to Israel, that the halachah coming out of their mouths should be the very word of G-d that was said to Moshe from Sinai; it was given at the time of the receiving of the Torah, in the Ten Commandments: "saying" (leimor), [saying] what had already been said;

דהיינו בחי' בטול אליו יתי' שאין הדבור נעשה נפרד אצל האדם להיות יוצא מפי עצמו כאלו הוא שלו רק

that is, the level of self-nullification (bittul) toward Him, blessed be He, so that the speech does not become something separate for the person, coming out of his own mouth as though it were his; rather,

כמ"ש תען לשוני אמרתך שהתורה היא אמרתך אלא שלשוני תען כעונה אחר האומר מה שהוא אומר.

as it is written, "My tongue shall answer Your word": for the Torah is "Your word," only that "my tongue answers," like one who answers after the speaker with what he says.

13 ויו"ד הדברות הן כללות כל התורה שבקבלתן עשרת הדברות מפי הגבורה קבלו כל התורה להיות בחי' בטול אצלם לדבר ה' המדבר בפיהם ולהיות

And the Ten Commandments are the general and collective expression of the whole Torah, so that by receiving the Ten Commandments from the mouth of the Almighty they received the whole Torah: that there be in them the level of self-nullification (bittul) to the word of G-d that speaks in their mouths, and that they be

רק כעונה אחר האומר שהוא ענין גילוי אור א"ס למטה כמו למעלה בבחי' בטול ממש.

only like one who answers after the speaker, which is the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof) below as above, in a state of complete self-nullification.

14 ומזה יתבונן המשכיל ויפול עליו אימה ופחד בעסק התורה בשומו ללבו כי דבר ה' הוא ממש שנאמרו למשה מסיני.

From this the thoughtful person will reflect, and dread and fear will fall upon him in his Torah study, when he takes to heart that it is truly the word of G-d, which was said to Moshe from Sinai.

וזהשארז"ל [וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ והודעתם לבניך ולבני בניך וסמיך ליה יום אשר עמדת כו' מה להלן באימה ויראה כו' אף כאן כו' שלכאורה אינו מובן דמיון זה מה להלן אף כאן כו'

And this is what our Sages, of blessed memory, said on the verse "And you shall make them known to your children and your children's children," next to which is [written] "the day that you stood," etc.: "Just as there [it was] in dread and awe, etc., so too here," etc. For seemingly this comparison, "just as there, so too here," etc., is not understood,

שהרי במעמד הר סיני וכל העם רואים את הקולות ופב"פ [ופנים בפנים] דבר ה'. משא"כ בעסק התורה של כל אדם כשלומד בפני עצמו.

since at the standing at Mount Sinai "all the people saw the voices," and "face to face G-d spoke." This is not so with the Torah study of every person when he learns by himself.

אלא הענין הוא כמש"ל [כמה שכתוב לעיל] כי גם עסק התורה שבכ"א ובכל זמן הוא דבר ה' ממש שנאמר למשה מסיני. ועל ידי זה תפול עליו אימה ויראה כאלו קבלה היום מהר סיני:

But the explanation is as written above: that the Torah study of each person, at any time, is also truly the word of G-d that was said to Moshe from Sinai. And through this, dread and awe will fall upon him, as if he received it today from Mount Sinai.

15 והנה עסק התורה בבחי' בטול זה הוא הנותן עוז ותעצומות לנפש האלקית ותושיה לסט"א [לסטרא אחרא].

Now, Torah study in this state of self-nullification (bittul) is what gives strength and might to the G-dly soul, and tushiyah to the sitra achra (the other side).

וזהו אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים כי בקבלת התורה נמשך בחי' אנכי דהיינו אנכי ממש עצמותו ומהותו יתי' הסוכ"ע כו'.

And this is [the meaning of] "I (Anochi) am Havayah your G-d, who brought you out of the land of Egypt": for through receiving the Torah the level of Anochi is drawn down, that is, the very Anochi, His essence and being, blessed be He, which encompasses all worlds (sovev kol almin), etc.

16 וכמ"ש והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום כו' ובחי' אנכי זה נמשך לישראל בבחי' הוי"ה דהיינו ע"י צמצום והתפשטות כנ"ל עד שנעשה בבחי' אלקיך ממש

As it is written, "And these words which I (Anochi) command you today," etc. And this level of Anochi is drawn to Israel through the level of Havayah, that is, through tzimtzum (contraction) and expansion, as mentioned above, until it becomes the level of 'your G-d' (Elokecha) itself.

ואזי אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבחי' מצרים וגבולים שמצד הגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] המגבילים ומלבישים את נפש האלקית ומעכבים לצאת מנרתקה

And then [comes] "who brought you out of the land of Egypt (Mitzrayim)": out of the level of constraints (meitzarim) and limits that come from the body and the animal soul, which limit and clothe the G-dly soul and keep [it] from going out of its sheath.

וכמ"ש ואעלה אתכם מעני מצרים אל ארץ טובה ורחבה כי ע"י קבלת אנכי דהיינו בחי' סוכ"ע ואני ה' לא שניתי בעסק התורה בבחי' בטול כו' הוא הנותן כח לנפש האלהית.

As it is written, "And I will bring you up out of the affliction of Egypt to a good and spacious land." For through receiving Anochi, that is, the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) and "I, Havayah, have not changed," in Torah study in a state of self-nullification (bittul), etc., it is this that gives power to the G-dly soul.

17 ותושיה לתאוות הגוף כו'. וזהו ענין אנשי יריחו היו כורכין את שמע ולא היו מפסיקין בין אחד ואהבת.

And [it is] tushiyah to the desires of the body, etc. And this is the matter of the people of Jericho, who would run together (korchin) the Shema, and would not pause between 'One' (echad) and 'And you shall love' (ve'ahavta).

כי ע"י קבלת בחי' אחד דהיינו בחי' יחודא עלאה שהוא בחי' בטול ממש לאור א"ס

For through receiving the level of 'One,' that is, the level of the higher unity (yichuda ila'ah), which is the level of complete self-nullification (bittul) to the Infinite Light (Or Ein Sof),

ב"ה הסוכ"ע כנ"ל תגדל האהבה ביתר שאת עד שתהיה בכל לבבך בשני יצריך דאתכפיא סט"א [סטרא אחרא] ואתהפכא חשוכא לנהורא שמבחי' בטול זה נמשך עוז ותושיה כנ"ל.

blessed be He, which encompasses all worlds (sovev kol almin), as mentioned above, the love will grow with surpassing loftiness, until it is "with all your heart," with both your inclinations, when the sitra achra (the other side) is subdued (iskafya) and darkness is transformed into light (ishapcha); for from this level of self-nullification are drawn strength and tushiyah, as mentioned above.

משא"כ בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] הרי כתיב מלך אלהים על גוים כי שם זה הוא חיות העולמות ואפי' [ואפילו] עכו"ם [עובדי כוכבים ומזלות] בכלל.

This is not so with 'Blessed be the Name of the glory of His kingdom forever and ever': for it is written, "Elokim reigns over the nations," since this Name is the life-force of the worlds, and even idolaters are included.

וכענין שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל כו' אלא שאנו אומרים בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] בחשאי כי ועד הוא ג"כ אחד אלא שהוא בחילופי דאתוון כמ"ש בזוהר:

This is like what our Sages, of blessed memory, said: "Not like Avraham, from whom Yishmael came forth," etc. Only, we say 'Blessed be the Name of the glory of His kingdom forever and ever' in a whisper, because 'forever' (va'ed) is also 'One' (echad), except that it is in an exchange of letters, as is written in the Zohar.

18 ובזה יובן מה שישראל מונים ללבנה. כי הלבנה לית לה מגרמה כלום רק שמקבלת האור שלה מאור השמש להאיר על הארץ.

With this we can understand why Israel reckons by the moon. For the moon has nothing of its own; it only receives its light from the light of the sun, to shine upon the earth.

ולכן בכל חודש וחודש מתמעטת קודם חידושה עד שנעשית בבחי' נקודה מפני שבאה תחת אור השמש ממש לקבל ממנה

Therefore, every month it diminishes before its renewal until it becomes the level of a point, because it comes directly under the light of the sun to receive from it;

ולכן אינה מאירה על הארץ והולכת ואור עד מילוי הלבנה והכל מאור השמש ממש שהלבנה לית לה מגרמה כלום.

therefore it does not shine upon the earth. And it grows steadily brighter until the moon is full, and all of it is from the very light of the sun, for the moon has nothing of its own.

19 ואחר מילוי הלבנה חוזרת ומתמעטת להיות בבחינת נקודה בסוף החדש עד שחוזרת ומתחדשת. וככל הדברים האלה וכמשל הזה כך הוא ענין ישראל

And after the moon is full, it diminishes again, becoming the level of a point at the end of the month, until it is renewed again. And in keeping with all these words and with this analogy, so it is with Israel,

שהם בחי' בטול לאור א"ס ב"ה הסוכ"ע ותורתם ועבודתם הם בבחינת דלית להון מגרמיהון כלום. שאינו בבחי' יש מי שלומד יש מי שאוהב כו'.

who are the level of self-nullification (bittul) to the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which encompasses all worlds (sovev kol almin); and their Torah and their divine service are at the level of 'they have nothing of their own,' that is, it is not at the level of 'there is one who learns, there is one who loves,' etc.

אלא הכל בבחי' בטול לאור א"ס ב"ה ממש ואור א"ס ב"ה ממש הוא השוכן בתוך

Rather, everything is in a state of self-nullification to the very Infinite Light, blessed be He, and it is the very Infinite Light, blessed be He, that dwells within

תורתם ועבודתם ודבר ה' זו הלכה היא המדברת בפיהם וזו היא בחי' שמש כמ"ש כי שמש ומגן הוי"ה אלקים. שבחי' הוי"ה נק' שמש.

their Torah and their divine service, and "the word of G-d — this is halachah" is what speaks in their mouths. And this is the level of 'sun,' as it is written, "For Havayah Elokim is a sun and a shield": for the level of Havayah is called 'sun.'

20 ובחי' אלהים נק' מגן כו' כמ"ש במ"א. והתורה נמשך משם הוי"ה. וזהו ענין תורה ועבודה וגמ"ח [וגמילות חסדים] שצריך להיות שלשתן דוקא כי גמ"ח [גמילות חסדים] היינו צדקה.

And the level of Elokim is called 'shield,' etc., as explained elsewhere. And the Torah is drawn from the Name Havayah. And this is the matter of Torah, divine service and acts of kindness (gemilus chasadim), that all three of them, specifically, are needed. For acts of kindness means tzedakah.

וצדקה היא כללות כל התורה שנק' בשם צדקה ובפרטות מעשה הצדקה ממש שהצדקה היא להחיות רוח שפלים היא בחי' שמש כמ"ש וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה. כי כמו שהצדקה היא להחיות רוח שפלים.

And tzedakah is the whole Torah in general, which is called by the name 'tzedakah,' and in particular the actual deed of tzedakah. For tzedakah, which is "to revive the spirit of the lowly," is the level of 'sun,' as it is written, "And there shall shine for you who fear My Name a sun of tzedakah." For just as tzedakah is "to revive the spirit of the lowly,"

21 וכן אור השמש הוא להאיר במקום חשך שאין בו אור שהיא בחי' השפעה מלמעלה למטה.

So too the light of the sun is to shine in a place of darkness that has no light, which is the level of influence from above to below.

והשפעה זו היא ע"י בחי' עבודה שהוא בחי' בטול ממטה למעלה אור א"ס ב"ה הסוכ"ע להיות השפעת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש שורה ומתגלה למטה כמו למעלה דהיינו כמו בטול הלבנה לאור השמש ממש:

And this influence is through the level of divine service (avodah), which is the level of self-nullification (bittul) from below to above, [to] the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which encompasses all worlds (sovev kol almin), so that the influence of the very Infinite Light, blessed be He, rest and be revealed below as above; that is, like the self-nullification of the moon to the very light of the sun.

22 וזהו בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה כו' כי בצאת ישראל ממצרים התחילו לספור ספירת העומר כמ"ש שבעה שבועות תספר לך. והם הכנה להיות קבלת התורה בשבועות.

And this is [the meaning of] "In the third month after the children of Israel went out of the land of Egypt, on this day," etc. For when Israel went out of Egypt they began to count the counting of the Omer, as it is written, "Seven weeks shall you count for yourself." And these are a preparation for the receiving of the Torah on Shavuos.

דהיינו להיות גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה למטה כמו למעלה בבחי' בטול אליו יתי' לאמר אחר מה שיאמר הוא ולהיות דבר ה' ממש בתוך בני ישראל בעסק תורתם.

That is, so that there be a revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, below as above, in a state of self-nullification (bittul) toward Him, blessed be He: to 'say' after what He will say, and that the very word of G-d be within the children of Israel in their Torah study.

23 ובשבוע הז' ביום ג' בו הוא כאלו כבר נכנסה כל השבוע ונעשו אז ישראל מוכנים ועומדים לקבל בחי' בטול זה.

And in the seventh week, on its third day, it is as if the whole week had already come in, and Israel then became prepared and standing ready to receive this level of self-nullification (bittul).

והיה אז מולד הלבנה שהוא גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה אחר בטול הלבנה אליו. ולכן נק' ביום הזה סתם כי יום היינו אור וגילוי

And then was the birth of the moon (molad), which is the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, after the moon's self-nullification to Him. Therefore it is called simply "on this day," for 'day' means light and revelation,

כמ"ש ויקרא אלהים לאור יום והיינו גילוי ואהבה שבבחי' בטול אליו ית' (שבחי' אהבה זו נק' היום הזה כי פי' זה הוא בחי' יחו"ע [יחודא עילאה] שלכן משרע"ה [משה רבינו עליו השלום] נתנבא בזה.

as it is written, "And G-d called the light 'day.'" And this is the revelation and the love that is in a state of self-nullification toward Him, blessed be He. (For this level of love is called 'this day' (hayom hazeh), because the meaning of 'this' (zeh) is the level of the higher unity (yichuda ila'ah), which is why Moshe our teacher, peace be upon him, prophesied with 'this.'

וברי"ח [ובראש חודש] מקבלת כנ"י [כנסת ישראל] מוחין מחכמה. עמ"ש בד"ה והיה מדי חדש. לכן האהבה היא בבחי' בטול)

And on Rosh Chodesh the Community of Israel (Knesses Yisrael) receives the intellect (mochin) from Chochmah (wisdom); see what is written in the discourse beginning "And it shall be, from one new moon to the next." Therefore the love is in a state of self-nullification.)

כי ואהבת ב"פ [ב' פעמים] אור ואזי באו למדבר סיני שירדה שנאה כו' דהיינו ענין תושיה שמתשת כח הס"א [הסטרא אחרא] כו' ומדבר מלשון דבור

For 'And you shall love' (ve'ahavta) is twice 'light' (or) [in numerical value]. And then "they came to the wilderness of Sinai," where hatred (sin'ah) descended, etc., that is, the matter of tushiyah, which weakens the power of the sitra achra (the other side), etc. And 'wilderness' (midbar) is from the word 'speech' (dibbur),

כמו ומדברך נאוה ונק' מדבר בתוספת מ' כי המ' הוא מאותיות האמנתי"ו שהן להקטין הענין כלומר שאין בזו בחי' דבור בפ"ע [בפני עצמו] רק בחי' שכבר נדבר

as in "and your speech (midbarech) is lovely." And it is called midbar with an added mem, because the mem is one of the letters 'he'emantiv,' which serve to diminish the matter; that is to say, in this there is no level of speech in its own right, only the level of what has already been spoken,

דהיינו שהדבור הוא בחי' בטול בדבר ה' המדבר בו (ועמ"ש בד"ה הנ"ל) ואזי ויסעו מרפידים.

that is, the speech is in a state of self-nullification within the word of G-d that speaks in him (and see what is written in the discourse mentioned above). And then "they journeyed from Refidim":

בחי' רפיון ידים כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] למה נק' שמה רפידים כו' דהיינו בחינת חלישת כח הנשמה רק שניתנה להם עוז ותעצומות לנשמה ותושיה לס"א [לסטרא אחרא] כו':

the level of slackness of hands (rifyon yadayim), as our Sages, of blessed memory, said, "Why was its name called Refidim?" etc., that is, the level of weakness of the soul's power; only, they were given strength and might for the soul, and tushiyah to the sitra achra, etc.

TORAH OHR • PARSHAS YISRO • MAAMAR 2

משה ידבר והאלהים יעננו בקול

"Moshe speaks, and G-d answers him with a voice"

◇

1 משה ידבר והאלהים יעננו בקול. בקולו של משה. ולהבין כי לא פירש בכתוב מה דבר משה ומה ענהו ה' דלא קאי על עשרת הדברות

"Moshe speaks, and G-d answers him with a voice": "with a voice," with the voice of Moshe. [We need] to understand [this], for the verse does not specify what Moshe spoke and what G-d answered him, since it does not refer to the Ten Commandments,

דהא אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענו וכתיב אנכי עומד בין ה' וביניכם להגיד וגו'.

for [the commandments] "I am" and "You shall have no" we heard from the mouth of the Almighty, and it is written, "I stand between G-d and you, to tell [you]," etc.

הרי שלא נאמר בזה הענין שמשה הוא המדבר והקב"ה העונה וגם להבין מהו ידבר ומהו יעננו לשון עתיד או הווה והוה ליה למימר משה דבר והקב"ה ענהו.

Thus in this matter it is not said that Moshe is the one who speaks and the Holy One, blessed be He, the one who answers. [We] also [need] to understand what yedaber ("speaks") is and what ya'anenu ("answers him") is, [being] in the future or present tense, when it should have said, "Moshe spoke, and the Holy One, blessed be He, answered him."

הענין הוא דאיתא בגמרא דאמר רב יוסף אי לאו האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא.

The explanation is this. It is stated in the Gemara that Rav Yosef said, "Were it not for this day that brought it about, how many Yosefs are there in the marketplace!"

2 ולהבין מעלת האי יומא דוקא שהוא יום מתן תורה ומהו ענין מתן התורה. והלא קיים אברהם אבינו ע"ה [עליו השלום] את כל התורה עד שלא ניתנה ואפי' [ואפילו] עירובי תבשילין מפני שלמד את כל התורה כו' עד שלא נתנה.

And [we need] to understand the distinction of "this day" specifically, which is the day of the Giving of the Torah, and what the Giving of the Torah is. For did not Avraham our father, peace be upon him, fulfill the entire Torah before it was given, even eruvei tavshilin, because he learned the entire Torah, etc., before it was given?

3 וכמ"ש וישמר משמרתי מצותי חקותי ותורתי ובודאי לימד ג"כ ליצחק בנו ויצחק לימד ליעקב ובניו ומה חדוש נתחדש בנתינתה.

As it is written, "and he kept My charge, My commandments, My statutes and My teachings." And he surely also taught [it] to Yitzchak his son, and Yitzchak taught Yaakov and his sons. So what new thing was brought about by its being given?

אך הנה נודע ענין המצות דרמ"ח פקודין אינון רמ"ח אברין דמלכא. ולכאורה אינו מובן לשון אברין והלא אין לו דמות הגוף וכו'

But now, the matter of the mitzvos is known: "The 248 commandments are the 248 limbs of the King." At first glance the expression "limbs" is not understood, for surely He has no likeness of a body, etc.

אך יובן ע"פ מ"ש בזהר דכל מעשה המצות הן לאתקנא רזא דשמיה שבמצוה זו ממשיך שם זה ובמצוה זו ממשיך שם זה והענין כי שמותיו של הקב"ה הם שבעה שמותיו שאינן נמחקין.

But it will be understood from what is written in the Zohar, that all the performance of the mitzvos is "to rectify the mystery of His Name": through this mitzvah one draws down this Name, and through that mitzvah one draws down that Name. The explanation is that the Names of the Holy One, blessed be He, are His seven Names that may not be erased.

4 והם הם בחינת התפשטות החיות והשפעה להתהוות מדותיו ית' לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת וגו' שאינן

And these are precisely the level of the extension of the life-force and the flow of influence for His attributes, may He be blessed, to come into being: "Yours, G-d, are the greatness (gedulah), the might (gevurah) and the beauty (tiferes)," etc., which are nothing

אלא בחי' שם לבד ע"ד משל כמו השם שאינו אלא לזולתו שיקראנו בשמו כי הוא ית' רם ונשא וכו'.

but the level of a name alone; by way of analogy, like a name, which exists only for another, so that he may call him by his name. For He, may He be blessed, is high and exalted, etc.

5 וכמ"ש בתקוני זוהר לאו מכל אלין מדות כלל ואנת הוא חכים ולא בחכמה ידיעא. כי החכמה הידיעא היא בנבראים שנקי' בשם חכמה שהיא השכלה להשכיל דבר מושכל

As is written in Tikkunei Zohar: "Not of any of these attributes at all," and "You are wise, but not with a known wisdom." For the known wisdom is in created beings, which is called by the name "wisdom": it is intellection, comprehending an intelligible thing.

אבל אצלו יתי לא שייך זה כי אפי' [אפילו] בחי' המחשבה שהיא למטה מחכמה נאמר עליה

But with Him, may He be blessed, this does not apply. For even of the level of thought, which is below Chochmah (wisdom), it is said,

כי לא מחשבותי מחשבותיכם וגו' אלא שנק' חכמה ומחשבה לפי שהיא מקור המחשבה ומקור החכמה.

"For My thoughts are not your thoughts," etc. Rather, it is called Chochmah and thought because it is the source of thought and the source of Chochmah.

6 וכמ"ש כי עמך מקור חיים באורך נראה אור. פירוש באורך כשנמשך האור למטה אזי נראה ומושג אור החכמה והמחשבה כו'.

As it is written, "For with You is the source of life; in Your light we see (nir'eh) light." The meaning of "in Your light" is: when the light is drawn down below, then the light of Chochmah and thought is seen (nir'eh) and grasped, etc.

וכן בחי' החסד כמ"ש ועשה חסד לאלפים. שיש אלפים מדרגות שהם רבוי הצמצומים והמשכות עד שיהיה התהוות חסד.

So too the level of Chesed (kindness), as it is written, "and showing kindness to thousands": there are thousands of levels, which are the many contractions (tzimtzumim) and drawings-down, until Chesed comes into being.

7 וכמ"ש עולם חסד יבנה שצריך הוא להיות נבנה שיהיה חסד. והמשכה זו להיות התפשטות החיות בבחי' חכמה וחסד הוא מז' שמות שאינם נמחקין הוי"ה בנקוד פת"ח היא בחכמה ושם אל בחסד.

As it is written, "Kindness shall be built forever" (olam chesed yibaneh): that is, it has to be built in order for there to be Chesed. And this drawing down, for the life-force to extend into the level of Chochmah and Chesed, is from the seven Names that may not be erased: Havayah with the vowel patach is in Chochmah, and the Name El is in Chesed.

וכמ"ש חסד אל כל היום שהם בחי' שם בלבד. אך מ"מ אחר שנמשך ובא לידי גילוי מדת החסד והחכמה

As it is written, "The kindness of El is all the day"; and these are only the level of a name. Nevertheless, after it has been drawn down and come to the revelation of the attribute of Chesed and Chochmah,

הנה ההמשכה ההיא היא מלובשת ממש במדת החסד והחכמה עד שמתאחדת עמהם וזהו ענין איהו וחיוהי חד. איהו וגרמוהי חד.

that drawing down is actually enclothed in the attribute of Chesed and Chochmah, until it becomes one with them. This is the meaning of "He and His life-forces are one; He and His vessels are one,"

דהיינו כענין הוא המדע הוא היודע כו'. וכמ"ש לך ה' הגדולה והגבורה פי' שמתאחדת ונעשית בבחי' לך ה' ממש.

that is, like the concept of "He is the Knowledge, He is the Knower," etc. And as it is written, "Yours, G-d, are the greatness and the might": meaning, that it is united and becomes truly the level of "Yours, G-d."

8 והנה המשכת החיות להיות התפשטות אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה והתלבשותו במדת החסד והחכמה שאין ערך אליו דאנת הוא חכים

Now, the drawing down of the life-force, so that there be an extension of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, and its enclothing in the attribute of Chesed and Chochmah, which bear no comparison to Him — for "You are wise,

ולא בחכמה ידיעא ולא מכל מדות אלין כלל באתערותא דלתתא תליא מילתא ע"י מעשה המצות שע"י מצוה שהיא בחכמה ממשיך אור א"ס ב"ה בחכמה.

but not with a known wisdom," and "not of any of these attributes at all" — the matter depends on an arousal from below (isarusa dilesata): through the performance of the mitzvos. Through a mitzvah that is in Chochmah, one draws down the Infinite Light, blessed be He, into Chochmah.

9 וע"י מצוה שבחסד ממשיך אור א"ס ב"ה בחסד. והן הן המשכת שמותיו ית' והתלבשותו בחכ' [בחכמה] וחסד הוי"ה בנקוד פת"ח בחכמה כו' ולכן נקראו המצות בשם אברין דמלכא דכמו שמלובש חיות הנפש באברין

And through a mitzvah that is in Chesed, one draws down the Infinite Light, blessed be He, into Chesed. These are precisely the drawing down of His Names, may He be blessed, and its enclothing in Chochmah and Chesed: Havayah with the vowel patach in Chochmah, etc. Therefore the mitzvos are called by the name "the limbs of the King": for just as the life-force of the soul is enclothed in the limbs,

ע"ד משל עד שמתאחדת עמהם כך מלובש אור א"ס ב"ה המשכת בחי' שמותיו ית' בבחי' חכמה וחסד שבמעשה המצות עד שמתאחדת ממש באור א"ס ב"ה הנמשך בהם.

by way of analogy, until it becomes one with them, so the Infinite Light, blessed be He, the drawing down of the level of His Names, may He be blessed, is enclothed in the level of Chochmah and Chesed that is in the performance of the mitzvos, until [that level] is truly united with the Infinite Light, blessed be He, that is drawn into them.

10 ובזה יובן ענין המצות שכתוב באברהם וישמר משמרתי מצותי וגו'. דהיינו שגרם ירידת והמשכת אור א"ס ב"ה והתלבשותו במדת החכמה וחסד

With this, the matter of the mitzvos written of Avraham, "and he kept My charge, My commandments," etc., will be understood. That is, he brought about the descent and drawing down of the Infinite Light, blessed be He, and its enclothing in the attribute of Chochmah and Chesed,

ע"י שנעשה מרכבה אליו ית' במדת האהבה הלוך ונסוע הנגבה בבחי' רצוא ושוב כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח.

by becoming a chariot (merkavah) for Him, may He be blessed, through the attribute of love: "going and journeying toward the south," in the mode of "running and returning" (ratzo vashov). For "spirit brings spirit and draws down spirit."

11 וכמ"ש אם ישים אליו לבו וגו'. וגם מחמת שהרבה חסד בעולם. ויטע אשל וגו'. וע"י שהיה שפל רוח מאד. וכמ"ש ואנכי עפר ואפר.

As it is written, "If he sets his heart toward Him," etc. And also because he increased kindness in the world: "And he planted an eshel," etc. And through his being very lowly of spirit, as it is written, "and I am dust and ashes."

לכן ע"י כמים הפנים וגו'. ע"י מדת ענוה המשיך ירידת אור א"ס ב"ה בחכמה וחסד שהוא בחי' ירידה ושפלות לגבי אור א"ס ב"ה דאנת הוא חכים

Therefore, through this, "As water [mirrors] the face," etc.: through the attribute of humility he drew down the descent of the Infinite Light, blessed be He, into Chochmah and Chesed, which is a descent and a lowering relative to the Infinite Light, blessed be He — for "You are wise,

ולא בחכמה ידיעא ולאו מכל מדות אלין כלל שאין ערוך אליו. וכמאמר רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] במקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענותנותו כו':

but not with a known wisdom," and "not of any of these attributes at all," for they bear no comparison to Him. And as our Sages, of blessed memory, said, "In the place where you find the greatness of the Holy One, blessed be He, there you find His humility," etc.

12 אך הנה עיקר המשכות אברהם אבינו ע"ה [עליו השלום] היה בעולמות עליונים הגם שהמשיך אור א"ס ב"ה למטה ג"כ להיות גילוי אלהות בעולם וכמ"ש ויקרא שם בשם ה' אל עולם.

But the main [part] of the drawings-down of Avraham our father, peace be upon him, was in the higher worlds — even though he also drew the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, down below, so that there be a revelation of G-dliness in the world, as it is written, "And he called there in the Name of G-d, the G-d of the world."

וגם הנפש אשר עשו בחרן ונטע אמונת ה' בלבם מ"מ אין זה ערך לגבי המשכות

And also "the souls that they had made in Charan," and he planted faith in G-d in their hearts. Nevertheless, this bears no comparison to the drawings-down

שהמשיך למעלה בעולמות עליונים להיות תוספת גילוי אור א"ס ב"ה בבחינת חכמה וחסד עליון דאצי' ושם היה עיקר עבודת אברהם וישמר משמרתי מצותי וגו'.

that he drew down above, in the higher worlds, so that there be an added revelation of the Infinite Light, blessed be He, in the level of the supernal Chochmah and Chesed of the World of Atzilus (Emanation). And there was the main [focus] of Avraham's service: "and he kept My charge, My commandments," etc.

מצותי דוקא מצות שהקב"ה עושה בעצמו הקב"ה מבקר חולים שענין החולים בעולמות עליונים הוא כמ"ש סמכוני באשישות וגו' כי חולת אהבה אני.

"My commandments" specifically: commandments that the Holy One, blessed be He, does Himself. "The Holy One, blessed be He, visits the sick"; and the matter of the sick in the higher worlds is as it is written, "Sustain me with flagons," etc., "for I am sick with love."

שבחי' חולת אהבה היא מחמת ההסתר וההעלם שכל בחי' ממלא וסובב כל עלמין אינן אלא בחי' זיו ורק הודו על ארץ ושמים וגו'.

For the state of being sick with love comes from the hiddenness and concealment: that the whole level of the light that fills all worlds and the light that encompasses all worlds (memalei and sovev kol almin) is nothing but the level of a radiance (ziv), and only "His splendor is over earth and heaven," etc.

13 ואי לזאת תכסף ותכלה הנפש לדבקה באי"ס ב"ה ממש. ועל זה נאמר סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים שהם ענין התגלות אור א"ס ב"ה מההסתר והעלם שגילוי זה הוא רפואה לחולת אהבה זו.

And therefore the soul yearns and pines to cleave to the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, Himself. And of this it is said, "Sustain me with flagons, spread apples about me": these signify the revelation of the Infinite Light, blessed be He, out of the hiddenness and concealment, for this revelation is the cure for this sickness of love.

14 וכן אמרו הקב"ה מניח תפלין. כי תפלין מלשון התקשרות שהוא התקשרות אור א"ס ב"ה בחכמה. והיינו דאמרינן תפלין דמארי עלמא מה כתיב בהו ומי כעמך ישראל וגו'.

So too they said, "The Holy One, blessed be He, puts on tefillin." For tefillin is an expression of binding (hiskashrus), which is the binding of the Infinite Light, blessed be He, with Chochmah. And this is what we say: "The tefillin of the Master of the world — what is written in them? 'And who is like Your people Israel,'" etc.

כי ישראל עלו במחשבה בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית והתפלין הם ההתקשרות של אור א"ס ב"ה בבחי' ישראל שנקראו ראשית הוא בחי' חכמה וע"ד זה שאר

For Israel arose in [G-d's] thought; "In the beginning" (bereishis) [is] for the sake of Israel, who are called "beginning" (reishis). And the tefillin are the binding of the Infinite Light, blessed be He, with the level of Israel, who are called "beginning," which is the level of Chochmah. And in this way the other

המצות של הקב"ה הן המשכות מאור א"ס ב"ה בעולמות עליונים ושם גילוי המשכת אור א"ס ב"ה והתלבשותו בחכמה וחסד בבחי' איהו וחיוהי חד איהו וגרמוהי חד. אבל האי עלמא עלמא דפרודא כמ"ש ומשם יפרד וגו'.

mitzvos of the Holy One, blessed be He, are drawings-down from the Infinite Light, blessed be He, in the higher worlds; and there is the revelation of the drawing down of the Infinite Light, blessed be He, and its enclothing in Chochmah and Chesed, in the mode of "He and His life-forces are one; He and His vessels are one." But this world is a world of separation, as it is written, "and from there it divides," etc.

15 וכדי להיות המשכת אור א"ס ב"ה בבחי' איהו וחיוהי חד כו' גם למטה בעולם הפירוד נתנה התורה לישראל שתהא התלבשות והתאחדות אור א"ס ב"ה ממש בחכמה וחסד שלמטה במעשה המצות וקיומן בעשיה גשמית.

And in order for the drawing down of the Infinite Light, blessed be He, in the mode of "He and His life-forces are one," etc., [to be] also below, in the world of separation, the Torah was given to Israel: so that there be an actual enclothing and uniting of the Infinite Light, blessed be He, in the Chochmah and Chesed below, in the performance of the mitzvos and their fulfillment in physical action.

וכמ"ש וירד ה' על הר סיני. וע"ז אמרו דהאי יומא הוא דקא גרים:

As it is written, "And G-d descended upon Mount Sinai." And of this they said that it is "this day that brought it about."

16 והענין הוא הנה כתיב כי אל דעות הוי"ה. פי' ב' דעות יחודא עלאה ויחודא תתאה.

The explanation is this. It is written, "For Havayah is a G-d of knowledges (El de'os)." Meaning: two [kinds of] knowledge, the higher unity (yichuda ila'ah) and the lower unity (yichuda tata'ah).

יחודא עלאה מלמעלה למטה שכל מה שלמטה מטה הוא יותר כלא וכאין וכל מה שהוא למעלה יותר יותר נחשב ליש.

The higher unity is from above to below: the lower anything is, the more it is as naught and as nothing, and the higher anything is, the more it is considered to be something (yesh).

17 וכמ"ש להנחיל אוהבי יש. ויחודא תתאה ממטה למעלה היא בחי' יש מאין שכל מה שלמטה מטה נחשב יותר ליש ונראה לעיני בשר דבר בפני עצמו ומורגש ומה

As it is written, "To cause those who love me to inherit yesh." And the lower unity, from below to above, is the level of something from nothing (yesh me'ayin): the lower anything is, the more it is considered something, and it appears to eyes of flesh as a thing in its own right, and is felt; and what

שהוא למעלה מעלה הוא ענין שאינו נראה ולא מורגש ומושג ובשם זה של אל כולל ב' הדעות שכשם שמלמעלה

is higher is a matter that is not seen, nor felt and grasped. And in this Name, El, both kinds of knowledge are included: just as from above

למטה כל מה שלמטה הוא כלא ואינו תופס מקום כך הוא ממטה למעלה ג"כ מפני כי ולו נתכנו עלילות ולא כתיב באלף והקרי ולו בוי"ו.

to below whatever is below is as naught and takes up no space, so it is also from below to above. This is because of "and by Him (velo) actions are weighed": velo is written with an alef ["not"], and the reading is velo with a vav ["by Him"].

18 ולא באלף הם מצות לא תעשה. ולו בוי"ו הם מצות עשה. נתכנו להיות שוים יחודא עלאה ויחודא תתאה להיות למטה

Velo with an alef: these are the prohibitive commandments. Velo with a vav: these are the positive commandments. "Are weighed": so that they be equal, the higher unity and the lower unity, so that it be below

כמו למעלה ממש שלא יהיה היש תופס מקום כלל כי על התורה ומצות נאמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו. בצלמנו בחי' התורה.

exactly as above, so that the yesh takes up no space at all. For of the Torah and mitzvos it is said, "Let us make man in our image, after our likeness": "in our image" is the level of the Torah;

כדמותנו בחי' המצות שהן הן בחי' אדם שעל דמות הכסא כו' שהן הן פנימיות רצונו וחכמתו ית' בלי שום הסתר פנים ואין היש מעלים ומסתיר על אור א"ס ב"ה השורה בתוכם ובהם

"after our likeness" is the level of the mitzvos. These are precisely the level of the "man" who is upon "the likeness of the throne," etc.; for they are precisely the inner dimension (pnimiyus) of His will and His wisdom, may He be blessed, without any hiding of the Face, and the yesh does not conceal and hide the Infinite Light, blessed be He, that rests within them. And in them

ועל ידם ממשיך אור א"ס ב"ה להיות למטה כמו למעלה בבחי' אין עוד מלבדו ולא תחללו את שם קדשי שלא לעשות חלל כו' ולא להיות דוחק רגלי השכינה רק ואשים דברי בפיך דברי ממש.

and through them one draws down the Infinite Light, blessed be He, so that it be below as above, in the mode of "there is nothing else besides Him." And "You shall not profane (sechalelu) My holy Name": not to make a void (chalal), etc., and not to be [one who] "pushes the feet of the Shechinah"; but rather, "And I have put My words in your mouth," My very words.

19 והנה המצות הן לבושין ומקיפין והתורה היא מזון ופנימיות שבהם ממשיך אור א"ס ב"ה להיות שורה על נפשו בבחי' מקיף

Now, the mitzvos are garments and encompassing [lights] (makifin), and the Torah is food and the inner dimension. Through them one draws down the Infinite Light, blessed be He, to rest upon one's soul as an encompassing [light] (makif),

וגם להיות הנפש תוכה רצוף אהבה בבחי' פנימית. וע"ז נאמר כי הוי"ה אלהיך אש אוכלה הוא. פי' הוי"ה בחי' תורה.

and also so that the soul's "inside is inlaid with love," in an inner mode. And of this it is said, "For Havayah your G-d (Elokecha) is a consuming fire." Meaning: Havayah is the level of Torah,

20 ואלהיך פי' בחי' מצות הן הם כמו האש ע"ד משל שאם נותנים אש תוך הכלי וסביבותיו הרי ממילא שולט האש מעבר אל עבר ושורף ומכלה לגמרי.

and "your G-d" (Elokecha) means the level of mitzvos. They are like fire, by way of analogy: if one puts fire inside a vessel and around it, then the fire naturally takes hold from side to side, burning and consuming entirely.

כך התורה והמצות ע"י שהם בבחי' פנימיות ובבחינת מקיפין הרי יש בהן כח לכלות ולשרוף לגמרי את חומריות נפש הבהמית וגסותה

So too the Torah and mitzvos: since they are in the mode of inwardness (pnimiyus) and in the mode of encompassing (makifin), they have the power to consume and burn up entirely the materiality of the animal soul and its coarseness,

שהיא המסתרת ומעלמת על אור ה' א"ס ב"ה להיות נראה ליש ודבר בפני עצמו שלכן היא צריכה למירוק בגיהנם

which is what hides and conceals the light of G-d, the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, so that [it] appears to be yesh, a thing in its own right. That is why it needs to be scoured in Gehinnom.

אבל תלמיד חכם אין אור של גיהנם שולט בו כי התורה והמצות הם הממרקות מבית ומבחוץ ונגלה כבוד ה' למטה כמו למעלה.

But over a Torah scholar the fire of Gehinnom has no power, for the Torah and mitzvos are what scour [him] from within and from without; and the glory of G-d is revealed below as above.

וזהו שכתוב והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו ה' באש וידבר הוי"ה אליכם מתוך האש וגו':

This is [the meaning of] what is written, "And Mount Sinai was all in smoke, because G-d descended upon it in fire," and "G-d spoke to you from the midst of the fire," etc.

21 והנה כח זה להמשכה זו ניתן לישראל שהם הם הממשיכים תורתו ומצותיו ע"י עסק תורתם ועבודתם בבחינת ולא תחללו וגו'.

Now, the power for this drawing down was given to Israel, for it is they who draw down His Torah and His mitzvos, through their occupation in Torah and their service, in the mode of "You shall not profane," etc.

מה שא"כ עכו"ם [עובדי כוכבים ומזלות] אפי' [אפילו] אם מקיימין תורה ומצות אין ממשיכין כלום והיא בחי' מתנה טובה.

This is not so with idolaters: even if they fulfill Torah and mitzvos, they draw down nothing. And this is the level of "a good gift."

22 וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] שלש מתנות טובות כו'. וזמן מתנה זו היא בחג השבועות זמן מתן תורה גלוי בחי' כתר תורה שהיא למעלה מבחי' התורה.

As our Sages, of blessed memory, said, "Three good gifts," etc. And the time of this gift is on the festival of Shavuos, the time of the Giving of the Torah: the revelation of the level of the Crown of Torah (Keser Torah), which is above the level of the Torah [itself].

וזהו אי לאו האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא כמה בחי' יוסף. יוסף דעת יוסף מכאוב וכמה מיני חכמות זרות

This is [the meaning of] "Were it not for this day that brought it about, how many Yosefs are there in the marketplace": how many levels of yosef ("adding")! "He who adds (yosef) knowledge adds (yosef) pain," and how many kinds of foreign wisdoms,

דכתיב בהם חכמים הם להרע ולהטיב לא ידעו כי משם יפרד אבל האי יומא הוא גלוי חכמתו ורצונו ית' המלובשת בתורה שבה התלבשות אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה וגלוי למטה כמו למעלה.

of which it is written, "They are wise to do evil, but to do good they do not know," for "from there it divides." But this day is the revelation of His wisdom and will, may He be blessed, which is enclothed in the Torah, in which there is the enclothing of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, and a revelation below as above.

כי האי יומא הוא ממחרת השבת אחר ימי הספירה שבעה שבועות שהם מבחי' ז' שמות שאינן נמחקין

For this day is "on the morrow of the Shabbos," after the days of the Counting, seven weeks, which are from the level of the seven Names that may not be erased,

שהם בסדר השתלשלות שכך צריך להיות תחלה ההמשכה מעט מעט עד שבחג השבועות בא הגלוי מלמעלה מסדר ההשתלשלות שמעלה ומטה שוין שם רוחניות כמו גשמיות.

which are within the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus). For so it must be: first the drawing down, little by little, until on the festival of Shavuos the revelation comes from above the order of the chain of descent, where above and below are equal, the spiritual like the physical.

כמ"ש המשפילי לראות בשמים ובארץ וגו' כמ"ש במ"א. והוא ענין כתר תורה. ולכן בא לידי גלוי למטה כמו למעלה.

As it is written, "Who looks down low upon heaven and earth," etc., as is explained elsewhere. And this is the matter of the Crown of Torah; and therefore it comes into revelation below as above.

23 והנה על המשכת התורה בבחי' זו כתיב משה ידבר. משה בחינת בטול והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה.

Now, of the drawing down of the Torah in this mode it is written, "Moshe speaks." Moshe is the level of self-nullification (bittul): "And the man Moshe was very humble, more than any man on the face of the earth,"

ונחנו מה. ידבר מלשון המשכה והנהגה. כמו ידבר עמים דהיינו שממשיך אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה למטה ע"י בחי' בטול

and "What are we?" Yedaber ("speaks") is an expression of drawing down and leading, as in "He leads (yadber) peoples"; that is, he draws down the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, below through the level of bittul,

כי החכמה מאין תמצא מבחי' אין. ובמקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו. והיינו ע"י בחי' ענוה.

for "wisdom is found from ayin," from the level of ayin (nothing). And "In the place where you find His greatness, there you find His humility"; that is, through the level of humility.

24 והנה משה הוא הממשיך מלמעלה למטה. כי משה שושבינא דמלכא ואיש האלהים בעלה דמטרוניתא דהיינו שהוא ממשיך בחי' יחודא עלאה שכל מה שלמטה מטה הוא כאין ואין עוד מלבדו וגו'

Now, Moshe is the one who draws down from above to below. For Moshe is "the groomsman of the King," and "the man of G-d" (ish ha-Elokim) [is] "the husband of the Matrona"; that is, he draws down the level of the higher unity (yichuda ila'ah), in which the lower anything is, the more it is as nothing, and "there is nothing else besides Him," etc.

והאלהים הוא בחי' יחודא תתאה שהוא בחי' כסא הכבוד שהוא מקור לנפש הבהמית פני אריה פני שור כו'. משא"כ משה בחי' מה היינו בחי' אדם שעל הכסא כו' אדם בגימטריא מ"ה [שם מ"ה].

And ha-Elokim is the level of the lower unity (yichuda tata'ah), which is the level of the Throne of Glory, which is the source of the animal soul: "the face of a lion," "the face of an ox," etc. Not so Moshe, the level of mah ("what"), that is, the level of the "man" (adam) who is upon the Throne, etc.; adam has the numerical value of mah.

25 והוא בחי' הצמצום להיות יש מאין כי אלהים לשון שררה כי אין מלך בלא עם מלשון עוממות.

And this is the level of the tzimtzum, for there to be something from nothing (yesh me'ayin). For Elokim is a term for rulership, for "there is no king without a people (am)" — from the term omemus (dimness).

והאלהים יעננו הנה לשון עניה בלשון הקודש הוא כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] גבי הלל עונה אחריהם מה שהם אומרים שמה שהשומע אומר מה שאומר המדבר נק' עונה.

"And ha-Elokim answers him (ya'anenu)": the term "answering" in the Holy Tongue is as our Sages, of blessed memory, said regarding Hallel, "he responds after them what they say"; for when the listener says what the speaker says, it is called "answering."

וזהו והאלהים יעננו שבחי' יחודא תתאה יענה להמשכה זו של משה שהמשיך מבחי' יחודא עלאה להיות מלמטה למעלה כמו מלמעלה למטה. וענין ידבר ויעננו לשון הווה.

This is [the meaning of] "and ha-Elokim answers him": the level of the lower unity answers this drawing down of Moshe, who drew down from the level of the higher unity, so that it be from below to above as it is from above to below. And the matter of yedaber and ya'anenu [being] in the present tense:

הנה אתפשטותא דמשה בכל דרא היא בחי' הבטול שיש בכל אדם לפום מאי דמשער בלביה בקיום התורה והמצות בבחי' בטל רצונך:

the extension of Moshe in every generation is the level of bittul that is in every person, "according to what he measures in his heart," in fulfilling the Torah and mitzvos in the mode of "Nullify your will."

26 וזהו שאמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו. לא הכל שוים בבחינה אחת

This is what our Sages, of blessed memory, said: "Whoever reads and studies, the Holy One, blessed be He, reads and studies opposite him." Not all are equal, on one level;

אלא כל חד לפום שיעורא דיליה בבחי' הבטול לאור א"ס ב"ה בחי' אין עוד מלבדו ואני ה' לא שניתי.

rather, each one according to his own measure in the level of bittul to the Infinite Light, blessed be He: the level of "there is nothing else besides Him" and "I, G-d, have not changed."

27 וכמו שהיה אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממלא כל חלל זה דעוה"ז קודם שנברא עולם הזה כך הוא ממש לאחר שנברא והוא בחי' משה ונחנו מה.

Just as the Infinite Light, blessed be He, filled this whole space of this world before this world was created, so it is, exactly, after it was created. And this is the level of Moshe: "and what are we?"

ושכינה מדברת מתוך גרונו של משה וכן בכל דור ודור. כמו שאמר המגיד להבית יוסף אני המשנה המדברת בפיך.

And "the Shechinah speaks from within the throat of Moshe"; and so in each and every generation, as the Maggid said to the Beis Yosef, "I am the Mishnah that speaks in your mouth."

28 ולכן נק' התלמיד חכם בשם משה כדאיתא בגמ' [בגמרא] משה שפיר קאמרת. כי התלמיד חכם הוא המקבל מבחי' חכמה עלאה כח מ"ה [מה] ואבא יסד ברתא כמ"ש ה' בחכמה יסד ארץ הוא דבר ה' זו הלכה שבפי ת"ח [תלמיד חכם / תלמידי חכמים].

Therefore a Torah scholar is called by the name Moshe, as is found in the Gemara: "Moshe, you have spoken well." For the Torah scholar is the one who receives from the level of supernal Chochmah (wisdom), [which is] koach mah ("the power of what"); and "Abba founded the daughter," as it is written, "G-d founded the earth with wisdom": this is "'the word of G-d': this is the halachah" in the mouth of a Torah scholar.

וזהו בקולו של משה כי קול הוא בחי' המשכה מההעלם אל הגלוי כמו מהבל הלב אל הגרון

This is [the meaning of] "with the voice of Moshe": for voice is the level of drawing down from the hidden to the revealed, as from the breath of the heart to the throat,

ע"ד משל כנודע מ"ש על פסוק קנה חכמה כלומר כפי ערך המשכת בחי' הבטול לאור א"ס ב"ה ככה ממש האלהים יעננו להיות קורא ושונה כנגדו:

by way of analogy, as is known from what is said on the verse "Acquire wisdom." That is to say: according to the measure of the drawing down of the level of bittul to the Infinite Light, blessed be He, exactly so "ha-Elokim answers him," reading and studying opposite him.

TORAH OHR • PARSHAS YISRO • MAAMAR 3

ביאור על הנ"ל

"An explanation of the above"

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 ביאור ע"פ משה ידבר כו'. דעם היות דקיים אברהם כל התורה כולה עד שלא נתנה היה עיקר ההמשכה למעלה

An explanation of [the verse] "Moshe speaks," etc.: although Avraham fulfilled the entire Torah, all of it, before it was given, the main drawing-down was above,

אבל משה ידבר וימשיך להיות הגילוי למטה גם בעשיה. וצ"ל מהו הענין שהמשיך אברהם ע"י המצות למעלה.

but "Moshe speaks" and draws down, so that the revelation will be below, even in the World of Asiyah (Action). And [we] need to understand what it is that Avraham drew down above through the mitzvos.

אך הוא כי רמ"ח מ"ע [מצות עשה] נקראים רמ"ח אברים דמלכא היינו רמ"ח אברים דז"א. כי ז"א הוא בעל ט' ספירות ט' פעמים ט' הוא פ"א.

But [the explanation] is that the 248 positive commandments are called "the 248 limbs of the King," that is, the 248 limbs of Z'eir Anpin (the emotive attributes). For Z'eir Anpin possesses nine Sefiros; nine times nine is eighty-one.

3 וכל בחינה יש בה ג' כלים פנימיים תיכונים חיצוניים הנק' סת"ר [סוף תוך ראש] סוף תוך ראש.

And each level has three vessels in it, inner, middle and outer, which are called SeTaR: sof, toch, rosh (end, middle, head).

הנה ג"פ [ג' פעמים] פ"א הוא רמ"ג והי"ח [והי' חסדים] המגדילים הרי רמ"ח אברי ז"א שהן שרש רמ"ח מ"ע [מצות עשה] ולהמשיך בחינת זו שיהי' [שיהיה] הגדלת אברי ז"א ע"ד הנ"ל להיות טפ"ט [ט' פעמים ט'] כו'

Now, three times eighty-one is 243, and [with] the five chassadim (kindnesses) that bring about growth, this makes the 248 limbs of Z'eir Anpin, which are the root of the 248 positive commandments. And drawing down this level, so that there is the growth of the limbs of Z'eir Anpin in the manner described above, to be nine times nine, etc.,

הוא ע"י בחי' עבור יניקה מוחין כי בבחי' עבור הוא תלת כלילן מתלת. ואח"כ בחי' יניקה הוא שמתגדל ז"א בבחי' ו"ק [ו' קצוות] וכל א' כלול ששה מספר ל"ו.

is through the levels of ibbur (gestation), yenikah (nursing) and mochin (intellect). For at the level of ibbur it is "three comprised of three." And afterward, the level of yenikah is that Z'eir Anpin grows into the level of the six extremities (vav ketzavos), each one comprising six: the number thirty-six.

וזהו ענין מי ברא אלה. מי הוא בחי' בינה ברא אלה הן ו"ק [ו' קצוות] דז"א כל א' כלול ששה כו'.

And this is [the meaning of] "Who created these." "Who" (mi) is the level of Binah (understanding); "created these" (eleh): these are the six extremities of Z'eir Anpin, each one comprising six, etc.

4 והנה אף שביניקה יש ג"כ מוחין ונק' מוחין דיניקה. עכ"ז נק' רק ו"ק [ו' קצוות] [עם כל זה] כי מוחין אלו הם בכלל המדות יחשבו עד"מ השכל של המדה שיאהב מחמת טעם ושכל שזה השכל מגדיל המדה כחלב שמגדל את הולד.

Now, although in yenikah there is also the intellect (mochin), which is called "the mochin of yenikah," nevertheless it is called only the six extremities. For these mochin are counted as part of the emotive attributes (middos): by way of analogy, the intellect of an attribute, that one loves because of reason and intellect, for this intellect makes the attribute grow, like milk, which makes the infant grow.

ולכן בכלל המדה יחשב שהוא מדה ממש ע"כ נק' רק ו"ק [ו' קצוות]. ואח"כ בחי' מוחין ממש הוא על דרך משל השכל שבפ"ע [שבפני עצמו] כמו הלומד חכמה ונק' חב"ד [חכמה בינה ודעת] דאצילות כו':

Therefore it is counted as part of the attribute, being an actual attribute; therefore it is called only the six extremities. And afterward, the level of mochin proper is, by way of analogy, intellect in its own right, like one who studies wisdom, and it is called Chochmah (wisdom), Binah (understanding) and Daas (knowledge) of the World of Atzilus (Emanation), etc.

5 וזהו ענין המצות שקיים אברהם. היינו שהמשיך אוא"ס [אור אין סוף] בז"א כי אברהם הוא בחי' אבר מה ע"ש [על שם] היותו יסוד

And this is [the meaning of] the mitzvos that Avraham fulfilled: that is, that he drew the Infinite Light (Or Ein Sof) into Z'eir Anpin. For Avraham is the level of "ever Mah" ("the limb of Mah"), so called for his being the Yesod (foundation)

אבא שבז"א השכל של המדה כנ"ל וממשיך אורות בכלים שמתחלה עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו בלבד. ועתה נתחלק לז' שמות כו' חסד כו'.

of Abba that is within Z'eir Anpin, the intellect of the attribute, as mentioned above. And he draws lights into vessels: for at first, before the world was created, there was He and His Name alone, and now it has divided into seven Names, etc., Chesed (kindness), etc.

(פי' כי הז' שמות הם בחי' אורות של הז' מדות היינו בחי' האור א"ס המתלבש בכלי החסד נק' אל כמ"ש חסד אל כל היום ואור המתלבש בגבורה נק' אלקים כו' ולכן הם ז' שמות

(This means that the seven Names are the level of the lights of the seven emotive attributes (middos); that is, the level of the Infinite Light that is vested in the vessel of Chesed is called El, as it is written, "The kindness of El is all day long," and the light that is vested in Gevurah (restraint) is called Elokim, etc. Therefore they are seven Names,

משא"כ קודם שנברא העולם ולא היה עדיין אצילות המדות היה בחי' האור א"ס כמו שהוא למעלה מבחי' התלבשות בכלים והוא ענין היה הוא ושמו בלבד) והיינו בבחי' גמ"ח [גמילות חסדים] ממשיך האור במל' בת היתה לאברהם ובכל שמה.

whereas before the world was created, when there was not yet the emanation of the attributes, there was the level of the Infinite Light as it is, above the level of being vested in vessels; and this is [the meaning of] "there was He and His Name alone.") And that is, through the level of acts of kindness (gemilus chassadim) he draws the light into Malchus (sovereignty): "Avraham had a daughter, and Bakol ('with everything') was her name."

וע"כ אמר אדנ"י אל נא תעבור כו' ומעולם לא קראו להקב"ה אור א"ס אדון שיומשך במלכות אלא אברהם כו'.

Therefore he said, "Ado-nai, please do not pass on," etc. And never had [anyone] called the Holy One, blessed be He, the Infinite Light, "L-rd" (Adon), that it be drawn into Malchus, except Avraham, etc.

ואמנם כל המשכות אלו דאברהם הי' [היה] נשאר באצילות היינו גידול רמ"ח אברי ז"א ע"י מוחין דיניקה כנ"ל.

However, all these drawings-down of Avraham remained in the World of Atzilus (Emanation); that is, the growth of the 248 limbs of Z'eir Anpin through the mochin of yenikah, as mentioned above.

אבל כדי שיומשך בבי"ע הוא ע"י משה שהוא מבחי' ח"ס [חכמה סתימאה] שבכתר דא"א אלא שנשפל ביסוד אבא והורד שמה ולהיותו גבוה יושפל יותר למטה.

But in order that it be drawn into the worlds of Beriah (Creation), Yetzirah (Formation) and Asiyah (Action), it is through Moshe, who is from the level of the hidden Chochmah (Chochmah Stima'ah) that is in the Keser (the Crown) of Arich Anpin, except that he was lowered into the Yesod of Abba and brought down there; and because he is high, he will be lowered further down.

כענין שכתוב ועברתי בארץ מצרים אני ולא מלאך כו'. וכמ"ש באדרא רבא (ד' קל"ב ע"א) בענין תלת עלמין דנפיק מתקונא קדמאה כו'.

As in the matter of what is written, "And I will pass through the land of Egypt": "I, and not an angel," etc. And as it is stated in the Idra Rabba (folio 132a) concerning "three worlds that issue from the first tikkun (arrangement)," etc.

שהתלת עלמין הם ג' עולמות בי"ע והם נמשכים מהתקון הראשון מי"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] דא"א דאצי' שהוא בחי' מי אל כמוך כו'.

That is, the three worlds are the three worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah, and they are drawn from the first tikkun of the thirteen tikkunim of the beard of Arich Anpin of Atzilus, which is the level of "Who is a G-d (El) like You," etc.

וזה פליאה לכאורה איך יהיה דילוג המדרגה מבחי' י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] דא"א שהיא מקור האצי' שיומשך מזה ג' עולמות בי"ע.

Now, at first glance this is a wonder: how could there be a skipping of levels, from the level of the thirteen tikkunim of the beard of Arich Anpin, which is the source of Atzilus, so that the three worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah should be drawn from it?

אך הענין הוא משום דאדרבה כי כדי שיבא האור עד למטה כ"כ [כל כך] בעולמות בי"ע צריך שיבא ממקום הנעלה ביותר כי לעוצם הרוממות יוכל להשפיל א"ע [את עצמו] למטה יותר כו'.

But the explanation is that, on the contrary, in order for the light to come so far down, into the worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah, it must come from the most exalted place; for by the very greatness of [its] loftiness it is able to lower itself further down, etc.

6 ולכן שיהיה התהוות עולמות בי"ע שהוא דוקא ע"י המשכה מתיקון הראשון דיי"ג ת"ד [תיקוני דיקנא]. וזהו פי' מי אל כמוך שיוכל לישפל א"ע [את עצמו] כ"כ [כל כך] למטה מטה כו'.

Therefore, for the worlds of Beriah (Creation), Yetzirah (Formation) and Asiyah (Action) to come into being, it is specifically through a drawing-down from the first tikkun of the thirteen tikkunim of the beard. And this is the meaning of "Who is a G-d (El) like You": that He is able to lower Himself so very far down, etc.

ועד"ז יובן ג"כ בהמשכת האור ע"י התומ"צ [התורה ומצות] בעולמות בי"ע שהוא ע"י משה דייקא להיותו ממקום גבוה יותר משרש בחינת אברהם. ע"כ יכול להמשיך האור למטה ביותר גם בבי"ע משא"כ המשכות אברהם היו רק באצילות:

And in the same way it will also be understood regarding the drawing-down of the light through Torah and mitzvos into the worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah: that it is specifically through Moshe, because he is from a place higher than the root of the level of Avraham. Therefore he is able to draw the light down to the very lowest, even into Beriah, Yetzirah and Asiyah, whereas the drawings-down of Avraham were only in the World of Atzilus (Emanation).

7 וזהו כי אל דעות הוי'. ופי' ב' דעות הן יחו"ע [יחודא עילאה] ויחו"ת [ויחודא תתאה]. יחו"ע [יחודא עילאה] מלמעלה למטה כולא קמיה כלא ולמעלה היש כו'.

And this is [the meaning of] "For Havayah is a G-d (El) of de'os (knowledges)." The explanation: the two de'os are the higher unity (yichuda ila'ah) and the lower unity (yichuda tata'ah). The higher unity is from above to below: "All before Him is as nothing," and above is the yesh (existence), etc.

ויחו"ת [ויחודא תתאה] הוא בהפך היינו יש מאין שלמטה היש. ובשם זה שם אל הוא בחי' תקון הראשון מיי"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] כולל הב' דעות.

And the lower unity is the reverse, that is, something from nothing (yesh me'ayin), so that below is the yesh. And as to this Name, the Name El: it is the level of the first tikkun of the thirteen tikkunim of the beard, which includes the two de'os.

8 והוא כמ"ש היוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם. בוחן כליות. וע"כ משם נמשך הכח שיהיה הגלוי גם למטה להיות שוים

And this is as it is written, "He who fashions their hearts together, who discerns all their deeds"; "who tests the kidneys." And therefore from there is drawn the power for the revelation to be below as well, so that they are equal,

פי' שלא יסתיר בחי' יחודא תתאה הדעה שממטה למעלה על בחי' גלוי דעה עליונה ויהיה הגלוי למטה כמו למעלה.

meaning, that the level of the lower unity (yichuda tata'ah), the knowledge that is from below upward, should not conceal the level of the revelation of the higher knowledge, and the revelation will be below as [it is] above.

וז"ש [וזהו שכתוב] והאלקים יעננו פי' אלקים הוא בחי' המסתיר להיות נראה למטה היש כו' והוא בחי' יחו"ת [יחודא תתאה] יעננו למטה כפי שנמשך אליו בקולו של משה מלמעלה למטה וע"ז ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] יושב ושונה כנגדו ממש:

And this is [the meaning of] what is written, "And Elokim answers him." Meaning: Elokim is the level that conceals, so that below the yesh is seen, etc., and it is the level of the lower unity. "Answers him" below, according to what is drawn to it by the voice of Moshe from above to below. And about this our Sages, of blessed memory, said, "He sits and studies opposite him," literally.

TORAH OHR • PARSHAS YISRO • MAAMAR 4

משה ידבר כו'

"Moshe would speak"

◇

1 משה ידבר כו'. הנה אברהם איש החסד ומים. זכור אב כו'. מים מגדלין כמו חלב שמגדל את הולד

"Moshe would speak," etc. Now, Avraham is the man of Chesed (kindness) and of water: "Remember the father," etc. Water makes [things] grow, like milk, which makes the infant grow,

והיינו מוחין דיניקה שע"י היניקה מתגדלין אברי הולד והיינו העלאת אורות בכלים שע"י רבוי אורות נעשה הגדלת הכלים חסד שבחסד גבו' [גבורה] שבחסד כו' והתכללות חו"ג [חסד וגבורה] כו'.

and this is the intellect (mochin) of nursing (yenikah), for through nursing the infant's limbs grow. And this is the raising of lights within vessels: through an abundance of lights the vessels grow — Chesed of Chesed, Gevurah (restraint) of Chesed, etc. — and the interinclusion of Chesed and Gevurah, etc.

כי הנה ויקרא אברהם בשם ה' אל עולם שקרא והמשיך שם הוי' בעולם שיהיה גלוי.

For behold, "And Avraham called in the Name of Havayah, G-d of the world": he called and drew the Name Havayah down into the world, so that it would be revealed.

לפי שבסדר השתלשלות עולמות הרי אמר לעולמו די ורק עולמות עליונים היה בהם גלוי ולמטה היה העלם.

Because in the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus), He said to His world, "Enough," and only in the higher worlds was there revelation, while below there was concealment.

2 ואברהם המשיך שיהיה גלוי גם למטה ע"י שקרא בשם הוי' ואת הנפש אשר עשו בחרן ש"ך כו'

And Avraham drew [it] down so that it would be revealed below as well, through calling in the Name of Havayah, and "the souls that they had made in Charan," the three hundred and eighteen, etc.,

ליטע אמונה בלבם כו' וגמ"ח [וגמילות חסדים] ויטע אשל כו'. אך כ"ז [כל זה] אינו לפי ערך עשיה שלמעלה כי כדי להמשיך למטה הוצרך להמשיך מלמעלה.

to plant faith in their hearts, etc., and acts of kindness: "And he planted an eshel (tamarisk)," etc. Yet all this is not in proportion to the action above, for in order to draw down below, he had to draw down from above.

3 וע"ז היה תוספת אורות באצי' וכמו ויעש דוד שם שהשמות שאינן נמחקין הם חיות המדות אל אלקים כו' חסד וחסד שבחסד כו' ע"י הלוך ונסוע רצוא ושוב וע"י גמ"ח [גמילות חסדים] כו'.

And through this there was an addition of lights in the World of Atzilus (Emanation), as in "And David made a name": for the Names that may not be erased are the life-force of the emotive attributes (middos) — Kel, Elokim, etc. — Chesed (kindness), and Chesed of Chesed, etc. — through "going and journeying," "running and returning," and through acts of kindness, etc.

וכמו שאמר מורי הה"מ [הרב המגיד] ז"ל [זכרונו לברכה / זכרונם לברכה] ע"פ בעמדם תרפינה כנפיהם. בעמדם בתפלה המלאכים מרפים אהוי"ר [אהבה ויראה] שלהם שנופלים ממדרגתם לגבי המשכות אהוי"ר [אהבה ויראה] שלמטה.

And as my teacher the Maggid, of blessed memory, said on [the verse] "When they stood, they let down their wings": when they stand in prayer, the angels let down their love and awe, for they fall from their level in comparison with the drawings-down of love and awe below.

4 ולכאורה אינו מובן הרי היראה שלמטה היא מגושמת ומלובשת בגוף כו' אלא על ידי שממשיכין אור חדש

At first glance this is not understood: surely the awe below is material and clothed in a body, etc. Rather, [it is] through drawing down a new light,

כי מה שמעורר אהוי"ר [אהבה ויראה] שלא היה מקודם הרי ממשיך מלמעלה והמשכה זו היא באה דרך השתלשלות דרך עולם המלאכים וכאשר באה המשכת יראה זו מלמעלה אזי תרפינה כנפיהם לפי שהיא להם אור חדש.

for in arousing love and awe that did not exist before, one draws down from above, and this drawing down comes by way of the chain of descending worlds (hishtalshelus), by way of the world of the angels. And when this drawing down of awe comes from above, then "they let down their wings," because it is a new light for them.

וכך המשיך אברהם למעלה הגדלת האורות בכלים (טפ"ט [טי פעמים טי] פ"א כי ט' ספירות הן מחכמה ולמטה וג"פ [וגי פעמים] פ"א רמ"ג והי"ח [והי חסדים] רמ"ח) הקב"ה רופא חולים כי כל עילה דבוק בעילתו

And in this way Avraham drew down, above, the growth of the lights in the vessels (nine times nine is eighty-one, for the Sefiros from Chochmah downward are nine; and three times eighty-one is 243; and [with] the five Chasadim, 248). The Holy One, blessed be He, heals the sick, for every cause cleaves to its own cause,

אך אני ישינה בגלותא ולכן היא חולת אהבה מחמת ההעלם וההסתר והמשכת הגלוי היא הרפואה והקב"ה מניח תפלין להיות חכמה

but "I am asleep" in exile, and therefore she is "sick with love" because of the concealment and hiding; and drawing down the revelation is the healing. And "the Holy One, blessed be He, puts on tefillin," to be Chochmah (wisdom),

כי כלם בחכמה עשית בחי' עשיה כדי להיות בחי' חכמה דהיינו להיות משפיע ההשפעה מניח תפלין לשון התקשרות והתחברות מלמעלה למטה ולכן מה כתיב בהו מי גוי גדול כו'.

for "You have made (asisa) them all with wisdom": the level of Asiyah (Action), in order to be the level of Chochmah, that is, to bestow the flow. "Puts on tefillin" is an expression of binding and joining from above downward. And therefore, what is written in them? "Who is a great nation," etc.

כי עיקר השפעת החכמה היא בשביל ישראל להמשיך בהם בחי' חכמה בנשמתם כי מלאך הוא שליח. שבו וע"י נשפע שפע החכמה אבל עיקר תכלית המכוון הוא בשביל ישראל.

For the main bestowal of Chochmah is for the sake of Israel, to draw the level of Chochmah into them, into their souls. For an angel is a messenger, in whom and through whom the flow of Chochmah is bestowed, but the main, intended purpose is for the sake of Israel.

5 והנה כל זה הוא ענין אברהם. אבל משה רבינו ע"ה [עליו השלום] המשיך גם למטה בבי"ע והיינו כי אברהם הוא חסד דאצי' אבל אית חסד ואית חסד כו'.

Now, all this is the matter of Avraham. But Moshe our teacher, peace be upon him, drew down even below, into [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah (Creation, Formation and Action). That is: Avraham is the Chesed (kindness) of the World of Atzilus (Emanation), but "there is Chesed and there is Chesed," etc.

ומשה כי מן המים כו' שמטה ראשונה (ויש בזה דעות אם שמטה שלימה שבע אלפין שנין או עולם התהו נקרא שמטה כמבואר בכהאריז"ל [בכתבי האריז"ל]) אלא שנמשך למטה בעולם האצי'

And Moshe, "for from the water," etc., [is from] the first Shemitah (and there are opinions about this: whether [it was] a complete Shemitah of seven thousand years, or [whether] the World of Tohu is called a Shemitah, as explained in the writings of the Arizal), only that he was drawn down below, into the World of Atzilus.

ולכן המשיך ויקרא הוי"ה הוי"ה דקאי על משה שהוא קרא והמשיך ממזלות להיות אבא דאצי' שאבא יונק ממזל החי כו'.

Therefore he drew down: "And he called: Havayah, Havayah," which refers to Moshe, that he called and drew down from the mazalos, to be Abba (Chochmah) of Atzilus, for Abba draws from the eighth mazal, etc.

והיינו מלמעלה מן ההשתלשלות כידוע ענין ההשתלשלות ד"מ [דרך משל] שמחכמה נעשה הבנה ומדות וממדות מחשבה כו'

And this is from above the chain of descending worlds (hishtalshelus), as is known concerning the chain of descending worlds: by way of analogy, from Chochmah (wisdom) comes understanding and the emotive attributes (middos), and from the emotive attributes, thought, etc.

והרי לפ"ע [לפי ערך] ההשתלשלות רחוק הוא רוחניות מגשמיות כמו מעשה גשמי נגד דבור רוחני אבל למעלה מן ההשתלשלות אין ערוך כו' ורוחניות וגשמיות שוים ממש.

Now, relative to the chain of descending worlds, spirituality is far from physicality, like a physical deed compared with spiritual speech. But above the chain of descending worlds there is no comparison, etc., and spirituality and physicality are truly equal.

6 והמשיך זה משה ע"י בחי' מ"ה [שם מ"ה] בטול כמ"ש כי אל דעות ה' ב' דעות שמלמטה למעלה שוה כמו מלמעלה למטה שאינו תופס מקום.

And Moshe drew this down through the level of Mah ("what"), self-nullification (bittul), as it is written, "For G-d is a G-d of knowledges": two knowledges, that from below upward is the same as from above downward, since it takes up no space.

ולכן המשיך אוא"ס [אור אין סוף] גם בעשיה ומצות מעשיות תרומות מעשרות כנודע ענין אופן בתוך אופן שהעליון מקיף למטה יותר ומורגש ונראה זה באופנים שבעשיה.

Therefore he drew the Infinite Light (Or Ein Sof) down even into the World of Asiyah (Action) and practical mitzvos, terumos [and] tithes, as is known concerning "a wheel (ofan) within a wheel": the higher encompasses further down, and this is felt and seen in the ofanim of Asiyah.

אבל כך הוא ג"כ למעלה מעלה ועי"י בטול זה נעשה ולא תחללו כו' שאינו מפסיק העוה"ז כלום מאחר דכולא קמיה כלא ולפני בריאת העולמות ולאחר ימות עולם שאין שם מפסיק כו'

But so it is also far above. And through this self-nullification "And you shall not profane (techalelu)," etc., comes about: that this world does not interrupt at all, since "all before Him is as nothing," and [it is as] before the creation of the worlds and after the days of the world, where nothing interrupts, etc.

ובבטול זה למד רב יהודה אימתא דמארי' [דמאריה] עליה אין זה ילוד אשה כו'. ולכן היה פטור מתפלה כו'.

And with this self-nullification Rav Yehudah studied: "The awe of his Master was upon him"; "This one is not born of a woman," etc. Therefore he was exempt from prayer, etc.

7 והנה ע"י לימוד התורה בבטול זה ממשיך פנימית וע"י מצות מקיפים ולבושים והם בחי' מ"ה [שם מ"ה] וב"ן [ושם ב"ן].

Now, through the study of Torah with this self-nullification (bittul), one draws down the inner dimension (pnimiyus), and through the mitzvos, encompassing [lights] (makifim) and garments; and these are the levels of Mah and Ban.

וזהו כי הוי' אלקיך הוי' מ"ה [שם מ"ה] אלקיך ב"ן [שם ב"ן] אש אוכלה כמשל הנותן אש סביב הכלי ובתוכה כו' ודי"ל [ודי למבין]:

And this is [the meaning of] "For Havayah your G-d (Elokecha)" — Havayah is Mah, Elokecha is Ban — "is a consuming fire," as in the analogy of one who places fire around a vessel and inside it, etc. And this suffices for the discerning.

8 וזהו משה ידבר מלמעלה למטה ע"י בחי' מ"ה [שם מ"ה] בטול הוא המשכת אור א"ס גם בבחי' עשיה כי הגם שגם אברהם היה הולך ונסוע.

And this is [the meaning of] "Moshe would speak": from above downward, through the level of Mah, self-nullification (bittul), which is the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof) even into the level of Asiyah (Action). For although Avraham, too, was "going and journeying,"

אך היינו בהאוי"ר [בהאהבה ויראה] שלו והגם שאח"כ המשיך מלמעלה. אבל הכל דרך אוי"ר [אהבה ויראה] שלו משא"כ ע"י התורה שהיא חכמתו ית' כו'.

yet that was through his love and awe; and although afterward he drew down from above, still it was all by way of his love and awe. Not so through the Torah, which is His wisdom, may He be blessed, etc.

9 וכח זה של התורה ומצות הוא נמשך גם למטה להיות אש אוכלה מבית ומבחוץ לכלות ולשרוף את נה"ב [נפש הבהמית]

And this power of the Torah and mitzvos is drawn down below as well, to be "a consuming fire" from within and from without, to consume and burn up the animal soul,

כי כל עיקר ההמשכה הוא בשביל שיקויים לעתיד עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש שיתהפך ביי"ע לאצילות

for the whole essence of the drawing down is so that in the future [the saying] will be fulfilled, "The righteous are destined to have 'Holy' said before them": that [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah (Creation, Formation and Action) will be transformed into the World of Atzilus (Emanation).

כי שמים כעשן נמלחו כו' שמים חדשים וארץ חדשה. שמים חדשים רזין דאורייתא כו'. דהיינו שלא יהי' [יהיה] פנימית ומקיפים דביי"ע כי"א דאצי'.

For "the heavens shall vanish like smoke," etc.; "new heavens and a new earth." "New heavens" are the secrets of the Torah, etc. That is, there will not be the inner dimension (pnimiyus) and the encompassing [lights] of Beriah, Yetzirah and Asiyah, but rather [those] of Atzilus.

10 וזהו והאלהים יענו אלהים ל' [לשון] שררה כמ"ש בתניא בחינוך קטן. היינו מלכות דביי"ע שם הוא המשכת התורה זרעים חסד דנוק' [דנוקבא] כו'. יענו לשון עונה הוא כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] עונה אחריהן מה שהן אומרים כו'.

And this is [the meaning of] "And G-d would answer him": Elokim is an expression of rulership, as is written in the Tanya, in Chinuch Katan. That is, Malchus (sovereignty) of Beriah, Yetzirah and Asiyah (Creation, Formation and Action): there is the drawing down of the Torah, Zera'im (Seeds), the Chesed (kindness) of Nukva (the feminine / Malchus), etc. "Would answer him" (ya'anenu) is an expression of responding, as our Sages, of blessed memory, said: "He responds after them what they say," etc.

11 וענין יענו שכשם שממשיך בחי' משה בחי' בטול בבחי' ולא תחללו כו' להיות המשכת אור א"ס במלכות דבי"ע כך עונה בחי' המלכות להיות אתהפכא דבי"ע ג"כ להיות מבי"ע אצילות. שכל התורה היא המשכה במלכות.

And the meaning of "would answer him" is: just as the level of Moshe, the level of self-nullification (bittul), draws down at the level of "And you shall not profane," etc., so that there is a drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof) into Malchus (sovereignty) of Beriah, Yetzirah and Asiyah (Creation, Formation and Action), so the level of Malchus responds, to bring about a transformation (is'hapcha) of Beriah, Yetzirah and Asiyah as well, making Beriah, Yetzirah and Asiyah into the World of Atzilus (Emanation). For the whole Torah is a drawing down into Malchus.

12 ולכן אמרו תלמוד בבריאה ומשנה ביצירה ומקרא בעשי' [בעשיה]. ולכאורה אינו מובן והלא מקרא יותר נעלה.

Therefore they said: Talmud is in the World of Beriah (Creation), Mishnah in the World of Yetzirah (Formation), and Scripture in the World of Asiyah (Action). At first glance this is not understood: is Scripture not more exalted?

אלא דקאי על המשכה שבמקרא ממשיך עד עשיה. ובתלמוד אינו ממשיך רק עד הבריאה. וכשם שממשיך במלכות בתלמוד במלכות דבריאה כך כו'.

Rather, it refers to the drawing down: through Scripture one draws down as far as Asiyah, while through Talmud one draws down only as far as Beriah. And just as one draws down into Malchus (sovereignty) — through Talmud, into the Malchus of Beriah — so, etc.

13 וזהו הקב"ה שונה כנגדו. דהקב"ה נק' מלכות ג"כ שהוא ברוך ונמשך למטה במלכות ושונה כנגדו היא התורה שממשיך בה

And this is [the meaning of] "The Holy One, blessed be He, studies (shoneh) opposite him." For "the Holy One, blessed be He" is also called Malchus (sovereignty), in that He is blessed and drawn down below into Malchus; and "studies opposite him" is the Torah that he draws down into it,

דהיינו והאלקים יענו דלמעלה לא שייך לומר שונה כנגדו שהרי כבר היתה שם התורה ואני הוי"ה לא שניתי ומשם הוא ממשיך

that is, "And G-d would answer him." For above, it does not apply to say "studies opposite him," since the Torah was already there, and "I, Havayah, have not changed (shanisi)," and it is from there that he draws down;

אלא על המלכות שממשיך בה התורה שלא היה בה וע"ז אמרו שנעשו התחדשות הקב"ה שונה כנגדו כו'.

rather, [it is said] of Malchus, into which he draws down the Torah that had not been in it; and of this, that a renewal came about, they said: "The Holy One, blessed be He, studies opposite him," etc.

בקולו של משה קול הוא המשכה מהבל הלב שלפי ערך בחי' הבטול כך הוא בחינת

"With the voice of Moshe": voice is a drawing down from the breath of the heart, so that according to the measure of the level of self-nullification (bittul), so is the level of

ההמשכה שאינו דומה המשכת רב יהודה או רשב"י [רבי שמעון בר יוחאי] לדידן הגם שכולם לומדים צירופי אותיות ההם עצמם אעפ"כ [אף על פי כן] ההמשכה היא משתנה לפי בטול כו' ודו"ל [ודי למבין]:

the drawing down. For the drawing down of Rav Yehudah or Rabbi Shimon bar Yochai is not like ours: although all of them study those very same combinations of letters, nevertheless the drawing down varies according to self-nullification, etc. And this suffices for the discerning.

TORAH OHR • PARSHAS YISRO • MAAMAR 5

מראיהם ומעשיהם כאשר יהיה האופן בתוך האופן

"Their appearance and their workings"

1 מראיהם ומעשיהם כאשר יהיה האופן בתוך האופן. פי' כמו אופן קטן בתוך אופן גדול שאופן הגדול הסובב את אופן הקטן למעלה הוא גבוה מן אופן הקטן ומלמטה בתחתית אופן הקטן מלמעלה מן הגדול.

"Their appearance and their workings were as though a wheel (ofan) were within a wheel." This means: like a small wheel within a large wheel, in which, above, the large wheel that surrounds the small wheel is higher than the small wheel, while below, at the bottom, the small wheel is above the large one.

כך הוא רוח החיה באופנים דלא כתיב רוח החיות דהא ד' חיות הן במרכבה אלא הענין שכדי להיות הרוח דייקא ממקום עליון מאד שמעלה ומטה שוין לפניו כי מה שהוא יותר עליון יכול לירד ולהתפשט למטה.

So too is "the spirit of the chayah (living creature) in the wheels." It does not say "the spirit of the chayos," [even] though there are in fact four chayos in the Chariot. Rather, the point is that for there to be the spirit [in the wheels, it comes] specifically from a very lofty place, before which above and below are equal. For what is higher is able to descend and spread downward.

2 וזהו רוח החיה הידוע הוא בחי' כללות של הד' חיות שכללותן הוא בחי' אדם כי פני אריה אל הימין ופני שור מהשמאל

And this is the well-known "spirit of the chayah": it is the level of the general and collective expression of the four chayos, whose general and collective expression is the level of adam (man). For "the face of a lion [is] on the right" and "the face of an ox on the left,"

משא"כ בחי' אדם אין בו ימין ושמאל. ולכן נק' אדם אדמה לעליון לאדם שעל הכסא כו'.

whereas the level of adam has no right and left. Therefore it is called adam: "I will be likened (adameh) to the Most High," to the adam upon the Throne, etc.

3 והנה כמו שהוא הענין באופנים כן הוא בכל ההשתלשלות מרום כל דרגין שהם בבחי' כאשר יהיה האופן בתוך האופן שעגול מקיף את כל שלמטה כו'.

Now, as it is with the wheels, so it is in the entire chain of descending worlds (hishtalshelus), from the loftiest of all levels: they are in the manner of "as though a wheel were within a wheel," for a circle encompasses everything below, etc.

ולכן בחג השבועות גילוי של שער החמשים (שאחר מ"ט) ימי הספירה שהם מבחינת ז' שמות שאינן נמחקין שהם בחי' התפשטות בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] להיות בחי' מעלה ומטה ראש ורגל כו'.

Therefore, on the festival of Shavuos [there is] a revelation of the fiftieth gate (which comes after the forty-nine days of the Counting). These [days] are from the level of the seven Names that may not be erased, which are the level of expansion, at the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), so that there is the level of above and below, head and foot, etc.

אבל שער החמשים הוא הכולל ומקיף כל הבחי' ואין שם בחי' מעלה ומטה כלל ובו נתנה תורה לישראל מ"ע [מצות עשה] ומל"ת [ומצות לא תעשה] המשכת אור א"ס בעשייה גשמית הוא ענין כתר תורה

But the fiftieth gate is what includes and encompasses all the levels, and there, there is no level of above and below at all. In it the Torah was given to Israel: the positive commandments and the prohibitions, the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof) into physical action. This is the meaning of the "crown of Torah,"

כמו כותרת ועטרה שעל הראש מלמעלה בבחי' שאין בה בחי' ראש ורגל כו'. שלכן הוא מתפשט למטה כמו למעלה. וכמו ענין האופן שבתוך האופן כנ"ל.

like a crown (koteres) and a diadem that is upon the head, above, in a manner that has no aspect of head and foot, etc. That is why it spreads below just as above. And it is like the matter of the wheel within the wheel, mentioned above.

4 והנה המשכה זו היא על ידי בחינת משה. משה ידבר כי עליו נאמר ותחסרהו מעט מאלקים שכל המ"ט שערי בינה נמסרו לו. ומחמת זה היה קרוב לשער החמשים להמשיך ממנו.

Now, this drawing down is through the level of Moshe. "Moshe would speak," for of him it is said, "You made him a little less than G-d," for all forty-nine gates of Binah (understanding) were given over to him. Because of this he was close to the fiftieth gate, to draw down from it.

ולכן המשיך הוא הי"ג מדות הרחמים וכדאיתא בזוהר ע"פ ויקרא הוי"ה הוי"ה כו' דויקרא קאי על משה שהוא קרא והמשיך הוי"ה כו'.

Therefore it was he who drew down the Thirteen Attributes of Mercy, as is found in the Zohar on "And he called: Havayah, Havayah," etc., that "and he called" refers to Moshe: it was he who called and drew down Havayah, etc.

(ופי' הפסוק ויעבר ה' על פניו של משה ויקרא משה) שהם מקורות להשתלשלות העולמות אצילות כו'.

(And the meaning of the verse [is]: "And Havayah passed before him," before Moshe, "and he called": Moshe.) [These Attributes] are the sources of the chain of descending worlds (hishtalshelus), Atzilus, etc.

וזהו ענין נוצר חסד. נוצר אותיות צנור ואותיות רצון. וגם פי' נוצר שומר היא בחי' השמירה במחשבה בבחי' העלם קודם שבא לידי גלוי.

And this is the meaning of "keeping kindness" (notzer chesed). Notzer [has] the letters of tzinor (a channel) and the letters of ratzon (will). Notzer also means "guarding": it is the level of keeping in thought, in a state of concealment, before it comes to revelation.

משא"כ ועשה חסד שבעוה"ז ועושה היא בחי' תקון כמו ועשתה את צפרניה. היינו בחי' ומדרגת אברהם חסד דאצי' ולכן נוצר חסד כתיב קודם פוקד עון אבות.

This is not so with "and doing kindness" (ve'oseh chesed) that is in this world: "doing" is the level of tikkun (putting in order), as in "and she shall do her nails." That is, [it is] the level and rank of Avraham, the Chesed (kindness) of Atzilus. Therefore "keeping kindness" is written before "visiting the iniquity of the fathers."

שפוקד עון אבות הוא אחר סיום היג"מ [הי"ג מדות] שמסיים ונקה משא"כ ועושה חסד כתיב אחר פוקד עון אבות לפי שהוא בחי' חסד שבסדר השתלשלות.

For "visiting the iniquity of the fathers" comes after the close of the Thirteen Attributes, which close with "and cleanses" (ve'nakeh). Whereas "and doing kindness" is written after "visiting the iniquity of the fathers," because it is the level of the Chesed that is within the order of the chain of descent.

משא"כ נוצר חסד היא בחינת חסד שלמעלה מעלה מסדר השתלשלות רק שהוא בחי' מקור ושרש כו'.

Whereas "keeping kindness" is the level of a Chesed that is far above the order of the chain of descent, except that it is the level of source and root, etc.

5 ועל ב' בחי' חסד הנ"ל נאמר לאלפים כו' פי' אלפים מדרגות. וענין המדרגות שהם מדרגה אחר מדרגה.

And of the two levels of Chesed (kindness) mentioned above it is said, "to thousands" (la'alafim), etc. This means thousands of levels. And what levels means is that they are level after level.

היינו כגון מדרגת ג"ע [גן עדן] התחתון שאחר עוה"ז שצ"ל נהר דינור מפסיק לטבול בו כדי שישתכח ממנו כח הזוכר הגשמי. שכיון שהוא זוכר גשמיות א"א לו להתענג בג"ע [בגן עדן].

That is, for example, the level of the lower Gan Eden, which [comes] after this world: there must be a river of fire (nehar dinur) separating [them], in which to immerse, so that the physical faculty of memory may be forgotten from him. For since he remembers physical things, he cannot delight in Gan Eden.

6 ולכן כשעולה מג"ע [מגן עדן] התחתון לעליון צ"ל ג"כ נהר דינור לשכוח ההשגה ותענוג שבג"ע [שבגן עדן] תחתון וכענין שמצינו בגמרא דר' זירא צם מאה תעניות דלישכח תלמוד בבלי כו' [דרבי]

Therefore, when one ascends from the lower Gan Eden to the upper, there must also be a river of fire, to forget the comprehension and delight of the lower Gan Eden. It is like what we find in the Gemara: Rabbi Zeira fasted a hundred fasts so that he would forget the Babylonian Talmud, etc.,

הגם שלמד תלמוד בבלי בדו"ר [בדחילו ורחימו] עד דלא שלט בו האור כנודע ממעשה דקטינא חריך שקיה.

even though he had studied the Babylonian Talmud with awe and love (bidechilu u'rechimu), to the point that the fire had no power over him, as is known from the story of "the little one with the scorched legs" (Katina charich shakei).

7 וכך יש אלפים מדרגות מדרגה אחר מדרגה עילוי אחר עילוי. וכן בהמשכה מלמעלה למטה הן הם

And so there are thousands of levels, level after level, ascent after ascent. So too in the drawing down from above to below, there are

כמה צמצומים צמצום אחר צמצום עד שיהיה ג"ע [גן עדן] העליון תענוג הנבראים ונק' אלפים ששרשם בחינת אלפי"ן מילוי שם מ"ה [שם מ"ה] הוי"ה במילוי אלפי"ן.

many tzimtzumim (contractions), contraction after contraction, until the upper Gan Eden is the delight of created beings. And they are called alafim (thousands) because their root is the level of alefs (alfin): the spelling-out (milui) of the Name Mah, Havayah spelled out with alefs.

8 וענין אל"ף זו היא אל"ף דאהי' [דאהיה] אנא עתיד וזמין לאתגלאה כי א' משמש על העתיד

And the meaning of this alef: it is the alef of Ehe-yeh, "I am destined and ready to be revealed," for the alef denotes the future,

וגם כל ירידת ההמשכות הם בבחי' אל"ף. כי א' הוא יו"ד למעלה ויו"ד למטה ו"ו באמצע.

and also, every descent of the drawings-down is at the level of alef. For an alef is a yud above, a yud below and a vav in the middle,

להורות כי ההמשכה שהיא הוא"ו היא באה ע"י צמצום שהיא היו"ד שבראש שבלעדי הצמצום א"א להיות המשכה והתגלות באופן אחר אלא היה הכל ענין אחד.

to show that the drawing down, which is the vav, comes through tzimtzum (contraction), which is the yud at the top. For without the contraction there could not be a drawing down and revelation in another manner; rather, everything would be one thing.

9 ואח"כ חוזרת ומתצמצמת ההמשכה להיות כמו בחי' יו"ד למטה להיות משם בחי' צמצום והמשכה אחרת וכך

Afterward the drawing down contracts again, to be like the level of a yud below, so that from there will come a level of contraction and another drawing down. And thus

הוא סדר כל ההשתלשלות הכל הן בחי' אלפי"ן וזהו לאלפים בין בעושה חסד בבחי' אברהם חסד דאצי' ובין בנוצר חסד בחי' משה.

is the order of the whole chain of descending worlds (hishtalshelus): all of them are levels of alefs. And this is [the meaning of] "to thousands" (la'alafim), both in "doing kindness," at the level of Avraham, the Chesed (kindness) of Atzilus, and in "keeping kindness," the level of Moshe.

10 והנה בחי' אברהם בעושה חסד נמשך רק באצי' דאיהו וחיוהי חד כי המשכה זו היא מז' שמות שאינן נמחקין שהוא במ"ט ימי הספירה שם יש ג"כ אלפים מדרגות

Now, the level of Avraham, in "doing kindness," is drawn down only into Atzilus, where "He and His life-forces are one," for this drawing down is from the seven Names that may not be erased, which is in the forty-nine days of the Counting; there too there are thousands of levels.

אבל בחי' נוצר חסד בחי' משה הוא בשער החמשים שהוא הכתר תר"ך עמודי אור כמו עמוד שמחבר מעלה ומטה.

But the level of "keeping kindness," the level of Moshe, is in the fiftieth gate, which is Keser (the Crown), the six hundred and twenty pillars of light, like a pillar that joins above and below.

ולכן המשיך גם בבי״ע עולמות הנפרדים משם יפרד כו׳. משה שפיר קאמרת. רבא בחי׳ משה. ורב יוסף אמר מרא דאברהם שכל א׳ מכיר בחינתו.

Therefore he drew down also into Beriah, Yetzirah and Asiyah, the separate worlds, [as in] "from there it divides," etc. "Moshe, you have spoken well": Rava was of the level of Moshe. And Rav Yosef said, "Master of Avraham," for each one recognizes his own level.

וכל ראשי ישיבות שבכל דור הן בחי׳ משה שהרי הוא הממשיך הדחילו ורחימו (ועמ״ש ע״פ וידבר אל ראשי המטות כו׳):

And all the heads of yeshivos in every generation are of the level of Moshe, for indeed he is the one who draws down awe and love (dechilu u'rechimu). (And see what is written on "And he spoke to the heads of the tribes," etc.)

TORAH OHR • PARSHAS YISRO • MAAMAR 6

זכור את יום השבת לקדשו

"Remember the Shabbos day to sanctify it"

◇

1 זכור את יום השבת לקדשו. להבין מהו ענין הצווי לקדש השבת והלא שבת מיקדשא וקיימא.

"Remember the Shabbos day to sanctify it." [We need] to understand what the command to sanctify the Shabbos is about: is not the Shabbos sanctified and established (mikadsha vekayma)?

דבשלמא קדושת יו"ט [יום טוב] תלוי בישראל שלכך אומרים מקדש ישראל והזמנים. מתחלה ישראל ואח"כ הזמנים משום דישראל אינהו דקדשינהו לזמנים.

Granted, the holiness of Yom Tov depends on Israel; that is why we say, "Who sanctifies Israel and the seasons": first Israel and afterward the seasons, because it is Israel who sanctify the seasons.

אבל בשבת אנו מברכים מקדש השבת. ואין אומרים מקדש ישראל והשבת וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אטו שבת ישראל מקדשי ליה והלא שבת מיקדשא וקיימא משי"ב [משנת ימי בראשית] כו'.

But on Shabbos we bless, "Who sanctifies the Shabbos," and we do not say, "Who sanctifies Israel and the Shabbos," as our Sages, of blessed memory, said: "Is it Israel who sanctify the Shabbos? Surely the Shabbos is sanctified and established" from the six days of creation, etc.

ונק' כל שבת שבת בראשית שלמעלה מבחי' ישראל (כי שבת הוא בחי' התגלות ח"ע [חכמה עילאה] ונק' גילוי מוחין דאבא שהוא למעלה מבחי' נש"י [נשמות ישראל] המושרשים בז"א. וכמו שמבואר בזוהר פ' אמור)(ריש דף צ"ד)

And every Shabbos is called 'Shabbos Bereishis' (the Shabbos of creation), which is above the level of Israel. (For Shabbos is the level of the revelation of the higher Chochmah (wisdom), and is called the revelation of the intellect (mochin) of Abba, which is above the level of the souls of Israel, who are rooted in Z'eir Anpin (the emotive attributes). And as is explained in the Zohar, Parshas Emor (beginning of page 94),

דאחידן ביה במלכא. ופי' הרמ"ז [הרב משה זכות] הם ישראל המושרשים בזעיר. זה בחסד וזה בגבורה וזה בתפארת כו'.

that [there are those] "who are attached to Him, to the King"; and the Ramaz explains: these are Israel, who are rooted in Z'eir [Anpin], this one in Chesed (kindness), this one in Gevurah (restraint) and this one in Tiferes (beauty), etc.

ושבת מבואר שם דהוא גלוי מוחין דאבא בז"א ומבואר שם ג"כ איך שגילוי והמשכה זו הוא מעצמו וא"צ [ואין צריך / ואינו צריך] למעשינו כו'.

And of Shabbos it is explained there that it is the revelation of the intellect of Abba in Z'eir Anpin; and it is also explained there how this revelation and drawing-down comes of itself and does not need our deeds, etc.

משא"כ ביו"ט [ביום טוב] גילוי קצת ההארה ממוחין דאבא שמאיר ביו"ט [ביום טוב] הוא ע"י מעשנו ותפלותנו כו'.

This is not so on Yom Tov: the revelation of a little of the radiance from the intellect of Abba that shines on Yom Tov comes through our deeds and our prayers, etc.)

2 והנה בדברות האחרונות נאמר שמור את יום השבת לקדשו. וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] זכור ושמור בדבור אחד נאמרו.

Now, in the later [version of the] Commandments it says, "Keep the Shabbos day to sanctify it." And our Sages, of blessed memory, said: "'Remember' (zachor) and 'Keep' (shamor) were said in a single utterance."

והענין דשמור הוא מל"ת כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל מקום שנאמר השמר פן ואל אינו אלא ל"ת [לא תעשה]. וזכור הוא רמ"ח מ"ע [מצות עשה] כי זכור עם י"ה גי' [גימטריא] רמ"ח מ"ע [מצות עשה]

The explanation: 'Keep' belongs to the prohibitive commandments, as our Sages, of blessed memory, said: "Wherever it says 'beware' (hishamer), 'lest' (pen) or 'do not' (al), it is nothing but a prohibition." And 'Remember' is the 248 positive commandments, for zachor with yud-heh has the numerical value of 248, the positive commandments.

והנה זכרי עם ו"ה גימטריא רמ"ח. וצ"ל ההפרש בין זכור לזכרי. ומה שזכור הוא עם י"ה וזכרי עם ו"ה:

Now, zichri ('My remembrance') with vav-heh [also] has the numerical value of 248. And we need to understand the difference between zachor and zichri, and why zachor is with yud-heh and zichri with vav-heh.

3 והנה להבין כ"ז [כל זה] צריך להבין תחלה כללות ענין השבת מהו. דהנה כתיב וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד.

Now, to understand all this, we must first understand what the concept of Shabbos is in general. For it is written, "And G-d saw all that He had made, and behold, it was very good."

שבששת ימי בראשית הוא בחי' את כל אשר עשה והיינו ע"י צירופי אותיות דעשרה מאמרות.

For the six days of creation are the level of "all that He had made," that is, through the combinations of letters of the Ten Utterances,

כמו מאמר יהי אור יהי רקיע יקוו המים כו' תדשא כו'. הוא בבחי' ירידה כמו באדם גילוי השכל בדבור שהוא בחי' ירידה.

such as the utterances "Let there be light," "Let there be a firmament," "Let the waters gather," etc., "Let [the earth] sprout," etc. This is in the manner of descent, as in a person the revelation of the intellect in speech is a descent.

והנה כתיב כי לא מחשבותי מחשבותיכם כו'. שיש למעלה כביכול בחי' מחשבה ובחי' דבור דהיינו שבחי' מחשבה נק' עלמין סתימין

Now, it is written, "For My thoughts are not your thoughts," etc.: that above there is, as it were, a level of thought and a level of speech. That is, the level of thought is called 'the hidden worlds' (almin sesimin)

(ר"ל [רוצה לומר] האור והחיות המחיה את עלמין סתימין נק' מחשבה עליונה). ובחי' דבור נק' עלמא דאתגלייא. ונק' אותיות לשון התגלות מלשון תרגום ואתא.

(meaning, the light and life-force (chayus) that gives life to the hidden worlds is called 'supernal thought'). And the level of speech is called 'the revealed world' (alma de'isgalya). And 'letters' (osiyos) are so called as a term of revelation, from the Targum's word ve'asa ('and he came').

כי הנה הדבור מקבל מבחי' המדות עליונות שבחי' שיתא יומין דבראשית הם ששה מדות עליונות.

For speech receives from the level of the supernal emotive attributes (middos): the level of the 'six days of creation' (shisa yomin divreishis) is the six supernal attributes.

והנה ידוע המאמר לאו דאית לך צדק ידיעא כו'. כולא לאחזאה כו' שבאדם בחי' חסד ורחמים מעורר התפעלות בנפשו להשפיע

Now, the saying is known: "Not that You have a known righteousness," etc.; "all is to show," etc. For in a person, the quality of kindness and compassion stirs an emotional arousal in his soul to bestow,

משא"כ מדותיו ית' המיוחדות בו ית' שהוא אחדות פשוט בלי שום שינוי התפעלות ח"ו [חס ושלום] כמ"ש אני הוי"ה לא שניתי וזהו לאו דאית לך צדק ידיעא כו'.

whereas His attributes, blessed be He, which are united with Him, blessed be He, who is a simple oneness, are without any change of emotional arousal, G-d forbid, as it is written, "I, G-d, have not changed." And this is "Not that You have a known righteousness," etc.

ובהיות כן שהששה מדות עליונות הם למעלה מבחי' התפעלות ושינוי ע"כ כדי שיהיה נמשך מבחי' המדות לבחי' הדבור להיות עלמא דאתגלייא הוא רק בבחי' אחוריים לשון תרגום כו':

And since this is so, that the six supernal attributes are above emotional arousal and change, therefore, for [influence] to be drawn from the level of the attributes to the level of speech, to become the revealed world, it is only in the manner of 'the back' (achorayim), [like] the language of Targum, etc.

4 וזהו שבכל מעשה ששת ימי בראשית עד אחר ויכלו לא נאמר רק שם אלקים כ"א אחר שנא' [שנאמר] ויכלו כו'

This is why, in all the work of the six days of creation, until after "And [the heavens and the earth] were finished," only the Name Elokim is mentioned; only after it says, "And they were finished," etc.,

כי בו שבת כו' אח"כ נאמר ביום עשות הוי"ה אלקים נזכר אח"כ דוקא שם הוי"ה.

"for on it He rested," etc., does it afterward say, "On the day Havayah Elokim made": the Name Havayah is mentioned specifically afterward.

והענין כי ידוע מ"ש שמש ומגן הוי"ה אלקים. כי שם הוי"ה כתיב בי' [ביה] אני הוי"ה לא שניתי (כנ"ל לאו דאית לך צדק ידיעא כו')

The explanation is as is known from what is written: "A sun and a shield is Havayah Elokim." For of the Name Havayah it is written, "I, Havayah, have not changed" (as above, "Not that You have a known righteousness," etc.),

ובחי' אלקים הוא הנרתק לשם הוי"ה הנק' ג"כ שמש (כמ"ש שמש ומגן ה' כו') כדי להיות התהוות הבריאה יש מאין שזהו ע"י אותיות הדבור כנ"ל

and the level of Elokim is the sheath for the Name Havayah, which is also called 'sun' (as it is written, "A sun and a shield is Havayah," etc.), so that there can be the coming into being of creation, something from nothing, which is through the letters of speech, as above.

(והוא בחי' שם אלקים שהוא שרש בחי' אותיות וכלים. ושם הוי"ה הוא שורש בחי' האור שלמעלה מבחי' כלים ואותיות לכן ההמשכה משם הוי"ה הוא דוקא ע"י המגן דשם אלקים שהם האותיות המעלימים כנ"ל.

(And this is the level of the Name Elokim, which is the root of letters and vessels; and the Name Havayah is the root of the light, which is above vessels and letters. Therefore the drawing-down from the Name Havayah is specifically through the shield of the Name Elokim, which is the letters that conceal, as above.

ולכן בששת ימי בראשית לא נזכר רק שם אלקים כי בששת ימי בראשית היה ההמשכה מבחי' שם הוי"ה להתלבש בשם אלקים שהוא בחי' הדבור לומר יהי אור יהי רקיע כו')

And that is why in the six days of creation only the Name Elokim is mentioned: for in the six days of creation the drawing-down from the level of the Name Havayah was to be clothed in the Name Elokim, which is the level of speech, to say, "Let there be light," "Let there be a firmament," etc.)

ואח"כ בסוף ששת ימי בראשית נאמר והנה טוב מאד ויכלו השמים. פי' טוב מאד היא בחי' בע"ת [בעלי תשובה] כידוע דטוב זה יצ"ט [יצר טוב] ומאד זה יצה"ר [יצר הרע] כשנהפך לטוב ע"י התשובה.

And afterward, at the end of the six days of creation, it says, "And behold, it was very good," "And the heavens were finished." The meaning: 'very good' is the level of baalei teshuvah (those who return), as is known that 'good' is the good inclination and 'very' is the evil inclination when it has been turned to good through teshuvah (return).

והענין כי במקום שבעלי תשובה עומדים כו'. כי אתכפייא ואתהפכא דבחי' בע"ת [בעלי תשובה] הוא בתגבורת האהבה ממטה למעלה מים רבים לא יוכלו לכבות את כו'.

The point is: "In the place where baalei teshuvah stand," etc. For the subjugation (iskafya) and transformation (ishapcha) of the level of baalei teshuvah is with an intensified love, from below to above: "Many waters cannot quench the [love]," etc.

כמ"כ [כמו כן] למעלה עליית החיות שירד בששת ימי בראשית בבחי' ירידה היא עולה בבחי' עליית העולמות למהותו ועצמותו ית'.

So too above: the ascent of the life-force (chayus) that came down during the six days of creation in the manner of descent: it rises, as the ascent of the worlds, to His very being and essence, blessed be He.

5 וז"ש [וזהו שכתוב] אח"כ ויכלו השמים כי בו שבת כאדם ששובת ממלאכתו שהשכל ומדות שנשפלו להתלבש בדבור ובמעשה עולים למהותן ועצמותן כמו"כ [כמו כן] הוא למעלה עלייה למהו"ע [למהותו ועצמותו] יתי.

And this is what is written afterward: "And the heavens were finished," "for on it He rested." [It is] like a person who rests from his work, when the intellect and emotive attributes that had lowered themselves to be clothed in speech and action rise to their own being and essence; so too above, there is an ascent to His being and essence, blessed be He.

וזהו בחי' ומדרגת שבת דמעלי שבתא שהוא בחי' עליות וזהו שבת בראשית דמיקדשא וקיימא שהעלייה היא ממילא כי בו שבת כו'.

And this is the level and rank of 'Shabbos eve' (Shabbos de'mealei Shabbsa), which is the level of ascents. And this is the Shabbos of Bereishis, which is 'sanctified and established,' for the ascent comes of itself: "for on it He rested," etc.

(וצ"ע [וצריך עיון] דמשמע שע"י טוב מאד בע"ת [בעלי תשובה] אז כי בו שבת והרי אמר דשבת מיקדשא וקיימא שהעלייה ממילא. לכן צריך לומר דלאו ע"י בע"ת [בעלי תשובה] הוא ההעלאה כי עליות העולמות הוא ממילא רק ענין תשובה עלאה היא דוגמא לבחי' זו.

(This needs examination, for it implies that through 'very good,' the baal teshuvah, there then comes "for on it He rested"; yet it was said that Shabbos is 'sanctified and established,' the ascent coming of itself. Therefore we must say that the elevation does not come through the baal teshuvah, for the ascent of the worlds comes of itself; only, the matter of the higher teshuvah (teshuvah ila'ah) is a likeness of this level.

כי שבת אותיות תשב להיות ששבת עליות העולמות וכמו"כ [וכמו כן] הבע"ת [הבעלי תשובה] ועיקר פעולת האתעדל"ת [האתערותא דלתתא] לבחי' שבת יתבאר לקמן אי"ה [אם ירצה השם]):

For Shabbos (שבת) has the letters of tashev (תשב, 'return'), since Shabbos is the ascent of the worlds, and so too the baal teshuvah. And the main effect of the arousal from below on the level of Shabbos will be explained below, G-d willing.)

6 אך הנה כתיב אשר ברא אלהים לעשות. וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] לעשות לתקן. וכתיב ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת דמזה משמע שישראל עושים את השבת

However, it is written, "which G-d created to make," and our Sages, of blessed memory, said: 'to make' [means] to perfect. And it is written, "And the children of Israel shall keep the Shabbos, to make the Shabbos," from which it is understood that Israel make the Shabbos

ע"י מעשה המצות בו' יומין דחול דהיינו פי' לעשות לתקן או ע"י תשובה. דהנה כתיב חכמות בחוץ תרונה.

through the performance of the mitzvos during the six weekdays, which is the meaning of 'to make' [as] 'to perfect,' or through teshuvah (return). For it is written, "Wisdoms sing aloud outside."

7 ופי' בזוהר חכמות תרי חכמה עלאה וחכמה תתאה. פי' ח"ע [חכמה עילאה] הוא בחי' חכים ולא בחכמה ידיעא. וחכמה תתאה הוא כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] נובלות חכמה שלמעלה תורה.

And the Zohar explains: 'wisdoms' are two, the higher Chochmah (wisdom) and the lower Chochmah. The higher Chochmah is the level of "wise, but not with a known wisdom." And the lower Chochmah is as our Sages, of blessed memory, said: "The nobelos (fallen fruit) of the wisdom above is the Torah."

פי' בחי' הנובלות הוא בחי' אור ושפע מבחי' אור החכמה הנמשך למטה כדי לברר בירורים

The meaning: the level of nobelos is a light and flow from the light of Chochmah, which is drawn down below in order to carry out refinements (beirurim),

והיינו בחי' חכמה שבתורה שנתלבשה בדברים גשמיים להבדיל בין טמא לטהור וכיוצא בזה בכל מל"ת [מצות לא תעשה].

that is, the wisdom in the Torah that has been clothed in physical things, to distinguish between impure and pure, and similarly in all the prohibitive commandments.

8 וכמו"כ [וכמו כן] גם במעשה המצות עשה הרי נתלבשה החכמה במצות גשמיים כמו במצות ציצית בצמר גשמי דטלית כו'

And likewise also in the performance of the positive commandments, the wisdom has been clothed in physical mitzvos, as in the mitzvah of tzitzis, in the physical wool of the tallis, etc.

ולמעלה הטלית הוא בחינת אור מקיף. וכמ"ש לבושיה כתלג חיור שהוא בחי' סוכ"ע. והחוטין הם ל"ב נתיבות החכמה.

And above, the tallis is the level of encompassing light (or makif), as it is written, "His garment was white as snow," which is the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). And the threads are the thirty-two paths of Chochmah (wisdom).

9 ועד"ז בשאר המצות כמו אבני האפוד והחושן תרשיש ושהם אבנים גשמיים ונחקק בהם שמות י"ב השבטים.

And similarly with the other mitzvos, such as the stones of the Ephod and the Breastplate, tarshish and shoham, which are physical stones on which the names of the twelve tribes were engraved.

וכתיב ונשא אותם אהרן לפני ה' לזכרון ולמעלה רומזים לבחי' אורות עליונים שימשיך אהרן כהנא רבא בחי' חסדים עליונים דלפני האצי' כו'

And it is written, "And Aharon shall bear them before G-d for a remembrance"; and above, they allude to supernal lights: that Aharon the High Priest would draw down the level of the supernal kindnesses (chassadim) that are before the World of Atzilus (Emanation), etc.

ולמטה נתלבשה חכמה זו באבנים גשמיים ובמעשה גשמית דחושן ואפוד. וכה"ג [וכהאי גוונא] יובן בכל מעשה המצות.

And below, this wisdom was clothed in physical stones and in the physical work of the Breastplate and Ephod. And in the same way it is to be understood in all the performance of the mitzvos.

וע"כ נק' בחי' חכמה זו שנתלבשה למטה במעשה המצות בשם חכמה תתאה שמתלבשת בעשייה גשמית לאהפכא חשוכא לנהורא כו'. וזהו חכמות בחוץ תרונה.

Therefore this wisdom, which has been clothed below in the performance of the mitzvos, is called by the name 'the lower Chochmah (wisdom),' for it is clothed in physical action, to turn darkness into light, etc. And this is "Wisdoms sing aloud outside."

בחוץ דוקא כשנתלבשה ח"ת [חכמה תתאה] (הנמשכת מח"ע [מחכמה עילאה] וזהו חכמות בחוץ כו' שהארת ח"ע [חכמה עילאה] נמשכת בח"ת [בחכמה תתאה] ומתלבשים בחוץ דהיינו בבי"ע עד שנמשכים בעשייה גשמית ממש כנ"ל) בעשיה גשמית במעשה המצות שלפנינו אז דוקא תרונה

"Outside" specifically: when the lower Chochmah (which is drawn from the higher Chochmah; and this is "Wisdoms... outside," etc.: the radiance of the higher Chochmah is drawn into the lower Chochmah, and they are clothed 'outside,' that is, in [the worlds of] Beriah (Creation), Yetzirah (Formation) and Asiyah (Action), until they are drawn into actual physical action, as above) is clothed in physical action, in the performance of the mitzvos before us, then specifically does it "sing aloud."

פי' שיהיה עי"ז תוספת וגלוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה שלמעלה מעלה אפי' [אפילו] מבחי' ח"ע [חכמה עילאה]. וע"י מעשה המצות יומשך ויתגלה בח"ע [בחכמה עילאה] נמצא דוקא ע"י התלבשות החכמות בחוץ אז תרונה:

This means that through this there will be an addition and revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which is far above even the level of the higher Chochmah; and through the performance of the mitzvos it will be drawn down and revealed in the higher Chochmah. It follows that specifically through the clothing of the wisdoms 'outside' do they then "sing aloud."

10 וביאור הדבר הוא דהנה כתיב ראשית חכמה והיינו בחי' חכמה עלאה שנק' ראשית. כי ח"ת [חכמה תתאה] נק' סופא דכל דרגין כנודע

The explanation of the matter: it is written, "The beginning of wisdom," which is the level of the higher Chochmah (wisdom), called 'beginning' (reishis). For the lower Chochmah is called 'the end of all levels,' as is known,

שהיא בחי' מל' וח"ע [וחכמה עילאה] נק' ראשית. והנה ראשית בתי"ו מורה על לשון נקבה. כי ראש הוא לשון דכר.

for it is the level of Malchus (sovereignty), while the higher Chochmah is called 'beginning.' Now, reishis, with a tav, indicates a feminine form, for rosh (head) is a masculine form.

11 וראשית הוא לשון נוקבא. והיינו כי החכמה היא בחי' מקבל שמקבלת מבחי' ראש. וכמ"ש והחכמה מאין תמצא שנמשכת מבחי' אין דהיינו שלא בדרך השתלשלות עילה ועלול רק כמו בחי' יש מאין.

And reishis is a feminine form. That is, Chochmah (wisdom) is the level of a recipient, receiving from the level of rosh (head). As it is written, "And wisdom is found from ayin (nothing)": it is drawn from the level of ayin, that is, not by way of a progression (hishtalshelus) of cause and effect, but like the level of something from nothing.

כי בחי' האין שממנו תמצא החכמה הוא למעלה ממדרגת החכמה והוא כמו עד"מ באדם כשנופל לו איזה המצאה וסברא חדשה אזי מתמלא תענוג. מזה אנו רואים שבחי' תענוג הוא למעלה מבחי' חכמה.

For the level of ayin, from which wisdom is found, is above the rank of Chochmah. It is like, by way of analogy, a person to whom some discovery and new idea occurs: he is then filled with delight. From this we see that the level of delight is above the level of Chochmah,

דהיינו שהוא מקור החכמה ולכן בתחלת התחדשות הסברא יהי' [יהיה] הענג גדול להיות כי רגע זו יצאה ונמשכה החכמה ממקורה התענוג.

that is, it is the source of Chochmah. Therefore, at the beginning, when the idea is new, the delight is great, because at that moment the wisdom has come forth and been drawn from its source, delight.

לכן מאיר בה אור התענוג משא"כ כשמתיישן אח"כ אינו מתענג כ"כ [כל כך] מהסברא שכבר נתרחקה ממקורה שהוא התענוג.

Therefore the light of delight shines in it. This is not so when it grows old afterward: he does not delight so much in the idea, for it has already moved away from its source, which is delight.

12 וכמו"כ [וכמו כן] למעלה בחי' תענוג העליון הוא מקור החכמה. וזהו בחי' מאין תמצא. מאין הוא בחי' עונג.

So too above: the level of the supernal delight is the source of Chochmah (wisdom). And this is the level of "from ayin is it found": ayin is the level of delight.

וזהו שנק' חכמה ראשית שהיא בחי' מקבל מבחי' ראש הוא התענוג עליון שנק' ראש אותיות אשר שהוא לשון אושר ותענוג וכמו באשרי כי אשרוני בנות אשרי יושבי כו':

And this is why Chochmah is called reishis, for it is the level of a recipient from the level of rosh (head), the supernal delight, which is called rosh (ראש), the letters of asher (אשר), a term of happiness (osher) and delight, as in "In my happiness, for daughters will call me happy," "Happy are those who dwell," etc.

13 והנה בברכת המצות אנו מברכין אשר קדשנו במצותיו כו'. שע"י המצות אנו ממשיכים מבחי' אשר שהוא בחי' ענג העליון.

Now, in the blessing over the mitzvos we bless, "Who (asher) has sanctified us with His commandments," etc.: for through the mitzvos we draw down from the level of asher, which is the level of the supernal delight.

וההמשכה היא בבחי' ח"ע [חכמה עילאה] וח"ת [וחכמה תתאה] שהן בחי' יחו"ע [יחודא עילאה] ויחו"ת [ויחודא תתאה] שנמשך בהן מבחי' ענג העליון. וזהו פי' הברכה באי" [ברוך אתה ה'] אלקינו הוא בחי' יחו"ע [יחודא עילאה] דחו"ב [דחכמה ובינה] אצי'

And the drawing-down is into the higher Chochmah (wisdom) and the lower Chochmah, which are the higher unity (yichuda ila'ah) and the lower unity (yichuda tata'ah), into which [light] is drawn from the supernal delight. And this is the meaning of the blessing: "Blessed are You, G-d, our G-d" is the higher unity, of Chochmah and Binah of Atzilus,

ואח"כ מלך העולם הוא בחי' יחו"ת [יחודא תתאה] וממשיכים להם מבחי' אשר קדשנו כו' בחי' ענג העליון.

and afterward, "King of the universe" is the lower unity; and we draw into them from the level of "Who (asher) has sanctified us," etc., the supernal delight.

והיינו דוקא ע"י קיום מעשה המצות הגשמיים בבחי' אתכפייא ואתהפכא לברר בירורי נוגה שעי"ז דייקא ממשיכים גלוי התענוג העליון וזהו חכמות כשנתלבשו בחוץ אזי דוקא תרונה מחמת גלוי התענוג העליון בחכמה:

And this is specifically through fulfilling the physical performance of the mitzvos, in the manner of subjugation (iskafya) and transformation (ishapcha), to carry out the refinements (beirurim) of nogah; for specifically through this do we draw down the revelation of the supernal delight. And this is "Wisdoms": when they are clothed "outside," then specifically they "sing aloud," because of the revelation of the supernal delight in Chochmah.

14 ומעתה יובן ג"כ ענין לעשות את השבת. כי שבת הוא בחי' חכמה ובחכמה אתברירו. ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] בשבת דבור אסור כי סייג לחכמה שתיקה. והוא בחי' עליית ח"ת [חכמה תתאה] בח"ע [בחכמה עילאה].

From this, the meaning of "to make the Shabbos" will also be understood. For Shabbos is the level of Chochmah (wisdom), and "through Chochmah they are refined." Therefore our Sages, of blessed memory, said that on Shabbos speech is forbidden, for "a fence for wisdom is silence." And it is the ascent of the lower Chochmah into the higher Chochmah.

(לכן בשבת בורר אסור כי בחכמה אתברירו הוא ע"י התלבשות ח"ע [חכמה עילאה] בח"ת [בחכמה תתאה] לברר בירורים והיינו ביומין דחול אבל בשבת שהוא עליי' [עלייה] ח"ת [חכמה תתאה] בח"ע [בחכמה עילאה] לכן דבור אסור).

(Therefore on Shabbos sorting (borer) is forbidden: for "through Chochmah they are refined" happens through the higher Chochmah being clothed in the lower Chochmah to carry out refinements, and that is during the weekdays; but on Shabbos, which is the ascent of the lower Chochmah into the higher Chochmah, therefore speech is forbidden.)

והנה ע"י הבירורים ממעשה המצות שנעשו ביומין דחול נמשך מבחי' ענג עליון לבחי' חכמה דהנה החכמה נקראת עדן שמקבל מבחי' התענוג. ומבחינת עדן נמשך לגן.

Now, through the refinements from the performance of the mitzvos that were done during the weekdays, [light] is drawn from the level of the supernal delight into the level of Chochmah. For Chochmah is called 'Eden,' for it receives from delight; and from the level of Eden it is drawn into the Garden (Gan).

וזהו ענין געה"ע [גן עדן העליון] וגעה"ת [וגן עדן התחתון] ששם נהנין מזיו השכינה. אבל יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז מכל חיי העוה"ב [העולם הבא].

And this is the matter of the upper Gan Eden and the lower Gan Eden, where [souls] enjoy the radiance of the Shechinah (Divine Presence). But "one hour of teshuvah (return) and good deeds in this world is better than all the life of the World to Come,"

כי ע"י המצות ממשיכים עצמות ענג העליון שלמעלה מבחי' חכמה. וזהו הכל ע"י ו' יומין דחול ששת ימים תעבד:

for through the mitzvos we draw down the very essence of the supernal delight, which is above the level of Chochmah. And all this is through the six weekdays: "Six days you shall labor."

15 וזהו ענין זכור עם י"ה. וזכרי עם ו"ה. היינו מלמטה למעלה ומלמעלה למטה. דהנה פי' ששת ימים תעבוד היינו בחי' אהבה כי לית פולחנא כפולחנא דרחימותא.

And this is the matter of zachor with yud-heh and zichri with vav-heh: that is, from below to above and from above to below. For the meaning of "Six days you shall labor (ta'avod)" is the level of love, for "there is no service like the service of love."

שכל ימות החול הוא בחי' בירורים שכל מעשה המצות או הדבור או מה שעושה מו"מ [משא ומתן] בהיתר להתפרנס כדי שיוכל לעבוד את ה' נתברר ע"י בירורי נצוצות קדושות מבחי' ק"נ [קליפת נוגה] ועולים לה'

For all the weekdays are the level of refinements: through all the performance of the mitzvos, or speech, or the business a person conducts in a permitted way to earn a living so that he can serve G-d, there are refined thereby the refinements of holy sparks from the level of kelipas nogah (the husk of nogah), and they rise to G-d

ע"י התפלה וכל התפלות של ימות החול נכללים ועולים ע"י תפלת השבת וזהו הכל ע"י בחי' אהבה מלמטה למעלה.

through prayer. And all the prayers of the weekdays are included and rise through the prayer of Shabbos. And all this is through the level of love, from below to above.

16 וזהו זכור עם י"ה רמ"ח שהאהבה נק' זכור כי יראה היא בחי' נקבה. כמ"ש אשה יראת ה' ואהבה היא בחי' דכר זכר חסדו. והאהבה היא שרש לרמ"ח מ"ע [מצות עשה].

And this is zachor with yud-heh, 248: love is called zachor, for awe is the level of the female, as it is written, "A woman who fears G-d," and love is the level of the male (dechar): "He remembered (zachar) His kindness." And love is the root of the 248 positive commandments.

והיינו שע"י רמ"ח מ"ע [מצות עשה] ובחי' פולחנא דרחימותא היא העלאה ממטה למעלה לבחי' י"ה (וגם האיש דרכו לכבש לכן בירור ק"נ [קליפת נוגה] וההעלאה הוא ע"י אהבה):

That is, through the 248 positive commandments and the service of love there is an elevation from below to above, to the level of yud-heh. (Also, "it is the way of a man to conquer"; therefore the refinement of kelipas nogah and the elevation are through love.)

17 והנה תכלית ההעלאה הוא כדי להיות אח"כ המשכה מלמעלה למטה. וז"ש [וזהו שכתוב] רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ מה ה' אלקיך שואל מעמך. א"ת [אל תקרי] מה אלא מאה ברכות שחייב אדם לברך בכל יום.

Now, the purpose of the elevation is that afterward there be a drawing-down from above to below. And this is what our Sages, of blessed memory, said on the verse, "What (mah) does G-d your G-d ask of you?": "Do not read mah but me'ah (a hundred)": the hundred blessings that a person is obligated to say every day.

והענין הוא כי בחי' ההמשכה שנמשך מבחי' סוכ"ע לבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] נק' בשם ברכה כי הוא בחי' הגילוי מן ההעלם. וזהו א"ת [אל תקרי] מה.

The point is that the drawing-down that is drawn from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) to the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin) is called by the name 'blessing,' for it is the level of revelation out of concealment. And this is "Do not read mah,"

שהוא בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] כמבואר בזוהר בראשית בתחלתו בהקדמה (דף א' ע"ב) ע"פ מה אדיר שמך בכל הארץ דבחי' מ"ה [שם מ"ה] הוא בבחי' בדבר ה' שמים נעשו.

which is the level of memalei kol almin, as explained in the Zohar on Bereishis, at its beginning, in the Introduction (page 1b), on the verse, "How (mah) mighty is Your Name in all the earth": that the level of mah is the level of "By the word of G-d the heavens were made."

וזהו מה אדיר שמך בכל הארץ שמתלבש בעולמות להיות ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וכן הוא ג"כ בזוהר ח"ב [חלק ב'] (דקכ"ז) ע"פ ויקחו לי תרומה דרגא תתאה דאיהו רזא דעלמא תתאה אקרי מ"ה [שם מ"ה].

And this is "How mighty is Your Name in all the earth": that it is clothed in the worlds to be memalei kol almin. And so it is also in the Zohar, volume 2 (page 127), on the verse, "And they shall take for Me an offering (terumah)": "The lower level, which is the mystery of the lower world, is called mah."

(וזהו ענין תרומה. א"ת [אל תקרי] מ"ה [שם מ"ה] אלא מאה. דהיינו להמשיך מבחי' סוכ"ע לבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] הנק' מ"ה [שם מ"ה] תרומה.

(And this is the matter of terumah: "Do not read mah but me'ah"; that is, to draw down from the level of sovev kol almin to the level of memalei kol almin, which is called mah; [this is] terumah.

כי הנה תרומת מעשר הוא מעשר מן המעשר כי הדבור עליון שהוא בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] נק' בחי' מעשר לגבי המדות עליונות דהיינו משום כי רק חלק עשירי מהמדה נמשך להיות הגילוי בדבור

For terumas ma'aser is "a tithe of the tithe." For the supernal speech, which is the level of memalei kol almin, is called the level of a 'tithe' (ma'aser) relative to the supernal attributes (middos), because only a tenth part of the attribute is drawn down to become the revelation in speech;

וגם המדות לגבי חו"ב [חכמה ובינה] הם ג"כ רק כמו בחי' חלק עשירי שבחינה האחרונה שבחו"ב [שבחכמה ובינה] נמשך להיות מקור למדות. והתרומה היא העלאה ממטה למעלה וצ"ע [וצריך עיון]).

ועניין מאה ברכות הוא להמשיך מלמעלה למטה ההארה מבחי' סוכ"ע לממכ"ע [לממלא כל עלמין]:

and the attributes, too, relative to Chochmah and Binah, are likewise only like the level of a tenth part, for the last level within Chochmah and Binah is drawn down to be the source for the attributes. And the terumah is an elevation from below to above; this needs examination.) And the matter of the hundred blessings is to draw down from above to below the radiance from the level of sovev kol almin to memalei kol almin.

18 והנה עיקר ענין זו ההמשכה מלמעלה למטה הוא בשבת (דהגם שבכל יום מברכים מאה ברכות מ"מ עיקר גילוי ויחוד סובב בממלא הוא בשבת).

Now, the main [occasion] of this drawing-down from above to below is on Shabbos (for although every day we say a hundred blessings, nevertheless the main revelation and union of sovev in memalei is on Shabbos).

וזהו זכרי עם ו"ה רמ"ח היינו בשבת היא ההמשכה מלמעלה למטה אל בחי' ו' שהוא"ו הוא המשכה.

And this is zichri with vav-heh, 248: on Shabbos there is the drawing-down from above to below, to the level of vav, for the vav is a drawing-down.

והיינו ג"כ ענין התורה שהיא בחי' המשכה קול בוי"ו דאורייתא מחי"ע [מחכמה עילאה] נפקת והוא יו"ד דזכרי ונמשך למטה בקול ודבור. וכמ"ש ודברי אשר שמתי בפיך.

And this is also the matter of the Torah, which is the level of drawing-down: kol (voice), [spelled] with a vav. For "the Torah comes forth from the higher Chochmah (wisdom)," which is the yud of zichri, and it is drawn down below into voice and speech, as it is written, "And My words which I have placed in your mouth."

וכמו שאמרו על שמאי והלל דאלו ואלו דא"ח [דברי אלקים חיים]. והיינו ו"ה קול ודבור בתורה. וזהו ג"כ שרש ענין השבת שהוא בחי' החכמה יו"ד דזכרי ונמשך למטה בבחי' ו"ה.

And as they said about Shammai and Hillel, that "these and these are the words of the living G-d." And this is vav-heh: voice and speech in Torah. And this is also the root of the matter of Shabbos, which is the level of Chochmah, the yud of zichri, drawn down below into the level of vav-heh.

(והענין זכור הוא האהבה ועי"ז עולה המ"ן [המיין נוקבין] לבחי' י"ה. וזכרי הוא יסוד אבא שמתגלה בשבת בבחי' זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] כידוע בכוונת זכר למע"ב [למעשה בראשית] במוסף וזהו שנמשך בבחי' ו"ה):

(The point is: zachor is love, and through it the 'feminine waters' (mayin nukvin) rise to the level of yud-heh. And zichri is Yesod (foundation) of Abba, which is revealed on Shabbos in the level of Z'eir Anpin and Nukva, as is known from the kavanah (mystical intention) of "a remembrance of the work of creation" in Musaf; and this is its being drawn into the level of vav-heh.)

19 וזהו הצווי זכור את יום השבת לקדשו. ומבואר לעיל הקושיא דהא שבת מיקדשא וקיימא.

And this is the command, "Remember the Shabbos day to sanctify it." The question was set out above: surely Shabbos is 'sanctified and established.'

והענין מובן ע"פ מה שנתבאר כי באמת בחי' שבת מצד עצמו מיקדשא וקיימא שהוא בחי' קדש בחי' חכמה (דהיינו בחי' מוחין דאבא. ויו"ט [ויום טוב] נק' מקראי קדש בחי' נה"י [נצח הוד יסוד] דאבא מתלבשין במוחין דאימא).

The matter is understood from what has been explained: in truth, the level of Shabbos in itself is 'sanctified and established,' for it is the level of kodesh (holiness), the level of Chochmah (that is, the level of the intellect (mochin) of Abba; while Yom Tov is called mikra'ei kodesh ('holy convocations'), the level of Netzach, Hod and Yesod of Abba clothed in the intellect of Imma).

אך כדי להמשיך בחי' גילוי ענג העליון שיומשך ויתגלה בחכמה (דהיינו התגלות עתיק בחכמה) הוא

But to draw down the revelation of the supernal delight, so that it be drawn and revealed in Chochmah (that is, the revelation of Atik in Chochmah), is

ע"י ישראל ע"י מעשה המצות שעושין כל ימות החול שאומרים אשר קדשנו במצותיו וצונו שממשיכים מבחי' אשר ענג העליון בבחי' ראשית חכמה כנ"ל:

through Israel, through the performance of the mitzvos that they do all the weekdays, over which they say, "Who (asher) has sanctified us with His commandments and commanded us": for they draw down from the level of asher, the supernal delight, into the level of "the beginning (reishis) of wisdom," as above.

20 וז"ש [וזהו שכתוב] אח"כ ששת ימים תעבד דלכאורה זה אינו מ"ע [מצות עשה] רק רשות ומה ענין זה לזכור את יום השבת לקדשו שהיא מ"ע [מצות עשה] אלא דלהיות דפי' לקדשו להמשיך גילוי עונג העליון בחכמה בשבת.

And this is what is written afterward, "Six days you shall labor." For at first glance this is not a positive commandment but only something permitted, so what does it have to do with "Remember the Shabbos day to sanctify it," which is a positive commandment? But since the meaning of 'to sanctify it' is to draw down the revelation of the supernal delight into Chochmah (wisdom) on Shabbos,

וכמ"ש וקראת לשבת ענג. והמשכה זו היא ע"י העלאת הבירורים שע"י מעשה המצות בחול. והיינו ע"י בחי' זכור עם י"ה.

as it is written, "And you shall call the Shabbos a delight"; and this drawing-down is through the elevation of the refinements [made] through the performance of the mitzvos during the week; that is, through the level of zachor with yud-heh,

וששת ימים תעבוד פולחנא דרחימותא. ועי"ז יומשך בשבת בחי' לקדשו. וזהו זכור כו'. כי שבת נק' שבת בראשית.

and "Six days you shall labor," the service of love; and through this the level of "to sanctify it" will be drawn down on Shabbos. And this is "Remember," etc. For Shabbos is called 'Shabbos Bereishis.'

21 והנה בראשית היא בחי' נוק' [נוקבא] שמקבל מבחי' ראש שהוא תענוג העליון כנ"ל. ולכן אמר זכור את יום השבת כו' להמשיך בו מבחי' תענוג העליון שנק' בחי' זכר ומשפיע לבחי' ראשית חכמה כו'.

Now, Bereishis is the level of Nukva (the feminine), which receives from the level of rosh (head), which is the supernal delight, as above. Therefore it says, "Remember the Shabbos day," etc.: to draw into it from the level of the supernal delight, which is called the level of the male (zachar) and the giver, to the level of "the beginning (reishis) of wisdom," etc.

וזהו ישראל לי ראש שהם הממשיכים מבחי' ראש (ועמ"ש בפ' ציצית מענין לי ראו"ש). ובחי' שמור את יום השבת.

And this is Yisrael, [whose letters spell] li rosh ('a head for Me'), for they are the ones who draw down from the level of rosh. (And see what is written in the section on tzitzis on the matter of li rosh.) And the level of "Keep the Shabbos day":

הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] שמור זו משנה. והענין כי השמירה ענינה להפריד הקליפות שלא יהיה יניקה להחיצונים.

our Sages, of blessed memory, said: 'Keep' — this is Mishnah. The point is that keeping (shemirah) means separating the kelipos (husks), so that there be no nourishment for the external forces.

וזהו ענין זכור לדכורא. ושמור לנוקבא. כי השמירה שלא יינקו החיצונים מטפת דכורא היא ע"י שנמשכת במעי דנוק' [דנוקבא].

And this is the matter of 'zachor for the male, shamor for the female.' For the keeping, so that the external forces not draw nourishment from the drop of the male, is through its being drawn into the womb of the female.

ולכן הנפילים היו מפני שלא נקלטה הטפה כו' וזהו ג"כ ענין שמור זו משנה שבתושבע"פ [שבתורה שבעל פה] היא נק' תורת אמך לגבי תושב"כ [תורה שבכתב] שנק' מוסר אביך וכמ"ש במ"א:

Therefore "the Nefilim were" because the drop was not absorbed, etc. And this is also the matter of 'Keep — this is Mishnah,' for the Oral Torah is called "the teaching of your mother" relative to the Written Torah, which is called "the instruction of your father," as explained elsewhere.

22 אך לעתיד יהיה זכור ושמור בדבור א' נאמרו (ר"ל [רוצה לומר] שאז יתגלה בחינה זו למטה) שיהיה הכל חד יחו"ע [יחודא עילאה] ויחו"ת [ויחודא תתאה]

But in the time to come it will be [as] "'Remember' and 'Keep' were said in a single utterance" (meaning that then this level will be revealed below), for all will be one, the higher unity (yichuda ila'ah) and the lower unity (yichuda tata'ah)

(שהן בחי' זכור ובחי' שמור דהיינו שגם יחו"ת [יחודא תתאה] יהיה במדרגת הגלוי שביחו"ע [שביחודא עילאה] והיינו ע"י גלוי עצמות א"ס ב"ה הסוכ"ע דקמיה שוה הכל כו').

(which are the level of zachor and the level of shamor; that is, the lower unity too will be at the rank of the revelation that is in the higher unity, and this is through the revelation of the essence of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, who encompasses all worlds (sovev kol almin), before whom all is equal, etc.).

וזהו שנאמר אות הוא ביני ובין בני ישראל (ר"ל [רוצה לומר] אות היא קאי על בחי' מלי' שמור לנוק' [לנוקבא] וכמ"ש במ"א באור ענין זה ע"פ הזוהר ויקהל)(דר"ד) האי רוחא אתפשטותא דההיא נקודה כו'.

And this is what is said, "It is a sign between Me and the children of Israel" (meaning, 'sign' refers to the level of Malchus (sovereignty), shamor for the female; as explained elsewhere in the explanation of this matter on the Zohar, Vayakhel (page 204): "This spirit is the spreading forth of that point," etc.).

וזהו יום שכולו ארוך (ר"ל [רוצה לומר] שמור וזכור הם בחי' שבת דמעלי שבתא ושבתא דיומא ולע"ל [ולעתיד לבוא] שיהיו שניהם במדרגה א' שבת דמעלי שבתא יהי' [יהיה] ג"כ במדרגת שבתא דיומא הז' יום שכולו ארוך ועמ"ש כה"ג [כהאי גוונא] ע"פ ההפטרה דפי' במדבר כי גדול יום כו')

And this is 'the day that is entirely long' (meaning: shamor and zachor are the level of 'Shabbos eve' (Shabbos de'mealei Shabbsa) and 'Shabbos day' (Shabbsa de'yoma); and in the time to come, when the two of them will be at one rank, Shabbos eve too will be at the rank of Shabbos day, the seventh, 'the day that is entirely long.' And see what is written in a similar vein on the haftarah of Parshas Bamidbar, "For great is the day," etc.)

כי עתה זה היום אשר קוינו לו. פי' קוינו בחי' קו ארוך ולעתיד יהיה בחי' שבת מעלה ומטה שוין (וע' לקמן בד"ה להבין באור ענין האבות הן הן המרכבה מש"ש [מה שכתוב שם] מענין זה):

For now [it is], "This is the day we hoped (kivinu) for." The meaning: kivinu is the level of a long line (kav). And in the time to come there will be the level of Shabbos, above and below equal. (And see below, in the discourse beginning "To understand the explanation of the matter, 'The Patriarchs are themselves the Chariot,'" what is written there on this matter.)

TORAH OHR • PARSHAS YISRO • MAAMAR 7

זכור את יום השבת לקדשו

"Remember the Shabbos day to sanctify it"

◇

1 זכור את יום השבת לקדשו. וכתיב שמור את יום השבת לקדשו וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] זכור ושמור בדבור א' נאמרו מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכולה לשמוע.

"Remember (zachor) the Shabbos day to sanctify it." And it is written, "Keep (shamor) the Shabbos day to sanctify it." And our Sages, of blessed memory, said: "Zachor and shamor were said in a single utterance, something the mouth cannot speak and the ear cannot hear."

וצריך להבין כי מאחר שאין האוזן יכולה לשמוע למה השמיענו ה' כזאת.

This needs to be understood: since the ear cannot hear [it], why did G-d let us hear such a thing?

2 ולאיזה תועלת היה בחי' זו. אך הענין הוא כי הנה כתיב ולא אתכם לבדכם אנכי כורת את הברית הזאת כי את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה.

And what purpose did this aspect serve? But the explanation is this. It is written, "Not with you alone do I make this covenant, but with whoever is here and with whoever is not here."

שכל הנשמות שהיו עתידים להתלבש בגוף עד סוף כל הדורות כולם היו במעמד הר סיני לקבל את התורה הגם שלא נתלבשו בגופות עד לאחר זמן.

For all the souls that were destined to be enclothed in a body, until the end of all the generations, were all present at the assembly at Mount Sinai to receive the Torah, even though they were not enclothed in bodies until a later time.

3 ולהבין זה מה ענין לנשמה בלא גוף לקבל את התורה. ומה תועיל קבלתה בעוד שלא נתלבשה בגוף לקיים את התורה לאחר זמן כשתתלבש בגוף.

Now this needs to be understood. What place is there for a soul without a body to receive the Torah? And what use is its receiving [it], while it is not yet enclothed in a body, for fulfilling the Torah later, when it will be enclothed in a body?

והלא אין אדם מקנה דבר שלא בא ברשותו ושמא יהיה הגוף מונע ומעכב.

Surely a person cannot transfer a thing that has not come into his possession; and perhaps the body will hinder and obstruct [it].

4 וגם להבין מ״ש לא יהיה לך אלקים אחרים על פני מהו על פני דוקא. והלא אין עוד מלבדו כתיב.

We also need to understand the verse, "You shall have no other gods before My face (al panai)": why specifically "before My face"? Is it not written, "There is nothing else besides Him"?

אך הנה כ״ז [כל זה] יובן בהקדים ביאור וענין מתן תורה מה ענינה שלא כל התורה כולה בכללה ופרטיה נאמרה בהר סיני בשעת קבלת התורה

But all this will be understood by first explaining the Giving of the Torah, what it was. For not all of the Torah, in its general principles and its details, was said at Mount Sinai at the time the Torah was received,

אלא עשרת הדברות בלבד וכל התורה כלה נאמרה פרשיות פרשיות כל פרשה במועדה ובזמנה כל ימי משך ארבעים שנה שהיו במדבר.

but only the Ten Commandments; the entire Torah was said section by section, each section at its appointed time and season, throughout the forty years that they were in the wilderness.

אלא הענין הוא שבשעת מתן תורה ניתן הכח וההכנה בישראל להיות מקבלים את התורה דהיינו להמשיך גילוי אור א״ס ב״ה בעסק התורה והמצות

Rather, the point is that at the time of the Giving of the Torah, Israel was given the power and the preparation to be receivers of the Torah, that is, to draw down a revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, through engaging in the Torah and the mitzvos.

ולכן היו גם הנשמות כולן טרם התלבשותן בגופות במעמד הר סיני לקבל את התורה כי גם הנשמות בעוד שלא נתלבשו בגופות היו צריכים לכח זה והכנה זו.

Therefore all the souls too, before their enclothement in bodies, were at the assembly at Mount Sinai to receive the Torah, for the souls also, while they were not yet enclothed in bodies, needed this power and this preparation.

והענין הוא כי ע"י תומ"צ [תורה ומצות] מתגלה יחוד אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בנפש האדם כנודע (י"ל [יש לומר] ע"ד מ"ש פ' בא ד"ה בעצם היום הזה בפי' שם צבאות שהוא יחוד אא"ס [אור אין סוף] בבי"ע כמו באצי' ע"ש גבי כך מתיחד בכלים דבי"ע עד שהוא עצמו הוא הצבאות כו').

The explanation is that through the Torah and the mitzvos the unity of the Infinite Light, blessed be He, is revealed in a person's soul, as is known. (It may be explained along the lines of what is written in Parshas Bo, in the maamar beginning "On that very day," in explaining the Name Tzevaos: that it is the unity of the Infinite Light in [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah as in Atzilus; see there, regarding "so He is united with the vessels of Beriah, Yetzirah and Asiyah, until He Himself is the hosts (tzevaos)," etc.)

והנה הנפש היא בחי' נברא ומחודש מאין ליש. ואין ערוך לנברא לגבי הבורא ומאציל העליון ב"ה שהוא רם ונשא קדוש ומובדל כו'.

Now, the soul is in the category of a created being, brought into being anew from nothing to something. And a created being bears no comparison to the Creator and supernal Emanator, blessed be He, Who is exalted and uplifted, holy and separate, etc.

ושמך קדוש כו'. כי נשגב שמו לבדו רק הודו וזיוו של שמו על ארץ ושמים כו'.

"And Your Name is holy," etc. For "His Name alone is exalted"; only His splendor and the radiance of His Name are "upon the earth and the heavens," etc.

5 וקדושים הם הנשמות בכל יום יהללוך סלה וכו'. וכ"מ [וכל מקום] שנאמר סלה הוא בלי הפסק ואיך יתגלה בה יחוד אור א"ס ב"ה ממש בעסק התורה ומצות הרי אם יעשה אותם איש עכו"ם [עובדי כוכבים ומזלות] לא ימשיך כלום

"And holy ones" — these are the souls — "praise You every day, selah," and so on. And wherever selah is said, it means without interruption. And how can the unity of the very Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, be revealed in it through engaging in the Torah and mitzvos? For if an idolater were to perform them, he would draw down nothing,

ולא יהיה גילוי אור א"ס ב"ה על ידו כלל רק לישראל ניתנה זו במעמד הר סיני להיות להם כח והכנה להמשיך גילוי אור א"ס ב"ה ממש בעסק תורתם ועבודתם

and there would be no revelation at all of the Infinite Light, blessed be He, through him. Only to Israel was this given, at the assembly at Mount Sinai: that they have the power and the preparation to draw down a revelation of the very Infinite Light, blessed be He, through engaging in their Torah and their divine service.

וע"כ נתנה התורה ברעש וקולות וברקים ויחרד כל העם אשר במחנה. כי הנה נודע שלהיות התהוות חדשה א"א להיות יש מיש

That is why the Torah was given with tumult, thunder and lightning, [so that] "all the people that were in the camp trembled." For it is known that for a new existence to come about, it cannot be something from something,

וכמו עד"מ הגרעין הנזרע בארץ א"א לו שיצמח ויתחדש בהתהוות אחרת עד שירקב מתחלה וישוב אל העפר שע"י בטול היש לאין מוליד התחדשות ההתהוות.

as, by way of analogy, a seed sown in the ground cannot sprout and be renewed as another existence until it first rots and returns to the dust; for it is through the nullification of the something into nothing that the renewal of existence is born.

6 וכך בשעת מתן תורה ע"י הרעש קולות וברקים עד שויחרד כל העם אשר במחנה באו לבחי' בטול במציאות ממש לאור א"ס ב"ה.

So too at the time of the Giving of the Torah: through the tumult, thunder and lightning, to the point that "all the people that were in the camp trembled," they came to the level of a complete self-nullification (bittul) of their very existence before the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He.

ועל כל דבור ודבור פרחה נשמתן וע"י בטול היש לאין נמשך להם אור חדש מבחי' אור א"ס ב"ה ממש להיות גילוי א"ס ב"ה ממש בנפשותם.

And "at each and every utterance their souls flew out"; and through the nullification of the something into nothing a new light was drawn down to them from the level of the very Infinite Light, blessed be He, so that there would be a revelation of the very Infinite One (Ein Sof), blessed be He, in their souls.

וזהו מאמר משה רבינו ע"ה [עליו השלום] כי לבעבור נסות אתכם בא האלקים. פי' נסות הוא מלשון הרמת נס שבא האלקים בקולות וברקים עד שויחרד כל העם כדי להיות להם בטול במציאות כנ"ל:

This is [the meaning of] the statement of Moshe our teacher, peace be upon him: "For in order to nasos you has G-d come." That is, nasos is from the expression "raising a banner (nes)": G-d came with thunder and lightning until "all the people trembled," so that they would have self-nullification of their existence, as explained above.

7 והנה המלאכים בקשו את התורה. ואמרו תנה הודך על השמים ולא נתנה להם. והטעם כי הנה התהוות המלאכי' [המלאכים] הוא מבחי' הדבור כמ"ש וברוח פיו כל צבאם.

Now, the angels asked for the Torah, saying, "Bestow Your glory upon the heavens," and it was not given to them. The reason is that the angels came into being from the level of speech, as it is written, "And by the breath of His mouth all their host."

ובחי' הדבור הוא בחי' עלמא דאתגליי' כמו הדבור הגשמי שבאדם עד"מ שהוא לבוש אמצעי של הנפש שאינו מתאחד כ"כ [כל כך] עם הנפש אלא הוא יוצא מההעלם אל הגילוי לחוץ לזולתו.

And the level of speech is the level of the revealed world (alma de'isgalya), like physical speech in man, by way of analogy, which is a middle garment of the soul that is not so united with the soul; rather, it goes out from concealment into revelation, outward, to another,

8 ונעשה בחי' בפ"ע [בפני עצמו]. משא"כ ישראל עלו במחשב' [במחשבה / במחשבת] שהוא בחי' לבוש הפנימי שמתאחד עם הנפש והוא בחי' עלמא דאתכסייא.

and becomes a thing of its own. Israel, however, arose in thought, which is the level of the inner garment that is united with the soul; and it is the level of the hidden world (alma de'iskasya).

כי המחשבה הוא בבחי' העלם והמחשבה היא מתאחדת עם הנפש המשכלת תמיד בלי פירוד כי א"א להיות גילוי השכל כלל בלא מחשבה שמחשב ומהרהר בשכל זה.

For thought is in a state of concealment, and thought is united with the intellective soul always, without separation, since there can be no revelation of an idea at all without thought, in which one thinks and ponders that idea.

אבל באותיות הדבור אין השכל מתלבש אלא לפעמים כשעולה ברצונו לדבר. כך עד"מ למעלה יש בחי' אותיות כי אותיות הוא מלשון המשכות כמו אתא בקר.

But in the letters of speech the idea is enclothed only at times, when it rises in one's will to speak. So too, by way of analogy, above there is the level of letters; for otiyos (letters) is from the expression of drawing forth, as in "The morning comes (asa)."

9 וכן ואתה מרכבת קדש כו'. ויש בחי' אותיות הדבור שמהן התהוות המלאכים. ויש אותיות המחשבה ששם עלו ישראל

And so too, "And He came (ve'asa) from the holy myriads," etc. And there is the level of the letters of speech, from which the angels came into being; and there are the letters of thought, where Israel arose,

כי ס' רבוא אותיות התורה הן ס' רבוא שרשי נשמות ישראל שהאותיות הן בחי' לבושין וכמאמר אליהו בתקוני זוהר לבושין תקינת לון דמנייהו פרחין נשמתין לבני נשא.

for the six hundred thousand letters of the Torah are the six hundred thousand roots of the souls of Israel; for the letters are the level of garments, as in the statement of Elijah in the Tikkunei Zohar: "You fashioned garments for them, from which souls fly forth to human beings."

רק ישראל עלו במחשבה הוא בחי' לבוש הפנימי שמתאחד עם הנפש. וזה נק' בזוהר איהו וגרמוהי חד בהון:

But Israel arose in thought, which is the level of the inner garment that is united with the soul. And this is what the Zohar calls "He and His vessels (garmohi) are one in them."

10 וביאור הדבר. כי הנה איהו וחיוהי חד בהון קאי על בחינת חכמה דאנת הוא חכים כו'.

The explanation of the matter: "He and His life (chayohi) are one in them" refers to the level of Chochmah (wisdom), [as in] "You are wise," etc.

כי החכמה נק' חיוהי. כמ"ש והחכמה תחיה. ואיהו היינו אור א"ס בעצמו שהוא רם ונשא לאין קץ מבחי' חכמה כו'.

For Chochmah is called "His life," as it is written, "And wisdom gives life." And "He" is the Infinite Light (Or Ein Sof) itself, which is infinitely exalted and uplifted above the level of Chochmah, etc.

11 ומ"מ כשמתלבש אור א"ס ב"ה בחכמה נעשה איהו וחיוהי חד בהון. כי הוא המדע והוא הידוע כו'.

Nevertheless, when the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, is enclothed in Chochmah, it becomes "He and His life are one in them." For He is the knowledge and He is the known, etc.,

והוא וחכמתו א'. ואיהו וגרמוהי קאי על בחי' אותיות המחשבה שכשמתלבש אור א"ס ב"ה בבחי' המחשבה שהוא בחי' גרמוהי שהן בחינת אותיות ולבושין

and He and His wisdom are one. And "He and His vessels (garmohi)" refers to the level of the letters of thought: when the Infinite Light, blessed be He, is enclothed in the level of thought, which is the level of "His vessels," these being the level of letters and garments,

כמאמר לבושין תקינת לון כו'. מ"מ נעשה איהו וגרמוהי חד בהון כי לא מחשבותי מחשבותיכם.

as in the saying, "You fashioned garments for them," etc., nevertheless it becomes "He and His vessels are one in them," for "My thoughts are not your thoughts."

12 ולכן לא נתנה התורה להמלאכים שמפני היותם מבחי' הדבור שהוא בחי' לבוש האמצעי שאינו מתאחד כ"כ [כל כך] עם הנפש

Therefore the Torah was not given to the angels: because they are from the level of speech, which is the level of the middle garment that is not so united with the soul

כמו המחשבה שהוא בחי' לבוש הפנימי לכך אין יכולים להמשיך גילוי יחוד אור א"ס ב"ה ממש בעסק התורה ועבודת המצות שיתגלה יחוד אור א"ס ב"ה למטה כמו למעלה אלא ישראל שעלו במחשבה:

as thought is, which is the level of the inner garment, therefore they cannot draw down a revelation of the unity of the very Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, through engaging in the Torah and the service of the mitzvos, so that the unity of the Infinite Light, blessed be He, will be revealed below as above. Only Israel [can], who arose in thought.

13 והנה עם היות העילוי בישראל רב מבמלאכים מצד נשמותיהם כנ"ל. אעפ"כ [אף על פי כן] לא נתנה להם התורה אלא בהתלבשותן בגוף ונפש החיונית.

Now, although Israel's superiority over the angels is great by virtue of their souls, as explained above, nevertheless the Torah was given to them only as enclothed in a body and vital soul.

כי הנה נודע שתכלית ירידת הנשמה לעוה"ז להתלבש בגוף ונפש החיונית ירידה זו צורך עלייה היא

For it is known that the purpose of the soul's descent into this world, to be enclothed in a body and vital soul: this descent is for the sake of an ascent,

דהיינו להעלותה מבחי' איהו וגרמוהי לבחי' איהו וחיוהי ונקי' בזוה"ק [בזוהר הקדוש] לאשתאבא בגופא דמלכא דהיינו להיות

that is, to raise it from the level of "He and His vessels" to the level of "He and His life." In the holy Zohar this is called "to be absorbed into the body of the King," that is, to be

כמו התאחדות הגוף עם הנפש בהתלבשותה בו שכל כאב ומכה אשר בגוף ח"ו [חס ושלום] מרגשת הנפש ומתפעלת ממקרי הגוף לפי

like the union of the body with the soul when it is enclothed in it, so that every pain and blow in the body, G-d forbid, the soul feels, and it is affected by what happens to the body, because

שהם מתאחדים והיו לאחדים ממש וא"א להיות העלאה כזו מצד נשמותיהם שעלו במחשבה בלבד שהוא בחי' לבוש הנפש

they are united and have truly become one. Such an elevation is impossible by virtue of their souls alone, which arose in thought, which is the level of a garment of the soul,

וכמאמר לבושין תקינת לון כי אותיות המחשבה לגבי נפש המשכלת עם היות שמתאחדת בהן וא"א להיות שכל בלי מחשבה מ"מ האותיות שבמחשבה הן כלבוש תחליפם ויחלופו.

as in the saying, "You fashioned garments for them." For the letters of thought, relative to the intellective soul, even though it unites with them, and there cannot be an idea without thought, nevertheless the letters in thought are [as in] "Like a garment You change them, and they are changed."

שהרי שכל א' יכול להתלבש באותיות אלו ולפעמים באותיות אלו ואינו מתאחד ממש כגוף עם הנפש שהתאחדות זו הוא בחי' איהו וחיוהי שהנפש מתפעלת בחיי הגוף כו'.

For one idea can be enclothed in these letters, and at times in those letters; and it is not truly united, as the body is with the soul. That union is the level of "He and His life," in which the soul is affected by the life of the body, etc.

ואין יחוד זה מתגלה בנשמה מצד עצמה אלא בהתלבשותה בגוף עם נפש החיונית שירידה זו צורך עלייה היא:

And this union is not revealed in the soul on its own account, but only when it is enclothed in a body with the vital soul; for this descent is for the sake of an ascent.

14 והענין כי הנה נפש הבהמית החיונית נלקחה משרשה מחיות הקדש שבמרכבה פני אריה פני שור כו'. והנה החיות נושאות ומנושאות עם הכסא.

The explanation is this. The animal soul, the vital soul, was taken at its root from the holy chayos of the Chariot, "the face of a lion," "the face of an ox," etc. Now, the chayos carry and are carried along with the Throne.

פי' לפי שהם מנושאות לגבי הכסא שהם בטלים אליו כבטול הסוס לגבי רוכבו עד"מ הסוס מתנהג לפי רצון רוכבו שע"ש [שעל שם] זה נק' מרכבה.

This means: since they are carried, in relation to the Throne, being nullified to it as a horse is nullified to its rider (by way of analogy, the horse conducts itself according to its rider's will), on account of which it is called a Chariot (merkavah).

(וכן האבות הן המרכבה לפי שהיו בטלים תמיד ליחודו יתי) ולכך הם נושאות ג"כ את הכסא

(So too the Patriarchs are the Chariot, because they were always nullified to His unity, may He be blessed.) Therefore they also carry the Throne,

כמו עד"מ הסוס עם היות שהרוכב עליו הוא העיקר והסוס הוא בטל וטפל אל הרוכב עליו מ"מ הסוס

as, by way of analogy, with a horse: although the rider upon it is the main thing, and the horse is nullified and secondary to the one riding it, nevertheless the horse

מנהיג את הרוכב ממקום למקום עד מקום שאין הרוכב יכול להגיע לשם מצד עצמו. כך החיות נושאות את הכסא ממקום ומשכן כבוד' [כבודו] למקום רם ונשא.

leads the rider from place to place, to a place the rider could not reach on his own. So too the chayos carry the Throne from the place and dwelling of His glory to a place that is exalted and uplifted.

15 והענין הוא כי הנה כתיב ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם וגו'. כמראה בכ"ף הדמיון שדרך וסדר ההשתלשלות מעולם ועד עולם מריש כל דרגין כו'

The explanation is this. It is written, "And upon the likeness of the Throne, a likeness like the appearance of a man (adam)," etc. "Like the appearance," with the kaf of comparison: for the way and order of the chain of descending worlds (hishtalshelus), from world to world, from the head of all levels, etc.,

הוא בבחי' אדם בג' קוין יד ימין ושמאל ואמצע הוא הגוף וכך נמשך סדר ההשתלשלות חסד דרועא ימינא וגבורה כו'.

is in the form of "man," in three lines: the right hand, the left, and the middle, which is the body. And so the order of the chain of descending worlds extends: "Chesed is the right arm," and Gevurah, etc.

16 והחיות בנשאם את הכסא נושאות את מראה אדם שעליו למעלה לבחינת כי לא אדם הוא כו'

And the chayos, in carrying the Throne, carry "the appearance of a man" that is upon it upward, to the level of "for He is not a man," etc.,

למעלה מבחי' וגדר ההשתלשלות להמשיך משם אור חדש לבחי' אדם שעל הכסא והוא בחינת המשכה חדשה ואור חדש מבחי' סוכ"ע לבחינת ממכ"ע [ממלא כל עלמין]. כי הנה אנת הוא חכים. פי' שמתלבש בבחי' חכים כו'.

above the level and the bounds of the chain of descending worlds (hishtalshelus), to draw down from there a new light to the level of "man" that is upon the Throne. This is a new drawing-down and a new light from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) to the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin). For "You are wise": that is, He is enclothed in the level of "wise," etc.

17 והוא בעצמו יתʼ רם ונשא כי לאו מכל אלין מדות כלל ושם נאמר כי לא אדם הוא כו' שאינו מקבל שינויים והתחלקות המדרגות חסד דרועא ימינא כו' שבבחי' אדם.

But He Himself, may He be blessed, is exalted and uplifted, for [He is] "not of any of these attributes at all." And there it is said, "for He is not a man," etc.: He does not admit of the changes and the division of levels, "Chesed is the right arm," etc., that belong to the level of "man."

כי בחינת ההשתלשלות הוא מעילה לעלול מריש כל דרגין שהוא עולם האצי' עד סוף העשיה שהוא חיות הארץ הלזו ממאמר יקוו המים כו' ותראה היבשה כו'. תדשא הארץ כו' והוא בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין].

For the chain of descending worlds (hishtalshelus) runs from cause to effect, from the head of all levels, which is the World of Atzilus, to the end of Asiyah, which is the life-force of this earth from the utterances "Let the waters be gathered," etc., "and let the dry land appear," etc., "Let the earth sprout," etc. This is the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin).

אבל למעלה מבחי' ההשתלשלות הוא בחי' סוכ"ע שהוא אור א"ס ב"ה בבחי' העלם הוא שוה ממש בסוף העשיה כמו בראש האצילות כי לפניו כחשכה כאורה כו'.

But above the level of the chain of descending worlds is the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), which is the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in a state of concealment; it is truly equal at the end of Asiyah as at the head of Atzilus, for before Him "darkness is as light," etc.

18 ועל הארץ מתחת אין עוד וכולא קמיה כלא חשיבא וגם עולם האצילות ולמעלה מהאצילות הוא כטפה מים האוקיינוס רק

[And] "on the earth below there is nothing else," and "all before Him is considered as nothing"; and even the World of Atzilus, and what is above Atzilus, is like a drop of water [compared to] the ocean. Only

שע"י צמצומים עצומים נאצלו חסד דרועא ימינא תפארת גופא כו'. חכמה מוחא בינה לבא כו'. קרקפתא דתפלין כו' הוא בחי' אדם שעל הכסא.

through immense contractions (tzimtzumim) were there emanated "Chesed, the right arm; Tiferes, the body," etc.; "Chochmah, the brain; Binah, the heart," etc.; "the skull of the tefillin," etc. This is the level of "man" that is upon the Throne.

19 וכדי להמשיך מבחי' כי לא אדם לבחי' אדם להיות אנת הוא חכים והמשכות ג' קוין חסד דרועא ימינא כו'

And in order to draw down from the level of "not a man" to the level of "man," so that there be "You are wise" and the drawing-down of the three lines, "Chesed is the right arm," etc.,

זאת היא עבודת המלאכים להרים ולנשאות את הכסא וכמראה אדם שעליו לבחי' כי לא אדם הוא כו' להמשיך משם המשכה חדשה והתהוות חדש בבחי' אדם.

this is the service of the angels: to raise and lift up the Throne and "the appearance of a man" upon it to the level of "for He is not a man," etc., to draw down from there a new flow and a new coming-into-being in the level of "man."

20 ועד"ז האבות הן הם המרכבה בבחינת מרכבתא עלאה להעלות מדותיו יתי' אליו בבחינת בטול לך ה' הגדולה והגבורה כו' להיות נמשך בהם

In the same way, the Patriarchs are themselves the Chariot, as the supernal chariot (merkavta ila'ah): raising His attributes (middos), may He be blessed, to Him in a state of self-nullification (bittul), [as in] "Yours, G-d, are the greatness and the might," etc., so that there be drawn into them

ועל ידם גלוי אלקות ואור א"ס ב"ה ממש והיינו ע"י מס"נ [מסירות נפש] לה' בתשוקה וצמאון ליכלל ולהבטל באור א"ס ב"ה ממש. אברהם במדת האהבה כמ"ש אברהם אוהבי.

and through them a revelation of G-dliness and of the very Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He. This is through self-sacrifice (mesirus nefesh) for G-d, with longing and thirst to be included and nullified in the very Infinite Light, blessed be He: Avraham with the attribute of love, as it is written, "Avraham who loved Me,"

21 ויצחק במדת הגבורה כמ"ש ופחד יצחק כו'. וכן אנחנו זרע אברהם אוהבך בני יצחק יחידו כו'.

and Yitzchak with the attribute of Gevurah (restraint), as it is written, "and the Fear of Yitzchak," etc. And so too: "We are the seed of Avraham, who loved You; the children of Yitzchak, his only one," etc.

והוא ע"י קיום המצות והתורה כי יש מצות שהן בבחי' ההעלאה כמו תרומה ומעשר וצדקה כמ"ש צדקה תרומם גוי כו'.

And this is through fulfilling the mitzvos and the Torah. For there are mitzvos that are of the nature of elevation, such as terumah, the tithe, and charity, as it is written, "Charity (tzedakah) uplifts (teromem) a nation," etc.

22 ויש מצות שהם בבחי' המשכות כמו ציצית ותפלין כו'. ובהם ועל ידם תתעלה הנפש לא"ס ב"ה ממש. ויומשך גילוי אור א"ס ממש בנפש.

And there are mitzvos that are of the nature of drawing down, such as tzitzis and tefillin, etc. In them and through them the soul will be raised up to the very Infinite One (Ein Sof), blessed be He, and a revelation of the very Infinite Light (Or Ein Sof) will be drawn into the soul.

אך בהיות שהתורה והמצות מלובשים בג' גוונין תורה ועבודה וג"ח [וגמילות חסדים]. חסד דרועא ימינא מלמעלה למטה.

However, since the Torah and the mitzvos are clothed in three hues — Torah, divine service, and acts of kindness: Chesed (kindness) is "the right arm," from above to below;

23 ועבודה היא עבודת הקרבנות ממטה למעלה אשה ריח ניחוח כו' ועסק התורה הוא קו הממוצע כי התורה כלולה משתיהן.

and divine service is the service of the sacrifices, from below to above, "a fire-offering, a pleasing aroma," etc.; and engagement in the Torah is the middle line, for the Torah includes both of them.

ולכן נקראת בשם בריח התיכון שמבריח מן הקצה אל הקצה. וכדי להעלות התורה ולקשרה באור א"ס ב"ה ממש שלמעלה מבחי' אדם כי לא אדם הוא. הוא ע"י ישראל שהם זרע אברהם יצחק ויעקב.

That is why it is called "the middle bar," which runs through from end to end. And to raise the Torah and bind it to the very Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which is above the level of "man" — "for He is not a man" — this is through Israel, who are the seed of Avraham, Yitzchak and Yaakov.

24 וירושה לנו מאבותינו התשוקה והצמאון להבטל ולהכלל באור א"ס ב"ה ממש. וניתן להם כח זה במ"ת [במתן תורה] שהם יעלו וינשאו בחי' אדם ג' קווין למעלה מבחי' אדם למעלה כנ"ל.

And we have as an inheritance from our forefathers the longing and thirst to be nullified and included in the very Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He. And they were given this power at the Giving of the Torah: that they raise and lift up the level of "man," the three lines, above the level of "man," upward, as explained above.

25 ובהם ועל ידם יומשך גילוי אלקות ואור א"ס ב"ה שלמעלה מבחינת אדם בעסק תורתם ועבודתם בקיום המצות שבבחי' אדם.

In them and through them a revelation of G-dliness and of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which is above the level of "man," will be drawn into their engagement in Torah and their divine service, in fulfilling the mitzvos, which are on the level of "man."

וזהו אנכי הוי"ה אלקיך. אנכי הוא אור אין סוף ב"ה בעצמו שלמעלה מגדר ההשתלשלות יהיה אלקיך ממש שיהא שורה ומתגלה בנפש האדם ממש

This is [the meaning of] "I (Anochi) am Havayah your G-d (Elokecha)." Anochi is the Infinite Light, blessed be He, itself, which is above the bounds of the chain of descending worlds (hishtalshelus); it will truly be "your G-d," dwelling and revealed in the very soul of man,

רק שנמשך ע"י בחי' הוי"ה צמצום והתפשטות כו'. אך לישראל נמשך בחינת הוי"ה זה מבחי' אנכי ממש.

only that it is drawn down through the level of Havayah, tzimtzum (contraction) and expansion, etc. But for Israel this level of Havayah is drawn from the level of the very Anochi.

26 והיינו דוקא בהתלבשותה בגוף נפש החיונית שנלקחה מפני ארי' [אריה] פני שור כו' שנושאות את הכסא ומראה אדם שעליו לבחי'

And this is specifically when it is enclothed in a body [and] the vital soul, which was taken from "the face of a lion," "the face of an ox," etc., which carry the Throne and "the appearance of a man" upon it to the level of

כי לא אדם הוא ועי"ז יגיע להנשמה יתרון ומעלה יתירה בהתלבשותה בהם ותהיה ירידה צורך עלייה:

"for He is not a man." Through this the soul attains an advantage and an added superiority by being enclothed in them, and it will be a descent for the sake of an ascent.

27 כי הנה נודע שגדול כח הבעל תשובה יותר מצדיק כו' כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] במקום שבעלי תשובה עומדין כו'.

For it is known that the power of the baal teshuvah (one who returns) is greater than that of a tzaddik, etc., as our Sages, of blessed memory, said, "In the place where those who return (baalei teshuvah) stand," etc.

והטעם הוא ע"פ מאמר הזוהר דמשכין ליה בחילא יתיר. אשר לזאת בהתלבשות הנשמה בגוף ותרד פלאים הוא בבחי' בע"ת [בעלי תשובה]

The reason is according to the statement of the Zohar that "they draw Him with greater strength." Therefore, when the soul is enclothed in a body and "has come down astoundingly," it is in the state of a baal teshuvah,

כי תגדל התשוקה והצמאון להי' בבטול אליו יתי' ביתר שאת בכדי שתוכל נפשו שאת בהשגתה מחמת שמתבונן בגדולת א"ס ב"ה שכשמו כן הוא אין לו סוף כו'.

for the longing and thirst for G-d, in self-nullification (bittul) to Him, may He be blessed, will grow with surpassing intensity, as much as his soul can bear in its comprehension, because he contemplates the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, Who, as His Name is, so is He: He has no end, etc.

28 וכל תענוגי עוה"ז שהגוף והנפש החיונית נמשכים אחריהם הם רחוקים מאד מאור ה' וקדושתו.

And all the pleasures of this world, after which the body and the vital soul are drawn, are very far from G-d's light and His holiness.

ואי לזאת תכלה ותכסוף הנפש לצאת מנרתקה הן הם הלבושים שבגוף ונפש החיונית ויבא לידי קיום ואהבת את הוי"ה אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך כו'.

Therefore the soul will pine and yearn to leave its sheath, namely the garments that are in the body and the vital soul, and he will come to fulfill "You shall love Havayah your G-d with all your heart and with all your soul," etc.

29 וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' כלה שארי ולבבי וגו'. וגם הוא מעלה יתירה הבאה לאדם לאחר התלבשות הנשמה בגוף ביתר שאת מטרם

As it is written, "Whom have I in heaven? And beside You I desire nothing," etc.; "My flesh and my heart pine," etc. This is also an added superiority that comes to a person after the soul is enclothed in the body, surpassing [what it had] before

התלבשותה כיתרון האור הבא מן החשך שבא לבחי' בכל מאדך יותר מכדי השגת הנפש והוא בחי' בטול באוא"ס [באור אין סוף] ב"ה ממש להמשיך משם גלוי אלקות ממש בעסק תורתו ועבודתו.

its enclothement, like "the advantage of light" that comes "from darkness": for he comes to the level of "with all your might (me'odecha)," beyond the measure of the soul's comprehension. This is the level of self-nullification (bittul) in the very Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, to draw down from there a revelation of actual G-dliness into his engagement in Torah and his divine service.

30 וכ"ז [וכל זה] הוא ע"י מ"ת [מתן תורה] שאז ניתן הכח הזה לישראל להיות העלאה והמשכה זו על ידם להיות מס"נ [מסירות נפש] עולה

All this is through the Giving of the Torah, for then this power was given to Israel, for this elevation and drawing-down to come about through them: that self-sacrifice (mesirus nefesh) should rise

ונכלל באי"ס ב"ה ממש ולהיות המשכת התורה והמצות מבחי' אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה שזה נעשה דייקא ע"י ישראל שזכו לזה במ"ת [במתן תורה].

and be included in the very Infinite One (Ein Sof), blessed be He, and that the drawing-down of the Torah and the mitzvos be from the level of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He. This is accomplished specifically through Israel, who merited this at the Giving of the Torah.

משא"כ אם לא ניתן כח זה לא היה מסירת נפשם עולה ונכלל כ"כ [כל כך] בעצמות אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש

Whereas had this power not been given, their self-sacrifice would not rise and be included so much in the very Essence of the Infinite Light, blessed be He,

וגם לא היה המשכת תורתו ועבודתו ממשיך כ"כ [כל כך] מבחי' אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש אשר הוא למעלה מגדר עלמין למעלה מעלה מבחי' אדם בחי' כי לא אדם כו'.

nor would the drawing-down of one's Torah and divine service draw so much from the level of the very Infinite Light, blessed be He, which is above the bounds of worlds, far above the level of "man," the level of "for He is not a man," etc.,

שעליו הכתוב אומר אם צדקת מה תתן לו כו' אלא שבישראל נמשך כח זה במתן תורה להיות בהם תלוי המשכת המצות ונמשך בהם בחי' אנכי ממש להיות אלקיך ממש.

concerning which Scripture says, "If you are righteous, what do you give Him?" etc. But in Israel this power was drawn [down] at the Giving of the Torah, that the drawing-down of the mitzvos should depend on them; and there is drawn into them the level of the very Anochi, to be truly "your G-d."

31 וזהו אשר הוצאתיך מארץ מצרים. כי כל סדר ההשתלשלות נק' בשם מצרים בחי' מצר וגבול שהוא בבחי' אדם ג' קווין ומעלה ומטה כו' שהן התחלקות המדרגות

This is [the meaning of] "Who brought you out of the land of Egypt (Mitzrayim)." For the entire order of the chain of descending worlds (hishtalshelus) is called Mitzrayim, the level of constriction (meitzar) and limit, since it is in the form of "man," three lines, and above and below, etc., which are the division of levels.

משא"כ לישראל ניתן כח היחוד באוא"ס [באור אין סוף] שלמעלה מהשתלשלות בחי' כי לא אדם כו' שאין שם התחלקות המדרגות כלל.

But to Israel was given the power of unity with the Infinite Light (Or Ein Sof), which is above the chain of descending worlds, the level of "for He is not a man," etc., where there is no division of levels at all.

32 ולא יהיה לך אלקים אחרים על פני הגם שהוא לשון צווי הוא גם לשון הבטחה שלא יהיה בחי' צמצום והעלם המעלים ומסתיר

And "You shall have no other gods before My face": although it is phrased as a command, it is also phrased as a promise, that there will be no level of tzimtzum (contraction) and concealment that hides and conceals

אור ה' וקדושתו מפנימיות החיות מאוא"ס [מאור אין סוף] ב"ה עצמו שלמעלה מהשתלשלות גם חשך לא יחשיך כו' משא"כ בסדר ההשתלשלות בבחי' אדם נעשה ירידת המדרגות והתלבשותי בהשרי' [בהשרים].

G-d's light and His holiness from the inner dimension (pnimiyus) of the life-force from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself, which is above the chain of descending worlds (hishtalshelus): "Even darkness does not darken," etc. Whereas in the order of the chain of descending worlds, in the form of "man," there comes about the descent of the levels and their enclothement in the ministers (sarim).

33 וזהו אשר חלק ה' אלקיך לכל העמים. משא"כ ואתכם לקח ה' ויוציא אתכם מכור הברזל ממצרים מבחי' שלמטה בהשתלשלות לבחי' שלמעלה מהשתלשלות.

This is [the meaning of] "which G-d your G-d apportioned to all the peoples," whereas "But you G-d took, and brought you out of the iron furnace, out of Egypt": from the level that is below, in the chain of descending worlds (hishtalshelus), to the level that is above the chain of descending worlds.

וזהו מבית עבדים כי במצרים בחינת סדר ההשתלשלות יכול להיות בית עבדים. וכמו אברהם שיצא ממנו ישמעאל כו' משא"כ למעלה אין שם העלם והסתר כלל ויאר פניו אתנו סלה:

And this is [the meaning of] "from the house of slaves": for in Mitzrayim, the order of the chain of descending worlds, there can be a house of slaves; as with Avraham, from whom Yishmael issued, etc. But above there is no concealment or hiding at all: "May He make His face shine with us, selah."

34 וזהו זכור ושמור בדבור א' נאמרו. זכור לדכר. פי' שהוא המשכה והשפעה מלמעלה למטה ונק' בשם זכירה שלשון

And this is [the meaning of] "Zachor and shamor were said in a single utterance." Zachor is for the masculine (dechar), meaning that it is a drawing-down and bestowal from above to below. It is called by the term zechirah (remembering) because the term

זכירה נופל על הריחוק להיות לזכרון בין עיניו לפי שרחוק ממנו וכך הוא בהמשכת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה שלמעלה מהשתלשלות שמצד עצמו הוא רם ונשא קדוש ומובדל

"remembering" applies to what is distant: [a thing must be] "a remembrance between one's eyes" because it is far from him. And so it is with the drawing-down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which is above the chain of descending worlds (hishtalshelus): in itself it is exalted and uplifted, holy and separate,

אלא אנת חכים שמתלבש בבחי' חכים וכדי להיות התלבשות צ"ל בחי' זכירה זכרנו ה' אלקינו.

but [it is] "You are wise": He is enclothed in the level of "wise." And for there to be this enclothement, there must be the level of remembering: "Remember us, G-d our G-d."

35 ושמור לנוק' [לנוקבא] בחי' מקבל מלשון ואביו שמר את הדבר. פי' ממתין. והוא בחי' תוחלת ממושכה שמייחל ומצפה המקבל אל המשפיע כעני הצופה ומביט מתי יתן הבעה"ב [הבעל הבית] לידו מאומה.

And shamor is for the feminine (Nukva), the level of the receiver, from the expression "And his father kept (shamar) the matter," meaning, he waited. It is the level of prolonged hope, in which the receiver hopes and looks expectantly to the giver, like a poor man who watches and looks [to see] when the householder will put something into his hand.

וכמ"ש הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם כעיני שפחה אל יד גברתה כן עינינו וגו'.

As it is written, "Behold, as the eyes of servants to the hand of their masters, as the eyes of a maidservant to the hand of her mistress, so are our eyes," etc.

36 וכמאמר אליך נשואות עינינו. וכדי להיות יחוד בחי' שמירה זו למקבל ולהיות יחוד השפעה זו לבחי' משפיע שיהיו כלולים המשפיע והמקבל מוכרח להיות התעוררות בחי' עליונה יותר משניהם

And as the saying goes, "To You our eyes are lifted." Now, for there to be a union of this level of waiting (shemirah), [belonging] to the receiver, and a union of this bestowal, [belonging] to the level of the giver, so that the giver and the receiver be included [in each other], there must necessarily be an arousal of a level higher than both of them;

והיינו ע"י בחי' כי לא אדם כו' שאין שם בחי' התחלקות משפיע ומקבל כלל ומשם נמשך ונשפע בשפע התכללות ב' הבחי' זכור ושמור

that is, through the level of "for He is not a man," etc., where there is no division into giver and receiver at all. And from there is drawn down and bestowed, in abundance, the inclusion of the two levels, zachor and shamor.

וזהו בדבור א' נאמרו מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכולה לשמוע שיהיה גלוי בחי' שלמעלה מהתחלקות כי במתן תורה היה גלוי בחי' אנכי הוא גלוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה שלמעלה מההשתלשלות.

And this is [the meaning of] "they were said in a single utterance, something the mouth cannot speak and the ear cannot hear": that there be a revelation of the level that is above division. For at the Giving of the Torah there was a revelation of the level of Anochi, which is the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, that is above the chain of descending worlds (hishtalshelus).

37 וזהו עיקר נתינת התורה לישראל להיות בהם תלוי המשכת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה שלמעלה מההשתלשלות.

This is the essence of the giving of the Torah to Israel: that the drawing-down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which is above the chain of descending worlds (hishtalshelus), should depend on them.

וזהו מאמר רב יוסף אי לאו האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא דאי לא היה הכח בגלוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש נמשך במ"ת [במתן תורה] רק שיהיה עסק התורה בבחי' השתלשלות שמבחי' חכמה ולמטה.

And this is [the meaning of] the statement of Rav Yosef: "Were it not for this day that brought it about, how many Yosefs are there in the marketplace!" For had the power [of] the revelation of the very Infinite Light, blessed be He, not been drawn down at the Giving of the Torah, but [only] that engagement in the Torah be within the chain of descending worlds, from the level of Chochmah downward,

כמה יוסף איכא בשוקא שאין עסק התורה ממשיך כלום מאור א"ס ב"ה אלא בישראל שזכו לזה במ"ת [במתן תורה] וניתן להם הכח הנ"ל:

"how many Yosefs are there in the marketplace!" For engagement in the Torah draws down nothing of the Infinite Light, blessed be He, except in Israel, who merited this at the Giving of the Torah and were given the power mentioned above.

38 ולתוספת ביאור מ"ש אשר הוצאתיך מארץ מצרים. הנה החכמה המתלבשת במדות עם היות שהמדות ודאי מתנהגות לפי החכמה המלובשת בהן

To explain further the verse, "Who brought you out of the land of Egypt": the Chochmah (wisdom) that is enclothed in the emotive attributes (middos) — although the attributes certainly conduct themselves according to the Chochmah enclothed in them,

כמו שאנו רואים שלפי שכלו יהולל איש במדותיו שהקטן אוהב דברים קטנים כו'. מ"מ לא כל החכמה והשכל כולו מתלבש במדות רק חלק עשירית.

as we see that "according to his intellect a man is praised" in his attributes, for a child loves small things, etc. — nevertheless, not all of the Chochmah and the intellect is enclothed in the attributes, but only a tenth part.

כי פני אריה אל הימין אריה אותיות ראיה. פי' כי ראיה היא בחי' חכמה איזהו חכם הרואה כו'.

For "the face of a lion on the right": aryeh (lion) has the letters of re'iyah (sight). That is, sight is the level of Chochmah: "Who is wise? One who sees," etc.

39 והיא מתלבשׁ בימין מדת החסד וכן גבורה גימטריא ראי"ה כו'. ובחי' ראיה זו היא מדרגה אחרונה שבחכמה

And it is enclothed in the right, the attribute of Chesed (kindness); and likewise gevurah is numerically equal to re'iyah, etc. And this level of sight is the last level in Chochmah (wisdom),

שהיא חלק עשירית מלׁ' שבחכמה שכדי להיות מבחי' חכמה תולדות המדות שאינן ממהות החכמה אין כל החכמה יכולה להתלבש שם אלא הארה ממנה.

which is a tenth part, the Malchus of Chochmah. For in order that, from the level of Chochmah, there be offspring, the emotive attributes (middos), which are not of the essence of Chochmah, the whole of Chochmah cannot be enclothed there, but only a glimmer of it.

וזו היא בחי' מצרים בבחי' מצר ומקום צר. וכך אנו רואים בחוש בציור אברי האדם שמשכן האהבה היא בלב.

And this is the level of Mitzrayim, a strait (meitzar) and a narrow place. And so we see tangibly in the structure of the human limbs: the seat of love is in the heart,

ומשכן החכמה במוח. והתפשטות המוח ללב הוא דרך מצר הגרון דוקא. וזהו ענין מצרי"ם מצי"ר מי"י.

and the seat of Chochmah is in the brain, and the extension of the brain to the heart is specifically by way of the strait of the throat. And this is the meaning of Mitzrayim: meitzar Mi, "the strait of Mi."

40 והנה בבחי' מצר הזה הוא ממשלת ג' שרים. שר המשקים בקנה ששם היא המשכת חכמה.

Now, in this strait is the rule of three ministers: the chief cupbearer in the windpipe, where there is the extension of Chochmah (wisdom);

שר האופים בוושט ששם היא המשכת בינה. ושר הטבחים בווריד‍ין המשכת הדעת. והיינו לפי שבחי' המצר הוא מצומצם מאד לכך יש יניקה לג' שרים הנ"ל.

the chief baker in the gullet, where there is the extension of Binah (understanding); and the chief slaughterer in the jugular veins, the extension of Daas (knowledge). This is because the strait is very constricted; therefore the three ministers mentioned above draw nourishment [there].

41 ולכן יוסף שהורד למצרים למקום הג׳ שרים הנ״ל לא הזכיר רק בחי׳ אלקים. אלקים יענה את שלום פרעה. את אשר האלקים עשה הראה את פרעה.

That is why Yosef, who was brought down to Egypt, to the place of the three ministers mentioned above, mentioned only the level of Elokim: "Elokim will answer for Pharaoh's welfare"; "What ha-Elokim is doing He has shown to Pharaoh."

הכל בחי׳ אלקים שהוא מדת הצמצום כנודע. אבל כאשר יצאו ישראל ממצרים אזי במתן תורה נגלה בחי׳ רכב אלקים.

All is the level of Elokim, which is the attribute of tzimtzum (contraction), as is known. But when Israel went out of Egypt, then at the Giving of the Torah the level of "the chariot of Elokim" was revealed,

שבחי׳ אלקים נתעלה ע״י מרכבה שלו כמו שהרוכב על הסוס הגם שהסוס הוא בטל וטפל לגבי רוכבו עכ״ז [עם כל זה] הרי הרוכב מתעלה על ידו. כך ע״י הרכב נתעלה בחי׳ אלקים למעלה מבחי׳ הצמצום.

in which the level of Elokim is elevated by its chariot; just as with one who rides a horse: although the horse is nullified and secondary to its rider, nevertheless the rider is elevated by it. So too, through the chariot, the level of Elokim is elevated above the level of tzimtzum.

42 והכח הזה שיש לרכב להעלות את הרוכב הוא לפי שהם רבותים אלפי שנאן. שנא״ן ר״ת [ראשי תיבות] שו״ר נש״ר אר״ה.

And this power that the chariot has, to elevate the rider, is because they are "twice ten thousand (rivosayim), thousands of shin'an." Shin'an is an acronym of shor (ox), nesher (eagle), aryeh (lion),

והנו״ן פשוטה רומזת לבחי׳ אדם כנודע. והיינו לפי שפני אריה פני שור כו׳ נלקחו מבחי׳ לפני מלך מלך.

and the final nun alludes to the level of adam (man), as is known. This is because "the face of a lion," "the face of an ox," etc., were taken from the level of "before any king reigned."

לכך יש להם כח זה להעלות בחי׳ אלקים הוא בחי׳ הכסא ומראה אדם שעליו מלמעלה לבחי׳ כי לא אדם הוא:

Therefore they have this power to raise the level of Elokim, which is the level of the Throne and "the appearance of a man" upon it from above, to the level of "for He is not a man."

43 ובזה יובן מ״ש אדני בם סיני בקדש. דכתיב בם ברפה הבי״ת. וע״פ הדקדוק היה צ״ל דגש לפי שהיו״ד של אדנ״י מורגשת במבטא.

With this we will understand the verse, "Ado-nai is among them (bam), Sinai in holiness." For bam is written with the beis rafeh (soft); yet according to grammar it should have had a dagesh, since the yud of Ado-nai is sounded in pronunciation.

והענין כי הדגש מורה על התחלה כמאמר כל התחלות קשות ולכך אלו היה כתיב בם בדגש היה מורה על התחלת החיות בם מבחי׳ אדנ״י בבחי׳ נקודא בהיכלא כי כן הוא דרך והמשכה להיות התלבשות המלכות בבי״ע.

The explanation: a dagesh indicates a beginning, as the saying goes, "All beginnings are hard." Therefore, had bam been written with a dagesh, it would indicate the beginning of the life-force in them from the level of Ado-nai, as "a point in the sanctuary (nekuda beheichala)"; for that is the way and the drawing-down by which Malchus is enclothed in Beriah, Yetzirah and Asiyah.

שכל הנהגות בי״ע הוא על ידי התלבשות המלכות כח הפועל בנפעל. והיינו דרך המשכה מלמעלה למטה להיות השתלשלות והתהוות בי״ע בסדר הנהגתם.

For all the conduct of Beriah, Yetzirah and Asiyah is through the enclothement of Malchus, the power of the Actor within the acted-upon. That is the way of drawing down from above to below, so that there be the chain of descending worlds (hishtalshelus) and the coming-into-being of Beriah, Yetzirah and Asiyah in the order of their conduct.

אבל דרך העלאה ממטה למעלה בחי׳ רכב אלקים הם נושאות את הכסא. (ולא מנושאות כבדרך ההשתלשלות ממעלה למטה בחי׳ מלכות המלובשת בהם).

But in the way of elevation from below to above, the level of "the chariot of Elokim," they carry the Throne (and are not carried, as in the way of the chain of descending worlds from above to below, the level of Malchus enclothed in them).

ואז אדנ״י בם ברפה שבחי׳ אד׳ היא בטול להם ואין כאן לשון התחלה שנעשה בחי׳ התכללות אד׳ בם בהשוואה אחת.

Then "Ado-nai bam" is rafeh, for the level of Ado-nai is in a state of nullification (bittul) to them, and there is no expression of beginning here, since there comes about an inclusion of Ado-nai in them as one, on an equal footing.

וזהו סיני בקדש. פי' בחי' סיני שירדה משם שנאה לעכו"ם [לעובדי כוכבים ומזלות] נתעלה בבחי' קדש העליון.

And this is [the meaning of] "Sinai in holiness": the level of Sinai, from which hatred descended upon the idolaters, is elevated into the level of the supernal holiness.

44 ולכן אדנ"י בם ברפה בבחי' התכללות להיות בחינת העלאה בקנה אחד. וזהו אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים כי בבחי' מצרים נק' בחי' עבדים.

Therefore "Ado-nai bam" is rafeh, in the manner of inclusion, so that there be elevation on a single stalk. And this is [the meaning of] "Who brought you out of the land of Egypt, from the house of slaves": for in the level of Mitzrayim there is what is called the level of slaves.

כי בבחי' סדר ההשתלשלות מעילה לעילה בסדר המדרגות שנק' בבחי' מצרים הנה אברהם יצא ממנו ישמעאל ויצחק כו'.

For in the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus), from cause to cause, in the order of the levels, which is called Mitzrayim, from Avraham there issued Yishmael and Yitzchak, etc.

אבל כאשר הוצאתיך מארץ מצרים היו למעלה מן ההשתלשלות לא יהיו בבחינת עבדים כלל ששם אין יניקה ואחיזה לסט"א [לסטרא אחרא] כלל:

But when "I brought you out of the land of Egypt," they were above the chain of descending worlds; they will not be in the state of slaves at all, for there the sitra achra (the other side) has no nurture and no hold at all.

45 אלפי שנאן. א"ת [אל תקרי] שנאן אלא שאינן. הטעם כי שרשם הוא בז"א שאין לו רק ט"ס [ט' ספירות]. כי המלכות היא עשיראה דכולהו.

"Thousands of shin'an": do not read shin'an but she'einan ("that are not"). The reason is that their root is in Z'eir Anpin (the emotive attributes), which has only nine Sefiros, for Malchus is "the tenth of them all."

אבל ז"א בעצמו אין לו רק ט"ס [ט' ספירות]. ויש ט"ס [ט' ספירות] מלמעלה למטה. וט"ס [וט' ספירות] ממטה למעלה. והן בחי' ב' טיתי"ן דמט"ט [דמטטרון]. ח"י ברכאן דצלותא שהם באצילות.

But Z'eir Anpin itself has only nine Sefiros. And there are nine Sefiros from above to below and nine Sefiros from below to above; these are the two letters tes of Matat (Metatron), the eighteen blessings of prayer, which are in Atzilus

(משא"כ ח"י ברכאן דשחרית שהן בבחי' מט"ט [מטטרון] דעשייה) משא"כ במל' הם רבותים שהיא י"ס [י' ספירות] גמורות כנודע:

(unlike the eighteen blessings of the morning [service], which are on the level of Matat of Asiyah). But in Malchus they are rivosayim (twice ten thousand), for it is ten complete Sefiros, as is known.

46 על כל דבור פרחה נשמתן. הנה ביו"ד נברא העוה"ב [העולם הבא] כו'. יו"ד הוא בחינת צמצום להיות התהוות תענוג הנשמה בג"ע [בגן עדן] מגלוי זיו כו'. כי באור א"ס עצמו לא היו העולמות יכולים לסבול שלא יבטלו במציאות.

"At each utterance their souls flew out." Now, "with [the letter] yud the World to Come was created," etc. The yud is the level of tzimtzum (contraction), so that there come into being the delight of the soul in Gan Eden from the revelation of the radiance, etc. For the worlds could not bear the Infinite Light (Or Ein Sof) itself without being nullified out of existence.

47 ואין יכולים לקבל גילוי תענוג אא"ס [אור אין סוף] עצמו כי הוא רם ונשא כו' רק ע"י צמצום עצום ורב בהעלם והסתר אורו הגדול לבלתי הגלות כ"א בבחי' יו"ד כו'

And they cannot receive a revelation of the delight of the Infinite Light (Or Ein Sof) itself, for it is exalted and uplifted, etc., except through an immense and great tzimtzum (contraction), by concealing and hiding His great light so that it is not revealed except in the form of a yud, etc.

ואתעדל"ת [ואתערותא דלתתא] לבחי' צמצום הזה הוא ע"י שפרחה נשמתן לאור א"ס ב"ה ממש מקור התענוג להמשיך משם ענג הנשמות.

And the arousal from below for this tzimtzum is through their souls flying out to the very Infinite Light, blessed be He, the source of delight, to draw down from there the delight of the souls.

וזהו שהחזיר להם הקב"ה בטל שעתיד להחיות בו את המתים הוא ענין טלא דבדולחא שהוא בחי' המשכת ענג העליון לג"ע [לגן עדן] תענוג הנשמות:

And this is [the meaning of the teaching] that the Holy One, blessed be He, restored them with the dew with which He will in the future revive the dead. That is the matter of the crystal dew (tala devedolcha), which is the drawing-down of the supernal delight into Gan Eden, the delight of the souls.

TORAH OHR • PARSHAS YISRO • MAAMAR 8

ביאור על הנ"ל

"An explanation of the above"

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 הנה להבין שרש ענין מ"ת [מתן תורה] וקבלת התורה מה ענינה. הנה כל התורה ומצות הן בחי' יחוד אור א"ס ב"ה בעולמות.

Now, to understand the root of the matter of the Giving of the Torah and the receiving of the Torah, what it is: Now, the whole Torah and the mitzvos are the level of the union of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, within the worlds.

וכמאמר לשם יחוד קוב"ה [קודשא בריך הוא]. דהיינו בחי' יחו"ע [יחודא עילאה] ביחו"ת [ביחודא תתאה] להיות השפעה מבחי' סוכ"ע לבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין].

As in the saying, "For the sake of the union of the Holy One, blessed be He." That is, the level of the higher unity (yichuda ila'ah) within the lower unity (yichuda tata'ah), so that there be an influx from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) to the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin).

3 וכמ"ש ונתתי גשמיכם בעתם. והיה אם שמע כו'. ונתתי מטר ארצכם. הגם שכבר ברית כרותה בקשת מימי המבול.

As it is written, "I will give your rains in their season"; [and] "And it shall be, if you will listen," etc., "I will give the rain of your land." [This is so] even though a covenant has already been made with the rainbow since the days of the Flood:

עד כל ימי הארץ זרע וקציר וגו' וקיץ וחרף ויום ולילה כו'. אין זה כ"א כדי קיום וחיות העולמות מה שכבר הוסד בסדר ההשתלשלות

"As long as all the days of the earth [endure], seedtime and harvest," etc., "and summer and winter, and day and night," etc. That is only for the existence and life-force of the worlds, what has already been established in the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus).

אבל להיות הארה חדשה מבחי' סוכ"ע ותוספת ברכה המחדש בכל יום מע"ב [מעשה בראשית] נעשה ע"י התומ"צ [התורה ומצות] לעבדה ולשמרה לעשות ג"ע [גן עדן] ותענוג הנשמות שנעשה ע"י בחי' צמצום והתפשטות כו'

But for there to be a new illumination from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), and an addition of blessing that "renews each day the work of Creation," this is brought about through the Torah and mitzvos, "to work it and to guard it," to make Gan Eden and the delight of the souls, which is brought about through the level of tzimtzum (contraction) and expansion, etc.

והכל הוא ע"י בחי' הוי"ה צמצום והתפשטות המשכה והתפשטות והוא ע"י התורה כי כל התורה נכללה בשם הוי"ה

And all of it is through the level of Havayah: contraction and expansion, drawing-down and expansion. And this is through the Torah, for the whole Torah is included in the Name Havayah.

וכן המצות יש מהן שמרומזות בבחי' יו"ד ויש בבחי' ה' כנודע בק"ש [בקריאת שמע] שעל המטה אם פגמתי באות י' כו' העונש הוא סקילה בחי' י'.

So too the mitzvos: some of them are alluded to in the level of the yud, and some in the level of the heh, as is known from the bedtime Shema: "If I have blemished the letter yud," etc., the punishment [for which] is stoning, the level of yud.

4 ומזה נלמד לענין שכר מצוה מצוה שבהמשכת מצוה שבבחי' י' ממשיך הארה חדשה מסוכ"ע בבחי' זו.

From this we learn about [the saying] "the reward of a mitzvah is the mitzvah": that in the drawing-down of a mitzvah that is in the level of yud, one draws down a new illumination from the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) into this level.

וזהו אנכי ה' אלקיך. כלומר שאנכי הוא סוכ"ע נמשך בבחי' הוי"ה להיות אלקיך ממש. וזהו ושמרתם וגו'

And this is [the meaning of] "I (Anochi) am Havayah your G-d": that is to say, Anochi, which is the light that encompasses all worlds, is drawn down into the level of Havayah, to be truly "your G-d." And this is [the meaning of] "And you shall keep," etc.,

אשר יעשה אתם וגו' אני הוי"ה לעשות בחי' אני להיות הוי"ה רק שא"א להיות המשכה כ"א ע"י העלאה שאין טפה יורדת כו'.

"which [a person] shall do (ya'aseh) them," etc., "I am Havayah": to make (la'asos) the level of Ani ("I") be Havayah. Only, there cannot be a drawing-down except through an ascent, for "no drop descends," etc.

5 ולכן ניתנה התורה בקולות וברקים ויחרד כל העם כו' בבחי' בטול היש לאין ורוח אייתי רוח כו'.

That is why the Torah was given with thunder and lightning, "and all the people trembled," etc., at the level of self-nullification (bittul) of the something into nothing; and "spirit brings spirit," etc.

אך זה הכח להיות המשכה זו בקיום התורה והמצות ניתנה לנו במ"ת [במתן תורה] שהרי עכו"ם [עובדי כוכבים ומזלות] שעוסק בתורה או לובש טלית אינו ממשיך כלום רק ישראל זכו לזה בהר סיני:

But this power, for there to be this drawing-down through fulfilling the Torah and the mitzvos, was given to us at the Giving of the Torah. For an idolater who occupies himself with Torah or wears a tallis draws down nothing; only Israel merited this, at Mount Sinai.

6 והנה גם המלאכים בקשו התורה תנה הודך על השמים ולא ניתנה להם מפני שהם מבחי' עולם הדבור עלמא דאתגלייא

Now, the angels too asked for the Torah, "Place Your majesty upon the heavens," and it was not given to them, because they are from the level of the world of speech, the "revealed world" (alma de'isgalya),

שהם מבחי' חיצוניות הכלים ואין להם יכולת להמשיך כלום הגם שיש להם מס"נ [מסירות נפש] ובטלים אליו יתי' מ"מ אינו נוגע להיות נמשך מזה מהמשכת סוכ"ע כבישראל

being from the level of the outer dimension (chitzoniyus) of the vessels; and they have no ability to draw down anything. Although they have self-sacrifice (mesirus nefesh) and are nullified to Him, may He be blessed, nevertheless it does not reach so far that anything of the drawing-down of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) should be drawn down from it, as with Israel;

מפני שישראל עלו במחשבה בחי' פנימיות הכלים שמתאחדים עם האורות כנראה בעליל שהמחשבה היא תמידית גם שלא ברצון האדם. משא"כ בדבור שברצון האדם תלוי ברצותו מדבר כו'.

because Israel "arose in thought," the level of the inner dimension (pnimiyus) of the vessels, which become one with the lights. As is plainly seen, thought is constant, even without a person's will; whereas speech depends on a person's will: when he wishes, he speaks, etc.

7 והיינו לפי שיש שליטה למוח האדם להעמיד א"ע [את עצמו] בדבורו משא"כ על המחשבה אין המוח שליט לזוז מחשבתו לפי

That is, because a person's mind has control to restrain himself in his speech; whereas over thought the mind has no mastery to move his thought away, because

שהיא אחדות א' עם המוח ושכל האדם ונק' בזוהר איהו וגרמוהי חד בהון כי הנה וחיוהי קאי על בחי' חב"ד [חכמה בינה ודעת] דאצי'

it is one unity with the person's mind and intellect. And this is called in the Zohar "He and His vessels are one in them." For "and His life-forces" refers to the level of Chochmah (wisdom), Binah (understanding) and Daas (knowledge) of the World of Atzilus (Emanation);

כי הגם שא"ס ב"ה בעצמו רם ונשא אפי' [אפילו] מבחי' חכמה דלאו מכל אלין מדות כלל אעפ"כ [אף על פי כן] הוא מתאחד עם בחי' חכמה להיות איהו וחיוהי חד הוא המדע והוא הידוע כו'.

for although the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, Himself is high and exalted even above the level of Chochmah, "for He is not of all these attributes at all," nevertheless He unites with the level of Chochmah, so that "He and His life-forces are one": "He is the Knowledge and He is the Known," etc.

8 ואיהו וגרמוהי קאי על בחי' מחשבה ששם עלו נשמות ישראל שמתאחדים באחדות שאין היחוד בתכלית כמו בבחי' חיוהי.

And "He and His vessels" refers to the level of thought, where the souls of Israel arose; they are united in a oneness in which the union is not absolute, as it is in the level of "His life-forces."

אך א"כ איך זכו לקבלת הארה והמשכת יחוד אור א"ס ב"ה ממש בחי' סוכ"ע בחי' אנכי ממש

But if so, how did they merit to receive the illumination and drawing-down of the union of the very Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), the very level of Anochi?

אלא שהוא ע"י התלבשות הנשמה בגוף ונפש החיונית דייקא כי ירידה זו צורך עלייה היא להיות עולה מבחי' גרמוהי לבחי' חיוהי.

Rather, it is specifically through the enclothing of the soul in the body and the vital soul; for this descent is for the sake of an ascent: to rise from the level of "His vessels" to the level of "His life-forces."

9 והענין כי שרש נפש הבהמית מבחי' פני אריה פני שור שבמרכבה נושאות הכסא מבחי' ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל אלא שנפלו בבריאה כו'.

The explanation: the root of the animal soul is from the level of the face of the lion and the face of the ox in the Chariot, which bear the Throne; [they are] from the level of "And these are the kings who reigned in the land of Edom before any king reigned over the children of Israel," only that they fell into the World of Beriah (Creation), etc.

ולכך יש להם הכח הזה להעלות בחי' האדם שעל הכסא לבחי' כי לא אדם כו'

Therefore they have this power to raise the level of the man (adam) upon the Throne to the level of "for He is not a man," etc.

וכמו עד"מ המאכל שמחיה את האדם הגם שהאדם הוא בחי' מדבר וגבוה במעלה על הבע"ח [הבעלי חיים] וצומח אלא מפני ששרש המאכל הוא גבוה יותר מהאדם ולכן נאמר אחור וקדם צרתני כו'.

It is like, by way of analogy, the food that gives life to a person: although man is of the level of the speaking being, and higher in rank than animals and plants, [it gives him life] only because the root of the food is higher than man. Therefore it is said, "Behind and before You formed me," etc.

10 וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] אחור למע"ב [למעשה בראשית] כו'. וכך עד"מ יש כח בחיות הקדש להעלות בחי' האדם שעל הכסא.

And our Sages, of blessed memory, said, "'Behind': [last] in the work of Creation," etc. And so, by way of analogy, the holy chayos (living creatures) have the power to raise the level of the man upon the Throne.

וכן עד"ז האבות הן הם המרכבה שהם מגביהים ומעלים בחי' ו"ק [ו' קצוות] דאצי' בחי' אדם שהוא ז"א שיש בו ט"ס [ט' ספירות] וט' פעמים ט' הרי פ"א.

And similarly, in the same way, "the Patriarchs are themselves the Chariot": they lift up and raise the level of the six extremities (vav ketzavos) of the World of Atzilus (Emanation), the level of adam, which is Z'eir Anpin (the emotive attributes), which has nine Sefiros; and nine times nine makes eighty-one.

וג' פעמים פ"א הוא רמ"ג ועם ה"ח [ה' חסדים] הוא רמ"ח כו'. והעלאה זו היא בחי' לך הוי"ה הגדולה והגבורה כו'.

And three times eighty-one is two hundred and forty-three, and with the five chasadim (kindnesses) it is two hundred and forty-eight, etc. And this raising is the level of "Yours, Havayah, are the greatness and the might," etc.

דהיינו מבחי' אדם לבחי' כי לא אדם כו'. (ועד"ז ג"כ המדות דאצי' הן בחי' מרכבה לגבי חו"ב [חכמה ובינה] ונק' מרכבתא עלאה הנזכר בתקונים ע' [עיין] לקמן).

That is, from the level of adam to the level of "for He is not a man," etc. (And in the same way, the emotive attributes (middos) of Atzilus are also the level of a chariot in relation to Chochmah (wisdom) and Binah (understanding), and are called the "supernal chariot" (merkavta ila'ah) mentioned in the Tikkunim; see further on.)

והענין הוא כי ז"א בעתיקא אחיד ותליא כי הגם שבאצי' או"א [אבא ואימא] הם גבוהים ביותר מז"א.

The explanation is that "Z'eir Anpin is bound to and suspended from Atika (the Ancient One)." For although in Atzilus Abba and Imma (Chochmah and Binah) are far higher than Z'eir Anpin,

מ"מ בשרשן המדות גבוהים ביותר. וכנראה בחוש שהבהמה היא יותר חזקה בטבע מן האדם שהוא בעל שכל לפי שהמדות יש להם כח יותר מן השכל.

nevertheless, in their root the emotive attributes are far higher. As is seen tangibly, an animal is by nature stronger than man, who possesses intellect, because the emotive attributes have more power than the intellect.

11 ולכך יש במדות כח להיות עולים למעלה יותר הגם שהתהוות המדות הוא מן השכל מ"מ כשיתהווה המדה יש לה כח חזק יותר וכמ"ש באד"ר [באדרא רבא] אבא ואימא במזלא אתכלילן. ז"א בעתיקא אחיד ותליא ובעתיקא לית שמאלא.

Therefore the emotive attributes (middos) have the power to rise higher. Although the emotive attributes come into being from the intellect, nevertheless, once the attribute has come into being, it has a stronger power. And as is stated in the Idra Rabba: "Abba and Imma (Chochmah and Binah) are included in the Mazla"; "Z'eir Anpin (the emotive attributes) is bound to and suspended from Atika"; "and in Atika there is no left."

12 ולכך נאמר כי לא אדם כו'. כי בבחי' אדם מאחר שנמשך בבחי' קווין חח"ן [חכמה חסד נצח] כו'

That is why it is said, "for He is not a man," etc. For at the level of adam, since it is drawn down in the mode of the lines, Chochmah (wisdom), Chesed (kindness) and Netzach (victory), etc.,

כסדר ההשתלשלות כי לפי סדר ההשתלשלות הנה ההנהגה היא ג"כ כסדר ההשתלשלות בהתחלקות המדרגות עם חסיד תתחסד כו'

according to the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus): for according to the order of the chain of descent, the conduct [of the world] is also according to the order of the chain of descent, with the division of levels, "With the kind You show Yourself kind," etc.,

כמו שחייבה חכמתו כו'. אבל בעתיקא לית שמאלא שאין שם התחלקות המדריגות כלל ולכך אין שם שינוים כלל.

as His wisdom determined, etc. But "in Atika (the Ancient One) there is no left," for there, there is no division of levels at all, and therefore there are no changes there at all.

13 וזהו שאמר שמואל לשאול וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כו'. לפי ששאול בקש ממנו שתשוב לו המלוכה.

And this is what Shmuel said to Shaul: "And also the Eternal One of Israel does not lie and does not relent," etc. For Shaul had asked him that the kingship return to him.

והשיב לו שמואל שמאחר שכבר ניתנה לדוד א"א להעביר המלוכה ממנו כי מלכות דוד נלקחה ממקום עליון שהיא מבחי' כי לא אדם הוא כו'.

And Shmuel answered him that since it had already been given to David, it was impossible to take the kingship away from him; for David's kingship was taken from a supernal place, which is from the level of "for He is not a man," etc.

14 ולא כמלכות שאול שנלקחה מבחי' אדם דהיינו מחמת ששאול היה נבחר מפני צדקתו וכשחטא העבירו ממנו המלוכה. אבל בבחי' דוד אינו כן.

Not like the kingship of Shaul, which was taken from the level of adam: that is, since Shaul was chosen because of his righteousness, when he sinned, the kingship was taken away from him. But with the level of David it is not so.

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] שאול באחת ועלתה לו דוד בשתים ולא עלתה לו. פי' שבחי' המלוכה של דוד נלקחה מבחי' כי לא אדם ואין הפגם מגיע לשם.

As our Sages, of blessed memory, said: "Shaul [sinned] in one [matter], and it counted against him; David in two, and it did not count against him." The explanation: the level of David's kingship was taken from the level of "for He is not a man," and the blemish does not reach there.

15 והיינו לפי שבחי' דוד הוא בחי' מלכות ונעוץ תחלתן בסופן ואינו בגדר ובחי' אדם. כי בחי' אדם הוא לפי דרך וסדר ההשתלשלות מחכמה ולמטה ונמשכה ההשפעה לפי ערך המדרגהדהיינו לפי מעשה התחתונים

That is, because the level of David is the level of Malchus (sovereignty), and "their beginning is wedged in their end," and it is not within the bounds and level of adam. For the level of adam is according to the way and order of the chain of descending worlds (hishtalshelus), from Chochmah (wisdom) downward, and the flow is drawn according to the measure of the level, that is, according to the deeds of the lower beings.

אבל למעלה מבחי' אדם לית שמאלא בהאי עתיקא לפי שהוא המתנשא מימות עולם רם ונשא כו'.

But above the level of adam, "there is no left in this Atika (the Ancient One)," for He is the One "exalted from the days of old," "high and lofty," etc.

16 וזהו שאמרה חנה רמה קרני בהוי"ה שדוד שנמשח בקרן הוא בבחי' רמה משא"כ שאול שנמשח בפך הוא מבחי' אדם שיש שם שינויים

And this is what Chanah said: "My horn is exalted (ramah) in Havayah." For David, who was anointed with a horn, is at the level of ramah (exalted), whereas Shaul, who was anointed with a flask, is from the level of adam, where there are changes,

כמ"ש וינחם ה' על הרעה כו'. אבל בחי' רמה שהוא בחי' עתיקא שם כי לא אדם הוא כו'.

as it is written, "And G-d relented of the evil," etc. But the level of ramah, which is the level of Atika (the Ancient One): there, "He is not a man," etc.

ולכן דוד מלך ישראל חי וקיים וזהו תכלית כל עבודותינו והאבות הן הם המרכבה להעלות מבחי' אדם לבחי'

Therefore "David, King of Israel, lives and endures." And this is the purpose of all our service; and "the Patriarchs are themselves the Chariot," to raise from the level of adam to the level of

כי לא אדם כו'. ולהמשיך מבחי' כי לא אדם המשכת גלוי אלקות ואוא"ס [ואור אין סוף] ב"ה ממש בבחי' אדם:

"for He is not a man," etc., and to draw down from the level of "for He is not a man" a drawing-down of the revelation of G-dliness and of the very Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, into the level of adam.

17 אך ההפרש שבין חיות הקדש שבמרכבה. ובין האבות שהם הם המרכבה. שבחיות הגם שתמיד מרעישים ובטלים לאור א"ס ב"ה וממשיכים משם אין זה

But the difference between the holy chayos (living creatures) of the Chariot and the Patriarchs, who are themselves the Chariot, [is] that with the chayos, although they constantly make a tumult and are nullified to the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, and draw down from there, this is nothing

אלא השפעות שהוא כדי לקיום וחיות העולמות. אבל האבות הן הם המרכבה הנה ההעלאות וההמשכה יותר גבוה שהוא לחדש הנשמות.

but influxes that are for the existence and life-force of the worlds. But "the Patriarchs are themselves the Chariot": the raisings and the drawing-down are higher, for they are to bring new souls into being.

וכנודע שיש שני מיני זיווגים באו"א [באבא ואימא] חיצוניים זיווגייהו תדיר תרין רעין דלא מתפרשין שהוא לקיום העולמות משא"כ לחדש הנשמות שהוא זיווג פנימי הוא ע"י נשמות הצדיקים דוקא.

As is known, there are two kinds of union (zivug) in Abba and Imma (Chochmah and Binah): the outer ones, "their union is constant," "two companions who never part," which is for the existence of the worlds; whereas [the union] to bring new souls into being, which is the inner union, comes about specifically through the souls of the tzaddikim.

18 והנה בתורה עצמה יש מצות שהן בבחי' העלאות. ויש מהן בבחי' המשכות כי צדקה תרומם גוי. בבחי' רמה.

Now, in the Torah itself there are mitzvos that are of the nature of raising up, and some of them are of the nature of drawing down. For "Charity exalts (teromem) a nation": at the level of ramah (exalted).

והיינו ע"י כי צדקה הוא מלובש בגשמיות כסף וזהב שתחת ממשלת נוגה והן בחי' שנפלו בשבה"כ [בשבירת הכלים] מלפני מלך מלך כוי.

That is, through [the fact] that charity is enclothed in physical silver and gold, which are under the dominion of nogah; and they are of the level that fell in the shattering of the vessels, from "before any king reigned," etc.

19 ולכך יש להם כח זה להעלות ולעורר המשכה עליונה הגבוה ורמה מאד. וכן עד"ז כל המצות מעשיות

That is why they have this power to raise up and to arouse a supernal drawing-down, very high and exalted. And similarly, in the same way, all the practical mitzvos,

שהם בעשייה גשמית יש מהן בבחי' העלאה כמו תרומות ומעשרות. ויש מהן בבחי' המשכות כמו ציצית ותפילין ושופר כו'.

which are done in physical action: some of them are of the nature of raising up, like the terumah gifts and the tithes; and some of them are of the nature of drawing down, like tzitzis, tefillin and shofar, etc.

20 ובכל זה מעורר בחי' אנכי ממש בחי' כי לא אדם כו' הוא להמשיך משם לבחי' אדם כו'.

And through all this one arouses the very level of Anochi, the level of "for He is not a man," etc.; this is to draw down from there to the level of adam, etc.

והכח הזה ניתן לישראל בקבלת התורה. הן בבחי' חיצוניות ע"י מעשה המצות להעלות ולהמשיך כו'.

And this power was given to Israel at the receiving of the Torah: both in the outer dimension (chitzoniyus), through the performance of the mitzvos, to raise up and to draw down, etc.,

21 והן ברוחניות ע"י מס"נ [מסירות נפש] בק"ש [בקריאת שמע] באחד כו' להיות גילוי אלקות ואוא"ס [ואור אין סוף] ב"ה ממש. הנה כל זה נמשך בקבלת התורה

and in spirituality, through self-sacrifice (mesirus nefesh) in the Shema at [the word] "One," etc., so that there be a revelation of G-dliness and of the very Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He. All this was drawn down through the receiving of the Torah;

שהרי עכו"ם [עובדי כוכבים ומזלות] אינו יכול להמשיך אפי' [אפילו] רגע במס"נ [במסירות נפש] כו'. וזהו זכור ושמור בדבור אחד נאמרו. זכור לדכר ושמור לנוק' [לנוקבא].

for an idolater cannot draw down [anything], even for a moment, through self-sacrifice, etc. And this is [the meaning of] "'Remember' and 'Keep' were said in a single utterance." "Remember" (zachor) is for the masculine (dechar), and "Keep" (shamor) is for the feminine (Nukva).

פי' לשון שמור הוא מלשון ואביו שמר את הדבר שהוא ענין תוחלת ממושכה שעיני המקבל תמיד אל המשפיע

The explanation: the word shamor is from the same expression as "and his father kept (shamar) the matter," which denotes a prolonged expectation, in which the eyes of the receiver are always [turned] toward the giver,

כמו שהעני מייחל ומצפה לבעה"ב [לבעל הבית] מתי יתן לידו מאומה כך עינינו נשואות לישועות ה' להיות גילוי אלקות בעולם כמו שיהיה לע"ל [לעתיד לבוא] כי אזי עין בעין יראו. וראו כל בשר וגו':

as a poor man hopes and waits for the householder: when will he put something into his hand? So our eyes are lifted to the salvations of G-d, that there be a revelation of G-dliness in the world as there will be in the Time to Come; for then "they will see eye to eye," and "all flesh shall see," etc.

22 וזהו כעיני עבדים אל יד אדוניהם וכעיני שפחה אל יד גברתה כן עינינו אל ה'. פי' עבדים הם מט"ט [מטטרון] וסנד"ל [וסנדלפון] שביצי' [שביצירה] ועשיה. ושפחה היא בחי' בריאה.

And this is [the meaning of] "As the eyes of servants to the hand of their masters, and as the eyes of a maidservant to the hand of her mistress, so are our eyes to G-d." The explanation: the "servants" are Metatron and Sandalfon, who are in [the Worlds of] Yetzirah (Formation) and Asiyah (Action); and the "maidservant" is the level of the World of Beriah (Creation).

וכמו שהם מצפים ומיחלים לגילוי אור האצי' שתשוקתם גדולה מאד מחמת שהם מכירים רוממות א"ס שאומרים קדוש וברוך כו'.

And just as they wait and hope for the revelation of the light of the World of Atzilus (Emanation), their longing being very great because they recognize the exaltedness of the Infinite One (Ein Sof), for they say "Holy" and "Blessed," etc.,

כך עינינו נשמות ישראל אע"פ [אף על פי] שעלו במחשבה עליונה עינינו נשואות ומיחלות לגבי עצמות א"ס ב"ה בחי' כי לא אדם הוא שיומשך משם אור חדש בגלוי הפנימיות.

so are "our eyes," the souls of Israel: although they arose in the Supernal Thought, our eyes are lifted and hoping toward the very essence of the Infinite One, blessed be He, the level of "for He is not a man," that a new light be drawn down from there, in the revelation of the inner dimension (pnimiyus).

(כנ"ל שע"י העלאת מ"ן [מיין נוקבין] דנשמות הצדיקים נמשך יחוד פנימי דאו"א [דאבא ואימא] כו'. משא"כ ע"י העלאת מ"ן [מיין נוקבין] דמלאכים כו'. וזהו כעיני עבדים כו'.

(As above: through the raising of the mayin nukvin (feminine waters) of the souls of the tzaddikim, the inner union of Abba and Imma (Chochmah and Binah) is drawn down, etc.; which is not so through the raising of the mayin nukvin of the angels, etc. And this is "As the eyes of servants," etc.:

שע"י העלאת מ"ן [מיין נוקבין] שלהם ממשיכים מ"ד [מיין דוכרין] לקיום וחיות העולמות כסדר ההשתלשלות ועיניהם נשואות לאור והמשכה זו כן עינינו נשואות אל ה' אלקינו להיות ההמשכה אור חדש מלמעלה מסדר ההשתלשלות כו').

that through their raising of mayin nukvin they draw down mayin dechurin (masculine waters) for the existence and life-force of the worlds, according to the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus), and their eyes are lifted to this light and drawing-down; so are our eyes lifted to G-d our G-d, that the drawing-down be a new light from above the order of the chain of descent, etc.)

ופי' בדבור אחד נאמרו ע' [עיין] לקמן. ועמ"ש גבי וכל העם רואים כו' ואת קול השופר כו':

And for the explanation of "were said in a single utterance," see further on. And see what is written on "And all the people saw," etc., "and the sound of the shofar," etc.

TORAH OHR • PARSHAS YISRO • MAAMAR 9

להבין ביאור ענין האבות הן הן המרכבה

"To understand the explanation of 'The Patriarchs are themselves the Chariot'"

1 להבין ביאור ענין האבות הן הן המרכבה. בשלמא פני אריה פני שור כו' שהם מרכבה לפי שהם משבה"כ [משבירת הכלים] שנפלו בבריאה ועיקרם מלפני מלך מלך כו'

To understand the explanation of the matter of "The Patriarchs are themselves the Chariot." Granted, "the face of a lion, the face of an ox," etc., are a Chariot, because they are from the breaking of the vessels that fell into the World of Beriah (Creation), and their essential [source] is from "before a king reigned," etc.,

דהיינו מעולם התהו לכך יש להם כח זה להעלות ולנשאות את הכסא והמה בבחי' מרכבה לפי שהם בטלים כסוס לגבי רוכבו מפני שהם נבראים ובזה נושאים ג"כ וכמשל הסוס שנושא את רוכבו כו'.

that is, from the World of Tohu (Chaos). Therefore they have this power to raise up and carry the Throne. And they are at the level of a Chariot because they are nullified, like a horse before its rider, since they are created beings; and in this way they also carry [it], as in the analogy of the horse that carries its rider, etc.

אבל האבות עיקרן ושרשן באצי' דאיהו וחיוהי חד איהו וגרמוהי חד למה נקראו בבחי' מרכבה.

But the Patriarchs, whose essence and root are in the World of Atzilus (Emanation), where "He and His life-forces are one, He and His vessels are one": why are they called the level of a Chariot?

אך הענין בהקדים להבין ענין מרכבת החיות פני אריה פני שור כו' שהם נושאים הכסא ודמות מראה אדם שעליו מלמעלה.

But the explanation [is understood] by first understanding the matter of the Chariot of the Chayos, "the face of a lion, the face of an ox," etc., which carry the Throne and "the likeness of the appearance of a man" that is upon it, from above.

2 והענין כי הנה אדם נק' התכללות ג' קווין תמונת א יו"ד בראשו ויו"ד בסופו וקו באמצע. וכללות הג' קווין והתחברותן נק' בשם אדם שהוא שם מ"ה [שם מ"ה].

The explanation is that "man" (adam) is the term for the inter-inclusion of three lines, [as in] the form of [the letter] alef: a yud at its top, a yud at its bottom, and a line in the middle. And the general and collective expression of the three lines and their joining together is called by the name "man," which is the Name Mah.

וצריך להבין הלא שם מ"ה [שם מ"ה] הוא בחי' בטול והתכללות במקורו ואיך יתכן לקרותו בשם אדם בתמונת ג' קווין. אך באמת הא בהא תליא שלהיות התכללות הג' קווין והתחברותן צ"ל מבחי' בטול.

But we need to understand: is not the Name Mah the level of self-nullification (bittul) and inclusion in its source? So how can it be called by the name "man," in the form of three lines? But in truth, the one depends on the other: for there to be the inter-inclusion of the three lines and their joining together, it must come from the level of bittul.

3 והענין כי חסד דרועא ימינא הוא מלמעלה למטה כמים היורדים ממקום גבוה למקום נמוך. וגבורה הוא ענין הסתלקות האורות ממטה למעלה.

The explanation is that Chesed (kindness), "the right arm," is from above to below, like water that descends from a high place to a low place. And Gevurah (restraint) is the withdrawal of the lights from below to above.

וכמו ועבד הלוי הוא. והקו הוא המחברן. ונודע כי להיות דבר מחבר שני הפכים.

As in "And the Levite, he shall do the service." And the [middle] line is what joins them. Now, it is known that for something to join two opposites,

צ"ל הארה והמשכה מבחי' עליונה ששם בטלים אלו השני הפכים ואין שם דבר והפכו כלל שאין שם שום המשכה ולא שום הסתלקות כי ההמשכה וההסתלקות שייך בחיות המרכבה והחיות רצוא ושוב

there must be an illumination and drawing down from a higher level, where these two opposites are nullified and there is no thing and its opposite there at all, for there is neither any drawing down nor any withdrawal there. For drawing down and withdrawal pertain to the Chayos of the Chariot, and "the Chayos run and return,"

אבל שם למעלה הכל בבחי' בטול ממש בלי שום הסתלקות ולא שום המשכה ומשם נמשך הארה לבחי' אדם להיות התכללות הג' קווין והתחברותן והיינו ע"י חיות המרכבה.

but there, above, everything is in a state of actual self-nullification (bittul), without any withdrawal and without any drawing down. And from there an illumination is drawn down to the level of "man," so that there will be the inter-inclusion of the three lines and their joining together; and this is through the Chayos of the Chariot.

כי כל ענין עבודת החיות הוא כדי להמשיך ולעשות בחי' אדם זה שיהי' [שיהיה] בבחי' התכללות ולא יהיו ענפין מתפרדין וע"כ הם נושאים אותו למעלה להמשיך משם בחינת בטול והתכללות.

For the whole purpose of the service of the Chayos is to draw down and make this level of "man," so that it will be in a state of inter-inclusion and the branches will not be separated; and therefore they carry it upward, to draw down from there the level of bittul and inter-inclusion.

4 וזהו ודמות פניהם פני אדם כי מלבד שיש בד' חיות פני אדם פרצוף בפ"ע [בפני עצמו].

And this is [the meaning of] "And the likeness of their faces: the face of a man." For besides there being among the four Chayos the face of a man, a configuration (partzuf) of its own,

הנה גם בכללותן נמשך פרצוף אדם שכל או"א [אחד ואחד] כלול מבחי' אדם ג"כ. והיינו לפי שכל עיקר מגמתם ופנימיותם להמשיך בחינת אדם בחינת התחברות הג' קווין והתכללותן:

in their general and collective expression as well a configuration of a man is drawn [into them], so that each one is also comprised of the level of man. And this is because their whole main aim and their inner dimension (pnimiyus) is to draw down the level of man, the level of the joining together of the three lines and their inter-inclusion.

5 ומעתה נבא לביאור האבות הן הן המרכבה. שהאבות הם חסד גבו' [גבורה] ת"ת [תפארת] דאצי'. ומה ענין מרכבה שלהם.

Now we will come to the explanation of "The Patriarchs are themselves the Chariot." For the Patriarchs are Chesed (kindness), Gevurah (restraint) and Tiferes (beauty) of the World of Atzilus (Emanation). So what is [the meaning of] their being a Chariot?

אך הנה מבואר באד"ז [באדרא זוטא] או"א [אבא ואימא] ממו"ס [ממוחא סתימאה] נפקו וז"א בעתיקא אחיד ותליא. ובאור ענין זה יובן עד"מ מבשרי.

But it is explained in the Idra Zuta that "Abba and Imma (Chochmah and Binah) issue from the hidden brain (mocha setima'ah), and Z'eir Anpin (the emotive attributes) is bound to and hangs upon Atika (the Ancient One)." And the explanation of this will be understood by way of an analogy, "from my flesh [I behold G-d]."

כי הנה השכל הוא נולד מן המשכיל שלמעלה מן השכל ששם לא נודע גילוי השכל וטעמו של דבר כלל.

For the intellect is born from the maskil, which is above the intellect, where the revelation of the intellect and the reason for a thing are not known at all.

אבל מ"מ הוא נק' משכיל מקור השכל אבל ז"א בעתיקא אחיד ותליא שהמדות נלקחו ממקום עליון יותר כי הגם שהמדות נולדו ונתגלו מן השכל ולפי שכלו כך תהיינה מדותיו.

Nevertheless, it is called maskil, the source of the intellect. But "Z'eir Anpin is bound to and hangs upon Atika": the emotive attributes (middos) were taken from a still higher place. For even though the emotive attributes are born and revealed from the intellect, and according to a person's intellect so will his emotive attributes be,

6 ובינה נק' אם הבנים. והחכמה אב. מ"מ אין זה אלא שהם גורמים להולדת והתהוות המדות שיצאו מההעלם אל הגילוי.

and Binah (understanding) is called "the mother of the children," and Chochmah (wisdom) the father, nevertheless this is only [in the sense] that they bring about the birth and coming into being of the emotive attributes (middos), so that they emerge from concealment into revelation.

אבל עיקר המדות בשרשן נלקחו ממקום עליון יותר. וכנודע שיש אהוי"ר [אהבה ויראה] טבעיים. ויש אהוי"ר [אהבה ויראה] שכליי.

But the essence of the emotive attributes, in their root, was taken from a higher place. As is known, there are natural love and awe, and there are intellectual love and awe.

7 והנה דו"ר [דחילו ורחימו] טבעיים נק' בשם אהבה רבה. ודו"ר [ודחילו ורחימו] שכליים נק' בשם אהבת עולם. אלא שמפני שהדו"ר [שהדחילו ורחימו] טבעיים מתלבשים בזלעו"ז [בזה לעומת זה] מוכרח להיות המשכת דו"ר [דחילו ורחימו] שכליים.

Now, natural awe and love (dechilu u'rechimu) are called by the name "great love" (ahavah rabbah), and intellectual awe and love are called by the name "eternal love" (ahavas olam). Only, because natural awe and love become clothed in [the realm of] "one opposite the other" (zeh le'umas zeh), there must be a drawing down of intellectual awe and love.

כי בחכמה אתברירו. אבל כשמתבררים הנה נקרא אהבה רבה כי יפה כח הבן מכח האב.

For "through Chochmah (wisdom) they are refined." But once they are refined, it is called "great love," for "the power of the son is greater than the power of the father."

8 וכנודע שמאו"א [שמאבא ואימא] נמשכו רק מוחין דז"א אבל המשכת הטפה היא מעצמיות כו'. והטעם שנמשכו להיות טבעיים

As is known, from Abba and Imma (Chochmah and Binah) only the intellect (mochin) of Z'eir Anpin (the emotive attributes) was drawn, but the drawing down of the drop is from the essence, etc. And the reason they were drawn down to be natural,

למטה מן הדעת הגם שמקורן ושרשן הוא למעלה הוא כנודע עד"מ מנפילת החומה שהאבן או הלבינה שיותר גבוהה היא יורדת יותר למטה.

below Daas (knowledge), even though their source and root is above, is as is known from the analogy of a falling wall: the stone or brick that is higher falls further down.

וכן האבוקה שאורה גדול מאד מבהקת ומאירה גם למטה במקום החשך. ומכל זה מובן איך שהז"א שהוא בחינת מדותיו יתי' הוא בשרשו למעלה מבחי' או"א [אבא ואימא]

And likewise a torch whose light is very great shines and gives light even below, in the place of darkness. From all this it is understood how Z'eir Anpin, which is the level of His emotive attributes (middos), may He be blessed, is in its root above the level of Abba and Imma,

אלא שנמשך למטה (וע' מ"ש ע"פ שימני כחותם בענין רצועות דתש"ר [דתפילין של ראש] שע"ז נאמר כחותם על לבך ע"ש) ולכך האבות שהן חג"ת [חסד גבורה תפארת] הם בחי' מרכבה להעלות את האדם הוא בחי' חכמה כנודע שיש ב' בחי' אדם.

only it was drawn down below. (See what is explained on [the verse] "Place me as a seal," on the subject of the straps of the head-tefillin, about which it is said, "as a seal upon your heart"; see there.) Therefore the Patriarchs, who are Chesed (kindness), Gevurah (restraint) and Tiferes (beauty), are the level of a Chariot to raise up the "man," which is the level of Chochmah (wisdom), as it is known that there are two levels of "man."

אדם הראשון הוא בחכמה. ואדם תתאה הוא ז"א. וזהו מה שמו ומה שם בנו. מה שמו חכמה. ומה שם בנו ז"א.

The first "man" is in Chochmah, and the lower "man" is Z'eir Anpin. And this is [the meaning of] "What is His name, and what is His son's name?" "What is His name" is Chochmah, and "what is His son's name" is Z'eir Anpin.

9 והנה כשמתעלות המדות נעשה יפה כח הבן ומעלה גם בחי' חכמה להמשיך התלבשות אוא"ס [אור אין סוף] בחכמה להיות גלוי אנת הוא חכים

Now, when the emotive attributes (middos) are elevated, there comes about [the state in which] "the power of the son is greater," and it raises up even the level of Chochmah (wisdom), to draw down the enclothement of the Infinite Light (Or Ein Sof) in Chochmah, so that there will be the revelation of "You are wise";

כי א"ס בעצמו לאו דאית ליה מכל מדות אלין כלל. רק המשכת אוא"ס [אור אין סוף] להיות בחכמה תלוי בהמשכת והעלאת נשמות הצדיקים.

for the Infinite One (Ein Sof) Himself "has none of these attributes at all." Rather, the drawing down of the Infinite Light to be in Chochmah depends on the drawing down and elevation of the souls of the tzaddikim.

10 וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ ועשיתם אתם מעלה אני עליכם כאלו עשאוני. וכנודע ביחוד ק"ש [קריאת שמע] שלהיות הוי' אלקינו הוא יחוד או"א [אבא ואימא] מקדימים לומר שמע ישראל כי ישראל הוא המיחד. לפי שאברהם חסד דרועא ימינא הוא קו ימין שמלמעלה למטה.

As our Sages, of blessed memory, said on [the verse] "And you shall do them": "I account it to you as if you had made Me." And as is known about the unification of the Shema: in order for there to be "Havayah is our G-d," which is the union of Abba and Imma (Chochmah and Binah), we first say "Hear, O Israel," for Israel is the one who unifies. For Avraham is Chesed (kindness), "the right arm," the right line, which is from above to below,

11 ויצחק קו שמאל ממטה למעלי' [למעלה / למעלת] פחד יצחק. ויעקב הוא י' עקב בחור שבאבות המחברם אלקי אבי אברהם ופחד יצחק היה לי.

and Yitzchak is the left line, from below to above: "the Fear of Yitzchak." And Yaakov is yud-akev (heel), "the choicest of the Patriarchs," who joins them: "The G-d of my father Avraham and the Fear of Yitzchak was with me."

ופי' היה לי שנמשך לי למטה. ולכן אמרו יעקב לא מת ששרשו מבחי' בטול הנמשך לחבר ב' הפכים.

And the meaning of "was with me" is that it was drawn down to me, below. Therefore [the Sages] said, "Yaakov did not die," for his root is from the level of self-nullification (bittul) that is drawn down to join two opposites.

12 וכן ישראל הוא ג"כ קו הממוצע. ובו ועל ידו נמשך להיות יחוד או"א [אבא ואימא] עילאין. ומה שאמרו ישראל עלו במחשבה בלבד דהיינו באותיות המחשבה. ונק' איהו וגרמוהי חד.

Likewise, Israel is also the middle line, and in him and through him there is drawn down the union of the supernal Abba and Imma (Chochmah and Binah). And what [the Sages] said, that Israel "arose in thought" alone, means in the letters of thought; and this is called "He and His vessels are one."

היינו כי הנה המדות הן מקור האותיות של המחשבה כי אותיות מלשון המשכה. ואתה מרבבת קדש. אתא בקר.

That is, the emotive attributes (middos) are the source of the letters of thought, for otiyos (letters) is from the language of drawing down, [as in] "And He came (ve'asa) from the holy myriads," [and] "Morning comes (asa)."

וההמשכה היא במדות וכן האותיות לא נולדו ונתגלו בשכל והבנה עד שתבאנה לידי גילוי במדות כנודע:

And the drawing down is in the emotive attributes. Likewise, the letters are not born and revealed in intellect and understanding until they come to be revealed in the emotive attributes, as is known.

13 ועתה נבאר ענין זכור ושמור בדבור א' נאמרו. זכור לדכר היא בחי' המשכה. ושמור לנוק' [לנוקבא] היא בחי' העלאה.

Now we will explain the matter of " 'Remember' and 'Keep' were said in a single utterance." "Remember" (zachor) is for the masculine (dechar), the level of drawing down; and "Keep" (shamor) is for Nukva (the feminine / Malchus), the level of elevation.

וכנודע שיש שבת דמעלי שבתא ושבת דיממא. שבת דמעלי שבתא היא בחי' העלאה שזהו ענין מזמור שיר ליום השבת וברכו ומזמור לדוד הכל בבחי' העלאה.

As is known, there is the Shabbos of the night (de-ma'alei shabbata) and the Shabbos of the day (de-yemama). The Shabbos of the night is the level of elevation; this is [the meaning of] "A psalm, a song for the Shabbos day," and Barchu, and "A psalm of David": all of it is in the mode of elevation.

14 ושבת דיממא היא בחי׳ המשכה. ולכן בלילה מזמרין אזמר בשבחין. וביום אסדר לסעודתא. וכל אלו העלאות והמשכות נאמרו בדבור א׳ במ״ת [במתן תורה].

And the Shabbos of the day is the level of drawing down. Therefore at night we sing "Azamer bishvachin" (I will sing with praises), and by day "Asader lis'udasa" (I will arrange the meal). And all these elevations and drawings-down were said in a single utterance at the Giving of the Torah.

וביאור הענין בהקדים ענין התורה והמצות. מתחלה צריך להבין ענין עוה״ב [עולם הבא] שהוא ג״ע [גן עדן] ותח״ה [ותחיית המתים] ומבואר במפרשים וברמב״ן [וברבי משה בן נחמן] בשער הגמול שעיקר השכר עוה״ב [עולם הבא] הוא בתח״ה [בתחיית המתים] שמעלת תח״ה [תחיית המתים] היא יתירה מג״ע [מגן עדן] העליון.

The explanation of this [comes] by first [explaining] the matter of the Torah and the mitzvos. First we need to understand the matter of the World to Come, which is Gan Eden and the Resurrection of the Dead. It is explained in the commentators, and by the Ramban in Shaar HaGemul, that the main reward, [that of] the World to Come, is at the Resurrection of the Dead, for the superiority of the Resurrection of the Dead exceeds [that of] the upper Gan Eden.

15 והנה בג״ע [בגן עדן] יושבין נשמות הצדיקים בלא גופות. ובג״ע [ובגן עדן] העליון שם מקום הצדיקים הגדולים וכולם מופשטים מגופם.

Now, in Gan Eden the souls of the tzaddikim sit without bodies; and in the upper Gan Eden is the place of the great tzaddikim, and all of them are divested of their bodies.

כי הגוף א״א ליהנות בזיו ותענוג גדול כזה שאינו יכול לקבלו. ותח״ה [ותחיית המתים] הוא שיעמדו בגופיהם.

For the body cannot enjoy such radiance and such great delight, since it cannot receive it. And the Resurrection of the Dead is that they will rise up in their bodies.

ואיך יזכו לתענוג עליון יותר מתענוג הנשמה שבג״ע [שבגן עדן]. וגם הנה אמרו על אחר מוטב דלידייניה וליתי לעלמא דאתי הוא ג״ע [גן עדן].

So how will they merit a delight higher than the delight of the soul that is in Gan Eden? Moreover, they said about Acher, "Better that he be judged and come to the World to Come," which is Gan Eden;

שכל יסורי גיהנם כדאי בשביל שתתענג הנשמה בג״ע [בגן עדן]. וא״א לה לקבל התענוג עד שתתמרק בכמה יסורים.

for all the sufferings of Gehinnom are worthwhile so that the soul may delight in Gan Eden, and it cannot receive the delight until it has been cleansed through many sufferings.

ובתח״ה [ובתחיית המתים] אמרו כל ישראל יש להם חלק לעוה״ב [לעולם הבא]. דהיינו שיקומו בתח״ה [בתחיית המתים]. מלבד אותם שמנו חכמים שלא יקומו:

And about the Resurrection of the Dead they said, "All Israel have a share in the World to Come," meaning that they will rise at the Resurrection of the Dead, except those whom the Sages enumerated, who will not rise.

16 אך הענין הוא כי נודע שיש ב׳ בחי׳ בגילוי אור א״ס ב״ה. הא׳ בחינת ממכ״ע [ממלא כל עלמין]. והב׳ בחי׳ סוכ״ע.

But the explanation is, as is known, that there are two levels in the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He: the first, the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin); and the second, the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin).

והנה ג״ע [גן עדן] הוא מבחי׳ ממכ״ע [ממלא כל עלמין]. ביו״ד נברא העוה״ב [העולם הבא] שראשיתו מחכמה. וכשנמשך לבינה אזי מתגלה תענוג עוה״ב [עולם הבא] וג״ע [וגן עדן] אלא שג״ע [שגן עדן] העליון הוא מבינה דבינה.

Now, Gan Eden is from the level of the light that fills all worlds. "With [the letter] yud the World to Come was created," whose beginning is from Chochmah (wisdom); and when it is drawn down into Binah (understanding), then the delight of the World to Come and Gan Eden is revealed. Only, the upper Gan Eden is from the Binah of Binah,

17 וג״ע [וגן עדן] התחתון הוא מבינה דמלכות לכך אין תענוג זה מתגלה אלא לנשמות. אבל לע״ל [לעתיד לבוא] בתח״ה [בתחיית המתים] יתגלה בחי׳ סוכ״ע. ושם הנשמה והגוף הם שוין.

and the lower Gan Eden is from the Binah (understanding) of Malchus (sovereignty). Therefore this delight is revealed only to souls. But in the Time to Come, at the Resurrection of the Dead, the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) will be revealed, and there the soul and the body are equal.

וגילוי זה הוא ע"י המצות אשר יעשה האדם. כי תר"ך מצות הם תר"ך עמודי אור שבכתר שהוא סוכ"ע והכתר נעשה ממצות המלובשים בעשייה גשמיית דוקא.

And this revelation comes through the mitzvos that a person does. For the 620 mitzvos are the 620 pillars of light in Keser (the Crown), which is the light that encompasses all worlds; and the Keser is made from mitzvos that are clothed specifically in physical action.

כמו עד"מ כתר מלכות שעושין אותו מאבנים טובות שהן בחי' דומם ונעשה כתר על ראשו למעלה.

As, by way of analogy, a royal crown: it is made of precious stones, which are at the level of the inanimate, and it becomes a crown upon [the king's] head, above.

18 ובבחי' זו אפי' [אפילו] פושעי ישראל מלאים מצות כרמון. ולכן כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב [לעולם הבא] בתחית המתים חוץ מאותם שמנו חכמים.

And at this level, even the transgressors of Israel are "full of mitzvos like a pomegranate." Therefore all Israel have a share in the World to Come, at the Resurrection of the Dead, except for those whom the Sages enumerated.

ומתן שכרן של צדיקים לנשמות שהוא בג"ע [בגן עדן] הוא רק לפי שעה עד שיתגלה בחי' סוכ"ע.

And the giving of the reward of the tzaddikim to the souls, which is in Gan Eden, is only temporary, until the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) is revealed.

19 ולכן אריכת הגלות בזמן הזה לפי שכל נפש מישראל צריכה לקיים כל תרי"ג מצות בפו"מ [בפועל ממש] כדי שיתגלה אור הכתר.

And therefore the exile is so long in the present time: because every soul of Israel must fulfill all 613 mitzvos in actual deed, so that the light of Keser (the Crown) will be revealed.

וזהו ענין מ"ת [מתן תורה] אנכי הוא הארת הכתר וניתן זה במ"ת [במתן תורה] שיהיה הכח בידם להמשיך בחי' הכתר על ידי מעשה התחתונים.

And this is the matter of the Giving of the Torah: "I" (Anochi) is the illumination of Keser, and this was given at the Giving of the Torah, so that they would have the power in their hands to draw down the level of Keser through the deeds of those below.

כי עם היות ששרש המצות עצמן בכתר אינו יכול להמשיך מי שאינו ראוי לכך כגון קטן ואשה שפטורים שכל שאינו מחוייב בדבר אינו ממשיך כלום וכ"ש [וכל שכן] העכו"ם [העובדי כוכבים ומזלות].

For although the root of the mitzvos themselves is in Keser, one who is not fit for it cannot draw [it] down, such as a minor or a woman, who are exempt; for whoever is not obligated in a matter draws down nothing, and all the more so the idolaters.

20 וגם בנעשה ונשמע נמשכו ב' כתרים לכאו"א [לכל אחד ואחד] רק שבחטא העגל נטלו מהם. כמ"ש ויתנצלו בני ישראל את עדים. עדים הוא הארת הכתר.

Also, at "We will do and we will hear," two crowns were drawn down to each and every one, only that through the sin of the Golden Calf they were taken from them, as it is written, "And the children of Israel stripped themselves of their ornaments." "Their ornaments" is the illumination of Keser (the Crown).

ובי' כתרים אלו הא' בבחי' העלאה בחינת נשמע שכל מי שרוצה לשמוע איזה דבר הוא מבטל כל חושיו וכל מחשבותיו רק לשמוע.

And of these two crowns, the first is in the mode of elevation, the level of "we will hear": for whoever wants to hear something nullifies all his senses and all his thoughts, only to hear.

ונמצא שהחושים והמחשבות מתעלים בעילוי הדבר שרוצה לשמוע. והמשכה היא בחינת נעשה כלומר נעשה ונמשיך ממעלה למטה:

It follows that the senses and the thoughts are raised up into the loftiness of the thing he wants to hear. And drawing down is the level of "we will do," meaning, "we will do" and draw down from above to below.

21 וזהו זכור ושמור בדבור א' נאמרו. כי זכור לדכר ושמור לנוקבא. זכור בחי' המשכה ושמור בחי' העלאה כנ"ל.

And this is [the meaning of] " 'Remember' and 'Keep' were said in a single utterance." For "Remember" is for the masculine and "Keep" is for Nukva (the feminine / Malchus): "Remember" is the level of drawing down and "Keep" the level of elevation, as explained above.

והיינו כמו עד"מ מי שהוא בעל שכל גדול ומוריד ומצמצם שכלו באיזה מעשה כגון ציור או כתיבה

That is, by way of analogy, like one who possesses a great intellect and lowers and contracts his intellect into some deed, such as drawing or writing:

הנה כשגומר מלאכתו ושובת ונח הרי השכל חוזר למקורו ואח"כ כשחוזר ורואה בעין שכלו הגדול את כל מעשהו והנה ישר לפניו נעשה בחינת חזרת המשכה.

when he finishes his work and ceases and rests, the intellect returns to its source; and afterward, when he looks again with the eye of his great intellect at all his work, and behold, it is right in his sight, there comes about [the level of] a renewed drawing down.

כך שבת דמעלי שבתא היא בחינת שביתא ונייחא כי ששת ימים עשה ה' וביום השביעי שבת.

So too, the Shabbos of the night is the level of cessation and rest, for "in six days G-d made, and on the seventh day He ceased."

22 וכתיב ויכלו השמים. ויכל אלקים. שחזר למקורו ואח"כ ויברך אלקים את יום השביעי. שהיא בחינת חזרת ההמשכה.

And it is written, "And the heavens were completed," "And G-d completed," meaning that it returned to its source; and afterward, "And G-d blessed the seventh day," which is the level of the renewed drawing down.

ולכן נק' סעודתא דע"ק [דעתיקא קדישא] שמתגלה ענג עליון מלמעלה למטה. וכל זה בזה"ז [בזמן הזה] שיש העלאות והמשכות עליות וירידות.

Therefore it is called "the meal of Atika Kadisha (the Holy Ancient One)," for a supernal delight is revealed from above to below. And all this is in the present time, when there are elevations and drawings-down, ascents and descents.

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] דהיינו בתחה"מ [בתחיית המתים] יהיה יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים ולא יהיו שוב עליות וירידות

But in the Time to Come, that is, at the Resurrection of the Dead, there will be "a day that is entirely Shabbos and rest for life everlasting," and there will no longer be ascents and descents,

כי יתגלה בחי' כתר סוכ"ע שאין שם בחי' מעלה ומטה לכן שם הכל בדבור א'.

for the level of Keser (the Crown), the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), will be revealed, where there is no above and below; therefore there everything is in a single utterance.

והראה להם הקב"ה זה במ"ת [במתן תורה] שע"י המצות יזכו לזה שהתורה והמצות נלקחו ממקום עליון כזה וכח זה ניתן להם כנ"ל:

And the Holy One, blessed be He, showed them this at the Giving of the Torah: that through the mitzvos they will merit this, since the Torah and the mitzvos were taken from so lofty a place, and this power was given to them, as explained above.

23 ועתה נבאר רכב אלקים רבותים אלפי שנאן אדנ"י בם ברפ"ה. והענין כי דגש מורה על התחלה וכאן לא שייך התחלת דבר כי האלפי שנאן הם פני אריה פני שור כו'

Now we will explain "The chariot of G-d is twice ten thousand, thousands of shinan; Ado-nai is among them (bam)," [the beis] with a rafeh. The explanation is that a dagesh indicates a beginning, but here the beginning of something does not apply, for the "thousands of shinan" are "the face of a lion, the face of an ox," etc.,

שהתהוותם הוא מבחי' אדנ"י מל' דאצי' שהם נבראים ואדנ"י בם שנכללה בם מאחר שהם מעלים אותה. נמצא שאין כאן ראש וסוף שנעשה בחי' התכללות.

whose coming into being is from the level of Ado-nai, Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation), since they are created beings; and "Ado-nai is among them," for it is included in them, since they raise it up. It follows that there is no beginning and end here, for there comes about [a state of] inter-inclusion.

24 ולכן לא נמצא גלוי שכינה בכל מקום אלא עם המרכבה. וכמ"ש ויעל אלקים מעל אברהם שנסתלקה המרכבה.

Therefore a revelation of the Shechinah (Divine Presence) is not found anywhere except with the Chariot, as it is written, "And G-d went up from upon Avraham," meaning that the Chariot withdrew.

וכן יעקב מחנה אלקים זה וכן משה וישמע את הקול מבין שני הכרובים הם מט"ט [מטטרון] וסנד"ל [וסנדלפון].

So too with Yaakov: "This is the camp of G-d"; and so too with Moshe: "He heard the voice from between the two cherubim," which are Metatron and Sandalphon.

25 וכן ישעיה ויחזקאל ראו את המרכבה כי א"א להיות גילוי שכינה מבלעדי מרכבה שכלולה בהם אלא שלפעמים מתלבשת במרכבה זו ולפעמים במרכבה זו.

Likewise, Yeshayahu and Yechezkel saw the Chariot, for there cannot be a revelation of the Shechinah (Divine Presence) without a Chariot in which it is included; only that sometimes it clothes itself in this Chariot and sometimes in that Chariot.

ומה שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] אלפי שנאן. א"ת [אל תקרי] שנאן אלא שאינן שהקב"ה רוכב על כרוב קל שלו ושאט בי"ח אלף עולמות.

And as for what our Sages, of blessed memory, said on "thousands of shinan": "Do not read shinan but she'einan (who are not)": that the Holy One, blessed be He, rides upon His light cherub and roams through eighteen thousand worlds.

פי' וביאור הענין כי הנה נודע דח"י ברכאן שבשחרית הם ב' טיתי"ן דמט"ט [דמטטרון]. ט' ממעלה למטה.

The meaning and explanation of this: it is known that the eighteen blessings of the morning (shacharis) are the two letters tes of Metatron: nine from above to below

26 וט' ממטה למעלה. כי מט"ט [מטטרון] נק' עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו שכל הנהגת העולמות על ידו בימות החול והם ו"ק [ו' קצוות] דיצי' [דיצירה] ונק' כרוב קל. כי ב' כרובים הם מט"ט [מטטרון] וסנד"ל [וסנדלפון] שהם יצירה ועשיה.

and nine from below to above. For Metatron is called "his servant, the elder of his house, who ruled over all that he had," since the whole conduct of the worlds is through him on the week-days; and these are the six extremities (vav ketzavos) of the World of Yetzirah (Formation), and he is called the "light cherub." For the two cherubim are Metatron and Sandalphon, who are Yetzirah and the World of Asiyah (Action).

27 וכרוב קל הוא מט"ט [מטטרון] בלבדו שהוא בבחי' קל שעדיין לא נתלבש בבחי' עשיה ועל ידו מתעל' הקב"ה

And the "light cherub" is Metatron alone, who is at the level of "light," since he has not yet become clothed in the level of the World of Asiyah (Action); and through him the Holy One, blessed be He, is elevated,

שהוא ז"א דבריאה לי"ח אלף עולמות שהן בבחי' אצי' ששם הוא בחי' ח"י אלף. ט' מלמעלה למטה.

who is Z'eir Anpin (the emotive attributes) of the World of Beriah (Creation), to the eighteen thousand worlds, which are at the level of the World of Atzilus (Emanation), for there it is the level of eighteen thousand: nine from above to below

28 וט' ממטה למעלה כי בחי' אדם הוא ט"ס [ט' ספירות]. דטפ"ט [דט' פעמים ט'] הוא פ"א. וג"פ [וג' פעמים] פ"א רמ"ג וה"ח [וה' חסדים] בגי' [בגימטריא] רמ"ח שהם איברים דאדם.

and nine from below to above. For the level of "man" is nine Sefiros; nine times nine is eighty-one; three times eighty-one is 243, and [with] the five chassadim (kindnesses) the numerical value is 248, which are the limbs of "man."

וב"פ [וב' פעמים] ט' הם ח"י ובבחי' אצי' נק' ח"י אלף. וכן ח"י ברכאן דשחרית הן ביצירה.

And twice nine is eighteen, and at the level of the World of Atzilus (Emanation) it is called eighteen thousand. Likewise, the eighteen blessings of the morning are in the World of Yetzirah (Formation),

29 וחיי ברכאן דצלותא הן באצילות. והענין כי צ"ל יחוד מט"ט [מטטרון] וסנד"ל [וסנדלפון] ולכן שני הכרובים היו פניהם איש אל אחיו.

and the eighteen blessings of the prayer (tzelosa) are in the World of Atzilus (Emanation). The explanation is that there must be a union of Metatron and Sandalphon; therefore the two cherubim had "their faces one toward the other."

ובבחי' דבור הגם שהוא ביצירה יש בו יחוד יצי' [יצירה] ועשי' [ועשיה] דהרי הרהור לאו כדבור דמי עד שיוציא בשפתיו משום דעקימת שפתיו הוי מעשה לפי שיוצא הדבור דרך ה' מוצאות גשמיים אחה"ע מן הגרון כו'

And in the level of speech, although it is in the World of Yetzirah (Formation), there is a union of Yetzirah and Asiyah (Action). For "thought is not considered like speech" until one utters [it] with one's lips, because "the moving of one's lips counts as a deed," since speech comes out through the five physical points of articulation: alef, ches, hei, ayin from the throat, etc.

והרי נעשה יחוד אותיות המחשבה עם אותיות הדבור שאותיות המחשבה הם עצמם יוצאים לידי גילוי באותיות הדבור והמחברן הוא הקול שהוא רוחניות

And thus there comes about a union of the letters of thought with the letters of speech, for the letters of thought themselves come out into revelation in the letters of speech; and what joins them is the voice, which is spiritual.

ולכן מט"ט [מטטרון] שהוא כרוב קל שלו הוא המעלה על ידי בחינת הדבור כי בבחי' הדבור נעשה יחוד מט"ט [מטטרון] וסנד"ל [וסנדלפון]:

Therefore Metatron, who is His "light cherub," is the one who elevates, through the level of speech; for in the level of speech the union of Metatron and Sandalphon comes about.

TORAH OHR • PARSHAS YISRO • MAAMAR 10

וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ואת...

"And All the People Saw the Sounds and the Torches"

1 וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ואת קול השופר וגו'. להבין למה היה קול השופר במ"ת [במתן תורה]. וכי לכלי שיר היו צריכין.

"And all the people saw the sounds and the torches and the sound of the shofar," etc. [We need] to understand why there was the sound of the shofar at the Giving of the Torah. Did they need musical instruments?

ועוד וכי אין כלי זמר משובח ממנו. הענין הנה קול השופר הוא קול פשוט ומטיל אימה שהוא קול חרדה וכמ"ש אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו.

And further: is there no musical instrument finer than it? The explanation: the sound of the shofar is a simple sound, and it casts dread, for it is a sound of trembling, as it is written, "If a shofar is blown in the city, will the people not tremble?"

2 וכן במתן תורה כתיב ויהי קולות וברקים וגו' וקול שופר חזק מאד ויחרד וגו'. אך על כל זה נק' שופר על שם שפרו מעשיכם שהוא הממשיך תענוג שבו

So too at the Giving of the Torah it is written, "And there were sounds and lightning," etc., "and the sound of a shofar, very strong, and [all the people] trembled," etc. Yet for all that, it is called shofar after "Improve (shapru) your deeds," for it is what draws down the delight (taanug) within it,

ועל ידו נמשך למטה להיות התהוות תענוג כי הוא מבחי' מקור התענוגים והמשכה זו היתה צריכה להיות במתן תורה מבחינת כי עמך מקור חיים מקור התענוגים:

and through it [delight] is drawn down below, so that delight comes into being; for it is from the level of the source of delights. And this drawing down had to take place at the Giving of the Torah, from the level of "For with You is the source of life," the source of delights.

3 וביאור ענין זה כי הנה צריך להבין ענין מתן תורה שהרי גם קודם מתן תורה היו צדיקים ונביאים.

The explanation of this matter: we must understand what the Giving of the Torah [accomplished], for even before the Giving of the Torah there were righteous people and prophets,

כמו אדם הראשון חנוך מתושלח כו'. ואברהם קיים כל התורה גם עד שלא ניתנה. כמ"ש וישמר משמרתי רק שהיה זה ברוחניות כו'.

such as Adam, the first man, Chanoch, Mesushelach, etc. And Avraham fulfilled the entire Torah even before it was given, as it is written, "And he kept My charge"; only, this was in spirituality, etc.

ואיזו שינוי היה בנתינת התורה בגשמיות. אך הנה מעלת אברהם היתה הלוך ונסוע הנגבה שנעשה בחי' מרכבה לבחי' נגבה.

So what change came about through the giving of the Torah in physical form? But the distinction of Avraham was "going on and journeying toward the south": he became the level of a chariot (merkavah) for the level of "the south."

ועד שנעשה מרכבה היה תמיד בבחי' הלוך ונסוע דהיינו בחינת רצוא ושוב (רק דגבי חיות המרכבה כתיב והחיות רצוא ושוב. ומדרגת אברהם היתה למעלה מהם נקרא בשם הלוך ונסוע)

And until he became a chariot, he was always at the level of "going on and journeying," that is, the level of "running and returning" (ratzo vashov). (Only, regarding the Chayos of the Chariot it is written, "And the Chayos ran and returned"; and Avraham's rank was above them, [so it] is called by the name "going on and journeying.")

ומהו ענין רצוא ושוב. הנה כתיב עושה שלום במרומיו. שיש אש ומים ואין המים מכבין את האש.

And what is "running and returning"? Now, it is written, "He makes peace in His heights": there are fire and water, and the water does not extinguish the fire.

ולכאורה אינו מובן איך שייך לומר במרומיו אש ומים ומהו המים מכבין את האש עד שהוצרך לעשות שלום.

At first glance this is not understood: how can one speak of fire and water "in His heights"? And what is [meant by] the water extinguishing the fire, so that He needed to make peace?

אך הענין דאש ומים הן הם בחינת רצוא ושוב וכנודע שיסוד האש בלב ששם הצמאון בחינת רצוא.

But the explanation is that fire and water are themselves the levels of "running" and "returning." As is known, the element of fire is in the heart, where the thirst is: the level of "running."

4 וכמאמר אם רץ לבך לבך דייקא והיינו ע"י בינה לבא שישים אל לבו ויתבונן בגדולת א"ס ב"ה שכשמו כן הוא אין לו סוף ואין לו תכלית רק הודו על ארץ וגומר.

As the saying goes, "If your heart runs": your heart, specifically. That is, through Binah (understanding), [which is] "the heart": he takes to heart and contemplates the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, who is as His Name: He has no end and no limit, and only "His splendor is on the earth," etc.

5 ומלכותך מלכות כל עולמים. שכל עולמים חיותם וקיומם והתהוותם מאין ליש הוא מבחי' מלכותו יתי'

And "Your kingship is the kingship of all worlds": for all worlds, their life-force (chayus), their existence and their coming into being from nothing to something, are from the level of His Malchus (sovereignty), may He be blessed,

שהיא בחי' הארה בעלמא התפשטות לזולתו שאינו נוגע לעצמותו ומהותו כביכול כי הוא קדוש ומובדל מגדר עלמין לא בבחינת ממלא ולא בבחי' סובב.

which is a mere glimmer, an extension toward what is other than Himself, which does not touch His essence and being, so to speak; for He is holy and separate from the category of worlds, neither at the level of "filling" (memalei) nor at the level of "encompassing" (sovev).

אשר ע"כ תכלה ותכסוף נפשו ליכלל וליבטל במציאו' [במציאות] באור א"ס ב"ה ממש לדבקה בו ממש.

Therefore his soul will pine and yearn to be included and nullified in its very existence in the Infinite Light (Or Ein Sof) itself, blessed be He, to cleave to Him truly.

6 ולכן החיות רצוא ושוב כי בהיותם משיגים החיות הנמשך להם מקדושת א"ס ב"ה שאין לו סוף ותחלה כו'

Therefore "the Chayos run and return." For when they apprehend the life-force (chayus) drawn down to them from the holiness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, who has no end and no beginning, etc.,

הרי הם בוערים כמראה הלפידים בבחי' רצוא כי היא מתהלכת בין החיות שהחיות הנמשך להם היא היא מתהלכת תמיד בבחי' רצוא

they burn "like the appearance of torches," at the level of "running"; for "it moves about among the Chayos": the life-force drawn down to them is itself what moves about constantly at the level of "running"

ג"כ להיות ואל אישת תשוקתך ליבטל וליכלל באור א"ס ב"ה ממש כשלהבת העולה מאיליה אך אח"כ הם בחינת שוב וכמאמר אם רץ לבך שוב לאחד.

as well, so as to be [in the state of] "and toward your husband is your longing": to be nullified and included in the very Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, like a flame that rises of itself. But afterward they are at the level of "returning," as the saying goes, "If your heart runs, return to the One."

ובחינת שוב הזה הוא מבחינת יסוד המים שבמוח בחי' חכמה כח מ"ה [מה] מה פשפשת מה ידעת כו'. וזהו שוב לאחד שהשוב הוא ג"כ מבחינת אחד.

And this "returning" is from the element of water that is in the brain, the level of Chochmah (wisdom), koach mah, "the power of 'what'": "What have you examined? What do you know?" etc. And this is "return to the One": the returning, too, is from the level of "One."

7 והנה בבחי' שוב בבחי' ומדרגה זו אין המים שבמוח מרוין את הצמאון שמיסוד האש שבלב להיות מכבין את האש לגמרי ולהיות נופל עי"ז ממדרגת הצמאון והתשוקה שבלב.

Now at the level of "returning," in this level and rank, the water in the brain does not quench the thirst that comes from the element of fire in the heart so as to extinguish the fire completely, so that he would thereby fall from the rank of the thirst and longing in the heart.

כי הנה יש בכח הלב להתגבר עוד בבחי' אש וצמאון ולהוסיף מדורת אש השלהבת עזה ביתר שאת וכמ"ש בס"י [בספר יצירה] אש ממים כו'. וכמה מיני אש. אש אוכלת ואש שותה.

For the heart has the power to grow stronger still at the level of fire and thirst, and to add to the blaze of fire, a mighty flame, with ever greater force, as it is written in Sefer Yetzirah, "fire from water," etc. And there are several kinds of fire: a fire that consumes and a fire that drinks.

וכך היתה מעלת ומדת אברהם אבינו ע"ה [עליו השלום] הלוך ונסוע תמיד בבחי' רצוא ושוב אש ומים אש למעלה ממים ומים למעלה מאש עד רום המעלות עד שנעשה מרכבה:

And such was the distinction and attribute of our father Avraham, peace be upon him: "going on and journeying" constantly, at the level of "running and returning," fire and water, fire above water and water above fire, up to the highest heights, until he became a chariot.

8 אך הנה כל זה הוא במעלת ומדרגת רוחניות העולמות במעלת הצדיקים ההולכים לפני האלהים ומעלת מלאכי השרת.

But all this belongs to the rank and level of the spirituality of the worlds: to the rank of the righteous who walk before G-d, and the rank of the ministering angels.

אך לא כל אדם זוכה לזה שיערה עליו רוח ממרום לבא לבחי' ומדרגה זו להיות

But not every person merits this, that "a spirit from on high" be poured out upon him, to come to this level and rank, to be

תמיד בבחי' הלוך ונסוע לזה ניתנה התורה הן הם המצות גשמיים בעשיה גשמיית שבהן ועל ידם יוכל כל אדם ג"כ להיות בבחי' הלוך ונסוע.

constantly at the level of "going on and journeying." For this the Torah was given, namely, the physical mitzvos in physical action, in which and through which every person, too, can be at the level of "going on and journeying."

9 והענין כי הנה בעשיה גשמית של התורה יש ג"כ בחי' אש ומים. כי הנה התורה היא מים שיורדת ממקום גבוה למקום נמוך. ונקרא אל תאמרו מים מים ב"פ [בי פעמים] מים.

The explanation: in the physical action of the Torah, too, there is the aspect of fire and water. For the Torah is water, which descends from a high place to a low place. And it is called [water, as in] "Do not say, 'Water, water'": "water" twice.

מים העליונים בחי' ים החכמה ויו"ד עלאה שהיא למעלה מבחי' גילוי התורה עצמה דאורייתא מחכמה נפקת שגילויה הוא מחכמה ולמטה וירדה ממקום גבוה למקום נמוך יו"ד תתאה.

The upper waters are the level of the sea of Chochmah (wisdom) and the higher yud, which is above the level of the revelation of the Torah itself; for "the Torah comes forth from Chochmah," [meaning] that its revelation is from Chochmah downward, and it descended from a high place to a low place, [to] the lower yud.

ומים תחתונים בסוף מעשה קיום המצות גשמיות בפועל ממש שהם בבחי' מלכותך מלכות כל עולמים. אבל על כל זה מלכותך כתיב (בכינוי ך').

And the lower waters are at the end, in the action of fulfilling the physical mitzvos in actual deed, which are at the level of "Your kingship is the kingship of all worlds." Yet for all that, it is written "Your kingship" (with the suffix kaf, ["Your"]),

ששרשם הוא מבחי' מים העליונים בחי' מלכותו של א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו כביכול רק שנמשך למטה להיות מלכות כל העולמים ומים התחתונים.

for their root is from the level of the upper waters, the level of the Malchus (sovereignty) of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, in His own Self and glory, so to speak; only, it is drawn down below to become the kingship of all the worlds and the lower waters.

ודרך כלל רמ"ח מ"ע [מצות עשה] הם הן בחי' מים שהם חסדים לפי שבהם ועל ידם נמשך המשכת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה למטה

And in general, the 248 positive commandments are the level of water, which is Chassadim (kindnesses), because in them and through them the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, comes down below,

כמאמר אשר קדשנו במצותיו שע"י המצות נמשך קדש העליון דהיינו בחי' קדוש ומובדל כו' להיות שורה ומתגלה למטה וכל המשכה היא בחי' חסד ומים כו'

as in the words [of the blessing], "Who has sanctified us with His commandments": through the mitzvos the supernal holiness is drawn down, that is, the level of "holy and separate," etc., to rest and be revealed below; and every drawing down is the level of Chesed (kindness) and water, etc.

אך יש בהם ג"כ בחי' אש גבורות וצמצומים להיות המצוה דוקא באופן זה ובענין זה שצוה עלינו, שמצותיו הוא בכך דוקא וכמו סוכה שהיא גבוה למעלה מעשרים אמה פסולה

But they also have the aspect of fire, Gevuros (restraints) and contractions (tzimtzumim): that the mitzvah must be specifically in this manner and in this form that He commanded us, for His command is specifically thus. For example, a sukkah that is higher than twenty cubits is invalid,

וכן ציצית להיות החוטין שלמים וכיוצא בזה בכל המצות שפרטיהן ודקדוקיהן הן הם בחי' גבורות וצמצומים אלא שהם כלולים מחסדים ג"כ כו'.

and likewise tzitzis, whose threads must be whole; and similarly in all the mitzvos, whose particulars and fine details are themselves the level of Gevuros and contractions, except that they also comprise Chassadim, etc.

10 והרי נמצא שיש בתורה ג"כ בחי' אש ומים בעשיה גשמית ג"כ וע"י אתערותא דלתתא אתערותא דלעילא להיות ג"כ הלוך ונסוע וכח זה להיות נמשך אתערותא

So it turns out that the Torah too has the aspect of fire and water, in physical action as well; and through an arousal from below [comes] an arousal from above, so that there is also "going on and journeying." And this power, for an arousal

דלעילא על ידי אתערותא דלתתא ניתן לישראל במתן תורה שזהו ענין נתינת התורה שניתן להיות נקי שם מצוה על דברים גשמיים להיות בהן כח זה שעל ידם יומשך אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה.

from above to be drawn down through an arousal from below, was given to Israel at the Giving of the Torah. For this is what the giving of the Torah means: that it was granted for the name "mitzvah" to be called upon physical things, so that they would have this power, that through them the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, would be drawn down.

אך להבין מאחר שגם ע"י בחי' התורה יבא ויגיע לבחי' הלוך ונסוע א"כ למה לא ניתנה התורה לאברהם שקיים כל התורה ברוחניותה ולמה לא ניתנה לו גם בגשמיותה:

But we need to understand: since through the Torah, too, one will come and arrive at the level of "going on and journeying," then why was the Torah not given to Avraham, who fulfilled the entire Torah in its spirituality? Why was it not given to him in its physicality as well?

11 ולהבין זה צריך להקדים באור הטעם שיש הכח הגדול הזה במצות להיות על ידם דוקא המשכת אור א"ס ב"ה

To understand this, we must first explain the reason why the mitzvos have this great power, that specifically through them the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, is drawn down;

והרי כל המצות נעשים מדומם צומח חי כגון קרבן מנחה סולת מצומח וקרבנות בהמה ותפלין של קלף מעור בהמה כו' שהיו תחת ממשלת קליפת נוגה.

after all, all the mitzvos are done with the mineral, the vegetable and the animal: for example, the meal-offering of fine flour, from the vegetable [kingdom]; animal offerings; and tefillin of parchment, from the hide of an animal, etc.; which were under the dominion of kelipas nogah (the "glowing" husk).

12 ואיך יהיו הקרבנות דוקא אשה ריח ניחוח לה' ריח היא העלאה ממטה למעלה. ניחוח לשון תרגום נחת דהיינו ירידה והמשכה מלמעלה למטה להוי"ה.

So how can the offerings, specifically, be "a fire-offering, a pleasing fragrance (rei'ach nicho'ach) to G-d"? Rei'ach, "fragrance," is ascent from below to above. Nicho'ach is the Targum's word nechas, that is, descent and drawing down from above to below, "to Havayah."

פי׳ להיות גלוי הוי״ה והמשכת אוא״ס [אור אין סוף] ב״ה בעלמא דאתגלייא שע״י הקרבנות נמשך גלוי אוא״ס [אור אין סוף] ב״ה למטה וכן ע״י מצות תפלין וציצית ממשיך אוא״ס [אור אין סוף] ב״ה על נפשו.

That is: that there be a revelation of Havayah and a drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in the revealed world (alma de'isgalya); through the offerings a revelation of the Infinite Light, blessed be He, is drawn down below. And likewise, through the mitzvos of tefillin and tzitzis, one draws the Infinite Light, blessed be He, upon his soul.

אך הנה נודע שהחיות המלובש בדומם צומח חי. שרשו הוא מבחי׳ לפני מלך מלך וגו׳.

But it is known that the life-force vested in the mineral, the vegetable and the animal has its root in the level of "before a king reigned," etc.

13 וכמ״ש אחור וקדם צרתני. אחור למעשה בראשית שמאמר נעשה אדם הוא מאמר אחרון שבכל המאמרות.

As it is written, "Behind and before You formed me": "behind" in the work of creation, for the utterance "Let us make man" is the last of all the utterances;

שמאמר תוצא הארץ וגו׳ ונפש חיה וגו׳ קדמו לו. ולכך המאכל מחיה את האדם הגם דהיינו מוצא פי הוי״ה שבמאכל.

for the utterance "Let the earth bring forth," etc., and "living creature," etc., came before it. And therefore food gives life to man, although this is [through] the utterance of G-d's mouth that is in the food,

14 וכמ״ש כי על כל מוצא פי הוי״ה יחיה האדם. מ״מ הרי גם באדם יש מוצא פי הוי״ה ולמה לא יחיה על מוצא פי הוי״ה שבעצמו

as it is written, "For by all that comes out of the mouth of G-d does man live." Nevertheless, man too has the utterance of G-d's mouth [within him]; so why should he not live by the utterance of G-d's mouth within himself?

אלא דהיינו משום שמוצא פי הוי״ה שבמאכל גבוה ממוצא פי הוי״ה שבאדם כו׳ כמ״ש במ״א. אך על כל זה הרי המאכל נפל למטה בשבירת הכלים וירד תחת ממשלת נוגה.

Rather, it is because the utterance of G-d's mouth in the food is higher than the utterance of G-d's mouth in man, etc., as is explained elsewhere. Yet for all that, the food fell down in the breaking of the vessels and descended under the dominion of nogah.

15 ולכך נתגשם מאד ומגשם את האדם האוכלו שמוריד את נפשו להמשיך אחר גשמיות העולם ואפי' [ואפילו] הצדיק שאוכל לשובע נפשו כו' כמ"ש באור ענין זה במ"א מ"מ יותר היה יפה לו בלא המאכל.

Therefore it became very coarse, and it makes coarse the person who eats it, bringing his soul down to be drawn after the physicality of the world. And even the righteous person who "eats to satisfy his soul," etc., as the explanation of this matter is given elsewhere: nevertheless, it would be better for him without the food.

16 ולכך משה רבינו ע"ה [עליו השלום] לא אכל בהר כל ארבעים יום הגם שמעלתו גבוה מאד מ"מ מצד חומריות המאכל וגסותו לא אכל ואפי' [ואפילו] מן שנק' לחם

Therefore Moshe our teacher, peace be upon him, did not eat on the mountain all forty days. Although his rank was very high, nevertheless, because of the materiality and coarseness of food, he did not eat; and even the manna, which is called "bread

אבירים לחם שמלאכי השרת ניזונים הימנו לא אכל איש זה משה לפי שרצה לקבל את התורה שהיא למעלה ממדרגת המלאכים שהרי הם בקשו תנה הודך על השמים כו'.

of the mighty," bread by which the ministering angels are nourished, this "man," Moshe, did not eat, because he wanted to receive the Torah, which is above the level of the angels; for they asked, "Set Your splendor upon the heavens," etc.

17 ולכך לא ניתנה תורה עדיין בימי אברהם כי בימי אברהם עדיין לא נתברר ונזדכך חומריות העולם להיות המשכת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ע"י מעשה המצות גשמיות שנלקחו מתחת ממשלת קליפת נוגה.

Therefore the Torah was not yet given in the days of Avraham: in Avraham's days the materiality of the world had not yet been sifted and refined, so that the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, could be drawn down through the deed of the physical mitzvos, which were taken from under the dominion of kelipas nogah.

ולא היו יכולין לקבל הארת א"ס ב"ה להיות נק' עליהם שם מצות עד אחר יציאת מצרים שמצרים הוא כור הברזל

And they could not receive the illumination of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, so that the name "mitzvos" would be called upon them, until after the Exodus from Egypt. For Egypt is "the iron furnace,"

כמו מצרף לכסף וכור לזהב והיינו כדי להיות הגו סיגים מכסף שהכור הוא המפריד הסיגים דהיינו שלא יהיה תערובת פסולת בכסף וזהב.

like "a crucible for silver and a furnace for gold." That is, in order to "remove the dross from the silver": the furnace is what separates the dross, so that there be no admixture of waste in the silver and the gold.

18 וכך הוא מצרים כור הברזל שזיכך את ישראל ע"י קושי השעבוד בחומר ובלבנים להיות נפרד הרע מן הטוב ויתפרדו כל פועלי און

So too Egypt, the iron furnace, refined Israel through the hardship of the servitude "in mortar and bricks," so that the evil would be separated from the good and "all the workers of iniquity would be scattered,"

שע"י שהרע עושה פעולות רעות הוא כלה ונאבד כמ"ש חצי אכלה וגו' חיצי כלים כו'.

for through the evil doing evil deeds, it is consumed and lost, as it is written, "I will spend My arrows," etc.: "My arrows are spent," etc.

19 וכמשל עלוקה שכאשר מוצצת דם האדם מיד מתה. וכאשר נזדככו ישראל נזדכך ג"כ העולם וגשמיותו וחומריותו כי כל העולם תלוי בישראל וכמ"ש גם את העולם נתן בלבם.

As in the analogy of a leech, which dies at once when it sucks a person's blood. And when Israel were refined, the world too was refined, its physicality and its materiality; for the whole world depends on Israel, as it is written, "He has also set the world in their heart."

ואז נתבררו ג"כ מצות מעשיות להיות נק' בשם מצות שבהם וע"י תהיינה המשכת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה גם באכילת קרבנות והקרבת מנחה סלת שמצומח הוא אשה ריח ניחוח להי'

And then the practical mitzvos, too, were sifted, so that they could be called by the name "mitzvos," so that in them and through them there would be a drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He: even in eating the offerings, and in offering a meal-offering of fine flour, which is from the vegetable [kingdom], it is "a fire-offering, a pleasing fragrance to G-d"

(ואף שגם האבות הקריבו ג"כ קרבנות מ"מ לא הקריבו אלא עולות ולא זבחים הנאכלים ולא מנחות שמצומח).

(and although the Patriarchs too offered sacrifices, nevertheless they offered only burnt-offerings, not sacrifices that are eaten, and not meal-offerings, which are from the vegetable [kingdom]).

ועם כל הנ"ל יובנו כמה קושיות המבוארים בספרים כגון למה נשא יעקב ב' אחיות ועמרם נשא דודתו.

With all the above, several difficulties discussed in the books will be understood, such as why Yaakov married two sisters, and Amram married his aunt.

וכמו שהיה מצרים כור הברזל להיות ע"י זה מתן תורה כך גלות אדום הוא כור הברזל להיות ע"ז ימות המשיח.

And just as Egypt was the iron furnace, so that through it there would be the Giving of the Torah, so the exile of Edom is the iron furnace, so that through it there will be the days of Mashiach.

שהרי המצות אינן בטלות לימות המשיח לכולי עלמא והמצות יזדככו יותר בבחי' פנימיות וכמ"ש ומלאה הארץ דעה.

For the mitzvos will not be annulled in the days of Mashiach, according to all opinions; and the mitzvos will be refined further, at the level of the inner dimension (pnimiyus), as it is written, "And the earth shall be filled with knowledge."

וכן בפרט כל אדם היסורים שלו לזכך מצותיו אשר יעשה אותם האדם שיהיו מתוקנים להיות עולה ונכלל באור אין סוף ב"ה:

And so too, in particular, for every person: his sufferings are to refine his mitzvos, "which a person shall do," so that they be rectified, to rise and be included in the Infinite Light, blessed be He.

20 ונחזור לענייננו שנתינת התורה בבחי' אש ומים למטה שע"י זה יהיה הלוך ונסוע כנ"ל. אך איך יהיו שני הפכים אש ומים ואין המים מכבין כו'.

Let us return to our subject: that the giving of the Torah is the level of fire and water below, so that through this there will be "going on and journeying," as mentioned above. But how can there be two opposites, fire and water, and the water not extinguish, etc.?

ועל זה נאמר עושה שלום במרומיו שהשלום הוא כולל ב' הפכים והוא המחבר שניהם לפי שהוא גדול משניהם והם בטלים ונכללים בו.

Of this it is said, "He makes peace in His heights": peace encompasses two opposites and is what joins them both, because it is greater than both of them, and they are nullified and included in it.

21 וזהו בחי' קול השופר כי שופר תוקעין אותו מפיו הקצר והקול יוצא ומתרחב ויוצא בסופו במקום הרחב. ועל זה נאמר מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה.

And this is the level of the sound of the shofar. For the shofar is blown from its narrow mouth, and the sound goes out and widens, and comes out at its end, at the wide place. Of this it is said, "From the narrow place I called upon Yah; Yah answered me with expansiveness."

פי' מן המצר מקום צר שאינו מושג ולית מחשב' תפיסא ביה שהוא למעלה מכל ההשגות והוא ענין שופר שפרו מעשיכם ממשיך תענוג.

That is: "from the narrow place," a narrow place that cannot be grasped, where "no thought can grasp Him," for it is above all comprehension. And this is the meaning of shofar, "improve (shapru) your deeds": it draws down delight.

אבל בעצמו הוא קול פשוט מקור התענוגים כי עמך מקור חיים כתיב בחי' עמך בטל ונכלל באוא"ס [באור אין סוף] ב"ה ממש ומשם קראתי יה יו"ד עלאה

But in itself it is a simple sound, the source of delights, for it is written, "For with You is the source of life": the level of "with You," nullified and included in the very Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He. And from there, "I called upon Yah": the higher yud,

בחי' חכמה וה' עלאה בינה היא רחובות הנהר הרחבת הדעת במה שמתבונן כו' (דהיינו שכבר יש בחי' השגה. משא"כ חכמה היא בחי' ברק כמ"ש במ"א).

the level of Chochmah (wisdom), and the higher hei, Binah (understanding), which is Rechovos HaNahar ("the broad places of the river"), the broadening of the mind in what one contemplates, etc. (That is, there is already the level of comprehension; whereas Chochmah is the level of a flash of lightning, as is explained elsewhere.)

דהיינו שמשם התחלת התהוות חכמה ועדן ותורה להיות לעבדה ולשמרה ולעשות גן עדן וגלוי תענוג והשגת הנשמות וע"ז ענני במרחב יה.

That is, from there begins the coming into being of Chochmah and Eden and Torah, "to work it and to guard it," and to make the Garden of Eden, the revelation of delight and the comprehension of the souls. And through this, "Yah answered me with expansiveness."

כי כמו שיש י"ה עלאין כך יש בחי' י"ה תתאין יו"ד בחי' בטול מים התחתונים חכמה תתאה יו"ד בראש ויו"ד בסוף וה' הוא בחי' אש וצמאון שבלב שכל זה נמשך מן המצר הוא קול השופר הנ"ל.

For just as there is the higher Yah [yud-hei], so there is the level of the lower Yah: the yud is the level of self-nullification (bittul), the lower waters, the lower Chochmah, a yud at the beginning and a yud at the end; and the hei is the level of the fire and thirst in the heart. All this is drawn down from "the narrow place," which is the sound of the shofar mentioned above.

22 ודרך כלל הוא בחי' תפלה בלחש כי ק"ש [קריאת שמע] וברכותיה יוצר משרתים והאופנים ברעש גדול בוערת כמראה לפידים.

In general, this is the level of the prayer said in a whisper. For the Shema and its blessings, "Who forms ministering angels" and "the Ofanim with a great noise," [are] burning "like the appearance of torches."

וע"ז נאמר ותחת הרקיע כנפיהם ישרות שכנפיהם נק' עפיפתם ברצוא ממטה למעלה ברשפי אש שלהבת ובוערות וכל זה הוא תחת הרקיע שהרקיע נטוי על ראשם כעין הקרח הנורא. בחי' קרח הוא בחי' בטול.

Of this it is said, "And under the firmament their wings were straight": their "wings" are their flight in "running" from below to above, in flashes of fire and flame, burning; and all this is under the firmament, for the firmament is stretched over their heads "like the awesome ice." The level of ice is the level of self-nullification (bittul).

אבל כאשר ויהי קול מעל לרקיע אשר על ראשם הוא קול השופר שהוא למעלה מעלה גם מבחי' הרקיע והיא בעמדם בתפלה

But when "there was a voice from above the firmament that was over their heads," this is the sound of the shofar, which is far above even the level of the firmament; and this is "when they stood," in prayer,

ואזי תרפינה כנפיהם שבטל ונכלל גם בחי' הרצוא גם בחי' השוב ומיוחדים ביחוד גמור ואינו עולה לא בשם רצוא

and then "they let down their wings": both the level of "running" and the level of "returning" are nullified and included, and they are united in complete union, and it is called neither by the name "running"

ולא בשם שוב ומשם ענני במרחב להיות גלוי הוי"ה גם בהתרחבות הלב וזהו או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי.

nor by the name "returning." And from there, "He answered me with expansiveness," so that there be a revelation of Havayah in the broadening of the heart too. And this is "Or let him take hold of My strength, that he may make peace with Me;

שלום יעשה לי. שלום בפמליא של מעלה ושל מטה דהיינו שיהיה מעלה ומטה שוין וכמו שהיה במצר כך במרחב כנ"ל:

peace he shall make with Me": peace in the household above and the household below; that is, that above and below be equal, and as it was in the narrow place, so in the expanse, as mentioned above.

23 וזהו וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ואת קול השופר. קולות הם המשכות כמו קול הגשמי

And this is "And all the people saw the sounds and the torches and the sound of the shofar." The "sounds" are drawings down, like the physical voice,

שהוא ענין המשכת ההבל מהלב להוציא בפה בדבור. וכך על דרך משל המשכת אור א"ס ב"ה מההעלם אל הגלוי נק' בשם קול.

which is the drawing of breath from the heart to bring it out through the mouth in speech. So too, by way of analogy, the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, from concealment to revelation is called by the name kol, "voice."

24 וקולות לשון רבים כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] זוכה לתורה שניתנה בחמשה קולות הם ה' פעמים מים כמו שיש ה' פעמים אור כו'.

And "sounds" is plural, as our Sages, of blessed memory, said: "He merits the Torah, which was given with five sounds." These are five times "water," just as there are five times "light," etc.

ומים הם המשכות החסדים שיורדים ממקום גבוה למקום נמוך דהיינו גלוי המשכת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה במעשה המצות. ואת הלפידים דהיינו בחי' אש בוערות כמראה הלפידים ברצוא ותשוקה ממטה למעלה.

And water is the drawing down of the Chassadim (kindnesses), which descend from a high place to a low place, that is, the revelation of the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in the performance of the mitzvos. "And the torches": that is, the level of fire, burning "like the appearance of torches," in "running" and longing from below to above.

וכל העם ראו והשיגו עין בעין רואים את הנשמע והכל היה מפני קול השופר שקול השופר שהוא מן המצר הוא מקור התענוגים וממנו נמשך מים ואש שהם הפכים כו' כנ"ל:

And all the people saw and grasped [it] eye to eye, "seeing what is heard." And all this was because of the sound of the shofar: for the sound of the shofar, which is "from the narrow place," is the source of delights, and from it are drawn water and fire, which are opposites, etc., as mentioned above.

25 ואת ההר עשן. הנה עשן הוא ע"י שנאחז האור בדבר גשמי שיש בו יסוד העפר.

"And the mountain smoking." Now, smoke comes about when fire takes hold of a physical thing that has in it the element of earth.

וכך ע"ד משל התהפכות נפש הבהמית שמנוגה לסטרא דקדושה נקרא בשם עשן. וטבע העשן שעולה כשמתקרב לאש מדליק ומאחיז את האש בדבר שהעשן יוצא ממנו.

So too, by way of analogy, the transformation of the animal soul from nogah to the side of holiness is called "smoke." And the nature of smoke that rises: when it comes near a fire, it kindles and makes the fire take hold of the thing from which the smoke comes out.

26 וכך ע"י ההר עשן נעשה המשכת קולות ולפידים שהם בחי' רצוא ושוב דסטרא דקדושה כנ"ל.

So too, through "the mountain smoking," the drawing down of "sounds" and "torches" comes about, which are the levels of "running" and "returning" of the side of holiness, as mentioned above.

וירא העם וינועו. הנה העם האמור למעלה ברישיה דקרא וכל העם רואים וגו' קאי על ישראל.

"And the people saw, and they trembled." Now, "the people" mentioned above, at the beginning of the verse, "And all the people saw," etc., refers to Israel.

אבל סיפא דקרא וירא העם וינועו קאי על ערב רב שלא היו רואים את הקולות רק ויעמדו מרחוק.

But the end of the verse, "And the people saw, and they trembled," refers to the mixed multitude (erev rav), who did not see the sounds, but only "stood at a distance."

27 וביאור ענין זה הנה קולות הם המשכות מאור א"ס ב"ה. דהיינו מה שאור א"ס ב"ה שורה ומתגלה במה שבטל אליו יתי. ובטול זה מפני מה שמתפעל הנפש מקרב איש ולב עמוק.

The explanation of this: the "sounds" are drawings down from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He; that is, the Infinite Light, blessed be He, rests and is revealed in whatever is nullified to Him, may He be blessed. And this nullification is because the soul is stirred "from the inwardness of a man and the depth of the heart."

28 ולהיות הנפש בחי' נברא ובעל גבול ותתפעל מא"ס ב"ה שאינו בבחי' גבול ולית מחשבה תפיסא ביה כלל הרי זה בחי' קול והמשכה מא"ס ובלי גבול לבחי' גבול.

And for the soul, which is a created being and bounded, to be stirred by the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, who is not bounded and whom "no thought can grasp" at all: this is the level of a "voice" and a drawing down from the infinite and unbounded to the bounded.

אבל ערב רב לא היה בהם כח והתפעלות זו מהתבוננות בגדולת א"ס ב"ה בעצמו כביכול.

But the mixed multitude did not have this power and this stirring [that comes] from contemplating the greatness of the Infinite One, blessed be He, Himself, so to speak.

וכמו עד"מ שעיקר התפעלות שלהם הוא שמתפעלים מהליכת הגלגלים וגדלם וגבהם שיעור גדול כל כך ואין זה אלא בחי' יש

For example, their main stirring is that they are stirred by the motion of the celestial spheres and their size and height, so vast a measure; but this is nothing but the level of yesh (existence),

אבל מבחי' א"ס ב"ה שאין לו סוף וכו' לא נמשך להם התפעלות כלל. ולכן אמרו ערב רב אלהים אשר ילכו לפנינו שיראוהו בעין גשמי:

whereas from the level of the Infinite One, blessed be He, who has no end, etc., no stirring at all is drawn to them. Therefore the mixed multitude said, "gods who will go before us," so that they would see him with a physical eye.

29 ובזה יובן מה שאמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] על המזיקין שאלמלא ניתן רשות לעין כו'. ואעפ"כ [ואף על פי כן] אין עושים כלום מפני מורא שמים. וכדאיתא בגמרא אלמלא מכרזי עלך ברקיע כו'.

With this we will understand what our Sages, of blessed memory, said about the mazikin (harmful spirits): "If the eye were given permission," etc. And even so, they do nothing, because of the fear of Heaven, as is stated in the Gemara, "Were it not proclaimed about you in heaven," etc.

ומאחר שיש להם מורא שמים כל כך עד שלא יוכלו לעבור את פי ה' הרי בחינה זו גדולה משל אדם שהוא בעל בחירה וא"כ למה נקראו מזיקין.

Now since they have such fear of Heaven that they cannot transgress the word of G-d, this level is greater than that of man, who has free choice; so why are they called mazikin, "harmful ones"?

אך הענין שזהו כלל גדול שעיקר ההפרש בין סטרא דקדושה ובין קליפה וסטרא אחרא שהמלאכים ונשמות דסטרא דקדושה יש להם בטול מהמשכת אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו כביכול.

But the explanation: this is a great principle, that the main difference between the side of holiness and kelipah and the sitra achra (the other side) is that the angels and souls of the side of holiness have self-nullification (bittul) from the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in His own Self and glory, so to speak.

30 ולכן בטול המלאכים גדול עד למאד שתפול עליהם אימתה ופחד אשר לא יוכלו שאת כי המשכה זו מאור א"ס ב"ה עצמו היא אצלם בבחי' גילוי.

Therefore the angels' nullification is exceedingly great, so that "terror and dread fall upon them," which they cannot bear; for this drawing down from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself is revealed to them.

משא"כ הקליפות וסטרא אחרא יניקתם ואחיזתם מעלמא דפרודא שאין המשכת אור א"ס ב"ה שורה ומתגלה בהם כלל בבחי' א"ס שהרי תופסים מקום דקרו ליה אלהא דאלהיא.

This is not so with the kelipos and the sitra achra: their nurture and their hold are from the world of separation (alma deperuda), where the drawing down of the Infinite Light, blessed be He, does not rest or reveal itself in them at all as infinite; for they take up room, as "they call Him the G-d of gods."

31 ועל זה נאמר מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור שכל עולמות עליונים מקבלים מבחי' מלכותו ית'

Of this it is said, "Your kingship is the kingship of all worlds, and Your dominion is in every generation": all the upper worlds receive from the level of His Malchus (sovereignty), may He be blessed,

שממליכים אותו ומלכותו קבלו עליהם ברצון לכך חל עליהם שם מלוכה כמו במלך בשר ודם שנק' מלך שכאשר בני המדינה המליכוהו עליהם.

for they crown Him and accepted His kingship upon themselves willingly; therefore the name "kingship" applies to them. As with a king of flesh and blood, who is called king when the people of the land have crowned him over them.

משא"כ בכל דור ודור שהם עלמא דפרודא לא יחול עליהם שם מלוכה אלא ממשלה שהוא בעל כרחם.

This is not so with "every generation," which is the world of separation: the name "kingship" does not apply to them, only "dominion," which is against their will.

32 וזהו ומברכים אותך יתברך שמך בפי כל חי פי' שאנחנו בני ישראל מברכים וממשיכים אותך ממש

And this is "and blessing You, may Your Name be blessed by the mouth of every living being." That is: we, the children of Israel, bless and draw You down, truly,

דהיינו המשכת אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו יתברך וברכה והמשכה זו היא בקולות דהיינו בתורה שניתנה בה' קולות ה' המשכות.

that is, the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in His own Self and glory, may He be blessed. And this blessing and drawing down is through the "sounds," that is, through the Torah, which was given with five sounds, five drawings down.

הגם שהתורה מלובש' בענייני' [בעניינים] גשמיים וגם אנחנו מלובשים בגוף הגשמי הנה לפניו יתברך כחשכה כאורה.

Although the Torah is clothed in physical matters, and we too are clothed in a physical body, before Him, may He be blessed, "darkness is as light."

וכל היושב ושונה הקב"ה שונה כנגדו כו'. ודברי אשר שמתי בפיך ויתברך שמו בפי כל חי ששאר כל חי מברכים רק שמך בלבד:

And "whoever sits and studies, the Holy One, blessed be He, studies opposite him," etc. And "My words that I have placed in your mouth." And "may His Name be blessed by the mouth of every living being": for all other living beings bless only Your Name alone.

TORAH OHR • PARSHAS MISHPATIM • MAAMAR 1

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם כי תקנה עבד עברי וגו׳

"And these are the ordinances that you shall set before them"

1 ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם כי תקנה עבד עברי וגו׳. וצ״ל דלפניהם משמע לשון רבים וכי תקנה הוא לשון יחיד והל״ל כי יקנו. [והוה ליה למימר]

"And these are the ordinances that you shall set before them: If you buy a Hebrew servant," etc. We need to understand this: "before them" implies the plural, while "if you buy" is in the singular; it should have said, "if they buy."

אך הענין הוא דכי תקנה קאי על מרע״ה [משה רבינו עליו השלום] וקאי אדלעיל מיניה היינו על מ״ש ואלה המשפטים אשר תשים.

But the explanation is that "if you buy" refers to Moshe Rabbeinu, peace be upon him, and refers back to what precedes it, that is, to what is written, "And these are the ordinances that you shall set."

משה רבינו ע״ה [עליו השלום] דוקא ישים המשפטים לפניהם והיינו על ידי כי תקנה ע״ע [עבד עברי] כו׳. דהנה כתיב ונתתי עשב בשדך לבהמתך שזה קאי על משה רבינו ע״ה [עליו השלום] שמשפיע בחי׳ עשב לבהמתך.

It is Moshe Rabbeinu, peace be upon him, specifically, who will set the ordinances before them, and this is through "If you buy a Hebrew servant," etc. For it is written, "And I will give grass in your field for your animals," which refers to Moshe Rabbeinu, peace be upon him, who imparts the level of "grass" "for your animals."

2 והענין דכתיב וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה שיש בי׳ מדרגות בנש״י. [בנשמות ישראל] האי׳ הם הנשמות הגבוהות מאד במעלה ומדרגה והם הנק׳ זרע אדם

The explanation: it is written, "And I will sow the house of Israel with the seed of man and the seed of animal," [meaning] that there are two levels among the souls of Israel. The first are the souls that are very lofty in stature and level, and they are the ones called "the seed of man,"

שהם הנשמות שנמשכו מבחינת אדם העליון שעל הכסא כנ"ל דכתיב נעשה אדם בצלמנו כדמותנו (והיינו נשמות דאצילות והם הנק' בנים משא"כ נשמות דבריאה יצירה עשיה נק' עבדים. וזהו אם כבנים אם כעבדים)

for they are the souls drawn from the level of the supernal Man upon the Throne, as mentioned above, as it is written, "Let us make man in our image, after our likeness." (That is, souls of the World of Atzilus (Emanation), and they are the ones called "children," whereas souls of the Worlds of Beriah (Creation), Yetzirah (Formation) and Asiyah (Action) are called "servants." And this is [the meaning of] "whether as children or as servants.")

והיינו כמו שמעלת האדם שיש לו דעת כך אלו הנשמות יש להם דעת גדול באלקות ופי' דעת אין ר"ל [רוצה לומר] הידיעה לבד אלא בחי' הרגשה ממש וכמשי"ת [וכמו שיתבאר].

That is: just as the superiority of man is that he has Daas (knowledge), so these souls have a great Daas of G-dliness. And Daas does not mean knowing alone, but the level of actual feeling, as will be explained.

והב' הוא בחי' זרע בהמה (והיינו נשמות דבי"ע שהם כמעט כל הנשמות שבדורותינו כי נשמות דאצילות הן בני עלייה שהם מועטים כו' אפי' [אפילו] בדורות הראשונים) שהם הנשמות שאין להם דעת כ"כ [כל כך] באלקות.

And the second is the level of "the seed of animal" (that is, souls of Beriah, Yetzirah and Asiyah, which are almost all the souls in our generations; for souls of Atzilus are bnei aliyah, "people of ascent," who are few, etc., even in the early generations): these are the souls that do not have so much Daas of G-dliness.

ואין ר"ל [רוצה לומר] שאין להם שכל והשגה באלקות אלא אף גם שיש להם שכל והשגה שמשיגים ומשכילים גדולת הבורא יתי' מפי ספרים ומפי סופרים השגה והבנה גדולה איך שהקב"ה מחיה ומהווה הכל ושלגדולתו אין חקר כו'.

This does not mean that they have no intellect and comprehension of G-dliness. Rather, although they do have intellect and comprehension, so that they comprehend and grasp the greatness of the Creator, blessed be He, from books and from scholars, with great comprehension and understanding of how the Holy One, blessed be He, gives life to all and brings all into being, and that "His greatness is unsearchable," etc.,

אך שאין זה בבחי' דעת והרגשה בנפשו לכן נק' בהמה שהבהמה יש לה ראיה ושמיעה כו'

yet this is not in the manner of Daas and feeling in his soul. Therefore they are called "animal": for an animal has sight and hearing, etc.,

רק שאין לה דעת כך הוא בחינת נשמות אלו שאין בהם בחינת הדעת באלקות שהדעת היא בחי׳ הרגשה כשההשכלה נקשרת ונקבעה בנפשו כאלו מרגיש

only it does not have Daas. So it is with these souls: they lack the level of Daas of G-dliness. For Daas is the level of feeling, when the concept is bound and fixed in one's soul, as though one feels [it].

כי דעת מלשון והאדם ידע כו׳ שהוא בחי׳ התקשרות והתחברות ועד״ז נאמר ומבשרי אחזה אלוה אחזה ממש כאילו רואה כו׳ ואע״פ [ואף על פי] שא״א לראות האלקים בעין הגשמי מ״מ הוא

For Daas is from the expression "And Adam knew," etc., which is the quality of bonding and joining. And along these lines it is said, "And from my flesh I will behold G-d": "I will behold," literally, as if seeing, etc. And although it is impossible to see G-d with the physical eye, nevertheless it is

ע״ד שהאדם יודע ומרגיש בנפשו אשר בקרבו שגם כן א״א לראות מהות הנפש איך ומה היא מ״מ הוא נרגש ממנה ע״י שרואה חיות הגוף

like the way a person knows and feels his soul within him. For there too, it is impossible to see the essence of the soul, how and what it is; nevertheless he senses it by seeing the life-force of the body,

שהוא מהנפש וכאשר ישן מסתלק החיות וכשניעור משנתו תשוב אליו גילוי אור וחיות הנפש כך עד״ז ממש הוא בחינת הדעת באלקות שיש לנשמות דאצי׳

which comes from the soul. When he sleeps, the life-force withdraws, and when he wakes from his sleep, the revelation of the soul's light and life-force returns to him. In exactly this way is the level of Daas of G-dliness that souls of Atzilus have,

כמאמר איוב ומבשרי אחזה כו׳ והגם דלית מחשבה תפיסא ביה כלל היינו שמהותו אינו מושג

as Iyov said, "And from my flesh I will behold," etc. And although "no thought can grasp Him at all," meaning that His essence is not comprehended,

אבל מציאותו נודע ונרגש מה שאנו רואים שהעולמות שהם כמו גוף גדול הם חיים וקיימים

yet His existence is known and felt from what we see: that the worlds, which are like a great body, live and endure.

והרי חיות זה בהן הוא מא״ס ב״ה השופע בהן בכל רגע והשכלה זו מושגת לכל.

And this life-force in them is from the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, who flows into them at every moment. This concept is grasped by all.

אך כשהיא מתקשרת בנפש שיהיה נקשר ונרגש ממנה ממש כאילו רואה זה נק׳ בחי׳ דעת

But when it is bound to the soul, so that one is bound [to it] and actually feels it, as if seeing, this is called the level of Daas.

ועל זה אמרו איזהו חכם הרואה את הנולד כאלו רואה בעין ממש הולדת והתהוות היש מאין כו׳ וע״ז נאמר והי׳ עליהם יראה כו׳

And of this they said, "Who is wise? One who sees what is born": as if seeing with the very eye the birth and coming into being of something from nothing, etc. And of this it is said, "And G-d will be seen over them," etc.

משא״כ כשאין השכלה והבנה זו בבחי׳ קירוב והרגשה ממש בנפש נק׳ בחי׳ זו זרע בהמה ואף שיש לו שכל והשגה גדולה באלקות

Whereas when this concept and understanding is not in the manner of closeness and actual feeling in the soul, this level is called "the seed of animal," even though he has great intellect and comprehension of G-dliness.

וגם כל ישראל מאמינים כו׳ והאמונה היא למעלה מן הדעת מ״מ הוא נק׳ עטרה שהוא בחינת מקיף וצ״ל ג״כ בחי׳ דעת.

And all Israel are also believers, etc., and faith is above Daas. Nevertheless, it is called a "crown" (atarah), which is the level of a makif (that which encompasses), and there must also be the level of Daas.

כמו שכתוב דע את אלקי אביך כו׳ כי ע״י הדעת ע״ז אין העולם מסתיר להם כלל

As it is written, "Know the G-d of your father," etc. For it is through Daas that the world does not conceal [G-dliness] from them at all.

וגם האהבה שהיא באה מבחי׳ הדעת וראיה חושיית אין ערוך אליה כו׳ וכן היראה כי אינו דומה שמיעה לראיה

And also, the love that comes from the level of Daas and sensory sight is beyond comparison, etc., and so too the awe; for "hearing is not comparable to seeing."

(ופי׳ ראיה הוא ע״פ מארז״ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] הסתכל בשלשה דברים הסתכל דוקא בבחי׳ ראיה בעין השכל כמו אדם המבין בחכמתו ורואה שיבא עליו איזה דבר טוב או רע אע״פ [אף על פי] שרחוק הזמן שיבא הדבר

(The meaning of "seeing" follows the saying of our Sages, of blessed memory, "Look at three things": "look," specifically, meaning the manner of seeing with the eye of the intellect. It is like a person who understands with his wisdom and sees that something good or bad will come upon him; even though the time when the thing will come is far off,

הנה מפני הסתכלות שכלו הוא כאלו רואה מיד בעיניו וכאלו הובא עליו ומתיירא מאד אם רע הוא או שמח אם טוב הוא.

because of the gaze of his intellect it is as if he sees it immediately with his eyes, and as if it had already come upon him, and he is very afraid if it is bad, or glad if it is good.

אבל בחי׳ שמיעה דהיינו בחי׳ התבוננות בלבד במחשבה עמוקה כמו אם שומע מאחרים שיבא הדבר לא יפול עליו כ״כ [כל כך] היראה או השמחה מהדבר מפני שאין עדיין הדבר בהתגלות גמור

But the level of hearing, that is, the level of contemplation alone, in deep thought, is like one who hears from others that the thing will come: the fear or the joy over it does not fall upon him so much, because the thing is not yet fully revealed.

אע״פ [אף על פי] שמתבונן בו אינו כאלו רואה בעיניו ממש כו׳ וזהו שאמר הסתכל בשלשה דברים כו׳ שיהיה ענין התבוננות אלקות אצלו כאדם המבין בחכמתו ורואה הדבר אע״פ [אף על פי] שרחוק כו׳ כי איזהו חכם הרואה את הנולד כו׳

Even though he contemplates it, it is not as if he sees it with his very eyes, etc. And this is why he said, "Look at three things," etc.: that his contemplation of G-dliness should be like a person who understands with his wisdom and sees the thing even though it is far off, etc. For "Who is wise? One who sees what is born," etc.

משא״כ בחי׳ שמיעה היא מבחי׳ בינה היינו שמבין אחדות ה׳ איך שכולא חד ושכל העולמות בטלים ומבוטלים כאין נגדו ושהכל בהשפעת חיותו ית׳ ובו אין שינוי כו׳ כידוע כל ענין אחדות ה׳

Whereas the level of hearing is from the level of Binah (understanding): that is, one understands the unity of G-d — how "all is one," and that all the worlds are nullified and utterly nullified, as nothing before Him, and that everything is through the flow of His life-force, blessed be He, while in Him there is no change, etc., as the whole subject of G-d's unity is known.

אע״פ [אף על פי] שמתבונן בו הדק היטיב וכל עומק מחשבתו טרוד בה והרי נקבעה האמונה בלבו מאד מ״מ הוא רק ע״ד שמיעה והבנה לבד ואין הענין בהתגלות גמור כאלו רואה בעיניו ולפיכך כשיסיר מחשבתו אף לפי רגע פונה לדרכי תאותיה כו׳.

Even though he contemplates it very thoroughly, and the whole depth of his thought is absorbed in it, and faith has become very firmly fixed in his heart, nevertheless it is only in the manner of hearing and understanding alone, and the matter is not fully revealed, as if he sees it with his eyes. Therefore, when he takes his thought off it even for a moment, [his soul] turns to the ways of its desires, etc.

משא״כ כשענין האחדות בהסתכלות חכמה שהוא מקור הבינה קודם שיבא הענין להתבוננות והרחבה כו׳ הוא ממש כמו ראיית העינים ואי אפשר לו בשום אופן להסיר מחשבתו וכל המדות מענין האחדות ובכל עשיותיו ועניניו דבוק בו ית׳ דביקות נפלא מפני היותו רואה המלך בעיניו.

Whereas when the matter of [G-d's] unity is in the gaze of Chochmah (wisdom), which is the source of Binah, before the matter comes to contemplation and expansion, etc., it is truly like the sight of the eyes, and it is impossible for him in any way to remove his thought and all the emotive attributes (middos) from the matter of the unity. In all his doings and affairs he cleaves to Him, blessed be He, with a wondrous cleaving, because he sees the King with his eyes.

וזה היה בזמן קבלת התורה וכל העם רואים את הקולות רואים את הנשמע ולאחר שחטאו הורידו׳ [הורידם] מבחי׳ זו לבחי׳ שמיעה שהיא בחי׳ בינה ויכלו לחטוא כו׳ נמצא חכמה היא בחי׳ ראיה.

And this was at the time of the receiving of the Torah: "And all the people saw the sounds" — they saw what is heard. And after they sinned, they were brought down from this level to the level of hearing, which is the level of Binah, and [so] they were able to sin, etc. It follows that Chochmah is the level of seeing,

ובינה היא בחי׳ שמיעה. ונודע דאבא מקנן באצי׳ ובינה בבריאה לכן הנשמות דבריאה אין בהם בחי׳ ראיה רק שמיעה והבנה. וע״כ נקרא זרע בהמה.

and Binah is the level of hearing. Now, it is known that Abba (Chochmah) "nests" in Atzilus and Binah in Beriah. Therefore the souls of Beriah do not have the level of seeing, only hearing and understanding; and therefore they are called "the seed of animal."

משא״כ נשמות דאצי׳ שם גלוי בחי׳ חכמה וראיה ונקרא זרע אדם כו׳. והנה בחי׳ הממוצעת המחבר ומזווג חכמה עם בינה הוא הדעת. דעת הוא לשון התקשרות כמ״ש והאדם ידע כו׳.

Whereas with souls of Atzilus, there the level of Chochmah and seeing is revealed, and they are called "the seed of man," etc. Now, the intermediate level that connects and unites Chochmah with Binah is Daas. Daas denotes bonding, as it is written, "And Adam knew," etc.

דהיינו שיהיה מקושר בעומק נקודת הלב במחשבת הבינה שמתבונן משא״כ בינה לבדה היא היות הענין במחשבה לבד ואין נוגע לעצמותו דהיינו ללבו כלל

That is, that he be bound, in the depth of the point of the heart, to the thought of the Binah with which he contemplates. Whereas Binah alone is the matter's being in thought alone, and it does not touch his very self, that is, his heart, at all.

אבל שיהיה רעותא דלבא התלהבות לבבו ודביקותו בהענין שמחשב עד שיהיה כולו בהענין דבוק מאד בכל חושי גופו זה נקרא דעת הוא גורם שיתחבר בחי׳ חכמה לבינה

But when there is the desire of the heart (re'usa deliba), the fervor of his heart and his cleaving to the matter he is thinking about, until he is wholly in the matter, deeply attached with all the senses of his body — this is called Daas. It causes the level of Chochmah to join with Binah;

דהיינו שיגרום ברוב חוזק ההתבוננות עד שיהיה בהבינה בחי׳ ראיה ראית החכמה כנ״ל. ולכן בחי׳ זרע אדם היינו נשמות שיש בהם בחי׳ הדעת שהוא הממשיך גלוי החכמה והראיה בהתבוננות שיבא לבחי׳ ומבשרי אחזה אלוה ממש.

that is, through the great intensity of the contemplation it brings about that there is, within the Binah, the level of seeing, the seeing of Chochmah, as mentioned above. And therefore the level of "the seed of man" means souls that have the level of Daas, which draws the revelation of Chochmah and seeing into the contemplation, so that one comes to the level of "And from my flesh I will behold G-d," literally.

משא״כ כשאין בו בחי׳ דעת הנ״ל הממשיך גלוי החכמה כו׳ אז הוא רק בבחי׳ שמיעה והבנה לבדה מבחי׳ בינה דמקננא בבריאה וע״כ נק׳ זרע בהמה כו׳)

Whereas when he lacks the above-mentioned level of Daas, which draws down the revelation of Chochmah, etc., then he is only at the level of hearing and understanding alone, from the level of Binah, which "nests" in Beriah; and therefore he is called "the seed of animal," etc.)

ואף שבהמה אין לה גם שמיעה והבנה הוא עד״מ שהרי הבהמה יש לה ג״כ כח המדמה וכך השכל וההבנה באלקות כשהוא רק בבחי׳ שמיעה לבד ה״ז [הרי זה]

And although an animal does not have hearing and understanding either, this is by way of analogy: for an animal, too, has the imaginative faculty. And so intellect and understanding of G-dliness, when it is only at the level of hearing alone, is

כמו בחי' דמיון בעלמא ונק' בחי' כדמותנו. וע"ז נאמר היינו כחולמים כמו בחלום שאין נשאר רק כח המדמה כו'.

like mere imagination, and it is called the level of "after our likeness." And of this it is said, "We were like dreamers": as in a dream, where nothing remains but the imaginative faculty, etc.

(עמש"ל [עיין מה שכתוב לעיל] פ' וישב על פסוק זה. אבל בחי' נעשה אדם בצלמנו זהו בחי' זרע אדם בחי' ראייהכו'. אך הנה בחי' דעת המחבר החכמה בבינה נק' דעת עליון. ויש בחי' דעת תחתון שהוא התקשרות המוחין בהמדות.

(See what is written above in Parshas Vayeshev on this verse. But the level of "Let us make man in our image" is the level of "the seed of man," the level of seeing, etc. However, the level of Daas that connects Chochmah with Binah is called Higher Daas (Daas Elyon). And there is the level of Lower Daas (Daas Tachton), which is the bond of the intellect (mochin) with the emotive attributes,

והוא פנימיות המדות. ולקמן בפי' ונתתי עשב מבואר דגם בהמשכת בחי' דעת תחתון נק' אדם. וע' בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' שמות ד"ה וירא כו' דע כי כו'):

and it is the inner dimension (pnimiyus) of the emotive attributes. And below, in the explanation of "And I will give grass," it is explained that through the drawing down of the level of Lower Daas, too, one is called "man." And see in Likkutei Torah, Parshas Shemos, the discourse beginning "Vayar" ("And he saw"), etc., "Know that," etc.)

3 והנה משה רבע"ה [רבינו עליו השלום] כחו גדול שממשיך ומשפיע בחי' דעת בכנס"י [בכנסת ישראל] אף גם בנשמות שנקראו זרע בהמה שיהיה בהם בחינת דעת והרגשה באלקות להיות וידעת היום כו'

Now, Moshe Rabbeinu, peace be upon him, has great power: he draws down and imparts the level of Daas (knowledge) into the Community of Israel, even into the souls called "the seed of animal," so that there be in them the level of Daas and feeling of G-dliness, so as to be [the fulfillment of] "And you shall know this day," etc.,

דע את אלקי אביך כו' (והוא המזווג וממשיך בחי' חכמה לבינה שיהיו בההתבוננות בחי' ראיה כו')

"Know the G-d of your father," etc. (And he is the one who unites and draws the level of Chochmah (wisdom) to Binah (understanding), so that there be in the contemplation the level of seeing, etc.)

כי משה רבע"ה [רבינו עליו השלום] נק' רעיא מהימנא אחד המיוחד משבעה רועים שרועה ומפרנס הנש"י [הנשמות ישראל] בהשפעתו אליהם מוח הדעת שזהו פירוש רעיא מהימנא שמפרנס את האמונה.

For Moshe Rabbeinu, peace be upon him, is called Ra'aya Mehemna (the faithful shepherd), the singular one among the seven shepherds, who shepherds and sustains the souls of Israel by imparting to them the faculty of Daas. This is the meaning of Ra'aya Mehemna: that he sustains the faith.

ולכך הוא גואל ראשון וגואל אחרון פי' גואל ראשון שהוא המשפיע להם בחי' הדעת שבתחלת הדבור שלו אמר להם וידעתם כי אני הוי' כי מקודם כתיב ויאמן העם.

Therefore he is the first redeemer and the last redeemer. The meaning of "first redeemer" is that he is the one who imparts to them the level of Daas: at the beginning of his speaking he said to them, "And you shall know that I am G-d," for before that it is written, "And the people believed."

והוא יהיה ג"כ גואל אחרון להיות בחינת ומלאה הארץ דעה כו'. כי כולם ידעו אותי וכו'

And he will also be the last redeemer, so that there be the level of "And the earth shall be full of knowledge," etc., "For they shall all know Me," etc.

(והיינו להיות הדעת גם בבחינת סוכ"ע משא"כ בגאולת מצרים אע"פ [אף על פי] שנמשך בחי' וידעתם כי אני הוי"ה הוא בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] כמבואר במ"א ע"פ וידעת היום) וזהו ונתתי עשב בשדך לבהמתך.

(That is, that Daas be also at the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin); whereas in the redemption from Egypt, although the level of "And you shall know that I am G-d" was drawn down, it was at the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), as explained elsewhere on the verse "And you shall know this day.") And this is [the meaning of] "And I will give grass in your field for your animals."

פי' עשב הוא בחי' דעת שהוא שם ע"ב [שם ע"ב] ושי"ן באמצע התיבה (שם ע"ב [שם ע"ב] הוא בחכמה וצ"ל משום שהדעת ממשיך זיווג חכמה עם בינה כנ"ל) שנמשך בשדך בחי' חקל תפוחין קדישין בשביל בהמתך הם הנשמות שנק' זרע בהמה.

Meaning: "grass" (esev) is the level of Daas, for it is the Name Ayin-Beis [seventy-two] with a shin in the middle of the word. (The Name Ayin-Beis is in Chochmah, and one must say [that it denotes Daas] because Daas draws down the union of Chochmah with Binah, as mentioned above.) It is drawn down "in your field," the level of "the field of holy apples," "for your animals": these are the souls called "the seed of animal."

ואף גם המלאכים עליונים ד' מחנות שכינה נק' ג"כ בשם בהמות וחיות שהם פני אריה פני שור כו'

And even the supernal angels, the four camps of the Shechinah (Divine Presence), are also called by the name "animals" and "beasts" (behemos and chayos), for they are "the face of a lion," "the face of an ox," etc.

שאף שיש להם דעת והכרה באלקות ועומדים בבטול גדול מ"מ נקראים בשם בהמות לפי שהשגתם הוא רק בבחי' מדת מלכותו ית' שממנו נמשך חיותן והתהוותן ועד שם עלו השגתם.

For although they have Daas and recognition of G-dliness and stand in great self-nullification (bittul), they are nevertheless called by the name "animals," because their comprehension is only of the level of the attribute of His sovereignty, blessed be He, from which their life-force and coming into being are drawn, and up to there their comprehension rises.

אבל במהותו ועצמותו ית' לית מחשבתם תפיסא כלל. (וכמבואר במ"א ע"פ רני ושמחי בענין וצדקתך ירננו) ובחי' מלכות הוא נק' שם כמשל שם האדם שאינו נוגע למהותו ועצמותו וכו'

But of His being and essence, blessed be He, their thought has no grasp at all. (As explained elsewhere on the verse "Sing and rejoice," on the matter of "And they shall sing of Your righteousness.") And the level of Malchus (sovereignty) is called a "name," like the analogy of a person's name, which does not touch his being and essence, etc.

וע"כ נקראים בהמות שאין להם דעת השגה במהותו ועצמותו ית' ולכן אומרים קדוש שהוא ית' קדוש ומובדל מהם כו'.

Therefore they are called "animals," for they have no Daas [or] comprehension of His being and essence, blessed be He. And therefore they say "Holy": that He, blessed be He, is holy and separate from them, etc.

ולכך גם עליהם נאמר ונתתי עשב בשדך לבהמתך. והנה המשכת הדעת הוא על ידי אמירת הקדוש.

Therefore of them too it is said, "And I will give grass in your field for your animals." Now, the drawing down of Daas is through saying "Holy."

כי אין הקב"ה מצטרך להשיר והשבח שלהן אלא שע"י"ז שאומרים קדוש נמשך להם השפעת הדעת כו'

For the Holy One, blessed be He, has no need of their song and praise; rather, through their saying "Holy," the flow of Daas is drawn down to them, etc.

(כי קדוש קדש ו׳ שהוא המשכת ח״ע [חכמה עילאה] בחי׳ ראיה א״נ [אי נמי] המשכת הכתר והוא ע״י דעת עליון שמקבל מבחי׳ כתר כמש״ל [כמה שכתוב לעיל] בפ׳ תולדות ע״פ מים רבים כו׳):

(For kadosh (“holy”) is kodesh (“holiness”) with a vav, which is the drawing down of Supernal Chochmah, the level of seeing. Alternatively, [it is] the drawing down of Keser (the Crown), and this is through Higher Daas, which receives from the level of Keser, as written above in Parshas Toldos on the verse “Many waters,” etc.)

4 והנה ביוצר אור אנו אומרים כולם כאחד עונים כו׳ קדוש כו׳ כולם כאחד דוקא וכמ״ש בזוהר דלא מקדשי ליה לעילא עד דישראל מקדשי ליה לתתא דמקדשין ליה כולא כחדא.

Now, in [the blessing] Yotzer Or we say, “All of them as one respond,” etc., “Holy,” etc. — “all of them as one,” specifically. And as it is written in the Zohar: they do not sanctify Him above until Israel sanctify Him below, so that all of them sanctify Him together.

פי׳ כי ג׳ עולמות בי״ע שהם הנק׳ בחי׳ בהמה ולשם ממשיכים בחינת הדעת.

The meaning: the three worlds of Beriah (Creation), Yetzirah (Formation) and Asiyah (Action) are the ones called the level of “animal,” and it is to there that they draw down the level of Daas (knowledge).

5 והנה ג׳ עולמות בי״ע הם ג׳ בחי׳ מחשבה ודבור ומעשה כי ישראל עלו במחשבה. ואף הנשמות שנקראו זרע בהמה הם מבחי׳ מחשבה והוא עולם הבריאה.

Now, the three worlds of Beriah (Creation), Yetzirah (Formation) and Asiyah (Action) are the three levels of thought, speech and action. For “Israel arose in thought”; even the souls called “the seed of animal” are from the level of thought, which is the World of Beriah.

משא״כ המלאכים נמשכים מבחי׳ דבר ה׳ ורוח פיו וכו׳ שהיא בחי׳ יצירה לכך אין יכולים המלאכים לומר קדוש להמשיך גילוי הדעת אליהם עד שיאמרו ישראל תחלה קדוש

Whereas the angels are drawn from the level of “the word of G-d” and “the breath of His mouth,” etc., which is the level of Yetzirah. Therefore the angels cannot say “Holy” to draw the revelation of Daas (knowledge) down to them until Israel first say “Holy.”

כי ההמשכה צ״ל כסדר שיומשך הדעת בהמחשבה ומהמחשבה נמשך להדבור כו׳ וא״א שיומשך בהדבור בטרם שנמשך בהמחשבה כמו שא״א לדבר אא״כ [אלא אם כן] שיחשוב תחלה הצירופי אותיות שרוצה לדבר כו׳.

For the drawing down must be in order: Daas is drawn into thought, and from thought it is drawn to speech, etc. It is impossible for it to be drawn into speech before it is drawn into thought, just as it is impossible to speak unless one first thinks the combinations of letters one wishes to speak, etc.

6 ואמנם גם ישראל א״א להם לומר קדוש עד שיאמרו המלאכים קדוש כי עם היות מצד שרש נשמתן הם מבחי׳ מחשבה שלמעלה מעולם המלאכים.

Yet Israel too cannot say "Holy" until the angels say "Holy." For although, from the standpoint of the root of their souls, they are from the level of thought, which is above the world of the angels,

אך מצד התלבשותם בגופות הרי הם בבחי׳ עולם העשייה שלמטה מטה מהמלאכים שהם מבחי׳ יצירה.

yet from the standpoint of their being enclothed in bodies, they are at the level of the World of Asiyah (Action), which is far below the angels, who are from the level of Yetzirah (Formation).

וא״כ הם צריכים לקבל הדעת ע״י המלאכים כדרך ההמשכה מבחי׳ הדבור לבחי׳ המעשה כו׳. וזהו ומקבלין דין מן דין.

If so, they need to receive Daas (knowledge) through the angels, in the way of the drawing down from the level of speech to the level of action, etc. And this is [the meaning of] "And they receive from one another."

ולכן מקדשי ליה כחדא דוקא כולם כאחד עונים וכו׳ (וזהו כתר יתנו לך מלאכים כו׳. ועמך ישראל וכו׳ יחד כו׳ דוקא.

Therefore they sanctify Him together, specifically: "All of them as one respond," etc. (And this is [the meaning of] "A crown they shall give You, angels," etc., "and Your people Israel," etc., "together," etc., specifically.

ופי׳ כתר יתנו לך שע״י שנמשך הדעת בנפשם ע״י נמשך ג״כ גילוי הכתר לז״א כי הדעת הוא חיצוניות הכתר.

And the meaning of "A crown they shall give You" is that through Daas being drawn into their souls, the revelation of Keser (the Crown) is also drawn down to Z'eir Anpin (the emotive attributes), for Daas is the outer dimension (chitzoniyus) of Keser.

ולכן כשהכתר נמנה אין הדעת נמנה כו׳ וכשצ״ל המשכת הדעת בהכרח שיותחל ההמשכה מהכתר וכשצ״ל נמשך למטה בהכרח שיומשך תחלה למעלה כמ״ש בכוונת ברוך שאמר)

Therefore, when Keser is counted, Daas is not counted, etc. And when there is to be a drawing down of Daas, the drawing down must necessarily begin from Keser; and when it is to be drawn down below, it must necessarily first be drawn down above, as written in the kavanah (mystical intention) of Baruch She'amar.)

והנה כ״ז [כל זה] נמשך ע״י משה רבינו ע״ה [עליו השלום] שהוא הממשיך ומשפיע בחי׳ הדעת מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין שיהי׳ [שיהיה] עובר ונמשך בכל הבחי׳ מחדו״מ [מחשבה דבור ומעשה]

Now, all this is drawn down through Moshe Rabbeinu, peace be upon him, who draws down and imparts the level of Daas from the beginning of all levels to the end of all levels, so that it passes through and is drawn into all the levels of thought, speech and action.

(ועמ״ש במ״א ע״פ הרם את מטך וכו׳ שע״י קי״ס [קריעת ים סוף] נמשך רעותא דלבא במחשבה דו״מ [דבור ומעשה]. והיינו ע״י הרם את מטך בחי׳ הדעת שעולה עד הכתר כו׳ וממשיך משם למחדו״מ [למחשבה דבור ומעשה] ועמ״ש ע״פ וידבר משה כו׳ אל ראשי המטות):

(And see what is written elsewhere on the verse "Lift up your staff," etc.: that through the splitting of the Sea of Reeds, the desire of the heart (re'usa deliba) was drawn into thought, speech and action. That is, through "Lift up your staff," [which is] the level of Daas, which rises up to Keser, etc., and draws down from there to thought, speech and action. And see what is written on the verse "And Moshe spoke," etc., "to the heads of the tribes.")

7 וזהו ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. משפט הוא לשון הליכה כדמתרגם על פסוק כמשפט הראשון כהלכתא קדמייתא.

And this is [the meaning of] "And these are the ordinances that you shall set before them." Mishpat (ordinance) is an expression of going (halichah), as [the Targum] translates the verse "according to the former manner (kamishpat harishon)" as "according to the former way (kehilchesa kadmaysa)."

וההלכות הם לשון הליכות עולם לו. בחי׳ עליית העולמות עילוי אחר עילוי וכו׳. והיינו ע״י הדעת שהיא ההכרה וההרגשה באלקות ולכן נק׳ בשם הליכה.

And the halachos (laws) are an expression of "The ways (halichos) of the world are His": the level of the ascent of the worlds, elevation after elevation, etc. And this is through Daas (knowledge), which is the recognition and feeling of G-dliness; therefore it is called by the name "going."

8 ולכן הקליפות אין להם בחי' מוח הדעת כנודע מענין אז תבואנה שתים נשים זנות כו'

Therefore the kelipos (husks) do not have the level of the faculty of Daas (knowledge), as is known from the matter of "Then there came two women, harlots," etc.,

והיינו לפי שהם יש ודבר ואין בהם בחי' הבטול מלמטה למעלה כו'. ודעת והילוך זה נמשך ע"י למוד ההלכות שע"י שמעיין בהם להשיגן הטיב על בוריין.

and this is because they are something (yesh) and an entity, and they lack the level of self-nullification (bittul) from below upward, etc. And this Daas and going is drawn down through the study of the halachos, by delving into them to grasp them well and thoroughly.

וה"ז [והרי זה] גילוי דעת התורה במחשבת האדם ע"י זה זוכה להילוך במדרגות בהשגות גדולת א"ס ב"ה שיומשך בו בחי' הדעת.

This is a revelation of the Daas of the Torah in a person's thought; through this he merits going through the levels, in comprehending the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, so that the level of Daas is drawn into him.

(וז"ש [וזהו שכתוב] בגמ' [בגמרא] שאמר רב ששת חדאי נפשאי לך קראי לך תנאי כו'. מעיקרא כי עביד אינש אדעתא דנפשיה קא עביד.

(And this is what is said in the Gemara, that Rav Sheshes said, "Rejoice, my soul! For you I have read [Scripture], for you I have learned [Mishnah]," etc. "At first, when a person does [it], he does it ada'ata denafshei (for his own sake)."

פי' אדעתא דנפשיה היינו שיומשך בחי' הדעת בנפשו שתהי' [שתהיה] נפשו דבוקה ומקושרת באלקותו ית' שזה נמשך ע"י עסק התורה). אשר תשים דהיינו משה ישפיע בחי' הדעת.

The meaning of ada'ata denafshei is that the level of Daas be drawn into his soul, so that his soul be attached and bound to His G-dliness, blessed be He; and this is drawn down through occupation with the Torah.) "That you shall set": that is, Moshe will impart the level of Daas.

לפניהם היינו לפנימיותם כי הדעת היא המשכת הפנימיות דוקא ונמשך ע"ז גילוי פנימיות המדות שהוא הקיום של המדות (ועמש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] ע"פ מים רבים כו').

"Before them" (lifneihem): that is, to their inner dimension (lifnimiyusam). For Daas is specifically the drawing down of the inner dimension (pnimiyus), and through it the revelation of the inner dimension of the emotive attributes (middos) is drawn down, which is the endurance of the emotive attributes. (And see what is written above on the verse "Many waters," etc.)

ולכן איתא בזוהר משה משה לא פסיק טעמא אברהם אברהם פסיק טעמא. כי אברהם הוא בחי' מדת האהבה וחסד כו'. ויש פסיק והפסק בין אהבה דעשיה לאהבה דיצירה.

Therefore it says in the Zohar: "Moshe, Moshe" — the cantillation has no break; "Avraham, Avraham" — the cantillation has a break. For Avraham is the level of the attribute of love and Chesed (kindness), etc., and there is a break (pesik) and an interruption between the love of Asiyah (Action) and the love of Yetzirah (Formation).

אבל משה שהוא בחי' הפנימיות לא פסיק טעמי' [טעמיה] כי בבחי' הפנימיות אין חילוק כ"כ [כל כך] כו'.

But Moshe, who is the level of the inner dimension — his cantillation has no break, for in the level of the inner dimension there is not so much division, etc.

(א"נ [אי נמי] לפניהם ר"ל [רוצה לומר] לבחי' פני אדם שהרי אע"ג [אף על גב] שהם בחי' בהמה פני אריה פני שור כו' מ"מ ודמות פניהם פני אדם היינו בחי' דעת דבריאה ובבחי' פניהם ישים וימשיך בחי' המשכת הדעת הנמשך מלמעלה.

(Alternatively, lifneihem ("before them") means to the level of the face (penei) of man. For although they are the level of "animal" — "the face of a lion," "the face of an ox," etc. — nevertheless, "and the likeness of their faces was the face of a man": that is, the level of the Daas of Beriah (Creation). And into the level of their faces he will set and draw down the level of the drawing down of the Daas that is drawn from above.

כי דעת זה דבריאה הוא כלי לאור הדעת הנמשך מלמעלה וכעין מ"ש בפ' ויקהל שרצון התחתון הנולד מהשכל הוא כלי להשראת רצון העליון שלמעלה מהשכל כו'.

For this Daas of Beriah is a vessel for the light of the Daas drawn from above, similar to what is written in Parshas Vayakhel: that the lower will, which is born of the intellect, is a vessel for the resting of the higher will, which is above the intellect, etc.

ועוד מבואר בפ' מקץ ע"פ וזאת לפנים בישראל שיש בכל א' בחי' פנימיות וחיצוניות סתים וגליא כו' ובמ"א נתבאר ענין וכנפיהם פרודות בבחי' התחלקות משא"כ ופניהם כו' ע"ש.

It is further explained in Parshas Miketz, on the verse "And this was formerly (lefanim) in Israel," that in each one there is an inner dimension and an outer dimension (chitzoniyus), concealed and revealed, etc. And elsewhere the matter of "and their wings were separated" was explained as the manner of division, whereas "and their faces," etc. — see there.

ולכן נאמר כי תקנה לשון יחיד. ועמ״ש ע״פ וקבל היהודים לשון יחיד. מיהו כאן תירץ ענין כי תקנה לשון יחיד בתירוץ אחר דקאי על משה כו׳.

And therefore "if you buy" is said in the singular. And see what is written on the verse "And the Jews accepted" (vekibel), in the singular. Here, however, he resolved [the question of] "if you buy" being in the singular with a different answer: that it refers to Moshe, etc.

וזהו משפטיך תהום רבה אדם ובהמה תושיע ה׳. פי׳ משפטיך שהם הלכות התורה שהם גבוהים מאד ע״כ יוכלו לימשך גם למטה מטה שעי״ז אדם ובהמה תושיע היינו לבחי׳ פני אדם שבבהמה כנ״ל).

And this is [the meaning of] "Your judgments are a great deep; man and animal You save, O G-d." The meaning: "Your judgments," which are the laws of the Torah, are very lofty; therefore they can be drawn down even very far below, so that through this "man and animal You save," that is, the level of the face of man that is in the animal, as mentioned above.)

ולכן המשכת הדעת לבחינת בהמה נמשך דוקא ע״י משה להיותו מבחי׳ דעת עליון בחי׳ סוכ״ע שלמעלה גם מבחי׳ נשמות הנק׳ זרע אדם שהם מבחי׳ דעת תחתון דממכ״ע [דממלא כל עלמין]

Therefore the drawing down of Daas to the level of "animal" comes specifically through Moshe, since he is from the level of Higher Daas, the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), which is above even the level of the souls called "the seed of man," who are from the level of Lower Daas, of the light that fills all worlds (memalei kol almin),

כי הוא סובב ומקיף (עמ״ש ע״פ לבבתני. ולגבי המקיף שוה אדם ובהמה וכמו בשביעית שהיא עליות בבחי׳ סוכ״ע אדם ובהמה שוין שכשכלה לחיה מן השדה אין לאדם לאכול כו׳ כמ״ש במ״א ע״פ את שבתותי תשמרו):

for it encompasses and surrounds. (See what is written on the verse "You have captured my heart." And relative to the encompassing [light], man and animal are equal; as in the Sabbatical year, which is an ascent at the level of sovev kol almin, man and animal are equal, for once [the produce] has ceased for the wild beast from the field, man may not eat [it], etc., as written elsewhere on the verse "You shall keep My Sabbaths.")

TORAH OHR • PARSHAS MISHPATIM • MAAMAR 2

כי תקנה עבד עברי וגו'

"When you acquire a Hebrew servant"

◇

1 כי תקנה עבד עברי וגו'. הנה לפעמים כתיב קונה שמים וארץ. קונה הכל. וכתיב בורא שמים וארץ. בורא הכל.

"When you acquire a Hebrew servant," etc. Now, at times it is written "Acquirer of heaven and earth," "Acquirer of all," and it is written "Creator of heaven and earth," "Creator of all."

והענין כי יש בחי' שנק' דרך סדר ההשתלשלות מעילה לעילה. ויש בחינה שנק' למעלה מדרך סדר ההשתלשלות (עמ"ש במ"א ע"פ ואתחנן ביאור הדבר כו')

The explanation is that there is a level that is called the way of the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus), from cause to cause, and there is a level that is called above the way of the order of the chain of descending worlds (see what is written elsewhere on [the verse] "Va'eschanan," the explanation of the matter, etc.).

וזהו ענין בורא וקונה. פי' בורא הוא ההתהוות יש מאין שזהו למעלה מדרך סדר ההשתלשלות.

And this is the matter of "Creator" and "Acquirer." That is: "Creator" is the coming into being of something from nothing, which is above the way of the order of the chain of descending worlds.

כי הנברא אינו ערוך כלל אל הבורא וא"כ התהוות הנברא היא התחדשות יש מאין וזהו בורא.

For the created being bears no comparison at all to the Creator; and if so, the coming into being of the created being is a new emergence of something from nothing, and this is "Creator."

אבל אח"כ יש ג"כ בחי' השתלשלות העולמות זה מזה דרך עילה ועלול וזה נק' קונה שהקנין

But afterward there is also the level of the chain of descending worlds, one from another, by way of cause and effect, and this is called "Acquirer," for acquisition

אינו הויות דבר חדש כ"א יציאה מרשות המוכר לרשות הלוקח שמתחלה היתה הסחורה מונחת בקופסא אצל המוכר וע"י הקנין בא לגלוי להלוקח.

is not the coming into being of a new thing, but a passing from the domain of the seller into the domain of the buyer: at first the merchandise lay in a box with the seller, and through the acquisition it came to be revealed to the buyer.

2 וכן בחי' המשכת העלול מן העילה אינו התהוות דבר חדש כי להוות דבר חדש הוא רק ביכולת הבורא ית'

Likewise, the aspect of drawing forth the effect from the cause is not the coming into being of a new thing, for to bring a new thing into being lies only within the power of the Creator, may He be blessed.

אבל המשכת עילה ועלול הוא ענין גלוי ההעלם כמו גילוי הדבור מהעלם המחשבה כו' וע"ז נא' [נאמר] קונה הכל להמשיכן מן ההעלם לגלוי אחר שכבר נבראו מאין ליש שייך קנין כשנמשך מההעלם לגלוי כו'.

But the drawing forth of cause and effect is a matter of revealing what is concealed, like the revelation of speech from the concealment of thought, etc. And of this it is said, "Acquirer of all": to draw them from concealment into revelation. After they have already been created from nothing into something, [the term] acquisition applies, when [a thing] is drawn from concealment into revelation, etc.

3 ועד"ז יובן פי' כי תקנה כו'. דהנה כתיב בעבר הנהר ישבו אבותיכם. הנהר הוא בחי' ונהר יוצא מעדן

And in this way the explanation of "When you acquire," etc., will be understood. For it is written, "Beyond the river your fathers dwelt." The river is the level of "And a river goes out of Eden,"

כמ"ש בזהר פ' אמור שהוא בחינת בינה דאצי' שנמשך להתלבש בבריאה. וזהו ומשם יפרד כו'.

as is stated in the Zohar on Parshas Emor, that it is the level of Binah (understanding) of the World of Atzilus (Emanation), which is drawn forth to enclothe itself in the World of Beriah (Creation). And this is [the meaning of] "and from there it divides," etc.

4 ועבר הנהר הוא מה שלמעלה מבחי' הבינה ושכל המושג שם ישבו והושרשו האבות. רק מה שירדו הנשמות אח"כ עד שנק' זרע בהמה זהו רק בחי' הנצוץ הנמשך למטה ע"ז שייך לומר כן.

And "beyond the river" is what is above the level of Binah (understanding) and of intellect that is grasped; there the Patriarchs dwelt and were rooted. Only, as for the souls' descending afterward until they are called "the seed of beast": this is only the level of the spark that is drawn down below, and it is of this that it is fitting to say so.

אבל שרשו ומקורו הוא אפי' [אפילו] בעבר הנהר שהוא למעלה מהשתלשלות עד ששם אדם ובהמה שוין. שוה ומשוה קטן וגדול.

But its root and source is even "beyond the river," which is above the chain of descending worlds (hishtalshelus), to the point that there man and beast are equal: "Equal, and making small and great equal."

5 וא"כ להמשיך בחי' הדעת בנשמות הנק' זרע בהמה א"צ [אין צריך / אינו צריך] לזה רק בחי' קנין שהיא המשכה מההעלם אל הגלוי היינו להמשיך משרשן שהוא בעבר הנהר וכו'

If so, to draw the level of Daas (knowledge) into the souls that are called "the seed of beast," nothing is needed for this but the level of acquisition, which is a drawing from concealment into revelation; that is, to draw from their root, which is "beyond the river," and so on,

ששם יש להם דעת גדול מאד רק שזה נעלם לגמרי מהנצוץ המלובש בבי"ע וצריך להמשיך משם מההעלם אל הגלוי.

for there they have very great Daas, only it is entirely hidden from the spark that is enclothed in [the worlds of] Beriah (Creation), Yetzirah (Formation) and Asiyah (Action), and one must draw [it] from there, from concealment into revelation.

וזהו כי תקנה עבד עברי כו'. וזה בנקל יותר מאם היה צריך להיות הויה חדשה ממש:

And this is [the meaning of] "When you acquire a Hebrew servant," etc. And this is easier than if there had to be a truly new coming into being.

TORAH OHR • PARSHAS MISHPATIM • MAAMAR 3

שש שנים יעבד

"Six years he shall serve"

◇

1 שש שנים יעבד. פי' ע"י המשכת הדעת יוכל להיות בחינת לעבדו להיות עובד אלקים שיש הפרש גדול בין עובד אלקים לאשר לא עבדו הגם שהוא צדיק

"Six years he shall serve." This means: through the drawing down of Daas (knowledge), there can be the level of "serving Him," to be "one who serves G-d." For there is a great difference between "one who serves G-d" and "one who has not served Him," even though he is a tzaddik,

כמ"ש בגמ' [בגמרא] הובא בתניא (פי' ט"ו) והענין דהנה כתיב ימים יוצרו. וכתיב ואברהם זקן בא בימים באינון יומין עלאין.

as is stated in the Gemara, cited in the Tanya (ch. 15). And the matter [is this]: Now, it is written, "Days were formed," and it is written, "And Avraham was old, coming with days": with those supernal days.

והיינו היומין הם לבושים הנעשים להנשמה מהתורה ומצות בכל יום דוקא. ואם חסר יום א' בלא מצוה חסרא לבושא כו'.

That is, the days are garments that are made for the soul from the Torah and mitzvos, every day specifically. And if one day is lacking, without a mitzvah, "the garment is lacking," etc.

והיינו שלבושים אלו הם כדי שתוכל הנשמה להנות מזיו השכינה ולאשתאבא בגופא דמלכא שזהו ע"י לבושים אלו הנעשים מהתומ"צ [מהתורה ומצות] ששרשן מאד נעלה מבחי' גופא דמלכא ממש רק שירדו להיות לבושים

That is, these garments exist so that the soul can enjoy the radiance of the Shechinah (Divine Presence) and "be absorbed into the body of the King." This is through these garments made from the Torah and mitzvos, whose root is far loftier than the level of the very "body of the King"; only, they descended to become garments

(והוא ע"ד המשכת המשל שעל ידו יושג הנמשל) וכיון שכך הוא דוקא כשנעשו בכל יום שתחת הזמן דוקא שהלבושים נמשכו משרשן שלמעלה מהזמן להתלבש בבחי' הזמן כדי שתוכל הנשמה להשיגם.

(this is like the drawing down of a parable, through which the thing it illustrates is grasped). And since this is so, [it is] specifically when they are made every day, which is beneath time specifically, that the garments have been drawn from their root, which is above time, to be clothed in the level of time, so that the soul can grasp them.

משא"כ כמו שהן בשרשן ומקורן למעלה מהזמן אין ביכולת הנשמה להשיגם במכ"ש [במכל שכן] וק"ו [וקל וחומר] שאינה יכולה להשיג הזיו בלתי הלבוש כו' וכ"ש [וכל שכן] המצוה עצמה.

But as they are in their root and source, above time, the soul is not able to grasp them, all the more so and a fortiori from [the fact] that it cannot grasp the radiance without the garment, etc.; and all the more so the mitzvah itself.

רק ע"י שהמצוה ירדה להיות בבחי' לבוש ומשל יכולה להשיגה ועל ידה תשיג הזיו כו'

Only because the mitzvah descended to be in the level of a garment and a parable can [the soul] grasp it, and through it, it will grasp the radiance, etc.

ולכן נק' יומין שנתלבשו בבחי' הזמן שאז יכולת הנשמה להשיגה (ועמ"ש בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה ע"פ עת לכל חפץ תחת השמים כו').

Therefore they are called "days," for they have been clothed in the level of time, for then the soul is able to grasp it. (And see what is explained in the maamar beginning "At the time when Israel put 'we will do' first," on [the verse] "A time for every desire under the heavens," etc.)

וזהו והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים. פי' צרור כמו שצוררים אבן במרגמה. ועי"ז זורקים אותו למעלה.

And this is [the meaning of] "And the soul of my lord shall be bound up in the bond of life." "Bond" (tzeror) is as when one binds a stone in a sling, and through this one throws it upward.

כך כדי שתהיה הנשמה עולה מעלה מעלה במקור החיים הוא ע"י היומין ולבושין דתומ"צ [דתורה ומצות]. וזהו ענין שש שנים יעבד.

So too, for the soul to rise higher and higher into the source of life, [this] is through the days and garments of Torah and mitzvos. And this is the meaning of "Six years he shall serve."

הששׁ שנים הם הזמן שית אלפי שני דהוי עלמא שבמשך זמן זה ניתן קיום התומ"צ [התורה ומצות]. כי היום לעשותם כל משך זמן הנ"ל:

The six years are the time of the "six thousand years that the world exists," for during this time the fulfillment of Torah and mitzvos has been given. For "today, to do them" [applies to] the whole length of the time mentioned above.

2 אך פי' וענין יעבוד הוא לשון עבוד עורות. שע"י העבוד משתנים הרבה למעליותא כך בענין לבושים הנ"ל צריך להיות עבוד שצריך לנקותן מכל פסולת הנופל

But the meaning and concept of "yaavod" (he shall serve) is a term [for] the tanning (ibbud) of hides, for through the tanning they change greatly for the better. So too with the garments mentioned above: there must be a tanning, for they must be cleansed of all the waste that falls

בהן ולרחוץ ולכבס אותן וכמשל הלבוש הגשמי שרוחצין ומכבסין אותו במים טהורים אזי יהיה צח ונקי משא"כ אם לא יכבסו אותן לא יהיו נקיים ויפים.

into them, and be washed and laundered, like the analogy of a physical garment, which is washed and laundered in pure water: then it will be bright and clean. But if they are not laundered, they will not be clean and beautiful.

3 וזהו ההפרש בין עובד אלקים לאשר לא עבדו. ועבוד וכבוס זה הוא ע"י התהפכות המדות מחשוכא לנהורא וממרירו למיתקו והתהפכות המדות הוא ע"י מי הדעת שהדעת היא פנימיות המדות

And this is the difference between "one who serves G-d" and "one who has not served Him." And this tanning and laundering is through the transformation of the emotive attributes (middos) from darkness to light and from bitter to sweet. And the transformation of the middos is through the waters of Daas (knowledge), for Daas is the inner dimension (pnimiyus) of the middos,

והיינו ג"כ ע"י משה רעיא מהימנא שנאמר בו ונתתי עשב כו'. וגם מרחיצן ומכבסן במים עליונים מעבר הנהר כו'.

and this is also through Moshe, the faithful shepherd, of whom it is said, "And I will give grass," etc. And he also washes and launders them in supernal waters from beyond the river, etc.

וכמ"ש כעדר הרחלים (שהם זרע בהמה) שעלו מן הרחצה כו' רוחצות בחלב. (עמ"ש ע"פ שיניך כעדר הרחלים כו' ע"ש).

As it is written, "Like a flock of ewes (which are the seed of beast) that have come up from the washing," etc., "washing in milk." (See what is explained on [the verse] "Your teeth are like a flock of ewes," etc.; see there.)

וזהו ענין לבון הלכתא כו'. וזהו ע"י התפלה שאז הוא שעת הכושר להיות גילוי הדעת בהתבוננות כו'

And this is the concept of "the whitening (libun) of the halachah," etc. And this is through prayer, for then is the opportune time for the revelation of Daas through contemplation, etc.,

וכמו שאנו אומרים בש"ע [בשמונה עשרה] אתה חונן לאדם דעת כו' וע"ז נזדככו הלבושים ולכן נק' התפלה עולת תמיד שהתומ"צ [שהתורה ומצות] של כל היום עולים להי' ע"י התפלה.

as we say in the Shemoneh Esrei, "You graciously grant man knowledge," etc. And through this the garments are refined. Therefore prayer is called the "continual burnt-offering" (olas tamid), for the Torah and mitzvos of the whole day ascend to G-d through prayer.

4 והיינו לפי שע"י התפלה הם מתעבדים ומיתקנים. וכ"ז [וכל זה] הוא בשית אלפי שני דהוי עלמא. וזהו שש שנים יעבד וע"ז אמרו צדיקים אין להם מנוחה ילכו מחיל אל חיל וכו'.

That is, because through prayer they are tanned and rectified. And all this is in the "six thousand years that the world exists." And this is "Six years he shall serve." And of this they said, "Tzaddikim have no rest: 'they go from strength to strength,'" etc.

אבל ובשביעית באלף השביעי יצא לחפשי חנם. חנם בלא מצות שאז יהיה מנוחה לחיי העולמים שאין עוד עלייה למעלה הימנה:

But "and in the seventh"—in the seventh millennium—"he shall go out free, for nothing." "For nothing" (chinam): without mitzvos, for then there will be rest for life everlasting, for there is no further ascent higher than it.

5 הגה"ה [הגהה]

Gloss.

6 עיין בתניא פ' מ"ו ע"פ בהמות הייתי עמך כו' ולא ארגיש כו' ומ"ש בהמות לשון רבים לרמז

See in the Tanya, ch. 46, on [the verse] "I was as beasts with You," etc., "and I do not feel," etc.: "And that it says 'beasts' in the plural is to allude

כי לפניו יתי כם בחי' דעת עליון הכולל חו"ג [חסד וגבורה] נדמה כבהמות כו' עכ"ל [עד כאן לשונו]. ולכאורה קשה לפמ"ש [לפי מה שכתוב] שאפי' [שאפילו] ד"ת [דעת תחתון] דאצי' נק' זרע אדם.

that before Him, may He be blessed, even the level of the supernal Daas (knowledge), which includes Chesed (kindness) and Gevurah (restraint), is likened to beasts," etc. End of quotation. Now, seemingly this is difficult according to what was explained, that even the lower Daas of the World of Atzilus (Emanation) is called "the seed of man."

7 ואיך גם דיי"ע [דעת עליון] נק' בהמה. אך הענין יובן ממי"ש ע"פ מים רבים בענין שלעתיד יאמרו ליצחק כי אתה אבינו.

And how can even the supernal Daas (knowledge) be called "beast"? But the matter will be understood from what is explained on [the verse] "Many waters," concerning [the teaching] that in the future they will say to Yitzchak, "For you are our father."

ורבקה היא מלשון רבקה של שלש שלש בקר כו'. והענין כי אף שבחי' אדם דאצי' הוא למעלה מבחי' בי"ע שנק' בהמה.

And Rivkah is from the term "a team (rivkah) of cattle, three by three," etc. And the explanation is that although the level of "man" of the World of Atzilus (Emanation) is above the level of the Worlds of Beriah (Creation), Yetzirah (Formation) and Asiyah (Action), which are called "beast,"

אך יש ב' בחי' מדות היינו שיש מדות הנמשכים מן השכל ויש מדות שלמעלה מהשכל ונק' טורי חשוכא מדות שבכתר והם נמשכים דוקא ע"י דעת העליון שהוא מקבל מהכתר כי עומד בקו האמצעי תחת הכתר.

there are, however, two levels of emotive attributes (middos): that is, there are middos drawn from the intellect, and there are middos that are above the intellect, which are called "mountains of darkness" (turei chashocha), the middos within Keser (the Crown). And they are drawn specifically through the supernal Daas, which receives from Keser, for it stands in the middle line, beneath Keser.

8 ויש בחי' דעת שממשיך הבינה אל המדות כו' ובחי' המדות שלמעלה מהשכל נק' בהמה רבה שלמעלה מבחי' אדם.

And there is a level of Daas (knowledge) that draws Binah (understanding) into the emotive attributes (middos), etc. And the level of the middos that are above the intellect is called the "great beast" (behemah rabbah), which is above the level of "man."

ואמנם לגבי א"ס ב"ה נק' גם בחי' זו שלמעלה מהשכל בשם בהמה ממש כפשוטו שחי"ע [שחכמה עילאה] נק' עשי' [עשיה] גופנית כני"ל.

However, relative to the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, even this level that is above the intellect is called by the name "beast," literally, in its plain sense, for the supernal Chochmah (wisdom) is called "physical action," as [mentioned] above.

ולכן גם ד״ע [דעת עליון] נק׳ בהמה וכענין כתר עליון אע״ג [אף על גב] דאיהו אור צח אוכם אוכם הוא כו׳ ועמ״ש בפ׳ עקב ע״פ ויאכילך את המן כו׳:

Therefore even the supernal Daas is called “beast.” And [it is] like the matter of the supernal Keser (the Crown): “although it is a pure light, it is black, black,” etc. And see what is explained in Parshas Eikev on [the verse] “And He fed you the manna,” etc.

TORAH OHR • PARSHAS MISHPATIM • MAAMAR 4

ביאור על הנ"ל

"An explanation of the above"

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 ואלה המשפטים כו'. הנה נאמר וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה. בהמה בגימטריא ב"ן [שם ב"ן] נשמות דבריאה.

"And these are the ordinances," etc. Now, it is said, "And I will sow the house of Israel with the seed of man and the seed of animal." "Animal" (behemah) has the numerical value of BaN [fifty-two]: souls of the World of Beriah (Creation).

אדם מ"ה [שם מ"ה] נשמות דאצי' ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם. עולם הכסא הוא עולם הבריאה ששם הוא בחי' בהמה פני אריה כו'.

"Man" (adam) is MaH [forty-five]: souls of the World of Atzilus (Emanation). And "upon the likeness of the throne [was] a likeness like the appearance of a man." The world of the Throne is the World of Beriah, where there is the level of "animal": "the face of a lion," etc.

מחנה מיכאל כאריה ישאג שלגבי מעלה נחשב בבחי' בלי דעת הגם שלגבי מטה נחשב הדעת גדול.

[This is] the camp of Michael, "like a lion he roars," which relative to above is reckoned at the level of [being] without Daas (knowledge), even though relative to below the Daas is reckoned great.

3 ואדם שבמרכבה הוא הדעת שמלובש בבריאה. וזהו אדם ובהמה תושיע ה'. אבל אדם דאצי' הוא בחי' אדמה לעליון שאינו

And the "man" in the Chariot (Merkavah) is the Daas (knowledge) that is vested in Beriah. And this is [the meaning of] "Man and animal You save, O G-d." But the "man" of Atzilus is the level of "I will be likened to the Most High" (adameh le'elyon), which is

רק מהעלם אל הגילוי. אצי' הוא מלשון ויאצל כו' שבמשה היה בהעלם ונתגלה בע' [בשבעים] זקנים.

only from concealment to revelation. Atzilus is from the expression "And He drew forth (vaya'tzel)," etc.: in Moshe it was in concealment, and it was revealed in the seventy elders.

4 וכך אצי' הוא רק גילוי א"ס ממש להיות חו"ב [חכמה ובינה] מלמעלה לאו דאית לך צדק ידיעא כו'

And so Atzilus is only a revelation of the very Infinite One (Ein Sof), so that there be Chochmah (wisdom) and Binah (understanding) from above: "not that You have a known righteousness," etc.,

אלא לאחזאה כו' היינו להיות גילוי והגילוי הוא מעין ההעלם עליון שלמעלה מבחי' חכמה כו'

"but to show," etc. That is, so that there be revelation; and the revelation is akin to the supernal concealment that is above the level of Chochmah, etc.,

ובא לידי גילוי בחכמה. משא"כ בבריאה התחדשות יש מאין כמ"ש באברהם ואנכי עפר ואפר כו'.

and it comes to revelation in Chochmah. Whereas in the World of Beriah (Creation) [there is] a new coming-into-being, something from nothing, as it is written of Avraham, "And I am dust and ashes," etc.

והנה כדי שיהי' [שיהיה] כח לבהמה לעלות צ"ל השפעה מלמעלה מבחי' עשב (ע"ב שי"ן מרפ"ח נצוצים שי"ן ג' קווין).

Now, in order that the animal have the power to ascend, there must be an influence from above, from the level of "grass" (esev) (Ayin-Beis [seventy-two] [and] shin; from the 288 sparks; shin, three lines).

עשב בשדך חקל תפוחין כמו עשב הצומח מכח הצומח שבארץ שהוא רוחני כך הארה נצמחת מלמעלה מכח הרוחני מא"ס. וזהו ונתתי א"ס בעצמו ומתחלה בשדך בהמות בהררי אלף מצמיח חציר לבהמה.

"Grass in your field": the Field of Apples (chakal tapuchin). Just as grass grows from the power of growth in the earth, which is spiritual, so the illumination grows from above, from the spiritual power, from the Infinite One. And this is [the meaning of] "And I will give": the Infinite One Himself; and first "in your field": "the beasts on a thousand mountains"; "He causes grass (chatzir) to grow for the animal."

5 ואח"כ לבהמתך פני אריה כו' ומ"מ עשב הוא לפי עבודת האדם מבחי' מ"ה [שם מ"ה] שהוא הממשיך וע"פ עבודת האדם מלמטה ג"כ.

And afterward, "for your animals": "the face of a lion," etc. Nevertheless, the "grass" is according to the service of the man (adam) from the level of MaH, who is the one who draws [it] down, and also according to the service of man from below.

כי לפי ערך המ"ן [המיין נוקבין] כך הוא המ"ד [המיין דוכרין] והוא ענין תורה ותפלה שע"י התורה נעשית התפלה זכה וכמו"כ [וכמו כן] ע"י התורה מתבררת התפלה כו'.

For according to the measure of the mayin nukvin (feminine waters), so are the mayin duchrin (masculine waters). And this is the matter of Torah and prayer: through the Torah, prayer becomes pure; and likewise, through the Torah, prayer is refined, etc.

ובחי' עשב זה הוא בחי' דעת והרגשה קיום המדות וחיותן כי יש דעת עליון ודעת תחתון.

And this level of "grass" is the level of Daas (knowledge) and feeling, the sustaining of the emotive attributes (middos) and their life-force. For there is a Higher Daas and a Lower Daas.

אל דעות הוי'. דעת עליון הוא המזווג חו"ב [חכמה ובינה]. ודעת תחתון אחורי כתפין שמתפשט בפנימיות המדות כו'

"G-d is a G-d of knowledges (de'os)." Higher Daas is what unites Chochmah (wisdom) and Binah (understanding); and Lower Daas [is] "behind the shoulders" (achorei kesefin), which spreads into the inner dimension (pnimiyus) of the emotive attributes, etc.,

להיות מזון לבהמה להעלותה מבי"ע (ובבריאה ג"כ ת"ח [תלמיד חכם / תלמידי חכמים] ומ"מ הם בחי' בהמה כי תלמוד בבריאה).

to be food for the animal, to raise it up from the Worlds of Beriah (Creation), Yetzirah (Formation) and Asiyah (Action). (And in Beriah, too, there are Torah scholars, and nevertheless they are the level of "animal," for Talmud is in Beriah.)

והוא ע"י כי תקנה קנין הוא באצי' שהוא מההעלם אל הגילוי כמאמר ברוך עושך. ברוך יוצרך. ברוך בוראך. ברוך קונך. והנה אצי' הוא ענין מ"ש ביוסף לעשות מלאכתו.

And this is through "If you buy" (ki sikneh): acquisition (kinyan) is in the World of Atzilus (Emanation), which is from concealment to revelation, as in the saying, "Blessed is your Maker (Oseich); blessed is your Former (Yotzreich); blessed is your Creator (Boreich); blessed is your Owner (Koneich)." Now, Atzilus is the matter of what is written of Yosef, "to do his work."

ותרגום למבדק בכתבי חושבניה שעם היות שעסק בצרכי עוה"ז אינם מבלבלים מחשבתו מלהיות מרכבה אפי' [אפילו] באותה שעה ממש וזהו נשמה דאצילות ובורא בריאה התחדשות מאין ליש כי שרש האדם הוא מאצי'.

And the Targum [renders it] "to examine his account books": that although he was occupied with the needs of this world, they do not distract his thought from being a chariot (merkavah), even at that very moment. And this is a soul of Atzilus. And "Creator" [is] Beriah, a new coming-into-being from nothing to something; for the root of man is from Atzilus.

6 ואפי' [ואפילו] מי שיש לו רק נפש דבריאה מ"מ יש לו בהעלם אפי' [אפילו] חיה ויחידה כי האבות המה היו המרכבה.

And even one who has only a soul (nefesh) of Beriah nevertheless has, in concealment, even Chayah and Yechidah; for the Patriarchs, they were the Chariot (Merkavah).

וכתיב אשר התהלכתי לפניו שמרכבה הוא בטול תמידי ואעפ"כ [ואף על פי כן] יכול להיות למטה כנ"ל גבי יוסף.

And it is written, "before whom I have walked": for a chariot is constant self-nullification (bittul), and even so one can be below, as mentioned above concerning Yosef.

משא"כ בבריאה הוא ע"י כי תקנה המשכה מאצי' והיינו ע"י בחי' משה שהוא מדעת העליון

Whereas in Beriah, it is through "If you buy": a drawing down from Atzilus, that is, through the level of Moshe, who is from Higher Daas (knowledge),

כי גם בעולמות עליונים צ"ל המשכה זו. והוא ע"י משה רע"מ [רעיא מהימנא] כרועה עדרו ירעה במרעה טוב ונותן מזון.

for in the upper worlds, too, there must be this drawing down. And it is through Moshe, the Ra'aya Mehemna (faithful shepherd): as "a shepherd tends his flock" in good pasture and gives food.

כך משה הוא הממשיך העשב כי משה הוא בחי' מ"ה [מה] חכמה כח מ"ה [מה] של הארת מצחא דעתיק.

So Moshe is the one who draws down the "grass"; for Moshe is the level of MaH: Chochmah (wisdom), koach mah ("the power of 'what'"), of the illumination of the Forehead of Atik (Mitzcha de'Atik).

(וזהו משה מ"ה [שם מ"ה] שי"ן בג' קווין ומברר הב"ן [השם ב"ן] והוא מבחי' דעת עליון שלמעלה מן ההשתלשלות ונק' לפניך נגלו כל תעלומות סתרי כל חי גלוי וידוע כו'

(And this is [the meaning of] Moshe: MaH [with] shin, in three lines; and he refines the BaN. And he is from the level of Higher Daas, which is above the chain of descending worlds (hishtalshelus), and [it] is called "Before You all hidden things are revealed," "the secrets of every living being," "revealed and known," etc.;

שגילוין וידיעתן אינה לפי ערך ההשתלשלות להיות צופה ומביט אפילו בדברים מגושמים בחי' בהמה כו' בע"ח [בעץ חיים] הגשמיים כו' ולפי שמשה מבחי' דעת עליון שלמעלה גם מאצי'. לכך הוא דוקא יכול להמשיך הדעת גם בבי"ע):

for their revealing and knowing are not commensurate with the hishtalshelus, so as to watch and gaze even at gross material things, the level of "animal," etc., physical living creatures, etc. And because Moshe is from the level of Higher Daas, which is above even Atzilus, therefore he specifically is able to draw down Daas even into Beriah, Yetzirah and Asiyah.)

7 והנה משה הוא משמטה ראשונה כי מן המים משיתיהו. מן המים משמטה ראשונה. וזהו ונחנו מה כי תלינו עלינו שאין לכם שייכות כו'.

Now, Moshe is from the first Shemitah (sabbatical cycle), for "I drew him out of the water." "Out of the water": from the first Shemitah. And this is [the meaning of] "And what (mah) are we, that you complain against us?": that you have no connection [with us], etc.

אך מן המים אינו מרומז רק משיתיהו ותרגומו שחלתיה לשון המשכה שנמשך מההעלם תיבת גומא כו'.

But "out of the water" is not alluded to [in his name], only "I drew him" (meshisihu); and its Targum is shechalteih, an expression of drawing: that he was drawn from concealment, the ark of bulrushes (teivas gome), etc.

8 ולכן יש לו כח להמשיך העשב שהוא מרפ"ח נצוצין שנפלו מעולם התהו להיות מזון כו'

Therefore he has the power to draw down the "grass," which is from the 288 sparks that fell from the World of Tohu (Chaos), to be food, etc.

והכל הוא בשביל ישראל שגם ישראל נק' עברי עבר הנהר הוא היוצא מעדן חכמה להשקות את הג"ן סדרי דאורייתא.

And everything is for the sake of Israel; for Israel too are called Ivri (Hebrew): ever hanahar ("the other side of the river"), which is [the river] that goes out from Eden, Chochmah (wisdom), to water the gan (garden), the fifty-three (GaN) sections of the Torah.

9 ועבר הנהר הוא בחי' מקיף למעלה מהשתלשלות מעלה ומטה. וכמשל כדור הארץ שאין בו מעלה ומטה ודרים בו מלמעלה ומלמטה ולא שייך לומר שהדרים מלמטה הולכים בראשם למטה כו'.

And "the other side of the river" is the level of a makif (that which encompasses), above the chain of descending worlds (hishtalshelus) of above and below. And it is like the analogy of the globe of the earth, which has no above and below: people dwell on it above and below, and one cannot say that those who dwell below walk with their heads downward, etc.

וזהו בבחי' העיגולים ודוקא באור ישר בפנימיות יש התחלקות ראש ורגלים תלת חללין דגולגלתא. משא"כ בעגולים סוכ"ע.

And this is in the level of the Circles (iggulim). And specifically in the straight light (or yashar), in the inner dimension (pnimiyus), is there a division of head and feet: the three cavities of the skull (gulgalta). Whereas in the Circles, [it is] the light that encompasses all worlds (sovev kol almin).

10 ומאחר שהם בחי' עברי לכן נמשך בהם בחי' עשב להיות שמקום גבוה דוקא הוא שיורד למקום נמוך.

And since they are the level of Ivri, therefore the level of "grass" is drawn down into them, because it is specifically a high place that descends to a low place.

ולכן אומרים המלאכים שירה כדי להמשיך קדוש קדוש קדוש כו' וקדושתא דא מעילא ותתא כחדא הוא

Therefore the angels recite song, in order to draw down "Holy, holy," etc. And this sanctification, from above and below as one, is

מפני שישראל עלו במחשבה למעלה מן המלאכים שהן בחי' דבור שהן כלים חיצונים ביצירה ומלאכים דבריאה הם יצירה דבריאה שמה שחושב הוא מדבר.

because Israel arose in thought, above the angels, who are the level of speech, which are outer vessels in the World of Yetzirah (Formation); and the angels of the World of Beriah (Creation) are the Yetzirah of Beriah, for whatever he thinks, he speaks.

ולכן נשמות ישראל יוכלו להתלבש בגוף. משא"כ המלאכים שקטרגו וירדו לגוף נפלו למטה והנשמה אע"פ [אף על פי] שמתלבשת בגוף מ"מ זוכרת את ה' כו'

Therefore the souls of Israel are able to be vested in a body. Whereas the angels who brought accusation and descended into a body fell down. And the soul, although it is vested in a body, nevertheless remembers G-d, etc.

אך מ"מ כשמלובשת בגוף נק' בחי' יעקב ומדרגתה למטה מן המלאכים (כי יש ב' בחי' יעקב וישראל) והיא בחי' עשייה שאינה במלאכים שעשייה הוא כח אחר שאינו

Yet nevertheless, when it is vested in a body it is called the level of Yaakov, and its rank is below the angels (for there are two levels, Yaakov and Yisrael); and it is the level of action (asiyah), which is not in the angels. For action is a different power, which is not

כמו הדבור שמלביש את המחשבה שבשעה שמדבר אינו יכול לחשוב בלתי מה שמדבר משא"כ עשיה כו'. ומחשבה ודבור בחי' בריאה יצירה בחי' לבושין דמנייהו פרחין נשמתין כו'.

like speech, which enclothes thought, so that while one speaks one cannot think anything other than what one is speaking; whereas action is not so, etc. And thought and speech, the levels of Beriah [and] Yetzirah, are the level of garments, "from which souls fly forth," etc.

11 וגופין בחי' אצי' כמשל כח הראיה שמתפשט בעין כו'. ולכן בקדושה עילא ותתא כחדא כי ישראל הם למעלה ולמטה ובתוכם מלאכים דבור שהם ממוצעים כו' וג"פ [וג' פעמים] קדוש הם ג"כ אל שדי.

And "bodies" are the level of the World of Atzilus (Emanation), like the analogy of the power of sight, which spreads into the eye, etc. Therefore in the Kedushah [it is] above and below as one; for Israel are above and below, and in their midst [are] the angels, speech, which are intermediaries, etc. And the three times "Holy" are also El Sha-dai,

אל אדני. אל הוי"ה. אל הוא ל"א קוצי דשערי וקדוש גדל פרע שער ראשו ת"י נימין כו' וכולן בחי' ג' חללי דגולגלתא דא"א כו' וכל זה מבחי' משה דעת פנימיות המדות.

El Ado-nai, El Havayah. El is the thirty-one (LA) locks of hair; and "holy," "let the locks of the hair of his head grow long," [is] the 410 (TY) strands, etc. And all of them are the level of the three cavities of the skull (gulgalta) of Arich Anpin, etc. And all this is from the level of Moshe: Daas (knowledge), the inner dimension (pnimiyus) of the emotive attributes (middos).

12 וזהו שמשה משה לא פסיק טעמא. כי אברהם שבבריאה ושבאצילות אינם מסוג א' שבבריאה התחדשות ואנכי עפר ואפר כו'.

And this is [why], in "Moshe, Moshe," the cantillation does not pause (lo pasik ta'ama). For the Avraham in Beriah and [the one] in Atzilus are not of one kind; for in Beriah [there is] a new coming-into-being, and "I am dust and ashes," etc.

אבל משה שבאצילות ושבבריאה שוין כי הוא בחי' פנימיות והוא בחינת קו וחוט האור א"ס שבכל העולמות שוה כו'. (עיין בהרמ"ז [בהרב משה זכות] פ' תרומה בדף קל"ד ב'):

But the Moshe in Atzilus and [the one] in Beriah are equal, for he is the level of the inner dimension (pnimiyus); and he is the level of the kav (line of light) and thread of the Infinite Light (Or Ein Sof), which is equal in all the worlds, etc. (See the Ramaz, Parshas Terumah, on folio 134b.)

13 שש שנים יעבד. בחי' עורות עבודין שעלו מן הרחצה רוחצות ריחוץ ולבון כי שש שנים שית אלפי שנין בחינת לבושין ואברהם בא בימים יומין עלאין.

"Six years he shall serve" (ya'avod): the level of tanned (avudin) hides, "that have come up from the washing," "washed," washing and whitening. For "six years" [are] the six thousand years, the level of garments; and "Avraham came into days": the supernal days.

ויקרבו ימי דוד אינון יומין כו'. זכאין מרי דתיובתא כו'. ולכאורה הלא הדבר תלוי במצות ומע"ט [ומעשים טובים].

"And the days of David drew near": those days, etc. "Fortunate are the masters of teshuvah (return)," etc. But seemingly, does the matter not depend on mitzvos and good deeds?

ומה ענין ליומין להיות לבושין. אך הנה כתיב והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים כו'.

So what does "days" have to do with being garments? But it is written, "And the soul of my lord shall be bound up in the bundle of life," etc.

וכמו שצריך להיות צרור לזורקו למעלה כצרור אבן במרגמה כו' וגם ע"י לבושין שהוא בחי' מסך יכול לראות אור הבהיר מה שאין יכול לראות בלא מסך כו'.

And just as it must be bound up in order to throw it upward, "as a stone bound in a sling," etc.; and also, through garments, which are the level of a screen (masach), one can see the bright light, which one cannot see without a screen, etc.

14 והנה תומ"צ [תורה ומצות] כמו שהם למעלה אור בהיר וצריך להתגשם ולבא מלמעלה מהזמן לתוך הזמן ולכן הזמן דוקא הם הלבושין.

Now, Torah and mitzvos as they are above are a bright light, and they need to become material and come from above time into time; therefore it is time, specifically, that is the garments.

אך שלא ישאר למטה לזה צ"ל עבוד עורות וריחוץ והכל הוא ע"י משה רע"מ [רעיא מהימנא] שהוא מאכיל ומשקה הצאן וגם מרחיץ אותן כו'. והיינו ע"י התפלה אהוי"ר [אהבה ויראה] גדפין כו':

But so that it should not remain below, for this there must be the tanning of hides and washing. And everything is through Moshe, the Ra'aya Mehemna (faithful shepherd), who feeds and waters the sheep and also washes them, etc. That is, through prayer: love and awe, [which are] "wings," etc.

15 ובשביעית יצא לחפשי חנם. חנם בלא מצות. כי יש מאן דאמר מצות בטלות לע"ל [לעתיד לבוא] ולא קיי"ל [קיימא לן] הכי אעפ"כ [אף על פי כן] המצות יהיו באופן אחר

"And in the seventh he shall go out free, for nothing (chinam)." "For nothing": without mitzvos. For there is one who says that mitzvos will be nullified in the Time to Come, and we do not hold so; nevertheless, the mitzvos will be in a different manner,

כי יהיו קרבנות כמ"ש ביחזקאל ולא כמו עכשיו ילכו מחיל אל חיל עליות וירידות אלא מנוחה לחיי העולמים:

for there will be sacrifices, as is written in Yechezkel; and not as now, [when] "they go from strength to strength," ascents and descents, but rather rest for life everlasting.

16 וזהו ואלה המשפטים מלשון כמשפט הראשון כהלכתא קדמייתא הלכות הילוך כו'. אשר תשים לפניהם בפנימיותם פנימיות המדות מבחי' משה והיה זה אחר מ"ת [מתן תורה] שאמרו ישראל למשה דבר אתה ונשמעה כו':

And this is [the meaning of] "And these are the ordinances (mishpatim)": from the expression "according to the former manner (kamishpat harishon)," [rendered] "according to the former way (kehilchesa kadmaysa)"; halachos, [from] going (hiluch), etc. "That you shall set before them (lifneihem)": in their inner being (bifnimiyusam), the inner dimension (pnimiyus) of the emotive attributes (middos), from the level of Moshe. And this was after the giving of the Torah, when Israel said to Moshe, "You speak, and we will hear," etc.

TORAH OHR • PARSHAS MISHPATIM • MAAMAR 5

וירא את אלקי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר כו׳

"And they saw the G-d of Israel, and under His feet"

1 וירא את אלקי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר כו׳. הנה ענין תחת רגליו הוא כמ״ש ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם כו׳ ובבחי׳ כמראה אדם שייך יד ורגל.

"And they saw the G-d of Israel, and under His feet was like the work of the brick of sapphire," etc. Now, the matter of "under His feet" is as it is written, "And upon the likeness of the Throne was a likeness like the appearance of a man," etc.; and at the level of "like the appearance of a man," hand and foot are applicable.

והוא מ״ש אח״כ ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו. אך צ״ל איך שייך לומר כן באלקות והלא אין לו גוף ולא דמות הגוף.

This is what is written afterward: "And to the nobles of the Children of Israel He did not send forth His hand." But this must be understood: how can one say this of G-dliness? Surely He has no body and no likeness of a body!

2 והענין דהנה כתיב אני הוי״ה לא שניתי. פי׳ שאין שום שינוי אצלו ית׳ בין קודם בריאת העולם והשתלשלות עולמות עליונים ובין לאחר בריאת העולם וכמאמר אתה הוא קודם שנברא כו׳.

The explanation is as follows. It is written, "I, Havayah, have not changed." This means that there is no change whatsoever with Him, may He be blessed, between before the creation of the world and the chain of descent (hishtalshelus) of the higher worlds, and after the creation of the world; as in the saying, "You are He before [the world] was created," etc.

והיינו לפי שמקור התהוות כל העולמות הוא רק מבחי׳ מלכותו ית׳ שהוא רק בחי׳ הארה בעלמא דהיינו מה שמלך שמו נקרא עליהם.

That is because the source from which all the worlds come into being is only from the level of His Malchus (sovereignty), may He be blessed, which is merely the level of a radiance, namely, that His Name "King" is called upon them.

3 ולכן אין זה פועל שום שנוי חי״ו [חס ושלום] במהותו ועצמותו. וכמו שאין אור וזיו השמש המאיר לארץ ולדרים עליה פועל שינוי בעצם מאור השמש ע״י המשכת האור להיותו רק הארה כו׳.

Therefore this effects no change at all, G-d forbid, in His Being and Essence; just as the light and brilliance of the sun, which shines upon the earth and those who dwell on it, effects no change in the luminary of the sun itself through the drawing forth of the light, since it is only a radiance, etc.

ונק׳ ג״כ הארה זו שמו הגדול שעד״מ שמו של האדם אינו נוגע למהותו ועצמותו כו׳. אך מ״מ הארה זו היא בחי׳ א״ס ופשוט בתכלית הפשיטות.

This radiance is also called "His great Name"; for, by way of analogy, a person's name does not touch his being and essence, etc. Nevertheless, this radiance is of the level of the infinite (Ein Sof), and simple with the utmost simplicity.

4 ולכן כדי שיתהוו ממנה בחי׳ עולמות בגבול ומדה וגם בבחי׳ התחלקות המדרגות הוא ע״י התלבשות בבחי׳ כמראה אדם

Therefore, for worlds to come into being from it that are in limit and measure, and also in a state of division into levels, [this] is through [its] enclothing in the level of "like the appearance of a man,"

דהיינו בחינת התלבשות האורות בכלים. ובחי׳ כמראה אדם הוא בחי׳ נש״י [נשמות ישראל] כמ״ש אדם אתם כי ישראל עלו במחשבה.

that is, the level of the enclothing of the lights in vessels. And the level of "like the appearance of a man" is the level of the souls of Israel, as it is written, "You are adam (man)," for "Israel arose in [the divine] thought."

5 וכתיב ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר כו׳ שהם כלים להשראת שכינתו ית׳ וכידוע שתכלית הבריאה היה בשביל להיות לו ית׳ דירה בתחתונים. והיינו לשכון שכינתו בישראל שזהו פי׳ ישראל עלו במחשבה.

And it is written, "And I will dwell within them"; it does not say "within it," etc., for they are vessels for the resting of His Shechinah (Divine Presence), may He be blessed. As is known, the purpose of creation was in order that He, may He be blessed, have a dwelling place among the lower realms; that is, to make His Shechinah dwell in Israel. And this is the meaning of "Israel arose in [the divine] thought."

6 וזהו מכון לשבתך פעלת ה׳ ועכשיו השראה זו רק בנשמות ישראל ולא בגופים שלהם מפני שבא נחש על חוה והטיל זוהמא.

This is [the meaning of] "the place of Your dwelling, which You, G-d, have made." Now, at present, this resting [of the Shechinah] is only in the souls of Israel and not in their bodies, because the serpent came upon Chavah and cast filth [into her].

ואף שבמתן תורה פסקה זוהמתן. אך ע״י חטא העגל ושאר העונות חזרה הזוהמא בהגופים שלהם.

And although at the Giving of the Torah their filth ceased, through the sin of the [Golden] Calf and the other sins the filth returned to their bodies.

שהגוף נק׳ משכא דחויא. אבל לא בנשמתם כי חלק ה׳ ממש עמו וכנודע שהנשמה א״צ [אין צריך / אינו צריך] תקון לעצמה.

For the body is called "the skin of the serpent." But [it did] not [return] to their souls, for "G-d's portion is," literally, "His people"; and as is known, the soul does not need rectification for itself.

אבל לעתיד שיזדככו גם הגופים וכמ״ש ועצמותיך יחליץ וכתיב ואת רוח הטומאה אעביר כו׳. אז כתיב ונגלה כבוד הוי״ה וראו כל בשר

But in the time to come, when the bodies too will be refined, as it is written, "And He will invigorate your bones," and it is written, "And I will remove the spirit of impurity," etc., then it is written, "And the glory of Havayah will be revealed, and all flesh will see,"

כי יזדכך החומר עד שיהי׳ [שיהיה] בחי׳ גילוי אלקות גם בגופים משא״כ עכשיו אין הגלוי רק בנשמות בלבד.

for the physical matter will be refined until there is a revelation of G-dliness in the bodies too; whereas now the revelation is only in the souls alone.

7 והנה בחי׳ גלוי אלקות בנש״י [בנשמות ישראל] הנה הוא נמשך בציור אדם. וזהו אדם אתם פי׳ עד״מ משכן הנשמה פרטית באיברי הגוף שהוא ג״כ בציור אדם כמו אור השכל שורה במוח דוקא והמדות בלב כו׳.

Now, the revelation of G-dliness in the souls of Israel is drawn forth in the form of a man. This is [the meaning of] "You are adam (man)." This means: [it is] like the dwelling place of the individual soul in the limbs of the body, which is also in the form of a man; just as the light of the intellect rests specifically in the brain, and the emotive attributes (middos) in the heart, etc.

8 וחיצוניות המדות בידים חסד דרועא ימינא כו'. ודרך פרט הן הנה רמ"ח אברים פרטיים שמתחלקת הארת הנשמה בהן ודרך כלל נחלקין לג' קווין דרועא ימינא ושמאלא והגוף באמצע.

And the outer dimension (chitzoniyus) of the emotive attributes is in the hands: "Chesed (kindness) is the right arm," etc. In detail, they are the 248 individual limbs among which the radiance of the soul is divided; and in general they are divided into three lines: the right arm, the left, and the body in the middle.

כמו"כ [כמו כן] יובן למעלה בבחי' גלוי אלקות בנש"י [בנשמות ישראל] דכתיב נודע בשערים בעלה בכל חד לפום מאי דמשער בלביה.

So too is it to be understood above, regarding the revelation of G-dliness in the souls of Israel, as it is written, "Her husband is known in the gates (she'arim)": in each one according to what he measures (meshaer) in his heart.

9 ויש נשמות שהן מבחי' מוחין שהן כלי לבחי' התורה והן ראשי אלפי ישראל. ויש נשמות שהן כלי לבחי' המדות. ויש נשמות שהן בחי' רגל. אך מ"מ בכולם נאמר נודע בשערים.

There are souls that are from the level of the intellect (mochin), which are vessels for the level of the Torah, and they are "the heads of the thousands of Israel." And there are souls that are vessels for the level of the emotive attributes. And there are souls that are the level of the foot. Nevertheless, of all of them it is said, "known in the gates."

פי' נודע לשון חבור והתקשרות כדמיון חבור והתקשרות הנשמה בגוף שעם היות שהנשמה היא רוחנית ולמעלה מגדר גוף גשמי אעפ"כ [אף על פי כן] היא מתקשרת ומתלבשת בגוף גשמי.

This means that "known" (noda) is an expression of joining and binding, like the joining and binding of the soul with the body: although the soul is spiritual and above the bounds of a physical body, nevertheless it binds itself to and is enclothed in a physical body.

כמו"כ [כמו כן] נמשך גלוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה שלמעלה מבחי' חכמה ומדות להיות שורה ומתלבש בנשמות ישראל שכללותן היא בחינת קומת אדם ואפי' [ואפילו] בחינת רגל ובחינת עקביים יש בהן מעלה יתירה שמעמידין את הראש כו'

So too, the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which is above the level of Chochmah (wisdom) and emotive attributes, is drawn down to rest and be enclothed in the souls of Israel, whose general and collective expression is the level of the full stature of a man. And even the level of the foot and the level of the heels have a special virtue, for they hold up the head, etc.,

ומוליכים אותו ממקום למקום משא״כ בכח הראש לבדו בלתי הרגל ולכן ארז״ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] והוי שפל רוח בפני כל אדם כו׳.

and carry it from place to place, which is not within the power of the head alone, without the foot. Therefore our Sages, of blessed memory, said, "Be of lowly spirit before every man," etc.

10 וזהו שנאמר בו ית׳ כמראה אדם בכ״ף הדמיון. כי באמת לאו מכל אינון מדות איהו כלל וכמ״ש כי לא אדם הוא כו׳.

This is why it is said of Him, may He be blessed, "like the appearance of a man," with the kaf of comparison. For in truth "He is not of any of these attributes at all," as it is written, "For He is not a man," etc.

אך שיורד ומתלבש בנש״י [בנשמות ישראל] שהן בחי׳ ציור אדם א״כ מצד התלבשות זו נאמר בו ית׳ כמראה אדם כו׳. וזהו מ״ש ועשיתם אתם וארז״ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] כאלו עשאוני:

But [since] He descends and is enclothed in the souls of Israel, which are the level of the form of a man, it follows that by virtue of this enclothing it is said of Him, may He be blessed, "like the appearance of a man," etc. And this is what is written, "And you shall make them," and our Sages, of blessed memory, said, "as though they had made Me."

11 והנה פי׳ וענין ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם מהו ענין הכסא. הענין הוא שכדי שיהיה התהוות הנבראים דבי״ע שמלבד שהן בבחי׳ גבול ומדה עוד זאת הן בחי׳ יש ודבר נפרד בפ״ע [בפני עצמו]

Now, [as for] the meaning and matter of "And upon the likeness of the Throne was a likeness like the appearance of a man," what is the matter of the Throne? The matter is this: in order for there to be the coming into being of the created beings of [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah (Creation, Formation and Action), which, besides being in limit and measure, are furthermore something existent (yesh) and a thing separate unto itself,

לכן א״א להיות התהוות זו ע״י המשכת האור והחיות מבחי׳ כמראה אדם עצמו שהוא בבחי׳ בטול בתכלית דבאצי׳ איהו וגרמוהי חד ממש אלא הוא ע״י בחי׳ ישיבת האדם העליון על הכסא.

therefore this coming into being cannot take place through the drawing down of the light and life-force (chayus) from the level of "like the appearance of a man" itself, which is in a state of utter self-nullification (bittul), for in Atzilus (Emanation) "He and His vessels are" truly "one." Rather, it is through the level of the sitting of the supernal man upon the Throne.

כי הנה עד״מ הכסא שאדם יושב עליה שהוא בחי׳ ירידה והשפלה למטה כך למעלה כתיב וישב ה׳ מלך לעולם.

For, by way of analogy, the throne on which a person sits is a matter of descent and lowering downward; so too above, it is written, “And G-d sat as King forever (le’olam).”

פי׳ מלך לעולם היינו להיות המשכת מלכותו ית׳ למטה להתהוות בי״ע שהן עולמות הנפרדים נק׳ המשכה זו בחי׳ ישיבה שהיא השפלה והמשכה

“King le’olam” means: for there to be a drawing down of His Malchus, may He be blessed, below, for the coming into being of Beriah, Yetzirah and Asiyah, which are the separate worlds (olamos). This drawing down is called the level of “sitting,” which is a lowering and drawing down;

והיינו ע״י הכסא כס א׳ שהוא בחי׳ לבוש להלביש ולהעלים האור וחיות הנמשך מבחי׳ אל״ף אלופו של עולם להיות אל מסתתר כדי שיהיה התהוות היש ודבר נפרד.

and this is through the Throne (kisei), kas alef [a covering of the alef], which is the level of a garment, to clothe and conceal the light and life-force drawn from the level of alef, “the Master (aluf) of the world,” so that He be “a G-d Who hides Himself,” in order that there be the coming into being of the existent (yesh) and separate thing.

12 והנה עד״מ ביושב על הכסא הנה גופו וידיו הם למעלה מהכסא רק רגליו הם מושפלים ונמשכים למטה לארץ.

Now, by way of analogy, in one who sits on a throne, his body and hands are above the throne; only his feet are lowered and extend downward to the ground.

כמו״כ יובן למעלה. בענין על הכסא דמות כמראה אדם שההמשכה ממנו למטה להתהוות הנבראים הוא רק עד״מ מבחי׳ אחרונה הנק׳ רגלי וכמ״ש והארץ הדום רגלי: [כמו כן]

So too is it to be understood above, regarding “upon the Throne, a likeness like the appearance of a man”: the drawing down from it below, for the coming into being of the created beings, is, by way of analogy, only from the last level, which is called “My feet,” as it is written, “And the earth is the stool of My feet.”

13 וביאור ענין זה דהנה מבואר למעלה דבחי׳ כמראה אדם היינו נש״י [נשמות ישראל]. והנה הם הנקראים בנים לה׳ וברא כרעא דאבוה שהוא בחי׳ רגל

The explanation of this matter: it was explained above that the level of “like the appearance of a man” is the souls of Israel. Now, they are the ones called “children of G-d,” and “a son is the leg of his father,” which is the level of the foot,

וכמ״ש שש מאות אלף רגלי העם כו׳. כי כמו עד״מ הרגל בטלה אצל הראש לכל אשר יחפוץ ימנו.

as it is written, “Six hundred thousand on foot (raglei) are the people,” etc. For just as, by way of analogy, the foot is nullified to the head, [which] “turns it wherever it wishes,”

כך כללות נשמות ישראל יש בהן בחי׳ בטול זה בטבע תולדותם אליו ית׳ והיא בחי׳ אהבה המסותרת שבכל א׳ מישראל בלי טעם ודעת כלל רק לפי שהן חלק הוי״ה עמו

so too the souls of Israel as a whole possess this level of self-nullification (bittul) toward Him, may He be blessed, by their inborn nature. This is the level of the hidden love that is in every one of Israel, without any reason or knowledge at all, only because they are “the portion of Havayah,” “His people,”

כמו הבן שנמשך ממוח האב והיה עצם א׳ עמו רק שאח״כ נמשך להיות דבר בפ״ע [בפני עצמו].

like the son, who is drawn from the brain of the father and was one essence with him, only that afterward he was drawn forth to become a thing unto himself.

כמו״כ [כמו כן] כתיב שמע ישראל הוי״ה אלהינו שלנו דהיינו שרש הנשמה כמו שהיתה כלולה עדיין במקורה ושרשה היא למעלה מבחי׳ רגל ובחי׳ כרעא דאבוה רק מתאחדי׳ עם מוח האב עד״מ והם דבר א׳ ממש עם אלהותו ית׳.

So too it is written, “Hear, O Israel, Havayah is our G-d”: ours, that is, the root of the soul as it was still included in its source and root, which is above the level of the foot and the level of “the leg of his father”; rather, they are united with the brain of the father, by way of analogy, and are literally one thing with His G-dliness, may He be blessed.

14 וזהו הוי״ה אלקינו ממש רק שאח״כ ירדו בהשתלשלות המדרגות להיות בחי׳ בפ״ע [בפני עצמו] ונק׳ רגל ואעפ״כ [ואף על פי כן] הוא כרעא דאבוה ממש.

This is “Havayah is our G-d,” literally. Only that afterward they descended through the chain of descent (hishtalshelus) of the levels, to become a level unto themselves, and they are called “foot”; and even so, it is literally “the leg of his father.”

ולכן יש בהם בחי׳ הבטול גם אח״כ מצד שרשן כו׳. וזהו נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראתה כו׳.

Therefore they have the level of self-nullification even afterward, by virtue of their root, etc. And this is [the meaning of] “The soul that You have given within me is pure; You created it,” etc.

15 וידוע הקושיא איך שייך לומר טהורה היא קודם שהזכיר בריאתה וגם מה כפל ג׳ לשונות בראתה יצרתה נפחתה.

The question is well known: how can one say “it is pure” before mentioning its creation? And also, why the repetition of three expressions, “You created it, You formed it, You breathed it”?

אך הענין דפי׳ טהורה היא הוא כענין שנאמר כאן וכעצם השמים לטהר שהוא בחי׳ בהירות האור.

But the explanation is that the meaning of “it is pure” (tehorah) is like what is said here, “and like the very essence of the heavens in purity (latohar),” which is the level of the brightness of the light.

16 וכן תרגום צהרים טיהרא וכך שרש הנשמה נמשכה ממקום גבוה מאד. וזהו טהורה היא שנמשכה מבחי׳ טהירו עלאה שבזוה״ק [שבזוהר הקדוש].

Similarly, the Targum [renders] tzohorayim (noon) [as] tihara. So too, the root of the soul is drawn from a very lofty place. And this is “it is pure”: that it is drawn from the level of tehiru ila’ah (the supernal brightness) [mentioned] in the holy Zohar.

והוא ג״כ משארז״ל [מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] דע מאין באת שבחי׳ אין הוא שמתאחד עם אלהותו יתברך בתכלית וכנ״ל בפי׳ הוי״ה אלקינו ממש.

This is also what our Sages, of blessed memory, said: “Know from where (me’ayin) you came,” for the level of ayin (nothing) is what is utterly united with His G-dliness, may He be blessed, as explained above regarding “Havayah is our G-d,” literally.

וזהו בחי׳ הבהירות דהיינו שאינו יש ודבר בפ״ע [בפני עצמו] כלל. אך אח״כ ירדה למטה בבחי׳ בי״ע להיות יש ודבר וזהו כפל הג׳ לשונות בראתה יצרתה נפחתה בי כו׳

And this is the level of brightness, meaning that it is not at all a yesh (an existent) and a thing unto itself. But afterward it descended below, into the level of Beriah, Yetzirah and Asiyah, to become a yesh and a thing; and this is the repetition of the three expressions, “You created it, You formed it, You breathed it into me,” etc.

(ואז נקר׳ [נקרא / נקראת / נקראות] בחי׳ רגל משא״כ בשרשה היא בחי׳ ישראל לי ראש עמ״ש בפ׳ שלח ע״פ אני ה׳ אלהיכם וגו׳:)

(And then it is called the level of the foot; whereas in its root it is the level of Yisrael, li rosh (“a head for Me”). See what is written in Parshas Shelach on [the verse] “I am Havayah your G-d,” etc.)

וזהו ביאור ענין הנ״ל בפי׳ ועל דמות הכסא כו׳ שהוא להיות התהוות בי״ע שזהו ע״י בחי׳ כסא ובחי׳ רגלי אדם

And this is the explanation of the matter mentioned above in the interpretation of "And upon the likeness of the Throne," etc.: that it is for the coming into being of Beriah, Yetzirah and Asiyah, which is through the level of the Throne and the level of the feet of the man,

והיינו בחי׳ הנשמות כמו שהן בבחי׳ בראתה יצרתה כו׳ שע״י התלבשות האור בהן מקבלים שאר הנבראים וחיצוניות העולמות דבי״ע

that is, the level of the souls as they are at the level of "You created it, You formed it," etc., for through the enclothing of the light in them, the other created beings and the outer dimension (chitzoniyus) of the worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah receive [from it];

אבל כמו שהן בשרשן למעלה בחי׳ טהורה היא ישראל עלו במחשבה הן למעלה מבחי׳ כסא ומבחי׳ התהוות הנבראים דבי״ע כו׳.

but as they are in their root above, the level of "it is pure," "Israel arose in [the divine] thought," they are above the level of the Throne and above the level of the coming into being of the created beings of Beriah, Yetzirah and Asiyah, etc.

17 וע״פ לשון הקבלה יובן ג״כ הענין דבחי׳ כמראה אדם העליון הוא התלבשות אור א״ס ב״ה בע״ס [בעשר ספירות] דאצי׳ והכסא הוא המסך שבין אצי׳ לבריאה כו׳ וכן בנש״י [בנשמות ישראל] הנמשכים מבחי׳ ע״ס [עשר ספירות] הנ״ל יש בהן ב׳ בחי׳.

According to the language of the Kabbalah, too, the matter will be understood: the level of the supernal "like the appearance of a man" is the enclothing of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in the ten Sefiros of Atzilus (Emanation), and the Throne is the screen (masach) between Atzilus and Beriah (Creation), etc. And likewise in the souls of Israel, which are drawn from the level of the ten Sefiros mentioned above, there are two levels.

היינו הא׳ בחי׳ מזליה חזי שבאצי׳ זהו למעלה מהכסא. והב׳ בחי׳ בראתה יצרתה כו׳ להתלבש בגוף.

That is: the first is the level of "his mazal sees," which is in Atzilus; this is above the Throne. And the second is the level of "You created it, You formed it," etc., to be enclothed in the body.

וזהו הנק׳ בחי׳ רגל. ונק׳ ג״כ ב׳ בחי׳ אלו ישראל ויעקב כי ישראל לי ראש. ויעקב יו״ד המתלבש בבחינת עקב וכמ״ש במ״א:

And this is what is called the level of the foot. These two levels are also called Yisrael and Yaakov: for Yisrael is li rosh ("a head for Me"), and Yaakov is a yud enclothed in the level of akev (the heel), as is explained elsewhere.

18 והנה משה רבינו ע״ה [עליו השלום] אמר שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו כו׳. שמבואר שמשה רבע״ה [רבינו עליו השלום] הוא למעלה מעלה מבחי׳ רגל.

Now, Moshe Rabbeinu, peace be upon him, said, “Six hundred thousand on foot (raglei) are the people in whose midst I am,” etc. This makes clear that Moshe Rabbeinu, peace be upon him, is far, far above the level of the foot;

דהיינו אפי׳ [אפילו] לאחר ירידת נשמתו בגופו מאיר בו מבחי׳ שלמעלה מבחי׳ כסא ובחי׳ רגל הנ״ל.

that is, even after the descent of his soul into his body, there shines in him [light] from the level that is above the level of the Throne and the level of the foot mentioned above.

19 והענין הוא ע״ד מארז״ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] האבות הן הן המרכבה וידוע דהאבות הן היו מרכבה לבחי׳ זרועות עולם אברהם לבחי׳

The matter is like what our Sages, of blessed memory, said: “The Patriarchs, they are the Chariot.” And it is known that the Patriarchs were a chariot for the level of “the everlasting arms” (zero’os olam): Avraham for the level of

חסד דרועא ימינא ויצחק לבחי׳ דרועא שמאלא כו׳. ובחי׳ זרועות דאדם העליון הוא עד״מ למעלה מעלה מבחי׳ הכסא כנ״ל.

Chesed (kindness), “the right arm,” and Yitzchak for the level of “the left arm,” etc. And the level of the arms of the supernal man is, by way of analogy, far, far above the level of the Throne, as mentioned above.

20 והענין דמבואר למעלה דבחי׳ הכסא הוא הלבוש והמסך המעלים על האור כדי שיהיה התהוות בי״ע כו׳. ובחי׳ הרגלים נמשכים למטה ע״י הכסא ולבוש הנ״ל.

The matter is this: it was explained above that the level of the Throne is the garment and the screen that conceals the light, so that there may be the coming into being of Beriah, Yetzirah and Asiyah, etc. And the level of the feet extends downward through the Throne and garment mentioned above.

אבל בחי׳ הידים הוא גילוי בחינה שלמעלה מלבוש והעלם זה והוא גילוי בחי׳ טהורה היא כו׳ שלמעלה מבחי׳ בראתה כו׳

But the level of the hands is a revelation of a level that is above this garment and concealment; it is a revelation of the level of “it is pure,” etc., which is above the level of “You created it,” etc.

והאבות ומשה רבע״ה [רבינו עליו השלום] היו מרכבה לבחי׳ גילוי אור זה והיינו ע״י שהיו מרכבה בבחי׳ בטול תמידי ממש.

And the Patriarchs and Moshe Rabbeinu, peace be upon him, were a chariot for the level of the revelation of this light; that is, because they were a chariot in a state of truly constant self-nullification (bittul).

21 וע״ז המשיכו גילוי זה. וביאור הענין הוא כי הנה אנו רואים עד״מ למטה באדם שהידים יש בהן גילוי המוחין

And through this they drew down this revelation. The explanation of the matter is that, by way of analogy, we see below, in a person, that in the hands there is a revelation of the mind (mochin)

והשכל יותר מברגלים שמתאחדין ומתקרבים יותר אצל השכל והמוחין מהרגלים שאע״פ [שאף על פי] שהרגל ג״כ בטילה לגבי הראש ולכל אשר יחפוץ יטנו מ״מ בטול זה אינו ממילא

and intellect more than in the feet, for they are more united with and closer to the intellect and mind than the feet are. For although the foot too is nullified to the head, and [the head] "turns it wherever it wishes," nevertheless this nullification does not come of itself,

אלא ע״פ צווי השכל שהרגל נשמעת לצווי זה משא״כ תנועות הידים נעשה ממילא כפי רצון השכל וא״צ [ואין צריך / ואינו צריך] לצווי כלל

but by the command of the intellect, which command the foot obeys; whereas the movements of the hands happen of themselves, according to the will of the intellect, and need no command at all,

כמו שאנו רואים הפרש בין טפוח בידיו לרקוד שברגליו שכאשר יהיה האדם בשמחה מיד יטפח בידיו דהיינו שיראה בידיו תנועה המורה על השמחה כמו להכות כף כו׳

as we see the difference between clapping with one's hands and dancing with one's feet: when a person is joyful, he immediately claps his hands, that is, he shows with his hands a movement that indicates joy, such as striking palm [to palm], etc.;

משא״כ ברגלים שיהיה נמשך מזה שיהיו רוקדים הוא אינו נעשה ממילא אא״כ [אלא אם כן] יהי׳ [יהיה] צווי והמשכה מהשכל לרגליו לרקד כו׳.

whereas with the feet, that it should follow from this that they dance does not happen of itself, unless there is a command and a drawing forth from the intellect to his feet to dance, etc.

22 וכן עד״ז בשארי תנועות יהי׳ [יהיה] ביד התהוות התנועה ממילא כפי המחשבה שבשכל כנראה בחוש משא״כ ברגל אינו ממילא רק ע״פ צווי.

And so too, in the same way, with other movements: in the hand the movement comes about of itself, according to the thought in the intellect, as is plainly seen; whereas in the foot it is not of itself, but only by command.

וזה ראייה ברורה שבידים יש גילוי השכל יותר עד שנמשכין מאליהן אחר מחשבת השכל כאלו אינן דבר בפ״ע [בפני עצמו].

This is clear proof that in the hands there is more revelation of the intellect, so much so that they follow the thought of the intellect of their own accord, as though they were not a thing unto themselves.

והנמשל יובן שזהו ההפרש בין מעלת האבות ומשה רבע״ה [רבינו עליו השלום] שהיו בחי׳ מרכבה ובטלים לגמרי אליו ית׳ כאילו אינן יש ודבר נפרד בפ״ע [בפני עצמו] כלל

And the analogue will be understood: this is the difference in the stature of the Patriarchs and Moshe Rabbeinu, peace be upon him, who were the level of a chariot and entirely nullified to Him, may He be blessed, as though they were not a yesh (an existent) and a separate thing unto themselves at all,

ולא פסקו תמידי מלקשר דעתם בבטול הנ״ל אפי׳ [אפילו] רגע א׳ לכן היו מרכבה לבחי׳ זרועות עולם שלמעלה מבחי׳ כסא ומסך.

and they never ceased, even for one moment, binding their minds in the self-nullification (bittul) mentioned above. Therefore they were a chariot for the level of “the everlasting arms,” which is above the level of the Throne and screen

(וכמ״ש באגה״ק [באגרת הקודש] ד״ה איהו וחיוהי וז״ל [וזה לשונו] ואף גם לאחר שירדו הנר״נ [הנפש רוח נשמה] דאצי׳ לעוה״ז לצדיקים הראשונים אפשר שלא נשתנה מהותן להיות דבר נפרד מאלקות כו׳ יעו״ש [יעויין שם]) ולמעלה מבחי׳ רגל כו׳.

(as is written in Iggeres HaKodesh, in the discourse beginning “He and His life-force,” and this is its wording: “And even after the nefesh, ruach and neshamah of Atzilus (Emanation) descended into this world, to the early tzaddikim, it is possible that their essence did not change so as to become a thing separate from G-dliness,” etc.; see there) and above the level of the foot, etc.

משא"כ שאר נשמות הצדיקים שלא הגיעו לבחי' וגדר בטול זה התמידי רק שמעוררים בנפשם הבטול והתפעלות

Whereas the other souls of the tzaddikim, who did not reach the level and degree of this constant self-nullification, but [only] arouse in their soul the self-nullification and the stirring

האוי"ר [האהבה ויראה] ה"ז [הרי זה] בחי' רגל שבטילה ג"כ להשכלרק שאינו ממילא וצ"ל צווי והמשכה מהשכל והוא ענין המשכת ההתבוננות לעורר את האהבה כו'.

of love and awe: this is the level of the foot, which is also nullified to the intellect, only that it does not happen of itself, and there must be a command and a drawing forth from the intellect. And this is the matter of drawing out contemplation in order to arouse the love, etc.

23 ולכן אמר משה רבינו ע"ה [עליו השלום] על אנשי דורו אע"פ [אף על פי] שהיו דור דעה שש מאות אלף רגלי כו' משא"כ הוא עצמו אשר אנכי בקרבו למעלה מבחי' רגל וכמ"ש לקמן אי"ה [אם ירצה השם].

Therefore Moshe Rabbeinu, peace be upon him, said of the people of his generation, even though they were the "generation of knowledge," "Six hundred thousand on foot," etc.; whereas he himself, "in whose midst I am," [was] above the level of the foot, as will be written below, G-d willing.

אך זהו דרך כלל נק' הנשמה בחי' רגל. אך דרך פרט כל נשמה היא ציור אדם ויש בה ג"כ בחי' יד ורגל

However, this is [how], in general, the soul is called the level of the foot. But in detail, every soul is the form of a man and also has in it the level of hand and foot.

והנה דו"ר [דחילו ורחימו] טבעיים היינו האהבה הטבעית המסותרת נק' בחי' רגל אבל בחי' דו"ר [דחילו ורחימו] שכליים נק' ידים שמתאחדים עם השכל והמוחין.

Now, natural awe and love (dechilu urechimu), that is, the natural hidden love, are called the level of the foot; but the level of intellectual awe and love is called "hands," for they are united with the intellect and the mind (mochin).

24 ומבחי' דו"ר [דחילו ורחימו] טבעיים יגיע לבחי' דו"ר [דחילו ורחימו] שכליים. והיינו בק"ש [בקריאת שמע] באמרו שמע ישראל ה' אלהינו שהוא בחי' שרש נשמתו בחי' מזליה חזי כו'.

And from the level of natural awe and love one will reach the level of intellectual awe and love. That is, in the reading of the Shema, when he says, "Hear, O Israel, Havayah is our G-d," which is the level of the root of his soul, the level of "his mazal sees," etc.

שהוא מיוחד ממש עם אלקות ומשם יאיר ומתגלה להיות ואהבת שיהי׳ [שיהיה] הוי״ה אלקיך שיהי׳ [שיהיה] גילוי יחוד זה ג״כ למטה בהתלבשות הנשמה בגוף כמ״ש במ״א:

For it is truly united with G-dliness, and from there it will shine forth and be revealed, so that there be "And you shall love": that Havayah be "your G-d," that is, that this revelation of unity be below as well, in the soul's enclothing in the body, as is explained elsewhere.

25 והנה ידוע דירידת הנשמה בעוה״ז (מאיגרא רמה בחי׳ טהורה היא לבחי׳ עשייה נפחתה בי) הוא צורך עלייה והיינו ע״י אותיות התורה וכמ״ש במ״א שהאותיות נקראים סוסים כמ״ש כי תרכב על סוסיך.

Now, it is known that the descent of the soul into this world ("from a high roof," the level of "it is pure," to the level of Asiyah (Action), "You breathed it into me") is for the sake of an ascent; and this is through the letters of the Torah, as is explained elsewhere that the letters are called "horses," as it is written, "For You ride upon Your horses."

דכמו שהסוס יעלה ויביא את האדם הרוכב עליו למקום שלא יוכל לילך כ״כ [כל כך] בעצמו. כך אותיות התורה מעלים ומגביהים הנפש למעלה מעלה. ויש אותיות שהן בחי׳ העלאה.

For just as the horse will raise and carry the person riding on it to a place he would not be able to go so far on his own, so the letters of the Torah raise and elevate the soul higher and higher. There are letters that are the level of raising up,

ויש אותיות שהן בחינת הבאה והמשכה דהיינו מבחי׳ סוכ״ע לבחי׳ ממכ״ע [ממלא כל עלמין] מההעלם אל הגלוי וזהו פי׳ לשון אותיות לשון הבאה כמו אתא ואייתי מתניתא בידיה. ואתה מרבבת קדש.

and there are letters that are the level of bringing and drawing down, that is, from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) to the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), from concealment to revelation. And this is the meaning of the word osiyos (letters): an expression of bringing, as in "he came and brought a baraisa in his hand," and "And He came from the holy myriads."

26 והנה האותיות נק׳ ג״כ בשם אבנים בס׳ יצירה שני אבנים בונות שתי בתים כו׳. כי אבן הוא בחי׳ דומם והוא בחינה תחתונה מן ד׳ בחי׳ ארמ״ע [אש רוח מים עפר] ודצח״מ [ודומם צומח חי מדבר].

Now, the letters are also called by the name "stones" in Sefer Yetzirah: "Two stones build two houses," etc. For a stone is the level of the inanimate, and it is the lowest level of the four levels of fire, air, water and earth, and of inanimate, vegetative, animal and speaking.

וכך האותיות הם גם כן מדרגה תחתונה ובחי׳ דומם לגבי השכל והמדות שהן בחי׳ חי וצומח כמ״ש במ״א.

So too the letters are the lowest level, the level of the inanimate, relative to the intellect and the emotive attributes (middos), which are the level of the animal and the vegetative, as is explained elsewhere.

אך ע״ז אמר דהע״ה [דוד המלך עליו השלום] אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה שאע״פ [שאף על פי] שהאותיות הנק׳ אבנים הם למטה מהשכל והמדות אעפ״כ [אף על פי כן] הם מעלים השכל והמדות למעלה ומדרגה הגבוה יותר מהחכמה.

But of this King Dovid, peace be upon him, said, “The stone that the builders rejected has become the chief cornerstone”: for although the letters, which are called “stones,” are below the intellect and the emotive attributes, nevertheless they raise the intellect and the emotive attributes upward, to a level higher than Chochmah (wisdom).

27 וכנ״ל בענין בחי׳ סוסים כו׳. והיינו כמארז״ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] דהרהור לא עביד מידי ובד״ת [ובדברי תורה] ג״כ כתיב למוצאיהם בפה דוקא.

[This is] as mentioned above regarding the level of “horses,” etc. And this is as our Sages, of blessed memory, said, that “thought does nothing,” and of the words of Torah, too, it is written, “to those who find them (lemotza’eihem),” [that is, who utter them] specifically with the mouth.

והענין כמו עד״מ מהאבנים עושים בית לדירת האדם וא״א לדור בלי בית כך ע״י אותיות התורה ממשיכים גילוי אור א״ס ב״ה בחי׳ סוכ״ע שיהיה שוכן ומתלבש באותיות התורה

The matter is like this: by way of analogy, from stones one makes a house for a person to dwell in, and it is impossible to dwell without a house; so too, through the letters of the Torah one draws down a revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), so that it dwells and is enclothed in the letters of the Torah

(וההמשכה היא מבחי׳ א״ס ב״ה כי לא אדם הוא שיהיה נמשך ומתלבש למטה בבחי׳ כמראה אדם ולכן ההמשכה דוקא ע״י בית בחי׳ אותיות

(and the drawing down is from the level of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, for “He is not a man,” that He should be drawn down and enclothed below in the level of “like the appearance of a man”; therefore the drawing down is specifically through a house, the level of letters,

כמו שהבית הוא בחי' מקיף על האדם ולמעלה ממנו כו' ועמ"ש במ"א ע"פ מזוזה מימין כו' נר מצוה כו') וזהו לשון מקרא קורא בתורה כאדם שקורא לחבירו שיבוא אצלו.

just as a house is the level of something encompassing (makif) a person and above him, etc.; and see what is written elsewhere on "The mezuzah on the right," etc., "a mitzvah is a lamp," etc.). And this is the expression mikra, "one who reads (korei) in the Torah," like a person who calls (korei) his friend to come to him.

כך ע"י בחי' אותיות התורה קורא להקב"ה להיות בגלוי למטה וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] הקב"ה קורא ושונה כנגדו.

So too, through the level of the letters of the Torah he calls the Holy One, blessed be He, to be revealed below; as our Sages, of blessed memory, said, "The Holy One, blessed be He, reads and repeats opposite him."

פי' הקב"ה הוא בחי' סוכ"ע קורא ושונה ג"כ אותיות הללו דהיינו שנמשך לבא מהעלם אל הגלוי ומה שאמרו כנגדו

This means that the Holy One, blessed be He, who is the level of the light that encompasses all worlds, also reads and repeats these letters, that is, He is drawn to come from concealment to revelation. And as for their saying "opposite him,"

היינו לפי שגלוי זה נמשך לבחי' נשמות הנבראים שהם בחי' בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול] וא"א להן להכיל גילוי אוא"ס [אור אין סוף] הבלתי בעל גבול ע"כ אמר כנגדו

that is because this revelation is drawn to the level of the souls of created beings, which are the level of the limited, and it is impossible for them to contain the revelation of the Infinite Light, which is without limit; therefore it says "opposite him,"

כי דבר ה' זו הלכה והקב"ה קורא דברי' אלו כנגד האדם הקורא מלמעלה למטה כו'.

for "the word of G-d: this is halachah," and the Holy One, blessed be He, reads these words opposite the person who reads, from above to below, etc.

28 וע"פ כל הנ"ל נבואה לבאור הפסוק ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר כו' כי הנה נת' [נתבאר] שהאותיות נק' אבנים והנה באבנים יש שני מדרגות.

In light of all the above, we come to the explanation of the verse, "And under His feet was like the work of the brick of sapphire," etc. For it has been explained that the letters are called "stones." Now, among stones there are two grades.

האי אבנים ממש שהן בריאה בידי שמים. והבי האבן הנעשה בידי אדם והיא הלבינה שנעשית מן העפר ע"י בני אדם שנעשית ג"כ חזקה וקשה והיא נק' ג"כ אבן

The first is actual stones, which are a creation by the hand of Heaven. And the second is the stone made by human hands, namely the brick, which is made from earth by human beings; it too becomes strong and hard, and it too is called "stone,"

כמ"ש הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה ותהי להם הלבנה לאבן כו' וכידוע ומפורסם שגם הן הלבנים יבנו בנין בית חומה כמו מן האבנים.

as it is written, "Come, let us make bricks and burn them thoroughly, and the brick served them as stone," etc. And as is known and well established, with bricks too one builds a building, a house, a wall, just as with stones.

אך שצריך תחלה הכנה איך לעשות הלבנים שיהיו חזקים ומתקיימים והוא ע"י שישרפו אותם בכבשן האש וכנ"ל באמרם נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה ואז דייקא ותהי להם הלבנה לאבן

Only, there first needs to be a preparation, how to make the bricks so that they will be strong and durable; and this is by burning them in a fiery kiln, as mentioned above in their saying, "Let us make bricks and burn them thoroughly," and then specifically, "the brick served them as stone,"

והיא האבן הנעשה בידי אדם ולא בעצם תולדתם כמו אבנים ממש שהן בריאה בידי שמים.

and this is the stone made by human hands, and not by their very nature, like actual stones, which are a creation by the hand of Heaven.

29 והנמשל מבי בחי' אבנים אלו יובן ג"כ ברוחניות בענין האותיות שנק' אבנים שיש בהם ג"כ בי' בחי'.

The analogue of these two levels of stones will also be understood spiritually, regarding the letters that are called "stones": they too have two levels.

האי בחי' בריאה בידי שמים ונק' אבנים. והבי בחי' הנעשה בידי אדם ונק' לבינים. והיינו

The first is the level of a creation by the hand of Heaven, and it is called "stones." And the second is the level of what is made by human hands, and it is called "bricks." That is,

כי בחי' אותיות התורה הם נק' אבנים שהתורה היא מן השמים וידבר ה' אל משה והוא נק' לשון הקודש שנמשך מבחי' קדש העליון.

the level of the letters of the Torah is called "stones," for the Torah is from Heaven, "and G-d spoke to Moshe," and it is called the Holy Tongue, for it is drawn from the level of supernal holiness (kodesh ha'elyon).

אך בחי' הלבינים היינו אותיות של ע' [שבעים] לשון מלשונות האומות אשר כל עם ועם מדבר כלשונו.

But the level of bricks is the letters of the seventy tongues, of the languages of the nations, where each and every people speaks according to its own language.

30 והנה כתיב כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם דהיינו שישראל מפוזרים בע' [בשבעים] אומות ומדברים ג"כ כלשון עם ועם

Now, it is written, "For like the four winds of the heavens I have spread you out," that is, Israel is dispersed among the seventy nations and also speaks the language of each and every people

שהם דרים בתוכם בכל צרכי מו"מ [משא ומתן] ואחר כך כשמתפללים במס"נ [במסירות נפש] בכוונה ולומדים תורה לשמה מיגיעת העסק במו"מ [במשא ומתן]

among whom they dwell, in all the needs of commerce. And afterward, when they pray with self-sacrifice (mesirus nefesh), with concentration, and study Torah for its own sake, out of the toil of their occupation in commerce,

אזי מעלים כל צירופי אותיות שדברו בהם למעלה מעלה לשרש נשמתם שהיא בחי' טהורה היא טהירו עלאה שלפני ההשתלשלות.

then they raise all the combinations of letters in which they spoke higher and higher, to the root of their soul, which is the level of "it is pure," the tehiru ila'ah (supernal brightness) that precedes the chain of descent (hishtalshelus).

וזהו הנק' חולין שנעשו על טהרת הקדש. פי' כי להי"קנמשך מבחי' קדש העליון משא"כ שאר לשונות הם חול

And this is what is called "unconsecrated things (chullin) prepared in the purity of the holy." This means: the Holy Tongue is drawn from the level of supernal holiness, whereas the other languages are profane (chol);

אבל כשמתבררים ע"י התפלה כנ"ל (וגם כשמדברים בהם להבין התורה וכמו בגמ' [בגמרא] יש כמה מלות לשון ארמי הכי השתא אי אמרת בשלמא) הרי הם נעשים על טהרת הקדש בחי' קדש העליון וטה"ע [וטהירו עילאה].

but when they are refined through prayer, as mentioned above (and also when one speaks in them in order to understand the Torah, just as in the Gemara there are a number of words in the Aramaic language: hachi hashta ("is this so now?"), i amrat bishlama ("it is well if you say")), they become [prepared] in the purity of the holy, the level of supernal holiness and the supernal brightness (tehiru ila'ah).

והי"ז [והרי זה] כמשל הלבינים שהגם שהן עפר פשוט מ"מ ע"י מעשה ידי אדם נעשים ג"כ קשים וחזקים בבחי' אבן כנ"ל עד שבונים מהם חומה כו' ואני חומה זו תורה כו'.

This is like the analogy of the bricks: although they are simple earth, nevertheless through the work of human hands they too become hard and strong, at the level of stone, as mentioned above, so much so that one builds a wall from them, etc.; and "I am a wall": this is Torah, etc.

ואמנם הנה א"א שיתהפכו ויתבררו הצירופי אותיות (דחולין להיות נעשים עטה"ק [על טהרת הקודש]) הנ"ל להיות נק' אבני קודש כ"א

However, it is impossible for the combinations of letters mentioned above (of the chullin, to become [prepared] in the purity of the holy) to be transformed and refined, so as to be called "holy stones," except

ע"י המס"נ [המסירות נפש] בק"ש [בקריאת שמע] דכמו משל הלבינים דצריך שישרפו אותן בכבשן תחלה כנ"ל וע"י השריפה יתהפכו להיות קשים וחזקים כאבנים.

through the self-sacrifice in the reading of the Shema; just as in the analogy of the bricks, which must first be burned in a kiln, as mentioned above, and through the burning they are transformed to become hard and strong like stones.

וכך הענין בעבודת ה' ענין שריפת הלבינים הוא ע"י שיתפללו בכוונה בהתלהבות אהוי"ר [אהבה ויראה] באמרו ואהבת בכל לבבך כו' ע"י זה נשרפים ונכללים אותיות הזרים מכל המו"מ [המשא ומתן] שעוסק

So too is the matter in the service of G-d: the burning of the bricks is through praying with concentration, with the fiery enthusiasm of love and awe, when he says, "And you shall love… with all your heart," etc. Through this, the foreign letters of all the commerce in which he engages are burned and absorbed,

וגם כל החיות ושפע שנעשה מהן כמו מאכל ולבוש הכל עולים ונכללים באחדות בעבודת ה' כשמוסר נפשו באחד בהתלהבות.

and also all the life-force (chayus) and bounty that come from them, such as food and clothing: all of it ascends and is absorbed into the Oneness, in the service of G-d, when he gives over his soul at [the word] "One" with fiery enthusiasm.

אך צריך שהעסק במו״מ [במשא ומתן] יהיה בקרירות ובע״כ [ובעל כרחך] שלא בתשוקה ממש רק כמו שכופין אותו עד שרוצה כדי להחיות נפשו ונפשות ביתו שיוכלו לעבוד את ה׳ כל ימי חלדם

But the occupation in commerce must be with coolness and against one's will, not with real desire, but only as one who is compelled until he is willing, in order to sustain his soul and the souls of his household, so that they can serve G-d all the days of their life,

וכמו שארז״ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] עשה תורתך קבע ומלאכתך עראי שעיקר המכוון בהמלאכהכדי שיהיה תורתך קבע ואז עי״ז יוכל להעלות בהאותיות אח״כ כנ״ל:

as our Sages, of blessed memory, said, "Make your Torah fixed and your work occasional": the main intent in the work is so that your Torah be fixed. And then, through this, he will be able afterward to raise up the letters, as mentioned above.

31 וזהו ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר כו׳ תחת רגליו דוקא דהנה מבואר למעלה בענין וישב ה׳ מלך לעולם שיש בחי׳ כסא כס א׳ המלביש ומכסה לאור הנמשך מבחי׳ כמראה אדם כו׳

And this is [the meaning of] "And under His feet was like the work of the brick of sapphire," etc.: specifically "under His feet." For it was explained above, regarding "And G-d sat as King le'olam," that there is the level of the Throne, kas alef, which clothes and covers the light drawn from the level of "like the appearance of a man," etc.,

עד שיוכל להיות התהוות היש ודבר נפרד בבי״ע ובחי׳ התהוות היש זהו בחי׳ תחת רגליו והוא מ״ש ומלכותו בכל משלה היינו אפי׳ [אפילו] עד השרים כו׳

so that there can be the coming into being of the yesh (the existent) and separate thing in Beriah, Yetzirah and Asiyah; and the level of the coming into being of the yesh is the level of "under His feet." This is what is written, "And His kingship rules over all," that is, even down to the princes, etc.;

משא״כ בחי׳ יד הוא למעלה מבחי׳ כסא ואין שם בחי׳ יש ודבר נפרד רק איהו וגרמוהי חד. ע״כ אמר ותחת רגליו שהוא למטה מבחי׳ כסא הנ״ל שם הוא בחי׳ לבנת הספיר.

whereas the level of the hand is above the level of the Throne, and there there is no level of yesh and separate thing, only "He and His vessels are one." Therefore it says, "And under His feet," which is below the level of the Throne mentioned above: there is the level of "the brick of sapphire."

פי' לבנת הוא מענין בחי' לבינים הנ"ל שהוא בירור והעלאת האותיות של הע' [השבעים] לשון שלאחר הבירור הם בחי' לבנת הספיר שמאירים כספירים וכמ"ש מקום ספיר אבניה לא ידע אנוש ערכה.

The meaning is: livnas ("the brick of") is from the matter of the level of bricks mentioned above, which is the refinement and elevation of the letters of the seventy tongues; after the refinement they are the level of "the brick of sapphire," for they shine like sapphires, as it is written, "Its stones are the place of sapphire"; "man does not know its worth."

(והגם שהאותיות הללו נעשים בידי אדם ולא בידי שמים מ"מ ע"י המס"נ [המסירות נפש] בק"ש [בקריאת שמע] נתבררו כ"כ [כל כך] עד שנק' ספיר וכמ"ש אשר ברא אלקים לעשות. לעשות לתקן בידי אדם וע' בע"ח [בעץ חיים])

(And although these letters are made by human hands and not by the hand of Heaven, nevertheless through the self-sacrifice in the reading of the Shema they have been refined so much that they are called "sapphire," as it is written, "which G-d created to make": "to make" [means] to rectify by human hands. And see Etz Chaim.)

ולקרב הדבר אל השכל איך אפשר שאותיות של ע' [שבעים] לשון יתעלו כ"כ [כל כך] ע"י עסק התפלה והתורה להיות ג"כ כמו אבני קדש עד שנק' לבנת הספיר.

And to bring the matter closer to the intellect: how is it possible that the letters of the seventy tongues should be elevated so much, through occupation in prayer and Torah, as to become, too, like holy stones, so much so that they are called "the brick of sapphire"?

אך הענין דהנה אנו רואים שבכל עם ועם המדבר כלשונו עכ"ז [עם כל זה] אין בכל לשון רק הברת הכ"ב צירופי אותיות שבה' מוצאות הידועים אחה"ע מהגרון כו'

But the matter is this: we see that in each and every people, which speaks its own language, nevertheless in every language there is only the pronunciation of the twenty-two combinations of letters, in the five well-known points of articulation: alef, ches, hei, ayin from the throat, etc.,

כמו בלה"ק [בלשון הקודש] רק השינוי בין שאר לשונות ללה"ק [ללשון הקודש] הוא בלשון שצירוף בשר של להי"ק [לשון הקודש] דאותיות אלו

just as in the Holy Tongue. Only, the difference between the other languages and the Holy Tongue is in the language [itself]: that the combination basar (flesh) in the Holy Tongue, these letters

בי"ת שי"ן ר"י"ש הן מחי' ממש את הבשר בדבר ה' בשימ"ב [בששת ימי בראשית] משא"כ בשאר הלשונות שהם הסכמיים כמ"ש בפרדס שער האותיות ובשל"ה [ובשני לוחות הברית].

bet, shin, resh, actually give life to the flesh, by the word of G-d in the six days of creation; which is not so in the other languages, which are conventional, as is written in Pardes, in Shaar HaOtiyos (the Gate of the Letters), and in the Shelah.

32 וכן תמונת אותיות דכתב אשורי רומז לענינים נפלאים שהרי ר"ע [רבי עקיבא] היה דורש על כל קוץ כו'

Likewise, the shape of the letters of the Ashuri script alludes to wondrous matters, for Rabbi Akiva would expound upon every tip (kotz), etc.;

וכ"ז [וכל זה] אינו כלל וכלל בשאר כתבים ולשונות. אבל עכ"ז [עם כל זה] הברת כ"ב אותיות יש בהן ג"כ בשוה.

and none of this exists at all in other scripts and languages. But nevertheless, the pronunciation of the twenty-two letters is present in them too, equally.

33 וידוע דשורש כ"ב בחי' אותיות אלו נמשכים ממקום גבוה מאד ולמעלה מהשכל רק שקבען בפה כו'

And it is known that the root of these twenty-two kinds of letters is drawn from a very lofty place, above the intellect; only that "He fixed them in the mouth," etc.

א"כ על כל פנים אנו רואים שגם ע' [שבעים] לשון יש שרש להאותיות למעלה לכך יוכלו להתעלות ע"י מס"נ [מסירות נפש] בק"ש [בקריאת שמע] כנ"ל וזהו בחי' לבנת הספיר שהוא תחת רגליו

If so, at any rate we see that the seventy tongues too have a root for their letters above; therefore they can be elevated through self-sacrifice (mesirus nefesh) in the reading of the Shema, as mentioned above. And this is the level of "the brick of sapphire," which is "under His feet,"

דהיינו בבירור מבחי' נוגה ושם יש ג"כ כעצם השמים לטוהר שהוא בחי' אותיות התורה שהתורה היא מהשמים והאותיות הן מבחי' טה"ע [טהירו עילאה]

that is, in the refinement from the level of nogah. And there, there is also "like the very essence of the heavens in purity," which is the level of the letters of the Torah, for the Torah is from Heaven, and the letters are from the level of tehiru ila'ah (the supernal brightness),

כמ"ש בזוהר גליף גליפו בטה"ע [בטהירו עילאה] ונמשכה למטה ג"כ תחת רגליו בעשיה כנ"ל ונמצא לבנת הספיר ועצם השמים לטוהר הם בחינת ב' מיני אותיות הנ"ל

as is written in the Zohar, "He engraved engravings in the supernal brightness"; and it was drawn downward too, "under His feet," into Asiyah, as mentioned above. It follows that "the brick of sapphire" and "the very essence of the heavens in purity" are the level of the two kinds of letters mentioned above,

שע"י ב' מיני אותיות הנ"ל הוא עליית הנשמות אחר ירידתן שירדו מבחינת טהורה היא להיות בבחינת רגל כנ"ל וע"י ב' בחינת אותיות התורה הנ"ל שהם בבחינת תחת רגליו ע"ז הוא העלייה:

for through the two kinds of letters mentioned above comes the ascent of the souls after their descent, in which they descended from the level of "it is pure" to be at the level of the foot, as mentioned above; and through the two levels of the letters of the Torah mentioned above, which are at the level of "under His feet," through this comes the ascent.

34 וזהו ויראו את אלקי ישראל. דהנה לעיל מניה כתיב ונגש משה לבדו אל הוי"ה והם לא יגשו כי שרש בחי' משה היה למעלה מבחי' כסא ה' המתלבש בבי"ע.

And this is [the meaning of] "And they saw the G-d (Elokei) of Israel." For just before it, it is written, "And Moshe alone shall approach Havayah, but they shall not approach," because the root of the level of Moshe was above the level of the Throne of G-d, which is enclothed in Beriah, Yetzirah and Asiyah

(וכמש"ל [וכמה שכתוב לעיל] בפי' רגלי העם אשר אנכי בקרבו) ולכן ניתנה התורה על ידו כי התורה ירדה מן השמים היינו שנמשכה מאצי' לבריאה דרך בחי' הכסא הנ"ל

(as was written above in the explanation of "on foot are the people in whose midst I am"). Therefore the Torah was given through him, for the Torah descended from Heaven, that is, it was drawn from Atzilus (Emanation) to Beriah (Creation) by way of the level of the Throne mentioned above

(ועמ"ש במ"א בפי' השמים כסאי דקאי על התורה שירדה להיות בחי' כסא לגילוי רצונו וחכמתו כו'. ועמ"ש בביאור למ"ש בלק"א [בלקוטי אמרים] פי"ג)

(and see what is written elsewhere on the interpretation of "The heavens are My Throne," that it refers to the Torah, which descended to be the level of a throne for the revelation of His will and His wisdom, etc.; and see what is written in the explanation of what is written in Likkutei Amarim, chapter 13).

וכדי להמשיכו ולהורידו מאצי' לבריאה היא ע"י מרבע"ה [משה רבינו עליו השלום] ששרש השגתו היה בבחי' אצי' ממש וכמ"ש בו מן המים משיתיהו מבחי' מים עליונים שהוא בחי' אצי' כו'.

And to draw it down and bring it down from Atzilus to Beriah is through Moshe Rabbeinu, peace be upon him, the root of whose comprehension was in the level of Atzilus itself, as it is written of him, "From the water I drew him": from the level of the upper waters, which is the level of Atzilus, etc.

וזהו תורה צוה לנו משה שהמשיך התורה מאצי' לבי"ע. משא"כ הזקנים לא היתה השגתם באצי' כלל רק בבריאה

And this is [the meaning of] "Moshe commanded us the Torah": that he drew the Torah down from Atzilus to Beriah, Yetzirah and Asiyah. Whereas the elders' comprehension was not in Atzilus at all, only in Beriah;

ולכן נאמר בהם ויראו את אלקי ישראל בחי' אלקי הוא מדת הצמצום וההסתר בחי' הכסא הנ"ל.

therefore it is said of them, "And they saw the G-d (Elokei) of Israel": the level of Elokei is the attribute of tzimtzum (contraction) and concealment, the level of the Throne mentioned above.

משא"כ במשה כתיב ונגש אל הוי' שהוא בחי' שלמעלה מהצמצום דשם אלקים דהיינו למעלה מבחי' הכסא.

Whereas of Moshe it is written, "shall approach Havayah," which is the level that is above the tzimtzum of the Name Elokim, that is, above the level of the Throne.

35 ולהיות שהשגת הזקנים היה מבחי' אלקים שהוא אחר ההעלם דכסא הנ"ל לכן שם ראו והשיגו בחי' לבנת הספיר ובחי' כעצם השמים שהם ב' בחי' אותיות הנ"ל

And since the elders' comprehension was from the level of Elokim, which is after the concealment of the Throne mentioned above, therefore there they saw and comprehended the level of "the brick of sapphire" and the level of "like the very essence of the heavens," which are the two levels of letters mentioned above;

דהיינו שיש שם ג"כ מבחי' עצם השמים והוא אותיות התורה שניתנה מהשמים שהרי נמשכה ונתלבשה ג"כ תחת הכסא הנ"ל. וזהו בחי' אבני קדש.

that is, there is there also [something] of the level of "the very essence of the heavens," which is the letters of the Torah that was given from Heaven, for it too was drawn down and enclothed beneath the Throne mentioned above. And this is the level of "holy stones."

ועוד יש שם ג״כ בחי׳ לבנת הספיר שהם אותיות המתבררים מע׳ לשון שבחי׳ אותיות אלו אינם דוקא רק תחת בחי׳ כסא כנ״ל באריכות:

And furthermore, there is there also the level of "the brick of sapphire," which is the letters refined from the seventy tongues; for the level of these letters is specifically only beneath the level of the Throne, as explained above at length.

36 וזהו ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו. פי׳ ידו הן בחי׳ חג״ת [חסד גבורה תפארת] שהן סמוכין אל

And this is [the meaning of] "And to the nobles of the Children of Israel He did not send forth His hand." This means: "His hand" is the level of Chesed, Gevurah and Tiferes (kindness, restraint and beauty), which are adjacent to

הראש ומחוברין עמו והם למעלה מבחי׳ כסא והעלם ע״כ הזקנים לא זכו לגילוי זה מבחי׳ שלמעלה מהכסא דהיינו מבחי׳ הידים והשגתם היה רק ע״י הכסא.

the head and joined with it, and they are above the level of the Throne and concealment. Therefore the elders did not merit this revelation from the level that is above the Throne, that is, from the level of the hands; their comprehension was only through the Throne.

37 וזהו ותחת רגליו כו׳ ולכן לא שלח ידו אליהם. והגם שנקר׳ [שנקרא / שנקראת / שנקראות] אצילי בני ישראל וכמ״ש בהו ויאצל מן הרוח עכ״ז [עם כל זה] יש הפרש ביניהם למשה שהם לא השיגו רק הארת האצי׳ המתלבש בבריאה וכמ״ש ויראו את אלקי כו׳.

And this is "And under His feet," etc., and therefore "He did not send forth His hand" to them. And although they are called "the nobles (atzilei) of the Children of Israel," as it is written of them, "And He drew (vayatzel) from the spirit," nevertheless there is a difference between them and Moshe: they comprehended only the radiance of Atzilus that is enclothed in Beriah, as it is written, "And they saw the G-d (Elokei)," etc.

ולכן והם לא יגשו לבחי׳ גילוי שם הוי״ה. אבל במשה רבע״ה [רבינו עליו השלום] כתיב ונגש לבחי׳ שם הוי״ה. וכן אבות העולם היו מרכבה לבחינת זרועות עולם כנ״ל.

Therefore "but they shall not approach" the level of the revelation of the Name Havayah. But of Moshe Rabbeinu, peace be upon him, it is written "shall approach," to the level of the Name Havayah. And likewise the Patriarchs of the world were a chariot for the level of "the everlasting arms," as mentioned above.

(ובזה יובן קצת מ״ש בשיר השירים דודי שלח ידו כו׳ דהיינו לנשמות הגבוהות במאד אבות העולם ומשה רבינו עליו השלום כנ״ל):

(And with this one can understand somewhat what is written in the Song of Songs, "My beloved sent forth his hand," etc., that is, to the very lofty souls, the Patriarchs of the world and Moshe Rabbeinu, peace be upon him, as mentioned above.)

TORAH OHR • PARSHAS MISHPATIM • MAAMAR 6

ביאור ע"פ ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר כו'...

"And under His feet, like the work of a brick of sapphire"

1 ביאור ע"פ ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר כו' הנה נודע בסדר השתלשלות שמל' דאצי' נעשה כתר לבריאה ומל' דבריאה ליצירה כו'

An explanation of the verse, "And under His feet, like the work of a brick of sapphire," etc. Now, it is known that in the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus), Malchus (sovereignty) of the World of Atzilus (Emanation) becomes Keser (the Crown) for the World of Beriah (Creation), and Malchus of Beriah [becomes Keser] for the World of Yetzirah (Formation), etc.,

מלמעלה למטה וא"כ ממטה למעלה נחשב כלליות בריאה נגד אצי' רק בחי' נה"י [נצח הוד יסוד] לבר מגופא.

from above to below. If so, from below to above, Beriah as a whole is considered, relative to Atzilus, only the level of Netzach, Hod and Yesod, "outside the body" (lebar migufa).

כי בחי' חסד הוא בחי' עצם המדה כשמאיר בה בחי' המוחין והוא בחי' אהבה שע"י התבוננות כו' שע"י בחי' מוחין נעשה ממילא התפעלות אהוי"ר [אהבה ויראה] כו'.

For the level of Chesed (kindness) is the level of the essence of the attribute, when the level of the intellect (mochin) shines in it. It is the level of love that comes through contemplation, etc., for through the level of the intellect the stirring of love and awe comes about of itself, etc.

2 ולכן נקרא בשם דרועא ימינא כמו הידים והזרועות שמראים תנועות השמחה בעת שמוחו טרוד בשמחה בלי שום מחשבה שיחשוב איך לעשות התנועה.

Therefore it is called by the name "the right arm" (dero'a yemina), like the hands and the arms, which show the movements of joy when a person's mind is absorbed in joy, without his thinking any thought about how to make the movement.

וכמ"ש בשתים יעופף מאליו וממילא כו'. וכמ"ש בזוהר פ' משפטים (דקכ"ב ב') רישא דמלכא אתתקן בחו"ג [בחסד וגבורה] כו'.

As it is written, "with two he would fly," on its own and of itself, etc. And as it says in the Zohar, Parshas Mishpatim (page 122b): "The head of the King is arrayed in Chesed (kindness) and Gevurah (restraint)," etc.

משא"כ בחי' נצח הוא בחי' השפעה של המדה בלי שכל ומוחין בחי' נצוח שהוא בחי' אהבה הטבעית ברא כרעא דאבוה ונק' בחי' רגלים לבר מן גופא

Netzach (victory), however, is the level of the outflow of the attribute without reason and intellect (mochin): the level of prevailing (nitzuach), which is the level of natural love, [as in] "a son is his father's leg" (bera kar'a de'avuha). And it is called the level of "legs," "outside the body,"

ואף שגם הרגלים מראים תנועות השמחה ברקוד בעת שמחתו היינו ע"י שחושב איך לרקד ולא ממילא כמו הידים.

and although the legs, too, show the movements of joy, in dancing at the time of one's joy, that is through one's thinking how to dance, and not of itself, as with the hands.

3 והנה נה"י [נצח הוד יסוד] דא"ק [דאדם קדמון] מסתיימין בעשיה וכו'. והפרצופים דעגולים ויושר מסתיימין לפני הפרסא שבין אצי' לבריאה אלא שנה"י [שנצח הוד יסוד] דא"ק [דאדם קדמון] בוקע הפרסא ומתלבשים בבי"ע כו'

Now, Netzach, Hod and Yesod of Adam Kadmon end in the World of Asiyah (Action), etc. And the partzufim (configurations) of Iggulim (Circles) and Yosher (Uprightness) end before the partition (parsa) between the World of Atzilus (Emanation) and the World of Beriah (Creation); except that Netzach, Hod and Yesod of Adam Kadmon break through the partition and are enclothed in Beriah, Yetzirah (Formation) and Asiyah, etc.

כי ענין א"ק [אדם קדמון] הוא בחי' מחשבה אנא אמלוך שבמחה"ק [שבמחשבה הקדומה] ההיא היה כל תכלית סדר השתלשלות עד סוף עשייה בכדי להיות אתכפייא ואתהפכא כו'.

For the concept of Adam Kadmon is the level of the thought "I shall reign" (ana emloch); for in that primordial thought was the entire purpose of the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus), down to the end of Asiyah, so that there should be subjugation (iskafya) and transformation (is'hapcha), etc.

ולכן יכולה בחי' א"ק [אדם קדמון] להתלבש בבי"ע כו'. ולכן אפי' [אפילו] קל שבקלים ופחותי הערך יכול למסור נפשו על קידוש השם.

Therefore the level of Adam Kadmon is able to be enclothed in Beriah, Yetzirah and Asiyah, etc. And therefore even the lowest of the low and those of the least worth can give up their lives for the sanctification of the Name (kiddush Hashem).

והיינו מפני כי נה"י [נצח הוד יסוד] דא"ק [דאדם קדמון] מסתיימין ומתלבשים שם בסוף העשיה כו' (ועמ"ש בד"ה למנצח על השמינית):

That is because Netzach, Hod and Yesod of Adam Kadmon end and are enclothed there, at the end of Asiyah, etc. (See also what is written in the discourse beginning "For the conductor, on the sheminis.")

4 והנה ההפרש בין אצילות לבריאה כי באצי' איהו וחיוהי וגרמוהי כלא חד האורות והכלים בלתי בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול].

Now, the difference between the World of Atzilus (Emanation) and the World of Beriah (Creation) is that in Atzilus "He and His life-force and His vessels are all one": the lights and the vessels are not limited.

משא"כ בבריאה מלאכים ונשמות נבראים ובע"ג [ובעלי גבול / ובעל גבול]. והנה משה שהיה מבחי' אצילות ונגש אל הוי"ה בחי' אורות דאצי'.

In Beriah, however, angels and souls are created [beings] and limited. Now Moshe, who was of the level of Atzilus, "approached Havayah": the level of the lights of Atzilus.

משא"כ הע' [השבעים] זקנים לא ראו ולא השיגו אלא בחי' תחת רגליו מה שיורד למטה מן הכסא בחי' א"ק [אדם קדמון]

The seventy elders, however, saw and grasped only the level of "under His feet": what descends below the Throne, the level of Adam Kadmon

כמו שמתלבש בבריאה כי בחי' כסא הוא בחי' פרסא המפסיק בין אצי' לבריאה כסא כס א' כו'.

as it is enclothed in Beriah. For the level of the Throne is the level of the partition (parsa) that separates between Atzilus and Beriah: kisei (throne) [is] kes alef [the covering of the alef], etc.

5 וכן יחזקאל לא ראה אלא בבריאה כמ"ש ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם כו' שהוא בבריאה בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול].

Likewise Yechezkel saw only in the World of Beriah (Creation), as it is written, "And upon the likeness of the throne was a likeness like the appearance of a man," etc., which is in Beriah [and] limited.

כי הנה ז"א נק' בשם אדם התחלקות קוין כו'. משא"כ חו"ב [חכמה ובינה] שהוא הארת אור א"ס לא נק' בשם אדם.

For Z'eir Anpin (the emotive attributes) is called by the name Adam ("man"): a division into lines, etc. Chochmah (wisdom) and Binah (understanding), however, which are a radiance of the Infinite Light (Or Ein Sof), are not called by the name Adam.

ודרך כלל אצי' הוא חכמה וכו' לכן כמראה אדם היינו בחי' נה"י [נצח הוד יסוד] דא"ק [דאדם קדמון] כמו שהוא מלובש תוך בי"ע כו':

And in general, the World of Atzilus (Emanation) is Chochmah, etc. Therefore "like the appearance of a man" refers to the level of Netzach, Hod and Yesod of Adam Kadmon as it is enclothed within Beriah, Yetzirah and Asiyah, etc.

6 כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר. הנה ידוע שמ"ה [ששם מ"ה] מברר וב"ן [ושם ב"ן] מתברר כו'. מ"ה [שם מ"ה] הוא בחי' הבטול בעצם. וב"ן [ושם ב"ן] הוא בחי' בטול היש ומחנה מיכאל אהבה בחי' יש להיות בבחי' בטול בעצם.

"Like the work of a brick of sapphire, and like the essence of the heavens for purity." Now, it is known that [the Name] Mah refines and [the Name] Ban is refined, etc. Mah is the level of essential self-nullification (bittul be'etzem), and Ban is the level of the self-nullification of something existent (bittul hayesh); and the camp of Michael, love, is the level of something existent (yesh) [that comes] to be in the level of essential self-nullification.

ויש לב' בחי' בחי' מ"ה [שם מ"ה] ובחי' ב"ן [שם ב"ן] דבר המביאן לידי גילוי שם מ"ה [שם מ"ה] ושם ב"ן [שם ב"ן] הוא בחי' אותיות המביא לידי גילוי הבטול בעצם או ביטול היש.

And the two levels, the level of Mah and the level of Ban, have something that brings them to revelation: the Name Mah and the Name Ban, which is the level of letters that bring to revelation the essential self-nullification or the self-nullification of something existent.

והנה כח אותיות שם מ"ה [שם מ"ה] נק' אבנים שני אבנים כו' כי אבן הוא בריאה בידי שמים.

Now, the power of the letters of the Name Mah is called "stones": "two stones," etc., for a stone is a creation by the hands of Heaven.

אב"ן א' ב"ן [שם ב"ן] (כי שם מ"ה [שם מ"ה] הוא מילוי אלפי"ן) הנעשים בידי שמים ולבנים בריאה בידי אדם הנעשים מטיט ועפר ונשרפים בכבשן ונעשים קשים כאבן ומוכשרים לבנין.

Even ("stone") [is] alef [and] ban (for the Name Mah is the spelling-out with alefs), which are made by the hands of Heaven. And bricks are a creation by the hands of man: they are made from mud and earth and burned in a kiln, and they become hard as stone and fit for building.

והוא ענין מ"ש כי כארבע רוחות השמים פרשתי כו'. ולא גלו ישראל אלא להוסיף כח העלאת של ע' [שבעים] לשון ללשון הקדש.

This is the meaning of what is written, "For like the four winds of the heavens I have spread [you]," etc. And Israel went into exile only in order to add the strength of raising the seventy languages to the Holy Tongue.

7 וכמ"ש אני חומה זו תורה שמהאותיות של ע' [שבעים] לשון נעשה גם מהם בחינת חומה זו תורה. וכמו שמצינו בתנאים ואמוראים שדברו בגמרא בלשון ארמי הכי השתא אא"ב [אי אמרת בשלמא] כו'.

As it is written, "I am a wall" — this is the Torah: for from the letters of the seventy languages, too, there is made the level of "a wall — this is the Torah." As we find with the Tannaim and Amoraim, who spoke in the Gemara in the Aramaic language: "Hachi hashta?" ("Is that so now?"), "I amras bishlama" ("It is well if you say"), etc.

וכן אנו מתרגמים התורה בלשוננו לשון לע"ז [לעז (לשון עם זר)] שהוא ענין העלאת הלע"ז [הלעז (לשון עם זר)] ללשון הקדש. אלא שצריך לשרפן תחלה בק"ש [בקריאת שמע] בכל לבבך ובכל נפשך כו'.

So too, we translate the Torah into our own language, a foreign tongue (la'az), which is a matter of raising the foreign tongue to the Holy Tongue. Except that one must first burn them in the Shema: "with all your heart and with all your soul," etc.

כי מכל הדברים שמדברים בכל לשון מו"מ [משא ומתן] שנעשה מן המו"מ [המשא ומתן] מאכל ומשקה ובכח האכילה ההיא מתפלל וקורא ק"ש [קריאת שמע] כו' ע"י"ז נשרפו האותיות וע"י"ז נעשו מוכשרין לבנין

For out of all the words that are spoken in every language, [there is] commerce, so that from the commerce food and drink are made, and by the strength of that eating one prays and recites the Shema, etc.; through this the letters are burned, and through this they become fit for building.

וכמ"ש בדור הפלגה שנפלגו לע' לשון [לשבעים] אמרו הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה ותהי להם הלבנה לאבן כו'. ונקרא לבנת הספיר ספירים ומאירים כו'.

As it is written of the generation of the Dispersion, who were split into seventy languages: they said, "Come, let us make bricks and burn them thoroughly," "and the brick served them as stone," etc. And it is called "a brick of sapphire": sapphire-bright and shining, etc.

8 והנה משה היה באצי' ושם אין בחי' לבינה כלל רק הכל הוא בחי' אבנים כי באצי' איהו וחיוהי וגרמוהי כלא חד ולא שייך שם בחי' לבינה שהוא בחי' בטול היש.

Now, Moshe was in the World of Atzilus (Emanation), and there, there is no level of "brick" at all; rather, everything is the level of "stones." For in Atzilus "He and His life-force and His vessels are all one," and the level of "brick," which is the level of the self-nullification of something existent (bittul hayesh), has no place there.

אבל נדב ואביהוא וע' זקנים שהיו מבריאה ראו איך שלבנת הספיר אותיות של שם ב"ן [שם ב"ן] בטול היש.

But Nadav and Avihu and the seventy elders, who were from the World of Beriah (Creation), saw how "the brick of sapphire" [is] the letters of the Name Ban, the self-nullification of something existent.

9 ועצם השמים אותיות של שם מ"ה [שם מ"ה] כי שמים בחינת ז"א שם מ"ה [שם מ"ה] ועצם השמים הוא בחי' האותיות של שם מ"ה [שם מ"ה] באים לטהירו עלאה שהוא לפי

And "the essence of the heavens" [is] the letters of the Name Mah. For "heavens" is the level of Z'eir Anpin (the emotive attributes), the Name Mah; and "the essence of the heavens" is the level of the letters of the Name Mah coming to the Supernal Purity (tehiru ila'ah), which, according to

פי' עמק המלך למעלה מבחי' א"ק [אדם קדמון] כמ"ש בזהר גליף גליפו בטהירו עלאה כו'. ולפי קבלת מהרח"ו [מהרבי חיים ויטאל] הוא א"ק [אדם קדמון] והיינו לפי שנעוץ סופן בתחלתן וסוף מעשה במחשבה כו':

the explanation of Emek HaMelech, is above the level of Adam Kadmon, as it says in the Zohar, "He engraved engravings in the Supernal Purity," etc. And according to the Kabbalah of Rabbi Chaim Vital, it is Adam Kadmon. That is because "their end is wedged in their beginning," and "the end of the deed is in the thought," etc.

10 ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו. כי הנה נדב ואביהוא וע' זקנים היו מעולם הבריאה ככל ישראל שהיו באותו הדור אלא שהיו החשובים שבאותו הדור לשון ומאציליה קראתיך בחי' אצילות שבבריאה.

"And against the nobles of the Children of Israel He did not send forth His hand." For Nadav and Avihu and the seventy elders were from the World of Beriah (Creation), like all of Israel who were in that generation, except that they were the distinguished ones of that generation: ["nobles" is] an expression [as in] "and from its nobles I called you," the level of Atzilus within Beriah.

לא שלח ידו שלא זכו להשיג את בחינת הידים העליונים למעלה מן הכסא כמו שהם מחוברים וסמוכים לראש. כמ"ש בזהר רישא דמלכא אתתקן בחו"ג [בחסד וגבורה] וכו'.

"He did not send forth His hand": they did not merit to grasp the level of the supernal hands above the Throne, as they are joined to and adjacent to the head, as it says in the Zohar, "The head of the King is arrayed in Chesed (kindness) and Gevurah (restraint)," etc.

משא"כ משה ואהרן שהיו שרשם מאצי'. הוא אהרן ומשה הוא משה ואהרן מז' רועים כו'. וכן האבות הן המרכבה שהיו מבחינת אצילות השיגו גם את בחינת הידים העליונים כו':

Moshe and Aharon, however, whose root was from the World of Atzilus (Emanation) — "This is Aharon and Moshe," "This is Moshe and Aharon" — are of the seven shepherds, etc. And likewise the Patriarchs, who are the Chariot (merkavah), being of the level of Atzilus, grasped the level of the supernal hands as well, etc.

11 ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו. ויחזו לשון תרגום בחי' אחוריים שלא ראו והשיגו אלא בחי' אלקים.

"And they beheld Elokim, and they ate and drank." "They beheld" (vayechezu) is a term of the Targum [language], the level of the back (achorayim), for they saw and grasped only the level of Elokim.

כי שמש ומגן הוי"ה אלקים ולע"ל [ולעתיד לבוא] מוציא חמה מנרתקה כו'. ויאכלו וישתו הוא בחי' אכילה ושתיה שבבריאה מ"ן [מיין נוקבין] ומ"ד [ומיין דוכרין] מ"ה [שם מ"ה] וב"ן [ושם ב"ן] כו'

For "a sun and a shield is Havayah Elokim," and in the Time to Come He will take the sun out of its sheath, etc. "And they ate and drank" is the level of the eating and drinking that is in the World of Beriah (Creation): feminine waters (mayin nukvin) and masculine waters (mayin duchrin), Mah and Ban, etc.

כי החיות של האכילה היא מלמעלה למטה שיורד המאכל לאצטמוכא ומתבשל בכבד ועולה ללב ומוח ומשם מחיה בדרך ירידה שיורד כח מן המוח ללב להפתח ולהסגר להתפשט הדם בכל האברים בדרך רצוא ושוב כו'.

For the life-force from eating is from above to below: the food goes down to the stomach and is cooked in the liver and rises to the heart and the brain, and from there it gives life by way of descent, for a power descends from the brain to the heart, to open and to close, so that the blood spreads through all the limbs in the manner of running and returning (ratzo vashov), etc.

אך הנה הדם עצמו אינו עולה למוח מחמת גסותו ועבותו וגידי ועורקי המוח דקים מאד.

But the blood itself does not rise to the brain, because of its coarseness and thickness, while the sinews and vessels of the brain are very fine.

12 וזה פעולת השתיה לרכך הדם ולקלשו ואז עולה מן הדם רק דבר דק וכח בלבד לחלוחית למוח לחזקו שהוא חיות דרך עלייה והוא בחי' מ"ן [מיין נוקבין] ומ"ד [ומיין דוכרין]

This is the action of drinking: to soften the blood and thin it, and then there rises from the blood only something fine, a mere power, a moisture, to the brain, to strengthen it. This is life-force by way of ascent, and it is the level of feminine waters and masculine waters,

וכמ"ש בזוהר ע"פ אני ישנה בגלותא שהוא ענין הסתלקות מוחין מז"א לפי שאין העלאת מ"ן [מיין נוקבין] מלמטה.

as it says in the Zohar on [the verse] "I am asleep": in exile, which is the matter of the departure of the intellect (mochin) from Z'eir Anpin (the emotive attributes), because there is no raising of feminine waters from below.

ולכן יכול אדם למות בצמא אף שאוכל. והיינו לפי שאין הדם יכול להתפשט באברים (וע' בפי' המשניות להרמב"ם [להרבי משה בן מימון] רפ"ג [ריש פרק ג'] דעירובין והמים כו')

Therefore a person can die of thirst even though he eats. That is because the blood cannot spread through the limbs. (See the Rambam's Commentary on the Mishnah, beginning of chapter 3 of Eruvin, [on the words] "and the water," etc.)

משא"כ במשה כתיב לחם לא אכל ומים לא שתה וכו' שהיה ניזון מבחי' אכילה ושתיה שבאצילות.

Of Moshe, however, it is written, "Bread he did not eat and water he did not drink," etc., for he was nourished from the level of the eating and drinking that is in the World of Atzilus (Emanation).

כמ"ש אכלתי יערי עם דבשי כו'. אכלו רעים שתו ושכרו שהם בחי' חו"ב [חכמה ובינה] שנקרא אכילה ושתיה. חכמה בחי' אכילה בחי' נקודה ויצא כברק חצו.

As it is written, "I have eaten my honeycomb with my honey," etc., "Eat, friends; drink and become drunk," these being the level of Chochmah (wisdom) and Binah (understanding), which are called eating and drinking. Chochmah is the level of eating, the level of a point: "and His arrow shall go forth like lightning."

13 ובחי' בינה נק' שתיה לפי שמרחיב ומגדל בהרחבה שמדבור א' נעשה הרחבה והתפשטו' [והתפשטות] וכמשל הטפה היא בחי' נקודה ומתגדל בבטן האם ע"י שהייה בבטן האם תשעה חדשים להיות בציור אברים כו'.

And the level of Binah (understanding) is called drinking because it broadens and enlarges with breadth, so that from one statement there comes breadth and expansion. It is like the analogy of the drop, which is the level of a point, and it grows in the mother's womb through remaining in the mother's womb for nine months, so as to be in the form of limbs, etc.

14 וכנודע בחי' ז"א הוא תלת כליל גו תלת ואח"כ מתגדל להיות ו' קצוות וכ"א [וכל אחד / וכל אחת] כלול מכולם להיות אלה אותיות לאה. לאה ילדה ששה בנים כו'. ואח"כ מתגדל להיות כלול מיו"ד הרי ששים.

As is known, the level of Z'eir Anpin (the emotive attributes) is "three included within three," and afterward it grows to be six extremities, and each one is included of all of them, so as to be "eleh," the letters of "Leah": "Leah bore six sons," etc. And afterward it grows to be included of ten, which makes sixty.

15 ומתגדל עוד להיות כלול יו"ד מיו"ד עד ס' רבוא והוא ע"י בחי' בינה אימא המגדלם כמבואר במ"א.

And it grows further, to be included ten of ten, up to sixty myriads. This is through the level of Binah (understanding), Imma (the Mother), who makes them grow, as is explained elsewhere.

והיא בחי' תושב"כ [תורה שבכתב] ותושבע"פ [ותורה שבעל פה]. שהתורה שבכתב נק' לחם. לכו לחמו בלחמי תרין יודין נקטא וכו'.

And this is the level of the Written Torah and the Oral Torah: for the Written Torah is called bread: "Come, eat of my bread"; "it holds two yuds," etc.

16 ובחי' תושבע"פ [תורה שבעל פה] בחי' בינה טעמי המצות כמ"ש ועשו להם ציצית כו'. כי בתורה הוא בלא טעם ובאו חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] ופירשו בה הטעם.

And the level of the Oral Torah is the level of Binah (understanding), the reasons (ta'amei) of the mitzvos, as it is written, "and they shall make for themselves tzitzis," etc. For in the Torah it is without a reason, and our Sages, of blessed memory, came and explained the reason for it.

וכן מאי טעמא דר' [דרבי] מאיר מ"ט דר"ע [דרבי עקיבא] כו'. ולכן נקרא בשם שתיה כי השתיה יכול לשתות אף שאינו צמא

And so too, "What is the reason of Rabbi Meir?" "What is the reason of Rabbi Akiva?" etc. Therefore it is called by the name "drinking," for with drinking, one can drink even when he is not thirsty,

והיינו מחמת טעם המשקה. משא"כ האכילה אינו יכול לאכול כ"א כשהוא רעב. שבלחם אין טעם.

and that is because of the taste (ta'am) of the drink. With eating, however, one can eat only when he is hungry, for in bread there is no taste.

17 וזהו חו"ב [חכמה ובינה] אכילה היא חכמה שהיא רק נקודה ושתיה נק' בינה שהיא הרחבה ודי"ל [ודי למבין]. ודרך כלל התורה נקרא אכילה בחי' המשכת מ"ד [מיין דוכרין].

This is [the meaning of] Chochmah (wisdom) and Binah (understanding): eating is Chochmah, which is only a point, and drinking is called Binah, which is breadth; and this suffices for one who understands. And in general, the Torah is called eating, the level of drawing down masculine waters (mayin duchrin).

והתפלה היא בחי' שתיה בחי' העלאת מ"ן [מיין נוקבין]. וכתיב שפכי כמים לבך נכח פני הוי"ה. ועי' בזהר ויקרא (דף ד' ע"א).

And prayer is the level of drinking, the level of raising feminine waters (mayin nukvin). And it is written, "Pour out your heart like water before the face of G-d." And see the Zohar, Vayikra (page 4a).

ולכן התורה והתפלה צריכים זה לזה כמו במזון הגוף אין די באכילה בלי שתיה. וכן בשתיה בלא אכילה.

Therefore the Torah and prayer need each other, just as with the food of the body, eating without drinking is not enough, and likewise drinking without eating.

כך הוא במזון הנפש צ"ל בי' הבחי' (והנה כתיב לכו לחמו בלחמי שהתורה כמו שהיא למטה היא בחינת מזון לנפש ונקרא לחמו והיא גם כן לחמי כביכול בשרשה למעלה.

So it is with the food of the soul: there must be both levels. (Now, it is written, "Come, eat of my bread": the Torah as it is below is the level of food for the soul, and it is called "lachamu" [his bread], and it is also, as it were, "lachmi" [My bread], in its root above.

וזהו החילוק בין ויאכלו וישתו שהיא בחינת בי"ע לחמו כו'. ומשה בהר סיני השיג כמו שהיא בחינת לחמי כו'):

And this is the difference between "and they ate and drank," which is the level of Beriah, Yetzirah and Asiyah, "lachamu," etc., and Moshe, who on Mount Sinai grasped [the Torah] as it is the level of "lachmi," etc.)

TORAH OHR • PARSHAS MISHPATIM • MAAMAR 7

לא תהיה משכלה ועקרה בארצך את מספר ימיך אמלא

"None shall lose her young or be barren in your land"

1 לא תהיה משכלה ועקרה בארצך את מספר ימיך אמלא. הנה מודעת זאת כי יש למעלה בחינת ארץ החיים שממנה נשפע חיים ומזון לכללות נשמות ישראל

"None shall lose her young or be barren in your land; the number of your days I will fill." Now, it is well known that above there is the level of the "land of life," from which life and sustenance flow to the souls of Israel as a whole,

לאהבה את ה' לעשות כל מצותיו אשר יעשה אותם האדם וחי בהם חיים אמיתיים דוגמת ארץ הלזו התחתונה הגשמית שמצמחת כל מיני מגדים להחיות בהם נפש כל חי חיים גשמיים.

to love G-d, to do all His mitzvos, "which a person shall do and live by them," a true life; just like this lower, physical earth, which grows all kinds of choice fruits to give the soul of every living thing physical life by them.

2 וזולתה אין קיום וחיות לכל הדרים עליה כי לא יועיל הון ועושר זהב וכסף אם לא יהיה צמח האדמה ח"ו [חס ושלום].

Without it, there is no existence or life-force for any who dwell on it; for wealth and riches, gold and silver, are of no avail if there is no growth from the soil, G-d forbid.

וכך כל חיות רוחני הנמשך לאדם לתורה ולעבודה הכל הוא ע"י ארץ החיים העליונה וכמ"ש בארצות החיים.

So too, all the spiritual life-force that is drawn to a person for Torah and for [divine] service all comes through the supernal land of life, as it is written, "in the lands of life."

(ומ"ש בארצות היינו כי יש ארץ עלאה וארץ תתאה. דהיינו כנ"י [כנסת ישראל] דלעילא וכנ"י [וכנסת ישראל] דלתתא כי גם למעלה יש בחי' כנ"י [כנסת ישראל] כי ישראל עלו במחשבה) ונק' בשם ארץ.

(And when it says "lands," this is because there is a higher land and a lower land, that is, Knesses Yisrael above and Knesses Yisrael below; for above, too, there is the level of Knesses Yisrael, since Israel arose in [G-d's] thought.) And it is called by the name "land."

כי כמו ארץ הלזו הגשמית אין כח צמיחתה מצד עצמה אלא מן הזריעה וכח הצומח אשר ניתן בה להיות ממנה ועל ידה נגדל ונצמח כל הזרעים שבתוכה.

For just as this physical earth does not have its power of growth from itself, but from the sowing and the power of growth that was placed in it, so that from it and through it all the seeds within it are grown and sprout,

כך החיים הרוחניים הנמשכים ונשפעים מארץ החיים הם נמשכים ממקור וחיי החיים ב"ה כי הוא הנותן כח בארץ להוציא צמחה. אך זאת עבודת האדם לחרוש ולזרוע בה.

so the spiritual life that is drawn and flows from the land of life is drawn from the Source and the Life of life, blessed be He, for it is He who gives the land the power to bring forth its growth. But this is the service of man: to plow and to sow in it.

3 והיינו כמ"ש אור זרוע לצדיק כי ועמך כלם צדיקים כתיב. ואינו שם התואר דהיינו מדרגת צדיק אמיתי שנתבאר במ"א. אלא ר"ל [רוצה לומר] מדרגת אדם כשר שאינו רשע ח"ו [חס ושלום] וכמ"ש צדיק ורשע לא קאמר.

This is as it is written, "Light is sown for the tzaddik," for it is written, "And your people are all tzaddikim." And this is not the title, that is, the rank of a true tzaddik, which is explained elsewhere; rather, it means the rank of an upright person who is not wicked (rasha), G-d forbid, as it is said, "'Tzaddik' and 'rasha' it does not say."

4 והאור היא אהבת ה' ותשוקתו אליו ית' הנמשך לאדם הנה הוא זרוע בארץ החיים לצדיק.

And the "light" is the love of G-d and the longing for Him, blessed be He, that is drawn to a person: it is sown in the land of life "for the tzaddik."

פי' להיות צדיק ומקושר בה' לדבקה בו. וזאת ישים האדם אל לבו וידע נאמנה ויאמין באמונה שלימה

That is, to be a tzaddik and bound to G-d, to cleave to Him. And a person should take this to heart, and know with certainty, and believe with complete faith,

כי כל אהבה ויראה הנמשכים אליו הוא מתת אלקים שנותן כח הצומח בארץ העליונה להצמיח אהבת ה' ויראתו על פניו ואינם נמשכים מכח האדם העובד עצמו.

that all love and awe that are drawn to him are a gift of G-d, who gives the power of growth in the supernal land to make the love of G-d and the awe of Him grow upon his face; and they are not drawn from the power of the worshiper himself.

5 וע"כ כל עיקר עבודתו לא תהיה לאהוב ה' מעצמו שיהיה הוא העובד והוא האוהב כו'. כ"א כמ"ש ועבדתם את הוי"ה אלקיכם.

Therefore the whole essence of his service should not be to love G-d on his own, so that he is the one who serves and he is the one who loves, etc.; but rather as it is written, "And you shall serve Havayah your G-d."

ופי' לפי פשוטו אינו מובן וכי הוא יתברך לעבודתנו הוא צריך וכלום חסר ח"ו [חס ושלום] ואם צדקת מה תתן לו.

Now, according to its plain sense, its meaning is not understood: does He, blessed be He, need our service? Does He lack anything, G-d forbid? "If you are righteous, what do you give Him?"

אלא הענין כי הוי"ה פי' היה הוה ויהיה ואני ה' לא שניתי וכולא קמיה כלא חשיב ותהיה עבודתכם כ"כ [כל כך] עד שבחי' זו תהי' [תהיה] אצליכם בבחי' אלהיכם כאלו הוא אלקים שלכם.

Rather, the point is this: Havayah means "He was, He is and He will be," and "I, G-d, have not changed," and "before Him all is considered as nothing." And your service should be so [intense] that this level becomes, for you, in the mode of "your G-d," as though He were your own G-d.

דהיינו שיהיה שורה וקבוע במוח ומחשבה ומורגש ונתפס בשכלו באמת לאמתו כאלו עיניו רואות גילוי אלהותו יתי ממש.

That is, that it rest and be fixed in the mind and thought, and be felt and grasped in his intellect in utter truth, as though his eyes actually saw the revelation of His G-dliness, blessed be He.

6 ועד"ז הוא סדר כל השבחים אלהי אברהם כו' הגדול כו'. כי במקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו כי באמת כולא קמיה כלא חשיב והתלבשותו בבחי' גדולה כביכול ענוה היא.

In this way, too, is the order of all the praises: "G-d of Avraham," etc., "the great," etc. For "where you find His greatness, there you find His humility"; for in truth "before Him all is considered as nothing," and His investing Himself in the level of greatness is, so to speak, humility.

והוא באמת עיקר העבודה ומכאן עיקר ההתחלה מלמעלה למטה. וזהו באמת עבודה גדולה שיוכל מוחו הגשמי לקבל ולתפוס בו גילוי אלהותו יתי'.

And this is truly the essence of [divine] service, and from here comes the essential beginning, from above to below. And this is truly a great service: that his physical brain can receive and grasp within it the revelation of His G-dliness, blessed be He.

7 והנה בכאן נולדה ונתעוררה מדת אוי"ר [אהבה ויראה] ונק' בשם הולדה. כי אהוי"ר [אהבה ויראה] הם בחי' בן ובת. שאהבה היא בחי' בן כמ"ש זכר חסדו. והיראה היא בחי' בת.

Now, here the attributes of love and awe are born and aroused, and this is called "birth." For love and awe are the aspects of a son and a daughter: love is the aspect of a son, as it is written, "He remembered (zachar) His kindness," and awe is the aspect of a daughter.

וזהו בת תחלה סימן יפה לבנים שצריך לעורר יראת ה' ופחדו תחלה כי זה השער לה' כמ"ש במ"א.

And this is "A daughter first is a good sign for sons": one must first arouse the awe of G-d and the dread of Him, for "this is the gate to G-d," as is explained elsewhere.

משא"כ כשאין עבודתו עד"ז ובחי' זו רק שרוצה לאחוז במדות אהוי"ר [אהבה ויראה] להיות אוהב וירא כו'

This is not so when his service is not in this way and on this level, but he only wants to take hold of the attributes of love and awe, to be one who loves and fears, etc.;

הנה היא לא תצלח בידו ולעולם לא יוליד שום אהבה ויראה אמיתיים כ"א דמיונות שוא שהוא דבר שאין לו קיום

then it will not succeed in his hands, and he will never beget any true love and awe, but only false imaginings, which are a thing that has no permanence

אלא לפי שעה ונק' בחי' זו משכלה שיולדת וקוברת. ועקרה היינו שאינה יולדת אהוי"ר [אהבה ויראה] כלל.

except for the moment. And this level is called "one who loses her young" (meshakelah), who gives birth and buries; and "barren" means one who does not give birth to love and awe at all.

וזהו לא תהיה משכלה ועקרה בארצך כי סבת היות בחינות אלו משכלה ועקרה הוא מחמת כי הם בארצך ואינם באים מארץ עליונה:

And this is "None shall lose her young or be barren in your land": for the reason these levels are "one who loses her young" and "barren" is that they are "in your land" and do not come from the supernal land.

8 אך הנה יש עוד בחי' עקרה. והוא כענין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ אין לה ולד אפי' [אפילו] בית ולד אין לה ושהיו טומטומים פי' שנסתם כ"כ [כל כך] עד שאין לה כלי קבול לקבל הריון.

But there is yet another level of barrenness. It is like what our Sages, of blessed memory, said on the verse "She had no child": "She did not even have a womb"; and that they were tumtumim, meaning that she was so closed up that she had no receptacle to receive a pregnancy.

ועד"ז הנה יש באדם ג"כ בחי' זו לעבודת ה' שאינו תופס במוחו ושכלו האמת כאשר הוא מחמת שאין לו כלי מחזיק.

In the same way, there is also this level in a person with regard to the service of G-d: he does not grasp in his mind and intellect the truth as it is, because he has no vessel that holds [it].

כי כנ"י [כנסת ישראל] נק' כוס ישועות שהוא כלי קבול לקבל החסדים העליונים ונק' כוס של ברכה שמקבלת יין המשמח דהיינו בחי' התבוננות הנ"ל.

For Knesses Yisrael is called "the cup of salvations," for it is a receptacle to receive the supernal kindnesses; and it is called "the cup of blessing," for it receives the wine that gladdens, that is, the level of the contemplation mentioned above.

9 והיינו כשהוא כלי ריקן. משא"כ אם מחזיק מקום לעצמו ונחשב בעצמו ליש ודבר בפ"ע [בפני עצמו].

That is, when it is an empty vessel. This is not so if he holds a place for himself and considers himself a "something" (yesh), a thing in its own right.

ולכן הוא עוסק ברצונותיו לומר כך אני רוצה וכך טוב לי זה איני יכול לעשות וכיוצא בדברים ויש בזה פרטים ופרטי פרטים עד אין מספר.

Therefore he is occupied with his desires, saying, "This is what I want," and "This is good for me," "This I cannot do," and things of that sort; and there are details and fine details in this without number.

אך דרך כלל יש בחי' זו לכל או"א [אחד ואחד] למצוא בנפשו. הן העוסקים במו"מ [במשא ומתן]. הן יושבי אוהלים בכל דבר שאומר אני כו' ומחמת זה נטמטם ונסתם מוחו:

But in general, each and every person can find this quality in his soul, both those engaged in business and those who sit in the tents [of Torah], in every matter in which he says "I," etc.; and because of this his mind becomes stopped up and closed.

10 והנה העצה לעשות כלי ריקן הוא כמ"ש לב נשבר ונדכה כו' אשכון את דכא וגו'.

Now, the advice for making an empty vessel is as it is written, "A broken and crushed heart," etc., [and] "I dwell with the crushed," etc.

והוא כמשל אומן העושה כלי קבול שצריך להכותה בפטיש סביב סביב עד שנעשה חלל בתוכה וכך יהיה האדם ידכה וישוח להיות שפל רוח שלא יתפוס מקום כלל שיהיה מקומו פנוי וחלל כאלו אין ואפס ממש.

It is like the analogy of a craftsman who makes a receptacle: he must strike it with a hammer all around until a hollow is formed inside it. So should a person be: he should crush himself and bow low, to be lowly of spirit, so that he takes up no space at all, so that his place is empty and hollow, as though he were truly nothing and naught.

אך עוד אחת היא משארז"ל [מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] כוס של ברכה צריך הדחה מבפנים והענין הוא כי אפילו מי שהוא נדכה בטבע כגון שהוא עני ואין לו מצח להרים ראש.

But there is one more thing, from what our Sages, of blessed memory, said: "The cup of blessing requires rinsing on the inside." The point is that even someone who is crushed by nature, for example, one who is poor and has not the face to lift up his head,

עוד צריך הוא שלא יטה לבו אפילו לדברים המותרים להיות מקושר בהם בכל לב ונפש

still needs not to incline his heart even toward permitted things, to be bound up in them with all his heart and soul;

כי אפשר לעולם שיתקיים עשיית דברים המותרים בלא לב ג"כ ואם הטה לבו ונקשר להיות בהבלי העולם א"א להיות כלי קבול עד שיטהר והוא

for it is always possible for permitted things to be done without the heart as well. And if he has inclined his heart and become bound up in the vanities of the world, he cannot be a receptacle until he is purified. This is

כמו למשל כוס המלוכלך שא"א להטיל בו יין עד שירחצנו וכן האשה לא תוכל לקבל הריון אפילו יש לה בית ולד אם לא נטהרה מטומאתה:

like, for example, a soiled cup, into which one cannot put wine until he washes it; and likewise a woman cannot conceive, even if she has a womb, if she has not been purified of her impurity.

11 והנה אחר שעשה כלי קבול נקיה ומודחת הנה הוא עוד צריך לשית עצות בנפשו. והוא ענין מ"ש ותתפלל חנה על ה' ובכה תבכה.

Now, after he has made a receptacle, clean and rinsed, he still needs to take counsel in his soul. This is the meaning of what is written, "And Chanah prayed upon G-d, and wept sorely."

כי הנה כנ"י [כנסת ישראל] יש לה כמה בחי' ושמות וכשהיא בבחי' הולדה נק' בשם לאה אם הבנים.

For Knesses Yisrael has several aspects and names; when she is in the state of giving birth, she is called by the name Leah, the mother of children.

12 וכשהיא בבחי' עקרה שאינה מולדת אהבה ויראה נק' בשם חנה כמ"ש ולחנה אין ילדים. והעצה היא ותתפלל חנה על הוי"ה.

And when she is in the state of barrenness, not giving birth to love and awe, she is called by the name Chanah, as it is written, "But Chanah had no children." And the advice is: "And Chanah prayed upon Havayah."

והענין כי הנה שם הוי"ה מורה ע"ש שמהווה את הכל מאין ליש ושם זה הוא בכל עולמות אצילות בי"ע שאין חילוק ביניהם אלא שזה ברא וזה יצר כו'.

The explanation is that the Name Havayah signifies that He brings everything into being (mehaveh) from nothing to something. This Name is in all the worlds, Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah, for there is no difference between them except that this one He created and this one He formed, etc.

אבל דרך כלל הנה הוא מחיה את כולם ומהוה אותם מאין ליש. אך אמתות שם זה אינו אלא לגבי העולמות הנאצלים והנבראים והנוצרים והנעשים.

But in general, He gives life to them all and brings them into being from nothing to something. However, the truth of this Name applies only in relation to the worlds that are emanated, created, formed and made.

אבל לגבי הקב"ה בכבודו ובעצמו לא שייך כלל לומר שם זה דכולא קמיה כלא חשיב ואינם נתפסים אצלו בגדר מציאות כלל כמ"ש אני הוי"ה לא שניתי.

But in relation to the Holy One, blessed be He, in His glory and His essence, it is not at all relevant to speak of this Name, for "before Him all is considered as nothing," and in relation to Him they do not register within the bounds of existence at all, as it is written, "I, Havayah, have not changed."

ואתה הוא קודם שנברא כו'. ואתה הוא לאחר שנברא כו'. וזהו מ"ש בפרקי דר"א [דרבי אליעזר] (פ"ג [פרק ג']) עד שלא נברא העולם היה הקב"ה ושמו בלבד.

"And You are He before [the world] was created," etc.; "and You are He after it was created," etc. This is what is said in Pirkei deRabbi Eliezer (chapter 3): "Before the world was created, there was the Holy One, blessed be He, and His Name alone."

פי' שמו לבד ששמו אינו בגדר מהווה ומחיה כלל אלא הוא לבד וכענין נשגב שמו לבדו.

The meaning of "His Name alone" is that His Name is not at all in the category of bringing into being and giving life, but [there was] He alone. This is like "His Name alone is exalted."

ונשגב הוא מורה על הפלגה יתירה שהוא מופלג הרבה מעולמות הנאצלים כו' רק כי הודו על ארץ ושמים. פי' שנמשך הוד וזיו משמו לחיות ארץ ושמים.

"Exalted" denotes an exceeding remoteness: He is far removed from the emanated worlds, etc.; only "His radiance is upon earth and heaven," meaning that a radiance and splendor is drawn from His Name to give life to earth and heaven.

אך וירם קרן לעמו כתיב להיות לו לעם קרובו להיות קרבים אליו בעצמו כדי לקרבם אליו ליכלל ביחודו ית' כמ"ש חמלה גדולה ויתירה כו' כמ"ש במ"א.

But it is written, "And He has raised up a horn for His people": that they should be to Him "a people near to Him," to be near to Him, to His very self, in order to bring them near to Him, to be absorbed into His unity, blessed be He, as it says, "Great and exceeding compassion," etc., as is explained elsewhere.

13 ומזה תתלהט נפשו להשליך נפשו מנגד למסור נפשו על קדוש השם בפועל ממש להיות נפש צמאה וכלתה להי' לאתדבקא רוחא ברוחא.

From this his soul will blaze up to cast away his life, to give his life over for the sanctification of the Name in actual deed; to be a soul that thirsts and pines away for G-d, so that spirit may cleave to spirit.

דהיינו שיהיה כל מחשבה דבור ומעשה שלו במחדו"מ [במחשבה דבור ומעשה] של הקב"ה ומצות מעומקא דלבא בדביקה וחשיקה כו' כמ"ש בזהר ע"פ נפשי אויתיך כו' כמ"ש במ"א.

That is, that all his thought, speech and action be in the thought, speech and action of the Holy One, blessed be He, and in the mitzvos, from the depths of the heart, with cleaving and passionate desire, etc., as is said in the Zohar on the verse "My soul, I yearn for You," etc., as is explained elsewhere.

וזהו ותתפלל חנה על הוי"ה כי תפלה הוא מלשון התקשרות שהתקשרה עצמה על ה' פי' למעלה מעלה מבחי' שם הוי"ה המורה על התהוות העולמות וחיותן כי"א ליבטל וליכלל ביחודו ית' במסירת נפש בפי"ע [בפני עצמו].

And this is "And Chanah prayed upon Havayah": for tefillah (prayer) is a term for attachment; she attached herself "upon" G-d, meaning far, far above the level of the Name Havayah, which denotes the coming into being of the worlds and their life-force; rather, [she sought] only to be nullified and absorbed into His unity, blessed be He, through self-sacrifice (mesirus nefesh) in its own right.

14 והנה משם נמשך בחי' ר"ר [רחמים רבים] על נצוץ אלהות שבנפשו. וזהו בכה תבכה לעורר רחמים רבים. וזהו המלך המרומם לבדו כו' והמתנשא מימות עולם.

Now, from there the level of great compassion (rachamim rabim) is drawn upon the spark of G-dliness in his soul. This is "and wept sorely": to arouse great compassion. And this is "The King who alone is exalted," etc., "and who is uplifted beyond the days of the world."

פי' שהוא רם ונשא מגדר ובחי' עולם ולפיכך ברחמיך הרבים שמחמת התנשאותו מימות עולם עד אין חקר גדלה בעיניו הרחמנות

That is, He is high and uplifted beyond the bounds and level of "world"; and therefore, "in Your great compassion": for because He is uplifted beyond the days of the world to an unsearchable degree, compassion is great in His eyes

על כל העולם ואפי' [ואפילו] על עולמות עליונים אפי' [אפילו] על בחי' ג"ע [גן עדן] העליון ולמעלה מעלה עד רום כל המעלות שייך אצלו רחמנות כי כולם שפלים אצלו.

for the whole world, and even for the higher worlds; even for the level of the upper Gan Eden, and higher and higher, up to the summit of all heights, compassion applies with Him, for they are all lowly before Him.

משא"כ בעולמות הנאצלים והנבראים כו' כל מה שיורד מטה מטה מתמעט בחי' רחמים עד שבבחינת ארץ הלזו הגשמית אין אנו משיגים הרחמנות אפילו שעל עוה"ז הגשמי כיון שאנחנו בתוכה כי הרחמנות הוא אצל גדול על הקטן.

This is not so in the emanated and created worlds, etc.: the further down it descends, the more the level of compassion diminishes, until at the level of this physical earth we do not grasp the compassion even over this physical world, since we are within it; for compassion is [felt] by the great for the small.

כי כמו שהוא מתנשא עד אין חקר כך רחמיו מרובים אף כי נשגב שמו לבדו מ"מ הרי אלהי עולם כו'.

For just as He is uplifted to an unsearchable degree, so is His compassion abundant. Though "His Name alone is exalted," nevertheless He is indeed "G-d of the world," etc.

15 וזהו אלהי עולם ברחמיך. ובקשתנו הוא שלפי שאין אנו משיגים בשכלנו הרחמנות אתה תעורר רחמיך הרבים שלא נטבע ונשקע בזה העולם. ותהי' [ותהיה] מגן ישענו משגב בעדנו.

And this is "G-d of the world, in Your compassion." Our request is that, since we do not grasp the compassion with our intellect, You arouse Your great compassion, so that we not be drowned and sunk in this world; and that You be "the shield of our salvation, a stronghold for us."

פי' משגב כמו חומה נשגב' [נשגבה] ומוקפת. וכן מגן הוא מחסה להסתיר בפני האויבים (כי בחי' המקיף מסמא עיני החיצונים שלא ישלטו):

"Stronghold" (misgav) is like a lofty, encircling wall; and likewise a shield is a shelter to hide [one] from the enemies (for the level of the encompassing [light] blinds the eyes of the external forces, so that they do not hold sway).

16 והנה כתיב ואברהם זקן בא בימים. פי' זקן זה שקנה חכמה. ואמרו ע"פ בישישים חכמה שדעתם מתיישבת עליהם.

Now, it is written, "And Avraham was old, advanced in days." "Old" (zaken) means "one who has acquired wisdom." And [the Sages] said on the verse "With the aged is wisdom" that "their minds become settled upon them."

דהיינו שתהיה עבודה בקביעות ובישוב הדעת ולא יהיה פעם כך ופעם כך כי צריך להיות כל הימים שלמים

That is, the service should be with constancy and a settled mind, and not one time this way and another time that way; for all the days must be whole,

כמ"ש בזוהר והימים שנתנו לו מן השמים לחיות בהם כימי שנותיו לא ניתנו לבטלה אפילו שעה אחת יתירה על השיעור ששיערו כמה הוא צריך להשלים את נפשו.

as is said in the Zohar. And the days that were given to him from heaven to live in, like the days of his years, were not given in vain, not even one hour beyond the measure that was set: how much he needs in order to complete his soul.

ומזה יתבונן המשכיל להיות ממארי דחושבנא לחשוב כל המחשבות והדבורים והמעשים דבר יום ביומו.

From this the thoughtful person will reflect, to be one of the "masters of accounting," reckoning all his thoughts, words and deeds, each day's matter on its day.

17 והנה הימים הם בחינת לבושים והם לבושי התורה והמצות שלומד ועושה בכל יום. ובלבושים אלו יכול האדם לקבל גלוי אלהותו ית' ואהוי"ר [ואהבה ויראה] הנמשכים מארץ עליונה בתוספת אורה

Now, the days are the level of garments: they are the garments of the Torah and the mitzvos that he learns and does each day. In these garments a person can receive the revelation of His G-dliness, blessed be He, and the love and awe that are drawn from the supernal land, with added light.

כי אף שלומד פשטי התורה ואינו מגיע לו מזה שום אהוי"ר [אהבה ויראה] בשעת מעשה מ"מ הרי התורה אור זרוע בארץ עליונה ומשם תצמיח צדקה ורב חסד דהיינו בחי' אהבה רבה על נפשות ישראל להאיר להם בלבושים אלו.

For even though he learns the plain meaning of the Torah and no love or awe at all comes to him from it at the time, nevertheless the Torah is "light sown" in the supernal land, and from there will sprout righteousness and abundant kindness, that is, the level of a great love for the souls of Israel, to shine for them in these garments.

18 וזהו את מספר ימיך אמלא. פי' כי הנה בחי' הימים עצמן שהן הלבושים מוטל עליך לעשותן ומספר ימיך הוא אור שבתוך הימים כמ"ש בזהר ע"פ השמים מספרים.

And this is "The number of your days I will fill." That is: the level of the days themselves, which are the garments, is incumbent upon you to make; and "the number (mispar) of your days" is the light within the days, as is said in the Zohar on the verse "The heavens declare (mesaprim)."

ופי' מנהרין ומנצצין כספירין ובחי' מספר זה עלי למלאותו שיאיר עליך מכח הצומח שבארץ החיים.

Its meaning is "they shine and sparkle like sapphires." And this level of "number," it is upon Me to fill it, so that it shines upon you from the power of growth in the land of life.

19 וכן בענין סור מרע אמר והסירותי מחלה מקרבך. פי' המחלה אשר נדבקה ונשרשה בקרבך.

Likewise, regarding "turning from evil," He said, "And I will remove sickness from your midst," meaning the sickness that has clung to you and taken root within you.

והוא ענין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] די מתו בעטיו של נחש שאע"פ [שאף על פי] שהם צדיקים גמורים מ"מ נשאר בם עדיין איזה שמץ מזוהמת הנחש שלא יכלו להסירו מכל וכל.

This is what our Sages, of blessed memory, said: "Four died through the counsel of the serpent": even though they were complete tzaddikim, nevertheless there still remained in them some trace of the contamination of the serpent, which they could not remove entirely.

20 והוא עיקר נקודת קליפת גסות הרוח שנעשה בטבע האדם בחטאו מעץ הדעת טוב ורע דהיינו שרואה א"ע [את עצמו] ומכיר חסרונו או יודע שזה טוב לו.

This is the essential point of the kelipah of arrogance that entered human nature through man's sin with the Tree of Knowledge of Good and Evil, that is, that he sees himself, and recognizes his lack, or knows that this is good for him.

כמ"ש ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וגו' וזהו שרש הזוהמא ומקור לכל התאוות והעבירות כי בוחר בזה לטובתו או לרעתו.

As it is written, "And the woman saw that the tree was good for food," etc. And this is the root of the contamination and the source of all desires and sins, for by this he chooses for his own good or his own harm.

משא"כ קודם החטא היו ערומים כדכתיב מי הגיד לך כו' כי לא היו מרגישים שום הרגש חסרונם או טובה לעצמו רק שהיו משיגים גלוי אלהותו יתי' ודי"ל [ודי למבין]:

This was not so before the sin: they were naked, as it is written, "Who told you," etc.; for they did not feel any sense of their lack, or of good for themselves; they only perceived the revelation of His G-dliness, blessed be He. And this is enough for one who understands.

TORAH OHR • PARSHAS TERUMAH • MAAMAR 1

מי יתנך כאח לי וגו'

"Would that you were like a brother to me"

◇

1 מי יתנך כאח לי וגו'. זהו בקשת כנס"י [כנסת ישראל] להקב"ה על זמן הגלות שבזמן שבהמ"ק [שבית המקדש] הי' [היה] קיים נקראו ישראל אחים למקום כמ"ש למען אחי ורעי כו'

"Would that you were like a brother to me," etc. This is the plea of the Congregation of Israel (Knesses Yisrael) to the Holy One, blessed be He, concerning the time of the exile. For when the Holy Temple stood, Israel were called brothers to the Omnipresent, as it is written, "For the sake of my brothers and my friends," etc.

וכתיב אח"כ למען בית ה' אלקינו כלומר אימתי נק' אחים בזמן שבהמ"ק [שבית המקדש] קיים ולפיכך מבקשת עכשיו מי יתנך כאח לי כו'.

And afterwards it is written, "For the sake of the House of Havayah our G-d." That is to say: when are they called brothers? When the Holy Temple stands. Therefore she now pleads, "Would that you were like a brother to me," etc.

והענין דהנה בכרובים שהיו בבהמ"ק [בבית המקדש] כתיב ופניהם איש אל אחיו. והנה כתיב ועשית שנים כרובים כו' כרוב א' מקצה מזה כו'.

The explanation is this. Of the cherubim that were in the Holy Temple it is written, "and their faces, each toward his brother." Now, it is written, "And you shall make two cherubim," etc., "one cherub from the end on this side," etc.

וענין הכרובים יובן ע"פ מ"ש רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] (חגיגה י"ג ב) היינו פני כרוב היינו פני אדם אפי רברבי ואפי זוטרי.

The matter of the cherubim will be understood through what our Sages, of blessed memory, said (Chagigah 13b): "The face of a cherub is the face of a man" — "a large face and a small face" (apei ravrevei ve'apei zutrei).

דהנה כתיב ועל דמות הכסא דמו׳ כמראה אדם וצ״ל שהרי אין לו דמות הגוף. אך הענין שהתורה נק׳ אדם כמ״ש זאת התורה אדם וכתיב וזאת תורת האדם.

For it is written, “And upon the likeness of the throne, a likeness like the appearance of a man.” This needs to be understood, for He has no bodily likeness. But the matter is that the Torah is called “man” (adam), as it is written, “This is the Torah: man,” and it is written, “And this is the Torah of man.”

2 והפי׳ הוא כי הנה ארז״ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] כל התורה כולה שמותיו של הקב״ה ובזהר נק׳ הע״ס [העשר ספירות] רזא דשמא קדישא.

The explanation is this. Our Sages, of blessed memory, said that the entire Torah is the Names of the Holy One, blessed be He; and in the Zohar the Ten Sefiros are called “the mystery of the holy Name” (raza dishma kadisha).

והענין שהוא עד״מ כמו שם האדם שנק׳ אברהם או יעקב עד״מ הרי אין זה נוגע למהותו ועצמותו שעצמותו ומהותו של האדם הוא השכל ומדות שלו שהן שייכים בו גם כשהוא בפ״ע [בפני עצמו]

The matter is, by way of analogy, like the name of a person who is called, for example, Avraham or Yaakov. This does not touch his being and essence; for a person’s essence and being is his intellect and his emotive attributes (middos), which belong to him even when he is by himself,

משא״כ שמו אינו צריך לו כשהוא לעצמו ואינו אלא בחי׳ חיצוניות שלו שעי״ז פונה לקוראו בשמו.

whereas his name he does not need when he is by himself; it is only his outer dimension (chitzoniyus), through which he turns to one who calls him by his name.

כך לגבי א״ס ב״ה אפי׳ החי״ע [אפילו החכמה עילאה] ואצ״ל [ואין צריך לומר] המדות עליונות אינן ערך כלל למהותו ועצמותו ית׳ שמהו״ע [שמהותו ועצמותו] ית׳ מרומם ומתנשא מגדר בחי׳ חכמה והתהוות ע״ס [עשר ספירות] נק׳ רזא דשמא קדישא שהוא רק בחי׳ הארה בעלמא שאינו נוגע להעצמות.

So too, relative to the Infinite One (Ein Sof), blessed be He: even the higher Chochmah (Chochmah Ila’ah), and needless to say the supernal emotive attributes, bear no comparison at all to His being and essence, may He be blessed; for His being and essence, may He be blessed, is exalted and uplifted beyond the bounds of the level of Chochmah. And the coming into being of the Ten Sefiros is called “the mystery of the holy Name,” for it is only a mere glimmer (he’arah), which does not touch the essence.

3 והנה כתיב הוי"ה בחכ' [בחכמה] היינו שגילוי הארה זו שהוא בחי' שם הוי' כמ"ש אני הוי"ה הוא שמי הוא בבחי' חכמה וע"י החכמה נמשך אא"ס [אור אין סוף] ב"ה בכל הט"ס [הט' ספירות]

Now, it is written, "Havayah, with Chochmah." That is, the revelation of this glimmer, which is the level of the Name Havayah — as it is written, "I am Havayah, that is My Name" — is in the level of Chochmah; and through Chochmah the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, is drawn into all the nine Sefiros,

וכמ"ש הטעם בתני' [בתניא] (פל"ה בהג"ה [בהגהה]) ולכן נק' החכ' [החכמה] אדם ונק' אדם הראשון ובזהר נק' אדם קדמאה כי ראשית חכמה כתי' [כתיב] (וכמש"ל [וכמה שכתוב לעיל] פ' יתרו בד"ה להבין ענין האבות)

as the reason is explained in the Tanya (chapter 35, in the gloss). Therefore Chochmah is called "Man" (Adam), and is called Adam HaRishon (the first man), and in the Zohar it is called Adam Kadmaah (the primordial man), for it is written, "The beginning: Chochmah" (as explained above, in Parshas Yisro, in the discourse beginning "To understand the matter of the Patriarchs").

כי הוא כמו עד"מ בהתפשטו' [בהתפשטות] והמשכת אור וחיות מהנשמה בגוף שגילוי כללות החיות הנמשך מהנשמה מאיר ומתלבש במוחין שבראש

For it is, by way of analogy, like the spreading forth and drawing down of light and life-force from the soul into the body: the revelation of the life-force as a whole, which is drawn from the soul, shines and is enclothed in the brain (mochin) in the head,

וע"י המוחין נמשך אח"כ הארה לכל אבר כפי מזגו ותכונתו השייך לו וכמבואר בתני' [בתניא] (פנ"א)

and through the brain a glimmer is afterwards drawn to each limb, according to the temperament and character proper to it, as explained in the Tanya (chapter 51).

נמצא המוחין הם כללות החיות של האדם כך הוא עד"מ למעלה שגילוי כללות האור מא"ס ב"ה נמשך ומתלבש בחכמה וע"י החכמה נמשך ומתלבש האור בכל הט"ס [הט' ספירות]

It follows that the brain (mochin) is the life-force of the person in its general and collective expression. So it is, by way of analogy, above: the revelation of the light from the Infinite One, blessed be He, in its general and collective expression, is drawn into and enclothed in Chochmah, and through Chochmah the light is drawn into and enclothed in all the nine Sefiros.

(ומזה יובן משי"ל [מה שכתוב לעיל] פי' יתרו בד"ה זכור דאיהו וחיוהי חד קאי על התלבשות אא"ס [אור אין סוף] בבחי' חכמה משא"כ התלבשותן במדות נק' איהו וגרמוהי חד)

(From this one will understand what was written above, in Parshas Yisro, in the discourse beginning "Remember": that "He and His life-forces are one" refers to the enclothing of the Infinite Light in the level of Chochmah, whereas their enclothing in the emotive attributes is called "He and His vessels are one.")

וע"כ אורייתא דמחכמה נפקת נק' אדם (ועמ"ש על הזהר ר"פ תולדות)(קל"ד ב) ובספר הדרת מלך (דע"ט ב')

And therefore the Torah, which "comes forth from Chochmah," is called "man" (adam). (And see what is written on the Zohar at the beginning of Parshas Toldos, 134b, and in the book Hadras Melech, page 79b.)

ורמ"ח מ"ע [מצות עשה] הם רמ"ח האברים ושס"ה ל"ת [לא תעשה] שס"ה גידים וגדול תלמוד שמביא לידי מעש' [מעשה] כי מהמוחין נמשך האור לכל אבר כנ"ל וזהו אורייתא מתקשראה בקוב"ה [בקודשא בריך הוא].

The 248 positive commandments are the 248 limbs, and the 365 prohibitions are the 365 sinews. And "Study is great, for it leads to deed," for from the brain the light is drawn to every limb, as mentioned above. And this is [the meaning of] "The Torah is bound up with the Holy One, blessed be He."

והנה בחי' אדם זה נק' אדם הגדול ואפי רברבי כי חכ' [חכמה] עלאה הוא בחי' א"ס

Now, this level of "man" is called "the great man" (adam hagadol) and "the large face" (apei ravrevei), for the higher Chochmah is the level of the Infinite One (Ein Sof),

וכמ"ש ולתבונתו אין חקר שהוא היודע והוא הדעה כו' (ועיין בר"ח [בראשית חכמה] פ"א משער היראה דגדול מורה על גדלות התפשטות האור בבחי' א"ס כו'):

as it is written, "And of His understanding there is no searching," for He is the Knower and He is the Knowledge, etc. (And see Reishis Chochmah, chapter 1 of Sha'ar HaYirah, that "great" denotes the greatness of the spreading forth of the light in the level of the Infinite, etc.)

4 אך זהו התורה כמו שהיא למעלה וכדי להיות המשכה מבחי' ח"ע [חכמה עילאה] להתלבש בתורה דבריאה (שהיא התורה שלפנינו כי תלמוד בבריאה כו') צ"ל ע"י צמצום.

But this is the Torah as it is above. For there to be a drawing down from the level of the higher Chochmah, to be enclothed in the Torah of the World of Beriah (which is the Torah before us, for "Talmud is in Beriah," etc.), it must be through a tzimtzum (contraction).

וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] צמצם שכינתו בין בדי ארון. כי מפני שמשם הקול מדבר למשה הוא ע"י שצמצם כו'

This is what our Sages, of blessed memory, said: "He contracted His Shechinah (Divine Presence) between the poles of the Ark." For since "the voice spoke" to Moshe from there, this was through His having contracted, etc.

ובחי' זו נק' כרוב אפי זוטרי בחי' אדם הקטן כמשל הקטן שהגילוי במוחין שלו מצומצם יותר מבאדם הגדול.

This level is called "cherub," "the small face" (apei zutrei), the level of "the small man" (adam hakatan) — as in the analogy of a child, in whom the revelation in his mind (mochin) is more contracted than in a grown man (adam hagadol).

וזהו כרוב א' מקצה מזה שהוא המשכה מלמעלה למטה (וכמ"ש מקצה השמים מוצאו כו'. ושמש היינו בחי' תורה ע' [עיין] בזהר תרומה) (קל"ז) להיות מקור ושרש להמשכת האור בבי"ע.

And this is "one cherub from the end on this side": a drawing down from above to below (as it is written, "From the end of the heavens is its going forth," etc.; and the "sun" is the level of Torah — see the Zohar, Terumah, 137), to be the source and root for the drawing down of the light into Beriah, Yetzirah and Asiyah.

וכרוב א' מקצה מזה הוא כדי להיות ירידה זו הוא ע"י אתעדלי"ת [אתערותא דלתתא] בק"ש [בקריאת שמע] למסור נפשו באי' ואהבת.

And [the second] "one cherub from the end on this side" is that, in order for this descent to come about, it is through an arousal from below (isarusa dilesata) in the recital of the Shema: to give over one's soul in "One" and in "And you shall love."

והיינו ע"י שמע ישראל להתבונן איך הוי' אחד אני הוי' לא שניתי רק שאמר והי' [והיה] העולם

That is, through "Hear, O Israel": to contemplate how Havayah is One — "I, Havayah, have not changed" — only that He spoke and the world came to be,

כי הוא צוה ונבראו כו' וכולא קמי' [קמיה] כלא חשיב. ולכן ע"י התבוננות זו יבא למס"נ [למסירות נפש] להיות ועמך לא חפצתי.

for "He commanded and they were created," etc., and "All before Him is considered as nothing." Therefore, through this contemplation one will come to self-sacrifice (mesirus nefesh), to be [in the state of] "And besides You I desire nothing."

ולכן נק' כנס"י [כנסת ישראל] כלה לשון כלות הנפש ממטה למעלה. וזהו בחי' הכרוב מקצה מזה לעלות מבי"ע ליכלל באוא"ס [באור אין סוף] לאסתכלא ביקרא דמלכא.

Therefore Knesses Yisrael is called kallah (bride), a term related to kelos hanefesh, the soul's expiring [in longing], from below upward. And this is the level of the cherub "from the end on this side": to ascend from Beriah, Yetzirah and Asiyah to be included in the Infinite Light, "to gaze upon the glory of the King."

וזהו עינינו נשואות אל ה' (ונק' שמור לנוק' [לנוקבא] עמש"ל [עיין מה שכתוב לעיל] בד"ה זכור את יום כו'). ועי"ז כמים הפנים נמשך מלמעלה ג"כ עיני ה' אלקיך בה כו'.

And this is "Our eyes are lifted up to G-d" (and for Nukva it is called "shamor" ("keep"); see what is written above in the discourse beginning "Remember the day," etc.). And through this, "as water [reflects] the face," there is drawn from above as well "the eyes of Havayah your G-d are upon it," etc.

וזהו ועשית שנים כרבים כו' (ועמ"ש ע"פ שיר השירים מענין פי' חתן וכלה וע"פ לבבתני. ועיין בזהר פ' בלק דקפ"ז ענין דאזעירת גרמה כו') מן הכפרת תעשו את הכרבים הוא בחינת סוכ"ע שמקיף לשניהם בשוה

And this is "And you shall make two cherubim," etc. (See what is written on [the verse] "The Song of Songs" on the meaning of groom and bride, and on "You have captured my heart"; and see the Zohar, Parshas Balak, page 187, the matter of "she made herself small," etc.) "From the cover you shall make the cherubim": [the cover] is the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), which encompasses both of them equally

(וכמש"ל [וכמה שכתוב לעיל] שאא"ס [שאור אין סוף] ב"ה למעלה מעלי' [מעלה / מעלת] אפי' [אפילו] מבחי' ח"ע [חכמה עילאה] וכ"ש [וכל שכן] מבחי' כרובים ואפי זוטרי. ועמ"ש ע"פ כי על כבוד חופה ענין ב' בחי' כבוד והחופה ומקיף שעליהם. וזהו ענין ב' הכרובים והכפרת):

(as was written above, that the Infinite Light, blessed be He, is exceedingly high above, even above the level of the higher Chochmah, and all the more so above the level of the cherubim and the small face. And see what is written on [the verse] "For over [all] the glory, a canopy": the matter of two levels of glory, and the canopy, the encompassing [light] above them. And this is the matter of the two cherubim and the cover).

5 והנה כתיב והיו הכרבים פרשי כנפים למעלה כו' ואית' [ואיתא] בזהר פ' אחרי (דנ"ט ע"א) ובויחי (דרכ"ח סע"ב [סוף עמוד ב]) תלת זימנין ביומא כו' אינון מגרמייהו סלקין גדפייהו כו'.

Now, it is written, "And the cherubim shall spread their wings upward," etc. And it is stated in the Zohar, Parshas Acharei (page 59a), and in Vayechi (end of page 228b): "Three times a day," etc., "they raise their wings of their own accord," etc.

ופי' הרמ"ז [הרב משה זכות] שם דהיינו בשעת ג' תפלות שבכל יום דהיינו שבכל עת התפלה מג' תפלות הנ"ל הם עולים מבי"ע למעלה באצי'

And the Ramaz (Rabbi Moshe Zacuto) explains there that this means at the time of the three daily prayers: at the time of each of the three prayers mentioned, they ascend from Beriah, Yetzirah and Asiyah upward, into Atzilus.

וזהו סלקין גדפייהו שהוא ע"י התעוררות האהבה ויראה שבישראל שאהוי"ר [שאהבה ויראה] נק' גדפין ופרחא לעילא (ועמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] פ' אחרי שם מענין בכנפיהם ועיין בזהר פ' בלק)(דר"ד ע"ב)

And this is "they raise their wings": it is through the arousal of the love and awe that are in Israel, for love and awe are called "wings" (gadpin), "and it flies upward." (See what the Ramaz writes in Parshas Acharei there on the matter of "with their wings"; and see the Zohar, Parshas Balak, page 204b:

נהורא קדמאה כו' כנפים עלאין ונהורא קדמאה הוא רב חסד. ובעבודת ה' היא האהבה רבה שלמעלה מהשכל.

"The first light," etc., "supernal wings"; and the first light is "abundant in kindness" (rav chesed). In the service of G-d, it is the great love (ahavah rabbah) that is above intellect.

ועמש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] פ' יתרו בענין האבות הן הן המרכבה וזהו ענין שהכרובי' [שהכרובים] סוככים בכנפיהם על הכפרת שבו הלוחות והתורה ואז נקראים אדם הגדול ואפי רברבי כיון שעולי' [שעולים] לאצי' אשר איהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון

And see what was written above, in Parshas Yisro, on the matter of "The Patriarchs are the chariot.") And this is the matter of the cherubim "sheltering with their wings over the cover," in which were the Tablets and the Torah. Then they are called "the great man" (adam hagadol) and "the large face" (apei ravrevei), since they ascend to Atzilus, where "He and His life-forces and His vessels are one within them."

ולכן תפלה הוא לי [לשון] חבור כמו נפתולי נפתלתי. ובלשון המשנה התופל כלי חרס שמתחברים במקורם שבעולם האצי'.

Therefore tefillah (prayer) is a term for joining, as in "With joinings... I have been joined" (naftulei... niftalti); and in the language of the Mishnah, "one who joins (hatofel) an earthenware vessel." For they are joined with their source in the World of Atzilus.

וכן בעבודת ה' היא התקשרות ודבקות הנפש בשרשה (וכמ"ש בד"ה יונתי) ולכן יש להכרובים כנפים לעופף למעלה לאצי' כו' ועי"ז פניהם איש אל אחיו ששם הם מיוחדים פב"פ [פנים בפנים]

So too in the service of G-d: it is the binding and cleaving of the soul to its root (as written in the discourse beginning "My dove"). Therefore the cherubim have wings, to fly upward to Atzilus, etc.; and through this, "their faces, each toward his brother," for there they are united face to face,

וכמו במ"ת [במתן תורה] דכתי' [דכתיב] פב"פ [פנים בפנים] דבר ה' (ע' [עיין] ענין זה בד"ה ואהי' [ואהיה] אצלו אמון) ולכן נק' אחים וזהו למען אחי ורעי אדברה נא שלום.

as at the Giving of the Torah, of which it is written, "Face to face G-d spoke" (see this matter in the discourse beginning "And I was beside Him as a nursling"). Therefore they are called brothers. And this is "For the sake of my brothers and my friends, I will now speak peace."

שלום היינו חבור והתקשרות ב' הכרובים כו' (ועמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] פ' אחרי על הזהר)(דנ"ט ע"ב)

"Peace" means the joining and binding of the two cherubim, etc. (And see what the Ramaz writes in Parshas Acharei on the Zohar, page 59b:

והנה נקראים אחים כו' דהיינו שכנס"י [שכנסת ישראל] מקבלת מוחין מחו"ב [מחכמה ובינה] עלאין שהם בחי' אדם הגדול כנ"ל שלא ע"י התלבשות בבחינת כרוב וזעיר אנפין כו'.

"Now, they are called brothers," etc.: that is, Knesses Yisrael receives mochin from the supernal Chochmah and Binah, which are the level of "the great man," as mentioned above, not through being enclothed in the level of the cherub and Z'eir Anpin, etc.

ועיין בע"ח [בעץ חיים] שער ל"ה פ"ב [פרק ב'] המדרגה הששית כו'. ולכן היו אז חכמים גדולים ונבואה ורוה"ק [ורוח הקודש] בישראל:

And see Etz Chaim, Sha'ar 35, chapter 2, "the sixth level," etc.) Therefore there were then, in Israel, great sages, and prophecy and the holy spirit (ruach hakodesh).

6 אבל משחרב בהמ"ק [בית המקדש] ונגנזו הכרובי' [הכרובים] (שנסתלקה בחי' ההארה מאצי' הנק' אפי זוטרי שהי' [שהיה] מאיר למטה ממש בעשי' [בעשיה] לשרשו ומקורו באצילות וז"ש [וזהו שכתוב] בגמ' [בגמרא])(ר"ה [ראש השנה] דל"א) ומכרוב לכרוב כו'

But since the Holy Temple was destroyed and the cherubim were hidden away (for the glimmer from Atzilus that is called "the small face" (apei zutrei), which used to shine below, in Asiyah itself, withdrew to its root and source in Atzilus; and this is what is said in the Gemara (Rosh HaShanah 31a), "and from cherub to cherub," etc.),

ולכן זאת היא בקשת כנס"י [כנסת ישראל] מי יתנך כאח לי כמו שהי' [שהיה] בזמן בהמ"ק [בית המקדש] שהיו בבחי' אחים וגם פניהם איש אל אחיו.

therefore this is the plea of Knesses Yisrael, "Would that you were like a brother to me," as it was in the time of the Holy Temple, when they were in the state of brothers, and also "their faces, each toward his brother."

והיינו ע"י עסק התורה. וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] משחרב בהמ"ק [בית המקדש] אין לו להקב"ה אלא ד' אמות של הלכה.

And this comes about through occupation with Torah, as our Sages, of blessed memory, said: "Since the Holy Temple was destroyed, the Holy One, blessed be He, has only the four cubits of halachah."

(עיין תניא פנ"ג [פרק נ"ג] ועמש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] בד"ה רני ושמחי מענין פי' לא זז מחבבה עד שקראה אחותי) וזהו יונק שדי אמי שהוא בחי' תושבע"פ [תורה שבעל פה] שהוא בחינת גילוי חכמתו ורצונו ית' ממש

(See Tanya, chapter 53; and see what was written above in the discourse beginning "Sing and rejoice," on the meaning of "He did not cease to cherish her until He called her 'My sister.'") And this is "nursing at my mother's breasts": the level of the Oral Torah, which is the level of the revelation of His very wisdom and will, may He be blessed.

(והרי א"כ האדם המשיג ההלכה תופס ומשיג חכמתו ית' ממש אשר הוא היודע והוא הדעה כו'.

(If so, the person who comprehends the halachah grasps and comprehends His very wisdom, may He be blessed, for He is the Knower and He is the Knowledge, etc.

לכן נק' ע"י בחי' אחים שמקבלים שניהם ממקור א' שהוא מבחינת חו"ב [חכמה ובינה] עלאין דכמו שז"א מקבל מוחין מאו"א [מאבא ואימא]. כך העוסק בתורה משיג בחינת חכמתו ובינתו ית'.

Therefore, through this, they are called "brothers," for both receive from one source, from the level of the supernal Chochmah and Binah: just as Z'eir Anpin receives mochin from Abba and Imma, so the one who occupies himself with Torah grasps the level of His Chochmah and Binah, may He be blessed.)

וזהו שנק' התורה חלב כמ"ש לכו שברו כו' יין וחלב. כמו שעד"מ הולד בלידתו הוא בתכלית הקטנות

This is why the Torah is called milk, as it is written, "Come, buy," etc., "wine and milk." For, by way of analogy, a child at birth is utterly small,

וע"י יניקתו חלב האם מתגדלים אבריו וגם נשלמו בו מוחין דיניקה. שלכן מתחיל לדבר ולילך כו'.

and through nursing on his mother's milk his limbs grow, and the mochin of nursing (yenikah) are also completed in him, which is why he begins to speak and to walk, etc.

7 וכך הנשמות קודם בואן לעוה"ז היו תחלה בבחי' עבור בבחינת מלכות אימא תתאה וזהו חי ה' אשר עמדתי לפניו וירידת הנשמה משם בבי"ע להתלבש בגוף נק' בשם לידה.

So too the souls: before they come into this world, they were first in the state of gestation (ibbur), in the level of Malchus, the lower Imma. And this is "As G-d lives, before Whom I stood." And the descent of the soul from there into Beriah, Yetzirah and Asiyah, to be enclothed in a body, is called "birth."

וזהו אני היום ילדתיך והתורה שלומד בעוה"ז נק' חלב שמגדיל בחי' רמ"ח אברי הנשמה שהם ט"ס [ט' ספירות] טפ"ט [ט' פעמים ט'] כו' כמ"ש ע"פ חכלילי כו'

And this is "Today I have given birth to you." And the Torah that one studies in this world is called milk, for it makes the 248 limbs of the soul grow; these are the nine Sefiros, nine times nine, etc., as is written on [the verse] "Chachlili," etc.

ולכן אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו שעי"ז נעשית הנשמה בבחי' גידול יותר במעלה הרבה מכמו שהיתה תחלה בירידתה שנק' בשם לידה

Therefore our Sages, of blessed memory, said, "Fortunate is he who comes here with his learning in his hand": for through this the soul comes into a state of growth far higher in degree than it was at first, in its descent, which is called "birth,"

שע"י שינק משדי אמו הוא בחינת ותלמודו בידו נעשה בה הגדלה הרבה כו' (ועמ"ש ע"פ בהר סיני מענין פי' ותלמודו בידו):

for through his having nursed from his mother's breasts, which is the level of "with his learning in his hand," great growth takes place in it, etc. (And see what is written on [the verse] "On Mount Sinai" on the meaning of "with his learning in his hand.")

8 אך להבין איך שייך למעלה בהקב"ה להיות כאח יונק כביכול מבחי' עסק התורה של האדם למטה.

But we need to understand how it can apply above, to the Holy One, blessed be He, to be "like a brother" who nurses, as it were, from a person's occupation with Torah below.

אך הענין כמ"ש רועה ישראל. וכתיב אחותי רעיתי פי' פרנסתי. ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים דכמו שהלחם פעולתו לחבר הנשמה עם הגוף.

But the matter is as it is written, "Shepherd (ro'eh) of Israel," and it is written, "My sister, my companion (rayasi)," meaning "my sustainer" (parnasasi): "Israel sustain their Father in heaven." For just as the effect of bread is to join the soul with the body,

כך ענין פרנסה למעלה להמשיך גלוי אוא"ס ב"ה בתוך ע"ס [אור אין סוף] [עשר ספירות] דאצי' שנק' בשם גופין שאפי' [שאפילו] ח"ע [חכמה עילאה] אין ערוך כלל לא"ס ב"ה ושיהיה נמשך ומתלבש בהם הוא ע"י עסק התורה למטה.

so "sustenance" above is to draw the revelation of the Infinite Light, blessed be He, into the Ten Sefiros of Atzilus, which are called "bodies." For even the higher Chochmah bears no comparison at all to the Infinite One, blessed be He; and that [the light] be drawn and enclothed in them comes about through occupation with Torah below.

9 וז"ש [וזהו שכתוב] הנה אלקינו זה קוינו לו פי' שאנו המשכנו אותו בבחי' קוין דהיינו התלבשות האור בע"ס [בעשר ספירות] הנחלקים לג' קוין חסד דרועא ימינא כו'

And this is the meaning of what is written, "Behold, this is our G-d; we hoped (kivinu) for Him." The meaning is that we drew Him down in the manner of lines (kavin): that is, the enclothing of the light in the Ten Sefiros, which are divided into three lines — "Chesed is the right arm," etc. —

וכנגדם ג' בחי' תורה ועבודה וגמ"ח [וגמילות חסדים]. ולעתיד יתגלו כל ההמשכות לכן ואמר ביום ההוא הנה כו'.

and corresponding to them are three levels: Torah, service (avodah) and acts of kindness (gemilus chassadim). In the time to come all the drawings-down will be revealed; therefore "And it will be said on that day, 'Behold,'" etc.

אך מה שנאמר יונק שדי אמי דוקא שהוא בחי' תושבע"פ [תורה שבעל פה] כי הנה תושב"כ [תורה שבכתב] נק' מוסר אביך ותושבע"פ [ותורה שבעל פה] נק' תורת אמך (כמבואר בד"ה ביום השמיני עצרת)

But the reason it says specifically "nursing at my mother's breasts," which is the level of the Oral Torah, is that the Written Torah is called "the instruction of your father," and the Oral Torah is called "the teaching of your mother" (as explained in the discourse beginning "On the eighth day, an assembly"),

כי בתורה שבכתב הכל ברמז בעלמ' [בעלמא]. וכמו שהאב מזריע טפה כו' ועיקר גידול הוולד הוא בבטן האם.

for in the Written Torah everything is merely by allusion. And just as the father sows a drop, etc., while the main growth of the child is in the mother's womb,

כך גילוי פרטי ההלכות על בוריין הוא בתושבע"פ [בתורה שבעל פה] והיינו דאורייתא תושב"כ [תורה שבכתב] מחכ' [מחכמה] נפקת הנק' אבא.

so the revelation of the particulars of the laws in their full clarity is in the Oral Torah. And this is [the meaning of] "the Torah" — the Written Torah — "comes forth from Chochmah," which is called Abba (Father),

ותושבע"פ [ותורה שבעל פה] הוא בחי' בינה הנקרא אמא. והנה עיקר התגלות התענוג מהשכל הוא בבינה כשמבין הדבר על בוריו

while the Oral Torah is the level of Binah, which is called Imma (Mother). Now, the main revelation of the delight of intellect is in Binah, when one understands the matter in its full clarity,

וכמ"ש בזהר ע"פ ועבד הלוי הוא (ובע"ח [ובעץ חיים] שהתגלות עתיק הוא בבינה ועמ"ש פ' לך לך גבי ה' דאברהם ובפ' וארא ע"פ לכן אמר) דא עתיקא כו'

as is written in the Zohar on [the verse] "And the Levite, he (hu), shall serve" (and in Etz Chaim, that the revelation of Atik is in Binah; and see what is written in Parshas Lech Lecha regarding the hei of Avraham, and in Parshas Va'eira on [the verse] "Therefore say"): "This is Atik," etc.

וזהו שנאמר יונק שדי אמי דוקא (שהחלב הוא משעשע הולד ומענגו) ועי"ז נמשך ממנו ית' גילוי התענוג בגי"ע [בגן עדן] להיות נהנים מזיו כו' וקוב"ה [וקודשא בריך הוא] אתא לאשתעשע עם צדיקייא בגי"ע [בגן עדן] והכל ע"י עסק התורה.

And this is why it says specifically "nursing at my mother's breasts" (for milk gladdens the child and delights him). Through this a revelation of delight is drawn from Him, may He be blessed, into Gan Eden, that they may enjoy the radiance, etc.; and "the Holy One, blessed be He, comes to delight with the righteous in Gan Eden." And all this is through occupation with Torah.

וכמארז״ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל השונה הלכות בכ״י [בכל יום] מובטח לו שהוא בן עוה״ב [עולם הבא] וכמבואר באריכות באגה״ק [באגרת הקודש] בד״ה א״ח [אשת חיל] עט״ב [עטרת בעלה]:

As our Sages, of blessed memory, said, "Whoever studies laws every day is assured that he is destined for the World to Come." This is explained at length in Iggeres HaKodesh, in the discourse beginning "A woman of valor is the crown of her husband."

10 אמצאך בחוץ קאי על בעלי עסקים אע״פ [אף על פי] שא״א להם לעסוק בתורה תמיד שיהיו בבחי׳ יונק שדי אמי ע״י ד׳ אמות של הלכה מ״מ עליהם נאמר דמ״מ אמצאך בחוץ ג״כ.

"I would find you outside" refers to businesspeople. Although they cannot occupy themselves with Torah constantly, so as to be in the state of "nursing at my mother's breasts" through the four cubits of halachah, nevertheless it is said of them that, nevertheless, "I would find you outside" too.

(להיות ג״כ בבחי׳ כאח לי כו׳ כדלקמן). והענין דהנה מצינו בהקב״ה נאמר ג״כ לשון קונה כמ״ש קונה שמים וארץ.

(So that they too are in the state of "like a brother to me," etc., as [explained] below.) The explanation: we find that the term "acquirer" (koneh) is also said of the Holy One, blessed be He, as it is written, "Acquirer of heaven and earth."

וארז״ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] חמשה קנינים קנה הקב״ה. דהנה כתיב ששת ימים עשה ה׳ את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת.

And our Sages, of blessed memory, said, "The Holy One, blessed be He, acquired five acquisitions." For it is written, "Six days G-d made the heavens and the earth, and on the seventh day He rested."

11 וכל שבת נק׳ יום השביעי. שבת להוי׳. ולכאורה איך שייך לקרות שבתות דעכשיו יום השביעי

And every Shabbos is called "the seventh day": "a Shabbos to Havayah." Seemingly, how can the Shabbosos of now be called "the seventh day,"

שהרי כבר עברו רבבות ימים מיום בריאת העולם עד שבתות אלו ואיך יקרא השבת יום השביעי.

when myriads of days have already passed from the day the world was created until these Shabbosos? How can Shabbos be called "the seventh day"?

אך כי ששת ימים הם ששה מדות עליונות שבהם ועל ידן היו התהוות העולמות יום ראשון יהי אור בחי' החסד כו' ואח"כ ביום השבת הוא עליותם לשרשם ומקורם למעלה מעלה.

But [the answer is] that the six days are six supernal attributes, in which and through which the worlds came into being: the first day, "Let there be light," is the level of Chesed, etc. And afterwards, on the day of Shabbos, is their ascent to their root and source, exceedingly high above.

12 וכך הוא ג"כ בכל שבת ושבת שבששת ימי המעשה הוא ירידת המדות בבי"ע לברר כו'.

So too it is every single Shabbos: during the six workdays the attributes descend into Beriah, Yetzirah and Asiyah to refine, etc.,

ואח"כ ביום השבת הוא עליותם ועליות העולמות שהעלייה דוקא ביום ומדה השביעית שהיא בחי' המל'

and afterwards, on the day of Shabbos, is their ascent and the ascent of the worlds. The ascent is specifically on the seventh day and through the seventh attribute, which is the level of Malchus

(עיין פע"ח [פרי עץ חיים] שער א' פרק ז' כי העלייה צריך להיות התחלה מלמטה כמו שמגביהים הבנין שמגביהי' [שמגביהים] מלמטה וע"י"ז ממילא מתעלה כולו כו'. ועוד כי נעוץ סב"ת [סופן בתחלתן] אני ראשון ואני אחרון כו').

(see Pri Etz Chaim, Sha'ar 1, chapter 7: for the ascent must begin from below, just as when one raises a building, one raises it from below, and through this the whole of it rises of itself, etc.; and further, because "their end is wedged in their beginning" — "I am first and I am last," etc.).

וזהו ויכלו השמים כו' לשון כלתה נפשי לכה דודי לקראת כלה כו' בואי כלה כו' ולכן אומרים בברכה דמעין שבע דמעלי שבתא קונה שמים וארץ.

And this is "And the heavens were completed (vayechulu)," etc., a term related to "My soul yearned (kalsah)," "Come, my beloved, to greet the bride (kallah)," etc., "Come, O bride," etc. Therefore in the blessing Me'ein Sheva on Shabbos eve we say, "Acquirer of heaven and earth."

כי הנה עליות העולמות בשבת וכל מה שנתברר בששת ימי המעשה עולה ליכלל למעלה בשבת זהו כמשל הקנין שהלוקח נותן תחלה כסף להמוכר וע"י"ז מקבל אח"כ החפץ שקונה לרשותו.

For the ascent of the worlds on Shabbos, when all that was refined during the six workdays rises to be included above on Shabbos, is like the analogy of a purchase: the buyer first gives money to the seller, and through this he afterwards receives the object he is buying into his possession.

כך ע"י ירידת המדות עליונות בששת ימי המעשה לברר ניצוצים ע"ז נעשה המשכ' והעלי' [והעליה] בשבת מטורי דפרודא לרה"י יחידו ש"ע [לרשות היחיד] [של עולם].

So too, through the descent of the supernal attributes during the six workdays to refine sparks — through this there comes about on Shabbos a drawing-down and an ascent from "the mountains of separation" to the private domain (reshus hayachid) of the Only One of the world.

וזהו ענין הקנין של הקב"ה. ועד"ז ג"כ ענין גלות ישראל במצרים ובבל הוא ג"כ שע"ז מתעלים הנצוצות שנפלו שמה והן הן נשמות ר"ע [רבי עקיבא] ר"מ [רבי מאיר] עובדיה (ועמש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] בפ' בשלח פרעה).

And this is the matter of the acquisition of the Holy One, blessed be He. Along these lines, too, is the matter of the exile of Israel in Egypt and in Babylon: through it the sparks that fell there are elevated, and these are the very souls of Rabbi Akiva, Rabbi Meir [and] Ovadiah (and see what was written above, in Parshas Beshalach, [on] "When Pharaoh sent").

ועד"ז נאמר בק"ש [בקריאת שמע] ואספת דגנך כו' לאספ' לבחי' אחד ואהבת דהיינו שעוסק במו"מ [במשא ומתן] לפרנס את עצמו וביתו שזהו ירידה

In the same way it is said in the Shema, "And you shall gather in your grain," etc.: to gather it into the level of "One" and "And you shall love." That is, one engages in commerce to support himself and his household, which is a descent;

אך ע"ז נעשה אח"כ עלייה כשמתפלל בכח האכילה ואו' [ואומר] אחד ואהבת ולמס"נ [ולמסירות נפש] באחד ולכן נק' התפלה עולת תמיד עליית הנצוצות למעלה כו' וכל תפלות החול מתעלים בתפלת השבת:

but through this an ascent afterwards comes about, when he prays with the strength of the food and says "One" and "And you shall love," and [comes] to self-sacrifice (mesirus nefesh) in "One." Therefore prayer is called "the continual burnt-offering" (olas tamid): the ascent of the sparks upward, etc. And all the weekday prayers are elevated in the Shabbos prayer.

13 וזהו שנאמר אמצאך בחוץ שגם הבעלי עסקים ימצאוהו בחוץ כיון שע"י עסקיהם מתעלים הנצוצות באחד וכל ישראל מקיימים זה שהרי דינא דגמ' [דגמרא] הוא שפרשה ראשונה דק"ש [דקריאת שמע] צריכה כוונה. ולד"ה פסוק ראשון צריך כוונה.

And this is what is said, "I would find you outside": businesspeople, too, will find Him outside, since through their dealings the sparks are elevated into "One." And all Israel fulfill this, for it is the law of the Gemara that the first paragraph of the Shema requires intention (kavanah), and according to all opinions the first verse requires intention.

והוא ענין למס"נ [למסירות נפש] באחד ובכל ישראל יש בחי' זו שאף שאין לו מס"נ [מסירות נפש] בפועל יש בו מס"נ [מסירות נפש] בכח שאפי' [שאפילו] קל שבקלים יכול למס"נ [למסירות נפש] כו'

This is the matter of self-sacrifice (mesirus nefesh) in "One." And every Jew has this level: even though he does not have self-sacrifice in actuality, he has self-sacrifice in potential, for even the lowest of the low is capable of self-sacrifice, etc.

ועי"ז מתעלים כל עסקיו לה' אחד א"כ הרי מו"מ [משא ומתן] ועסק זה הוא מעין וע"ד שהוא ית' נק' קונה שמים וארץ

And through this all his dealings are elevated to G-d, Who is One. If so, this commerce and business are akin to, and along the lines of, His being called, may He be blessed, "Acquirer of heaven and earth"

(ולכן הוא בבחי' כאח לי וע' מ"ש ע"פ וישב יעקב בפי' ובקשתם משם כו' ומצאת כו')

(and therefore he is in the state of "like a brother to me"; and see what is written on [the verse] "And Yaakov dwelt," on the meaning of "And from there you will seek," etc., "and you will find," etc.).

והנה אדרבה בהם נאמר אשקך בחי' נשיקין הוא אתדבקות רוחא ברוחא ע"י תפלות הבעל עסק

Indeed, on the contrary, of them it is said, "I would kiss you": the level of kisses, which is "the cleaving of spirit to spirit," through the prayers of the businessman,

שהוא בחי' אתכפייא ויתרון האור מהחשך הוא מעורר וממשיך ממקום גבוה מאד (עמ"ש בפ' נח בד"ה מים רבים כו')

which is the level of subjugation (iskafya) and of "the advantage of light out of darkness"; it arouses and draws down from a very high place (see what is written in Parshas Noach, in the discourse beginning "Many waters," etc.),

אשר גילוי בחי' זו אינו אלא בבחי' נשיקין כמשל הנשיקין שהוא מחמת עוצם האהבה שלא יוכל לפרש בדבור היא מתלבשת בהבל הנשיקין כו'

a level whose revelation is only in the manner of kisses — as in the analogy of kisses, where, because of the intensity of the love, which one cannot express in speech, it is enclothed in the breath of the kisses, etc.

(עמ"ש בד"ה שיר השירים פי' ישקני כו'. והענין כי בחינת כאח לי שע"י יונק שדי אמי היינו שיניקותם משרש אחד היינו מהתורה שהיא בחי' חו"ב כו' שנק' או"א [חכמה ובינה] [אבא ואימא].

(See what is written in the discourse beginning "The Song of Songs," on the meaning of "Let him kiss me," etc. The explanation is that the state of "like a brother to me" that comes through "nursing at my mother's breasts" means that their nursing is from one root, namely from the Torah, which is the level of Chochmah and Binah, etc., which are called Abba and Imma.

אמנם ע"י אתכפייא ובטול היש לאין דבעלי עסקים אסתלק יקרא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] לעילא שנמשך האור מבחי' אין שהוא מקור התורה כמ"ש והחכמה מאין תמצא כו' ונמשך התגלות זו בז"א כו'.

However, through the businesspeople's subjugation (iskafya) and their nullification (bittul) of "something" into "nothing," "the glory of the Holy One, blessed be He, is elevated above": the light is drawn from the level of "nothing" (ayin), which is the source of the Torah, as it is written, "And wisdom, from nothing (ayin) is it found," etc., and this revelation is drawn into Z'eir Anpin, etc.

וא"כ הם בבחי' כאח לי שמקבלים שניהם משרש א' אשר השרש ההוא גבוה מבחי' שדי אמו כו' הוא בחי' כתר שלמעלה מהחכמה ובינה. וזהו ענין שזבולון קודם לישששכר.

If so, they are in the state of "like a brother to me," for both receive from one root, and that root is higher than the level of "his mother's breasts," etc.: it is the level of Keser, which is above Chochmah and Binah. And this is the matter of Zevulun preceding Yissachar.

והנה כתיב וינשק לבן לבניו שהם השבטים שנק' ג"כ בנים ללובן העליון כי בני בנים הרי הם כבנים כו' כך יתכן בחינת כאח לי בקבלתם מבחי' אין מקור דחו"ב הנק' או"א [דחכמה ובינה] [אבא ואימא] כו'

Now, it is written, "And Lavan kissed his sons": these are the tribes, who are also called sons of the Supernal Whiteness (Loven HaElyon), for "grandchildren are like children," etc. So too, the state of "like a brother to me" is possible in their receiving from the level of "nothing" (ayin), the source of Chochmah and Binah, which are called Abba and Imma, etc.

ועיין כה"ג [כהאי גוונא] בפרדס שער החמישי פ"ג [פרק ג'] בשם הבית יוסף ומלכות נפיק כו' ומשום הכי קאמר אברהם כו' ועמש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] בביאור ענין יודוך אחיך כו' וענין בני אביך כו').

And see something similar in the Pardes, Sha'ar 5, chapter 3, in the name of the Beis Yosef: "and Malchus comes forth," etc., "and for this reason Avraham said," etc. And see what was written above in the explanation of the matter of "Your brothers shall acknowledge you," etc., and the matter of "your father's sons," etc.)

אנהגך אביאך אל בית אמי הוא בחינת תורה כי גם הבעל עסק צריך לקבוע עתים לתורה

"I would lead you, I would bring you into my mother's house": this is the level of Torah, for the businessman, too, must set times for Torah.

כי הגם שעיקר עבודתם הוא ע"י מעשה בבחי' אתכפייא ובמעשה הצדקה מ"מ ההמשכה צ"ל כסדר שמתלבשת תחלה במחשב' [במחשבה / במחשבת] ודבור ואח"כ במעשה.

For although their main service is through deed — in the manner of subjugation (iskafya), and in the deed of charity — nevertheless the drawing-down must be in order: it is enclothed first in thought and speech, and afterwards in deed.

ומחשבה ודבור זהו בחי' קביעת עתים לתורה של הבעלי עסק (ועיקר גלוי נשיקין הוא ע"י קביעת עתים לתורה. ע' [עיין] בתניא פ' מ"ה)

And thought and speech — this is the level of the businessmen's set times for Torah. (And the main revelation of kisses is through setting times for Torah; see Tanya, chapter 45.)

ולכן בבעלי תורה נאמר יונק שדי אמי שהוא לשון תמידי. כי והגית בו יומם ולילה כתיב.

Therefore, of those devoted to Torah it is said, "nursing at my mother's breasts," which is an expression of constancy, for it is written, "And you shall meditate in it day and night."

ובבעלי עסקים שהוא רק קביעות עתים נאמר אנהגך אביאך אל בית אמי (ועוי"ל [ועוד יש לומר] פי' אנהגך בענין אחר דלפי ששרש המשכתם מבחי' שלמעלה מחו"ב [מחכמה ובינה] כנ"ל ע"כ אומר אנהגך כו'

And of businesspeople, who have only set times, it is said, "I would lead you, I would bring you into my mother's house." (One may further explain "I would lead you" in another way: since the root of their drawing-down is from a level above Chochmah and Binah, as mentioned above, therefore it says, "I would lead you," etc.,

אל כו' שממשיך מבחי' עליונה לבחי' אמי כו' וזהו תלמדני שמבחי' מקום גבוה כזה א"א להיות רק בחי' מקבל. וכענין ודברי אשר שמתי בפיך כו'). אשקך מיין הרקח.

"into," etc.: that he draws down from a higher level to the level of "my mother," etc. And this is "you would teach me": for from so high a place it is impossible to be anything but a recipient, as in "And My words that I have put in your mouth," etc.) "I would give you to drink of the spiced wine."

הנה היין משמח אלקים. ויין הוא בחי' יינה של תורה והוא בחי' בינה בחינת תושבע"פ [תורה שבעל פה] והיותו משמח אלקים היינו

Now, wine "gladdens Elokim." And wine is the level of "the wine of the Torah," which is the level of Binah, the level of the Oral Torah. And its gladdening Elokim means this:

כי אלקים הוא מדת הצמצום להיות העלם והסתר וע"י שממשיך מבחי' בינה שהוא בחי' שמחה גורם גילוי ההעלם כו' שלא יסתיר ויעלים.

Elokim is the attribute of tzimtzum (contraction), so that there be concealment and hiding; and by drawing down from the level of Binah, which is the level of joy, one brings about the revelation of the concealed, etc., so that it will not hide and conceal.

14 וזהו אשקך מיין. אך יין הרקח היינו שיש בו ריח הטוב. כי הריח שרשו ממקום גבוה שהוא בחי' מקיף והוא למעלה מבחינת מזון שהמזון הוא לגוף

And this is "I would give you to drink of wine." But "spiced wine" means that it has a good fragrance in it. For fragrance has its root in a high place: it is the level of the encompassing [light] (makif), and it is above the level of food, for food is for the body,

אבל הריח ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] שהנשמה נהנית ממנו ולא הגוף והיינו לפי שהוא בחי' תענוג העליון שאינו נתפס ומתלבש בכלים.

whereas fragrance, our Sages, of blessed memory, said, is something the soul enjoys and not the body. This is because it is the level of the supernal delight, which is not grasped and enclothed in vessels.

והנה זהו יתרון מעלת קביעות עתים לתורי' [לתורה] של הבעל עסק שהוא בחי' אתכפייא יותר מביושבי אוהלים ע"כ נק' עסק תורתם יין הרקח שהריח הוא דוקא מדבר חריף וקיוהא כו'

Now, this is the advantage and superiority of the businessman's setting times for Torah, which is the level of subjugation (iskafya), over those who dwell in the tents [of Torah]. Therefore their Torah study is called "spiced wine," for fragrance comes specifically from something sharp and sour, etc.

(ועיין מענין ריח ע"פ ראה ריח בני) שיין זה עם היותו משקה שהוא בחי' פנימית יש בו ג"כ ריח ובחי' מקיף כו'.

(And see on the matter of fragrance, on [the verse] "See, the fragrance of my son.") For this wine, although it is a drink, which is the level of the inner dimension (pnimiyus), also has fragrance and the level of the encompassing [light] (makif), etc.

ומי שאינו יכול ללמוד כלל ולקבוע עתים לתורה עליו נאמ' [נאמר] ג"כ מעסיס רמוני ע"ד מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ כפלח הרמון רקתך שאפי' [שאפילו] ריקנין שבך מלאים מצות כרמון.

And one who cannot study at all, and [cannot] set times for Torah — of him too it is said, "of the juice of my pomegranates," along the lines of our Sages' saying on the verse "Your temple (rakasech) is like a slice of pomegranate": that even the empty ones (reikanin) among you are full of mitzvos like a pomegranate.

כי ריקנים אין פי' פושעים ומורדים ח"ו [חס ושלום] רק שאין בהם תורה אבל מלאים מצות ודרך ארץ.

For "empty ones" does not mean sinners and rebels, G-d forbid, but only that they have no Torah in them, yet they are full of mitzvos and proper conduct (derech eretz).

והרי המצות מעוררים ג"כ גילוי תענוג העליון וכנודע מענין ריחא דלבושייכו כו' כי נעוץ תחלתן בסופן.

And the mitzvos, too, arouse a revelation of the supernal delight, as is known from the matter of "the fragrance of your garments," etc., for "their beginning is wedged in their end."

ולכן נק' עסיס רמוני שהוא ג"כ משיב את הנפש (ולכן במעיל היו תלויים רמונים כי המעיל הוא בחי' מעיל צדקה כו' וכמ"ש במ"א ע"פ שוש אשיש כו' מעיל צדקה יעטני וע"ש):

Therefore it is called "the juice of my pomegranates," which also restores the soul. (Therefore pomegranates hung on the robe (me'il), for the robe is the level of "a robe of righteousness (tzedakah)," etc., as is written elsewhere on [the verse] "I will greatly rejoice," etc., "He has wrapped me in a robe of righteousness"; see there.)

TORAH OHR • PARSHAS TERUMAH • MAAMAR 2

ביאור על הנ"ל

An Explanation of the Above

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 הנה כתיב ועמך כולם צדיקים. והנה יוסף נק' צדיק עליון ובנימין נק' צדיק תחתון. ויש נשמות שהם מבחי' יוסף. ויש מבחי' בנימין.

Now, it is written, "And your people are all righteous (tzaddikim)." Now, Yosef is called the higher tzaddik (tzaddik elyon), and Binyamin is called the lower tzaddik (tzaddik tachton). And there are souls that are of the level of Yosef, and there are [souls] of the level of Binyamin.

ולכן נאמר ועמך כולם צדיקים. ופי' צדיק עליון היינו המקשר אצי' בבריאה כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא וארעא.

Therefore it is said, "And your people are all righteous." And the meaning of 'the higher tzaddik' is the one who binds Atzilus (Emanation) with Beriah (Creation): "for all in heaven and on earth," 'which holds fast to heaven and earth.'

כי הנה יעקב נק' בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה היינו להיות ההמשכה מאא"ס [מאור אין סוף] עד מקור דבי"ע שהוא בחי' הדבור עליון שהמשכה זו היא ע"י יעקב שהוא כללות המדות עליונות.

For Yaakov is called "the middle bar, which runs through from end to end," meaning, that the drawing-down should extend from the Infinite Light (Or Ein Sof) to the source of Beriah, Yetzirah and Asiyah, which is the level of the supernal speech; for this drawing-down comes through Yaakov, who is the supernal emotive attributes (middos) as a whole.

3 וכמו עד"מ שע"י המדות נמשך ההשפעה שכשיש לו אהבה מדבר כו'. אך אלה תולדות יעקב הוא בחי' יוסף שהוא בחי' יסוד התקשרות של המשפיע עם המקבל וזהו בחי' צ"ע [צדיק עליון].

Just as, by way of analogy, it is through the emotive attributes (middos) that the bestowal is drawn forth: when one has love, he speaks, etc. But "these are the generations of Yaakov" is the level of Yosef, which is the level of Yesod (foundation), the bond of the giver with the recipient; and this is the level of the higher tzaddik.

אך בכדי שיהיה המקבל קולט את ההשפעה צ"ל ג"כ בבחי' התקשרות שהוא בעבודת ה' בחי' מס"נ [מסירות נפש] והוא בחי' בנימין צ"ת [צדיק תחתון] שמקשר בריאה באצי' מלמטה למעלה.

But in order for the recipient to take in the bestowal, he too must be at the level of bonding, which in the service of G-d is the level of self-sacrifice (mesirus nefesh). And this is the level of Binyamin, the lower tzaddik, who binds Beriah (Creation) with Atzilus (Emanation), from below upward.

ולכן נאמר בלידת בנימין ותקש בלדתה. כי בנימין הוא ההתכללות והבטול מבי"ע לאצי' שזהו הפך ענין הלידה והגילוי מלמעלה למטה.

Therefore it is said at the birth of Binyamin, "and she had hard labor in giving birth." For Binyamin is the inclusion and the self-nullification (bittul) of Beriah, Yetzirah and Asiyah into Atzilus, which is the opposite of the matter of birth and revelation from above downward.

4 והנה במצות מעשיות יש ג"כ שני הבחי' יש מצות שהן בחי' המשכת האור מלמעלה למטה

Now, in the practical mitzvos there are also these two levels: there are mitzvos that are the level of drawing the light from above downward,

כמו שופר לולב סוכה ציצית ותפלין ויש שהן בחי' העלאות כמו קרבנות וראשית הגז כו'.

such as shofar, lulav, sukkah, tzitzis and tefillin; and there are those that are the level of elevations, such as the sacrifices and the first of the shearing, etc.

וז"ש [וזהו שכתוב] ורב שלום בניך. שלום הוא בחי' התקשרות והתחברות משפיע ומקבל. ויש ב' בחי' שלום מלמעלה למטה ע"י יוסף. ומלמטה למעלה ע"י בנימין.

And this is [the meaning of] what is written, "and great shall be the peace of your children." Peace is the level of the bonding and joining of giver and recipient. And there are two levels of peace: from above downward, through Yosef, and from below upward, through Binyamin.

אך הבחי' שע"י יוסף נק' ורב שלום כו'. וזהו ג"כ ענין כרוב א' מקצה מזה הוא בחי' יוסף שממשיך מלמעלה למטה מאא"ס [מאור אין סוף] לבחי' הדבור כו'.

But the level that comes through Yosef is called "and great shall be the peace," etc. And this is also the matter of "one cherub at the end on this side": it is the level of Yosef, who draws from above downward, from the Infinite Light (Or Ein Sof) to the level of speech, etc.

וז"ש [וזהו שכתוב] ביוסף והוא נער כו' שהוא בחי' כרוב כרביא. (וז"ש [וזהו שכתוב] בזוהר פ' וישב)(בדף קפ"ד) מי יתנך כאח לי כו'.

And this is [the meaning of] what is written of Yosef, "and he was a lad," etc., for he is the level of the cherub (keruv), 'like a child' (ke-ravya). (And this is what is said in the Zohar, Parshas Vayeshev, on folio 184): "Would that you were as a brother to me," etc.,

כיוסף על אחוי כו'. וכרוב א' מקצה מזה הוא בחי' בנימין שהוא התקשרות המקבל מלמטה למעלה.

'like Yosef toward his brothers,' etc. "And one cherub at the end on that side" is the level of Binyamin, which is the bonding of the recipient from below upward.

ופניהם איש אל אחיו התחברות שניהם כו'. אך משחרב בהמ"ק [בית המקדש] מבקשת כנ"י [כנסת ישראל] מי יתנך כאח לי.

And "their faces, each toward his brother" is the joining of the two, etc. But since the Holy Temple (Beis HaMikdash) was destroyed, the Community of Israel (Knesses Yisrael) pleads, "Would that you were as a brother to me."

והיינו ע"י יונק שדי אמי עסק התושבע"פ [התורה שבעל פה] כו' וכנ"ל. אך זהו ע"י הנשמות ששרשן מבחי' יוסף צ"ע [צדיק עליון] כו' שנק' אחים למקום.

That is, through "nursing at my mother's breasts," occupation with the Oral Torah, etc., as mentioned above. But this is through the souls whose root is of the level of Yosef, the higher tzaddik, etc., who are called 'brothers' to the Omnipresent.

5 והנה המשכה זו עיקרה הוא בפנימיות העולמות כיון שעיקר ההמשכה ע"י מחשבה ודבור בעסק התורה אך כדי שיהיה ההמשכה גם בחיצוניות העולמות ע"ז נאמר אמצאך בחוץ.

Now, this drawing-down is chiefly in the inner dimension (pnimiyus) of the worlds, since the drawing-down comes chiefly through thought and speech in occupation with the Torah. But for the drawing-down to be in the outer dimension (chitzoniyus) of the worlds as well, of this it is said, "I would find you outside."

והוא ע"י נשמות שמבחי' בנימין שרוב עסקיהם במעשה דוקא בצדקה וגמ"ח [וגמילות חסדים] שע"ז נמשך גם בעוה"ז השפל. (ע' [עיין] באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה ויעש דוד שם):

And this is through souls of the level of Binyamin, most of whose occupation is specifically in deed, in charity and acts of kindness (gemilus chassadim), through which [the light] is drawn down also into this lowly world. (See Iggeres HaKodesh, the section beginning "And David made a name.")

6 והנה פי' אשקך נשיקין אתדבקות רוחא ברוחא. הענין דכמו עד"מ הנשיקים גשמיים באדם שהם באים ונמשכים מחמת פנימית אהבה שבלב שאינה מתלבשת בשום כלי כו'

Now, the meaning of "I would kiss you" is kisses, 'the cleaving of spirit to spirit.' The explanation: just as, by way of analogy, the physical kisses of a person come and are drawn forth from the inwardness of the love that is in the heart, which is not invested in any vessel, etc.

(שאותיות הדבור שהם בחי' כלים להמדות אין יכולים להכיל אהבה רבה זו לכך אינה מתלבשת בדבור רק בבחי' נשיקין)

(for the letters of speech, which are the level of vessels for the emotive attributes (middos), cannot contain this great love; therefore it is not invested in speech, only in the level of kisses),

כך ענין ההמשכה זו שע"י קיום המצות מעשיות דנשמות שמבחי' בנימין ממשיכים מבחי' עקודים שהוא למעלה מבחי' ההתלבשות בכלים כי רק באצי' שייך בחי' כלים אלא דאיהו וגרמוהי חד כו' משא"כ בבחי' עקודים.

so too is the matter of this drawing-down: through the fulfillment of the practical mitzvos by souls of the level of Binyamin, they draw down from the level of Akudim, which is above the level of investment in vessels. For only in Atzilus (Emanation) does the level of vessels apply, except that [there] "He and His vessels (ihu vegarmohi) are one," etc.; which is not so in the level of Akudim.

והיינו משום שעל ידי ההעלאות דבנימין מבירורים דעולם התהו ששם ג"כ האורות למעלה מההתלבשות בכלים אלא ששם היה שבה"כ [שבירת הכלים].

That is because [this comes] through the elevations of Binyamin, from the refinements (beirurim) of the World of Tohu, where the lights too were above investment in vessels, except that there, there was the shattering of the vessels (sheviras hakeilim).

משא"כ בעולם העקודים כו'. ועל ידי בירורים הנ"ל ממשיכים מבחי' העקודים. וזהו בחי' הנשיקין שהוא בחי' שלמעלה מהדבור כו'.

This is not so in the World of Akudim, etc. And through the refinements mentioned above they draw down from the level of Akudim. And this is the level of kisses, which is the level that is above speech, etc.

(ועמ"ש גבי קי"ס [קריעת ים סוף] בענין ואתם תחרישון כו' כי הדבור שרשו מחכמה כו' ע"ש בפ' בשלח בד"ה והי' הולך לפניהם כו' ומשם יובן יותר מ"ש):

(And see what is written regarding the Splitting of the Sea of Reeds, on the matter of "and you shall be silent," etc., that speech has its root in Chochmah (wisdom), etc.; see there, in Parshas Beshalach, in the discourse beginning "And G-d went before them," etc.; and from there what is written [here] will be understood better.)

7 וז"ש [וזהו שכתוב] אנהגך אביאך אל בית אמי. כי כאן ההמשכה גבוה מבחי' אימא עלאה רק שאח"כ מתלבשת באימא.

And this is [the meaning of] what is written, "I would lead you, I would bring you into my mother's house." For here the drawing-down is higher than the level of Imma Ila'ah (the supernal Mother); only afterwards is it invested in Imma.

משא"כ לעיל אמר יונק שדי אמי. וגם כאן אמר תלמדני שנעשים בחי' מקבל בלבד מהמשכה זאת ולא בחי' כאח לי.

Whereas above it said, "nursing at my mother's breasts." And here it also says, "you would teach me," for they become only the level of a recipient from this drawing-down, and not the level of "as a brother to me."

לפי שמבחי' עליונה כזו א"א להיות אלא מקבל בלבד כענין ודברי אשר שמתי בפיך כו'.

For from so lofty a level it is impossible to be anything but a recipient alone, as in the matter of "and My words which I have put in your mouth," etc.

8 וענין יין הרקח הוא ע"ד שנזכר בגמ' [בגמרא] תליסר נהרא דאפרסמונא דכיא שרומז לאור ההמשכה מי"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] דנפקי ממו"ס [ממוחא סתימאה]. אע"ג [אף על גב] דשמן סתם הוא בחי' חכמה.

And the matter of "the spiced wine" is along the lines of what is mentioned in the Gemara, 'thirteen rivers of pure balsam,' which alludes to the light of the drawing-down from the thirteen tikkunim of the beard (tikkunei dikna), which issue from Mocha Stima'ah (the hidden brain). Although plain oil is the level of Chochmah (wisdom),

אבל שמן אפרסמון שיש בו ריח טוב שהוא בחי' מקיף רומז לבחי' ההמשכות מבחי' חכמה שבכתר שלמעלה מבחי' כלים.

yet balsam oil, which has a pleasant fragrance, which is the level of the encompassing (makif), alludes to the level of the drawings-down from the level of Chochmah within Keser (the Crown), which is above the level of vessels.

(ועמ"ש פ' נשא בד"ה זאת חנוכת המזבח ביום המשח אתו). ועד"ז ג"כ בבחי' יין דיין סתם זהו בחי' בינה.

(And see what is written in Parshas Nasso, in the discourse beginning "This was the dedication of the altar on the day it was anointed.") And in the same way also with regard to the level of wine: plain wine is the level of Binah (understanding),

אבל יין הרקח שיש בו ריח הוא בחי' התגלות התענוג בבינה מבחי' עתיקא כו' וזה נמשך ע"י אתכפייא של קביעות עתים לתורה של הבעלי עסקים וכמש"ל [וכמה שכתוב לעיל]:

but the spiced wine, which has fragrance, is the level of the revelation of the delight (taanug) in Binah from the level of Atika (the Ancient One), etc. And this is drawn down through the subjugation (iskafya) involved in the setting of fixed times for Torah by those occupied in business, as explained above.

TORAH OHR • PARSHAS TERUMAH • MAAMAR 3

כ״ק אדמו״ר נ״ע

An Explanation of the Subject of the Cherubim

◇

1 כ״ק [כתב יד קדשו] אדמו״ר [אדוננו מורנו ורבנו] נ״ע [נשמתו עדן]

[From] the holy handwriting of our master, teacher and Rebbe, whose soul is in Eden.

2 ביאור לענין הכרובים

An explanation of the subject of the cherubim.

3 כשהנוק׳ [כשהנוקבא] היא כנ״י [כנסת ישראל] עומדת פב״פ [פנים בפנים] עם ז״א ושויון בקומתן ומקבלת ג״כ המוחין דאו״א [דאבא ואימא] וכתר א׳ לשניהם.

When Nukva (the feminine / Malchus), who is the Community of Israel (Knesses Yisrael), stands face to face with Z'eir Anpin (the emotive attributes), with equality in their stature, and she also receives the intellect (mochin) of Abba and Imma (Chochmah and Binah), and [there is] one Keser (the Crown) for both of them,

אזי נקראים אחים וזה היה ע״י קבלת התורה (דנפקא מחו״ב [מחכמה ובינה]) פב״פ [פנים בפנים]. והנה באצי׳ נקראים אדם הגדול ואנפי רברבי להיות אוא״ס [אור אין סוף] מלובש גם בכלים ולזאת איהו וגרמוהי חד.

then they are called brothers. And this was through the receiving of the Torah (which issues from Chochmah and Binah) face to face. Now, in the World of Atzilus (Emanation) they are called "the great man" (Adam HaGadol) and "large faces" (anpei ravrevei), since the Infinite Light (Or Ein Sof) is enclothed in the vessels as well; and for this reason "He and His vessels are one" (ihu vegarmohi chad).

וע״י המשכן ובהמ״ק [ובית המקדש] שצמצם שכינתו מבין בדי ארון בעשיה אזי נק׳ זו״נ [זעיר אנפין ונוקבא] אנפי זוטרי בגמרא והן הן הכרובים.

And through the Mishkan and the Holy Temple (Beis HaMikdash), in which He contracted His Shechinah (Divine Presence) between the poles of the Ark, in the World of Asiyah (Action), Z'eir Anpin and Nukva are then called "small faces" (anpei zutrei) in the Gemara; and they are the very cherubim.

4 ולפי שעולם העשיה עולה לאצי׳ ג״פ [ג׳ פעמים] בכל יום. לכן יש לכרובים כנפים פרושים למעלה לעופף לאצי׳.

And since the World of Asiyah (Action) rises to the World of Atzilus (Emanation) three times every day, therefore the cherubim have wings spread upward, to fly to Atzilus.

ונודע שהזי״א הוא תכלית ירידת אוא״ס [אור אין סוף] מלמעלה למטה בכדי להאיר אח״כ לבי״ע ע״י הנוק׳ [הנוקבא] שהיא אימא תתאה שהוא מקור בי״ע שבאצי׳.

Now it is known that Z'eir Anpin (the emotive attributes) is the utmost end of the descent of the Infinite Light (Or Ein Sof) from above to below, in order afterwards to illuminate Beriah, Yetzirah and Asiyah through Nukva (the feminine / Malchus), who is "the lower Imma" (Imma tata'ah), which is the source of Beriah, Yetzirah and Asiyah that is in Atzilus.

לכן כתיב כרוב אחד מקצה מזה הוא קצה אוא״ס [אור אין סוף] שבזי״א וכרוב א׳ מקצה מזה הוא מקור בי״ע ושרשם שבאצי׳ שמתלבש בהם ג״כ אוא״ס [אור אין סוף]

Therefore it is written, "One cherub at the end on this side": this is the end of the Infinite Light that is in Z'eir Anpin; "and one cherub at the end on that side": this is the source of Beriah, Yetzirah and Asiyah, and their root, that is in Atzilus, in which the Infinite Light is also enclothed

ע״י המוחין דאו״א [דאבא ואימא] הנותנים בראש הנוק׳ [הנוקבא] ע״י זי״א בעלה דרך מעבר לבד ולא בדרך התלבשות ממש כמו שהוא בזמן שאינו שוה בקומתה עמו רק מהחזה ולמטה כנודע.

through the intellect (mochin) of Abba and Imma (Chochmah and Binah), which are given into the head of Nukva through Z'eir Anpin, her husband, only by way of passage and not by way of actual enclothement, as it is at a time when she is not equal in her stature with him but [stands] only from the chest downward, as is known.

5 והכרובים נעשים מקשה אחת מהכפורת שהוא בחי׳ כתר לשניהי׳ [לשניהם] וגם בחי׳ מקיף על הלוחות שבארון שהן בחי׳ יסוד אבא שנתלבשו בעשיה בזמן המשכן והמקדש ובזמן עליית הכרובים הם מעלים גם הכפורת והלוחות לאצי׳

And the cherubim are made as one hammered piece from the kapores (the Ark cover), which is the level of Keser (the Crown) for both of them, and also the level of what encompasses (makif) the Tablets that are in the Ark, which are the level of Yesod (foundation) of Abba, which were enclothed in the World of Asiyah (Action) at the time of the Mishkan and the Temple; and at the time of the cherubim's ascent, they raise the kapores and the Tablets to the World of Atzilus (Emanation) as well;

לכן כתיב סוככים בכנפיהם על הכפורת שהכפורת עולה עמהם ואחר החורבן נסתלקו זו״נ [זעיר אנפין ונוקבא] שבאצילו׳ [שבאצילות] למקומם ולא חזרו להתלבש עוד בעשיה גשמיות אף בבית שני כי נגנזו הכרובים.

therefore it is written, "sheltering with their wings over the kapores": that is, the kapores rises with them. And after the Destruction, Z'eir Anpin (the emotive attributes) and Nukva (the feminine / Malchus) of Atzilus withdrew to their place and did not again become enclothed in physical Asiyah, even in the Second Temple, for the cherubim were hidden away.

אלא רק בבחי׳ פנימית העולמות ע״י עסק התורה של התנאים שבימי בית שני ואחריו בהלכות שהן פנימית רצה״ע [רצון העליון] שלא נתגלה בח״ע [בחכמה עילאה] הוא תורה שבכתב. וכנודע ממ״ש אשת חיל עטרת בעלה:

Rather, [they were enclothed] only in the level of the inner dimension (pnimiyus) of the worlds, through the Torah study of the Tannaim in the days of the Second Temple and after it, in the laws (halachos), which are the inner dimension of the Supernal Will that was not revealed in the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah), which is the Written Torah. And [this is] as is known from what is written, "A woman of valor is the crown of her husband."

TORAH OHR • PARSHAS TETZAVEH • MAAMAR 1

ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך כו׳

"And you shall command the children of Israel"

1 ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך כו׳. מחוץ לפרכת אשר על העדת יערך אתו אהרן כו׳.

"And you shall command the children of Israel, that they take to you," etc. "Outside the curtain that is over the Testimony, Aharon shall arrange it," etc.

וצריך להבין מאחר שהמצוה היא באהרן שהוא יעריך את הנרות למה צוה ה׳ ויקחו אליך דמשמע שיביאו השמן אל משה.

We need to understand: since the commandment rests with Aharon, that he is the one to arrange the lamps, why did G-d command "that they take to you," which implies that they are to bring the oil to Moshe?

2 וגם דבפסוק ראשון גבי ויקחו אליך אל משה כתיב להעלות נר תמיד ובפסוק שני גבי אהרן כתיב מערב עד בקר לבד.

Also, in the first verse, concerning "that they take to you," to Moshe, it is written "to raise up a lamp continually," while in the second verse, concerning Aharon, it is written only "from evening until morning."

אך הענין הוא כי הנה אהרן שושבינא דמטרוניתא מטרוניתא הוא מקור נש״י [נשמות ישראל] כי כל ישראל כו׳.

But the explanation is this: Aharon is "the groomsman (shoshvina) of the Matrona [the Queen]," and the Matrona is the source of the souls of Israel, for all Israel, etc.

ואהרן הוא השושבין להם כמו עד״מ חתן וכלה שצריכין שושבין לילך עמהם לפי שא״א להם לילך בעצמם מחמת הבושה וצריכין סעד לתמכם.

Aharon is the groomsman for them, just as, by way of analogy, a groom and bride need a groomsman to walk with them, since they cannot walk by themselves because of their bashfulness, and they need support to hold them up.

כך להיות התכללות נש"י [נשמות ישראל] במקורם באוא"ס [באור אין סוף] ב"ה אין להם כח מצד עצמם רק ע"י בחי' אהרן שהוא שושבינא דלהון.

So too, for the souls of Israel to be included in their source, in the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, they have no power of their own, but only through the level of Aharon, who is their groomsman.

3 והנה כמו ענין השושבינים עד"מ שאין זה אלא בשעת החתונה כי משם ואילך אין צריכין עוד לשושבינים.

Now, as with groomsmen, by way of analogy, this applies only at the time of the wedding, for from then on they no longer need groomsmen.

כך הנה שושבינות של אהרן הוא בבחי' ביום חתונתו וביום שמחת לבו והוא שמחה של מעלה המתגלה בנש"י [בנשמות ישראל] לשמח לבם בה' השוכן בתוך תורתם ועבודתם שצ"ל בשמחה כמ"ש תחת אשר לא עבדת בשמחה כו'.

So too, Aharon's being a groomsman is at the level of "on the day of his wedding and on the day of the gladness of his heart." It is a joy from above that is revealed in the souls of Israel, to gladden their hearts in G-d, who dwells within their Torah and their service, which must be with joy, as it is written, "Because you did not serve with joy," etc.

4 ושמחה זו היא באה ע"י אהרן ובשמחה זו הוא שושבין. והענין כי הנה שמחה זו הוא מחמת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה מקור החיים מקור התענוגי' [התענוגים] המלובש במצות.

This joy comes through Aharon, and in this joy he is the groomsman. The explanation is that this joy is because of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, the source of life, the source of delights, that is clothed in the mitzvos.

וכמאמר אק"ב [אשר קדשנו במצותיו]. אשר הוא לשון תענוג גדול מאד עד להלל וכמו באשרי כי אשרוני בנות שהוא לשון שמחה והילול על רוב טוב כו'.

This is as in the words "Who (asher) has sanctified us with His commandments": asher is an expression of exceedingly great delight, to the point of praise, as in "In my good fortune (be'oshri), for daughters will call me fortunate (ishruni)," which is an expression of joy and praise over abundant good, etc.

5 וכמ"ש ויניחהו בג"ע [בגן עדן] לעבדה ולשמרה. לעבדה במ"ע [במצות עשה] שע"י המצות הוא עושה הג"ע [הגן עדן] דהיינו שממשיך בו זיו השכינה ליהנות

As it is written, "And He placed him in Gan Eden to work it and to guard it": "to work it" with the positive commandments, for through the mitzvos one makes Gan Eden, that is, one draws into it the radiance of the Shechinah (Divine Presence), to be enjoyed

בו לצדיקים שמתענגים על ה' בג"ע [בגן עדן] שהוא תענוג נפלא עד אין קץ שלכן אמרו על אחר מוטב דלידייני' כו'.

in it by the tzaddikim, who delight in G-d in Gan Eden, which is a wondrous delight without end. This is why they said of Acher, "Better that he be judged," etc.

שכל יסורי גיהנם כדאי לסבול בשביל קבלת תענוג עוה"ב [עולם הבא] וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] על ר"ע [רבי עקיבא] כשראי' [כשראה] כרך גדול של עכו"ם [עובדי כוכבים ומזלות] שחק ואמר אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו עאכו"כ [על אחת כמה וכמה].

For all the sufferings of Gehinnom are worth enduring for the sake of receiving the delight of the World to Come. And as our Sages, of blessed memory, said of Rabbi Akiva: when he saw a great city of idolaters, he laughed and said, "If it is so for those who transgress His will, how much more so for those who do His will!"

פי' אם יש הרבה תענוגים כ"כ [כל כך] בבחי' עוברי רצונו שהם תענוגי עוה"ז שירדו ונתגשמו בגשמיו' [בגשמיות] העוה"ז

That is: if there are so many delights at the level of "those who transgress His will," namely the delights of this world, which came down and became physical in the physicality of this world

וחומריותו שלא כדרך השתלשלות וירידת המדרגות מאוא"ס [מאור אין סוף] ב"ה מדרגה אחר מדרגה כמו מדרגות דקדושה אלא שהם נפלו ממדרגות עליונות דקדושה דרך נפילה מאיגרא רמה כו'.

and its materiality, not by way of the chain of descending worlds (hishtalshelus) and the descent of the levels from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, level after level, as with the levels of holiness, but rather they fell from lofty levels of holiness by way of a fall, "from a high roof," etc.

6 ולכן נק' עוברי רצונו שהעבירו את הדרך. ואם לעוברי רצונו כך יש תענוג הרבה שנפל בשבה"כ [בשבירת הכלים] כ"ש [כל שכן] לעושי רצונו

This is why they are called "those who transgress (ovrei) His will": for they bypassed (he'eviru) the path. And if for those who transgress His will there is so much delight, which fell in the shattering of the vessels (sheviras hakeilim), all the more so for "those who do (osei) His will,"

דהיינו מה שהוא עשוי ונתון מרצה״ע [מרצון העליון] ב״ה כסדר ירידת המדרגות דקדושה בג״ע [בגן עדן] העליון והתחתון שהוא התענגות על הוי״ה שבודאי יש בו תענוג נפלא והרבה מיני תענוג אין קץ שהוא מקור החיים ומקור התענוגים:

that is, what is made (asui) and given from the Supernal Will, blessed be He, in the order of the descent of the levels of holiness, in the upper and the lower Gan Eden, which is the delight in G-d, in whom there is certainly a wondrous delight and many kinds of delight without end, for He is the source of life and the source of delights.

7 והנה תענוג זה נמשך מן המצות שלכן נמשלים המצות לנרות כמו שע״י שמדליקין את הנרות נתמלא הבית אור וזיו.

Now, this delight is drawn from the mitzvos. This is why the mitzvos are likened to lamps: just as, when the lamps are lit, the house is filled with light and radiance,

כך ע״י עשיית המצות נמשך זיו בג״ע [בגן עדן] כו׳. לכן כתיב תחת אשר לא עבדת את ה׳ אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל.

so through doing the mitzvos radiance is drawn into Gan Eden, etc. Therefore it is written, "Because you did not serve Havayah your G-d with joy and with gladness of heart, from an abundance of everything (merov kol)."

יותר מרוב כל כי רוב כל הם תענוגי העוה״ב [העולם הבא] והמצות צריך להיות בשמחה יתירה מהם.

[That is,] more than "an abundance of everything": for "an abundance of everything" is the delights of the World to Come, and the mitzvos must be with a joy greater than them.

8 והוא כאשר ישים אל לבו כי בשמים ממעל ועל הארץ מתחת על כל שבח מעשה ידיך כו׳.

And this [comes about] when one takes to heart that "in the heavens above and on the earth below, for all the praise of the work of Your hands," etc.

פי׳ בשמים ממעל זה גע״ע [גן עדן העליון]. ועל הארץ מתחת זה גע״ת [גן עדן התחתון] אין השבח בהם אליך אלא שהם בחי׳ מעשה ידיך

The meaning is: "in the heavens above" — this is the upper Gan Eden; "and on the earth below" — this is the lower Gan Eden. The praise in them does not pertain to You; rather, they are the level of "the work of Your hands,"

כמו עד"מ שמשבחין את האדם במעשה ידיו איך שהוא כותב גדול או שמצייר ציור נאה שהשבח הזה אינו נוגע לחכמתו ולא למהותו ועצמותו.

just as, by way of analogy, a person is praised for the work of his hands, how he is a great scribe or paints a beautiful picture: this praise does not touch his wisdom, nor his being and essence.

כך כל השבח וההילול שנמשך בג"ע [בגן עדן] לנשמות להתענג על ה' בהשכלתם והשגתם אין השבח הזה

So too, all the praise and acclaim that is drawn into Gan Eden for the souls, to delight in G-d through their understanding and comprehension — this praise is not [found]

אלא בהמשכת מעשה ידיו של הקב"ה לבד שבזה יש להם השכלה והשגה והיינו זיו הנמשך מן המצות שנק' מעשה ידיו של הקב"ה

except in the drawing down of the work of the hands of the Holy One, blessed be He, alone, through which they have understanding and comprehension. And this is the radiance drawn from the mitzvos, which are called the work of the hands of the Holy One, blessed be He,

כי באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] בקיום המצות למטה אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] הקב"ה מניח תפלין והקב"ה רופא חולים ומברך השנים ומכלכל חיים בחסד כו'.

for through an arousal from below, in fulfilling the mitzvos below, [there is] an arousal from above: the Holy One, blessed be He, puts on tefillin, and the Holy One, blessed be He, heals the sick and blesses the years and sustains the living with kindness, etc.

ומזה נמשך הזיו בג"ע [בגן עדן] להתענג על הוי"ה בהשכלתם והשגתם בהמשכה זו (וזהו ומעשה ידיו מגיד הרקיע כי הג"ע [הגן עדן] נק' מתיבתא דרקיע. ועמ"ש בפי' הללוהו ברקיע עוזו)

From this the radiance is drawn into Gan Eden, to delight in G-d through their understanding and comprehension of this drawing down. (And this is [the meaning of] "and the firmament declares the work of His hands," for Gan Eden is called "the Academy of the Firmament." And see what is written in the explanation of "Praise Him in the firmament of His strength.")

וכמה מיני מדרגות זו למעלה מזו בהשכלה זו בכמה מיני תענוגים עד אין קץ שיש כמה מיני ג"ע [גן עדן] כו'.

And there are many kinds of levels, one above the other, in this understanding, with many kinds of delights without end, for there are many kinds of Gan Eden, etc.

הגם שלא נזכר בספרים רק ג״ע [גן עדן] תחתון ועליון הרי אמרו רז״ל [רבותינו זכרונם לברכה] ת״ח [תלמיד חכם / תלמידי חכמים] אין להם מנוחה שנאמר ילכו מחיל אל חיל כו׳.

Although the books mention only the lower and the upper Gan Eden, our Sages, of blessed memory, said, "Torah scholars have no rest, as it is said, 'They go from strength to strength,'" etc.

9 וע״ז נאמר כי כל בשמים ובארץ ותרגומו דאחיד בשמיא ובארע׳ [ובארעא]. והוא ענין שנזכר בספרים שיש עמוד בג״ע [בגן עדן] שבו עולין מג״ע [מגן עדן] עליון לתחתון שהעמוד הוא המחבר ג״ע [גן עדן] עליון עם תחתון.

Of this it is said, "For all (kol) that is in the heavens and on the earth," and its Targum [renders it], "which holds onto heaven and earth." This is the matter mentioned in the books, that there is a pillar in Gan Eden by which they ascend from the upper Gan Eden to the lower; for the pillar is what joins the upper Gan Eden with the lower.

וכמה בחי׳ עמודים לכמה בחי׳ צדיקים יש לכל א׳ כפי מדרגתו וכמה בחי׳ עליות בעילוי אחר עילוי כענין נו״ן אלף יובלות שהכל בחי׳ עליות כו׳.

And there are many levels of pillars for many levels of tzaddikim, for each one according to his rank, and many levels of ascents, elevation after elevation, as with the fifty thousand jubilees, all of which are levels of ascent, etc.

10 וכל זה הוא בבחי׳ הזיו שנמשך ממעשה ידיו בלבד. אבל באי״ס ב״ה ממש בעצמותו ומהותו יתי׳ לית מחשב׳ תפיסא המלאכים אומרים קדוש ומובדל כו׳.

All this is at the level of the radiance drawn from the work of His hands alone. But in the Infinite One (Ein Sof) Himself, blessed be He, in His essence and being, may He be blessed, "no thought can grasp [Him]"; the angels say [He is] holy and set apart, etc.

ומחמת זה האופנים ברעש גדול כו׳. שאומרים איה מקום כבודו. אך המצות עצמן הן בחי׳ אור הנר שמזה נמשך הזיו.

Because of this, "the Ofanim, with a great noise," etc., for they say, "Where is the place of His glory?" But the mitzvos themselves are the level of the light of the lamp, from which the radiance is drawn.

11 והם מקור הזיו שהם נק' אברים דמלכא בחי' אברין וכלים לאוא"ס [לאור אין סוף] ב"ה ממש. ולכן בכל המצות כתיב לפני ה' לפני ה' ממש

They are the source of the radiance, for they are called "the limbs of the King," the level of limbs and vessels for the Infinite Light (Or Ein Sof) itself, blessed be He. This is why with all the mitzvos it is written "before G-d" — truly before G-d,

וכמ"ש אשר אנכי מצוך היום. שבבחי' היום לעשותם אנכי ממש הוא עצמותו ומהותו ממש מצוך כו'.

and as it is written, "which I (Anochi) command you today": for at the level of "today, to do them," Anochi ("I") itself, which is His very essence and being, "commands you," etc.

ואי לזאת תהיה השמחה בקיום המצות גדולה לאלקים הוא אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש המלובש בהן ביתר שאת מרב כל. היינו בחי' כל דאחיד בשמיא ובארע' [ובארעא] וכמרז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] יפה שעה א' וכו':

Accordingly, the joy in fulfilling the mitzvos shall be great to Elokim, which is the Infinite Light itself, blessed be He, that is clothed in them, with an exaltation greater than "an abundance of everything," that is, the level of kol ("all") "which holds onto heaven and earth." And as our Sages, of blessed memory, said, "Better is one hour," and so on.

12 והנה להיות גילוי שמחה זו מאור א"ס ב"ה בנפש האדם הוא ע"י אהרן שהוא המדליק את הנרות להיות בחי' אורה ושמחה. כי אהרן הוא משבעה רועים המפרנסים וממשיכים לכללות נשמות ישראל מלמעלה מאוא"ס [מאור אין סוף] ב"ה.

Now, the revelation of this joy from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in a person's soul comes through Aharon, who is the one who kindles the lamps, so that there be the level of light and joy. For Aharon is one of the seven shepherds who sustain and draw down to the souls of Israel as a whole, from above, from the Infinite Light, blessed be He.

13 ואהרן הוא הרועה ומפרנס וממשיך לכללות נש"י [נשמות ישראל] בחי' אורה ושמחה הנ"ל ובהמשכה זו יש ב' בחי' יערוך את הנרות ובהעלות אהרן את הנרות יערוך להיות

Aharon is the shepherd who sustains and draws down to the souls of Israel as a whole the level of light and joy mentioned above. In this drawing down there are two levels: "he shall arrange the lamps" and "when Aharon raises up the lamps." "He shall arrange": that [it] be

ערוכה ושמורה בלב ונפש האדם בזכרו על ה' אלהיו בעמקו' [בעמקות] הדע' [הדעת] מעומק' [מעומקא] דלבא ביגיעת הנפש בהתבוננות בגדולת ה' כאשר תוכל נפשו שאת ובהעלות הוא היא

arranged and kept in a person's heart and soul, when he remembers Havayah his G-d with depth of Daas (knowledge), from the depth of the heart, with toil of the soul, in contemplating the greatness of G-d, as much as his soul is able to bear. And "when [Aharon] raises up" is

המשכות השמחה הבאה מלמעלה להעלות את הנפש ולקשרה באלקים חיים הוא חיי החיים ב"ה מקור החיים ומקור התענוגים שלמעלה מעלה מהשתלשלות למעלה מכדי שתוכל נפשו שאת

the drawings down of the joy that comes from above, to raise up the soul and bind it to the living G-d, who is the Life of life, blessed be He, the source of life and the source of delights, who is far, far above the chain of descending worlds (hishtalshelus), beyond what his soul is able to bear.

והיא אהבת בכל מאדך המתגלה בק"ש [בקריאת שמע] ולקיום הק"ש [הקריאת שמע] בכל מאדך תקנו פסוקי דזמרה לפניה להיות רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם

This is the love of "with all your might" that is revealed in the Shema. And to fulfill the Shema "with all your might," they instituted Pesukei deZimrah before it, so that there be "the exaltations of G-d in their throat and a two-edged sword in their hand,"

כי שעת צלותא שעת קרבא לעשות הכנה בנפש האדם תחלה להגביר כח נפשו על המונעי' [המונעים] ומעכבים מבית ומחוץ.

for the time of prayer is a time of battle: to make a preparation in a person's soul first, to strengthen the power of his soul over what hinders and obstructs it, from within and from without.

וזהו מערב ועד בקר כי ברישא חשוכא והדר נהורא שמאיר בנפשו אורה ושמחה בה' מעט מעט מתוך החשך כו':

And this is "from evening until morning," for "first darkness and then light": light and joy in G-d shine in his soul little by little, out of the darkness, etc.

14 אך הדלקת אהרן את הנרות הוא בשמן זית כתית דוקא וכדאיתא במשנה כותש ונותן לתוך הסל כו'. הראשון למנורה והשאר למנחות.

But Aharon's kindling of the lamps is specifically with crushed olive oil, as the Mishnah states: "He crushes [the olives] and puts [them] into the basket," etc.; "the first is for the Menorah and the rest is for the meal-offerings."

והענין הוא כי ענין הזית הוא שיש בו מרירות. וכמו שאמרה היונה יהיו מזונתי מרורים כזית כו׳.

The explanation is that the nature of the olive is that it has bitterness, as the dove said, "Let my food be bitter as an olive," etc.

15 וגם אמרו בגמרא שהזית משכח תלמודו של ע׳ [שבעים] שנה כו׳ שהוא מבחי׳ עולם השכחה שהוא מעולם הקליפות.

They also said in the Gemara that the olive makes one forget seventy years of his learning, etc., for it is of the level of the world of forgetting, which is of the world of the kelipos (husks).

והיינו ענין הגוף ונה״ב [ונפש הבהמית] שמנוגה ומשכא דחויא וכותשים אותו עד שמוציאים ממנו שמן היינו בחי׳ חכמה.

This is the body and the animal soul, which are from Nogah and "the serpent's skin"; and one crushes it until oil is extracted from it, which is the level of Chochmah (wisdom).

16 וכמארז״ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] כשם שהזית משכח תלמודו של ע׳ [שבעים] שנים. כך שמן זית מחזיר תלמודו של ע׳ [שבעים] שנה כו׳

As our Sages, of blessed memory, said: "Just as the olive makes one forget seventy years of his learning, so olive oil restores seventy years of his learning," etc.,

כי חכמה הוא מוח הזכרון כמ״ש בפ׳ קדש שרומזת בחכמה ולזכרון בין עיניך כו׳ וענין כתישה זו היינו להיות בבחי׳ אתכפייא סט״א [סטרא אחרא]

for Chochmah (wisdom) is the faculty of memory, as it is written in the section of Kadesh, which alludes to Chochmah, "and for a remembrance between your eyes," etc. And this crushing means being at the level of the subjugation (iskafya) of the sitra achra (the other side)

ע״י לשארית נחלתו שמשים עצמו כשיריים שבחי׳ זו היא המכנעת כל הרצונות שבזלעו״ז [שבזה לעומת זה] שלא יהיה לו חפץ ורצון אחר לעצמו להנות ולהתענג בתענוגי בני אדם בעוה״ז ולא יבקש וירדוף אחריהם כלל

through "the remnant (she'eris) of His inheritance": one who makes himself like leftovers (shirayim). This level is what subdues all the desires of the opposing side, so that he has no other wish or desire for himself, to enjoy and take delight in the delights of people in this world, and he will not seek or pursue them at all.

כי מאחר שמשים עצמו כשיריים ומותרות בעולם וכאלו אין בו צורך בעולם כלל. מה לו ולעולם כו׳.

For since he makes himself like leftovers and superfluities in the world, as if there were no need for him in the world at all, what has he to do with the world? etc.

17 ולכן לא יאבה לא העוה״ז ולא העוה״ב [העולם הבא]. וכמ״ש מי לי בשמים כו׳ וכמ״ש והיה שארית יעקב בגוים כו׳

Therefore he will desire neither this world nor the World to Come, as it is written, “Whom do I have in heaven,” etc.; and as it is written, “And the remnant of Yaakov shall be among the nations,” etc.;

וכתיב בתריה תרום ידך על צריך וכל אויביך יכרתו שבבחי׳ שארית יעקב שמשים עצמו כשיריים הוא מכרית וירים

and it is written after it, “Your hand shall be raised over your adversaries, and all your enemies shall be cut off.” For at the level of “the remnant of Yaakov,” one who makes himself like leftovers, he cuts [them] off and will raise

ידו על צריו בבחי׳ רוממות אל בגרונם להיות חרב פיפיות בידם בהתגלות רוממות אוא״ס [אור אין סוף] על נפשו משא״כ בבחי׳ יש אין אני והוא יכולין לדור כו׳.

his hand over his adversaries, at the level of “the exaltations of G-d in their throat,” so that there be “a two-edged sword in their hand,” through the revelation of the exaltedness of the Infinite Light (Or Ein Sof) upon his soul. Whereas at the level of yesh [a sense of self], “I and he cannot dwell [together],” etc.

18 ואין אוא״ס [אור אין סוף] ב״ה שורה ומתגלה אלא במי שבטל כו׳. והיינו בחי׳ חכמה הוא בחי׳ שמן הנעשה

And the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, rests and is revealed only in one who is nullified, etc. And this is the level of Chochmah (wisdom), which is the level of oil, produced

ע״י כתישת הזית שהשמן הוא שנמשך אחר הפתילה ונכלה ונשרף הכל באור הנאחז בפתילה שלא נשאר ממנו כלום

by crushing the olive: for the oil is what is drawn after the wick and is entirely consumed and burned in the light that holds onto the wick, so that nothing of it remains

(משא״כ מן הפתילה נשאר קצת אפר) וכך בחי׳ החכמה הוא בחי׳ הבטול שבטל ונכלל ממש באור הנר של מצוה זו להיות גילוי אוא״ס [אור אין סוף] ב״ה ממש על נפשו.

(whereas of the wick some ash remains). So too, the level of Chochmah is the level of self-nullification (bittul): one is nullified and truly included in the light of the lamp of this mitzvah, so that the Infinite Light itself, blessed be He, is revealed upon his soul.

ועי״ז מתקיים בנפשו אוא״ס [אור אין סוף] ב״ה הנמשך מן המצוה. משא״כ בלא בחי׳ שמן הרי אין אור הנר מתקיים על הפתילה לבדה אלא דולקת מהר וכלה כרגע כו׳.

Through this the Infinite Light, blessed be He, that is drawn from the mitzvah endures in his soul. Whereas without the level of oil, the light of the lamp does not endure on the wick alone; rather, it burns quickly and is gone in a moment, etc.

19 והנה עבודת אהרן בעריכת הנרות והעלאתם היינו בחינת השמחה של מצוה היא מחוץ לפרכת העדות. וענין הפרכת הוא כי הנה כתיב כי שמש ומגן הוי״ה אלקים.

Now, Aharon's service in arranging the lamps and raising them up, which is the level of the joy of mitzvah, is "outside the curtain of the Testimony." The matter of the curtain is this: it is written, "For a sun and a shield is Havayah Elokim."

פי׳ כי שם הוי״ה הוא ענין יחודא עלאה איך שאין עוד מלבדו וכלא קמיה כלא חשיב כו׳

The meaning is: the Name Havayah is the higher unity (yichuda ila'ah), how "there is nothing else besides Him" and "all before Him is considered as nothing," etc.;

ושם אלקים הוא המסתיר ומעלים להיות נראה העולם בבחי׳ יש ודבר כו׳ רק אעפ״כ [אף על פי כן] מלא כל הארץ כבודו בבחי׳ יחודא תתאה.

and the Name Elokim is what hides and conceals, so that the world appears to be something existent, a thing [in itself], etc.; yet even so, "the whole earth is full of His glory," at the level of the lower unity (yichuda tata'ah).

והנה שם אלקים הוא מגן לשם הוי״ה כמו מגן שעושין לשמש שמחמת שא״א להסתכל בשמש מרוב בהירותו כו׳:

Now, the Name Elokim is a shield for the Name Havayah, like a shield that is made for the sun, since it is impossible to look at the sun because of its great brightness, etc.

20 וזהו ענין והבדילה הפרכת לכם בין הקדש כו׳ ושם הוא ענין עריכת הנרות ושמחה ש״מ [של מצוה] מחוץ לפרכת בבחי׳ יחודא תתאה להיות רץ לבך ליחודא עלאה

And this is the meaning of "The curtain shall separate for you between the holy," etc. And there is the arranging of the lamps and the joy of mitzvah, outside the curtain, at the level of the lower unity (yichuda tata'ah), so that "your heart runs" to the higher unity (yichuda ila'ah),

כי שמחה זו היא בחי׳ רצוא בנפש מחמת גילוי אור א״ס ב״ה ממש שבמצותיו שעי״ז אליו לבדו יתי׳ תכסוף ותכלה הנפש בבחי׳ ובכל מאדך בשמחה שהיא בחי׳ ובהעלות אהרן כו׳:

for this joy is the level of ratzo (running) in the soul, because of the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof) itself, blessed be He, that is in His mitzvos, through which the soul yearns and pines for Him alone, may He be blessed, at the level of "and with all your might," with joy, which is the level of "and when Aharon raises up," etc.

21 אך הכח הזה שיש לאהרן להעלות את הנפש מחוץ לפרכת להיות בה גילוי אהבה זו שהיא בבחי׳ א״ס הנה ע״ז נאמר חוקת עולם לדורותם מאת בני ישראל.

But this power that Aharon has, to raise up the soul outside the curtain so that this love, which is at the level of the Infinite (Ein Sof), be revealed in it: of this it is said, "an eternal statute for their generations, from (me'es) the children of Israel."

פי׳ מאת היינו מבחי׳ אותיות התורה שמאל״ף ועד תי״ו דהיינו ע״י עסק התורה של בני ישראל שהאדם לומד ומשים לבו ונפשו באותיות שמדבר בהם בדו״ר [בדחילו ורחימו] שאותיות אלו יסודתן בהררי קדש חכמה עלאה

The meaning is: me'es means from the level of the letters of the Torah, which run from alef to tav (es), that is, through the Torah study of the children of Israel, when a person studies and sets his heart and soul on the letters he speaks, with awe and love, for these letters have "their foundation in the holy mountains," supernal Chochmah (wisdom).

לכן התורה היא אור שהיא מאירה את הנר שנר מצוה היא כלי לאור התורה והתורה היא אור וחיות המצות והן הגורמות להיות כח

Therefore the Torah is light, for it lights the lamp: the lamp of a mitzvah is a vessel for the light of the Torah, and the Torah is the light and life-force of the mitzvos. And they [the letters] are what bring about the power

לאהרן להיות שושבין להמשיך אור וגילוי האהבה בנפש האדם ולהיות בה אורה ושמחה ש״מ [של מצוה]. משא״כ ע״ה [עם הארץ] שאין בו בחינת חכמה ארז״ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] ולא ע״ה [עם הארץ] חסיד כו׳.

for Aharon to be the groomsman, to draw light and the revelation of love into a person's soul, so that there be in it light and the joy of mitzvah. Whereas of an unlearned person (am ha'aretz), in whom there is no level of Chochmah, our Sages, of blessed memory, said, "nor can an unlearned person be pious," etc.

אך להיות המשכת התורה למטה בישראל הוא ע״י בחי׳ משה וכמ״ש בזהר ע״פ מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמל תחת השמש.

But the drawing down of the Torah below, into Israel, is through the level of Moshe, as is written in the Zohar on the verse, "What profit has a man in all his toil that he toils under the sun?":

שאני עמל׳ [עמלא] דאורייתא דהיא לעילא מן שמשא ושם הוא מדרגת משה כבד פה וכבד לשון כו׳.

"The toil of Torah is different, for it is above the sun." And there is the rank of Moshe, "heavy of mouth and heavy of tongue," etc.

כי בחי׳ עסק התורה הנה אינו בדרך שמחה ש״מ [של מצוה] שהוא בבחי׳ רץ לבך מחוץ לפרכת

For the level of Torah study is not by way of the joy of mitzvah, which is at the level of "your heart runs," outside the curtain;

אלא היא בבחי׳ שוב לאחד שע״י התורה הוא גילוי יחודו ית׳ למטה כמו למעלה ע״י התורה שהיא דבר ה׳ ממש.

rather, it is at the level of "return to the One," for through the Torah His unity, may He be blessed, is revealed below as it is above, through the Torah, which is the very word of G-d.

22 וכמ״ש ודברי אשר שמתי בפיך דברי ממש הנה ארז״ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] מתניתא מלכתא כמלך עצמו שמתאחד עם דבר ה׳ זו הלכה שיהא הפסק כך כאלו הפסק הזה יוצא מפי עצמו

As it is written, "And My words that I have placed in your mouth": My words, truly. Our Sages, of blessed memory, said, "The Mishnah is a queen": like the king himself, for one becomes one with "the word of G-d — this is halachah," that the ruling should be thus, as if this ruling came forth from his own mouth.

והיינו מעלת ומדרגת מי שתורתו אומנתו כמו רשב״י [רבי שמעון בר יוחאי] וחביריו (שלכן פטורים מן התפלה שהתפלה היא בחינת בטול בהשתחוואות והמשכת אוא״ס [אור אין סוף] ב״ה המשכות אלו נמשכות ע״י עסק התורה ג״כ)

And this is the distinction and rank of one whose Torah is his occupation, like Rabbi Shimon bar Yochai and his colleagues (which is why they are exempt from prayer: for prayer is the level of self-nullification (bittul), in the prostrations, and the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, and these drawings down are drawn through Torah study as well).

וכמו שא׳ רשב״י [רבי שמעון בר יוחאי] בחד קטירא אתקטרנא כו׳ שהוא בחי׳ בטול באוא״ס [באור אין סוף] ב״ה ממש בבחי׳ יחו״ע [יחודא עילאה] ולכן ארז״ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] ות״ת [ותלמוד תורה] כנגד כולם.

And as Rabbi Shimon bar Yochai said, “With one bond I am bound,” etc., which is the level of self-nullification in the Infinite Light itself, blessed be He, at the level of the higher unity (yichuda ila’ah). This is why our Sages, of blessed memory, said, “and Torah study is equal to them all.”

והנה כדי שיגיע לבחי׳ ומדרגת בטול זה כתיב ויקחו אליך שמן זית זך בחי׳ חכמה כי איזהו חכם הרואה את הנולד דהיינו הנולד מאין ליש.

Now, in order to reach this level and rank of self-nullification, it is written, “that they take to you pure olive oil”: the level of Chochmah (wisdom), for “Who is wise? One who sees what is born (hanolad),” that is, what is born from nothing to something.

23 וכמאמר המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית כו׳. כי ההתחדשות מאין ליש הוא תמיד כו׳.

As in the saying, “Who in His goodness renews each day, continually, the work of creation,” etc. For the renewal from nothing to something is continual, etc.

והיינו לפי כי אני הוי״ה לא שניתי ואתה הוא קודם שנברא כו׳ רק ההתחדשות להיות יש הוא רק הארה בעלמא כו׳.

That is because “I, Havayah, have not changed,” and “You are He before [the world] was created,” etc.; rather, the renewal so that there be a yesh (something) is only a mere glimmer, etc.

ולכך צ״ל התחדשות ההארה תמיד שלא תבטל במציאות לגמרי כו׳ וכאשר ישים אל לבו הדבר הזה יהיה בבחי׳ בטול אליו ית׳ ורוח אייתי רוח ואמשיך רוח כו׳ בטול אוא״ס [אור אין סוף] ב״ה ממש על נפשו בעסק התורה כו׳:

Therefore the glimmer must be renewed continually, so that it not be nullified out of existence entirely, etc. And when one takes this matter to heart, he will be at the level of self-nullification (bittul) toward Him, may He be blessed; and "spirit brings spirit and draws spirit," etc.: self-nullification [before] the Infinite Light (Or Ein Sof) itself, blessed be He, upon his soul, in Torah study, etc.

24 וזהו ואתה תצוה את בני ישראל תצוה מלשון צוותא והתקשרות ע״י ויקחו אליך שמן זית זך לבחי׳ משה תחלה

And this is "And you shall command (tetzaveh) the children of Israel": tetzaveh is an expression of joining (tzavta) and connection, through "that they take to you pure olive oil," to the level of Moshe, first.

ומזה נמשך להיות חוקת עולם מאת בני ישראל להיות אותיות התור׳ [התורה] גורמת שיערוך אהרן את הנרות בחי׳ שמחה של מצוה מחמת כי אותיות התורה הן הנמשכות מבחי׳ משה ואתה תצוה את בני ישראל כו׳.

From this it comes about that there is "an eternal statute from the children of Israel": that the letters of the Torah bring about Aharon's arranging of the lamps, the level of the joy of mitzvah, because the letters of the Torah are what is drawn from the level of Moshe: "And you shall command the children of Israel," etc.

25 והנה בבחי׳ אהרן שהוא בחי׳ רץ לבך כתיב מערב ועד בקר ברישא חשוכא והדר נהורא

Now, of the level of Aharon, which is the level of "your heart runs," it is written "from evening until morning": "first darkness and then light."

אבל בבחי׳ משה שהוא בבחי׳ שוב לאחד וגילוי יחודו ית׳ בבחי׳ יח״ע [יחודא עילאה] כתיב להעלות נר תמיד שהוא גילוי יחוד עליון שלמעלה מהזמן ולפניו ית׳ כחשכה כאורה שהוא השוה ומשוה כו׳ ודי״ל [ודי למבין]:

But of the level of Moshe, which is at the level of "return to the One" and the revelation of His unity, may He be blessed, at the level of the higher unity (yichuda ila'ah), it is written "to raise up a lamp continually": this is the revelation of the higher unity, which is above time, and before Him, may He be blessed, "darkness is as light," for He is the One who is equal and makes equal, etc. And this suffices for one who understands.

TORAH OHR • PARSHAS TETZAVEH • MAAMAR 2

ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך וגו' ואתה תדבר...

"You shall make holy garments for Aharon your brother"

1 ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך וגו' ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאתיו רוח חכמה ועשו את בגדי אהרן לקדשו וגו' ועשו בגדי קדש לאהרן אחיך ולבניו וגו'.

"You shall make holy garments for Aharon your brother," etc.; "And you shall speak to all the wise-hearted, whom I have filled with a spirit of wisdom, and they shall make Aharon's garments to sanctify him," etc.; "And they shall make holy garments for Aharon your brother and for his sons," etc.

להבין שלש עשיות הללו שבבגדי אהרן של משה ושל חכמי לב וסתם ועשו משמע של כלל ישראל.

[We need] to understand these three makings of Aharon's garments: that of Moshe, that of the wise-hearted, and the unqualified "and they shall make," which implies [a making] of the whole of Israel.

הנה אהרן הוא משבעה רועים המפרנסים וממשיכים לכללות נש"י [נשמות ישראל] מאוא"ס [מאור אין סוף] ב"ה שהוא איש החסד וכהן גדול הממשיך בחי' אה"ר [אהבה רבה] ובגדי אהרן הם לבושים לאהבה זו.

Now, Aharon is one of the seven shepherds who sustain and draw down [influence] to the souls of Israel as a whole from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He; for he is the man of Chesed (kindness) and the High Priest, who draws down the level of great love (ahavah rabbah). And Aharon's garments are garments for this love.

2 וכענין מ"ש ימים יוצרו שהימים הם בחי' לבושים. וכמ"ש בזוהר ע"פ ואברהם זקן בא בימים יומין עלאין דאינון לבושין כו'.

This is like what is written, "Days were formed," for the days are the level of garments; and as is stated in the Zohar on the verse "And Avraham was old, come into days": "supernal days, which are garments," etc.

לפי שכל נשמה יש לה לבושים של תורה ומצות אשר יעשה אותם האדם ומכוונת המצות ורעותא דלבא נעשו לבושין בג"ע [בגן עדן] העליון. וממצות מעשיות סתם נעשו לבושים בג"ע [בגן עדן] התחתון כנודע.

For every soul has garments of Torah and mitzvos, which a person does: from the intention of the mitzvos and the heart's desire (re'usa deliba), garments are made in the Higher Gan Eden; and from plain practical mitzvos, garments are made in the Lower Gan Eden, as is known.

והימים הקצובים לאדם מספר ימי שני חייו כ"כ [כל כך] ימים בשיעור לבושין שצריכה הנשמה להיות לה מהתורה ומצות אשר יעשה דבר יום ביומו:

And the days allotted to a person, the number of the days of the years of his life, are just so many days as the measure of the garments that the soul needs to have from the Torah and mitzvos that he will do, each day's portion on its day.

3 והנה נודע כי אברהם הוא הרועה הראשון משבעה רועים הממשיך ג"כ בחי' אהבה לכללות נשמות ישראל.

Now, it is known that Avraham is the first shepherd of the seven shepherds, who also draws down the level of love to the souls of Israel as a whole.

וכמ"ש אברהם אוהבי. וההפרש שבין מדת אהרן איש החסד ובין מדת אברהם אוהבי יובן ע"פ מ"ש בזוהר אית חסד ואית חסד אית חסד דאקרי חסד עולם. ואית חסד דאקרי ורב חסד כו':

As it is written, "Avraham, who loves Me." And the difference between the attribute of Aharon, the man of Chesed, and the attribute of Avraham, "who loves Me," will be understood from what is stated in the Zohar: "There is Chesed and there is Chesed: there is a Chesed called 'everlasting kindness' (chesed olam), and there is a Chesed called 'and abundant in kindness' (verav chesed)," etc.

4 וביאור הענין זה הנה נודע דבאתערותא דלתתא אתערותא דלעילא. והנה גם לפני אתערותא דלתתא קדמה אתערותא דלעילא

The explanation of this matter: it is known that through an arousal from below [there comes] an arousal from above. Now, even before the arousal from below, an arousal from above comes first,

כדי שתהא אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] לעורר לב האדם להקיצו משנתו בהבלי העולם שטבע האדם נמשך אחריהם ולהמשיך לבו לעבודת ה' לדבקה בו.

so that there may be an arousal from below: to awaken a person's heart, to rouse him from his sleep in the vanities of the world, after which human nature is drawn, and to draw his heart to the service of G-d, to cleave to Him.

5 ואתעדל"ע [ואתערותא דלעילא] זו היא מבחי' חסד עולם. וכמ"ש וחסד ה' מעולם ועד עולם. חסדי ה' עולם אשירה הוא בחינת מדרגת אברהם שזכה להיות מרכבה לחסד זה.

This arousal from above is from the level of everlasting kindness (chesed olam), as it is written, "And the kindness of G-d is from everlasting to everlasting"; "I will sing of the kindnesses of G-d forever (olam)" — this is the level of Avraham's rank, who merited to be a chariot (merkavah) for this Chesed.

וכמ"ש חסד לאברהם שהיא מדת האהבה הטבעית שבלב כללות נש"י [נשמות ישראל] רק שהיא מסותרת ומכוסה בלבוש שק שהם הגוף ונה"ב [ונפש הבהמית].

As it is written, "kindness to Avraham": this is the attribute of the natural love in the heart of the souls of Israel as a whole, except that it is hidden and covered by a garment of sackcloth, namely the body and the animal soul.

6 ואתערותא דלעילא זו היא לעורר את האהבה עד שתחפץ להתפשט מלבושיה לדבקה בו ית' ולצעוק אל ה' בצר לו מקרב איש ולב עמוק להמשיך לבו אחר ה' כטבע נפשו מאליו וממילא.

This arousal from above is to awaken the love, until it desires to strip off its garments, to cleave to Him, may He be blessed, and to cry out to G-d in his distress from the inwardness of a man and a deep heart, to draw his heart after G-d, as is the nature of his soul, of itself and as a matter of course.

אך באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] הוא שמעורר האדם למעלה בחי' ורב חסד שהוא בחי' אהרן כהן גדול שבחי' זו מאד נעלה מבחי' חסד עולם

But through an arousal from below, an arousal from above: that is, a person arouses on high the level of "abundant in kindness" (verav chesed), which is the level of Aharon the High Priest. And this level is far loftier than the level of everlasting kindness (chesed olam),

כי חסד עולם הוא מבחי' התהוות ההשתלשלות בסדר המדרגות דרך עילה ועלול שכל עלול יש לו איזה ערך ויחוס עם עילתו

for everlasting kindness is from the level of the coming into being of the chain of descending worlds (hishtalshelus), in the order of the levels, by way of cause and effect, where every effect bears some proportion and relation to its cause,

כמו עד"מ גילוי השכל במדות אהוי"ר [אהבה ויראה] כו' שהמדות מקבלים מגילוי השכל שהוא מלובש בהם ממש וכן המדות במחשבה ומחשבה בדבור כו'.

as, by way of analogy, the revelation of the intellect in the emotive attributes (middos), love and awe, etc.: the emotive attributes receive from the revelation of the intellect, which is actually enclothed in them; and likewise the emotive attributes in thought, and thought in speech, etc.

אבל בחי' ורב חסד הוא למעלה מעלה מן ההשתלשלות שהוא בחי' גילוי ההמשכה והתלבשות אור א"ס ב"ה בחכמה וחסד כו'.

But the level of "abundant in kindness" is far, far above the chain of descending worlds: it is the level of the revelation of the drawing down, and the enclothement, of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in Chochmah (wisdom) and Chesed, etc.

דהיינו להיות ראשית ההתהוות של בחי' חכמה כו' והחכמה מאין ממש תמצא שאין ערוך אליו כלל וכמ"ש בת"ז [בתיקוני זהר] לאו דאית לך צדק ידיעא כו' ולא מכל מדות כו'.

That is, for there to be the beginning of the coming into being of the level of Chochmah, etc.; and Chochmah "is found from ayin (nothing)" in the most literal sense, for there is no comparison to Him at all, as is stated in the Tikkunei Zohar: "Not that You have a known righteousness," etc., "nor of any of the attributes," etc.

7 וגם מן החכמה הוא למעלה רם ונשא כו'. וכמ"ש כלם בחכמה עשית בחי' עשייה גופנית כו'.

And He is also above Chochmah, exalted and lofty, etc., as it is written, "You have made them all with wisdom": the level of physical making, etc.

ודרך גילוי זה והמשכה זו להיות התלבשות אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בחכמה הוא כמ"ש כי הנה כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן.

And the way of this revelation and this drawing down, so that the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, is enclothed in Chochmah, is as it is written — for behold: "Like the good oil upon the head, running down upon the beard, the beard of Aharon."

פי' מה שנמשך בבחי' זקן אהרן דיקנא דכהנא רבא שהוא בחי' שערות. דהיינו כמשל ההארה היוצאת דרך נקבי שערות הראש או הזקן ממותרי מוחין שהשערות הן חלולין ויונקין מהמוחין שבראש

That is: what is drawn down by way of the level of "the beard of Aharon," "the beard of the High Priest" (dikna dechahana raba), which is the level of hairs. That is, as in the analogy of the illumination that goes out through the openings of the hairs of the head or of the beard, from the surplus of the brain (mochin): for the hairs are hollow and draw nourishment from the brain in the head,

ועל כל זה אין להם ערך ויחוס כלל עם המוחין שבראש שהם חב"ד [חכמה בינה ודעת] ואין עיקר חיות המוחין מתפשט בהם

yet for all that, they bear no proportion or relation at all to the brain in the head, which is Chochmah, Binah and Daas, and the main life-force of the brain does not spread into them;

שהרי אם יחתוך אדם שער ראשו לא ירגיש המוח כאב כלל שאין מתפשט בהם אלא הארה בעלמא להיות להם רק יניקה ואחיזה במוחין.

for if a person cuts the hair of his head, the brain feels no pain at all, since nothing spreads into them but a mere illumination, so that they have only nourishment from, and a hold in, the brain.

כך עד"מ הוא גילוי אור והתלבשותו בחכמה וחסד שאין ערוך כלל ולהיות נמשך מבחי' דלאו מכל מדות כו'

So too, by way of analogy, is the revelation of light and its enclothement in Chochmah and Chesed, for there is no comparison at all; and for there to be drawn down, from the level of "not of any of the attributes," etc.,

ולמעלה מגדר חכמה כו' התהוות בחי' חכמה ומדות אין זה אלא זיו והארה בעלמא בבחי' שערות שהם צמצומים רבים ועצומים להמשיך ההארה.

and from above the bounds of Chochmah, etc., the coming into being of the level of Chochmah and the emotive attributes — this is nothing but a mere radiance and illumination, at the level of hairs, which are many and immense contractions (tzimtzumim) to draw down the illumination.

8 וכמשל זה של השערות שהוא בגשמיות הגוף כך יש עוד משל רוחני בחיות הנפש מהמשכת איזה חכמה בצירופי אותיות הדבור.

And like this analogy of the hairs, which is in the physicality of the body, there is also a spiritual analogy, in the life-force of the soul: from the drawing down of some wisdom into combinations of the letters of speech.

כמו למשל אותיות דבורי הרב המלמד ומסביר איזה חידוש ושכל לתלמידו כי הנה צירופי אותיות מדבור הרב אינם עצמיות השכל

For example, the letters of the words of a teacher who teaches and explains some novel idea and concept to his student: the combinations of the letters of the teacher's speech are not the essence of the concept,

שהרי יכול להיות הסבר הזה גם בצירופי אותיות אחרות רק הם כדמיון השערות כי על ידן ובתוכן עובר השפעת השכל

for this explanation could also be given in other combinations of letters; rather, they are like the hairs, for through them and within them the flow of the concept passes;

ולפי שבעצמות השכל של הרב אין תפיסא להתלמיד לכך צ"ל צירופי אותיות הדבור להעביר ולהמשיך השכל של הרב לתלמיד.

and since the student has no grasp of the essence of the teacher's concept, therefore there must be combinations of the letters of speech to convey and draw the teacher's concept down to the student.

9 והנה הגורם להיות צמצומים אלו להמשכת גילוי זה היא אתערותא דלתתא שע"י האהבה שממטה למעלה כמים הפנים כו'

Now, what causes these contractions (tzimtzumim) for drawing down this revelation is the arousal from below: for through the love from below to above, "as water [reflects] the face," etc.,

כך היא האהבה עליונה אהבתי אתכם אמר הוי"ה דהיינו להיות בחי' הוי"ה צמצום והתפשטות כו' כי אהבה דוחקת את הבשר:

so is the supernal love, "I have loved you, says Havayah" — that is, for there to be the level of Havayah, contraction and expansion, etc., for "love compresses the flesh."

10 והנה באתערותא דלתתא זו שהאדם מעורר למעלה ממשיך ג"כ על נפשו למטה להיות גילוי בחי' זו בנפשו

Now, through this arousal from below, by which a person arouses on high, he also draws down upon his soul below, so that this level is revealed in his soul.

כי אתערותא דלעילא הוא מבחי' אהרן שהוא משבעה רועים הרועה וממשיך הגילוי בכנס"י [בכנסת ישראל] הוא שורש כל נש"י [נשמות ישראל] ואהרן אותיות נראה שהוא כמ"ש עין בעין נראה כו'.

For the arousal from above is from the level of Aharon, who is one of the seven shepherds, who shepherds and draws down the revelation into the Congregation of Israel (Knesses Yisrael), which is the root of all the souls of Israel. And [the name] Aharon has the letters of nir'eh ("is seen"), as it is written, "eye to eye [You] are seen," etc.

דהיינו להיות גילוי אתערותא דלעילא זו בנפש האדם בהתפעלות והתגלות הלב וכדמיון ראיה חושיית ויומשך עליו גילוי אור האה"ר [האהבה רבה] הבאה מלמעלה כמו שיתבאר לקמן.

That is, that this arousal from above be revealed in a person's soul, in the stirring and revelation of the heart, like physical sight; and the revelation of the light of the great love (ahavah rabbah) that comes from above will be drawn down upon him, as will be explained below.

11 וכמ"ש ואהבת את ה' אלקיך כו'. וע"ד דרשת רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] שיהא שם שמים מתאהב כו' כלומר שואהבת הוא פועל יוצא לשלישי

As it is written, "And you shall love Havayah your G-d," etc. And along the lines of our Sages' exposition, "that the Name of Heaven become beloved," etc. — that is, ve'ahavta ("and you shall love") is a verb that acts upon a third party:

דהיינו שתפעול את האהבה העליונה שהיא אהבתי אתכם כו' להיות בחי' גילוי בנפש שהוי"ה יהי' [יהיה] אלקיך אלוה שלך כו'

that is, that you bring about the supernal love, which is "I have loved you," etc., so that there will be the level of revelation in the soul that Havayah will be your G-d (Elokecha), a G-d of your own, etc.

והיינו ע"י התבוננותו בה' אחד איך שהוא אחד בח' ודי' שהם ז' רקיעים והארץ ודי' רוחות העולם שתמשך בהם בחי' אחד הוא יחודו להיות מתייחדים וכלולים בא'

And this comes through his contemplating "Havayah is One" (echad): how He is One in the ches and the dalet, which are the seven heavens and the earth and the four directions of the world, so that there is drawn into them the level of One, which is His unity, so that they become united and included in the One.

וכן למעלה מעלה ברוחניות עד רום המעלות יש בחי' ז' רקיעים וארץ כו' שהם בחי' לך ה' הגדולה והגבורה כו'

And likewise far above, in spirituality, up to the highest heights, there is the level of seven heavens and earth, etc., which are the level of "Yours, G-d, are the greatness and the might," etc.,

שהם בחי' שמים אש ומים ולך ה' הממלכה היא בחי' ארץ והכל בבחי' לך ה' שהם בבחי' בטול אליו יתי' מחמת

which are the level of heaven (shamayim), fire and water; and "Yours, G-d, is the kingdom" is the level of earth. And all of it is at the level of "Yours, G-d," for they are in a state of self-nullification (bittul) to Him, may He be blessed, because

כי נשגב שמו לבדו רק הודו וזיוו על ארץ ושמים דהיינו על כל בחי' ארץ ושמים הנ"ל וארץ קדמה לשמים כו'

"His Name alone is exalted," and only "His glory" and His radiance are "upon earth and heaven," that is, upon all the levels of earth and heaven mentioned above; and earth preceded heaven, etc.

והגורם להיות יחוד זה והמשכה זו הוא כי הוי"ה אלקינו דהיינו שישראל הם המייחדים שמו והממשיכים להיות יחודו יתי' למטה להיות גילוי א"ס בעולמות שבאתערותא דלתתא תליא מילתא

And what causes this unity and this drawing down is that Havayah is "our G-d" (Elokeinu): that is, Israel are the ones who unify His Name and draw down His unity, may He be blessed, below, so that the Infinite One (Ein Sof) is revealed in the worlds; for the matter depends on the arousal from below,

וכמ"ש בת"ז [בתיקוני זהר] לאו דאית לך צדק ידיעא כו' אלא לאחזאה כו' כפום עובדיהון דב"נ [דבני נשא] שלהיות לאחזאי' [לאחזאה]

as is stated in the Tikkunei Zohar: "Not that You have a known righteousness," etc., "but to show," etc., "according to the deeds of human beings": meaning, that for there to be "to show" —

דהיינו גילוי איך אתנהג עלמא בצדק ובמשפט דהיינו בבחי' מדות ולהיות יוצא מההעלם שהוא בחי' דלאו מכל מדות כו'

that is, a revelation of how the world is conducted with righteousness and with justice, that is, through the level of the attributes (middos), and for this to come out of the concealment, which is the level of "not of any of the attributes," etc. —

הוא כפום עובדיהון דב"נ [דבני נשא] תלוי במעשה התחתונים כו' וכאשר יעמיק מחשבתו וישים על לבו הדברים האלה

is "according to the deeds of human beings": it depends on the deeds of the lower beings, etc. And when he deepens his thought and takes these matters to heart,

אזי יהיה שם שמים מתאהב כו' שיהי' [שיהיה] גילוי האהבה העליונה שורה ומתגלה בנפש בבחי' ראיה שיהא הלב רואה כו'.

then "the Name of Heaven will become beloved," etc.: the revelation of the supernal love will rest and be revealed in the soul in the manner of sight, so that the heart sees, etc.

12 וגילוי זה בנפש הוא מחמת אתערותא דלתתא בכל לבבך בשני יצריך שגם היצה"ר [היצר הרע] יהי' [יהיה] לאכפייא כו' שלא יהי' [יהיה] לו רק לב א' לאביהם שבשמים.

And this revelation in the soul comes because of the arousal from below of "with all your heart (levavecha)" — "with both your inclinations": that the evil inclination too be subdued (le'iskafya), etc., so that he has only one heart, for their Father in Heaven.

וכמ"ש ועמך לא חפצתי בארץ. וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] בטל רצונך כו' שלא יהי' [יהיה] לו חפץ ורצון אחר להיות פוסח על שתי הסעיפים כו'.

As it is written, "And besides You I desire nothing on earth"; and as our Sages, of blessed memory, said, "Nullify your will," etc.: that he should have no other desire or will that would leave him limping between two opinions, etc.

כי ע"י שצמצם א"ע [את עצמו] וישליך מנגד נפשו ורצונו שבגשמיות וישים אליו לבו רוחו ונשמתו כו'

For through his contracting himself, and casting away his soul and his will that are in physical things, and setting his heart, his spirit and his soul toward Him, etc.,

אזי כמים הפנים לפנים תהיה אהבה עליונה שורה ומתגלה בו להיות האהבה דוחקת את הבשר בבחי' צמצומים רבים להאיר

then, "as water [reflects] face to face," the supernal love will rest and be revealed in him: so that the love "compresses the flesh," in the manner of many contractions (tzimtzumim), so as to cause to shine

מתוכם אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בגילוי על נפשו שיושפע עליו שפע רב וגלוי עצום עד שיגיע למעלת ומדרגת ובכל מאדך הוא בחי' אה"ר [אהבה רבה] הבאה מלמעלה

from within them the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in revelation upon his soul, so that an abundant flow and an immense revelation will be bestowed upon him, until he reaches the rank and level of "and with all your might" (uvchol me'odecha), which is the level of great love (ahavah rabbah) that comes from above,

שהוא למעלה מכדי שתוכל נפשו שאת בכלות הנפש ובטול במציאות כו' כי אהרן שושבינא דמטרוניתא שהוא המגביה ומנשא נש"י [נשמות ישראל] עד רום המעלות.

which is beyond what his soul is able to bear, with expiry of the soul (kelos hanefesh) and nullification of [its] existence, etc. For Aharon is "the groomsman of the Matronita (the Queen)," who lifts and raises the souls of Israel to the highest heights.

וכמ"ש אלה מסעי כו' ביד משה ואהרן וכתיב הוא אהרן ומשה אשר אמר ה' להם הוציאו את בני ישראל מארץ מצרים על צבאותם פי' למעלה מצבאותם למעלה משרש נשמותיהם:

As it is written, "These are the journeys," etc., "by the hand of Moshe and Aharon"; and it is written, "This is Aharon and Moshe, to whom G-d said: Bring the children of Israel out of the land of Egypt al tzivosam (according to their hosts)" — meaning, above (al) their hosts, above the root of their souls.

13 אך הנה לבחי' גלוי האהבה צ"ל בחי' כלי ולבוש במה שתשרה ותתלבש האהבה שתבא ליד גלוי בפו"מ [בפועל ממש]

However, for the level of the revelation of the love, there must be the level of a vessel and a garment, in which the love may rest and be enclothed, so that it comes to revelation in actual fact;

כי אין אור בלא כלי ולבוש. ועל זה נאמר זקן אהרן שיורד על פי מדותיו.

for there is no light without a vessel and a garment. And of this it is said, "the beard of Aharon, which runs down upon the opening of his garments (middosav)."

מדותיו מלשון מדו בד אלו הלבושין שהם הם התורה והמצות שהם בחי' לבושין לאהבה זו כי מאחר שבחי' אהבה זו נמשכה מבחי' דלאו מכל מדות כו'.

Middosav is from the term "his linen garment" (mido vad): these are the garments, which are none other than the Torah and the mitzvos, which are the level of garments for this love. For since this love is drawn from the level of "not of any of the attributes (middos)," etc.,

למעלה מגדר חכמה כו' אינה נתפסת בשום שכל שבגדר חכמת הנבראים והשגתם אלא כאשר תפיסא ומתלבשת בתורה ומצות שהם רצונו וחכמתו יתּ' מבחי' אנת חכים ולא בחכמה ידיעא כו':

above the bounds of Chochmah, etc., it cannot be grasped by any intellect within the bounds of the wisdom and comprehension of created beings, except when it is grasped and enclothed in Torah and mitzvos, which are His will and His wisdom, may He be blessed, from the level of "You are wise, but not with a known wisdom," etc.

14 וזהו והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך כו' שלהיות גלוי בחי' אנכי מי שאנכי הוא ע"י והיו הדברים האלה דוקא ולכך ודברת בם ולא בדברי' [בדברים] בטלים.

And this is [the meaning of] "And these words which I (Anochi) command you shall be," etc.: for the revelation of the level of Anochi — "I, Who I am" — comes specifically through "And these words shall be." And therefore: "and you shall speak of them," and not of idle words.

ופי' ודברת מלשון ידבר עמים שהוא לשון הנהגה והמשכה. כלומר שהמשכות גלוי האהבה יהיה בלבוש התורה דוקא ולא בשאר חכמות שהם לשכל והשגת הנבראים

And the meaning of "and you shall speak" (vedibarta) is from the term "He leads (yadber) nations," which is a term of leading and drawing down. That is, the drawing down of the revelation of the love shall be specifically in the garment of the Torah, and not in other wisdoms, which are for the intellect and comprehension of created beings;

כי כולם נק' אצלו יתּ' דברים בטלים דלאו אורחא דמלכא לאשתעי במילין דהדיוטא אלא דוקא בחי' התורה שהיא בחי' דלאו בחכמה ידיעא כו' שהוא למעלה מעלה מגדר ושכל והשגת הנבראים כו'.

for all of them are called, in relation to Him, may He be blessed, idle words, since "it is not the way of the King to speak of the matters of a commoner"; but only the level of the Torah, which is the level of "not with a known wisdom," etc., which is far, far above the bounds, intellect and comprehension of created beings, etc.

15 וע"י עסק התורה למטה שהיא חכמתו יתּ' ממשיכין האהבה העליונה להיות גלוי אוא"ס [אור אין סוף] בחכמה כו'.

And through the study of Torah below, which is His wisdom, may He be blessed, one draws down the supernal love, so that there is a revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof) in Chochmah, etc.

וזהו ענין עסק התורה לשמה לשם התורה דהיינו להיות גלוי אוא"ס [אור אין סוף] בחכמה שהיא בחי' התורה דאורייתא מחכמה נפקת.

And this is the meaning of Torah study lishmah ("for its sake"): for the sake of the Torah, that is, so that there be a revelation of the Infinite Light in Chochmah, which is the level of the Torah, for "the Torah issues from Chochmah."

16 וזו היא המשכת ראשית התהוות ההשתלשלות מאין ליש שהוא ראשית חכמה וצ"ל המשכה ב' במדות ג"כ בראשית שהוא החסד כי הוא ראשית הבנין.

And this is the drawing down of the beginning of the coming into being of the chain of descending worlds (hishtalshelus), from nothing to something, which is the beginning, Chochmah (reishis chochmah). And there must also be a second drawing down, into the emotive attributes (middos), at [their] beginning, which is Chesed, for it is the beginning of the building.

וכמ"ש כי אמרתי עולם חסד יבנה והמשכה זו ע"י עשיית המצות שכללותן נק' בשם צדקה וחסד.

As it is written, "For I said: The world shall be built by Chesed." And this drawing down comes through doing the mitzvos, whose general and collective expression (klalus) is called by the name tzedakah and Chesed.

ובפרטן מתחלקין לרמ"ח. רמ"ח אברין דמלכא שבהם ועל ידם ממשיכים גלוי למעלה אור א"ס ב"ה בחסד.

And in their particulars they divide into 248: the 248 "limbs of the King," in which and through which one draws down, on high, a revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in Chesed.

וזהו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה כו'. דרך ה' כלומר המשכת גלוי הוי' מההעלם אל הגלוי

And this is [the meaning of] "And they shall keep the way of Havayah, to do tzedakah," etc. "The way of Havayah": that is, the drawing down of the revelation of Havayah from concealment into revelation

(ונק' המשכה זו בשם דרך עד"מ כמו דרך שמהלכין בה מעיר לעיר) לעשות צדקה כו' שיהיה התהוות בחי' צדקה וחסד.

(this drawing down is called by the name "way" by way of analogy, like a road on which one travels from city to city); "to do tzedakah," etc.: that the level of tzedakah and Chesed should come into being.

וכמ"ש וצדקה ביעקב אתה עשית שנמשך בחי' צדקה מלמעלה ע"י ישראל. אל תקרי בניך אלא בוניך שעל ידיהם הוא בנין החסד. וכמ"ש עולם חסד יבנה.

As it is written, "And tzedakah in Yaakov You have made": that the level of tzedakah is drawn down from above through Israel. "Do not read banayich ('your children') but bonayich ('your builders')": for through them is the building of Chesed, as it is written, "The world shall be built by Chesed."

ולכך נק' כנ"י [כנסת ישראל] יונתי תמתי כלומר שמתממת ומשלמת אותי כביכול להיות תמים ושלם ברמ"ח אברים דמלכא. כלומר שממשיכים להיות בחי' רמ"ח אברים ע"י רמ"ח מצות כו':

Therefore the Congregation of Israel (Knesses Yisrael) is called "My dove, My perfect one (tamasi)": that is, she makes Me perfect and complete, as it were, to be whole and complete in the 248 limbs of the King. That is, they draw down so that there will be the level of the 248 limbs, through the 248 mitzvos, etc.

17 והנה בתקון ועשיית לבושים אלו יש ג' בחינות ומדרגות מדרגה הא' הוא של משה כי משה נקרא על שם כי מן המים משיתהו.

Now, in the fashioning and making of these garments there are three levels and grades. The first grade is that of Moshe, for Moshe is named for "because I drew him (meshisihu) out of the water."

ופירוש משיתיהו מההעלם אל הגלוי שנמשך מן ההעלם שלמעלה מן ההשתלשלות מן המים בחי' מקור התורה שכל התורה היא בחינת כד שנשאב מן הים הם כ"ד ספרי דאורייתא. וכמ"ש ותמלא כדה ותעל.

And the meaning of meshisihu ("I drew him") is: from concealment into revelation, for he was drawn from the concealment that is above the chain of descending worlds (hishtalshelus), "from the water," the level of the source of the Torah. For the whole Torah is the level of a jug (kad) drawn from the sea: these are the twenty-four (kaf-dalet) books of the Torah. As it is written, "and she filled her jug and went up."

18 והנה על בחי' לבוש זה הוא ענין מה שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] שהתורה נק' כלה ומאורשה קהלת יעקב וישראל הם בחי' חתן המשפיע כו'

Now, concerning this level of garment is the matter of what our Sages, of blessed memory, said: that the Torah is called a bride, and "the betrothed (me'orashah) of the congregation of Yaakov," and Israel are the level of the bridegroom, the one who bestows, etc.,

שהם המשפיעים להיות בחי' אוא"ס [אור אין סוף] בחכמה והם העוסקים בתורה לשמה לשם התורה. דהיינו שיהיה התהוות בחינת תורה.

for they are the ones who bestow, so that there will be the level of the Infinite Light (Or Ein Sof) in Chochmah; and they are the ones who engage in Torah lishmah, for the sake of the Torah, that is, so that the level of Torah will come into being.

וכן במצות כתיב ועשיתם אתם. אשר יעשה אתם האדם כו'. שהאדם הוא הממשיך ועושה אותן מצות.

And likewise of the mitzvos it is written, "and you shall make them"; "which a person shall make," etc.: for it is the person who draws down and makes those mitzvos.

19 והנה בזה יובן ענין ברכת המצות שהוא כענין ברכת חתנים ונישואין וכמ"ש בזוהר לית ברכתא שריא אלא באתר דדכר ונוק' [ונוקבא] כו'

Now, with this the matter of the blessing over the mitzvos will be understood, which is like the matter of the blessing of bridegrooms and marriage, as is stated in the Zohar: "Blessing rests only in a place where there are male and female," etc.

שבמקום שיש משפיע ומקבל נשפע תוספת ורבוי שפע והארה מלמעלה מעלה ממקום גבוה מאד נעלה יותר משל ב' הבחי' של המשפיע ושל המקבל.

For in a place where there is a giver and a receiver, there flows an increase and abundance of flow and illumination from far above, from a very high place, loftier than [the place] of the two levels, of the giver and of the receiver.

20 וכמ"ש זכר ונקבה בראם ויברך אתם. וברכה והמשכה זו היא מבחי' משה למעלה מההשתלשלות. ולכך ביום שהוקם המשכן כתיב ויביאו את המשכן אל משה אמר ויהי נועם כו'

As it is written, "Male and female He created them, and He blessed them." And this blessing and drawing down is from the level of Moshe, above the chain of descending worlds (hishtalshelus). Therefore, on the day the Mishkan was set up, it is written, "And they brought the Mishkan to Moshe"; he said, "May the pleasantness be," etc.,

שתהא השראת הברכה מלמעלה מעלה והיא ברכת המצות ברוך כו' מלך העולם שיהא ריבוי שפע ברכה והמשכה מעולם ועד עולם.

that the blessing should rest from far above. And this is the blessing over the mitzvos, "Blessed," etc., "King of the world (olam)": that there be an abundance of the flow of blessing and drawing down, from world to world (me'olam ve'ad olam).

21 ותכלית וסוף הברכה הוא להיות גלוי מלכותו יתʼ מלכותך מלכות כל עולמים והוא בחיʼ לבוש

And the purpose and end of the blessing is that His sovereignty, may He be blessed, be revealed: "Your kingdom is a kingdom of all worlds." And this is the level of a garment,

כמ"ש הʼ מלך גאות לבש וכתיב ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות שמדת מלכותו היא בחיʼ לבוש לחכמתו ורצונו ומדותיו יתʼ הנמשך

as it is written, "G-d reigns; He is clothed in majesty"; and it is written, "And Mordechai went out from before the king in royal apparel (levush malchus)": for His attribute of sovereignty (Malchus) is the level of a garment for His wisdom and His will and His emotive attributes, may He be blessed, which is drawn down

ומתגלה בתוספת וריבוי האור שלמעלה מעלה מסדר ההשתלשלות וזו היא בחיʼ ברכה שברכה היא בחיʼ תוספת וריבוי כוʼ.

and revealed with the increase and abundance of the light that is far above the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus). And this is the level of blessing, for blessing is the level of increase and abundance, etc.

22 ומדרגה השנית היא בחיʼ עשיית לבוש שעושים חכמי לב הנקʼ חכמי לב ע"ש [על שם] שאין להם אלא לב אחד בבחיʼ בטול בחיʼ חכמה

The second grade is the level of the making of a garment that the wise-hearted make. They are called "wise-hearted" because they have only one heart, in a state of self-nullification (bittul), the level of Chochmah.

כי בחיʼ נפרד שיש לו שתי לבבות עליו נאמר אשר אתם זנים אחריהם כוʼ שאין אדם עובר עבירה אא"כ [אלא אם כן] נכנס בו רוח שטות שנסתלק ממנו בחיʼ חכמה כוʼ

For of the level of the separated one, who has two hearts, it is said, "after which you go astray," etc.; for "a person does not commit a transgression unless a spirit of folly enters him," that is, the level of Chochmah has departed from him, etc.;

משא"כ בבחיʼ לב אחד ע"ז נאמר אשר מלאתיו רוח חכמה להיות נשפע עליו רוח חכמה מאתערותא דלעילא ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] חכמי לב.

whereas of the level of one heart it is said, "whom I have filled with a spirit of wisdom": that a spirit of wisdom flows upon him from the arousal from above, through the arousal from below of the wise-hearted.

23 ולכך ועשו את בגדי אהרן לקדשו שגם הם עושים בגדי אהרן בבחינת קדש העליון על ידי המשכת חכמתו ורצונו ית' מאחר שהם בטלים אליה ונעשים בחי' מרכבה.

Therefore: "And they shall make Aharon's garments to sanctify him": they too make Aharon's garments, at the level of the supernal holiness (kodesh), through drawing down His wisdom and will, may He be blessed, since they are nullified to it and become the level of a chariot (merkavah).

ומדרגה השלישית הוא בחי' ועשו סתם של כלל ישראל דלא כתיב בהם לקדשו אלא סתם לכהנו לי

The third grade is the level of the unqualified "and they shall make" of the whole of Israel, about whom "to sanctify him" is not written, but only, unqualified, "to serve Me as priest."

שהוא בחי' עשיית המצות מעשיות בסתם מאהבה הטבעית המסותרת בלבד ואעפ"כ [ואף על פי כן] הם ממשיכים לבוש עליון לאהבה זו דהיינו לבוש מלכות

This is the level of doing the practical mitzvos plainly, from the hidden natural love alone; and nevertheless they draw down a supernal garment for this love, namely the garment of sovereignty (levush malchus),

כי שום תשים עליך מלך כתיב בקבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] בשלימות בלב ונפש ונעוץ סופן כו' שהלבוש נמשך מבחי' ברכה עליונה כו'. וע"ז נאמר איש אשר כברכתו כו'.

for "You shall surely set a king over you" is written — through accepting the yoke of the Kingdom of Heaven completely, with heart and soul; and "their end is wedged [in their beginning]," etc., so that the garment is drawn from the level of the supernal blessing, etc. And of this it is said, "each according to his blessing," etc.

ועל ידי זה נמשכו להם גם המדות עליונות. וזהו והם יקחו את הזהב ואת התכלת שהם גוונין עלאין כו' ודי"ל [ודי למבין]:

And through this, the supernal emotive attributes (middos) too are drawn down to them. And this is [the meaning of] "And they shall take the gold and the blue (techeiles)," which are "supernal colors," etc. And this suffices for one who understands.

TORAH OHR • PARSHAS TETZAVEH • MAAMAR 3

ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חותם קדש להי'

"And you shall make a tzitz of pure gold"

1 ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חותם קדש להי'. ואמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] קדש למ"ד למטה והוי' למעלה.

"And you shall make a headplate (tzitz) of pure gold, and engrave upon it, the engravings of a seal, 'Holy to Havayah.'" And our Sages, of blessed memory, said: "Kodesh [and the letter] lamed below, and Havayah above."

ולהבין זה וגם להבין מ"ש והי' [והיה] על מצח אהרן ונשא אהרן את עון הקדשים וגו' שהציץ מכפר ונושא עון.

To understand this, and also to understand what is written, "And it shall be upon Aharon's forehead, and Aharon shall bear the iniquity of the holy things," etc.: that the tzitz atones and bears iniquity.

וסיפא דקרא והי' [והיה] על מצחו תמיד לרצון להם לפני הוי'. שבמה שהוא נושא את הציץ על המצח נמשך רצון.

And the end of the verse [says], "And it shall be upon his forehead always, for favor (ratzon) for them before Havayah": through his bearing the tzitz upon the forehead, will (ratzon) is drawn down.

ולהבין ענין זה. (אך) הנה ציץ הוא מלשון יציץ נזרו. מציץ מן החרכים. נץ החמה.

To understand this matter: (but) tzitz is from the expression "his crown will shine (yatzitz)"; "peering (meitzitz) through the lattices"; netz hachamah, "the sunrise."

דהיינו הארת אור וזיו. והוא אור האהבה רבה הבאה מלמעלה שהיא בחי' אהרן זקן אהרן שיורד על פי מדותיו.

That is, a shining of light and radiance. And this is the light of the great love (ahavah rabbah) that comes from above, which is the level of Aharon: "Aharon's beard, which flows down over the collar of his garments."

שאהרן הוא רועה משבעה רועים המפרנסים לכנס"י [לכנסת ישראל] המשכות אא"ס [אור אין סוף] ב"ה ואהרן הוא הממשיך בחי' אה"ר [אהבה רבה].

For Aharon is a shepherd, one of the seven shepherds who sustain the Congregation of Israel (Knesses Yisrael) with the drawing-down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He; and Aharon is the one who draws down the level of great love (ahavah rabbah).

2 והגם שהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים. מ"מ יש אהבה ויש אהבה. יש אהבה שהיא למטה מן הדעת ותולדתה והיא בכח הנפש עצמה.

And although "everything is in the hands of Heaven except the fear of Heaven," nevertheless there is love and there is love. There is a love that is below Daas (knowledge) and is its offspring, and it lies within the power of the soul itself.

ויש אה"ר [אהבה רבה] שהיא למעלה מן הדעת הוא בחי' אהרן הרועה וממשיך לכנס"י [לכנסת ישראל] והוא בחי' רעותא דלבא.

And there is great love (ahavah rabbah), which is above Daas: this is the level of Aharon, the shepherd, who draws [it] down to the Congregation of Israel; and it is the level of the desire of the heart (re'usa deliba).

3 וז"ש [וזהו שכתוב] לאהבה את ה' אלקיכם וגו'. ולא כתי' [כתיב] לאהוב אלא לאהבה שימשיך האדם את לבו לאהבה עליונה היא רעותא דלבא שיהי' [שיהיה] רצונו לה' לבדו ולדבקה בו באי"ס ב"ה ממש.

And this is [the meaning of] what is written, "To love Havayah your G-d," etc. It is not written le'ehov but le'ahavah: that a person should draw his heart to the higher love, which is the desire of the heart (re'usa deliba), so that his will be for G-d alone, and to cleave to Him, to the Infinite One (Ein Sof) Himself, blessed be He.

וכמ"ש מי לי בשמים וגו' פי' שמים ג"ע [גן עדן] העליון כו' דכולא קמי' [קמיה] כלא חשיב. אני הוי' לא שניתי ואתה הוא משנברא העולם ואתה הוא קודם שנבה"ע [שנברא העולם] כו'.

As it is written, "Whom have I in heaven?" etc.: "heaven" means the upper Gan Eden, etc., for everything before Him is considered as nothing. "I, Havayah, have not changed," and "You are He since the world was created, and You are He before the world was created," etc.

4 ועל אהבה זו נאמר מציץ מן החרכים כי הנה זה עומד אחר כתלינו. שמשחרב בהמ"ק [בית המקדש] יש כותל ומחיצה של ברזל מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים.

And of this love it is said, "peering through the lattices," for "behold, he stands behind our wall." For since the Holy Temple was destroyed, there is a wall and an iron partition that separates between Israel and their Father in Heaven.

כי הגם שאין דבר חוצץ לפניו ית' ח"ו [חס ושלום] כי גם חשך לא יחשיך ממך הרי באמת לא אמרו בין אביהם שבשמים לישראל אלא בין ישראל לאביהם שבשמים. שהחציצה הוא בפני המקבלים.

For although nothing interposes before Him, may He be blessed, G-d forbid, for "even darkness does not darken for You," in truth [the Sages] did not say "between their Father in Heaven and Israel," but "between Israel and their Father in Heaven": the interposition is before the recipients.

עונותיכם היו מבדילין ביניכם וכו'. שמונע את אור האהבה העליונה מישראל ואעפ"כ [ואף על פי כן] הוא מציץ מן החרכים וחלונות. חלונות הם חורים גדולים. וחרכים הם חורים קטנים וסדקים.

"Your iniquities have separated between you," etc.: [the partition] that withholds the light of the higher love from Israel. And nevertheless, He peers through the lattices and windows. Windows are large holes, and lattices are small holes and cracks.

דהיינו ע"י שבירת המחיצה לפתוח חלונות וחרכים שהם בחי' לב נשבר והרהורי תשובה הבאים לאדם לכל חד וחד לפום שיעורא דיליה:

That is, through breaking the partition, to open windows and lattices, which are the level of a broken heart and thoughts of teshuvah that come to a person, to each and every one according to his measure.

5 והנה עיקר המסך המבדיל ומחיצה המפסקת הוא ראשית גוים עמלק. שהוא ראש לשבעה גוים. וכתיב מלחמה להי' בעמלק מדר דר אפי' [אפילו] בזמן הזה שלא שייך מלחמת עמלק בגשמיות.

Now, the main separating screen and dividing partition is "the first of the nations, Amalek," for he is the head of the seven nations. And it is written, "G-d has a war with Amalek from generation to generation": even in this time, when a war against Amalek does not apply physically.

מ"מ ברוחניות הנפש יש בחי' עמלק והיינו בחי' גסות הרוח בחוצפה וגבהות כמ"ש אם תגביה כנשר וגו' וממנה באות מדות רעות מבית ומבחוץ. מבית בפנימית הנפש גסות הלב ונצחנות וכיוצא בהן.

Nevertheless, in the spiritual life of the soul there is the aspect of Amalek, namely coarseness of spirit with brazenness and haughtiness, as it is written, "Though you soar aloft like the eagle," etc. And from it come bad traits, within and without. Within, in the inner dimension (pnimiyus) of the soul: coarseness of heart, the urge to win, and the like.

6 ומבחוץ בבחי' חיצונית ההנהגת הגוף בפו"מ [בפועל ממש] ברדיפת הכבוד ומלבושי בגדי כבוד ותפארת ולהתנהג בכבוד ותפארת וכיוצא בהן.

And without, in the outer dimension (chitzoniyus): the conduct of the body in actual deed, in the pursuit of honor, dressing in garments of honor and splendor, conducting oneself with honor and splendor, and the like.

ועל כוונה זו נעשו בגדי כהונה לכבוד ולתפארת לאהרן ולבניו וגו'. להיות בחי' אתהפכא מן היש ולגרמיה שהוא בחי' עמלק שהוא ענין הגדלת היש בכל דרכיו והנהגותיו.

And for this purpose the priestly garments were made "for honor and for splendor" for Aharon and his sons, etc.: to be the level of transformation (is'hapcha) away from self-existence (yesh) and from [living] for oneself, which is the level of Amalek, that is, the aggrandizement of self-existence in all his ways and conduct.

7 וכך היתה מדתו של עמלק בזמן משה שהרי ישראל לא באו להלחם אתו ולא שמו לבם אליו

And such was the trait of Amalek in the time of Moshe: for Israel had not come to fight him and had paid him no attention;

רק הוא מעצמו ומאיליו בא לעורר מלחמת חנם מפני גדולתן של ישראל והאותות והמופתים שלא הי' [היה] יכול לסבול שיהיה איזה דבר גדול מבלעדו.

rather, he came of himself and on his own to stir up a war for nothing, because of the greatness of Israel and the signs and wonders, for he could not bear that there be anything great besides him.

וככה הוא בכל אדם שלא יוכל לסבול מי שיהיה גדול ממנו בעיני אלהים ואדם כו'. ועכ"פ [ועל כל פנים] שלא יהיה הוא קטן ושפל. לכן מיפה עצמו במלבושי כבוד כו'.

And so it is in every person: he cannot bear that anyone be greater than he "in the eyes of G-d and man," etc., and at any rate, [he insists] that he himself not be small and lowly. Therefore he beautifies himself with garments of honor, etc.

8 והנה בבחי' זו של עמלק נאמר כס י"ה שאין השם שלם ואין הכסא שלם. כסא הוא השראת המלך היושב על הכסא להיות ושכנתי בתוכם.

Now, of this aspect of Amalek it is said, "kes Yah" ("the throne of Yah"): that the Name is not complete and the throne is not complete. A throne (kisei) is the indwelling of the King who sits upon the throne, so that there be "And I will dwell within them."

והיינו בבחי' כסא באל"ף שאלופו של עולם שורה. משא"כ בהסתלקות האל"ף נעשה כס מלשון כסוי.

That is, at the level of kisei with an alef, for the Master (Aluf) of the world rests [there]; whereas when the alef departs, it becomes kes, from the term kisui (covering).

9 והתכסות זו היא על שם י"ה. כי בכל אחד ואחד יש שם י"ה. כמ"ש עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה.

And this covering is over the Name Yah. For in each and every one there is the Name Yah, as it is written, "My strength and song is Yah, and He has become my salvation."

כי הנה ה"א הוא בחי' התפשטות אורך ורוחב כו'. והוא בחי' התפשטות והמשכות אור אין סוף ב"ה להיות סובב כל עלמין וממלא כל עלמין.

For the hei is the level of expansion, [in] length and breadth, etc.; and it is the level of the expansion and drawing-forth of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, to be the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) and the light that fills all worlds (memalei kol almin).

10 והיו"ד הוא בחי' צמצום ישת חשך סתרו שכדי להיות התפשטות המשכה להיות ממלא וסובב כ"ע [כל עלמין] אפי' [אפילו] עולמות עליוני' [עליונים] אין ערוך כו'. וכמשל טפה נגד ים אוקיינוס ויותר מכן לאין קץ כו'.

And the yud is the level of tzimtzum (contraction): "He made darkness His hiding place." For in order that there be an expansion of the flow, to fill and encompass all worlds (memalei and sovev kol almin): even the higher worlds have no comparison, etc., as in the analogy of a drop against the ocean, and infinitely more than that, etc.

11 ולכך הוצרך להיות בחי' צמצום תחילה ואח"כ התפשטות כו'. ולכן בתמונת האותיות בכתיבת שם הוי' תמונת ה' ראשונה של שם היא ג"כ עד"מ שמתחילה עושין היו"ד ואח"כ ממשיכי' [ממשיכים / ממשיכין] ממנה לרוחב ואורך למטה כו'.

Therefore there had to be the level of tzimtzum first, and afterwards expansion, etc. And therefore, in the shape of the letters in the writing of the Name Havayah, the shape of the first hei of the Name is also, by way of analogy, [made so] that one first makes the yud and afterwards draws from it breadth, and length downward, etc.

12 ובחי' זו נמשכה בכל אדם להתבונן בגדולת א"ס ב"ה איך שהוא ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע ואיך שכ"ז [שכל זה] אינו אלא בחינת צמצום כי אין ערוך כו'.

And this level is drawn down into every person: to contemplate the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, how He fills all worlds (memalei kol almin) and encompasses all worlds (sovev kol almin), and how all this is only a level of tzimtzum, for there is no comparison, etc.

ומזה ישוב לאהבה את ה' ולדבקה בו ממש בבחינת אהבה העליונה. והיינו המשכת הוי"ו להיות בחינת ו"ה.

And from this he will turn to love G-d and to cleave to Him truly, with the level of the higher love. And this is the drawing-down of the vav, so that there be the level of vav-hei.

אבל עמלק הוא כס י"ה שהוא המכסה על בחינת י"ה שלא יתגלה בבחי' ו"ה שלא יוליד האהבה בהתגלות לבו.

But Amalek is kes Yah: he is what covers over the level of yud-hei, so that it is not revealed in the level of vav-hei, so that it does not give birth to love in the revelation of his heart.

שאף שלבבו יבין את כל זאת לא תתפעל הנפש ולא יאיר בה אור האהבה מחמת שנעשה מחיצה של ברזל המפסקת ומונעת את האור:

For even though his heart understands all this, the soul is not stirred and the light of love does not shine in it, because an iron partition has been formed that separates and withholds the light.

13 והעצה היעוצה לזה הנה במלחמת עמלק כתיב ויאמר משה וגו' בחר לנו אנשים. לנו דוקא שלכבוש מלחמת עמלק צריכים אנשי משה דוקא ובחי' משה הוא כמ"ש ונחנו מה בחינת בטול והתכללות לגמרי באוא"ס [באור אין סוף] ב"ה.

And the counsel given for this: in the war against Amalek it is written, "And Moshe said," etc., "Choose for us men." "For us" specifically: for to prevail in the war against Amalek, the men of Moshe specifically are needed. And the level of Moshe is as it is written, "And what are we?": the level of self-nullification (bittul) and complete inclusion in the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He.

14 והנה כל התורה על שמו נק' תורת משה. תורה צוה לנו משה וגו'. והיינו שיהיה כל דרכי התור' [התורה] והעבודה ע"פ בחינת משה.

Now, the entire Torah is called by his name, "the Torah of Moshe": "Moshe commanded us the Torah," etc. That is, all the ways of Torah and of [divine] service should be according to the level of Moshe.

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל האומר אין לי אלא תורה אפי' [אפילו] תורה אין לו. רק שצריך להיות תורת משה בבחינת בטול באוא"ס [באור אין סוף] ב"ה לגמרי.

As our Sages, of blessed memory, said: "Whoever says, 'I have nothing but Torah,' does not have even Torah." Rather, it must be the Torah of Moshe, in the level of complete self-nullification (bittul) in the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He.

15 וכמ"ש ולא תחללו שלא להיות בחינת חלל. כמאמר דוחק רגלי השכינה כביכול אלא כמאמר אתה הוא עד שלא נבה"ע [נברא העולם] ואתה הוא משנבה"ע [משנברא העולם].

As it is written, "And you shall not profane (sechalelu)," [meaning] not to be in the state of a void (chalal), as in the saying, "pushing the feet of the Shechinah (Divine Presence)," as it were; but rather as in the saying, "You are He before the world was created, and You are He since the world was created":

הוא ממש בלי שום שינוי דכמו שהי' [שהיה] עד שלא נבה"ע [נברא העולם] ממלא את הכל וגם המקום הזה שנברא בו העולם כך עתה כו'.

truly He, without any change at all; for just as before the world was created He filled everything, including this very place in which the world was created, so [it is] now, etc.

16 ואיך הוא זה והרי העולם מעלים כו' אלא היינו ע"י עסק התורה דאורייתא מחכמה נפקת וכתיב הוי' בחכמה יסד וגו'

But how is this so, when the world conceals, etc.? Rather, this is through occupation with the Torah, for the Torah comes forth from Chochmah (wisdom), and it is written, "Havayah founded [the earth] with Chochmah," etc.;

שבחכמה שורה אא"ס [אור אין סוף] ב"ה שהחכמה היא היא בחינת בטול כח מ"ה [מה] ולכך גם האדם שלומד התורה הרי בכל דבר הלכה או אגדה שלומד מלובש בה בחי' חכמה

for the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, rests in Chochmah, since Chochmah is itself the level of self-nullification (bittul), ko'ach mah ("the potential of 'what'"). Therefore, also for a person who learns Torah: in every matter, whether halachah or aggadah, that he learns, the level of Chochmah is enclothed in it,

שבה מלובש אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה וא"כ הוא בבחי' בטול בשעת עסק התורה לחכמתו יתי' ואין מעלים ומסתיר מאחר שאין נראה ליש ודבר נפרד בפ"ע [בפני עצמו] רק שהיא חכמתו יתי' הבטלה אליו ואין עוד מלבדו.

in which the Infinite Light, blessed be He, is enclothed. If so, at the time of occupation with the Torah he is in a state of self-nullification to His wisdom, may He be blessed, and nothing conceals and hides, since [the Torah] does not appear as a something (yesh), a thing separate unto itself, but [only] as His wisdom, may He be blessed, which is nullified to Him, and "there is nothing else besides Him."

17 ועל זה נאמר ואשים דברי בפיך דברי ממש ופי' דברי בפיך היינו בחי' פנימית. ובצל ידי כסיתיך הן בחי' מקיפים שאוא"ס [שאור אין סוף] ב"ה שורה ומתגלה בו בבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] ובחי' מקיף

And of this it is said, "And I have put My words in your mouth": My words, literally. And the meaning of "My words in your mouth" is the level of the inner [light] (pnimi); and "in the shadow of My hand I have covered you" is the level of the encompassing [lights] (makifim): that the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, rests and is revealed in him at the level of inner [light] and the level of encompassing [light];

וע"י כן הוא כובש מלחמת עמלק שהוא היש כו' כי ביטול זה הוא הפך היש והוא המכניע ומשבר המחיצה של ברזל כו'

and thereby he prevails in the war against Amalek, which is the yesh, etc.; for this self-nullification (bittul) is the opposite of the yesh, and it is what subdues and breaks the iron partition, etc.

וזהו ועשית ציץ דקאי על משה שהוא הוא העוש' [העושה] את הציץ להיות יציץ נזרו של אור האהבה רבה להיות מציץ מן החרכים וזורח

And this is [the meaning of] "And you shall make a tzitz," which refers to Moshe: he is the one who makes the tzitz, so that there be "his crown will shine (yatzitz)" of the light of great love (ahavah rabbah), to be "peering (meitzitz) through the lattices" and shining forth

ע"י עשיית חרכים וחלונות שבירת המחיצה שהן הרהורי תשובה מבחי' בטול אנשי משה וכמ"ש בחר לנו וגו' כנ"ל.

through the making of lattices and windows, the breaking of the partition, which are thoughts of teshuvah from the level of the self-nullification of the men of Moshe, as it is written, "Choose for us," etc., as mentioned above.

18 וציץ זה הוא זהב טהור הוא בחי' מעלת הזהב על הכסף. ושתיהן הן בחי' אהבה

And this tzitz is pure gold: [this] is the level of the superiority of gold over silver. And both of them are the level of love,

כמ"ש לי הכסף ולי הזהב וגו' רק הכסף הוא בחי' קרירות והזהב הוא בחי' רשפי אש האהבה:

as it is written, "Mine is the silver and Mine is the gold," etc.; only, silver is the level of coolness, and gold is the level of the "flashes of fire" of love.

19 ופתחת עליו פתוחי חותם. הן אותיות התורה כי חותמו של הקב"ה אמת ואין אמת אלא תורה.

"And you shall engrave upon it, the engravings of a seal": these are the letters of the Torah, for "the seal of the Holy One, blessed be He, is truth," and "there is no truth but Torah."

ונק' בחי' חותם כי התורה אשר לפנינו שנתלבשה בענינים גשמיים היא היא בחי' חותם כדמיון האותיות שנחקקים על השעוה שאינו מערך ומהות האותיות שבמחשבה או בדבור רק מ"מ הן אותיות עצמן שנצטיירו ונתגשמו כו'.

And it is called the level of a seal because the Torah that is before us, which has become enclothed in physical matters, is itself the level of a seal, like letters impressed in wax, which are not of the order and essence of the letters in thought or in speech; but nevertheless they are the letters themselves, which have taken form and become physical, etc.

20 וכך הנה כתיב בצלמנו כדמותנו דקאי על התורה שבע"פ [שבעל פה] שהיא בחי' דמות ודמיון בעלמא שהיא בחי' חותם עד"מ כאותיות הנחקקין על השעוה כו'

And so it is written, "In our image, after our likeness," which refers to the Oral Torah, which is merely the level of a likeness and resemblance, which is the level of a seal, by way of analogy, like letters impressed in wax, etc.

אעפ"כ [אף על פי כן] יסודתה בהררי קדש העליון ח"ע [חכמה עילאה] שבכל הלכה כו' וע"י זה נמשך בחי' קדש העליון בעסק התורה והמצות בבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] ומקיפין שהתורה היא פנימית והמצות הן לבושין ומקיפין

Nevertheless, "its foundation is in the mountains of holiness," the supernal Kodesh (holiness), the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah) that is in every halachah, etc. And through this the level of the supernal Kodesh is drawn down through occupation with the Torah and the mitzvos, at the level of inner [light] and encompassing [lights]: for the Torah is inner, and the mitzvos are garments and encompassing [lights],

כמאמר אשר קדשנו במצותיו והנה המשכה זו היא בחי' קדש למ"ד למטה והוי' למעלה שבחי' קדש עדיין היא נק' למטה מבחי' הוי' כי

as in the saying, "Who has sanctified us with His mitzvos." Now, this drawing-down is the level of "Kodesh [and the letter] lamed below, and Havayah above": for the level of Kodesh is still called "below" the level of Havayah. For

הנה יש ב' בחי' הוי' כמ"ש ויעבר הוי' על פניו ויקרא הוי' הוי' ופסיק טעמא בינייהו כי הן ב' בחי' כי ענין הוי' מורה שהוא מהוה כל ההוויות מאין ליש כו'

there are two levels of Havayah, as it is written, "And Havayah passed before him and called: Havayah, Havayah," and the cantillation separates between them, for they are two levels. For the meaning of Havayah indicates that He brings all beings (havayos) into being from nothing to something, etc.,

ע"י שעלה ברצונו כך ויש מקור ושרש לזה להיות עולה כך ברצונו ולהיות מקור להוות כל ההוויות והוא הוי' הראשון שהוא לרצון לפני הוי"ה הב' ונק' רעוא דרעוין:

through its having arisen thus in His will; and there is a source and root for this, for it to arise thus in His will and to be a source for bringing all beings into being: that is the first Havayah, which is "for ratzon (will) before" the second Havayah, and is called "the will of wills" (ra'ava dera'avin).

21 וזהו ויקרא הוי' הוי'. שהוי' הא' קורא וממשיך הוי' הב' להיות נאצלות ומתגלות י"ג מכילין דרחמי שהן מקורות כל ההוויות וכל ההשתלשלות ובחי' הוי' הא' הוא למעלה מעלה מבחי' קדש ונקרא רעוא דרעוין.

And this is [the meaning of] "And He called: Havayah, Havayah": the first Havayah calls and draws forth the second Havayah, so that the Thirteen Attributes of Mercy (yud-gimmel mechilin derachamei) are emanated and revealed, which are the sources of all beings and of the entire chain of descending worlds (hishtalshelus). And the level of the first Havayah is far, far above the level of Kodesh, and is called "the will of wills" (ra'ava dera'avin).

22 וע"י עסק התורה והמצות הנ"ל בבחי' הנ"ל נמשך שיהי' [שיהיה] קדש למ"ד למטה היא בחי' אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] והוי"ה למעלה היא אתעדל"ע [אתערותא דלעילא]

And through the occupation with Torah and mitzvos mentioned above, in the manner mentioned above, it comes about that there is "Kodesh [and the letter] lamed below," which is the level of the arousal from below (isarusa dilesata), "and Havayah above," which is the arousal from above (isarusa dile'eila).

כי על ידי עסק התורה שהיא חכמתו ורצונו יתברך הרי כמים הפנים כו' ורוח אייתי רוח ואמשיך רוח רצון עליון רעוא דרעוין

For through occupation with the Torah, which is His wisdom and will, may He be blessed, "as water [reflects] the face," etc., and "spirit brings spirit and draws down spirit": the Supernal Will, the will of wills (ra'ava dera'avin).

ועל ידי זה נעשה גלוי רעותא דלבא ואור האהבה עליונה בנפש בלי מסך מבדיל מחיצה מפסקת כו' עד שיהי' [שיהיה] על מצח אהרן ג"כ גילוי בחי' זו:

And through this there comes about a revelation of the desire of the heart (re'usa deliba) and of the light of the higher love in the soul, without a separating screen [or] dividing partition, etc., until there is a revelation of this level upon Aharon's forehead too.

23 וביאור ענין המצח הוא כמו עד"מ בגשמיו' [בגשמיות] שיש בתלת חללי דגלגלתא תלת מוחין חב"ד [חכמה בינה ודעת]. ויש גולגלתא דחפיא על מוחא.

The explanation of the matter of the forehead: just as, by way of analogy, in physical terms, there are three brains, Chochmah, Binah and Daas, in the three cavities of the skull, and there is a skull that covers the brain.

כך ברוחני' [ברוחניים] הנה המוחין הם חב"ד [חכמה בינה ודעת] והדעת הוא הכח המקשר את חכ' [חכמה] ובינה להיות תקועה בחוזק בל ימוט שכאשר נגמר בכח חכמתו ובינתו בגדולת א"ס ב"ה כך תהא נפשו קשורה בה' לבדו.

So too in spiritual terms: the intellect (mochin) is Chochmah, Binah and Daas, and Daas is the power that binds Chochmah and Binah, so that [the matter] be fixed firmly, never to be moved; so that, just as [the matter] has been concluded by the power of his Chochmah and Binah regarding the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, so his soul shall be bound to G-d alone.

24 והנה במוחין דחב"ד [דחכמה בינה ודעת] שם הוא גילוי אא"ס [אור אין סוף] ב"ה בהתבוננות בסדר התפלה וכיוצא בה איך שברוך שאמר והי' [והיה] העולם ויחיד ומיוחד וחי העולמים מלך וישתבח שמך כו'.

Now, in the intellect (mochin) of Chochmah, Binah and Daas there is the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, through contemplation in the order of prayer and the like: how "Blessed is He Who spoke and the world came to be," and "Unique and singular, and Life of the worlds, King," and "May Your Name be praised," etc.

וכך הוא התקשרות הדעת בגילוי עוצם התשוקה והתענוג. אך יש בחי' גלגלתא דחפי' [דחפיא] על מוחא וכנגד הדעת הוא המצח שהוא הכסוי על הדעת להעלים גלוי הדעת וההתקשרות.

And so is the binding of Daas: with a revelation of the intensity of longing and delight (taanug). But there is the level of "the skull that covers the brain"; and corresponding to Daas is the forehead, which is the covering over Daas, to conceal the revelation of Daas and the binding.

25 ולכן אחר התפלה חולפת ועוברת כו' וצריך לחזור ולהתפלל בכל יום לעורר את האהבה וע"ז נאמר והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום.

Therefore, after prayer [the love] passes and fades, etc., and one must pray again every day to arouse the love. And of this it is said, "And these words, which I command you today, shall be."

ואמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] בכל יום יהיו בעיניך כחדשים לחדש את האהבה. כי לפי שהוא ית' מחדש בכ"י [בכל יום] תמיד מע"ב [מעשה בראשית] לכך גם האהבה מתחדשת כו'.

And our Sages, of blessed memory, said: "Every day they shall be in your eyes as new": to renew the love. For since He, may He be blessed, renews the work of creation every day, constantly, therefore the love too is renewed, etc.

26 והנה כאשר לבבו פונה זה לכרמו כו' יכול להיות מן הנפילים להמשיך לבו אחר תענוגי עוה"ז שהן רבוי והגדלת היש.

Now, when his heart turns, "this one to his vineyard," etc., he can become one of the fallen (nefilim), drawing his heart after the delights (taanug) of this world, which are the multiplication and aggrandizement of self-existence (yesh).

וכתי' [וכתיב] תועבת ה' כל גבה לב אפי' [אפילו] בחי' חיצוני' שהן הנהגת הלבושין כנ"ל וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] אין אני והוא יכולים לדור כאחת.

And it is written, "Every haughty heart is an abomination to G-d": even the outer level, which is the conduct of the garments mentioned above. And our Sages, of blessed memory, said: "I and he cannot dwell together."

27 וכמ"ש אין דעת אלהים בארץ שכאשר הוא מושקע בארציות וחומריות אין בו דעת אלהים והתקשרות. אך כ"ז [כל זה] הוא בבחי' עכו"ם [עובדי כוכבים ומזלות] שנקראו כך ע"ש [על שם] שהם אומות ומקורות לכל עניני עוה"ז.

As it is written, "There is no knowledge of G-d in the land": when he is sunk in earthiness and materiality, there is no knowledge of G-d and no bond [with Him] in him. But all this is at the level of the akum ("worshippers of stars and constellations"), who are so called because they are nations (umos) and sources for all the matters of this world.

משא"כ בבחי' ישראל יכול להיות עצת חכמינו ז"ל [זכרונו לברכה / זכרונם לברכה] עשה מלאכתך עראי וטפל לבד בבחי' קרירות כמו שכפאו שד כו'.

Whereas at the level of Israel, there can be [fulfilled] the counsel of our Sages, of blessed memory, "Make your work casual," and secondary only, in a manner of coolness, as one compelled by a demon, etc.

28 וזהו והי' [והיה] על מצח אהרן שגם אחר התפלה שחולפת ועוברת האהבה מ"מ נשאר רשימו על בחי' מצח שהוא כיסוי שעל הדעת

And this is [the meaning of] "And it shall be upon Aharon's forehead": that even after prayer, when the love passes and fades, nevertheless an impression (reshimu) remains on the level of the forehead, which is the covering over Daas,

דהיינו בחינת חיצוניות החב"ד [החכמה בינה ודעת] והוא ענין רצון פשוט לדבקה בו ית' בלי עומק התבוננות כבשעת התפלה רק הסכמת הלב מחיצוניות הדעת אחר אשר נגמר בדעתו כך בשעת התפלה

that is, the level of the outer dimension (chitzoniyus) of Chochmah, Binah and Daas. And this is a simple will to cleave to Him, may He be blessed, without depth of contemplation as at the time of prayer, but only the heart's assent, from the outer dimension of Daas, after he has concluded thus in his Daas at the time of prayer;

כי הגם שגילוי עוצם התשוקה והתענוג שבדעת חלף ועבר אחר התפלה מ"מ רשימו ניכר להיות רצון והסכמת הלב לדבקה בו ית' ולהיות מלאכתו עראי וטפל ותורתו קבע ועיקר.

for although the revelation of the intensity of longing and delight (taanug) that is in Daas has passed and gone after prayer, nevertheless a noticeable impression [remains]: to have a will and the heart's assent to cleave to Him, may He be blessed, and to make his work casual and secondary and his Torah fixed and primary.

29 ורצון זה והסכמה זו יכולה להיות תמיד. וזהו והי' [והיה] על מצחו תמיד לרצון להם לפני הוי"ה

And this will and this assent can be constant. And this is [the meaning of] "And it shall be upon his forehead always, for favor (ratzon) for them before Havayah":

שע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] זו אתערותא דלעילא לעורר רצה"ע [רצון העליון] רעוא דרעוין והתגלות בחי' הוי"ה המקור אל הי"ג מדה"ר [מדות הרחמים] שע"ז הגילוי רצה"ע [רצון העליון] הוא נושא עון הקדשים ואתהפכא כו'.

that through this arousal from below (isarusa dilesata) [there comes] an arousal from above (isarusa dile'eila), to arouse the Supernal Will, the will of wills (ra'ava dera'avin), and the revelation of the level of Havayah that is the source of the Thirteen Attributes of Mercy; for through this revelation of the Supernal Will it "bears the iniquity of the holy things," and [there is] transformation (is'hapcha), etc.

וכנודע שי"ג מדה"ר [מדות הרחמים] רחום וחנון נושא עון כו' נמשכות מבחי' רצון העליון. והיינו כשיהיה גילוי רצון זה גם על בחי' מצח אהרן (כי זה לעומת זה מצח אשה זונה)

As is known, the Thirteen Attributes of Mercy, "compassionate and gracious," "bearing iniquity," etc., are drawn from the level of the Supernal Will. And this is when this revelation of will is also on the level of Aharon's forehead (for "one opposite the other": "a harlot's forehead"),

משא"כ כשאין הגילוי רצון אלא בחב"ד [בחכמה בינה ודעת] דהיינו בשעת תפלה לבדה בשעת התבוננות ולא כל היום כולו:

which is not so when the revelation of will is only in Chochmah, Binah and Daas, that is, only at the time of prayer, at the time of contemplation, and not the whole day long.

TORAH OHR • PARSHAS TETZAVEH • MAAMAR 4

ביאור על הנ"ל

An Explanation of the Above

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 הנה תלת חללין דגלגלתא (הנזכר בזוהר ואתחנן דף רס"ב א') הן תלת מוחין חב"ד [חכמה בינה ודעת]. ועל כל חלק מוח גשמי שורה אור השכל השייך למוח ההוא

Now, the "three cavities of the skull" (mentioned in the Zohar, Va'eschanan, page 262a) are the three brains (mochin): Chochmah (wisdom), Binah (understanding) and Daas (knowledge). And upon each physical part of the brain rests the light of the intellect that belongs to that brain

(וע' מק"מ [מקדש מלך] שם פי' המוחין הן חב"ד [חכמה בינה ודעת] דז"א ואור המתלבש בהן היינו מחב"ד [מחכמה בינה ודעת] דאימא) כנודע בחכמת הרפואה וכשם שהוא למטה באדם בגשמי' [בגשמיים / בגשמיות / בגשמית] כך הוא למעלה בז"א.

(and see the Mikdash Melech there: the meaning is that the brains are the Chochmah, Binah and Daas of Z'eir Anpin (the emotive attributes), and the light that is enclothed in them is from the Chochmah, Binah and Daas of Imma), as is known in the science of medicine. And just as it is below, in man, physically, so it is above, in Z'eir Anpin.

והנה על המוחין וחב"ד [וחכמה בינה ודעת] חופף הגולגלת. ובסוף הגלגלת היא מצחא. והמצח הוא כנגד מוח הדעת

Now, the skull covers the brains and Chochmah, Binah and Daas. And at the end of the skull is the forehead (mitzcha). And the forehead is opposite the brain of Daas,

כי מוח הדעת הוא באמצע שמוח חכמה ומוח בינה הם מלפנים ומוח הדעת באחוריים באמצע ב' המוחין חו"ב [חכמה ובינה].

for the brain of Daas is in the middle: the brain of Chochmah and the brain of Binah are in front, and the brain of Daas is at the back, in the middle between the two brains, Chochmah and Binah.

ולכן הוא נגד המצח. והדעת הוא ענין התקשרות בפנימיות שכפי שנגמר בחו"ב [בחכמה ובינה] כן יתקיים. ולכן לעומתו מכוון המצח שהוא בחיצוניות המוחין ג"כ בחינה זו

That is why it is opposite the forehead. And Daas is the matter of binding (hiskashrus) in the inner dimension (pnimiyus): that just as [a matter] was concluded in Chochmah and Binah, so will it be upheld. And therefore, aligned opposite it, is the forehead, which, in the outer dimension (chitzoniyus) of the brains, is also this same level:

דהיינו ההסכמה שהוסכם לקיים מה שרצה ע"פ השכל. והוא רשימו שנשאר אחר הסתלקות המוחין כנ"ל.

namely, the agreement, that it has been agreed to uphold what one willed according to the intellect. And it is a reshimu (impression) that remains after the departure of the mochin, as mentioned above.

(אך הדעת הוא בחי' פנימיות שבעוד החו"ב [החכמה ובינה] מאירין בתוקפן הוא מקשרם וממשיכם בבחי' פנימיותו כו'. וע' בשער היחודים פ"ז [פרק ז'] מבואר איך הדעת מאיר במצחא. וכ"ה בע"ח [בעץ חיים] ובזהר הרקיע על האד"ר [האדרא רבא] גבי מצחא כו' ע"ש):

(But Daas is the level of the inner dimension: while Chochmah and Binah are shining in their full strength, it binds them and draws them [down] in the level of its inner dimension, etc. And see Sha'ar HaYichudim, chapter 7, where it is explained how Daas shines in the forehead. And so it is in Etz Chaim, and in Zohar HaRakia on the Idra Rabba, regarding the forehead, etc.; see there.)

3 והנה אהרן הוא מז' רועים שממשיך רעותא דלבא כו'. אך באמת אח"כ חולפת ועוברת שיש מחיצה של ברזל מפסקת רק לפעמים מציץ מן החרכים.

Now, Aharon is one of the seven shepherds, who draws down the yearning of the heart (re'usa d'liba), etc. But in truth, afterward it passes and goes away, for there is an iron partition that interposes; only at times is there "peering through the lattices."

היינו הרהורי תשובה. וא"כ פעמים הוא כך ופעמים כך. והעצה להיות על מצחו תמיד דוקא כו' הוא ע"י משה. תורה צוה לנו משה. בחר לנו אנשים כו'.

That is, thoughts of teshuvah (return). If so, sometimes it is this way and sometimes that way. And the remedy, for it to be "upon his forehead always" specifically, etc., is through Moshe: "Moshe commanded us the Torah"; "Choose men for us," etc.

כי הזלעו"ז [הזה לעומת זה] היא מחיצה של ברזל המפסקת הוא בחי' עמלק אם תגביה כנשר חוצפה וגסות הרוח עקשות ונצחנות כו'

For the opposing side ("one opposite the other"), which is the iron partition that interposes, is the level of Amalek, "Though you soar aloft like the eagle": brazenness and arrogance, obstinacy and contentiousness, etc.

(כי עמלק הוא יודע רבונו ומכוון למרוד בו שהוא הקליפה שכנגד הדעת ואינו מניח את הדעת להתפשט במדות ע"י חוצפה בלי טעם ודעת וכמ"ש במ"א בביאור שע"פ זכור דעמלק. וע' בהרמ"ז [בהרב משה זכות] ר"פ ויקהל מענין זה) כנודע.

(For Amalek knows his Master and intends to rebel against Him, which is the kelipah (the husk) that stands opposite Daas (knowledge) and does not let Daas spread into the emotive attributes (middos), through brazenness without reason or knowledge. As is explained elsewhere, in the Biur on [the verse] "Remember," regarding Amalek. And see the Ramaz at the beginning of Parshas Vayakhel on this matter), as is known.

והמבטל בחינה זו הוא בחי' משה מ"ה [שם מ"ה] בטול והתורה היא למוד בבחי' בטול כו'. כי האומר אין לי אלא תורה כו'.

And what nullifies this level is the level of Moshe, Mah ("what"), self-nullification (bittul). And the Torah is study in a state of self-nullification, etc. For one who says, "I have nothing but Torah," etc.

אלא תורת משה ולא תחללו כי אתה הוא קודם שנברא כו'. הוא ממש בלי שינוי.

Rather, [it must be] the Torah of Moshe, and "you shall not profane," for "You are He before [the world] was created," etc.: He is exactly [the same], without change.

ולכאורה הרי המחשבה והדבור הם יש כו' אלא הבטול הוא בחכמה תתאה היא תושבע"פ [תורה שבעל פה] מעולם ועד עולם מלכות דיצירה עתיק לעשי' [לעשיה] וחכמה דנוק' [דנוקבא] דעשי' [דעשיה] היא התורה אשר לפנינו או"ה [איסור והיתר] כו':

Yet seemingly, thought and speech are yesh ("something"), etc. Rather, the self-nullification is in the lower Chochmah (wisdom), which is the Oral Torah, "from world to world": the Malchus (sovereignty) of the World of Yetzirah (Formation) [is] Atik for the World of Asiyah (Action), and the Chochmah of the Nukva (the feminine) of Asiyah is the Torah that is before us, the forbidden and the permitted, etc.

4 וזהו ענין ועשית ציץ לשון זכר הארה שנמשך מלמעלה. משא"כ צצית לשון נקבה הוא ממטה למעלה בבחי' תפלה (עיין בטעמי מצות להרח"ו [להרבי חיים ויטאל] פ' תצוה מצות ציץ כו').

And this is the meaning of "And you shall make a tzitz (headplate)": a masculine form, a radiance that is drawn from above. Whereas tzitzis is a feminine form: it is from below upward, at the level of prayer (see Taamei HaMitzvos of Rabbi Chaim Vital, Parshas Tetzaveh, the mitzvah of the tzitz, etc.).

אבל תורה היא מלמעלה למטה הבטול ולא תחללו. והוא הזלעו"ז [הזה לעומת זה] שכנגד עמלק. ועי"ז נמשך להיות גילוי י"ה בו"ה היינו באהוי"ר [באהבה ויראה]. וזהו שמשה הוא העושה הציץ.

But Torah is from above downward: the self-nullification (bittul), and "you shall not profane." And this is the "one opposite the other" that stands against Amalek. And through this there is drawn down a revelation of the Name Yah in vav-hei, that is, in love and awe. And this is [why] Moshe is the one who makes the tzitz.

(וא"ש [ואתי שפיר] לפמ"ש [לפי מה שכתוב] הרח"ו [הרבי חיים ויטאל] שם שהציץ הוא נמשך ממוחין דאבא שזהו בחי' משה. גם למעלה יותר במצח' [במצחא] דא"א הנה מאיר שם בחי' דעת דא"א וגם זה הוא בחי' משה ששרשו בחינת דעת עליון.

(And this fits well with what Rabbi Chaim Vital writes there, that the tzitz is drawn from the intellect (mochin) of Abba, which is the level of Moshe. Also, higher still, in the forehead of Arich Anpin, there shines the level of the Daas (knowledge) of Arich Anpin, and this too is the level of Moshe, whose root is the level of the higher Daas.

וזהו המבטל לבחי' עמלק שהוא רק כנגד דעת תחתון שם הוא מסתיר ומכסה כו'. ולמעלה יותר הנה שם מ"ה [שם מ"ה] המאיר במצחא דא"ק [דאדם קדמון] זהו ג"כ בחי' משה וז"ש [וזהו שכתוב] ונחנו מה וכמ"ש במ"א ע"פ משה ידבר כו'.

And this is what nullifies the level of Amalek, which is only opposite the lower Daas: there it conceals and covers, etc. And higher still, the Name Mah that shines in the forehead of Adam Kadmon: this too is the level of Moshe. And this is [the meaning of] what is written, "And what (mah) are we?" as is explained elsewhere on [the verse] "Moshe would speak," etc.

ולכן נאמר לו דוקא ועשית ציץ שהיא הארה המאיר בבחי' מצחא הנ"ל בבחי' דעת עליון שלמעלה מהשגה. וכן שם מ"ה [שם מ"ה] הבטול במציאות.

Therefore it was said to him specifically, "And you shall make a tzitz," which is a radiance that shines in the level of the forehead mentioned above, in the level of the higher Daas, which is above comprehension. And likewise the Name Mah, the self-nullification of [one's very] being.

שזהו דוקא המבטל בחי' עמלק כו' ועמ"ש במ"א בביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות מענין המן שהוא בחי' יש. ושהמנגד לבחי' זו הוא בטול רצון עיניו למטה ונחנו מה כו')

For it is specifically this that nullifies the level of Amalek, etc. And see what is written elsewhere, in the Biur on [the verse] "Let them bring royal apparel," on the matter of Haman, who is the level of yesh ("something"); and that what opposes this level is the nullification of will, his eyes downward, and "And what are we?" etc.)

וזהב טהור היינו ג"כ בחי' רשפי אש משא"כ כסף אהבה כמים כו'. ופתחת עליו פתוחי חותם.

And "pure gold" is also the level of "flashes of fire," whereas silver is love like water, etc. "And you shall engrave upon it engravings of a seal."

הנה פתוחי חותם הם אותיות דבינה יסוד דאימא שבה נצטיירו אותיות. כי הרי החכמה היא בחי' ברק ואין בה שום תמונה.

Now, "engravings of a seal" are the letters of Binah (understanding), the Yesod (foundation) of Imma, in which the letters took form. For Chochmah (wisdom) is the level of a flash of lightning, and there is no form whatsoever in it.

רק בינה היא יש ושייך בה בחי' אותיות. כי אורייתא מחכמה נפקת ונתלבשה בבינה שהם תרין רעין כו'.

Only Binah is yesh ("something"), and the level of letters applies to it. For "the Torah issues from Chochmah," and it was enclothed in Binah, for they are "two companions," etc.

וזהו ענין סופר וספור (עמ"ש ע"פ זה שמי. ולקמן ע"פ אמר עם הספר) ואותיות אלו הם כדמות חותם החקוק בשעוה שנחקק שם אברהם עד"מ ואינו מערך ומהות אברהם עצמו.

And this is the matter of "scribe" and "telling" (sofer and sippur) (see what is written on [the verse] "This is My Name," and below, on "He said, with the letter"). And these letters are like the likeness of a seal engraved in wax, in which the name Avraham, for example, is engraved, yet it is not of the order and essence of Avraham himself.

וכך הרי להיות חכמה הנה כולם בחכמה עשית. שהחכמה בחי' עשי' [עשיה] נחשבת לגבי הקב"ה.

And so too, as to there being Chochmah: "You have made them all with Chochmah," for Chochmah is considered the level of asiyah (making) in relation to the Holy One, blessed be He.

וכנודע מענין עסק התורה לשמה לשם התורה עצמה להיות תורה התלבשות א"ס בחכמה לכן נק' חותם כחותם האותיות שהם על השעוה כו':

As is known from the matter of engaging in Torah lishmah, for the sake of the Torah itself: that the Torah be the enclothing of the Infinite One (Ein Sof) in Chochmah. Therefore it is called a seal, like the seal of the letters that are on the wax, etc.

5 קדש להוי"ה. וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] קדש למ"ד למטה הוי"ה מלמעלה. דהנה ע"י תורה נעשה או"פ [אור פנימי] ותורתך בתוך מעי. וזהו פתוחי חותם הנ"ל.

"Holy to Havayah." And our Sages, of blessed memory, said: "Kodesh [and the letter] lamed below, Havayah above." For through Torah an inner light (Or Pnimi) is formed: "And Your Torah is within my inward parts." And this is the "engravings of a seal" mentioned above.

וע"י המצות נמשך מקיפין. וזהו ענין קדש למ"ד כמאמר אשר קדשנו במצותיו. קדוש מובדל שהוא בחי' מקיף.

And through the mitzvos, encompassing [lights] (makifin) are drawn down. And this is the meaning of kodesh-lamed, as in the words "Who has sanctified us (kideshanu) with His commandments": kadosh (holy) [means] set apart, which is the level of the encompassing (makif).

והלמ"ד הם ג' אורות מקיפין דכחי"ב [דכתר חכמה בינה] (וכנודע מענין צלם אלקים. הצ' הוא ט"ס [ט' ספירות] דאו"פ [דאור פנימי]. והלמ"ד הוא בחינת מקיף כו' עמ"ש ע"פ כי תצא) ואעפ"כ [ואף על פי כן] כ"ז [כל זה] הוא למטה שזהו מה שבאתערותא דלתתא ממטה למעלה נעשה אתעדל"ע [אתערותא דלעילא].

And the lamed: these are the three encompassing lights of Keser (the Crown), Chochmah (wisdom) and Binah (understanding) (as is known from the matter of tzelem Elokim, "the image of G-d": the tzadi is the nine Sefiros of the inner light, and the lamed is the level of the encompassing, etc.; see what is written on [the verse] "When you go out"). Nevertheless, all this is "below," for this is what, through an arousal from below, from below upward, becomes an arousal from above.

והוי"ה מלמעלה הוא בחי' שאין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מגעת שם. כי יש הוי"ה הוי"ה ופסיק טעמא בינייהו כי הוי"ה באצילות יו"ד וקש"י [וקוצו של יו"ד] רומז לכתר וחכמה.

And "Havayah above" is the level that an arousal from below does not reach. For there is "Havayah, Havayah," with the cantillation dividing between them. For in the Havayah in the World of Atzilus (Emanation), the yud and the tip of the yud allude to Keser and Chochmah.

אך יש שם הוי"ה הוא למעלה מהאצילות שהוא מקור להיות שם הוי"ה שבאצי'. כי התהוות אצי' כשעלה ברצונו כו'.

But there is a Name Havayah that is above Atzilus, which is the source for there to be the Name Havayah that is in Atzilus. For the coming into being of Atzilus [was] when it arose in His will, etc.

וזהו כתר דאצי' קוצו של יו"ד. אך להיות רצון לרצון זה הוא מבחי' רעוא דכל רעוין והוא בחי' עתיק. וזהו ויקרא הוי"ה הוי"ה.

And this is the Keser of Atzilus, the tip of the yud. But for there to be a will for this will, this is from the level of the Will of all wills (ra'ava d'chol ra'avin), and it is the level of Atik. And this is "And He called, Havayah, Havayah."

פי' ויקרא שם הוי"ה דאצילות את בחי' הוי"ה שלפני האצי' (עיין לקמן סוף הדבור פי' בע"א [באופן אחר] דהוי' הא' תקוני הראש כו' והכל למעלה ולפני י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] ושני הפי' אמת)

That is: the Name Havayah of Atzilus called the level of the Havayah that is before Atzilus (see below, at the end of the discourse, an explanation in another way: that the first Havayah is the tikkunim of the head, etc., and all of it is above and before the Thirteen Attributes of Mercy; and both explanations are true).

ובחי' זו היא אשר אין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מגעת שם. ולכן בחינת קדש למ"ד נק' למטה לגבי בחי' שם הוי"ה זה.

And this level is the one that an arousal from below does not reach. Therefore the level of kodesh-lamed is called "below" relative to the level of this Name Havayah.

ולכן נאמר גבי ציץ לרצון לפני הוי"ה כלומר לפני שם הוי"ה דאצי'. או לפני לשון פנימיות שהוא פנימיות שם הוי"ה כו'.

And therefore it is said regarding the tzitz, "for favor (leratzon) before Havayah," that is, before the Name Havayah of Atzilus. Or, "before" (lifnei) is a term of innerness: that it is the inner dimension (pnimiyus) of the Name Havayah, etc.

6 וכמ"ש גבי יוה"כ [יום הכפורים] לפני הוי"ה תטהרו. ולכן שם הוא תמיד לרצון. וכן באדם בעבודת ה'

As it is written regarding Yom Kippur, "Before Havayah you shall be purified." And therefore there it is "always for favor." And so too in a person, in the service of G-d,

הנה בבחי' מצחא שהוא חיצוניות הרצון בלי טעם רק מרשימו שנשאר אחר התפלה מהתבוננות בינה ודעת שהיה לו בשעת התפלה.

in the level of the forehead (mitzcha), which is the outer dimension (chitzoniyus) of the will, without reason, only from the reshimu (impression) that remains after prayer, from the contemplation of Binah (understanding) and Daas (knowledge) that he had at the time of prayer.

7 וזהו תמיד דוקא ר"ל [רוצה לומר] בכל היום כולו אף שאינו מתבונן ואף כשעוסק בצורכי העולם יהיה

And this is [the meaning of] "always" specifically: that is to say, all day long, even when he is not contemplating, and even when he is occupied with the needs of the world, it should be

ע"ד תורתו קבע ומלאכתו עראי דהיינו שיהיה עיקר המכוון כדי שיהיה פנאי לעסוק בתורה ולהתפלל

in the manner of "his Torah fixed and his work occasional": that is, that the main intention be so that there will be free time to engage in Torah and to pray,

ועל כוונה זו הולך בכל עניניו בבחי' זו שיהי' [שיהיה] תמיד לרצון כו' והיינו ע"י משה שהוא העושה הציץ להיות תמיד לרצון על בחינת מצחא.

and with this intention he goes about all his affairs, at this level, so that it be "always for favor," etc. And this is through Moshe, who is the one who makes the tzitz, so that it be "always for favor" upon the level of the forehead.

כי משה הוא מבחינת הדעת והוא ממשיך מבחינת רעוא דכל רעוין בבחינת מצחא המכוון כנגד מוח הדעת

For Moshe is of the level of Daas (knowledge), and he draws down from the level of the Will of all wills into the level of the forehead, which is aligned opposite the brain of Daas

(כי הדעת עולה כו' שבו גילוי בחי' עתיקא וע' במ"ש ע"פ החלצו מאתכם) ובכל נפש יש מבחי' זו דמשה שהוא א' המיוחד משבעה רועים.

(for Daas rises, etc., [Daas] in which there is a revelation of the level of Atika; and see what is written on [the verse] "Arm men from among you"). And in every soul there is [something] of this level of Moshe, who is the unique one of the seven shepherds.

אך והיה על מצח אהרן כי אהרן הוא אהבה רבה ובבחי' מצח שבו שהוא ההסכמה הנמשך מאהבה שם צ"ל הציץ שיהיה תמיד לרצון בלי שינויים.

However: "And it shall be upon Aharon's forehead," for Aharon is great love (ahavah rabbah), and in the level of the forehead within him, which is the agreement drawn from love, there the tzitz must be, so that it be "always for favor," without changes.

משא"כ במשה עצמו א"צ [אין צריך / אינו צריך] לזה כי משה מלגאו שהוא הדעת עצמו שהוא בחי' פנימיות על כן לא שייך לומר ע"ז בחי' הסכם וחיצוניות ורצון כ"א בחי' דעת וחפץ.

Whereas in Moshe himself there is no need for this, for Moshe is within (milegav), being Daas itself, which is the level of the inner dimension (pnimiyus); therefore it does not apply to speak of it as the level of agreement, outer dimension (chitzoniyus) and will, but only as the level of Daas and desire (chefetz).

8 וכנודע שחפץ הוא למעלה מהרצון רק שמשה הוא העושה הציץ על מצח אהרן. והוא הלעומת זה נגד בחי' עמלק שגם שם יש מצח.

As is known, desire (chefetz) is higher than will. It is only that Moshe is the one who makes the tzitz on Aharon's forehead. And this is the counterpart (l'umas zeh) against the level of Amalek, for there too there is a forehead:

מצח אשה זונה גסות עקשות בבחי' יש דוקא שאע"פ [שאף על פי] שיודע את רבונו מ"מ כו' והציץ שמבחי' משה מבטל זה כנ"ל:

"the forehead of a harlot," arrogance and obstinacy, in the level of yesh ("something") specifically: for although he knows his Master, nevertheless, etc. And the tzitz, which is from the level of Moshe, nullifies this, as mentioned above.

9 ונשא אהרן את עון הקדשים. בחי' נושא עון. (וכנ"ל דשם הוי"ה שבציץ הוא למעלה מבחי' קדש למ"ד וע"כ ונשא אהרן כו')

"And Aharon shall bear the iniquity of the holy things": the level of "bearing iniquity" (nosei avon). (And as mentioned above, the Name Havayah on the tzitz is above the level of kodesh-lamed, and therefore "And Aharon shall bear," etc.)

שהם מי"ג מכילין דרחמי דהיינו הארת הוי"ה הב' להיות אל רחום וחנון כו' י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא].

which are from the thirteen measures of mercy (yud-gimmel mechilin d'rachamei), that is, the radiance of the second Havayah, so that there be "G-d, merciful and gracious," etc.: the Thirteen Attributes of Mercy, the thirteen tikkunim of the beard (tikkunei dikna).

והוי"ה הב' הם פאות הראש והוי"ה הא' הם תקוני הראש (כמו ציץ על מצחא הוא מבחי' תקון הראש רעדכ"ר [רעוא דכל רעוין]) כו' כנודע.

And the second Havayah is the corners (pe'os) of the head, and the first Havayah is the tikkunim of the head (just as the tzitz on the forehead is from the level of a tikkun of the head, the Will of all wills), etc., as is known.

והיינו להיות הוי"ה הוי"ה ולהיות אצי' ע"ס [עשר ספירות] מי"ג מכילין אבא יונק ממזל כו' וכ"ז [וכל זה] נמשך ע"י הציץ שממשיך מבחי' רעדכ"ר [רעוא דכל רעוין] כתר שבכתר סתימא דכל סתימין:

And this is so that there be "Havayah, Havayah," and so that there be the World of Atzilus (Emanation), the Ten Sefiros, from the thirteen measures: "Abba nurses from the mazal," etc. And all this is drawn down through the tzitz, which draws from the level of the Will of all wills, the Keser (the Crown) within Keser, the most hidden of all hidden (stima d'chol stimin).

TORAH OHR • PARSHAS ZACHOR • MAAMAR 1

זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך וגו'

"Remember what Amalek did to you on the way"

◇

1 זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך וגו'. הנה כתיב מלחמה להי' בעמלק מדר דר שאין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה זרעו של עמלק.

"Remember what Amalek did to you on the way," etc. Now, it is written, "G-d has war with Amalek from generation to generation": for the Name is not whole and the Throne is not whole until the seed of Amalek is blotted out.

ומלחמה זו היא בכל דור ודור בבחי' כל נפש מישראל. כי הנה בכל דור ודור ובכל יום ויום חייב אדם לראות א"ע [את עצמו] כאלו יצא ממצרים.

And this war is in each and every generation, on the level of every soul of Israel. For in each and every generation, and on each and every day, a person is obligated to see himself as if he had gone out of Egypt.

2 ולכן מזכירין יציאת מצרים בכל יום בוקר וערב. שבחי' יציאת מצרים הוא בכל נפש מישראל בכל יום ואחר יצ"מ [יציאת מצרים] עומד' [עומדת] לנגדו מלחמ' [מלחמת] עמלק

Therefore we mention the Exodus from Egypt every day, morning and evening: for the level of the Exodus from Egypt is in every soul of Israel every day, and after the Exodus from Egypt the war of Amalek stands against him,

כמ"ש אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרי' [ממצרים] וכתי' [וכתיב] אשר שם לו בדרך בעלותו ממצרים:

as it is written, "what Amalek did to you on the way, as you went out of Egypt"; and it is written, "how he set upon him on the way, as he came up out of Egypt."

3 וביאור ענין זה הנה כנסת ישראל שהיא מקור כל נשמות ישראל נק' בשם לבי.

The explanation of this matter: the Congregation of Israel (Knesses Yisrael), which is the source of all the souls of Israel, is called by the name "My heart."

כמ״ש לבבתני אחותי כלה שכמו שהלב הוא משכן וכלי קבול לרוח החיים העיקרי שמקור החיים וכללותו נמשך אל הלב אל תוכו ומתוכו מתפשט בכל הגוף.

As it is written, “You have captured My heart, My sister, bride.” For just as the heart is the dwelling place and receptacle for the principal spirit of life, since the source of life, and its general and collective expression (klalus), is drawn to the heart, into its interior, and from its interior spreads through the whole body,

4 ובו ועל ידו סובב הולך רוח החיים בכל הגוף כי החיות רצוא ושוב. כך מקור נשמות ישראל נק׳ בשם כנסת ישראל.

and in it and through it the spirit of life goes round and round through the whole body, for the life-force is “running and returning”: so the source of the souls of Israel is called by the name Knesses Yisrael,

על שם הקבוץ והכניסה שמתקבץ ומתאסף לתוכה עיקר החיות וההשפעה מבחי׳ ישראל דלעילא בחי׳ כי שרית עם אלהים וגו׳

on account of the gathering and the entering (kenisah), for into it are gathered and collected the main life-force and flow from the level of “Israel” above, the level of “for you have striven with Elokim,” etc.,

היא בחי׳ הארת שם הוי״ה שלמעלה מבחי׳ אלהים כמ״ש ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם וגו׳:

which is the level of the illumination of the Name Havayah that is above the level of Elokim, as it is written, “And upon the likeness of the throne was a likeness like the appearance of a man,” etc.

5 והנה בכל נשמה בפרט היא היא נקודת הלב ממש שבכל נפש מישראל שבטבעה היא כשלהבת העולה מאליה לדבקה בו ית׳.

Now, in each individual soul, this is the very point of the heart that is in every soul of Israel, which by its nature is like a flame that rises of itself, to cleave to Him, may He be blessed.

והיא היא בחי׳ עצמות הנפש ומהותה שיסודתה בהררי קדש חלק אלוה ממעל ממש. וכל חפצה ותשוקתה ליבטל וליכלל באור הוי״ה וממנה מתפשטות כחות הנפש שכל ומדות כו׳.

It is the very essence and being of the soul, whose foundation is “in the holy mountains,” truly “a part of G-d above.” All its desire and longing is to be nullified and subsumed in the light of Havayah. And from it spread forth the powers of the soul, intellect and emotive attributes (middos), etc.,

עד שמתפשטת במחשבה דבור ומעשה שהם בחי׳ לבושין שאינן ממהות הנפש כנודע. וגם השכל ומדות שהם ממהות הנפש הם מתלבשין בלבושי השכל ומדות שבנפש הבהמית שמנוגה טוב ורע כו׳.

until it spreads into thought, speech and action, which are garments that are not of the soul's own being, as is known. And the intellect and emotive attributes too, which are of the soul's own being, are clothed in the garments of intellect and emotive attributes of the animal soul, which is from Nogah, good and evil, etc.

6 והנה בחי׳ נקודה זו של עצמות הנפש ומהותה הגם שהיא שוה בכל נפש מישראל מ״מ אינה מתגלה בשוה.

Now this point of the essence and being of the soul, though it is equal in every soul of Israel, nevertheless is not revealed equally.

אך על כל איזה גילוי שיהיה נאמר לבבתני באחת מעיניך כלומר אפי׳ [אפילו] באחת מאיזה בחי׳ המתגלית בכל נפש

But concerning any revelation whatever that there may be, it is said, "You have captured My heart with one of your eyes"; that is, even with one of whatever aspect is revealed in each soul.

כי מוכרח הוא להיות איזה גילוי הארה בכל נפש וגילוי זה הוא משרש הנפש שהיא בחי׳ לב. ולכן נאמר לבבתני וגו׳.

For there must be some revelation of illumination in every soul, and this revelation is from the root of the soul, which is the level of the heart. Therefore it is said, "You have captured My heart," etc.

7 והנה ענין גלות מצרים הוא שהיה אז גילוי בחי׳ נקודת הלב בגלות שהיא בחי׳ קטנות בחי׳ אמונה לבדה.

Now, the exile of Egypt means that the revelation of the point of the heart was then in exile, which is the state of smallness (katnus), the level of faith alone.

וכמ״ש ויאמן העם וישראל מאמינים בני מאמינים. אך אח״כ כתיב אעלה אתכם מעני מצרים אל ארץ טובה ורחבה שהיא הרחבת הדעת.

As it is written, "And the people believed"; and "Israel are believers, the children of believers." But afterwards it is written, "I will bring you up out of the affliction of Egypt to a good and broad land," which is the broadening of Daas (knowledge).

8 וכמ״ש וידעתם כי אני ה׳ שבהתרחבות הדעת תהיה הרחבת גילוי נקודה זו ביתר שאת שתתלהב ותתלהט נקודת לבו עד שתתגלה ותתפשט בכל כחות הנפש בבחי׳ פנימיות.

As it is written, "And you shall know that I am G-d": through the broadening of Daas there will be a broadening of the revelation of this point, with surpassing force, so that the point of his heart will flare up and blaze until it is revealed and spreads through all the powers of the soul, on the level of the inner dimension (pnimiyus).

משא״כ באמונה לבדה אינה אלא בחינת מקיף והרחבת הדעת הוא כמארז״ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל המאריך באחד כו׳.

Whereas with faith alone, it is only on the level of makif (encompassing). And the broadening of Daas is as our Sages, of blessed memory, said, "Whoever prolongs [the word] Echad (One)," etc.

דהיינו להאריך ולהרחיב בדעתו ובעומק לבו עד מקום שיד שכלו ותבונתו מגעת איך שאני הוי״ה לא שניתי ממש כמו קודם בריאת העולם.

That is, to prolong and broaden, in his Daas and in the depth of his heart, as far as the hand of his intellect and understanding reaches, [on] how "I, Havayah, have not changed," truly, just as before the creation of the world.

כי גם עתה בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד כי כולא קמיה כלא ממש חשיבי כי רק הודו וזיוו של שמו לבדו מאיר על הארץ ושמים כו׳.

For now too, "in the heavens above and on the earth below there is nothing else," for "all before Him are considered as truly nothing," since only the splendor and radiance of His Name alone shine upon the earth and the heavens, etc.

9 ואי לזאת הכל בטלים אצלו ית׳ ואליו תכסוף נפש כל חי והאופנים וחיות הקדש ברעש גדול וכו׳

Therefore all are nullified before Him, may He be blessed, and for Him the soul of every living thing yearns, and "the Ofanim and the holy Chayos, with a great noise," etc.

וכל מה שיאריך בזה וכיוצא בזה ברוחב ובעומק בעיני שכלו ולבבו יבין שלא יהיה לו חפץ ורצון אחר בלתי להי׳ לבדו

And the more he dwells at length on this, and on the like, in breadth and in depth, with the eyes of his intellect, [the more] his heart will understand that he should have no other desire and will except for G-d alone,

וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ רק אליו לבדו תכסוף נפשו לדבקה בו ית'.

as it is written, "Whom do I have in heaven? And besides You I desire nothing on earth." Only for Him alone will his soul yearn, to cleave to Him, may He be blessed.

10 ועי"ז ואהבת את הוי"ה שיהא אלהיך בכל לבבך. פי' שיהא הלב משכן וכלי קבול ממולא מבחינת גילוי הוי"ה.

And through this: "You shall love Havayah" — that He be "your G-d" — "with all your heart." That is, that the heart be a dwelling and a receptacle filled with the revelation of Havayah,

שיהא שורה ומתגלה בקרב איש ולב עמוק בהתלהבות והתלהטות רשפי אש עזה ולעמוד נגד כל מונע ולהפקיר א"ע [את עצמו] ולהשליך נפשו ורצונו שמנפש הבהמית מנגד רק ישים אליו לבו מנקודת פנימיותו.

that He dwell and be revealed "within a man, and a deep heart," with a flaring and blazing of fierce "flashes of fire"; and to stand against every obstacle, to give himself up and cast away his soul and his will that are from the animal soul, and to set his heart only on Him, from the point of his inner being.

11 וזהו בחי' כנסת ישראל דלעילא כי ישראל דלעילא היא בחי' הוי"ה וכנס"י [וכנסת ישראל] היא המקבלת וכונסת לתוכה החיות וההשפעה מבחי' זו כו'.

And this is the level of Knesses Yisrael above. For "Israel" above is the level of Havayah, and Knesses Yisrael is the one that receives and gathers into itself the life-force and flow from this level, etc.

ובכל נפשך שיהא גילוי זה בכל כחות והתפשטות הנפש בכל ג' מיני לבושין מחשבה דבור ומעשה.

"And with all your soul": that this revelation be in all the powers and extensions of the soul, in all three kinds of garments, thought, speech and action.

12 והיינו ע"י התלבשות מחשבה עליונה במחשבתו כו' ודבור בדבור כו'. וכמ"ש והיו הדברים האלה אשר אנכי מי שאנכי מצוך כו' ודברת בם בשבתך וכו'

That is, through the enclothement of the supernal thought in his thought, etc., and speech in speech, etc. As it is written, "And these words which I" — I, Who I am — "command you," etc., "and you shall speak in them when you sit," etc.

בם ממש שתהא מחשבה עליונה ודבור עליון מלובשים ממש בתוך מחשבתו ודבורו והגם כי לא מחשבותי מחשבותיכם כתיב ואיך תהיה מלובשת ממש מחשבה במחשבה כו׳.

"In them," literally: that the supernal thought and the supernal speech be truly clothed within his thought and his speech. And although it is written, "For My thoughts are not your thoughts," how then can thought be truly clothed in thought, etc.?

אך סיפא דקרא ולא דרכיכם דרכי. כלומר אימתי כי לא מחשבותי כו׳ בזמן שלא דרכיכם דרכי.

But the end of the verse [says], "nor are your ways My ways." That is to say: when is it that "My thoughts are not," etc.? At a time when "your ways are not My ways."

אבל כשדרכיכם דרכי דהיינו ע״י שישים אל לבו בהתבוננות והעמקת הדעת בה׳ אחד כו׳ שזו היא דרך הוי״ה והמשכת גילוי ה׳ אחד בואהבת הנה ע״ז תהיינה גם המשכת מחשבותי במחשבותיכם בהתלבשות מחשבה במחשבה כו׳:

But when your ways are My ways, that is, through his taking to heart, in contemplation and deepening of Daas, "G-d is One," etc., which is the way of Havayah, and the drawing down of the revelation of "G-d is One" into "And you shall love," then through this there will also be the drawing of My thoughts into your thoughts, in the enclothement of thought in thought, etc.

13 והנה עיקר גילוי זה של נקודת הלב בק״ש [בקריאת שמע] ושיהיה גילוי הוי״ה אחד בלבו הוא ואהבת את הוי״ה שיהיה גילוי בחי׳ אהבה בתענוגים

Now, the essence of this revelation of the point of the heart in the Shema, and of there being a revelation of "Havayah is One" in his heart, is "And you shall love Havayah": that there be a revelation of the level of "love in delights" (ahavah betaanugim),

שהיא אהבה עליונה העולה על כולנה להתענג על הוי״ה וכו׳. כמ״ש בזהר אכלתי יערי עם דבשי בק״ש [בקריאת שמע].

which is the supreme love that rises above them all: to delight in Havayah, etc. As is written in the Zohar, "I have eaten my honeycomb with my honey": in the Shema.

14 ודבשי היינו מתיקות ותענוג כי מאחר שיהיה גילוי הוי״ה אחד בלבו שאין עוד מלבדו ואין חיים אחרים ותענוג אחר כלל רק כי הוא חייך שהוא מקור החיים ומקור התענוגים.

"My honey" means sweetness and delight. For once there is a revelation in his heart of "Havayah is One," that "there is nothing else besides Him," and there is no other life and no other delight at all, only "for He is your life," for He is the source of life and the source of delights.

15 ולזאת תהיה אהבתו להוי"ה כאדם האוהב את חייו ממש שאהבה זו היא מעצמות הנפש. כך תהיה אהבת ה' תקועה בלבו.

Therefore his love for Havayah will be like a man who loves his very life, for this love comes from the essence of the soul. So will the love of G-d be fixed in his heart.

ולזאת יתענג על ה' מקור התענוגים ושש ושמח בעבודתו כי קרבת אלהים טוב לו. וכמ"ש טעמו וראו כי טוב ה'.

Therefore he will delight in G-d, the source of delights, and be glad and rejoice in His service, for "nearness to G-d is good" for him. As it is written, "Taste and see that G-d is good."

וזהו אל ארץ טובה ורחבה אל ארץ זבת חלב ודבש דהיינו שיהי' [שיהיה] דבש בחי' אכלתי יערי עם דבשי בקיום הק"ש [הקריאת שמע] בגילוי הוי"ה אחד ואהבת אהבה בתענוגי' ע"י ארץ טובה ורחבה היא הרחבת הדעת כו':

And this is [the meaning of] "to a good and broad land, to a land flowing with milk and honey": that is, that there be "honey," the level of "I have eaten my honeycomb with my honey," in fulfilling the Shema, with the revelation of "Havayah is One" and "And you shall love" with love in delights, through "a good and broad land," which is the broadening of Daas, etc.

16 אך כיצד יגיע אדם לבחי' גילוי בחי' זו מאחר שהיה תחלה בבחי' גלות מצרים שנקודת הלב היא

But how will a person reach the revelation of this level, since at first he was in the state of the exile of Egypt, in which the point of the heart is

בבחי' קטנות ומסותרת ומכוסה בלבושי הנפש הבהמית למשוך אחר חיי הגוף ותענוגיו שהם הם היו אצלו חיים ותענוגים גמורים כל חד לפום מאי דידע בנפשיה.

in a state of smallness, hidden and covered by the garments of the animal soul, drawn after the life of the body and its delights, which for him were complete life and delight, each one according to what he knows in himself?

17 ואיך יהפך לבו מן הקצה אל הקצה ומן ההפך אל ההפך לגמרי להיות אהבת ה' תקועה בלבו כחייו ממש.

And how will his heart be turned from one extreme to the other, from one opposite to the other entirely, so that the love of G-d is fixed in his heart like his very life?

הנה על זה נאמר ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף שלא נסעו ממצרים מיד לארץ ישראל אלא דרך המדבר.

On this it is said, "And G-d led the people around by the way of the desert of the Sea of Reeds": they did not travel from Egypt straight to the Land of Israel, but by way of the desert.

18 וכתיב לכתך אחרי במדבר שבחי׳ המדבר הוא בחינת אחרי ה׳. והענין כי הנה יש בקדושה בחי׳ פנים ואחור.

And it is written, "your going after Me in the desert": the level of the desert is the level of "after G-d" (acharei). The explanation is that in holiness there is a level of front and back (panim and achor).

כמ״ש וראית את אחורי וגו׳. וכתיב מגילה עפה כתובה פנים ואחור וגו׳. וכנודע ליודעי חן שיש שמות שהן בבחי׳ אחוריים והם שמות דקדושה.

As it is written, "And you shall see My back," etc. And it is written, "a flying scroll, written front and back," etc. And, as is known to those versed in the hidden wisdom (yodei chen), there are Names that are on the level of achorayim (the back), and they are holy Names.

19 וכך יש בנפש האלהית פנים ואחור. פנים הוא בחי׳ פנימיות הלב ששורה ומתגלה בו בחי׳ הוי״ה אחד בגילוי ממש שזהו חיותו וקיומו והוא הוא שעשועיו ותענוגיו וחדות ה׳ ממש היא מעוזו.

So too in the G-dly soul there is front and back. The front is the inner dimension of the heart, in which "Havayah is One" dwells and is revealed in actual revelation, so that this is his life and his existence, and this itself is his joy and his delight, and "the joy of G-d" truly "is his strength."

20 ובחי׳ אחור הוא שאינו מתגלה בו כל כך בבחי׳ חיות ותענוג רק שהוא מכריח וכופה את לבו להטות לבבו אליו יתברך ולאהבה אותו.

And the back is when it is not revealed in him so much, as life and delight; he only compels and forces his heart to incline his heart toward Him, may He be blessed, and to love Him.

וזהו לעשותה לאהבה שהיא אהבה העשוייה בלב ע״י התבוננות ג״כ שמתבונן ומעמיק דעת בה׳ אחד ואיך שהוא חיי החיים ומקור התענוגים אשר ע״כ יאתה כו׳.

And this is "to do it (la'asosah), to love": it is a love made (asuyah) in the heart, also through contemplation, in that he contemplates and deepens [his] Daas in "G-d is One," and how He is the Life of all life and the source of delights, so that therefore it is fitting, etc.

21 ואעפ״כ [ואף על פי כן] לא מפני זה תהיה אהבה זו לבדה ממלא כל תוכיות הלב שלא להיות שום חפץ ורצון אחר כלל

Nevertheless, not because of this will this love alone fill all the inside of the heart, so that there is no other desire or will at all;

אלא שאהבה זו היא המושלת בלב ע״י המוח השליט על הלב שליט דוקא והוא בחי׳ אתכפייא סטרא אחרא ולא בחי׳ אתהפכא כנ״ל.

rather, this love rules in the heart through the mind that rules over the heart — "rules," specifically. This is the level of subduing (iskafya) the sitra achra (the other side), and not the level of transformation (is'hapcha), as mentioned above.

22 והמשכיל יבין שיש בזה כמה מדרגות זו למעלה מזו. דהיינו שהגם שיעורר את האהבה בלבו עד שתחפץ באמת להתפשט מלבושי נוגה להיות בכל לבבך ובכל נפשך התלבשות מחשבה במחשבה כנ״ל.

The discerning will understand that there are several levels in this, one above the other. That is: although he may arouse the love in his heart until it truly wishes to divest itself of the garments of Nogah, so that there be "with all your heart and with all your soul," the enclothement of thought in thought, as mentioned above,

עם כל זה עדיין לא נתפשטה מלבושי נוגה לגמרי למאוס ברע רק שע״י התבוננות השכל מכריח ומחייב את הנפש לצאת מנרתקה עד שלבושי נוגה הם

nevertheless it has not yet entirely divested itself of the garments of Nogah, so as to despise evil. Only, through the contemplation of the intellect, he compels and obliges the soul to come out of its sheath, until the garments of Nogah are,

אצלו בעת ההיא בבחי׳ שינה שהרע כפוף ובטל אצלו ונק׳ בכל לבבך בשני יצריך ביצר טוב באהבה הטבעית שבשרש נפשו. וביצר הרע לאתכפייא סט״א [סטרא אחרא] כו׳.

for him, at that time, in a state of sleep, so that the evil is bent and nullified in him. This is called "with all your heart: with both your inclinations": "with the good inclination," through the natural love that is in the root of his soul, "and with the evil inclination," to subdue (iskafya) the sitra achra, etc.

אבל עדיין אינו בבחי׳ לאתהפכא חשוכא לנהורא כנ״ל. דהיינו שאין לו אלא לב א׳ כו׳.

But he is not yet on the level of transforming (is'hapcha) darkness into light, as mentioned above, that is, of having only one heart, etc.

23 והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] שאמרו השבטים ליעקב כשם שאין בלבך אלא אחד כן אין בלבנו אלא וכו'

Now, our Sages, of blessed memory, said that the tribes said to Yaakov, "Just as in your heart there is only One, so in our heart there is only," etc.

כי יעקב הוא ישראל שהוא בחי' ומדרגה העליונה שאין לו אלא לב אחד ומתענג על הוי"ה כנ"ל.

For Yaakov is Israel, which is the highest level and rank, who has only one heart and delights in Havayah, as mentioned above.

24 וכך השבטים שהם כללות הנשמות עד סוף כל הדורות גם בחי' הבינונים שהם למטה ממדרגה זו אעפ"כ [אף על פי כן] אין בלבנו אלא אחד.

And so the tribes, who are the souls as a whole until the end of all the generations, including the level of the beinonim (intermediate ones), who are below this level: even so, "in our heart there is only One."

והיינו בחינת אתכפייא שעי"ז נעשה ג"כ גילוי הוי"ה אחד בכל לבבך ובכל נפשך והתלבשות מחשבה במחשבה כנ"ל.

This is the level of iskafya (subduing), through which there also comes about the revelation of "Havayah is One" "with all your heart and with all your soul," and the enclothement of thought in thought, as mentioned above.

25 והיא היא הדרך שיבור לו האדם להתבונן בעומק שכלו ותבונתו בה' אחד כפי אשר תוכל נפשו שאת שעי"ז יכוף ויטה

And this is the very path that a person should choose for himself: to contemplate, in the depth of his intellect and understanding, "G-d is One," as much as his soul is able to bear, so that through this he will bend and incline

לבבו לאהבה את ה' ולעמוד נגד כל מונע בשבירת התאוות ובכבישתן על ידי המוח השולט על הלב לאכפיי' [לאכפייא] סט"א [סטרא אחרא] ומזה יעלה ויבא לבחי' אתהפכא כנ"ל.

his heart to love G-d, and to stand against every obstacle, breaking the desires and suppressing them by means of the mind that rules over the heart, to subdue (iskafya) the sitra achra. And from this he will rise and come to the level of transformation (is'hapcha), as mentioned above.

26 ויהיה גלוי פנימיות נקודת הלב ויאר ה' פניו וגו'. וזהו ואזניך תשמענה דבר מאחריך לאמר זה הדרך וגו' שמבחי' אחוריים דקדושה נמשך לאדם שיהא לו דרך ומבוא לגלוי הוי' בפנימיות

And there will be a revelation of the inner dimension of the point of the heart, and "G-d will make His face shine," etc. And this is [the meaning of] "And your ears shall hear a word behind you, saying, This is the way," etc.: from the level of the achorayim (back) of holiness it is drawn down to a person that he have a way and an entrance to the revelation of Havayah in the inner dimension.

ולכן נק' ק"ש [קריאת שמע] קבלת עול מלכות שמים עול דוקא שהוא בחי' אתכפיי' [אתכפייא] ובחי' אחרי ה' ילכו כאריה ישאג וגו':

Therefore the Shema is called "accepting the yoke (kabbalas ol) of the Kingdom of Heaven": a "yoke," specifically, which is the level of iskafya (subduing), and the level of "They shall walk after G-d; He will roar like a lion," etc.

27 והנה עול זה הוא קבלת מדת מלכותו יתי' מלכות שמים. כי הנה נודע כי אין מלך בלא עם עוממות כו'. ואין זה אלא כמ"ש להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו.

Now, this yoke is the acceptance of the attribute of His Kingship (Malchus), may He be blessed: the Kingdom of Heaven. For it is known that "there is no king without a people (am)": [am as in] omemos (dimmed), etc. And this is only as it is written, "To make known to the sons of man His mighty acts (gevurosav), and the glory of the majesty of His Kingship."

שלהיות כבוד הדר מלכותו הן הן גבורותיו וצמצומים רבים ועצומים להעלים ולהסתיר אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה שיהיה נראה דבר יש ונפרד ועם עוממות כו' כדי שיהי' [שיהיה] שמו נק' מלך עליהם

For, in order that there be "the glory of the majesty of His Kingship," this is precisely "His mighty acts": many and powerful contractions (tzimtzumim), to hide and conceal the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, so that something will appear to be existent and separate (yesh), and a people that is omemos, etc., in order that His Name be called King over them,

כי באמת כולא קמיה כלא חשיב ואתערותא דלעילא זו צריך להיות באתערותא דלתתא ג"כ בחי' צמצומים והסתלקות והן הם בחי' גבורת האדם להתגבר נגד כל מונע בסור מרע ולא תתורו אחרי לבבכם עוצם עיניו וגו'

for in truth "all before Him are considered as nothing." And this arousal from above must come through an arousal from below that is also on the level of contractions and withdrawal; and these are the level of the might (gevurah) of man, to overcome every obstacle, in "turn away from evil," "and you shall not stray after your heart," "he shuts his eyes," etc.,

ובועשה טוב אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים למאה פעמים ואחד ונק' עובד אלהים מפני אחת היתירה על הרגילות כו'. וע"י זה מקיים שום תשים עליך מלך וגו':

and in "do good": "one who reviews his chapter a hundred times is not comparable to" [one who reviews it] "a hundred and one times," and he is called "one who serves G-d" because of the one [time] beyond his habit, etc. And through this he fulfills "You shall surely set a king over you," etc.

28 והנה ע"י כל זה נעשה השם שלם והכסא שלם. כי הנה השם הוא בחי' הוי"ה ב"ה

Now, through all this the Name becomes whole and the Throne becomes whole. For the Name is the level of Havayah, blessed be He,

דהיינו י"ה הוא למעלה מן ההשתלשלות ונק' עלמא דאתכסייא חכים ולא בחכמה ידיעא מבין ולא כו'. ו"ה הוא בחי' עלמא דאתגלייא. כי הוא"ו היא המשכה להיות ה"א שהוא עלמא דאתגלייא.

that is: yud-hei is above the chain of descending worlds (hishtalshelus) and is called "the hidden world" (alma de'iskasya), "wise, but not with a known wisdom; understanding, but not," etc. Vav-hei is the level of "the revealed world" (alma de'isgalya), for the vav is a drawing down, to become the hei, which is the revealed world.

29 והנה כתיב את השמים ואת הארץ אני מלא נאם ה' שמה שהוא מלא את השמים ואת הארץ הוא נאם ה'

Now, it is written, "The heavens and the earth I fill, says G-d": that with which He fills the heavens and the earth is the "saying (ne'um) of G-d,"

שהוא בחי' דבר ה'. וזהו ע"י אתערותא דלתתא את ה' האמרת אתה עשית אותו אומר כנ"ל.

which is the level of the word of G-d. And this comes through an arousal from below: "You have avowed G-d (he'emarta)": you made Him One who says (omer), as mentioned above.

30 והיינו ע"י גילוי הוי"ה אחד בכל לבבך ובכל נפשך התלבשות מחשבה כו'. והוא גלוי הוי"ה למטה בלב כמו למעלה במוח כי מתחלה היה המוח שליט על הלב על דייקא.

That is, through the revelation of "Havayah is One" "with all your heart and with all your soul," the enclothement of thought, etc. And this is the revelation of Havayah below, in the heart, as above, in the mind. For at first the mind ruled over the heart — "over," specifically;

ואח"כ מתפשט ויורד הדעת שבמוח אל פנימיות הלב ותוכיותו להיות תוכו ותוך תוכו ופנימיותו רצוף אהבה לה' לבדו בחי' אתהפכא כו'

and afterwards the Daas that is in the mind spreads and descends into the inner dimension of the heart and its inside, so that its inside, and the inside of its inside, and its inner dimension, are "inlaid with love" for G-d alone: the level of transformation (is'hapcha), etc.

ובאתערותא זו דלתתא אתערותא דלעילא שם י"ה שיורד ומתפשט מהעלם אל הגילוי לעלמין דאתגלייא הנמשכים מבחי' ו"ה וזהו השם שלם.

And with this arousal from below [comes] an arousal from above: the Name Yah (yud-hei) descends and spreads from concealment into revelation, to the revealed worlds (almin de'isgalya), which are drawn from the level of vav-hei. And this is "the Name is whole."

31 וענין הכסא שלם הוא בחי' כסא מלכותו שום תשים עליך מלך כו'. וכמ"ש מושיב מלכים לכסא. וכתיב וישב ה' מלך לעולם כנ"ל.

And the meaning of "the Throne is whole" is the level of the throne of His Kingship: "You shall surely set a king over you," etc. As it is written, "He seats kings on the throne"; and it is written, "And G-d sits as King forever," as mentioned above.

ובחי' ישיבה כלפי מעלה היא בחי' השפלה והורדה ממדרגה למדרגה כמו שע"י ישיבת האדם בגשמיות ע"ד משל משפיל אחוריו כנ"ל.

And "sitting," as said of Above, is the level of lowering and bringing down from level to level, just as a person, by sitting physically, by way of analogy, lowers his back, as mentioned above.

כך הוא בחי' ירידת והמשכת גלוי הוי"ה לבחי' אחוריים ע"י שכופה לבו כנ"ל. וקיום כל מצות המלך שהם גשמיות ונק' בשם בחי' אחוריים

So too is the descent and drawing down of the revelation of Havayah to the level of achorayim (the back), through his forcing his heart, as mentioned above; and the fulfillment of all the commandments of the King, which are physical and are called by the name achorayim,

וכמ"ש מגילה עפה כתובה פנים ואחור וגו'. ואעפ"כ [ואף על פי כן] הן הם רמ"ח אברין דמלכא כאדם האוחז בחבירו באחד מאבריו ומושכו וממשיכו כנ"ל:

as it is written, "a flying scroll, written front and back," etc. Nevertheless, they are the 248 limbs of the King, like a person who grasps his fellow by one of his limbs and pulls him and draws him along, as mentioned above.

32 אך הנה זה לעומת זה עשה אלקים שיש פנים ואחור בקליפה ג"כ כמו בקדושה ויניקתם ואחיזתם באחוריים דקדושה.

But "G-d has made one opposite the other": there is front and back in kelipah (the husk) too, as in holiness, and their nurture and hold are in the achorayim (back) of holiness.

והנה ראשית גוים עמלק שהוא בחי' עורף דקליפה. ולכן נק' עמלק ע"ם מל"ק שמליקה מן העורף.

Now, "the first of nations is Amalek," which is the level of the nape (oref) of kelipah. Therefore he is called Amalek: am malak (a people that nips), for melikah (nipping) is from the nape.

33 וביאור הענין כי מעלת ישראל כי עם קשה עורף הוא שלכן בקש משה וסלחת שהם מבחי' עורף דקדושה שיש להם התגברות בחי' אחרי הוי"ה ילכו

The explanation of the matter: the virtue of Israel is "for it is a stiff-necked people," for which reason Moshe asked, "and You shall forgive," since they are of the level of the nape of holiness: they have the power to prevail, the level of "They shall walk after Havayah,"

שיכולים לכוף את הלב בשבירת התאוות וכבישתן ולעמוד נגד כל מונע בהתגברות ובחוזק ונק' בחי' עורף שהעורף הוא המחבר ומקשר המוחין שבראש להיות להם התפשטות

for they can force the heart, breaking the desires and suppressing them, and stand against every obstacle with strength and firmness. And this is called the level of the nape, for the nape is what joins and connects the intellect (mochin) in the head, so that it has an extension

בגוף שעי"ז נמשך אל הלב להטות לבב האיש ולהפכו מן ההפוך אל ההפוך לגמרי מאחר שמגילוי בחי' אחרי ה' יבא אח"כ לגילוי בחי' פנימיות כו'

into the body, so that through this it is drawn into the heart, to incline the heart of a man and turn it entirely from one opposite to the other; since from the revelation of the level of "after G-d" he will afterwards come to the revelation of the inner level, etc.

וזה לעומת זה הוא בחי' עמלק הוא עורף הקשה שבקליפה דהיינו שגם אם לבבו יבין בעבודת ה' שכך יאתה כו'

And opposite this is the level of Amalek, the hard nape of kelipah: that is, even if his heart understands, regarding the service of G-d, that thus it is fitting, etc.,

לא די שאינו מכריח את לבו לכופו ולהטותו לאהבת ה׳ אלא אף גם זאת שעושה ההפוך לגמרי. וזהו ויזנב בך כל הנחשלים אחריך דייקא בחי׳ אחוריים דקדושה.

not only does he not compel his heart, to force it and incline it to the love of G-d, but beyond this, he does the complete opposite. And this is "and he struck at your rear, all the stragglers behind you" — "behind you," specifically: the level of the achorayim of holiness.

34 והנה זו היא רק בחי׳ חוצפה בלי טעם ובלי דעת שעושה ההפוך מן הדעת וזהו לשון עמלק ע״ם מל״ק

Now, this is only a level of brazenness (chutzpah) without reason and without Daas, acting contrary to Daas. And this is the meaning of the word Amalek: am malak,

שהוא בחי׳ מליקה וכריתה ממול העורף דקדושה שהוא המכרית ומפסיק הקשר וההתחברות שבין הראש ומוחין להתפשטותם בלב.

which is the level of nipping and cutting "opposite the nape" of holiness, for it is what severs and interrupts the bond and connection between the head and intellect (mochin) and their extension into the heart.

35 וכך היה עמלק שידע וראה את כל הנסים שנעשו לישראל ואעפ״כ [ואף על פי כן] מלאו לבו לגשת אתם למלחמה.

And so it was with Amalek: he knew and saw all the miracles that had been done for Israel, and nevertheless "his heart emboldened him" to approach them in battle.

משא״כ פרעה אמר לא ידעתי את ה׳ ובמופתים היה לב פרעה נכנע לולי כי ה׳ אמר

Not so Pharaoh: he said, "I do not know G-d," and with the wonders Pharaoh's heart would have yielded, were it not that G-d said,

כי אני הכבדתי את לבו וזה היה עונשו כו׳ כמבואר בספרים. וכן כל העכו״ם [העובדי כוכבים ומזלות] הקליפות מסתירים ומכסים מהם קדושת ה׳ מפני שמשוקעים בקליפות ההם.

"For I have hardened his heart"; and this was his punishment, etc., as is explained in the books. And so too all those who worship stars and constellations: the kelipos hide and cover the holiness of G-d from them, because they are sunk in those kelipos.

אבל ראשית גוים עמלק וזרעו של עמלק פי׳ הזריעה שלו שזרעה בישראל להיות להם בחי׳ זו

But "the first of nations is Amalek," and "the seed of Amalek" means his sowing, which he sowed in Israel, so that they would have this trait,

וצריך להיות מלחמה בעמלק מדור דור שבכל דור יש בחי׳ יציאת מצרים וצריך ללכת תחלה בבחי׳ אחרי ה׳.

and there must be a war with Amalek "from generation to generation," for in every generation there is the level of the Exodus from Egypt, and one must go first in the manner of "after G-d."

36 והנה בזמן הגלות שההילוך הוא בבחי׳ אחרי ה׳ כתיב מחה אמחה את זכר עמלק. מלחמה להוי״ה בעמלק שלא לאדם המלחמה שיוכל לכובשו שיהי׳ [שיהיה] גילוי והתפעלות פנימית נקודת הלב

Now, in the time of exile, when the going is in the manner of "after G-d," it is written, "I will surely blot out the memory of Amalek." "Havayah has war with Amalek": the war is not man's, that he could conquer him so that there would be a revelation and stirring of the inner dimension of the point of the heart,

אלא לה׳ המלחמה ואין כח האדם אלא ביגיעת הנפש בהתבוננות בה׳ אחד כפי אשר תוכל נפשו שאת ויבקש רחמים מה׳ שאותה אנו מבקשים בכל תפלת שמ״ע [שמונה עשרה] ברוך אתה וכו׳ ברוך אתה כו׳ כנודע.

but "the war is G-d's." Man's power lies only in the toil of the soul, in contemplating "G-d is One" as much as his soul can bear, and he should ask mercy of G-d; for this is what we ask for in every prayer of the Shemoneh Esreh, "Blessed are You," etc., "Blessed are You," etc., as is known.

אך והיה בהניח כו׳ בארץ כו׳. דהיינו כשיגיע לבחי׳ ארץ טובה ורחבה וחלב ודבש בחי׳ אהבה בתענוגים אזי תמחה מעצמך את זכר עמלק ולא תשכח.

But "And it shall be, when He gives rest," etc., "in the land," etc.: that is, when he reaches the level of "a good and broad land," and "milk and honey," the level of love in delights, then on your own "you shall blot out the memory of Amalek," and "you shall not forget."

שלא יהיה בבחי׳ שכחה שהיא בחי׳ אחוריים כו׳ ואין יניקתם ואחיזתם אלא בבחי׳ אחוריים. וכמ״ש כל הנחשלים אחריך וגו׳.

[That is,] that there not be the level of forgetting, which is the level of achorayim (the back), etc.; and their nurture and hold are only in the level of achorayim, as it is written, "all the stragglers behind you," etc.

והיינו בדרך בצאתכם ממצרים דייקא. משא״כ בהניח ה׳ אלהיך לך מכל אויביך מסביב בארץ וגו׳ שהוא בחינת פנימיות:

And this is "on the way, as you went out of Egypt," specifically. This is not so with "when G-d your G-d gives you rest from all your enemies around, in the land," etc., which is the level of the inner dimension (pnimiyus).

TORAH OHR • PARSHAS ZACHOR • MAAMAR 2

ביאור אין השם שלם

An Explanation of "The Name Is Not Complete"

◇

1 ביאור אין השם שלם

An explanation of "The Name is not complete."

2 ביאור הדברים אין השם שלם ואין הכסא שלם כו' הנה שם הוי"ה הוא בז"א וכסא במל' ולהיות בחי' הוי"ה שלם היינו שיהיה התחלקות מוחין חו"ב [חכמה ובינה]

An explanation of the words "The Name is not complete, and the Throne is not complete," etc. Now, the Name Havayah is in Z'eir Anpin (the emotive attributes), and the Throne is in Malchus (sovereignty). For the level of Havayah to be complete means that there be a division of the intellect (mochin) into Chochmah (wisdom) and Binah (understanding),

ואח"כ הדעת מתחלק לבחי' חו"ג [חסד וגבורה] הוא מבחי' קוצא דשערי דא"א שיורד עד כתפין דז"א מאחוריו שהוא המחלק כו'.

and afterwards Daas (knowledge) divides into the levels of Chesed (kindness) and Gevurah (restraint). This is from the level of the tip of the hairs (kutza d'sa'arei) of Arich Anpin, which descends as far as the shoulders of Z'eir Anpin, behind him; it is this that divides, etc.

3 והנה זהו בחי' ו"ק [ו' קצוות] ו"ה מל' דז"א אף הוא מפרצוף דז"א עצמו כנודע בכוונת הלולב והאתרוג כו' וכסא הוא פרצוף המלכות ונק' ו"ה מוחין הגם שהוא מדות חו"ג [חסד וגבורה] אברהם ויצחק כו'

Now, this is the level of the six extremities (vav ketzavos), vav-hei: the Malchus of Z'eir Anpin, too, is of the partzuf (configuration) of Z'eir Anpin itself, as is known from the kavanah (mystical intention) of the lulav and the esrog, etc. And the Throne is the partzuf of Malchus. And vav-hei is called mochin, even though it is the emotive attributes (middos) of Chesed and Gevurah, Avraham and Yitzchak, etc.

רק יש מדות שהם טבעיים והם בחי' קטנות שיכול להיות כל היום ויש שהוא בגדלות המוחין כמו בשעת התפלה שלבו מתלהט בהתבוננותו כו'.

But there are middos that are natural, and they are the level of katnus (smallness), which can be [present] all day; and there are those that are in the gadlus (greatness) of the mochin, as at the time of prayer, when his heart flames up through his contemplation, etc.

4 והנה מלכות נק' לב לבבתני כו' שהוא עיקר החיות והוא בנפש למטה בחי' נקודת הלב ממש שהוא עצמיות מהות הנפש

Now, Malchus is called "heart," [as in] "You have captured my heart," etc., for it is the core of the life-force (chayus). In the soul below, it is the level of the very point of the heart, which is the essence of the soul's very being,

משא"כ התפשטות כח הנפש בלבושים מחדו"מ [מחשבה דבור ומעשה] כו' הם מבי"ע שאינם אלהו' [אלהות] גם שהם בחי' עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] כו'.

whereas the extension of the soul's power into garments, thought, speech and action, etc., these are from [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah, which are not G-dliness; moreover, they are the level of the Tree of Knowledge of good and evil, etc.

5 והנה עיקר גילוי הלב הוא להיות בבחי' פנימיו' [פנימיות] שתקבל מבחי' ישראל דלעילא פב"פ [פנים בפנים] כי הוא חייך מקור החיים מקור התענוגים ארץ זבת חלב ודבש יערי עם דבשי להתענג על ה'.

Now, the main revelation of the heart is to be in the level of the inner dimension (pnimiyus), so that she [Malchus] receives from the level of the Supernal Israel face to face. For "He is your life," the source of life, the source of delights, "a land flowing with milk and honey," "my honeycomb with my honey," to delight in G-d.

אך בגלות מצרים הוא בכל יום שבכל לילה יורדת לבי"ע ותתן טרף לביתה ונשארת הנקודה תחת היסוד ואח"כ חוזרת ועולה ומתחלה נעשה פרצוף אב"א [אחור באחור]

But the exile of Egypt takes place every day: for every night she descends to Beriah, Yetzirah and Asiyah "and gives food to her household," and the point remains beneath Yesod (foundation). Afterwards she returns and ascends, and at first a back-to-back partzuf is formed,

ואח"כ פב"פ [פנים בפנים] וזהו דרך המדבר אחרי הוי"ה שצ"ל תחלה אב"א [אחור באחור] והוא ענין המשכ' המוחין בשלימות אך שאינו אלא דרך אחוריים.

and afterwards face to face. And this is the way of the wilderness, after Havayah: that first there must be back to back. This is the drawing down of the mochin in completeness, except that it is only by way of the back (achorayim).

6 ובאור זה בנפש האדם המשכלת ומתבוננת איך שכך יאתה והשכל מכריח ומחייב את האהבה שהרי מצד עצמו עומד על עמדו רק שהמוח שליט כו' לאכפיי' [לאכפייא] וכו'.

The explanation of this in the soul of a person: [a soul] that reasons and contemplates how it is fitting thus, and the intellect compels and obligates the love. For of himself he remains where he stands; only, the brain rules, etc., to subdue, etc.

בכל לבבך בשני יצריך ובכל נפשך כו' שיוכל להיות עבודה תמה והמשכת המקיפים אשר קדשנו במצותיו

"With all your heart," with both your inclinations, "and with all your soul," etc., so that there can be complete service, and the drawing down of the makifim (encompassing lights): "Who has sanctified us with His commandments,"

כי מצות המלך הוא ואעפ"כ [ואף על פי כן] כל עבודתו הוא בבחינת חיוב והכרח השכל שעדיין אין התענוג נרגש להיות כו'.

for it is the King's command. And nevertheless, all his service is on the level of obligation and compulsion of the intellect, for the delight is not yet felt so as to be, etc.

7 והנה מבחינת אב"א [אחור באחור] נעשה אח"כ פב"פ [פנים בפנים] כי להיות המשכת המוחין הוא מבחי' קוצא דשערי דא"א יאר פניו כו' ובבחי' פנימיות נעשה השם שלם וכו'.

Now, from the level of back to back it afterwards becomes face to face. For since the drawing down of the mochin is from the level of the tip of the hairs of Arich Anpin, [it is] "may He make His face shine," etc.; and in the level of the inner dimension the Name becomes complete, etc.

וכסא השם שלם כו' וכסא הוא מלכות בנין המל' מהגבורות שאין מלך בלא עם שלפי האמת אין על מי למלוך אלא שכך עלה ברצונו להיות צמצום ולהיות נראה ליש כו'.

And the Throne of the Name [becomes] complete, etc. The Throne is Malchus; the building of Malchus is from the gevuros (powers of restraint), for "there is no king without a people." For in truth there is no one over whom to reign; but so it arose in His will, that there be tzimtzum (contraction), and that [creation] appear as an existing thing (yesh), etc.

8 וצ"ל העלאת מ"נ [מיין נוקבין] ע"י צמצום ג"כ בחי' גבורות עובד אלהים שונה פרקו כו' שהוא בחי' כסא וישיבה שמשפיל בחי' אחוריים כו'.

And there must be an elevation of mayin nukvin (feminine waters) through tzimtzum, also the level of gevuros: "one who serves G-d," "who reviews his chapter," etc. This is the level of a throne and of sitting, in which one lowers the level of the back, etc.

וכן התורה היא כתובה פנים ואחור שיש פנימית וחיצוניות גשמית המצוה היא חיצונית כמו ד' פרשיות שבתפילין על קלף והפנימית הוא חו"ב [חכמה ובינה] הרמוזים בקדש כו'

And likewise the Torah: "it is written front and back," for there is an inner dimension (pnimiyus) and a physical outer dimension (chitzoniyus). The mitzvah is outer, like the four sections in the tefillin, on parchment; and the inner dimension is Chochmah (wisdom) and Binah (understanding), which are alluded to in [the section] "Kadesh," etc.

וכן בסכך הסוכה הסכך הוא חיצונית ופנימית הוא המקיפין והכלל שהחיצוני' [שהחיצוניות] הוא מה שאין בזה תענוג ובפנימית מתגלה התענוג כו' עולמך תראה בחייך כו' וזה נמשך מזה שמאב"א [שמאחור באחור] נמשך להיות פב"פ [פנים בפנים] כו'.

And likewise with the sechach of the sukkah: the sechach is the outer dimension, and the inner dimension is the makifim (encompassing lights). The general rule is that the outer dimension is that in which there is no delight, while in the inner dimension the delight is revealed, etc., "May you see your world in your lifetime," etc. And this comes from this: that from back to back it is drawn to become face to face, etc.

9 וזהו שמצא משה מעלת ישראל עם קשה עורף וסלחת כי חטא העם חטאה גדולה ולא היו ראויים לסליחה מצד המשכת והשתלשלות המדות רק משה המשיך מלמעלה בחי' ארך אפים כו'

And this is [why] Moshe found the merit of Israel [in] "a stiff-necked people, and You shall forgive": for the people had sinned a great sin, and they were not worthy of forgiveness in terms of the drawing down and the chain of descent (hishtalshelus) of the middos; only, Moshe drew down from above the level of "slow to anger" (erech apayim), etc.

אך למה הם ראוים להמשכה זו לזה אמר משה עם קשה עורף הוא שיש להם קשות וחזוק והתגברות במדות עורף כו' ושם הוא בחי' קוצא דשערי מא"א [מאריך אנפין] שעי"ז יומשך י"ג מדות דא"א כנ"ל.

But why are they worthy of this drawing down? To this Moshe said, "it is a stiff-necked people": that they have hardness, firmness and fortitude in the middos of the nape (oref), etc. And there [at the nape] is the level of the tip of the hairs from Arich Anpin, through which the Thirteen Attributes of Arich Anpin will be drawn down, as mentioned above.

10 והנה זלעו"ז [זה לעומת זה] היא בחי' עמלק ע"ם מל"ק כו' ראשית גוים עמלק שכל עכו"ם [עובדי כוכבים ומזלות] הם מז' ימי הבנין והוא בדעת דאחורי כתפין. אך פרעה היה מדעת העליון והוא היה בדעת התחתון.

Now, on the opposing side (zeh le'umas zeh) is the level of Amalek, [read as] am malak, "a people that nips," etc. "Amalek was the first of the nations," for all the idolatrous nations are from the seven days of building, and he is in the Daas behind the shoulders. But Pharaoh was from the upper Daas, and he [Amalek] was in the lower Daas.

והנה המשכת המוחין במדות הוא דרך בחינת הצואר שמשם מצרים מצר הגרון וכ"ז [וכל זה] הוא בחינת אחוריים פרעה הוא אחורי עורף שלכן נקי' ירידת המוחין בגרון בשם ירידה.

Now, the drawing down of the mochin into the middos is by way of the level of the neck; from there is Mitzrayim (Egypt), the strait of the throat (meitzar hagaron). All this is the level of the back: Pharaoh is the back of the nape. This is why the descent of the mochin into the throat is called by the name "descent."

והמשכתם משם ולמטה בגוף נקי' עליי' [עלייה] כמ"ש ויוסף הורד מצרימה וכתיב אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך כו' ומה הוא עלייתם היינו בהתפשטותם, בהגוף ארץ טובה ורחבה

And their drawing down from there downward, into the body, is called "ascent," as it is written, "And Yosef was brought down to Egypt," and it is written, "I will go down with you to Egypt, and I will bring you up," etc. And what is their ascent? It is in their spreading out, in the body, "a good and spacious land"

(כמ"ש בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] [עיין מה שכתוב לעיל] פי' וישב עמש"ל בביאור ע"פ לכן אמור פי' וארא) והיינו לפי שהגרון הוא בחי' אחוריים ולכן אינו תלוי במה שהמקום גבוה כו'.

(as is written in the Likkutei Torah of the Arizal, Parshas Vayeshev; see what is written above in the explanation on the verse "Therefore say," Parshas Va'eira). And this is because the throat is the level of the back, and therefore it does not depend on whether the place is high, etc.

והנה המשכת דרך אחוריים שם עומד עמלק הוא בחי' הקשיות להפוך יודע רבונו כו' משא"כ פרעה לא ידעתי כו' ובמופתים הי' [היה] בטל לולי כי אנכי הכבדתי כו' אבל עמלק ידע כל הנסים.

Now, in the drawing down by way of the back, there Amalek stands. He is the level of hardness in reverse: "he knows his Master," etc. Whereas Pharaoh [said], "I do not know," etc., and through the wonders he would have been nullified, were it not that "I have hardened," etc. But Amalek knew all the miracles.

11 והנה זלע"ז [זה לעומת זה] נגד אחוריי' [אחוריים] דקדוש' [דקדושה / דקדושת] חוזק התגברות מחמת חיוב השכל וזה להפך התגברות נגד השכל הגם שהשכל מחייב והוא בחוצפה בלי טעם ודעת

Now, "one opposite the other": against the back of holiness, [which is] strength [and] fortitude out of the obligation of the intellect, this is the reverse: fortitude against the intellect, even though the intellect obligates; and it is with brazenness, without reason or sense.

וזהו כל הנחשלים אחריך שהם בבחי' אחוריים כו' ומלחמה לה' מדר כו' שבכל יום הוא יציאת מצרים וצ"ל מלחמה זו בכ"י [בכל יום].

And this is "all the stragglers behind you": that they are in the level of the back, etc. And "G-d has war [with Amalek] from generation," etc., for every day there is the going out of Egypt, and this war must be every day.

והנה בזמן הגלו' [הגלות] מחה אמחה כו' מלחמה להוי"ה היינו בחי' אחוריים אבל והיה בהניח כו' אל ארץ טובה ורחבה אהבה בתענוגים תמחה מעצמך כו' ודי"ל [ודי למבין]:

Now, in the time of exile, "I will utterly blot out," etc., "Havayah has war": that is, the level of the back. But "And it shall be, when [He] gives rest," etc., "to a good and spacious land," "love in delights," "you shall blot out" on your own, etc. This suffices for one who understands.

TORAH OHR • PARSHAS KI SISA • MAAMAR 1

שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני

His Left Hand Is Under My Head, and His Right Hand Embraces Me

1 שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. הנה בענין העולמות כן דרך השם לבני ישראל עם קרובו כשמתעורר למעלה בחי' שמאל דוחה מחמת מעשה התחתונים ויהי להם למושיע וגורם שאדרבה ע"י יהיה להם נשיאות ראש.

"His left hand is under my head, and his right hand embraces me." Now, as in the matter of the worlds, so is the way of G-d with "the children of Israel, the people near to Him": when the level of "the left [hand] that pushes away" is aroused above because of the deeds of the lower beings, "He becomes their Savior," and brings it about that, on the contrary, through this they will have an uplifting of the head.

2 וזהו כי תשא את ראש בנ"י [בני ישראל] לפקודיהם פי' על ידי איזה פקידה שיפקד עליהם לרעה ח"ו [חס ושלום] וכלי' [וכלשון] רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] אין לך כל פקידה שאין בה מעון העגל.

And this is [the meaning of] "When you lift up the head of the children of Israel lifkudeihem (according to their numbering)": that is, through some visitation (pekidah) that is visited upon them for ill, G-d forbid, as in the expression of our Sages, of blessed memory: "There is no visitation at all that does not contain [something] of the sin of the Calf."

הנה ע"י אדרבה תשא את ראש בנ"י [בני ישראל] כי בחי' השמאל דוחה אינה דחי' לגמרי ח"ו [חס ושלום] אלא וימין מקרבת. וזהו וימינו תחבקני אשר כי יפול לא יוטל ח"ו [חס ושלום].

Now, through this, on the contrary, "you lift up the head of the children of Israel"; for the level of "the left [hand] pushes away" is not a complete pushing away, G-d forbid, but rather "and the right [hand] draws near." And this is "and his right hand embraces me": that "though he fall, he shall not be cast down," G-d forbid.

ולהבין ענין זה בעבודת ה' כתיב הקל קול יעקב ב' פעמים קול א' בלא וא"ו וא' בוא"ו כי ב' קולות הם א' לתורה וא' לתפלה.

To understand this matter in the service of G-d: it is written, "The voice is the voice of Yaakov," [the word] "voice" twice, one without a vav and one with a vav; for there are two voices, one for Torah and one for prayer.

3 והנה פעם אמרו דתלמוד תורה כנגד כולן ופעם הפליגו מאד בשבח מעלת התפלה ושהיא כנגד הקרבנות.

Now, at one time [the Sages] said that "the study of Torah is equal to them all," and at another time they went to very great lengths in praise of the virtue of prayer, and [said] that it corresponds to the sacrifices.

אך שניהם אמת כי הם חלוקים בענינים שהתפלה היא בבחי' מלמטה למעלה והתורה היא בבחי' מלמעלה למטה.

But both are true, for they differ in their nature: prayer is on the level of "from below upward," and Torah is on the level of "from above downward."

ובאור ענין זה כי הנה ענין התפלה היא קיום המצות ק"ש [קריאת שמע] ואהבת וגו' כמ"ש במ"א ועד"ז תקנו ג"כ כל סדר התפלי' קודם ק"ש [קריאת שמע] כדי שיקבל עליו בק"ש [בקריאת שמע] ואהבת באמת וכמש"ת [וכמו שיתבאר] לקמן.

The explanation of this matter: the substance of prayer is the fulfillment of the commandments of the Shema, "And you shall love," etc., as is explained elsewhere. And along these lines they also instituted the whole order of prayer before the Shema, so that in the Shema one will take upon himself "And you shall love" in truth, as will be explained below.

4 והנה הדרך המביאה את האדם לידי אהבה זו היא מ"ש ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע ובחרת בחיים. לאהבה את ה' אלקיך כי הוא חייך וגו'.

Now, the way that brings a person to this love is what is written: "See, I have set before you today life and good, and death and evil," "and you shall choose life"; "to love Havayah your G-d, for He is your life," etc.

כי בכל דבר בעוה"ז יש גשמיות ורוחניות והרוחניות והחיות אלהי הוא חיים וטוב והגשמי' [והגשמיים / והגשמיות / והגשמית] הוא מות ורע שהוא כלה ונפסד.

For in everything in this world there is physicality and spirituality. The spirituality and the G-dly life-force (chayus) are "life" and "good," and the physicality is "death" and "evil," for it comes to an end and decays.

5 ומזה יראה האדם שכשם שהגשמיות כל דבר בטל לגבי הרוחני' [הרוחנית] המחייהו וכן באדם עצמו הנה הגוף טפל ובטל לגבי הרוחניו' והחיו' [והחיות] שבו לכן אוהב את חיי נפשו במאד מאד.

From this a person will see that just as the physicality of every thing is nullified before the spiritual [force] that gives it life—and so too in man himself, the body is secondary and nullified before the spirituality and life-force within it, and therefore he loves the life of his soul very, very greatly—

כן ויותר מכן יש לאדם לאהוב את ה' כאשר יסתכל בעין שכלו בראי' [בראיה] חושית כי הוא חייך ממש שהוא מקור וחיי החיים.

so, and even more than that, a person ought to love G-d, when he looks with the eye of his intellect, with sensory sight, [and sees] that "He is your life," truly, for He is the source and the Life of all life.

6 וזהו ענין וכל צבא השמים לך משתחוים כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] שהחמה שוקעת במערב ומשתחוה לקונה וכן כל המזלות בעבור שרואים ומשיגים חיותם וקיומם המהוה ומחי' אותם ומקיימם.

And this is the meaning of "And all the host of heaven bow down to You," as our Sages, of blessed memory, said: the sun sets in the west and bows to its Maker, and so do all the constellations, because they see and apprehend their life-force and existence, which brings them into being, gives them life and sustains them.

וזהו ראה נתתי לפניך וגו' שזה יראה האדם לעינים בראי' [בראיה] חושיי' [חושיית] שהרי רואה חיותו וקיומו

And this is "See, I have set before you," etc.: that a person will see this with his eyes, with sensory sight, for he sees his own life-force and existence,

וכן רואה ההשתחואה של צבא השמים ועי"ז יבא למדרגת ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך בשני יצריך שאפי' [שאפילו] היצה"ר [היצר הרע] הוא נכנע ובטל נגד אהבת ה'

and likewise sees the bowing of the host of heaven. And through this he will come to the level of "And you shall love Havayah your G-d with all your heart"—"with both your inclinations," so that even the evil inclination is subdued and nullified before the love of G-d,

וכמו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] בטל רצונך מפני רצונו פי' לפי שאהבה זו הבאה מחמת ראי' [ראיה] חושיית כזו אין ערוך אליה ולא

as our Sages, of blessed memory, said, "Nullify your will before His will." The explanation: because this love, which comes from such sensory sight, has nothing comparable to it, nor is

נמצא דוגמתה כלל בענינים גשמים וכמאמר מי ידמה לך ומי ישוה לך ומי יערך לך.

its like found at all in physical things, as it is said, "Who can be likened to You, who is equal to You, and who can be compared to You?"

7 ובחי' ראי' [ראיה] זו צריך להיות נצחית ותמידי' [ותמידית] ומי שאינו מסתכל בזה תמיד עליו נאמר והכסיל בחושך הולך.

This level of sight must be enduring and constant; and of one who does not look at this constantly it is said, "And the fool walks in darkness."

מה שאין כן החכם עיניו בראשו שיהיה תמיד לנגד עיניו חיותו וקיומו מאור אין סוף ב"ה וככה תהי' [תהיה] אהבת הוי"ה תקועה בלבו תמיד ותהיה נפשו קשורה באלהי' [באלקים] חיים קשר נפלא וחזק לעד ולעולמי עולמים.

Not so "the wise man, whose eyes are in his head": his life-force and existence from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, will always be before his eyes. And thus the love of Havayah will be fixed in his heart always, and his soul will be bound to the living G-d with a wondrous and strong bond, forever and to all eternity.

8 וזהו ענין חילא דתיובתא יתיר ותדיר הנזכר בזהר"ק [בזהר הקדוש] לתקון פגם הברית כי ברית הוא ענין התקשרות ובקדושה הוא ענין התקשרות נפשו בשרשו וחיותו ובהפך זלע"ז [זה לעומת זה] הוא ההתקשרות בתאוות עוה"ז ותענוגות בנ"א [בני אדם]

And this is the meaning of "the greater and constant strength of teshuvah (return)" mentioned in the holy Zohar for repairing the blemish of the covenant (bris). For bris (covenant) means a bond: in holiness, it is the binding of one's soul to its root and its life-force; and in the opposite [realm], "one opposite the other," it is the binding to the desires of this world and the pleasures of human beings.

ולכן התיקון הוא להפך לבו מהפוך להפוך מן הקצה אל הקצה ממש לדבקה נפשו בשרשו וחיותו הנמשך ממנו ית'

Therefore the repair is to turn his heart over from one opposite to the other, truly from one extreme to the other extreme, to make his soul cleave to its root and its life-force, which is drawn from Him, may He be blessed,

שהוא אל חי וקים בחי' ברית המקשר וממשיך החיות מבחי' סוכ"ע להיות ממכ"ע [ממלא כל עלמין] להחיות נפש כל חי ורוח כל בשר איש שתהי' [שתהיה] דבקות אמתי ותמידי

Who is "the living and enduring G-d," the level of the covenant (bris) that binds and draws the life-force from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) to become the light that fills all worlds (memalei kol almin), to give life to "the soul of every living thing and the spirit of all human flesh"; so that there will be a true and constant cleaving.

וזהו יתיר ותדיר ולא די בזה שהוא מעורר את האהבה בשעת התפלה וכיו"ב [וכיוצא בזה] ואח"כ חולפת ועוברת

And this is "greater and constant": it is not enough that he arouses the love at the time of prayer and the like, and afterwards it passes and goes away,

כדכתיב קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת ושפת אמת תכון לעד כתי' [כתיב] משא"כ ועד ארגיעה כו':

as it is written, "G-d is near to all who call upon Him, to all who call upon Him in truth"; and it is written, "The lip of truth shall be established forever," which is not so of "but for a moment," etc.

9 והנה בחי' ראי' [ראיה] חושיית זו המביא' [המביאה] לידי אהבה זו נמשך לישראל מלמע' [מלמעלה] כמ"ש וה' עליהם יראה ויצא כברק חצו זה הוא המשכה והארה שמאיר ובא לישראל להיות

Now, this level of sensory sight, which brings one to this love, is drawn down to Israel from above, as it is written, "And G-d will be seen over them, and His arrow will go forth like lightning." This is a drawing-down and illumination that shines and comes to Israel, so that

עליהם יראה לראות באור ה' חיי החיים יתי' בראי' [בראיה] חושית ולדבקה בו וע"ד זה תקנו לפני ק"ש [קריאת שמע] כל סדר התפלה וברכות השחר ברוך אתה כו'

"over them [He] will be seen": to see, by the light of G-d, the Life of all life, may He be blessed, with sensory sight, and to cleave to Him. And along these lines they instituted before the Shema the whole order of prayer and the morning blessings, "Blessed are You," etc.,

שאנו מבקשי' [מבקשים] שיאיר לנו אור הוי' בהתגלות כדי שיקבל עליו בק"ש [בקריאת שמע] מצות ואהבת באמת וזהו הוי' אלהינו. כי הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] גדולים ישראל יותר ממלאכים שממתינים לומ' [לומר] קדוש עד שישראל אומרי' [אומרים] למטה.

in which we ask that the light of Havayah shine for us openly, so that in the Shema one will take upon himself the commandment "And you shall love" in truth. And this is "Havayah our G-d." For our Sages, of blessed memory, said: Israel are greater than the angels, for [the angels] wait to say "Holy" until Israel say it below.

10 ולכאורה אינו מובן שיהיה יתרון זה לאדם בהיותו בעוה"ז מלובש בגוף גשמי ואין לך אדם שאין נופלים לו מחשבות זרות עכ"פ [על כל פנים] מחשבה

At first glance it is not understood how man could have this advantage while he is in this world, clothed in a physical body. And there is no person to whom alien thoughts do not come—at any rate, a thought

שהיא זרה אצלו לפי"ע [לפי ערכו] הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו והמלאכי' [והמלאכים] כולם עומדים ברום עולם מופשטים מחומר הגוף הגשמי וכולם עושים באימה וביראה רצון קונם מו' ימ"ב [ימי בראשית] בלי שום בטול והפסק אפי' [אפילו] רגע אחד:

that is alien for him relative to his level: the great one according to his greatness, and the small one according to his smallness. Whereas the angels all stand in the heights of the world, divested of the matter of a physical body, and all of them do the will of their Maker in dread and awe, from the six days of Creation, without any cessation or interruption, even for a single moment.

11 אך הנה המלאכים אין אומרים קדוש מצד עצמם רק מצד החיות המתפשט ונמשך בהם רק

But the angels do not say "Holy" on their own account, but only by virtue of the life-force (chayus) that spreads forth and is drawn into them; only

שהם אינם תופסים מקום לפני חיות אלהות השורה בתוכם והמשכות והתפשטות החיות שבהם הוא הוא האומר והעושה בהם כרצונו באין מונע.

that they take up no room before the G-dly life-force that rests within them, and the drawing-down and spreading forth of the life-force within them is itself what speaks and acts in them according to its will, without hindrance.

12 ולכן כתיב בהגר ותקרא שם ה' הדובר אליה והוא המלאך שדיבר עמה וכן במלאכים שבאו אצל אברהם כתיב ויאמר שוב אשוב אליך ובשליחותו של מקום אמר לו כן כאלו אמר הקב"ה בכבודו ובעצמו

Therefore it is written of Hagar, "And she called the Name of G-d who spoke to her," and it was the angel who spoke with her. And likewise of the angels who came to Avraham it is written, "And he said, 'I will surely return to you'"; and it was as the emissary of the Omnipresent that he said this to him, as though the Holy One, blessed be He, had said it in His own glory and Person.

והיינו לפי שאין תופסים מקום נגד חיות אלהות המדבר בהם ואינם רק מעבר שעל ידיהם יומשך הדבור והפעולה למטה.

That is, because they take up no room relative to the G-dly life-force that speaks within them, and they are only a passageway through which the speech and the action are drawn down below.

והמשכה והשפעה זו היא דרך השתלשלות כמ"ש וקרא זא"ז [זה אל זה / זה את זה] ואמר קדוש ותרגומו ומקבלין דין מן דין אלא שבלשון מקרא נאמר אל המשפיעים שקורא וממשיך שפע זה לזה ובלשון תרגום נאמר על המקבל בחי' נוקבא.

This drawing-down and flow is by way of the chain of descending worlds (hishtalshelus), as it is written, "And one called to another and said, 'Holy,'" and its Targum [reads], "And they receive from one another." But the language of Scripture is said of the givers, for one calls and draws down the flow to the other; and the language of the Targum is said of the recipient, the level of Nukva (the feminine / Malchus).

13 והנה מצד החיות לא שייך לומר על הקב"ה שהוא קדוש ומובדל דמשמע שיש עוד דבר נפרד ויש זולתו אלא שהוא קדוש ומובדל ממנו.

Now, from the standpoint of the life-force, it is not applicable to say of the Holy One, blessed be He, that He is holy and separate; for that implies that there is another separate thing, something existing besides Him, only that He is holy and separate from it.

ובאמת אומרים איה מקום כבודו כו' כמ"ש במ"א עד שנמשך החיות למטה לישראל המלובשים בגוף הגשמי שהוא דבר נפרד ויש בפ"ע [בפני עצמו] ומכסה ומסתיר קדושת החיות ואז

And indeed they say, "Where is the place of His glory?" etc., as is explained elsewhere—until the life-force is drawn down below to Israel, who are clothed in the physical body, which is a separate thing and an entity in its own right, and which covers and conceals the holiness of the life-force. And then,

ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] בביטול גוף הגשמי לגבי הרוחניות ומקור החיות שבו בהגלות אור ה' למטה במה שאומרים ברוך אתה וכו'

through an arousal from below (isarusa dilesata), in the nullification of the physical body before the spirituality and the source of the life-force within it, when the light of G-d is revealed below as we say "Blessed are You," etc.,

ומצד הגוף שייך לומר אליו ית' שהוא קדוש ומובדל ולכן גם המלאכים אומרי' [אומרים] קדוש וגו'

from the standpoint of the body it is applicable to say of Him, may He be blessed, that He is holy and separate. And therefore the angels too say, "Holy," etc.,

שהארה והמשכה זו שישראל ממשיכים למטה עוברת דרך המלאכים וג' פעמים קדוש כנגד ג' צמצומים שיש דרך כלל עד שיומשך ויתפשט למטה הארה זו להיות נק' בשם ה' צבאות שבכל אלו הצמצומים הוא קדוש ומובדל.

for this illumination and drawing-down that Israel draw below passes through the angels. And "Holy" three times corresponds to the three contractions (tzimtzumim) that there are in general, until this illumination is drawn down and spreads below so as to be called by the Name "Havayah Tzeva'os"; for in all these contractions He is holy and separate.

14 והנה הארה והמשכה שמתפשט למט' [למטה] בישראל לבטל הגוף אליו ית' יש לו יתרון על האור וחיות המתפשט במלאכים כיתרון אור הבא מן החשך שיש לה תוספת אורה ושמחה שגם הגוף נעשה מרכבה ליחודו ית'.

Now, the illumination and drawing-down that spreads below into Israel, to nullify the body to Him, may He be blessed, has an advantage over the light and life-force that spreads into the angels, like "the advantage of light that comes from darkness": it has added light and joy, for the body too becomes a chariot (merkavah) for His unity, may He be blessed.

15 ולכן אומרים ה' אלהינו שלנו ממש כמו ע"ד משל האדם מתפאר את עצמו בשלו אף בבחי' רגל שבו

Therefore we say "Havayah our G-d": ours, truly. Just as, by way of analogy, a person prides himself on what is his own, even on the level of the foot that is in him,

משא"כ בשל אחרים אינו מתפאר אפי' [אפילו] ביד שהיא חשובה יותר כיון שאינו שלו כך הנה הארה והמשכה זו אף שהיא רק זיו והארה בעלמא שירדה מטה מטה

whereas in what belongs to others he takes no pride, even in a hand, which is more important, since it is not his—so too, this illumination and drawing-down, although it is only a mere radiance and illumination that has descended very far down,

והיא בחי' רגל לעיקר האור של מעלה שאינה יכולה להתפשט בתוך הגוף שאותו האור נק' בחי' ראש לגבי זה מ"מ הנה אלהינו זה ממש שלנו כדכתיב בנים אתם לה' אלהיכם.

and it is the level of a foot relative to the main light above, which cannot spread into the body, that light being called the level of the head relative to this one—nevertheless, behold, this is "our G-d," truly ours, as it is written, "You are children to Havayah your G-d."

16 וברא כרעא דאבוה שנעשה כמו בחי' רגל לגבי האדם שהוא עצמית אחד ולכן אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] בטל רצונך מפני רצונו

And "a son is his father's foot" (bera kar'a da'avuha), for he becomes like the level of a foot relative to the person, which is one essence [with him]. And therefore our Sages, of blessed memory, said, "Nullify your will before His will":

דהיינו להיות בחי' רגל אצל הקב"ה ולהיות בטל אצלו ולעשו' רצונו שכמו שהרג' [שהרגל] בטל לגבי האדי שלכל אשר יחפוץ יטנו ואין לה רצון וחפץ אחר כלל.

that is, to be the level of a foot to the Holy One, blessed be He, and to be nullified before Him and to do His will; for just as the foot is nullified before the person—"wherever he wishes, he turns it"—and it has no other will or desire at all.

17 וזהו שאו' [שאומרים] בתחלת ברכות השחר הנותן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה כי התעוררות

And this is what we say at the beginning of the morning blessings: "Who gives the rooster (sechvi) understanding to distinguish between day and night." For the arousal

בחי' האהבה והיראה שבא לאדם אינם מצד עצמם כ"א שבא לו מלמעלה ע"י בחי' שכוי רוחניות שיש למעלה שהוא המבחין בין יום ובין לילה

of the level of love and awe that comes to a person does not come of itself; rather, it comes to him from above, through the level of a spiritual "rooster" that exists above, which is what distinguishes between day and night,

דהיינו בין חסדים לגבורות ע"י המשכת בינה עלאה וכן עד"ז כל שאר הברכות וכל סדר התפלה למתבונן בהם ומשכיל על דבר ימצא.

that is, between the chassadim (kindnesses) and the gevuros (severities), through the drawing-down of the higher Binah (Binah Ila'ah). And so too, along these lines, all the rest of the blessings and the whole order of prayer: one who contemplates them "and considers the matter will find."

אך כדי להמשיך לו האהבה שיבא לו מלמעלה צריך מתחלה לבטש את הגוף ולהכניעו ולהשפילו במרירות

However, in order to draw down to himself the love that will come to him from above, one must first crush the body, subdue it and humble it with bitterness,

כמ"ש במ"א. כדכתיב קרוב ה' לנשברי לב ואת דכאי רוח יושיע. וכדכתיב זבחי אלהים רוח נשברה.

as is explained elsewhere; as it is written, "Havayah is near to the brokenhearted, and saves those crushed in spirit"; and as it is written, "The sacrifices of Elokim are a broken spirit."

כי בכדי שיומשך בחי' הוי"ה לבחי' אלהים שלנו צריך מתחלה לעשות זבחי אלהים שדרך ההוא נמשך בחי' הוי"ה.

For in order that the level of Havayah be drawn down into the level of our Elokim, one must first make "the sacrifices of Elokim," for by that way the level of Havayah is drawn down.

18 והנה כל זה נקרא אתערותא דלתתא מלמטה למעלה והוא ענין התפלה. אבל ענין התורה היא בחי' מלמעלה למטה.

Now, all this is called an arousal from below (isarusa dilesata), from below upward, and it is the matter of prayer. But the matter of Torah is the level of "from above downward."

והוא בחי' ובכל נפשך דהיינו שיומשך ויתפשט בכל כחות הנפש במחשבי [במחשבה / במחשבת] דבור ומעשה ונק' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שעי"ז מעורר למעלה בחי' חכמתו ורצונו חכים

And it is the level of "and with all your soul": that is, that it be drawn down and spread through all the powers of the soul, in thought, speech and action. And it is called an arousal from above (isarusa dile'eila), for through it one arouses above the level of His wisdom and will, "[He is] wise,

ולא בחכמה ידיעא שהתורה היא חכמתו ורצונו ית' אלא שמלובשת בענינים גשמיים. וזהו ענין קורא בתורה כמ"ש במ"א:

but not with a known wisdom"; for the Torah is His wisdom and will, may He be blessed, only that it is clothed in physical matters. And this is the matter of reading (korei) in the Torah, as is explained elsewhere.

19 ובכל מאדך הוא ענין התשובה כי גדולה תשובה שמקרבת את הגאולה. ומאד הוא לשון רבוי הרבה יותר מכדי מדתו

"And with all your might (me'odecha)" is the matter of teshuvah (return), for "great is teshuvah, for it brings the redemption near." And me'od is a term of abundance, much more than its proper measure.

כי אהבת בכל לבבך ובכל נפשך הוא נמשך מהתפשטו' [מהתפשטות] גילוי אלהותו השוכן בתחתונים שאינו אלא זיו והארה בלבד. כמ"ש ויצא כברק חצו שאינו אלא מחשבה אחת בלבד. כמ"ש היוצר יחד לבם וגו'.

For the love "with all your heart and with all your soul" is drawn from the spreading-forth of the revelation of His G-dliness that dwells in the lower beings, which is nothing but a radiance and illumination alone; as it is written, "And His arrow will go forth like lightning," for it is nothing but a single thought; as it is written, "He fashions their hearts together," etc.

20 וע"ד משל כשם שמחשבי אחת אינה נחשבת לכלום לגבי מהותו ועצמותו של האדם שיכול לחשוב מחשבות אין קץ ומספר.

By way of analogy: just as a single thought counts for nothing relative to the being and essence of a person, who can think thoughts without end or number,

כך על אחת כמה וכמה שאין המחשבה זו נחשבת לכלום נגד עצמותו ית' כי אתה הוא קודם שנברא העולם ואתה הוא כו'.

so, how much more so, this thought counts for nothing compared with His essence, may He be blessed; for "You are He before the world was created, and You are He," etc.

21 ואני הוי"ה לא שניתי וכל ימות עולם הזה ועולם הבא וג"ע [וגן עדן] התחתון והעליון וימות המשיח ותחיית המתים אינו נחשב אצלו

and "I, Havayah, have not changed." And all the days of this world and of the World to Come, the lower and the higher Gan Eden, the days of Mashiach and the Resurrection of the Dead, are accounted by Him

אלא כרגע קטן וכמ"ש במ"א וזו היא עבודת ניצוץ הנשמה המתפשט ומתלבש בגוף הגשמי כי לא כל הנשמה כולה מתלבש' בתוך הגוף

as no more than a brief moment, as is explained elsewhere. And this is the service of the spark of the soul that spreads forth and is clothed in the physical body; for not all of the soul, in its entirety, is clothed within the body,

רק נצוץ והארה ממנה בלבד ועיקרה ושרשה נשאר למעלה בבחי' מקיף והנצוץ המתפשט למטה נק' רגל לגבי בחי' עליונה שלמעלה שנק' בחי' ראש

but only a spark and illumination from it, while its main part and its root remain above, on the level of makif (encompassing). And the spark that spreads below is called a "foot" relative to the higher level above, which is called the level of the "head,"

משא"כ בחי' בכל מאדך הוא בחי' עבודת עיקר הנשמה בחי' הראש שבה והיינו בטול הנפש במציאות ממש להשתפך אל חיק אביה ממש מצד מהותו ועצמותו

whereas the level of "with all your might" is the level of the service of the main part of the soul, the level of the head within it: that is, the self-nullification (bittul) of the soul in its very existence, to pour itself out into the bosom of its Father, truly, from the standpoint of His being and essence,

שהוא רם ונשא לאין קץ ולא שייך עליו לאמר מצד עצמו לא ממלא כל עלמין ולא סוכ"ע שאינו בגדר עלמין כלל וכמ"ש במ"א:

Who is exalted and uplifted without end; and of Him, from His own standpoint, it is not applicable to say either [that He is] the light that fills all worlds (memalei kol almin) or the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), for He is not within the category of worlds at all, as is explained elsewhere.

22 והנה הזוכה לבחי' אהבה רבה ועצומה כזו הוא הבעל תשובה כי להיות שהיה בהפוך והיתה נפשו בארץ ציה ועיף. ויזעקו אל הוי"ה וגו'.

Now, the one who merits such a great and mighty level of love is the baal teshuvah (one who returns): for since he had been in the opposite [state], and his soul was "in a parched and weary land," "and they cried out to Havayah," etc.,

אזי יתגלה אהבה רבה ועצומה כזו להיות בכלות נפשו ממש. וזהו ופרעה הקריב ואמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] שהקריב את לבם של ישראל לאביהם שבשמים.

then such a great and mighty love will be revealed, to the point of his soul's very expiring. And this is [the meaning of] "And Pharaoh drew near," of which our Sages, of blessed memory, said that he drew the hearts of Israel near to their Father in Heaven.

ולכן נק' בחי' אהבה זו מאד כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] והנה טוב זה מלאך החיים. מאד זה מלאך המות שעי"ז יתרבה ויתגדל תשוקת האהבה ביתר שאת ויתר עז ויוסף אומץ דבקותו:

Therefore this level of love is called me'od ("very"), as our Sages, of blessed memory, said: "'And behold, it was good'—this is the angel of life; 'very'—this is the angel of death." For through this the yearning of the love will increase and grow, "with greater exaltation and greater power," and the strength of his cleaving will increase.

23 וזהו שמאלו תחת לראשי שע"י בחי' שמאל דוחה שהיה בו מתחלה על כן ירום ראש ומתנשא בבחי' עבודת הראש של הנשמה כנ"ל. וזהו ענין מעלת הזהב על הכסף הנזכר בלקוטי אמרים.

And this is "His left hand is under my head": through the level of "the left [hand] pushes away" that was in him at first, "therefore [his] head is lifted up," and he is raised up in the level of the service of the "head" of the soul, as mentioned above. And this is the matter of the superiority of gold over silver mentioned in Likkutei Amarim.

24 והבחינה שוב שאחר זה הוא בחי' וימינו תחבקני. שימינו הם תורה ומצות בחי' חסד ומים שיורדים ממקום גבוה למקום נמוך והם מחבקין את האדם כדרך שמחבק האדם את חבירו מאחוריו ואינו מניחו ליפול.

And the level of "return" (shov) that comes after this is the level of "and his right hand embraces me." For "his right hand" is Torah and mitzvos, the level of Chesed (kindness) and of water, which descend from a high place to a low place; and they embrace the person, the way a person embraces his fellow from behind and does not let him fall.

כך ע"ד משל התורה והמצות הם יורדים לבחי' אחוריים להתלבש בענינים גשמיים להאחז את האדם שלא יפול כשפונה אחר תפלה לעסקיו ויהיה סור מרע ועשה

So too, by way of analogy, the Torah and the mitzvos descend to the level of the back (achorayim), to be clothed in physical matters, to hold on to the person so that he will not fall when he turns after prayer to his affairs, and he will "turn from evil and do

טוב והם יורדים ממקום גבוה ציצית קבלת עול מלכות שמים וארבע פרשיות של תפלין כנגד חכמה ובינה וחסד וגבורה של הקב"ה. פ' ראשונה קדש לי כל בכור רמז לחכמה.

good." And they descend from a high place: tzitzis, accepting the yoke (kabbalas ol) of the Kingdom of Heaven, and the four sections of the tefillin, corresponding to the Chochmah (wisdom), Binah (understanding), Chesed and Gevurah (restraint) of the Holy One, blessed be He. The first section, "Sanctify to Me every firstborn," alludes to Chochmah;

פ' שניה כי ישאלך בנך מה זאת שהוא ענין התבוננות דקיימא לשאלה. פ' שמע מפורש בה ואהבת. פ' והיה אם שמוע מפורש בה השמרו לכם וגו'.

the second section, "When your son asks you, 'What is this?'," is the matter of contemplation, which "stands to be asked" (dekayma lishe'eilah); the section of Shema states explicitly, "And you shall love"; the section "And it will be, if you listen" states explicitly, "Beware for yourselves," etc.

25 ולזה אומרים אשר קדשנו במצותיו כמ"ש במ"א. וזהו והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה' באש.

And for this we say, "Who has sanctified us with His commandments," as is explained elsewhere. And this is [the meaning of] "And Mount Sinai was all in smoke, because G-d descended upon it in fire."

והר סיני אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] שירדה שנאה להעכו"ם [להעובדי כוכבים ומזלות] שהוא בחי' הרע שעל זה נאמר תכלית שנאה שנאתים ומואס ברע.

And of Mount Sinai our Sages, of blessed memory, said that hatred descended [upon it] toward the idolaters, which is the level of evil, of which it is said, "I hate them with utmost hatred," and "despising evil."

נמשך מפני כי ירד ה' עליו שירד והמשיך למטה באש כמ"ש מימינו אש דת למו והוא לחול על ראש רשעים. כהמס דונג מפני אש יאבדו וגו'.

This is drawn from "because G-d descended upon it": He descended and drew down below "in fire," as it is written, "From His right hand, a fiery law for them"; and it is to come down upon the head of the wicked: "As wax melts before fire, they shall perish," etc.

26 וע"ד זה הם כל המצות הן בסור מרע הן בועשה טוב וצדקה כנגד כולם כי צדקה תרומם גוי להיות בבחי' חבוק שלא יפרד ולא ישוב אחור רק להיות עמו פב"פ [פנים בפנים]

And in this manner are all the mitzvos, both in "turn from evil" and in "do good." And charity (tzedakah) is equal to all of them, for "charity uplifts a nation," to be in the level of an embrace, so that he will not be parted and will not turn back, but will only be with Him face to face,

כמ"ש יאר הוי"ה פניו אליך וגו' כמ"ש במ"א. וזהו ונתנו איש כפר נפשו בפקוד אותם.

as it is written, "May Havayah make His face shine to you," etc., as is explained elsewhere. And this is [the meaning of] "And each man shall give a ransom for his soul when you number (bifkod) them."

כלומר אשר יפקד ויחסר פגם האות שלהם אזי התקון הוא ע"י צדקה שע"ז מקשר ומעלה נפשו להוי"ה. ועמ"ש במ"א ע"פ שאו את ראש כו' לגלגלתם:

That is to say: when there is something missing and lacking (yipaked veyechsar), a blemish of their sign (os), then the repair is through charity, for through it he binds and raises his soul to Havayah. And see what is written elsewhere on the verse "Lift up the head," etc., "by their polls."

TORAH OHR • PARSHAS KI SISA • MAAMAR 2

זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל...

This they shall give, everyone who passes over among the counted

1 זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל בשקל הקודש עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה להוי"ה וגו'.

"This they shall give, everyone who passes over among the counted: half a shekel, by the holy shekel — the shekel is twenty gerah — half a shekel as an offering to G-d," etc.

כתיב נודע בשערים בעלה שהקב"ה הוא בעל של כל נשמה מישראל שמשפיע לכל או"א [אחד ואחד]. שכל אהבה או יראה שיש לכל נשמה מישראל הכל הוא מאתו יתי ולכל חד לפום שיעורא דיליה.

It is written, "Her husband is known in the gates": that the Holy One, blessed be He, is the husband of every soul of Israel, Who bestows upon each and every one. For every love or awe that any soul of Israel has, all of it is from Him, may He be blessed, and to each one according to his own measure.

ולפי מה שנכנס בשערים שהם ד' שערים אהבה ויראה תורה ומצות כנודע כנגד ד' אותיות הוי"ה ב"ה.

And according to how he enters into the gates — which are four gates: love and awe, Torah and mitzvos, as is known — corresponding to the four letters of Havayah, blessed be He.

2 ולהבין זה אם הכל ממנו יתי א"כ מהו הבחירה לאדם. ובודאי יש דבר התלוי בבחירתו של אדם.

Now, to understand this: if everything is from Him, may He be blessed, then what is man's free choice? And there is certainly something that depends on a person's choice.

ולבאר זה מה תלוי בבחירתו ומה בא מלמעלה. כתיב שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. ואהבת כו'.

To explain this — what depends on his choice and what comes from above: it is written, "Hear, O Israel, G-d is our G-d, G-d is One. And you shall love," etc.

3 והנה בואהבת יש ב' פירושים. אחד לשון צווי שתאהוב אותו. ואי לשון עתיד שתבא האהבה ממילא. וענין אהבה הראשונה היא מההתבוננות.

Now, in "And you shall love" there are two interpretations. One is the language of a command: that you should love Him. And one is the language of the future: that the love will come of itself. And the first love is from contemplation.

והיינו להבין בדעתו אחדותו ית' בשבעה רקיעים ובארבע רוחות ואני ה' לא שניתי שאין לו שום שינוי

That is: to understand in one's mind His unity, may He be blessed, in the seven heavens and in the four directions, and "I, Havayah, have not changed" — that He has no change whatsoever;

כמו קודם בריאת העולם כן הוא ממש עתה כי כל העולמות בטלים בבטול גמור נגדו כידוע כי שמש ומגן כו'

just as before the creation of the world, so is He exactly now. For all the worlds are nullified in complete nullification (bittul) before Him, as is known [from] "For a sun and a shield," etc.

ואף שנראה לנו העולמות ליש הוא שקר גמור. כי בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כו'.

And even though the worlds appear to us as something that exists (yesh), this is an utter falsehood. For "By the word of G-d the heavens were made, and by the breath of His mouth," etc.

4 ומבשרי אחזה כו'. כמו באדם בתחלה כשחושב אזי מחשבתו באחדות גמור אתו בלי שום התחלקות כלל

"And from my flesh I behold," etc.: as with a person — at first, when he thinks, his thought is in complete unity with him, without any division at all;

ואח"כ כשיוצא מפיו הוא נפרד מאתו. כן כל העולמות קודם הבריאה היו באחדות גמור אתו ית'.

and afterwards, when it comes out of his mouth, it is separate from him. So [too], all the worlds, before the creation, were in complete unity with Him, may He be blessed.

וכמו שבטל הדבור אצל המחשבה בבטול גמור כי ברגע א' יכול לחשוב דברים עד אין קץ.

And just as speech is nullified before thought in complete nullification — for in a single moment one can think of things without end —

כן כל העולמות שהם רק דבור א' והוא נמשך מחכמתו ית' כדכתיב ויצא כברק כו'. ובטובו מחדש בכל יום כו'.

so [too] all the worlds, which are only a single utterance; and it is drawn from His Chochmah (wisdom), may He be blessed, as it is written, "And it shall go forth like lightning," etc. And "In His goodness He renews every day," etc.

וגם אחר הבראם הרי אצל הקב"ה אין דבורו מובדל ממנו ית' ח"ו [חס ושלום] כי אין לך דבר שחוץ ממנו כו'.

And even after they were created, with the Holy One, blessed be He, His speech is not separate from Him, may He be blessed, G-d forbid; for there is nothing that is outside Him, etc.

וכמ"ש בתניא (פכ"א) ולכן קמיה כולא כלא חשיב ממש וגם העולמות בטלים זה בזה ומה שלמעלה

As is written in the Tanya (ch. 21): "And therefore before Him all is considered as truly nothing." And the worlds, too, are nullified one to another: that which above is

בחי' דבור נק' למטה נגד עולם התחתון בחינת מחשבה ובטל אצלו כמו שהדבור של הרב נעשה בחי' מחשבה אצל התלמיד כו'

the level of speech is called, below, relative to the lower world, the level of thought, and [the lower world] is nullified before it — just as the teacher's speech becomes the level of thought for the student, etc.,

כנודע (ועמ"ש ע"פ כאשר דברת לאמר בפ' שלח) וזהו לית מחשבה תפיסא ביה כלל דהיינו אף עולמות עליונים מאד שהם בחי' מחשבה הם בטלים אצלו ית' ולא תפיסא ביה כלל כי הוא למעלה ממחשבה.

as is known (and see what is written on [the verse] "As You have spoken, saying," in Parshas Shelach). And this is [the meaning of] "No thought can grasp Him at all": that is, even very high worlds, which are the level of thought, are nullified before Him, may He be blessed, and do not grasp Him at all, for He is above thought.

וזהו סתימא דכל סתימין טמירא וכו' אף מעולמות הנק' סתימא וטמירא הוא סתים וטמיר ולית מחשבה

And this is [the meaning of] "the Hidden of all hidden ones, concealed," etc.: even from the worlds that are called "hidden" and "concealed," He is hidden and concealed, and no thought

תפיסא ביה וע"ז נאמר הצווי ואהבת את הוי"ה אלקיך שיתבונן כ"כ [כל כך] באחד ממש שיהיה הוי"ה אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך

can grasp Him. And of this the command was said, "And you shall love Havayah your G-d": that he should contemplate the true One so deeply that Havayah be "your G-d" (Elokecha), "with all your heart and with all your soul and with all your might" —

דהיינו מחדו"מ [מחשבה דבור ומעשה] שלא יהיה לו מחדו"מ [מחשבה דבור ומעשה] כלל רק בטלים באי' שהוא למעלה מן המחשבה ולית מחשבה תפיסא ביה כי האדם אינו יכול לחשוב רק דבר גשמי וזהו שקר גמור כו'.

that is, thought, speech and action: that he should have no thought, speech and action at all, but only [that they be] nullified in the One, Who is above thought, and "no thought can grasp Him." For a person can think only of a physical thing, and this is an utter falsehood, etc.

5 וזהו בכל נפשך מסירת נפש. כי נפש של אדם הוא מחדו"מ [מחשבה דבור ומעשה] והכל למסור ולהיות בטל באחד ממש.

And this is "with all your soul": self-sacrifice (mesirus nefesh). For a person's soul is thought, speech and action, and all of it is to be given over and to be nullified in the One, truly.

אבל להיות שזה בלתי אפשר שיהיה בלי מחשבה כלל לכן צריך לקשר מחשבתו ודבורו ומעשיו להיו' [להיות] מרכבה לרצון העליון ב"ה בתורה ובמצות דאורייתא מחכמה נפקת שהוא למעלה מן המחשבה.

But since it is impossible for there to be no thought at all, therefore one must bind his thought, his speech and his action to be a chariot (merkavah) for the Supernal Will, blessed be He, in the Torah and in the mitzvos; for "the Torah comes forth from Chochmah (wisdom)," which is above thought.

6 וזהו כל העושה מצוה אחת כהלכתה וכו'. ואף שהתורה נתלבשה בדברים גשמיים איסור והיתר וכדומה. וכ"ש [וכל שכן] מעשה המצות שהם בדברים גשמיים ממש כמו צדקה בממון וכיוצא.

And this is [the meaning of] "Whoever performs one mitzvah according to its halachah," etc. And even though the Torah has been clothed in physical matters — the forbidden and the permitted, and the like — and all the more so the performance of the mitzvos, which are in truly physical things, such as charity with money, and the like,

הוא כמשל השערות הנמשכות מהמוח שאין במוח בחי' שערות כלל כן הוא התורה והמצות אף שהם דברים גשמיים עכ"ז [עם כל זה] אורייתא מחכמה נפקת כו'.

it is like the analogy of the hairs drawn from the brain, though in the brain there is no aspect of hair at all. So it is with the Torah and the mitzvos: even though they are physical things, nevertheless "the Torah comes forth from Chochmah," etc.

7 ודבר זה חובה על כל אדם להתבונן בזה היטב. וזה תלוי בבחירתו. ופי' הב' של ואהבת את הוי"ה לשון עתיד הבא ממילא הוא בחי' אהבה רבה הבאה מלמעלה מאתו ית'.

And this matter is an obligation upon every person: to contemplate it well. And this depends on his choice. And the second interpretation of "And you shall love Havayah," the language of the future — [a love] that comes of itself — is the level of great love (ahavah rabbah) that comes from above, from Him, may He be blessed.

ובזה פי' שמע לשון שמיעה שאינו יכול להיות בו שום התבוננות כלל שהוא למעלה מההתבוננות.

And accordingly, "Hear" (shema) is interpreted in the sense of hearing: something in which there can be no contemplation at all, for it is above contemplation.

8 וזה נק' שקל הקדש כסף לשון נכסף נכספת בחי' אהבה רבה הבאה מלמעלה במשקל כל חד לפום שיעורא דיליה בבחי' עשה טוב וסור מרע צריך להיות בתכלית והוא בחי' עובר לסוחר לשון סחור סחור סוכ"ע.

And this is called "the holy shekel," silver (kesef), from the language of "you longed greatly" (nichsof nichsafta): the level of great love that comes from above, by weight, each one according to his own measure in the level of "do good and turn from evil," [which] must be to the utmost. And it is the level of "passing to the merchant" (over lasocher), from the language of "around, around" (s'chor s'chor): the light that encompasses all worlds (sovev kol almin).

9 וזהו ארבע מאות שקל כסף בחי' ד' מאות עלמין דכסופין לעלמא דאתי. וזהו עשרים גרה השקל.

And this is "four hundred shekels of silver": the level of the four hundred worlds of longing (kisufin) in the World to Come. And this is "the shekel is twenty gerah."

כי כל א' משני בחי' אהבה הנ"ל כלולה מעשר שכל ומדות כנודע ובחי' אה"ר [אהבה רבה] הבאה מלמעלה ג"כ כלולה מעשר.

For each one of the two levels of love mentioned above comprises ten, intellect and the emotive attributes (middos), as is known; and the level of great love that comes from above also comprises ten.

10 וזהו עשרים גרה השקל. וזהו כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם דהיינו נשמות הנק' ראש לפקודיהם לשון

And this is "the shekel is twenty gerah." And this is "When you lift up the head of the children of Israel lifkudeihem (according to their count)": that is, the souls, which are called "head"; lifkudeihem is from the language of

וה' פקד את שרה וכו' ונתנו איש כפר נפשו לה'. אך שלא לכל אדם באה לו אהבה רבה הנ"ל.

"And G-d remembered (pakad) Sarah," etc. "And they shall give each man a ransom for his soul to G-d." But the great love mentioned above does not come to every person.

11 ולהיות בבחי' עשרים גרה כו'. אך בחי' אהבה ראשונה חובה על הכל והיינו בחי' מחצית השקל למסור נפשו הכלולה מעשר.

Nor [does every person come] to be at the level of "twenty gerah," etc. But the level of the first love is an obligation upon all; and this is the level of the half-shekel: to give over one's soul, which comprises ten.

וזהו זה יתנו כל העובר על הפקודים רמ"ח פקודין היינו אף מי שעובר ח"ו [חס ושלום] על איזה מצוה אעפ"כ [אף על פי כן] חובה היא ליתן מחצית השקל בחי' עשר שלו בבחינת אה"ר [אהבה רבה] ראשונה הנ"ל ומחצית השקל היא תרומה לה'.

And this is [the meaning of] "This they shall give, everyone who passes over the pekudim" — the 248 commandments (pekudin): that is, even one who transgresses (over), G-d forbid, some mitzvah, nevertheless it is an obligation to give the half-shekel, the level of his ten [powers], in the manner of the first love mentioned above. And the half-shekel is "an offering to G-d."

(ועמ"ש לקמן ע"פ ויקהל בענין אית רצון ואית רצון. ועיין עוד בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' כי תבוא בד"ה תחת אשר לא עבדת.

(And see what is written below, on [the verse] "Vayakhel," on the subject of "there is will and there is will." And see further in Likkutei Torah, Parshas Ki Savo, in the discourse beginning "Because you did not serve."

ושם פ"ב [פרק ב'] גבי משי"ש [מה שכתוב שם] ועי"ז נאמר שמחו צדיקים בהוי"ה ועיין סד"ה זה יתנו כו' מחצית השקל עכ"ל [עד כאן לשונו]. ויובן משם ג"כ דבחי' העבודה בשמחה שהחיוב על כל ישראל כמ"ש תחת אשר לא עבדת כו' בשמחה.

And there, in chapter 2, on what is written there — "and of this it is said, 'Rejoice, righteous ones, in G-d'; and see the end of the discourse beginning 'This they shall give,' etc., 'the half-shekel'" — end of quote. And from there it will also be understood that the level of serving with joy, which is an obligation on all Israel, as it is written, "Because you did not serve," etc., "with joy,"

וכן נאמר עבדו את ה' בשמחה זהו בחי' מחצית השקל שהחיוב על כל א' מישראל ליתן. ובחי' שמחו צדיקים בה' זהו מחצית השני):

and so it is said, "Serve G-d with joy": this is the level of the half-shekel, which every one of Israel is obligated to give. And the level of "Rejoice, righteous ones, in G-d" — this is the second half.)

TORAH OHR • PARSHAS VAYAKHEL • MAAMAR 1

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם וגו׳

"And Moshe assembled the whole congregation of the children of Israel"

1 ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם וגו׳. ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה׳.

"And Moshe assembled the whole congregation of the children of Israel and said to them," etc. "Six days shall work be done, and on the seventh day there shall be to you a holy [day], a Shabbos of complete rest (Shabbos Shabbason) to G-d."

להבין מארז״ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] ע״ז למה נסמכה פ׳ שבת למלאכת המשכן. גם צ״ל מפני מה בצווי הקב״ה למשרע״ה [למשה רבינו עליו השלום] בפ׳ תרומה ותצוה נאמר תחלה מלאכת כלי המשכן דהיינו הארון והשולחן והמנורה כו׳.

[We need] to understand the saying of our Sages, of blessed memory, on this: why the section of Shabbos was placed next to the work of the Mishkan. We must also understand why, in the command of the Holy One, blessed be He, to Moshe our teacher, peace be upon him, in Parshas Terumah and Tetzaveh, the work of the vessels of the Mishkan, namely the Ark, the Table and the Menorah, etc., is stated first,

2 ואח״כ מלאכת המשכן עצמו הן היריעות של המשכן ואח״כ לבסוף הכל נאמר בפ׳ כי תשא אך את שבתותי תשמרו כו׳ הרי הקדים הכלים ואח״כ היריעות ואח״כ שמירת שבת.

and afterwards the work of the Mishkan itself, namely the curtains of the Mishkan; and afterwards, last of all, it is said in Parshas Ki Sisa, "But My Shabbosos you shall keep," etc. Thus He put the vessels first, afterwards the curtains, and afterwards the keeping of Shabbos.

3 ובצווי משרע״ה [משה רבינו עליו השלום] לישראל דהיינו בפ׳ זו דויקהל משה הפך הסדר שאמר להם תחלה שמירת שבת.

But in the command of Moshe our teacher, peace be upon him, to Israel, that is, in this section of "And Moshe assembled," he reversed the order: he told them first [about] the keeping of Shabbos,

ואח״כ מלאכת המשכן ואח״כ הכלים. והענין דהנה כתיב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. בתוכו לא נאמר אלא בתוכם

afterwards the work of the Mishkan, and afterwards the vessels. The explanation is this. It is written, “And they shall make Me a Sanctuary, and I will dwell within them.” It does not say “within it,” but “within them,”

דהיינו בתוך כללות נשמות ישראל ישכון כבוד הוי״ה ית׳ ע״י המשכן ועכשיו ג״כ הוא ע״י עסקם בתורה ומצות. שהתורה היא כמו בחי׳ כלי המשכן.

that is, within the souls of Israel as a whole the glory of Havayah, may He be blessed, will dwell, through the Mishkan; and now, too, this is through their occupation with Torah and mitzvos. For the Torah is like the level of the vessels of the Mishkan,

4 והמצות הם בחי׳ יריעות המשכן כי ע״י המצות נעשה בחי׳ לבושים לנפש. כמ״ש והלך לפניך צדקך כבוד ה׳ יאספך.

and the mitzvos are the level of the curtains of the Mishkan. For through the mitzvos the aspect of garments is made for the soul, as it is written, “And your righteousness shall go before you; the glory of G-d shall gather you in.”

וזהו כמו בחי׳ יריעות שהן בחי׳ מקיפים והתורה היא בחי׳ מזון לנפש כמ״ש ותורתך בתוך מעי. וזהו בחי׳ כלי המשכן שהן בחי׳ פנימיים:

This is like the level of the curtains, which are the level of encompassing [lights] (makifim). And the Torah is the level of food for the soul, as it is written, “And Your Torah is within my innards.” This is the level of the vessels of the Mishkan, which are the level of inner [lights] (pnimiyim).

5 ולהבין זה יש להקדים להבין מ״ש אני ה׳ לא שניתי שאין בו יתי׳ שום שינוי והתפעלות ח״ו [חס ושלום] ע״י בריאת העולם שכמו שהיה יחיד ומיוחד קודם בריאת העולם כך הוא ג״כ אחר בריאת העולם

To understand this, we must first understand what is written, “I, G-d, have not changed”: that there is no change or being affected in Him, may He be blessed, G-d forbid, through the creation of the world; that just as He was singular and unique before the creation of the world, so is He also after the creation of the world,

וכמאמר אתה הוא קודם שנברא העולם ואתה הוא משנברא כו׳. ר״ל [רוצה לומר] בזה שאין בריאת העולמות פועל בו שום שינוי ח״ו [חס ושלום].

as in the saying, "You are He before the world was created, and You are He since it was created," etc. By this it means that the creation of the worlds brings about no change at all in Him, G-d forbid.

6 והיינו לפי שהחיות הנמשך ממנו ית׳ להחיות העולמות כללות אור וחיות זה הוא רק בחי׳ הארה בעלמא ממהו״ע [ממהותו ועצמותו] ית׳ שהאיר והמשיך ממנו עד״מ הארה בעלמא.

That is, because the life-force (chayus) drawn from Him, may He be blessed, to give life to the worlds, this light and life-force as a whole, is only the level of a mere illumination (he'arah) from His being and essence, may He be blessed, which He shone forth and drew from Himself, by way of analogy, as a mere illumination.

וע״י זו ההארה הוא ית׳ מחיה אותן ומהוה אותן מאין ליש. אבל הוא ית׳ במהותו ועצמותו מרומם ומתנשא מגדר עלמין.

And through this illumination He, may He be blessed, gives them life and brings them into being from nothing to something. But He, may He be blessed, in His being and essence, is exalted and uplifted beyond the bounds of worlds.

7 וזהו שנק׳ הקב״ה שהוא קדוש ומובדל. והגם שנאמר ואתה מחיה את כלם. הנה עיקר חיותם וקיומם הוא רק מבחי׳ הארה בעלמא כנ״ל.

This is why He is called "the Holy One, blessed be He": for He is holy and set apart. And although it is said, "And You give life to them all," the principal [source] of their life and existence is only the level of a mere illumination, as mentioned above.

והארה זו היא בחינת מדת מלכותו יתברך כמ״ש מלכותך מלכות כל עולמים. שחיות כל העולמים הוא מבחינת מלכותך דהיינו שמה שנק׳ הוא יתברך מלך עליהם מזה עצמו הם חיים וקיימים.

And this illumination is the level of the attribute of His Malchus (sovereignty), may He be blessed, as it is written, "Your kingship is a kingship of all worlds": the life-force of all the worlds is from the level of "Your kingship." That is, from the very fact that He, may He be blessed, is called King over them, from this itself they live and exist.

8 וז״ש [וזהו שכתוב] ישתבח שמך לעד מלכנו. פי׳ שהתפשטות מדת מלכותו ית׳ הנק׳ ג״כ שמו הוא לעד

And this is [the meaning of] what is said, "May Your Name be praised forever, our King." That is, the spreading forth of the attribute of His Malchus, may He be blessed, which is also called His Name, is "forever,"

דהיינו עד אין קץ ותכלית כי מדת מלכותו היא ג״כ בחי׳ א״ס ממש כיון שהיא הארה ממנו ית׳.

that is, without end or limit; for the attribute of His Malchus is also truly the level of the Infinite One (Ein Sof), since it is an illumination from Him, may He be blessed.

9 וז״ש [וזהו שכתוב] בברכת יוצר ומשמיעים ביראה יחד בקול דברי אלקים חיים ומלך עולם שאין משיגים רק ההמשכה שנמשכ׳ [שנמשכת] מאלקים חיים ומלך עולם שקול הוא המשכה כנודע.

And this is [the meaning of] what is said in the blessing of Yotzer, "And they proclaim in awe, together, with a voice (bekol), the words of the living G-d and King of the world": they grasp only the drawing forth that is drawn from "the living G-d and King of the world," for a voice is a drawing forth, as is known.

אבל עצמותו ומהותו ית׳ הוא קדוש ומובדל דלמחת״ב [דלית מחשבה תפיסא ביה] כלל ולכן לא שניתי כנ״ל. וזהו והחיות נושאות את הכסא כו׳ זעות מחיל כסא.

But His essence and being, may He be blessed, is holy and set apart, so that no thought can grasp Him at all; and therefore "I have not changed," as mentioned above. And this is [the meaning of] "And the living creatures (Chayos) carry the Throne," etc., "trembling with dread of the Throne":

שתפול עליהם אימה ופחד של מדת מלכותו ית׳ שהוא בחינת מלך יושב על כסא רם ונשא ולכן הם מקבלים עליהם עול מלכות שמים כו׳:

for awe and dread of the attribute of His Malchus, may He be blessed, fall upon them, which is the level of "a King sitting upon a high and exalted throne"; and therefore they accept upon themselves the yoke of the kingdom of Heaven, etc.

10 והנה מבחי׳ מדת מלכותו ית׳ נמשך האור והחיות ג״כ בב׳ בחי׳ והוא בחי׳ סוכ״ע וממכ״ע [וממלא כל עלמין].

Now, from the level of the attribute of His Malchus, may He be blessed, the light and life-force are also drawn in two levels, namely the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) and [that of] the light that fills all worlds (memalei kol almin).

דהיינו שלהיות כי בחי׳ מל׳ הוא ג״כ בחי׳ א״ס ממש. וזהו פי׳ וענין אוא״ס [אור אין סוף] הנזכר בספרים. כי אור הוא בחי׳ גילוי והמשכה מעצמותו ומהותו.

That is, since the level of Malchus is also truly the level of the Infinite One (Ein Sof). And this is the meaning and the matter of the "Infinite Light" (Or Ein Sof) mentioned in the books: for light is the level of revelation and drawing forth from His essence and being.

11 וכנודע דהשמש עצמו נק׳ מאור. אבל אור היינו הזיו הנמשך ממאור השמש ומאיר לארץ ולדרים עליה.

As is known, the sun itself is called a “luminary” (maor), whereas “light” (or) is the radiance drawn from the luminary of the sun that shines upon the earth and upon those who dwell on it.

וכך בחי׳ אוא״ס [אור אין סוף] הוא עד״מ זיו הנמשך ממהו״ע [ממהותו ועצמותו] ית׳. אבל על מהו״ע [מהותו ועצמותו] ית׳ ממש לא שייך כלל לשון אור.

So too the level of the Infinite Light (Or Ein Sof) is, by way of analogy, a radiance drawn from His being and essence, may He be blessed; but to His actual being and essence, may He be blessed, the term “light” does not apply at all.

ולהיות כי האור הוא ג״כ בחי׳ א״ס ממש ע״כ א״א להעולמות להכיל בתוכן האור שלא יתבטלו ממציאות ממש.

And since the light, too, is truly the level of Ein Sof, therefore it is impossible for the worlds to contain the light within themselves without being utterly nullified out of existence.

לכך עיקר האור הוא בחי׳ סובב ומקיף עליהן רק שע״י צמצום רב ועצום נמשך איזה המשכה מצומצמת מהאור להיות מתלבש בתוך העולמות ונק׳ ממכ״ע [ממלא כל עלמין] כו׳:

Therefore the principal [part] of the light is the level of encompassing (sovev) and surrounding (makif) them; only, through a great and mighty contraction (tzimtzum), some contracted flow is drawn from the light to be enclothed within the worlds, and this is called the light that fills all worlds (memalei kol almin), etc.

12 ובזה יובן ג״כ טוב טעם למה שכינו המקובלים לבחי׳ המשכת החיות מהבורא ית׳ בשם אור כנ״ל בענין לשון אור א״ס.

With this one will also understand the good reason why the Kabbalists called the drawing forth of the life-force from the Creator, may He be blessed, by the name “light,” as mentioned above regarding the term “Infinite Light” (Or Ein Sof).

(וכן בתניא)(פמ״ח) אמר על ענין הסובב לשון הארה כו׳ ע״ש. והגם שיש הרבה טעמים על זה.

(And similarly in the Tanya (chapter 48) he used the term “illumination” (he’arah) for the matter of the sovev, etc.; see there.) And although there are many reasons for this,

אך אחד מן הטעמים הוא זה והיינו כי כמו בגשמיות ענין הארה שהוא המשכת זיו השמש על איזה דבר.

yet one of the reasons is this. That is: just as, in physical terms, illumination is the drawing of the sun's radiance upon some object,

הנה הרי הזיו הוא רק בחי׳ מקיף על אותו הדבר ואינו נכנס בפנימיותו. נמצא שההארה היא המשכה וגילוי מההעלם.

the radiance is only [in] the aspect of encompassing (makif) that object, and does not enter its interior. It follows that the illumination is a drawing forth and a revelation out of concealment.

שהרי כשיש ענן ואין השמש מאיר זהו העלם גמור. כשהזיו נמשך ומאיר לארץ ולדרים עליה זהו גילוי.

For when there is a cloud and the sun does not shine, that is complete concealment; when the radiance is drawn forth and shines upon the earth and those who dwell on it, that is revelation.

13 ועכ״ז [ועם כל זה] גילוי זה הוא בחי׳ מקיף שאין הזיו נכנס בתוכיות הארץ והאדם כו׳. וכך יובן ענין אור א״ס שהוא בחי׳ סוכ״ע

Nevertheless, this revelation is [in] the aspect of encompassing (makif), for the radiance does not enter the inside of the earth and of man, etc. So too one will understand the matter of the Infinite Light (Or Ein Sof), which is the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin),

שהרי הוא גילוי להחיות בחי׳ עולמות. וקודם בריאת העולם היה שמו נכלל בבחי׳ לבדו במהו״ע [במהותו ועצמותו].

for it is a revelation, to give life to the level of worlds. And before the creation of the world, His Name was included in the level of "He alone," in His being and essence.

וזהו מארז״ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו בלבד שהיה שמו בבחי׳ לבדו. ובבריאת העולם נמשך להיות גילוי שיהיה בחי׳ סוכ״ע.

This is [the meaning of] the saying of our Sages, of blessed memory, "Before the world was created, there were only He and His Name": His Name was in the level of "He alone." And with the creation of the world it was drawn forth to become a revelation, so as to be the level of sovev kol almin.

אבל מ״מ הגילוי הזה הוא רק בבחי׳ מקיף ולכן נק׳ הארה כמשל הארת השמש שההארה מקפת כו׳:

But nevertheless this revelation is only [in] the aspect of encompassing, and therefore it is called "illumination" (he'arah), like the analogy of the sun's illumination, where the illumination surrounds, etc.

14 וזהו ארוממך אלוהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד. דלכאורה לשון לעולם ועד אינו מובן שהרי ימי שנותינו בהם שבעים שנה.

And this is [the meaning of] "I will exalt You, my G-d the King, and I will bless Your Name forever and ever (le'olam va'ed)." For at first glance the expression "forever and ever" is not understood, since "the days of our years are seventy years."

אלא דפי׳ אברכה שמך היינו להמשיך גילוי אלהותו בתוך העולמות ממש וזהו לעולם ועד. אך כדי להיות המשכה זו ממקורה ושרשה הוא ע״י שבתחלה ארוממך כו׳.

Rather, the meaning of "I will bless Your Name" is to draw the revelation of His G-dliness into the worlds themselves, and this is "forever and ever" (le'olam va'ed). But for this drawing forth to come from its source and root, it is through [there being] first "I will exalt You," etc.

דפי׳ ארוממך רוממות והתנשאות של בחי׳ המלך והוא בחי׳ סוכ״ע כמשל התנשאות המלך על עמו הוא בחי׳ מקיף כו׳

For the meaning of "I will exalt You" is the exaltation and elevation of the level of the King, which is the level of sovev kol almin, as in the analogy of a king's elevation over his people, which is [in] the aspect of encompassing, etc.;

ומשם יומשך אח״כ להיות ואברכה שמך לעולם ועד בבחי׳ ממכ״ע [ממלא כל עלמין] כו׳. וזהו בקול דברי אלקים חיים ומלך עולם. קול הוא המשכה בפנימיות כו׳:

and from there it will afterwards be drawn down, to become "and I will bless Your Name forever and ever," in the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), etc. And this is [the meaning of] "with a voice, the words of the living G-d and King of the world": a voice is a drawing forth into the inner [dimension], etc.

15 והנה כמו שבכללות אור וחיות הנמשך מהא״ס ב״ה להחיות העולמות יש ב׳ בחינות סובב וממלא כנ״ל.

Now, just as in the light and life-force as a whole, which is drawn from the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, to give life to the worlds, there are two levels, sovev and memalei, as mentioned above,

כך ג״כ בענין המשכת גילוי אלהות ית׳ שאנו ממשיכים ע״י תורה ומצות יש ג״כ ב׳ בחינות אלו.

so too in the drawing forth of the revelation of G-dliness, may He be blessed, which we draw down through Torah and mitzvos, there are likewise these two levels.

כי ע״י המצות נמשך בחי׳ לבושים שהוא בחי׳ מקיף וע״י התורה נמשך בחי׳ מזון שהוא בחי׳ או״פ [אור פנימי] כנ״ל.

For through the mitzvos the aspect of garments is drawn down, which is the aspect of encompassing (makif); and through the Torah the aspect of food is drawn down, which is the aspect of inner light (or pnimi), as mentioned above.

16 והענין כי הנה רמ״ח מ״ע [מצות עשה] נק׳ רמ״ח אברין דמלכא. וגם נק׳ מצות המלך. ופי׳ אברין דמלכא היינו כמו שהאבר הוא לבוש שבו מתלבשת הנשמה שכח המעשה מלובש בידים.

The explanation is this. The 248 positive commandments are called “the 248 limbs of the King” (ramach evarin demalka), and they are also called “the commands of the King.” The meaning of “limbs of the King” is this: just as a limb is a garment in which the soul is enclothed, for the power of action is enclothed in the hands

וכח ההילוך מלובש ברגלים והאבר ההוא נעשה כלי ולבוש מיוחד אל הכח ההוא המתלבש בתוכו.

and the power of walking is enclothed in the feet, and that limb becomes a vessel and garment specific to that power which is enclothed within it,

כך עד״מ למעלה הרמ״ח מ״ע [מצות עשה] הם בחי׳ כלים ולבושים לבחי׳ אור א״ס ב״ה הנמשך בהן ועל ידן.

so, by way of analogy, above: the 248 positive commandments are the level of vessels and garments for the level of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which is drawn into them and through them.

כי הנה כתיב שום תשים עליך מלך. פי׳ להמשיך על עצמו עול מלכות שמים והיינו ע״י מעשה המצות שהם מצות המלך

For it is written, “You shall surely set a king over you.” The meaning is to draw upon oneself the yoke of the kingdom of Heaven, and this is through the doing of the mitzvos, which are the commands of the King;

וכמו ע״י לבישת הטלית שממשיך עליו עול מלכותו ית׳ ונמשך ע״י המשכה מלמעלה ממדת מלכותו ית׳ על הנפש.

just as, through putting on the tallis, one draws upon himself the yoke of His kingship, may He be blessed, and through this a flow is drawn from above, from the attribute of His Malchus, may He be blessed, upon the soul.

17 והמשכה זו היא בחינת מקיף. וזהו תשים עליך בבחי׳ מקיף שמתלבשת במעשה המצות הנק׳ אברין דמלכא.

And this flow is the aspect of encompassing (makif). This is [the meaning of] "set over you" (tasim alecha): in the aspect of encompassing, which is enclothed in the doing of the mitzvos, which are called "the limbs of the King."

ועי״ז נמשך על הנפש בבחי׳ מקיף מלמעלה וכמ״ש יביאו לבוש מלכות כו׳. וכן ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות כו׳.

And through this it is drawn upon the soul in the aspect of encompassing, from above, as it is written, "Let them bring a garment of kingship (levush malchus)," etc.; and so too, "And Mordechai went out from before the king in a garment of kingship," etc.

שמדת מלכותו ית׳ נקראת בחי׳ לבוש מל׳ מפני שהיא אינה מתלבשת לגמרי בגילוי בתוך העולמו׳ [העולמות] בבחי׳ פנימיו׳ [פנימיות] ממש רק שמתלבשת בבחי׳ לבוש ומקיף עליהם מלמעלה

For the attribute of His Malchus, may He be blessed, is called the level of "a garment of Malchus," because it is not enclothed entirely, in a revealed way, within the worlds, in the manner of actual inwardness; it is only enclothed in the manner of a garment, and encompasses them from above;

והיינו ע״י מעשה המצות שהם הלבושין שבהן ועל ידן נמשך ומתלבש מדת מלכותו ית׳ להיות בחי׳ לבוש מלכות ובחי׳ מקיף כו׳.

that is, through the doing of the mitzvos, which are the garments in which and through which the attribute of His Malchus, may He be blessed, is drawn down and enclothed, to become the level of "a garment of Malchus" and the aspect of encompassing, etc.

שכאשר יקיים האדם מצוה א׳ ימשיך עליו בחי׳ לבוש מל׳ שיהי׳ [שיהיה] נמשך עליו בבחי׳ מקיף

For when a person fulfills one mitzvah, he draws upon himself the level of "a garment of Malchus," which will be drawn upon him in the aspect of encompassing;

כמו עד״מ ע״י הנחת תפלין שבזרועו ועל ראשו שיש בהן ד׳ פרשיות ממשיך עליו בחי׳ ד׳ מוחין עליונים. כי פ׳ קדש הוא כנגד מוח החכמה.

as, for example, through putting on tefillin on his arm and on his head, which contain four sections, he draws upon himself the level of the four supernal mochin (intellectual faculties). For the section "Sanctify" (Kadesh) corresponds to the faculty (mo'ach) of Chochmah;

18 והיה כי יביאך בחי׳ בינה כו׳. אך המשכה זו הוא בחי׳ מקיף בלבד שהרי ע״י

[the section] "And it shall be when He brings you" is the level of Binah, etc. But this flow is only the aspect of encompassing, for through

הנחת התפלין הכתובים בקלף ודיו גשמיים אין נכנס האור דד׳ מוחין עליונים בבחי׳ גילוי ממש בשכל האדם רק ששורה על המוח בבחי׳ מקיף בלבד.

putting on the tefillin, which are written on physical parchment with physical ink, the light of the four supernal mochin does not enter the person's intellect in an actually revealed way; it only rests upon the brain in the aspect of encompassing alone.

19 ועד״ז ע״י כל המצות כולן נמשך מבחי׳ מלכותו ית׳ בבחי׳ מקיף על הנפש. ונקראו המצות אברים

In the same way, through all the mitzvos, [a flow] is drawn from the level of His Malchus, may He be blessed, upon the soul in the aspect of encompassing. And the mitzvos are called "limbs,"

כמו עד״מ באברי הגוף כאשר יאחז את חבירו באחד מאבריו ביד או ברגל יוכל להמשיך אליו כל גוף האדם

as, by way of analogy, with the limbs of the body: when one takes hold of his fellow by one of his limbs, by the hand or by the foot, he can draw the whole body of the person to himself

על ידי שאוחזו באחד מאבריו כך על דרך משל זה בענין המצות שנק׳ רמ״ח אברים דמלכא שע״י קיום כל מצוה ממשיך עליו אור א״ס ב״ה.

by holding him by one of his limbs. So, by way of this analogy, with the mitzvos, which are called "the 248 limbs of the King": through fulfilling each mitzvah, one draws upon himself the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He.

(ובכל הדרושים מבואר שהמצות הן המשכות מבחי' אנכי מי שאנכי שלמעלה מבחי' מל'. אך באמת גם כאן ר"ל [רוצה לומר] ההמשכה מבחי' סוכ"ע שהוא בחי'כתר שנק' ג"כ כתר מלכות כו').

(In all the discourses it is explained that the mitzvos are flows drawn from the level of "I am who I am" (Anochi mi she'Anochi), which is above the level of Malchus. But in truth here, too, the flow meant is from the level of sovev kol almin, which is the level of Keser, which is also called "the Crown of Malchus" (Keser Malchus), etc.)

וזהו ארוממך אלקי המלך בבחי' רוממות ומקיף ע"ז ואברכה שמך בבחי' גילוי פנימי. וזהו ויעש דוד שם שע"י מעשה המצות נמשך בחי' מלכותו ית' להיות מלכות כל עולמים בזמן ומקום כו'.

And this is [the meaning of] "I will exalt You, my G-d the King," in the aspect of exaltation and encompassing; through this, "and I will bless Your Name," in the aspect of inner revelation. And this is [the meaning of] "And David made a name": through the doing of the mitzvos the level of His Malchus, may He be blessed, is drawn down to be "a kingship of all worlds," in time and space, etc.

20 והנה ענין המשכה זו דבחי' מקיפים שע"י המצות זהו ג"כ ענין יריעות המשכן. כי הנה הגם שבדרך פרט הן רמ"ח מ"ע [מצות עשה] רמ"ח אברים כו'.

Now, this drawing forth of the level of encompassing [lights] (makifim) through the mitzvos is also the matter of the curtains of the Mishkan. For although in detail they are 248 positive commandments, 248 limbs, etc.,

אך דרך כלל מתחלקים לז' חלקים כמ"ש חצבה עמודיה שבע' [שבעיין]. פי' עמודיה הן המצות כי תרי"ג מצות דאורייתא עם ז' מצות דרבנן הם נקראים תר"ך עמודי אור.

yet in general they divide into seven parts, as it is written, "She has hewn out her seven pillars." The meaning: "her pillars" are the mitzvos, for the 613 commandments of the Torah, together with the seven commandments of the Rabbis, are called "the 620 pillars of light."

21 וכללותן הוא שבעה בחינות שהן שבעה מדות עליונות וע"כ היו ביריעות המשכן שבעה מינים תכלת וארגמן תולעת שני ושש ועזים ועורות אילים ועורות תחשים כו'.

Their general and collective expression (klalus) is seven levels, which are the seven supernal attributes (middos); and therefore in the curtains of the Mishkan there were seven kinds: blue wool, purple wool, scarlet wool, fine linen, goats' hair, rams' skins and tachash skins, etc.

כי היריעות הם בחי׳ המקיפים ע״ד המקיפים הנמשך ע״י מעשה המצות שהן בחי׳ חצבה עמודיה שבעה כו׳.

For the curtains are the level of the encompassing [lights] (makifim), in the manner of the encompassing [lights] drawn down through the doing of the mitzvos, which are the level of "She has hewn out her seven pillars," etc.

וזהו ג״כ ענין לבושים דמרדכי שנאמר ומרדכי יצא בלבוש מלכות תכלת וחור כו׳ (וצ״ע [וצריך עיון] דכאן לא נזכר רק ו׳ לבושים ואולי הוא ע״ד מ״ש במ״א בפי׳ לשון הזהר שיתא אינון שבע אינון כו׳ ע״ש).

And this is also the matter of Mordechai's garments, as it is said, "And Mordechai went out in a garment of kingship, blue and white," etc. (This needs examination, for here only six garments are mentioned. Perhaps it is along the lines of what is written elsewhere in explaining the Zohar's expression, "Six they are, seven they are," etc.; see there.)

וכ״ז [וכל זה] הוא בחי׳ מעשה המצות שהן המשכת בחי׳ מקיפים בחי׳ יריעות כו׳. ואין הגילוי בנפש בבחי׳ או״פ [אור פנימי] ממש

All this is the level of the doing of the mitzvos, which are the drawing forth of the level of encompassing [lights], the level of curtains, etc. And the revelation in the soul is not in the manner of an actual inner light (or pnimi);

אך ע״י התורה נמשך בחינת אור פנימי שיכנס לנפש בפנימיותה ממש בבחי׳ מזון וחיות וכמ״ש ותורתך בתוך מעי כו׳ ויתי׳ לקמן אי״ה [אם ירצה השם]:

but through the Torah the level of inner light is drawn down, to enter the soul, into its very inside, in the manner of food and life-force, as it is written, "And Your Torah is within my innards," etc.; and this will be explained below, G-d willing.

22 והנה קודם שיתבאר בפרט בענין בחי׳ ומדרגת התורה צריך לבאר כללות ענין בחי׳ השבת מהו

Now, before the level and rank of the Torah is explained in detail, we must explain in general what the matter of the level of Shabbos is

(שסמכו ענין לו למלאכת המשכן הן בצווי הקב״ה למשה רבינו ע״ה והן בצווי משה לישראל נזכרו ג׳ דברים אלו יריעות וכלים דמשכן ושבת רק שמשרבע״ה [שמשה רבינו עליו השלום] הקדים השבת כו׳ ושינה הסדר כדלעיל)

(for it was placed next to the work of the Mishkan: both in the command of the Holy One, blessed be He, to Moshe our teacher, peace be upon him, and in Moshe's command to Israel these three things are mentioned, the curtains and vessels of the Mishkan, and Shabbos; only that Moshe our teacher, peace be upon him, put Shabbos first, etc., and changed the order, as [explained] above).

דהנה ידוע מארז״ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] שבשבת נתוסף בכל אחד ואחד מישראל נשמה יתירה. ולכאורה אינו מובן מהו ענין הנשמה יתירה הלא אין נרגש בנפש האדם תוס׳ [תוספת] חיותו בשבת יותר מבכל השבוע.

For it is known from the saying of our Sages, of blessed memory, that on Shabbos an additional soul (neshamah yeseirah) is added to each and every one of Israel. At first glance it is not understood what the additional soul is, for a person does not feel in his soul any addition to his life-force on Shabbos more than in the whole week.

הענין הוא דהנה כתיב בפ׳ ראשונה דק״ש [דקריאת שמע] שמע ישראל כו׳ אחד ואהבת בכל לבבך כו׳. פי׳ שאהבה זו נולדה ונמשכה מן ההתבוננות בגדולתו ית׳ איך שהוי״ה אחד.

The explanation is this. It is written in the first section of the Shema, "Hear, O Israel," etc., "One," "And you shall love with all your heart," etc. That is, this love is born and drawn forth from contemplating His greatness, may He be blessed: how Havayah is One.

כמארז״ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] תמליכהו בשמים וארץ ודי רוחות העולם. שע״ז מורה הח׳ והד׳ דאחד. הח׳ הוא בחי׳ ז׳ רקיעים והארץ.

As our Sages, of blessed memory, said, "Make Him King in the heavens and the earth and the four directions of the world"; this is what the ches and the dalet of echad ("One") indicate. The ches is the level of the seven heavens and the earth,

23 והד׳ הוא ד׳ רוחות העולם שהן בטלים ליחודו ית׳ המרומז באות אל״ף.

and the dalet is the four directions of the world, which are nullified to His unity, may He be blessed, which is alluded to in the letter alef.

וכמו כן למעלה עד רום המעלות יש בחי׳ ז׳ רקיעים והארץ רוחניים בחי׳ לך ה׳ הגדולה כו׳ וכולם מקבלים חיות רק מבחי׳ שם כבוד מלכותו כו׳.

And so too above, up to the highest heights, there is the level of seven spiritual heavens and earth, the level of "Yours, G-d, is the greatness," etc.; and all of them receive life-force only from the level of "the Name of the glory of His kingdom," etc.

24 ועל ידי התבוננות זו יבא לבחי׳ ואהבת בכל לבבך. ע״ד מ״ש השבטים ליעקב כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד פי׳ כשם שאין בלבך

And through this contemplation one will come to the level of "And you shall love with all your heart," in the manner of what the tribes said to Yaakov: "Just as there is nothing in your heart but One, so there is nothing in our heart but One." That is: "just as there is nothing in your heart

אלא אחד כי שרשו של יעקב הי׳ [היה] גבוה מאד נעלה שהי׳ [שהיה] בחי׳ מרכבה ממש ליחודו ואחדותו ית׳.

but One," for Yaakov's root was very high and exalted, for he was truly the level of a chariot (merkavah) for His unity and oneness, may He be blessed;

כך אין בלבנו אלא אחד אף שאנחנו למטה בעלמא דפרודא אעפ״כ [אף על פי כן] ע״י הבטול רצון לאכפייא לסט״א [לסטרא אחרא] שלא יחפוץ בשום חפץ בעולם זולת לה׳ לבדו נעשה להם ג״כ לב אחד לאביהם שבשמים

"so there is nothing in our heart but One": although we are below, in the world of separation (alma deperuda), nevertheless, through the nullification of the will, to subdue the sitra achra (the other side), so that one desires nothing whatsoever in the world except G-d alone, they too come to have one heart for their Father in Heaven

(ועיין בזוהר פ׳ תרומה דקל״ד ע״ב מזה) דהיינו רצון א׳ פשוט התקוע בלב שלא לחפוץ בשום חפץ בעולם זולת לה׳ לבדו לכך אין בלבנו

(and see the Zohar, Parshas Terumah, page 134b, on this), that is, a single, simple will fixed in the heart, to desire nothing whatsoever in the world except G-d alone. Therefore "there is nothing in our heart

אלא א׳ בלבד הגם שאנחנו למטה נעשה למטה אחד כמו למעלה (באצי׳ ששם הוא בחי׳ רה״י [רשות היחיד]. וזהו ישראל גוי אחד בארץ שיהיה גלוי אחד גם בעשי׳ [בעשיה] הגשמית)

but One" alone: although we are below, below becomes one as above (in Atzilus, where it is the level of the private domain (reshus hayachid); and this is [the meaning of] "Israel, one nation in the earth": that there be a revelation of One also in physical Asiyah).

וזהו שאמר ואהבת בכל לבבך בשני יצריך שיתהפך גם הרצון של הנה״ב [הנפש הבהמית] הנק׳ יצה״ר [יצר הרע] להיות להי׳ לבדו.

And this is what it says, "And you shall love with all your heart (levavcha)": with both your inclinations, so that the will of the animal soul, which is called the evil inclination, also be transformed to be for G-d alone.

ורצון זה ואהבה זו נולדים ונמשכים מהשכל דהיינו ע״י ההתבוננות שמתבונן בגדולתו ורוממותו ית׳ איך דכולא קמיה כלא חשיבי ואפס בלעדו שמזה יומשך בטול הרצון.

And this will and this love are born and drawn forth from the intellect, that is, through the contemplation in which one contemplates His greatness and exaltedness, may He be blessed: how "all before Him is considered as nothing," and there is nothing besides Him; from this the nullification of the will will come.

ולכן נסמך פסוק ואהבת לפסוק הוי״ה אחד דלעיל מניה כי ע״י ההתבוננות איך שהוא ית׳ אחד בז׳ רקיעים והארץ כנ״ל הרוחניי׳ והגשמיי׳ [והגשמיים] יומשך ואהבת בכל לבבך כו׳:

Therefore the verse "And you shall love" is placed next to the verse before it, "Havayah is One": for through contemplating how He, may He be blessed, is One in the seven heavens and the earth, as mentioned above, the spiritual and the physical, will come "And you shall love with all your heart," etc.

25 והנה כ״ז [כל זה] הוא בכל ששת ימי המעשה שנאמר בהו ששת ימים תעבד. והעבודה היא בחי׳ פולחנא דרחימותא

Now, all this is during all the six days of work, of which it is said, "Six days you shall labor." And the labor is the level of "service out of love" (pulchana derechimusa),

כי היא בחי׳ עבודה ויגיעה שא״א להיות הולדת והמשכת האהבה מההתבוננות אא״כ [אלא אם כן] ייגע א״ע [את עצמו] לקשר דעתו בחוזק ונצרך לזה כל הל״ט מלאכות ברוחניות הזורע והחורש כו׳ כמו שכתוב במ״א.

for it is the level of labor and toil: it is impossible for love to be born and drawn forth from contemplation unless one toils to bind his mind with strength; and for this all the thirty-nine labors are needed, in the spiritual sense, sowing and plowing, etc., as written elsewhere.

26 ובחי׳ אהבה זו שבחול היא רק האהבה הנמשכת מהשכל וההתבוננות כו׳. אבל בשבת נתוסף בכל א׳ נשמה יתירה והיינו שנולד בכנס״י [בכנסת ישראל] דבר חדש ממש מה שאין נמצא בהם בחול.

And this level of love on weekdays is only the love drawn from the intellect and contemplation, etc. But on Shabbos an additional soul is added in each one; that is, something truly new is born in the Congregation of Israel (Knesses Yisrael), which is not found in them on weekdays:

והיינו בחי׳ אהבה ורצון להי׳ שלמעלה מן השכל וההתבוננות. כי הנה אית רצון ואית רצון

namely, the level of love and will for G-d that is above intellect and contemplation. For there is will and there is will (is ratzon ve'is ratzon).

פי׳ אית רצון שנולד מהשכל וההתבוננות ונק׳ רצון התחתון לפי שבחי׳ רצון זה נולד מהשכל א״כ הוא למטה מהחכמה ובינה ונולד ונמשך מהם. אבל אית בחינת רצון העליון שלמעלה מעלה מהחכמה.

That is: there is a will that is born of intellect and contemplation, and it is called the lower will, because this level of will is born of the intellect; if so, it is below Chochmah and Binah, and is born and drawn from them. But there is the level of the supernal will, which is far above Chochmah.

27 וגילוי בחי׳ זו בנפש האדם הוא בחינת האהבה שאינה נולדׄ מהתבוננות השכל כ״א היא אהבה פשוטה שלמעלה מן השכל שזהו בחי׳ יחידה שבנפש שלמעלה מהחכמה

And the revelation of this level in a person's soul is the level of the love that is not born of the intellect's contemplation, but is a simple love above the intellect; this is the level of yechidah in the soul, which is above Chochmah;

וכמו עד״מ כאשר יחפוץ האדם בחפץ ורצון לאיזה דבר הנוגע לעצם הנפש ממש וגורם לו לעשות דברים שלא

as, for example, when a person desires, with desire and will, something that touches the very essence of the soul, and it causes him to do things not

ע״פ הדעת והשכל כלל כי רצון זה עמוק עמוק מהשכל כו׳ וכנודע שיש בחי׳ רצון שלמעלה מהשכל ע״ד אמרם כך עלה במחשבה ואין טעם לרצון.

according to reason and intellect at all, for this will is deep, deep beyond the intellect, etc. As is known, there is a level of will above the intellect, in the manner of their saying, “So it arose in thought,” and “there is no reason for will.”

28 ובחינת אהבה ורצון זה לה׳ מתגלה בנפש אדם ביום השבת דוקא. והיא בחינת אהבה רבה שהיא באה מלמעלה למטה בנפש האלקית בשבת

And this level of love and will for G-d is revealed in a person’s soul on the day of Shabbos specifically. It is the level of great love (ahavah rabbah), which comes from above to below into the G-dly soul on Shabbos;

דהיינו שאין האהבה לפי ערך השכל וההתבוננות לבד רק היא למעלה מהשכל ונמשכת מבחי׳ רצון העליון שלמעלה מהחכמה.

that is, the love is not only in proportion to the intellect and contemplation; rather, it is above the intellect and is drawn from the level of the supernal will (ratzon ha’elyon), which is above Chochmah.

(וזהו שמבואר בפע״ח [בפרי עץ חיים] דהיכל האהבה המאיר בק״ש [בקריאת שמע] דשבת הוא למעלה מעלה מבחי׳ היכל האהבה המאיר בק״ש [בקריאת שמע] דחול ע״ש) שבחי׳ גילוי רצה״ע [רצון העליון] הוא בשבת דוקא דהנה כתיב שער החצר הפנימית הפונה קדים כו׳.

(And this is what is explained in the Pri Etz Chaim: that the Chamber of Love (heichal ha’a-havah) that shines in the Shema of Shabbos is far above the level of the Chamber of Love that shines in the Shema of the weekdays; see there.) For the revelation of the level of the supernal will is on Shabbos specifically. For it is written, “The gate of the inner court that faces east (kadim),” etc.

פי׳ כי בעשרה מאמרות נברא העולם בשימ״ב [בששת ימי בראשית] ובראשית שהיא ח״ע [חכמה עילאה] נמי מאמר הוא ונשפלה הח״ע [החכמה עילאה] והמדות להתלבש בבחי׳ הדבור לומר יהי אור כו׳. עד״מ אדם הכותב או מצייר כו׳.

The meaning: “With ten utterances the world was created,” in the six days of Bereishis; and “In the beginning” (Bereishis), which is the higher Chochmah (Chochmah Ila’ah), “is also an utter-ance”; and the higher Chochmah and the attributes (middos) descended to be enclothed in the level of speech, to say “Let there be light,” etc.; by way of analogy, like a person who writes or draws, etc.

29 ונק' לכך ו' ימ"ב [ימי בראשית] שמקבלי' [שמקבלים] מבחי' ראשית היא החי"ע [החכמה עילאה] ובשבת כתיב וינפש שגמר המלאכה ונתעלו החכמה ומדות לבחי' שלמעלה מהחכמה הוא בחי' רצון ותענוג העליון.

Therefore they are called the six "days of Bereishis" (yemei Bereishis), for they receive from the level of reishis ("beginning"), which is the higher Chochmah. And of Shabbos it is written, "and He rested" (vayinafash): for the work was finished, and Chochmah and the attributes ascended to the level that is above Chochmah, which is the level of the supernal will and delight.

וזהו בחי' הפונה קדים בחי' שלמעלה מהחכמה נק' קדם שלמעלה מבחי' ראשית כו' כי הראשית יש שני לו

And this is the level of "that faces kadim": the level that is above Chochmah is called kedem ("before"), which is above the level of reishis ("beginning"), etc.; for a "beginning" has a second to it,

משא"כ בחי' קדמונו של עולם כו' וכנודע ג"כ ע"פ המגיד מראשית כו' ומקדם כו' ע"ש ובשבת נפתח השער הפונה קדים הוא גילוי רצה"ע [רצון העליון] ותענוג העליון לפי ששבת וינפש עליית החכמה בלמעלה מהחכמ' [מהחכמה]

which is not so with the level of "the Primordial One of the world" (Kadmono shel olam), etc.; and as is also known on [the verse] "Declaring from the beginning," etc., "and from before," etc.; see there. And on Shabbos the gate that faces kadim is opened, which is the revelation of the supernal will and the supernal delight; because "He ceased and rested" (shavas vayinafash) is the ascent of Chochmah into what is above Chochmah,

משא"כ בששת ימי המעשה שנק' וי"ב שמקבלים מחכמה ולא מבחי' קדם שלמעלה מהחכמה שאינו אז בבחי' גילוי כמו עד"מ שבשעת המלאכה אין מתגלה עדיין התענוג רק כשנגמר כו'.

which is not so in the six days of work, which are called the six days of Bereishis, for they receive from Chochmah and not from the level of kedem that is above Chochmah, which is not then in a revealed state; as, by way of analogy, while work is being done the delight is not yet revealed, only when it is finished, etc.

ולכן נמשך גילוי בחי' רצה"ע [רצון העליון] ג"כ בנפש האדם שהיא גילוי האה"ר [האהבה רבה] שלמעלה מהשכל כו'. כמ"ש ע"פ כי טובים דודיך מיין.

Therefore the revelation of the level of the supernal will is also drawn into a person's soul, which is the revelation of the great love (ahavah rabbah) that is above the intellect, etc., as is explained on [the verse] "For your love is better than wine."

ומארז״ל [ומאמר רבותינו זכרונם לברכה] עריבים עלי כו׳ (וזהו שאנו אומרים בקדוש דשבת ורצה בנו ע״ש [על שם] התגלות רצה״ע [רצון העליון] בנו ממש):

And the saying of our Sages, of blessed memory, "They are sweeter to me," etc. (And this is what we say in the Kiddush of Shabbos, "and He has desired us" (veratzah vanu), on account of the revelation of the supernal will in us ourselves.)

30 וזהו ענין שבת שבתון לה׳ כי הנה המשכת הרצון העליון שהוא בחי׳ הרצון שלמעלה מהשכל הנמשך ומתגלה בשבת הוא דוקא כשיש כלי לגילוי אור זה

And this is the matter of "a Shabbos of complete rest (Shabbos Shabbason) to G-d." For the drawing down of the supernal will, which is the level of the will that is above the intellect, which is drawn down and revealed on Shabbos, is specifically when there is a vessel for the revelation of this light;

והכלי הוא בחינת הרצון התחתון שנולד מן השכל וההתבוננות בכל ששת ימי המעשה שזה הרצון התחתון נעשה בחינת כלי לגבי זה הרצה״ע [הרצון העליון] שיומשך בתוכו ממש בבחי׳ השראה כהשראת האור בתוך הכלי ממש.

and the vessel is the level of the lower will, born of the intellect and contemplation during all six days of work. For this lower will becomes the level of a vessel for this supernal will, so that it will be drawn into it, actually, in the manner of resting (hashra'ah), as light rests within an actual vessel.

מפני שהרצון התחתון אע״פ [אף על פי] שהוא למטה מבחינת רצה״ע [רצון העליון] אבל עכ״פ [על כל פנים] כלי הוא לגילוי רצון העליון שיהיה מתלבש בו בהתחברות ויחוד אמתי ביום השבת.

For the lower will, although it is below the level of the supernal will, is at any rate a vessel for the revelation of the supernal will, so that it will be enclothed in it, in a true joining and union, on the day of Shabbos.

31 וע״ז נאמר שבת שבתון להוי״ה. פי׳ שבת שבתון הם ב׳ רצונות הנ״ל שמתחברים כאחד והיו לאחדי׳ [לאחדים] ממש ולשון שבתון להוי״ה היינו כי שם הוי״ה

And of this it is said, "a Shabbos of complete rest (Shabbos Shabbason) to Havayah." The meaning: "Shabbos Shabbason" is the two wills mentioned above, which join as one and become truly one. And the expression "Shabbason to Havayah" is because, in the Name Havayah,

הנה היו״ד בחי׳ חכמה כו׳ ובשבת הוא בחי׳ שבת להוי״ה שמתגלה הרצה״ע [הרצון העליון] שלמעלה משם הוי״ה כו׳.

the yud is the level of Chochmah, etc.; and on Shabbos it is the level of "Shabbos to Havayah," for the supernal will, which is above the Name Havayah, is revealed, etc.

32 וז״ש [וזהו שכתוב] כי אל דעות הוי״ה שיש ב׳ בחי׳ דעת. הא׳ דעת עליון והב׳ דעת תחתון.

And this is [the meaning of] what is written, "For Havayah is a G-d of knowledges (de'os)": there are two levels of Daas (knowledge), the first the higher Daas, and the second the lower Daas.

פי׳ דעת הוא לשון רצון שדעת ורצון הכל ענין א׳ כמ״ש רק אתכם ידעתי מכל משפחות כו׳.

That is, daas is a term for will, for knowledge and will are all one matter, as it is written, "Only you have I known of all the families," etc.;

שהכוונה הוא שבחרתי ורציתי אתכם לבחור לי לעם סגולה כי דעת הוא ענין הכרה שזהו בחי׳ התקשרות המביא לידי הרצון כו׳.

the intent is: I have chosen and willed you, to choose you for Myself as a treasured people. For knowledge is a matter of recognition, which is the level of attachment that brings about will, etc.

33 וכן והאדם ידע לי׳ [לשון] התקשרות והתחברות כו׳. וענין אל דעות היינו התחברות ב׳ דעות הנ״ל שהם ב׳ הרצונות הנ״ל.

And similarly, "And the man knew" is a term for attachment and union, etc. And the meaning of "a G-d of knowledges" is the joining of the two levels of knowledge mentioned above, which are the two wills mentioned above.

ואז הוא בחי׳ שבת שבתון לשם הוי״ה והוא ג״כ פי׳ אל דעות הוי״ה שמתחברים ב׳ הרצונות שהרצון העליון שלמעלה מהחכמה מאיר ומתגלה ג״כ ברצון התחתון כו׳.

And then it is the level of "Shabbos Shabbason to the Name Havayah"; and this is also the meaning of "Havayah is a G-d of knowledges": that the two wills join, so that the supernal will, which is above Chochmah, shines and is revealed also in the lower will, etc.

וזהו ענין הנשמה יתירה דשבת שהוא גלוי רצה״ע [רצון העליון] מבחי׳ יחידה כנ״ל. וזהו שנק׳ נשמת כל חי.

And this is the matter of the additional soul of Shabbos: it is the revelation of the supernal will from the level of yechidah, as mentioned above. And this is what is called "Nishmas kol chai" ("the soul of every living being").

וכמ״ש ומשביע לכל חי רצון שגלוי רצה״ע [רצון העליון] נמשך בבחי׳ הנק׳ כל חי כו׳ ומשם נמשך להיות רצון יראיו יעשה שיתגלה בהם הרצון העליון:

And as it is written, “and You satisfy every living being [with] will (ratzon)”: that the revelation of the supernal will is drawn into the level that is called “every living being” (kol chai), etc.; and from there it is drawn to be “He does the will of those who fear Him,” that the supernal will be revealed in them.

34 והנה כשנמשך הרצה״ע [הרצון העליון] להתלבש ברצון התחתון ביום השבת אזי נמשך ממנו ג״כ הארה בכל ששת ימי המעשה להיות נמצא בהאדם בחינת הארה מרצה״ע [מרצון העליון] שלמעלה מהשכל.

Now, when the supernal will is drawn down to be enclothed in the lower will on the day of Shabbos, then an illumination is also drawn from it into all six days of work, so that there is found in a person the level of an illumination from the supernal will, which is above the intellect.

וגילוי הארה זו היא בזמן התפלה דחול כשמתעורר באהבה וחפץ להי׳ ית׳ שהוא בחי׳ הארה מקדושת שבת המאיר בימי החול

And the revelation of this illumination is at the time of weekday prayer, when one is aroused with love and desire for G-d, may He be blessed; which is the level of an illumination from the holiness of Shabbos that shines in the weekdays,

כמ״ש בזוה״ק [בזוהר הקדוש] יומא דא יהיב חילא לשאר יומי כו׳. ולכן יכול להאיר בהן מבחי׳ רצה״ע [רצון העליון] הנ״ל.

as it is written in the holy Zohar, “This day gives strength to the other days,” etc. Therefore it can shine in them from the level of the supernal will mentioned above.

(וכמו שהביא בר״ח [בראשית חכמה] שער הקדושה פ״ב [פרק ב׳] מאמרי הזוהר המבארים איך שצריך להתקדש ולהמשיך עליו בכל יום מקדושת שבת. וזהו פי׳ מ״ש קדושים תהיו כו׳ להמשיך עליו מבחי׳ שבת שהוא קדש בעצם.

(As he brought in Reishis Chochmah, Sha’ar HaKedushah, chapter 2, the sayings of the Zohar that explain how one must sanctify oneself and draw upon oneself, every day, from the holiness of Shabbos. And this is the meaning of what is written, “You shall be holy,” etc.: to draw upon oneself from the level of Shabbos, which is holy in essence.

וכ"כ [וכן כתב] בפע"ח [בפרי עץ חיים] שתוספת נר"נ [נפש רוח נשמה] המאירים בשבת אינן מסתלקין ג"כ בימות החול רק בחי' תוס' חי"י מסתלקים במוש"ק [במוצאי שבת קודש] כו'. אך צריך להכין א"ע [את עצמו] לקבל בחי' זו דתוס' נר"נ [דתוספת נפש רוח נשמה]. והיינו ע"י מחדו"מ [מחשבה דבור ומעשה] דתומ"צ [דתורה ומצות] שהם כלים לבחי' נר"נ [נפש רוח נשמה].

And so it is written in the Pri Etz Chaim: that the additional nefesh, ruach and neshamah that shine on Shabbos do not depart on the weekdays either; only the level of the additional chayah and yechidah departs at the close of the holy Shabbos, etc. But one must prepare oneself to receive this level of additional nefesh, ruach and neshamah; and this is through thought, speech and action in Torah and mitzvos, which are vessels for the level of nefesh, ruach and neshamah.

וכמש"ת [וכמו שיתבאר] לקמן בענין ז' קני המנורה איך שע"י התומ"צ [התורה ומצות] ממשיכים גילוי בחי' רצה"ע [רצון העליון] כו'. וזהו ענין חולין שנעשו על טהרת הקודש היינו כשבימי החול מאיר ג"כ מעין קדושת השבת כו').

As will be explained below regarding the seven branches of the Menorah, how through Torah and mitzvos one draws down the revelation of the level of the supernal will, etc. And this is the matter of "ordinary food prepared in the purity of holy things": that is, when on the weekdays, too, something of the holiness of Shabbos shines, etc.)

והנה התפלה של חול היא בחי' הממוצע בין שבת ליומין דחול הממשיך ההארה מבחי' רצה"ע [רצון העליון] המתגלה בשבת בכל יומין דחול כו'.

Now, weekday prayer is the level of the intermediary between Shabbos and the weekdays, which draws the illumination from the level of the supernal will that is revealed on Shabbos into all the weekdays, etc.

ולכן נמשלה התפלה לסולם דכתיב והנה סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה כו' כמשל הסולם שבו ועל ידו עולה התחתון מלמטה מהארץ על הגג.

Therefore prayer is likened to a ladder, as it is written, "And behold, a ladder set up on the earth, and its top reaching to heaven," etc.; as in the analogy of a ladder, on which and by which one who is below goes up from the ground below onto the roof.

35 וכן בו יורד העליון מלמעלה למטה. כך עד"מ התפלה נמשלה לסולם שע"י התפלה עולה הנפש מלמטה למעלה במעלות ומדרגות עליונות דרגא בתר דרגא עד רום המעלות.

And likewise by it one who is above comes down from above to below. So, by way of analogy, prayer is likened to a ladder: through prayer the soul ascends from below to above, in higher steps and levels, level after level (darga bassar darga), up to the highest heights.

והיינו ע״י צעקת הלב ברעותא דלבא לכלות נפשו אליו ית׳ שזהו בחי׳ העלאת מ״נ [מיין נוקבין] מלמטה למעלה לעלות בעילוי אחר עילוי עד רום המעלות ליכלל באוא״ס [באור אין סוף] ב״ה.

That is, through the cry of the heart, with the heart's desire (re'usa deliba), for one's soul to expire [in longing] for Him, may He be blessed; this is the level of raising mayin nukvin ("feminine waters") from below to above, to rise from elevation to elevation up to the highest heights, to be included in the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He.

36 וכן נמצא בה בחי׳ הירידה מלמעלה למטה דהיינו כאשר כבר נתעלה בתכלית העילוי ברום המעלות בהגיעו אל בחי׳ רצה״ע [רצון העליון] ב״ה

And likewise there is found in it the level of descent from above to below; that is, when one has already risen to the utmost elevation, in the highest heights, on reaching the level of the supernal will, blessed be He,

אזי יעוררו וימשיכו שירד בהשתלשלות המדרגות מלמעלה למטה להתלבש ברצון התחתון וממנו יתפשט ההארה בכל ו׳ יומין.

then they will arouse and draw [it] down, so that it descends through the chain of levels (hishtalshelus) from above to below, to be enclothed in the lower will; and from it the illumination will spread through all six days.

וז״ש [וזהו שכתוב] ומלאכי אלקים עולים ויורדים בו שבהסולם ימצא ב׳ בחי׳ ומדרגות שונות בחי׳ העלייה מלמטה למעלה ובחי׳ הירידה מלמעלה למטה.

And this is [the meaning of] what is written, "And angels of G-d were going up and coming down on it": on the ladder there are found two different aspects and levels, the aspect of ascent from below to above and the aspect of descent from above to below.

והיינו בחי׳ התפלה כו׳ שמחברת בחינת קדושת השבת עם ו׳ יומין דחול להיות מאיר הארת רצה״ע [רצון העליון] שבשבת בכל יומין דחול להיות חולין שנעשו עטה״ק [על טהרת הקודש].

And this is the level of prayer, etc., which joins the holiness of Shabbos with the six weekdays, so that the illumination of the supernal will that is on Shabbos shines in all the weekdays, for them to be "ordinary food prepared in the purity of holy things."

והיינו על ידי עלייה וירידה (ועבמ״ש [ועיין במה שכתוב] בפסוק יונתי כו׳ איך שיש בחי׳ נשמה שבגוף ויש בחי׳ שרש הנשמה ושם נתבאר דשרש הנשמה היא בבחי׳ מחשבה הקדומה שלמעלה אפי׳ [אפילו] מבחי׳ תורה והיא בחי׳ רצה״ע [רצון העליון] הנ״ל וגם נתבאר דע״י התפלה עולה נשמה שבגוף לשרשה הנ״ל.

And this is through ascent and descent. (And see what is written on the verse "My dove," etc.: how there is the level of the soul within the body, and there is the level of the root of the soul; and it is explained there that the root of the soul is in the level of the primordial thought (machshavah hakedumah), which is above even the level of Torah, and this is the level of the supernal will mentioned above. And it is also explained there that through prayer the soul within the body ascends to its root mentioned above.

וא״כ נראה בענין תוס׳ נשמה יתירה דשבת דהיינו גם מבחי׳ שרש הנשמה הנ״ל. וכ״מ [וכן משמע] בפע״ח [בפרי עץ חיים] שער השבת פי״ט דהמקיפים נכנסים בשבת בבחי׳ פנימיים והארה ממנה מאיר בכל יום כו׳ על ידי התפלה כנ״ל):

If so, it appears regarding the addition of the additional soul of Shabbos that it is also from the level of the root of the soul mentioned above. And so it is implied in the Pri Etz Chaim, Sha'ar HaShabbos, chapter 19: that on Shabbos the encompassing [lights] (makifim) enter in the manner of inner [lights], and an illumination from it shines every day, etc., through prayer, as mentioned above.)

37 והנה ע״י התורה ממשיכים ג״כ רצון העליון שיתלבש ברצון התחתון כי התורה נמשכה מבחי׳ רצה״ע [רצון העליון]. והגם דאורייתא מחכמה נפקת.

Now, through the Torah, too, one draws down the supernal will to be enclothed in the lower will, for the Torah is drawn from the level of the supernal will. And although "the Torah comes forth from Chochmah,"

נפקת דוקא שיציאתה מהעלם אל הגילוי הוא מבחי׳ חכמה אבל שרשה מבחי׳ רצה״ע [רצון העליון] ית׳ (כי תרי״ג מצות דאורייתא עם ז׳ דרבנן בגימטריא כתר)

it is specifically "comes forth": its emergence from concealment into revelation is from the level of Chochmah, but its root is from the level of the supernal will, may He be blessed (for the 613 commandments of the Torah, with the seven of the Rabbis, equal Keser in gematria),

רק שנתלבשה למטה בבחי׳ המדות חג״ת [חסד גבורה תפארת] דאצי׳ שמבחי׳ חסד נמשך להקל להיות כשר ומותר וזכאי ומבחי׳ גבורה נמשך להחמיר כו׳. ובחי׳ המדות הם למטה מהחכמה.

only that below it was enclothed in the level of the attributes, Chesed, Gevurah and Tiferes of Atzilus: from the level of Chesed comes leniency, that a thing be kosher, permitted and innocent, and from the level of Gevurah comes stringency, etc. And the level of the attributes is below Chochmah.

נמצא ענין התורה הוא המשכת רצה״ע [רצון העליון] שלמעלה ברצון התחתון שהוא בחי׳ דעת תחתון שהוא בחי׳ פנימיות המדות כנודע

It follows that the Torah is the drawing of the supernal will, which is above, into the lower will, which is the level of the lower Daas, which is the level of the inner dimension (pnimiyus) of the attributes, as is known

(רק שהמשכה זו ע״י התורה א״א להמשיך כ״א ע״י הקדמת התפלה שהוא בחי׳ הסולם לעלות מלמטה למעלה וגם דוקא ע״י קדימת בחי׳ שבת שהוא ג״כ אותיות תשב עליית רצון התחתון ברצה״ע [ברצון העליון] וירידת רצה״ע [רצון העליון] ברצה״ת [ברצון התחתון]

(only that this drawing down through the Torah cannot be drawn except by prayer coming first, which is the level of the ladder, to ascend from below to above; and also only by the level of Shabbos coming first, whose letters are also those of tashev (“return”): the ascent of the lower will into the supernal will, and the descent of the supernal will into the lower will;

וזהו כעין בחי׳ אתעדל״ת [אתערותא דלתתא] שע״ז יוכל להמשיך אח״כ ע״י תומ״צ [תורה ומצות] כו׳ מלמעלה למטה וכדלקמן אי״ה [אם ירצה השם]). והנה התורה היא נגד בחי׳ כלי המשכן שהם מנורה ושולחן.

and this is like the level of an arousal from below (isarusa dilesata), through which one will afterwards be able to draw down through Torah and mitzvos, etc., from above to below, as [explained] below, G-d willing). Now, the Torah corresponds to the level of the vessels of the Mishkan, which are the Menorah and the Table.

(וכ״ש [וכל שכן] הארון שבו היו מונחים הלוחות ממש רק שבחי׳ הארון שהיה בבית קדה״ק [קודש הקדשים] הוא כמו שהתורה בשרשה. ובחי׳ המנורה שהיה בהיכל הוא בחי׳ גילוי התורה במדות.

(And all the more so the Ark, in which the Tablets themselves lay; only that the level of the Ark, which was in the Holy of Holies, is like the Torah in its root, and the level of the Menorah, which was in the Sanctuary (heichal), is the level of the revelation of the Torah in the attributes.

וז״ש [וזהו שכתוב] בתורה פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה הנה נקראת בחי׳ חכמה ובחינת חסד כי אורייתא מחכמה נפקת. וזהו בחי׳ הארון ומתלבשת במדות שכללותם הוא החסד. וזהו בחינת המנורה שהי׳ [שהיה] בדרום בחי׳ חסד כו׳) כי

And this is [the meaning of] what is written of the Torah, "She opens her mouth with wisdom (Chochmah), and the Torah of kindness (Chesed) is on her tongue": it is called the level of Chochmah and the level of Chesed. For "the Torah comes forth from Chochmah," and this is the level of the Ark; and it is enclothed in the attributes, whose general and collective expression is Chesed, and this is the level of the Menorah, which was in the south, the level of Chesed, etc.) For

הנה כמו שהמנורה מדליקין בה אור. כמו״כ [כמו כן] בתורה כתיב ותורה אור. ופי׳ אור דתורה הוא כמ״ש חכמת אדם תאיר פניו.

just as in the Menorah one kindles light, so too of the Torah it is written, "and the Torah is light." And the meaning of the light of the Torah is as it is written, "A man's wisdom makes his face shine."

כי ארז״ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] חכמת זו סדר קדשים שע״י למוד סדר קדשים מעורר וממשיך הגילוי בבחי׳ ח״ע [חכמה עילאה] להיות חכמת אדם תאיר פניו.

For our Sages, of blessed memory, said, "'Wisdom' (chochmas): this is the Order of Kodashim"; for through studying the Order of Kodashim one arouses and draws down the revelation in the level of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah), so that "a man's wisdom makes his face shine."

38 וענין הארת פנים למעלה הוא כמו עד״מ למטה באדם כשמשכיל השכלה חדשה יצהבו פניו כמ״ש רז״ל [רבותינו זכרונם לברכה] גבי ר׳ [רבי] אבהו שצהבו פניו מחמת שראה תוספתא חדתא.

And the matter of the shining of the face above is, by way of analogy, like a person below: when he grasps a new insight his face glows, as our Sages, of blessed memory, said of Rabbi Abahu, that his face glowed because he had seen a new teaching (tosefta chadta).

והוא מחמת גילוי התענוג שמתגלה ומתלבש בההשכלה חדשה ונמשך ומתגלה בפנים ממש עד שצהבו פניו ומאירים.

This is because of the revelation of the delight that is revealed and enclothed in the new insight; it is drawn and revealed in the face itself, until his face glows and shines.

כך עד״מ למעלה ע״י עסק התורה ממשיכים גילוי אור התענוג עליון להיות מאיר ונמשך בח״ע [בחכמה עילאה] והוא בחי׳ אור חדש מעצמות א״ס ב״ה שמתלבש בחכמת התורה.

So, by way of analogy, above: through occupation with the Torah one draws down the revelation of the light of the supernal delight, to shine and be drawn into the higher Chochmah; and this is the level of a new light from the essence of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, which is enclothed in the wisdom of the Torah.

39 וזהו ענין יאר ה׳ פניו אליך כו׳. וזהו ג״כ ענין אור דמנורה. ובזה יובן ג״כ ענין ז׳ קני המנורה

And this is the matter of "May G-d make His face shine upon you," etc. And this is also the matter of the light of the Menorah. And with this one will also understand the seven branches of the Menorah:

היינו קנה האמצעי שהוא גוף המנורה ושלשה קנים יוצאים מצדה האחד. ושלשה קנים מצדה השני וכפתר תחת שני הקנים ממנה כו׳.

namely, the middle branch, which is the body of the Menorah, and three branches going out of its one side, and three branches out of its other side, and "a knob under two branches of it," etc.;

דהיינו שבמקום שיוצאים שני קנים מקנה האמצעי א׳ לכאן וא׳ לכאן שם יש כפתור כו׳ וכן תחת שני הקנים השניים ותחת שני הקנים השלישיי׳ [ההשלישיים].

that is, at the place where two branches go out from the middle branch, one to this side and one to that side, there is a knob, etc.; and so too under the second two branches, and under the third two branches.

40 והענין כי כל זה רומז על כללות התורה שהיא תושב״כ [תורה שבכתב] ותושבע״פ [ותורה שבעל פה]. וזהו ענין ששה קנים היוצאים מן קנה האמצעי הם שיתא סדרי משנה שמקבלים מקנה האמצעי שהוא בחי׳ תושב״כ [תורה שבכתב].

The explanation is that all this alludes to the Torah as a whole, which is the Written Torah and the Oral Torah. And this is the matter of the six branches that go out from the middle branch: they are the six orders of the Mishnah, which receive from the middle branch, which is the level of the Written Torah.

שהרי למדין הכל מן המקרא כמ״ש בגמ׳ [בגמרא] מאי טעמא אמר קרא כו׳ נמצא התושבע״פ [התורה שבעל פה] יוצאת ונמשכת מבחי׳ תושב״כ [תורה שבכתב]. כמו ששת הקנים יוצאים מן המנורה כו׳.

For everything is learned from Scripture, as is said in the Gemara, "What is the reason? Because the verse says," etc. It follows that the Oral Torah comes forth and is drawn from the level of the Written Torah, just as the six branches go out from the Menorah, etc.

41 וענין הכפתור תחת שני הקנים הענין דכל השפעה הנמשכת ממשפיע למקבל א״א להיות כ״א ע״י אתעדל״ת [אתערותא דלתתא] מן המקבל אל המשפיע וע״י נמשך אתעדל״ע [אתערותא דלעילא] מהמשפיע ונק׳ מ״ן [מיין נוקבין] ומ״ד [ומיין דוכרין].

And the matter of the knob under two branches: the point is that any flow drawn from a giver (mashpia) to a receiver (mekabel) can only come about through an arousal from below, from the receiver toward the giver; and through this an arousal from above is drawn from the giver. These are called mayin nukvin and mayin duchrin ("feminine waters" and "masculine waters").

וכמו״כ [וכמו כן] בענין ההשפעה מתושב״כ [מתורה שבכתב] לתושבע״פ [לתורה שבעל פה] יש ג״כ ב׳ בחי׳ אלו. שהרי נודע שתושב״כ [שתורה שבכתב] נק׳ מוסר אביך. בחי׳ אב הוא בחי׳ דכורא המשפיע.

So too in the flow from the Written Torah to the Oral Torah there are likewise these two levels. For it is known that the Written Torah is called "the instruction of your father": the level of father is the level of the masculine (dechura), the giver;

42 ותורה שבעל פה נק׳ תורת אמך בחי׳ נוק׳ [נוקבא] ומקבל מתושב״כ [מתורה שבכתב] רק דשם נגדל ההשפעה כו׳. וא״כ יש בזה בחינת העלאת מ״ן [מיין נוקבין] והמשכת מ״ד [מיין דוכרין] ונק׳ אתעדל״ת [אתערותא דלתתא] ואתעדל״ע [ואתערותא דלעילא].

and the Oral Torah is called "the Torah of your mother," the level of the feminine (Nukva), which receives from the Written Torah, only that there the flow grows, etc. If so, there is in this the level of raising mayin nukvin and drawing down mayin duchrin, which are called an arousal from below and an arousal from above.

וזהו ענין הכפתור תחת שני הקנים שבמקום יציאת הקנה מהקנה האמצעי שם הוא ענין התחברות המ״ן [המיין נוקבין] והמ״ד [והמיין דוכרין] שמתחברין אתעדל״ת [אתערותא דלתתא] ואתעדל״ע [ואתערותא דלעילא]

And this is the matter of the knob under two branches: at the place where the branch goes out from the middle branch, there is the joining of the mayin nukvin and the mayin duchrin, where the arousal from below and the arousal from above join;

לכן יש שם אור כפול עד״מ מהתחברות ב׳ הבחי׳ לכן היה כפתור שהוא עב יותר משאר מקום המנורה כיון שבבחי׳ זו מתחברים ב׳ בחינות משפיע ומקבל כו׳.

therefore there is a double light there, by way of analogy, from the joining of the two levels. Therefore there was a knob, which is thicker than the rest of the Menorah, since at this level the two levels of giver and receiver join, etc.

43 ונק׳ בחי׳ זו קשרין בזהר עד״מ הקשר שמתקשרים שני דברים יחד הנה במקום הקשר הוא עב יותר מחמת ששם יש חבור שני הדברים יחד. וכן השולחן ג״כ רומז לבחי׳ התורה שעליו מניחים לחם הפנים.

And this level is called “knots” (kishrin) in the Zohar: by way of analogy, a knot that ties two things together is thicker at the place of the knot, because there two things are joined together. And so too the Table also alludes to the level of the Torah, for upon it the showbread (lechem hapanim) is placed.

44 והתורה נק׳ לחם לכו לחמו בלחמי כי היא בחי׳ מזון לנפש להמשיך הגלוי בפנימית שמשיג החכמה בפנימיותו ששכלו משיג חכמת התורה שבה מלובש אוא״ס [אור אין סוף] ב״ה כו׳.

And the Torah is called bread: “Come, eat of my bread”; for it is the level of food for the soul, to draw the revelation inward: one grasps the wisdom within himself, for his intellect grasps the wisdom of the Torah, in which the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, is enclothed, etc.

לכן נעשה לו מזה מזון וחיות ממש לנפש. וכן למעלה הוא בחי׳ ישראל מפרנסין כו׳ שיהיה התלבשות א״ס בח״ע [בחכמה עילאה] כו׳.

Therefore from this there is made for him actual food and life-force for the soul. And so too above, it is the level of “Israel sustain,” etc.: that there be an enclothing of the Infinite One (Ein Sof) in the higher Chochmah (Chochmah Ila’ah), etc.

אבל המצות הם בחי׳ לבושים ומקיפים לנפש שהן המשכות מבחי׳ שאין הגלוי יכול להתלבש בפנימיותו רק שאור ה׳ מקיפו מראשו ועד רגלו והן בחי׳ יריעות המשכן כמשנת״ל [כמו שנתבאר לעיל]

But the mitzvos are the level of garments and encompassing [lights] for the soul, for they are flows from a level whose revelation cannot be enclothed within him; only the light of G-d encompasses him from his head to his foot. And they are the level of the curtains of the Mishkan, as was explained above

(ולשם נת׳ [נתבאר] דבמצות יש ג״כ ז׳ בחי׳ חצבה עמודיה שבעה. וכן ז׳ מינים ביריעות רק שהם מקיפים ובתורה ז׳ קני המנורה הם בחי׳ פנימיים):

(and there it was explained that in the mitzvos, too, there are seven levels, "She has hewn out her seven pillars," and likewise seven kinds in the curtains, only that they are encompassing; and in the Torah, the seven branches of the Menorah are the level of inner [lights]).

45 וע״פ כל הנ״ל בביאור בחי׳ היריעות וכלים דמשכן שהם בחינת תומ״צ [תורה ומצות] כנ״ל. ובביאור ענין השבת שהוא בחי׳ הנשמה יתירה התחברות רצה״ע [רצון העליון] ברצה״ת [ברצון התחתון].

And according to all that has been said in explaining the level of the curtains and vessels of the Mishkan, which are the level of Torah and mitzvos, as mentioned above, and in explaining the matter of Shabbos, which is the level of the additional soul, the joining of the supernal will with the lower will,

יובן בטוב טעם ענין שייכות הצווי במצות שבת סמוך לצווי דמלאכת המשכן כמ״ש בפ׳ תשא אך את שבתותי תשמרו כו׳.

one will understand with good reason the connection of the command of the mitzvah of Shabbos, placed next to the command of the work of the Mishkan, as it is written in Parshas [Ki] Sisa, "But My Shabbosos you shall keep," etc.

46 וגם מה שמשרבע״ה [שמשה רבינו עליו השלום] הקדים הצווי על השבת למלאכת המשכן הפך ממה שנזכר בצווי הקב״ה למשרע״ה [למשה רבינו עליו השלום].

And also [why] Moshe our teacher, peace be upon him, put the command about Shabbos before the work of the Mishkan, the reverse of what is mentioned in the command of the Holy One, blessed be He, to Moshe our teacher, peace be upon him.

והענין כי עם היות שע״י תומ״צ [תורה ומצות] ממשיכים בחינת מקיפים ופנימיים שהם בחי׳ לבושים ובחי׳ מזון לנפש שיהיה גלוי רצה״ע [רצון העליון] בנפש בבחי׳ פנימי ע״י התורה ובבחי׳ מקיף ע״י המצות.

The explanation is this. Although through Torah and mitzvos one draws down the level of encompassing and inner [lights], which are the level of garments and the level of food for the soul, so that there will be a revelation of the supernal will in the soul, in an inner manner through the Torah and in an encompassing manner through the mitzvos,

אך באמת כיון שהאדם הוא מלמטה בגוף גשמי א״א לו להגיע לבחי׳ רצה״ע [רצון העליון] שלמעלה מעלה מכל העולמות להמשיך משם האור למטה.

yet in truth, since a person is below, in a physical body, it is impossible for him to reach the level of the supernal will, which is far above all the worlds, to draw the light down from there.

47 ולזאת צ״ל תחלה בחי׳ אתעדל״ת [אתערותא דלתתא] שיעורר בנפשו ויעלה להגיע לגלוי בחי׳ רצה״ע [רצון העליון] ועלייה זו היא בחי׳

Therefore there must first be the level of an arousal from below: that one arouse his soul and ascend, to reach the revelation of the level of the supernal will. And this ascent is the level of

שבת אותיות תשב עליות העולמות מלמטה למעלה מעלה עד רום המעלות שהוא בחינת רצה״ע [רצון העליון] המתגלה במנחה בשבת כמ״ש ואני תפלתי לך ה׳ עת רצון כו׳.

Shabbos, whose letters are tashev (“return”): the ascents of the worlds from below to far above, up to the highest heights, which is the level of the supernal will that is revealed at Minchah on Shabbos, as it is written, “And as for me, my prayer is to You, G-d, at a time of will (eis ratzon),” etc.

48 וגם בנפש האדם יש בחי׳ עלייה זו וגלוי זה שזהו ענין הנשמה היתירה כדלעיל.

And in a person’s soul, too, there is this level of ascent and this revelation, which is the matter of the additional soul, as [explained] above.

ואח״כ נמשך מבחי׳ הארה זו לכל ימות החול ע״י התפלה הנק׳ סולם ועי״ז יוכלו להמשיך אח״כ ע״י התומ״צ [התורה ומצות] גלוי והמשכת האור מלמעלה למטה

And afterwards [a flow] is drawn from this level of illumination to all the weekdays through prayer, which is called a ladder; and through this they will afterwards be able to draw down, through Torah and mitzvos, the revelation and flow of the light from above to below;

משא״כ בלא קדימת בחי׳ ההעלאה שע״י השבת א״א להמשיך וכמארז״ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל האומר אין לי אלא תורה כו׳.

which is not so without the level of ascent through Shabbos coming first: then it is impossible to draw down. As our Sages, of blessed memory, said, “Whoever says, ‘I have only Torah,’” etc.

49 ולזאת בצווי משרבע״ה [משה רבינו עליו השלום] לישראל בעשיית המשכן הקדים הצווי על השבת ואח״כ צוה ענין יריעות המשכן שהם בחי׳ מקיפים הנמשכים ע״י המצות ואח״כ על כלי המשכן שהוא בחי׳ פנימיים.

Therefore, in the command of Moshe our teacher, peace be upon him, to Israel concerning the making of the Mishkan, he put first the command about Shabbos, and afterwards he commanded about the curtains of the Mishkan, which are the level of the encompassing [lights] drawn down through the mitzvos, and afterwards about the vessels of the Mishkan, which is the level of inner [lights].

והענין שכל המשכה מלמעלה למטה מתחלה נמשך האור בבחי׳ מקיף על המקבל ואח״כ נשפע ונמשך ממנו הארה בפנימיותו כו׳.

The point is that in every drawing down from above to below, the light is first drawn in an encompassing manner upon the receiver, and afterwards an illumination from it flows and is drawn into his interior, etc.,

50 והשאר נשאר בבחי׳ מקיף לכן הקדים היריעות להכלים וזהו שארז״ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] כל הקורא ק״ש [קריאת שמע] בלא תפלין כאלו מעיד עדות שקר בעצמו.

and the rest remains encompassing. Therefore he put the curtains before the vessels. And this is what our Sages, of blessed memory, said: “Whoever recites the Shema without tefillin is as though he gives false testimony about himself.”

כי הנה בתפלין הם ג״כ הפרשיות שמע והיה דק״ש [דקריאת שמע] רק בתפלין הם בחי׳ מקיף. ובק״ש [ובקריאת שמע] שאומר אחד ואהבת הוא בחי׳ גלוי בפנימיות.

For in the tefillin, too, are the sections “Shema” and “Vehayah” of the Shema; only that in the tefillin they are the aspect of encompassing, while in the Shema, when one says “One” and “And you shall love,” it is the aspect of revelation within.

ולכן תחלה צ״ל המקיף ואח״כ הפנימי. וכשקורא ק״ש [קריאת שמע] בלא תפלין להמשיך הפנימי בלא המקיף זהו עדות שקר כו׳:

Therefore first there must be the encompassing and afterwards the inner. And when one recites the Shema without tefillin, to draw down the inner without the encompassing, this is false testimony, etc.

51 וכ״ז [וכל זה] הסדר הוא בענין עבודת האדם. וזהו צווי משרבע״ה [משה רבינו עליו השלום] לישראל בפ׳ ויקהל. אבל בענין סדר ההמשכה מאור א״ס ב״ה בעולמות הוא להפך שמתחלה צ״ל הכלים ואח״כ היריעות ואח״כ בחי׳ שבת.

All this order is in the matter of a person's divine service, and this is the command of Moshe our teacher, peace be upon him, to Israel in Parshas Vayakhel. But in the order of the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, into the worlds, it is the reverse: first there must be the vessels, afterwards the curtains, and afterwards the level of Shabbos.

כי להיות ההמשכה מאוא״ס [מאור אין סוף] בעולמות הוצרך להיות צמצום רב ועצום ושיהיה הגלוי רק הארה מועטת כדי שיוכלו העולמות לקבל ולא יתבטלו ממציאותן ובחי׳ גלוי זה זהו ענין כלי המשכן שהם בחינת פנימיי׳.

For for there to be a drawing down from the Infinite Light into the worlds, there had to be a great and mighty contraction (tzimtzum), so that the revelation would be only a small illumination, so that the worlds could receive [it] and not be nullified out of existence; and this level of revelation is the matter of the vessels of the Mishkan, which are the level of inner [lights].

52 ואח״כ מבחי׳ גלוי זה נמשך אח״כ להיות בחי׳ מקיף וסובב על העולמות. וזהו ענין היריעות המשכן.

And afterwards, from this level of revelation, it is then drawn to be the level of encompassing and surrounding the worlds; and this is the matter of the curtains of the Mishkan.

וזהו דבפ׳ תרומה ותצוה שהוא צווי הקב״ה למשרבע״ה [למשה רבינו עליו השלום] נאמר תחלה הכלים ואח״כ היריעות דכך הוא סדר ההמשכה מלמעלה למטה ואח״כ נאמר צווי השבת בפ׳ תשא.

And this is why in Parshas Terumah and Tetzaveh, which is the command of the Holy One, blessed be He, to Moshe our teacher, peace be upon him, the vessels are stated first and afterwards the curtains, for such is the order of the drawing down from above to below; and afterwards the command of Shabbos is stated, in Parshas [Ki] Sisa.

53 והענין כי הכלים והיריעות הם סדר ההמשכה מלמעלה למטה ואח״כ בגמר ותכלית ירידת השפע העליונה אז הוא בחי׳ השבת שהיא המנוחה וההסתלקות אל עצמותו

The point is that the vessels and the curtains are the order of the drawing down from above to below; and afterwards, at the completion and end of the descent of the supernal flow, there is then the level of Shabbos, which is the rest and the withdrawal into His essence,

כמ״ש כי בו שבת וינפש כאדם ששובת ונח שהוא בחי׳ עליית כחות הנפש מהשפלתן לעצמותן כו׳.

as it is written, “for on it He ceased and rested”: like a person who ceases [work] and rests, which is the level of the ascent of the powers of the soul from their lowering back to their essence, etc.

54 ולכן נאמר צווי השבת אח״כ כי לא שייך בחי׳ שביתה ואור חוזר רק אם מתחלה נמשך בחי׳ או״י [אור ישר] והמשכה מלמעלה למטה ע״י הכלים והיריעות אז צ״ל אח״כ או״ח [אור חוזר] ע״י השבת

Therefore the command of Shabbos is stated afterwards. For the level of ceasing and of returning light (or chozer) applies only if first the level of direct light (or yashar), a drawing down from above to below, has been drawn through the vessels and the curtains; then afterwards there must be returning light, through Shabbos;

משא״כ בעבודת האדם מלמטה למעלה צ״ל תחלה ההעלאה דהיינו בחי׳ השבת לעלות למעלה מעלה עד רום המעלות.

which is not so in a person’s service from below to above: there must first be the ascent, that is, the level of Shabbos, to rise far above, up to the highest heights.

55 ואח״כ ימשיך השפע מלמעלה למטה היינו מבחי׳ רצה״ע [רצון העליון] המתגלה ביום השבת וההמשכה מבחי׳ זו היא מתחלה בבחי׳ מקיף ולבוש שזהו ענין יריעות המשכן

And afterwards he will draw the flow from above to below, that is, from the level of the supernal will that is revealed on the day of Shabbos; and the drawing down from this level is first in the manner of encompassing and garment, which is the matter of the curtains of the Mishkan,

ואח״כ בחינת הכלים דהיינו בחי׳ התורה שהיא חכמתו ית׳ ומחכמה נמשך מדת החסד שנמשל למים

and afterwards the level of the vessels, that is, the level of the Torah, which is His wisdom (Chochmah), may He be blessed; and from Chochmah is drawn the attribute of Chesed, which is likened to water:

כמו המים היורדים ממקום גבוה למקום נמוך כך התורה נמשכה ממקום גבוה מאד וירדה למטה לכך נמשלה למים.

as water descends from a high place to a low place, so the Torah was drawn from a very high place and descended below; therefore it is likened to water.

וזהו פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה. שנקראת התורה תורת חסד ע"ש [על שם] ההמשכה כו'

And this is [the meaning of] "She opens her mouth with wisdom, and the Torah of kindness is on her tongue": the Torah is called "the Torah of kindness" on account of the drawing down, etc.,

שנמשכה חכמתו יתּ' למטה מטה כנודע שחכמה וחסד הם קו אּ' והיינו בחי' תורה וגמילות חסדים:

for His wisdom, may He be blessed, was drawn down far below. As is known, Chochmah and Chesed are one line; and this is the level of Torah and acts of kindness (gemilus chasadim).

TORAH OHR • PARSHAS VAYAKHEL • MAAMAR 2

קחו מאתכם תרומה להוי' כל נדיב לבו יביאה...

"Take from among you an offering to Havayah; whoever is generous of heart"

1 קחו מאתכם תרומה להוי' כל נדיב לבו יביאה את תרומ' [תרומת] הוי"ה. ולהבין ענין ב' תרומות אלו. אחת להוי"ה והב' תרומת הוי"ה.

"Take from among you an offering (terumah) to Havayah; whoever is generous of heart (nediv libo), let him bring it, the offering of Havayah." [We need] to understand the matter of these two offerings: one is "to Havayah," and the second is "the offering of Havayah."

הנה תרומה לשון רוממות. ארוממך אלקי המלך כו' וגם תרומה לשון הפרשה להפריש תרומה. ולהבין ענין הרוממות הוא כי הנה נודע שיש ב' בחי' בהשתלשלות ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע.

Now, terumah is a term of exaltation (romemus), [as in] "I will exalt You, my G-d the King," etc. And terumah is also a term of separating, [as in] "to separate terumah." And to understand the matter of exaltation: it is known that there are two levels in the chain of descending worlds (hishtalshelus), the light that fills all worlds (memalei kol almin) and the light that encompasses all worlds (sovev kol almin).

שבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] הוא כמשל הנשמה שמחי' את הגוף ומתלבשת בו להחיות בבחי' התחלקות מחשבה ודבור ומעשה והתלבשות המוחין בראש כו'.

The level of memalei kol almin is like the analogy of the soul, which gives life to the body and clothes itself in it to give it life in the mode of division: thought, speech and action, and the enclothing of the intellect (mochin) in the head, etc.

וכן בכל אבר חיות פרטי (שהחיות מתלבש בכל אבר לפי מזגו ותכונתו דהיינו שכללות גילוי חיות הנשמה היא במוחין ומשם נמשך הארה לכל כלי ואבר כפי בחינתו.

And likewise in each limb [there is] a particular life-force. (For the life-force clothes itself in each limb according to its temperament and character: that is, the revelation of the soul's life-force as a whole is in the brain, and from there a radiance is drawn to each vessel and limb according to its level.

בעין נמשך ומתלבש כח הראיה. ובאוזן נמשך ומתלבש כח השמיעה. וכח המעשה נמשך ומתלבש בידים עד כח ההילוך שנמשך ומתלבש ברגלים. נמצא האור והחיות מאיר ומתלבש בכל כלי לפי בחינתו ומהותו.

In the eye the power of sight is drawn and clothed; in the ear the power of hearing is drawn and clothed; and the power of action is drawn and clothed in the hands, down to the power of walking, which is drawn and clothed in the feet. It follows that the light and life-force shines and clothes itself in each vessel according to its level and its nature.

ועל כן בהמוחין מאיר הארה וחיות יותר גדול מפני שהכלי מזוכך ונעלה יותר. ע"כ יכול לקבל הארה יותר גדולה והיא גילוי השכל והמחשבה.

Therefore a greater radiance and life-force shines in the brain, because the vessel is more refined and more elevated. Therefore it can receive a greater radiance, and this is the revelation of intellect and thought.

משא"כ בידים אין הכלי יכול לקבל בחי' גילוי זה לכן אין נמשך ומתלבש בהם רק גילוי כח המעשה. ואעפ"כ [ואף על פי כן] יש בהם הארה יותר גדולה מבכח הנמשך ומלובש ברגלים שאין בהם רק כח ההילוך.

This is not so in the hands: the vessel cannot receive this level of revelation, and therefore nothing is drawn and clothed in them but the revelation of the power of action. Nevertheless, there is in them a greater radiance than in the power drawn and clothed in the feet, in which there is only the power of walking.

משא"כ ביד יוכל לעשות כל מלאכת מחשבת ולכתוב דברי חכמה. הרי שהשכל אע"פ [אף על פי] שאינו מלובש בגילוי ביד נמשך הוא ומתגלה ע"י אמצעות כח המעשה שבידים. משא"כ בכח ההילוך שברגל אין שייך בו המשכה זו.

Whereas with the hand one can do every work of skilled design (meleches machsheves) and write words of wisdom. Thus the intellect, although it is not clothed in the hand in a revealed way, is drawn and revealed through the medium of the power of action in the hands. Whereas to the power of walking in the foot, this drawing-down does not apply.

ואעפ"כ [ואף על פי כן] בבחי' אחרת יש מעלה ברגל שנושא את הראש. וזהו משום דנעוץ סופן בתחלתן ויש בחי' בהסוף מבחי' תחלתן אך מ"מ נקרא הרגל סוף ולא כן היד.

Nevertheless, in another respect the foot has an advantage, in that it carries the head. This is because "their end is wedged in their beginning," and in the end there is something of the level of their beginning. Nevertheless, the foot is called the end, which is not so of the hand.

והיינו שביד יש גילוי החיות יותר מברגל כנ"ל ממשל כתיבת השכל ע"י הידים דייקא. וכ"ז [וכל זה] מפני שהחיות נמשך ומתלבש בכל אבר לפי ערכו ותכונתו:)

That is, in the hand there is more revelation of the life-force than in the foot, as mentioned above from the example of writing down the intellect specifically by the hands. And all this is because the life-force is drawn and clothed in each limb according to its measure and its character.)

ומזה יובן הנמשל בענין סדר השתלשלות והמשכת החיות מאוא"ס [מאור אין סוף] ב"ה הנמשך בתוך כל עלמין. בכל עולם ובכל נברא לפשע"ד [לפום שיעורא דיליה] כפי אשר יוכל שאת.

From this the parallel will be understood, in the matter of the order of the chain of descending worlds and the drawing down of the life-force from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which is drawn within all worlds: in each world and in each creature according to its own measure, as much as it is able to bear.

וכללות חיות זה נק' בזוה"ק [בזוהר הקדוש] ממלא כל עלמין. שבגעה"ע [שבגן עדן העליון] מדור הצדיקים הגדולים מאיר בגילוי יותר והוא כמשל השכל המתגלה במוחין שבראש.

This life-force as a whole is called in the holy Zohar memalei kol almin ("filling all worlds"). In the Upper Gan Eden, the abode of the great tzaddikim, it shines in greater revelation, and this is like the analogy of the intellect, which is revealed in the brain in the head.

2 ואח"כ בעולם המלאכים שעיקר מהותם באהוי"ר [באהבה ויראה] טבעיים ואין להם השגה כמו נשמות הצדיקים הגדולים זהו כמשל החיות הנמשך ומלובש בידים חסד דרועא ימינא בחי' אהבה. מחנה מיכאל. וגבורה דרועא שמאלא. היא בחי' יראה מחנה גבריאל.

Afterwards, in the world of the angels, whose essence lies chiefly in natural love and awe, and who have no comprehension like the souls of the great tzaddikim: this is like the analogy of the life-force drawn and clothed in the hands. Chesed (kindness) is "the right arm" (dero'a yemina), the level of love, the camp of Michael; and Gevurah (restraint) is "the left arm" (dero'a smala), the level of awe, the camp of Gavriel.

3 ואעפ"כ [ואף על פי כן] יש להם השגה ג"כ כמו שהשכל נמשך על ידי הידים. וגם כמו שהשכל נמשך ומתלבש במדות שבלב שהוא גילוי פנימי יותר מבידים

Nevertheless, they too have comprehension, just as the intellect is drawn through the hands; and also just as the intellect is drawn and clothed in the emotive attributes (middos) in the heart, which is a more inward revelation than in the hands,

כי הידים הם חיצוניות המדות. וכך יש מלאכים מבחי' פנימיות מיכאל וגבריאל אש ומים שהם מדות שבלב.

for the hands are the outer dimension (chitzoniyus) of the emotive attributes. So too, there are angels from the level of the inner dimension (pnimiyus), Michael and Gavriel, fire and water, which are the emotive attributes in the heart.

4 ויש מבחי' חיצוניות דרועא ימינא דהיינו להיות ההשפעה למטה מכלכל חיים בחסד כו'. וכן יורד עוד החיות בבחי' עשייה בכל עולם לפי ערכו.

And there are [angels] from the level of the outer dimension of "the right arm," that is, for the flow to go below: "He sustains the living with kindness," etc. And so the life-force descends further, into the level of making (asiyah), in each world according to its measure.

וכך כתיב אתה עשית את השמים ושמי השמים כו' הימים וכל אשר בהם ואתה מחיה את כלם.

And so it is written, "You have made the heavens and the heavens of the heavens," etc., "the seas and all that is in them, and You give life to them all."

שהחיות ההוא מבחי' ואתה מחיה את כולם מתלבש תוך עלמין וממלא הוא בכל עולם לפי ערכו בשמי השמים גילוי בחי' עליונה יותר מבשמים.

For that life-force, from the level of "and You give life to them all," clothes itself within the worlds, and it fills each world according to its measure: in the heavens of the heavens [there is] a revelation of a higher level than in the heavens.

וכן בשמים יש גילוי בחי' יותר עליונה מבארץ כמו שנראה בחוש:(ויובן זה יותר ממה שהיה נראה בחוש בענין המשכת המן דכתיב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. וכתיב וברדת הטל ירד המן.

And likewise in the heavens there is a revelation of a higher level than on the earth, as is seen with the senses. (This will be understood further from what was seen with the senses in the matter of the drawing down of the manna, as it is written, "Behold, I will rain down for you bread from heaven," and it is written, "And when the dew descended, the manna descended."

והנה המן נק' ג"כ לחם אבירים שמלאכי השרת נזונים בו. והוא תמוה דאיך המלאכים שהם רוחניים יאכלו המן שהיה דבר גשמי כמ"ש וטחנו ברחים או דכו במדוכה.

Now, the manna is also called "the bread of the mighty (lechem abirim)," on which the ministering angels are nourished. And this is puzzling: how would the angels, who are spiritual, eat the manna, which was a physical thing, as it is written, "And they ground it in mills, or pounded it in a mortar"?

אך הענין שהמן שרשו גבוה מאד שנמשך מבחינת טל השמים והוא בחי' טלא דבדולחא שהוא בחי' אורות עליונים ממש וכמ"ש כי טל אורות טלך נמצא שהוא ממש אורות עליונים הרוחניים.

But the explanation is that the root of the manna is very high, for it is drawn from the level of "the dew of the heavens," which is the level of "the crystalline dew" (tala di'vedolcha), the level of the actual supernal lights, as it is written, "For your dew is a dew of lights." It follows that it is actually the spiritual supernal lights.

ונק' בזה"ק [בזהר הקדוש] טלא דנטיף מעתיקא לז"א. וזהו טל השמים. הן ממש נמשכו ונתלבשו במן. ואיך יהיה ההמשכה זו ממקום עליון כ"כ [כל כך] למטה הוא ודאי לא כמו שהאור ממש למעלה נמשך ומתגלה למטה.

In the holy Zohar it is called "the dew that drips from Atik to Z'eir Anpin," and this is "the dew of the heavens." These very [lights] were drawn down and clothed in the manna. And how could this drawing down be from so high a place to below? It is certainly not that the light itself, [as it is] above, is drawn down and revealed below.

כי הרי בחי' טל אורות הוא אורות עליונים ממש שלמעלה אפי' [אפילו] מבחי' הכלים דע"ס [דעשר ספירות] דאצילות. ולכן נק' טל אורות דוקא וא"כ איך יומשך למטה כמו שהוא.

For the level of "a dew of lights" is the actual supernal lights, which are above even the level of the vessels of the Ten Sefiros of the World of Atzilus (Emanation); that is why it is called specifically "a dew of lights." If so, how could it be drawn down below as it is?

אלא ודאי היינו ע"י התלבשות בסדר ההשתלשלות ממדרגה למדרגה שמי השמים לבחי' שמים. ואח"כ לבחי' ארץ. ולכן בעודו למעלה מלאכי השרת נזונין בו שאז עדיין היה מזון רוחני ולא גשמי כלל.

Rather, it is certainly through being clothed in the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus), from level to level: [from] the heavens of the heavens to the level of heavens, and afterwards to the level of earth. Therefore, while it is still above, the ministering angels are nourished by it, for then it was still spiritual food and not physical at all.

ואח"כ נתגשם ונעשה מזון גשמי. ומ"מ מלובש בו אורות העליונים ממש. ולכן הוא ג"כ למטה לחם אבירים שנבלע ברמ"ח אברים ואין ממנו פסולת וע"כ בשבת לא ירד מן.

Afterwards it became physical and turned into physical food. Nevertheless, the actual supernal lights are clothed in it. Therefore below, too, it is "the bread of the mighty (abirim)," which is absorbed into the 248 limbs (evarim) and has no waste. And therefore on Shabbos the manna did not descend.

משא"כ שאר השפעות נמשכים גם בשבת אע"פ [אף על פי] שאין לך עשב שאין לו מזל מלמעלה המכה בו ואומר לו גדל גם בשבת משא"כ במן.

Whereas other kinds of influence are drawn down on Shabbos as well: although "there is no blade of grass that does not have a mazal above that strikes it and says to it, 'Grow'" on Shabbos as well. Not so with the manna.

והיינו משום דבמן היה נמשך מבחי' טל אורות. ובחי' זו א"א לה לירד בשבת לפי שאז הוא עליית העולמות למעלה. רק שלפי שעלייה זו רק בפנימיות ולא בחיצוניות.

This is because in the manna there was drawn down [light] from the level of "a dew of lights," and this level cannot descend on Shabbos, because that is the time of the ascent of the worlds above. Only, since this ascent is only in the inner dimension (pnimiyus) and not in the outer dimension (chitzoniyus),

לכן שאר השפעות יורדים בשבת לפי שהם מבחי' חיצוניות. וא"כ מובן מזה איך שבמן היה התלבשות טל אורות. והיינו ע"י השתלשלות ממדרגה למדרגה.

therefore the other kinds of influence do descend on Shabbos, since they are from the level of the outer dimension. If so, it is understood from this how in the manna there was an enclothing of "a dew of lights," and this was through a chain of descent from level to level.

ולכן אין דומה המן שלמטה לכמו שהוא למעלה. שלמטה נעשה גשמי. משא"כ בעודו למעלה בעולם הרוחני הוא רוחני ולחם שמלאכי השרת נזונין בו. והיינו מן כמו שהוא עדיין למעלה בבחי' עליונות טרם ירידתן למטה.

Therefore the manna below is not like [the manna] as it is above: below it became physical, whereas while it is still above, in the spiritual world, it is spiritual, bread on which the ministering angels are nourished. That is, the manna as it still is above, in the level of loftiness, before their descent below.

נמצא מזה יוכל האדם להשכיל ענין בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שהוא ירידת החיות מרום המעלות להיות יורד ונמשך ומתלבש בכל עולם לפי ערכו ובחינתו. והוא מ"ש ואתה מחיה את כולם כו':)

From this, then, a person can comprehend the matter of the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin): it is the descent of the life-force from the highest of heights, so that it descends, is drawn down and clothes itself in each world according to its measure and its level. And this is what is written, "And You give life to them all," etc.)

עוד יובן זה ממ"ש בפ' שלח היש בה עץ אם אין. ופי' הזוה"ק [הזוהר הקדוש] שם שרצו לידע מהות ההשפעה הנמשך בארץ ישראל אם היא רק מבחינת עץ הוא בחי' עץ החיים שהוא בחי' חכמה

This will be understood further from what is written in Parshas Shelach, "Is there a tree (etz) in it or not (ayin)?" The holy Zohar there explains that they wanted to know the nature of the flow drawn down into the Land of Israel: whether it is only from the level of "tree," which is the level of the Tree of Life, the level of Chochmah (wisdom),

כמ"ש והחכמה תחיה כו' וגם עץ לי' [לשון] עצה ותושיה והוא בחי' חכמה. או שנמשך מבחי' אין שהוא בחי' שלמעלה מעלה ממדרגת החכמה כמ"ש והחכמה מאין תמצא.

as it is written, "And wisdom gives life," etc.; and also etz ("tree") is a term for etzah ("counsel") and sound wisdom, which is the level of Chochmah; or whether it is drawn from the level of ayin ("nothing"), which is a level far above the rank of Chochmah, as it is written, "And wisdom, from ayin (nothing) it is found."

5 והסימן היה אם יראו גידול הפירות ע"ד שאר הארצות לבד אז היא רק מבחי' עץ

And the sign was: if they would see the growth of the fruit in the manner of other lands only, then it is only from the level of "tree,"

וכמו דכתיב כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קניניך שכל העולם ומלואו שרשו מבחי' ח"ע [חכמה עילאה] בראשית ות"י [ותרגום ירושלמי] בחוכמתא.

as it is written, "You have made them all with wisdom; the earth is full of Your possessions": for the whole world and its fullness has its root in the level of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah): "In the beginning (bereishis)," and the Targum Yerushalmi [renders it] "with wisdom" (bechochmesa).

אבל אם יראו גידול הפירות וההשפעה בעילוי רב שלא בערך כל הארצות וכנזכר בדברי רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] סוף מס' [מסכת] כתובות.

But if they would see the growth of the fruit and the flow in a great superiority, beyond comparison with all the lands, as is mentioned in the words of our Sages, of blessed memory, at the end of the tractate Kesubos,

אז יובן שההשפעה לשם נמשך מבחי' אין שהוא למעלה מבחי' חכמה שמשם נמשך בגילוי יותר שלא על ידי צמצומים כו'.

then it would be understood that the flow there is drawn from the level of ayin, which is above the level of Chochmah, from where it is drawn in greater revelation, not through contractions (tzimtzumim), etc.

הרי מובן מזה ג"כ איך אפי' [אפילו] בהשפעה גשמית ממש נמשך ומתלבש מבחי' אין שלמעלה אפי' [אפילו] מבחי' חכמה ואיך הוא

From this it is also understood how even in an actually physical flow, [something] from the level of ayin, which is above even the level of Chochmah, is drawn down and clothed. And how is this?

אלא ודאי ע"י השתלשלות מדרגות רבות עד אין קץ רק שמ"מ מלובש בזה ממש מבחי' אין ומזה נמשך תוספת הברכה והגידול בתוספת מרובה.

It is certainly only through a chain of descent (hishtalshelus) through many levels without end; only that nevertheless [something] from the level of ayin itself is clothed in it, and from this comes the added blessing and growth, with great increase.

א"כ מכ"ז [מכל זה] יובן למשכיל ענין בחינת ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שההשפעה נמשך מרום המעלות ממש רק שנמשך ומתלבש בכל עולם ובכל נברא לפי ערכו.

If so, from all this the discerning person will understand the matter of the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin): the flow is drawn from the very highest of heights, only that it is drawn and clothed in each world and in each creature according to its measure.

6 ולכן יש באור וחיות זה התחלקות מדרגות רבות אין קץ ממש שאפי' [שאפילו] בכל עולם מתחלק לד' בחי' דצח"מ [דומם צומח חי מדבר].

Therefore in this light and life-force there is a division into many levels, truly without end: even in each world it divides into four levels, inanimate, vegetative, animal and speaking.

וגם בכל בחי' מד' בחי' אלה יש מדרגות שונות עד אין קץ ומספר ולכל בחי' לפי ערכה כך היא ההמשכה וזהו לכל חד לפום שיעורא דיליה:

And also within each of these four levels there are different gradations without end or number; and to each level, according to its measure, so is the drawing down. This is [the meaning of] "to each one according to his own measure."

7 ובחינת סוכ"ע הוא אור וחיות אלקי שאינו מתלבש תוך עלמין ממש ואין פי' סובב עולה וסובב מלמעלה אלא שהוא ג"כ תוך עלמין

And the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) is a G-dly light and life-force that does not actually clothe itself within the worlds. The meaning of "encompasses" is not that it rises and encompasses from above; rather, it too is within the worlds,

אלא שאינו מתלבש בהם וכמ"ש הלא את השמים ואת הארץ אני מלא אני דוקא שאין בחיות ההוא בחי' התחלקות כלל אני ראשון ואני

only that it does not clothe itself in them, as it is written, "Do I not fill the heavens and the earth?": "I" specifically, for in that life-force there is no level of division at all: "I am first and I am

אחרון קדמון לכל הקדומים כו' משא"כ בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] הוא בבחי' גבול מהלך ת"ק שנה כו' רגלי החיות כו'.

last," "primordial before all that is primordial," etc. Whereas the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin) is in the mode of limitation: "a journey of five hundred years," etc., "the feet of the Chayos," etc.

8 וזהו ארוממך שעצמותו ומהותו מרומם ומנושא עד אין קץ ותכלית. אלקי שבחי' האור וחיות שנמשך מבחי' סוכ"ע הוא ע"י המלך שמלך שמו נקרא עליהם כמשל המלך שרק שמו והתפשטותו על מדינות ממשלתו.

And this is [the meaning of] "I will exalt You": His essence and being is exalted and uplifted without end or limit. "My G-d": the level of the light and life-force drawn from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) is through "the King," for "His name was called King" over them, like the analogy of a king, of whom only his name and his extension [rest] over the provinces of his dominion.

והמשכה זו שמבחי' סוכ"ע להיות בחי' מל' מכ"ע הוא ע"י ישראל אין מלך בלא עם כו'

And this drawing down, from the level of sovev kol almin to become the level of Malchus (sovereignty), "a kingship of all worlds," is through Israel: "There is no king without a people," etc.

ודוד אמר המקרא הזה בעד כלל ישראל ארוממך אלקי הוא ע"י המלך כו':(ופי' הענין הוא דבחי' סוכ"ע זהו המשכה מא"ס ב"ה שנמשך להיות מתנשא על העלמין.

And David said this verse on behalf of the whole of Israel: "I will exalt You, my G-d" is through "the King," etc. (The explanation of the matter is that the level of sovev kol almin is a drawing down from the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, that is drawn down so as to be exalted over the worlds.

ובהתנשאות זו הוא מחיה אותם והוא החיות בבחי' מקיף שהרי ההתנשאות והרוממות שהמלך מרומם ומתנשא על עמו אין זה בחי' המשכה בפנימיותן כי"א הוא כמו ענין הארה מבחוץ ובדרך מקיף.

And through this exaltation He gives them life, and this is the life-force in the mode of makif (encompassing). For the exaltation and loftiness with which a king is exalted and uplifted over his people is not a drawing down into their inner dimension (pnimiyus), but is rather like a radiance from outside, in the manner of makif.

ולמעלה עי"ז נמשך להם חיות וקיום מבחי' התנשאו' [התנשאות] ומקיף זה. וזהו הנק' סוכ"ע והוא בחי' מלכותך מכ"ע [מלכות כל עולמים].

And above, through this, life-force and existence are drawn to them from this level of exaltation and makif. And this is what is called sovev kol almin, and it is the level of "Your kingship is a kingship of all worlds."

והחיות המתלבש בפנימיותן שזהו בחינת ממכ"ע [ממלא כל עלמין] היא מבחינת דבר ה' ואתה מחיה את כולם היינו האותיות מאל"ף עד תי"ו וה' מוצאות וזהו פי' אתה. הוא המתלבש בפנימיותם.

And the life-force that clothes itself in their inner dimension, which is the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), is from the level of "the word of G-d," "and You (ve'atah) give life to them all," that is, the letters from alef to tav and the five places of articulation; and this is the meaning of atah ("You"): it is what clothes itself in their inner dimension.

משא"כ בחי' מלכותך וההתנשאות זהו בחי' סוכ"ע. אבל מהותו ועצמותו ית' הוא למעלה מעלה מבחי' סוכ"ע. וכמשל המלך שמהותו ועצמותו אינו מה שמתנשא על עם כי התנשאות זו היא רק התפשטות הארה ממנו לבד.

Whereas the level of "Your kingship," and the exaltation, is the level of sovev kol almin. But His being and essence, may He be blessed, is far, far above the level of sovev kol almin. It is like the analogy of a king, whose being and essence is not what is exalted over a people, for this exaltation is only an extension of a radiance from him, no more.

וזהו ארוממך אלקי המלך. דבחי' רוממות זהו בחי' סוכ"ע לפי שבחינה זו הוא ענין הרוממות וההתנשאות שזהו מקיף על כל עלמין ומחי' אותם עי"ז והוא ג"כ רק מבחי' המלך מדת מלכותו ית'.

And this is [the meaning of] "I will exalt You, my G-d the King": the level of exaltation is the level of sovev kol almin, since this level is a matter of exaltation and uplifting, which encompasses all worlds and gives them life through this; and it, too, is only from the level of "the King," the attribute of His kingship, may He be blessed.

ואלהי הוא בחי' ההארה המתלבשת בתוך כל עלמין והיא הארה מבחי' מלכות. ועל כן פי' ארוממך היא ההמשכה ממהותו ועצמותו ית' להיות בחי' סוכ"ע. ודהע"ה [ודוד המלך עליו השלום] שהיה מרכבה למדת מלכותו אמר זה וכנ"ל):

And "my G-d" is the level of the radiance that clothes itself within all worlds, and it is a radiance from the level of Malchus. Therefore the meaning of "I will exalt You" is the drawing down from His being and essence, may He be blessed, to become the level of sovev kol almin. And David the King, peace be upon him, who was a chariot (merkavah) for the attribute of His kingship, said this, as mentioned above.)

9 אך להיות הכח הזה בנפש שע"י יומשך בחי' סוכ"ע להיות בבחי' מלכות להחיות נבראים בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול] הוא ע"פ מ"ש שבעת ימים תאכל מצות לחם עוני כו'

But for there to be this power in the soul, through which the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) will be drawn down to become the level of Malchus (sovereignty), to give life to finite creatures, it is according to what is written, "Seven days you shall eat matzos, bread of poverty," etc.:

שכדי לקבל התורה בשבועות פנים בפנים כו' אחרי יציאתן ממצרים שהי' [שהיה] בבחי' אחוריים נצטוו לספור ספירת העומר ז' שבועות.

for in order to receive the Torah on Shavuos "face to face," etc., after their going out of Egypt, which was in the mode of "the back" (achorayim), they were commanded to count the counting of the Omer, seven weeks.

10 ובשבוע ראשונה לאכול מצה דייקא. והענין שיש בנפש הבהמית ז' מדות רעות כו' וכ"א [וכל אחד / וכל אחת] כלולה מכולם זפ"ז [ז' פעמים ז'] הם מ"ט.

And in the first week [they were commanded] to eat matzah specifically. The explanation is that in the animal soul there are seven bad traits (middos), etc., and each one is comprised of all of them: seven times seven, they are forty-nine.

והוא ענין הספירה להיות המדות בחי' אתהפכא כו'. וזהו ענין העומר שבא מן השעורים מאכל בהמה בחי' נה"ב [נפש הבהמית] כו'.

And this is the matter of the counting: that the traits come to the level of transformation (is'hapcha), etc. And this is the matter of the Omer, which comes from barley, the food of animals, the level of the animal soul, etc.

11 ובז' שבועות אלו מהפכן מעט מעט חסד שבחסד כו'. ע"י שמאיר וממשיך בהן בחי' אור כמשל הנר שדוחה החושך כו'. וזהו וספרתם לשון הארה ואור ואומרים בכל יום היום כו'. היום כו'.

And in these seven weeks one transforms them little by little, Chesed (kindness) of Chesed, etc., by shining and drawing into them the level of light, like the analogy of a candle that pushes away the darkness, etc. And this is [the meaning of] u'sefartem ("and you shall count"), a term of illumination and light; and each day we say, "Today is," etc., "Today is," etc.

12 והמשכת האור הוא מלמעלה מבחי' המדות שעי"ז מתהפכים המדות מבחי' אהבה שבלעו"ז [שבלעומת זה] לאהבת ה' כו'.

And the drawing down of the light is from above the level of the traits (middos), through which the traits are transformed, from the level of the love that is on the opposing side to love of G-d, etc.

וכמ"ש וספרתם לכם ממחרת השבת מלמעלה מבחי' המדות. אך א"א להיות בחי' אתהפכא מבלי שתקדים תחלה בחי' אתכפייא שהיא בחי' בטול בטל רצונך כו'.

As it is written, "And you shall count for yourselves from the morrow of the Shabbos": from above the level of the traits. But there cannot be the level of transformation (is'hapcha) unless the level of subjugation (iskafya) first precedes it, which is the level of self-nullification (bittul): "Nullify your will," etc.

13 וכנודע שא"א להיות התהוות יש מיש כמשל הגרעין הנזרע בארץ שמתרקב תחלה ונעשה בחי' אין ואז יכול להיות צומח גם בתוספת מרובה ע"י כח הצומח שבארץ.

As is known, there cannot be the coming into being of something from something, as in the analogy of a seed sown in the earth: it first rots and becomes the level of "nothing" (ayin), and then it can grow, even with great increase, through the power of growth in the earth.

משא"כ קודם הרקבון שהוא עדיין בבחי' יש לכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] **ביציא'** [ביציאת] אפרוח מן הביצה כי קא גביל עפרא בעלמא הוא כו'.

This is not so before the rotting, while it is still at the level of "something" (yesh). Therefore our Sages, of blessed memory, said, concerning the emergence of a chick from the egg, "for when it takes shape, it is mere dust," etc.

14 וכך א"א להיות מבחי' אהבה שבלעומת זה בחי' אהבת ה' אם לא שתקדים תחלה בחי' בטול.

So too, there cannot be, from the level of the love that is on the opposing side, the level of love of G-d, unless the level of self-nullification (bittul) first precedes it.

וכמ"ש בק"ש [בקריאת שמע] אחד ואהבת שתחלה צ"ל מס"נ [מסירות נפש] בחי' בטול למסור נפשו באחד ועי"ז ואהבת בכל לבבך בשני יצריך כו'

As it is written in the Shema, "One," [and then] "And you shall love": first there must be self-sacrifice (mesirus nefesh), the level of self-nullification, to give over one's soul in [saying] "One"; and through this, "And you shall love with all your heart," with both your inclinations, etc.,

שהוא ענין אתהפכא כו' וזהו ענין המצה שנצטוו לאכול בשבוע הא' של ספירה וגם קודם ספירה כי מצה בחי' אתכפייא ובטול.

which is the matter of transformation (is'hapcha), etc. And this is the matter of the matzah, which they were commanded to eat in the first week of the counting and also before the counting: for matzah is the level of subjugation (iskafya) and self-nullification.

כי המצה אין בה התנשאות להיות תופח ועולה וגם אין בה טעם כמו החמץ והא בהא תליא כנודע שמי שאין בו בחי' התנשאות אינו רוצה למצא טעם בעבודתו כו'.

For matzah has no self-elevation, to swell and rise, and it also has no taste like chametz. And the one depends on the other, as is known: one who has no level of self-elevation does not want to find taste in his service, etc.

וזהו ענין המצה לחם עוני לפני קבלת התור' [התורה] כמ"ש ונפשי כעפר לכל תהיה ואח"כ פתח לבי בתורתך כו' שע"י נפשי כעפר יוכל להיות אח"כ בחי' אתהפכא ולהיות פב"פ [פנים בפנים].

And this is the matter of matzah, "bread of poverty," before the receiving of the Torah, as it is written, "And let my soul be like dust to all," and afterwards, "Open my heart to Your Torah," etc.: through "my soul like dust" there can afterwards be the level of transformation, and to be face to face.

15 והנה בבחי' זו בחינת אתכפייא הוא למעלה מבחי' אתהפכא. כי הגם שאינו מהפך את המדות עדיין מ"מ הרי הוא בטול מכל וכל.

Now, in this respect, the level of subjugation (iskafya) is above the level of transformation (is'hapcha): for although one does not yet transform the traits (middos), nevertheless this is self-nullification (bittul) utterly and completely.

ובאתעדל"ת [ובאתערותא דלתתא] זו בבחי' בטול שמסלק א"ע [את עצמו] מכל בבחי' אתכפייא אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] להיות נמשך מבחי' סוכ"ע בחי' מל' שהוא ג"כ בחי' הסתלקות עצמותו ומהותו ית' להחיות רוח שפלים ולב נדכאים כו'.

And through this arousal from below (isarusa dilesata), in the mode of self-nullification, in which one removes oneself from everything in the mode of subjugation, [there is] an arousal from above (isarusa dile'eila), so that there is drawn from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) the level of Malchus (sovereignty), which is also the level of a withdrawal (histalkus) of His essence and being, may He be blessed, "to revive the spirit of the lowly and the heart of the crushed," etc.

16 וזהו בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד]. היינו להיות בחי' ברכה והמשכה בבחי' מלכותו לעולם ועד. כי ועד בחילופי אתוון אחד.

And this is [the meaning of] "Blessed be the Name of the glory of His kingdom forever and ever (le'olam va'ed)": that there be the level of blessing and drawing down into the level of His kingship forever and ever. For va'ed, by an interchange of letters, is echad ("One").

וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] כ"מ [כל מקום] שנאמר ועד אין לו הפסק היינו להיות מלך מלך ימלוך עד אין קץ כו'.

And our Sages, of blessed memory, said, "Wherever it says va'ed, there is no interruption": that is, that it be "[G-d] reigns, [G-d] reigned, [G-d] will reign," without end, etc.

ובנפש היינו שלא להיות בחי' שינויים תוך התפלה ואחר התפלה כל היום שהשינויים הוא מבחי' וימלך וימת כו'. וזהו ענין תרומה להוי' שהוא בחי' הבטול מלמטה למעלה.

And in the soul, this means that there not be the level of changes [between] during prayer and after prayer, the whole day; for changes come from the level of "and he reigned... and he died," etc. And this is the matter of "an offering to Havayah," which is the level of self-nullification (bittul) from below upward.

(והענין שהמשכה זו להיות בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] הוא ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] ג"כ בבחי' זו שאין לה הפסק דהיינו בחי' קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] שענין עול הוא בחי' אתכפייא ובטול רצון שבחינה זו אין לה הפסק כי בחי' זו יוכל להיות בשוה כל היום כולו.

(The explanation: this drawing down, so that there be "Blessed be the Name of the glory of His kingdom forever and ever," comes through an arousal from below (isarusa dilesata) that is also of this kind, which has no interruption, namely the level of accepting the yoke of the Kingdom of Heaven (kabbalas ol malchus shamayim). For a yoke is the level of subjugation (iskafya) and nullification of the will, and this level has no interruption, for this level can be the same the whole day long.

היינו שגם אחר התפלה אע"פ [אף על פי] שאינו עוסק בעומק ההתבוננות מ"מ יוכל להיות בבחי' אתכפייא מצד ההסכם שנשאר אצלו בשעת התפלה.

That is, even after prayer, although one is not occupied in deep contemplation, nevertheless one can be in the mode of subjugation by virtue of the resolve that remained with him [from] the time of prayer.

משא"כ בבחינת אהבה יש שינוי בין שעת התפלה לאחר התפלה כו' ונמצא מעלת בטול רצון ואתכפייא יש לה מעלה יתירה בבחי' זו גם כן והוא מה שאין בה שינויים:)

Whereas in the level of love there is change between the time of prayer and after prayer, etc. So it emerges that the quality of nullification of the will and subjugation has an added superiority in this respect as well, namely that it has no changes.)

והענין הוא כי הנה ידוע דכל השינויים הוא מבחי' שבה"כ [שבירת הכלים] וכמ"ש בזוה"ק [בזוהר הקדוש] בענין וימלך וימת כו' דז' מלכין דתהו דמאן דנפיל מדרגיה אקרי מות.

The explanation is that, as is known, all changes come from the level of the shattering of the vessels (sheviras hakeilim), as is written in the holy Zohar on "and he reigned... and he died," etc., [said] of the seven kings of Tohu: whoever falls from his level is called "dead."

וענין נפילה זו שלהם הוא שהיו בבחי' רצוא לבד ולא היה בהם בחי' השוב. ולכן אין קיום לבחי' זו.

And the meaning of this fall of theirs is that they were in the mode of ratzo (running forth) alone, and the level of shov (returning) was not in them. Therefore this level has no permanence.

וכן בנפש האדם צ"ל בחי' רו"ש [רצוא ושוב] דייקא כמ"ש ואהבת ואח"כ ודברת בם בד"ת [בדברי תורה] כו' כנודע.

So too in the human soul there must be specifically ratzo and shov (running and returning), as it is written, "And you shall love," and afterwards, "And you shall speak of them," in words of Torah, etc., as is known.

17 והנה מצד בחי' שבה"כ [שבירת הכלים] הנ"ל נמשכים כל השינויים ג"כ באדם שאע"פ [שאף על פי] שמתפלל באהבה עכ"ז [עם כל זה] אחר התפלה יוכל להיות נמשך ח"ו [חס ושלום] אחר תאוות עוה"ז אלא השמירה לזה היא בחי' השוב ודברת בם ובקיום המצות כו'.

Now, because of the level of the shattering of the vessels mentioned above, all the changes are drawn into man as well: although he prays with love, nevertheless after prayer he can be drawn, G-d forbid, after the desires of this world. Rather, the safeguard against this is the level of shov (returning), "And you shall speak of them," and the keeping of the mitzvos, etc.

אך הנה ידוע דהשבירה היה בז' מדות לבד אבל בבחי' מלכות לא היה כלל שבירה ממש וכמ"ש בספרא דצניעותא ובפי' האר"י [האלקי רבי יצחק] ז"ל [זכרונו לברכה / זכרונם לברכה] שם.

But, as is known, the shattering was in the seven emotive attributes (middos) alone; in the level of Malchus (sovereignty) there was no actual shattering at all, as is written in the Sifra DeTzniusa and in the commentary of the Arizal, of blessed memory, there.

18 וזהו הענין שבחי' קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] שהוא בחי' בטול רצון אין בה שינוי והוא בחי' ועד שאין לה הפסק.

And this is why the level of accepting the yoke of the Kingdom of Heaven (kabbalas ol malchus shamayim), which is the level of nullification of the will, has no change: it is the level of va'ed, which has no interruption.

וע"י אתערותא דלתתא בבחי' זו מעורר ג"כ למעלה להיות בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] דהיינו שיהיה ברכה והמשכה מעצמות א"ס ב"ה להיות בחי' שם כבוד מלכותו.

And through an arousal from below (isarusa dilesata) in this level, one also arouses above, that there be "Blessed be the Name of the glory of His kingdom forever and ever": that is, that there be blessing and drawing down from the essence of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, to become the level of "the Name of the glory of His kingdom."

19 וכענין המבואר למעלה בפירוש ארוממך אלקי המלך. וזהו ענין תרומה הא' להוי'. הלמ"ד מורה על ההעלאה ממטה למעלה.

This is like what was explained above on the meaning of "I will exalt You, my G-d the King." And this is the matter of the first offering, "to Havayah": the lamed ("to") indicates elevation from below upward.

והיינו מפני שהמשכת הרוממות ובחי' מלכות ממהותו ועצמותו ית' עם היות שזהו המשכה וירידה מעצמותו להיות סוכ"ע

That is because the drawing down of the exaltation and of the level of Malchus (sovereignty) from His being and essence, may He be blessed, although this is a drawing down and descent from His essence to become the light that encompasses all worlds (sovev kol almin),

אך מהות המשכה זו הרי אינה בהתלבשות בהעלמין רק בחי' רוממות והתנשאות עליהם שזהו כעין העלאה ממטה למעלה.

yet the nature of this drawing down is not an enclothing in the worlds, but only the level of exaltation and uplifting over them, which is like an elevation from below upward.

לכן נק' המשכה זו בזהר בל' [בלשון] אסתלק יקרא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] כמאמר הידוע כד אתכפייא סט"א [סטרא אחרא] אסתלק יקרא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] בכולהו עלמין.

Therefore the Zohar calls this drawing down by the expression "the glory of the Holy One, blessed be He, istalek (is raised up)," as in the well-known saying, "When the sitra achra (the other side) is subdued, the glory of the Holy One, blessed be He, is raised up (istalek) in all the worlds."

20 ואין זה ענין סילוק האור ממש ח"ו [חס ושלום]. דא"כ מאי מעליותא אלא אדרבה ודאי היא המשכת וגילוי אור א"ס ב"ה

This is not an actual withdrawal of the light, G-d forbid, for if so, what virtue is there [in it]? Rather, on the contrary, it is certainly a drawing down and revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He,

רק שהוא בחי' גילוי אור הסוכ"ע שא"א שיהיה הגילוי בפנימיות בתוך הכלי כ"א בבחינת רוממות ולכן נק' אסתלק כאלו האור מתגלה רק מעט ומסתלק.

only that it is the level of the revelation of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), which cannot be revealed inwardly, within the vessel, but only in the mode of exaltation. Therefore it is called istalek, as though the light is revealed only a little and withdraws.

ע"כ נאמר תרומה להוי"ה שיהי' [שיהיה] בבחינת רוממות והתנשאו' [והתנשאות] והוא המשכת אור הסוכ"ע ממקורו שהמשכה זו היא כמו העלאה.

Therefore it is said, "an offering to Havayah": that it be in the mode of exaltation and uplifting, and this is the drawing down of the light of sovev kol almin from its source; for this drawing down is like an elevation.

ועוד שהמשכה זו היא ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] שבבחי' העלאה ובטול מלמטה למעלה כנ"ל. וזהו ענין תרומה האחת שהיא מלמטה למעלה:

Moreover, this drawing down comes through an arousal from below (isarusa dilesata), which is in the mode of elevation and self-nullification (bittul) from below upward, as mentioned above. And this is the matter of the one offering [of the two], which is from below upward.

21 ואח"כ כתי' [כתיב] כל נדיב לבו יביאה את תרומת הוי'. היא בחי' ההמשכה מלמעלה למטה תרומה לי' [לשון] הפרשה כנ"ל. תרי ממאה כו'.

And afterwards it is written, "Whoever is generous of heart, let him bring it, the offering of Havayah." This is the level of drawing down from above to below, terumah as a term of separating, as mentioned above: "two out of a hundred," etc.

היינו להיות נמשך מבחי' הוי' הוא בחי' סוכ"ע מהווה תמיד כי היו"ד שבראש מורה על הפעולי' [הפעולה] כמו ככה יעשה איוב כו' בבחי' הוי' שבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] יו"ד צמצום כו'.

That is, that there be drawn [down] from the level of Havayah, which is the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), constantly bringing into being (mehaveh); for the yud at the beginning indicates action, as in "Thus would Iyov do," etc. [Whereas] in the level of Havayah that is [in] the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), the yud is tzimtzum (contraction), etc.

22 והמשכה זו ע"י נדיבים בחי' האבות שנקראים נדיבים ורועים. כי נדבן הוא בחי' משפיע מטובו לזולתו.

And this drawing down is through "the generous" (nedivim), the level of the Patriarchs, who are called "generous ones" and "shepherds." For a generous giver (nadvan) is the level of one who bestows of his goodness on another.

וכן הרועה רועה צאנו במרעה טוב ומאכיל ומשקה אותם. וכמ"ש נדיבי עמים נאספו עם אלקי אברהם כו'

And likewise a shepherd tends his flock in good pasture and feeds them and gives them drink. And as it is written, "The generous of the peoples are gathered, the people of the G-d of Avraham," etc.;

להושיבי עם נדיבים עם נדיבי עמו כו' כרוה נדיבי עם שמעשה האבות היה לחפור בארות ויחפור אברהם כו'.

"to seat him with the generous, with the generous of His people," etc.; "the generous of the people dug it." For the work of the Patriarchs was to dig wells: "And Avraham dug," etc.

23 וכל הבארות אשר חפרו בימי אברהם כו' שהבאר הוא בחינת גילוי המים מן ההעלם תוך הארץ שכל מעשיהם היה להביא בחינת סוכ"ע בחינת העלם בגילוי בחינת ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שזה היה תכלית כל מעשיהם ועבודתם.

"And all the wells that they dug in the days of Avraham," etc. For a well is the level of the revelation of the water out of concealment within the earth; for all their deeds were to bring the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), the level of concealment, into revelation, the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin). This was the purpose of all their deeds and their service.

24 ונק' נדיבי לב כי הקב"ה נק' בשם לב עד"מ כמ"ש צור לבבי כו'. כי הנה הלב מחיה את כל הגוף ע"י דם הנפש שנסגר בתוכו

And they are called "generous of heart" (nedivei lev), because the Holy One, blessed be He, is called by the name "heart," by way of analogy, as it is written, "the Rock of my heart," etc. For the heart gives life to the whole body through the blood of the soul, which is closed up within it,

ואח"כ נפתח ויוצא לכל האברים שתמיד סוגר ופותח פותח וסוגר כו' שהוא בחי' רצוא ושוב משפיע ומקבל.

and afterwards it is opened and goes out to all the limbs; for it constantly closes and opens, opens and closes, etc., which is the level of ratzo and shov (running and returning), giving and receiving.

כך הנה החיות של כל העולמו' [העולמות] היא בדרך רו"ש [רצוא ושוב] כו' והמשכה זו להיות בחי' רו"ש [רצוא ושוב] הוא ע"י בחי' האבות

So too, the life-force of all the worlds is in the manner of ratzo and shov, etc.; and this drawing down, that there be the level of ratzo and shov, is through the level of the Patriarchs,

ולכן נק' נדיבים כי מדתו של אברהם מדת האהבה הלוך ונסוע רצוא ושוב ע"י זה מעורר למעלה כמים הפנים כו' בבחינת אהבה עליונה.

and therefore they are called "generous ones." For the attribute of Avraham is the attribute of love, "going on and journeying," running and returning; through this he arouses above, "as water [reflects] the face," etc., in the level of supernal love.

25 ומדתו של יצחק ביראה. ופחד יצחק היה לי ע"י בחי' יראה כו'. ולכן אומרים אלקי אברהם אלקי יצחק כו'

And the attribute of Yitzchak is in awe: "And the Fear of Yitzchak was with me," through the level of awe, etc. Therefore we say, "the G-d of Avraham, the G-d of Yitzchak," etc.,

אלקי אצל כאו"א [כל אחד ואחד] לפי שמדתו של זה לא כמדתו של זה. וצ"ל בי' הבחי'. כי שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני.

[saying] "G-d of" with each and every one, because the attribute of this one is not like the attribute of that one. And both levels must be: for "His left hand is under my head, and His right hand embraces me."

שגם ע"י בחי' שמאל דוחה גורם נשיאת ראש כו'. וזהו כל נדיב לבו יביאה את תרומת הוי"ה.

For even through the level of "the left [hand] pushes away," the lifting of the head is brought about, etc. And this is [the meaning of] "Whoever is generous of heart, let him bring it, the offering of Havayah":

היינו המשכת התורה מלמעלה למטה שנק' יין ושמן כו' שהיא בחי' מצה עשירה הנלושה ביין ושמן שאינה באה לידי חמוץ כלל כנ"ל ודי"ל [ודי למבין]:

that is, the drawing down from above to below of the Torah, which is called "wine and oil," etc.; and it is the level of "rich matzah," kneaded with wine and oil, which does not come to leavening at all, as mentioned above. And this suffices for one who understands.

TORAH OHR • MEGILLAS ESTHER • MAAMAR 1

יביאו לבוש מלכות אשר לבש בו המלך וסוס...

"Let them bring royal apparel that the king has worn"

1 יביאו לבוש מלכות אשר לבש בו המלך וסוס אשר רכב עליו המלך ואשר נתן כתר מלכות בראשו.

"Let them bring royal apparel that the king has worn, and the horse that the king has ridden upon, and on whose head a royal crown has been set."

הנה ענין לבוש מלכות הוא ענין מ"ש ה' מלך גאות לבש שנתלבש בלבוש גאות להיות מלך העולם.

Now, the meaning of "royal apparel" is the meaning of what is written, "G-d reigns; He has clothed Himself in majesty": He clothed Himself in a garment of majesty in order to be King of the world.

2 וסוס אשר רכב עליו המלך הוא ענין מ"ש במ"ת [במתן תורה] כי תרכב על סוסיך מרכבותיך ישועה.

And "the horse that the king has ridden upon" is the meaning of what is written concerning the Giving of the Torah, "When You ride upon Your horses, Your chariots are salvation."

ואשר נתן כתר מלכות בראשו הוא ענין מ"ש בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו זה מ"ת [מתן תורה].

And "on whose head a royal crown has been set" is the meaning of what is written, "with the crown with which his mother crowned him on the day of his wedding": this is the Giving of the Torah.

כי הנה כל הבחי' שנתגלה במ"ת [במתן תורה] נתגלה ג"כ בפורים בימי מרדכי שנא' [שנאמר] וקבל היהודים את אשר החלו לעשות

For all the levels that were revealed at the Giving of the Torah were also revealed on Purim, in the days of Mordechai, as it is said, "And the Jews accepted that which they had begun to do,"

כי במ"ת [במתן תורה] שאמרו ישראל נעשה ונשמע החלו לעשות שהיה רק התחלה ובימי מרדכי היה גמר הקבלה:

for at the Giving of the Torah, when Israel said, "We will do and we will hear," they "began to do": it was only a beginning; and in the days of Mordechai came the completion of the acceptance.

3 וביאור הדברים יובן בהקדים לבאר מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] תכלית חכמה תשובה ומע"ט [ומעשים טובים] שנאמר ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהם ללומדיהם לא נאמ' [נאמר] כו'.

The explanation of these matters will be understood by first explaining the saying of our Sages, of blessed memory: "The goal of wisdom is teshuvah (return) and good deeds, as it is said, 'The beginning of wisdom is the fear of G-d; a good understanding to all who do them': 'to those who learn them' is not said," etc.

והלומד שלא לעשו' נוח לו אלו נהפכה שלייתו על פניו מפני שהעיקר הוא המעשה והיינו במצוה שא"א לעשות ע"י אחרים

And "one who learns not in order to do, it would have been better for him had his afterbirth been turned over upon his face," because the main thing is the deed. That is, in the case of a mitzvah that cannot be done by others.

אבל במצוה שאפשר לעשות ע"י אחרים ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ וכל חפצים לא ישוו בה אפי' [אפילו] חפצי שמים שכל המצות אינם שוים אפי' [אפילו] לדבר

But concerning a mitzvah that can be done by others, our Sages, of blessed memory, said on the verse, "And all desirable things cannot compare to her": even the desires of Heaven; for all the mitzvos are not equal even to a word,

אחד מדברי תורה שיש בחי' מעלה יתירה בדברי תורה על קיום המצות ויש מעלה יתירה בקיום המצות על דברי תורה.

one of the words of Torah. For there is a level of superior quality in words of Torah over the fulfillment of the mitzvos, and there is a superior quality in the fulfillment of the mitzvos over words of Torah.

4 ונבאר עתה בחי' ומעלה שיש בקיום מצות על ד"ת [דברי תורה] ע"ד מאמר תכלית חכמה כנ"ל. והלומד שלא לעשות כו'.

Let us now explain the aspect and superior quality that the fulfillment of mitzvos has over words of Torah, along the lines of the saying "The goal of wisdom...," mentioned above, and "One who learns not in order to do...," etc.

והענין כי הנה חכמה היא ראשית ההשתלשלות. ובחי' ההשתלשלות היא כשלשלת מהרבה טבעות אחוזות זו בזו. כך החכמה היא בבחינת ההשתלשלות שממנה נשתלשלו המדות.

The explanation is this. Chochmah (wisdom) is the beginning of the chain of descending worlds (hishtalshelus). And hishtalshelus is like a chain (shalsheles) of many rings linked one to another. So Chochmah is in the category of hishtalshelus, for from it the emotive attributes (middos) descended, link by link.

5 והחכמה עצמה מלובשת היא בתוכן והמדות מלובשות במחשבה ומחשבה בדבור ומעשה. ועם היות שהחכמה מאין תמצא

And Chochmah (wisdom) itself is clothed within them, and the emotive attributes (middos) are clothed in thought, and thought in speech and action. And although "Chochmah is found from ayin (nothingness),"

והיא בחי' מקור ושרש לכל ההשתלשלות עכ"ז בהיותה נק' ראשי' [עם כל זה] [ראשית] הגלוי הרי יש לה שניה ושלישי' [ושלישית] שגם הראשונה נמנית מן המנין למנות אחרי' [אחריה] שני' [שניה] ושלישי' [ושלישית]

and it is the level of source and root of the entire chain of descending worlds (hishtalshelus), nevertheless, since it is called the beginning of revelation, it has a second and a third; for even the first is counted in the count, so that one counts a second and a third after it.

לכן אברהם שהית' [שהיתה] מדתו מדת החסד נק' אב"ר מ"ה [שם מ"ה] שהוא בבחי' אבר וכלי להתלבשות בחי' חכמה כח מ"ה [מה] שהחכמה עצמה היא המלובשת בתוך המדות ולכן כתיב והחכמה מאין תמצא ולא אין ממש.

Therefore Avraham, whose attribute was the attribute of Chesed (kindness), is called "a limb of mah" (eiver mah), for he is at the level of a limb and vessel for the clothing of the level of Chochmah, "the power of mah" (koach mah); for Chochmah itself is what is clothed within the emotive attributes. And therefore it is written, "And Chochmah is found from ayin," and not [that it is] true ayin.

6 ומשרבע"ה [ומשה רבינו עליו השלום] שהיה בבחי' ונחנו מה דהיינו בבחי' אין ממש אמר כבד פה וכבד לשון אנכי כבד פה לגבי תושבע"פ [תורה שבעל פה] וכבד לשון בתושב"כ [בתורה שבכתב] שהית' [שהיתה] מדרגת נשמתו למעלה מבחי' התורה דאורייתא מחכמ' [מחכמה] נפקת

And Moshe our teacher, peace be upon him, who was at the level of "and what (mah) are we," that is, at the level of true ayin (nothingness), said, "Heavy of mouth and heavy of tongue am I": heavy of mouth with regard to the Oral Torah, and heavy of tongue in the Written Torah. For the rank of his soul was above the level of the Torah, for the Torah comes forth from Chochmah (wisdom),

שהיא בבחי' ראשית והתלבשות אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה שבה הוא בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] כסדר ההשתלשלות שמתלבש בבחינת עלמין בכל עולם לפי מדרגתו.

which is at the level of "beginning"; and the clothing of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, within it is at the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), according to the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus), in which it is clothed in the level of "worlds," in each world according to its rank.

אבל הארת והמשכת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה במעש' המצות גשמיות תרומות ומעשרות כו' הוא בבחי' סוכ"ע שלא בדרך הדרגה והשתלשלו' [והשתלשלות] אלא בדרך דילוג.

But the radiance and drawing down of the Infinite Light, blessed be He, in the deed of the physical mitzvos, terumos and tithes, etc., is at the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), not by way of gradation and hishtalshelus, but by way of a leap.

כמ"ש קול דודי דופק כו' מדלג על ההרים כו'. לפי שאין ההארה ההיא מלובשת ממש בדברים גשמיים שבהם נעשים המצות כמו החכמה המלובשת במדות ומדות במחשבה כו'. אלא בחי' הארה בעלמא.

As it is written, "The voice of my beloved knocks," etc., "leaping over the mountains," etc. For that radiance is not actually clothed in the physical things with which the mitzvos are done, as Chochmah is clothed in the emotive attributes (middos) and the attributes in thought, etc.; rather, it is the level of a mere radiance.

7 והענין הוא כי אם היתה המשכת אוא"ס [אור אין סוף] שבתוך עלמין רק בדרך התפשטות והתלבשות בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] בסדר ההשתלשלות בדרך עילה ועלול לא היו יכולים הנבראי' [הנבראים] להיות מאין ליש כלל

The explanation is this. If the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof) that is within the worlds were only by way of extension and clothing, at the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), in the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus), by way of cause and effect, the created beings could not have come to be from nothing to something at all;

רק היו בטלים במקורם ושרשן ואפי' [ואפילו] התהוות בחי' ח"ע [חכמה עילאה] להיות חכים ולא בחכמה ידיעא מ"מ מאחר שנק' בשם חכמה הרי הוא בחי' דבר מה עד שעולה בשם בפ"ע [בפני עצמו]

rather, they would be nullified in their source and root. And even the coming into being of the level of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah), to be "wise, but not with a known wisdom": nevertheless, since it is called by the name Chochmah, it is the level of "something" (davar mah), to the point that it is designated by a name of its own,

ולא הי' [היה] זה אפשר להיות מאוא"ס [מאור אין סוף] ב"ה שכשמו כן הוא אין לו סוף כנ"ל רק היתה כלולה במקור' [במקורה] ושרשה

and this could not have come from the Infinite Light, blessed be He, for as its name is, so is it: it has no end, as mentioned above; rather, it would have been included in its source and root,

כמו התכללו' [התכללות] המדו'בשכל עד"מ שהרי המדות נולדו ונתהוו משכל המולידן ובודאי היו כלולין בשכל תחלה קודם שנולדו ונתהוו בבחי' מדות מורגשות בפ"ע [בפני עצמו]

like the inclusion of the emotive attributes (middos) in the intellect, by way of analogy. For the emotive attributes were born and came into being from the intellect that gives birth to them, and they were certainly included in the intellect first, before they were born and came into being as felt attributes in their own right;

אלא שבעודן כלולים בשכל אין עולות בשם מדות כלל אלא אחר שנולדו ונתגלה להיות מדה בפ"ע [בפני עצמו].

but while they are still included in the intellect, they are not designated by the name "attributes" at all, only after they have been born and revealed to be an attribute in its own right.

8 וכך בחי' ח"ע [חכמה עילאה] אינה עולה בשם חכמה אלא אחר יציאתה מן ההעלם אל הגילוי ויציאה זו שמההעלם אל הגילוי אינה בבחינת ההשתלשלות אלא החכמה מאין תמצא מבחינת אין ממש דרך מציאה.

So too, the level of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah) is not designated by the name Chochmah except after its emergence from concealment into revelation. And this emergence from concealment into revelation is not in the manner of the chain of descending worlds (hishtalshelus); rather, "Chochmah is found from ayin (nothingness)": from the level of true ayin, by way of a find.

9 והיינו מהארת בחי' סוכ"ע ומכ"ש [ומכל שכן] להיות התהוות מאין ליש גשמיות שאין התהוות הגשמיות מן הרוחניו' דרך השתלשלות עו"ע [עילה ועלול] לפי שאין ערוך בין רוחניות לגשמיות כלל.

That is, [it comes] from the radiance of the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). And all the more so for there to be a coming into being of physicality from nothing to something; for the coming into being of physical things from spiritual ones is not by way of a chain of descent (hishtalshelus) of cause and effect, since there is no comparison at all between spirituality and physicality.

כי מה שנפש הבהמות היא נמשך מבחי' פני שור שבמרכב' [שבמרכבה] והעופות מפני נשר.

For [the fact] that the soul of the animals is drawn from the level of "the face of an ox" in the Chariot, and [that of] the birds from "the face of an eagle,"

10 ונה"ב [ונפש הבהמית] שבאדם כו' היינו בחי' הנפש היא הרוחניות וחיות אבל גוף הגשמי של אדם ובהמה וחיות ועופות לא נתהוו מרוחניות כלל

and the animal soul in man, etc., this refers to the level of the soul, which is the spiritual [element] and life-force; but the physical body of man and beast, wild animals and birds did not come into being from spirituality at all.

אלא התהוות הגשמי הוא מהארת בחי' א"ס ב"ה ממש הסוכ"ע שהוא יתי' כל יכול וקמיה כחשכה כאורה ורוחניות וגשמיות שוין לפניו משם נמשך הארה והמשכה

Rather, the coming into being of the physical is from the radiance of the level of the very Infinite One (Ein Sof), blessed be He, the light that encompasses all worlds (sovev kol almin); for He, may He be blessed, is omnipotent, and before Him "darkness is as light," and spirituality and physicality are equal before Him. From there a radiance and drawing down is drawn

להיות בחי' יש ודבר בהשתלשלות העולמות עד שמתהוה אפי' יש גשמי מחומריות העוה"ז [אפילו] ואוא"ס [ואור אין סוף] ב"ה הסוכ"ע מאיר וממשיך חיות לכולם בשוה בבחי' סובב ומקיף עליהם מלמעלה.

to bring about the level of "something" (yesh) and entity in the chain of descent of the worlds, until even a physical "something" of the materiality of this world comes into being. And the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, the light that encompasses all worlds, shines and draws life-force to all of them equally, at the level of surrounding and encompassing them from above.

11 ולכן נק' הבריאה מאין ליש כי מאחר שלא היה כדרך השתלשלות דרך עו"ע [עילה ועלול] אלא דרך דלוג הרי אין ההארה ההיא מלובשת ממש בתוך עלמין אלא הארה בעלמא וה"ז [והרי זה] יש מאין ממש.

Therefore creation is called "from nothing to something." For since it was not in the manner of the chain of descent (hishtalshelus), by way of cause and effect, but by way of a leap, that radiance is not actually clothed within the worlds, but is a mere radiance; and so this is truly something from nothing.

12 ולכן אמרו תכלית חכמה תשובה ומע"ט [ומעשים טובים] כו' כי חכמה היא בבחי' השתלשלות בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] אלא שהיא נמנית ראשונה

Therefore they said, "The goal of wisdom is teshuvah (return) and good deeds," etc. For Chochmah (wisdom) is in the category of the chain of descending worlds (hishtalshelus), the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), except that it is counted first,

שהיא ראשי' [ראשית] ומקור לכולם ומ"מ מאחר שנק' ראשית הוא מן המנין וראוי למנות אחריה שניה ושלישית כו'. משא"כ תשובה ומע"ט [ומעשים טובים] היא המשכת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה הסוכ"ע.

since it is the beginning and source of them all. Nevertheless, since it is called "beginning," it is part of the count, and it is fitting to count after it a second and a third, etc. Whereas teshuvah and good deeds are the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, the light that encompasses all worlds (sovev kol almin).

13 והגם שאינו בבחי' גדר כל עלמין ואינו נמשך אלא הארה בעלמא בחי' אין ממש מ"מ מאחר שהארתה

And although it is not within the bounds of "all worlds," and nothing is drawn but a mere radiance, the level of true ayin (nothingness), nevertheless, since its radiance

והמשכת' [והמשכתה] הוא אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש הסוכ"ע הרי היא בבחי' ומדרגת יותר נעלה על המשכת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה הנמשך בבחי' ההשתלשלות דרך עילה ועלול הוא בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין].

and drawing down are the very Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), it is of a level and rank higher than the drawing down of the Infinite Light, blessed be He, that is drawn through the chain of descent (hishtalshelus), by way of cause and effect, which is the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin).

רק לא כל המעשים שוים רק מע"ט [מעשים טובים] דוקא הם דברים שנעשה בהם המצות שהם רצה"ע [רצון העליון] ב"ה להיות צצית של צמר וקלף של תפלין ובהם מאיר אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה הסוכ"ע בגלוי ממש בלי שום הסתר פנים ולבוש.

But not all deeds are equal; only good deeds specifically, which are things with which the mitzvos are done, which are the Supernal Will, blessed be He: that there be tzitzis of wool and parchment for tefillin. And in them the Infinite Light, blessed be He, the light that encompasses all worlds, shines in actual revelation, without any concealment of the Face or garment.

משא"כ שאר כל המעשים אשר לא לה' המה הגם שאוא"ס [שאור אין סוף] ב"ה הוא הסוכ"ע ומקיף כל

Whereas all other deeds, which are not for G-d: although the Infinite Light, blessed be He, is the light that encompasses all worlds and surrounds all

העולמות בהשוואה אחת הוא המהוה היש והעשיה יש מאין מ"מ יש שם לבוש והסתר פנים המכסה ומסתיר אור ה' וקדושתו ונראים ליש ודבר נפרד בפ"ע [בפני עצמו].

the worlds equally, and is what brings into being the "something" (yesh) and [the World of] Asiyah (Action), something from nothing, nevertheless, in their case there is a garment and a concealment of the Face that covers and hides the light of G-d and His holiness, and they appear as a "something" and a thing separate in its own right.

משא"כ דברים הנעשים בהם המצות שהם רצונו ית' הרי הם בטלים לאור ה' וקדושתו ואוא"ס [ואור אין סוף] מתגלה בהם בלי הסתר פנים ולבוש. הגם שהן מלובשים בדברים גשמיים.

Whereas the things with which the mitzvos are done, which are His will, may He be blessed, are nullified to the light of G-d and His holiness, and the Infinite Light is revealed in them without concealment of the Face or garment, even though they are clothed in physical things.

הנה מאחר שיש בהם גלוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה הסוכ"ע ומקיף את כולם בהשוואה אחת הרי כל מה

Now, since there is in them a revelation of the Infinite Light, blessed be He, the light that encompasses all worlds and surrounds them all equally, then whatever

שלמטה מטה במדרגה יותר ובפרט מדרגה התחתונה שבעשיה גשמית יש בה גלוי יותר מהארת אור א"ס ב"ה הסוכ"ע שמזה נעשה היש כנ"ל:

is lower and lower in rank, and especially the lowest rank, which is in physical Asiyah, has in it a greater revelation of the radiance of the Infinite Light, blessed be He, the light that encompasses all worlds, from which the "something" is made, as mentioned above.

14 והנה על הארה והמשכה זו שמבחי' סוכ"ע שאינה אלא הארה בעלמא נאמר ה' מלך גאות לבש.

Now, it is of this radiance and drawing down from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), which is only a mere radiance, that it is said, "G-d reigns; He has clothed Himself in majesty."

והענין הוא כמאמר יחיד חי העולמים מלך כו'. שהוא ית' יחיד ומיוחד הוא לבדו כמו קודם שנבה"ע [שנברא העולם] כו'.

The explanation is as in the saying, "Unique One, Life of the worlds, King," etc.: that He, may He be blessed, is unique and singular; He is alone, as before the world was created, etc.

15 וכמ"ש אתה ה' לבדך כו'. וזהו ההפרש שבין פי' וביאור מלת אחד לפי' וביאור מלת יחיד. כי מלת אחד מורה על המשכת יחודו ית'.

And as it is written, "You are G-d, You alone," etc. And this is the difference between the meaning and explanation of the word echad (one) and the meaning and explanation of the word yachid (unique). For the word echad indicates the drawing down of His unity, may He be blessed,

ונמשך בז' רקיעים וארץ ודי רוחות העולם להיות בטלים ונכללים ביחודו העליון ית' בבחי' בטול והתכללות ממש ולא יהי' [יהיה] תופס מקום ויש ודבר נפרד כו'.

which is drawn into the seven heavens and the earth and the four directions of the world, so that they are nullified and included in His supernal unity, may He be blessed, in a state of actual self-nullification (bittul) and inclusion, and do not occupy space and [are not] a "something" and a separate thing, etc.

משא"כ בחי' יחיד מורה על יחודו ית' האמת ממש טרם שנמשך בעולמות שהוא לבדו הוא ולכך אחר בריאת העולמות אין עוד מלבדו כתיב דכולא קמיה כלא חשיבי ממש

Whereas the level of yachid indicates His true unity, may He be blessed, before it is drawn into the worlds: that He alone is. And therefore, after the creation of the worlds, "there is none else besides Him" is written, for all before Him is truly considered as nothing;

אלא שנמשך להיות חי העולמים הוא רק בחי' מלך בחי' מלי מכ"ע דהיינו כמו המלך המושל במדינה עד"מ שאין עצמותו ומהותו נתפס ומתפשט במדינה כולה

but that He is drawn to be "Life of the worlds" is only the level of "King," the level of Malchus (sovereignty), "a kingship over all worlds." That is, like a king who rules over a country, by way of analogy, whose essence and being are not grasped and spread through the whole country,

רק שמו לבדו שנק' מלך עליהם וכבוד מלכותו ותפארת גדולתו הוא המתפשט במדינתו מזה מקבלים עול מלכותו וממשלתו עליהם כך המשכה זו שמסוכ"ע לקיום וחיות והתהוות יש מאין הוא בבחי' התפשטות מלכותו והתנשאותו ית'

but only his name, that he is called king over them; and the glory of his kingship and the splendor of his greatness are what spread through his country, and from this they accept the yoke of his kingship and his rule over them. So too, this drawing down from the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), for the existence, life-force and coming into being of something from nothing, is at the level of the spreading forth of His kingship and His exaltation, may He be blessed.

כי לפי שהוא המלך המרומ' [המרומם] לבדו מאז והמתנשא מימות עולם מזה נמשך חיות והתהוות כל הנבראים ליש מאין דהיינו מבחי' ההתנשאות שהוא הארת אין ממש:

For because He is "the King Who alone is raised on high from of old, and is exalted since days of old," from this is drawn the life-force and the coming into being of all the created beings as something from nothing; that is, from the level of exaltation, which is the radiance of true ayin (nothingness).

16 וזהו כי הוא לבדו מרום וקדוש פועל גבורות כו' למלך אל חי וקיים רם ונשא כו'.

And this is [the meaning of] "For He alone is on high and holy, works mighty deeds," etc., "to the King, the living and enduring G-d, high and exalted," etc.

וזהו ה' מלך גאות לבש שנתלבש במדת גאות והתנשאות להיות בבחי' מלך על העולם שגאות והתנשאו' [והתנשאות] זו היא המאירה ומתפשטת להיות העולמות מאין ליש והוא סבת קיום היש גשמי.

And this is "G-d reigns; He has clothed Himself in majesty": He clothed Himself in the attribute of majesty and exaltation in order to be at the level of King over the world. For this majesty and exaltation is what shines and spreads forth so that the worlds come to be from nothing to something, and it is the cause of the existence of the physical "something."

והוא אף תכון תבל בל תמוט שכדי להיות תבל גשמי נתלבש במדת גאות להמשיך בחינת מלכותו ית' שמזה נמשך קיום היש גשמי כנ"ל:

And this is "The world also is established, that it cannot be moved": in order for there to be a physical world, He clothed Himself in the attribute of majesty, to draw down the level of His kingship, may He be blessed, from which the existence of the physical "something" is drawn, as mentioned above.

17 וזהו יביאו לבוש מלכות כו'. הוא בחינת גאות והתנשאות אור א"ס ב"ה. ויביאו כתיב שבחי' גאות והתנשאות להמשיך בחי' מלכותו ית' באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] תליא מילתא

And this is "Let them bring royal apparel," etc.: it is the level of the majesty and exaltation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He. And "let them bring" is written, for the level of majesty and exaltation, to draw down the level of His kingship, may He be blessed, depends on an arousal from below (isarusa dilesata).

כי מאחר דכולא קמיה כלא חשיב על מי יהיה שייך ונופל לשון מלוכה אלא היינו מחמת שיומשך ויאיר אור א"ס ב"ה הסוכ"ע בגלוי ממש בדברים הנעשים בהם המצות שהן הן רצונו

For since all before Him is considered as nothing, over whom would the term "kingship" apply and be fitting? Rather, it is because the Infinite Light, blessed be He, the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), will be drawn down and shine in actual revelation in the things with which the mitzvos are done, which are themselves His will,

ית' משם יאיר ויתגלה אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש בגילוי בלי שום הסתר פנים לבוש להיות הדברים הגשמיים ההם הנתונים תחת ממשלת ק"נ [קליפת נוגה] בטלים לאור ה' וקדושתו הנמשך ומאיר בהם.

may He be blessed. From there the very Infinite Light, blessed be He, will shine and be revealed openly, without any concealment of the Face [or] garment, so that those physical things, which are placed under the dominion of kelipas nogah, are nullified to the light of G-d and His holiness that is drawn and shines in them.

18 והמשכה זו באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] תליא מילתא כמ"ש אשר יעשה אתם האדם שהאדם עושה אותן למצות כו' כמ"ש במ"א.

And this drawing down depends on an arousal from below (isarusa dilesata), as it is written, "which man shall do them": that man makes them into mitzvos, etc., as is explained elsewhere.

אך היינו המשכת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בדברים הנעשים בהם המצות כגון ציצית של צמר ותפלין של קלף ואתרוג.

However, this is the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, into the things with which the mitzvos are done, such as tzitzis of wool, tefillin of parchment, and esrog.

19 וכיוצא בהן שהתהוות מאין ליש הגשמי שבהם הוא מאוא"ס [מאור אין סוף] ב"ה הסוכ"ע ומקיף כולן בהשוואה אחת.

And the like; for the coming into being, from nothing to something, of the physical [substance] in them is from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), which surrounds them all equally.

אמנם קיום המצות במעשה האדם אשר יעשה בגופו ומאודו כגון בלבישת הטלית ותפלין ונטילת האתרוג ונתינת הצדקה וכיוצא בהם

However, the fulfillment of the mitzvos through the action of a person, which he does with his body and his means, such as putting on the tallis and tefillin, taking the esrog, giving charity and the like,

שהוא המשכת אור וגילוי החיות מאור א"ס ב"ה בנפש האדם ממש הגם שהארה והמשכה זו היא ג"כ בבחי' מקיף מ"מ אין הארה זו נמשכת מאוא"ס [מאור אין סוף] ב"ה הסוכ"ע ומקיף את כולם בהשוואה אחת לבד

which is the drawing down of light and the revelation of life-force from the Infinite Light, blessed be He, into the very soul of the person: although this radiance and drawing down is also at the level of an encompassing [light] (makif), nevertheless this radiance is not drawn only from the Infinite Light, blessed be He, the light that encompasses all worlds and surrounds them all equally.

כי ההארה ההיא היא מבחי' התנשאו' [התנשאות] לבד שהוא המתנשא מימות עולם שההתנשאות מצד עצמו הוא בחי' הסתלקו' [הסתלקות] החיות מאוא"ס [מאור אין סוף] ב"ה שלא יאיר ויתגלה בגילוי רב ועצום כדי שלא להיות בטול העולמות במציאות ממש.

For that radiance is from the level of exaltation alone, [as in] "Who is exalted since days of old"; and exaltation, in itself, is the level of the withdrawal of the life-force from the Infinite Light, blessed be He, so that it should not shine and be revealed in a great and intense revelation, in order that the worlds not be nullified out of existence entirely.

רק אחר שמתנשא מבחי' עלמין כדי להראות מלכותו והתנשאותו על כל העולמו' [העולמות] הרי נמשך גילוי הארת מלכותו והתנשאותו יתי' והוא בחי' סוכ"ע ומקיף את כולם בהשוואה אחת.

Only after He is exalted above the level of "worlds," in order to show His kingship and His exaltation over all the worlds, is the revelation of the radiance of His kingship and exaltation, may He be blessed, drawn forth; and this is the level of the light that encompasses all worlds, which surrounds them all equally.

אבל ההארה הנמשכת על האדם בקיום המצות במעשה בפו"מ [בפועל ממש] היא בחי' כתר מלכות והוא בחינת בעטרה שעטרה לו אמו וכתר שנעשה

But the radiance that is drawn upon a person through fulfilling the mitzvos in deed, in actual practice, is the level of the "royal crown" (keser malchus), and it is the level of "with the crown with which his mother crowned him." And a crown that is made

על ראש המלך עד"מ הוא מאבנים טובות שהם בחי' דוממים שהוא מבחי' התחתונה שבד' בחי' דצח"מ [דומם צומח חי מדבר].

for the head of the king, by way of analogy, is of precious stones, which are the level of the inanimate, the lowest of the four levels: inanimate, vegetative, animal and speaking.

20 ואעפ"כ [ואף על פי כן] נעשי' [נעשית / נעשים] עטרה וכתר על הראש להתענג ולהתפאר כו'. וכך בקיום המצות אשר יעשה האדם הגם שהן מלובשים בדברים גשמיים מ"מ זה נעשה בחי' כתר עטרה למעלה

And even so, they become a diadem and a crown on the head, for delight and for glory, etc. So too with the fulfillment of the mitzvos that a person does: although they are clothed in physical things, nevertheless this becomes the level of a crown, a diadem, above,

דהיינו בחי׳ ענג העליון ב״ה נח״ר [נחת רוח] לפני שאמרתי ונעשה רצוני. וענג ונח״ר [ונחת רוח] זה מתגלים בנפש האדם בעשותה אחת מכל מצות ה׳ ות״ת [ותלמוד תורה] כנגד כולם

that is, the level of the Supernal delight, blessed be He: "It is gratification before Me that I spoke and My will was done." And this delight and gratification are revealed in the soul of a person when it does one of all the mitzvos of G-d; and Torah study is equal to them all,

כי הלכות הן הליכות עולם שהן המשכת אוא״ס [אור אין סוף] ב״ה ממש בעולם ואין להקב״ה בעולמו אלא ד״א [ד׳ אמות] של הלכה:

for the halachos are "the ways of the world" (halichos olam), which are the drawing down of the very Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, into the world; and the Holy One, blessed be He, has in His world only the four cubits of halachah.

21 ולכן ארז״ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] (בירושל׳ [בירושלמי] דמגלה) הנביאים והכתובים עתידים להבטל ומגלת אסתר והלכות אין עתידים ליבטל. והענין מ״ש הנביאים והכתובים עתידים להבטל אין פי׳ שיבטלו לגמרי ולא יהיה גלוי הנביאים כלל ח״ו [חס ושלום]

Therefore our Sages, of blessed memory, said (in the Jerusalem Talmud, Megillah): "The Prophets and the Writings are destined to be nullified, but the Megillah of Esther and the halachos are not destined to be nullified." And the explanation: what they said, that the Prophets and the Writings are destined to be nullified, does not mean that they will be nullified entirely and there will be no revelation of the Prophets at all, G-d forbid;

אלא שיהיה אוא״ס [אור אין סוף] ב״ה כ״כ [כל כך] בגילוי רב ועצום עד שגילוי הנביאים יהיו בטלים כבטול זיו השמש בשמש שעם היות שהזיו ודאי יש לו אור רב במקורו ביתר שאת מהאור המאיר לארץ ולדרים עליה

rather, the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, will be in so great and intense a revelation that the revelation of the Prophets will be nullified, as the radiance of the sun is nullified within the sun. For although the radiance certainly has great light in its source, far surpassing the light that shines upon the earth and those who dwell on it,

אלא שבמקורו הוא בטל מחמת אור השמש שהוא מקור האור. וכך כל הנביאים עתידים להבטל באור גילוי א״ס ב״ה שיתגלה לע״ל [לעתיד לבוא] וראו כל כו׳.

yet in its source it is nullified because of the light of the sun, which is the source of the light. So too, all the Prophets are destined to be nullified in the light of the revelation of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, which will be revealed in the Time to Come, [as it is written,] "and all shall see," etc.

22 והנה ע"ז אמרו שמגלת אסתר לא תבטל. והענין כי ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] אסתר מן התורה מנין דכתיב ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא שהשכינה מסתתרת בגלות בבחינת ביום ההוא בחי' עלמין סתימין דלא אתגליין.

Now, about this they said that the Megillah of Esther will not be nullified. The explanation is this. Our Sages, of blessed memory, said, "Where is Esther [alluded to] in the Torah? As it is written, 'And I will surely hide (haster astir) My face on that day.'" For the Shechinah (Divine Presence) is hidden in exile, at the level of "on that day," the level of the hidden worlds that are not revealed.

דהנה לע"ל [לעתיד לבוא] כתיב ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה קוינו לו שבחי' הוא בחי' סתים יהי' [יהיה] בבחי' זה

For of the Time to Come it is written, "And it shall be said on that day, 'Behold, this is our G-d; we hoped for Him,'" meaning that the level of hu ("that"), the hidden level, will be at the level of zeh ("this"),

שהוא בחי' התגלות כאלו הוא לנוכח דהיינו שיאיר אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה המסתתר והנעלם בבחי' עלמין סתימין להיות בגילוי בעלמין דאתגליין.

which is the level of revelation, as though He were directly present; that is, the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which is hidden and concealed at the level of the hidden worlds, will shine so as to be revealed in the revealed worlds.

משא"כ בחי' אסתר שהוא בחינת הסתר אסתר פני ביום ההוא שאפי' [שאפילו] בבחי' ביום ההוא הוא בבחי' הסתר והעלם לפי ששרשה מבחי' סתימו דכל סתימין וע"ז נאמר אכן אתה אל מסתתר

Whereas the level of Esther, which is the level of "I will surely hide (haster aster) My face on that day," is such that even at the level of "on that day" it is in a state of hiding and concealment, because its root is from the level of the most hidden of all hidden; and about this it is said, "Truly, You are a G-d who hides Himself."

הנה אור כזה גדול מאד ורב כחו שאין לו בטול כמו זיו השמש בשמש שאור זה אינו זיו אלא מאור עצמו.

Now, such a light is very great and abundant in power, so that it has no nullification like that of the radiance of the sun within the sun; for this light is not a radiance, but the luminary itself.

23 וכן הלכות שהן בחי' מרדכי. כי מרדכי מן התורה מנין דכתיב מר דרור ומתרגמינן מירא דכיא כו'.

And so too the halachos, which are the level of Mordechai. For "Where is Mordechai [alluded to] in the Torah? As it is written, 'pure myrrh' (mar dror), which we translate [into Aramaic] as mira dachya," etc.

פי' מירא דכיא מרירות שבמקום טהור דהיינו הלכות שהן דבר ה' ושרשן ומקורן בח"ע [בחכמה עילאה] המלובשות בבחי' מרירות שהוא גשמיות גסות עוה"ז וחומריות כתרומות ומעשרות ואפי' [ואפילו] בדברים טמאים כגון שקצים ורמשים אשר הבדילנו מהם.

The meaning of mira dachya is bitterness that is in a pure place: that is, the halachos, which are the word of G-d and whose root and source is in the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah), clothed in the level of bitterness, which is the physicality, coarseness and materiality of this world, such as terumos and tithes, and even in impure things, such as creeping and crawling creatures, from which He has separated us.

24 וע"ז נאמר ששה חדשים בשמן המור שמן הוא בחי' ח"ע [חכמה עילאה] המלובשת בבחי' מרירות שהן הלכות שמלובשות בגשמיות.

And about this it is said, "six months with oil of myrrh": oil is the level of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah), clothed in the level of bitterness: these are the halachos, which are clothed in physicality.

ופסוק זה מדבר על ענין ביאת הנשמה לג"ע [לגן עדן] שצ"ל בשמן המור. וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו.

And this verse speaks of the entry of the soul into Gan Eden, which must be with "oil of myrrh," as our Sages, of blessed memory, said, "Fortunate is he who comes here with his learning in his hand."

25 ומה שההלכות מלובשות בגשמיות הוא כמשל האבוקה שמאירה למרחוק מאד. וכן חבית מלאה שנתמלאה על כל גדותיה בשפע רב ועצום עד שנשפך לחוץ באבוד וכן בחי' ההולדה אינו בקטן עד שיהי' [שיהיה] גדול ויכנסו בו מוחין דגדלות.

That the halachos are clothed in physicality is like the analogy of a torch, which shines to a very great distance; and likewise a full barrel, which has been filled over all its brims with great and intense abundance until it spills outside, to waste; and likewise procreation, which does not occur in a child until he is grown and the mature intellect (mochin degadlus) has entered him.

26 ועי"ז נתוסף בו כח להוליד בדומה לו. כך הנה ההלכות המלובשות בגשמיות היינו שבאו מאור האבוקה המאירה למרחוק ומחבית שנתמלאה על כל גדותיה ושפע רב ועצום עד שנשפך לחוץ.

And through this, power is added to him to beget [offspring] like himself. So too, the halachos that are clothed in physicality: that is, they have come from the light of the torch that shines far away, and from a barrel that has been filled over all its brims, with an abundance so great and intense that it spills outside.

וזהו סימן ברכה בית שנשפך בו יין כמים כו'. ואדרבה מאור וגילוי זה שבגשמיות מובן מקור האור ושרשו שהוא בבחי' האבוקה הגדולה.

And this is [the meaning of] "A house in which wine is poured like water is a sign of blessing," etc. On the contrary: from this light and revelation in physicality one understands the source and root of the light, that it is at the level of the great torch.

הגם שאם היה מדליק הנר במקומו היה מאיר יותר מהאור הבא מהאבוקה מרחוק מ"מ מאחר שמאיר ברחוק מאד מעיד על מקום האור ומקורו

For although, had one lit a candle in its place, it would shine more than the light that comes from the torch from afar, nevertheless, since it shines at a very great distance, it testifies about the place of the light and its source,

שגדול מאד והאבוקה גדולה היא ולכן אור וגילוי זה שבהלכות אין לו בטול כבטול זיו השמש.

that it is very great and that the torch is a great one. Therefore this light and revelation in the halachos has no nullification like the nullification of the radiance of the sun.

(וז"ש [וזהו שכתוב] ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור שהוא בחי' מאור ולא אור וזיו לבד. וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] מאור שבה מאור דוקא). וכן מגלת אסתר הגם שהנס של פורים היה מלובש בדרך הטבע ע"פ אחשורוש.

(And this is [the meaning of] what is written, "that they bring to you pure olive oil, crushed, for the luminary (maor)," which is the level of a luminary and not merely light and radiance; and as our Sages, of blessed memory, said, "the luminary (maor) in it": specifically a luminary.) And likewise the Megillah of Esther: although the miracle of Purim was clothed in the way of nature, through Achashverosh,

הנה אדרבה מזה מובן ששרש האור וגילוי למעלה הוא ממדרגות עליונות מאד וכמשל אור האבוקה וחבית של יין המלאה עד שעוברת ממנה על כל גדותיה לחוץ. לכן כתיב וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים.

on the contrary, from this one understands that the root of the light and revelation above is from very high levels, as in the analogy of the light of the torch, and of a barrel of wine so full that it overflows all its brims to the outside. Therefore it is written, "And these days of Purim shall not pass from among the Jews."

27 והנה כדי להמשיך אור וגילוי גדול כזה שאין לו בטול בבחי' זיו אמרו ישראל בשעת מ"ת [מתן תורה] נעשה ונשמע הוא ענין

Now, in order to draw down so great a light and revelation, which has no nullification as a radiance does, Israel said at the time of the Giving of the Torah, "We will do and we will hear." This is

בטול הרצון לבעל הרצון עצמו שזהו ענין נעשה שהיו מוכנים לעשות טרם ישמעו שהוא בחי' העלאה ובטול רצון ואח"כ נשמע הוא בחינת המשכת התורה לשמוע.

the nullification of the will to the Master of the will Himself. That is the meaning of "we will do": they were ready to do before they would hear, which is the level of ascent and the nullification of will. And afterwards "we will hear," which is the level of the drawing down of the Torah, to hear [it].

וזהו ענין כתר מלכות כי תרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן הן בגימטריא תר"ך. וזהו תר"ך עמודי אור שבכתר כמו עמוד המחבר מעלה ומטה.

And this is the meaning of the "royal crown" (keser malchus): for the 613 mitzvos of the Torah and the seven mitzvos of the Rabbis are, in numerical value (gematria), 620 (tarach). And these are the 620 pillars of light in Keser (the Crown), like a pillar that connects above and below.

כך המשכת התורה והמצות הן המשכות ממקום עליון מאד מאא"ס [מאור אין סוף] ב"ה ממש למקום נמוך מאד הוא העוה"ז השפל הגשמי:

So too, the drawing down of the Torah and the mitzvos is a drawing down from a very high place, from the very Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, to a very low place, which is this lowly, physical world.

28 אך כל הבי בחניות לבוש מלכות וכתר מלכות עדיין צריכין לבחי' סוס אשר רכב עליו המלך. והוא כי הנה כתיב במ"ת [במתן תורה] כי תרכב על סוסיך מרכבותיך כו'.

But both levels, the royal apparel and the royal crown, still need the level of "the horse that the king has ridden upon." And this is so because it is written concerning the Giving of the Torah, "When You ride upon Your horses, Your chariots," etc.

והענין הוא כי הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] ג' שעות ראשונות של יום הקב"ה יושב וזן כו'. ובלילה רוכב על כרוב קל שלו ושט בח"י אלף עלמין:

The explanation is this. Our Sages, of blessed memory, said: "[In] the first three hours of the day the Holy One, blessed be He, sits and sustains," etc., "and at night He rides upon His swift cherub and roams through eighteen thousand worlds."

29 וביאור הדברים הנה תקנו חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] ח"י ברכאן דצלותא נגד ח"י חוליות שבשדרה. ולכאורה אינו מובן.

The explanation of these matters: our Sages, of blessed memory, instituted the eighteen blessings of prayer corresponding to the eighteen vertebrae of the spine. At first glance this is not understood.

אך הענין הוא דהנה השדרה היא הנמשכת מן המוח אל הירכיים הן סוף המדרגות ולכן בברכה הא' כורע בברוך שהכריעות והשתחואות הן כריעת הראש

But the explanation is this. The spine is what extends from the brain to the thighs, which are the end of the levels. Therefore in the first blessing one bows at "Blessed," for the bowings and prostrations are a bowing of the head,

והוא המשכת בחי' ח"ע [חכמה עילאה]. ואח"כ בברכה שלאחריו אומרים מודים אנחנו לך בחינת הודאה שהוא מבחינת ירכין.

which is the drawing down of the level of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah). And afterwards, in the later blessing, one says, "We give thanks to You," the level of acknowledgment, which is from the level of the thighs.

30 והנה הח"י ברכאן ממשיכים נש"י [נשמות ישראל] ג"פ [ג' פעמים] ביום. אך המלאכים זמן שירתם היא בלילה שאז ותתן טרף לביתה

Now, the souls of Israel draw down the eighteen blessings three times a day. But the time of the angels' song is at night, for then "she gives food to her household,"

ואזי נמשכים בחי' החי"י ברכאן במלאכים ושם מתחלק לחי"י אלף עולמות כי רכב אלקים רבותים אלפי שנאן.

and then the level of the eighteen blessings is drawn down into the angels, and there it is divided into eighteen thousand worlds; for "The chariot of G-d is myriads, thousands of shinan."

אלפי שאינן שב' אלפים חסר מרבותים שהוא ר' אלף. שנשאר חי"י אלף וכך מתחלק השפע בכל מדרגה ומדרגה לפי השגתה בכל החי"י אלף מדרגות.

[Read] "thousands that are not (she'einan)": two thousand are lacking from the "myriads," which is twenty thousand, so that eighteen thousand remain. And so the flow is divided in each and every level according to its grasp, in all the eighteen thousand levels.

והשפעה והמשכה זו היא בבחי' כרוב קל שלו היא בבחי' צירופי אותיות שנק' כך בשם כרוב.

And this flow and drawing down is at the level of "His swift cherub"; it is at the level of combinations of letters, which are called by the name "cherub."

31 והנה בתריה דהאי קרא רכב אלקים רבותים כו' כתיב אדני בם סיני בקדש. כלומר שכמו שנמשך שפע וגילוי בצירופי אותיות והמשכות במלאכים.

Now, right after this verse, "The chariot of G-d is myriads," etc., it is written, "the L-rd is among them, Sinai, in holiness." That is to say: just as flow and revelation are drawn down through combinations of letters and drawings-down into the angels,

כך נמשך בבחי' סיני בקדש הם צירופי אותיות והמשכות גילוי אא"ס [אור אין סוף] ממש בתורה ממש שניתנה בהר סיני.

so it is drawn down at the level of "Sinai in holiness": these are combinations of letters and drawings-down of the revelation of the very Infinite Light (Or Ein Sof) into the very Torah that was given at Mount Sinai.

32 וגם אחר ירידת משה מן ההר בסוף מ' יום כתיב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם להיות גילוי שכינה ממש בגשמי' [בגשמיים / בגשמיות / בגשמית] הדברים שנעשה בהם המשכן זהב וכסף ונחשת ויריעות וקרשים כו'.

And also after Moshe's descent from the mountain at the end of forty days, it is written, "And they shall make Me a Sanctuary, and I will dwell within them," so that there be an actual revelation of the Shechinah (Divine Presence) in the physicality of the things with which the Mishkan was made: gold, silver and copper, curtains and beams, etc.

וזהו כי תרכב על סוסיך שהמשכות אלו להיות גילוי רב נק' בשם סוסים שהם צירופי אותיות שנק' כך בשם סוסים. שיש אותיות שנק' בשם סוסים.

And this is "When You ride upon Your horses": these drawings-down, so that there be a great revelation, are called by the name "horses," for they are combinations of letters that are called by the name "horses." For there are letters that are called by the name "horses,"

ויש אותיות שנק' בשם כרוב. כי יש הרבה מיני אותיות. אותיות הדבור ואותיות השכל ואותיות המחשבה ואפי' [ואפילו] בקדמות השכל יש בחי' אותיות:

and there are letters that are called by the name "cherub," for there are many kinds of letters: letters of speech, letters of intellect and letters of thought; and even in the stage that precedes intellect there is a level of letters.

33 וזהו ענין וסוס אשר רכב עליו המלך שכדי להיות בחי' גילוי בחי' לבוש מלכות וכתר מלכות צ"ל ע"י בחי' סוס שהן בחי' צירופי אותיות והמשכות להמשיך גילוי א"ס ב"ה למטה כמו למעלה.

And this is the meaning of "and the horse that the king has ridden upon": in order for there to be a revelation of the level of the royal apparel and the royal crown, it must be through the level of a horse, which is the level of combinations of letters and drawings-down, to draw down the revelation of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, below as above.

34 והנה כל בחי' הללו נתגלו גם בפורים בימי מרדכי שאז קבל היהודים את אשר החלו לעשות במ"ת [במתן תורה] שבמ"ת [שבמתן תורה]

Now, all these levels were revealed also on Purim, in the days of Mordechai, for then "the Jews accepted that which they had begun to do" at the Giving of the Torah. For at the Giving of the Torah

אמרו נעשה ונשמע שהיה בחי' בטול רצון ובימי מרדכי ואסתר מס"נ [מסירות נפש] ממש על קדוש השם שהרי המן לא רצה להרוג אלא יהודים.

they said, "We will do and we will hear," which was the level of the nullification of will; and in the days of Mordechai and Esther [there was] actual self-sacrifice (mesirus nefesh) for the sanctification of G-d's Name, for Haman wanted to kill only Jews (Yehudim).

וכמאמר כל הכופר בעכו"ם [בעבודת כוכבים ומזלות] נק' יהודי. ולכן נק' מרדכי איש יהודי ואף שהיה משבט בנימין.

As in the saying, "Whoever repudiates idolatry is called a Yehudi (Jew)." And therefore Mordechai is called "a Jewish man" (ish Yehudi), even though he was of the tribe of Binyamin.

ואף כהנים ולוים שבאותו הדור נק' בשם יהודים לפי שמס"נ [שמסירות נפש] על קדה"ש [קידוש השם] ולא המירו דתם להחיות נפשם ומחמת מס"נ [מסירות נפש] זו זכה להיות גילוי בחי' לבוש מלכות וכתר מלכות וסוס אשר רכב עליו המלך:

And even the Kohanim and Levites of that generation are called by the name Yehudim, because they gave themselves over in self-sacrifice for the sanctification of G-d's Name and did not change their faith to save their lives. And because of this self-sacrifice it was merited that there be a revelation of the level of royal apparel, a royal crown, and the horse that the king has ridden upon.

35 אך להבין מ"ש ויקח המן את הלבוש ואת הסוס כו' מאין זכה המן לבחי' הללו.

But we need to understand what is written, "And Haman took the apparel and the horse," etc.: from where did Haman merit these levels?

הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] המן מן התורה מנין דכתיב המן העץ כו'. והענין דכתיב ראשית גוים עמלק שכל העכו"ם [העובדי כוכבים ומזלות] הן מבחי' עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] ועמלק הוא למעלה מהן.

Now, our Sages, of blessed memory, said, "Where is Haman [alluded to] in the Torah? As it is written, 'Is it from the tree (hamin ha-etz)...?'" etc. The explanation is this. It is written, "Amalek is the first of the nations": for all the nations are from the level of the Tree of Knowledge of good and evil, and Amalek is above them.

וזהו המן העץ בתמיה שהוא למעלה מבחי' העץ. ומ"מ מאחר דכתיב המן העץ אפי' [אפילו] בלשון תמיה הרי יש לו עכ"פ [על כל פנים] קצת שייכות אל העץ.

And this is [the meaning of] "hamin ha-etz" as a question: that he is above the level of the Tree. Nevertheless, since "hamin ha-etz" is written, even in the form of a question, he has at any rate some connection to the Tree;

שאל"כ [שאם לא כן] למה מזכירו אצל העץ. אך הענין שהוא בבחי' מקיף להעץ נוגע ואינו נוגע והוא בחי' חוצפה וגסות הרוח.

for otherwise, why mention him alongside the Tree? But the explanation is that he is at the level of an encompassing [aspect] (makif) to the Tree, touching and not touching; and this is the level of brazenness and arrogance.

36 והנה לעומת זה יש בקדושה ונקי' ג"כ בחי' המן לאחר הבירור. כי מבני בניו של המן למדו תורה ברבים.

Now, corresponding to this there is [a level] in holiness that is also called the level of Haman, after refinement. For some of Haman's descendants taught Torah in public.

הרי שיש בחי' המן לאחר הבירור שנכלל בקדושה והוא ויגבה לבו בדרכי ה' וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] שצ"ל עיניו למטה ולבו למעלה. עינים הם בחי' חכמה כח מ"ה [מה] בחי' משה שהיה ענו מכל האדם בחינת בטול.

Thus there is a level of Haman, after refinement, that is included in holiness; and this is "his heart was lifted up in the ways of G-d," and as our Sages, of blessed memory, said, that one's eyes should be downward and one's heart upward. The eyes are the level of Chochmah (wisdom), "the power of mah" (koach mah), the level of Moshe, who was "more humble than any man," the level of self-nullification (bittul).

37 ובחי' הלב צ"ל למעלה ששם יסוד האש והצמאון וטבע האש להגביה ולעלות למעלה. והאדם צ"ל כלול משניהם.

And the level of the heart must be upward, for there is the element of fire and of thirst, and the nature of fire is to rise and ascend upward. And a person must be composed of both.

כי אם לא יהיה בבחי' הגבהה כלל לא יערב לבו לגשת אל העבודה באמרו מי אנכי ומה עבודתי. לכך צריך לו הגבהת הלב בתשוקה והצמאון שבו.

For if he has no level of elevation at all, his heart will not venture to approach the service [of G-d], as he says, "Who am I, and what is my service?" Therefore he needs elevation of the heart, in the longing and thirst within it.

38 וגם בחי' עינים למטה להיות בחי' בטול ממש באוא"ס [באור אין סוף] ב"ה בהמשכת ח"ע [חכמה עילאה] כח מ"ה [מה] בעסק התורה דאורייתא מחכמה נפקת וכמ"ש ודברי אשר שמתי בפיך כו'.

And also the level of eyes downward, to be at the level of actual self-nullification (bittul) to the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, through drawing down the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah), "the power of mah" (koach mah), in the study of Torah, for the Torah comes forth from Chochmah; and as it is written, "and My words that I have put in your mouth," etc.

וזהו ענין שהת"ח [שהתלמיד חכם / שהתלמידי חכמים] צריך להיות בו שמינית שבשמינית. כי הנה בבחי' חכמה יש ל"ב נתיבות החכמה וגם לב בגימטריא ל"ב וכללות שניהם עולה ס"ד.

And this is the meaning of [the teaching] that a Torah scholar must have in him an eighth of an eighth. For in the level of Chochmah there are thirty-two paths of wisdom, and lev (heart) is also thirty-two in numerical value, and the two of them together come to sixty-four.

39 ושמינית שבשמינית הוא חלק א' מס"ד והיינו הגבהת הלב המחובר אל מוח החכמה כי העיקר היא החכמה המשכת בחי' הבטול

And an eighth of an eighth is one part of sixty-four; that is, the elevation of the heart that is joined to the mind of Chochmah (wisdom). For the main thing is Chochmah, the drawing down of the level of self-nullification (bittul),

אלא שצריכה העלאה תחלה בבחינת הגבהת הלב כדי להמשיך אח"כ שאם אין העלאה אין המשכה.

but it needs an ascent first, at the level of elevation of the heart, in order to draw down afterwards; for if there is no ascent, there is no drawing down.

40 והגבהה והעלאה זו הוא בחי' התנשאות דקדושה בחי' המן לאחר הבירור ומקורה ושרשה למעלה באורות עליונים הם בחינת לבוש וסוס.

And this elevation and ascent is the level of the exaltation of holiness, the level of Haman after refinement; and its source and root above is in supernal lights, which are the level of the garment and the horse.

כי הלבוש הוא ה' מלך גאות לבש בבחי' גאות והתנשאות. וסוס בגימטריא ב"פ [ב' פעמים] ס"ג [שם ס"ג].

For the garment is "G-d reigns; He has clothed Himself in majesty," at the level of majesty and exaltation. And sus (horse) is in numerical value twice Sag (63).

משא"כ בחי' כתר מלכות הוא בחינת בעטרה שעטרה לו אמו דוקא שאין בזלעו"ז [בזה לעומת זה] בבחי' המן בחי' זו כלל אלא היא בחי' בטול רצון ממש נעשה קודם לנשמע כו' וד"ל [ודי למבין]:

Whereas the level of the royal crown is specifically the level of "with the crown with which his mother crowned him," for in the opposing side, at the level of Haman, there is none of this level at all; rather, it is the level of actual nullification of will, "we will do" before "we will hear," etc. And this suffices for one who understands.

TORAH OHR • MEGILLAS ESTHER • MAAMAR 2

ביאור על הנ"ל

An Explanation of the Above

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above-mentioned [maamar].

2 הנה התורה היא פירוש וביאור המצות. והיא בחי' ח"ע [חכמה עילאה] שלמעלה מחכמה המושגת ומקורה בחי' מו"ס [מוחא סתימאה] חכמה שבכתר ושם עדיין לא בא לידי גילוי חכים

Now, the Torah is the interpretation and explanation of the mitzvos. It is the level of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah), which is above the wisdom that can be grasped, and its source is the level of Mocha Stima'ah (the hidden brain), the Chochmah within Keser (the Crown); and there it has not yet come to the revelation of "wise,"

כמו ח"ע [חכמה עילאה] שאף שהיא לא בחכמה ידיעא מ"מ יש בה גילוי ל"ב שבילין דאתפתחין כו'. משא"כ מו"ס [מוחא סתימאה] סתים כו'. אבל המצות הן בחי' כתר שבכתר.

like the higher Chochmah, which, although it is "not with a known wisdom," nevertheless has in it a revelation of "the thirty-two paths that open out," etc.; whereas Mocha Stima'ah is "concealed," etc. But the mitzvos are the level of Keser within Keser.

3 והיינו בבחי' חיצוניות כי פנימית הכתר אינו מן המנין י"ס [י' ספירות] לפי שנכלל באי"ס ואינו בא לידי גלוי כי"א בחיצוניות כמשל האבוקה שמאירה למרחוק

That is, in the aspect of the outer dimension (chitzoniyus). For the inner dimension (pnimiyus) of Keser is not of the count of the ten Sefiros, since it is included in the Infinite One (Ein Sof), and it comes to revelation only in the outer dimension, like the analogy of the torch, which shines far away.

ואף ששם האור אינו בגלוי כי"כ [כל כך] כמו אם היה מדליק שם אור הנר מ"מ מאחר שמאיר האור למרחוק ונראה שם ניכר ונראה שבמקומו הוא אור גדול של אבוקה.

And although there the light is not as revealed as if one were to light the light of a candle there, nevertheless, since the light shines far away and is seen there, it is recognizable and evident that in its own place it is the great light of a torch.

4 ועד"ז ג"כ נראה בחוש הארת חכמה נפלאה ועמוקה א"א להשיג כ"א ע"י משל פשוט. ולכן ר"מ [רבי מאיר] היה דורש תילתא מתלי כי ר"מ [רבי מאיר] גדול בדורו היה. ונק' ר' [רבי] נהוראי שמנהיר עיני חכמים.

In the same way, too, it is plainly seen that the illumination of a wondrous and deep wisdom cannot be grasped except through a simple analogy. Therefore Rabbi Meir would expound "a third [in] parables," for Rabbi Meir was the greatest in his generation; and he was called Rabbi Nehorai, because he illumines the eyes of the sages.

5 ולכן לא היתה חכמתו באה לידי גלוי כ"א ע"י הרבה משלים. וכן משלי שלמה לפי שחכמת שלמה היתה גדולה ונפלאה מאד וכשהיה מדבר בד"ת [בדברי תורה] לגלות חכמה שבה כתיב וידבר שלשת אלפים משל.

Therefore his wisdom came to revelation only through many parables. So too the Mishlei (parables) of Shlomo: because the wisdom of Shlomo was very great and wondrous, when he would speak words of Torah, to reveal the wisdom in it, it is written, "And he spoke three thousand parables."

פי' שלשת אלפים פעמים משל למשל עד שהבין דבר אחד מד"ת [מדברי תורה]. והיינו לפי עומק החכמה כן מרבה המשל

That is, three thousand times a parable for a parable, until he understood one thing of the words of Torah. That is: according to the depth of the wisdom, so one multiplies the parable,

כי חכמה קטנה המושגת כמות שהיא א"צ [אין צריך / אינו צריך] למשל כלל. וכך גלוי אוא"ס [אור אין סוף] שכשמו כן הוא ואין לו סוף הוא דוקא בבחי' חיצוני':

for a small wisdom, which is grasped as it is, needs no parable at all. So too the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), which is as its name [says] and has no end, is specifically in the aspect of the outer dimension.

6 והנה על הכתר ומו"ס [ומוחא סתימאה] מלביש בחי' לבוש ה' מלך גאות לבש כו' כמו עד"מ טלית שמשימין על הראש ועטרה שבראש שהטלית מקיפתו מראשו ועד רגליו

Now, over Keser and Mocha Stima'ah the level of a garment clothes [them]: "G-d reigns; He has clothed Himself in majesty," etc. As, by way of analogy, a tallis that is placed over the head and [over] the crown that is on the head, for the tallis surrounds him from his head to his feet,

וגם בחי' העטרה בכלל והוא אוא"ס [אור אין סוף] בחינה אחרונה היא מל' דא"ס עצמו שמאיר לכל העולמות בהשוואה אחת ואינו בבחי' גדר השתלשלות כלל כי

and the level of the crown, too, is included [in it]. And this is the Infinite Light: the last level, which is the Malchus (sovereignty) of the Infinite One (Ein Sof) Himself, which shines to all the worlds equally and is not within the bounds of the chain of descending worlds (hishtalshelus) at all. For

הנה ההשתלשלות הוא אחר הצמצום ומקום פנוי שנמשך קו וחוט ומשם נמשך גם בחי' כתר ועטרה להיות כתר ומו"ס [ומוחא סתימאה] כו'. משא"כ אוא"ס [אור אין סוף] בעצמו הוא המקיף את כל החלל כמו שהיה קודם הצמצום.

the chain of descent is after the tzimtzum (contraction) and the empty space into which a kav and chut (line and thread) were drawn, and from there is also drawn the level of Keser and crown, to become Keser and Mocha Stima'ah, etc.; whereas the Infinite Light itself is what encompasses the entire vacated space (chalal), as it was before the tzimtzum.

7 ומזה נעשה התהוות הכלים שאור מקיף מאיר מבחוץ והאו"פ [והאור פנימי] מבפנים ומצחצח הכלי. כי הנה ההתהוות מאין ליש הוא דוקא מאוא"ס [מאור אין סוף] עצמו שהוא כל יכול

From this comes about the coming into being of the vessels: for the surrounding light (Or Makif) shines from outside and the inner light (Or Pnimi) from within, and polishes the vessel. For the coming into being from nothing to something (yesh) is specifically from the Infinite Light itself, which is omnipotent;

משא"כ מהשתלשלות דרך עו"ע [עילה ועלול] לא היה יש כלל רק כמו חכמה שהיא בחי' ראשית היש ונק' בשם חכמה לא היתה עולה בשם כלל רק היתה בבחי' בטול ממש

whereas from a chain of descent by way of cause and effect, there would have been no yesh at all. Rather, as with Chochmah, which is the level of the beginning of the yesh and is called by the name Chochmah: it would not have risen to [bear] a name at all, but would have been in a state of real self-nullification (bittul),

וכן התהוות המדות מחכמה כו' ומכ"ש [ומכל שכן] התהוות היש גשמי גמור לא נתהווה מרוחנית אלא ע"י בחי' אור א"ס עצמו הסובב ומקיף את מקום החלל ופנוי

and so too the coming into being of the emotive attributes (middos) from Chochmah, etc. All the more so the coming into being of the wholly physical yesh: it did not come into being from the spiritual, but only through the level of the Infinite Light itself, which surrounds and encompasses the place of the vacated and empty space

שנמשך הקו"ח [הקו וחוט] לכל העולמות בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ואוא"ס [ואור אין סוף] מקיף הכל בהשוואה אחת ולפי שהוא כל יכול לכך מזה נעשה בחי' הכלי ליש ודבר נפרד גשמי כו'.

into which the kav and chut were drawn to all the worlds, in the aspect of the light that fills all worlds (memalei kol almin); and the Infinite Light encompasses everything equally, and because it is omnipotent, therefore from it the level of the vessel comes to be a yesh and a separate physical thing, etc.

8 והנה שרש המצות הנמשכין מבחי' כתר שבכתר בבחי' חיצוניות כנ"ל ושם מאיר אוא"ס [אור אין סוף] לכך הן מלובשות בגשמיות ממש

Now, [as for] the root of the mitzvos, which are drawn from the level of Keser within Keser, in the aspect of the outer dimension, as mentioned above, and there the Infinite Light shines: therefore they are clothed in actual physicality,

דהיינו בעשייה גשמיית שנתהווה מבחינת לבוש מלכות הוא לבוש אוא"ס [אור אין סוף] עצמו המקיף את כולם בהשוואה אחת ונק' לבוש מלכות

that is, in physical asiyah (action), which came into being from the level of the royal garment (levush malchus), which is the garment of the Infinite Light itself, which encompasses them all equally. It is called the royal garment

כי הלבוש הזה הוא מבחי' מלכות דא"ס שהיא בחינה אחרונה כנ"ל שהיא המלבשת ומקפת את כל העולמות כנ"ל. משא"כ התורה שהיא בחי' מו"ס [מוחא סתימאה] שרשה מבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] הכתר שאין שם גלוי בחי' סוכ"ע.

because this garment is from the level of the Malchus of the Infinite One, which is the last level, as mentioned above, which clothes and encompasses all the worlds, as mentioned above. Whereas the Torah, which is the level of Mocha Stima'ah, has its root in the level of the inner dimension of Keser, where there is no revelation of the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin).

ולכן יש מעלה יתירה בתורה על המצות שהיא מבחי' פנימית ויש מעלה במצות שהן מבחי' חיצונית לפי ששם הוא דוקא גלוי אוא"ס [אור אין סוף] עצמו בבחי'

Therefore the Torah has an added superiority over the mitzvos, in that it is from the inner level; and the mitzvos have a superiority, in that they are from the outer level, because there specifically is the revelation of the Infinite Light itself, in the aspect of

סוכ"ע:(עיין במ"ח בתחלתו מס' [מסכת] א"ק [אדם קדמון] פ"א סי' ג' בפנימיותו כו' ובחיצוניותו כו' ע"ש. וא"ש [ואתי שפיר] מ"ש שבחיצוניות הכתר הוא גלוי אוא"ס [אור אין סוף] הסוכ"ע משא"כ במו"ס [במוחא סתימאה] שהוא בחי' פנימיות הכתר אין בו גלוי בחי' סוכ"ע.

sovev kol almin. (See Mishnas Chassidim, at its beginning, Tractate Adam Kadmon, chapter 1, section 3: "in its inner dimension," etc., "and in its outer dimension," etc.; see there. And [so] what was said is well [understood]: that in the outer dimension of Keser is the revelation of the Infinite Light, the sovev kol almin, whereas in Mocha Stima'ah, which is the level of the inner dimension of Keser, there is no revelation of the level of sovev kol almin.

אך קשה דכאן לעיל אמר כי פנימיות הכתר אינו ממנין הי"ס [הי' ספירות] א"כ מבואר שפנימיות הכתר נלקח ממקום גבוה יותר מחיצוניותו וזה לכאורה סותר למ"ש. וגם הוא נגד מש"ש [מה שכתוב שם] במ"ח סי' ד'.

But there is a difficulty: for here, above, he said that the inner dimension of Keser is not of the count of the ten Sefiros; if so, it is clear that the inner dimension of Keser is taken from a higher place than its outer dimension, and this seemingly contradicts what was said. It is also against what is written there in Mishnas Chassidim, section 4.

אכן באמת לק"מ [לא קשה מידי] דפנימיות הכתר שאינו ממנין י"ס [י' ספירות] דקאמר לעיל כוונתו למ"ש בע"ח [בעץ חיים] שמ"א פ"ג [פרק ג'] . ובי' בחי' אלו הם הנק' עתיק ואי"א כו' ומבואר שם דדוקא בחי' א"א הוא ממנין הי"ס [הי' ספירות]

In truth, however, there is no difficulty at all. The inner dimension of Keser that is not of the count of the ten Sefiros, of which he spoke above, refers to what is written in Etz Chaim, Sha'ar 41, chapter 3. These two levels are those called Atik and Arich Anpin, etc., and it is explained there that specifically the level of Arich Anpin is of the count of the ten Sefiros,

משא"כ בחי' עתיק שהוא בחי' תחתונה שבא"ס אינו במנין הע"ס [העשר ספירות] וע"ז אמר לעיל דפנימית הכתר אינו ממנין י"ס [י' ספירות] דבחי' עתיק היינו ודאי פנימית העיקרי שבכתר כו'.

whereas the level of Atik, which is the lowest level of the Infinite One, is not in the count of the ten Sefiros. Of this he said above that the inner dimension of Keser is not of the count of the ten Sefiros, for the level of Atik is certainly the principal inner dimension of Keser, etc.

משא"כ מו"ס [מוחא סתימאה] עם היותו ג"כ פנימית הכתר היינו פנימי' [פנימיות / פנימית] מבחי' הב' שבכתר הנק' א"א ונק' מו"ס [מוחא סתימאה] חכמה שבכתר לכן אמר שאין שם בחי' גלוי סוכ"ע

Whereas Mocha Stima'ah, though it too is the inner dimension of Keser, is the inner dimension of the second level in Keser, called Arich Anpin, and is called Mocha Stima'ah, the Chochmah within Keser. Therefore he said that there is no revelation of the level of sovev kol almin there,

דהיינו בחי' עתיק דאע"ג [דאף על גב] דגבורה דע"י [דעתיק יומין] מלובש במו"ס [במוחא סתימאה] היינו שההארה באה ע"י [עתיק יומין] בחי' גבורה וצמצום קו המדה אבל בבחי' חיצוניות הכתר דהיינו גלגלתא הנק' כתר שבכתר מלובש חסד דעתיק שלמעלה מבחי' קו המדה

that is, the level of Atik. For although the Gevurah of Atik Yomin is clothed in Mocha Stima'ah, this means that the illumination comes through the level of Gevurah and the contraction of the measuring line (kav hamiddah); but in the outer dimension of Keser, that is, the Skull (Gulgalta), which is called Keser within Keser, there is clothed the Chesed of Atik, which is above the level of the measuring line.

וזהו ע"ד שכ' [שכתב] המ"ח הנ"ל רק שמ"מ אין הגלוי בבחי' פנימית כמו במו"ס [במוחא סתימאה] רק בבחי' חיצונית. וע' בע"ח [בעץ חיים] שער מוחין דצלם ספ"ו החיצוניות שלו כו' והוא הגלגלת כו'.

And this is along the lines of what the above-mentioned Mishnas Chassidim wrote; only that, nevertheless, the revelation is not in an inner way, as in Mocha Stima'ah, but only in an outer way. And see Etz Chaim, Sha'ar Mochin deTzelem, end of chapter 6: "its outer dimension," etc., "and this is the skull," etc.

ועיין בהרמ"ז [בהרב משה זכות] פ' אמור דפ"ח וז"ל [וזה לשונו] והענין כי גם כתר אריך נחשב מעולם א"ס כדרך כל כתר שמתייחס למה שלמעלה ממנו ועיקרו של אצילות מתחיל ממוחא סתימאה שהוא חכמה דאריך עכ"ל [עד כאן לשונו]):

And see the Ramaz (Rabbi Moshe Zacuto) on Parshas Emor, folio 88; these are his words: "The matter is that the Keser of Arich, too, is reckoned as [part] of the world of Ein Sof, as is the way of every Keser, which is related to what is above it; and the essential [part] of the World of Atzilus (Emanation) begins from Mocha Stima'ah, which is the Chochmah of Arich." End of quote.)

9 וסוס אשר רכב עליו המלך. היינו מ"ש כי תרכב על סוסיך כי הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] בלילה רוכב על כרוב קל שלו ושט בי"ח אלף עלמין הן

"And the horse that the king rode upon": this is what is written, "When You ride upon Your horses." For our Sages, of blessed memory, said that at night He rides upon His swift cherub and roams through eighteen thousand worlds. These are

בחי' ח"י ברכאן דצלותא שהן בבחי' ח"י חוליות השדרה שבהן נמשך מוח החכמה לירכים ורגלים לפי שהחוט מגיע עד גיד הנשה וג"ה [וגיד הנשה] מתפשט בירכים ורגלים.

the level of the eighteen blessings of prayer, which are in the aspect of the eighteen vertebrae of the spine, through which the brain of Chochmah is drawn down to the thighs and legs; for the [spinal] cord reaches down to the sciatic nerve (gid hanasheh), and the sciatic nerve spreads through the thighs and legs.

10 ולכן כל הכורע כורע בברוך שבברכה ראשונה שהכריעה היא כפיפת הראש דהיינו המשכת חכמה ע"י שכופף ראשו וחכמתו שבו

Therefore whoever bows, bows at "Baruch" (Blessed) in the first blessing; for bowing is the bending of the head, that is, the drawing down of Chochmah, by his bending his head and his Chochmah that is in it.

אלא שהח"י ברכאן הן באצי' והוא ע"י הנשמות שהעלאתן ביום משא"כ המלאכים שירתם ומזונם הוא בלילה דוקא.

Only, the eighteen blessings are in Atzilus, and this is through the souls, whose ascent is by day; whereas [as for] the angels, their song and their nourishment are specifically at night.

ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה אלו המלאכים וחק לנערותיה אלו ההיכלות שבע הנערות הראויות לתת כו'.

"She rises while it is yet night and gives food to her household": these are the angels; "and a portion to her maidens": these are the chambers (heichalos), "the seven maidens fit to be given," etc.

ולהם נמשך בבחי' ח"י אלפין כי רכב אלקים רבותים אלפי שנאן. אלפי שאינן מרבותים והיינו שמתחלק לח"י אלף מיני השגות לכל חד לפום שיעורא דיליה.

And to them it is drawn in the aspect of eighteen thousand, for "The chariot of G-d is twice ten thousand, thousands of shinan": thousands that are not (she'einan) [there], out of the twice ten thousand. That is, it is divided into eighteen thousand kinds of comprehension, to each one according to his measure.

11 והנה המשכה והשפעה זו היא בבחי' כרוב כרביא דהיינו בחי' אדם. אלא שפני אדם הוא אפי רברבי וכרוב הוא אנפי זוטרי.

Now, this drawing down and flow is in the aspect of a cherub (keruv), "like a child" (ke-ravya), that is, the aspect of a man (adam); only, the face of a man is "a large face," and the cherub is "a small face."

ובאור זה הנה אדם הוא שם מ"ה [שם מ"ה] שהמילוי הוא באלפי"ן ואל"ף הוא יו"ד וי"ו יו"ד

The explanation of this: adam (man) is the Name Mah (45), whose spelling-out (milui) is with alefs; and the alef is [made of] yud, vav, yud,

דהיינו וי"ו המחבר יו"ד עלאה עם יו"ד תתאה כענין עושה שלום במרומיו כו' והיינו ע"י בחי' בטול הנמשך להם.

that is, the vav that joins the upper yud with the lower yud, as in "He makes peace in His heights," etc.; and this is through the level of self-nullification (bittul) that is drawn to them.

12 והנה אנפי רברבי הוא שנמשך מבחי' מוחין יותר שזהו ההפרש בין גדול לקטן שלפי שכלו יהולל איש כנודע. והמוחין הן בחי' בטול הנמשך לו.

Now, a large face means that more is drawn from the level of the intellect (mochin); for this is the difference between an adult and a minor, since "a man is praised according to his intellect," as is known. And the intellect is the level of self-nullification (bittul) drawn to him.

ולכן זקן מיושבי [מיושבת] דעתו מפני שיש לו בחי' בטול יותר. משא"כ בחור יש לו רתיחת הבחרות מפני שלא נמשך בו בחי' בטול כ"כ [כל כך].

Therefore an old man's mind is settled, because he has more of the quality of self-nullification; whereas a young man has the boiling of youth, because the quality of self-nullification is not drawn into him so much.

וזהו ענין אנפי זוטרי והוא בבחי' מט"ט [מטטרון] שנק' נער ובבחי' כרוב זה נמשך שפע בח"י אלף עלמין.

This is the matter of a small face, and it is in the aspect of Metatron, who is called "a youth" (na'ar); and in the aspect of this cherub, the flow is drawn into the eighteen thousand worlds.

13 והנה כתיב רכב אלקים רבותים כו' אדני בם סיני בקדש כו' כלומר כשם שנמשך בבחינת מלאכים בח"י אלף עלמין כך נמשך ג"כ בבחי' סיני בקדש להיות המשכת אלקות בבחי' עשייה גשמית בתורה על הר סיני.

Now it is written, "The chariot of G-d is twice ten thousand," etc., "the L-rd is among them, [as at] Sinai, in holiness," etc. That is to say: just as it is drawn into the level of angels in the eighteen thousand worlds, so it is also drawn into the level of "Sinai, in holiness," so that there be a drawing down of G-dliness into the level of physical action, in the Torah [given] on Mount Sinai.

והמשכה זו היא בבחי' סוסים סוס בגימטריא ב"פ [בי' פעמים] ג"ס. שהוא משם ס"ג [שם ס"ג] שהוא למעלה משם מ"ה [שם מ"ה]. כי כדי להמשיך אור בעשיי' [בעשייה] גשמית מוכרח להיות הארה מלמעלה מעלה כמשל האבוקה הנ"ל.

This drawing down is in the aspect of horses: sus (horse) in gematria is twice gimmel-samech (63), which is from the Name Sag (63), which is above the Name Mah (45). For in order to draw light into physical action, there must be an illumination from very high above, like the analogy of the torch mentioned above.

והיינו גבורת הסוס לרוץ למקום שאין הרוכב יכול להגיע שם וריצת הסוס גדולה מריצת אדם היא בחי' הכרוב הנמשך במלאכים שאינו רץ כ"כ [כל כך] כמו הסוסים:

This is the strength of the horse, to run to a place that the rider cannot reach; and the running of the horse is greater than the running of a man, which is the level of the cherub that is drawn into the angels, which does not run as much as the horses.

14 והנה בחי' לבוש וסוס יכול להיות ע"י בחי' המן. המן העץ בחי' גסות שנתברר בקדושה מבני בניו של המן כו' דהיינו הגבהת הלב ויגבה לבו כו'.

Now, the level of the garment and the horse can come about through the level of Haman. "Hamin ha-etz" ("from the tree?"): the level of coarseness that was refined into holiness, "of the grandchildren of Haman," etc.; that is, the elevation of the heart: "And his heart was lifted up," etc.

והענין כי הנה צריך שיתן עיניו למטה ולבו למעלה. עיניו בחי' חכמה בחי' משה שהיה ענו שהחכמה שפלות כח מ"ה [מה]

The explanation: one must direct his eyes downward and his heart upward. "His eyes" are the level of Chochmah, the level of Moshe, who was humble; for Chochmah is lowliness, koach mah (the power of "what").

אבל לבו כי' [כתב] ביהושפט ויגבה לבו כו' וכן בחי' סוס ב"פ [בי' פעמים] ס"ג [שם ס"ג] שהוא ענין גס

But as for "his heart," it is written of Yehoshafat, "And his heart was lifted up," etc. So too the level of the horse, twice Sag (63), which is a matter of coarseness (gas);

וגם בחי' סוס לרוץ נעשה מבחי' המן כי ירידה צורך עלייה להיות בע"ת [בעלי תשובה] וזדונות נעשו כזכיות כו'.

and also the level of the horse, to run, comes from the level of Haman; for descent is for the sake of ascent, so that there be penitents (baalei teshuvah), and willful sins become like merits, etc.

אבל כתר מל' הוא בחי' בעטרה שעטרה לו אמו דווקא היינו ע"י נעשה ונשמע בבחי' נעשה תחלה בחי' עשייה שהיא מבחי' מקיף הסוכ"ע בשוה.

But the royal crown (keser malchus) is specifically the level of "the crown with which his mother crowned him," that is, through "we will do and we will hear," in the aspect of "we will do" first: the level of action, which is from the level of the encompassing light (makif), the sovev kol almin, equally.

15 ואח"כ נשמע המשכת התורה בפנימיות ואין זה אלא בבחי' ישראל מקדשי שמך שיש להם מס"נ [מסירות נפש].

And afterwards "we will hear": the drawing down of the Torah inwardly. This is only in the level of Israel, "who sanctify Your Name," who have self-sacrifice (mesirus nefesh).

ולכן הם דווקא הממשיכים בחי' כתר תר"ך עמודי אור כמו עמוד המחבר מעלה ומטה. וגם בפורים היה גילוי זה וקבל היהודים את אשר החלו לעשות.

Therefore it is specifically they who draw down the level of Keser, the six hundred and twenty pillars of light, like a pillar that joins above and below. On Purim, too, there was this revelation: "And the Jews took upon themselves what they had begun to do."

היהודים דוקא דהיינו ע"י מס"נ [מסירות נפש] כו' ע"י מרדכי ואסתר כו'. כי מרדכי הוא מר דרור ומתרגמינן מירא דכיא. מר דרור נק' למעלה בעלמא דחירות.

"The Jews" specifically, that is, through self-sacrifice, etc., through Mordechai and Esther, etc. For Mordechai is "mor dror" (free-flowing myrrh), which we translate [into Aramaic] as "mira dachya" (pure myrrh). Above, in the world of freedom, it is called "mor dror."

16 ולמטה נקרא מירא דכיא בחי' מר שהוא מרירות וגבורות הנמשך בבחינת דכיין ומסאבין. היא התורה הנמשכת ומתלבשת בעוה"ז הגשמי שהיא בבחי' גלות ומרירות בעניני העוה"ז.

And below it is called "mira dachya": the level of mor (myrrh), which is bitterness and severities (gevuros), drawn into the realm of the pure and the impure. This is the Torah, which is drawn down and clothed in this physical world; it is in a state of exile and bitterness in the matters of this world.

וע"ז אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] הנביאים עתידים להבטל כביטול זיו השמש. שהגם שהזיו מאיר ויש לו אור רב מ"מ במקורו הוא בטל שאינו נראה ונרגש כלל.

Of this our Sages, of blessed memory, said: the Prophets are destined to be nullified, like the nullification of the radiance of the sun. For although the radiance shines and has much light, nevertheless in its source it is nullified, so that it is not seen or felt at all.

כך הנביאים שהם מנו"ה [מנצח והוד] יהיו בטלים שלא יהיו נראים ונגלים למעלה יתירה וגדולה בהגלות נגלות אוא"ס [אור אין סוף] ממש ונגלה כבוד ה' ממש וראו כל בשר כו'.

So too the Prophets, who are from Netzach (victory) and Hod (splendor), will be nullified, so that they will not be seen and revealed as an added and great superiority, when the Infinite Light (Or Ein Sof) itself is openly revealed, and "the glory of G-d will be revealed," truly, "and all flesh will see," etc.

אבל מגלת אסתר היא בחי' הסתר אסתיר פני ביום ההוא דהיינו בחי' מלי' שמסתתרת בראש הבריאה ונעשה עתיק דבריאה.

But the Megillah of Esther is the level of "I will surely hide My face on that day," that is, the level of Malchus, which hides itself at the head of [the World of] Beriah (Creation) and becomes the Atik of Beriah.

17 ויום ההוא הוא בחי' בינה. ולכן נק' בחי' עתיק הסתר אסתיר ביום ההוא שגילוי עתיק הוא בבינה.

And "that day" is the level of Binah (understanding). Therefore the level of Atik is called "I will surely hide [My face] on that day," for the revelation of Atik is in Binah.

והיינו בחי' פני היא בחי' כתר מלכות לפי שהמלכות ל"ל [לית ליה / לית לה] מגרמה כלום ומקבלת מעשר מלכיות

That is, the level of "My face" is the level of the Keser of Malchus; for Malchus has nothing of its own at all, and it receives from ten Kingships (malchiyos)

(שלכן אומרים בר"ה [בראש השנה] י"ד מלכיות) וכתר מקבלת ממלכות שבכתר והיא בחינת פני וזו היא המסתתרת בראש הבריאה ונעשית עתיק.

(which is why on Rosh HaShanah we say ten [verses of] Kingship), and the Keser [of Malchus] receives from the Malchus within Keser. This is the level of "My face," and this is what hides itself at the head of Beriah and becomes Atik.

ולכן אפי' [אפילו] לע"ל [לעתיד לבוא] שנאמר ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה שבחי' ביום ההוא יהיה בבחי' זה בחי' גילוי מ"מ בחי' אסתר

Therefore, even in the Time to Come, of which it is said, "And he will say on that day: Behold, this is our G-d," [meaning] that the level of "that day" will be in the level of "this," the level of revelation, nevertheless the level of Esther,

שהיא בחי' עתיק היא בחי' סדכ"ס [סתימא דכל סתימין] כי סתימין הם או"א [אבא ואימא] ועתיק הוא סתימא אפי' [אפילו] לגבי סתימין

which is the level of Atik, is the level of the Hidden of all hidden ones; for the "hidden ones" are Abba and Imma, and Atik is hidden even in relation to the hidden ones,

ולכן אין לה בטול וכן ההלכות שהן בחי' מרדכי מירא דכיא ויהי אומן את הדסה היא אסתר שהיא המעלה את הנשמות בג"ע [בגן עדן].

and therefore it has no nullification. So too the halachos, which are the level of Mordechai, "mira dachya." "And he raised Hadassah, that is, Esther": she is the one who elevates the souls in Gan Eden.

ששה חדשים בשמן המור. שמן בחי' חכמה. מור יש בו ריח חזק והיינו ענין העלאה בבחי' גבורות דהיינו גבורות דאבא.

"Six months with oil of myrrh": oil is the level of Chochmah; myrrh has a strong scent; and this is the matter of elevation in the aspect of severities (gevuros), namely, the gevuros of Abba.

18 וששה חדשים בבשמים הם גבורות דאימא. ובזה הוא העמוד המחבר מעלה ומטה הנערה באה כו'.

"And six months with spices" are the gevuros of Imma. "And with this," that is, the pillar that joins above and below, "the maiden comes," etc.

כי כשם שבג"ע [שבגן עדן] התחתון צריך שישכח חיזו דהאי עלמא. כך בגעה"ע [בגן עדן העליון] צריך שישכח עונג געה"ת [גן עדן התחתון] ששם הוא ענין תענוג נפלא אחר שהוא למעלה מעלה.

For just as in the lower Gan Eden one must forget the sight of this world, so in the Upper Gan Eden one must forget the delight of the lower Gan Eden, for there is a matter of another, wondrous delight there, which is far higher.

וכל הענג הזה הוא מטעמי תורה ישקני מנשיקות פיהו. וכוונת המצות שידעו וישיגו טעמי ההלכות וסודותיהן

And all this delight is from the reasons of the Torah: "Let him kiss me with the kisses of his mouth." And the intent of the mitzvos is that they should know and grasp the reasons of the halachos and their mysteries,

ובזה יתענגו בתענוג נפלא ועצום והיינו בחי' מרדכי מירא דכיא. ולכן גם ההלכות אינם בטלים כמשל האבוקה הנ"ל:

and in this they will delight with a wondrous and mighty delight. This is the level of Mordechai, "mira dachya." Therefore the halachos, too, are not nullified, like the analogy of the torch mentioned above.

19 אך ויקח המן את הלבוש ואת הסוס וילבש את מרדכי כי בחי' מקיף נמשך גם בהמן כנודע שיש י"א סממני קטורת ולבונה הוא המקיף דקרו ליה אלהא דאלהיא.

However, "Haman took the garment and the horse, and clothed Mordechai," for the level of the encompassing light (makif) is drawn into Haman too, as is known: there are eleven spices of the incense, and the frankincense is the makif, which they call "the G-d of gods."

ולכן נמשך גם בה בחינת לבוש עליון מלכות דא"ס וכן הסוס משם ס"ג [שם ס"ג]. משא"כ הכתר שהוא המשכה מקו וחוט לבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] אין להמן שליטה שם

Therefore there is drawn into it, too, the level of the supernal garment, the Malchus of the Infinite One (Ein Sof), and likewise the horse, from the Name Sag. Whereas the Keser (crown), which is a drawing down from the kav and chut into the inner dimension: Haman has no dominion there,

ולא נעשה רק ע"י ישראל שהם מקדשי שמך ע"י נעשה ונשמע בחי' בטול באי"ס דוקא. ולא ע"י גסות בחי' המן אפי' [אפילו] אחר הבירור שיתברר בקדושה:

and it comes about only through Israel, who "sanctify Your Name," through "we will do and we will hear," the level of self-nullification (bittul) to the Infinite One specifically; and not through coarseness, the level of Haman, even after the refinement, when it will be refined into holiness.

20 [ועיין בע"ח [בעץ חיים] שער י' פ"ב [פרק ב'] דע כי או"פ [אור פנימי] כו' וזהו בבחי' על ידי דוקא ע"ש]:

[And see Etz Chaim, Sha'ar 10, chapter 2: "Know that the inner light (Or Pnimi)," etc.; and this is specifically in the aspect of "through" (al yedei). See there.]

TORAH OHR • MEGILLAS ESTHER • MAAMAR 3

תוספת ביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות

An Additional Explanation on "Let Them Bring Royal Apparel"

1 תוספת ביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות

An additional explanation on the verse "Let them bring royal apparel."

2 להבין ההפרש שבין מצות ת"ת [תלמוד תורה] למצות מעשיות שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] תכלית חכמה כו'. ללומדיהם לא נאמר כו'

To understand the difference between the mitzvah of Torah study and the mitzvos of action, as our Sages, of blessed memory, said: "The goal of wisdom," etc.; "'To those who study them' is not said," etc.

והטעם כמבואר במ"א כי התורה היא בחי' פנימיות מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] דאורייתא מחכמה נפקת וחכמה היא ראשית הגילוי מבחי' ההשתלשלות

And the reason, as explained elsewhere, is that the Torah is the level of the inner dimension (pnimiyus) of the light that fills all worlds (memalei kol almin), for "the Torah comes forth from Chochmah," and Chochmah (wisdom) is the beginning of the revelation of the chain of descending worlds (hishtalshelus);

אבל מצות מעשיות שהן בדברים גשמיים הארתן הוא מבחי' סוכ"ע שאינו בגדר ההשתלשלות כי התהוות מרוחניות להיות גשמיות אין זה דרך עו"ע [עילה ועלול] כו' כנזכר במ"א באריכות.

whereas the mitzvos of action, which are [performed] with physical things — their illumination is from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), which is not within the bounds of the chain of descending worlds. For the coming into being of physicality out of spirituality is not by way of cause and effect, etc., as mentioned elsewhere at length.

3 והנה גם להיות החכמה בבחי' יש וראשית הגילוי הלא הוא מאין תמצא מבחי' סוכ"ע שאל"כ [שאם לא כן] לא היתה החכמה עולה בשם בבחי' יש כלל

Now, Chochmah too — that it should be in the state of something (yesh) and the beginning of revelation — is it not so that "from ayin (nothing) it is found," from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin)? For otherwise Chochmah would not bear the name of something (yesh) at all,

אלא היתה כלולה במאציל העליון א"ס ב"ה ממש כו' כנזכר שם באריכות. וא"כ עדיין צריך להבין החלוק וההפרש שבין הארת סוכ"ע בבחי' חכמה שתהיה יש.

but would be included in the Supernal Emanator, the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, Himself, etc., as mentioned there at length. If so, we still need to understand the distinction and the difference between the illumination of the light that encompasses all worlds in the level of Chochmah, that it should be something (yesh),

ובין הארת סוכ"ע בדברים גשמיים ממש שהם יש ודבר ממש וא"א לומר שהארת סוכ"ע מאירה יותר ביש גשמי שהרי סוכ"ע מקיף את כל הד' עולמות בשוה:

and the illumination of the light that encompasses all worlds in actual physical things, which are something (yesh) and an actual thing. And it is impossible to say that the illumination of the light that encompasses all worlds shines more in a physical something (yesh), since the light that encompasses all worlds encompasses all four worlds equally.

4 אך מתחלה צריך להבין ענין ההפרש שבין פנימיי' למקיפים שהרי גם הפנימיים הם מהקו"ח [מהקו וחוט] שנמשך מסוכ"ע

But first we must understand the matter of the difference between the inner [lights] (pnimiyim) and the encompassing [lights] (makifim). For the inner [lights], too, are from the kav and the chut (the line and the thread), which is drawn from the light that encompasses all worlds (sovev kol almin).

שהרי מתחלה היה אור א"ס ב"ה ממלא את כל החלל ואח"כ צמצם כו' ונמשך הקו"ח [הקו וחוט] כו' והרי גם המשכה זו היא מבחי' סוכ"ע.

For at first the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, filled the entire space (chalal); afterwards He contracted [it], etc., and the kav and the chut were drawn forth, etc. So this drawing-forth, too, is from the level of the light that encompasses all worlds.

5 וגם להבין מ"ש שהתהוות היש גשמי הוא מבחי' סוכ"ע בחי' אין ממש והא כתיב בדבר ה' שמים

We must also understand what was said, that the coming into being of the physical something (yesh) is from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), the level of true ayin (nothing). But surely it is written, "By the word of G-d the heavens

נעשו ובע"מ [ובעשרה מאמרות] נבה"ע [נברא העולם] שהן צירופי אותיות הדבור יהי אור יהי רקיע מהם נעשו ונתהוו גשמיות העולם יהי רקיע תדשא הארץ כו'.

were made," and "By ten utterances the world was created" — which are combinations of the letters of speech: "Let there be light," "Let there be a firmament." From them the physicality of the world was made and came into being: "Let there be a firmament," "Let the earth sprout forth," etc.

6 ודבר ה' ורוח פיו הוא בחי' ההבל שבהשתלשלות העולמות בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] כי הדבור נמשך מבחי' המדות יום ראשון חסד דהיינו התלבשות החסד בדבור.

And the word of G-d and the breath of His mouth are the level of the vapor (hevel) in the chain of descent of the worlds (hishtalshelus), in the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin). For speech is drawn from the level of the emotive attributes (middos): the first day is Chesed (kindness), meaning the enclothement of Chesed in speech.

וכן יום ב' גבורה כו' וישראל עלו במחשבה דהיינו בחי' רוחניות שבבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין]. אמנם לבאר כ"ז [כל זה] צריך להקדים ב' הקדמות.

And likewise the second day is Gevurah (restraint), etc. And "Israel arose in thought" — meaning the level of spirituality that is within the level of the light that fills all worlds. However, to explain all this, two introductions must first be given.

הקדמה אחת כי יש ב' מיני המשכות מאור א"ס ב"ה. הא' היא בבחי' א"ס ממש.

The first introduction: there are two kinds of drawing-forth from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He. The first is in the level of the truly infinite (Ein Sof),

7 והב' בבחי' גבול ומדה. והענין כי הנה פי' ובאור מהות הארת סוכ"ע אין פי' הארה וזיו כמשמעו וכפשוטו

and the second is in the level of limit and measure. The explanation is this: as for the meaning and explanation of what the illumination of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) is — "illumination" and "radiance" are not meant as they sound, in their plain sense;

רק האור הוא החיות ממש המחיה את הנבראים שחיות זה מתפשט ונמשך מבחי' סוכ"ע רק שאינו מחיה בדרך התלבשות דרך עו"ע [עילה ועלול]

rather, the light is the very life-force (chayus) that gives life to the created beings. This life-force spreads forth and is drawn from the level of the light that encompasses all worlds; only, it does not give life by way of enclothement, by way of cause and effect,

אלא מחיה את כל העולמות בשוה אפי' [אפילו] חומריות העוה"ז וגסותו לית אתר פנוי מניה מניה ממש.

but gives life to all the worlds equally, even the materiality of this world and its coarseness: "There is no place empty of Him" — of Him, truly.

8 והענין כי מה שאומרים שחיות זה הוא מבחי' מלכותו והתנשאותו כמשל המלך המושל במדינה שאין עצמותו מתפשט במדינה כלל אלא שמקבלים התפשטות מלכותו ובטלים אליו אין המשל דומה לנמשל ממש

The explanation is this: as to what is said, that this life-force is from the level of His sovereignty and His exaltedness — like the analogy of a king who rules over a country, whose essence does not spread through the country at all, but [its people] receive the extension of his sovereignty and are nullified before him — the analogy is not truly like the thing it illustrates.

שהרי מן המלך אינו נמשך ומתפשט שום חיות כלל אלא שאנשי המדינה בטלים אליו. אבל מאוא"ס [מאור אין סוף] ב"ה נמשך ומתפשט חיות הנבראים.

For from the king no life-force at all is drawn forth and spreads; the people of the country are merely nullified before him. But from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, the life-force of the created beings is drawn forth and spreads.

9 ואדרבא החיות נמשך לכל עלמין בשוה אפילו בחומרים עבים כנודע. שאין הפי' סוכ"ע שסובב ומקיף מלמעלה אלא שחיות המתפשט היא מבחינת סובב שאינו בבחי' גילוי אלא בבחי' העלם.

On the contrary: the life-force is drawn to all worlds equally, even into coarse matter, as is known. For "the light that encompasses all worlds (sovev kol almin)" does not mean that it surrounds and encompasses from above; rather, the life-force that spreads forth is from the level of "encompassing" (sovev), which is not in a state of revelation but in a state of concealment.

והיינו כי גם סוכ"ע הוא בבחי' מחשבה שהוא בחי' חיות. דהיינו בחי' מחשבה הקדומה אנא אמלוך שהוא בחי' רעדכ"ר [רעוא דכל רעוין].

That is: the light that encompasses all worlds, too, is in the level of thought, which is the level of life-force — namely, the level of the primordial thought, "I will reign," which is the level of the Will of all wills.

כלומר רצון לרצון דהיינו שעלה במחשבה להיות לו רצון לברוא העולמות שרצון זה אשר לבריאת העולמות הוא מחמת שעלה במחשבה.

That is to say, a will for will: it arose in [His] thought that He should have a will to create the worlds; for this will, which is for the creation of the worlds, is because it arose in [His] thought.

10 ועליית מחשבה זו היא בחי' רעדכ"ר [רעוא דכל רעוין] בשביל להיות אנא אמלוך שהוא גילוי בחינת מלכות דא"ס.

And this arising of thought is the level of the Will of all wills, so that there be "I will reign," which is the revelation of the level of the Malchus (sovereignty) of the Infinite One (Ein Sof).

ורצון עליון זה הוא המחיה ממש כי מחמת שעלה ברצונו כך נמשך החיות כך והוא המחיה את כל העולמות בשוה שכך עלה ברצונו להיות עולם אצי'

And this Supernal Will is what truly gives life: because it so arose in His will, the life-force is drawn thus. And it gives life to all the worlds equally, for it so arose in His will that there be the World of Atzilus (Emanation)

כמו בי"ע שאפי' [שאפילו] בחי' ומדרגה התחתונה שבבחי' עשייה גשמי' [גשמיים / גשמיות / גשמית] עלה ברצונו ובמחשבתו הקדומה אנא אמלוך שבכולם התפשטות מלכותו בשוה כי לפניו ית' רוחניות וגשמיות שוין.

just as Beriah, Yetzirah and Asiyah; for even the lowest level and rung, in the level of physical Asiyah, arose in His will and in His primordial thought, "I will reign," so that in all of them is the extension of His sovereignty equally. For before Him, may He be blessed, spirituality and physicality are equal.

דהיינו מאחר שהיה רצונו להיות עשייה גשמית כמו שהיה רצונו להיות ח"ע [חכמה עילאה] וא"כ גם עשייה גשמית מקבלת חיות מרצונו אלא שרצונו הוא בבחי' א"ס ואינו מתגלה ומתלבש ממש בעולמות.

That is: since it was His will that there be physical Asiyah just as it was His will that there be the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah), then physical Asiyah, too, receives life-force from His will. Only, His will is in the level of the infinite (Ein Sof), and it is not actually revealed and enclothed in the worlds.

11 ולכן נק' סוכ"ע והיינו בשביל שהחיות הנמשך הוא בבחי' א"ס ממש ואין העולמות יכולים לקבל החיות בבחי' המשכה והתלבשות ממש.

Therefore it is called the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). That is, because the life-force that is drawn forth is in the level of the truly infinite (Ein Sof), and the worlds cannot receive the life-force by way of an actual drawing-forth and enclothement.

וז"ש [וזהו שכתוב] דוד המלך ע"ה [עליו השלום] למה יאמרו הגוים איה נא אלהיהם שהוא בבחי' איה שאינו מושג אלא בעולמות עליונים

And this is [the meaning of] what King David, peace be upon him, wrote: "Why should the nations say, 'Where, now, is their G-d?'" — that He is in the level of "Where?", which is not grasped except in the higher worlds.

כי באמת כל אשר חפץ עשה שבחפץ עליון עשה הכל וכולל כל הבחי' בשוה. וז"ש [וזהו שכתוב] כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ בימים וכל תהומות.

For in truth, "whatever He desired, He has done": with the Supernal desire He made everything, and it includes all levels equally. And this is [the meaning of] what is written: "Whatever G-d desired, He has done, in the heavens and on the earth, in the seas and all the depths."

12 והנה מבחי' סוכ"ע שהוא רצה"ע [רצון העליון] שבבחי' א"ס לא היתה המשכה דרך קו"ח [קו וחוט] להיות י"ס [י' ספירות] וראשיתן החכמה כי מאחר שא"ס ב"ה אינו בגדר הספירה.

Now, from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), which is the Supernal Will that is in the level of the infinite (Ein Sof), there was no drawing-forth by way of the kav and the chut (the line and the thread) to become the ten Sefiros, whose beginning is Chochmah. For since the Infinite One, blessed be He, is not within the bounds of counting (sefirah),

לכן גם הרצון שהוא בבחי' א"ס ונק' נושא עון ועובר על פשע כו' היה ממשיך רבוא רבבות ספי' [ספירה / ספירות] וגם באופן ומהות אחר שאינן בגדר ומהות הספירות הנאצלים.

therefore the will, too, which is in the level of the infinite and is called "Who bears iniquity and passes over transgression," etc., would draw forth myriads upon myriads of Sefiros — and also of another manner and nature, which are not within the bounds and nature of the emanated Sefiros.

13 ומה שנאצלו י"ס [י' ספירות] במנין וי' כלול מיו"ד כו'. היינו בבחי' הקו והחוט שהיה ע"פ צמצום ומקום פנוי שהוא הסתלקות בחי' א"ס שלא להיות בגלוי בחי' א"ס.

And as for the ten Sefiros having been emanated in number, and ten, [each] comprised of ten, etc. — this is in the level of the kav and the chut (the line and the thread), which came about through tzimtzum (contraction) and a vacated space; that is, the withdrawal of the level of the infinite (Ein Sof), so that the level of the infinite should not be revealed,

אלא בחי' גבול ומדה והיא ראשית הגלוי בחכמה וכולם בחכמה עשית שבכל הדברים שבעולם יש בחי' חכמה כמו אשר יצר את האדם בחכמה.

but rather the level of limit and measure; and this is the beginning of revelation, in Chochmah. And "You have made them all with wisdom": in all the things in the world there is an aspect of wisdom, as in "Who formed man with wisdom" —

דהיינו נתוח האברים שהוא ע"פ חכמת הנתוח וכן חכמת התכונה שהיא חכמה גדולה מסיבוב הגלגלים שהתוכנים לא השיגו רק אפס קצהו ובאמת היא חכמה רמה.

that is, the anatomy of the limbs, which follows the science of anatomy; and likewise the science of astronomy, which is a great wisdom, concerning the revolution of the celestial spheres, of which the astronomers have grasped only the barest edge, and in truth it is a lofty wisdom.

14 וכן עד"ז שאר החכמות שהן למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית. כי אפי' [אפילו] בתולעת ובזבוב יש בחי' חכמה בבריאתם ומ"מ היא בחינת גבול לגבי א"ס ב"ה.

And so too, in the same way, the other sciences, which [extend] upward without end and downward without limit. For even in the worm and in the fly there is an aspect of wisdom in their creation; nevertheless, it is a level of limitation in relation to the Infinite One (Ein Sof), blessed be He.

ולהיות המשכה זו מא"ס ב"ה ממש הוצרך להיות צמצום ומקום פנוי. אך היינו בבחי' התהוות החכמה בכח להיות כח ומהות החכמה.

And for this drawing-forth to be from the Infinite One, blessed be He, Himself, there had to be tzimtzum (contraction) and a vacated space. But this is [only] with respect to the coming into being of Chochmah as a power (koach), to be the power and essence of Chochmah.

אבל להיות הגבלת החכמה בבחי' כלי עד פה תבא בכדי להיות ממנה המשכת ספי' [ספירה / ספירות] אחרת

But for there to be the limitation of Chochmah in the level of a vessel — "up to here you shall come" — so that from it there may be the drawing-forth of another Sefirah,

כמו החסד ענף החכמה שהמשכה זו היא מחמת שנסתיימה וכלתה מדת החכמה ומתחלת ספי' [ספירה / ספירות] אחרת

such as Chesed (kindness), the branch of Chochmah — for this drawing-forth comes about because the measure of Chochmah has ended and is concluded, and another Sefirah begins —

הנה הגבלת כלי הוא מחמת אוא"ס [אור אין סוף] הסוכ"ע שלא בדרך הקו וחוט אלא מחמת שעלה ברצונו העליון כך

this limitation of a vessel is due to the Infinite Light (Or Ein Sof) that encompasses all worlds (sovev kol almin), not by way of the kav and the chut, but because it so arose in His supernal will.

כי רצה"ע [רצון העליון] היה להיות כלי מגביל לבחי' חכמה כדי להיות המשכת ספירה אחרת בכדי להיות אנא אמלוך כו'.

For the Supernal Will was that there be a limiting vessel for the level of Chochmah, so that there be the drawing-forth of another Sefirah, so that there be "I will reign," etc.

15 ונמצא שכח ומהות החכמה הוא מבחי' הקו והחוט שהוא ע"י צמצום אבל להיות בבחי' גבול וכלי המגביל להיות יש הוא מהארת הסוכ"ע דוקא.

It follows that the power and essence of Chochmah are from the level of the kav and the chut (the line and the thread), which is through tzimtzum (contraction); but for it to be in the level of limit, and a limiting vessel [that makes it] to be something (yesh), is specifically from the illumination of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin).

ואף שהארת סוכ"ע הוא מבחי' רצון העליון שהוא בבחי' א"ס הנה ע"ז צריך להקדים הקדמה הבי' שהכלי נעשה מהכאת או"מ [אור מקיף] באו"פ [באור פנימי] ומשניהם יחד נעשה הכלי.

And although the illumination of the light that encompasses all worlds is from the level of the Supernal Will, which is in the level of the infinite (Ein Sof) — regarding this, the second introduction must first be given: that the vessel is made from the striking of the encompassing light (Or Makif) against the inner light (Or Pnimi), and from both of them together the vessel is made.

16 וזהו בדבר ה' שמים נעשו. ובע"מ [ובעשרה מאמרות] נברא העולם שמאותיות שבע"מ [שבעשרה מאמרות] ממש נבראו השמים והארץ וכל צבאם רק שזה נעשה בכח אוא"ס [אור אין סוף] הסוכ"ע ומקיף את כל העולמות בשוה

And this is [the meaning of] "By the word of G-d the heavens were made," and "By ten utterances the world was created": from the very letters of the Ten Utterances the heavens and the earth and all their host were created; only, this was done by the power of the Infinite Light (Or Ein Sof) that encompasses all worlds (sovev kol almin) and surrounds all the worlds equally,

כי הוא הנותן כח לכל בחי' ובחי' להיות לה כלי מגביל כמו עד"מ כח היולי שהוא אינו נתפס ועולה בשם ומ"מ ממנו גלוי כל הכחות וכל החכמות וכל האומנות לכשיתלמד כו'.

for it is what gives each and every level the power to have a limiting vessel — as, by way of analogy, the power of hyle (hiyuli), which is not grasped and does not bear a name, and nevertheless from it comes the revelation of all the powers, all the wisdoms and all the crafts, once it is trained, etc.

17 וכמו"כ [וכמו כן] עד"מ הארת אוא"ס [אור אין סוף] הסוכ"ע היא הנותנת כח לבחי' חכמה אחרי התהוותה בבחי' כח ומהות להיות לה כלי המגבילה עד פה תבא.

And likewise, by way of analogy, the illumination of the Infinite Light (Or Ein Sof) that encompasses all worlds (sovev kol almin) is what gives power to the level of Chochmah, after it has come into being as power and essence, to have a vessel that limits it: "up to here you shall come."

משא"כ קודם התהוותה הנה מאוא"ס [מאור אין סוף] הסוכ"ע לא היה יכול להיות התהוותה אפי' [אפילו] בבחי' החכמה בכח כ"א ע"י צמצום ומקום פנוי כנ"ל:

Whereas before it came into being, its coming into being could not have been from the Infinite Light that encompasses all worlds, even in the level of Chochmah as a power, but only through tzimtzum (contraction) and a vacated space, as mentioned above.

18 ובזה יובן ההפרש שבין התהוות היש וכלי מגביל לחכמה מאוא"ס [מאור אין סוף] הסוכ"ע. ובין התהוות היש גשמי מאוא"ס [מאור אין סוף] הסוכ"ע.

With this we will understand the difference between the coming into being of the something (yesh) and the limiting vessel for Chochmah from the Infinite Light (Or Ein Sof) that encompasses all worlds (sovev kol almin), and the coming into being of the physical something (yesh) from the Infinite Light that encompasses all worlds.

כי מרוחניות החכמה נמשך בחי' החכמה המלובשת בגשמיות כמו השכל שלנו שאין אנו משיגים אלא גשמיות העניינים.

For from the spirituality of Chochmah is drawn the level of the wisdom that is enclothed in physicality, like our intellect, for we grasp nothing but the physicality of matters.

אבל מ"מ לא נתהווה רק הרוחני' [הרוחנית] שהוא השכל והחכמה אבל לא הדברים הגשמיים ממש כי גשמיות לא נתהווה מרוחניות כלל

But nevertheless, nothing came into being [from it] except the spiritual, which is the intellect and the wisdom, but not the physical things themselves; for physicality does not come into being from spirituality at all.

כי נפש הבהמה הטהורה שהיא מפני שור שבמרכבה ובהמות האסורים הן ממרכבה שבפ' שמיני גמל ארנבת שפן כו' אין זה אלא בבחי' הנפש בלבד

For the soul of the pure animal, which is from the face of the ox in the Chariot, and the forbidden animals, which are from the chariot in Parshas Shemini — the camel, the hare, the hyrax, etc. — this is only in the level of the soul alone,

אבל לא הגשמיות ממש אלא מהות הגשמיות ועצמותו נתהווה ג"כ מאור א"ס הסוכ"ע להיות יש גשמי ממש כדי להיות כלי מגביל להרוחניות.

but not the actual physicality. Rather, the nature of physicality and its very essence also came into being from the Infinite Light that encompasses all worlds, to be an actual physical something (yesh), in order to be a limiting vessel for the spirituality.

19 ועד"מ אתרוג שהוא נצמח מהאילן הנה כח הצומח הוא ממזל העליון אין לך עשב כו'

And by way of analogy: an esrog, which grows from the tree — the power of growth is from the supernal mazal, "There is no blade of grass," etc.;

אבל האתרוג עצמו שהוא עצמות היש וגסותו הוא נמשך מאור א"ס הסוכ"ע דוקא. ולכן ע"י האתרוג גשמי יעורר למעלה מעלה מאד כו'.

but the esrog itself, which is the very essence of the something (yesh) and its coarseness, is drawn specifically from the Infinite Light (Or Ein Sof) that encompasses all worlds (sovev kol almin). Therefore, through the physical esrog one will arouse very, very high above, etc.

20 וא"ת [ואם תאמר] א"כ איך נתהוו דברים טמאים גשמיים כיון שהתהוות גשמיות הוא דייקא ע"י הסוכ"ע והלא אין רע יורד מלמעלה כ"א שנתהווה ע"י שבירת הכלים שזהו הכל בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין]

And if you will ask: if so, how did impure physical things come into being, since the coming into being of physicality is specifically through the light that encompasses all worlds (sovev kol almin)? And surely no evil descends from above! Rather, it came into being through the shattering of the vessels, and all this is in the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin),

דהיינו ז' מדות כו'. אך הענין כי הרי הארת סוכ"ע אינו מאיר בפ"ע [בפני עצמו] אלא הוא נמשך ומאיר בממכ"ע [בממלא כל עלמין].

that is, the seven attributes (middos), etc. But the explanation is that the illumination of the light that encompasses all worlds does not shine by itself; rather, it is drawn and shines within the light that fills all worlds.

21 ועיקר גילוי ההשפעה נמשך מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] רק שאור הסובב נותן בו כח ועוז. וכמשל ההיולי כו'

And the main revelation of the bestowal is drawn from the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin); only, the light of sovev gives it power and strength — as in the analogy of the hyle (hiyuli), etc.

ונמצא גם דברים טמאים כיון שנמשך חיותן ע"פ השתלשלות מצירופי אותיות דע"מ [דעשרה מאמרות] ע"פ חילופים ותמורות ואור הסובב הוא רק הנותן כח ועוז שיתהווה הגשמיות לכל בחי' המשכות ונפשות רוחניים הנמשכים מע"מ [מעשרה מאמרות] כו'.

So it follows with impure things, too: since their life-force is drawn by way of the chain of descent (hishtalshelus), from combinations of the letters of the Ten Utterances, through substitutions and permutations, the light of sovev is only what gives power and strength for the physicality to come into being, for all the levels of drawings-forth and spiritual souls that are drawn from the Ten Utterances, etc.

22 וממוצא דבר נשמע במעשה המצות שהמצות עצמן כתפלין מ"ש בהן פ' קדש מוח החכמה. ופ' והיה מוח בינה ועל קלף כשר בדיו ומעובד כדת וכהלכה שבח"ע [שבחכמה עילאה]

From what has emerged we may understand the performance of the mitzvos: the mitzvos themselves, such as tefillin — what is written in them, the section "Kadesh," the mind of Chochmah, and the section "Vehayah," the mind of Binah; and on kosher parchment, with ink, and tanned according to law and halachah, which is in the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah) —

הנה ע"י נעשה גוף הקלף שמבהמה טהורה שתחת ממשלת נוגה כלי המגביל קדושה וכח הכלי עדיף שלהיות

through this, the body of the parchment, which is from a pure animal that is under the dominion of Nogah, becomes a vessel that limits holiness. And the power of the vessel is superior; for since

כח הכלי המגביל הוא מסוכ"ע דוקא וזו מעלה יתירה בדברים הגשמיים מבח"ע [מבחכמה עילאה] שבדברים גשמיים גם מהות היש ודבר גשמי נמשך ג"כ מהארת סובב כל עלמין.

the power of the limiting vessel is specifically from the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), this is an added superiority in physical things over the higher Chochmah: in physical things, even the nature of the something (yesh) and the physical thing is also drawn from the illumination of the light that encompasses all worlds,

משא"כ חכמה עלאה אין בה הארת סוכ"ע אלא להגביל היש אבל מהותה ועצמותה נמשך מהקו"ח [מהקו וחוט] כנ"ל:

whereas in the higher Chochmah there is no illumination of the light that encompasses all worlds except to limit the something (yesh), but its nature and essence are drawn from the kav and the chut (the line and the thread), as mentioned above.

TORAH OHR • MEGILLAS ESTHER • MAAMAR 4

ומרדכי יצא מלפני המלך כו'

"And Mordechai Went Out from Before the King"

◇

1 ומרדכי יצא מלפני המלך כו'. הנה פורים הוא בחי' יוה"כ [יום הכפורים] כי יוה"כ [יום הכפורים] פירושו כמו פורים.

"And Mordechai went out from before the king," etc. Now, Purim is the level of Yom Kippur, for "Yom HaKippurim" means "like Purim."

ויוה"כ [ויום הכפורים] הוא תשובה ששב ממטה למעלה ובפורים ג"כ כתיב פור הוא הגורל ממטה למעלה וכן ביוה"כ [ביום הכפורים] על שני השעירים גורלות כו'.

And Yom Kippur is teshuvah (return), in which one returns from below to above. And of Purim, too, it is written, "pur, that is, the lot": from below to above. And so too on Yom Kippur [there were] "lots upon the two goats," etc.

אך איך אפשר לעלות למעלה הלא יש עונות המבדילין ומעכבין לזה אמר להי' חטאת שאפי' [שאפילו] החטאת כשעולה להי' הוא כי למעלה גם חשך לא יחשיך ששם אין חשך שהכל אחד שם.

But how is it possible to ascend above? Are there not sins that separate and hold back? To this [the Kohen Gadol] said, "To G-d, a sin-offering": that even the sin, when it ascends to G-d, does so because above, "even darkness does not darken"; for there, there is no darkness, since all is one there.

אך זה אמת שלמעלה אין חשך אך איך אפשר לעלות למעלה. אך הנה ידוע שביוה"כ [שביום הכפורים] היה מ"ת [מתן תורה] לוחות אחרונות.

Indeed, it is true that above there is no darkness; but how is it possible to ascend above? But it is known that on Yom Kippur there was the Giving of the Torah of the second Tablets.

2 ולכן הוא נבחר ליוה"כ [ליום הכפורים] ובשעת מ"ת [מתן תורה] נאמר פב"פ [פנים בפנים] דבר ה' עמכם. ולכאורה הלא אין לו דמות הגוף.

And therefore it was chosen to be Yom Kippur. And at the time of the Giving of the Torah it is said, "Face to face G-d spoke with you." But seemingly, surely He has no likeness of a body!

אך דהנה ידוע שהדבר שברצון נק' פנים ומה שהוא נגד רצונו נק' אחור ובשעת מ"ת [מתן תורה] היה כל רצון ישראל אליו ית' וכל עניני הגוף היה בבחי' אחור.

But [the explanation is] that, as is known, what is willed is called "face," and what is against one's will is called "back." And at the time of the Giving of the Torah, all the will of Israel was toward Him, may He be blessed, and all matters of the body were in the aspect of "back."

כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] על כל דבור פרחה נשמתם ובאמת היה להם גופים. אך לפי שכל עניני הגוף היה בבחי' אחור

As our Sages, of blessed memory, said, "At every utterance their souls flew out." Yet in truth they had bodies. But because all matters of the body were in the aspect of "back,"

ונמצא כמו שאין להם גופים וממילא היו בבחי' פנים כמים הפנים וגו' וכמ"ש ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם ואיך שייך אצלו ית' כמראה אדם.

it turns out [to be] as though they had no bodies, and so, of itself, they were in the aspect of "face," [as in] "As in water the face," etc. And as it is written, "And upon the likeness of the throne, a likeness like the appearance of a man." But how can "like the appearance of a man" apply to Him, may He be blessed?

אך הנה למשל כשאדם אוהב את חבירו חקוקה צורתו בלבו כאלו צורתו עליו.

But, by way of analogy: when a person loves his fellow, [his fellow's] image is engraved in his heart, as though that image were upon him.

3 ועכשיו ג"כ צ"ל כל דבר גופני בבחי' אחור כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] גבי זיווג כאלו כפאו שד. וק"ו [וקל וחומר] אצל שארי דברים ולא

And now, too, every bodily thing must be in the aspect of "back," as our Sages, of blessed memory, said concerning marital union: "as though a demon compelled him." And all the more so with other things. And not

כמו שמדמין העולם שזהו דבר מאוס מפני שצריך טבילה אח"ז [אחר זה] לא כן כי הוא דבר גדול

as people imagine, that this is a repulsive thing because immersion is required after it. It is not so, for it is a great thing,

וגם למעלה הוא דבר גדול וק"ו [וקל וחומר] אצל אכילה ושי"ד [ושארי דברים] שצ"ל כאלו כפאו שד ולא לומר שזה אינו יכול לאכול כו'. וממילא יהי' [יהיה] פב"פ [פנים בפנים] ובפורים ג"כ ע"י שתלו אותו ואת בניו למעלה מחמשים כנודע:

and above, too, it is a great thing. And all the more so with eating and other things, which must be "as though a demon compelled him," and not to say that this one cannot eat, etc. And then, of itself, it will be face to face. And on Purim, too, [it was] through their hanging him [Haman] and his sons above fifty, as is known.

4 אך הנה ידוע שכאו"א [שכל אחד ואחד] בכלל ובפרט רוצה תמיד לדבק בבורא ית' ומתאמץ בכל מה דאפשר ואינו משיג שום דבר. ויש שוטים שנופלים מזה.

Now, it is known that each and every one, in general and in particular, always wants to cleave to the Creator, may He be blessed, and exerts himself in every way possible, yet attains nothing. And there are fools who fall because of this.

אבל זהו שטות גדול כי זה צריך לידע שאנו צועקים בגלות כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו ויצחק לא קאמר.

But this is great foolishness, for one must know this: that in exile we cry out, "For Avraham did not know us, and Yisrael does not recognize us," and it does not say Yitzchak.

5 ואיתא בגמ' [בגמרא] שיצחק עתיד לגאול אותנו כידוע שמקודם היה כל דבר בהתגלות ומה שהיו שואלים היו נותנים להם הן בגשמי והן ברוחני וגם היה להם נביאים וכ"ז [וכל זה] הוא מחמת שהיה בהתגלות מדת אברהם וישראל בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין].

And it is found in the Gemara that Yitzchak will in the future redeem us. As is known, formerly everything was in open revelation: whatever they asked for, they were given, both in the physical and in the spiritual; and they also had prophets. And all this is because the attribute of Avraham and Yisrael was in open revelation, in the aspect of the light that fills all worlds (memalei kol almin).

6 ומפני זה היו יכולים לראות נסים בהתגלות כמו קי"ס [קריעת ים סוף] ויצ"מ [ויציאת מצרים]. אבל בגלות הזה אותותינו לא ראינו שאין אנו יכולים לראות האותות ולא מפני שאין אותות ח"ו [חס ושלום] רק שאין אנו יכולים לראות האותות.

And because of this they were able to see miracles in open revelation, such as the Splitting of the Sea of Reeds and the Exodus from Egypt. But in this exile, "Our signs we have not seen": we are unable to see the signs, and not because there are no signs, G-d forbid; it is only that we are unable to see the signs.

7 ואדרבה הן הן נוראותיו הן הן גבורותיו כו׳ ואין עוד נביא ולא אתנו יודע עד מה.

On the contrary: these very things are His awesome deeds; these very things are His mighty deeds, etc. And "there is no longer a prophet, and none among us knows how long."

וזהו מחמת שאברהם לא ידענו כי אתה ה׳ גואלנו היה הוה ויהיה וזהו למעלה מאברהם שאפי׳ [שאפילו] אברהם וישראל שלמעלה הם בחי׳ נבראים

And this is because "Avraham did not know us," for "You, Havayah, are our Redeemer": He was, is and will be. And this is above Avraham, for even the supernal Avraham and Yisrael are of the level of created beings,

כמ״ש כי ששת ימים עשה ה׳ שאפי׳ [שאפילו] ששת ימים העליונים הם בחי׳ עשייה אצלו ית׳.

as it is written, "For six days G-d made": even the six supernal days are, in relation to Him, may He be blessed, of the level of making.

אבל כשאתה ה׳ גואלנו א״א לראות הנסים בהתגלות. אבל באמת אפי׳ [אפילו] כהיום שהפרנסות דחוקים הוא ממש כמו קי״ס [קריעת ים סוף]. אך שמתלבש דרך הטבע.

But when [it is] "You, Havayah, are our Redeemer," it is impossible to see the miracles in open revelation. But in truth, even nowadays, when livelihoods are hard-pressed, it is truly like the Splitting of the Sea of Reeds; only it is clothed in the way of nature.

8 ולכן ביטל יוחנן כה״ג [כהן גדול] את המעוררים שהיו אומרים עורה למה תישן ה׳ והוא ביטל שא״צ [שאין צריך / שאינו צריך] לעוררו כי

And therefore Yochanan the Kohen Gadol (High Priest) abolished the "awakeners," who would say, "Awake! Why do You sleep, O G-d?" He abolished [this], since there is no need to awaken Him; for

הנה לא ינום ולא יישן רק שאין אנו רואים כנ״ל. כי באמת אני ה׳ לא שניתי.

"behold, He does not slumber and does not sleep"; it is only that we do not see, as mentioned above. For in truth, "I, G-d, have not changed."

אך מפני שנאמר על גלות הזה נפלה לא תוסיף קום שהוא סוכ״ע וממכ״ע [וממלא כל עלמין] שא״א לעלות למעלה אך אפשר להיות קרוב.

But because it is said of this exile, "She has fallen, she shall rise no more," which is the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) and the light that fills all worlds (memalei kol almin): that it is impossible to rise above, but it is possible to be close.

9 ומפני זה הנס מתלבש בדרך הטבע וכן בפורים כל מעשה המגילה בדרך הטבע וכן מה שאנו צועקים ואין נענים לא שאין אנו נענין

And because of this, the miracle is clothed in the way of nature. And so on Purim, the whole story of the Megillah was in the way of nature. And likewise, when we cry out and are not answered, it is not that we are not answered,

רק שאין אנו רואים ואדרבה ארז״ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] גלו לבבל שכינה עמהם וגם נאמר ואני בתוך הגולה שכנסת ישראל נק׳ אני וכתיב ואני תפלה.

but only that we do not see. On the contrary, our Sages, of blessed memory, said, “They were exiled to Babylon: the Shechinah (Divine Presence) was with them.” And it is also said, “And I was in the midst of the exile,” for Knesses Yisrael (the Congregation of Israel) is called “I”; and it is written, “And I am prayer.”

10 ובדורות הראשונים כשהיו מתפללים היו נענים אבל עכשיו ואני תפלה שאני בעצמי תפלה מלשון נפתולי.

And in the earlier generations, when they would pray, they would be answered; but now, “And I am prayer”: that I myself am prayer, [tefillah] in the sense of naftulei.

ולכן כתיב ובמות אביה ואמה. שזהו בחי׳ אברהם כידוע. לקחה מרדכי שהוא רב חסד. אך

And therefore it is written, “And when her father and mother died”: this is the level of Avraham, as is known. “Mordechai took her”: he who is abundant in kindness. But

כמ״ש והנערה יפת תאר וטובת מראה דהיינו כשעושה רצונה לקחה לו לבת א״ת [אל תקרי] לבת אלא לבית שנתגלה ע״י כידוע וההתגלות בא מחמת ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש היינו על ידי ש״ס [ששה סדרים].

as it is written, “and the maiden was beautiful of form and fair to look upon,” that is, when her will is done, “he took her to himself as a daughter.” Do not read “as a daughter” but “as a house,” for Atik Yomin (the Ancient of Days) was revealed, as is known. And the revelation comes because of “And Mordechai went out from before the king in apparel,” that is, through the Shas (the six orders of the Mishnah).

מלכות זה סדר זרעים כמ״ש כי כארץ תוציא צמחה וכתיב אמת מארץ תצמח. תכלת זה סדר מועד לשון זמן.

“Malchus” (sovereignty): this is the order of Zeraim [Seeds], as it is written, “For as the earth brings forth her growth,” and it is written, “Truth will spring up from the earth.” “Techeles” (blue): this is the order of Moed [Appointed Times], a term for time.

11 וחור זה סדר נשים. ועטרת זהב גדולה זה סדר נזיקין. ותכריך בוץ לשון בד זה סדר קדשים.

“And white”: this is the order of Nashim [Women]. “And a great crown of gold”: this is the order of Nezikin [Damages]. “And a mantle of fine linen”: butz, a term for “bad” [linen]; this is the order of Kodashim [Holy Things].

וארגמן זה סדר טהרות שלפי שיש בה כמה גוונים ואח״כ יבא בהתגלות והעיר שושן צהלה ושמחה ליהודים היתה אורה כו׳:

“And purple”: this is the order of Taharos [Purities], because it has several colors. And afterwards it will come into open revelation: “And the city of Shushan rejoiced and was glad; the Jews had light,” etc.

TORAH OHR • MEGILLAS ESTHER • MAAMAR 5

כי אברהם לא ידענו כו' אתה ה' אבינו כו'

"For Abraham Has Not Known Us … You, G-d, Are Our Father"

1 כי אברהם לא ידענו כו' אתה ה' אבינו כו'. להבין מ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] בדרוש פורים הארת יסוד אבא בנוק' [בנוקבא] שלא ע"י ז"א בלילה הזה נדדה כו'

"For Abraham has not known us," etc.; "You, G-d, are our Father," etc. To understand what is written in Pri Etz Chaim, in the discourse on Purim: the illumination of the Yesod of Abba in Nukva (the feminine / Malchus), not through Z'eir Anpin (the emotive attributes), "on this night [the king's sleep] was disturbed," etc.,

ויצאה הארתו למטה בבי"ע כמ"ש ויעבור מרדכי ומרדכי יצא כו' ע"ש. הנה ידוע שבין מאציל לנבראים צריך להיות ממוצע.

and its illumination went out below, into Beriah, Yetzirah and Asiyah, as it is written, "And Mordechai passed," and "And Mordechai went out," etc.; see there. Now, it is known that between the Emanator and the created beings there must be an intermediary.

2 והם ע"ס [עשר ספירות] דאצי' שהם ממוצעים בין בחי' מאציל א"ס ב"ה לבחי' נבראים בי"ע ג"ע [גן עדן] העליון והתגלות מדותיו ית' בבחי' אצי' דאיהו וגרמוהי חד לא הוצרך

And these are the Ten Sefiros of Atzilus, which are intermediaries between the level of the Emanator, the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, and the level of created beings — Beriah, Yetzirah and Asiyah, [and] the higher Gan Eden. And the revelation of His attributes (middos), may He be blessed, at the level of Atzilus, where "He and His vessels (ihu vegarmohi) are one," was not needed

אלא לצורך נבראים ומבשרי אחזה אלוה שכשהאדם הוא בפ"ע [בפני עצמו] א"צ [אין צריך / אינו צריך] להתגלות חכמתו ומדותיו כ"א כשהוא מתגלה לזולתו.

except for the sake of created beings. And "from my flesh I behold G-d": when a person is by himself, there is no need for the revelation of his wisdom and his attributes, but only when he reveals himself to another.

3 וידוע דחכמה דאצי' היא ראשית הגילוי שבה היא עיקר התגלות א"ס ב"ה בכל העולמות עליונים ותחתונים כמ"ש ה' בחכמה יסד ארץ.

And it is known that the Chochmah (wisdom) of Atzilus is the beginning of revelation; in it is the chief revelation of the Infinite One, blessed be He, in all the worlds, higher and lower, as it is written, "G-d founded the earth with Chochmah."

ומבואר במ"א למה דוקא בחכמה. וח"ע [וחכמה עילאה] דאצי' היא בחי' ממוצעת והיא כלולה מבחי' המאציל א"ס ב"ה שהוא בחינת כלי לאוא"ס [לאור אין סוף] ב"ה.

And it is explained elsewhere why [it is] specifically through Chochmah. And the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah) of Atzilus is the level of an intermediary, and it comprises the level of the Emanator, the Infinite One, blessed be He, in that it is the level of a vessel for the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He.

4 ויש בה ג"כ בחי' נברא ונק' ח"ת [חכמה תתאה] דהיינו שרש בחי' חיי החיים א"ס ב"ה לכל בחי' נבראים עו"ת [עליונים ותחתונים] שבבי"ע

And there is also in it the level of a created being, and it is called the lower Chochmah (Chochmah Tata'ah), that is, the root of the level of the Life of life, the Infinite One, blessed be He, for all levels of created beings, higher and lower, that are in Beriah, Yetzirah and Asiyah,

שהוא בחי' דבורו ורוח פיו ית' המחיה כל העולמות ונק' ג"כ אימא תתאה רחל עקרת הבית המנהגת את כל העולמות כמ"ש ותתן טרף לביתה כו' בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין].

which is the level of His speech and the breath of His mouth, may He be blessed, that gives life to all the worlds. And it is also called the lower Imma, Rachel, the mainstay of the house, who directs all the worlds, as it is written, "And she gives food to her household," etc.: the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin).

5 וידוע שנק' כנס"י [כנסת ישראל] פי' כללות נשמות ישראל בהיות כי הכלים שלה. פנימי. אמצעי. חיצון. הפנימי שרש נשמה שבבריאה. והאמצעי שרש רוח שביצירה.

And it is known that it is called the Congregation of Israel (Knesses Yisrael), meaning the general and collective expression (klalus) of the souls of Israel, since its vessels are inner, middle, outer: the inner is the root of the neshamah that is in Beriah; and the middle, the root of the ruach that is in Yetzirah;

וחיצון שרש נפש שבעשייה וכ"א [וכל אחד / וכל אחת] מישראל אפי' [אפילו] קל שבקלים יש בו ניצוץ מנפש דעשייה המלובש בה הארה ממלכות דאצי' מכלים החיצונים שלה.

and the outer, the root of the nefesh that is in Asiyah. And each one of Israel, even the lowest of the low, has in him a spark of the nefesh of Asiyah, in which is clothed an illumination from the Malchus of Atzilus, from its outer vessels.

לכן בחי' דבור וח"ת [וחכמה תתאה] ממכ"ע [ממלא כל עלמין] תלוי במעשיהם של ישראל כמ"ש בזוהר או סלקא או נחתא בגינייהו דישראל כו'. והוא ענין גלות השכינה:

Therefore the level of speech and the lower Chochmah, the light that fills all worlds (memalei kol almin), depends on the deeds of Israel, as it is written in the Zohar, "It either ascends or descends on account of Israel," etc. And this is the matter of the exile of the Shechinah (Divine Presence).

6 ועתה צריך להבין איך נתהווה בחי' דבור להחיות העולמות מבחי' ח"ע [חכמה עילאה] הנ"ל שהוא הוי"ה בחי' סוכ"ע.

Now we must understand how the level of speech came into being, to give life to the worlds, from the level of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah) mentioned above, which is Havayah, the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin).

הנה מבואר בע"ח [בעץ חיים] שבחי' נוקבא דז"א מתחיל מחזה דז"א. והענין כי ז"א הם מדות חו"ג [חסד וגבורה] האהבה הוא אור לכלי החסד

Now, it is explained in Etz Chaim that the level of the Nukva (the feminine / Malchus) of Z'eir Anpin (the emotive attributes) begins from the chest of Z'eir Anpin. And the explanation is: Z'eir Anpin is the attributes of Chesed (kindness) and Gevurah (restraint); love is the light for the vessel of Chesed,

כי חפץ חסד הוא ומן המוח יוצא המשכה דרך הגידים ללב שהן המדות ומן הלב אשר שם הריאה מתחיל להיות בחי' דבור שיוצא הבל מן הריאה ונעשה קול.

for "He desires kindness"; and from the brain a flow goes out through the veins to the heart, which are the attributes; and from the heart, where the lungs are, the level of speech begins to be, for breath goes out from the lungs and becomes voice.

נמצא שהתלבשות החיות מן החכמה אל הדבור הוא ע"י המדות שבלב ע"י צמצומים דרך נקבים וחלונות.

It follows that the enclothing of the life-force from Chochmah into speech is through the attributes in the heart, by means of contractions (tzimtzumim), by way of apertures and windows.

7 והנה כשהיו ישראל במעלה עליונה בזמן הבית היו בחי' זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] פב"פ [פנים בפנים] כמו בפנים שם הוא עיקר החיות שבאדם ורוב חושיו ראיה ושמיעה כו'.

Now, when Israel were on a lofty level, in the time of the [Holy] Temple, the level of Z'eir Anpin (the emotive attributes) and Nukva (the feminine / Malchus) was face to face — as in the face, where the main life-force in a person is, and most of his senses, sight and hearing, etc.;

משא"כ מאחוריו החיות רוחני הוא מעט מזעיר מאד ואף בחוש המישוש ניכר ההפרש כי בצד פניו ירגיש אף דבר מה. משא"כ מאחוריו החיות רוחני מעט.

whereas behind him the spiritual life-force is small and very slight. And even in the sense of touch the difference is noticeable: on the side of his face he will feel even something slight, whereas behind him the spiritual life-force is small.

8 והנה למדותיו יתי' אין שום השגה לשכל אנושי בהם שאינם כלל ממהות וערך מדות אנושי אפי' [אפילו] בחי' דבור שלו כו' ואינו

Now, as for His attributes (middos), may He be blessed, human intellect has no grasp of them whatsoever, for they are not at all of the nature and the measure of human attributes — even His level of speech, etc.; and this is

אלא לשבר את האוזן ומבשרי אחזה כידוע המשל משרפת העצים נעשה אפר כן בחי' אברהם אוהבי שהיה מרכבה לחסד שבאצי' נקרא עפר ואפר לגבי חסד דאצי' ומיכאל דבריאה בחי' חיצונית לנשמת אברהם כו'.

only to accommodate the ear, and "from my flesh I behold." As in the known analogy: from the burning of wood, ash is made — so the level of Abraham, "My beloved," who was a chariot for the Chesed (kindness) of Atzilus, is called "dust and ashes" relative to the Chesed of Atzilus; and Michael of Beriah is the outer level of the soul of Abraham, etc.

9 והנה המדות עליונות חו"ג [חסד וגבורה] היו מאירים ההמשכה הבאה להם מח"ע [מחכמה עילאה] אל בחי' נוקבא בבחי' פנים עיקר

Now, the higher attributes, Chesed (kindness) and Gevurah (restraint), used to shine the flow that comes to them from the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah) into the level of Nukva (the feminine / Malchus) in the manner of the face, the main

החיות כנ"ל ובחי' מדות שיש בזה העולם יום ולילה מזרח ומערב כו' היה בא בהשתלשלות מן המדות עליונות אל בחי' הנוק' [הנוקבא] ממכ"ע [ממלא כל עלמין] והיא משפעת כו'.

life-force, as mentioned above; and the level of the attributes that exist in this world — day and night, east and west, etc. — came by way of the chain of descent (hishtalshelus) from the higher attributes to the level of Nukva, the light that fills all worlds (memalei kol almin), and she bestows [it], etc.

10 וכמ"ש במשה כשעושה נס בחי' התגלות מה שלמעלה מן הטבע כמו שיתבאר מוליך לימין משה זרוע כו' חסד לימינו בחי' אברהם כנ"ל וכשחטאו ישראל כתיב כי פנו אלי עורף.

And as it is written regarding Moses, when he performs a miracle — the level of a revelation of what is above nature, as will be explained: "Who led the arm at the right hand of Moses," etc. — Chesed (kindness) is at his right, the level of Abraham, as mentioned above. And when Israel sinned, it is written, "For they have turned their back to Me."

כי גרמו במעשיהם ענין סילוק הארת פני המדות העליונות אל בחי' הנוק' [הנוקבא] ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ואינם מאירים אלא בבחי' אחוריים כנ"ל שהחיות שם מעט מזעיר כו'.

For through their deeds they caused the withdrawal of the illumination of the face of the higher attributes toward the level of Nukva (the feminine / Malchus), the light that fills all worlds (memalei kol almin), and they shine only in the manner of the back, as mentioned above, where the life-force is small and slight, etc.

11 ומה שיש בעולמות תחתונים התחלקות המדות יום ולילה אינה אלא מבחי' אחוריים ממדות עליונים אב"א [אחור באחור].

And the division of the attributes that exists in the lower worlds — day and night — is only from the level of the back of the higher attributes, back to back.

וכשהאדם פונה פנים להי' דהיינו התשוקה והחשק הנפלא כשאינו אלא רק להתדבק בהי' לבדו ואין זר אתו.

And when a person turns [his] face to G-d — that is, the wondrous longing and desire, when it is only to cleave to G-d alone, and no stranger is with Him;

ובדברי העוה"ז הוא בחי' אחוריים בחיות מועטת כנ"ל גורם לחבר ה' בו"ו ולדבקי' [ולדבקה] לה' פב"פ [פנים בפנים] ובאתעדל"ת [ובאתערותא דלתתא] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] ג"כ בבחי' פנים יאר ה' פניו

and in the matters of this world he is at the level of the back, with diminished life-force, as mentioned above — he causes the joining of the hei with the vav, and the cleaving of it to G-d face to face; and through the arousal from below (isarusa dilesata), the arousal from above (isarusa dile'eila) [comes] also in the manner of the face: "May G-d make His face shine"

והנערה יפת תואר וטובת מראה וטוב רואי גורם ג"כ כמראה אדם התענוג והתשוקה מלמעלה למטה:

and "the maiden was beautiful of form and fair to look upon," and "goodly to behold." He also causes "as the appearance of a man": the delight and the longing from above to below.

12 והנה נזכר בע"ח [בעץ חיים] שעכשיו בזמן הגלות הנוק' [הנוקבא] מקבלת מוחין שלא ע"י ז"א כ"א ממוחין עליונים ח"ע [חכמה עילאה] יסוד אבא בחי' סוכ"ע לא שנה"י [שנצח הוד יסוד] דז"א נעשה מוחין לה

Now, it is mentioned in Etz Chaim that now, in the time of exile, Nukva (the feminine / Malchus) receives the intellect (mochin) not through Z'eir Anpin (the emotive attributes), but from the higher mochin — the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah), the Yesod of Abba, the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). [It is] not that the Netzach, Hod and Yesod of Z'eir Anpin become mochin for her,

אלא מוחין דז"א עצמו שהיה לוקח מנה"י [מנצח הוד יסוד] דאו"א [דאבא ואימא] עתה שהוא בבחי' דורמיטא לוקחת הנוק' [הנוקבא] אותם המוחין (וע' בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הפורים פרק ה').

but rather the mochin of Z'eir Anpin itself, which it used to take from the Netzach, Hod and Yesod of Abba and Imma — now that it is in the state of dormita (slumber), Nukva takes those mochin. (And see Pri Etz Chaim, Sha'ar HaPurim, chapter 5.)

והענין למשל כמו שהאדם יכול לדבר דברי חכמה ודעת שבמוחו בלי אמצעות המדות שבלב כן עד"מ בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] המתלבש תוך כ"ע [כל עלמין] להחיותם ולקיימם בא לחיות

And the matter, by way of analogy: just as a person can speak words of wisdom and knowledge that are in his mind without the mediation of the attributes in the heart, so too, by way of analogy, [with] the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), which is clothed within all worlds to give them life and to sustain them: there comes, to give life to

זה המשכת החיות מחיי החיים מקור החיים העליונים הנק' חכמה עלאה סוכ"ע בלתי התלבשות תחלה במדות הנק' ז"א ולהשתלשל בצמצומים רבים דרך נקבים וחלונות וזהו שאמרו ישראל בגלות

it, the flow of life-force from the Life of life, the source of the higher life, which is called the higher Chochmah, the light that encompasses all worlds, without first being clothed in the attributes called Z'eir Anpin and descending through many contractions by way of apertures and windows. And this is what Israel said in exile:

כי אברהם לא ידענו כו' כי אתה ה' אבינו כו' כי כל נצוץ נפש כאו"א [כל אחד ואחד] מישראל אלהי אביו בעזרו אף קודם שפנה בבחי' פנים הנ"ל כשיאמין אמונה אמתית

"For Abraham has not known us," etc., "for You, G-d, are our Father," etc. For [with] every spark of the soul of each and every one of Israel, "the G-d of his father is his help," even before he has turned in the manner of the face mentioned above, when he believes with a true faith

כי אתה אבינו בחי' סוכ"ע דכולא קמיה כלא חשיבא ואכל בי עשרה שכינתא שריא ובבחי' סוכ"ע אין עונות מבדילין ומפסיקין בין ישראל כו'

that "You are our Father" — the level of the light that encompasses all worlds, before whom "all is considered as nothing"; and "in every [gathering of] ten the Shechinah (Divine Presence) rests"; and at the level of the light that encompasses all worlds, sins do not separate and interpose between Israel, etc.;

לה' חטאת נושא עון זדונות נעשו כזכיות כו' כי בבחי' סוכ"ע אין העולם מפסיק כלל

"for G-d — a sin-offering"; "bearing iniquity"; "willful sins become as merits," etc. For at the level of the light that encompasses all worlds, the world does not interpose at all,

כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] הן הן גבורותיו עובדי כוכבים מרקדים בהיכלו וכמשל הזבוב המהלך בקצה הבית שאין תופס מקום וגם משל זה אינו אלא לשכל אנושי

as our Sages, of blessed memory, said: "These are His mighty deeds" — idolaters dance in His Sanctuary; and as the analogy of the fly walking at the edge of the house, which takes up no space. And even this analogy is only for the human intellect;

אבל באמת אין ערוך כלל העדר תפיסת מקום של בחי' עולמות עו"ת [עליונים ותחתונים] לגבי בחי' הוי"ה סוכ"ע ח"ע [חכמה עילאה] ולע"ל [ולעתיד לבוא] כתיב כשינקום ילבש בגדי נקם תלבושת.

but in truth there is no comparison at all [to] the absence of taking up space of the levels of the worlds, higher and lower, relative to the level of Havayah, the light that encompasses all worlds, the higher Chochmah. And of the Time to Come it is written, when He will take vengeance: "He will put on garments of vengeance as clothing."

פי' שיצמצם א"ע [את עצמו] בכמה צמצומים עד שיתלבש במדות עליונות ומשם יוכל להשתלשל בצמצומים רבים שיוכל להיות בחי' נקמה מעובדי כוכבים המרקדים בהיכלו כו'.

That is, He will contract Himself through several contractions until He is clothed in the higher attributes, and from there He will be able to descend through many contractions, so that there can be the level of vengeance against the idolaters who dance in His Sanctuary, etc.

13 וז"ש [וזהו שכתוב] ואני תפלה. ואני בתוך הגולה כשהוא בבחי' הנ"ל היא עצמה בחינת תפלה שא"צ [שאין צריך / שאינו צריך] להמשיך דרך המדות עליונות כי אתה אבינו אבא יסד ברתא.

And this is [the meaning of] what is written, "And I am prayer." "And I am in the midst of the exile": when it is in the state mentioned above, she herself is the level of prayer, for there is no need to draw down by way of the higher attributes, since "You are our Father" — "Abba founded the Daughter."

אבל כשאינה בתוך הגולה אז היא בחי' פב"פ [פנים בפנים] שואלת צרכיה מז"א בעלה כמ"ש נפשי בשאלתי.

But when she is not in the midst of the exile, then she is at the level of face to face, asking her needs from Z'eir Anpin (the emotive attributes), her husband, as it is written, "my life at my request."

וז"א נק' בעל תפלה. אבל בגולה ואני תפלה היא עצמה תפלה לי' [לשון] התקשרות חכמה תתאה בח"ע [בחכמה עילאה]:

And Z'eir Anpin is called "the husband of prayer" (baal tefillah). But in exile, "And I am prayer": she herself is prayer — a term for the bond of the lower Chochmah with the higher Chochmah.

14 וזהו כי אברהם לא ידענו למעלה מבחי' אהוי"ר [אהבה ויראה] אלא שאח"כ בהתבוננות זו כי אתה אבינו יבא מזה לאהוי"ר [לאהבה ויראה] בחי' פב"פ [פנים בפנים] רשפי אש התשוקה להוי"ה לבדו שהוא ענין נסירה להחזירה פב"פ [פנים בפנים] ו' מדות עד יוה"כ [יום הכפורים].

And this is [the meaning of] "For Abraham has not known us": above the level of love and awe. Except that afterwards, through this contemplation — "For You are our Father" — he will come from it to love and awe at the level of face to face, flames of fire of longing for Havayah alone, which is the matter of the nesirah (the "sawing" apart), to return her face to face — the six attributes — until Yom Kippur.

15 וזהו שביטל יוחנן כה"ג [כהן גדול] המעוררים שאומרים עורה למה תישן כי באמת כי אתה אבינו כנ"ל. רק ז"א בבחי' דורמיטא.

And this is why Yochanan the Kohen Gadol (High Priest) abolished the "awakeners," who would say, "Awake! Why do You sleep?" — for in truth, "For You are our Father," as mentioned above; only Z'eir Anpin (the emotive attributes) is in the state of dormita (slumber).

וזהו כי נפלתי קמתי פי' בעת נפילה עצמה קמתי כי מקבלת מוחין שלא ע"י ז"א.

And this is [the meaning of] "For I have fallen, I have risen": that is, at the very time of the fall I have risen, for she receives the intellect (mochin) not through Z'eir Anpin.

גם נפלה לא תוסיף קום פי' שאין יכול להיות קימה גדולה ביותר מן עת הנפילה כו'

Also, "She has fallen, she will not rise any more": that is, there cannot be a rising greater than at the time of the fall, etc.

רק כי כוונת הבריאה היה על התגלות אלקות וזהו שלא בעת הגלות כי אז הוא יותר התגלות נראה לעין ולעתיד ישתמשו שני מלכים בכתר אחד.

Only, the intent of creation was for the revelation of G-dliness, and this is [when it is] not the time of exile, for then there is more revelation, visible to the eye. And in the Future, two kings will use one crown.

פי' שיהיה זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] שוים בקומתם שתקבל המוחין מאו"א [מאבא ואימא] כמו שמקבל הז"א ואף שגם עתה מקבלת מאבא. אבל אז תהיה בסוד א"ח [אשת חיל] עט"ב [עטרת בעלה] וגם המדות לא יהיו בבחינת דורמיטא.

That is, Z'eir Anpin and Nukva (the feminine / Malchus) will be equal in their stature, so that she will receive the mochin from Abba and Imma just as Z'eir Anpin receives — and although now too she receives from Abba, then she will be in the mystery of "a woman of valor is the crown of her husband," and the attributes too will not be in the state of dormita.

16 וזה סוד הויות הפוכות הנק' ה"ג [חמש גבורות] אב"א [אחור באחור]. אבל כשבאו סוד ה"ח [ה' חסדים] מפרשין להון להיות פב"פ [פנים בפנים] ובאדם עצמו גם כן הנפש החיונית חפצה בעניני עולם הזה בחי' אב"א [אחור באחור].

And this is the mystery of the inverted Havayahs, which are called the five Gevuros, back to back. But when the mystery of the five Chasadim comes, they separate them, to be face to face. And in man himself as well: the vital soul desires the matters of this world — the level of back to back;

אבל בשכל הרצון אל הוי"ה היא בבחי' נסירה פב"פ [פנים בפנים]. ובעניני עוה"ז צ"ל הכל בבחי' אחוריים דאפי' [דאפילו] בעניני זיווג ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] כאלו כפאו שד וכ"ש [וכל שכן] בש"ד [בשארי דברים]:

but in the intellect, the will toward Havayah, it is at the level of the nesirah, face to face. And in the matters of this world everything must be at the level of the back; for even regarding matters of marital union our Sages, of blessed memory, said, "as though a demon compelled him"; and all the more so in other matters.

17 והנה פורים ויו"כ [ויום כפור] הוא בחד דרגא הארת יסוד אבא בנוק' [בנוקבא] והארתו יוצא עד למטה לבי"ע. כי הנה כל המועדים בטלים חוץ מפורים והלכות.

Now, Purim and Yom Kippur are on one level: the illumination of the Yesod of Abba in Nukva (the feminine / Malchus), and its illumination goes out all the way down to Beriah, Yetzirah and Asiyah. For all the festivals are to be nullified except Purim and the halachos (laws).

כי הנה ידוע ממשל הארי שהוא מחיות טמאות ובמרכבה הקדושה פני אריה אל הימין מפני שמרוב מדרגתו הגבוה אין לו כלים במה להתלבש עדיין

For it is known from the analogy of the lion, which is among the unclean beasts, yet in the holy Chariot "the face of a lion [is] on the right": because, owing to its very high level, it does not yet have vessels in which to be clothed

אלא במקום היותר נמוך והוא בבהמה טמאה במקום קליפות. משא"כ בטהורה היה הכלי מתבטל מפני האור.

except in the lowest place, which is in an unclean animal, in the place of the kelipos (husks); whereas in a clean [animal] the vessel would be nullified before the light.

18 וכ"כ [וכמו כן] הארת ח"ע [חכמה עילאה] מוכרח להתלבש במקום היותר נמוך. דהיינו עניני הלכות טמא כשר כו' שהוא התגלות הרצון העליון שבח"ע [שבחכמה עילאה] בעניני זה העולם.

So too, the illumination of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah) must be clothed in the lowest place, that is, the matters of the halachos — unclean, fit, etc. — which are the revelation of the supernal will that is in the higher Chochmah, in the matters of this world.

וזהו ומרדכי יצא מלפני המלך. מרדכי ח"ע [חכמה עילאה] יצא מבחי' מלי בלבוש מלי הם ענינים גשמיים ויעבור מרדכי כמבואר בע"ח [בעץ חיים] שהוא יוצא כו':

And this is [the meaning of] "And Mordechai went out from before the king." Mordechai is the higher Chochmah; he went out from the level of Malchus in "the apparel of Malchus" — these are physical matters; and "And Mordechai passed," as is explained in Etz Chaim, that he goes out, etc.

19 והנה כתיב אותותינו לא ראינו אין עוד נביא ולא אתנו יודע עד מה. שבזמן הגלות על הרוב כל הנסים והנפלאות נעשים דרך הטבע

Now, it is written, "We have not seen our signs; there is no longer any prophet, and there is none among us who knows until when." For in the time of exile, for the most part, all the miracles and wonders are done by way of nature,

כמו אצל אחשורוש שלא היה דבר נראה לעין שהוא למעלה מהטבע רק ע"י אהבת אסתר ומ"מ נראה בחוש שכל הסבות היו רק למעלה מהטבע והוא שהנס נשתלשל ובא

as with Achashverosh, where there was nothing visible to the eye that was above nature, only through the love of Esther; and nevertheless it is plainly seen that all the causes were only above nature. And this is because the miracle descended and came

ע"ד הטבע מפני כי כשהיו המדות עליונות מאירים פב"פ [פנים בפנים] היו התגלות המדות עליונות בבי"ע כמ"ש מוליך לימין משה.

by way of nature; for when the higher attributes shone face to face, there was a revelation of the higher attributes in Beriah, Yetzirah and Asiyah, as it is written, "Who led at the right hand of Moses."

20 ולכן היו נביאים פי' שלוחים ממדות דקדושה ובא לדבור שלהן בורא ניב שפתים וכל הנביאים הם מנו"ה [מנצח והוד] דאצי'.

Therefore there were prophets — that is, emissaries of the attributes of holiness — and it came into their speech: "Who creates the speech of the lips." And all the prophets are from the Netzach and Hod of Atzilus.

פי' נו"ה [נצח והוד] הם תרי פלגי דגופא כליות יועצות מבשלי הזרע היאך תהיה ההמשכה מן בחי' יסוד כידוע והם לבר מגופא.

That is, Netzach and Hod are "the two halves of the body," "the kidneys that counsel," which ripen the seed — how the flow will be from the level of Yesod, as is known; and they are "outside the body."

פי' שאינם מעצמות הגוף שהם המדות חו"ג [חסד וגבורה] רק שלוחים לשלוח דבר מפניהם והוא ענין נביאים וכשנסתלקו המדות ונשאר ההארה ממקום יסוד אבא כו' צריך להתלבש בדברים תחתונים ע"פ הטבע שהוא בחי' אלקים גימטריא הטבע:

That is, they are not of the essence of the body, which is the attributes Chesed and Gevurah, but only emissaries to send forth a word from before them; and this is the matter of prophets. And when the attributes withdrew, and there remained the illumination from the place of the Yesod of Abba, etc., it must be clothed in lower things, according to nature, which is the level of Elokim, equal in gematria to hateva (nature).

21 וצריך להבין הנהגת אסתר שעשתה הכל מעצמה בלי עצת מרדכי ועשתה סעודה פעמיים. היות רחל עקרת הבית כל ענייני הנהגת עולם שייך אצלה.

Now, we must understand the conduct of Esther, who did everything on her own, without Mordechai's counsel, and made a feast twice. [It is] since Rachel is the mainstay of the house: all matters of the conduct of the world belong to her.

ובעלה מרדכי יסוד אבא שלקחה לו לבת בטח בה לב בעלה שבודאי לא תעשה דבר שלא כהוגן ח"ו [חס ושלום].

And her husband, Mordechai — the Yesod of Abba — who "took her for himself as a daughter": "the heart of her husband trusts in her," that she will certainly not do anything improper, G-d forbid.

22 ולכן עשתה בעצמה סעודה פעמיים עד שהגביהה את המן וקרבתו יותר מדאי אל הקדושה ואז היתה מפלתו מאליו

Therefore she herself made a feast twice, until she raised Haman up and brought him too close to holiness, and then his downfall came of itself;

כי הקליפה לא תוכל לקבל חיות ויניקה להיות יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] אלא כשהוא מרוחק מהקדושה וכל מה שהוא יותר קרוב אל הקדושה מתבטל מאליו כהמס דונג מפני אש.

for the kelipah (husk) cannot receive life-force and nurture, to be a "something" and a thing in its own right, except when it is distant from holiness; and whatever is closer to holiness is nullified of itself, "as wax melts before fire."

23 ולכן קרבה את המן בתכלית הקירוב להושיבו בסעודות המלך והמלכה. כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] כד אריה ואריתא קיימי ווי למאן דעבר בינייהו. וכשראתה בסעודה ראשונה שהוא עדיין יש עשתה סעודה שניה עד שפני המן חפו.

Therefore she brought Haman to the utmost closeness, seating him at the feasts of the king and the queen, as our Sages, of blessed memory, said: "When the lion and the lioness stand [together], woe to whoever passes between them." And when she saw at the first feast that he was still a "something," she made a second feast, until "Haman's face was covered."

24 וזהו יבא המלך והמן היום כי גלו לבבל שכינה עמהם והיתה בו בגלות. ואסתר היא עקרת הבית בקדושה

And this is [the meaning of] "Let the king and Haman come today": for when they went into exile to Babylon, the Shechinah (Divine Presence) was with them, and she was in exile within him. And Esther is the mainstay of the house in holiness,

ע"פ פשוט ובקליפות נאמר אל תהי תקוה תיק ונרתק לו"ה להפריד מי"ה והיא קרבה את המן כ"כ [כל כך] עד שנתבטל מאליו ונשאר צירוף הוי"ה ואותו תלו על העץ

according to the plain [meaning]; and regarding the kelipos (husks) it is said, "Let there be no tikvah (hope)": a tik (sheath) and case for vav-hei, to separate [it] from yud-hei. And she brought Haman so close that he was nullified of himself, and the combination of Havayah remained; and him they hanged on the gallows,

כי המן הפיל פור הוא הגורל. לפני המן שהפילו לפניו ולא הוא בעצמו שהקליפה רוצה להדמות לקדושה כקוף בפני אדם.

for "Haman cast pur, that is, the lot." "Before Haman": that they cast it before him, and not he himself; for the kelipah wants to liken itself to holiness, like a monkey before a man.

25 וענין הגורל במקדש הוא שהמפיל הגורל קודם שיפול הגורל אינו יודע היאך יפול לזה או לזה ומסכים דעתו על השעיר שהוא לעזאזל

And the matter of the lot in the Sanctuary is that the one who casts the lot, before the lot falls, does not know how it will fall, to this one or to that, and he agrees in his mind regarding the goat that is for Azazel;

ואם יפול עליו הגורל להי' יהיה חטאת להי' ששם אין עונות מבדילין וזדונות נעשו כזכיות.

and if the lot "for G-d" falls on it, it will be a sin-offering for G-d; for there sins do not separate, and willful sins become as merits.

26 ולכן הגורל לפני ה' דייקא במקדש כי מדרגה זו גבוה וזהו שרצה המן שרש עשו להגביה כנשר בגסות הרוח והתנשאות לדמות לקדושה ולהפיל גורל לפני המן

Therefore the lot is "before G-d," specifically in the Sanctuary, for this level is high. And this is why Haman, the root of Esau, wanted to raise himself up like the eagle, in coarseness of spirit and haughtiness, to liken himself to holiness and to cast a lot "before Haman";

לכן עשה עץ נ' אמה דטומאה דקליפה דבריאה נגד נו"ן אמה דמרדכי דקדושה נש"ב [נ' שערי בינה] ורצה לתלות את מרדכי וליקח חיות מרדכי דקדושה בבית המן.

therefore he made a gallows of fifty cubits, of the impurity of the kelipah (husk) of Beriah, corresponding to the fifty (nun) cubits of the Mordechai of holiness — the fifty gates of Binah — and he wanted to hang Mordechai and to take the life-force of the Mordechai of holiness into the house of Haman.

וכתיב אשר שלט האדם באדם לרע לו. חיל בלע ויקיאנו אדם בליעל רוצה לחטוף יניקה מהקדושה ונהפוך הוא שבית המן ניתנה למרדכי דוקא:

And it is written, "when man ruled over man to his harm." "He has swallowed wealth and will vomit it up": the base man wants to snatch nurture from holiness, "and it was turned about," so that the house of Haman was given to Mordechai specifically.

TORAH OHR • MEGILLAS ESTHER • MAAMAR 6

ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב ותקם אסתר...

"And the king extended to Esther the golden scepter"

1 ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב ותקם אסתר ותעמוד לפני המלך וגו'. להבין ענין השינויים שבין פרשה זו לפרשה שלמעלה דשם נאמר ויושט המלך את שרביט הזהב אשר בידו.

"And the king extended to Esther the golden scepter, and Esther arose and stood before the king," etc. [We need] to understand the differences between this passage and the passage above, for there it says, "And the king extended the golden scepter that was in his hand."

וגם שם נאמר ותגע בראש השרביט. וכאן משמע שנתן לה כל השרביט. וגם להבין ענין זה בכל זמן מהו.

Also, there it says, "and she touched the top of the scepter," while here the implication is that he gave her the whole scepter. And [we need] also to understand what this matter is at every time.

הנה כנס"י [כנסת ישראל] נקראת בשם אסתר על שם ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא. כי פני ה' שהוא גילוי שכינתו

Now, the Congregation of Israel (Knesses Yisrael) is called by the name Esther after [the verse] "And I will surely hide (haster astir) My face on that day." For the face of G-d, which is the revelation of His Shechinah (Divine Presence),

כמ"ש יאר ה' פניו אליך הוא עכשיו בזמן הגלות מסותרת בבחי' ביום ההוא (כי יום ההוא מורה על יום שאינו נראה ונגלה משא"כ יום הזה).

as it is written, "May G-d make His face shine upon you," is now, in the time of exile, hidden, at the level of "on that day" (for "that day" indicates a day that is not seen and revealed, which is not so with "this day").

ודרך פרט בכל נפש מישראל הנה כאשר בחי' נצוץ נפשו האלהית הוא מכוסה ומלובש בלבושי מחשבה דבור מעשה הגשמיים ואין אור ה' שורה ומתגלה בו להיות נתפס ונקבע במוחו ולבו האהבה להי' לדבקה בו בהתגלות הלב

And in particular, in every soul of Israel: when the aspect of the spark of his G-dly soul is covered and clothed in the physical garments of thought, speech and action, and the light of G-d does not rest and become revealed in him, so that the love of G-d, to cleave to Him, would be grasped and fixed in his mind and heart in a revealed way in the heart,

כי אם בבחי' מקיף עליו מלמעלה נקרא בחינת אהבה זו בשם אסתר. שהיא מסותרת בבחי' ביום ההוא שאינה בהתגלות.

but only in the aspect of something encompassing (makif) over him from above, this level of love is called by the name Esther, for it is hidden, at the level of "on that day," in that it is not in revelation.

2 והיא בחי' נקודה בהיכלא בפנימיות נקודת לבו ודאי מסותרת היא האהבה בכל נפש מישראל ואין לך אדם שאין לו בחי' פנימיות זו אלא שלהוציא מההעלם אל הגילוי אינה שוה בכל אדם.

It is the level of "a point within the chamber" (nekudah beheichala), in the inner dimension (pnimiyus) of the point of his heart. Assuredly the love is hidden in every soul of Israel, and there is no person who lacks this inner dimension; only, bringing it out from concealment into revelation is not the same in every person.

ולכן לימות המשיח שאז יזדכך האדם אזי יהיה בבחי' ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר וגו'. ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה קוינו לו וגו'.

Therefore, in the days of Mashiach, when man will be refined, then it will be at the level of "And the glory of G-d shall be revealed, and all flesh shall see," etc. And "It shall be said on that day, 'Behold, this is our G-d; we hoped for Him,'" etc.

פי' שיאיר אור ה' בהתגלות עד שיהא נתפס ונקבע אפי' [אפילו] במוחו ושכל אנושי וראו כל בשר בראיה גשמית חושיית כי אלהינו הוא בחי' זה אשר לזה קוינו לו ולא בבחי' ההוא:

That is, the light of G-d will shine in revelation until it is grasped and fixed even in his mind and human intellect, and "all flesh shall see," with physical, sensory sight, that "our G-d" is at the level of "this," for which "we hoped," and not at the level of "that."

3 והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] כל המועדים יהיו בטלים לע"ל [לעתיד לבוא] חוץ מפורים שנאמר וימי הפורים וגו' וזכרם לא יסוף מזרעם. וגם ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] הלכות אינן בטלים לעתיד לבא.

Now, our Sages, of blessed memory, said: "All the festivals will be abolished in the Time to Come, except Purim, as it is said, 'And the days of Purim,' etc., 'and their remembrance shall not cease from their seed.'" Our Sages, of blessed memory, also said: "The halachos will not be abolished in the Time to Come."

והענין הוא כי הנה ענין שבתות וימים טובים הוא שבהם הוא בחי' עליית העולמות והנצוצות שכל נצוץ נשמת ישראל מתעלה במדרגה מפני אור ה'

The explanation is this: the significance of Shabbosos and festivals is that on them there is the aspect of the ascent of the worlds and of the sparks, for every spark of a soul of Israel rises a level because of the light of G-d

המתגלה בעתים ההם ונתוסף בהם אורה ושמחה וחדות ה' להלהיט הנשמות לדבקה בו ית' ביתר שאת ובפרטות בפסח מתגלה אור האהבה חסד עליון בפנימיות הנשמות.

that is revealed at those times. On them there is added light, joy and the gladness of G-d, to set the souls aflame to cleave to Him, may He be blessed, with surpassing intensity. In particular, on Pesach the light of love, the supernal Chesed (kindness), is revealed in the inner dimension of the souls.

4 וע"י זה מתעלים כל נצוצי נשמות ישראל לעורר את האהבה רבה לה' ולדחות כל המונעים המבטלים

Through this all the sparks of the souls of Israel are elevated, to arouse the great love for G-d and to push away all that hinders and obstructs [it],

דהיינו הדברים שהם הפך ונגד אהבת ה' שהם תאוות גשמיים לאכפייא לסט"א [לסטרא אחרא]. וכמ"ש למכה מצרים בבכוריהם כל"ח [כי לעולם חסדו].

that is, the things that are the opposite of, and against, the love of G-d, namely physical desires, so as to subdue the sitra achra (the other side). As it is written, "To Him Who struck Egypt through their firstborn, for His kindness is forever."

פי' שבכדי שיאיר לעולם אור החסד עליון הכה בכורי מצרים שהם הם ההפכים מזה. כמ"ש מי זאת עולה מן המדבר כתמרת עשן מקוטרת מור ולבונה מכל אבקת רוכל.

That is: in order that the light of the supernal Chesed should shine to the world, He struck the firstborn of Egypt, who are the very opposite of this. As it is written, "Who is this coming up from the desert like columns of smoke, perfumed with myrrh and frankincense, from all the powders of the merchant?"

פי' כנס"י [כנסת ישראל] נק' זאת היא עולה מן המדבר שהם דברים הגשמיים אשר לא לה' המה שהם דומים למקום מדבר ושממה

That is: the Congregation of Israel is called "this" (zos). She is "coming up from the desert," that is, [from] the physical things that are not for G-d, which resemble a place of desert and desolation;

וגם מדבר מלשון דבור דהיינו דברים בטלים והיא עולה מהם בשבתות ומועדים ואז הוא כתמרות עשן

and also, midbar (desert) is related to dibur (speech), that is, idle words. She rises from them on Shabbosos and festivals, and then it is "like columns of smoke."

כי כמו שעשן גשמי התהוותו הוא מחמת שהאש שורף דבר שהוא הפך טבעו דהיינו לחלוחית שיש בעצים או בפתילה שנאחז בהם האש

For just as physical smoke comes into being because the fire burns something that is the opposite of its nature, namely the moisture in the wood or in the wick on which the fire takes hold,

שהרי רבוי העשן הוא לפי רבוי הלחלוחית שיש בדבר ההוא. כך כביכול כשאור ה' מתגלה בשבתות ויו"ט [ויום טוב] שורף ומכלה דבר ההפוך הגלוי לאכפייא לסט"א [לסטרא אחרא].

for the amount of smoke is according to the amount of moisture in that thing; so too, as it were, when the light of G-d is revealed on Shabbosos and festivals, it burns and consumes the manifest opposing thing, so as to subdue the sitra achra.

5 וגם היא מקוטרת קיטור נקרא עשן דק כמו עשן המגמר והקטורת ולרוב דקותו לא נקרא בתורה בשם עשן כי אם בשם ענן כמ"ש וכסה ענן הקטורת.

She is also "perfumed" (mekuteres): kitur is the name for a fine smoke, like the smoke of burning spices (mugmar) and of the incense; and because it is so fine, the Torah does not call it "smoke" but "cloud," as it is written, "And the cloud of the incense shall cover."

והיינו מפני שאינו שורף ומכלה דבר ההפוך ממש לפי שאין בדבר הנאחז בהם האור מדבר

This is because it does not burn and consume a thing that is truly opposite, since in the thing on which the flame takes hold there is nothing of what is

ההפך כ"א [כל אחד / כל אחת] מעט מזעיר ואעפ"כ [ואף על פי כן] צריכה להיות בבחי' זו בבחי' מקוטרת לשרוף ולכלות כל אחד לפי מדרגתו ולפי מעלת נשמתו בעילוי אחר עילוי

opposite except a very little. Nevertheless, she must be at this level, the level of "perfumed," to burn and consume, each according to his level and according to the stature of his soul, ascent after ascent.

ואח"כ יהיה בבחי' מור הוא האמור במגילה בהגיע תור נערה ונערה לבא אל המלך שכל נצוץ ישראל הם בבחי' נוקבא לגבי הקב"ה לעלות ולראות באור

Afterwards there will be the level of myrrh. This is what is said in the Megillah, "When the turn of each maiden came to go in to the king": for all the sparks of Israel are at the level of Nukva (the feminine) in relation to the Holy One, blessed be He, to rise and to behold the light

ה' כל אחד לפי מדרגתו ששה חדשים בשמן המור שמן הוא בחינת חכמה להיות בבחי' מור בבחי' מרירות שמאחר שעולה מן המדבר ומפרר ומפריד הרע להיות כלה ונשרף בעשן וקיטור

of G-d, each according to his level: "six months with oil of myrrh." Oil is the level of Chochmah (wisdom): to be at the level of myrrh (mor), the level of bitterness (merirus). For once one rises from the desert and crumbles and separates the evil, so that it is consumed and burned in the smoke and the fine smoke,

אזי ישכיל היטב ענין המרירות מן ההפך איך ומה הוא ואח"כ יבא לבחי' לבונה היא בחי' השמחה בחדות ה' ישמח ישראל בעושיו:

then one will understand well the bitterness over the opposite, how and what it is. Afterwards one will come to the level of frankincense (levonah), which is the level of joy in the gladness of G-d: "Let Israel rejoice in its Maker."

6 וזהו ענין ששה חדשים בבשמים כי כמו שהריח נקלט ונכנס לתוך גופו ומענג בדשן נפשו הגם שהוא דבר שאין בו ממש ואין נראה ונתגלה לעין רק נקלט הריח לתוך גופו.

This is [the meaning of] "six months with spices": for just as a scent is absorbed and enters into one's body and delights one's soul with richness, although it is something that has no substance and is not seen or revealed to the eye; the scent is only absorbed into the body.

כך ענין השמחה בה' הוא מעלמא דאתכסייא רק שמשמחת את הלב ומלהיטו להתלהט ולהתלהב באור

So too, joy in G-d is from the hidden world (alma de'iskasya); only, it gladdens the heart and kindles it to glow and blaze with the light

ה' מכל אבקת רוכל הם כל מיני התלהבות אשר בכל נפש מישראל כל חד לפש"ד [לפום שיעורא דיליה]. והוא ענין בתמרוקי הנשים שבכל אלו הנערה באה אל המלך:

of G-d. "From all the powders of the merchant" are all the kinds of fervor that are in every soul of Israel, each one according to his own measure. And this is [the meaning of] "with the women's cosmetics," for with all these "the maiden comes to the king."

7 והנה כל מיני עליות והתקרבות כנס"י [כנסת ישראל] להקב"ה בשבת ויו"ט [ויום טוב] וכל מה שמתעלות בעילוי אחר עילוי עד רום המעלות נק' בשם נגיעה בראש השרביט

Now, all the kinds of ascent and drawing near of the Congregation of Israel to the Holy One, blessed be He, on Shabbos and Yom Tov, and however much they rise, ascent after ascent, to the loftiest heights, are called "touching the top of the scepter."

כי שרביט הזהב הוא המשכת אור א"ס ב"ה והוא הוא חיות כל העולמות עליונים ותחתונים כמ"ש את שרביט הזהב וחיה ואינה יכולה לעלות ולראות ולקבל חיותה מכל השרביט.

For the golden scepter is the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, and it is itself the life-force of all the worlds, higher and lower, as it is written, "...the golden scepter, and he shall live." And she cannot rise and see and receive her life-force from the whole scepter;

רק השרביט נשאר בידו ורק הארה מגיע אליה בראש השרביט והארה זו היא בחי' אהבה עזה כרשפי אש ושלהבת העולה למעלה זהב העליון זהב התנופה

rather, the scepter remains in his hand, and only a glimmer reaches her, at the top of the scepter. This glimmer is the level of a fierce love like flashes of fire and a flame that rises upward: the higher gold, "the gold of the wave offering."

וקצהו התחתון הוא כשאהבה עזה זו בוערה ומתלהבת מהתבוננותו בגדולת א"ס ב"ה ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין וקצהו העליון הוא כשמתלהבת ומתלהטת מהתבוננותו במהותו ועצמותו יתי ולית מחשבה תפיסא ביה כלל

Its lower end is when this fierce love burns and blazes from his contemplation of the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, [as] the light that fills all worlds (memalei kol almin) and the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). Its upper end is when it blazes and glows from his contemplation of His very being and essence, may He be blessed, and "no thought can grasp Him at all";

ולא שייך ביה לשון גדולה ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע רק על הארה והמשכת החיות ממנו יתי שייך לומר ממלא וסובב אבל לגדולתו דוקא אין חקר.

and the term "greatness," memalei kol almin and sovev kol almin, does not apply to Him. Only of the glimmer and the drawing down of life-force from Him, may He be blessed, can one say "filling" and "encompassing"; but "His greatness," specifically, "is unsearchable."

פי' דלא שייך כלל לחקור ולהתבונן בגדולתו איך הוא גדול מאד ומהולל אלא בשם הוי' ב"ה המורה על המשכת החיות לעולמות.

That is, it is not at all applicable to search out and contemplate His greatness, how He is "very great and praised," except in [relation to] the Name Havayah, blessed be He, which denotes the drawing down of life-force to the worlds.

אבל קמיה ממש כלא ממש חשיבו וכאלו אין שם עולמות כלל כמ"ש אני ה' לא שניתי ואתה הוא קודם שנברא ואתה הוא אחר שנברא העולם הכל בשוה

But before Him they are truly considered as truly nothing, and as if there were no worlds there at all, as it is written, "I, G-d, have not changed"; and "You are He before [the world] was created, and You are He after the world was created," all equally;

ולא שייך לפניו יתי בחי' עלמין לא בבחי' ממלא ולא בבחי' סובב כי אינו בגדר עלמין כלל.

and before Him, may He be blessed, the aspect of worlds does not apply, neither at the level of "filling" nor at the level of "encompassing," for He is not within the bounds of worlds at all.

8 וכדכתיב גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלקינו הר קדשו. וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] אימתי נק' גדול כשהוא בעיר אלקינו וכו'.

As it is written, "Great is G-d and highly praised, in the city of our G-d, His holy mountain." And our Sages, of blessed memory, said, "When is He called great? When He is in the city of our G-d," etc.

כי לפניו יתי' לא שייך לשון גדולה מאחר שכל עולמות עליונים ותחתונים כולא כלא חשיב קמיה אלא מדת גדולתו הוא ענותנותו שמתלבש בבחי' גדולה כדי להיות מלכותו מלכות כל עולמים.

For before Him, may He be blessed, the term "greatness" does not apply, since all the worlds, higher and lower, are all considered as nothing before Him. Rather, the attribute of His greatness is His humility: that He clothes Himself in the level of greatness so that His kingship may be "a kingship of all worlds."

9 וכמ"ש וישב ה' מלך לעולם. וזהו ואתה קדוש יושב תהלות ישראל. פי' שלהיותך תהלות ישראל הוא בחי' ישיבה שהוא השפלה וענוה אצלך שבאמת אתה קדוש ומובדל מגדר זה.

As it is written, "G-d sits as King forever." And this is [the meaning of] "And You are holy, sitting [upon] the praises of Israel." That is: Your being "the praises of Israel" is the level of "sitting," which is a lowering and a humility for You, for in truth You are holy and set apart from this bound.

אבל לעתיד יתגלה אור ה' בגילוי רב ועצום דהיינו המשכת אלקותו יתי' ועצמותו ומהותו מבחי' אני ה' לא שניתי היה הוה ויהיה ברגע אחד וראו כל בשר בעיני השכל גשמי כי אלהינו יהיה בבחינת זה כנ"ל.

But in the Time to Come the light of G-d will be revealed in a great and mighty revelation, that is, the drawing down of His G-dliness, may He be blessed, and His essence and being, from the level of "I, G-d, have not changed": was, is and will be in one instant; and "all flesh shall see," with the eyes of the physical intellect, that "our G-d" will be at the level of "this," as mentioned above.

10 והתגלות זה יהיה בתחתונים דוקא למטה. וכמו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל.

This revelation will be in the lower realms specifically, below. As our Sages, of blessed memory, said on the verse "At the time it shall be said to Yaakov and to Israel, 'What has G-d wrought'":

שמלאכי השרת ישאלו זאת לצדיקים ובמקום שהיו מלאכי השרת אומרים איה מקום כבודו יאמרו מלא כל הארץ כבודו.

that the ministering angels will ask this of the tzaddikim; and in place of what the ministering angels used to say, "Where is the place of His glory?", they will say, "The whole earth is full of His glory."

11 וזהו אשת חיל עטרת בעלה שאור ה' המתגלה בה עכשיו נקרא בעלה. אבל לעתיד יהיה במדרגה גבוה יותר.

This is [the meaning of] "A woman of valor is the crown of her husband": the light of G-d that is revealed in her now is called "her husband," but in the Time to Come [she] will be at a higher level.

לכן כתיב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל. פי' שלא יהיה שייך לה בחי' קימה ועלייה כי יהיה אור ה' בגילוי רב למטה דוקא.

Therefore it is written, "She has fallen; she will no more rise, the maiden of Israel." That is: the aspect of rising and ascent will not apply to her, for the light of G-d will be in great revelation below specifically.

והיינו משום שאתהפכא חשוכא לנהורא ולא לאכפייא לסט"א [לסטרא אחרא] בלבד לבטלם ולהכניעם כמו בשאר גלות דכתיב למכה מצרים בבכוריהם וגו'.

This is because darkness is transformed into light, and not only the subduing of the sitra achra, to nullify them and humble them, as in the other exiles, of which it is written, "To Him Who struck Egypt through their firstborn," etc.,

ויהרג מלכים אדירים וגו'. רק כי גם אז אהפך אל עמים שפה ברורה וגו' והלכו עמים רבים וגו'.

"And He slew mighty kings," etc. Rather, [it is] that then, too, "I will turn to the peoples a clear language," etc., and "many peoples shall go," etc.

12 והנה מעין זה היה הנס של פורים שנתהפך לב אחשורוש לטוב. אותו הפה עצמו שאמר והעם

Now, the miracle of Purim was a semblance of this: the heart of Achashverosh was turned to good. That very same mouth that said, "and the people,

לעשות בו כטוב בעיניך הוא עצמו אמר ואתם כתבו על היהודים כטוב בעיניכם. שהוא ענין אתהפכא חשוכא לנהורא ונגלה כבוד ה' למטה במקום החשך דוקא:

to do with it as seems good in your eyes," is the very one that said, "And you, write concerning the Jews as seems good in your eyes." This is the transformation of darkness into light, and "the glory of G-d is revealed" below, in the place of darkness specifically.

13 ולכן אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] שגם הלכות אינן בטלות. וביאור הענין כי הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] על פסוק ברח דודי ודמה לך לצבי וגו' מה צבי מחזיר ראשו לאחוריו.

Therefore our Sages, of blessed memory, said that the halachos too will not be abolished. The explanation of the matter: our Sages, of blessed memory, said on the verse "Flee, my beloved, and be like a gazelle," etc.: "Just as a gazelle turns its head backward..."

דהיינו עד"מ כמו שבאדם בעצם ראשו הנה מונח בתוכו מוח ושכלו ובינתו וכשמחזיר עצם ראשו לאחוריו

That is, by way of analogy: just as in a person, within the bone of his head are placed his brain, his intellect and his understanding, and when he turns the bone of his head backward,

הנה גם המוח אשר בתוכו ורוח שכלו ובינתו נמשכין אחריו כך כביכול המשיך הקב"ה והלביש רצונו וחכמתו במקום אחוריו שהם בחינת חיצוניות דהיינו בענינים גשמיים כמו בבהמות בסדר קדשים.

the brain within it, and the spirit of his intellect and understanding, are also drawn after it; so too, as it were, the Holy One, blessed be He, drew down and clothed His will and His wisdom in the place of His "back," which is the level of the outer dimension (chitzoniyus), namely in physical matters, as with animals in the Order of Kodashim

14 ובמעות בסדר נזיקין. דפנימית רצונו וחכמתו יתי מלובשים בהם וגם מדותיו יתי הם נמשכים אחריהם מאליהם וממילא כמ"ש השיב אחור ימינו וגו'.

and with money in the Order of Nezikin. For the inner dimension (pnimiyus) of His will and His wisdom, may He be blessed, is clothed in them, and His emotive attributes (middos), may He be blessed, are also drawn after them of themselves, as a matter of course, as it is written, "He has turned His right hand backward," etc.

ובחכמה אתברירו פי' כי אין לשון בירור נופל אלא בדבר שמתערב כגון מין במינו ואינו ניכר. כך עד"מ סרסור המחליף פרה בחמור לגבי השונה משנה והלכה זו.

And "through Chochmah (wisdom) they are sorted out." That is: the term "sorting out" applies only to something that is mixed in, such as a kind within its own kind, and is not recognizable. So, by way of analogy, a broker who exchanges "a cow for a donkey," as compared with one who studies this mishnah and halachah.

15 וכן קצב המתעסק בנתוח אברי הבהמה לנתחים ובבני מעים וכו' הוא קצב. אך המתעסק לידע כל פרטי הלכות התלויין באברי הבהמה להבדיל בין טרפה לכשרה

Likewise, a butcher who busies himself with cutting the limbs of the animal into pieces, and with the entrails, etc., is a butcher. But one who busies himself with knowing all the details of the laws that depend on the limbs of the animal, to distinguish between treifah and kosher,

וכן במחליף פרה לידע ולהבדיל ולברר בין חייב לזכאי וכן בסדר טהרות בין טמא לטהור כו'.

and likewise with one who exchanges a cow, to know, distinguish and sort out between the liable and the exempt, and likewise in the Order of Taharos, between impure and pure, etc.;

16 וכן בכל ש"ס [ששה סדרי משנה] משנה וגמרא וכל הפוסקים ראשונים ואחרונים מתגלה ומתברר רצון העליון וחכמתו ית' ועל ידי זה מתברר ונפרד הרע מהטוב

and likewise in all of Shas, Mishnah and Gemara, and all the halachic authorities, early and later, the supernal will and His wisdom, may He be blessed, are revealed and made clear, and through this the evil is sorted out and separated from the good,

דהיינו הפסול מהכשר וחייבמזכאי וכן במצות מעשיות התלויין במדות כגון שומר אבידה שפטור ליתן פרוטה לעני. שעוסק במצוה פטור ממצוה.

that is, the invalid from the valid, and the liable from the exempt. And likewise with practical mitzvos that depend on the emotive attributes (middos), such as one who guards a lost object, who is exempt from giving a perutah to a poor man, for one who is engaged in a mitzvah is exempt from [another] mitzvah.

17 והיינו אם עוסק בה לצרכה לשטחה ולנערה ואין חילוק בין היא אבדת עשיר או עני.

That is, if he is occupied with it for its own needs, to spread it out and to shake it out; and there is no difference whether it is the lost object of a rich man or of a poor man.

משא"כ אם שומר כסות שלו אפי' [אפילו] אינו עשיר כמו בעל אבדה הרי אין בו מצוה.

Whereas if he guards his own garment, even if he is not as rich as the owner of the lost object, there is no mitzvah in it.

וכן הענין בצדקה וגמילות חסדים מה שעושה חסד עם הבריות הרי זה מצוה. ואם עושה לצרכו אין בו מצוה.

The same applies to charity and acts of kindness: when one does kindness to people, this is a mitzvah; but if he does it for his own need, there is no mitzvah in it.

וא"כ כשעושה מצוה בדבר גשמי הרי הוא ענין ההתהפכות חשוכא לנהורא שאור ה' הוא גילוי רצונו יתי ואור במקום החשך הגשמי דוקא:

If so, when one does a mitzvah with a physical thing, this is the transformation of darkness into light; for the light of G-d is the revelation of His will, may He be blessed, and [it is] light in the place of physical darkness specifically.

18 וזהו הנה זה עומד אחר כתלנו. פירוש בחי' חכמתו ורצונו יתי הוא בחי' התגלות בבחי' זה בעניני התורה

And this is [the meaning of] "Behold, this one stands behind our wall." That is: the level of His wisdom and will, may He be blessed, is the level of revelation, at the level of "this," in the matters of the Torah;

אלא שעומד אחר כתלנו שאין אור ה' שורה ומתגלה בו מפני שעונותיכם מבדילין ועומד לנגדו בכותל.

only, it "stands behind our wall," for the light of G-d does not rest and become revealed in him, because "your iniquities separate," and stand opposite him as a wall.

19 והעצה היעוצה לזה משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים. כי חלון הוא חלל שנעשה בכותל.

The counsel offered for this: "He gazes through the windows, He peers through the lattices." For a window is an opening made in a wall.

וכן ענין החרכים אלא שחרכים הם סדקים קטנים וחלון הוא חלל גדול יותר. כך ע"ד משל הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] פתחי לי כחודה של מחט כו'.

So too the lattices, except that lattices are small cracks, while a window is a larger opening. So, by way of analogy, our Sages, of blessed memory, said, "Open for Me [an opening] like the point of a needle," etc.

דהיינו שישבור לבו לב האבן להיות לו רוח נשברה לב נשבר כי כל המסכים והכותל והמחיצה המפסקת בינו לאביו שבשמים הוא בחי' גסי הרוח אשר על כן מחשב עצמו ליש. וחפצי עצמו יקרים בעיניו מחפצי שמים:

That is, that he break his heart, the heart of stone, so as to have "a broken spirit, a broken heart." For all the screens, the wall and the partition that divide between him and his Father in Heaven are the level of coarseness of spirit, because of which he considers himself something (yesh), and his own desires are dearer in his eyes than the desires of Heaven.

20 ועם כל הנ"ל יובן ויבואר היטב ענין אסתר שמתחלה בראותו את המלכה עומדת בחצר היה בחי' זאת עולה מן המדבר הנ"ל.

With all the above, the matter of Esther will be well understood and explained: at first, "when he saw the queen standing in the court," it was the level of "this one coming up from the desert," mentioned above.

כי גם בחי' חצר הפנימית למדבר יחשב נגד בית המלך ממש לפי שאין המלך דר בקביעות בחצר כמו בבית אזי מתגלה הארת והמשכת אור ה'.

For even the level of the inner court is considered a desert compared with the king's house itself, since the king does not dwell permanently in the court as in the house; then there is revealed a glimmer and drawing down of the light of G-d.

21 ואז ותקרב אסתר שמתעלה ומתקרבת אל המלך בתשוקה לדודה. אבל כל העליות והתקרבות אינו אלא ותגע בראש השרביט.

And then, "Esther drew near": she rises and draws near to the king, in longing for her Beloved. But all the ascents and drawing near are no more than "and she touched the top of the scepter."

אבל אחרי כן כתיב ותוסף אסתר וגו' דהיינו בהיותה אתו בבית ותבך ותתחנן לו להעביר את רעת המן האגגי אשר חשב על היהודים.

But afterwards it is written, "And Esther continued," etc., that is, when she was with him in the house, "and she wept and pleaded with him to avert the evil of Haman the Agagite, which he had devised against the Jews."

שהבכיה היא לעורר רחמים רבים על נצוץ אלהות אשר נתלבש בלבושים גסי הרוח מבחי' המן אשר הוא חשב על היהודים. כי ממנו באים ליהודים מחשבות כאלו.

For the weeping is to arouse great compassion upon the spark of G-dliness that has been clothed in garments of coarseness of spirit, from the level of Haman, who "devised against the Jews"; for from him such thoughts come to the Jews.

22 ואז יתהפכו חשוכא לנהורא. ולכן ויושט המלך לאסתר את כל השרביט הזהב שיאיר אור ה' בגילוי למטה דוקא.

And then darkness will be transformed into light. Therefore, "the king extended to Esther" the whole of "the golden scepter," that the light of G-d should shine in revelation below specifically.

ואז ותקם אסתר פי' שקמה על עמדה ועל מצבה שלא תצטרך עוד לבחי' עולה מן המדבר.

And then, "Esther arose": that is, she rose up in her place and her station, so that she would no longer need the level of "coming up from the desert."

וזהו ותעמוד לפני המלך שתהא במדרגה גדולה לפניו כמ"ש א"ח [אשת חיל] עט"ב [עטרת בעלה] (וע' מענין ויושט המלך כו' במ"ש פ' ראה ע"פ כי תשמע בקול כו'. ובמק"מ [ובמקדש מלך] ח"א [חלק א'] פ' ויחי)(רכ"ח ע"ב).

And this is [the meaning of] "and she stood before the king": that she will be at a great level before him, as it is written, "A woman of valor is the crown of her husband." (And see, on the matter of "And the king extended," etc., what is written in Parshas Re'eh on the verse "When you hearken to the voice," etc.; and in the Mikdash Melech, Part I, Parshas Vayechi) (228b).

גם שם בד"ה כי תשמע הנ"ל נת' [נתבאר] ענין חצר הפנימית וענין בית. וע' עוד מענין בית לעיל פ' בראשית בד"ה השמים כסאי כו'

Also there, in the discourse beginning "When you hearken," mentioned above, the matter of the inner court and the matter of the house were explained. And see further on the matter of the house above, Parshas Bereishis, in the discourse beginning "The heavens are My throne," etc.,

אי זה בית כו' וע' עוד לעיל פ' וישב בהפטרה דחנוכה ע"פ תשמור את חצרי בע"א [באופן אחר]:

"Where is the house," etc. And see further above, Parshas Vayeshev, in the Haftarah of Chanukah, on the verse "You shall guard My courts," [explained] in another way.

TORAH OHR • MEGILLAS ESTHER • MAAMAR 7

ותסף אסתר ותדבר לפני המלך ותפל לפני רגליו...

And Esther Again Spoke Before the King

1 ותסף אסתר ותדבר לפני המלך ותפל לפני רגליו ותבך ותתחנן לו להעביר את רעת המן האגגי ואת מחשבתו אשר חשב על היהודים.

"And Esther again spoke before the king, and fell before his feet, and wept and pleaded with him to avert the evil of Haman the Agagite and his scheme that he had devised against the Jews."

והנה איך שייך לפניו יתי לומר לפני רגליו והלא אין לו דמות הגוף ואינו גוף.

Now, how can one say of Him, may He be blessed, "before His feet"? Surely He has no likeness of a body, and is not a body!

אך הענין הוא לבאר מהות התפלה ואיך ביכולת כל אדם להתפלל כי כנ"י [כנסת ישראל] נק' בשם בחי' אסתר

But the matter is to explain the essence of prayer, and how it is within the ability of every person to pray. For the Community of Israel (Knesses Yisrael) is called by the name of the level of Esther,

כי יש לה הרבה שמות ונק' בשם בחינת רחל כשהיא בבחי' התגלות שיוכלל החיות במקורו כמ"ש כרחל לפני גוזזיה נאלמה וג"כ כצאן טבחה שהיא פושטת צואר לשחיטה ברצון פשוט.

for she has many names. She is called by the name of the level of Rachel when she is in a state of revelation, [namely,] that the life-force be included in its source, as it is written, "like a ewe (rachel) before her shearers, she is silent," and also, "like sheep for the slaughter": for she stretches out her neck to the slaughter with a simple will.

2 וכך הוא בכל או"א [אחד ואחד] מישראל שיהא רצונו להיבטל ולהיכלל באורו יתי למהוי אחד באחד כמ"ש הודו על ארץ ושמים והארץ האירה מכבודו מלא כל הארץ כבודו שהוא בחינת התפשטות

And so it is with each and every one of Israel: that his will should be to be nullified and included in His light, may He be blessed, "to become one with the One," as it is written, "His splendor is over earth and heaven," "And the earth shone with His glory," "The whole earth is full of His glory," which is the level of extension

וזיו אשר עולם ומלואו בטלים למקורו וכל זמן שהוא בהתגלות ובהתלהבות נק' בחי' רחל כצאן טבחה כו'.

and radiance, whereby the world and all that fills it are nullified to its source. And as long as this is in a state of revelation and fervor, it is called the level of Rachel, "like sheep for the slaughter," etc.

אבל בעת שאין הדבר בהתגלות נק' בחי' אסתר כמ"ש ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא ולא כמו שהעולם סוברים שכל מי שאינו בבחי' התגלות אין להם זה הדבר.

But at a time when the matter is not revealed, it is called the level of Esther, as it is written, "And I will surely hide (haster astir) My face on that day." And it is not as people think, that whoever is not in a state of revelation does not have this thing.

זה אינו שכל אחד ואחד יש לו. אך הוא בחי' אסתר וצריך לגלותה ממצפונה וממסתרה וההסתר נק' כשושנה בין החוחים

This is not so, for each and every one has it. But it is the level of Esther, and one must reveal it from its hiding place and from its concealment. And the concealment is called "like a rose among the thorns,"

דהיינו שהחוחים הם המונעים ומסתירים את השושנה וכל עניני העולם ומעשה עוה"ז הנעשים בכל לב ונפש הם נקראים חוחים ומסתירים בחי' זו מלהתגלות.

that is, the thorns are what hold back and hide the rose. And all the affairs of the world and the doings of this world that are done with all the heart and soul are called thorns, and they hide this level from being revealed.

ובחינת אסתר הנ"ל היא מסותרת ביום ההוא כמ"ש ואנכי אסתר אסתיר פני ביום ההוא והבן:

And the level of Esther mentioned above is hidden "on that day," as it is written, "And I will surely hide (Esther astir) My face on that day." Understand this.

3 דהנה יש בחי' נק' ביום ההוא. ויש בחי' נק' ביום הזה ויש בחי' נק' בלילה ההוא.

For there is a level called "on that day," and there is a level called "on this day," and there is a level called "on that night,"

ויש בחי' נק' בלילה הזה. דהנה כתיב זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו. וכתיב ויושע ה' ביום ההוא.

and there is a level called "on this night." For it is written, "This is the day that G-d has made; let us exult and rejoice in it." And it is written, "And G-d saved on that day."

4 וכתיב הלילה הזה ליל שמורים. וכתיב בלילה ההוא נדדה שנת המלך. והענין כי בחי' זה הוא לנכח

And it is written, "This night is a night of watching." And it is written, "On that night the king's sleep fled." The explanation is that the level of "this" is [what is] in direct view,

כמ"ש זה אלי ואנוהו שהוא בחי' התגלות כמשל מלך ב"ו [בשר ודם] אשר כל מדינות מלכותו בטלים אצלו מחמת שעיניהם רואות את המלך. דהיינו שיהיה בבחי' התגלות אלקותו ית' כאלו עיניו רואות אותו כו'.

as it is written, "This is my G-d, and I will glorify Him," which is the level of revelation; as in the analogy of a king of flesh and blood, all the provinces of whose kingdom are nullified before him because their eyes see the king. That is, that he be at the level of the revelation of His G-dliness, may He be blessed, as though his eyes see Him, etc.

5 ושיהיה העולם נחשב כאין נגדו ית'. ומה שנתבאר במ"א שהעולם נק' יש מאין הנה דברה תורה כלשון בנ"א [בני אדם] שלעינינו הגשמית אינו נראה האין

And that the world be considered as nothing before Him, may He be blessed. And as for what has been explained elsewhere, that the world is called "something from nothing" (yesh me'ayin): the Torah spoke in the language of human beings, for to our physical eyes the "nothing" is not visible,

כמו שאמר רבן יוחנן בן זכאי לתלמידיו יהי רצון שיהא מורא שמים עליכם כמורא בו"ד [בשר ודם].

as Rabban Yochanan ben Zakkai said to his disciples, "May it be [His] will that the fear of Heaven be upon you like the fear of flesh and blood."

6 וזהו בחי' זה היום וכו'. אבל בחי' לילה הוא בחי' חשך ואפילה שאינו רואה כלום

And this is the level of "This is the day," etc. But the level of night is the level of darkness and gloom, in which one sees nothing;

כי אף שיודע אלקותו יתי אך בהסתלקות המוחין ואינו נתפס במוחו הוא ג"כ בחי' לילה.

for even though he knows His G-dliness, may He be blessed, yet [it is] with the intellect (mochin) withdrawn, and it is not grasped in his mind; this too is the level of night.

אך אף שהוא בבחי' זו יכול לבוא לבחי' זה הלילה שיהיה בבחי' זה דהיינו לנכח. דהנה כתיב מלא כל הארץ כבודו שהוא זיו והתפשטות.

But even though he is at this level, he can come to the level of "this night," so that he will be at the level of "this," that is, in direct view. For it is written, "The whole earth is full of His glory," which is radiance and extension.

7 וכתיב הלא את השמים ואת הארץ אני מלא. ושניהם אמת כי את השמים ואת הארץ הוא מלא

And it is written, "Do I not fill the heavens and the earth?" And both are true: for He does fill the heavens and the earth;

רק הגוף הוא המסתיר לזה ומכה"כ [ומלא כל הארץ כבודו] הוא בחי' זיו והתפשטותו יתי להחיות העולמות והוא בחינת תפיסא מושגת להיבטל וליכלל וכולא קמיה כלא חשיב

only the body is what conceals this. And "the whole earth is full of His glory" is the level of His radiance and extension, may He be blessed, to give life to the worlds; and it is the level of a grasp that can be attained, to be nullified and included, and "all before Him is considered as nothing."

ואף שהוא בבחי' לילה יכול להיות בבחי' זה דהיינו לנכח מחמת גודל האמונה שיאמין באמונה שלימה זכה וטהורה כאילו עיניו רואות ממש.

And even though he is at the level of night, he can be at the level of "this," that is, in direct view, through the greatness of the faith: that he believe with a complete faith, clear and pure, as though his eyes actually see.

אך צריך לזה בחי' חומר ולבנים כמו שהיה בארץ מצרים רד"ו שנה והיתה עבודתם בחומר ובלבנים. כמו כן צריך היום בחומר דא ק"ו [קל וחומר].

But for this one needs the level of "mortar and bricks," as it was in the land of Egypt for two hundred and ten years, and their labor was "in mortar and in bricks." So too one needs [it] today: "in mortar (chomer)" — this is the kal vachomer (a fortiori inference).

8 ובלבנים דא לבון הלכתא. ובכל עבדה בשדה דא ברייתא. ובאמת כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול דרך ארץ.

"And in bricks (levenim)" — this is the clarification (libun) of the halachah; "and in all labor in the field" — this is the Baraisa. And in truth, "whoever accepts upon himself the yoke of Torah, the yoke of worldly affairs (derech eretz) is removed from him."

אך כל הפורק כו' נותנין עליו עול ד"א [דרך ארץ]. אך אף שהוא עוסק בד"א [בדרך ארץ] אעפ"כ [אף על פי כן] יכול לבא לבחי' הלילה הזה.

But "whoever throws off," etc., "the yoke of worldly affairs is placed upon him." Yet even though he is occupied with worldly affairs, nevertheless he can come to the level of "this night."

9 והענין ששאל הקב"ה מעולמות עליונים מה קול גדיא. והשיבו הם שהוא קול בני ישראל. ואיך שייך לפניו יתי' ששאל מהם והלא לפניו נגלה כו'.

And the explanation is that the Holy One, blessed be He, asked of the higher worlds, "What is the sound of the kid?" And they answered that it is the sound of the children of Israel. But how can it be said of Him, may He be blessed, that He asked them? Surely before Him [everything] is revealed, etc.!

אך הענין שכמו הגדי שהוא צועק אחר אמו בלי שום שכל ודעת כך היתה הצעקה באותו העת בלי דעת והתבוננות רק מחמת גודל צרתם צעק לבם אל ה'

But the explanation is that just as the kid cries after its mother without any intellect or Daas (knowledge), so the outcry at that time was without Daas or contemplation; only out of the greatness of their distress "their heart cried out to G-d,"

כמ"ש ויצעקו אל ה' בצר להם והשיבו הם שהצעקה הוא בלי דעת והוא למעלה מהדעת כי אינו דומה לצעקת הבהמה שהיא בלי דעת והיא למטה מן הדעת.

as it is written, "They cried out to G-d in their distress." And they answered that the outcry is without Daas, and it is above Daas; for it is not like the cry of an animal, which is without Daas and is below Daas.

אך לגבי הקב"ה שהוא למעלה מן הדעת היתה צעקתם בלי דעת כמו צעקת הגדי והבהמה. כמ"ש בהמות הייתי עמך דהיינו כשאני עמך והבן.

But relative to the Holy One, blessed be He, who is above Daas, their outcry was without Daas, like the cry of the kid and the animal; as it is written, "I was [like] beasts with You," that is, when I am with You. Understand this.

10 והנה כאשר צעק לבם אל ה' ויצעקו אל ה' בצר להם ומחמת זה יכול לבא לידי האמונה שהוא בחי' הלילה הזה כצאן טבחה.

Now, when "their heart cried out to G-d" and "they cried out to G-d in their distress," because of this one can come to the faith that is the level of "this night," "like sheep for the slaughter."

וזה היה הנס בפורים שהוא בחי' בבל כי שם בלל ה' והבן. ויוכל להיות ביום ההוא כמ"ש לא יום ולא לילה ולעת ערב יהי אור והבן:

And this was the miracle of Purim, which is the level of Bavel (Babylon), "for there G-d confounded (balal)"; understand this. And it can be "on that day," as it is written, "neither day nor night, and at evening time there will be light." Understand this.

11 והנה בחי' עמלק מלחמה לה' מדור דור. מפני שכל עכו"ם [עובדי כוכבים ומזלות] הם בחי' קליפה ומדות רעות

Now, [with] the level of Amalek, "G-d has war from generation to generation." For all the idolatrous nations are the level of kelipah and of evil traits (middos),

כמ"ש החתי והאמורי והפריזי כו' והם בעצמן בטילין לגבי הקדושה כיתרון האור מפני החשך ונקל לפטור מהם.

as it is written, "the Hittite and the Amorite and the Perizzite," etc. And they in themselves are nullified before holiness, "like the advantage of light over darkness," and it is easy to be rid of them.

אך החוצפה והגסות של כל מדה רעה הוא בחי' עמלק ומלחמה לה' מדור דור כי חוצפה היא מלכותא בלא תגא כי כל המדות שרשם ומקורם מן הגוף הנק' משכא דחויא ויכול להתהוות בכל אחד

But the brazenness and haughtiness of every evil trait is the level of Amalek, and "G-d has war from generation to generation"; for brazenness is "kingship without a crown." For all the traits have their root and source in the body, which is called "the serpent's skin" (mashcha dechivya), and [they] can come into being in everyone.

אך החוצפה והגסות מאין הוא בא לכל א' וא' הוא מ"ש מחשבת המן אשר חשב על היהודים דהיינו שיש היכלות הקליפות הנק' בבחי' המן והוא משפיע מחשבות לגסות הרוח וחוצפה.

But the brazenness and haughtiness — from where does it come to each and every one? It is what is written, "the scheme of Haman that he devised against the Jews": that is, there are chambers of the kelipos that are called the level of Haman, and he imparts thoughts of haughtiness of spirit and brazenness.

12 והעצה לזה ותפול לפני רגליו דהיינו המלאכים הנקראים בשם רגליו כמ"ש שרפים עומדים ממעל קרשים עומדים.

And the remedy for this is "and she fell before His feet," that is, the angels, who are called by the name "His feet," as it is written, "Seraphim standing above," "boards standing."

וזהו ותבך ותתחנן להעביר מחשבות הרעות כו'. וזהו ותלו אותו ואת בניו על העץ גבוה חמשים אמה כמ"ש ה' מלך גאות לבש:

And this is "and she wept and pleaded," to avert the evil thoughts, etc. And this is "and they hanged him and his sons on the gallows," "fifty cubits high," as it is written, "G-d reigns; He has clothed Himself in grandeur."

TORAH OHR • MEGILLAS ESTHER • MAAMAR 8

חייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין...

A person is obligated to become intoxicated on Purim

1 חייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. כתיב כי יד על כס יה וגו'. ואמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] שאין השם שלם ואין הכסא שלם וכו'.

"A person is obligated to become intoxicated on Purim until he does not know [the difference] between 'cursed is Haman' and 'blessed is Mordechai.'" It is written, "For a hand is upon the throne (kes) of Yah," etc. And our Sages, of blessed memory, said that the Name is not whole and the throne is not whole, etc.

ולהבין זה הנה כתיב ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אבד שיש בבחי' עמלק בחי' ראשית ובחינת אחרית.

To understand this: it is written, "Amalek is the first of the nations, and his end shall be unto destruction," [meaning] that within the level of Amalek there is a level of 'first' (reishis) and a level of 'end' (acharis).

כי הנה זלעו"ז [זה לעומת זה] עשה האלקים כמו שיש בקדושה בחי' ראשית ואחרית וכדכתיב אני ראשון ואני אחרון.

For "G-d has made one opposite the other": just as in holiness there is a level of 'first' and 'end,' as it is written, "I am first and I am last."

פי' ראשון שהוא סוכ"ע ומקורא דכולא כו' ואני אחרון בחי' ממלא כל עלמין בשמים ממעל ועל הארץ מתחת ומתחת זרועות עולם.

That is, "first" is the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) and the source of all, etc.; and "I am last" is the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin), "in the heavens above and on the earth below," and "beneath are the arms of the world."

כך יש בקליפה וסטרא אחרא בחי' עמלק בחי' ראשית גוים הן שבע עממין הכנעני והחתי וגו' שהם ז' מדות רעות כו'

So too in kelipah (the husk) and the sitra achra (the other side) there is the level of Amalek, the level of "the first of the nations." [The nations] are the seven nations, "the Canaanite and the Hittite," etc., which are seven evil traits (middos), etc.;

וראשיתם הוא בחי' עמלק ובחי' אחרית עמלק עדי אובד הוא סוף מדרגות הקליפות ותמציתן שהוא ענין התגברות כח הרע שבכל מדה וגלויה ותוקפה.

and their 'first' is the level of Amalek. And the level of Amalek's 'end,' "unto destruction," is the end of the levels of the kelipos and their concentrated essence, which is the intensifying of the force of evil within each trait, its revelation and its strength.

2 וזהו ענין רשע ורע לו. פי' ורע מלשון רע לשמים ורע לבריות שהוא ענין הרוגז והכעס ולב אכזרי

This is the meaning of "a wicked man who has evil" (rasha vera lo). That is, "evil" in the sense of "evil toward Heaven and evil toward people," which is wrath, anger and a cruel heart

שבא מתוקף תגבורת הרע שיש לו ארס כנחש והוא בחי' עמלק ג"כ שהוא נחש הקדמוני ונק' אחריתו של עמלק.

that comes from the intensity of the evil's dominance, which has venom like a snake. This too is the level of Amalek, who is the primordial serpent, and it is called the 'end' of Amalek.

3 ובחי' ראשיתו הוא ראשית גוים הנ"ל מקור התהוות המדות הרעות וסבוב תולדתם ונק' בחי' עמל וע"ז נאמר ולא ראה עמל בישראל שעמל הוא בחי' עמלק

And the level of its 'first' is "the first of the nations" mentioned above: the source from which the evil traits come into being, and the cause of their birth. It is called the level of amal (travail), and of this it is said, "Nor has He seen travail (amal) in Israel," for amal is the level of Amalek,

כי עמלק אותיות עמ"ל לק"ה כו' ובחי' עמל הוא המסתיר אלהותו ית' ומפריד שאין השם שלם כו'.

for עמלק (Amalek) is [made of] the letters עמ"ל (amal) [and] לק"ה, etc. And the level of amal is what conceals His G-dliness, may He be blessed, and separates, so that the Name is not whole, etc.

4 וביאור הדבר הנה כתיב כי חלק ה' עמו שבכל נפש מישראל יש בחי' הוי"ה כי הוא"ו שבשם הוא בחי' ו' קצוות לך ה' הגדולה וגו'.

The explanation of the matter: it is written, "For G-d's portion is His people," [meaning] that in every Jewish soul there is the level of Havayah. For the vav of the Name is the level of the six extremities: "Yours, G-d, is the greatness," etc.

וכך בנפש האדם גדולה הוא בחי' חסד דרועא ימינא היא בחינת אברהם אוהבי שאהבתו ירושה לזרעו אחריו שיהא כל אדם יכול לעורר את האהבה אליו ית' למשוך אחריו ולדבקה בו והיא אהבה הטבעית וכו'.

So too in a person's soul, "greatness" is the level of Chesed (kindness), "the right arm," the level of "Avraham, who loved Me," whose love is an inheritance to his descendants after him, so that every person can arouse love for Him, may He be blessed, to be drawn after Him and to cleave to Him; and this is the natural love, etc.

5 וגבורה דרועא שמאלא היא בחי' פחד יצחק שכאשר רוצה לדבקה בו ית' וישים אליו לבו להתבונן בגדולתו ית'

And Gevurah (restraint), "the left arm," is the level of "the Fear of Yitzchak": when one wishes to cleave to Him, may He be blessed, and sets his heart upon Him to contemplate His greatness, may He be blessed,

תפול עליו אימתה ופחד כאשר לבבו יבין כי נשגב שמו לבדו ורק הודו על ארץ ושמים כו' כמ"ש במ"א.

"terror and dread will fall upon him" as his heart understands that "His Name alone is exalted," and only "His splendor is upon the earth and the heavens," etc., as is explained elsewhere.

6 וכמו המלאכים שעונים באימה ואומרים ביראה קדוש שאימתם ויראתם הוא מחמת השגתם קדושתו יתברך שהוא קדוש ומובדל ולית מחשבה תפיסא ביה כלל.

It is like the angels, who "respond with dread and say with awe, 'Holy'": their dread and awe come from their grasp of His holiness, may He be blessed, that He is holy and set apart, and "no thought can grasp Him" at all.

וכן במ"ת [במתן תורה] דכתיב וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים וגו'. מה כתיב בתריה וירא העם וינעו ויעמדו מרחק מחמת היראה והוא בחי' שמאל דוחה

So too at the Giving of the Torah, as it is written, "And all the people saw the sounds and the flames," etc. What is written after it? "And the people saw, and they trembled and stood at a distance," because of the awe. This is the level of "the left pushes away,"

כי מחמת התבוננותו בגדולת א"ס ב"ה וקדושתו ית' שהוא רם ונשא עד אין קץ דוחה ומשפיל א"ע [את עצמו] לאמר מי הוא אשר ערב לבו לגשת כו' אך אין השמאל דוחה לגמרי ח"ו [חס ושלום] וכדכתיב ואימתך לא תבעתני.

for, because he contemplates the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, and His holiness, may He be blessed, that He is high and exalted without end, he pushes himself away and makes himself low, saying, "Who is he whose heart would dare to approach?" etc. But the left does not push away entirely, G-d forbid, as it is written, "And Your dread will not terrify me."

פי' שהאימה לא תגרום להיות נבעת ונופל לגמרי ח"ו [חס ושלום] אלא ירידה זו צורך עלייה היא ע"י מדתו של יעקב שהיא הרחמנות על הריחוק וירידה הגדולה.

That is, the dread will not cause [him] to be terrified and to fall entirely, G-d forbid; rather, this descent is for the sake of an ascent, through the attribute of Yaakov, which is compassion over the distance and the great descent.

7 ולכן נק' מדתו של יעקב מבריח מן הקצה אל הקצה. פי' שמעלה ומקשר מקצה התחתון אל הקצה העליון.

That is why the attribute of Yaakov is called "running through from end to end": that is, it raises and connects from the lower end to the upper end.

וכדכתיב ליעקב אשר פדה את אברהם וגו' שע"י מדת יעקב חוזר ומעורר את האהבה וכדכתיב מרחוק ה' נראה לי דהיינו מחמת הרחמנות על הריחוק כו':

As it is written, "To Yaakov, who redeemed Avraham," etc.: through the attribute of Yaakov one arouses the love again. And as it is written, "From afar G-d appeared to me," that is, because of the compassion over the distance, etc.

8 והנה ג' מדות אלו הם ו' מדות כנגד הוא"ו שבשם שבהשתלשלות המדות עד סוף המעשה יש ג"כ ג'

Now, these three attributes are the six attributes corresponding to the vav of the Name. For in the chain of descent (hishtalshelus) of the attributes, down to the final deed, there are also three

בחי' אלו והם בחי' תורה ועבודה וגמילות חסדים דהיינו הכנת הלב והערת המדות להיות תכלית שלימות המעשה שצריך להיות בשמחה ובטוב לבב.

of these levels. They are the levels of Torah, service (avodah) and acts of kindness: that is, preparing the heart and arousing the emotive attributes (middos), so that the deed may attain its ultimate perfection, for it must be "with joy and with gladness of heart."

גמילות חסדים זו צדקה שנא' [שנאמר] ולא ירע לבבך וגו'. עבודה כתיב תחת אשר לא עבדת בשמחה וגו'. תורה כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] וכן לדבר הלכה.

Acts of kindness: this is charity, as it is said, "And your heart shall not be grieved," etc. Service: it is written, "Because you did not serve with joy," etc. Torah: as our Sages, of blessed memory, said, "And so too for a matter of halachah."

9 והם ג' קוין ימין ושמאל ואמצע כמ"ש מימינו אש דת למו. מימינו הוא ג"ח [גמילות חסדים] וצדקה חסד דרועא ימינא אש היא בחי' גבורה דרועא שמאלא

They are three lines, right, left and middle, as it is written, "From His right hand, a fire of law (eish das) for them (lamo)." "From His right hand" is acts of kindness and charity, Chesed (kindness), "the right arm"; "fire" is the level of Gevurah (restraint), "the left arm,"

והוא כנגד עבודה שהיא עבודת התפלה שעיקרה קבלת עול מלכות שמים היא היראה מפני מלכותו יתי' כמלך שעומד עליו כו'.

and it corresponds to service, which is the service of prayer, whose essence is accepting the yoke (kabbalas ol) of the Kingdom of Heaven: that is, awe before His sovereignty, may He be blessed, as before a king who stands over him, etc.

10 וכמ"ש שום תשים עליך מלך דהיינו שישים בלבו כאלו עומד לנגד עיניו וע"ז תפול עליו היראה

As it is written, "You shall surely set a king over you": that is, he should set [it] in his heart as though [the King] were standing before his eyes, and through this awe will fall upon him.

כי ענין היראה הוא מחמת קרבת הדבר הנורא וכך כשישים אל לבו גדולת א"ס ב"ה

For awe comes from being near the awesome thing. So too, when he sets his heart upon the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He,

שהוא עד אין קץ ותכלית ואעפ"כ [ואף על פי כן] מלא כל הארץ הלזו הגשמית הוא כבודו ואזי תקבע היראה בלבו ופחד אלהים לנגד עיניו.

that He is without end or limit, and nevertheless the fullness of all this physical earth is His glory, then awe will be fixed in his heart, and "the fear of G-d before his eyes."

11 והנה ענין קבלת עול מלכות שמים דהיינו המשכת מלכותו יתי' למטה בתחתונים הגם שאחר קבלת מלכות שמים בק"ש [בקריאת שמע] נאמר ואהבת.

Now, as for accepting the yoke (kabbalas ol) of the Kingdom of Heaven, which is drawing His sovereignty, may He be blessed, down below into the lower realms: although after accepting the Kingdom of Heaven in the Shema it is said, "And you shall love,"

מ"מ הרי לאחר מכאן נאמר פרשה שניה והיה אם שמע וגו' השמרו לכם וגו'. רק שבתחלה נמשך מזה האהבה שירצה לדבקה בו.

nevertheless, after this the second paragraph is said, "And it shall be, if you will hearken," etc., "Take heed for yourselves," etc. It is only that at first love is drawn from it, so that he wishes to cleave to Him.

12 ואח"כ כשרוצה לדבקה בו וישים לבו להתבונן בגדולתו ית' ושהוא למטה כמו למעלה אזי נמשך מזה היראה

Afterwards, when he wishes to cleave to Him and sets his heart to contemplate His greatness, may He be blessed, and that He is below just as above, then awe is drawn from this.

וכדכתיב אברהם הוליד את יצחק ומה בא הכתוב ללמדנו והלא כבר נאמר יצחק בן אברהם

As it is written, "Avraham begot Yitzchak." What does the verse come to teach us? Has it not already said, "Yitzchak, son of Avraham"?

אלא ללמדך שמדת יצחק נולדה ונמשכה ממדת אברהם שאין מדת יצחק היא היראה מדה בפני עצמה ומדת אברהם בפני עצמה אלא כל המדות שבקדושה הם אחדות א' ואין בהם פירוד ח"ו [חס ושלום].

Rather, it is to teach you that the attribute of Yitzchak was born and drawn from the attribute of Avraham. For the attribute of Yitzchak, which is awe, is not an attribute in its own right, and the attribute of Avraham [another] in its own right; rather, all the attributes of holiness are a single unity, and there is no separation among them, G-d forbid.

13 וכן בענין הקרבנות אריה דאשא דאכיל קורבנין בחי' פני אריה אל הימין דאשא בחי' גבורות כו'.

So too with the offerings, "a lion of fire that consumes the offerings": [the lion is] the level of "the face of a lion on the right," [and] "of fire" is the level of the Gevuros (the powers of restraint), etc.

וכן עבודת הלוים בשיר הוא בבחי' הסתלקות הגבורות ממטה למעלה והחיות רצוא ושוב ונק' בחי' מטי ולא מטי כו'.

So too the service of the Levites in song is in the manner of the Gevuros withdrawing from below to above, "and the Chayos were running and returning," and it is called the level of "reaching and not reaching," etc.

14 וכל זה הוא בחי' אש. ובחי' דת הוא קו הממוצע הוא בחינת התורה שנק' תורת אמת על שם שאותיות אמת הם א' בראש האותיות.

All this is the level of "fire." And the level of "law" (das) is the middle line, which is the level of the Torah, called "the Torah of truth" because the letters of emes (truth) are alef, at the head of the letters,

ומ' באמצעם. ות' בסופן שהם בחי' מבריח מן הקצה אל הקצה. וזו היא מדתו של יעקב שנאמר תתן אמת ליעקב.

mem in their middle, and tav at their end; they are the level of "running through from end to end." This is the attribute of Yaakov, as it is said, "You will grant truth to Yaakov."

וזהו למו פי' אליו כלומר שנמשך מימינו אש דת למו כדי לחזור ולקשר אליו ית' ע"י מדתו של יעקב מבריח מן הקצה אל הקצה:

And this is [the meaning of] lamo: it means "to Him." That is, "from His right hand, a fire of law" is drawn forth "to Him" (lamo), in order to return and connect to Him, may He be blessed, through the attribute of Yaakov, "running through from end to end."

15 והנה כל הו' מדות הנ"ל הוא בחי' ו' שבשם הוי"ה ב"ה. ובחי' הה' שבשם הנה תמונת וצורת הה' הוא ג' קוין שני קוין מחוברים שהם בחי' מחשבה דבור.

Now, all six attributes mentioned above are the level of the vav of the Name Havayah, blessed be He. As for the level of the hei of the Name: the shape and form of the hei is three lines, two lines joined together, which are the levels of thought [and] speech,

וקו הג' הוא בחי' מעשה וכמ"ש אף עשיתיו. וכמ"ש במ"א. והענין שצריך להמשיך בחי' הו' לבחי' הה"א שהוא להיות מלובשים במחשבה דבור ומעשה שיהיו ממולאים מן המדות דקדושה.

and the third line is the level of action, as it is written, "I have even made it," and as is explained elsewhere. The point is that one must draw the level of the vav into the level of the hei, that is, [the attributes] must be clothed in thought, speech and action, so that these are filled with the attributes of holiness.

16 והנה יש ה"ה במילוי ה' אחרת שהמילוי שהוא ההעלם שהוא בחי' ה' המחשבה כי כמו שיש ה' מוצאות בדבור כך הם במחשבה שמה שהוא מחשב הוא מדבר.

Now, there is [the letter hei spelled out as] ה"ה, with a filling of another hei. The filling, which is the concealed [part], is the level of the hei of thought; for just as there are five organs of articulation in speech, so are they in thought, for what one thinks, one speaks.

ויש ה"א במילוי אל"ף שהוא בחי' ההעלם מאד נעלה בחי' אל"ף פל"א כו'. אך הנה שרש בחי' הו"ה שבשם הוי"ה ב"ה הוא נמשך מלמעלה מבחי' י"ה שבשם.

And there is [hei spelled out as] ה"א, with a filling of alef, which is the level of the very lofty concealment, the level of אל"ף (alef), פל"א (pele, wonder), etc. However, the root of the level of the vav-hei of the Name Havayah, blessed be He, is drawn from above, from the level of the yud-hei of the Name.

יו"ד הוא בחי' נקודה עילאה הוא בחי' מה שכתוב ויצא כברק חצו דהיינו ראשית ומקור התהוות עולמות והתחדשותם מאין ליש ואפס המוחלט כי במחשבה אחת ברא את העולם שכל הבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע אינן אלא מחשבה אחת.

The yud is the level of the supernal point; it is the level of what is written, "And His arrow shall go forth like lightning," that is, the beginning and source of the coming-into-being of worlds and their renewal from nothing to something, and from absolute nonexistence. For "with one thought He created the world": all the levels, the light that fills all worlds (memalei kol almin) and the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), are nothing but one thought.

וה' ראשונה היא בחי' התפשטות העולמות באורך ורוחב. והיו"ד נק' נקודה בהיכלא שהוא בחי' בטול וכו'.

And the first hei is the level of the spreading out of the worlds in length and breadth. And the yud is called "a point in the palace," which is the level of self-nullification (bittul), etc.

17 והנה כל המדות ומחשבה דבור ומעשה דקדושה שהוא בחי' ו"ה שבשם נמשך מבחי' הבטול.

Now, all the attributes, and the thought, speech and action of holiness, which are the level of the vav-hei of the Name, are drawn from the level of self-nullification (bittul).

דהיינו שכאשר יתבונן בבטול השגת הנבראים לגבי הבורא ית' שאין תופסים מקום וכלא ממש נחשבו שאינן אלא מחשבה אחת וכו' אזי ישים אליו לבו רוחו ונשמתו להיות לה' לבדו.

That is, when one contemplates the nullification of the created beings' grasp before the Creator, may He be blessed, that they occupy no place and are accounted as truly nothing, being nothing but one thought, etc., then he will set to Him his heart, his spirit and his soul, to be G-d's alone.

אך אם ירצה האדם לעורר את האהבה להי' בלבד במדותיו הטבעיים הרי הוא מפריד שם י"ה מו"ה שהמדות אצלו בבחי' יש ואהבה מורגשת יש מי שהוא אוהב בלבד כו'

But if a person wants to arouse love for G-d merely with his natural attributes, he separates the Name Yah from vav-hei; for with him the attributes are in a state of yesh (being something), and in a love that is felt there is someone who loves, and that is all, etc.;

ועי"ז יש אחיזה ויניקה לקליפות וסט"א [וסטרא אחרא] לינק ולקבל חיות שיתהוו ג"כ ז' מדות רעות ח"ו [חס ושלום].

and through this the kelipos (husks) and the sitra achra (the other side) have a hold and draw nourishment, to suck and receive life-force (chayus), so that seven evil traits also come into being, G-d forbid.

18 וזהו בחי' עמלק שהוא בחי' היש שהוא העושה ומגדיל היש הפך הבטול שנמשך משם י"ה והוא המכסה ומסתיר התגלות שם י"ה ועי"י כן הוא ראשית התהוות השבעה מדות רעות

This is the level of Amalek, which is the level of yesh ("something"): it is what makes and magnifies the yesh, the opposite of the self-nullification (bittul) drawn from the Name Yah. It is what covers and conceals the revelation of the Name Yah, and through this it is the beginning of the coming-into-being of the seven evil traits.

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אין אדם עובר עבירה אלא א"כ נכנס בו רוח שטות שהוא רוח המכסה ומסתיר בחי' הבטול כי איזהו חכם הרואה את הנולד. מאין כו'.

As our Sages, of blessed memory, said, "A person does not commit a sin unless a spirit of folly has entered him": this is a spirit that covers and conceals the level of self-nullification. For "Who is wise? One who sees what is born": from nothing (me'ayin), etc.

19 וזהו שאין השם שלם. וענין שאמרו שאין הכסא שלם הנה בחי' כסא הוא כס א'.

And this is [what is meant by] "the Name is not whole." And as for what they said, that the throne is not whole: the level of כסא (kisei, throne) is כס א' (kes, alef).

פי' בחינת אל"ף אאלפך חכמה אאלפך בינה היא התורה ירדה ונתכסה בכסויים גשמיים כמו כל עניני זרעים ומועד כו'.

That is, the level of alef, "I will teach you (a'alefcha) wisdom, I will teach you understanding," which is the Torah, descended and was covered in physical coverings, like all the matters of [the orders] Zera'im and Mo'ed, etc.

ונקרא בלשון כסא כמו דרך משל כסא שיושב עליו האדם שמשפיל אחוריו לישב עליו כך הוא ענין התורה

It is called by the term kisei (throne) as, by way of analogy, a chair (kisei) on which a person sits, lowering his back to sit on it: so it is with the Torah,

שהוא בבחי' אחוריים ובחי' חיצוניות. ירדה ונתלבשה בעניני עוה"ז הגשמיים והכסא היא בחי' מרכבה לבחי' אחוריים שירדו ונשפלו.

which is in the level of the back (achorayim) and the level of the outer dimension (chitzoniyus): it descended and was clothed in the physical matters of this world. And the throne is the level of a chariot (merkavah) for the level of the back, which descended and was lowered.

20 והנה בעסק התורה צריך להיות לשמה. פי' בשביל התורה עצמה להמשיך בה בחי' האל"ף כמ"ש ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ שממשיכים בחי' יחודו ית' אפי' [אפילו] בארץ.

Now, occupation with Torah must be lishmah (for its own sake): that is, for the sake of the Torah itself, to draw into it the level of the alef, as it is written, "And who is like Your people Israel, one nation on earth," for they draw down the level of His unity, may He be blessed, even on earth.

משא"כ האומר אין לי אלא תורה וכו'. זהו בחי' עמלק המפריד אלף כו':

This is not so with one who says, "I have nothing but Torah," etc.: this is the level of Amalek, which separates the alef, etc.

21 אך הנה העצה היעוצה נגד עמלק הוא מ"ש כי יד על כס יה וגו'. פי'

But the counsel prescribed against Amalek is what is written, "For a hand is upon the throne (kes) of Yah," etc. The meaning:

כי בחי' יד הוא למעלה מבחי' כס ומבחי' י"ה. והענין כי יש ג' ידות. יד הגדולה. יד החזקה. יד הרמה.

that the level of "hand" is above the level of kes and above the level of Yah. The point is that there are three hands: the great hand, the strong hand, the high hand.

22 והנה ביד הגדולה כתיב וירא ישראל את היד הגדולה בה' הידיעה שהיא ידועה ומושגת כי יד הגדולה היא אהבה שמעורר האדם לדבקה בו ית' היא מושגת ומורגשת בלב.

Now, of the great hand it is written, "And Israel saw the great hand," with the hei of knowing (the definite article), for it is known and grasped: the great hand is the love that a person arouses to cleave to Him, may He be blessed, which is grasped and felt in the heart.

וכן ביד החזקה כתיב ולכל היד החזקה בה' הידיעה שיד החזקה היא היראה גבורה דרועא שמאלא ושמאל דוחה שע"י קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] בק"ש [בקריאת שמע] דוחה ומשפיל א"ע [את עצמו].

So too of the strong hand it is written, "and all the strong hand," with the hei of knowing, for the strong hand is awe, Gevurah (restraint), "the left arm," and "the left pushes away": through accepting the yoke (kabbalas ol) of the Kingdom of Heaven in the Shema, he pushes himself away and makes himself low.

23 ולכן אומרים בשמונה עשרה סלח לנו אבינו כי חטאנו מחל לנו מלכנו כי פשענו. וענין הפשע לא בשופטני עסקינן

Therefore we say in the Shemoneh Esreh, "Forgive us, our Father, for we have sinned; pardon us, our King, for we have transgressed." As for transgression (pesha): we are not dealing with fools;

אלא פשעים אלו המרדים. ומרד הוא ענין פריקת עול כלומר שהפריקות עול בלבד נחשב לו כפשע.

rather, "transgressions (pesha'im) are rebellions." And rebellion is casting off the yoke; that is, casting off the yoke alone is counted for him as transgression.

24 ולכן קודם ק"ש [קריאת שמע] אינו מרגיש בנפשו ואומר חף אנכי בלא פשע רק אחר קבלת עול מלכות שמים בק"ש [בקריאת שמע] שמקיים שום תשים עליך מלך עליך ממש

Therefore, before the Shema he does not feel it in his soul, and says, "I am innocent, without transgression." Only after accepting the yoke (kabbalas ol) of the Kingdom of Heaven in the Shema, when he fulfills "You shall surely set a king over you," truly over you,

אזי נדמה בעיניו מחשבות לבו כל היום שלא המשיך עליו יראה זו והסיח דעתו ממנה כאלו פשע ומרד ופרק עומ"ש [עול מלכות שמים] מעל צואריו.

then the thoughts of his heart all day long, in which he did not draw this awe upon himself and turned his mind away from it, seem in his eyes as though he had transgressed and rebelled and cast the yoke of the Kingdom of Heaven off his neck.

וזה מחל לנו מלכנו כי פשענו. כלומר לפי שאתה מלכנו שקבלנו עול מלכותך עלינו. לכך אנו אומרים כי פשענו.

This is [the meaning of] "Pardon us, our King, for we have transgressed": that is, because You are our King, for we have accepted the yoke of Your sovereignty upon ourselves, therefore we say, "for we have transgressed."

25 והנה השמאל הדוחה בבחי' זו היא בבחינת הרגשה בנפשו. אך בבחי' יד רמה כתיב ובני ישראל יוצאים ביד רמה. בלא ה' הידיעה.

Now, the left that pushes away, in this respect, is in the mode of a feeling in his soul. But of the level of the high hand it is written, "And the children of Israel were going out with a high hand," without the hei of knowing.

כי יוצאים כתיב פי' שיוצאים מן הכלי וגבול והוא בחי' נשיאות נפש לקיים מה שכתוב אליך ה' נפשי אשא והוא בחי' תשובה עלאה שעליה אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] תשובה קדמה לעולם

For it is written "going out": that is, they go out of the vessel and the limit. This is the level of the lifting up of the soul, to fulfill what is written, "To You, G-d, I lift up my soul." And it is the level of the higher teshuvah (return), of which our Sages, of blessed memory, said, "Teshuvah preceded the world";

כי ע"י התשובה מעומקא דלבא ובמסירת נפש הרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה היא העולה למקור חוצבה ממש.

for through teshuvah from the depth of the heart, and with self-sacrifice (mesirus nefesh), "the spirit returns to G-d who gave it": it is [the spirit] that rises to the very source from which it was hewn.

26 והנה ישראל עלו במחשבה. פי' כי הנה במחשבה אחת ברא את העולם וישראל קדמו להיות באותה מחשבה.

Now, Israel "arose in thought." That is, "with one thought He created the world," and Israel came first, being in that very thought.

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] בנשמותיהם של צדיקים נמלך כו'. והרי הם למעלה מבחי' המחשבה ולכן התשובה של נשמות ישראל למקור חוצבם קדמה במעלה לבחי' העולם.

As our Sages, of blessed memory, said, "He took counsel with the souls of the righteous," etc. Thus they are above the level of thought, and therefore the teshuvah (return) of the souls of Israel to the source from which they were hewn precedes the level of the world in rank.

27 ולכן נקי' יד רמה שמרוממת ומנשאת למעלה במדרגה גבוה מאד מאד למקום שאינו ידוע ומושג בהשגת הנבראים.

That is why it is called "a high hand": it raises and lifts up to a very, very high level, to a place that is not known or grasped by the comprehension of created beings.

וזהו כי יד בלא ה' הידיעה דהיינו בחי' יד רמה הוא למעלה על כס ועל בחי' י"ה

This is [the meaning of] "For a hand," without the hei of knowing: that is, the level of the high hand is above, over kes and over the level of Yah,

כי ביה ה' צור עולמים שהוא ראשית הבריאה במחשבה אחת ברא את העולם. אבל בחי' יד רמה היא למעלה מעלה מהם.

for "with Yah, G-d formed the worlds," which is the beginning of creation: "with one thought He created the world." But the level of the high hand is far, far above them.

ולכן יש בזה מעלה יתירה להיות משם מלחמה לה' בעמלק שלא יעמוד עמלק להתייצב על בחי' הוי"ה להיות מכסה ומסתיר ומפריד אלא יהיה גילוי. השם שלם והכסא שלם:

Therefore there is a special superiority in this: that from there should come "G-d's war with Amalek," so that Amalek will not stand to set himself against the level of Havayah, to cover, conceal and separate; rather, there will be revelation: the Name whole and the throne whole.

28 והנה משרש נחש שהוא עמלק יצא צפע הוא המן שהוא הוא בחי' עמלק ואחיזתו ויניקתו משם י"ה.

Now, "from the root of the snake," which is Amalek, "came forth a viper": this is Haman, who is himself the level of Amalek, and his hold and his nourishment are from the Name Yah.

וזהו ויקח המן את הלבוש ואת הסוס וילבש את מרדכי. כי הנה אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] שמי עם י"ה שס"ה כו'

This is [the meaning of] "And Haman took the garment and the horse, and dressed Mordechai." For our Sages, of blessed memory, said, "'My Name' (shmi) with Yah [equals] 365," etc.,

ששמירת מצות לא תעשה הוא גילוי בחי' שם י"ה כי עיקר הל"ת [הלא תעשה] שלא להיות כסוי והסתר אור א"ס ב"ה.

[meaning] that keeping the negative commandments is the revelation of the level of the Name Yah, for the essence of the negative commandments is that there be no covering and concealment of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He.

ורמ"ח מצות עשה הן המשכת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ודירתו בתחתונים וגדול כח גילוי הכסא והסתר עיקר האור מהמשכת השתלשלות האור שאינו אלא זיו והארה בעלמא.

And the 248 positive commandments are the drawing down of the Infinite Light, blessed be He, and His dwelling place among the lower realms. But the power of uncovering the covering (kisei) and concealment of the essential light is greater than the drawing down of the chain of descent (hishtalshelus) of the light, which is merely a radiance and a glimmer.

29 והנה המן הוא הקליפה המכסה ומסתיר בחי' שם י"ה שהוא מקור הל"ת [הלא תעשה].

Now, Haman is the kelipah (the husk) that covers and conceals the level of the Name Yah, which is the source of the negative commandments.

ולכן כד אתכפייא סט"א [סטרא אחרא] ואתהפך חשוכא לנהורא נעשו בחי' לבושין וסוסים לבחי' מרדכי שהוא בחי' מקור המשכת מצות עשה שהלבוש נמשך ממדרגה עליונה יותר כמ"ש במ"א:

Therefore, when the sitra achra (the other side) is subdued and darkness is turned into light, they become the level of garments and horses for the level of Mordechai, which is the level of the source of the drawing down of the positive commandments; for the garment is drawn from a higher level, as is explained elsewhere.

30 וזהו מהר קח את הלבוש ואת הסוס וגו'. כי ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] זכו אחישנה לא זכו בעתה.

And this is [the meaning of] "Hurry, take the garment and the horse," etc. For our Sages, of blessed memory, said, "If they merit, 'I will hasten it'; if they do not merit, 'in its time.'"

והנה בבא עת קץ המשיח במהרה בימינו כתיב בלע המות לנצח ואת רוח הטומאה אעביר וגו' שיהיו כלים ואבודים לגמרי שלא יהיה מהם עלייה לקדושה.

Now, when the time of the Messianic end arrives, speedily in our days, it is written, "He will swallow up death forever," and "I will remove the spirit of impurity," etc.: they will be utterly consumed and lost, so that there will be no ascent from them to holiness.

משא"כ ע"י תשובתן של ישראל בימי הגלות דאתכפייא סט"א [סטרא אחרא] ואתהפכא חשוכא לנהורא נעשו מהם בחי' לבושין כנ"ל.

That is not so through the teshuvah (return) of Israel in the days of exile, when the sitra achra (the other side) is subdued and darkness is turned into light: from them is made the level of garments, as mentioned above.

ולכן אמר מהר דהיינו שיהיה בבחי' אחישנה ואזי יכול להיות מזה את הלבוש ואת הסוס משא"כ כשיהיה בעתה תאבד לגמרי:

That is why he said "Hurry," meaning that it should be in the manner of "I will hasten it," for then the garment and the horse can come from this; whereas when it is "in its time," it will be utterly lost.

31 והנה פורים ויוה"כ [ויום הכפורים] הוא בחינה אחת (יום כפורים פירושו כמו פורים). ונקרא פורים על שם הפור כי התנשאות המן שהפיל פור הוא הגורל שרצה לדמות לאותו הגורל שביוה"כ [שביום הכפורים] כו'.

Now, Purim and Yom Kippur are a single level. (Yom Kippurim means "like Purim.") It is called Purim after the pur, because the self-exaltation of Haman, who cast "pur, that is, the lot," was that he wanted to imitate that lot which is on Yom Kippur, etc.

שכמו שיוה"כ [שיום הכפורים] הוא בחי' תשובה עלאה לפני ה' תטהרו כך בפורים זכו ישראל לתשובה עלאה על ידי דברי הצומות וזעקתם במסירת נפש ממש ע"י קדוש השם

For just as Yom Kippur is the level of the higher teshuvah (return), "before G-d you shall be purified," so on Purim Israel merited the higher teshuvah through "the matters of the fasts and their cry," with actual self-sacrifice (mesirus nefesh), through sanctifying the Name;

שהרי המן לא ביקש אלא לאבד את היהודים ואם היו כופרים ח"ו [חס ושלום] לא היה עושה להם כלום.

for Haman sought only to destroy the Jews, and had they renounced [their faith], G-d forbid, he would not have done anything to them.

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] שבימי אחשורוש קבלו את התורה ברצון ועי"ז היה נשיאת נפשם למקור חוצבם הגבה למעלה בבחי' עלה במחשבה ותשובה קדמה לעולם.

And as our Sages, of blessed memory, said, in the days of Achashverosh they accepted the Torah willingly; and through this their souls were lifted up to the source from which they were hewn, very high above, in the level of "arose in thought" and "teshuvah preceded the world."

32 והנה גלוי בחי' זו בנפש ביום הכפורים אין בו אכילה ושתיה אבל בפורים שהוא בזמן הגלות הוא ע"י שתיית היין דוקא שהוא בחי' יין המשכר דהיינו בטול הדעת והשגה כו' כמ"ש במ"א:

Now, as for the revelation of this level in the soul: on Yom Kippur there is no eating or drinking; but on Purim, which is in the time of exile, it comes specifically through drinking wine, which is the level of "intoxicating wine," that is, the nullification of Daas (knowledge) and comprehension, etc., as is explained elsewhere.

33 וזהו חייב אינש לבסומי בפוריא בבחי' יין המשכר עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי.

And this is [the meaning of] "A person is obligated to become intoxicated on Purim," with the level of "intoxicating wine," "until he does not know [the difference] between 'cursed is Haman' and 'blessed is Mordechai.'"

כי ארור המן הוא הקליפה המכסה ומסתיר שם י"ה בחי' הלא תעשה. וברוך מרדכי הוא המשכת מצות עשה בחי' ו"ה.

For "cursed is Haman" is the kelipah (the husk) that covers and conceals the Name Yah, the level of the negative commandments; and "blessed is Mordechai" is the drawing down of the positive commandments, the level of vav-hei.

וע"י בחי' יין המשכר הוא בחי' בטול ההשגה כו' ובחי' תשובה עלאה עולה למעלה מבחי' י"ה ומבחי' ו"ה.

And through the level of "intoxicating wine," which is the level of the nullification of comprehension, etc., and the level of the higher teshuvah (return), one rises above the level of yud-hei and above the level of vav-hei.

ובפורים מתגלה בחינה זו בכל נפש בכלל והארה מבחי' זו מתגלה קצת בכל יום בפרט בק"ש [בקריאת שמע] במסירת נפש באחד ובואהבת לכל חד לפוש"ד [לפום שיעורא דיליה]:

On Purim this level is revealed in every soul in general; and a glimmer of this level is revealed a little every day, in particular in the Shema, with self-sacrifice (mesirus nefesh) at "One" and at "And you shall love," for each one according to his own measure.

TORAH OHR • MEGILLAS ESTHER • MAAMAR 9

ובבואה לפני המלך אמר עם הספר וגו'

"And when she came before the king, he said with the book"

1 ובבואה לפני המלך אמר עם הספר וגו'. הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] שית אלפי שנין הוי עלמא וחד חרוב שהוא בבחי' מנוחה שאין בו עליות וירידות

"And when she came before the king, he said with the book (sefer)," etc. Now, our Sages, of blessed memory, said: "The world exists for six thousand years, and for one [thousand] it is desolate," which is in the aspect of rest (menuchah), in which there are no ascents and descents;

כי כל ימות עוה"ז שית אלפי שנין הן בבחינת ירידות ועליות הן בנשמות הן בגופות שכמה פעמים היו ישראל בשלוה ואח"כ ירדו כו'.

for all the days of this world, six thousand years, are in the aspect of descents and ascents, both in souls and in bodies; for many times Israel were at peace, and afterwards they descended, etc.

2 והנה ירידה צורך עליי' [עלייה] היא ועלייה זו בכללה נחלקת לשתים שהן ארבע. דהיינו שתים לנפשות שהן ג"ע [גן עדן] התחתון והעליון. ושתים לגופות שהם ימות המשיח ותחיית המתים.

Now, descent is for the sake of ascent. And this ascent, as a whole, divides into two which are four: that is, two for the souls, which are the lower and the upper Gan Eden, and two for the bodies, which are the days of Mashiach and the Resurrection of the Dead.

ועל עליות הללו נאמר ילכו מחיל אל חיל שיש כמה מיני מדרגות שונות בעליות הנפשות.

And of these ascents it is said, "They go from strength to strength," for there are many kinds of different levels in the ascents of the souls.

3 וכמה מיני היכלות בית הנשים ובית הנשים שני ג"ע [גן עדן] תחתון וג"ע [וגן עדן] עליון. ויש נהר די נור המפסיק בין עליות

And [there are] many kinds of chambers (heichalos): "the house of the women" and "the second house of the women" — the lower Gan Eden and the upper Gan Eden. And there is a river of fire (nehar di-nur) that separates between ascents;

כי בעליות הנשמה מבחינה זו לבחינה ומדרגה אחרת למעלה הימנה טובלת בנהר די נור שהוא בחי' המבטל ומשכח מעלתו הראשונה להחשיבה כלא וכאין בכדי שתהא בבחי' בטול והתכללות בעלייה אחרת שלמעלה הימנה.

for in the ascents of the soul from this level to another level and rung above it, it immerses in the river of fire, which is the aspect that nullifies [it] and makes [it] forget its former standing, so as to regard it as nothing and as naught, in order that it be in a state of self-nullification (bittul) and inclusion in another ascent, which is above it.

4 וכמ"ש ובזה הנערה באה אל המלך ובזה הוא העמוד שבין עולם לעולם שבו ועל ידו נכללות הנשמות להיות בבחי' בטול כי זה השער לה' כו'.

As it is written, "And with this the maiden came to the king." And "with this" is the pillar between one world and another, in which and through which the souls are included, so as to be in a state of self-nullification (bittul); for "this is the gate to G-d," etc.

וכן עד"ז בעליות הגופות לימות המשיח ותחה"מ [ותחיית המתים]. אבל וחד חרוב הוא אלף השביעי שבו תכלית השלימות של כל העליות עד שאין עוד עלייה למעלה הימנו

And so too, in the same way, with the ascents of the bodies, to the days of Mashiach and the Resurrection of the Dead. But "and one [thousand] desolate" is the seventh millennium, in which is the ultimate perfection of all the ascents, to the point that there is no further ascent above it;

שהוא סוף וקץ לכל המדרגותוהעליות שאפשר להיות לפי מזג ותכונת השמיטה ההיא שית אלפי שנין וחד חרוב ובכל שמיטה ושמיטה לפי מה שהיא כך הוא עליית אלף הז' שבה

for it is the end and limit of all the levels and ascents that can be, according to the temperament and nature of that shemitah [cycle]: "six thousand years, and one [thousand] desolate." And in each and every shemitah, according to what it is, so is the ascent of its seventh millennium,

שהיא תכלית השלימות של כל העליות ונק' בחי' מנוחה שהיא בחי' עלייה שאין למעלה הימנה עוד עלייה וזהו וחד חרוב שהוא בבחינת מנוחה:

which is the ultimate perfection of all the ascents, and it is called the level of rest (menuchah), which is the level of an ascent above which there is no further ascent. And this is "and one [thousand] desolate," which is in the aspect of rest.

5 והנה כתיב לכו חזו מפעלות אלקים אשר שם שמות בארץ ואמרז"ל אל תקרא שַמות אלא שֵמות.

Now, it is written, "Go, behold the works of G-d, Who has set shamos (desolations) on the earth," and our Sages, of blessed memory, said: "Do not read shamos, but shemos (names)."

והענין כי הנה בחי' שַמות הוא ענין חד חרוב דהיינו בחינת מנוחה סוף ותכלית כל העליות ואעפ"כ כל זה הוא

The explanation is that the level of shamos (desolations) is the matter of "one [thousand] desolate," that is, the level of rest, the end and culmination of all the ascents. And even so, all this is

רק בחי' שֵמות שאין זה אלא מבחי' שמו מדת מלכותו ית' כמאמר יחיד חי העולמים מלך כו'.

only the level of shemos (names), for this is only from the level of His Name, the attribute of His Malchus (sovereignty), may He be blessed, as in the saying: "Unique, Life of the worlds, King," etc.

כלומר שהוא יחיד ומיוחד לבדו כמו קודם שנברא העולם שאינו בגדר עלמין כלל ומה שהוא חי העולמים

That is to say, He is unique and singular, alone, as [He was] before the world was created, for He is not within the bounds of worlds at all; and as for His being "Life of the worlds,"

הנה החיות המתפשט בעולמות אינו אלא בבחי' מלך ומלכותך מלכות כל עולמים כתיב שכל העליות וכל העולמות עד רום המעלות בכל שמיטה ושמיטה וכמה שמיטין ויובלות כו'

the life-force that spreads through the worlds is only on the level of "King." And it is written, "Your kingship is a kingship of all worlds": for all the ascents and all the worlds, up to the very highest of levels, in each and every shemitah, and many shemitos and jubilees, etc.,

הן הם רק בחי' מלכותו ית' שמתענגים ונהנין מזיו השכינה ובעונג זה יש כמה מדרגות ועליות עד רום המעלות וכל זה הוא

are only the level of His Malchus, may He be blessed, in that they delight in and enjoy the radiance of the Shechinah (Divine Presence); and in this delight there are many levels and ascents, up to the very highest of levels; and all this is

רק התפשטות זיו כבוד מלכותו ית' אבל בו ית' בכבודו ובעצמו לית מחשבה תפיסא ביה כלל:

only the spreading forth of the radiance of the glory of His Malchus, may He be blessed. But as for Him, may He be blessed, in His own glory and essence, no thought can grasp Him at all.

6 והנה בחי' ענג זה בכללו הוא בחי' למחר לקבל שכרם ובהיום לעשותם הוא בחי' התפשטות הרצון שהרצון הוא חיצוניות עונג כנודע בחוש שכל דבר שיש בו תענוג לזה נוטה הרצון.

Now, this aspect of delight, as a whole, is the aspect of "tomorrow, to receive their reward"; and in "today, to do them" is the aspect of the spreading forth of the will. For will is the outer dimension (chitzoniyus) of delight, as is known from experience: whatever holds delight, toward that the will inclines.

והיינו התפשטות רצונו וחכמתו יתּ' בתרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן שהם תר"ך עמודי אור הנמשכים מעונג העליון.

That is, the spreading forth of His will and wisdom, may He be blessed, in the 613 mitzvos of the Torah and the seven of the Rabbis, which are the 620 pillars of light that are drawn from the supernal delight.

וכל מצות צריכות כוונת הלב שהוא נקודת פנימיות הרצון שבלב לדבקה בו יתּ' על ידי מצותיו כמאמר אשר קדשנו במצותיו.

And all mitzvos require the intention of the heart, which is the point of the inner dimension (pnimiyus) of the will that is in the heart: to cleave to Him, may He be blessed, through His mitzvos, as in the words: "Who has sanctified us with His mitzvos."

7 והנה כמו שיש בעונג עילוי אחר עילוי עד רום המעלות כך ברצון נקודה פנימית הלב עומקא דלבא הנקרא בשם כנסת ישראל

Now, just as in delight there is elevation after elevation, up to the very highest of levels, so in the will — the inner point of the heart, the depth of the heart (umka d'liba), which is called by the name Knesses Yisrael (the Congregation of Israel),

כמ"ש במ"א יש ג"כ עילוי אחר עילוי עד שיהיה גלוי הרצון הנמשך למטה בנפש בעומקא דלבא בבחי' מאד מאד עד רום המעלות להיות בבחי' מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ כלה שארי ולבבי.

as is explained elsewhere — there is also elevation after elevation, until the revelation of the will that is drawn down below into the soul, in the depth of the heart, is in the state of me'od me'od ("very, very [much]"), up to the very highest of levels, so as to be in the state of "Whom have I in heaven? And with You I desire nothing on earth. My flesh and my heart pine away."

8 ובארץ הוא בחי' שמות בארץ שלא יהיה חפץ זה בתערובות עם עמך רק אליו לבדו יתי' כלתה נפשי ולבבי.

"On earth" is the level of "names on the earth": that this desire should not be [something] mixed in "with You," but only for Him alone, may He be blessed: "my soul and my heart pine away."

וזהו יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז מכל חיי עולם הבא שכל חיי העולם הבא

And this is [the meaning of] "Better one hour of teshuvah (return) and good deeds in this world than all the life of the World to Come." For all the life of the World to Come,

שהם עליות עד אין קץ בבחי' עונג עליון להתענג בהוי"ה וליהנות מזיו השכינה שהיא בחי' מלך בלבד מבחינת שמות בארץ

which are ascents without end in the level of supernal delight, to delight in Havayah and to enjoy the radiance of the Shechinah (Divine Presence), which is the level of "King" alone, from the level of "names on the earth";

אבל תשובה ומעשים טובים שעיקר התשובה הוא בנקודת פנימיות הלב מעומקא דלבא מפנימיות הלב היא מלובשת במעשים טובים

but teshuvah and good deeds — for the essence of teshuvah is in the point of the inner dimension (pnimiyus) of the heart, from the depth of the heart, from the inner dimension of the heart — it is clothed in good deeds,

שהם תרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן שהן הן גלוי רצון העליון ב"ה הוא העולה למעלה מעלה מבחי' העונג כי העונג הבא לנשמות הוא ע"י התלבשות בהשגת הנשמה שתהא הנשמה מתענגת לפי השגתה

which are the 613 mitzvos of the Torah and the seven of the Rabbis, which are themselves the revelation of the Supernal Will, blessed be He; it is this that rises higher and higher above the level of delight. For the delight that comes to the souls is through being clothed in the soul's comprehension, so that the soul delights according to its comprehension;

אבל הרצון הוא למעלה מההשגה שהוא בבחי' גולגלתא דחפיא על מוחא וכמ"ש במ"א על פסוק אשת חיל עטרת בעלה.

but the will is above comprehension, for it is in the level of the gulgalta (skull) that covers over the brain, as is explained elsewhere on the verse "A woman of valor is the crown of her husband."

9 וזהו ובבואה לפני המלך היא עליית כנסת ישראל לפני בחי׳ המלך ולמעלה הימנו בהתעלות הרצון לדבקה בו ית׳ בכבודו ובעצמו למעלה מעלה מבחי׳ שמו ומלכותו. ואזי אמר עם הספר ישוב מחשבתו וגו׳:

And this is [the meaning of] "And when she came before the king": it is the ascent of Knesses Yisrael (the Congregation of Israel) before the level of "the King," and above it, through the elevation of the will to cleave to Him, may He be blessed, in His own glory and essence, far above the level of His Name and His Malchus (sovereignty). And then "he said with the book (sefer): his scheme shall return," etc.

10 וביאור הענין כי הנה כל עבודת האדם בעוה״ז הוא לברר הטוב מהרע ויש בירור אחר בירור עד רום המעלות.

The explanation of the matter: all of a person's service in this world is to sift out the good from the evil, and there is sifting (birur) after sifting, up to the very highest of levels.

הבירור הוא ע״י חכמה כח מ״ה [מה] שהוא בחי׳ הביטול ליבטל וליכלל אליו ית׳ והוא לפני המלך

The sifting is through Chochmah (wisdom), koach mah (the potential of "what"), which is the level of self-nullification (bittul): to be nullified and included in Him, may He be blessed. And this is "before the king,"

כי בחי׳ מלך הוא בבחי׳ העולם לשון העלם והסתר פנים להיות כמה צמצומים רבים ועצומים שיהיה בחי׳ עם לשון עוממות דברים זרים ונפרדים כו׳.

for the level of "king" is in the level of olam (world), a term related to he'elem (concealment) and the hiding of the Face, there being many contractions (tzimtzumim), numerous and mighty, so that there be the level of am (people), a term related to omemus (dimness): things foreign and separate, etc.

כי אין מלך בלא עם ובחי׳ חכמה הוא כח מ״ה [מה] דהיינו להעלות מעלמא דפרודא לקשר ולייחד אליו ית׳ בבחי׳ בטול אליו לבדו.

For there is no king without a people. And the level of Chochmah is koach mah: that is, to raise [things] up from the world of separation (alma d'peruda), to bind and unite [them] with Him, may He be blessed, in a state of bittul to Him alone.

11 והנה הבירור הוא במחשבה כמו שנראה בחוש בגשמיות שכאשר יפול לאדם איזה ענין הוא חושב ומהרהר בו ואת הטוב יקבל

Now, sifting is in thought, as is seen plainly in physical matters: when some matter comes to a person, he thinks and reflects on it, and the good he accepts,

ונקלט במוחו ומחשבתו להיות גומר כך בדעתו שיקום הדבר ויהיה כך בפועל ממש ואת הרע דוחה לחוץ ובחי' מחשבה הוא נקרא ספר בחי' צירופי אותיות.

and it is absorbed in his mind and his thought, to the point that he concludes thus in his mind that the thing shall come about and be so in actual deed; and the evil he pushes outside. And the level of thought is called sefer (book), the level of combinations of letters.

12 והנה באתערותא דלתתא בבואה לפני המלך בבחי' חכמה ובבחי' בירור כנ"ל. אזי אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] להיות אמר עם הספר שיהיה בירור בחי' חכמה במחשבה העליונה בחי' ספר

Now, through an arousal from below — "when she came before the king" in the level of Chochmah (wisdom) and in the level of sifting, as mentioned above — then [comes] an arousal from above, so that there be "he said with the book": that there be a sifting of the level of Chochmah in the supernal thought, the level of sefer (book),

צירופי אותיות שידחה הרע לחוץ ופסולת וסיגים שלוחי הדין והקטרוג המעכבים ומונעים את האדם בעבודת ה' מבית ומבחוץ בגשמיות ורוחניות וישוב מחשבתו הרעה על ראשו.

combinations of letters, so that it push the evil outside, and the waste and dross — the agents of judgment and of accusation that hinder and hold back a person in the service of G-d, from within and from without, in physical and in spiritual matters — and "his evil scheme shall return upon his own head."

13 ובירורם הוא ע"י העלאתם לבחי' מחשבה העליונה דייקא שעלייה זו גורמת להם הירידה והדחיה לחוץ כי

And their sifting is through raising them specifically to the level of supernal thought; for this ascent brings upon them the descent and the expulsion outside. For

הנה בהיותם למטה אין תופסין מקום כלל שממית בידים תתפש וגו'. והם כמשל השמרים שהם ביין.

when they are below, they take up no place at all: "The spider can be grasped with the hands," etc. And they are like the analogy of the dregs that are in wine.

14 וכמ"ש ויגר מזה אך שמריה ימצו וגו' שהם הם בחי' שמרים שכשהם למטה כך יפה להם.

As it is written, "He pours out from this; but its dregs they shall drain," etc.: for it is they who are the level of dregs: when they are below, it is well for them so.

וזו היא הסיבה שכל הרשעים מגביהים את עצמם קודם מפלתם וכמו שהיה בהמן שגדלו ונשאו על כל השרים וגו'.

And this is the reason that all the wicked raise themselves up before their downfall, as it was with Haman, "whom [the king] promoted and advanced above all the officials," etc.

15 וכמ"ש לפני שבר גאון. והיינו דכתיב אם תגביה כנשר וגו' משם אורידך נאום ה' משם דייקא

As it is written, "Pride goes before a fall." And this is what is written: "Though you soar as high as the eagle," etc., "from there I will bring you down, says G-d" — "from there," specifically:

שהגבהתם ועלייתם למעלה היא הגורמת השפלתם ומפלתם לפי שלא יוכלו לעמוד במקום גבוה ומדרגה העליונה בחי' ספר לפיכך ימחו מספר חיים כתיב.

for their being raised high and their ascent above is what causes their abasement and their downfall, since they cannot stand in a high place and in the supernal level, the level of sefer (book). Therefore it is written, "Let them be blotted out of the book of life."

משא"כ כשהם למטה אין תופסין מקום כלל כמשל צואה כשהיא בבית הכסא ובאשפה שם מקומה הראוי לה משא"כ כשמכניסין אותה לבית דוחין אותה לחוץ.

Whereas when they are below, they take up no place at all — like the analogy of excrement: when it is in the privy and on the dunghill, that is its proper place; whereas when it is brought into a house, it is pushed outside.

16 והנה התעלותם לבחי' ספר ומחשבה עליונה הוא אחרי התעלות כנס"י [כנסת ישראל] שהוא בחי' נקודת פנימיות הלב לבחי' ומדרגת לפני המלך

Now, their being raised to the level of sefer (book) and supernal thought comes after the elevation of Knesses Yisrael (the Congregation of Israel), which is the level of the point of the inner dimension (pnimiyus) of the heart, to the level and rung of "before the king";

משא"כ כשהיא למטה וצריכה היא בעצמה להתברר עדיין אי אפשר להיות בירור אחר במדרגת השמרים.

whereas when it is below and itself needs to be sifted, there cannot yet be another sifting, on the level of the dregs.

17 וככה הוא ממש בנפש הבהמית שבכל אדם בפרטות אי אפשר להתברר דהיינו להפריד הרע שבה מהטוב ולהפך הטוב שבה מחשוכא לאורה כו'

And so it is exactly with the animal soul in each person individually: it cannot be sifted — that is, to separate the evil in it from the good, and to transform the good in it from darkness to light, etc.,

לסטרא דקדושה אם לא שתתברר תחלה נפש האלהית ותתעלה למעלה מעלה ע"י בירור לבושין דקדושה שהם מחשבה דבור ומעשה המתבררים ע"י עסק התורה ומצותיה שהם התפשטות והשתלשלות רצון העליון ב"ה.

to the side of holiness — unless the G-dly soul is first sifted and elevated higher and higher, through the sifting of the garments of holiness, which are thought, speech and action, which are sifted through occupation with the Torah and its mitzvos, which are the spreading forth and step-by-step descent (hishtalshelus) of the Supernal Will, blessed be He.

וזהו והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים את ה' וגו' הוא רצון העליון המלביש הנפש ומעלה אותה למעלה מעלה לבחינת גלגלתא כנ"ל. וכמ"ש במ"א ע"פ שאו את ראש כל עדת בני ישראל וגו' לגלגלתם וגו':

And this is [the meaning of] "The soul of my lord shall be bound up in the bundle of life with G-d," etc.: this is the Supernal Will, which clothes the soul and raises it higher and higher, to the level of gulgalta, as mentioned above. And as is explained elsewhere on the verse "Lift up the head of all the congregation of the Children of Israel," etc., "by their skulls (legulgelosam)," etc.

TORAH OHR • MEGILLAS ESTHER • MAAMAR 10

וקבל היהודים את אשר החלו לעשות

"And the Jews Accepted What They Had Begun to Do"

◇

1 וקבל היהודים את אשר החלו לעשות. פי' החלו במתן תורה שאמרו נעשה ונשמע ואז היתה עדיין נקרא' [נקראת] בשם התחלה.

"And the Jews accepted what they had begun to do." The meaning is: they began at the Giving of the Torah, when they said "we will do and we will hear," and at that time it was still called by the name "beginning."

אבל בימי המן וקבל היהודים וגו'. קבלה גמורה. ולהבין זה צריך להבין ענין מתן תורה שניתנה לישראל.

But in the days of Haman, "the Jews accepted," etc.: a complete acceptance. To understand this, one must understand the matter of the Giving of the Torah, that it was given to Israel.

והלא אברהם אבינו ע"ה [עליו השלום] קיים את כל התורה עד שלא ניתנה ומה זו מעלת נתינתה:

But did not Avraham our father, peace be upon him, fulfill the entire Torah before it was given? So what is the advantage of its being given?

2 אך הנה מעלת אברהם אבינו ע"ה [עליו השלום] שהיה הלוך ונסוע. דהיינו שהיה בבחי' רצוא ושוב בשביל שהיתה מדתו מדת האהבה בבחינת בטול אליו ית' כי אברהם אבר מ"ה [שם מ"ה] כו'.

However, the distinction of Avraham our father, peace be upon him, was that he was "going and journeying"; that is, he was in the mode of "running and returning," because his attribute was the attribute of love, in a state of self-nullification (bittul) toward Him, may He be blessed, for Avraham [is] ever mah ("a limb of mah"), etc.

ובטול זה הוא ע"י ההתבוננות כמ"ש יהללו את שם ה' כו' בחינת שם בלבד שאינו מערך עצמותו ומהותו כו'.

And this self-nullification comes through contemplation, as it is written, "Let them praise the Name of G-d," etc.: the level of a name alone, which is not in the category of His essence and being, etc.

כי הוא דהיינו עצמותו ומהותו יתʼ צוה ונבראו שלא שייך עליו יתʼ לומר שברא את העולמות כנ"ל.

For "He" — that is, His essence and being, may He be blessed — "commanded, and they were created"; for it does not apply to Him, may He be blessed, to say that He created the worlds, as mentioned above.

כי לשון ברא משמע שיש כח הפועל בנפעל ולא שייך זה אלא בשמותיו יתʼ כמ"ש בראשית ברא אלהים הוא שמותיו של הקב"ה.

For the term "created" (bara) implies that the power of the maker is in the thing made, and this applies only to His Names, may He be blessed, as it is written, "In the beginning Elokim created": that is, the Names of the Holy One, blessed be He.

אבל עצמותו ומהותו כביכול הוא רק כאלו צוה ונבראו ממילא שאין להם ערך ויחוס כלל אליו יתʼ

But [as for] His essence and being, as it were, it is only as though "He commanded, and they were created" of themselves, for they have no comparison or relation to Him, may He be blessed, at all,

כי נשגב שמו לבדו. פי' אפילו בחינת נשגב. דהיינו בחי' סובב כל עלמין אינו אלא בחינת שמו לבדו.

for "exalted is His Name alone." The meaning is: even the level of "exalted," that is, the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), is only the level of "His Name alone."

3 ואי לזאת תתבטל אליו יתʼ הנפש בבחי' בטול באור א"ס ב"ה ממש שאין כח בנפש להכיל את אור האהבה זו כי אם בבחי' רצוא ושוב וזו היתה מעלת ומדרגת אברהם הלוך ונסוע.

Accordingly, the soul becomes nullified to Him, may He be blessed, in a state of self-nullification (bittul) in the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself; for the soul has no power to contain the light of this love except in the mode of "running and returning." And this was the distinction and rank of Avraham: "going and journeying."

אך לעתיד לבא כתיב כי עין בעין יראו לפי שאז נאמר בבכי יבאו שהבכיה היא

But of the Time to Come it is written, "for eye to eye they shall see," because of that time it is said, "with weeping they shall come"; for the weeping is

מחמת קבלת השמחה הגדולה ורוב התענוג המתגלה למעלה מעלה מאשר תוכל הנפש שאת שלכן הוא בוכה ומוריד דמעות לפי שאין מעצור בבחי' כלי וגבול כנודע:

because of receiving the great joy and the abundance of delight that is revealed, far, far beyond what the soul can bear; and therefore one weeps and sheds tears, because there is no restraint at the level of vessel and limit, as is known.

4 והנה מעלת אברהם היתה גדולה מאד מצד שרש נשמתו ולא כל האדם זוכה לזה. לכך נתנה התורה רמ"ח מ"ע [מצות עשה] ושס"ה לא תעשה שהן הן בחי' רצוא ושוב.

Now, Avraham's distinction was very great by virtue of the root of his soul, and not every person merits this. Therefore the Torah was given: 248 positive commandments and 365 negative commandments, which are the very level of "running and returning."

רצוא במצות עשה. ושוב במצות לא תעשה. כי המצות הן כלים לאור א"ס ב"ה המלובש בהם.

"Running" is in the positive commandments, and "returning" in the negative commandments. For the mitzvos are vessels for the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which is enclothed in them.

5 וכמו שכתוב וירד ה' על הר סיני. כי רמ"ח פקודים הם רמ"ח אברים דמלכא. כמו האבר

As it is written, "G-d descended upon Mount Sinai." For the 248 commandments are the 248 limbs of the King. Just as a limb

שהוא כלי שבו מלובש החיות מן המוח כך המצות הם כלים ואברים להחיות הנמשך מן החכמה דאורייתא מחכמה נפקת שבה מלובש אור א"ס ב"ה ממש וע"י זה יהיה גילוי אור א"ס ב"ה ממש בנפש האדם.

is a vessel in which the life-force from the brain is enclothed, so the mitzvos are vessels and limbs for the life-force drawn from Chochmah (wisdom), for "the Torah comes forth from Chochmah," in which the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself is enclothed; and through this there will be a revelation of the Infinite Light, blessed be He, itself in the soul of man.

6 וזהו ענין נעשה ונשמע. נעשה היא בחי' כלי בעשיית המצות בפועל ממש. ונשמע מלשון וישמע שאול לשון אסיפה שיתאסף ויתקבץ לתוכן המשכות מאור א"ס ב"ה.

And this is the meaning of "we will do and we will hear." "We will do" is the level of a vessel, in the doing of the mitzvos in actual deed. And "we will hear" (nishma) is from the expression "and Shaul assembled (vayeshama)," a term of gathering: that into them there be gathered and collected drawings-down from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He.

כי המשכת אור א"ס ב"ה בתורה ומצות תלוי במעשה המצות וקיומן בפועל ממש כי אין אור בלי כלי כנודע מענין יסוד האש

For the drawing down of the Infinite Light, blessed be He, into Torah and mitzvos depends on the doing of the mitzvos and their fulfillment in actual deed, since there is no light without a vessel, as is known from the matter of the element of fire,

ע"ד משל שהוא הגבה למעלה מכל הדי יסודות תחת גלגל הירח ואעפ"כ [ואף על פי כן] אינו מאיר בלילה לפי שהאור הבא ממנו אינו מאיר

by way of analogy: it is the highest, above all the four elements beneath the sphere of the moon, and nevertheless it does not shine at night, because the light that comes from it does not shine

אלא א"כ יש דבר למטה שנאחז בו ודולק כמו פתילה ועצי' [ועצים] ואחר שכלו ונשרפו העצי' [העצים] והפתילה מסתלק והיה כלא היה ואינו עולה בשם אור כלל.

unless there is something below that it takes hold of and burns, such as a wick and wood; and after the wood and the wick are consumed and burned up, it departs and is as though it had never been, and does not merit the name "light" at all.

וזהו ולא עם הארץ חסיד. חסיד הוא בעל מדות האהבה והיא היא בחי' אור (כי ב' פעמים אור בגימטריא ואהבת) ואי אפשר להיות גילוי אור האהבה

And this is [the meaning of] "nor is an unlearned person a chasid." A chasid is one who possesses the emotive attributes (middos) of love, and this is the very level of light (for twice or, "light," equals ve'ahavta, "and you shall love," in numerical value); and there cannot be a revelation of the light of love

כי אם שיהיה בחי' כלי למטה שיתפעל בו. ובחינת כלי זו הוא ע"י תורה ומצות. משא"כ עם הארץ.

unless there is the level of a vessel below that is affected by it. And this level of a vessel comes through Torah and mitzvos; which is not so with an unlearned person.

וגם עיקר הגורם להמשכ' אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה שיהי' [שיהיה] מתלבש בתורה ומצות ולהיות אנת חכים ולא וכו'. הוא הוא עיקר התורה ועשיית המצות עצמן שבחי' הכלי קדמה לאור בשרשו ומקור חוצבו.

Moreover, the main cause of drawing down the Infinite Light, blessed be He, so that it be enclothed in Torah and mitzvos, and so that there be [the level of] "You are wise, but not," etc., is none other than the essence of the Torah and of the doing of the mitzvos themselves; for the level of the vessel precedes the light in its root and the source from which it is hewn.

7 וכמ"ש במ"א על פסוק ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך וגו'.

As is explained elsewhere on the verse, "And these are the kings who reigned in the land of Edom before any king reigned," etc.

וכנודע ששרש וחיות המאכל שמדומם צומח חי הוא הגבה למעלה מחיות ונפש החיונית של האדם שלכן המאכל מחיה את האדם ומשיב את נפשו כו׳.

And as is known, the root and life-force of food, from the inanimate, the vegetative and the animal, is higher than the life-force and vital soul of man; which is why food gives life to a person and restores his soul, etc.

8 ולכן עיקר המשכת אור א״ס ב״ה תלוי בבחי׳ כלי שע״י מעשה המצות וקיומן בפועל ממש שעושין בחי׳ כלי מזה נמשך האור ומתלבש בהם.

Therefore the main drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, depends on the level of a vessel: through the doing of the mitzvos and their fulfillment in actual deed, by which one makes the level of a vessel, from this the light is drawn down and enclothed in them.

וזהו ג״כ ענין ולא עם הארץ חסיד שאי אפשר להיות המשכת אור האהבה מלמעלה כי אם ע״י כלים שהם התורה ומצות.

And this is also the meaning of "nor is an unlearned person a chasid": there cannot be a drawing down of the light of love from above except through vessels, which are the Torah and the mitzvos.

9 ובזה יובן שלפעמים מצינו שנחשב מעלת אברהם גדולה שקיים את כל התורה. וכמ״ש וישמר משמרתי וגו׳. ולפעמים מצינו שנחשב לו לגרעון שלא זכה לתורה.

With this one can understand why we sometimes find that Avraham's distinction is reckoned great in that he fulfilled the entire Torah, as it is written, "and he kept My charge," etc.; and sometimes we find that it is reckoned to him as a deficiency that he did not merit the Torah.

דשניהם אמת כי מצד שרש נשמתו היה הגבה למעלה עד שהיתה נשמתו מרכבה ובחי׳ כלי לאור התורה ואור א״ס ב״ה הנמשך ומתלבש בתורה.

For both are true: by virtue of the root of his soul he was exceedingly high, to the point that his soul was a chariot (merkavah) and the level of a vessel for the light of the Torah and for the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, which is drawn down and enclothed in the Torah.

כי אברהם אבר מ״ה [שם מ״ה] אבר וכלי. אבל כל המצות עצמן שהם מדרגות עליונות יותר מלפני מלך וגו׳ עדיין לא ניתנו בימי אברהם:

For Avraham [is] ever mah: a limb and a vessel. But all the mitzvos themselves, which are more exalted levels, from "before any king reigned," etc., had not yet been given in the days of Avraham.

10 אך על ענין המשכה זו נאמר יביאו לבוש מלכות. וסוס אשר רכב עליו המלך והלבישו את האיש וגו'.

But concerning this drawing down it is said, "Let them bring a royal garment" and "a horse that the king has ridden upon," "and let them clothe the man," etc.

והענין כי הנה לבוש מלכות היינו בחי' תורה ומצות כמ"ש עוטה אור כשלמה ואין אור אלא תורה דאורייתא מחכמה נפקת והוא בחינת לבוש לאור

The explanation: the royal garment is the level of Torah and mitzvos, as it is written, "He wraps Himself in light as in a robe," and "light" means nothing other than Torah; for the Torah comes forth from Chochmah (wisdom), and it is the level of a garment for the light

א"ס ב"ה המתלבש בתוכה אנת הוא חכים וכו' והמצות נקראין לבושין שבהם מלובש חסד דרועא ימינא כו'

of the Infinite One, blessed be He, which is enclothed within it: "You are wise," etc. And the mitzvos are called garments, in which is enclothed "Chesed (kindness), the right arm," etc.

והמשכת בחי' לבוש זה שיהיה התלבשות אור א"ס ב"ה בתורה ומצות במעשה המצות וקיומן בפועל ממש הוא ע"י בחי' סוס וכמ"ש גבי מתן תורה כי תרכב על סוסיך מרכבותיך ישועה.

And the drawing down of this level of garment, so that there be an enclothing of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in Torah and mitzvos, in the doing of the mitzvos and their fulfillment in actual deed, is through the level of the horse; as it is written concerning the Giving of the Torah, "When You ride upon Your horses, Your chariots are salvation."

11 וביאור ענין זה כי הנה סוס הוא בגימטריא ב"פ [בי פעמים] ג"ס והיינו בחי' כי גאה גאה דהיינו להיות ע"י זה בבחינת בטול אליו יתי'

The explanation of this matter: sus (סוס, "horse") equals in numerical value twice gimmel-samech (63), and this is the level of "for He is exalted, exalted"; that is, that through this one be in a state of self-nullification (bittul) toward Him, may He be blessed.

כי מצות צריכות כוונה דהיינו רעותא דלבא אם ישים אליו לבו כו' שאין אור א"ס ב"ה שורה אלא במי שבטל אליו כו':

For mitzvos require intention, that is, the desire of the heart: "if he sets his heart to Him," etc. For the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, rests only upon one who is nullified to Him, etc.

12 והנה ענין הסוס הוא שמוליך הסוס לרוכבו למקום שאין יכול להגיע לשם מצד עצמו. ויש בזה ב' בחינות שמעלהו הרים גדולים ומורידו בקעות גדולות כך

Now, the matter of the horse is that the horse carries its rider to a place he cannot reach on his own. And there are two aspects to this: it brings him up great mountains and brings him down into great valleys. So too,

הנה יש בבחי' בטול זה ב' בחינות ממטה למעלה למקום שאין יניקה ואחיזה לסטרא אחרא עלמא דחירות גיאה על גיותניא שלא ניתן להם שפע וחיות אם תגביה כנשר וגו'.

in this level of self-nullification (bittul) there are two aspects. From below to above: to a place where the sitra achra (the other side) has no nurture and no hold, the world of freedom, "exalted over the haughty," where no abundance and life-force is given to them; "though you soar like the eagle," etc.

13 וזהו שכתוב סוס ורוכבו רמה בים. רמה לשון רוממות ולשון השלכה ושניהם אמת כי מחמת רוממות נעשה בחי' השלכה כו'

And this is what is written, "The horse and its rider He cast (ramah) into the sea." Ramah is a term of loftiness and a term of casting, and both are true: because of the loftiness, the level of casting comes about, etc.

וממעלה למטה להיות נמשך גילוי בחי' בטול זה למטה דאתהפכא סטרא אחרא ואתכפייא כו' כי א"א להיות התהפכות המדות ע"י המדות דקדושה עצמן מאחר שהם זה לעומת זה.

And from above to below: that the revelation of this level of self-nullification (bittul) be drawn down below, so that the sitra achra (the other side) is transformed and subdued, etc. For a transformation of the emotive attributes (middos) cannot come about through the holy emotive attributes themselves, since they are "one opposite the other."

14 וכמאמר לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל אלא עד יערה עליו רוח ממרום בחי' בטול באור א"ס ב"ה.

As the saying goes, "Not like Avraham, from whom Yishmael issued"; rather, "until a spirit from on high is poured out upon him": the level of self-nullification (bittul) in the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He.

וזהו מרומז בדברי רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] תבא אמו ותקנח את בנה כו' וכמ"ש אם רחץ ה' אל תקרא אם אלא אם כו'

And this is alluded to in the words of our Sages, of blessed memory, "Let his mother come and wipe her son clean," etc.; and as it is written, "If G-d washes": do not read im ("if") but em ("mother"), etc.

אם הבנים היינו אם ומקור המדות היא בחי' התבוננות באור א"ס ב"ה ממש בבחי' בטול ושם מתהפכין כל המדות מהפך להפך לפי שהיא בחי' מקיף

"The mother of the children," that is, the mother and source of the emotive attributes (middos), is the level of contemplation of the Infinite Light, blessed be He, itself, in a state of self-nullification; and there all the attributes are transformed from one extreme to its opposite, because it is the level of the encompassing (makif),

כמו ע"ד משל מחשבה שמקפת וסובלת ב' דברים הפכיים ואין שם שליטת בחי' זה לעומת זה:

as, by way of analogy, thought, which encompasses and bears two opposite things; and there the level of "one opposite the other" has no dominion.

15 וזהו כי תרכב על סוסיך מרכבותיך ישועה. שנמשך בחינת ישועה להושיע משופטי נפשו ולאהפכא כו'.

And this is [the meaning of] "When You ride upon Your horses, Your chariots are salvation": that the level of salvation is drawn down, "to save from those who judge his soul," and to transform, etc.

ועי"ז נותנין הלבוש והסוס על יד איש משרי המלך הפרתמים הוא מיכאל כהנא רבא ענף החסד שהוא המלביש את הנשמה בג"ע [בגן עדן] כו'.

Through this, the garment and the horse are given "into the hand of one of the king's noble princes": this is Michael, the High Priest, a branch of Chesed (kindness), who clothes the soul in Gan Eden, etc.

וקרא לפניו ככה יעשה וגו'. יובן ע"פ מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש כו'. כי הנה קדוש הוא ענין המשכת קודש העליון בוי"ו המורה על המשכה.

"And proclaim before him, 'Thus shall be done,'" etc. This will be understood in light of the saying of our Sages, of blessed memory, "The righteous are destined to have 'holy' said before them," etc. For kadosh ("holy") is the drawing down of the supernal kodesh ("holiness") by means of the vav, which indicates drawing down.

ולעתיד לבא תהיינה כל המשכות ממטה למעלה שעיקר הגלוי יהיה למטה. ומלאכי מעלה יקבלו הארה ממטה כו'.

And in the Time to Come all the drawings-down will be from below to above, for the main revelation will be below, and the angels on high will receive illumination from below, etc.

16 והנה המשכת אור א"ס ב"ה בבחי' הנ"ל החלו במ"ת [במתן תורה] שאז היתה התחלת ההמשכה וכענין מעט מעט אגרשנו.

Now, the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in the manner mentioned above, they began at the Giving of the Torah, for then was the beginning of the drawing down, like the matter of "little by little I will drive them out."

אבל בימי המן וקבל היהודים קבלה גמורה בבת אחת כי יהודים נק' על שם בחי' הודיה. כי יש ברכה והודיה. ברכה היא בחי' גלוי מעולם ועד עולם.

But in the days of Haman, "the Jews accepted": a complete acceptance, all at once. For Yehudim ("Jews") are so called after the level of hodayah (acknowledgment). For there is blessing and acknowledgment: blessing is the level of revelation, "from world to world."

אבל הודאה אינו בחינת גלוי לפי שהיא בחינת הודאה באור א"ס ב"ה עצמו אשר אי אפשר לבא לידי גלוי ואינו נתפס בשום מחשבה

But acknowledgment is not the level of revelation, since it is the level of acknowledging the Infinite Light, blessed be He, itself, which cannot come to revelation and is not grasped by any thought

רק בבחי' הודאה והיא בחי' בטול ממש וזכו אז ישראל למדרגת הבטול הגדול ע"י מסירת הנפש על קדוש השם

except by way of acknowledgment; and this is the level of utter self-nullification (bittul). And at that time Israel merited the rank of the great self-nullification through self-sacrifice (mesirus nefesh) for the sanctification of G-d's Name;

שהרי אם רצו להמיר דתם לא היה המן עושה להם כלום שלא גזר אלא על היהודים

for had they wished to change their faith, Haman would have done nothing to them, since he decreed only against the Jews;

אלא שהם מסרו עצמן למות כל השנה כולה ולא עלה להם מחשבת חוץ ח"ו [חס ושלום] וע"י בחינת מסירת נפש זכו לבחי' קבלה גמורה שנכנס ונמשך להם בחי' אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש:

but they gave themselves over to death the entire year, and no thought of [going] outside, G-d forbid, arose in them. And through the level of self-sacrifice they merited the level of complete acceptance, so that the level of the Infinite Light, blessed be He, itself entered and was drawn down into them.

TORAH OHR • MEGILLAS ESTHER • MAAMAR 11

ביאור על הנ"ל

An Explanation of the Above

◇

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 הנה ענין קיים אברהם אבינו ע"ה [עליו השלום] כל התורה עד שלא ניתנה היינו שהמשיך אור מבחי' סוכ"ע שזהו קוטב ויסוד העיקר שבכל התורה ומצות שהוא להמשיך גלוי האור הסוכ"ע.

Now, the matter of Avraham our father, peace be upon him, having fulfilled the whole Torah before it was given means that he drew down light from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), which is the pivot and the principal foundation in the whole of the Torah and mitzvos: to draw down the revelation of the light that encompasses all worlds.

וכמבואר בדוכתי טובא. (עמ"ש בפסוק וזאת המצוה בפר' [בפרשת] ואתחנן ובפסוק את שבתותי תשמרו) ולכך היה עבודתו בבחי' הלוך ונסוע שהוא רצוא ושוב.

As is explained in many places. (See what is written on the verse "And this is the mitzvah," in Parshas Va'eschanan, and on the verse "You shall keep My Shabbosos.") And therefore his service was in the mode of "going on and journeying," which is "running and returning" (ratzo vashov).

כי ההמשכה מבחי' זו שלמעלה מההשתלשלות א"א שיהיה נמשך כ"א בדרך רצוא ושוב. ולכן גם עבודת האהבה דאברהם שנמשך מבחי' התבוננות דסוכ"ע היה

For the drawing down from this level, which is above the chain of descending worlds (hishtalshelus), cannot possibly be drawn down except by way of ratzo vashov. And therefore Avraham's service of love too, which was drawn from contemplation of the light that encompasses all worlds, was

ע"ד רצוא ושוב שאין כח בנפש להכיל את אור האהבה זו כי אם בבחי' רצוא ושוב (ועמ"ש ע"פ טוב לחסות ויש התבוננות שהיא כו' והלב קטן מהכיל כו' ע"ש).

in the manner of ratzo vashov, for the soul has no power to contain the light of this love except in the mode of ratzo vashov. (And see what is written on the verse "It is better to take refuge," [that] there is a contemplation that is, etc., and the heart is too small to contain [it], etc.; see there.)

אך להבין מה שלפעמים נחשב לו לגרעון מה שלא זכה לתורה ומצות שניתן בסיני. זה יובן בביאור ענין פי' נעשה ונשמע.

But to understand why it is sometimes counted as a deficiency in him that he did not merit the Torah and mitzvos that were given at Sinai: this will be understood through explaining the meaning of "We will do and we will hear."

והוא כי נעשה פי' הכלים ע"ד רמ"ח פקודין אינון רמ"ח אברין דמלכא שהן בחי' כלים לגלוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה כמו שהאבר הוא כלי לחיות הנמשך מן הנפש.

It is this: "we will do" means the vessels, in the manner of "the 248 commandments are the 248 limbs of the King," which are the level of vessels for the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, just as a limb is a vessel for the life-force drawn from the soul.

3 ופי' נשמע הוא האור שנמשך לתוך הכלי ע"י קיום מצוה זו. ומה שהקדימו נעשה לנשמע

And "we will hear" means the light that is drawn into the vessel through the fulfillment of this mitzvah. And the fact that they put "we will do" before "we will hear"

היינו לפי שהמצות שהם הכלים הם הגורמים שיבואו האורות ויומשכו ויתפשטו בהכלים ואם לא הכלים לא היו האורות נמשכים כלל.

is because the mitzvos, which are the vessels, are what cause the lights to come and to be drawn down and spread into the vessels; and were it not for the vessels, the lights would not be drawn down at all.

ויובן זה ע"פ שני דרכים. הא' ע"פ מ"ש כי הוי' אלקיך אש אוכלה הוא. כי

This can be understood in two ways. The first is according to what is written, "For Havayah your G-d is a consuming fire." For,

הנה יש ד' יסודות ארמ"ע [אש רוח מים עפר] ויסוד האש הוא למעלה מרוח מים עפר כי הוא תחת גלגל הירח. ויש חקירה בין החוקרים במהותו.

behold, there are four elements, fire, air, water and earth, and the element of fire is above air, water and earth, for it is [directly] beneath the sphere of the moon. And there is a debate among the philosophers concerning its nature.

4 והנה הקושיא מפני מה יש חשך בלילה. והתירוץ הוא שאור ואש הנאחז בפתילה ועצים זהו הארה והשפעה מיסוד האש.

Now, the question is: why is there darkness at night? And the answer is that the light and fire that takes hold in a wick and in wood is a glimmer and an outflow from the element of fire.

אבל יסוד האש עצמו הוא המקור של האור והאש אינו כלל ע"ד מהות האש שבפתילה ורק אש שבפתילה הוא הארה והמשכה ממנו.

But the element of fire itself is the source of the light and the fire, and it is not at all like the nature of the fire in the wick; only the fire in the wick is a glimmer and a drawing-forth from it.

5 ולכן מיסוד האש עצמו אינו נמשך כלל אור והארה כ"א אחר שנמשך האש בפתילה אז הוא מאיר.

Therefore no light or glimmer at all is drawn down from the element of fire itself; only after the fire is drawn into the wick does it shine.

אמנם אנו רואים מי הוא הגורם שיומשך האש ממקורו האש היסודי זהו הפתילה והעצים שהן

Now, we see what it is that causes the fire to be drawn from its source, the elemental fire: it is the wick and the wood, which are

הכלים שבהן נאחז האור ואז נמשך ומאיר ומתגלה למטה משא"כ בהעדר הפתילה מסתלק האש למקורו האש היסודי מהגילוי אל ההעלם ונעשה חשך למטה.

the vessels in which the light takes hold, and then it is drawn down and shines and is revealed below; whereas in the absence of the wick, the fire withdraws to its source, the elemental fire, from revelation into concealment, and it becomes dark below.

6 והנמשל יובן למעלה שיש אור וכלי בע"ס [בעשר ספירות]. האור הוא גילוי והמשכה מהמאציל העליון ב"ה והכלי הוא בחי' ע"ס [עשר ספירות] חו"ב [חכמה ובינה] חג"ת [חסד גבורה תפארת] כו' שהן בחי' כלים שבהן נמשך ונאחז האור מאין סוף ברוך הוא.

The parallel [of the analogy] will be understood above: there is light and vessel in the Ten Sefiros. The light is a revelation and drawing-forth from the Supernal Emanator, blessed be He, and the vessel is the level of the Ten Sefiros, Chochmah and Binah, Chesed, Gevurah and Tiferes, etc., which are the level of vessels in which the light from the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, is drawn and takes hold.

והנה מעשה המצות שנקר' [שנקרא / שנקראת / שנקראות] רמ"ח אברין זהו היותן בחי' כלים דעשר ספירות כנודע וע"כ על ידי קיום המעשה שהוא עשיית רבוי הכלים היינו טפ"ט [ט' פעמים ט'] עולה פ"א.

Now, the deed of the mitzvos, which are called "248 limbs": this is because they are the level of vessels of the Ten Sefiros, as is known. Therefore, through the fulfillment of the deed, which is the making of a multitude of vessels, that is: nine times nine comes to eighty-one,

7 ובכל אחד יש ראש תוך סוף עולה רמ"ג והי"ח [והי' חסדים] המגדילין נמצא זהו בחי' רבוי הכלים שכל ספירה כלולה מט' ומג' בחי' ראש תוך סוף

and in each one there are head, middle and end, which comes to 243, and the five Chasadim that bring [them] to growth. It follows that this is the multiplicity of vessels: that each Sefirah is comprised of nine, and of three aspects, head, middle and end,

וגם הגדלתן ע"י ה"ח [ה' חסדים] והוא תקון והגדלת אברים וכלים דז"א כמ"ש בכהאריז"ל [בכתבי האריז"ל] בדרוש עבור יניקה מוחין.

and also their growth through the five Chasadim. And this is the rectification and growth of the limbs and vessels of Z'eir Anpin (the emotive attributes), as is written in the writings of the Arizal, in the discourse on gestation (ibbur), nursing (yenikah) and the intellect (mochin).

8 וזהו פי' נעשה והיינו שע"י הצדקה וג"ח [וגמילות חסדים] מתקנים ועושים בחי' חסד דרועא ימינא דז"א כו'. וכן בכל המצות מתקנים בחי' כלי פ'.

And this is the meaning of "we will do": that through charity and acts of kindness we rectify and make the level of Chesed (kindness), "the right arm" of Z'eir Anpin (the emotive attributes), etc. And so too with all the mitzvos: we rectify the level of such-and-such a vessel.

ועי"ז דוקא ונשמע שיומשכו האורות בכלים והיינו תוספת אור וגלוי מא"ס ב"ה מחמת רבוי הכלים שבהן יומשך ויתאחז האור. משא"כ בהעדר הכלי מסתלק האור למקורו ושרשו במאציל העליון ב"ה.

And through this specifically [comes] "and we will hear": that the lights will be drawn into the vessels, that is, an addition of light and revelation from the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, because of the multitude of vessels in which the light will be drawn and take hold. Whereas in the absence of the vessel, the light withdraws to its source and root in the Supernal Emanator, blessed be He.

וזהו כי הוי' אלקיך אש אוכלה הוא כמשל האש שבהעדר הפתילה מסתלק האש לשרשו (ועמ"ש ע"פ הזהר בפר' בלק ע"פ שחורה אני כו' [בפרשת]).

And this is [the meaning of] "For Havayah your G-d is a consuming fire," like the analogy of fire, which in the absence of the wick withdraws to its root. (And see what is written on the Zohar in Parshas Balak, on the verse "I am black," etc.)

ולכן אמרז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] ולא עם הארץ חסיד. פי' כי חסיד היינו בחי' מדת האהבה שנק' חסד.

Therefore our Sages, of blessed memory, said, "Nor is an unlearned person (am ha'aretz) pious (chasid)." The meaning is that chasid is the level of the attribute of love, which is called Chesed.

והנה ואהבת הוא בגימטריא ב"פ [ב' פעמים] אור. וכל אור אינו מאיר ונמשך כ"א כשיש לו כלי במה שיתאחז דוקא

Now, ve'ahavta ("and you shall love") is numerically twice or ("light"). And no light shines or is drawn down except specifically when it has a vessel in which to take hold;

לכן להיות בחי' אורות האהבה מתגלים בנפש הוא דוקא ע"י כלים שהן הן התורה ומצות וממילא מובן דעם הארץ שאינו בתורה ומצות א"א לו כלל להיות נמשך בו אור האהבה.

therefore, for the lights of love to be revealed in the soul is specifically through vessels, which are none other than the Torah and mitzvos. And it follows of itself that an unlearned person, who is not [engaged] in Torah and mitzvos, cannot possibly have the light of love drawn into him.

וזהו שהקדימו נעשה לנשמע וזהו שכתוב (מלכים ב' סי' ד') אין עוד כלי ויעמוד השמן. ואילו היו עוד כלים היה עוד רבוי המשכת האורות כו' והוא מטעם הנ"ל.

And this is why they put "we will do" before "we will hear." And this is what is written (II Kings, chapter 4), "There is not another vessel; and the oil stopped." Had there been more vessels, there would have been still more drawing down of the lights, etc., and this is for the reason mentioned above.

והדרך השני בפי' שהקדימו נעשה לנשמע ולא עם הארץ חסיד הוא מפני שהכלים שרשם גבוהים מן האורות ולכך הוא שבהם ועל ידם נמשך ומתגלה האור.

And the second way of explaining why they put "we will do" before "we will hear," and "nor is an unlearned person pious," is that the root of the vessels is higher than the lights; and that is why it is in them and through them that the light is drawn down and revealed.

9 והוא כנודע מענין שבירת הכלים דתהו ורפ"ח נצוצין שהם גבוהים יותר מעולם התקון. ולכן האדם ניזון ומקבל חיות מדצ"ח [מדומם צומח חי] אף שהם למטה ממנו במדרג' [במדרגה / במדרגת] אלא משום ששרשם מעולם התהו

This is as is known from the matter of the shattering of the vessels of Tohu, and the 288 sparks, which are higher than the World of Tikkun. And therefore man is nourished by and receives life-force from the inanimate, vegetative and animal, although they are beneath him in rank; but [this is] because their root is from the World of Tohu,

ולכן נפלו למטה יותר עד"מ אבן הנופלת מן החומה שכל שתפול מן הגובה ביותר אזי תפול למטה בריחוק יותר.

and therefore they fell lower, by way of analogy, [like] a stone that falls from a wall: the greater the height from which it falls, the farther down it falls.

10 והנה כל המצות מעשיות נעשים הכל בדברים שנפלו בשבה"כ [בשבירת הכלים] כמו תרומות ומעשרות בצומח כו'. קרבנות בחי כו'. וגם התפלה והתלמוד תורה הרי הדיבור הוא גשמי וגם נלקח מחיות שאכל וניזון כו'.

Now, all the practical mitzvos are all done with things that fell in the shattering of the vessels: such as terumos and tithes, with plants, etc.; sacrifices, with animals, etc. And also prayer and the study of Torah: speech is physical, and it is also taken from the life-force of what one ate and was nourished by, etc.

לכן כ"ז [כל זה] הוא תקון הכלים שנשברו ורפ"ח נצוצין הנ"ל להיות נכלל ברמ"ח אברין דמלכא שהוא בחי' ז"א שהוא מעולם התקון ועי"ז נמשך האורות בז"א כו'

Therefore all this is the rectification of the vessels that shattered and of the 288 sparks mentioned above, so that they are included in the 248 limbs of the King, which is the level of Z'eir Anpin (the emotive attributes), which is from the World of Tikkun; and through this the lights are drawn into Z'eir Anpin, etc.

והאורות הם מעולם התקון וא"כ שרש הכלים שהן מעולם התהו הרי הם גבוהים בשרשם מהאור רק שירדו להיות כלים

And the lights are from the World of Tikkun. If so, the root of the vessels, which are from the World of Tohu: they are higher in their root than the light; only, they descended to become vessels.

לכן מ"מ בהם ועל ידם דוקא נמשך האור וכמו שהמאכל מחיה את האדם כו' מצד שבשרשו הוא נלקח ממקום גבוה יותר.

Therefore, nevertheless, it is specifically in them and through them that the light is drawn down; just as food gives life to a person, etc., because in its root it is taken from a higher place.

(ועמ"ש ע"פ ראשי המטות ג"כ מזה וע"פ כי ביום הזה יכפר) והנה אברהם שקיים כל התורה היינו שהמשיך האור הנמשך ע"י המצות המשיך זה ע"י עבודתו ברצוא ושוב כו'

(And see what is written about this too on the verse "The heads of the tribes," and on the verse "For on this day He will atone.") Now, Avraham, who fulfilled the whole Torah, that is, he drew down the light that is drawn down through the mitzvos, drew it down through his service in "running and returning" (ratzo vashov), etc.;

אך הכלים הנעשים ע"י עשיית המצות בפועל ממש זה ודאי לא היה יכול לקיים כיון שעדיין לא ניתנה תורה כלל במעשה כו'

but the vessels that are made through doing the mitzvos in actual deed, this he certainly could not fulfill, since the Torah had not yet been given at all in deed, etc.

וכיון שבשרש התקון הכלים גבוה יותר ע"י קיום התומ"צ [התורה ומצות] בפו"מ [בפועל ממש] זהו גבוה יותר ממה שקיים אברהם כו' (ועמ"ש בד"ה משה ידבר):

And since in [its] root the rectification of the vessels is higher, through the fulfillment of the Torah and mitzvos in actual deed, this is higher than what Avraham fulfilled, etc. (And see what is written in the discourse beginning "Moshe would speak.")

11 והנה על ענין המשכה זו נאמר במתן תורה כי תרכב על סוסיך כו'. סוס בגימטריא ב"פ [בי פעמים] ס"ג [שם ס"ג].

Now, concerning this drawing down it is said of the Giving of the Torah, "When You ride upon Your horses," etc. Sus ("horse") is numerically twice the Name Sag (63).

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] גבי סוס שרוחו גסה עליו. והוא ב' בחינות מלמטה למעלה ומלמעלה למטה. ופירוש מלמטה למעלה הוא כענין עליית העולמות בשבת כי

And as our Sages, of blessed memory, said of the horse, that its spirit is proud within it. And it is two aspects: from below to above, and from above to below. And the meaning of "from below to above" is like the ascent of the worlds on Shabbos. For,

הנה בחול הוא ירידת כלים דזו"נ [דזעיר אנפין ונוקבא] דאצילות בזו"נ [בזעיר אנפין ונוקבא] דבי"ע כדי ללקט ניצוצים ולברר בירורים כל ששת ימי המעשה.

behold, on weekdays there is a descent of the vessels of Z'eir Anpin (the emotive attributes) and Nukva (the feminine / Malchus) of the World of Atzilus (Emanation) into Z'eir Anpin and Nukva of Beriah, Yetzirah and Asiyah, in order to gather sparks and carry out refinements throughout the six days of work.

12 ועי"ז בשבת הוא עליית זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] שעליה זו היא ע"י בירור נצוצים הנ"ל ששרשם גבוה מז"א שהוא בחי' שם מ"ה [שם מ"ה]

And through this, on Shabbos there is the ascent of Z'eir Anpin (the emotive attributes) and Nukva (the feminine / Malchus). This ascent is through the refinement of the sparks mentioned above, whose root is higher than Z'eir Anpin, which is the level of the Name Mah (45);

כי הם נפלו בשבירה מז"ת [מז' תחתונות] דס"ג [דשם ס"ג] ונפלו בשם ב"ן [שם ב"ן] וכשמתבררים עולים לשרשם בס"ג [בשם ס"ג] שהוא למעלה משם מ"ה [שם מ"ה]

for they fell in the shattering from the seven lower [Sefiros] of Sag (63), and they fell into the Name Ban (52); and when they are refined they rise to their root in Sag, which is above the Name Mah.

ולכן לע"ל [לעתיד לבוא] כשיושלם כל הבירורים תהיה המל' שהיא שם ב"ן [שם ב"ן] עטרת בעלה שם מ"ה [שם מ"ה] ע"י שתעלה בבחינת ס"ג [שם ס"ג].

And therefore in the Time to Come, when all the refinements are completed, Malchus (sovereignty), which is the Name Ban, will be "the crown of her husband," the Name Mah, by rising to the level of Sag.

13 וזהו לע"ל [לעתיד לבוא] ליום שכולו שבת. ואמנם מעין זה יש בכל שבת שע"י בירור ניצוצים הנ"ל דשם ב"ן [שם ב"ן] בששת ימי המעשה נעשה עלייה גדולה בשבת לבחי' ס"ג [שם ס"ג].

And this is [the meaning of] the Time to Come, "the day that is entirely Shabbos." Yet something of this is present every Shabbos: through the refinement of the sparks of the Name Ban mentioned above during the six days of work, a great ascent takes place on Shabbos to the level of Sag.

והוא כענין העלייה להיות גילוי אורות דתהו שהיו גדולים מאורות דתקון כו'

And this is like the ascent [that brings about] a revelation of the lights of Tohu, which were greater than the lights of Tikkun, etc.

(דאף שמבואר לעיל שבתקון נעשה רבוי האורות ע"י רבוי הכלים היינו רבוי דוקא אבל מהות עצם האור היה בתהו גדול יותר שלכך לא הכילום הכלים מגודל תוקף גדולת האור כו')

(For although it was explained above that in Tikkun there came to be a multiplicity of lights through the multiplicity of vessels, that is multiplicity specifically; but the very essence of the light was greater in Tohu, which is why the vessels could not contain them, because of the great strength of the greatness of the light, etc.)

וזהו בחי' הסוס שמוליך למעלה האדם זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] מלמטה למעלה למקום שלא יוכלו לעלות בעצמן היינו למעלה משם מ"ה [שם מ"ה] דז"א.

And this is the level of the horse, which carries the man, Z'eir Anpin (the emotive attributes) and Nukva (the feminine / Malchus), upward from below to above, to a place to which they could not rise by themselves, namely above the Name Mah of Z'eir Anpin.

והוא בס"ג [בשם ס"ג] דבינה. ולכן נק' בינה בזוהר עלמא דחירות ונק' יובלא עלאה וקראתם דרור מפני שהוא בחי' גבוה מאד שאין לחיצונים יניקה שם כלל

And that is in Sag of Binah. Therefore Binah (understanding) is called in the Zohar "the world of freedom," and it is called "the supernal Jubilee" [and] "You shall proclaim liberty," because it is a very high level, where the external forces have no nurture at all

(שיניקתן רק מזו"נ [מזעיר אנפין ונוקבא] שהם ז' מדות שהיה בהן שבה"כ [שבירת הכלים] משא"כ בג"ר [בג' ראשונות] כו'. ומש"ל [ומה שכתוב לעיל] שבס"ג [שבשם ס"ג] היה השבירה היינו בז"ת [בז' תחתונות] שהם המדות שרש זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] כו'. משא"כ בבינה שהיא ג"ר [ג' ראשונות] כו')

(for their nurture is only from Z'eir Anpin and Nukva, which are the seven emotive attributes (middos) in which the shattering of the vessels took place, which is not so in the first three [Sefiros], etc. And what was written above, that the shattering was in Sag, means in the seven lower [Sefiros], which are the attributes, the root of Z'eir Anpin and Nukva, etc., which is not so in Binah, which is [among] the first three, etc.)

וענין מלמעלה למטה היינו שזה גופא להיות בירור והתהפכות המדות הוא ע"י המשכה מבינה שהוא בחי' ס"ג [שם ס"ג].

And the meaning of "from above to below" is that this very thing, the refinement and transformation of the attributes, is through a drawing down from Binah, which is the level of Sag.

וכמו ספירת העומר שהוא בירור ז' מדות דנה"ב [דנפש הבהמית] הוא דוקא ע"י שממשיכים מקיפים דאימא שע"ז נאמר וספרתם לכם ממחרת השבת כו'. שהבינה נק' מחרת השבת כמ"ש במ"א.

Like the Counting of the Omer, which is the refinement of the seven attributes of the animal soul: it is specifically through drawing down the encompassing [lights] of Imma, of which it is said, "And you shall count for yourselves from the morrow of the Shabbos," etc.; for Binah is called "the morrow of the Shabbos," as is explained elsewhere.

14 וזהו ענין תבא אמו דוקא ותקנח כו'. וכן יוה"כ [יום הכפורים] מחילת עונות נושא עון ע"י תבא אמו כו'

And this is the meaning of "Let his mother come," specifically, "and clean up," etc. And likewise Yom Kippur, the forgiveness of sins, "bearing iniquity," is through "let his mother come," etc.

גם כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שער החשמל פ"א כפי כניסת הכלים דתבונה מבפנים כן בחי' האור שלה מלובש מבחוץ כו'.

Also, as is written in Etz Chaim, the Gate of the Chashmal, chapter 1: according to the entry of the vessels of Tevunah within, so the level of her light is clothed outside, etc.

15 וע"ש שכל זה התקון הוא כדי לדחות החיצונים מזו"נ [מזעיר אנפין ונוקבא] שהוא דוקא ע"י המשכת אור הבינה מבפנים ומבחוץ כו'

And see there that this whole rectification is in order to push the external forces away from Z'eir Anpin (the emotive attributes) and Nukva (the feminine / Malchus), which is specifically through drawing down the light of Binah (understanding) within and without, etc.

והוא ענין לבוש החשמל דבינה שמלביש לזו"נ [לזעיר אנפין ונוקבא] בשביל שלא יינקו מהן החיצונים הרי כל זה על ידי הבינה.

And this is the garment of the chashmal of Binah, which clothes Z'eir Anpin and Nukva so that the external forces should not draw nurture from them. Thus all this is through Binah.

16 ומזה יובן ענין סוס שמלמעלה למטה היינו שנמשך אפי' [אפילו] למטה במקום הקליפות לברר ולהפך המדות לפי שהוא דוקא יכול לדחות החיצונים כו'

From this the matter of the "horse" from above to below will be understood: that it is drawn down even below, into the place of the kelipos (husks), to refine and transform the emotive attributes (middos), because it specifically is able to push away the external forces, etc.;

משא"כ המדות עצמן אין להם כח לירד כ"כ [כל כך] כי מהם יוכלו החיצונים לינק אם לא ע"י סוס שהוא המשכה דבינה המוליכן כ"כ [כל כך] למטה.

whereas the attributes themselves have no power to descend so far, for the external forces could draw nurture from them, unless [it is] through the "horse," which is the drawing down of Binah (understanding) that carries them so far below.

ויובן זה עד"מ שאנו רואים ההפרש בין השכל למדות שהשכל יש בכחו לסבול דבר שהוא שונאו בתכלי' [בתכלית] ולהיות מעיין ומתבונן בו כמו שמתבונן בדבר האהוב אצלו. ויוכל לציירו בדמיון מחשבתו אע"פ [אף על פי] שישנא אותו בתכלית.

This will be understood by way of analogy, for we see the difference between the intellect and the attributes: the intellect has it in its power to bear a thing that one utterly hates, and to examine and contemplate it just as one contemplates a thing one loves. And one can picture it in the imagination of one's thought even though one hates it utterly.

17 והנה ההתבוננות באיזו דבר הוא המשכה מהשכל והתבונה לאותו הדבר שהשכל מקיף אותו הדבר ואותו הדבר מוקף בשכלו

Now, contemplation of something is a drawing forth from the intellect and understanding to that thing, in that the intellect encompasses that thing and that thing is encompassed in one's intellect

ומחשבתו וא"כ כשחושב ומתבונן בדבר השנאוי הרי אותו הדבר ג"כ מוקף בשכלו וא"כ נמשך הכלי להיות מקיף לדבר ההוא.

and thought. If so, when one thinks about and contemplates a hated thing, that thing too is encompassed in one's intellect; and so the vessel is drawn out to encompass that thing.

נמצא השכל והמחשבה יכולים לירד כ"כ [כל כך] למטה אף גם בדבר שרחוק מאד ממנו עד ששונא אותו ועכ"ז [ועם כל זה] יקיפנו במחשבתו ויתבונן בו. משא"כ בהמדות שאין מדת האהבה יכולה להתפשט בדבר שהוא שונאו.

It follows that the intellect and thought can descend so far down, even into a thing that is very far from oneself, to the point that one hates it, and nevertheless one will encompass it in one's thought and contemplate it. This is not so with the emotive attributes (middos): the attribute of love cannot extend into a thing that one hates.

18 וזהו לפי שהמדות הם המשכה בבחי' פנימיות אבל השכל הוא מקיף לכך יכול לירד גם למטה.

This is because the emotive attributes (middos) are a drawing forth in the mode of inwardness, but the intellect is encompassing; therefore it can descend even below.

וכך יובן למעלה דדוקא מבחי' בינה יוכל לימשך גם למטה אפילו במקום הקליפות שהרי הקב"ה יודע גם מעשה הרשעים ומתבונן בהם כמו במעשה הצדיקים משא"כ מדת האהבה לא תתפשט ותומשך במקום הרשע כו'.

And so it will be understood above: that specifically from the level of Binah (understanding) can [light] be drawn even below, even into the place of the kelipos (husks). For the Holy One, blessed be He, knows the deeds of the wicked too and contemplates them as [He does] the deeds of the righteous; whereas the attribute of love will not extend and be drawn into the place of the wicked, etc.

(ויובן זה עוד ע"פ מ"ש בענין חטא עה"ד [עץ הדעת] דכתיב הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע וע"י ידיעה זו שידע את עה"ד [עץ הדעת] טוב ורע שהן היכלות דנוגה נתפתה ונמשך אחריהן

(This will be understood further according to what is written concerning the sin of the Tree of Knowledge, as it is written, "Behold, the man has become like one of us, knowing good and evil." Through this knowledge, in that he knew the Tree of Knowledge of good and evil, which are the chambers of nogah, he was enticed and drawn after them.

וזהו מפני שידיעתו הוא בחי' פנימי כי הדעת מקור הששי' [הששה] מדות ע"כ ע"י ידיעה וקירוב זה שנתקרב להן נמשך אחריהן כו'.

And this is because his knowledge is inward, for Daas (knowledge) is the source of the six attributes; therefore, through this knowing and closeness, in that he came close to them, he was drawn after them, etc.

משא"כ בחי' דעה עליונה שהיא בחינת מקיף על הדבר ע"כ הגם שדע' [שדעת] זו יודעת הרע היטב לא נמשך מזה יניקה כו' וז"ש [וזהו שכתוב] הן האדם היה כאחד ממנו לדעת כו' הוא בכ"ף הדמיון שידיעתו הוא בבחי' פנימית והתפעלות משא"כ דעה העליונה כו' וע"ש)

This is not so with the level of supernal knowledge, which encompasses the thing; therefore, although this knowledge knows evil well, no nurture is drawn from it, etc. And this is [the meaning of] what is written, "Behold, the man has become like one of us, knowing," etc.: it is with the kaf of comparison, for his knowledge is in the mode of inwardness and emotional arousal, which is not so with supernal knowledge, etc. See there.)

והנה ע"י ירידת והמשכת בחי' סוס מלמעלה למטה לירד ולברר המדות ואתהפכא חשוכא לנהורא בששת ימי המעשה

Now, through the descent and drawing down of the level of the "horse" from above to below, to descend and refine the attributes, and darkness is turned into light during the six days of work,

והוא ענין מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה ע"י"ז לפי ערך נעשה אח"כ העליה מלמטה למעלה בשבת כו'.

and this is the idea of "A good thought, the Holy One, blessed be He, joins to the deed"; through this, correspondingly, the ascent from below to above then takes place on Shabbos, etc.

19 וז"ש [וזהו שכתוב] והאם רובצת על האפרוחים כו' שלח תשלח את האם כו'. פי' והאם רובצת זהו הירידה מלמעלה למטה אם רחץ כו' א"ת [אל תקרי] אם

And this is [the meaning of] what is written, "And the mother is sitting upon the fledglings," etc., "You shall surely send away the mother," etc. The meaning: "and the mother is sitting" is the descent from above to below, [as in] "If [the L-rd] washes," etc.: do not read im ("if")

אלא אIם וע"י"ז העלייה מלמטה למעלי' [למעלה / למעלת] שלח תשלח את האם כו'. וע"י"ז אח"כ ואת הבנים תקח לך הן תומ"צ [תורה ומצות] להיות הגילוי למטה כמו למעלה.

but em ("mother"). And through this [comes] the ascent from below to above: "You shall surely send away the mother," etc. And through this, afterwards, "and the children you may take for yourself": these are the Torah and mitzvos, so that the revelation be below as above.

ולכן נאמר במ"ת [במתן תורה] כי תרכב על סוסיך שהמצות נתלבשו בדברים גשמיים שמק"נ [שמקליפת נוגה] כמש"ל [כמה שכתוב לעיל] ובהם צ"ל הבירור. ולכן זהו ע"י סוס המוליך מלמעלה למטה וע"י"ז אח"כ העלייה מלמטה למעלה

Therefore it is said of the Giving of the Torah, "When You ride upon Your horses": for the mitzvos are clothed in physical things that are from kelipas nogah, as written above, and it is in them that the refinement must take place. Therefore this is through the "horse" that carries from above to below, and through this, afterwards, [comes] the ascent from below to above.

(ועד"ז היא ספה"ע [ספירת העומר] קודם חג השבועות מ"ת [מתן תורה] שהוא בירור בכדי שע"י"ז יוכל להיות המשכת אלקות בדברים גשמיים כמ"ש במ"א וספרתם לכם כו'. ובירור נה"ב [נפש הבהמית] ע"י מקיפים דאימא כנ"ל. וזהו ענין והאם רובצת כו'.

(And in the same way, the Counting of the Omer before the festival of Shavuos, the Giving of the Torah, is a refinement, so that through it there can be a drawing down of G-dliness into physical things, as is explained elsewhere on "And you shall count for yourselves," etc. And the refinement of the animal soul is through the encompassing [lights] of Imma, as mentioned above. And this is the meaning of "And the mother is sitting," etc.

ועמ"ש ע"פ מקושש עצים בענין ועל יובל ישלח שרשיו שיש בחי' יובל בחול"ם ויש במלאפו"ם והוא ג"כ בחי' מלמעלה למטה ומלמטה למעלה. והיינו ג"כ ב' בחינות הנ"ל שבבינה כי בינה נק' יובלא דרור כו').

And see what is written on the verse of the one "gathering wood," concerning "and it sends out its roots by the stream (yuval)," that there is the level of yovel with a cholam, and there is [yuval] with a melupum, and this too is the level of from above to below and from below to above. And these too are the two aspects mentioned above that are in Binah (understanding), for Binah is called "the Jubilee of liberty," etc.)

וכן בפורים נאמר לבוש מלכות כו' וסוס אשר רכב כו' לבוש מלכות היינו הלבושים הנעשים ממעשי המצות שהן מבירורי נוגה כנ"ל והוא ע"י וסוס אשר רכב כו'

And so too on Purim it is said, "royal apparel," etc., "and the horse that [the king] rode," etc. "Royal apparel" is the garments made from the deeds of the mitzvos, which are from the refinements of nogah, as mentioned above; and this is through "and the horse that [the king] rode," etc.

(גם אשר לבש בו המלך הוא כענין החשמל דבינה המלביש לזו"נ [לזעיר אנפין ונוקבא] מצדדיהן והנה למטה נעשה מנעל תחת רגליהן וכעין זה הוא בחי' וסוס כו'.

(Also, "which the king has worn" is like the chashmal of Binah, which clothes Z'eir Anpin (the emotive attributes) and Nukva (the feminine / Malchus) from their sides; and below it becomes a shoe beneath their feet. And something like this is the level of "and the horse," etc.

ועמ"ש במ"א ההפרש בין סוס לכרוב שהן ב' מיני אותיות מסוכ"ע וממכ"ע [וממלא כל עלמין] ויובן עם הנ"ל דסוס אותיות והמשכות דבינה להקיף גם על דבר השנאוי. והוא בחי' אותיות והמשכות דמקיפים בחינת סוכ"ע. וכרוב אותיות דממכ"ע [דממלא כל עלמין] המשכת המדות כו'.

And see what is written elsewhere on the difference between a horse and a cherub, which are two kinds of letters, from the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) and from the light that fills all worlds (memalei kol almin). And it will be understood with what was said above: the "horse" is the letters and drawings-forth of Binah, to encompass even a hated thing; and this is the level of the letters and drawings-forth of the encompassing [lights], the level of the light that encompasses all worlds. And the "cherub" is the letters of the light that fills all worlds, the drawing forth of the attributes, etc.

גם להבין עוד איך הבירור דוקא ע"י בחי' וסוס אשר רכב יובן עם מ"ש ע"פ את קרבני איך הטעם שהתשובה אינה מועלת רק בעוה"ז משום דדוקא בעוה"ז מאיר ומתגלה בחי' סוכ"ע שבו

Also, to understand further how the refinement is specifically through the level of "and the horse that [the king] rode," it will be understood with what is written on the verse "My offering," on why teshuvah (return) is effective only in this world: because specifically in this world the level of the light that encompasses all worlds shines and is revealed, in which

ועל ידו דוקא כח הבירור להיות אתהפכא כו' והמשכה וגילוי זה מבחי' סוכ"ע ע"י בחי' וסוס כו' וע' עוד מ"ש ע"פ לסוסתי מענין אותיות דוכרן ונוקבן ולכן בבינה הוא שם הוי"ה בניקוד אלהים שהוא נגד בי' בחי' הנ"ל):

and through which specifically is the power of refinement, so that there be transformation, etc.; and this drawing down and revelation from the level of the light that encompasses all worlds is through the level of "and the horse," etc. And see further what is written on the verse "To My mare," concerning masculine and feminine letters; and therefore in Binah there is the Name Havayah with the vowels of Elokim, which corresponds to the two aspects mentioned above.)

20 וזהו ענין וקבל היהודים את אשר החלו לעשות כי במ"ת [במתן תורה] רק החלו לעשות. דכבר מבואר למעלה בענין נעשה ונשמע שהעיקר הוא ע"י נעשה שהיא בחי' תקון ובירור הכלים ועי"ז אח"כ ונשמע גילוי האור כו'.

And this is the meaning of "And the Jews accepted what they had begun to do": for at the Giving of the Torah they only began to do. For it was already explained above, concerning "we will do and we will hear," that the main thing is through "we will do," which is the level of the rectification and refinement of the vessels, and through this, afterwards, [comes] "and we will hear," the revelation of the light, etc.

21 ובמ"ת [ובמתן תורה] היה רק התחלת תקון הכלים והמשכת האור כענין מעט מעט אגרשנו. וכמו שאנו רואים שלא היו שלימות עדיין בישראל וכל ימי השופטים עליות וירידות וגם אח"כ.

And at the Giving of the Torah there was only the beginning of the rectification of the vessels and of the drawing down of the light, as in "Little by little I will drive them out." As we see, there was not yet completeness in Israel, and all the days of the Judges were ascents and descents, and afterwards too.

אבל בימי המן וקבל היהודים קבלה גמורה ע"י הבטול הגדול ע"י מסירת נפש נזדככו הכלים בתכלית עד שנמשך האור לתוכן להיות וקבל כו'

But in the days of Haman, "and the Jews accepted," a complete acceptance: through the great self-nullification (bittul), through self-sacrifice (mesirus nefesh), the vessels were utterly refined, until the light was drawn into them, so that it would be "and [the Jews] accepted," etc.

ולכן נאמר וקבל לשון יחיד. כי הנה במ"ת [במתן תורה] נאמר ויחן שם ישראל לשון יחיד כאלו הם כולם כאיש אחד.

Therefore vekibel ("accepted") is said in the singular. For at the Giving of the Torah it is said, "And Israel encamped there," in the singular, as though they were all like one man.

22 ועי"ז זכו למתן תורה כמאמר ברכנו אבינו כולנו כאחד באור פניך שהוא אור קבלת התורה כמו שמפרש כי באור פניך נתת לנו תורת חיים.

And through this they merited the Giving of the Torah, as in the words, "Bless us, our Father, all of us as one, with the light of Your countenance," which is the light of receiving the Torah, as it explains, "for with the light of Your countenance You gave us a Torah of life."

שגילוי זה הוא כשכולנו כאחד דוקא כי אין התלבשות וגילוי אור א"ס ב"ה שהוא אחד האמת אלא במקום האחדות וההתכללות

For this revelation is specifically when all of us are as one, for there is no enclothing and revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, who is the true One, except in a place of oneness and inter-inclusion;

ולכן בפורים שאז היה הגמר שקבלו מה שהחלו במ"ת [במתן תורה] לכך נאמר וקבל לשון יחיד כאלו הם איש אחד. אך איך יהיה בחי' זו.

and therefore on Purim, when the completion took place, that they accepted what they had begun at the Giving of the Torah, it is therefore said vekibel, in the singular, as though they were one man. But how can this level come about?

23 והענין דהנה ענין התחלקות המדרגות זהו רק מהחכמה למטה כמ"ש נודע בשערים בעלה לכל חד לפום מה דמשער בלביה דהיינו כל אחד לפי השגתו.

The explanation is that the division of levels is only from Chochmah (wisdom) downward, as it is written, "Her husband is known in the gates (she'arim)": "to each one according to what he measures (meshaer) in his heart," that is, each one according to his comprehension.

והיינו במדות שנמשכים ונולדים מהשכל א"כ כשאין דעותיהם שוות גם המדות אינם שוות.

And this is in the emotive attributes (middos), which are drawn and born from the intellect: if so, when their minds are not alike, the attributes too are not alike.

24 וכמו תלמידי שמאי והלל שנתרבו הדעות וההתחלקות זה פוסל וזה מכשיר מחמת שינוי הדעות אף ששמאי והלל לא נחלקו רק בג' דברים

Like the disciples of Shammai and Hillel, among whom opinions and divisions multiplied, one disqualifying and the other declaring fit, because of the difference of opinions; although Shammai and Hillel disagreed in only three matters,

אבל תלמידיהם נחלקו הרבה זה תופס השכל ששמע מרבו כך וזה כך. ועד"ז בהעבודה מצד השכל המושג נמשך התחלקות המדרגות.

their disciples disagreed a great deal: one grasped the reasoning he had heard from his teacher this way, and the other that way. And in the same way in divine service: from the side of the comprehended intellect, a division of levels comes about.

אבל בחי' רעותא דלבא שהוא הרצון שלמעלה מהשגת השכל לגמרי והיינו ענין המס"נ [המסירות נפש] שהיה בימי הגזירה דהמן שנתדבקו בו ית' בבחינת רצון פשוט שלמעלה מהשכל והשגה

But the level of the heart's desire (re'usa deliba), which is the will that is entirely above intellectual comprehension, namely the self-sacrifice (mesirus nefesh) in the days of Haman's decree, when they cleaved to Him, may He be blessed, with a simple will that is above intellect and comprehension:

הנה בבחי' זו כולם משתווים בו יחד כאלו אינו אלא רצון אחד מכולם יחד כאיש אחד

at this level all are equal together in it, as though there were only one will of them all together, as one man

(ועמ"ש ע"פ מים רבים כו' פרשה תולדות) כי בלמעלה מהחכמה אין שייך שום התחלקות כלל. ולכן נאמר וקבל לשון יחיד.

(and see what is written on the verse "Many waters," etc., in Parshas Toldos), for above Chochmah (wisdom) no division whatsoever applies. Therefore vekibel is said in the singular.

והיינו שע"י בחי' בטול זה ורעותא דלבא הוא שזכו לגלוי אור א"ס ב"ה דכתיב בו כי לא יראני האדם שאינו נתפס בשום שכל אלא רק ברעותא דלבא.

That is, it is through this level of self-nullification (bittul) and the heart's desire that they merited the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, of which it is written, "For man shall not see Me," for it is not grasped by any intellect, but only by the heart's desire.

25 וזהו וקבל היהודים דוקא שבחי' הודאה היא לבחי' שלמעלה מהשכל שאינו נתפס בשכל רק ע"י הודאה כו'.

And this is [why it says] specifically "and the Jews (Yehudim) accepted": for acknowledgment (hoda'ah) relates to the level that is above intellect, which is not grasped by intellect, only through acknowledgment, etc.

וכמאמר לך טוב להודות ולשמך נאה לזמר כי הזמר היא התפעלות המדות מחמת ההשגה כענין בעלי השיר יוצאין בשיר.

And as in the words, "To You it is good to give thanks (lehodos), and to Your Name it is fitting to sing": for song is the arousal of the emotive attributes (middos) because of comprehension, as in "the masters of song go out with song."

וזה שייך לשמך בחי' שם והארה אבל לך טוב להודות כי לית מחשבה תפיסא ביה כלל כנ"ל.

And this belongs to "Your Name," the level of a name and a glimmer; but "to You it is good to give thanks," for no thought can grasp Him at all, as mentioned above.

26 והנה אח"ככתיב קימו וקבלו היהודים ושם יש קרי וכתיב הכתיב וקבל והקרי וקבלו. כי הנה בשעת הגזרה שהיה המס"נ [המסירות נפש] בגלוי היה וקבל לשון יחיד.

Now, afterwards it is written, "The Jews established and accepted," and there, there is a keri and a kesiv: the kesiv (written form) is vekibel and the keri (read form) is vekiblu. For at the time of the decree, when the self-sacrifice (mesirus nefesh) was revealed, it was vekibel, in the singular.

אבל אח"כ כשעבר הזמן ולא היה המס"נ [המסירות נפש] בגלוי נאמר הקרי וקבלו שמקבל כל אחד לפי השגתו ולפי הכלים שמכין כך הוא ממשיך ולפי ערך זכוך הכלים כו'.

But afterwards, when the time had passed and the self-sacrifice was not revealed, the keri vekiblu is said: each one receives according to his comprehension, and according to the vessels he prepares, so he draws down, and in proportion to the refinement of the vessels, etc.

27 ומ"מ הכתיב וקבל. שהרי מ"מ בכל א' יש מס"נ [מסירות נפש] ורעותא דלבא בכח עכ"פ [על כל פנים] רק שהוא בהעלם אשר מצד בחי' זו אין שום התחלקות מדרגות כלל.

Nevertheless, the kesiv is vekibel. For nevertheless, in each one there is self-sacrifice (mesirus nefesh) and the heart's desire, in potential at any rate, only that it is hidden; and from the side of this level there is no division of levels at all.

וזהו ענין קרי וכתיב כי הקרי שקורין זהו הגלוי בקול ודבור. והכתיב הוא אע"פ [אף על פי] שאינו בגלוי מ"מ ישנו בו בכח עכ"פ [על כל פנים] ובבחי' זו נאמר קימו וקבל היהודים עליהם ועל זרעם כו':

And this is the meaning of keri and kesiv: the keri, which is read, is the revealed, in voice and speech; and the kesiv is [what], although it is not revealed, is nevertheless present in him in potential at any rate. And of this level it is said, "The Jews established and accepted (vekibel) upon themselves and upon their descendants," etc.

TORAH OHR • MEGILLAS ESTHER • MAAMAR 12

חייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין...

A Person Is Obligated to Become Intoxicated on Purim

1 חייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. וצ"ל מפני מה שמחת פורים גדולה הרבה משמחת יום טוב

"A person is obligated to become intoxicated on Purim until he does not know [the difference] between 'Cursed is Haman' and 'Blessed is Mordechai.'" Now we need to understand why the joy of Purim is so much greater than the joy of Yom Tov

(דחייבי [דחייבין] בהו בשמחה מדאורייתא ועכ"ז [ועם כל זה] ודאי אין לבסומי כ"כ [כל כך]. וכמ"ש הרמב"ם [הרבי משה בן מימון] גבי שמחת יו"ט [יום טוב] לא ימשך ביין כו') שנעשה בהם ניסים לאבותינו כמו בפסח קי"ס [קריעת ים סוף] ובשבועות מ"ת [מתן תורה] כו'.

(for on [the festivals] we are obligated to rejoice by Torah law, and even so one certainly should not become intoxicated to such an extent, as the Rambam writes concerning the joy of Yom Tov, "one should not be drawn after wine," etc.), on which miracles were done for our fathers, such as on Pesach the Splitting of the Sea of Reeds, and on Shavuos the Giving of the Torah, etc.

ובמעלה הרי היו"ט [היום טוב] קדושים יותר שאסורים בעשיית מלאכה. משא"כ בפורים דמרדכי גזר ולא קבלו עלייהו.

And in stature, surely the festivals are holier, for on them the doing of work is forbidden, which is not so on Purim, for "Mordechai decreed, but they did not accept it upon themselves."

ויובן בהקדים ענין וקבל היהודים את אשר החלו לעשות. דפי' החלו היינו בשעת מתן תורה.

This will be understood by first explaining the matter of "And the Jews accepted what they had begun to do." For the meaning of "they had begun" is at the time of the Giving of the Torah.

וכמאמר רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ קימו וקבל היהודים קיימו מה שקבלו כבר כי בשעת מתן תורה כפה עליהם הר כגיגית כו'.

As our Sages, of blessed memory, said on the verse "The Jews confirmed and accepted": "They confirmed what they had already accepted." For at the time of the Giving of the Torah, "He held the mountain over them like a tub," etc.

ומכאן מודעא רבא לאורייתא אלא דהדר וקבלוה בימי אחשורוש כו'. וצ"ל מפני מה נחשב מה שכפה עליהם הר כו' יותר אונס ממעשה דאחשורוש.

"And from here [comes] a great protest of duress (moda'a rabba) against the Torah," except that "they accepted it again in the days of Achashverosh," etc. Now we need to understand why His holding the mountain over them, etc., is considered more of a compulsion than the episode of Achashverosh.

2 והנה מתחלה צ"ל מהו ענין מתן תורה. וגם מה שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו הלא בג"ע [בגן עדן] מתענגים מגילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה. ומה שייך בזה שיהיה דוקא תלמודו בידו שהם הלכות שנתלבשו בענינים גשמיים.

Now first we need to understand what the matter of the Giving of the Torah is. And also what our Sages, of blessed memory, said: "Fortunate is he who comes here with his learning in his hand." Surely in Gan Eden [the souls] delight in the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He. So what bearing does it have on this that one should specifically [come] with his learning in his hand, which consists of laws that have been clothed in physical matters?

3 וגם מ"ש רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] שכל מי שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק עליו נאמר כי דבר ה' בזה הכרת תכרת הנפש.

And also what our Sages, of blessed memory, said: that whoever is able to occupy himself with Torah and does not occupy himself, of him it is said, "For he has scorned the word of G-d ... the soul shall surely be cut off."

וזה תמוה לכאורה דמאחר שמי שא"א לו לעסוק בתורה כ"כ [כל כך] יוצא י"ח [ידי חובתו] בפרק א' שחרית ופרק א' ערבית א"כ למה יהי' [יהיה] האפשר לו לעסוק ואינו עוסק גדול עונו כ"כ [כל כך] לומר עליו הכרת תכרת כו'.

At first glance this is puzzling. Since one who is not able to occupy himself with Torah so much fulfills his obligation with one chapter in the morning and one chapter in the evening, then why should the sin of one who is able to occupy himself and does not occupy himself be so great as to say of him, "shall surely be cut off," etc.?

אך הענין כי הנה התורה נק' משל הקדמוני כמ"ש כאשר יאמר משל הקדמוני מרשעים יצא רשע.

But the matter is this: the Torah is called "the parable of the Primordial One," as it is written, "As the parable of the Primordial One says: From the wicked comes forth wickedness."

4 והוא מ״ש והאלקים אנה לידו. וכן שלמה המלך ע״ה [עליו השלום] אמר להבין משל ומליצה כו׳. והענין כי פי׳ הקדמוני היינו קדמונו של עולם שהוא אור א״ס ב״ה עצמו.

And this is what is written, “But G-d caused it to come into his hand.” And so too King Shlomo, peace be upon him, said, “To understand a parable and an epigram,” etc. And the matter is that the meaning of “the Primordial One” is the Primordial One of the world (kadmono shel olam), which is the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself.

כי בחי׳ סובב כל עלמין וממלא כל עלמין זהו מה שנמשך ממנו ית׳ הארה להיות חיות להעולמות.

For the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) and the light that fills all worlds (memalei kol almin) is what is drawn forth from Him, may He be blessed, as a radiance, to be life-force (chayus) for the worlds.

5 וא״כ בחי׳ זו היא שייך לעולמות. כי גם בחי׳ סובב הוא בחי׳ ששייך לעלמין שהוא מה שמחיה העולמות רק שהוא בחי׳ אור מקיף. וממכ״ע [וממלא כל עלמין] הוא בחי׳ אור פנימי.

If so, this level is related to the worlds. For the level of the encompassing light (sovev), too, is a level that relates to the worlds, since it is what gives life to the worlds, only that it is the level of a surrounding light (Or Makif); and the light that fills all worlds (memalei kol almin) is the level of an inner light (Or Pnimi).

אבל מהותו ועצמותו ית׳ אינו בגדר עלמין כלל ולא שייך לומר עליו סוכ״ע כו׳ ולכן נק׳ קדמונו של עולם.

But His being and essence, may He be blessed, is not within the category of worlds at all, and it is not fitting to say of Him [that He is] sovev kol almin, etc. Therefore He is called the Primordial One of the world.

6 והתורה שנק׳ משל הקדמוני היינו שהתורה היא משל לבחי׳ קדמונו של עולם שכמו שע״י המשל יושג הנמשל כך ע״י שתלמודו בידו יזכה לגלוי מבחי׳ זיו ואור מא״ס ב״ה מה שלמעלה מבחי׳ סוכ״ע וממכ״ע [וממלא כל עלמין].

And the Torah, which is called “the parable of the Primordial One”: that is, the Torah is a parable for the level of the Primordial One of the world. Just as through the parable the thing it illustrates is grasped, so through having his learning in his hand a person will merit a revelation from the level of the radiance and light of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He: that which is above the level of sovev kol almin and memalei kol almin,

7 ואינו בגדר עלמין כלל. כי הנה בהשגת התורה יש רבוי מדרגות אין קץ בעילוי אחר עילוי כמו מהות ההשגות שבג"ע [שבגן עדן] התחתון אינן ערוך למהות ההשגה שמשיגים בג"ע [בגן עדן] העליון

and is not within the category of worlds at all. For in the comprehension of Torah there are many levels without end, one ascent above another. For example, the nature of the comprehensions in the lower Gan Eden bears no comparison to the nature of the comprehension that is attained in the higher Gan Eden.

ולכן ההשגות שבג"ע [שבגן עדן] התחתון לגבי השגה שבג"ע [שבגן עדן] העליון הוא רק כמו ערך המשל לגבי הנמשל.

Therefore the comprehensions in the lower Gan Eden, relative to the comprehension in the higher Gan Eden, are only like the relation of a parable to the thing it illustrates.

8 ועד"ז יש מדרגות אין קץ וגם למעלה מג"ע [מגן עדן] העליון. וכמ"ש וקדושים בכל יום יהללוך סלה.

In the same way there are levels without end even above the higher Gan Eden, as it is said, "And holy ones praise You every day, selah."

וכמ"ש בלקוטי הש"ס [הששה סדרים] להאריז"ל [להאר"י זכרונו לברכה] על מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] צדיקים אין להם מנוחה לא בעוה"ז ולא בעוה"ב [בעולם הבא] שנאמר ילכו מחיל אל חיל.

And as is written in Likkutei HaShas of the Arizal, of blessed memory, on the saying of our Sages, of blessed memory: "The righteous have no rest, neither in this world nor in the World to Come, as it is said, 'They go from strength to strength.'"

9 וכל השגה לגבי מה שלמעלה ממנה נק' משל. וז"ש [וזהו שכתוב] בשלמה וידבר שלשת אלפים משל. פי' על כל דבר מד"ת [מדברי תורה].

And every comprehension, relative to what is above it, is called a parable. And this is what is written of Shlomo, "And he spoke three thousand parables": that is, on every matter of the words of Torah.

דהיינו שהדבר הזה מושג בג"ע [בגן עדן] התחתון כך ובג"ע [ובגן עדן] העליון דבר זה עצמו הוא בענין רוחני ונעלה יותר עד שבחי' ראשונה הוא רק

That is to say: this matter is grasped in the lower Gan Eden in this way, and in the higher Gan Eden this very matter is in a more spiritual and more exalted form, until the first level is only

כמו משל לבד לבחי' זו והשיג כך שלשת אלפים מדרגות על כל דבר מדברי תורה. ובאמת נאמר יהללוך סלה בלי קץ כו' וזהו ולתבונתו אין מספר.

like a mere parable for this level. And in this way he grasped three thousand levels in every matter of the words of Torah. And in truth it is said, "they praise You, selah," without end, etc. And this is "And His understanding is beyond number."

10 והנה אורייתא מחכמה נפקת והיא מקור ושרש לכל בחי' ההשגות הנ"ל כמ"ש ונהר יוצא מעדן כו'.

Now, "the Torah comes forth from Chochmah (wisdom)," and it is the source and root of all the levels of comprehension mentioned above, as it is written, "And a river goes forth from Eden," etc.

ובחי' ח"ע [חכמה עילאה] עצמה היא בחי' משל לבחי' קדמונו של עולם ממש כי הגם שאור א"ס ב"ה מרומם ומתנשא לאין קץ מבחי' חכמה וכל הע"ס [העשר ספירות] שראשיתן היא בחי' חכמה נק' בזהר רזא דשמא קדישא

And the level of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah) itself is the level of a parable for the very level of the Primordial One of the world. For although the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, is exalted and uplifted without end above the level of Chochmah, and all the Ten Sefiros, the first of which is the level of Chochmah, are called in the Zohar "the mystery of the holy Name" (raza dishma kadisha),

כמו השם שקוראים לאדם שאינו נוגע לעצמותו ומהותו כלל (וכמש"ל [וכמה שכתוב לעיל] פ' תרומה בד"ה מי יתנך) מ"מ אור א"ס ב"ה שורה ומתלבש בחכמה עלאה.

like the name by which a person is called, which does not touch his essence and being at all (as explained above in Parshas Terumah, in the discourse beginning "Mi yitencha"), nevertheless the Infinite Light, blessed be He, rests and is clothed in the higher Chochmah.

כמ"ש הוי"ה בחכמה. ולכן התורה דמחכמה נפקת נקראת משל הקדמוני דכמו המשל אע"פ [אף על פי] שאינו ממהות הנמשל כלל עכ"ז [עם כל זה] הנמשל מלובש בתוך המשל ובו

As it is written, "G-d, with Chochmah ..." And therefore the Torah, which comes forth from Chochmah, is called "the parable of the Primordial One." For just as with a parable: although it is not of the nature of the thing it illustrates at all, nevertheless the thing illustrated is clothed within the parable, and in it

ועל ידו דוקא ישיגו הנמשל. כך החכמה והתורה היא לבוש לאוא"ס [לאור אין סוף] ב"ה. וכמ"ש עטה אור כשלמה.

and through it specifically one grasps the thing illustrated; so Chochmah and the Torah are a garment for the Infinite Light, blessed be He, as it is written, "He wraps Himself in light as in a garment."

לכן ע"י עסק התורה יוכל ליהנות מזיו אור א"ס ב"ה ממש מבחי' קדמונו של עולם.

Therefore, through occupying oneself with Torah, a person can enjoy the radiance of the Infinite Light, blessed be He, itself, from the level of the Primordial One of the world.

(והענין כמ"ש באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה אשת חיל עט"ב [עטרת בעלה] והנה אור זה הגנוז לצדיקים לעתיד לבוא הנק' בשם נועם ה' וצחצחות להתענג כו'. שהוא הארה מבחי' עתיק שבו הוא בחי' הצחצחות כמבואר בע"ח [בעץ חיים] והוא בחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] הכתר.

(The matter is as is written in Iggeres HaKodesh, in the passage beginning "Eishes chayil ateres baalah": "Now, this light that is stored away for the righteous in the Time to Come, which is called by the name 'the pleasantness of G-d' and 'tzachtzachos' (dazzling radiances), to delight," etc.: that it is a radiance from the level of Atik, in which is the level of the tzachtzachos, as explained in Etz Chaim; and it is the level of the inner dimension (pnimiyus) of Keser (the Crown).

דהנה רצון העליון הוא נק' סוכ"ע כמבואר במ"א בענין כל אשר חפץ ה' עשה ורצון העליון נק' כתר. ולכן כתר הוא מלשון כתרו את בנימין דפי' מקיף והיינו סוכ"ע אך זהו הבחי' שבכתר שנק' שורש הנאצלים.

For the Supernal Will is called sovev kol almin (the light that encompasses all worlds), as explained elsewhere on the subject of "Whatever G-d desired, He did"; and the Supernal Will is called Keser. Therefore Keser is from the expression "they surrounded (kitru) Binyamin," which means encompassing, and that is sovev kol almin. But this is the level within Keser that is called the root of the emanated beings.

אמנם בחי' עתיק שהוא פנימי' [פנימיות / פנימית] הכתר הוא למעלה מבחי' זו כי הוא בחי' תחתונה שבא"ס לכן לא שייך לקרותו אפילו שרש לנאצלים.

However, the level of Atik, which is the inner dimension of Keser, is above this level, for it is the lowest level within Ein Sof; therefore it is not fitting to call it even a root for the emanated beings.

וזהו פי' עתיק יומין שנעתק ונבדל מבחי' ימות עולם כמ"ש המתנשא מימות עולם ובחי' זו הוא הנק' קדמונו של עולם שאינו בגדר עלמין שהוא מובדל ומרומם גם מהיות נק' סוכ"ע שזה אינו

And this is the meaning of Atik Yomin (the Ancient of Days): that it is removed (ne'etak) and set apart from the level of the days of the world, as it is said, "Who is uplifted from the days of the world." And this level is what is called the Primordial One of the world, which is not within the category of worlds, for it is set apart and exalted even from being called sovev kol almin, for that is

רק הבחי' השנית שבכתר הנק' שרש הנאצלים דהיינו בחי' סוכ"ע וגם נק' ע"י קדמונו של עולם שהוא נמשך ממל' דא"ק [דאדם קדמון] כו' ואיך זוכים הצדיקים לגילוי אור זה זהו ע"י הלבושים הנעשים מהתורה ומצות כמש"ש [כמה שכתוב שם] באגה"ק [באגרת הקודש].

only the second level within Keser, which is called the root of the emanated beings, that is, the level of sovev kol almin. And Atik Yomin is also called the Primordial One of the world, for it is drawn from the Malchus (sovereignty) of Adam Kadmon, etc. And how do the righteous merit the revelation of this light? This is through the garments that are made from the Torah and mitzvos, as is written there in Iggeres HaKodesh.

וזהו שנק' התורה משל הקדמוני. וגם עלזה נאמר ועתיק יומין יתיב לבושיה כתלג חיור. דלבושיה קאי על התורה שנמשלה לשלג שהוא עד"מ קרישת המים כך הוא ענין המשל שמעלים על הנמשל.

And this is why the Torah is called "the parable of the Primordial One." And of this too it is said, "And the Ancient of Days sat; His garment was white as snow." "His garment" refers to the Torah, which is likened to snow: just as snow is, by way of analogy, the congealing of water, so is the matter of the parable, which conceals the thing it illustrates.

וכמ"ש פי' לבושיה כתלג בפרשת אחרי ע"פ כי ביום הזה יכפר ע"ש בד"ה הנה חיי כו'. ולכן איתא בזהר ענין ת' עלמין דכסופין דירתין צדיקייא שנק' ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר.

And as is written on the meaning of "His garment as snow" in Parshas Acharei, on the verse "For on this day He shall atone"; see there, in the discourse beginning "Hinei chayei," etc. And therefore the Zohar speaks of the four hundred worlds of yearning (almin dikesufin) that the righteous inherit, which are called "four hundred shekels of silver (kesef), current with the merchant (over lasocher)."

כי סוחר לשון סחור דפי' מקיף לסוכ"ע ועלמין דכסיפין ותענוג עליון דירתין צדיקייא לעתיד לבא הוא מבחי' שלמעלה מבחי' סוכ"ע כנ"ל וזהו עובר לסוחר):

For socher (merchant) is related to sechor (around), which means encompassing, [referring] to sovev kol almin; and the worlds of yearning and the supernal delight that the righteous will inherit in the Time to Come are from the level that is above the level of sovev kol almin, as mentioned above. And this is "over lasocher.")

11 וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו. דכמו בנמשל ומשל. א"א לעמוד על הנמשל אם לא שיבין מתחלה את המשל אז ע"ז יעמוד על הנמשל.

And this is what our Sages, of blessed memory, said: "Fortunate is he who comes here with his learning in his hand." For as with a thing illustrated and its parable: it is impossible to arrive at the thing illustrated unless one first understands the parable; then through this one arrives at the thing illustrated.

ואם יחסר מלהשיג איזו דברים מהמשל לא יוכל להשיג את הנמשל כלל (מאחר שהנמשל אין אופן להשיגו כי"א ע"י המשל א"כ כשאינו מבין כל המשל בטוב אין דרך לעמוד על הנמשל).

And if he falls short of grasping some things in the parable, he will not be able to grasp the thing illustrated at all (since there is no way to grasp the thing illustrated except through the parable, then when he does not understand the whole parable well, there is no way to arrive at the thing illustrated).

ועד"ז כיון שהתורה היא היא בחי' המשל שע"ז יושג קדמונו של עולם ע"כ צ"ל תלמודו בידו כשבא לכאן

In the same way, since the Torah is itself the level of the parable through which the Primordial One of the world is grasped, therefore one's learning must be in one's hand when one comes here,

שע"י שמשיג המשל היטיב אז דוקא יוכל לחזות בהנמשל שהוא נועם הוי"ה להשביע בצחצחות נפשו כו'. משא"כ כשאין בידו המשל אין לו דרך להשיג בחי' הנמשל הנ"ל.

for through grasping the parable well, then specifically one can behold the thing illustrated, which is "the pleasantness of G-d," to "satisfy his soul with tzachtzachos," etc. Whereas when the parable is not in his hand, he has no way to grasp the level of the thing illustrated mentioned above.

12 ובזה מתורץ ומובן משארז"ל [מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] דכל מי שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק עליו נאמר הכרת תכרת כו'.

With this, what our Sages, of blessed memory, said is resolved and understood: that whoever is able to occupy himself with Torah and does not occupy himself, of him it is said, "shall surely be cut off," etc.,

אע"ג [אף על גב] דמי שא"א לו די לו בפרק א' שחרית ופרק א' ערבית. והענין כמו ע"ד דוגמא בנמשל ומשל שלמטה שבשכל האדם.

even though for one who is not able, one chapter in the morning and one chapter in the evening is enough. The matter is like the example of the thing illustrated and the parable here below, in the intellect of man.

הנה לא כל השכליים הנק' נמשל הם שוים לענין המשלים. שיש שכל ונמשל אשר יכולים לעמוד עליו ע"י משל אחד ופשוט וקל.

Not all the ideas that are called the thing illustrated are equal with regard to parables. There is an idea, a thing illustrated, which one can arrive at through one parable that is simple and easy.

ויש שכל גדול יותר שכדי להשיגו הוא ע"י משלים יותר. וגם המשל הוא נעלה ועמוק יותר

And there is a greater idea, which to grasp requires more parables; and the parable, too, is loftier and deeper

(וכמו שידוע מענין משלי שלמה. וכן בר' [ברבי] מאיר אמרו משמת ר"מ [רבי מאיר] בטלו מושלי משלים. כי מי שחכמתו עמוקה יותר נצרך למשלים יותר כדי לעמוד על ידם על עומק חכמתו.

(as is known from the matter of the parables of Shlomo. And so too of Rabbi Meir they said, "When Rabbi Meir died, the tellers of parables ceased." For one whose wisdom is deeper needs more parables, so that through them [people] may arrive at the depth of his wisdom.

וכשאין החכמה עמוקה א"צ [אין צריך / אינו צריך] למשל ויכולים להשיגה בלי משל. ולכן כל שהחכמה עמוקה יותר נצרך יותר לרבוי משלים עד שיעמדו עליה עד שלחכמת שלמה היה צ"ל שלשת אלפים משל. ואצל ר"מ [רבי מאיר] תילתא משלי כו'):

And when the wisdom is not deep, there is no need for a parable, and one can grasp it without a parable. Therefore, the deeper the wisdom is, the more it needs many parables until [people] arrive at it, to the point that Shlomo's wisdom required three thousand parables. And with Rabbi Meir, a third [of his teaching was] parables, etc.)

13 וכך הנה גם למעלה הרי אין כל השגות של הנשמות שוים. ויש בהם מדרגות ומעלות אין קץ

So too above: not all the comprehensions of the souls are equal, and among them there are levels and degrees without end,

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] שכל צדיק נכוה מחופתו של חבירו (ולכן מי שדי לו בפרק א' שחרית ופרק א' ערבית שדי לו במשל זה לערך ההשגה של שרש נשמתו).

as our Sages, of blessed memory, said, that each righteous person "is burned by the canopy of his fellow" (and therefore one for whom one chapter in the morning and one chapter in the evening is enough: this parable is enough for him, relative to the comprehension of the root of his soul).

והיינו דוקא כשא"א לו לעסוק כו' שזו הוראה שדי לו בזה.

And this is specifically when he is not able to occupy himself, etc., for this is an indication that this is enough for him.

(או דכיון שא"א לו ועוסק כל מה שאפשר לו ישלים לו הקב"ה לבוש ומשל להשיג על ידו מה שצריך להשיג. ואיתא כה"ג [כהאי גוונא] בזוהר פ' אמור דק"א ע"ב קוב"ה [קודשא בריך הוא] אשלים ליה כו' ע"ש)

(Or: since he is not able, and he occupies himself as much as he is able, the Holy One, blessed be He, will complete for him a garment and a parable through which to grasp what he needs to grasp. And something like this is found in the Zohar, Parshas Emor, page 101b: "The Holy One, blessed be He, completes it for him," etc.; see there.)

אבל מי שאפשר לו לעסוק בתורה זהו הוראה שנשמתו מבחי' שיוכל להשיג הרבה למעלה לכן צ"ל המשל ג"כ גדול ורב מאד כשיעור הזמן שאפשר לו לעסוק בתורה שהיא בחי' משל הקדמוני.

But one who is able to occupy himself with Torah: this is an indication that his soul is of a level that can grasp much above. Therefore the parable, too, must be very great and abundant, in the measure of the time in which he is able to occupy himself with Torah, which is the level of "the parable of the Primordial One."

וכשאינו עוסק כ"ז [כל זה] שאפשר לו לעסוק הרי הוא מחסר מן המשל הצריך. ולכן עליו נאמר הכרת תכרת כו'.

And when he does not occupy himself for all the time that he is able to occupy himself, he falls short of the parable that is needed. And therefore of him it is said, "shall surely be cut off," etc.

דהיינו שמחמת חסרון שחסר בבחי' משל הקדמוני לא יוכל להשיג נועם ה' כו' שהוא הנמשל

That is: because of what he lacks in the level of "the parable of the Primordial One," he will not be able to grasp "the pleasantness of G-d," etc., which is the thing illustrated

(וגם הקב"ה לא ישלים לו לבוש ומשל שחסר כיון שהיה אפשר לו לעסוק ולא עסק ועל זה נאמר כי דבר ה' בזה כו'):

(and the Holy One, blessed be He, will also not complete for him the garment and parable that is lacking, since he was able to occupy himself and did not occupy himself; and of this it is said, "For he has scorned the word of G-d," etc.).

14 והנה ישראל זכו למתן תורה על ידי יסורים דגלות מצרים בחומר ובלבנים. והקדימו נעשה לנשמע כי א"א להיות גילוי והמשכה מאור א"ס ב"ה

Now, Israel merited the Giving of the Torah through the sufferings of the exile of Egypt, "with mortar and with bricks." And they put "we will do" before "we will hear," for there cannot be a revelation and drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He,

אלא במקום שיש בחי' בטול דוקא (דלכך אור א"ס ב"ה שורה בחכמה דוקא לפי שהיא בחי' בטול כח מ"ה [מה] כנודע).

except in a place where there is specifically the level of self-nullification (bittul) (which is why the Infinite Light, blessed be He, rests specifically in Chochmah (wisdom): because it is the level of bittul, "the power of mah" (koach mah), as is known).

וזהו ענין הקדמת נעשה לנשמע שהוא בחי' הבטול שמבטל רצונו מכל וכל כאלו אין לו רצון בפ"ע [בפני עצמו] רק שירצה כל מה שהוא רצון העליון ב"ה

And this is the matter of putting "we will do" before "we will hear": it is the level of bittul, in which one nullifies his will utterly, as if he had no will of his own, but wills only whatever is the Supernal Will, blessed be He.

וזהו בחי' עבודה ואותו תעבדו. שהעבד אין לו דעה בפ"ע [בפני עצמו] רק את אשר יאמר רבו עושה.

And this is the level of service, "and Him you shall serve": for a servant has no mind of his own, but does whatever his master tells him.

ועי"י שהקדימו בחי' נעשה שהוא בטול זה יוכל להיות ונשמע דהיינו לקבל הגלוי והאור מאין סוף ברוך הוא.

And through their putting first the level of "we will do," which is this bittul, there could be "and we will hear," that is, receiving the revelation and the light from the Infinite One (Ein Sof), blessed be He.

(וזהו שקשרו להם שני כתרים כנגד נעשה ונשמע שהן בחינת שני המדרגות הנ"ל שבכתר הבחי' העליונה נק' קדמונו של עולם כנ"ל. והבחינה השנית נקראת סובב כל עלמין וממלא כל עלמין)

(And this is why they tied on them two crowns, corresponding to "we will do" and "we will hear": these are the two levels in Keser (the Crown) mentioned above. The higher level is called the Primordial One of the world, as mentioned above, and the second level is called the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) and the light that fills all worlds (memalei kol almin).)

אך כדי שיבאו לבחי' בטול זה דהקדמת נעשה לנשמע. שהרי ביציאת מצרים היו עדיין בבחי' קטנות

But in order for them to come to this level of bittul, of putting "we will do" before "we will hear": since at the Exodus from Egypt they were still in a state of smallness (katnus)

(כמש"ל [כמה שכתוב לעיל] בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק כו') ואיך יבאו לבחי' בטול גדול כזה

(as explained above in the discourse beginning "Remember what Amalek did to you," etc.); so how could they come to so great a level of bittul?

הנה לזה היה ענין שכפה עליהם הר כגיגית שהוא בחי' וימינו תחבקני דהיינו התגלות אהבה העליונה מלמעלה על ישראל

For this there was the matter of His holding the mountain over them like a tub, which is the level of "and His right hand embraces me": that is, the revelation of the supernal love from above upon Israel,

כמ"ש אהבתי אתכם אמר ה' (ע' [עיין] בד"ה ועשית בגדי קדש מש"ש [מה שכתוב שם] בפי' אהבתי אתכם כו')

as it is written, "I have loved you, says G-d" (see in the discourse beginning "And you shall make holy garments" what is written there on the meaning of "I have loved you," etc.).

שאהבה זו תחבקני לכנס"י [לכנסת ישראל] ומקפת אותו מכל צד אפי' [אפילו] לבחי' אחוריים עד שאינו מניחו לפנות ממנו ומוכרח להיו' עומד עמו פב"פ [פנים בפנים].

For this love "embraces" the Community of Israel (Knesses Yisrael) and surrounds it on every side, even on the level of the back (achorayim), until He does not let it turn away from Him, and it is compelled to stand with Him face to face.

דהיינו שע"י אהבה עליונה זו נתעורר ג"כ האהבה בנשמות ישראל עד שבאו למעלה ומדרגה שהקדימו נעשה כו'

That is: through this supernal love, love was also aroused in the souls of Israel, until they came to the stature and level of putting "we will do" first, etc.

וכמ"ש כמים הפנים לפנים כן לב האדם אל האדם פי' לב האדם העליון הוא מ"ש ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם שהוא בחי' רמ"ח מצות עשה דאינון רמ"ח אברים דמלכא.

As it is written, "As water [reflects] face to face, so is the heart of man to man." The meaning is: the heart of the supernal Man; this is what is written, "And upon the likeness of the throne, a likeness like the appearance of a man," which is the level of the 248 positive commandments, which are "the 248 limbs of the King."

15 ושס"ה לא תעשה הם שס"ה גידים. אל האדם היינו בחי' אדם שבבי"ע כמ"ש ודמות פניהם פני אדם.

And the 365 prohibitions are the 365 sinews. "To man" is the level of man in [the worlds of] Beriah, Yetzirah and Asiyah, as it is written, "And the likeness of their faces was the face of a man."

הנה הוא כמים הפנים לפנים דהיינו שע"י התגלות אור האהבה מלמעלה בחינת אהבתי אתכם על ידי זה מתעורר גם כן האהבה מלמטה למעלה והוא העלאת כנסת ישראל בכלות הנפש אליו יתי' (וכמ"ש משכני אחריך נרוצה כו').

It is "as water [reflects] face to face": that is, through the revelation of the light of love from above, the level of "I have loved you," through this the love from below upward is also aroused; and that is the ascent of the Community of Israel (Knesses Yisrael) in the expiry of the soul (kelos hanefesh) toward Him, may He be blessed (as it is written, "Draw me, we will run after You," etc.).

ולכן נק' כנסת ישראל כלה ע"ש כלות הנפש וכמ"ש אחותי כלה מה טבו דדיך מיין כו'.

Therefore the Community of Israel is called a bride (kallah), on account of the expiry (kelos) of the soul, as it is written, "My sister, [my] bride, how much better is your love than wine," etc.

וזהו ענין על כל דבור פרחה נשמתן. שע"י הדבור והגילוי מלמעלה פרחה נשמתן בבחינת בטול לאור א"ס ב"ה.

And this is the matter of "At each utterance their souls flew out": through the utterance and the revelation from above, their souls flew out, in a state of self-nullification (bittul) to the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He.

(ועיין מ"ש כיוצא בזה בפרשת לך לך בפי' מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] בשעה שהדבור יוצא מפי הקב"ה חשות. חשות היינו בחי' שתיקה ובטול כו').

(And see what is written along these lines in Parshas Lech Lecha, on the meaning of the saying of our Sages, of blessed memory, "When the utterance goes forth from the mouth of the Holy One, blessed be He, they are silent (chashos)." Chashos is the level of silence and bittul, etc.)

וזהו ענין שכפה עליהם הר הוא בחינת אהבה עליונה שנק' הר (כמ"ש במ"א בענין אברהם שקראו הר. ובענין אהרן א' ה"ר ן'). כגיגית שהוא בחי' דבר המקיף סחור כל עלמין שע"ז נתעורר בהם האהבה

And this is the matter of His holding the mountain over them: it is the level of the supernal love, which is called a mountain (as is written elsewhere on the subject of Avraham, who called it a mountain; and on the subject of Aharon: alef, har (mountain), nun). "Like a tub": this is the level of something encompassing, "surrounding all worlds" (sechor kol almin), through which the love was aroused in them

(ובזה יתורץ מה שאומרים מקדש עמו ישראל על ידי חופה וקדושין. והקשו למה שינו הסדר להקדים חופה לקדושין. אלא כי החופה הוא בחינת מקיף והוא ענין שכפה עליהם הר כגיגית שזה בחינת התגלות המקיף כנ"ל.

(and with this, what we say will be resolved: "Who sanctifies His people Israel through chuppah and kiddushin." And they asked why the order was changed, putting chuppah before kiddushin. Rather, the chuppah is the level of the encompassing (makif), and it is the matter of His holding the mountain over them like a tub, which is the level of the revelation of the encompassing, as mentioned above.

ולכן הוצרך להקדים החופה לקדושין שכדי שיבואו לקבלת התורה שהוא בחינת הקדושין הוא על ידי המשכת המקיף תחלה שעל ידי זה באו לבחינת הבטול להקדים נעשה כו'. ואז יוכל להיות ההמשכה והגילוי בחינת התורה כנ"ל).

Therefore the chuppah had to be put before the kiddushin: for their coming to the receiving of the Torah, which is the level of kiddushin, is through first drawing down the encompassing, through which they came to the level of bittul, putting "we will do" first, etc.; and then there can be the drawing down and revelation, the level of the Torah, as mentioned above).

וזהו פירוש מה שאמרז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] מכאן מודעא רבא לאורייתא. דהיינו שהתעוררות זו בלבם לקבלת התורה בבחי' מסירת נפש ובטול עד שהקדימו נעשה לנשמע לא היה זה מצדם בבחירה ורצון אשר מעצמם לבד

And this is the meaning of what our Sages, of blessed memory, said: "From here [comes] a great protest of duress against the Torah." That is: this arousal in their hearts to receive the Torah in a state of self-sacrifice (mesirus nefesh) and bittul, to the point that they put "we will do" before "we will hear," did not come from their side, by choice and will from themselves alone,

אלא שעל ידי הגילוי מלמעלה דבחי' אהבתי אתכם על ידי זה דוקא נתעורר בהם הרצון והאהבה כו'.

but rather through the revelation from above, of the level of "I have loved you": through this specifically the will and the love were aroused in them, etc.

ואע"פ [ואף על פי] כן הדר וקבלוה ברצון גמור בימי אחשורוש. שהיה מסירת נפש בכל ישראל מעצמם שלא ע"י התעוררות מלמעלה בתחלה ע"ד גלוי בחינת וימינו תחבקני.

And even so, "they accepted it again" with complete willingness in the days of Achashverosh. For there was self-sacrifice in all of Israel, from themselves, not through an arousal from above first, in the manner of a revelation of the level of "and His right hand embraces me."

דהא אז היה בחינת הסתר פנים (ע"ד ועת לרחק מחבק) וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אסתר מן התורה מנין דכתיב ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא. ואם כן היה בחינת אתערותא דלתתא מצד עצמם וזהו הדר וקבלוה ברצון גמור:

For then it was the level of the hiding of the Face (in the manner of "and a time to keep far from embracing"), as our Sages, of blessed memory, said: "Where is Esther in the Torah? As it is written, 'And I will surely hide (haster astir) My face on that day.'" If so, it was the level of an arousal from below (isarusa dilesata), from their own side; and this is "they accepted it again" with complete willingness.

16 וביאור הענין יובן ע"פ מ"ש איש יהודי כו' ושמו מרדכי כו' איש ימיני. וצ"ל דימיני

The explanation of the matter will be understood in light of what is written, "A Jewish man (ish Yehudi)," etc., "and his name was Mordechai," etc., "a Benjamite man (ish Yemini)." Now we need to understand: since "Yemini"

פי' שהוא משבט בנימין כדפי' רש"י [רבי שלמה יצחקי] ואם כן למה קרי ליה יהודי דהוא על שם שבט יהודה.

means that he was of the tribe of Binyamin, as Rashi explains, then why does it call him "Yehudi," which is named for the tribe of Yehudah?

גם צ"ל דבגזרת המן נאמר להשמיד להרג כו' היהודים והרי בשבע ועשרים ומאה מדינה מלכות אחשורוש היה גם מכל השבטים אפרים ומנשה

We also need to understand: concerning Haman's decree it is said, "to destroy, to kill," etc., "the Jews (haYehudim)." But surely in the hundred and twenty-seven provinces of the kingdom of Achashverosh there were also [Jews] of all the tribes, Ephraim and Menasheh.

אלא שנקראו כולם יהודים מפני בחינת הבטול שיש בהם לאור א"ס ב"ה. כמו שאנו אומרים בשמונה עשרה מודים אנחנו לך.

Rather, all of them were called Yehudim because of the level of self-nullification (bittul) toward the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, that is in them, as we say in the Shemoneh Esreh, "We give thanks (modim) to You."

שעל שם זה נק' יהודי כמ"ש לאה הפעם אודה את ה' ע"כ קראה שמו יהודה.

For on account of this one is called Yehudi, as it is written [that] Leah [said], "This time I will thank (odeh) G-d; therefore she called his name Yehudah."

(ויש בכל אחד מישראל בחינת הודאה ובטול זה. וכמש"ל [וכמה שכתוב לעיל] פרשת ויחי ע"פ יהודה אתה שזהו בחי' ומדרגת שמונה עשרה שהוא בחינת כריעות והשתחואות וכמאמר ואנחנו כורעים ומשתחוים ומודים).

(And in every one of Israel there is this level of acknowledgment (hoda'ah) and bittul, as explained above in Parshas Vayechi, on the verse "Yehudah, you ...": that this is the level and degree of the Shemoneh Esreh, which is the level of bowing and prostration, as it is said, "And we bow and prostrate ourselves and give thanks.")

ולכן נק' מרדכי איש יהודי. פי' שר ליהודים כמו איש הר הבית כי הוא היה מקור הבטול כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] מרדכי מן התורה מנין דכתיב מר דרור ומתרגמינן מירא דכיא.

Therefore Mordechai is called "ish Yehudi": the meaning is, a lord over the Jews, like "the ish (officer) of the Temple Mount," for he was the source of the bittul; as our Sages, of blessed memory, said: "Where is Mordechai in the Torah? As it is written, 'pure myrrh (mor deror),' which we translate [into Aramaic], 'mira dachya.'"

ומר זה לדעת הרמב"ם [הרבי משה בן מימון] ושאר מפרשים הוא (רק הראב"ד [הראב"ד] והרמב"ן [והרבי משה בן נחמן] פי' בע"א [באופן אחר]) מושק הנזכר בגמ' [בגמרא] פ' כיצד מברכין שהוא דם חיה ידוע שנקרש בחטוטרת שבצוארה ונעשה בושם הנק' מר.

And this myrrh (mor), in the view of the Rambam and other commentators (only the Raavad and the Ramban explain it differently), is the musk mentioned in the Gemara in the chapter Keitzad Mevarchin, which is the blood of a certain animal (chayah yadua) that congeals in the hump on its neck and becomes a spice called mor.

והיינו במדות הנפש בחי' אתכפייא ואתהפכא ממרירו למיתקו כי הדם הוא הנפש החיונית נפש המתאוה וכשמהפך תאוותיו הבהמיות מתענוגי עוה"ז להיות כל חפצו ותענוגיו בה' זהו ענין שנעשה ממנו בושם.

And in the emotive attributes (middos) of the soul, this is the level of subjugation and transformation (iskafya and is'hapcha), from bitter to sweet. For the blood is the vital soul, the soul that desires; and when one transforms his animal desires from the pleasures of this world, so that all his desire and his delights are in G-d, this is the matter of a spice being made from it.

17 ועל דרך זה יש לפרש מחלוקת הפוסקים במור הנ"ל שרבינו יונה מתירו אפילו באכילה ויש אוסרים אותו באכילה דס"ל [דסבירא ליה / דסבירא להו] שלא נתהפך אלא ריחו

Along these lines one may explain the dispute of the halachic authorities concerning the myrrh mentioned above: that Rabbeinu Yonah permits it even to be eaten, and some forbid it to be eaten, for they hold that only its fragrance was transformed

אבל גופו אסור באכילה. והרר"י [והרב רבינו יונה] ס"ל [סבירא ליה / סבירא להו] שחזר לגמרי להיות היתר. וכמ"ש בטור א"ח [אורח חיים] סימן ר"י"ו.

but its substance is forbidden to be eaten; while Rabbeinu Yonah holds that it has entirely become permitted, as is written in the Tur, Orach Chaim, section 216.

ומחלוקתם ע"פ חסידות תלוי בענין הנזכר בגמ' ביומא [בגמרא] (דף פו ע"ב) גבי תשובה אם זדונות נעשו כשגגות או כזכיות כי שניהם ענין א' שהוא מה שהרע נהפך לטוב.

And according to Chassidus, their dispute depends on the matter mentioned in the Gemara in Yoma (page 86b) concerning teshuvah (return): whether deliberate sins become like unwitting ones or like merits. For both are one matter, namely, that the bad is transformed into good.

שהרי חיה ידוע הנ"ל הוא ידעוני הנזכר בתורה בפרש' [בפרשת] שופטים שהוא מקליפות הטמאות כמ"ש ושאל אוב וידעני ודרש אל המתים.

For the "certain" (yadua) animal mentioned above is the yid'oni mentioned in the Torah in Parshas Shoftim, which is of the impure kelipos (husks), as it is written, "or one who inquires of an ov or a yid'oni, or one who consults the dead."

18 ולכן זה שיהיה הבושם הלז מותר אפילו באכילה הוא כמו שבתשובה מאהבה הזדונות נעשו כזכיות שהרע נהפך לגמרי להיות טוב ממש.

Therefore, that this spice should be permitted even to be eaten is like [the case where], through teshuvah out of love, deliberate sins become like merits, for the bad is entirely transformed into actual good.

ועל זה אמרו במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד. אבל בתשובה שלא מאהבה רבה הזדונות הם כשגגות

And of this they said, "In the place where baalei teshuvah stand, perfectly righteous people cannot stand." But in teshuvah that is not out of great love, the deliberate sins are like unwitting ones,

אבל לא נתהפכו לגמרי להיות טוב וזהו מ"ד [מיין דוכרין] שהמור הנ"ל אע"פ [אף על פי] שריחו טוב מ"מ לא חזר להיות מותר באכילה כו'.

but they have not been entirely transformed into good. And this is [the view of] the one who holds that the myrrh mentioned above, although its fragrance is good, nevertheless has not become permitted to be eaten, etc.

19 והנה מרדכי שנק' מירא דכיא היינו שהוא מקור הבטול שהוא בחי' יסוד אבא שחכמה היא כח מ"ה [מה] ובחכמה אתברירו. ולכן נק' איש יהודי דוקא.

Now, Mordechai, who is called mira dachya (pure myrrh), is the source of the self-nullification (bittul), which is the level of Yesod (foundation) of Abba (Chochmah); for Chochmah (wisdom) is koach mah ("the power of mah"), and "through Chochmah they are refined." Therefore he is called specifically "ish Yehudi."

והנה המן הי' [היה] לעומת זה של בחי' זו דוקא כמו שאמר למי יחפוץ המלך לעשות יקר יותר ממני שהיה יש ודבר בעיניו ונפרד מאחדותו ית' לומר אני ואפסי עוד

And Haman was the opposite of this, of this level specifically, as he said, "Whom would the king desire to honor more than me?" For he was a something and an entity (yesh vedavar) in his own eyes, and separate from His unity, may He be blessed, so as to say, "I am, and there is none besides me."

כי היה מזרע עמלק וכתיב ראשית גוים עמלק כי ז' אומות הכנעני והחתי כו' שבפסוק הם ז' מדות רעות תאות ורציחה כו'.

For he was of the seed of Amalek, and it is written, "Amalek is the first of the nations." For the seven nations in the verse, "the Canaanite and the Hittite," etc., are seven evil traits: lust, and murder, etc.

ועמלק הוא גסות הרוח והוא ראשית להם. כי גסות הרוח היא שרש כל המדות רעות.

And Amalek is arrogance (gasus haruach), and it is first among them, for arrogance is the root of all the evil traits.

20 ולכן המן שהוא בחי' גסות רצה להשמיד ולהרוג את כל היהודים שהם בבחי' בטול הפך היש והגסות.

Therefore Haman, who is the level of arrogance, wanted to destroy and to kill all the Jews, who are in a state of self-nullification (bittul), the opposite of the yesh (sense of self) and of arrogance.

ואם היו כופרים ח"ו [חס ושלום] לא היו עושי' [עושים] להם כלום שהרי לא גזר רק על היהודים.

And had they renounced [their faith], G-d forbid, nothing would have been done to them, for he decreed only against the Jews.

אך כולם כאחד לא עלה על דעתם מחשבת חוץ ח"ו [חס ושלום] ומסרו נפשם על אחדותו ית'

But all of them, as one: no thought of [stepping] outside entered their minds, G-d forbid, and they gave over their lives for His unity, may He be blessed.

וזהו בחי' בטול הנ"ל וישנו בכח בכל אחד מישראל ואפי' [ואפילו] קל שבקלים יכול למסור נפשו בפועל ממש שלא ליפרד מאחדותו ית' בשום אופן בעולם.

And this is the level of bittul mentioned above, and it is present in potential in every one of Israel; even the lowest of the low can give over his life in actual deed, so as not to be separated from His unity, may He be blessed, in any way in the world.

ומה שעובר שאר עבירות היינו מפני הרוח שטות שמטעהו לחשוב שאינו נפרד מהקב"ה על ידי עבירה ההיא כיון שלובש ציצית ומניח תפלין.

And that one commits other sins is because of the spirit of folly, which misleads him into thinking that he is not separated from the Holy One, blessed be He, through that sin, since he wears tzitzis and puts on tefillin.

21 והנה בחינת מסירת נפש נמשך מחמת אהבה המסותרת שהיא למעלה מן הדעת ולכן לא נזכר בתורה טעם על מסירת נפש רק על אהבה נאמר טעם כמ"ש לאהבה את הוי' אלקיך כי הוא חייך.

Now, the level of self-sacrifice (mesirus nefesh) derives from the hidden love, which is above Daas (knowledge). Therefore no reason for self-sacrifice is mentioned in the Torah; only for love is a reason stated, as it is written, "to love Havayah your G-d ... for He is your life."

22 ואין זה טעם על מסירת נפש כיון שהטעם הוא כי הוא חייך והרי מסירת נפש הוא להשליך חייו מנגד.

And this is not a reason for self-sacrifice (mesirus nefesh), since the reason is "for He is your life," whereas self-sacrifice is to cast one's life away.

אלא הענין שאין שייך טעם ושכל על מסירת נפש כי המס"נ [המסירות נפש] נלקח מבחינ' [מבחינת / מבחינה] שלמעלה מן הדעת כי

Rather, the matter is that reason and intellect do not apply to self-sacrifice, for self-sacrifice is taken from a level that is above Daas (knowledge). For

הנה פירוש כי הוא חייך היינו מה שהוא ית' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע שעי"ז מחיה ומהוה כ"ע [כל עלמין] וכבר נת' [נתבאר] לעיל דבחינת ממלא וסובב הוא

the meaning of "for He is your life" is that He, may He be blessed, is the light that fills all worlds (memalei kol almin) and the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), through which He gives life to all worlds and brings them into being. And it was already explained above that the level of memalei and sovev is

רק הארה לבד ממנו ית' אבל מהותו ועצמותו ית' אינו בגדר עלמין כלל אפילו להיות סובב וממלא לעלמין.

only a mere radiance from Him, may He be blessed; but His being and essence, may He be blessed, is not within the category of worlds at all, even [so far as] to be sovev and memalei for the worlds.

כי לא זה היא עיקר האלקות מה שהעולמות מתהוים ממנו ומקבלים חיותם ממנו יתּ'. שהרי אתה הוא עד שלא נברא העולם ולאחר שנברא בשוה ממש.

For this is not the essence of G-dliness: that the worlds come into being from Him and receive their life-force (chayus) from Him, may He be blessed. For "You are He before the world was created," and after it was created, exactly the same.

23 וגם אילו לא היה בורא העולמות היה הכל שוה לפניו יתּ' אלא מה שמחיה ומהוה העולמות זהו רק הארה ממנו יתּ' וכמ"ש במ"א דלכך נק' הבריאה יש מאין.

And even if He had not created the worlds, all would be equal before Him, may He be blessed. Rather, what gives life to the worlds and brings them into being is only a radiance from Him, may He be blessed; as is written elsewhere, that this is why creation is called "something from nothing" (yesh me'ayin).

שבחי' התהוות היש הוא רק ע"י הארה לבד שנק' אין לגבי מהותו ועצמותו יתברך (כמש"ל [כמה שכתוב לעיל] פ' שלח ד"ה וירא ישראל) וכמ"ש ואתה מחיה את כלם.

For the level of the coming into being of the yesh (something) is only through a mere radiance, which is called ayin (nothing) relative to His being and essence, may He be blessed (as written above in Parshas Shelach, the discourse beginning "Vayar Yisrael"), and as it is written, "And You (ve'atah) give life to them all."

פירוש ואתה היינו כ"ב אותיות דבר ה' מא' ועד תי"ו וה' מוצאות שעל ידי האותיות מחיה את כולם.

The meaning of "And You (ve'atah)" is the twenty-two letters of the word of G-d, from alef to tav, and the five points of articulation, for through the letters He gives life to them all.

והאותיות הם רק הארה לבד כמו האותיות באדם הן רק לבושי הנפש כו'. וא"כ מהותו ועצמותו יתּ' הוא למעלה גם מבחי' ומדרגה זו הנזכר

And the letters are only a mere radiance, just as the letters in man are only garments of the soul, etc. If so, His being and essence, may He be blessed, is above even this level and degree spoken of [in]

כי הוא חייך כי זהו רק היותו ממלא וסובב ומזה נמשך לאהבה כי הוא חייך. וכמ"ש נפשי אויתיך כמ"ש בתניא (פמ"ד).

"for He is your life," for this is only that He is memalei and sovev, and from this is drawn the love [of] "for He is your life," as it is written, "My soul, I desire You," as explained in the Tanya (chapter 44).

אבל המס"נ [המסירות נפש] להשליך חייו מנגד נמשך שלא ליפרד ממהותו ועצמותו יתי' שהוא למעלהמחיי החיים וקמיה כלא ממש חשיבי ואתה הוא קודם שנברא כו'.

But self-sacrifice (mesirus nefesh), casting one's life away, derives from [the will] not to be separated from His being and essence, may He be blessed, which is above the Life of life, and before Whom [all] is considered as truly nothing, and "You are He before [the world] was created," etc.

והנה כ"ז [כל זה] הוא שיש בכח כל א' מישראל (כי הנצוץ אלהות שבנשמה הוא ג"כ נמשך מבחי' שלמעלה מהשכל וכמו שכתוב במ"א ועיין בע"ח [בעץ חיים] שמ"א פ"ג [פרק ג'] והכוונה כי יש נצוץ כו')

And all this is within the power of every one of Israel (for the spark of G-dliness in the soul is also drawn from a level that is above intellect, as is written elsewhere; and see Etz Chaim, Shaar 41, chapter 3, and the intent is that there is a spark, etc.).

ולכן היה אז מסירת נפש בפו"מ [בפועל ממש] אצל כל ישראל שלא ליפרד מאחדותו יתברך. וזהו ואת מאמר מרדכי

Therefore there was then self-sacrifice in actual deed among all of Israel, so as not to be separated from His unity, may He be blessed. And this is "And the word of Mordechai ...",

כי מרדכי היה מקור הבטול איש יהודי כנ"ל. וזהו וקבל היהודים את אשר החלו לעשות.

for Mordechai was the source of the self-nullification (bittul), "ish Yehudi," as mentioned above. And this is "And the Jews accepted what they had begun to do":

שבמתן תורה שהקדימו נעשה לנשמע ועל כל דבור פרחה נשמתם שהוא בחי' בטול ומס"נ [ומסירות נפש] שלכך זכו למ"ת [למתן תורה] התגלות אלקות.

for at the Giving of the Torah they put "we will do" before "we will hear," and at each utterance their souls flew out, which is the level of bittul and self-sacrifice; and this is why they merited the Giving of the Torah, the revelation of G-dliness.

24 וכך היה בימי אחשורוש הבטול הזה ביתר שאת כי במ"ת [במתן תורה] היה בטול זה מחמת כח האתעדל"ע [האתערותא דלעילא] שכפה עליהם הר כו'. וכמים הפנים כו'.

And so in the days of Achashverosh there was this self-nullification (bittul) with even greater loftiness. For at the Giving of the Torah this bittul came about by the power of the arousal from above (isarusa dile'eila), in that He held the mountain over them, etc., and "as water [reflects] face to face," etc.

אבל בימי אחשורוש היה הבטול מצד עצמם בחינת אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] תחלה. ולכן גם ההמשכה שנמשך ע"י הוא ממקום עליון יותר עד שהגילוי שבמ"ת [שבמתן תורה] נק'

But in the days of Achashverosh the bittul was from their own side, the level of an arousal from below (isarusa dilesata) first. Therefore the drawing down that was drawn through this is also from a higher place, to the point that the revelation at the Giving of the Torah is called

רק החלו התחלה לגבי אור ההמשכה שנמשך להם בפורים שנק' וקבל שזהו הגמר וזהו וקבל היהודים כו'.

only "they had begun," a beginning, relative to the light of the drawing down that was drawn to them on Purim, which is called "accepted," which is the completion. And this is "And the Jews accepted," etc.

(והענין הוא דהנה כתיב מה ראו על ככה ומה הגיע אליהם. מ"ה [שם מ"ה] הוא בחינת בטול ומ"נ [ומיין נוקבין] הגיע אליהם כנודע שיש מ"ה [שם מ"ה] וב"ן [ושם ב"ן]. ב"ן [שם ב"ן] הוא בחינת ירידה והשתלשלות להיות התהוות יש ודבר.

(The matter is this: it is written, "what (mah) they had seen concerning this, and what (mah) had come upon them." Mah is the level of bittul, and mayin nukvin (feminine waters) came to them, as is known that there are Mah and Ban. Ban is the level of descent and the chain of descent (hishtalshelus), to bring about the coming into being of a something and an entity (yesh vedavar).

ומ"ה [ומה] הוא בחי' בטול כח מ"ה [מה]. ומ"ה [ומה] ובטול זה הגיע אליהם דהנה אף שבימי אחשורוש היה הבטול באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] מצד עצמם היינו שההתחלה היה מהם.

And Mah is the level of bittul, "the power of mah" (koach mah). And this Mah and bittul came to them: for although in the days of Achashverosh the bittul was through an arousal from below, from their own side, that is, the beginning was from them,

אבל ודאי שאלמלא עוזרו כו'. א"כ נמשך ג"כ אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] להולדת בטול זה וזהו מה ראו כו' ומה הגיע אליהם. משא"כ במ"ת [במתן תורה] היה ההתחלה באתעדל"ע [באתערותא דלעילא].

yet certainly, "were it not for His help," etc. If so, an arousal from above was also drawn down, to give birth to this bittul. And this is "what they had seen," etc., "and what had come upon them." Whereas at the Giving of the Torah the beginning was with an arousal from above.

והחילוק הוא ע"ד אשה מזרעת תחלה יולדת זכר דכנסת ישראל נקראת אשה וכשהתחלת ההולדה הוא ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] ואח"כ באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] אזי יולדת זכר שהוא בחי' מ"ה [שם מ"ה] ובטול אמתי.

The difference is along the lines of "[when] the woman emits seed first, she bears a male." For the Community of Israel is called "woman"; and when the beginning of the birth is through an arousal from below, and afterward, through the arousal from below, [comes] an arousal from above, then she bears a male, which is the level of Mah and true bittul.

משא"כ בשעת מ"ת [מתן תורה] שהיה ההתחלה ע"י אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שכפה עליהם הר כגיגית ואע"פ [ואף על פי] שע"י אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] זו נתעוררו באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] ובטול להקדים נעשה לנשמע מ"מ כיון שהוא על דרך איש מזריע תחלה לכן יולדת נקבה שהוא בחי' ב"ן [שם ב"ן].

Whereas at the time of the Giving of the Torah, when the beginning was through an arousal from above, in that He held the mountain over them like a tub: although through this arousal from above they were roused to an arousal from below and to bittul, to put "we will do" before "we will hear," nevertheless, since it is in the manner of "[when] the man emits seed first," therefore she bears a female, which is the level of Ban.

כי גם שם ב"ן [שם ב"ן] הוא בחי' בטול היש וכנודע מענין משה ואליהו שאליהו בגימטריא ב"ן [שם ב"ן] והיה בו בטול הגוף עד שעלה בסערה כו'

For the Name Ban, too, is the level of the nullification of the yesh, as is known from the matter of Moshe and Eliyahu: that Eliyahu is numerically equal to Ban (52), and in him there was the nullification of the body, to the point that he went up in a storm wind, etc.;

ומ"מ בטול דבחי' משה שהוא בחי' מ"ה [שם מ"ה] ממש כמ"ש ונחנו מה היה גדול יותר מבטול דאליהו כו'. או י"ל [יש לומר] החילוק בין הבטול דשעת מ"ת [מתן תורה] לבטול דבימי אחשורוש

and nevertheless, the bittul of the level of Moshe, which is the level of Mah itself, as it is written, "And what (mah) are we," was greater than the bittul of Eliyahu, etc. Or it can be said that the difference between the bittul at the time of the Giving of the Torah and the bittul in the days of Achashverosh

ע"ד שנתבאר במ"א גבי משה ואהרן שבשניהם נאמר ונחנו מה ומ"מ משה הוא מ"ה [שם מ"ה] דמ"ה [דשם מ"ה] ואהרן ב"ן [שם ב"ן] דמ"ה [דשם מ"ה] ובחי' בטול דב"ן [דשם ב"ן] דמ"ה [דשם מ"ה] זהו בחי' הנק' יולדת נקבה לגבי בטול מ"ה [שם מ"ה] דמ"ה [דשם מ"ה] שהוא בטול עליון יותר כו'.

is along the lines of what was explained elsewhere concerning Moshe and Aharon: that of both of them it is said, "And what are we," and nevertheless Moshe is Mah of Mah and Aharon is Ban of Mah; and the level of the bittul of Ban of Mah is the level called "she bears a female," relative to the bittul of Mah of Mah, which is a higher bittul, etc.

והנה על כל פנים מובן שהבטול ומס"נ [ומסירות נפש] דכללות ישראל בימי אחשורוש היה גדול יותר במדרגה מבחי' הבטול דשהקדימו נעשה כו' והיינו בחי' אשה מזרעת תחלה יולדת זכר.

In any case, it is understood that the bittul and self-sacrifice (mesirus nefesh) of the Jewish people as a whole (klalus Yisrael) in the days of Achashverosh was greater in level than the level of the bittul of their putting "we will do" first, etc.; and this is the level of "the woman emits seed first, she bears a male."

והנה כמו שהוא בענין הבטול כך הוא ג"כ בענין עצם גלוי האור שלמעלה שהוא בחי' התורה נק' במ"ת [במתן תורה] החלו לעשות לגבי פורים שנק' וקבל כו' הדר וקבלוה כו' שהוא גלוי עליון יותר ממקור התורה שנקראת משל הקדמוני כנ"ל.

And just as it is with the bittul, so it is also with the very revelation of the light above, which is the level of the Torah: at the Giving of the Torah it is called "they had begun to do," relative to Purim, which is called "accepted," etc., "they accepted it again," etc., which is a higher revelation, from the source of the Torah, which is called "the parable of the Primordial One," as mentioned above.

כי אשה מזרעת תחלה יולדת זכר משא"כ איש מזריע תחלה יולדת נקבה. וזהו תורה צוה לנו משה מורשה מאורשה כו' ושייך בחינה זו גם באור התורה ע"פ מ"ש בע"ח [בעץ חיים] שי"א פ"א כי עתיק יומין כו'

For "the woman emits seed first, she bears a male," which is not so when "the man emits seed first, she bears a female." And this is "Moshe commanded us the Torah, an inheritance (morashah)," [read] "betrothed" (me'orasah), etc. And this level applies also to the light of the Torah, according to what is written in Etz Chaim, Shaar 11, chapter 1, that Atik Yomin, etc.,

ובחי' מ"ה [שם מ"ה] שבו כו' ע"ש [ועיין מ"ש בביאור ע"פ שימני כחותם] וזהו מה ראו כו' ומה הגיע אליהם מה ראו היינו בחי' הבטול ומה הגיע אליהם היינו בחי' התורה דמחכמה נפקת כח מ"ה [מה] שהיא בחי' משל הקדמוני כנ"ל):

and the level of Mah within it, etc.; see there [and see what is written in the explanation on the verse "Set me as a seal"]. And this is "what they had seen," etc., "and what had come upon them": "what they had seen" is the level of the bittul, and "what had come upon them" is the level of the Torah, which comes forth from Chochmah (wisdom), koach mah, which is the level of "the parable of the Primordial One," as mentioned above.)

25 ועפ"ז [ועל פי זה] יובן מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] חייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע כו'. ששמחת פורים עצומה ויתירה מהשמחה שביו"ט [שביום טוב].

According to this, the saying of our Sages, of blessed memory, will be understood: "A person is obligated to become intoxicated on Purim until he does not know," etc.: that the joy of Purim is mightier and greater than the joy of Yom Tov.

כי הנה על כל יו"ט [יום טוב] כתיב רננו צדיקים בהוי"ה. וכמבואר בזוהר תרומה (ד' קל"ז ע"ב) דלכך אומרים מזמור זה בשבתות וימים טובים.

For concerning every Yom Tov it is written, "Sing joyfully, O righteous ones, in Havayah," as is explained in the Zohar, Terumah (page 137b), that this is why this psalm is said on Shabbosos and festivals.

והנה הוי"ה הוא בחי' השתלשלות העולמות יו"ד חכמה ה' בינה כו' ורננו בהוי"ה היינו שממשיכים תוספת אור וגלוי מלמעלה מהשתלשלות בסדר ההשתלשלות.

Now, Havayah is the level of the chain of descent of the worlds (hishtalshelus): yud is Chochmah (wisdom), hei is Binah (understanding), etc. And "sing joyfully in Havayah" means that they draw down an addition of light and revelation from above the chain of descent into the order of the chain of descent.

וכמו שכתבתי במ"א על פסוק שוש אשיש בהוי"ה דהפי' שכנ"י [שכנסת ישראל] מפעילים השמחה בשם הוי' כו'.

As I have written elsewhere on the verse "I will greatly rejoice in Havayah": that the meaning is that the Community of Israel (Knesses Yisrael) brings about the joy in the Name Havayah, etc.

ועד"ז הוא פירוש רננו צדיקים בהוי"ה. וצדיקים היינו צדיק עליון וצדיק תחתון. והנה תוספת אור זה הוא ג"כ בשיעור ומדה (ע"פ קו המדה כו')

In the same way is the meaning of "Sing joyfully, O righteous ones, in Havayah." And "righteous ones" means the supernal tzaddik and the lower tzaddik. Now, this additional light, too, is in a measure and dimension (according to the line of measure, etc.),

מאחר שנמשך בהשתלשלות חו"ב [חכמה ובינה] ואינו ערוך למהותו ועצמותו ית' הפשוט בתכלי' [בתכלית] הפשיטו' [הפשיטות] וסדר ההשתלשלו' [ההשתלשלות] הוא רק כטפה מן הים כו'

since it is drawn through the chain of descent of Chochmah and Binah, and it bears no comparison to His being and essence, may He be blessed, which is simple in the utmost simplicity; and the order of the chain of descent is only like a drop from the ocean, etc.

ולכן מצות שמחת יו"ט [יום טוב] שנאמר ושמחת בחגך היא בגבול ומדה בשלמי שמחה אין שמחה אלא בבשר ועכשיו משחרב בהמ"ק [בית המקדש] אין שמחה

Therefore the mitzvah of the joy of Yom Tov, of which it is said, "And you shall rejoice in your festival," is within limit and measure: with the peace-offerings of joy, "there is no joy except with meat"; and now that the Holy Temple has been destroyed, "there is no joy

אלא ביין וברביעית יין יוצא ידי חובת שמחת יו"ט [יום טוב] שהשמחה היא בגבול ושיעור (וכמו שלמעלה תוספת האור מתלבש בחו"ב [בחכמה ובינה] כו' כך הוא למטה שהשמחה מתלבשת בהדעת כו')

except with wine," and with a revi'is of wine one fulfills the obligation of the joy of Yom Tov, for the joy is within limit and measure (and just as above the additional light is clothed in Chochmah and Binah, etc., so it is below, that the joy is clothed in Daas (knowledge), etc.).

משא"כ שמחת פורים שהשמחה גדולה יותר למעלה מהדעת עד דלא ידע כו' והוא מפני ענין המבואר למעלה שע"י המס"נ [המסירות נפש] שהיה בהם אז כל השנה שהוא בחי' שלמעלה מהטעם ודעת

Whereas the joy of Purim is a greater joy, above Daas, "until he does not know," etc. And this is because of the matter explained above: that through the self-sacrifice (mesirus nefesh) that was in them then, the whole year, which is a level above reason and Daas,

הנה באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] ובטול זה הגיעו למעלה מעלה בעצמות א"ס ב"ה שלמעלה מעלה מגדר ההשתלשלות שאינו בגדר סובב וממלא כו' שמזה דוקא נמשך בחי' המס"נ [המסירות נפש] כנ"ל באריכות.

through this arousal from below (isarusa dilesata) and self-nullification (bittul) they reached to the very heights, into the Essence of Ein Sof (the Infinite One), blessed be He, which is far above the bounds of the chain of descent, which is not within the category of sovev and memalei, etc.; and it is from this specifically that the level of self-sacrifice derives, as explained above at length.

26 ולכן השמחה מגלוי זה הוא למעלה מהדעת. והיינו עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי

Therefore the joy from this revelation is above Daas (knowledge); and this is "until he does not know [the difference] between 'Cursed is Haman' and 'Blessed is Mordechai,'"

כי בהגלות נגלות הארת עצמותו יתי' כולם שוים ממש וכחשכה כאורה כמ"ש גם חשך לא יחשיך.

for when the radiance of His essence, may He be blessed, is openly revealed, all are truly equal, and "the darkness is as the light," as it is written, "Even darkness does not darken."

27 וכמ"ש אם צדקת מה תתן לו ורבו פשעיך מה תעשה לו. אמנם לענין איסור עשיית מלאכה הוא דוקא ביו"ט [ביום טוב] ולא בפורים וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] ולבסוף כתיב לעשות אותם ימי משתה ושמחה ואילו יו"ט [יום טוב] לא כתיב.

As it is written, "If you are righteous, what do you give Him?" and "If your transgressions are many, what do you do to Him?" However, as for the prohibition of doing work, it is specifically on Yom Tov and not on Purim, as our Sages, of blessed memory, said: "And in the end it is written, 'to make them days of feasting and joy,' whereas 'Yom Tov' is not written."

28 והענין כי היא הנותנת כי הנה ענין איסור דעשיית מלאכה שהוא עליות השכל והמדות לשרשן שזהו ענין השביתה והוא ענין עליות העולמות כנודע מענין

The matter is that this itself is the reason. For the matter of the prohibition of doing work, which is the ascent of the intellect and the emotive attributes (middos) to their root, for this is the matter of resting, and it is the matter of the ascent of the worlds, as is known from the matter of

כי בו שבת כו' כ"ז [כל זה] אינו שייך אלא בהארה שבסדר ההשתלשלות דשייך שם מעלה ומטה במדרגה.

"for on it He rested," etc.: all this applies only to the radiance within the order of the chain of descent (hishtalshelus), where there is higher and lower in level.

29 ולכן ששת ימים תעשה מלאכה ואח"כ ביום השביעי שהוא מדרגה יותר נעלית הרבה תשבות להיות עליות העולמות ממדרגה שלמטה למדרגות עליונות יותר

Therefore, "six days you shall do work," and afterward, "on the seventh day," which is a much loftier level, "you shall rest," so that there be the ascent of the worlds from a lower level to higher levels.

וכן עד"ז בכל היו"ט [היום טוב] שנמשך בהם תוספת אור וגלוי וע"ז שייך איסור מלאכה ושבתון מהמלאכה שהוא בחי' עשייה למדרגה העליונה המתגלה אז וכ"ז [וכל זה] אינו אלא בסדר השתלשלות דשייך שם מדרגת מעלה ומטה רוחניים.

And so too, in the same way, on all the festivals, in which an addition of light and revelation is drawn down: through this the prohibition of work applies, and rest from work, which is the level of doing, relative to the higher level that is revealed then. And all this is only in the order of the chain of descent (hishtalshelus), where there are spiritual levels of higher and lower.

אבל בעצמותו ומהותו ית' שאינו בגדר עלמין כלל אין שייך כלל בחי' שביתה שהוא עליות המדרגות

But in His essence and being, may He be blessed, which is not within the category of worlds at all, the level of resting, which is the ascent of the levels, does not apply at all.

שהרי מעלה ומטה שוין אצלו לגמרי שהעשייה גשמיות עם ח"ע [חכמה עילאה] שניהן שוין ממש כלא חשיבי

For higher and lower are entirely equal before Him: the physical [World of] Asiyah (Action) and the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah) are both truly equal, considered as nothing.

ולכן גבי שבת נא' [נאמר] שבת להוי"ה. וכנ"ל בענין רננו צדיקים בהוי"ה. ולכן בפורים מותר בעשיית מלאכ' [מלאכה] כו'.

Therefore regarding Shabbos it is said, "a Shabbos to Havayah," as mentioned above concerning "Sing joyfully, O righteous ones, in Havayah." And therefore on Purim the doing of work is permitted, etc.

(ועמ"ש בד"ה למנצח על השמינית בענין ששאל מין א' לרי' [לרבי] יהושע כתיב כי בו שבת כו'. והלא הקב"ה מוריד גשמים ומצמיח דשאים כו' והשיב לו משל מעירוב והוצאה שברשות א' א"צ [אין צריך / אינו צריך] עירוב והוצאה כך כל העולם שלו הוא.

(And see what is written in the discourse beginning "Lamenatze'ach al hasheminis," on the matter that a certain heretic asked Rabbi Yehoshua: "It is written, 'for on it He rested,' etc.; but surely the Holy One, blessed be He, makes the rain fall and the grasses grow," etc. And he answered him with a parable from eruv and carrying: that within a single domain there is no need for an eruv, nor [any question of] carrying; so too, the whole world is His.

ולכאורה אינו מובן התירוץ שהרי שאר כל ל"ח אבות מלאכות זולת מלאכת ההוצאה אינן תלויות בחילוק רשויות כלל שאסור לחרוש ולזרוע ברה"י [ברשות היחיד] כמו ברה"ר [ברשות הרבים].

At first glance the answer is not understood, for all the other thirty-eight primary categories of work, besides the work of carrying, do not depend on the distinction of domains at all, for it is forbidden to plow and to sow in the private domain just as in the public domain.

אלא שהתירוץ הוא כי ענין השביתה לא שייך רק בסדר ההשתלשלות שיש שם מדרגות רבות כמו חילוק רשויות

Rather, the answer is that the matter of resting applies only in the order of the chain of descent, where there are many levels, like the distinction of domains;

אבל בבחי' המקיף את כל העולמות בשוה הרי כל העולם כולו שלו הוא והכל בבחי' השוואה אחת לפניו כחשכה כאורה הרי בבחי' זו לא שייך ענין שביתה כו' וע"ש. ומזה יובן יותר למ"ש לענין הא דפורים מותר בעשיית מלאכה.

but at the level that encompasses all the worlds equally, the whole world is entirely His, and everything is in one state of equality before Him, "the darkness is as the light"; at this level the matter of resting does not apply, etc.; and see there. And from this, what was written about Purim's permitting the doing of work will be understood better.

אך עדיין צריך למודעי דא"כ דהא דפורים מותר בעשיית מלאכה הוא מפני שכשהגילוי הוא מבחי' עליונה יותר אין שייך איסור מלאכה א"כ איך מרדכי גזר בעשיית מלאכה ורצה שיהיה פורים יו"ט [יום טוב] לאסור במלאכה.

But this still needs clarification: if so, that Purim's permitting the doing of work is because when the revelation is from a higher level the prohibition of work does not apply, then how did Mordechai decree regarding the doing of work, and wish that Purim be a Yom Tov, forbidden in work?

ובודאי לא עלה על דעתו למעט במדרגת הגלוי שלא יהיה מבחי' עליונה כ"כ [כל כך]. ועוד דבכמה דרושים דלעיל מבואר דפורים ויוה"כ [ויום הכפורים] בחד דרגא אינון דכמו שבמקדש ביוה"כ [ביום הכפורים] היה גורלות גורל א' להוי"ה כו'

And certainly it did not enter his mind to diminish the level of the revelation, so that it should not be from so high a level. Furthermore, in several discourses above it is explained that Purim and Yom Kippur are on one level: for just as in the Temple on Yom Kippur there were lots, "one lot for G-d," etc.,

כן נק' פורים ע"ש [על שם] הפור הוא הגורל כו' עמש"ל [עיין מה שכתוב לעיל] בד"ה כי אברהם לא ידענו. וגם מהא דאיתא דכל המועדים בטלים לע"ל [לעתיד לבוא] חוץ מימי הפורים ויוה"כ [ויום הכפורים] משמע כן.

so Purim is named for the pur, "that is, the lot," etc.; see what is written above in the discourse beginning "Ki Avraham lo yeda'anu." And this is also implied by what is stated, that all the festivals will be nullified in the Time to Come except for the days of Purim and Yom Kippur.

והרי יוה"כ [יום הכפורים] אסור בעשיית מלאכה יותר משאר היו"ט [היום טוב]. והענין הוא דעם היות כי אמת נכון הדבר דהא דפורים אין בו איסור בעשיית מלאכה כביו"ט [כביום טוב] הוא מפני שהאור מבחי' עליונה הרבה יותר מביו"ט [מביום טוב].

And surely Yom Kippur is forbidden in the doing of work more than the other festivals. The matter is this: although "the thing is true and certain" that Purim's having no prohibition of doing work, as on Yom Tov, is because the light is from a level much higher than on Yom Tov,

מ"מ מצד א' יש בקדושת יו"ט [יום טוב] מעלה יתירה משא"כ בפורים. והוא בהקדים מש"ל [מה שכתוב לעיל])(בד"ה כי אברהם לא ידענו

nevertheless, in one respect there is an added superiority in the holiness of Yom Tov, which is not so on Purim. This [will be understood] by first introducing what was written above (in the discourse beginning "Ki Avraham lo yeda'anu")

בענין הטעם שבזמן הגלות על הרוב כל הניסים והנפלאות נעשים דרך הטבע וכמו נס דפורים שלא היה דבר נראה לעין שהוא למעלה מהטבע

on the reason why in the time of exile, for the most part, all the miracles and wonders are done by way of nature, like the miracle of Purim, in which there was nothing visible to the eye that was above nature,

משא"כ בזמן הבית שהיו ניסים יוצאים מהטבע שהוא מפני שנסתלקו המדות דאצי' שהיו מאירים פב"פ [פנים בפנים] בזמן הבית ונשארה ההארה ממקום עליון יותר שלמעלה מהמדות ע"כ צריך להתלבש בדברים תחתונים

whereas in the time of the Temple there were miracles that departed from nature. This is because the emotive attributes (middos) of Atzilus, which shone face to face in the time of the Temple, withdrew, and there remained the radiance from a higher place, above the middos; therefore it must be clothed in lower things,

שהוא ע"פ הטבע מפני שמרוב מדרגתו הגבוה אין לו כלום במה להתלבש אלא במקום היותר נמוך.

which is according to nature: because, on account of the greatness of its high level, it has nothing at all in which to be clothed except in the lowest place.

30 וכנזכר המשל שם מענין פני אריה כו' ע"ש ונמצא עם היות דניסים אלו שבהתלבשות הם ממקום עליון יותר.

As in the parable mentioned there, from the matter of "the face of a lion," etc.; see there. It follows that although these miracles that are clothed [in nature] are from a higher place,

אעפ"כ [אף על פי כן] ודאי יש ג"כ מעלה יתירה כשהניסים הם בהתגלות שלא ע"י לבוש הטבע כלל שהרי זהו התגלות אלקות נראה לעין ולכן קובל הנביא אותותינו לא ראינו כו'.

nevertheless there is certainly also an added superiority when the miracles are revealed, not through the garment of nature at all, for this is a revelation of G-dliness visible to the eye. And therefore the prophet laments, "Our signs we have not seen," etc.

31 וע' בזהר ר"פ ויקרא ע"פ שאל לך אות כו' שכוונתו שהניסים שבהתלבשות הם ע"י אות ה' אחרונה דשם הוי"ה ונק' העמק שאלה שמתלבשת בלבושים המסתירים.

And see in the Zohar at the beginning of Parshas Vayikra, on the verse "Ask for yourself a sign," etc.: its intent is that the miracles that are clothed [in nature] come through the final letter hei of the Name Havayah, which is called "ask it deep," for it is clothed in concealing garments.

והניסים נגלים הם ע"י אות י' דשם הוי"ה ונק' הגבה למעלה א"כ הרי הניסים שבהתגלות הן בחי' הגבה למעלה

And the revealed miracles come through the letter yud of the Name Havayah, which is called "high above." If so, the miracles that are revealed are the level of "high above,"

וכמ"ש ג"כ לקמן בס"ד [בסייעתא דשמיא] גבי פסח (בד"ה להבין מפני מה) אלא שמעלה יתירה זו הוא רק ענין ההתגלות בלי לבוש

as is also written below, with the help of Heaven, concerning Pesach (in the discourse beginning "Lehavin mipnei mah"). But this added superiority is only a matter of the revelation without a garment;

אבל בעצם האור הרי מבואר דבניסים שבהתלבשות הוא ממקום עליון יותר הרבה שזהו פי' כי אתה אבינו כי אברהם שהוא בחי' המדות עליונות לא ידענו כו' ע"ש.

but as for the light itself, it is explained that in the miracles that are clothed [in nature] it is from a much higher place. And this is the meaning of "For You are our Father, for Avraham," who is the level of the supernal attributes, "does not know us," etc.; see there.

32 וכעין זה הוא ג"כ ענין הפרש שבין קדושת יו"ט [יום טוב] לפורים כי הנה מה שיו"ט [שיום טוב] אסור במלאכה היינו מפני השראת קדושה עליונה למטה שבששת ימי המעשה נמשך האור והחיות ע"י ההתלבשות בעשייה

Similar to this is also the matter of the difference between the holiness of Yom Tov and Purim. For the fact that Yom Tov is forbidden in work is because of the resting of a supernal holiness below: for on the six weekdays the light and the life-force (chayus) are drawn down through being clothed in [the World of] Asiyah (Action),

משא"כ ביו"ט [ביום טוב] נמשך מעולם הבריאה כו'. וכמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער מקראי קדש פ"ג [פרק ג'] וזהו בחי' השבתון מהמלאכה והעשייה.

whereas on Yom Tov it is drawn from the World of Beriah (Creation), etc., as is written in Pri Etz Chaim, Shaar Mikra'ei Kodesh, chapter 3. And this is the level of resting from work and from doing.

וא"כ בפורים שלא נאסר בעשיית מלאכה היינו מפני שאין למטה הגילוי מעולם הבריאה כמו ביו"ט [ביום טוב]

If so, that on Purim the doing of work was not forbidden is because below there is not the revelation from the World of Beriah, as on Yom Tov,

אלא ע"י התלבשות ומ"ש גם כן גבי ר"ח [ראש חודש] דמותר בעשיית מלאכה (ע' [עיין] בד"ה והיה מדי חדש בחדשו כו').

but only through being clothed; and also what is written concerning Rosh Chodesh, that the doing of work is permitted (see the discourse beginning "Vehayah midei chodesh bechodsho," etc.).

וא"כ מצד זה יש מעלה יתירה ביום טוב שבא האור בהתגלות משא"כ בפורים הוא בהתלבשות והוא דוגמת מעלת הנס שבהתגלו' [שבהתגלות] על הניסים שבהתלבשות.

If so, in this respect there is an added superiority to Yom Tov, in that the light comes in revelation, whereas on Purim it is in a clothed form; and this is like the superiority of the revealed miracle over the miracles that are clothed [in nature].

ולכן נק' יו"ט [יום טוב] מקרא קדש משא"כ פורים. אמנם מצד עצם האור שבהלבוש הרי מבואר שבפורים הוא המשכת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש ע"י המס"נ [המסירות נפש] העצום שלמעל' [שלמעלה] מעלה מהאור שביו"ט [שביום טוב].

Therefore Yom Tov is called "a holy convocation" (mikra kodesh), which is not so of Purim. However, as for the light itself within the garment, it has been explained that on Purim it is the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself, through the mighty self-sacrifice (mesirus nefesh), far higher than the light of Yom Tov.

33 וגם זה ההתלבשות אינו העלם גמור רק כמו דוגמת הנס דפורים שאע"פ [שאף על פי] שלא היה דבר נראה לעין

And this clothing, too, is not a complete concealment, but like the example of the miracle of Purim: although there was nothing visible to the eye

שהוא למעלה מהטבע רק ע"י אהבת אסתר מ"מ נראה בחוש שכל הסיבות היו רק למעלה מהטבע רק שנשתלשל ובא להתלבש בדרך הטבע.

that was above nature, only through the love for Esther, nevertheless it is plainly seen that all the causes were entirely above nature, except that it descended in a chain and came to be clothed in the way of nature.

וא"כ אין זה העלם גמור וכך ע"ד זה גם גלוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בפורים מאיר על כל א' מישראל בחי' כי אתה אבינו כו'.

If so, this is not a complete concealment. And so, in the same way, the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, on Purim also shines upon every one of Israel: the level of "For You are our Father," etc.

עוד יובן דוגמא לכ"ז ממ"ש בפ' שלח (סד"ה והיה לכם לציצית) דכ' [דכתב] האריז"ל [האר"י זכרונו לברכה] שקדושת הטלית גדלה מעלתה במאד מאד על קדושת הציצית שהן

An example of all this will be further understood from what is written in Parshas Shelach (at the end of the discourse beginning "Vehayah lachem letzitzis"): that the Arizal, of blessed memory, wrote that the holiness of the tallis is very, very much greater in stature than the holiness of the tzitzis, which are

רק נימין נמשכים מהטלית רק שמפני גודל מעלת קדושתה אינה יכולה להתלבש בטלית הגשמי' [הגשמיים / הגשמיות / הגשמית] ממש

only threads extending from the tallis; except that, because of the greatness of the stature of its holiness, it cannot be clothed in the actual physical tallis

כמו בציצית ולכן אין בטלית הגשמית שום קדושה כלל ומותר להשתמש בה דברי חול משא"כ בציצית.

as in the tzitzis; and therefore the physical tallis has no holiness at all, and it is permitted to use it for mundane things, which is not so with the tzitzis.

34 וכך עד"ז האור הנמשך בפורים גדלה מעלתו במאוד מאד על האור שמאיר ביו"ט [ביום טוב] ולכן שמחת פורי' [פורים] גדלה במאד משמחת יו"ט [יום טוב] כנ"ל

And so, in the same way, the light that is drawn down on Purim is very, very much greater in stature than the light that shines on Yom Tov, and therefore the joy of Purim is very much greater than the joy of Yom Tov, as mentioned above;

רק שמפני גודל האור בבחי' א"ס ממש אינו יכול להאיר בגלוי כמו האור המאיר ביו"ט [ביום טוב] ולפיכך אין איסור בעשיית מלאכה בפורים משא"כ ביו"ט [ביום טוב].

only that, because of the greatness of the light, at the level of Ein Sof (the Infinite One) itself, it cannot shine openly like the light that shines on Yom Tov; and therefore there is no prohibition of doing work on Purim, which is not so on Yom Tov.

35 ומרדכי דגזר בעשי' [בעשיה] מלאכה בפורים רצה שיהי' [שיהיה] ב' המעלות בפורים שהאור הגדול הזה יאיר ג"כ בגילוי

And Mordechai, who decreed regarding the doing of work on Purim, wanted both superiorities to be on Purim: that this great light should also shine in revelation,

ע"ד שהאור שביו"ט [שביום טוב] מאיר בגלוי וכמו בחי' יוה"כ [יום הכפורים] שהוא בחד דרגא עם פורים שמאיר בו ג"כ בבחי' האור הגדול הזה

in the way that the light of Yom Tov shines in revelation; and like the level of Yom Kippur, which is on one level with Purim, in which there also shines the level of this great light.

וזהו ענין הגורל במקדש כו' ששם אין עונות מבדילין וזדונות נעשו כזכיות ונק' שבת שבתון שהוא למעלה מבחי' שבת

And this is the matter of the lot in the Temple, etc., for there sins do not separate, and deliberate sins become like merits; and it is called "a Shabbos of Shabbosos" (Shabbos Shabboson), which is above the level of Shabbos,

כמ"ש במ"א (בד"ה האזינו השמים) והרי האור מאיר בגלוי שלכן יוהכ"פ [יום הכפורים] אסור בעשיי' [בעשייה] מלאכה יותר מיו"ט [מיום טוב]

as is written elsewhere (in the discourse beginning "Ha'azinu hashamayim"). And the light shines in revelation, which is why Yom Kippur is forbidden in the doing of work more than Yom Tov.

לכן עד"ז רצה מרדכי שיהיה בפורים ג"כ מאיר בחי' זו בגלוי. ולכן רצה לגזור בעשיית מלאכה.

Therefore, in the same way, Mordechai wanted this level to shine in revelation on Purim too. And therefore he wanted to make a decree regarding the doing of work.

ולא קבלו עלייהו כי ביוה"כ [ביום הכפורים] שהוא דאורייתא מי מונע ומי מעכב וג"ז [וגם זה] הוא ע"י קדימת עשי"ת [עשרת ימי תשובה] וממעמקים קראתיך כו'

But they did not accept it upon themselves. For on Yom Kippur, which is from the Torah, who can prevent and who can hold back? And this too is through the Ten Days of Teshuvah that come before it, and "From the depths I have called You," etc.,

ויום אסו' [אסור] באכילה ושתיה כו' אבל בפורי' [בפורים] אין לנו כח להמשיך בחי' זו בגלוי ממש.

and a day forbidden in eating and drinking, etc. But on Purim we do not have the power to draw down this level in actual revelation.

36 ועוד מפני שהענין היה בימי הגלות שזה גורם בחי' ההתלבשות כו' שאותותינו לא ראינו וכמו שגם הנס נתלבש כו' כנ"ל.

And further, because the event was in the days of exile, which causes the level of being clothed, etc., for "our signs we have not seen," just as the miracle, too, was clothed, etc., as mentioned above.

והגם דלעיל נת' [נתבאר] דמצד עצם האור שבפורים אין שייך איסו' [איסור] עשיית מלאכה משום שהוא מבחי' שלמעלה מגדר התחלקות מדרגות מעלה ומטה אתי"ל [אם תמצא לומר] דפורים ויוה"כ [ויום הכפורים] חד דרגא אינון ויוה"כ [ויום הכפורים] אסור במלאכה עכצי"ל [על כרחך צריך לומר] דמצד האור

And although it was explained above that, as regards the light of Purim itself, the prohibition of doing work does not apply, because it is from a level above the bounds of division into levels of higher and lower: if you say that Purim and Yom Kippur are on one level, and Yom Kippur is forbidden in work, you are compelled to say that as regards the light

כמו שהוא למעלה הוא כך אבל כשנמשך להאיר בגלוי באבי"ע [באצילות בריאה יצירה עשיה] ודאי לא כמו שמאיר באצי' כך מאיר בבריאה כו'

as it is above, it is so; but when it is drawn down to shine in revelation in Atzilus, Beriah, Yetzirah and Asiyah, certainly the way it shines in Atzilus is not the way it shines in Beriah, etc.

וא"כ מצד התגלותו בעולמות שייך ענין שבתון שהיא עליית המדרגות כו'. וזהו איסור המלאכה ביוה"כ [ביום הכפורים].

If so, with respect to its revelation in the worlds, the matter of resting applies, which is the ascent of the levels, etc. And this is the prohibition of work on Yom Kippur.

ומרדכי גזר גם בפורים ולא קבלו עלייהו משום שבפורים אין מאיר למטה בהתגלות מעולם הבריאה כמו ביו"ט [ביום טוב] כי"א ע"י התלבשות כו' כנ"ל.

And Mordechai decreed on Purim too, but they did not accept it upon themselves, because on Purim [the light] does not shine below in revelation from the World of Beriah, as on Yom Tov, but only through being clothed, etc., as mentioned above.

37 והנה בכ"ז [בכל זה] יובן הטעם שלא נזכ' [נזכר] שם הוי"ה במגלה ולא שאר שמות של הקב"ה והענין הוא

Now, with all this the reason will be understood why the Name Havayah is not mentioned in the Megillah, nor the other names of the Holy One, blessed be He. The matter is

ע"ד המשל המבוא' [המבואר] בזהר ס"פ בחקתי גבי לכלתם כתי' [כתיב] כמשל החתן שהולך ללון לבורסקי בשביל הכלה כו'

along the lines of the parable explained in the Zohar at the end of Parshas Bechukosai, concerning "lechalosam" ("to destroy them") as it is spelled: like the parable of the bridegroom who goes to lodge in a tannery for the sake of the bride, etc.;

ע"ש כן מלי דאצי' נשפלת למטה מאד בעולמות תחתוני' [תחתונים] ומתלבשת בק"נ [בקליפת נוגה] ולמטה יותר וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] גלו לבבל שכינה עמהם.

see there. So Malchus (sovereignty) of Atzilus is lowered very far down in the lower worlds and is clothed in kelipas nogah, and lower still, as our Sages, of blessed memory, said: "They were exiled to Babylon; the Shechinah (Divine Presence) was with them."

38 ועכ"ז [ועם כל זה] החתן העליון בחי' חסד שלמעלה נמשך ויורד לשם וא"כ אדרבה אז נראה ונפלאה האהבה יותר ועד"ז הוא ג"כ התלבשות הנס בלבוש הטבע כו'

And nevertheless the supernal Bridegroom, the level of the Chesed (kindness) above, is drawn and descends there. If so, on the contrary: then the love is seen and is more wondrous. And in the same way is also the clothing of the miracle in the garment of nature, etc.,

שהוא מעוצם האהבה הולך ג"כ להתלבש בבית הבורסקי שהוא לבוש הטבע כו' וע"כ לא נזכר שם הוי"ה במגלה מפני שאז הי' [היה] הכלה הכלולה בתכלית השפלות שמסתתרת כו'.

for out of the intensity of the love He also goes to be clothed in the tannery, which is the garment of nature, etc. And therefore the Name Havayah is not mentioned in the Megillah, because then the bride, the perfected one (kelulah), was in the utmost lowliness, hiding, etc.

ע"כ מוכרח להיות גלוי החסד שלמעלה ג"כ בבחינת התלבשות לירד לשם אל המקום אשר הם ולכן לא נז' [נזכר] השמות שהוא בחי' הגלוי שבלי לבוש כו'.

Therefore the revelation of the Chesed above must also be in a state of being clothed, to descend there, to the place where they are; and therefore the Names are not mentioned, for they are the level of the revelation that is without a garment, etc.

אך כמו שבהמשל הנה ירידה זו הוא מורה על עוצם האהבה כמ"ש בזהר שם. כמו"כ [כמו כן] האור המלובש במגלה זו הוא למעלה מבחי' שמות.

But just as in the parable this descent indicates the intensity of the love, as is written in the Zohar there, so too the light that is clothed in this Megillah is above the level of Names.

39 ותדע שהרי ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] שהנביאים עתידים להבטל לע"ל [לעתיד לבוא] ומגלת אסתר לא תבטל אע"פ [אף על פי] שאין בה שם ובנביאים יש שמות הרבה אלא הענין

And know [that this is so]: for our Sages, of blessed memory, said that the Prophets will be nullified in the Time to Come, but the Scroll of Esther will not be nullified, even though there is no Name in it, while in the Prophets there are many Names. But the matter is

כי השם שהוא גלוי הארה שבסדר ההשתלשלות יו"ד חכ' [חכמה] ה' בינה כו' הוא רק כטפה מהים לגבי עצמיות אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה וכמו שם האדם שאין זה עצמיותו.

that the Name, which is the revelation of the radiance within the order of the chain of descent (hishtalshelus), yud Chochmah (wisdom), hei Binah (understanding), etc., is only like a drop from the ocean relative to the very essence of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He; just like a person's name, which is not his essence.

אבל בפורים ע"י המס"נ [המסירות נפש] הגיעו לעצמות א"ס ב"ה שלמעלה מבחי' שם הוי"ה ועמש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] בד"ה ובבואה לפני המלך בענין א"ת [אל תקרי] שמות אלא שמות כו'

But on Purim, through the self-sacrifice (mesirus nefesh), they reached the Essence of Ein Sof (the Infinite One), blessed be He, which is above the level of the Name Havayah. And see what is written above in the discourse beginning "Uv'vo'ah lifnei hamelech," on the matter of "Do not read shamos (desolations) but shemos (names)," etc.;

ע"ש א"כ האור המלובש במגלה זו היא למעלה מבחי' השמות אלא שמ"מ ההתלבשות בהמגלה הוא ע"י לבושי' [לבושין / לבושים] שלמט' [שלמטה] מבחי' השמות בסיפור המעשה דמרדכי ואסתר ואחשורוש והמן ושתי.

see there. If so, the light that is clothed in this Megillah is above the level of the Names; except that nevertheless the clothing in the Megillah is through garments that are below the level of the Names, in the story of the events of Mordechai and Esther, Achashverosh, Haman and Vashti.

אסתר הוא בחי' מל' דאצי' כשמסתתרת בראש הבריאה ושבע נערותיה הראויות לתת לה מבית המלך הן ז' היכלות דבריאה.

Esther is the level of Malchus (sovereignty) of Atzilus when it is hidden in the head of [the World of] Beriah; and "her seven maidens, fit to be given to her from the king's house," are the seven chambers (heichalos) of Beriah.

מרדכי הוא בחי' יסוד אבא. וענין קריאת המגלה הוא כמו קורא בתורה שקורא וממשיך גלוי האור:

Mordechai is the level of Yesod (foundation) of Abba. And the matter of the reading of the Megillah is like one who reads in the Torah: he reads and draws down the revelation of the light.

TORAH OHR • MEGILLAS ESTHER • MAAMAR 13

ובזה הנערה באה וגו'

"And with This the Maiden Came"

◇

1 ובזה הנערה באה וגו'. ובזה היינו העמוד שבין געה"ת [גן עדן התחתון] לגעה"ע [לגן עדן העליון] (ע' [עיין] זהר ויקהל ר"י"א א'. ויחי ר"י"ט א') שבו ועל ידו עולי' [עולים] הנשמות מגעה"ת [מגן עדן התחתון] לגעה"ע [לגן עדן העליון]

"And with this the maiden came," etc. "With this" means the pillar between the lower Gan Eden and the upper Gan Eden (see Zohar, Vayakhel 211a; Vayechi 219a), in which and through which the souls ascend from the lower Gan Eden to the upper Gan Eden.

וזהו פי' באה אל המלך (וממ"ש בזהר פקודי רס"א א' בפי' ובזה שהוא בחי' יסוד לק"מ [לא קשה מידי] כי באמת בחי' העמוד הוא יסוד שבגן כמ"ש המק"מ [המקדש מלך] פ' ויחי שם.

And this is the meaning of "came to the king." (And as for what is written in the Zohar, Pekudei 261a, explaining "with this" as the level of Yesod (foundation), there is no difficulty at all; for in truth the level of the pillar is the Yesod that is in the Garden, as the Mikdash Melech writes on Parshas Vayechi, there.

והיינו כי בחי' יסוד הוא המקשר המשפיע עם המקבל ועמש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] ע"פ ואתה תצוה שהעמוד נק' ג"כ כל וזהו ענין מרוב כל כו' ע"ש).

That is because the level of Yesod is what connects the giver with the receiver. And see what is written above on [the verse] "And you shall command," that the pillar is also called "all" (kol), and this is the meaning of "from an abundance of all," etc.; see there.)

וענין העמוד הוא בחי' בטול שכל עלייה א"א להיות כ"א ע"י בטול בתחלה שאז יהיה כלי קבול.

And the meaning of the pillar is the level of self-nullification (bittul), for no ascent can take place except through self-nullification first, since then there will be a vessel to receive.

(וכמ"ש ע"פ הזהר וירא קי"ב א' בפי' ברתיה דח"ע [דחכמה עילאה] דוקא) וזהו ענין שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] מיכאל מקריב נשמותיהן של צדיקים והיינו מפני שהנשמה עצמה אין בה כח לעלות כ"כ [כל כך]

(And as is explained on [the passage in] the Zohar, Vayera 112a, on the meaning of "the daughter of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah)," specifically.) And this is the meaning of what our Sages, of blessed memory, said: "Michael offers up the souls of the righteous." That is because the soul itself does not have the strength to ascend so far;

לכן צריכה לעזר וסיוע מהמלאכים והיינו ע"י מיכאל מלאך של חסד (ובזהר ויקהל שם נזכר מסדר ארבע אנפין דנשר כו' ועמ"ש ע"פ כנשר יעיר קנו).

therefore it needs help and assistance from the angels, namely through Michael, the angel of Chesed (kindness). (And in the Zohar, Vayakhel, there, the arranging of "four faces of an eagle," etc., is mentioned; and see what is written on [the verse] "As an eagle stirs up its nest.")

וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] (בב"מ [בבבא מציעא] פ"ה) בכולהו אזלי מלאכי כו' לבר מגוהרקא דר' [דרבי] חייא דמנפשיה סליק וזהו באמת דבר חידוש שאינו צריך לעזר וסיוע מהמלאכים.

And this is [the meaning of] what our Sages, of blessed memory, said (in Bava Metzia 85): "With all of them the angels go, etc., except for the chair of Rabbi Chiya, which ascends by itself." And this is truly a novel thing, that it does not need help and assistance from the angels.

והיינו לפי שהי' [שהיה] בו בחי' הבטול ביותר וז"ש [וזהו שכתוב] ג"כ באסתר לא בקשה דבר שאין צריך סיוע מהמלאכים כ"א את אשר יאמר הגי

That is because the level of self-nullification was in him to the utmost. And this is also what is written of Esther: "She did not ask for anything," [meaning] that there is no need for assistance from the angels, "except what Hegai would say."

פי' הגי מלשון הגיון לבי שהוא דבור שבמחשבה וממנומקבלים המלאכים כי הגי הוא פועל יוצא שמפעיל הדבור שידברו וישוררו המלאכים בעלי השיר

The meaning of "Hegai": it is from the term "the meditation (hegyon) of my heart," which is speech within thought, and from it the angels receive. For "Hegai" is a transitive verb, which activates speech: that the angels, the masters of song, should speak and sing.

והוא ג"כ מלשון כאשר הוגה מן המסלה דהיינו שנמשך מהמחשבה לדבור עד"מ שמחשב איך לדבר. והוא ההשפעה הנמשכת מהיכל ק"ק [קדש הקדשים]

And it is also from the term "when he had been moved from the highway," meaning that it is drawn from thought to speech, as, by way of analogy, when one thinks how to speak. And it is the flow drawn down from the chamber of the Holy of Holies.

(וזהו לשון כאשר הוגה מן המסלה כי בהיכל ק"ק [קדש הקדשים] דבריאה נמשך אור האצי' כדי להעלות המל' כמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] גבי סמיכת גאולה לתפלה ועמש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] בד"ה רני ושמחי בפי' וצדקתך ירננו ובפי' מ"ש בזהר רננא ברמשא ושמחה בצפרא.

(And this is the expression "when he had been moved from the highway": for in the chamber of the Holy of Holies of Beriah (Creation), the light of Atzilus (Emanation) is drawn, in order to raise up Malchus (sovereignty), as is written in Pri Etz Chaim regarding the joining of redemption to prayer. And see what is written above in the discourse beginning "Sing and rejoice," on the meaning of "and they will sing of Your righteousness," and on the meaning of what is written in the Zohar, "song in the evening and joy in the morning."

וזהו ענין בערב היא באה כמ"ש באו לפניו ברננה דהיינו העלאה ממטה למעלה זהו שייך במדת לילה שהוא הסתר והעלם אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה וכו' כמש"ש [כמה שכתוב שם].

And this is the meaning of "In the evening she would come," as it is written, "Come before Him with song," that is, elevation from below to above; this belongs to the attribute of night, which is the hiding and concealment of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, etc., as is written there.

ומדת יום הוא המשכת אור א"ס ב"ה מלמעלה למטה בחי' עבדו את ה' בשמחה וזהו ובבקר היא שבה כי באה ושבה הן הן בחי' רצוא ושוב):

And the attribute of day is the drawing down of the Infinite Light, blessed be He, from above to below, the level of "Serve G-d with joy." And this is "and in the morning she would return"; for "coming" and "returning" are precisely the level of "running and returning" (ratzo vashov).)